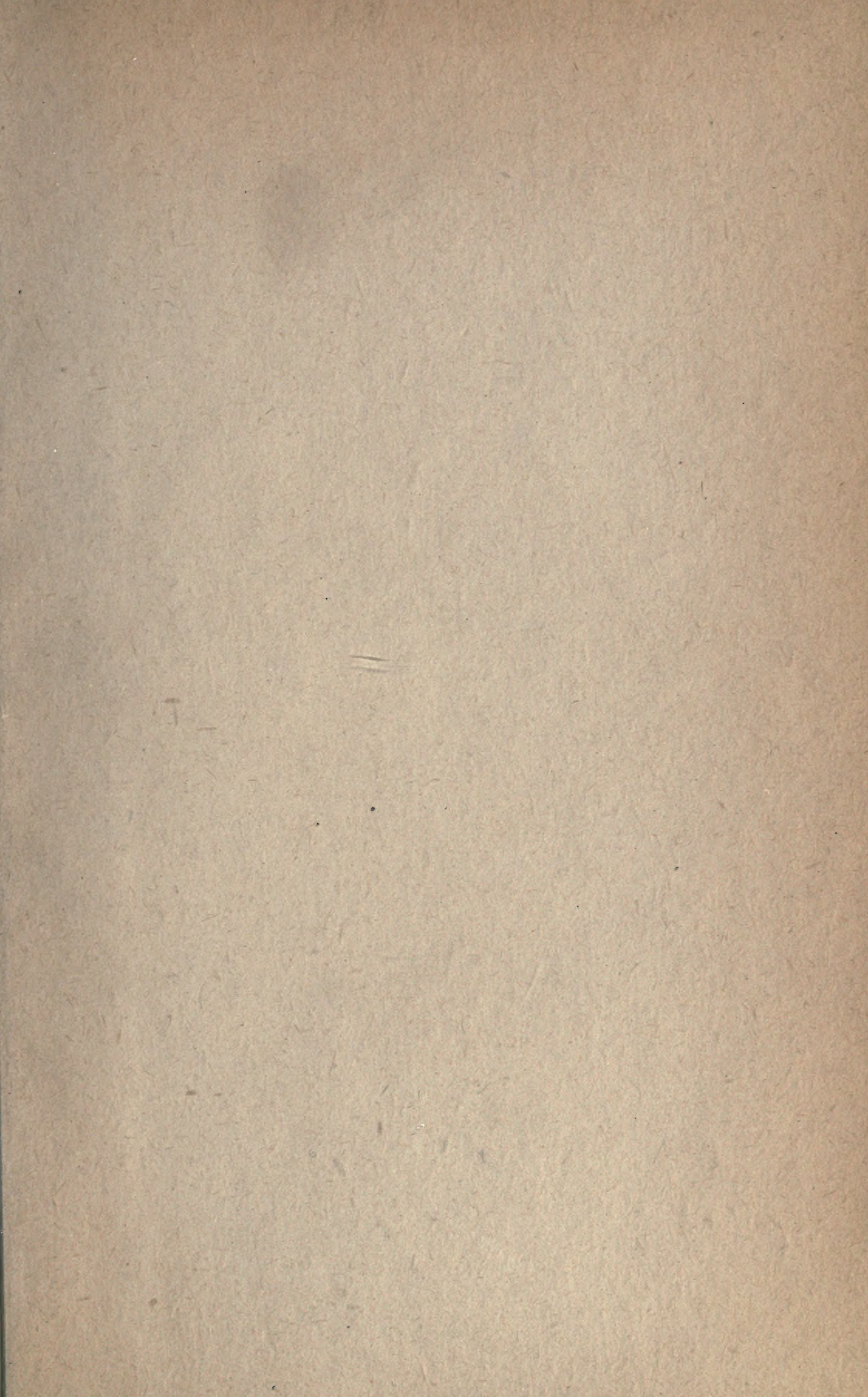

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چیقار مجموعه‌در .

صاحبی
محمد جودت

فیاتی
٤

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی مطبعه‌ده باصلمشدر .

استانبول
١٢٩٠

﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾

مقدمه

مطالعه ایله توغل ایدنلر بیلورلر که مملکتمزده مطبوعاتك مبدأ ترقیسندن بو آنه قدر اورته یه چیقان مطبوعات ایچنده اوقو یانلره الك زیاده فائده ویرن آثار علی الاطلاق هرشیدن بحث ایدن مجموعه‌لردر .

بر شیئك مفید اولوب اولدیغی اوشیئك غیابی وضیاعی حالنده آکلاشیله جغی هرکس عندنده مسلم برشی اولوب مجموعهٔ فنون مجموعهٔ عبرتنما وسائره کبی الحالة هذه انتشاردن قالمش اولان اثرلرك تعطیلندن طولایی کرك ارباب مطالعه‌نك وقتیله ایتدکلری وکرك قدرشناسانك الان ایتمکده بولندقلری تأسف بو مجموعه‌لردن کوریلان فائده‌لری اولچمك ایچون پك کوزل برمیزان اوله بیلور .

مطبوعاتمزك مبدأ ترقیسندن بری برطاقم دخی کتابلر غزته‌لر نشر اولندی . اوت انلرك ده موجب اولدقلری فوائدی کلیا انکار عادتا کفران نعمتدر . انجق مثلا صرف حکمتدن بحث ایدن برکتاب نه قدر مکمل اولور ایسه اولسون مطالعه‌سندن خلقمزك طبعنه کلال وملال حاصل اولدیغی کبی غزته‌لرك متوالیا بحث ایتدکلری پولتیقه مسائلی ذاتا طبعه اول قدر ذوق ویرر شیلر اولمدیغنه وترقیاته تشویق امرنده سویلنمکده بولنان سوزلر دخی ارتق هرکسك ازبرینه کیرمش بولندیغنه مبنی قارئلریمز هر زمان خصوصات متفرقه دن بحث ایدن مجموعه‌لری ترجیحده دوام ایده کلمشدر که بو بابده یردن کوکه قدر حقلری مسلمدر .

کرك مملکتمزده شمدی یه قدر ظهور ایله بعده معطل قالان وکرك اوروپانك هرطرفنده هیچ بر وقت انتشاردن قالمیوب خلقك کمال رغبتندن ناشی سنه‌دن سنه‌یه ترقی وتکثر ایتمکده بولنان مجموعه‌لرك شاعرانه وکاتبانه اوله‌رق تسمیه ایدلمش بولنان درلو درلو اسملرینك اصل مؤداسی یعنی قبا ترجمه‌سی اراشدیریله جق اولور ایسه بونلرك جمله‌سی عادتا برر (قرق انبار) دیمك اولدیغی کوریلور . اویله برقرق انبارکه هرهانکی قپاغی آچلسه ایچی برکنجینهٔ علم وادب وياخود خزینهٔ لطائف ولعب اولدیغی میدانه چیقار .

ذکر اولنان مجموعه‌لرك یالکز ارباب مطالعه عندنده معلوم برحاللری واردر که اوده مباحث علمیه فنون کتابلرنده اوقوندیغی زمان (طبع بشر دائما اکلنجه وانشراح جهتلرینی اراشدیردیغی جهتله) قارئلره هر حالده ینه بردرجه‌یه قدر قسوت ویردیکی حالده بویله « قرق انبار » اوله‌رق طبع ونشر ایدیلان مجموعه‌لرك او فنالقدن دخی مبرا اولمسی وعادتا هرفقرهٔ حکمیه سنك دخی ینه برنوع اکلنجه اولمق صورتیله یازلمش بولنمسیدر .

هله برقرق انباریمزك مباحث فنیه یی متضمن اولان کوزل ینه طولدیراجغمز خصوصاتی یالکز مطالعه اولندقجه یا قلبه شطارت ویا طبعه طراوت ویرمك ویاخود افکاره

حیرت ایراث ایلك صورتیله قلمه آلنمش شیلره
حصر ایده جکز . تراجم احوال ووقوعات
تاریخیه ایسه ینه بو قبیل شیلره منحصر
قاله جغی و غرائب لطائفك دخی طبیعی
جان صیقمامق اوزره قلمه آلنمش آثاردن
عبارت قاله جغی درکاردر . ادبیات جهتنه
کلنجه بو قبیل مندرجات اکثریا سحر
صورتنده نظم اولنمش اشعار عربیه وفارسیه
وترکیه دن عبارت اوله جق منثور آثار اشعاره
نسبتله درجهٔ ثانیه ده قاله جقدر .
خوش قرق انبارمز حقنده نه عزمده
بولندیغمزی شمدیدن درمیان وتأمینه
چالشمق عبث اولدیغنی دخی بیلورز .
بوکبی شیلرك بروجه مطلوب ترقیسی ارباب
مطالعه نك کوستره جکی رغبتله متناسبدر .
چونکه رغبت عمومیه بویله بر مجموعه نك
اداره خانه سنی مضایقه ده وبناء علیه یا درت
کون صکره تعطیل اشغاله ویاخود موازنه سنی
بولدیرمق ایچون هر شیئك اوجوزینه
مراجعته مجبور ایتدیره جکندن او حالده اداره جه
فداکارلق اختیارینه بیله امکان بولنه رق
تدنی شویله طورسون البته ترقی دخی
میسر اولور .
مع هذا بز املرك حصولنی یالکز رغبت
ناسدن دخی بکله میورز . توفیق یزدان
رفیق اولملیدر که حصول امل میسر اولسون

عشق

ارباب تجربه وتدقیق ایچون عشق دینلان
حالی الك قصه وخلاصه اوله رق تعریف
ایتمك لازم کلور ایسه دیملیدر که عشق حواس
ظاهره وباطنه نك بر پرده اجتماعندن عبارتدر

حواس ظاهره وباطنه بعض اعضای
مخصوصه نك کرك مشهودات خارجیه وکرك
تخیلات داخلیه یی دماغه یعنی بینه ایصال
ایتملری اولوب انجق بونلرك هر بری آیری
آیری بر بند مخصوص ایله بشقه بشقه
تفصیل ایدلمك لازم کله جکندن بوراده
حالت عشق ایچون « حواس ظاهره
وباطنه نك یالکز بر نقطه ده اجتماعندن
عبارتدر » دیمکدن انجق شونی اکلامق
کفایت ایدر که عاشق اولان آدمك کوزی
سودیکنی کورمکدن قولاغی انك سسنی
ویاخود حوادثنی ایشتمکدن الی انك
وجودینی ویاخود اکا متعلق برشیئی لمس ایتمکدن
بورنی انك طرهٔ مشکینی ویا انك یادکارینی
قوقلامقدن داماغی انك لب شکرینی ویاخود
کندیسنه متعلق برشیئی تقبیلدن قلبی انك
محبتنی حفظ فکری انك خیالیله اشتغال
ایتمکدن حاصلی ظاهری وباطنی هر حالده
سودیکندن الدیغی لذتی عالمده هیچ برشیدن
الامامقده اوله .

حواس بشریه دن هر بری حرکاتنده
مستقل کبی کورندیکی ومثلا صورت
ظاهره سنه وتزیینات خارجیه سنه کوزك
حیران قالدیغی بر چیچکك قوقوسندن قوهٔ
شامه خوشلانمامقده مختار بولندیغی وکذلك
کرك تزیینات خارجیه سندن نظرك وکرك
قوقوسندن قوهٔ شامه نك ممنون قالدیغی
برکله لمس ایدلدیکی وقت دیکنینك زحمتندن
اللرك بیزار اولدیغی مناسبتله بعض مدققلر
حواس بشرك جمله بر پرده اتفاق واجتماعنی
محال کوره رك حالت عشق سکرلر اوزرنده

تأثیراتنی اجرا ایدر برنوع خستەلك اولمق اوزره حکم ایتمشلردر. لکن بونلرك حکمی علیهنده اعتراض قپوسی دائما آچیقدر. هله حالت عشقك یالکز سکرلری ضعیف اولان ادمده بولنمیوب هر نوع ادملرده دخی بولنمسی مدققین مشارالیهمك حکملری علیهنده ایدیلان اعتراضلرده معترضینه دائما حق قزاندیرر بر کیفیتدر.

بز بو جهتده سوزی قیصه کسەلم ده مسئلەنك شو جهتنه حصر نظر ایدەلم که :

خارجدن ایدیلان موازنەیه کوره واقعا هر حس مستقل بالحرکه کورینور. انجق بونلرك استقلاللری نه قدر اولور ایسه اولسون بهمه حال بنده بین طرفندن تحدید ایدلمش بر استقلاله مالك اولدقلرینه وشمدی یه قدر جوارح اعضادن بعضلری و ازجمله قلب حرکات واقعەسنده مستقل و بلکه مرجع ومرکز ظن اولندیغی حالده تدقیقات اخیره اقتضاسنجه مرجع کافهٔ حواس یالکز بین اولدیغی میدانه چیقدیغی جهتله حواسك بعضیسی بعضیسنه مخالفت ایتمسی عشق دینلان حالتك کافهٔ حواس بشرك یالکز بر نقطەده اجتماعندن عبارت عد اولنمسنی رده کفایت ایدەجك بر کیفیت اولمدیغنه الیوم قناعت ایدلمشدر. حتی مرجع حواس یالکز بین اولمق اعتباریله حکم ایدەبیلورز که کافهٔ حواسك بر نقطەده اجتماعی دیمك بینك بر نقطه اوزرینه بالتمایل اوراده تقرری دیمکدر.

مثلا بن بر قزه عاشق اولورم.

اولا شونی کوزجه بیلملی که انسان بر قزی کوردیکی آنده درون دلدن وجان کوکلدن عاشق اولەمز. بو حکم قیش کیجەلرنده منغال باشنده و یا تاندر اطرافنده مصال سویلیان قوجه قاریلر طرفندن ویرلمش برشی اولوب تدقیقات فنیەده حجت وعمك اولەرق اتخاذه صالح دکلدر.

بناء علیه بن بر قزه عاشق اولدیغم زمان اولا انی بر کره کورورم. کندیسنك حسن وملاحتی بنم نظر دقتمی جلب ایدەجك درجەده اولور یعنی نظرم انك حسنندن الملش اولدیغی لذتی بشقه بر حسندن الەماش بولنور ایسه بو حال نظرمك اوحسنه منحصر قالمسی ایچون کفایت ایدر.

بین دینلان ماده دائما خواس خمسهٔ ظاهره و باطنەنك کندیسنه سوق وایصال ایلدیکی خصوصاتك محاکماتیله مشغول اولدیغی بلااعتراض قبول اولنمش بر کیفیتدر.

بو حاله کوره حسن و جمال محاکماتنده بنم یالکز نظرمك منحصر قالدیغی سالف الذکر حسن ایله مشغول اولەجغی بدیهیدر که عشقك مقدمەسی دیمك اولان شو درجەسنده بن یالکز « عالمده حسن دنیلان شی وار ایسه اوده بنم محبوبەمك حسنیدر » دیر قالورم.

بوندن صکره هنوز یالکز کوزمك محبوبەسی دیمك اولان اوقزك قوهٔ سامعەیه حلاوت بخش اولان اهتزازلی بر صداسنی ایشیدرم که بو سس قوهٔ سامعەمی دخی مشغول ایدر. سودیککز بر کیمسەنك سوز سویلدیکنی ایشتدیککز زمان بور ککز

غيوبتلا نورجه سننه برحال طوبمش ایسه کز بر آدم محبوبه سنك صداسنی ایشتدیکی زمان قوهٔ سامعه سنك ده بعینه کوزی کبی انکله مشغول اوله جغنی تسلیم ایدرسکز.

ایشته برکره بو یله ایکی حسمی محبوبه مه حصر ایتدکدن صکره ارتق قوهٔ ذائقه‌م دخی انك لب شیر ینك حسرتکش تقبیلی اولور. و بو اوچ حس شو صورتله بعدالاجتماع قلبی دخی کندیلر ینه اویدیرارق بورکم دخی معهود محبوبه‌مه میل ایدر. بو یله بو یله حواس خمسهٔ ظاهره و باطنه‌مك برکره اغلبی اومحبوبه‌مله مشغول اولدقدن صکره ارتق بدنم سائر قوای حاسه‌نك القاآت واغفالاتنه قولاق و یرمیه‌رك یالکز محبوبه‌مك احوالنی محاکمه ایله مشغول اولورقالور. حتی حواسدن بریسی بومحاکماتمه کندیسنه اعتراض ایده‌جك اولسه بین آنی قهر ایدرجه‌سنه رد ایلر که بر عاشقك محبوبه‌سنده اولان بعض قصوری کورمامسی و بلکه مشهودی اولان قصور ینك عین حسنات اولدیغنی حکم ایتمسی دخی بوندن نشأت ایلر.

حواس خمسه‌نك حسیات واقعه‌سی بینه انتقال ایتدیکی زمان صفحهٔ دماغه نقش اولنوب قالمسی دقیقه شناسانه کوره معلوم برشیدر. مثلا بن برشیٔ ایلك دفعه اوله‌رق کوردیکم زمان اوشیٔ بینمده منقوش قاله‌رق مؤخرا انی بردها کوره‌جك اولسه‌م دماغمده اولجه منقوش اولان صورتی وجدانم اوکنه کله‌رك « بن بوذاتی یاخود بوشیئی اولجه بردها کورمشیدم » دیه ملاحظه ایدرم.

لکن ایلك دفعه اولمق اوزره کوریلان شی دماغه نه قدر عکس ایتسه « بوعکس نه قدر نقش اولنسه نقش مذکور یرلشوب قالامز. شیئی مرئی کوز اوکندن غیبوبت ایتمسیله برابر اونقش دخی غیبوبت ایدر. ایشته بوسببه مبنیدر که بن محبوبه‌می ایلك دفعه اوله‌رق کوردیکمده جمالی نظرمده منقوش قاله‌جق بردرجه‌ده بیله اولسه ینه کندوسنه درون دادن و جان کوکلدن عاشق اوله‌م. زیرا او حالده هرکوردیکم دلبره عاشق اولمقلغم لازم کلور. لکن محبوبه‌می ایلك دفعه کوردکدن صکره قاچ کره دها کورر ایسم دماغمده نقش اولنان صورتی اون درجه دهاقوت بولور نهایت بردرجه‌یه کلور که اوصورت اراقده‌بر تجسم وتشخص ایدرك اویانق بولندیغم زمان کندوسنه وجود و یروب انکله مشغول اولمغه واو یقوده ایکن بتون بتون نظرمده تجسم ایله رؤیامده کورمکه باشلارم.

دیمك اولور که بر محبوبه‌نك دماغه منقوش اولان عکسنه اول درجه قوت و یرن شی محضا تکرار ملاقاتیدر.

های های! مؤخرا سائر حواسی دخی انك اوزر ینه دعوت ایدن ینه بوتکرر ملاقات قضیه‌سی دکلیدر؟

حتی بوموازنه‌ده ایشك شوجهتی دخی مطالعه‌یه شایاندر که:

عشق دنیلان شی نصل که بر نقطه اوزر ینه حواسك بریسی دیکر ینه تابع اوله‌رق وتکرر اشتغالرندن ناشی نهایت

اوشیئ واحدی کندیلرینه مابه الاشتغال
یله رك بعده بتون بتون و مستقلا اوشی ایله
اشتغال ایتلرندن حاصل اولمه ایسه حواس
اوشیئ کوزلرینك اوکندن غیب ایتدیکی
زمان دخی بنه بر بروغیبوبتی مدتنك امتدادیله
اونوتارق نهایت بین دخی اولوجهله
بالتدریج اونوتوب کیدر . قادینلرك
« کوزدن ایراق اولان کوکلدن دخی ایراق
اولور » دیملری بو حکمی اوفشار برسوز
درکه الك بیکی تدقیقات فنیه اقتضاسنجه مرجع
ومرکز حواس بین اولدیغنه کوره بو سوزی
« کوزدن ایراق اولان بیندن دخی ایراق
اولور » طرزینه قویسه لر بجا وسزادر .

حتی بعض عرب مدققلری (کندی
اعتقادلرنجه) مرض عشقله مبتلا اولانلری
مداوات ایتمك لازم کلدیکی زمان عاشقی
غربته کوندرمك الك مؤثر بر دوا اولدیغی
توصیه ایدرلر که بو توصیه لری اوجه عشقك
برمرض اولدیغی حقنده کی ظنلرندن دها
طوغری برشیدر .

حالت عشق حقنده عرب مدققلرینك
صورت تدقیقلرندن بحث ایتدکده خاطره
شو دخی کلدی که :

مدققین مشارالیهم عشق ایچون
برطاقم درجه لر تعیین ایتمشلر والك ادنا
درجه سنه « میل » دیوب بونی محبت
عشق وله حیرت دیو تا جنته قدر درجات
مختلفه یه تقسیم ایلمشلردر . زمانز علمای
بنامندن احمد فارس افندی دخی بو تقسیماته
رعایت ایلمش وکتاب الساق بالساقنده
تقسیمات مذکوره یی ذکر ایتمشدر .

واقعا اثرلری مطالعه کذارمز اولان فرنك
مدققلری بو کبی تقسیماته رعایت ایتمامشلردر .

انجق تقسیمات مذکوره یی عشقك
مقتضای طبیعیه سی اقتضا ایلدیکی
جهتله بز هر حالده شایان قبول کورمکده یز .

مشارالیهم عرب مدققلری ارتباطك
عشق درجه سنه قدر بنی بالکز قلبه اسناد
ایدوب اندن بوقاری جنت درجه سنه قدر بنی
دماغه وفقط دماغك اختلالنه نسبت ایتمشلر
ایسه ده الحالة هذه حسه متعلق هرشی دماغه
رجوع ایدر اعتقادی حکم سورمکده اولدیغندن
بز قبولنه کندیمزی مجبور عد ایتدیکمز تقسیمات
سالف الذکر ایچون بشقه بر توجیه بولیورز .

بو توجیه ایسه پك کوچ برشیئ دکلدر .
حواسمزدن مثلا یالکز کوزیمز محبوبه مزك
موازنهٔ حسن وجمالیله مشغول اولدیغی
زمان انك حقنده دماغی یالکز قوهٔ
باصره مزك القا آتی مشغول ایده جکندن
بوکا عشقك الك اشاغی درجه سی دیرز .
بعده محبت ووله والی اخره درجاتی حواسمزدن
قاچ دانه سی محبوبه مزله مشغول اولقده
ایسه اوقدرینه نسبت ایدرك درجهٔ
غایه اولان جنت درجه سنی دخی کافهٔ
حواسمزك بالاتفاق محبوبه مزه حصر
اشتیاق ایتدکلری زمانه حصر ایدرز که
عشقك بو درجه سی هرکسه مخصوص
وهر زمان کوریلور برشی دکلدر .

عشق دنیلان شی سومکدن یعنی حواس
خمسهٔ ظاهره وباطنه نك برشیدن
خوشلانمسندن عبارت اولوب بو حال
یعنی بر حسك برشیدن خوشلانمسی مثلا

ایکی جام پارچه‌سنی بر برینه سورتدکلری
زمان بونلرک چیقاردقلری غریب بر صدا
عادتا انسانک سکرلرینه طوقنه‌رق صدانک
بو یله میدانده بولنسان بر سوء تأثیرینه
مقابل البته بونک برحسن تأثیری اوله‌جغی
قضیه‌سیله مثبت اولدیغنه وحاصل کلام
عشق هرحالده سومکدن عبارت بولندیغنه
کوره وولتر وسائر هم افکاری مثلا بعض
حکماد . عشقک بر درجه‌سنی قبول
ایله اوست طرفنی یعنی عشقک جنون
درجه‌سنه وارمسنی عشاقک مبالغه‌سنه
حمل ایتمشلر ایسه ده قوای حاسه‌نک بر نقطه‌ده
اجتماعی فوق العاده عد اولنه بیله جک
قدر بیوک برقوت میدانه قو یه بیله‌جکی
احتمالندن قطع نظر دها بشقه برحال
واردرکه مدققین مشارالیهمک برمنوال
محرر سوء ظنلرینی رده مدار اوله‌بیلور:

شو یله که :

حکمانک تدقیقلری وایلروده سائر
بعض مسائلده ایضاح وتفسیر ایدیله‌جکی
وجهله حس دینلان شی سکرلرک اوزرینی
استیعاب واحاطه ایتمش عادتا نسیم کبی
برشی اولوب اعضای حاسه برشیئه مقابل
کلدیکی آنده کویا حرارت شمسه مقابل
کلان قطعهٔ کرهٔ نسیمک حرارت مذکوره
ایله اوجه کندیسی بانتأثر بعده بو تأثیری
سطح زمینه قدر القا ایتمسی قبیلندن
اوله‌رق اوجی ذکر اولنان اعضای حاسه‌یه
مربوط اولان سکری احاطه ایدن نسیم
دخی اعضای مذکوره‌نک برمنوال محرر
برشیئه اصابتندن ایتدیکی تأثیری درحال
تا دماغه قدر ایصال ایدر .

اشبو نسیم حسینک کثرت اشتغالی
حالنده قوتی ضعفه مبدل اوله‌جغی بعضلری
طرفندن دعوی ایدلمش واز جمله قوهٔ
سامعه‌سنی طوب صداسیله اشغال ایدن
طوبجیلرک قوهٔ مذکوره‌لرینه خلل کلدیکی
دلیل اوله‌رق ارائه اولنمش ایسه‌ده بونلر
دعوالرینی اثبات ایچون بشقه بر دلیل
بوله‌مدقلری کبی بو دلیللری دخی طوبجینک
قوهٔ سامعه‌سنه خلل کلیوب بلکه برقاتدها
ارتمسی و بناء علیه او یله اولور اولمز
صدالر انلرک قوهٔ سامعه‌لری یاننده هیچ
منزله‌سنده قالوب قولاقلری طوب صداسی
مثلاو سائر احاد ناسک تحمل ایده‌میه‌جکلری
صدایه دخی تحمل ایلدیککنک میدانه
چیقمسیله رد اولندیغندن اشبو دعواده
بولنانلرک اثبات مدعالرنده اظهار عجز
ایتملرینه مقابل عکس کیفیتی یعنی نسیم
حس اشتغالی ارتدیر دقجه بو اشتغال کندیسی
ایچون برنوع جمناستیق مقامنه قائم
اوله‌رق قوتنی ارتدیراجغی حقنده‌کی
دعوالرینی پک کوزل اثبات ایتمشلردر .

بو اثبات امرنده کتوردکلری دلائلدن
الک کوزلی قوهٔ مفکره‌سنی اصلا استعمال
ایتمامش اولان برادمک بطائت انتقالیله
قوهٔ مذکوره‌یی دائما بالاستعمال اکا
برقاتدها قوت ووسعت و یردیکی زمان
حاصل اولان سرعت انتقالنی بر مدت
فکرینی عملدن معطل براقدقدن صکره
حاصل اولان بطائتیله موازنه ایتمک دخی
ینه بو دلیلک تفرعاتندن عداولنور . واقعا

بعض كره ارباب فكر ودانشده فتور عارض
اولور . لكن بوفتور اعصاب اوزرنده كى
نسيم حسينك مستعمل وبى تاب اولمسندن
نشأت ايتمز . بلكه آلام وهموم كوناكونك
تهاجمندن نشأت ايدركه بونك دواسى
انجق آلام مذكوره‌يى اذاله ايده‌جك فرح
وانبساط بولمقدر . يوقسه قواى حاسه‌يى
ديكلندرمك فائده ويرمز .

ايمدى بودستوردن پك قولاى انتقال
ايدرزكه مابه الاشتغالى دائما سومك
اولورايسه « سومك » فعلنه معاون
وبلكه مأمور اولان حواسك كثرت
اشتغاليله قوتلرينه برقاتده‌ها قوت منضم
اوله‌رق نهايت « سومك » ديديكمز شى
بردرجه‌يه واروركه هركسده كورلان
على العاده سويشلر اكا نسبتله اويونجاق
مرتبه‌سنده قالور .

نتيجهٔ كلام بورايه قدر ويرديكمز
ايضاحات اوزرينه شمدى برقاتده‌ها
اطمئنان قلبله ينه مبدأ كلاممزده ايراد ايلديكمز
تعريفى بالتكرار ديرزكه عشق حواس
ظاهره وباطنه‌نك برنقطه اوزرنده اجتماع
ايتمسندن عبارتدر . بوحال برآنده حاصل
اولمز . بلكه حواسك اكثريت آراسى
وينه القاآتى وينك اشتغالى نسبتيله
متناسبا آرتار واكسيلور .

﴿ فن منافع الروح نظرنده فيض عشق ﴾

فن هندسه اثبات ايدركه هرشى ايچون
برحيز برمكان معين ومخصوص اولوب
ايكى شى بريرده جمع اوله‌مز . علم منطق
بوقاعده‌يى برباشقه طرزه قويوب ديوركه
ايكى ضدك بريرده اجتماعى ممكن
دكلدر .

فقط بوقاعدهٔ كليه فن منافع الروحه
انتقال ايدنجه بتون بتون باشقه‌لشوب
دينوركه طبع بنى بشرده ايكى طبيعت
متضاده مجتمع اولور . لكن بواجتماع
ايكى ضدك برنقطه‌ده اجتماعى كبى اولميوب
طبايع متضاده كويا باش باشه طيانوب ده
بربرينى ايتمكده بولنمش اولان ايكى توسعى
قوچ كبى يكديكرينه مقابل بولنديغندن
ايكى ضدك اجتماعى دخى بويله برمقابله‌دن
عبارتدركه هانكى طبيعت هانكيسنه
غلبه ايدر ايسه ديكرينى اونسبتده تحت
تغلبنه آلور .

مثلا برطبعده هم بخل هم سخا مجتمع اوله‌بيلور
اوله‌بيلوردكل . مجتمعدر . لكن بواجتماع
آن واحدده وياخود حكم واحد حقنده
واقع اوله‌مز . غايتى ذكر اولنسان آن
واحدده وياخود حكم واحد اوزرنده
بريادن بخل ديكر طرفدن سخا طيانغه
باشلايوب هانكيسى هانكيسنه نه قدر غلبه
ايدر ايسه اونسبتده انفاذ حكم ايلر .
بعض كيمسه‌لره جومرد دينلور . يعنى
طبعنده بولنان سخانك درجه‌سى ينه
طبعنده موجود اولان بخلك درجه‌سنه
فائق اولديغى ايچون سخاسى بخله غلبه
ايتمش بولنديغندن بخلى مغلوب ومختفى
قالوب يالكز سخاسى دوران سورر .
لكن انك حكمى دخى قوتى نسبتنده‌در .
يعنى بوسخى فرض ايدلديكمز آدم فرضا
بيك كيسه‌يه مالك اولوب ده سخاسنك

قوتی انجق بیك غروش بخش ایده‌جك
قدر ایسه او درجه‌یه قدر جومردلك
ایده‌بیلور . اگر بر یرده اون بیك غروش
فدا ایتمك لازم کلسه چونکه سخاسنك
بخلی اوزرینه بوقدر تغلبی اوله‌مدیغندن
اوحالده سخاسی مغلوب اولوب حکم بخلی
الینه کچر .

بوندن صکره ایشك شو جهتنه عطف
نظر ایدملم که :

عشق دنیلان حالتك حواس ظاهره
وباطنه‌نك خارجنده برشی اوزرینه حصر
حس ایتملرندن عبارت بولندیغی
یوقاروده تفصیل ایدلمشیدی . انجق
حواسك برشیء حس ایتمسی ایکی صورتدن
خالی قالمیوب یا اقبال ویا نفرتله حس
ایده‌جکی یعنی مثلا قوهٔ شامه برقوقویی
خوشلانه‌رق ویاخود اکراه ایدرك
قوقلایه‌جغی تفصیله احتیاج قالمقسزین
هرکسجه معلوم اولان برکیفیتدر .

ایمدی عشق واقعا حواسك برنقطه
اوزرنده اجتماعندن عبارت ایسه ده
بواجتماع بالاکراه اولمیوب بالاقبال وقوع
بولمش براجتماعدر . طبیعتده کورلمش
میدرکه برآدم نفرت ایلدیکی برشیئه محبت
ایتسون ؟ نفرتی ارتدقجه محبتی دخی
ارتارق نهایت عشق بوله درجه‌سنه
وارسون بو یله برظن دائما مردود اولوب
عشق مطلقا حواسك اقبالندن نشأت
ایتمه برکیفیت اولدیغی هرکس قبول وتسلیم
ایدر .

حواسك اقبالی حالنده ایسه روحده
طبایع حسنه طبایع ردیه اوزرینه غلبه ایدر
مثلا انسان بخیل اولوب حال دائمیسنده
کندی بخلنی بکندیکی حالده حواس اقبال
حالنده ایکن بخل دنیلان شی بك فنا
برشی اولدیغنی حکم ایدر وحتی کندینی
بخیل برینه قویمیوب بخله نسبتله محجوب اولان
سخایی کندی نفسنه اسناد ایلر .

حتی برادمدن برشی طلب ایدلمك لازم کلوب
ده اوادمك شیء مطلوبی ایفا ایتمسی
مأمول اولمدیغی زمان کندیسنك برنشاطلی
زمانی اراشدیریلور که بومجبوریت اوذاتك
حواسی اقبال حالنده ایکن طبایع ردیه
مغلوب قاله‌رق حکم و حکومت حصائل
حمیده‌سی النده اولدیغی اوته‌دنبری معلوم
بولنمسندن نشأت ایتمشدر .

هله حالت عشق کبی خیالك دائما
ومتوالیا اقبال حالنده بولنوب ده اندن
برلحظه ایرلمدیغی زمانلر طبایع ردیه موقتا
حالنده قالوب میدان بالاستقلال طبایع
حسنه‌نك اولمق امر مقرردر .

بناء علی ذلك عشق ایله متجلی اولان ادمده
عشق نه قدر قوتلی ارتدیر ایسه طبایع
حسنه‌سی دخی او قدر قوت بولوب طبایع
مذکوره‌سنك بویله تزید قوتله ردیه‌یی قهر
وتنکیل ایتمسنه فن منافع الروح عندنده
« فیض عشق » تسمیه اولنور .

ایمدی عشقك فیوضات روحانیه‌سندن
اوله‌رق عاشقه از جمله بردرجه جومردلك
کلور که عملنه سعی دستنه فلانه دکل .
حتی جاننه بیله جومردلك ایدر . بردرجه
شجاعت کلور که قانون شجاعت نظرنده

مذموم اولمیان احتیاطدن بیله کندیسنی مستغنی کوره‌رك اولوم دیدکاری حال هولناك نظرنده جنبش مشابه‌سنده قالور . بردرجه صبر بر درجه تحمل بردرجه مکنت بر درجه بسالت کلورکه احوالنی تدقیق ایدنلره حیرت ویرر . هله او قدر غنای قلب کلور او درجه علوجناب پیدا ایدرکه هیچ بر شیئه قیاس قبول ایدمز . الحاصل حضرت عاشق یالکز خصائل ملکیه‌سی النده قالەرق ملك طینت برشی اولور کیدر .

عشقك درجهٔ منتهاسی تا جنته وارەجغی کبی فیوضات روحانیه‌سی ارباب تمکین عندنده بویله جنت مرتبه‌سنده عد اولنان بر صورته منجر اولور . مثلا کیده کیده غنای قلبی غنای کل درجه‌سنه واروب کندیسنی عالمدن دکل فیض عشقیله او درجه‌یی بولمش اولدیغی محبوبه‌سندن بیله مستغنی کورر . مجنون لقبیله شهرتشعار اولان عاشق مشهورده تجلی ایدن فیوضات کبی .

حوصله‌لرنده تحملك درجه‌سی محدود ومعین اولان بعض حکما اشبو تحملی افراط درجه‌سنه قدر تعیین ایدرك درجهٔ افراطی تجاوز ایدن حالاتی تعیین ایتمکده اولدقلری جهتله فیض عشقك سالف الذکر مجنونده تجلی ایدن درجه‌سنی مضر وغیر مقبول عد ایدرلر .

لکن طبعه وطبیعته تعلق اولان خصوصاتك موازنه ومقایسه‌سنده غایت ونهایت اولمق اوزره معتبر اولان هیچ بر حد ومرتبه اولمامسنه باقیلور ایسه بونلر ذکر اولنان حکملری دستور اوله‌رق بزه قبول ایتدیره‌مزلر . مثلا انلر سخایی قبول ایدرلرده سخا حد افراطی کچدیکی کبی معیب طوتارلر نیچون معیب طوتملی ؟ سخانك فلان درجه‌سی مقبول اولدیغی حالده او درجه‌نك ترقیسنه نسبتله مقبولیتی دخی ترقی ایتمك براهین جبریه وهندسیه ایله اثبات اولنه‌مزمی ؟

بویله خیالخانهٔ خود پسندیده بر حد افراط وهم ایتمك طبعك وطبیعتك دخی حریتلرینه حدود کسعك دیمك اولورکه حقیقت امر بو حدودی دائما هدم ایلر حریت کامله‌نك اوکنی هر زمان اچیق براقور . مکر افراط دینیلان شی بزم خیالمزك دخی وارەمیه‌جغی قدر اوزاق ویاخود یوکسك یعنی طبیعتك دخی ماوراسنده بر حد ویا درجه اولمش اوله !

الحاصل عشق حواس ظاهره وباطنه‌نك بر نقطه‌ده بالاقبال اجتماعندن عبارت وحواسك دائما اقبال حالنده بولنمسی ایسه طبائع ردیه‌یی هلاك درجه‌سنده قهر وتنکیل ایله طبایع حسنه وملکیه‌یه میدان ویرر بر کیفیت اولمغله فن منافع الروح عشق یعنی فیوضات عشق اوکنه حد تحدید اتمیه‌رك ایلروسنی آچیق براقور . حتی فیوضات روحانیه‌یی حصرا عشقه تخصیص ایدن حکما دخی واردرکه بونلرك فکرلرندن بر نبذ جکی بند آتیده دخی مستبان اولور .

﴿ عشقك تنوع وتعممی ﴾

عشق دیدیکمز زمان بونی یالکز حواس ظاهره وباطنه‌مزك بربری اقبالیه حصر

اشتغال ایتمسندن عبارت دیه‌می حکم ایده‌جکز؟ خلقمزك و بونجه مدار زندگانیمزك موردی اولان جانب جناب حقه مجبور اولدیغمز محبتدن بدأ ایله دیکز وطنمز ملتمز فاملیامز وحتی جمعیت مدنیه‌مزك اسباب رفاه وسعادتنی اکمال ایدن حیوانات ونباتات و جماداته وارنجه‌یه قدر هرشی حقنده کوستردیکمز شدت تمایلی نه‌یه حمل ایده‌جکز؟

بعض حکمانك اصلا رد اولنه‌میه‌جق صورتده اقناع ایدیشلرینه کوره انسان ایچون کرهٔ ارض بروطنه و بنی بشر انسانك منسوب اولدیغی بر ملت دیمك اولمسی اقتضاسنجه بر فلان وفلان حدودلر ایله محدود اولان برقطعهٔ معینه‌یی کندیمزه وطن اتخاذ ایدرك انی ینه کندی بنی نوعمزك تسلطندن محافظه امرنده نه حکمته مبنی قربان اولمق درجه‌سنه قدر کوزه الدیریورز؟

بزجه هیچ شبهه یوقدر که عشق دینلان شی یالکز برمعشوقه‌یه حصر حواس ایتمکدن عبارت اولمیوب عشق البته والبته تنوع وتعمم ایتمکده‌در . بو بابده شبهه‌یه دوشانلر اولور ایسه انلره دخی کیفیتی شو صورتله ایضاح ایدرزکه :

بر الای پری چهره‌لیلرك هر بری بزه محبوب اولمغه مستعد اولدقلری حالده نصلکه بر ایچلرندن یالکز اشتغالی کندیمزه طبیعت ثانیه اولان بر یسیله الفت پیدا ایتمکده ایسه‌ك بعض حکمانك بو منوال محرر اقناعلری وجهله کرهٔ ارضك هر طرفی بزه وطن اوله‌بیلکه مستعد ایکن دخی قطعات ارضدن یالکز سقوط رأسمزی والفت ایتمش اولدیغمز بر پارچه‌یی نظرمزده ممتاز ومقدس طوته‌رق اکا حصر محبت ایدیورز .

شو تطبیق یالکز بویله الفت و حصر اشتغال جهتندن مطابق دوشمیوب کندیمزی بوقلامش اولسه‌ق محبوبه‌مز حقنده‌کی حسیات درونمزی (وطن) دینلان دیکر محبوبمز حقنده تمامیله واقع بولورز .

مثلا بز محبوبه‌مزه خارجدن بر دیکر ادمك عرض نیاز ایتدیکنی کورسه‌ك مدافعه‌یه مسارعت کوستریرز . حالبوکه مذکور اجنبینك بو نیازده محبوبه‌مز علیهنه بر کونه سوء قصدی اولمیوب او دخی کندیسنه بزم قدر خلوص کوسترمکه چالیشور . بو حاله یعنی قصدلریمزك یالکز بر حسن قصددن عبارت بولندیغنه کوره کندیسیله عداوته شتاب ایتمامکلکمز لازم کلور ایدی . لکن عشق مزیات ذاتیه‌یی اکمال ایلدیکندن حسدك مقبول و ممدوح قسمی غیرتی دخی پك زیاده ارتیرمش اوله‌جغی جهتله محبوبه‌مزه مستقبلا کندیمز صاحب اولمق دعواسنه دوشدیکمزه مبنیدرکه بو بابده آخرك اشتراکنی عادتا تعرض نظریله تلقی ایدرز و مقابله و مدافعه سنده نقدینهٔ جانمزی فدا ایلرز . ایشته ینه بونك کبیدرکه معاذالله وتعالی وطنمزه کوز دیکن بر اجنبینك وطنمز حقنده‌کی قصدی ینه بزم قصدمزدن بشقه برشی اولمدیغی حالده چونکه بز او محبوبه صاحب اولمق غیرتنده بولندیغمزدن بو بابده اخرك اشتراك هوسنی

علیهمزه عداوت و حقوقمزه تعرض عد ایله مدافعه‌یه مسارعت ایلرز .

اشبو تطبیقمز یالکز وطن حقنده واقع اولمیوب او تدقیقده آز بجق تعمیق فکر ایده‌جك اولسه‌ق انسانك ربط قلب ایلدیکی هرشی بر محبوب و بونلرك هپسنه انسانك محب اولدیغنی و بناء علیه عشقك عالمك قوام عالمه وانتظام بنی ادمه باشلیجه برمدار ایدوکنی بداهة کوره‌بیلورز .

نه حاجت ؟ عشق دینلان حالت انسانده معاذالله مفقود اوله‌جق اولسه انسانی انسانلغه ربط ایده‌جك بر رابطه بولنه‌بیلورمی ظن ایدرسکز ؟

او حالده بزعالمی جلب ودعوت حواسه مقتدر نه قدر کوزللکلر واز ایسه هر بری جمال باکمالك بر برهانی اولان وجمله‌مزی بحق منتدار ایدن بونجه انعام و احسانی غایت درجات وعاطفتنی موازنه‌یه دال اولان بر پروردکار مالك خزانهٔ الطاف ونعم و بر محبوب همهٔ سکنهٔ عالم طرفنه سوق ایدرك موقع تضرع ونیازده دونا ایده‌بیله‌جك بشقه هانکی رابطه بولنه‌بیلور ؟

اکر طبیعتمزده‌کی مایهٔ عشق یوق فرض ایده‌جك اولسه‌ق هر بری روحانی وجسمانی برکونه سعادتمزی تأمین ایدن فاملیامز خلقنی بزه اجزای نفسمز کبی کوستروب مثلا برقرنداشمزی ویاخود برچوجغمزی و یاذوی القربادن آخر بریسنی دوچار اولدیغی مصیبتدن قورتارمق غیرتیله هر دراو مصایبی کندی خلقمزده تجویز وقبول ایدنجه‌یه قدر بزی انلره کیم ربط ایدرایدی ؟

یا رابطهٔ قویهٔ عشق مختل اوله‌جق اولسه عجباندن بشقه هانکی رابطه اوله‌بیلور ایدی که دکل ابنای نوعمز حقنده محبت حتی حیواناتدن مثلا بر قناریه‌یی پرماغمز اوزرینه اوتورتدیغمز زمان یاخود نباتاتدن بر قرنفلی الیمزه الدیغمز وقت و یاخود جماداتدن مثلا برلعل بدخشانی نظر استغرابمز اوکنه قویدیغمز اثناده قوشك لطافت خارجیه‌سیله برابر عصمت و سکوننده وقرنفلك تزیینات خارجیه‌سندن فضله نسیمك طرهٔ مشکین جاناندن کتورمك اوزره بولندیغی بوی جانفزای نافی کویا انك ایچنه صاقلامشجه‌سنه حس اولنان رایحهٔ طیبه‌سنده و لعلك نظرده کمال صفوت وسلامتیله لکه‌سز بر یورکی تصویر ایدن جلای صفوت احتواسنه کمال حیرتله ایچمزك تتره‌مسی کبی بر مربوطیتله بزی موجوداته کیم ربط ایلسون ؟

اکر مایه‌مزده ازچوق عشق اولمامش اولسه او حالده حمام کونوکی کبی کوس کوتوك برشی قالاجغمز درکار اولغله عشقه عالمك رابطهٔ انتظامی دینسه‌ك هر حالده بجادر .

ایشته شو موازنه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله نظرمزه قوهٔ سامعه ولامسه ذائقه‌مزه و یاخود قوای حاسهٔ ظاهره و باطنه‌مزك بریسنه خوش کلان شیدن الدیغمز لذت درحال بیمزه انتقال ایدرك بیمزی آزچوق انکله مشغول ایتمسنه مبنیدر که بز اوشیئه محبت ایدرز . و محبتمزك بودرجه‌سی دخی عشقك الك عادی رتبه‌سی صایلقده حقلی

اولوب برشی عموم قوهٔ حاسه مزك قوماندانی ومرجعی ومرکزی دیمك اولان بیمزی نه قدر اشغال ایدرو او شی حقنده محبتمز نه درجه یی بولور ایسه عشقمزك اودرجه یه وارمش اولدیغنی حکم ایدرز . دیمك اولورکه عالمده حواس ظاهره و باطنه مزه مقابل کلان اشیا نه قدر ایسه عشقمز انلرك جمله سنه تعمم ایله اول قدر تنوع ایدر . لکن بویله کافهٔ اشیایه اولان عشق ومحبتمزی یکان یکان نظر دقتمز اوکنـه المق ممکن و متصور اولمدیغی جهتـله عشـقك کیملر ونه‌لر حقنده واقع اوله‌جغنی یعنی قاچ نوعه انقسـام ایده‌جکنی تحری ایلیـان مدققلر جنـاب حقه پیغمبره دینه ملته وطنـه انایه بابایه و بالجمله ذوی القربایه املاکه اشیایه محبت کبی الك ایلرو کلانلرینی تعین ایدوب هله محبوبه‌یه اولان عشق ایچـنه امراض نفسانیه دخی کیردیکی ایچون قوتی فوق العاده اولدیغندن بونوعك جمله انواعه تفوق وتقدم ایلدیکنی تسلیم ایدرلر .

﴿ عشقك حیواناتده دخی وجودی ﴾

انسـان جنسی حیوانك برنوعی اولمق مناسبتیـله جنس مذکورك سـائر انواعی نوع انسانك خصائل حیوانیه سندن پك چوغنه مشترك اولدقلری مثلاو حسن تمایلدن بدأ ایله وله وجنت درجه سنه قدر واران وانسان ایچون الك بیوك مدنیت و الك عزیز زینت عد اولنان کیفیت عشقه دخی حیوانات سائره اشتراك ایدرلر . حتی بعض حیوانلرده کور یلان فوق العاده حاللره باقلدقجه تسلیم اولنورکه حیوانات سـائره اولاد بشرك الك زیاده بوخصلتده شریك اولورلر .

حیوانات سـائره طبیعتك سوقیله حرکت ایدرك اولاد بشر مثـللو قانون طبیعتـك خارجنه چیقمغه جبالامدیغندمیدر؟ بوقسه یالکز کندی حوایج روزمرهلرینی تسویه یه مدار اوله‌جق شیلری بیلوب بشقه‌لرندن جاهل بولنملرندنمیدر؟ و یاخود اولاددامدن دها فیلسوف اولدقلرندنمیـدر ؟ نه‌در ؟ حاصلی یالـکز حوایج حیـوانیه‌لرینی دوشوندکلری جهتله اویله برطاقم معدنیات و جماداته محبت ایتمزلر ومثلا برلقمه اکمك ایچون اولاد بشرك خاکپایه یوزسوردکلری حالده اول مقدارپرلاناطه یه التفات بیله ایتمزلر ایسـه ده سائر سـویله‌جك شیلره محبتده انساندن اشاغی قالمزلر .

شوقدر وارکه حیواناتده نوعلرك تنوعی اخلاقلرینك دخی بردرجه یه قدر تنوعنی مستلزم اولمغله بعض نوع حیواناتده سودای زوجیت و بعضیسنده سـودای ابوت زیاده اولوب برطـاقنـده دخی یالکز امراض نفسـانیه کورلمکده‌در .

سودای زوجیت قوشلرك اغلب انواعیله قوندوز ویوون مثلاو جمعیت اوزره تعیش ایدن درتایاقـلی حـیوانلرده پك زیاده کوریلور . بو سودای زوجیتك جمعیتله تعیش ایدن حیواناتده بولنمسی نظراعتبـار وانتباه ایله موازنه ایدیله‌جك اولسه جوهر عشقك یالکز عالم مدنیت انسـانیه ایچون دکل عالم مدنیت حیوانیه ایچون دخی مدار

قوام و انتظام اولدیغی حیرتله مشاهده اولنور .

باقلسه سودای زوجیت خصوصنده سالف الذکر حیوانات اولاد بشره تقدم ایدر . زیرا ابنای بشرك سودای زوجیتی حس شهوانیلرینك دوامیله قوت بولمقده اولوب حالبوکه دیکرلرینك حس شهوانیلری بنی بشر مثللو هر کونلك اولمیه‌رق انلر دیشیلرینی سنه‌ده برویا برقاچ دفعه ارادقلری حالده‌ده سودای زوجیتلری دوام ایدر .

کوکرجین کبی قوشلرك بعض صنفنده زوجك زوجه‌یه وزوجه‌نك زوجه اوقدر عشق ومحبتی کورلشدرکه زوج زوجه‌سنك برغیری‌یه التفات ایلدیکنی کوردیکی انده زوجه‌سنك جاننه قصد ایتمك درجه‌سنه قدر غضبلنوب وحتی بعض علم حیوانات مدققین علماسنك روایتلرینه کوره زوجه‌سنی اعدام ایلدیکی حالده دخی تأسفنی یکه‌میوب بیچاره حیوانجغز غیرتندن وقهرندن کندیسی دخی هلاك اولور .

کوپك وفرس کبی برصنف حیوانات دخی بالکزامراض شهوانیه‌لرینه تابع اولدقلرندن بونلر دیشلرینی برویا برقاچ دفعه وقت معیننده ارارلرکه بوصنف حیوانات محبت زوجیه خصوصنده الك اشاغی صنفدن معدوددرلر .

اولاده محبت هرحیواناتك اکثریتله دیشیلری ایچون عمومی برشی اولوب حیواناتدن جمعیتله تعیش ایدنلرده یعنی افراد جمعیت کبی برابطهٔ معنویه ایله یکدیکرینه مربوط حیوانلرده سودای ابوت باباارده دخی کورلمکده‌در . هله کوکرجینلرك یاوریلرینی صوغوقدن محافظه غیرتیله کندیلری طونوب فدای جان ایدنجه‌یه قدر اوزرلرنده یاتدقلری کورلمش وطبیعیوندن بر نام ذاتك بالمشاهده روایتنه کوره افریقای شمالی انواع میمونلرندن برنوعك یاوریسی وفات ایلدیکی زمان والده‌سی اولقدر اظهار حزن وکدر ایلمش که نهایت قهرندن هلاك اولمش .

قوندوز آری قرنجه کبی ینه جمعیتله تعیش ایدن حیواناتده دخی سودای وطن برکمال اولوب وطنلرینه خارجدن تعرض ایدن دشمنه قارشو شدتله مدافعه کوستردکلری ارباب تجربه‌نك اولبابده سبقت ایدن تجربه‌لریله معلومدر . هله قوندوزلر محاربهٔ واقعه‌ده‌کی مجروحلرینی کمال تأسف وحزنله قالدیروب یووالرینه کوتوردکدن صکره اولنکی غیرتلرینه برده اخذ انتقام غیرتی منضم اوله‌رق برقاتدها حشمله محاربه‌یه کیردکلری واقعدر . قرنجه‌لرك محاربات واقعه‌سی بعینه بزم بنی بشر مثللو برجمعیتك جمع وادخار ایلدیککی ارزاق ویاخود یمورطه‌لرینه دیکر جمعیت طرفندن کوز دیکیله‌رك مجرد انلری غصب ایتمك والدقلری اسرایی یمورطه‌لردن چیقان یاوریلری تحت القهر قوللانمق ویووالرینه مستولی اولمق ممکن اولور ایسه استیلا ایتمك غرضیله وقوعه کلور .

بعض حیوانات حقنده پك غریب

حاللر تجربه اولنمشدر . از جمله کوپك وميمون کبی انسانه قولای البشور حيوانات اليشه اليشه تا انسانك عشقيله نالان اولمق درجه سنه قدر وارمقده درلر .

حيواناتده کوزل قوقو يه کوزل رنکه طلوع وغروب شمسه شدت محبت پك چوق دلائل ايله مثبت ومعلوم اولوب بالکز سودای اخوتك وجودی اثبات اولنه مامشدر .

هر هانکی صنفدن اولور ايسه اولسون بر حيوانك قرنداشی کوزی اوکنده بر بلايه دوچار اولديغنی ووالده سی او بلايی دفع غيرتيله چرپنوب ياندیغی حالده کنديسی توکنی بيله قيردا تمامشدر .

نتيجهٔ کلام عشق وعشقك فيوضاتی وحتی تنوع وتعممی حيواناته دخی نسبت اولنمقده ونيجه دلائل ظاهره و باهره ايله بو نسبت اثبات ايدلمکده بولنديغندن وعشقك اك بيوك درجه سنه واران برادم هرحالده بختيار عد اولنه بيله جکندن بر انسان بختيارلغی مايهٔ خلقتنده اولان جوهر عشقله متناسب بيلسه لايق وسزا وعشقدن محروم اولمق عادتا سعادات ماديه ومعنويه دن محروم قالمق ديمك اولديغنی دخی حکم ايلسه فی الحقيقه بجادر .

(نهايت)

ماری ستوآرتك ترجمهٔ حالی

ترجمهٔ حالی صحايف تاريخده نظر حيرتله اوقونان زنانك برنجيلرندن بريسی دخی ماری ستوآرتدر .

مشار اليها اسقوچيا قرالی بشنجی ژاقك قزی اولوب ۱۵۴۲ سنهٔ ميلاديه سنده کانون اولك بشنجی کونی ادينبورغ جوارنده واقع لنيتغوونام محلده تولد ايتمش وولادتنك سکزنجی کونی پدرينك وقوع وفاتيله هنوز قونداقده ايکن قونداغيله برابر اسقوچيا صندالئ قراليسنه (اجلاس دکل) وضع اولنمشدر .

او تاريخده اوروپانك و بالخصوص انکلتره اولکاسنك اك زياده اهميت المش اولان مسئله سی پروتستانلق مسئله سی اولوب انکلتره صندالئ قراليسنده بولنان سکزنجی هانری پروتستانلق آيينی انکلتره ايچنده کرکی کبی نشره موفق بولنديغی مثللو آيين مذکورك اسقوچيا طرفلرنده دخی انتشارينه مدار اولمق اوزره اسقوچيا قرالچه سی مشار اليها ماری ستوآرتی کنديسنك ولی عهدی اولوب قانون قديم وقويم اقتضاسنجه پرنس دوغال تسميه اولنان وانجق بش ياشنده بولنان اوغلونه تزويج واسقوچيانك پروتستان مذهبنی قبول ايتمش بولنان رؤساسی بو تزويج وتزوجی کندی منافع مذهبيه لرينه موافق کورمکله وار همتی الله الارق پك زياده ترويج ايلديلر ايسه ده قرالچه نك والده سی بولنان ماری ده لورن ذاتا (کيز) ناميله شهرت آلان قاتوليك فاملياسنه منسوب اولمغله فاملياسنك آيينی حقنده اوته دنبری کوسترمکده بولنديغی غيرته خلل ويرمك مشار اليها ماری ده

لورنك ذاتا كاری اولمدیغی مثللو اوارالق پروتستانلره قارشو قاتولیكلیكی شدتله مدافعه ایدن فرانسه خاندان قرالیسی دخی بو بابده مشار الیهایی تشویق و پدرندن موروث آیینك منافعنی محافظه ده ثبات كوسترمسی ایچون ترغیب ایلدیكندن انكلتره قرالنك املی ممكن دكل حصول بوله مدی .

بونك اوزرینه ماری ده اسورن قزینی اسقوچیاده دخی الیقومیوب قاتولیك آیین واخلاقی ایچنده تربیه كورمسی ایچون فرانسه یه اعزام ایلدی كه مینی مینی قرالیچه نك بوسیاحتی ١٥٤٨ سنه سی شباطنده وقوعبولمشدر .

ماری ستوارت فرانسه یه ورودیله برابر كبرز قامله باسی معرفتیله بر مناستره ادخال وتعلیم وتربیه سی رهبان وراهبه لره حواله قلندی .

تفصیله حاجت قالمیه رق هر كسك معلومی اوله جغی وجهله پاپاسلر مشارالیهایی برعفت مشخصه وعصمت مجسمه !! اولمق اوزره تربیه ایدرلر ایدی . انجق ماری ستوآرت علوم دینیه دن زیاده السنهٔ اجنبیه یه وشعر وانشایه میل ایدرك انكلیزجه دن ماعدا فرانسز وایتالیان واسپانیول وحتی لاتین لسانلرینی دخی اوكرندی و بولسانلرك ادبیاتنده اولان اینجه شیوه لره !! هب وقوف تام حاصل ایلدی . سنی هنوز اون ایكی یه واصل اولمدیغی حالده اوقدر كوزل شعرلر تنظیم ایدر ایدی كه معلملری بولنان پاپاسلر فصاحت وسلاستنه حیران اولمقله برابر بویاشده بولنان

برمعصومه نك اوقدر اینجه فكرلره دوشمسنی نظر شكرانیتله كورمامكه (رهبانیت مسلكی اقتضاسنجه) كندیلرینی مجبور كوررلر ایدی . حتی اشعارندن بعضیلرینی پاپاسلر فرانسه سرای قرالیسنه ارسال ایدرك اوقودقلرنده پرنسلردن بعضلری « عجایب بوقز دها صبی ایسه ده سویلدیكی سوزلردن صانكه اوتوز اوتوز بش یاشنه قدر یشامش و كیرمدیكی عالم سورمدیكی آهنك قالمامش برقادین اولمسی ظن اولنور » دیدیلر . بناء علیه ماری ستوآرتك بو بله حال صباوتنده كی دل آشوب نكته لرندن ایلروده نصل برآفت جهان اوله جغی قادینلر مجلسنده دها اوزمان ملاحظه ایدلمكه باشلاندی .

اوتاریخده فرانسه ایچنده نامی دیللره داستان اولمش اولان رونسارو وسائر شعرا ماری ستوارته اودرجه تملق كوسترمكه باشلادیلر كه اكر قزده كی طبیعت شعریه بهانه سی اولمامش اولسه عادتا ارباب دقتك سوء ظننی دعوت ایده جك مرتبه یه بیله واردیلر . واقعا شعرای مومی الیهم ماری ستوآرتك صباوتیله برابر حسنی دخی اوقدر حیرت افزا برشی اولمدیغنی درمیان ایدرك كندیسنه كوستردكلری حرمت ورعایت یالكز بهرهٔ ادبیه سندن نشأت ایلدیكنی و بناء علیه بوحرمت ورعایت بشقه برفكره مبنی اولمیوب عادتا مشارالیهابه حقنی ادادن بشقه برمعامله ده بولنمدقلرینی بعض سوء ظن اربابنه تأمین ایدرلر ایدیسه ده فرانسه كبار

زنانك شعرایه وارباب قلمه تمایل وانهماکلری
پك زیاده اولوب محرر بندن بریسی
حصرا بر قادینه تواضع وتملق ایده جك
اولسه سائر قادینلرك انظار حسدینی
دعوت ایده جكلری درکار وحالبوکه
الك عالی فکر شعرانك ماری ستوآرته
کوستردکلری تملق قزلك سنی کماله
واردقجه آرتدیرملری اویله بر طاقم
قوری تأميناتله اورتالق ممکن اوله میه جغی
آشکار اولمغله کندی حسن وآنلرینه
کندیلری دخی مفتون اولان بعض کبار
قادینلر ماری ستوآرتدن دلگیر اولمغه
باشلادیلر .

قادینلرك حسن وملاحت وکمال
وظرافت مسابقه سنه چیقدقلری زمان
بر برینك علیهنه قیام ایدیشلری پك
اکلنجه لی بر حالدر . ناس بیننده اعلان
ایتك ایچون فلانك البته بر قصورینی
برعیبنی بوله جغز دیه اوقدر همت ایدرلر که
بوهمتی کندی نقصانلرینك اکمالنه صرف
ایده جك اولسه لر قزه بوجهتله تفوق ایده جكلری
درکار ایدی .

ایشته بوقاعدهٔ قدیمه اقتضاسنجه
فرانسه کبار زنانی همان بالاتفاق بیچاره
مارینك علیهنه قیام ایدرك کیمیسی
« ماری ستوآرت کوزللکنده کوزل ایسه ده
بوقدر کوزل بر قزده ذکا وظرافت اوله مز
کندیسی درت بش لاتین اشعاری
ازبرله مش انکله کمالات صاتیور » دیر
وبعضیسی « آدم مارینك حسننده نه
اولور؟ دها شمدی کندیسی پك کورپه
برچوجق ده آنك ایچون بعض ارباب
حرص وآز عرض ناز ونیاز ایدیورلر .
برکره یکرمیسنی کچسون ده کوررسکز نصل
سونکوسی دوشر . هله برچوجق
طوغورسون ده باقیکز نصل برغودوبت
اولور » دیه تشنیع صدره چالیشور
ایدی .

ماری ستوآرت پرنسلرك قونتسلرك
مارکیزلرك کندی علیهنده سویلدکلری
بو اقوال محرر سوزلره مقابل حرف واحده
سویله میه رك تا برکیجه اوورسراینده
فرانسه قرالنك بتون خاندان قرالی
اعضاسیله برچوق زادکانه ویرمش
اولدیغی ضیافتی فرصت اتخاذ ایلدی .
واوضیافتده ایراد اولنمق اوزره برمقالهٔ
بلیغه قلمه الارق قوینونه قویوب
صاقلادی .

بعض مترجم احوال دیرلر که ماری
او کیجه ضیافت مذکوره ده برقاچ قادینك
کندی جمال وکمالنی تزییف ایله کندیسنی
محجوب ایتمکه حاضرلانمش اولدقلرینی
خبر المسیله مذکور مقاله یی حاضرلامش
ایدی .

هرنه ایسه تمام قادینلر بعض جمال
پرست ارککلر میاننده حسن وجمالدن
وعلم وکمالدن بحث آچیلوب ده جمال
ایله کمالك یکدیکرینه ضد ایکی شیئك
بریرده جمع اوله میه جغی کبی اجتماع ایده میه جکنی
اوته کی بریکی اورته یه آتمغه قالقشدقلرنده
ماری ستوآرت ایاغه قالقه رق وقرال
وقرالیچه جنابلرندن رخصت استدعا ایدرك

مقالەسنی قرائت ایلدی وحسن وآن ید
قدرتك ظاهری بر موفقیت اولوب طبیعت
ظاهرینی تزیین ایلدیکی کبی برکیمسەنك
باطننی دخی زینت عرفانله تزیین ایتمکدن
عاجز اولمدیغنی وحتی بعض کیمسەلر قادینلرك
کمالات جهتندن ارککلر درجەسنه
وارامیەجغنی ظن ایدرلر ایسەده بوظن
دخی پك بیهوده اولوب خلقتجه برنقصان
وسائر کونه بر مانع اولمدقدن صکره
بر قادینك ارکك قدر وحتی ارککدن
زیاده کسب کمال ایتمسی پك طبیعی برشی
ایدوکنی اویله بر فصاحت و بلاغت
ایله اثبات ایلدی ومقاله ذاتا حیرت
افزای عقول اولەجق برروش اشعار
ایله یازلدیغی مثللو کندیسی دخی اویله
برطور پسندیده ووضع دلفریب ایله قرائت
ایتدی که دیکلەمکده بولنان حضار کویا
یرلرندن قلدانورلر ایسه حس ایتمکده
بولندقلری لذائذی غیب ایدەجکلر ایمشجه
سنه پت کبی طونوب قالمشلر ایدی .

بوزمان ماری ستوآرت اون دردینی
هنوز تجاوز ایتمش اولوب ذاتا ظرافت
ادا وحلاوت سیماسنی کورن کوزلری
الدائمامق محال اولدیغی مثللو مقالهٔ مذکوری
اوقودیغی اثناده هر جمله وکلامك مؤدای
ضمنیسنی قاش قوریغی وکوز اوجی وال
حرکتی ایله ترجمه وتفهیمه چالشدقجه
وطبعنده اولان جوهر عشوەیی دخی کوسترمك
ایچون قیریلوب دوکلدکجه ارککلر
یورکلرنده شدتلی براهتزاز حس ایتدیلر
وقادینلر ایسه صانکه یورکلری یرندن
قوپوب مارینك بوغازینه صاریلەجق کبی
برحاله کلدیلر . هله مؤخرا ایکنجی
فرانسوا نامیله فرانسەده قراللق ایدن
وانکلترەده ولی عهدلره (پرنس دوغال)
دینلدیکی کبی فرانسەده دخی (دوفن)
تسمیه قلنان ولی عهدك صبر وسامانی
توکنوب مارینك یانینه صوقولەرق بعض
التفاتلردن صکره سرا ازدواجی تکلیف
ومارینك تشکرات بی نهایه ایله قبول ایتمسی
ینه اوکیجه حضار بیننده شیوع بولنجه
ارککلر ولی عهده غبطه لرندن وقادینلر
ماری ستوآرته حسدلرندن ناشی ضیافت
مذکورەیه کلدکلرینه پشیمان اولدیلر .

ماری ستوآرت حالنده بولنان
برقزك قوجەسنی نصل ونه قدر سوەجکی
برجه بحث کوتورر برشی اولمیوب بونی
ارباب فطانت کندیلری کسدیره بیلورلر
انجق ایکنجی فرانسوا ماری یی اوقدر
سور ایدی که کندیسندن قسقانەجغی
کلور ایدی . بعض شعرانك تشبیهلری
وجهله وصال دنیلان شی برباغه تشبیه
اولنور ایسه ایکنجی فرانسوا اوباغ
ایچنده آچ کوزلی برچوجق کبی طولاشمغه
باشلامشیدی حتی میوهٔ خوشکوار وصالك
کثرت تناولی انسانه بقفنلق ویرەجکی
متواتر ایکن فرانسوا بوتواتری دخی تکذیب
ایدرك اشتهاسنك هرآن ودقیقه تجدد
ایلدیکنی ارباب اشتهاده کوریلان وجود
دوشکنلکی وسائر امراض ایله اثبات
ایدر ایدی . فقط بیچارەیی تعییبه
کیمسەنك حقی یوقدر . زیرا ذواللی

چوجـق اوباغ وصال ایچنـده كی قسمتنی
همـان دروب دوشـیرمكه مجبور ایمش .
حدیقهٔ مذكوره ایچنده آكنه بوینه كزوب
توزمقده ایكـن اولوم دیدكاری جلاد
بوستان قورقولغی كبی بر صـورتله درحال
اوكنه چیقیـوبروب اوآنده فرانسـوا الك
سودیكی شفتالی اغاجنك اوزرینه صارلمش
بولنمغله اندن ایرلمـاسنه نه قـدر چالشمش
ایسـده ده ممكن اولهمدی و جلاد بی آمان
موت چاز چاز قوللرینی قوپاررجه سـنه
آییروب ذواللی یی بیابان مدهش عـدمه
آتی ویردی .

اوروپا قادینلری قوجه‌لرینك وفاتندن
صكره تپه‌دن طرناغه قدر سیاهلر كیه‌رك
واوطـه‌لرینی دخی سیاهه غرق ایدرك
اوزون اوزادی یه ماتم طوتارلرو بوماتملری
اثناسنده تك توك بعض كوكل اكلنجه‌لری
ظهور ایده‌جك اولور ایسـه انلرله كوكل
اكلندیره‌بیـلورلر . فقط ماری ستـوآرت
اویله اوطه‌سنی ظلمت ماتمله عادتا مزار وكال
یأس وكدرله جهانی باشنـه طار ایده‌جك
قـدر ضعیف یوركلی بر قادین اولدیغنـه
و « بو كونكی بلا ومصیبت بنـه بو كـون
غروب شمس ایله برابر باتار كیدر . بویله
حبلا البته یارین ایچون برسعـادت تولیـد
ایدر » اعتقاد حكیمانه‌سـنه قوت ویرمش
بولندیغنه مبنی كوكل اكلنجه‌لرینی كندیسی
ارایوب بولمغـه و محزون كوكلنی درحال
اكلندیرمكه باشلادی .

كوكلنی هرشیئـله اكلنـدیررایدی .
هم‌ده زیاده‌جه اكلندیرر ایدی . اوقدر
زیاده كه نهـایت حال ووضعیله فرانسزلرك
كوزلرینـه باتمغه باشلادی . انجـامكار
فرانسه‌دن چیقمغه مجبور اولـوب ١٥٦١
سنه‌سی اغستوسنده اسقوچیایه متوجهـا
فرانسه‌دن حركت ایلدی .

مشارالیها نه قدر اولسـه فرانسـه
قرالیچه‌سی عنواننی حائز بولندیغنـدن غاله
اسكله‌سنه قدر مكمل برفرانسز دونغـاسی
كندیسنی تشییع ایلمشدر . اورادن دونغا
ایریلوب ماری دخی فرانسـه سواحلندن
مبـاعدته باشلاینجه هر كوشـه‌سنی برذوق
وشوقله طولو اولان او كوزل فرانسه ایچنده
سوردیكی دماری خاطرنده جمع ایتمش ومدت
مدیده اقامتندنـاشی عادتا وطن اتخـاذ
ایلدیكی فرانسـه‌یه نسبتله اصـل كندی
وطنی وممالك موروثه‌سی بولنان اسقوچیایی
نوعما غربت بللـه‌مش اولـدیغندن اثنـای
مفارقتده بركره فرانسه سواحلنه باقـوب
بر قطعه انشاد ایتمشدر كه مآلی شودر :

« آه ! وطن ایدندیكم فرانسـه‌ده الك
سوكیلم فرانسه سن كه طفولیتم ایچنـده بكا
انا‌ق ایتدك . اناسندن ایریلان برچوجغك
اناسنی اغلایه اغلایه وداعی كبی سنی وداع
ایدیـورم . الوداع فرانسـه ! الوداع
ایام سـعادت ! بوسفینه بزی بربریمزدن
ایرمقده ایسه‌ده یوركم سندن ایرلمـامقده‌در .
یوركمده بوسودا بومحبت سنك ایچون بنده
ایری بریادكار اوله‌جقدر »

ماری ستوآرتك بیوك والده‌سی ماركه
ریت دانقاترن طولابی انكلتره صنـدالی
حكومتنده حقی اولدیغی مثلو فرانسـه‌نك

سابق قرالیچه‌سی وکندی مملکتنك دخی
بالفعل حکمداری اولدیغندن انکلتره وفرانسه
واسقوچیا قرالیچه‌لغی کندی نامی التنده
جمع ایتمشیدی.

بو حال اوزمان بالفعل انکلتره قرالیچه‌سی
بولنان الیزابته کران کلدیکی کبی شاید
ماری ستوآرت انکلتره تحت حکومتنده‌کی
حقوقنی دخی ادعایه قیام ایدر خوفی اوزرینه
مشارالیها الیزابت انکلتره قرالیچه‌لغی
عنوانی ترك ایتمسنی دها فرانسه‌ده ایکن
ماری ستوارته اخطار ایلدی واخطارینی
بر قاچ دفعه تکرار ایتدیکی حالده هیچ بر
ثمره‌سنی کورمامش وحتی رسما پروتستو
ایلدیکی حالده دخی پروتستوسی رد اولنمش
اولدیغندن بو دفعه فرانسه دونانماسی
قاله‌ده قاله‌رق ماری ستوارتك یالکزجه
برسفینه ایله سیاحت ایتمسنی الیزابت فرصت
عد ایدرك ماری‌یی کمیسی ایله یقالایوب
حضورینه کتورمك ایچون بر قاچ قطعه
انکلیز سفینه‌سی پیشنه صالدیرمش ایدی.
بوکیلر ماری‌یی فنا حالده تضییق ایلدیلر.
انجق هوا هر ایکی طرف ایچون مساعد
اولدیغندن انلر نه قدر تعقیب ایتمش ایسه
ماری دخی او قدر قاچه‌رق تمام التی کون
التی کیجه فرار ایله اسقوچیا سواحلندن
له‌یت نام محله یناشدی واورادن دخی آمنا
و سالما مقر حکومتنه مواصلت ایلدی.

ماری ستوارت فرانسه‌دن چیقار
ایکن ایتدیکی تأسف وتحسرده کندنجه
پك زیاده حقلی ایدی. زیرا فرانسه
سرای قرالیسی کبی هر فردینك یالکز ذوق
وصفادن بشقه برمشغولیت روزمره‌سی
اولمیان بر یرده انواع حظوظات نفسانیه
ایله وقت کچورمکده ایکن شمدی بر مملکتنه
کلدیکه انکلتره‌نك مظاهرت مادیه
ومعنویه‌سیله پروتستانلر هرطرفه منتشر
اوله‌رق وقنوقس نام بر رئیسك همتیله
بر طاقم اصلزادکانه دخی آیین مذکور قبول
ایتدیریله‌رك کندیلرینه قارشو قویمقده
بولنسان قاتولك پاپاسلرینك کلیسالری
ومناستزلری باشلرینه کچورلمکده بولنمشیدی.

قرالیچه جنابلری مقر حکومتنه کلورکلز
هنوز مملکتنك دقایق احوالنده اطلاع
حاصل ایتمکسزین یالکز بعض قرال
وقرالیچه‌لرك خلقه دیندار کورینوب کندی
حقایق احواللرینی پردهٔ تعصب التنده
صاقلامقده بولنملرینی مثال اتخاذ و بو مثاله
امتثال قصدیله « لوتر بحربازینك قویدیغی
پروتستانلق آیین رفض والحادی پاپا
حضرتلری کبی حضرت مسیحك وکیلی
وقائممقامی بولنان بر ذاتك محافظه‌سی
التنده اولان اصل خرستیانلق دیننه غلبه
ایتمك غیرت دینیه‌یه یاقیشورمی ؟ محو
ایدلسون بو ملحدلر » دیو پروتستانلری قهر
وتدمیر ایتمکه قالقشدی. لکن اسقوچیالولر
کبی بونلری قیرلسه بونلرینك طوغریسندن
دونمامکه خلقتلرندن اول یمین ویرمش
اولان بر خلقی برکره قانمش اولدقلری
اعتقاددن چویرمك ممکن اولمدیغنی آکلامقله
برلر سالف الذکر قنوقسك « ارتق الاالله!
قوجه بر اولکا قرالیچه نامنده برقادینك
مالکانه‌سی می اوله‌جق ؟ بونلر بزم حریت

مدنیه‌مزی غصب ایتدكاری یتشمیور كبی حریت دینیه‌مزه‌ده تعرضمی ایده‌جكلر ؟ انسانه معبود اولان اللهی كندی عقلی ایردیكی كبی نیچون طانیمیون ؟ پاپا نامنده بر تك حریفك استقلال مستبدانه‌سنه خلل كله‌جك دیه قوجه بر ملتك باشنی ازه‌جكلر ؟ بز قرالیچه جنابلرینك فرانسه‌ده ایتدیكی سفاهتلری باشنه قاقغه و عالك كندیسنه نصل كولدیكنی یوزینه اورمغه بیله حقمز واردر . لكن دین كبی بر مقدس شیئه اعتراض ایتمكه انك حقی یوقدر . بزم اسقوچیا وار اولدقدن و احتیاجمز قرالیچه نامنده بر قادینه قالدقدن صكره عالمده قادین قحطلغی می وار ؟ كیده كل دیسه‌ك كلز ؟ ای همشهریلر ! سوزی بر ایدیكز . سوزیكزی ده سلاح قوتیله تأیید ایدیكز » كلماتیله انظار عالمه قارشو ایراد ایلدیكی بر نطق قرالیچه جنابلرینك سامعه خراش اطلاعی اولنجه عقلی باشندن كندی جبر وشدتك اقچه اتمیه جكنی اكلایوب اطرافنده بولنان بر طاقم عقللی مستشارلر دخی «بو كبی شیلرده ملتك افكارینه بوسبتون مخالفت یك ده خیره علامت دكلدر . اكر پروتستانلغی قالدیرمق كبی مهم بر مرادیكز وار ایسه انك اول ملتك سودیكی و سوزلرینه اعتماد ایلدیكی ادملری كندی طرفكزه جلب ایتمكز لازمدر » دیه نصیحته آغاز ایدنجه مشارالیها پروتستانلرك تربیه‌سنی بر بشقه یولده ارامق اوزره موقتا ایشدن الینی چكدی .

ایشته فرانسه سرای قرالیسنده هر كیجه بر جمعیت ظرفاده انواع محاضره ومشاعره‌دن بشقه بر یسیله وقت كچورمامش اولان بر قرالیچه ایچون قنوقس كبی اغزندن چیقان لقردیی كله كبی اتقده بولنان بر رئیسك ریاستیله پروتستان معندلرینك معاملهٔ بارده‌سی نه‌قدر آغر كله‌جكی قیاس ایدلملیدر .

ماری ستوارت بر ارالق پروتستان پاپاسلرینی وروٌساسنی دخی قاتولك روٌساسی كبی آز بجق اوخشه‌یجه یومشار براز یوزینه كولنجه منبسط اولور برازده یلتاقلانیجه بتون بتون یلیشور قالور ظن ایتمش اولدیغندن عقلنجه قنوقسی اله المق و كندی طرفنه بندایتمك ایسترایدی . لكن بو تخمینی پك یاكلش اولوب اول امرده كندی اطوار و مشواری بو املك حصولنه مانع ایدی . زیرا فرانسه‌دن عودتی اثناسنده اوراده‌كی كوكل اكلنجه‌لرندن بعضیلرینی برلكده اسقوچیایه كوتوروب كیمسنی مابینجی كیمسنی مصاحب ایدنمش وهله ایچلرندن داموویل نام بر كنج آدم اكرمتأهل اولمامش بولنسه عادتا قرالیچه‌نك زوجی اولدیغنه عالمی اینانده‌یره‌جغی دركار بولنمش اولدیغندن بیچاره قرالیچه بعض ادملری مأمور ایدرك قنوقسی سرایته دعوت ایلدیكی زمان او سرد وحدید ادم كویا عمرنده هیچ بر قادین كورمامش وقادینلر حقنده ایفاسی لازم كلان معاملهٔ نازكانه‌یی اوكرنمامش كبی كرك بالاختیار وكرك بلا اختیار اوقدر حقارت آمیز بر جواب رد ویرمش ایدی كه قرالیچه‌یی بو جوابی

بتون بتون مأيوس ايلشيدى :

مسئله نك بو صورتله چتاللاشمسى اوزرينه قراليچه جنابلرى پروتستانلرك حركاتنه اغماض ايله مابينجيلرى ايله ذوق وصفاسنده اولمغه دوكلدى ايسه ده انكليزلر بويله سرايلرى ايچنده عشوه پردازلغى چكه ميه رك سراى قرالى يى اك مقدس بر محل اعتبار ايلديكلرندن قراليچه نك بر منوال محرر سورديكى عمرى دخى چوق كورديلر .

مملكتك ايلرو كلور اصلزادكانندن بش اون كشى يى سرايه كوندروب كنديلرى هر حالده قراليچه جنابلرينك احوال سابقه سنى اونوده جقلرينى وفقط آتى ايچون حال حاضرده كوريلان رزالته تحمل ايده ميه جكلرينى واكر بر يله تزوج ايتمك ايستر ايسه ملتى احيا ايتمش اوله جغنى عرض ايله هله اطرافنده بولنان اجنبى مابينجيلرى بهمه حال طاغتمسنى مصرانه رجا ايلديلر .

بو رجا اوزرينه قراليچه جنابلرى بر ارالق « ملت بنم سرايمه نه قاريشه يور ياتمده كى ادملرى طرد وتبعيد ايدر ايسه م خدمتمى كيمه كورديره يم ؟ ارتق ملتك بندن الوب ويره مديكى نه ؟ » ديه مقابله ايتمك ايستدى ايسه ده ذوات موجوده دن بريسى ايلرو كلوب « افندم ! صاقين ظن ايتميكزكه ملتك سزدن بر الوب ويره جكى واردر . ملت دينيلان شى بر وجود مركبدركه هيچ بر وقتده حقدن حقانيتدن آيرلمز . بزه بر حكمدار لازم اولوب حق حكومت كيمك ايسه انى حكمدار طانيورز . شمديكى حالده قراليچه مز سزسكز . حقكزده بورجلى اولديغمز حرمتدن رعايتدن انقياددن اطاعتدن بر وقت كيرو قالميز . لكن بز سراى قرالى يى كنديمز عرضمز كنديمز ناموسمز طانيورز ..

بناء عليه عرضمزك ناموسمزك بر طاقم اجنبى النده بولنمسنه راضى اوله مامقده حقلى يز . سزك خدمت موجب المفخرتكزده بز بولنمه سدق اولمزمى ؟ اكر بزم اصالت وقدريمز سزك خدمتكزده بولنمغه كفايت ايتمز ايسه بزدن دها بيوك اصلزادكانى مأمور ايدرسكز . خدمت جيله كز اوقدر شرفلى بر خدمتدركه بونى هر كيمه توديع ايتسه كز قدرينى ارتيرمش اولورسكز .

ايشته ملتك رجا ايلديكى شى بو شرفلى خدمتده بر طاقم نه ايدوكى بلنمز حريفلرى بولنديرميوب خاندان قديمكزه بونجه ييلدن برى صداقتله خدمت ايتمش اولان ذواتى تعيين ايتمكدن عبارتدر » ديه ايضاح مرام ايدنجه قراليچه دخى ارتق سويليه جك سوز بوله ميه رق رجالرينى قبول ايلدى ويالكز قاسنلار شمنده بر دايقانلى يى ترجمانلق خدمتده آليقويوب قصورينى عطاياى وفيره ايله مملكتلرينه كوندردى :

بعدازين قراليچه جنابلرى بر مدت سسسز صدا سز قادين قادينجق اوتوره بيلدى . كندى نه قدر اصلاح نفس ايدر ايديسه ملت دخى حقنده رعايت وحرمتى اوقدر ارتيرر ايدى . حتى بر قوجه يه وارمسى خصوصى بعض معتبران اصلزادكان طرفندن تكرار تكليف

ایدلدیکی زمان « خبر ! قوجه‌یه واران
قرالیچه‌لرك قوجه‌لری اکثریا ملتك باشـنه
بر بلای مبرم اوله کلمکـده‌در . ذاتا بن
هنوز ملتك نظرنده بر بلا کبی‌یم برده قوجه‌م
اوله‌جق حریفی ایکنجی بر بلا ایتمك احتمالکه
خلقی بتون بتـون دلکیر ایدر » طرزنده
ویرمش اولدیغی جواب خلق اراسـنده
منتشر اولنجه « یشاسـون قرالیچـه‌مز
ماری ستوارت وار اولسون تاج سرمز »
ندالریله عوام خلق کندیسنه تأمین محبت
ایلدیکی کبی خواص طرفندن دخی برچوق
مکتوبلر یازیله‌رق کندیسی ملتك خاطرینی
صایدقجه ملت کندیسنه باش بلاسی نظریله
باقق شویله طورسون سراینی بیت مقدس
کبی طواف ایده‌جکنی تأمین ایلدیلر .
ماری ستـوآرتك بوصـورتله تذکیهٔ نفس
ایدیشی اوروپا ایچنه عکس ایتدیکی زمان
هر حکمـدار شاشـوب قالمش ایدی .
انجق براز صـکره منتشر اولان حـوادث
اوزرینه دهـا زیاده شاشدیلر قالدیلر .
شویله :

قرالیچه‌نك دائرهٔ مخصوصه‌سی خدمه
سندن بر قادین اقشامدن صکره قرالیچه‌نك
یتـاق اوطه‌سنه کیدوب یتـاغی دوزلتمکده
ایکن یتاق التندن ایاقلرینه بریسی صارلدی
او پمکه و « آه بن بو ایاقلره یوزیمی کوزیمی
سوره‌رك عبـادت ایتملی‌یم . ای اقلیم
حسن وآنك دخی حکمدار صاحب قرانی »
دیه دیللر دوکمکه باشـلادی . قادین
بو حالدن اورکوب « سن کیم اولیورسن ؟
چیق باقـه‌یم ! » دیه حریفی چیقـارنجه
برده باقسونکه ترجان قاستلار .

حریف اوپدیکی ایاقلر کندی انتظار
کرده‌سـی اولان ایاقلر اولمدیغنی کورنجـه
شاشیروب قالمش وقادین « سنی بورایه کیم
کتوردی » دیه سؤال ایلدیکی حالده برجواب
الامیوب نهایت کیفیت طشره‌ده بولنـان
مابینجیلره عکس ایتمکله ترجـان یقابی اله
ویرمشدر .

بوایش سرای ایچنده عظیم بر دغدغه‌یی
موجب اولـدیغی جهتـله ترجـانی تحت
استنطاقه الدیلر . حین استنطاقنده بنه
خدمـه‌دن بر قادین ترجـان مومی الیهی
اولجه بنه اویتاغك التندن چیقاردیغنی
وفقط کیجلکنه اجیدیغی جهتله کیسـنه‌یه
خبر ویرمیه‌رك ایشی اورت باص ایتـدیکنی
دخی سوز اراسـنده میدانه قویوویرمش
وفقط بو آلیش ویریشدن قرالیچه جنابلری
بتـون بتون بی خـبر و بری الذمه اولدیغی
حکم ایدلمش اولمغله اصلزادکان مجلسنك
قراریله بیچاره ترجانك بوینی اورلمشدر .

مکر بو ادجکز اولدقجه شـاعر برشی
اولوب اره‌صره قرالیچـه‌یه اشعـار تقدیم
ایدر وقرالیچه دخی اشعارینی تنظیر ایلر
ایمش . مشـاعره‌نك وجهی معلوم آ ؟
وزن و یا قافیه بولدیرمق ویاخود مضمون
اویدیرمق ایچون شاعرلر سویله‌مامك لازم
کلان شیئی ضروری سویلرلر وسویله‌مك
اقتضا ایدنلری سویله‌مزلر . ایشته بونلرده
سویله‌مامك لازم اولان شـیلری سویلیه
سویلیه یکدیکرینی امیـده دوشوره‌جك
شیلره قدر سویله‌مش واره یرده برطاقم

اینجه اینجه املاردخی پیدا اولمش اولدیغندن بیچاره ترجمان ایستر نائل امل اوله‌رق ایستر اوله‌میه‌رق عاقبت بر موجب قانون فدای جان ایتمشدر .

قرالیچه‌نك برمدتدنبری شیوع بولان پرهیزکارلغی اوزرینه بو حوادث میدانه چیقنجه وباخصوص قنوقسك اغزینه دوشنجه ناس بیننده قرالیچه‌یی تحقیر وتزییف ایچون او قدر سوزلر سویلندی که ارتق قرالیچه جنابلرینی ملتك ناموس اعظمی بیلن طرف مشارالیهایی بهمه حال ازدواجه مجبور ایتدیلر . حتی فرانسه و اسپانیا خاندان قرالیلرندن ماری ستوارتك شانته لایق بر قاچ پرنس مشارالیهایه دست ازدواجی تقدیم ایلدیلر . مشارالیهانك رقیبی انکلتره قرالیچه‌سی الیزابت اوته‌دنبری ماری‌نك حوادث رذیلانه‌سنی کمال شوق وشطارتله تلقی ایلدیکی کبی بودفعه ترجمان فقره‌سنی وماری‌نك تأهله رضاسنی دخی ممنونیتله بالتلقی سوکیلیسی بولنان قونت د، لیسستری دخی اورته‌یه سوردی که ماری ستوارت معتبر واهل ناموس بر قوجه‌دن زیاده کوزل وذوق وصفایه مائل بر قادینی جسن اداره‌یه مقتدر بر قوجه‌یی ترجیح ایده‌جکندن شاید قونت مومی الیهی قبول ایدر ایسه اسقوچیا حقنده‌کی انتریقه‌لرینی ایسته‌دیکی کبی یوروتمکدن قطع نظر قونت ده لیسستر کبی سفاهتله مشهور بر حریفی تزوجله ماری ستوارتی بر قات‌دها رذیل ایتمش اوله‌جغنی دخی حساب ایدر ایدی :

انجق ماری ستوارت فرانسه واسپانیا خاندانندن ظهور ایدن پرنسلره دوداق بوکوب وقونت ده لیسستری دخی شدیداً رد ایدوب طوتدی کندینك یکنی بولنان روبرت دارنله‌ی نام بر دلیقانلویه وارمغی قرارلاشدیردی .

ماری ستوارت بوچوجغی انتخابده کندنجه ایکی فائده بولمشیدی . برنجیسی ولك‌اهی چوجق غایت کوزل و شاهباز بر دلیقانلو اولدیغندن کندیسیله ایسته‌دیکی کبی کوکل اکلندیره‌بیله‌جکی

وایکنجیسی انکلتره اصول وراثتی اقتضاسنجه الیزابتدن صکره انکلتره حکومتنده بر قومك حقی اولوب بوصورتله حکومت مذکوره‌ده اولان کندی حقیله قوجه‌سنك حقنی براشدیروب ایلروده برایش بچرمك ایدی .

انجق مومی الیه دارنله‌ی قاتولیك مذهبنده بولنوب اسقوچیاده بولنان پروتستانلر ذاتا مملکتلرنده برقاتولیك قرالیچه‌نك وجودینی کندی منافع مذهبیه‌لرینه مغایر کوردکلری بودفعه قرال ثانی دیمك اولمق اوزره برقاتولیکك دها صندالیٔ حکومت اوزرینه کچمسی ایشلرینی بتون بتون قناشدیره‌جغنی اکلادقلری کبی قرالیچه‌نك کندی طرفدارلری بولنان زادکان دخی دارنله یك احوال مضبوطه‌سی ایله قرالیچه‌یه قوجه اولمغه لایق اوله‌میه‌جغنی اکلامشلر وبناء علیه هر ایکی طرف قرالیچه‌یه بو آلیش ویریشدن واز کچمسنی وشانته لایق برادمله ازدواج ایتمسنی نصیحت ایتمشلر ایسه‌ده قرالیچه

قبول ایتدی . اسقوچیالیلرك بودلكیرلكلری
اوزرینه انكلتره قرالیچه سی الیزابتك اغواسی
دخی منضم اولمغله ماریننك كندی اوز
قرنداشی بولنان موره‌ای اوای عصیانی بالذات
اله الوب باشنه طوپلامش اولدیغی برجم غفیر
ایله قرقرنداشنك اوزرینه هجوم ایلدی .

(بقیه سی صكره)

﴿ دوربینك فرانسه ده برنجی دفعه اوله‌رق رؤیتی اوزرینه پیه ر استوال نام غزته‌یه درج اولنان بنددر ﴾

۱۶۰۹ سنهٔ میلادیه سنده یعنی بوندن
ایكیوز التمش درت سنه اول پارسده طبع
ونشر اولنمقده بولنان پیه ر استوال نام
غزته شهر مذكوره ایلك دفعه اولمق اوزره
دوربین ورودی اوزرینه زیرده مترجم بندی
یازمشدر .

نیسانك اوتوزنجی كچن پنجشنبه كونی
مارشه‌نان كوپریسی اوزرندن كچر ایكن بر
كوزلكجی دكانی اوكنده اركیلدم طوردم كه
كوزلكجی بر چوق آدملره یكی چیقمه و یكی
استعماله باشلانمش بر نوع عجیب وغریب
كوزلك تماشا ایتدیریبور ایدی .

بو كوزلك عادتا اولوق كبی بر شیئك
ایچنده‌در كه اولوغك طولی بر قدم قدر
واردر . اولوغك ایكی اوجنده‌ده بر جام
اولوب فقط بو جاملر یكدیكرندن فرقلیدر .

اشبو كوزلك ایله كوزی قوتسز اولانلر
استفاده ایتمیوب هركس استفاده ایده‌جك
ایمش . چونكه انكلتره اوزاق بر یرده
بولنه‌ و بده كوزلك فرق ایده‌مدیكی اشیایه
باقیلور ایسه یقیندن باقیلور كبی رؤیت
اولنورایمش . ظن اولنور كه مذكور
كوزلك اوزاقده بولنان اشیایی یاقلاشدیره‌بیلور
بو درجه‌یه قدر یاقلاشدیرمش كه یارم ساعتلك
یردن برادمك یوزی فرق اولنورایمش .

پرنسی بكا دیدی كه مذكور كوزلكی
زه‌لانده میدولبورغ شهرنده بر كوزلكجی
ایجاد ایتمش و كچن سنه بونلردن ایكی
دانه‌سنی پرنس موریسه هدیه اوله‌رق
تقدیم ایلمش . او كوزلكلر ایله اوچ درت
ساعت مسافه‌ده بولنان اشیا علناً كوریلور
ایمش . پرنس موی الیه كوزلكلری
اعمالات مجتمعه مجلسنه كوندرمش ومجلس
مذكور دخی موجدینه مكافات اولمق اوزره
اوچیوز لیرا ویرمشدر .

لكن مجلس مذكور بو مكافاتی برشرط ایله
ویرمش . او شرط دخی ایجاد ایلدیكی
صنعتی آخر بر كیمسه‌یه اوكرتمامسندن
عبارت ایمش .

(عجبا بوندن ایكیوز التمش درت سنه
صكره بزم شمدیكی یازدیغمز شیلر نظر
مطالعه‌دن تكرار كچیرلدیكی زمان بحث
ایتمكده اولدیغمز خصوصاتدن سالف الذكر
پیه ر استوال غزته‌سنك دوربیندن بحث
ایتدیكی قدر عجمی‌جه بحث ایتمش
اولدیغمزه حكم ایدیله جكمی ؟ شمدیدن
كسدیره‌بیله‌جكمزه كوره فنون وصنایعه
متعلق خصوصاتده عجمیلكمزه حكم
اولنه‌میه‌جق فقط اخلاق وادبیاته
وباخصوص حقوقه متعلق مباحثمزك پك

تعجمی جه اولدیغنی حکم ایده‌جکلر . زیرا اخلاق وادبیات ایله فن حقوقك اساس صحیحنی تقلید دکل الحالة هذه مقبولیتنی بیله تسلیم ایده‌مامکده‌یز . . . .)

برکوچك موازنهٔ حکمیه

(حرب)

سرلوحه‌مزده (حرب) کلمه‌سی کورلدیکی آنده بو یله هرحرفی برطمله قانله یازلمش کبی برصحیفه‌نك مطالعه‌سی طبعه ملال ویرر ذهابیله شوکوچك و فقط مهم موازنه‌نك محتاج اولدیغی اهمیتی دریغ ایتمامله‌رینی قارئین کرامدن رجا ایدرز .

(آلماناق ده لا دموقراسی) سرلوحه سیله نشر اولنان سالنامه‌نك ۱۸۷۰ سنه‌سی نسخه‌سنده قریم محاربه‌سندن بری وقوع بولان محرباتده کوریلان ضایعات عسکریه و مالیه‌یی مبین بردفتر کوردك که حکمی بروجه آتی ترجمه اولنور :

(ضایعات عسکریه)

انسان	
۷۸٬۹۹۱	قریم محاربه‌سنده جمعا
۰۴۵۰۰۰	ایتالیا محارباتنده
۰۰۳۵۰۰	شلزویق و هولشتاین
۱۸۱۰۰۰	امریقای شمالی
۵۱۹۰۰۰	امریقای جنوبی
۰۴۵۰۰۰	اوستریا پروسیا ایتالیا محاربه‌سی
۰۶۵۰۰۰	مکسیقا قوشنشین فاس پاراغاس وسائره
۱٦۴۳۴۹۱	

مذکور سالنامه‌ده فرانسه والمانیا محاربهٔ اخیره‌سنده وقوع بولان تلفاتك مقداری معین اولمیوب تلفات مذکوره‌یی بشقه یرلردن بالتدقیق فرانسه‌نك سکسان طقوز بیك والمانیانك تلفاتی التمش یدی بیك بشیوز بوقدر نفوس اولمق اوزره تحقیق ایلدیکمزدن بوحاله کوره یکرمی سنه ظرفنده تمام برملیون سکز یوز بیك انسانك قانی سفك ایدلمش اولدیغی میدانه چیقار .

(ضایعات مالیه)

فرانق

ملیون	میلیار	
۵۰۰	۰۸	قریم محاربه‌سی مصارفی
۵۰۰	۲۳	امریقای شمالی
۵۰۰	۱۱	امریقای جنوبی
۵۰۰	۰۱	ایتالیا محارباتی
۱۸۰	۰۰	هولشتاین محاربه‌سی
٦۵۸	۰۱	اوستریا پروسیا ایتالیا
۰۰۰	۰۱	بعض محاربات متفرقه
۸۳۸	۴۷	

ذکر اولنان سالنامه‌ده امریقالولرك یکدیکری علیهنده آچمش اولدقلری بعض محاربات وفرانسه‌نك جزایرده وانکلتره‌نك هندستانده وروسیه‌نك آسیای وسطاده ایتدکلری جنك وجدال مصارفی مندرج اولمدیغی کبی فرانسه والمانیا محاربه‌سنك مصرفی دخی محرر دکل ایسه‌ده فرانسه‌نك المانیایه تضمینات حربیه اوله‌رق بش میلیار فرانق و یردیکی معلوم اولدیغنه وفرانسه‌نك کندی مصرفی دخی اول مقدار تخمین ایدیلور ایسه استکثار ایدیله‌میه‌جکنه مبنی یکرمی سنه ظرفنده‌کی محارباتك مصارفی فرح فرح التمش میلیار

فرانغه واصل اولمقده‌در .

﴿ موازنه ﴾

نظر موازنه‌یه الك اول ایشك شو جهتنی
المليدركه بوقارودهٔ كوستريلان ضايعات
ماليه يالكز محاربانك مصارف واقعه‌سی
اولوب اكر محاربات مذكوره‌ده آتيلان
ميليونلرجه دانه‌لرك هدم وخراب ايلديكی
معموره‌لرك خساراتی ومحاربه مدتنده
زراعت وتجارت وصناعته خلل كله‌رك
بو يوزدن كوريلان ضرر وزيان حسابه
قاتيله‌جق اولور ايسه كوريلان ضايعاته
نهايت بولنه‌ميه‌جغی دركاردر .

هر مملكتده جاری اولان قانون عسكری
مقتضاسنجه عسكر اولان آدم يالكز بولنميوب
آنا بابا صوی صوب صاحبی اولدقلرندن
و بر عسكرك لااقل درت نفسه تعلق
اوله‌بيله‌جكندن برمنوال مذكور محاربه‌ده
فدای جان ايتمش اولان بر ميليون سكز يوز
بيك عسكرك ارقه‌سنده تمام يدی
ميليون ايكيوز بيك آدمك آغلامش
اولمسی حساب ايديلوركه هر آدمك برسانتی
مترو مكعبنده كوزياشی دوكمش اولمسی
فرضيله يوزمترو عرضنده ويوز مترو طولنده
بركول تشكيل ايدر و بوكولك يدی سانتی
متردن زياده عمقی اولور .

عساكر مذكوره جمعيت بشريه‌نك الك
كزيده يعنی اميد استقبال كنديلرندن
عبارت اولان امضاسی ديمك اولوب بوقبيل
باباييكيتلر جمعيت بشريه ايچنده انجق يكرميده
بر بوله‌بيله‌جكندن برمنوال مذكور برميليون
سكز يوز بيك دلی قانلونك اعدام ايدلمسی
اوتوز التی مليوندن مركب برملتك همان
محوی ديمك اولور .

اشبو تلفات عساكر موجوده‌يه نسبتله
يوزده يكرمی بش عد اولنور ايسه محاربات
مذكوره‌يه يدی مليون سكز يوز بيك عسكر
سوق ايدلمش ديمكدر . محاربانك دواملری
مدتی حساب اولنورده برنسبت ياپيلور ايسه
اشبو يدی مليون ايكيوز بيك قهرمان تمام
ايكی سنه مدت بوغاز بوغازه جنك ايتمش
ديمك چيقار . اكر بو مدت ظرفنده ترك سلاح
ايدوبده عمران عالمه چالشمش اوله‌ايديلر .
اثنای محاربه‌ده ويران ايتدكلری ممالك نه
معمور قالمقله برابر دها نه قدر شمندوفر
نه قدر جدول نه قدر قصبات وقرا
نه قدر ابنيهٔ وجوده كتوره‌بيلورلر ايدی ؟
هله التمش ميليار قيمتنده برسرمايه‌يی
معارف عموميه‌يه قارشولق وضع ايتسه‌لر
سنوی يوزده اون حسابيله التی مليار فرانق
ايراد كتورركه بونكله بهری يوزر بيك
فرانق مصارف سنويه ايله اداره اولنور
التمش بيك مكتب آچيله‌بيلور ايدی

پك اعلا ! شو محاربه‌لرك نتيجه‌لرنده
مدنيت وسعادت بشريه ايچون نه فائده
كورلمش اولديغی ديپلوماتلره صورله‌جق
اولسه عجبا هانكی منفعتی ارائه ايده‌بيلورلر ؟
....

﴿ادبیات﴾

(ادب)

الک اول برکره ادب نه اولدیغنی نظر عبرتده تعیین ایتمک فائده دن خالی دکلدر .

همزه نک و دالک فتحی و بانک سکونیله ادب لغتده برآدمک حضاری طعام سفره سنه دعوت ایتمسنه اطلاق اولنور . بو یله بر فعلده بولنان فاعلک فعل مذکوری لطف معامله ایچنده اجرا ایده جکی درکاردر . بناء علیه مؤخرا بلغای عرب لفظ مذکوری هر کونه معاملات لفظیه یه نسبت ایدرک خلق عالمله ظریفانه کچنمکه و خاطر شناسلغه دخی ادب اطلاق ایتمشلردر .

فیوضات اسلامیه نک هر طرفه انتشاریله علوم ومعارف عرب لسانته کیرمکه باشلادیغی زمانلر علم کلامه واشعاره ادب اطلاق وتسمیه اولندی . وجه تسمیه آثار ادبیه نک اخلاق خلقی اصلاح وهرکسه بنی نوعنه لطف معامله یی تعلیم ایتمسندن عبارتدر. انجق برمقتضای فن ادبی تعریف ایتمک اقتضا ایلدکده « ادب قانون فصاحت و بلاغت نظرنده مردود ومستکره اولان خصوصاتی بیلوب وطانیوب خصوصات مذکوره دن کیفیت توقی یی دخی اوکرنمکدن عبارتدر » دیدیلر . مع هذا ادبک حسن اخلاق وصورت مجامله ولطفله معامله دن عبارت اولمسی حقنده کی حکم لغوی ینه باقی قالمشدر .

شو حاله کوره ادب دیو بین الناس لطف معامله ایله ایدیله جک مجامله وظرافته لسانجه دخی قانون فصاحت و بلاغت نظرنده کریه کوریله جک معیباتدن سالم و بری اولدیغی حالده افاده ایتمکه دینلور دیمکدر .

مثلا برآدم « اولریمک اوکی یوکسک قالدیرم . قالدیرمدن دوشدم بنی قالدیرک » کبی برسوز سویلیه جک اولسه بو سوزک قواعد صرف ونحوه مطابقتی بولنده و پروزسز برسوز اولدیغی درکار ایکن ادبیانه اولمسی قبول اولنه مز . زیرا ایچنده ادبه دائر هیچ بر حکم یوقدر . کذلک برکیمسه « انسان .... یه جک اولور ایسه اوله معده سنه طانیشوب قبول ایدوب ایتمیه جکنی صورمق ایجاب ایدر » دیه جک اولسه بونده اخلاقجه برحکم اولمقله برابر صورت افاده موافق ادب اولمدیغی ایچون ینه ادبیاتدن معدود اولمز . صورت افاده موافق ادب اولوب ده ایچنده عائد اولدیغی لسانک قواعد اساسیه سنه مغایر شیلر بولندیغی زمان دخی ینه ادبیاتدن صاییلمز زیرا قانون ادب برسوزک اندن دخی بری اولمسنی اقتضا ایدر . ادبی شوصورتله دخی تعریف ایده بیلورزکه .

ادب حکمیاتک برلسان فصاحت بیاندن صدور یدر . چونکه ناس بیننده کی مجامله ظریفانه نک وجهنی و اخلاق واطوار ممدوحه نک کیفیاتنی بیلمک برحقیقتی بیلمک و بوایسه حکمت دیمکدر .

حتی زمانمزک ارباب شبابندن ادبیاتده یدطولاسی اولان برذاتله ینه ارباب شبابدن

حکمیاته حصر فکر ایدن برادم حکمت ایله ادب بیننده کی فرقی ارادقلری زمان چونکه برادیبك کفتارنده حکمت اولمز ایسه کفتاری ادب صاییله میه جغندن ادیبه حکمتك ترجمان فصاحت بیانی دیه حکم ایتدیلر و برحکیم فصاحت و بلاغتدن محروم اولسه بیله مابه الاشتغالی هرحالده حکمت اولوب ادب ایسه حکمتك برقسمی منزله سنده قالدیغندن فصاحتی اولمیان حکیمه دخی دیلسز برادیب نامنی ویردیلر .

ادب دیمك حکمتی فصیحانه وظریفانه افاده ایتمکدن عبارت اولدیغی قبول ایلدکدن صکره نظر اهمیتله کوریله جك برجهت قالور که اوده ادبك ایکی متکاسندن بریسی اولان فصاحت و بلاغتك قطعیا نه دن عبارت اولدیغنی تعلیم ایتمکدر .

برملتك قانون مدنیسی خارجدن صوقه برشی اولور ایسه ممکن دکل ذکر اولنان قانون ملت مرقومه ایچون قانون اوله میه رق حکمی بنی اسرائیلك الحالة هذه هر یرده وهر اولکاده تابع اولدقلری قوانین سیاسیه نك کندیلرینه حالا اجنبی قالدیغی کبی بیانجی قالاجغی مثللو برلسانك قانون فصاحتی دخی مطلقا کندی ایچندن چیقمق واجبه دن اولوب بشقه برلسانك قانونی کتوریلوب صوقولور ایسه اوقانون الی غیر النهایه اجنبی قالور کیدر . بناء علیه بزم لسان عثمانی ایچون ینه کندیسندن برقانون فصاحت چیقمیجه فصاحت و بلاغت دنیلان شیئك بزم لسانه بحق تطبیقی مجال درجه سنده مشکل کورینور

لسان شیرین بیان عربی ایچون فصاحت و بلاغت کلامك هرکونه تعقیددن ولغات غیر مأنوسه دن بری وسالم اولمسیله برابر ممکن مرتبه آز سوز ایله چوق معنا افاده ایتمك دیمك اولدیغنی حکم ایدر . واقعا ادبیات عربیه دن هرهانکی برپارچه‌یی بربدوی یه قرائت ایتسه لر بدوی حکمی بلا مزاحم اکلایه رق دقایقنه دخی وارمغله اکتساب ایلدیکی لذائذدن منبسط اولور . عجبا دکل برکویلو یه حتی لسانی ایچجه بیلور برشهری یه اوقودیغمز زمان حکمی بلا مزاحم اکلایه بیله جکنی حکم ایده جکمز هانکی آثار ادبیه مز واردر؟

واقعا هر ملت عندنده لسان ادب لسان عوامدن بشقه در . لکن بزده اولدیغی کبی بتون بتون بام بشقه دکلدر آ؟

مع هذا بزینه فصاحت و بلاغت برمتکلمك مرامنی مخاطبه الك قولای والك قیصه و پروزسز برصورتله اکلاتمسندن عبارت اولدیغنی بالمجبوریه قبول ایدرك (ادبیات) دیو موافق حکمت وظرافت اولان احکام ناسك الك قولای فهم ایده بیله جکی بر یولده افاده ایتمکه دنیلدیکنی بیلسه لك کافیدر .

قرق انباریمزك ادبیات جهتی برادیبك اثر برکزیده سنی «باق فلان ادیب شو بیتی نه کوزل نظم ایتمش» دیه قارئلریمزك نظر امتحانه عرض ایدیورمکدن عبارت قالیه جقدر .

اوبیتی شرح ایدرك نه دیمك اولدیغنی

ارباب مطالعه‌نك نظر اطلاعنه وضع ایتمك اخص املمزدر . چونكه مذكور بیت عربی ویا فارسی ایسه احتمالكه قارئلریمز لسان عربی وفارسی یه آشنا دكلدرلر. تركی ایسه تركجه بربیتك صنعت ادبیانه‌سنی موازنه ایده‌بیلك (لسانسزلق لغتسزلك سیئه‌سیله) هرقوله میسر اولمیوب بونعمته مظهر اولانلر ایسه ذاتا فرق انبارمزه عرض احتیاج ایتمیه‌جكلرینه بناء كندیلرینه خدمت املنده بولندیغمز ارباب احتیاج ظن ایدرزكه ادبای عثمانیه‌نك دخی آثار ادبیه‌سی ترجمه‌سنه محتاج بولنورلر.

**

بیت عربی

خواجه جهانك ریاض الجنانده كورلمشدر

فلولا زفیری اغرقنی ادمعی

ولولا دموعی احرقنی زفرتی

ــ عینا ترجمه‌سی ــ

اكر زفیرم اولمیه ایدی كوزلریمك یاشی بنی غرق ایدر ایدی كوزلریمك یاشی دخی اولمیه ایدی زفرتم بنی احراق بالنار ایدر ایدی .

(زفیر) برآدمك صولغنی اوزون اوزادی یه حبس ایدرك بعده طشره براقمسنه دینلور . (زفره) دخی كوكس كچورمك صورتیله شدتلی آه ایتمكه اطلاق اولنور . بوتقدیرده مفهوم بیت شویله اولوركه :

اكر بن بویله نفسمی قرنمك طولوسنجه آلوب حبسله بعده صالیویره‌رك كویا دكره دوشمش برآدمك خلاص نفسه چالشمسی كبی چالشماش اولسه‌م كوزلرمدن سیل كبی آقان یاشلرك علی التوالی جریانی نفس المغه میدان براقمیه‌رق بنی بوغار ایدی . لكن كوزمدن آقان بویاشلر دخی اویله بوش یره آقوب كتمیور . زیرا آتش عشق كانون قلبمده اول قدر النهایه كلمشدركه شدتله كوكس كچوره‌رك آه ایتدكجه بنای وجودیمی یاقاجغنده شبهه یوقدر .

نتیجه‌سی شدتله كوكس كچورمكه مجبر اوله‌جق اولان حبس نفس كوز یاشینك غرقندن احترازه مبنی اولدیغنی كوسترمك عقیبنده كوز یاشینك جریانی دخی كوكس كچورمك اثناسنده آتش درونك وجود عاشقی احراق ایتمسی احتمالنه مقابل براحتیاط اولدیغنی درمیان ایتمك نه قدر دقیق برصنعت اولدیغی موازنه ایدیلور ایسه بوبیتك هرشاعر ایچون هرزمان انشادی میسر اولور آثاردن اولمدیغی تسلیم قلنور. وعربك شعری شعر اولمیوب سحر اولدیغی ادعا قلندیغی زمان بودخی برهان اوله‌رق درمیان ایدلمكه سزاوار كوریلور.

هله بوبیتی كندم سویلمش فرض ایده‌جك اولسه‌م بومؤدای بی مثلا شویله برزمانده سویله‌مشم دیه خلیبا ایدر ایدم كه :

كوكلمی طاش یوركلی برظالمك پنجه‌سنه قاپدیرمشم . اویله برآفت كه ناله وكریانمه ذره قدر رحم وشفقت ایتمك

شو یله طورسون حال پرملالمی کوردکجه کمال لاقیدیدن ده قطع نظر عادتا مستهزیانه بر آخنده ایله اکلنی ویرمکی دخی عادت ایدنمش . برقاچ دفعه لر « نه در بو بنم چکدیکم عذاب ؟ صانکه املم نه دن عبارت که ؟ برنیم نکه لطفنه نائل اولمق املی بو عذاب الیمی چکوب کتمکه دکر برشیمیدر ؟ ترك ایتملی اونوتوب کتملی والسلام » خلیاسیله کوکلمی قورتارمغه چالیشور ایمشم . لکن ممکن اولمامش . « بو یولده وفات ایدر ایسم نه نعمت ؟ اخرته دخی خیالنی قوچاقلامش اولدیغم حالده کیدرم » املی هرجفایه قارشو کلور ایمش .

نهایت بر کون بنه الام درونمه تحمل ایده میه رك کیدوب قارشوسنده بو یتومی بوکمشم . فقط وا اسفا که چهره سنده هیچ بر اماره ٔ لطف کوره مدیکمدن کمال تأسفله اول قدر اغلامشم که ایکی کوزمك پیکارلرندن جریان ونبعان ایدن یاشلر برومك ایکی جهتندن اوست دوداغمك اوزرینه قدر سیل کبی بر مجرا پیدا ایدرك بو سیللر اغزیمك ایکی اوجندن بنی بوغاجق مرتبه ایچرو یه کیرر ایمش . دیکر طرفدن ایسه البته بر لطفنه مطلقا نائلیت اشتیاقنی بالتعاقب کمال جور وقهرینی درخاطرله بنه مأیوس اوله رق اوقدر شدتله آه ایدر ایمشم که آتش عشقیله جهنم کسیلمش اولان یورکدن خارجه آتش هجوم ایده جك حاله کیرمشم . بن بو وضعیت پرضجرتده ایکن اوظالمك بر تبسم ایله بکا خطابه طوراندیغنی کوردیکم کبی « الحمدلله مطلقا ارتق مرحمت ایده جکی زمان کلدی » دیه انتظارده ایکن « جانم نه در سنك بودر بدرلکك ؟ بو سرشك اضطرابی نیچون اقیدیورسك ؟ بو متحسر متحسر آهلری نیچون ایدیورسك ؟ چلدیردکمی ؟ نه اولدك ؟ » دیمسونمی ؟ ارتق بن دخی عین عیونمدن چاغلایان آب روان یأس ونومیدی ایچنه طالوب کندمدن کچه رك « ظالم ! بوحالده ده مرحمت ایتمیه جکمیسك ؟ ایشته اغزیمی آچسه م نفس السه م بو سیل تیز روان ایچرو یه هجوم ایدرك بنی بوغاجق حالبو که دیکر طرفدن امید سلامتی دخی بنه بو ایکی چاغلیانك دوامنده بولیورم . زیرا ایچمده یانان آتش انجق بو سیلی اطفا ایده بیلور مرحمت ابت مرحمت که محافظه ٔ حیاتمی موجب هلاکم اولان برشیدن بکله مك درجه سنده پریشان حال قالدم » جوابیله بو (فلولا زفیری اغرقتنی ادمعی ولولا دموعی احرقتنی زفرتی) بیتنی انشاد ایلمشم .

طوغریسی ابیات ازبر ایدنلر ایچون حرزجان ایدیله جك نوادردن بریسی دخی بودر .

فقرهٔ ادبیه

ادبادن بریسی محبوبنه عرض حاجت ایلدکده محبوبی ارتق کمال لطف وکرمی دریغ ایتمامك مرادیله سؤالنه « (لا) جوابیله می مقابله ایده یم یوقسه (نعم) جوابیله می ؟ دیمسیله ادیب « افندم !

ایکیسندن هانکیسی اولسه احسندر شو قدر وارکه (لا) ایله لطف بیوره‌جق ایسه‌کز لفظ مذکوری بر (نعم) دن اول ایراد بیورمکزی رجا ایدرم » دیوب شو بیتی اوقومش :

❊ حسن قبل نعم قولك لا ❊
❊ قبح قولك لا بعد نعم ❊

عینا ترجمه‌سی

لفظ نعمدن اول سنك (لا) قولك کوزلدر
لفظ لا (نعم) لفظندن صکره اولورسه قبحدر

مجامله‌ٔ مذکوره‌ده بونك ایرادی غایت متناسب دوشمشدر . زیرا محبوب لا و نعم جوابلرندن بریسنی اختیارده ادیبی مختار براقش اولوب اکرچه ظاهر حالده نعم جوابی ترجیح اولنمق لازم کبی کورینور ایسه‌ده وعد جمیل نعم مؤخرا یأس عظیم اولان لایه منتهی اوله‌جق اولدقدن صکره هیچ بر فائده‌یی موجب اولمیه‌جغی وجواب لا هر نه قدر بادیٔ امرده یأس ویرر ایسه‌ده صوکی نعمه منجر اولسی ینه مطلوبك حصولی دیمك اوله‌جغی جهتله حقیقت امرده لا قبل النعم و نعم بلا لا ایکیسی دخی بر نتیجه‌یه وارمش دیمك اولور .

انجق محبوب شو بیتدن صکره ینه بریسنی اختیار ایتمکه امر ایلمش اولسه ایدی ظن ایدرزکه لا قبل النعمی ترجیح اولا کوریورایدی . زیرا لا جوابیله اوتق مأیوس اولدقدن صکره نعم وعدی بر نعمت مترقبه دیمك اوله‌جغندن بوحالده اصل املك حصولندن فضله نعمت غیرمترقبه‌یه نائلیت کبی هر لذته تفوق ایدن برلذت دخی حاصل اولور .

بو بیت نادر علم اخلاق و ادب ایچون دخی بر دستور برینه کچر . زیرا سزه عرض احتیاج ایدن آدمه الك اول جواب یأس ویرمك مؤخرا روی قبول کوسترمکله تعمیری ممکن اولدیغندن اول قدر فنا صایلمز ایسه‌ده برکره روی قبول کوستردکدن صکره خلف ایتمك پك عیب اولدیغنی تلقین ایتمکده‌در .

ترکی بربیت

❊ زلفی کبی آیاغن قویمزاو یه‌م نکارم ❊
❊ بوقدر انك یانده برقلجه اعتبارم ❊

شو بیت لطیف الك جمعیتلی ابیاتك الك جمعیتلیسی عد اولنسه بجادر . زیرا زلفنك اباغنی اوپمکه یتشمك درجه‌سنده اوزونلغنی کوسترمك وعاشقی اباق اوپمسندن دخی منع درجه‌سنده‌کی استغناسنی اکلاتمق و بو استغناسندن کندی یانده قل قدر اعتباری اولمدیغنی بیانله ایده‌جکی شکایتی زلفنك اوزونلغنی اعلان ایله مدح صورتنه قویمق هر شاعره کوره بویله یالکز بربیت ایله افاده اولنه بیله‌جك مؤدا دکلدر .

بو بیت غایت آچیق عباره‌لی اولمغله برابر (زلفی کبی اباغن قویمزاو یه‌م نکارم) مصرعنده زلفك اباق اوپدیکنه انتقال براز صعوبتلیجه اولدیغندن هر آدمك فکری بردن بره انتقال ایده‌مدیکی جهتله بونی اذکیانك ذکاسنی امتحان امرنده ایراد ایدرلر ومآل بیتی هرکیم دها اول استخراج ایدر ایسه آفرین اکا ویررلر .

آثار قلمیه‌لرینی انظار عمومیه‌یه قویمق ایچون تنزلاً قرق انبار یمزی واسطه ایتمك استیان ارباب قلم آثار برکزیده‌لرینی بر ظرف درونده اوله‌رق کرك باغچه قپوسنده تنباکوجی حسن آغانك دکاننه و کرك طوغریدن طوغری‌یه قرق انبار مطبعه‌سنه ارسال بیوررلر ایسه واصل اولور .

لطائف روایاتك سکز جلدی طغارجغك برنجیسندن اونجی‌یه قدر جزؤلری ضروب امثالك یدی جزؤیله خواجهٔ اول مجموعه‌سی وقصه‌دن حصه فیأت مقرره‌لریله هر یرده صاتلمقده‌در .
کائنات نام کتبخانهٔ تاریخك شمدی‌یه قدر چیقمش اولان مقدمه‌سیله درت جزؤی هر یرده فروخت اولنور .

قرق انبار مطبعه‌سنده ترکجه فرانسزجه رومجه ارمنیجه هر نوع کتب ورسائل طبع اولنور . کتاب باصدیراجق اولان ذوات کرامه سهولت اولمق ایچون معارف نظارت جلیله‌سندن رخصت رسمیه‌سنك استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور . کتابلرك نفاست طبعیه‌سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله‌رق پك آز بر زمان ظرفنده اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور .

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده برچیقار مجموعه‌در.

صاحبی
{ محمد جودت }

جزؤ نومروسی
٢

فیأتی ٤ غروشدر

مواد مندرجه‌سی

مالك اسلامیه جغرافیه‌سندن . (فاس) تعیین موقع وحدودی » « احوال زمین هواسی » « طاغلر » « نهرلر » « نفوس وجـوده » « تقسیمات ارضیه » « اداره ملکیه‌سی » « اداره عسکریه‌سی » « شهر قصبات مشهوره‌سی » « لیمانلر » « زراعت صناعت تجارت » « خلقك افکاروقابلیتی » وحشی نثری ایله عثمانلی نثری موازنه‌سی ورقه بروحشی ایله محاوره ماری ستوآرتك ترجمهٔ حالندن مابعد

ایلك دفعه اوله‌رق

ك اوغلنده حاچو پولو چارشوسنده [illegible] اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر .

سنه‌[illegible]
١٢٩٠

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده برچیقار مجموعه‌در

صاحبی
{محمد جودت}

جزو نومروسی
۲

فیأتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاچو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

ستانبول
۱۲۹۰

ممالك اسلامیه جغرافیه‌سی

عصرمز محررلرندن بریسی ربع مسکوندن ملت معظمهٔ اسلامیه‌نك تحت تصرفنده بولنان ممالك ایله دول اجنبیه‌نك تحت تصرفنده اولوب فقط درونده اهالئ اسلام ساکن اولان محللرك احوال جغرافیه وسیاسیه‌سی حقنده عریض وعمیق تدقیقاتله کوزل بر جلد ترتیب ایلمشیدی .
اثر مذکور هنوز طبع ونشر ایله محررینك شوخدمت دینیه‌سی انظار ناسه قونلمامش و بو تأخرك بوراده ایضاحنده معذور اولدیغمز بعض اسبابدن ماعدا برسببی دخی درونه وضع ایدیله‌جك خریطه وسائر اشکال وتصاویر قالبلرینك اعمالی قضیه‌سی بولنمش ایسه‌ده املك تمامئ حصولنی وقت آخره بالتعلیق شمدیلك اثر مذکوردن بعض پارچه‌لرك قرق انبارمزه خلاصة اوله‌رق درجی ارزوایدلمش اولمغله فاس حقنده و بریلان معلوماتك بروجه آتی خلاصة درجنه مباشرت قلنمشدر .

فاس پادشاهلغی

ـ تعیین موقع وحدودی ـ

بحر محیط اطلاس سواحلندن تا مصره کلنجه‌یه قدر آفریقا قطعه‌سنك معمورهٔ شمالیه‌سنه ملت اسلامیه « مغرب » تسمیه ایلمشدر . وجه تسمیه ملت اسلامیه‌نك شرق جهتندن غربه طوغری کلوب فتح ایتمش اولمسندن عبارت اولوب بوقسه فرنك محررلرندن بعض زوزکلرك خلیا ایتدکلری وجهله مسلمان ملتی دنیایی بالکز کندو حدودندن عبارت ظن ایدوب ده مغرب زمینی دخی جهانك برکناری اولمق اوزره اعتقاد ایلدکلرندن نشأت ایتمامشدر . زیرا اوزمانلر آثور اطدلری ملت اسلامیه‌نك معلومی اولدیغندن جزایر مذکوره‌یه نسبتله مغرب زمیننك « شرق » وصحرایه نسبتله شمال « وممالك افرنجیه‌یه نسبتله « جنوب » اولدیغی جغرافیا فنی همان منحصرا کندی ثمرهٔ همتلری اوله‌رق میدان المش اولان عربلرك کسدیره میه‌جکی برشی دکلدر .

مغرب زمین بوقاروده بیان ایدیلان امتدادیله فرانسه‌نك تمام دردینه مساوی بروسعت بولور . اشبو قطعهٔ وسیعه اوج قسمه تقسیم اولنه‌رق اولکیسنه « مغرب الاول » دینلمشدر که طرابلس و تونس ولایتلرندن وایکنجیسنه « مغرب الاوسط » دینلمشدر که جزایر اولکاسندن عبارت اولوب اوچنجیسنه دخی « مغرب الاقصی » تسمیه ایدلمشدرکه بوده شمدی بزم « فاس پادشاهلغی » دیدیکمز اولکایی تشکیل ایدر .

دیمك اولورکه فاس اولکاسی آفریقا قطعه‌سنك منتهای شمال غربیسنی تشکیل ایدر . اوت ! . شمال جهتندن بحر

سفـید وجبل الطارق (سبته) بوغازی
وغرب طرفنـدن اطلاس دکزی وجنوب
طرفندن صحرای کبیر وشرق طرفنـدن
دخی جزایر ایله هم حدوددر .

اولکای مذکورلدی المساحه فرانسه‌دن
دها بیوکدر . مساحهٔ سطحیه‌سی ۷۳۵۰
میریامترو اولمغله اسپانیا اولکاسیله پورتکیز
اولکاسنی جمع ایدن اسپانیا شبه جزیره‌سی
قدردر .

﴿ احوال زمین وهواسی ﴾

فاس اولکاسنك خط استوایه اك
قریب جهتی یعنی جهات جنوبیه‌سی
یکرمی سکز ومنتهای شمالی یعنی خط
مذکوره اك اوزاق طرفی اوتوز سکز درجه
اولوب بویله برموقع کرهٔ ارضك احوال
عمومیه‌سیله نسبت ایدیله‌جك اولور ایسه
شمال طرفلرینك آق دکز اطه‌لری کبی
غایت لطیف وجنوب طرفلرینك دخی
مصردن دها صیجاق اوله‌جغی حکم
ایدیلور .

لکن اراضی مسطح وچول وبیابانه
مقیس اولمیوب افلاکه سرچکن قارلی
طاغلر وییلان قاوی مجرالر ایله هرجهتی
اروا واسقا ایدن نهرلر وایرمقلر هوایه
کلیا برتبدل ویرمش اولمغله هر طرفی
جزایر بحر سفیددن بلکه ده دها
لطیفدر .

طاغلر ووادیلرك یشیل جهتی قورو
طوپراق ویا طاشدن عبارت بولنان یرلره
نسبتله اکثر واغلب اولدیغندن بورالر حیوان
رعینه کالیله صالح وهله زراعت ایچون
اولکانك هرطرفی فوق العاده مستعد
وقابلدر . نهرلر چوقوردن جریان
ایتمیوب سطح زمینله برابر جریان ایلدیکی
کبی زمینك انیشلی یوقوشلی اولمسی دخی
یاردم ایدرك جزوی برخدمتله جدوللر
آچیلوب مزرعه‌لر کافهٔ صوالتنه المق
ممکندر .

﴿ طاغلر ﴾

اولکای مذکوری تزیین ایدن طاغلر
شرق شمالیدن غرب جنوبیه طوغری
ممتد اولان « اطلاس » طاغلریدر .

آنجق جبال مذکوره یالکز برسلسله
دیه اعتبار اولنمیوب اصل انا سلسله‌دن
منشعب اوله‌رق شماله وغربه وجهات
سائره‌یه طوغری ممتد اولان برچوق قوللر
واردرکه اغلبی تا دکزه قدر منتهی
اولور .

جبال مذکوره‌نك بعض کنکره‌لری
۷۵٦٦ مترو اولمغله اوروپانك جبال
مرتفعه‌سندن معدود اولان پیره‌نه
طاغلرندن دها مرتفعدر . اغلب شواهق
جبالندن یاز قیش قار اکسك اولمز .
دیگر کنکره‌لر دخی بونلردن پك ده الچق
اولمدیغی جهتله فاسك سطحنه نظر
ایدیله‌جك اولسه قول قول هرطرفه
اوزانوب کتمش اولان طاغلر ایتالیادن
دها کوزل برصورت کوستریر .

جبال مذکوره‌ده انواع معدن مکنوز
اولدیغی شبهه‌دن وارسته‌در . نه فائده که
خزائن مذکوره ترقیات ملکیه‌سنه خدمت
ایدلمش برمملکت الچنده بولنمدیغندن

احوال وکیفیتنه دائر معلومات مفقوددر .

❊ نهرلر ❊

جبال اطلاسدن نبعان ایله اطرافنه منتشر اولان نهرلر لایعد ولایحصی دینلسه بجادر . هر نهر برچوق انهار صغیره ایله برلشه برلشه بیوك نهر حالنه کیرر .

انهار کبیره دخی یکرمیدن زیاده اولوب بونلرك ده باشلوجه‌لری شونلردر :

« مولایه » نهری التمش میریا مترو قدر جولان وجریان ایدرك بحرسفیده منصب اولور «ام ربیعه» و«تنصیف» و«صوصی» و«وادی الذراعه» نهرلری اطلاس دکزینه منصب اولورکه بونلردن وادی الذراعه‌نك مجراسنك طولی المانیا ایله فرانسه اراسندن جریان ایدن مشهور« رن »نهرندن دها اوزوندر . « جیر» و«زیز» و « طفیله » نهرلری دخی چول ایچنه طوغری برچوق مسافه قطع ایلدکدن صکره کیمیسی بعض بیوجك کوللره و کیمیسی قوم ایچنه کیروب غیب اولورلر .

نهرلر یازین پك زیاده ازالدقلری وقیشك دخی سیل چوشقونی کبی بر حاله کیردکاری جهتله درونلرنده سیر سفاین قابل دکلدر .

ـ نفوس ـ

فاس اولکاسنده موجود نفوس حقنده معلومات قطعیه یوقدر . زیرا شمدی یه قدر اولکای مذکورك نفوسی تحریر ایدلیوب اهالینك اغلبی حال بدویتده بولنمغله لایقیله تخمین دخی ایدیله مامکده در .

جغرافیای مفصله دائر مطالعه کذارمز اولان بعض کتابلر فاسك نفوسنی التی میلیونه قدر تنزیل وبعضلری اون درت بچق میلیونه اصعاد ایدرلر . جمهور جغرافیون بوایکی تخمینك ایکیسنه دخی اهمیت ویرمیه‌رك موسیو غرائه‌برغ هم فاسی سیاحت وهم ده مکمل بر خریطه‌سنی تنظیم ایتمش یعنی نفوس موجوده‌یی قبوله قرین برصورتله تخمین ایلمش اولدیغندن انك تخمینی قبول ایدرلر .

مومی الیه فاسك نفوسنی سکز بچق میلیون تخمین ایدرك بر وجه آتی تقسیم ایلر .

نفوس	جماعت
۲۳۰۰ ۰۰۰	بربر خلقی
۱٤۵۰ ۰۰۰	شاوق
٤۲۹۰ ۰۰۰	عرب
۰۳۳۹ ۵۰۰	یهودی
۰۱۲۰ ۰۰۰	زنجی
۰۰۰۰ ۵۰۰	اوروپالی
۸۵۰۰ ۰۰۰	جمعاً یکون

ـ تقسیمات ارضیه‌سی ـ

اطلاس جبال متسلسله‌سی فاس اولکاسنی ایکی بیوك قسمه آیرمشدر . برنجیسی جبال مذکوره‌نك ما تقدمی یعنی شمال غربی جهتی اولوب ینه اطلاسدن مفرز بر قول بونی دخی ایکی یه تقسیم ایدرکه بوایکی تقسیمدن بحر سفید جهتنده قالانه اصل « فس » ایالتی دیرلر وبحر محیط اطلاسی طرفنده قالانه دخی «مراکش»

ولایتی تسمیه اولنور . اصل اطلس سلسله نك تقسیم ایلدیکی ایکی قسمدن ایکنجیسی ماورای جبال اطلاسی اولوب شعبات جبال بونی دخی اوچ پارچه یه آیرر که برنجیسی بحر محیط اطلاسی جهتنه دوشدرك « سد شلمسا » اراضیسنی تشکیل ایدر . و ایکنجیسی وسط شرقی به دوشه‌رك « طفیله » ایالتنی واوچنجیسی دخی منتهای شرق جنوبی به اصابتله « وراحنه » ایالتنی تضمن ایلر.

انجق بو تقسیمات طبیعی بر تقسیم اولوب یوقسه فاس اولکاسی تقسیمات ملکیه جه اولا ایکی بیوك امارته منقسم اولوب بریسی « فس » دیکری « مراکشدر » اشبو ایکی امارت آیری آیری رر اولکا اولدیغی حالده (انکلتره‌ده درت حکومتك برخاندان اداره‌سی التنده برلشمسی قبیلندن اوله‌رق) کندی اهالیسی میاننده « سلطان » عنوانیله معنون اولان بر پادشاهك زیر اداره‌سنده برلشمشدر :

اشبو ایکی امارتدن فاس امارتی اون درت سنجاق ویاخود ایالته منقسمدرکه اسملری بونلردر .

« فاس » « فاس جدید » « مکینسه » « دارالبیضا » « رباط » « صالا » « بنی حسن » « القصر » « العریش » « طنجه » « تتوان » « الریف » « ششوان » « دوبدو »

مراکش امارتنده دخی اون سکز سنجاق ویا ایالت بولنوب اسملری شونلردر :

« مراکش » « ارحمنا » « تدلا » « اوجانا » « جراری » « حبوات » « شیادما » « عمار » « بریجا » « ازموز » « صافی » « عبدا » « دقاله » « دمنت » « بن ملاك » « صویرا » « تارودان » « اغادر »

﴿ اداره ملکیه ﴾

بو ایالتلر فاس پادشاهی طرفندن منصوب بر قائد ویاخود والی طرفندن اداره اولنور ایسه ده ایالتلرك بر طاقی عادتا اولادیت صورتیله بر فامیلیایه حصر ایدلمش اولدیغی کبی بر طاقی دخی مدت مأموریتنده کمالیله مستقل بالرأی والیلره ویرلمشدر.

زیرا اساس حکومت فقه شریف اوزرینه مبتنی اولوب هر والی پنجه شریعتی ایستدیکی کبی اداره ایلدیکندن مهام امور سیاسیه‌ده پای تختنه اصلا مراجعت واستیذان ایلمز . بر والینك حسن خدمتی سنوی خزینه دولته اعطاسنی درعهده ایتمش اولدیغی ویرکوی مخصوصی وقتیله ایفا ایتمکدر . اکر فضله اوله‌رق آت واقمشه واسرا کبی بعض هدیه‌لر دخی ارسال ایدر ایسه عزلدن بتون بتون مصون اولور.

شرع شریفك سائر بعض ممالك اسلامیه‌ده اعصار سالفه‌ده اولدیغی کبی مستقل قضاتك النده بولنمسی وحکومت ملکیه‌نك فقها النده بولنسان حکم شرعی بی اجرایه مأمور اولمسی بر مملکتك سعادت مادیه ومعنویه‌سنی تأمین ایده‌بیلور ایسه‌ده فاسده بویله بر اصول حکومت اولیوب

هر والینك ارادهٔ كیفیه وشفاهیه‌سی حكم شریعت یرینه كچر.

جبال اطلاس ایچنده بعض قبائل واردركه پای تختنه عدم مربوطیت دعواسنده بولنورلر. فاس پادشاهی قوتنه اعتماد ایده‌بیلدیكی زمانلر عسكر سوق ایدرك بونلری تأدیب وتربیه وبرمقدار ویركو تحصیل ایدر. بویله بر تربیه كوردكدن صكره قبائل مذكوره پك جزؤی بر مدت ایچون ارالق ارالق بعض هدیه‌لر دخی كندیلری تقدیم ایدرك ارادن براز وقت دها كچدكدنصكره ینه استقلاللرینی اعاده ایدرلر.

فاس پادشاهنك ایكی پای تختی واردركه بریسی اصل فس ودیكری مراكش شهرلریدر. كندیسی سنه‌نك برمقدارینی برسنده وبرمقدارینی دیكرنده امراره مجبور اولوب اكر مثلا فاس شهرنده برمقدار زیاده‌جه اقامت ایده‌جك اولسه مراكشده باش كوسترمكه باشلایان براختلال اوطرفه سرعت عزیمتی اجبار ایلر: ومراكشده برقاچ آی زیاده اوتوراجق اولسه ینه بویله برمجبوریتده بولنور.

الحاصل ادارهٔ ملكیه زیاده‌سیله غیر منتظم برحالده اولوب حتی الك منتظم اداره كمرك ادارسی اولدیغی حالده اودخی هیچ برقانون وقاعده‌یه تطبیق ایدلمیوب اكر شاهك اقچه‌یه احتیاجی آز ایسه كمرك تعرفه‌لری تنزیل وشاید اقچه‌یه احتیاجی وارایسه تعرفه ضم اولنور.

﴿ ادارهٔ عسكریه‌سی ﴾

فاس حكومتی اوته‌دنبری اوروپا ایله آرالق آرالق محاربه‌لرایده كلوب حتی منتظم وتعلیملو عسكرك فائده‌سنی دخی كورمش اولدیغندن همان جمله‌سی زنجی كوله اولمق اوزره اون بشبیكدن یكرمی بیكه قدر نفراتدن عبارت دائمی براردوسی واردر: انجق عساكر مذكوره نظام وانتظامدن بی خبراوله‌رق عسكرلكلری یالكز دائما سلاح النده بولنملرندن عبارت قالور.

بونلردن بشقه فاس پادشاهی حین اقتضاده سكسان بیكدن یوز بیكه قدر دخی نفیر عام چیقارابیلور. حتی یكچن بر فرانسز محاربه‌سنده یوز قرق بیكه قدر نفیر عام چیقارمش ایدی. لكن بونلر قلیج ومزراق ویاخود صوپا وطوپوز ایله مسلح اولوب ایچلرنده اسلحهٔ ناریه استعمال ایدنلری پك آز اولدیغندن وانلر دخی غیر منتظم بولندیغندن كندیلرینك سكزنده بری قدر منتظم عسكره مقاومت ایده‌مزلر.

عصر اخیره كلنجه‌یه دكین فاس حكومتنك قوهٔ بحریه‌سی ایجه بردرجه ایدی. قورصانلق صورتیله اسپانیا وپورتكیز وفرانسز وانكلیز حراسلات بحریه‌سنی عادتا باجه كسوب اوزرینه دونما سوق ایدلدیكی زمانلر دخی مقاومتدن كیرو طورمز ایدی. انجق مؤخرا اوپورقوتنك ایجادی اوزرینه. اوروپا قوهٔ بحریه‌سی فاس قوهٔ بحریه‌سنه غلبه ایتمش والیوم

برقاچ قطعه چكديرلدن بشقه سفينه دنيله جك
برتكنه قالمامشدر .

شهر وقصبات مشهوره سى

فاس اولكاسى وقتيله پك معمور وآبادان
اولوب جسيم جسيم شهرلرى وار ايدى .
بو شهر مؤخرا خرابه يوز طوتمش وايچنده
خلق ازالمش ايسه ده . فاسك شمديكى
حالنه نسبتله بنه بعض شهرلر بيوجك عد
اولنه بيلورلر .

ازجمله برنجى پاى تخت بولنان
« فس » شهرى سبو نهرى اوزرنده كائن
اولوب يوز بيكه يقين نفوسى حاويدر .
فس شهرينك جوارنده « مكينه » شهرى
بولنور كه التمش بيك نفوسى حاوى كوزلجه
برشهردر . فاس پادشاهى برنجى پاى
تختنده بولندقچه اكثريا اشبو مكينه
شهرنده اقامت ايدر . ايكنجى پاى تخت
بولنان « مراكش » شهرى اوتوز بشبيك
قدر نفوسى حاويدر . شهر مذكور
مرابطين دولتى طرفندن تأسيس ايدلمش
اولوب وقتيله بشيوز بيك نفوسى حاوى
اولديغى حالده محاربات متواليه وطاعون
بلاسيله برمنوال محرر اوتوز بشبيكه قدر
تنزل ايتمشدر . « رباط » شهرى يكرمى
يدى بيك « ساله » شهرى يكرمى اوچ بيك
« تارودان » شهرى يكرمى بر بيك نفوسى
حاوى اولوب بونلردن بشقه اون يدى
بيكدن درت بيك نفوسه قدر حاوى
اولهرق اون اون بش شهر وقصبات واردر
انجق اهالىٔ قرا اهالىٔ قصباته نسبتله
آز اولوب درتيوز بيكه وارميان شهرلر
يديوز بيكى تجاوز ايدن قرويلر اوزرينه
حكم ايدركه برمملكتده قرويلر شهريلردن
اون قات زياده اولمز ايسه او مملكتك
زراعتنه وچوبانلغنه نظر ممنونيتله
باقلمز .

ليمانلر

فاسك سواحل بحريه سى پك چوق ايسه ده
موقعك عارضه لو اولمسى مناسبتيله ليمانلرى
آزدر .

بحر سفيد اوزرنده « تتوان » ليمانى
اولوب اولدقچه امين برليماندر . جبل الطارق
بوغازنده « قصر الصغير » وانك دها اوست
طرفنده مشهور « طنجه » ليمانلرى
واردر .

و « اوله » و « الخصما » و « سوتا »
وباخصوص « مليله » ليمانلرى بحر
سفيد اوزرنده پك كوزل ليمانلر ايسه ده
واسفاكه بونلر نصلسه بروقت اسپانياللو
الينه كچمش اولديغندن الحالة هذه
انلرده در .

زراعت وصنعت وتجارت

زراعت ايچون طبيعتك فاسه بخش
ايلديكى استعدادى انكار كفران نعمتدر .
يوقاروده دخى دينلديكى وجهله اولكاى
مذكور عربستانك سائر جهتلرينه مقيس
اولميوب هرطرفى قابل زراعتدر .

اكر فاسلولر زراعته اهميت ويره جك
اولسه لر مملكتلرينى احيا ايده جكلرى
شبهه سزدر . زيرا ويره جكلرى اكمكى

ممالك بعیده‌دن جلب ایتمكه محتاج اولان انكلیزلر كندیلرینك ایاقلرینه كلوب محصولات واقعه‌یی مبایعه ایدرلر . لكن نه فائده كه یالكز تنبلاكدن دكل اهل قرا امنیت وآسایش دخی كوره‌مدكلرندن فاسك زراعتی انجق حوایج داخلیه‌یی تسویه ایده‌بیلور . حتی بعض كره آنی ده تسویه ایده‌میه‌رك جزایر طرفندن ذخیره جلب وادخال اولنور .

صنعت جهتنه كلنجه قیومجیلق تیورجیلك وسائره كبی مملكتك محتاج اولدیغی بعض صنایع داخلیه یهودیلر ایله اوروپالولرك النده اولوب اسلام اندن دخی محرومدر . سائر مملكتلرده اولدیغی كبی فاس اولكاسنده خرج عام اوله‌بیله‌جك یالكز سختیاندن بشقه برشی چیقمز . اودخی اوقدر كلیتلی اولمدیغی حالده فرنكستانه نقل اولنور .

سودان ایچنه طوغری سنه‌ده برقاچ دفعه كاربانلر حركت وعزیمت ایدرلر ایسه‌ده كوتوردكلری امتعه بعض تحف وتفاریقدن عبارتدر . بناء علی ذلك اهالیسی نه زراعت نه صناعت نه‌ده تجارتدن استفاده دنیله‌جك كبی بر استفاده‌ده بولنه‌میوب غایت فقر ایچنده یانارطوتوشورلر ایچلرندن دیلنجیلك ایچون جزایر وطونس وطرابلس وحتی مصره قدر كلنلری بولنور .

﴿ خلقك افكار مكمله‌سی ﴾

فس ومراكش كبی بیوجك یرلرده بعض قوتلی علما اولوب بونلر كرك فرانسزلر وكرك اسپانیوللر وسائره ایله سبقت ایدن مسائل حربیه‌ده اهل اسلامك مغلوبیتنی كورملری اوزرینه شوكت اسلامیه‌یی ترقیات جدیده ایله تجدید وتأیید ایلمك لزومنی حس ایتمك دكل عادتا اخطار وتوصیه دخی ایلمشلر ایسه‌ده دایلق وقهرمانلق قورونتیلری بزم قدیم عرب اوجاقلرندن اورایه دخی سرایت ایلمش اولمسیله « بر مسلمان پالابی چكدیكی كبی اون كاوره قارشو طورور » افكاری علمانك توصیه‌لرینی ابطال ایتمش وحالا ایتمكده بولنمشدر .

امراء وروسادن برطاقی بولندقلری حال تهلكه‌یی اكلایه‌رق دلخون اولمقده ایسه‌لرده انلر دخی اسلامك بوتنزلی حكم زمان ایجاباتندن اولمسنی وزمان یوم البتر اولدیغی اعتقادیله دها كوندن كونه تنزل ایدیله‌جكنی ونهایت یقیین وقتده قیامت قوپوب دور فلك تعطیل ایده‌جكنی اعتقاد ایلرلر .

عوام كروهنه كلنجه انلر دنیاده مسلماندن غیری كمسه اولمدیغی وبر اندلس كافرلری وار ایسه‌ده انلر دخی من عندالله مقهور اولدیغی وتا مصره شامه وحجاز وعراقه وارنجه‌یه قدر كافهٔ ممالك اهل اسلام النده بولندیغی خیالنده كزوب شیخ عنوانی المش اولان بركوسه‌من ایله قیون كبی جمله‌سنی یدمك ممكندر .

لكن مجرد مملكتك لطافت آب وهواسنه مبنیدركه خلقك ذكاوت ودرایتی پك

فوق العاده اولوب جهل ونادانیلری بركمال
ایكن بیله بعض اموردهٔ ایتدكلری تدابیر عادتا
محیر عقولدر . اكر فاس دولتی ترقیات
جدیده یه بوكون بدأ ایتمش اولسه بوكوندن
اعتباراً كندیسنی شرق طرفندن فرانسه نك
وشمال جانبندن اسپانیانك یوته بیلسی
تهلكه سندن قورتارمش اولور .

مغاربه نك اسكی معارفلری آثارندن
اوله رق الیوم بر خیلی مدرسه وبرچوق
ال یازوسی كتابلری حاوی كتبخانه لر
واردر كه بورالره دوام ایدن طلبه نك ذكاسنه
حیران اولمامق محالدر .

هله صنعته اولان استعداد وقابلیتلری هیچ
انكار قبول ایتمیوب ده جزایرده اك زیاده
مهارتله ایش كورن عمله هپ فاس عمله سیدر .
نه فائده كه كندی دولت متبوعه لرنده
ذره قدر تشویق وترغیب یوقدر .

اوروپا ملتلری قطعات سائره ده بولنان
دین قرنداشلرینه دكل لاعلی التعیین هر
خلقه تعمیم مدنیت ایتدكلری كبی همان
جناب حق عثمانلی ارباب همتنه دخی
بورالری سیاحتله خلقی بولندقلری خواب
غفلتدن بیدار ایتمكه چالشمق وظیفه سنی
الهام ایتسون كه فاسك دخی مصر قدر
وحتی دركار اولان استعداد تامنه بناء
دها زیاده ترقیسی كوروالسون .

واقعا بز دخی اوروپایه نسبتله پك
كیروده بولنیورز . انجق اوروپالولر عالمك هر
طرفنه انتشار ایله اقوام بدویه یه تعلیم
مدنیته باشلادقلری زمان بزم قدرده ترقی
كورمش دكل ایدیلر .

آمریقای شمالی وحشیلرینك
(نینیسی)

چوجقلرینی اویوتمق ایچون نینی چاغرمق
عالمك هرطرفنه تعمیم ایتمش برعادتدر .
امریقا اهالیسی دخی چوجقلرینی نینی ایله
اویوتیورلر . حتی «آمریقا سیاحتنامه سنده
چوجغنی سپت كبی برشی ایچنه قویوب
اغاجه آصمش اولان برقادینك چاغردیغی
نینی ترجمه سی كورلمش وبزم عثمانلی
قادینلرینك چاغردقلری نینی یه نسبتله
پك غریب برشی بولنمش اولدیغندن بروجه
آتی ترجمه سنه لزوم كورلمشدر .

(اویو هی اوغلم اویو كه سلامت بال ایله
اویقویی شمدی اویویه جقسك)

(اویو كه والده كك ممه سی سنك اغزكه
كندی كلور برزرقدر . برلقمه زرق ایچون
هنوز جانكی تهلكه یه قویمامقده سك)

(اغلامه . عمریكك اك سعادتلی زماننی
اغلامقله كچورمه . زیرا بوهنكام سعادت
كچدكدن صكره سن چوجقلری كوردیكك
زمان انلرك بوحیاتنه غبطه ایده جكسك)

(برقره جه صید ایتمك ایچون قورتلر پنجه سنده
پاره لنكی كوزه الدیرمقله مكلف دكلسك)

(براز میوه دوشیره بیلمك ایچون اورمانده
جانكی سباعك پنجه لرینه تسلیم ایله ده مكلف
دكلسك)

(كیجه طاتلی اویقو ایچنده آپانسز ظهور
ایده جك دشمنك اوجی سیوری قازقلرینه كوكس
ویرمك ایچون صچرایوب قالقمق دخی سكا
عائد دكلدر)

(سن همان سعادتله اویو كه یشامق ایچون

نه به محتاج ایسه لك والده كلك كوكسنده حاضر
وانسان اوغلی ایچون نه بلا متصور ایسه
اندن سنی صدر یله محافظه یه آماده در)

﴾ تطبیق ﴿

وحشی نفیسی بزم عثمانلی نفیسی ایله تطبیق
ایده بیلمك ایچون اندن دخی برقاچنی درج
ایتمك فائده دن خالی کورلمدی .

(دان دینی بکم دان ایستر . بك باباسندن
طون ایستر . کتان کوملك بکمز .
صرمه لی خفتان ایستر)

(دان دینی دان دینی دانابلی بك . باباسی
قرآتلی الایلی بك . هرکون کیدر حمامه
مینی مینی طاسی قالایلی بك)

(نی نی ننیجه . بول صوغانلی بوروجه
محله نك قزلری . بایبلور اوغلمی کورنجه

(فاعتبروا یا اولی الابصار)

(الدیغمز بروروقه نك عینیدر)

ارباب قلمدن توفیق بكك طبع ونشرینه
ابتدار ایلدیکی (دولاب) نام رساله نك برنجی
نسخه سنی احبادن بریسنك النده
کوردیکمدن الدم . کرك کتاب وکرك
رساله هرنه الیمه کچر ایسه ابتدا فهرستنه
باقوق وایچندن انتخاب ایتدکلرمی بر کوزدن
کچوروب صکره باشدن باشلایه رق صرمسیله
اوقومق عادتم اولدیغندن اشبو رساله نك
دخی الك اول فهرستنی اوقودم . مواد
مندرجه سندن نظر قیمتی حالت بك افندینك
(انموزج) عنواننده اولان مقاله سی جلب
ایلدیکندن مقدمه یی فلانی اتلایه رق مشار
الیهك وطنداشلرینه کوسترمك استدیکی
نمونه یی میزان تدقیق ومطالعه یه اوردم .
اشبو مقاله نك مقدمه سندن (ترکجه فنون
ادبیه یه متعلق بر کتابمز موجود دکلدر)
دینلمسندن دفعهٔ مشار الیهك دخی کچنده
ادبیات عثمانیه علیهنده مباحثه آچان رشاد
بك فکرنده اولدیغنه و (انموزج) عنوانی
التنده یازدیغی مقاله ایله ادبای عصره
یکی برچیغر اچمق استدیکنه ذاهب اولدم
ایسه ده مشار الیهك فنون ادبیه دیمکدن
مقصدینك علوم آلیه وعالیه دن معدود
اولان علم بلاغت اولدیغنی براز اشاغیده
فصاحت وبلاغتك تعریفاتنه کیرشمسیله
استدلال ایلدم . صاحب مقاله نك دیمك
استدیکی کبی واقعا علم بلاغتك هنوز
ترکجه یه نقل وترجمه اولنمامش اولمسی جای
تأسف اولدیغندن بونی ترجمه یه همت ابنای
وطنه بیوك برخدمت ایسه ده ظن عاجزانه مه
کوره اشبو علمی عربی مثاللر کتورمیه رك
یالکز ترکجه مثاللر ایله مدانه قویمه یی بیوك
براقتدار وهمته وزیاده سیله اعمال ومداولهٔ
افکاره متوقف اولدیغندن واشته بو سببه
مبنیدر که مقالهٔ مذکوره ده ایراد ایدیلان
امثله یی فصاحت وبلاغتك تعریفاتی حقنده
عربجه ده اوقودیغم مثاللرك یوزده اونی
قوتنده کورمدیکمدن او بابده کی معلومات
ومطالعات قاصرانه می عرض وبیانه
مبادرت ایلدم . مشار الیه حالت بك افندی
مذکور انموزج مقاله سنی ابنای وطنه برخدمت
ارزوسیله قلمه الوب نشر ایتدردیکی کبی
بنده کرك دخی اشبو ورقه یی قرق انبار کرك
بر کوشه سنه صوقشدیرمق اوزره طرفکزه

کوندرمکدن مقصدم علم بلاغت حقنده اولان
پك اوفاق وقیصه معلوماتم ایله اومسئله یی ممکن
مرتبه ایضاحه چالشمق ومشار الیهك اولبابده کی
خدمتنه مشارکت ایتمکدر . امیدوارمکه
مشار الیه ابنای وطنه ایده جکی خدمتدن
حصه الق استدیکمدن بالاستفاده حقیقت
ماده یی برقاتدها ایضاحه وخدمتلرینی
بردرجه یه قدر اتمام واکماله همت ورغبت
بیوررلر

حالت بك افندینك انموزجندن
تعریف فصاحت

« فصاحت سوزك تنافردن غرابتدن
قیاسه مخالفتدن ضعف تألیفدن تعقیددن
کثرت تکراردن تتابع اضافاتدن خالص
و بری اولمسیدر »

واقعا بو تعریف فصاحتك اصل تعریفی
ایسه ده بنده کزه قالور ایسه بونی مطالعه
بیورانلر اولا فصاحتك نه دیمك اولدیغنی
و بونك قاعده نره ده استعمال اولنه جغنی
اکلامق ایچون خیلی اتعاب فکر ایده جکلرندن
بوکا حاجت قالمامق وترجه ده اولمیان بر علمك
تعریفاتی مکمل اولمق اوزره اولا متکلمه وکلامه
وکلمهٔ واحده یه فصیح اطلاقی جائز اولوب
فقط بوکلامده فصاحت واردر یاخود
فصیحدر دینله بیلمك ایچون کرك او کلامك
وکرك متکلم سوزینك تنافردن غرابتدن
قیاسه مخالفتدن ضعف تألیفدن
تعقیددن کثرت تکراردن تتابع
اضافاتدن خالص و بری اولمسی
شرطدر دینلسه دها طوغری ومکمل
اولور ایدی

حالت بك افندینك انموزجندن
تنافر

« حین تکلمده لسانه ثقیل کلان بر کیفیتدر
بوده هرلسانك شیوه سنه کوره اولوب انی
اهل لسانك ذوق وجدانیسی حس ایدر
ایشسز . اشجی . اشسر . آش
پشمشمی . کبی »

تنافر لسان اوزره ثقلت وتلفظده عسرت
اولمغه دینور فحول علمادن خطیب دمشقی
مرحوم اشبو تنافر ایچون مشاهیر شعرای
جاهلیه دن امرئ القیسك (غدائره مستشزرات
الی العلی) قولنده کی مستفعلات و زننده
اولان مستشزرات کلمه سنی مثال کتورمشدر .
اشبو مستشزرات کلمه سنك تلفظنده نقدر
کوچلك اوله جغی بر کره دوشنلدیکی
وعلمای سالفه دن بعضیلرینك مستشزرات
کلمه سنده کی ثقلك منشأنی حروف مهموسهٔ
شدیده ومجهوره دن تا ایله زاء معجمه بیننده
حروف رخوه دن اولان شینك توسطنه
عطف ایله مستشزرات مقامنده مستشرفات
دینلسه ایدی اوکلمه ده ثقلك وجودی زائل
اولور ایدی دعواسنده بولنملری کوز اوکنه
النديغی وایشسز . اشجی کبی کلمه لری
کونده ایچابنه کوره یوز دفعه استعمال
ایدوب اسانمزاوکلمه لری قوللانمغه وقولاغمز
انی ایشتمکه الشدیغی وقاعدهٔ تنافر ذوق
وجدانینك حسندن عبارت بولندیغی حالده
اوکلمه لرده تنافرك وجودینه قائل اولمق
ترکجه تنافرسز برکلمه قالمیه جقدر خدشه سیله
دکل یالکز بنده کزجه ظن ایدرمکه هیچ
کمسه جه ممکن اولەمز تنافر ایچون

امرئ القيسك مذكور بيتنده كى مستشزرات
كلمه سى مثال گتورلديكى حالده رساله يى
اوقو يانلر ايچنده بو مستشزرات لغتنك
معناسنى آكلامايانلر اوله جغى جهتله بونك
فائده سى اوله مز دينلور ايسه ايشسز واشجى
كلمه لرنده تنافر واردر دينلوب اومقوله لرك
ذهنلرى تخديش وتشويش اولنه جق يرده
غدائر غديرتك جمعى اولوب غت لغتده
صاچ معناسنه اولديغندن ومستشزرات
ترسنه بوكلمش شيئه دينلوب الاالعلى دخى
يوقارو طوغرو ديمك ايدوكندن معناى
بيت دلبرك صاچلرى يوقارو طوغرى ترسنه
بوكلمشدر ديه بيتك اولا معناسى آكلادلمش
وصكره مقصده كيرلمش اولسه ايدى دها
مناسب اولور ايدى ظن ايدرم (يرده تنافر
كلمات وار ايسه ده او تعريفك خارجنده در)

حالت بك افنديك انموزجندن

غرابت

(مأنوس الاستعمال يعنى زبانزد اوليان سوزى
قوللانمقدر اجتناب يرينه تجنب ات تحته سى
يرينه ات كنديسى ستمه مقامنده اوچوق
ديمك كبى الى اخره) بنده كزه قالور ايسه
غرابتك مثالى دخى بويله دكلدر چونكه
اجتناب يرينه تجنب ات تحته سى يرينه
ات كنديسى ديمكله عربلرك بوبابده مراد
ايتدكلرى غرابت تعريف اولنه مز وبوكا
علماى عربك اشبو غرابتى غايت غريب
ووحشى لغتلرله تعريف ايتملرندن بيوك دليل
بولنه مز . اشبو غرابت حقنده عربجه ده
گتوريلان امثله جمله سندن بريده شاعر
(مشهور عجاجك (وحاص ومرسنا مسرجا)
قولنسده كى مسرج لفظيدر فاحم ماننده فحم
شديد السواد اولان صاچ ومرسن دخى
بورون معنالرينه اولمغله بو بيتك معناسى
دلبرك صاچلرى سياه وبورنى سيف
سريجى كبى مستوى وياخود سراج مثالى
پارلاق ديمكدر بونده اولان غرابت
يوقارو ده دينلديكى كبى مسرج لفظنده در
سببى مسرج باب تفعيلدن اسم مفعول
اوله رق صيغهٔ تفعيل ايسه جعل ايچون
اولديغى حالده اشبو مسرج لفظنه مكرم
كبى اسم مفعولك دلالت وايجاب ايتديكى
معنا وبرلميوب ده شاعرك لفظ مذكورى دقت
واستواده سيف سريجى يه ولمعانده
سراجه تشبيه ايتمسى واو مقامده استعمال
ايلمسيدر انصاف ايدلسون؟ بو مسرجك شو
يولده استعماليله ات تحته سى يرينه ات
كنديسى ديمكده نه قدر فرق ومباينت واردر .

حالت بك افنديك انموزجندن

(بلاغت)

(بر كلامك فصاحتله برابر مقتضاى حاله
مطابقتيدر) رأى عاجزانه مه قالور ايسه
بو بلاغتك تعريفى دخى يوقاروده كى
فصاحتك تعريفى كبى اكسكدر بلاغتك
تعريفاتنده بو قدر اختصار ايتمكدن
وفصاحتك تعريفنده ديديكم كبى مذكور
رساله يى اوقو يانلرك ذهنلرينى اتعاب
ايلمكدن ايسه بلاغتله فصاحت مثللو كلمهٔ
واحده وصف اولنميوب يالكز كلام ايله
متكلمه بليغ اطلاقى جائزدر مقصدينى لفظ
فصيح ايله بيان ايتمكه ملكه قوتيله اقتدارى
اولان متكلمه بليغ دينلور كلامده بلاغت

فصاحتله برابر مقتضای حاله موافقتدر دینلسه
و بونك دخی تعریفاتی عربی مثاللر ایله
ایراد ایدلسه شبهه یوقکه دها اچیق و مکمل
اولور ایدی

خاتمه

مشار الیه حالت بك افندی اشبو بلاغت
وفصاحتك تعریفاتی حقنده‌کی معلوماتی
البته بنده‌کز کبی یا خطیب دمشق
حضرتلرینك تألیفاتی اولان تلخیص
المفتاحدن ویاخود یوسف السکاکی
حضرتلرینك مفتاح العلومندن المش
اوله‌جقلرندن وانلرده ایسه بو بحثلر صحیحا
پك کوزل یولده محاکمه ایدیلوب حقیقت
کیفیت لازم اولدیغی درجه‌ده ایضاح واثبات
ایدلدیکندن مشار الیهك مقصدی ترجمه
اولدیغی حالده بونلرك یالکز خلاصة الخلاص
تعریفاتنی - عربیسنی اوقومیانلردن
غیریسنك اکلایه‌میه‌جغی - بر ترکجه ایله
یازمیوب مذکور کتابلری طوغریدن
طوغری‌یه وپك واضح صورتله ترکجه‌یه
ترجمه ایتمك واولبابده اولان امثله
وشواهدی عربجه اوله‌رق یازیلوب معنالری
زیرینه اشارت قلنمق واندن صکره دخی
عربجه‌ده‌کی مثاللر قوتنده ترکجه مثاللر
بولوب درج ایتمك لازم ایدی . یوق
مراد ترجمه دکلده علم بلاغتده دائر ترکجه
بر کتاب تألیف ایتمك ایسه اوصورت دخی
بویله عربجه‌ده اولان بر علمدن عندی
بر خلاصه المقله اولمز. وقوف عاجزانه‌مه
کوره اشبو علم غایت نازك ومهم اولدیغندن
بونی زمانمزك احتیاجنه کوره ترکجه‌یه نقل
ایتمك ارباب قلم ومعلوماتدن و بو علمه اشنا
اولنلردن مرکب بر جمعیت تشکیلنه و بو
جمعیتده فضیلتلو فصیح الحیدری وکریم
افندیلر حضراتی کبی لسان عربیك کافهٔ
غوامض ودقایقنه وارمش ذوات کرامك
بولندیرلمسنه متوقفدر .

اشبو علمك ترکجه‌یه نقل وترجمه‌سنی
عاجزانه برنجی درجه‌ده رأی وتقدیر
ایدنلردن اولمقلغم بنده‌کزی شو تفصیلاتی
اعطایه ومشار الیه حالت بك افندینك
کتوردیکی مثاللرده‌کی نواقصی غقلمك
ایردیکی درجه‌ده اثبات و بیانه مجبور
ایتدیکندن و بو کبی مسئله‌لرك حقیقتی شو
صورتله ومداولهٔ افکار ایله برقاتدها میدانه
چیقه‌جغندن لازم واحسن جهتنك
اختیارینی مشار الیهك واو همت واقتدارده
اولان ارباب قلم ومعارفك آرای صائبه‌لرینه
حواله ایدرم

وحشی ایله محاوره

هسکه ولدر نام سیاحدن روایة نقل
اولنورکه بر یاز موسمنده امریقای شمالیده
کائن هودسون دکزنده بربالقجی شالوپانك
ایچنده ایدم . شالوپا هولاندزلرك
شالوپه‌سی اولوب ایچنده‌کی هولاندزلر
مرکزی غروانلاند سواحلنده بولنان بر
بیوجك قومپانیه‌یه منسوب ایمش . شالوپانك
ایچنده برده امریقالی بولنور ایدی که
مدت مدیده انکلیزلر یاننده قالارق تربیه

کوردیکی وانکلیزجه اوکرندیکی کبی
بروقتدنبری دخی هولاندز بالقجیلر یله رفاقت
ایدرك آز بچق‌ده فلمنك لسانی تحصیل
ایتمش . بنم بو قایقده بولنشمك حکمتی
اوطرفلرك سواحل وحشیه سنی امنیت کامله
ایله سیاحت ایده‌بیلمکدر .

صید ماهی پیشه صره هودسون
دکزینك سواحل غربیه سنده کائن شوریتل
نهرینك منصبنه قدر کلدك . برکیجه قبیح
التنده اویور ایکن شالوپه ایچنده قوپان
قیامت بنی اویاندردی .

مکر اوجوارده بروحشی قبیله وارمش‌ده
کیجه وقتی شالوپه‌مزه هجوم ایتمش .
هولاندزلر چفته تفنکلرینی اللرینه الوب
وحشیلره مقابله‌یه چیقدیلر . کیجه
قراکلق اولدیغی جهتله انی قونی محاربه
ایدیله‌مدی . بش اون ال سلاح آتدیلر
وحشیلر سلاح سسندن اورکوب فرار
ایلدکلری جهتله بالقجیلر عودت ایلدیلر .
بن بالقجیلرك عودتنه انتظارله کوپشته‌یه
آیانوب طورور ایکن بالقجیلرك اوکی صره
بیانی مانده یاوریسی کبی برشیئك قوشوب
کلدیکنی کوردم . مکر بر وحشی ایمش .
رفقاسنی غیب ایدرك وزه‌یه طوغری
قاچه‌جغنی شاشیره‌رق شالوپه طرفنه
جان آتمق ایسته‌دیکی حالده شالوپه‌یی
کورنجه ینه ترسنه دونوب بو زمانه قدر
بالقجیلر دخی یتشمش اولدقلرندن وحشی‌یی
قصد یزدیلر صقشدیریلر یقالادیلر .

« امان اینجتمیکز » دیه باغردم .
حیاً طوته‌رق شالوپه‌یه کتوردیلر .
حریفی قبیح التنه الدم . قورقوسندن
تیرتیر تیترایدی . خوفنی تسکین ایچون یوزونه
کولدم صرتدم ایسه‌ده کیم بیلور کولوشمی
غضب وحدت کولشی‌می قیاس ایدرایدی .
بن کولدکجه دها زیاده خوف وحشیت
کوستردی . نهایت اوقشام سودم
فلان ایتدم . برازیورکی یرینه کلدی .

کندیسی اللی یاشنی چکمش اولدیغندن
برازاختیار ایدیسه ده یکرمی یاشنده‌کی دلی
قانلولردن دها چویك وکوربوز ایدی .
مرتم حریفله سویلشمك وشو وحشیلرك
نه عقله خدمت ایتدکلرینی اکلامقدر .

بومراق ایله بزم شالوپه‌ده‌کی وحشیٔ
مونسی چاغردم . اسیر بونی کورنجه
سویندی . یرندن قالدانوب بزم وحشی‌یه
بر کوستر کبی بر وضعده بولندی ایسه‌ده
چهره‌سنده علامت کین وغضب ینه
باقی ایدی .

بزم وحشی ایله برقاچ کلمه تعاطی ایتدیلر .
چه فائده که بزم وحشی حریفك لسانه
تماماً واقف اولمدیغی جهتله ایسته‌دیکم
کبی برمحاوره ایده‌میه‌جکمی اکلامش ایدم .
مع هذا ینه عزمی بوزمدم .

بزم وحشی الك اول کندیسنه « قورقه
نه قورقیورسك . بو افندی سنی اولدورمز »
دیمش او دخی « وای سز ات یمزمیسکز »
دیه کندیسنی کسوب ییه‌جکمزدن خوفنی
ابراز ایلمش .

اشبو برنجی مشافهه‌یی اساس
محاوره اتخاذ ایدرك وحشی ایله وترجمان
واسطه‌سیله سوزه باشلادق .

بن — سز انسان یرمیسکز ؟
وحشی — ای ! نه یاپالم ؟ اللهك امری .
بن — نصل اللهك امری ؟ هیچ الله انسانلرك بر بری یمسندن خوشنود اولورمی ؟
وحشی — باېزه کم اوکرتدی ؟ الله اوکرتمدی می ؟ بزده الله اوکرتدی آیلرهده کو پکلرهده هپسنه ده .
بن — او نصل لقردی ؟ سزه بونی کیم سویله‌دی ؟
وحشی — الله سویلدی . زیرا سویله‌دی که بز ات یه یبلیورز . طاش طوپراق ایچون سویله‌مدی ده اندن یمیورز . الله نه سویله‌دی ایسه انسان البته یاپار . الله سویله‌مدی ایسه انسان مطلقا یاپامز .
بن — یا بز بر بریمزی نیچون یمیورز ؟
وحشی — سز هپکز بر فاملیاسکزده انك ایچون . بشقه فاملیایی کورسه کز ینه یمزمیسکز ؟
بن — خیر یمیز
وحشی — (قیج التنده اصیلی اولان ژامبون پارچه‌سنی کوستروب) ایشته بونه در ؟
بن — او انسان اتی دکلدر . حیواندر .
وحشی — هپسی بر دکلمی ؟ قوش اوچار حیوان آیی درت ایاقلی حیوان انسان ایکی ایاقلی حیوان . هپسی حیوان . قوش اتی ایی اتی انسان اتی هپسی ات .
وحشینك شو افاده‌سی اوزرینه کوردم که بونلرك اساس اعتقادلری هندلیلرك اعتقادلریله بر . چونکه انلر دخی دنیاده زیروحك کافه‌سنی بر اعتبار ایدرلر بونلرده . شوقدر وارکه انلر هیچ ات یمزلر بونلر هر اتی یرلر . ینه استنطاقده دوام ایلدم :
بن — ای سز بو کیجه بورایه نیچون کلدیکز ؟
وحشی — سزك اتکز پك طاتلیدرده انك ایچون کلدك .
بن — او نصل لقری ؟
وحشی — سزك اتکز کوربه درهم یاغلی . لکن بز سزی طوته‌مدق . شمدی سز بنی یه‌جکسکز . نصل که بز آیلره کیده‌رز . طوتار ایسه‌ك بز انلری یرز . انلر بزی طوتار ایسه یرلر .
بن — یا بشقه قبیله‌لره کیتدیککز زمان ؟
وحشی — حیوان دکلمی ؟ هپسی اویله .
بن — باقسه‌ك آ بز بوامر یقالوبی یمدك
وحشی — قرنداش ایتدیکز . سزك قرنداشکز اولمش .
بن — سنی‌ده قرنداش ایده‌لم‌می ؟
وحشی — یوق . بنی ازاد ایدیکز .
بن — ای سن بزی قرنداش ایت
وحشی — یوق بن سزی یرم .
حریفك بورایه قدر سبقت ایدن محاوره‌سندن دخی اولا بو وحشیلرك اصلا یالان سویله‌مدکلرینی اوکرندم . بعده بر ادم بونلرك الینه اسیر دوشوب‌ده عرض اخوت ایدر و انلر دخی قبول ایلر ایسه یمدکلرینی استفهام ایلدم . بو استفهامی بزم وحشیٔ مونس دخی تصدیق ایلدی . ینه استنطاقده دوام ایلدك :

بن – هایدی هایدی . سنکله
برابر کیده‌لم . بن سزدن برقز الایم .
وحشی – (حدتله) هـا !!
بن – نیچون؟
وحشی – سن بزم قزلری طوتدکمی ؟
بن – یوق .
وحشی – اکر طوتار ایسه‌ك ایستر
اتی یه ایسترانکله چفتلش . بن صاغ
قز قبیله‌ده سن قزی نصل الاجقسك ؟
بنم مونس وحشیدن الدیغم معلومات
مفسره اوزرینه اکلادم که مکر بوشمال
وحشیلرندن بعض قبیله‌لرده نکاحله قز
المق اصولی اولمیوب هر فامیلیا دیکری
اوزرینه هجوم ایلدکجه الدقلری اسرایی
اکل ایتدکاری صره‌ده قزلری اکر اکل
ایتمز ایسه استفراش ایلرایمش . استنطاقمزده
بنه دوام ایلدك .
بن – هایدی هایدی . سن
بنی کندیکه قرنداش ایت سنکله برابر
کیده‌لم . باق بنم تفنکلرم وار طبانجه‌لرم
وار . هرحیوانی قولای قولای آولارز .
وحشی – یوق یوق! سن بیاض
حیوانسك بن سیاه . نصل قرنداش
اولورز . سن بوشیطانلر (تفنکلر) ایله
بنی وچوجقلریمی آولارسك .
بن – اولام . انسان اولامق بزه
یاقشمز .
وحشی – یا بنی نیچون اولادیکز ؟
بن – سنی اولامدق . سنکله
قونوشمق ایسته یورز .
وحشی – قونوشمق نه لازم . انسان
قاریسیله قونوشور . سن ارکك بن ارکك .
مکر بو جنس وحشیلرك کندی
ماینلرنده‌ده مصاحبت وحسن الفت
اولمیوب بالکز چولغیله چوجغیله قونوشورلر
ودیکرلر بنك جانلرینه قصد ایدرلر ایمش .
بن – کوزل یا ! باق بز بو قایغك
ایچنده اون اون بش کشی وارز . دائما
بر بر یمزله صحبت ایدرز . قرنداش کبی یز .
وحشی – چوق فنا . چوق فنا .
انسان هیچ بر وقتده قرنداش اولمز .
بو کون قرنداش ایسه‌کز یارین بنه بربریکزی
یرسکز . قرنداش کبی اولوب‌ده بز بربریکزدن
غافل اولمقدن ایسه دشمن اولوب‌ده دائما
بربریکزدن قورونسه‌کز دها کوزل اولور .
– ایی اما . بز دائما بربریمزه یاردم
ایدرز . بالکز باشمزه یشایه‌مبز .
– قوندوزلر کبی می ؟
– اوت اویله .
– اکلادم . چونکه سزهم
قورقاق هم تنبلسکز . قوندوزلر کبی یشار
سکز . ارسلان اولسه‌کز اویله یشامزسکز
– شمدی سنی صالی ویرسه‌م
سوینورمیسك ؟
– چوق سوینورم .
– یا صکره بنی بربرده بولسه‌ك بکا
ایلك ایدرمیسك ؟
– بن ده سنی صالی ویریرم .
وحشیدن بوقدر جق اولسون فکر
مکافات الدیغمه تشکراً کندیسنی صالی
ویردم .
خلاصهٔ محاوره‌مدن ووحشینك

حال وشاننده‌ن اکلادیغمه کوره شمال
وحشیلرندن بوقبیله خلقنده انسانلقدن
همان هیچ بر اثر اولمیوب هر بری صحیحا
بر مفترسدر . بنی نوعمی بو حالده کوردیکمه
پك بیوك تأسف ایلادم .

اسقوچیا قرالیچه‌سی ماری ستوآرتك ترجمهٔ حالندن مابعد

لکن رؤسا واصلزاده‌کاندن بر طاقمی ارباب
عصیانله هم فکر دکل ایدیلر . انلر بر کوچك
منفعت ایچون قان دوکمك درجه‌سنه
وارمق قضا ایتمیه‌جکنی اهالی یه اعلان
ایدوب جمعیتك بوصنه مانع اولدقلری
کبی ماری ستوآرت دخی ارباب عصیان
اوزرینه سوق عسکر ایدرك جمعیتلرینی
پریشان ایلدی .

ایشته اسقوچیانك برنجی عصیانی برصورت
سهولتله برطرف ایدیلوب قرالیچه جنابلری
دخی سالف الذکر دارنله یی تزوج ایلدی که
امر ازدواجلك تاریخی ۱۵۶۵ سنهٔ
میلادیه‌سی تموزینك یکرمی طقوزنجی
کونی ایدی .

ماری ستوآرتك ترجمهٔ حالنی مبین اولان تاریخ
خصوصی دیرکه دارنله‌یك انکلتره تختنده
اولان حقوقی واقعا اسقوچیا صندالیٔ
قرالیسنده بولنان برماری ستوآرت ایچون
طمع ایدیله‌جك بر حق ایدی . انجق ماری
ستوآرت او یله‌الی آچیق یوزی پاك برقادین
اولمدیغی مثللو دارنله‌ی کبی برسفیهك دخی
انکلتره حکومتنده اولان حقوقنی ادعا ایتمکه
یوزی اولمدیغندن بوازدواجده عقلای
زمان برخیره کله‌مدیلر .

حالبوکه ماری ستوآرتك کندیسنجه دخی دها
بیوك برسهوی اولدی شویله‌که : دارنله‌ی
ایله ابتدای ازدواجنده زوجی حقنده افراط
محبت ایدوب بو محبتك الی نهایه دوام
ایده‌جکنی هنوز برکونه تجربه‌سی سبقت ایتمدیکی
حالده حکم ایلمش اولدیغندن برقاچ کون صکره
بربیاننامه یازوب قوجه‌سنك بالفعل اسقوچیا
قرالی اولدیغنی و بعدازان هرنه معروضات
اولور ایسه قرال وقرالیچه‌یه مشترکاً عرض
ایدلمك لازم کله‌جکنی اعلان ایلدی .

دارنله‌ی اسقوچیا خلقی کبی برخلقه پروتستانلق
وقاتولیکلك مسائلی کبی الك مشکل مسائل
ایچنده حکومت ایده‌جك بر ادم اولمدقدن
بشقه قرال اولدقدن صکره سفاهتی دخی
ارتیقجه ارتمش و بر یاندن الك فاحشه زنانی
خدمت مصاحبتنه الارق انلرله عیش وعشرت
ودیکر طرفدن حکومتی بتون بتون قاریسنك
النده المسیق غیرت جاهلانه‌سیله خلقی
کندیسندن بیزار ایتمکه باشلامشیدی .

کیده کیده رذالت بو درجه‌یه واردی که
ماری ستوآرت قرال جنابلری یاننده
کلصوبی ایله یقامش منزله‌سنده قالوب
بیچاره ماری قوجه‌سنه نصیح و پند !!
ایتدکجه حریف قودورر . وقرالیچه‌نك
یوزینه اورمدق نه یارس آشفته‌لکی نه
فرانسز جوان پرستلکی قالور ایدی .

حتی برکون قرالیچه‌یی پك رزیلانه بر
صورتله تحقیر ایتمسی اوزرینه مشارالیها
« بن نه قدر اولسه برقرالیچه‌یم سن برقرالسك

قرال قامليباسى ميانده بوكبى معامله لر لايق دكلدر . سكا ايتديكم لطفى بو صورتله مى تحديث ايديورسك ؟ » ديدكده قرال حسدت وغضبندن يرى كوكى غيب ايدوب « باق شو آشفته يه ! باق شو ادبسزه ! بن سنك هانكى لطفكك شرمنده سى اوله بيلورم ؟ سنك كبى حالى عمومك معلومى اولان بر آشفته نك بزم فحشندن بشقه نه لطفى اوله بيلور ؟ صوص ادبسز !! » كلماتيله حالارك بيله قبول ايده ميه جكلرى بر معامله يى مارى حقنده روا كورمشيدى .

بو معامله ٔ رذيلانه اوزرينه مارى ستوآرت اولجه ايتمش اولديغى سهو وخطانك فرقنه وارمش وقوجه سى حقنده ذره قدر محبتى قالمامش اولديغندن كوكلنى اكلنديره جك ويوركنه تسلى ويره جك براكلنجه ارار ايكن پيه مونته لى داويد ريچيو نام بر چالغيجى پيدا اولدى كه حريف اختيار وغايت ثقيل ايديسه ده غايت دلباز طاتلى داللى نازك وخصوصيله پك ماهر وشاعر چالغيجى اولمسيله ذاتا آلام درونى يكه مامكده بولنان مارى ستوآرت مرقوم چالغيجيدن كركى كبى خوشلانوب ارالقده برحضورينه جلب ايله چالديرر چاغرترايدى

داويد ريچيو برمدت قرالچه نك بزمنده دوام ايلدكدن صكره بركون قرالچه جنابلرى عشق ومحبتدن آچارق « ريچيو ! هيچ بركيمسه يه علاقه ايتدكمى ؟ » ديه سؤال ايلدكده ريچيو « افندم حكمدارم علاقه لر غايت آزدر . چونكه كوكلم افلاك عشق ومحبتك اوج اعلاسنده هما پرواز اولوب اويله هر كورديكى داله قونمامقده در » ديدى . اختيارك بو لقرديسى قرالچه نك قهقههٔ استهزاسنى موجب اولوب « كوزل اماسن پك قورقنج برقره قوش كبيسك سكا يوركار ميل ايتمز بالعكس قورقوب قاچار » دينجه حريف « آه حشمتپناه ظرافت اكتنا افندم بو لقرديى مطلقا يوركدن سويلمديكز يقينا بيلورمكه يوركدن سويليه مديكز . مطلقا درديمى دوكمك ايچون سويلديكز . هيچ علو فكرينه وظرافت وكمالنه جهانى حيران ايدن مارى ستوآرت اوقدر فضل وعرفانيله بنم بوغريبانه اوضاعمدن بو اسيرانه حركاتمدن درد درونمى اكلايه مزمى ؟ اوت حكمدار ظرافت شعارم . بن چركينم حتى بلبل قدر چركينم لكن بلبل قدر كنديمى سوديره جك برصدايه وصدامه برقاند هارونق ويره جك برصنعته مالكم . برو قتيله دركاه حشمتپناهكزه قبول اوله ميجه برايكى پرنسسه ماركيزه علاقه ايتدم . انلر بنم چركينلكمى نقمت بيلوب نعمت بيلورلر ايدى . زيرا مغرور اوله جق برحسنه مالك اولمديغم ايچون سودكار يمك اسيرى اياق ترابى اولور ايدم . انلردخى حسنلرينه مغرور كندى جماللرينه كنديلرى حيران متكبر خود پسند دلبرلرك ناز واستغنالرينه قهرلرينه جورلرينه بنم قبحمى وفقط شدت صدق واخلاصمى ترجيح ايدرلر ايدى . سنك كمالده بولنمش اولمسى سومكه سويلمكه مانع اولمق شويله طورسون بلكه محبتك فوق العاده قوتنى

مستلزم اولیور . زیرا کنجلرك کندیلری کبی عشقلری دخی عادتا برچوجق اویونجاغی اولدیغی وهرکیم ایله برمعاشقه یه باشلایه جق اولسه لر انجامنده یوزلرینه کوزلرینه بولاشدیره‌جقلری هرکون هرماجرای عشق ومحبت‌ده میدان شبونه چیقمش برقضیه در . بن ایسه کندیمی بردلبره اسیر ایدر ایسه‌م بواسارتمی برنعمت جهانقیمت ایله رك المدن قاچیرمامق ایچون ایکی الله صاریلورم . کنجلر کوزلری پارسز قالمه جقلرینی بیلدکلری ایچون کتم راز ایتمك ونفسنی بشقه بریارسومکدن محروم طوتمق کبی نقطه‌لره دقتله محافظهٔ محبته مجبوریت کورمزلر . ایشته حکمدارم بنم سودکلرم هب بوموازنه‌یی اجرایه مقتدر اهل حال ارباب کمال قادینلر ایدی . بن کوریورم که ذات حشمتسماتکز دخی بو نقطه‌لری موازنه یوره بیلور سکز . بونی کوردیکم ایچون یورکم دائما امیدوانتظارله متسلی اولمقده‌در . یوقسه شمدی‌یه قدر چوقدن مأیوس اولمش وباشمك بلاسنی ارامق ایچون طاغلره چیقمش ایدم » دیمسیله قرالیچه ماری ستوآرت عمرنده بوقدر مطیع وذلیل برعاشقه تصادف ایتمدیککندن وقوجه‌سنك دائما روا کوردیکی خوراتلغه مقابل بوحریفك تواضعی کوکلنی اکلندیره بیله جکنی اکلادیغنه مبنی ریچیویی محرم خاص اتخاذ ایتمکدن کیروطورمدی وواقعا سرلرینه فردواحد کسب اطلاع ایده‌مکسزین برمدت اکلندی کیتدی . ریچیونك فصاحت وبلاغتی یالکز قرالیچه جنابلرینه کندیسنی مصاحب اولمق اوزره قبول ایتدیره‌بیله جك درجه ده اولمیوب کرك قرالیچه وکرك سرآمدان ملته کندیسنی سودیرمك یولنی کوزه‌ته کوزه‌ته قرالیچه‌نك سرکاتبلکی رتبه سنه وارنجه احراز ایتدی ایسه ده متبوعه‌سی نزدنده اولان نفوذینی حسن استعمال ایده‌ایده هرکسك مرجعی اولمش وارباب حاجات منحصرا ریچیونك باب مروتنه دخالت ایتمکه باشلامشیدی .

ریچیونك قرالیچه جنابلرینه بودرجه‌یه قدر حلول ایدیشی یالکز فصاحتنك ده ثمره‌سی اولمیوب ارالقده برقرالیچه‌نك کوزونه کسدیردیکی دلی قانلولری مابین خدمتنه الازرق ینه کندی دلالتیله دائرهٔ محرمیته صوقمه قدر همت ایتمسی قرالیچه نزدنده قدروقیمتنك کوندن کونه ارتمسنه سببیت کوستر ایدی . برکیجه‌ینه نوجوانك بریسنی قرالیچه‌نك حرمسراینه ادخال ایتمشیدی . اوکیجه قرالیچه‌نك نشئه‌سی پك فوق العاده اولوب دلی قانلو ایله برابر ریچیویه دخی باده صونار ایدی . مجلس ارتق لایقیله خرم وقفالر کرما کرم اولدقدن صکره ریچیونك یاننده چوجغك بوینونه صارلمغه باشلادی دیرکن کندینی دوشیروب «سینیوور ریچیو ارتق بوکستاخلغمی عفو ایدرسك یا ؟ » دیدکده ریچیو فصاحت وبلاغتنك وار قوتیله « افندم! کستاخلق بوردیغکز شی بودکلدر . بلکه قوللکزك افندمزی تنها برقیوبده بوراده بولنیشمدر » جوابنی ویرمسیله قرالیچه « عجایب سن هم بکا عاشق اولدیغنی دعوا ایدرسك هم ده عاشقلرك برنجی شعاری

قصقانمق ایکن اصلا قصقانجلق
کوسترمزسك » دیدیکندن ریچیو « آه
قربانی اولدیغم افندم . هیچ قصقانمزمی یم ؟
بنده یورك یوقیدر ؟ انجق سزی بوقدر
حسن وجمالکزله کندمدن مستغنی کوردیکم
ایچون چارناچار سس چیقارامیورم .
کندی حسنکزه معادل برحسنله ذوقیاب اولمق
هوسنده سزی معذور کوریورم اکر سزه
(کوزل) دیو تقدیم ایلیه جك بر یوزم
اولسه ایدی هیچ بوحاله تحمل ایده بیلورمی
ایدم ؟ اولمدیغی ایچون بویله نوجوانلری
تدارك ایتمکله جبرنقصان ایتمکه چالیشه یورم .
جوابیله مقابله ایلشدر .

ریچیو ایله ربط رابطهٔ وفاق ایتدکدنصکره
ماری ستوآرت ارتق قوجه سنك منحوس
یوزینه باقامغه باشلادی حتی امر حکومته
متعلق خصوصاتده دخی انکله مشاوره یی
براقوب ریچیو ایله عقد انجمن مشورت
ایلرایدی . قرال ریچیویی سرآمدانك
نظرندن دوشورمك ایچون قرالیچه ایله
اولان ماجراسنی خبر و یرر ایدیسه ده
ریچیوماری ستوآرت کبی ظریف ومحبوب
دوست برحکمدارك میلنی جلب ایده جك
قدر کوزل برادم اولمدیغندن کیمسه ایناتمز
ایدی . قرال حریفك حکومته اشتراکنی دخی
اورته یه قویوب اعیانی مطلقا بیچاره نك
علیهنه دعوت ایدر ایدی حالبوکه
قرالیچه جنابلری ریچیو ایله استشاره یه
باشلایه لیدنبری امور دولتی اولکیدن دها
لایقلی برصورتله رؤیته باشلامش اولدیغندن
اعیان حریفك علیهنده بولنمقدن قطع
نظر دولت وملته حسن خدمت وصداقتندن
ناشی نصل تشکر ایده جکلرینی دخی بیله مزلر
ایدی . نهایت قرال جنابلری ریچیونك
جاننه قصد ایتمکدن بشقه چاره بوله مدی
وبوامللی پروتستان رؤساسندن بعضیلرینه
آچدقده چونکه بونلرك بیرایده برزدالت
چیقسون ده نه یوزدن چیقار ایسه چیقسون
دعواسنده بولندقلرندن ریچیو حتی بتون
بتون بری الذمه بولنمق اعتباریله دخی
قتلنی تصویب وایچلرندن قاره و روتون ده
غلاسی نام شقیلر ریاستیله سکز اون قدر
سوء قصد اربابی اوفعل فجیعی درعهده
ایلدیلر .

ایشته بوقرار ایله ۱۵۶۶ سنه سی
مارتنك طقوزنجی کونی ایدی که قونتس
دارژیل نام قادین دخی برابر اولدیغی حالده
بیچاره ریچیو قرالیچه نك یاننده ایکن سوء
قصد اربابی تا مشارالیهانك حرامسراینه
قدر کیروب ریچیو اوزرینه هجوم ایلدیلر .
بواثناده ماری ستوآرت یدی آیلق قدر کبه
اولدیغی حالده جان باشنه صچرامشجه سنه
برصیحه ایدرك قالقدی ریچیویی بغرینه
باصارق محافظه سنه چالشدی انجق ارباب
سوء قصددن قاره و الندهکی خنجر ایله
قرالیچه یی دخی تهدید و « بز بوحریفی
ناموسسز واهل فحش اولمق تهمتیله قتل
ایدیورز ؛ سز بونی محافظه ده
جانکزی اورته یه قویمقده سکز دیمك اولیورکه
بویله برخبیث ایله هم حال اولیورسکز بالله
بوخنجر ایکیکزه ده کافیدر » دیو تخویف
ایلدیکندن و بواثناده قرال بادکاری بوقانلی

فاجعه نك تماشاسنه كلمش بولنمسیله هیچ اولمز ایسه هیچ اولمز ایسه نكاحنك ناموسنی محافظه لازم ایكن اودخی «اول امرده قرالیچه یی كبرعلی ده صكره بوز یچیو زیدیبی بتورملی فساد وفحشك اصلی بو قحبه نك باشی آلتنده در» دیه اشقیایی تشویق ایلدیكندن نه حال ایسه بیچاره اختیاری جانی تندن قوپاررچه سنه ماری ستوآرتك قوجاغندن قوپاروب ینه كندی كوزلرینك اوكنده قویون بوغازلر كبی بوغازلادیلر ·

بو وقعهٔ هائله اوزرینه قرال دارنله ی زوجه سنی ارادن قالدیرارق صندالیٔ حكومتده مستقلاً مربع نشین اولمق زمانی بوزمان اولدیغی قیاسیله حاضر تهمت آلتنده بولنان ماری یی حبسه القا ایلدی ایسه ده كرك ریچیونك قاتللری وكرك قاتولك حكومتندن بیزار اولان سائر پروتستان رؤسلسی قرال جنابلرینك فائده ومنفعتنه خدمت ایتمك عزمنده بولندقلرندن انلر دخی قرالك بو حركتنی فرصت اتخاذیله ناسه «كوردیكزمی باشمزه شمدی كلان بلایی اوللرینه بحق كندی قرالیچه مز بولنان برقادینك ادارهٔ غیر منتظمه سی آلتنده ایدك شمدی ایسه كندی ناموسنه كندی عرضنه بیله خیری اولمیان واسقوچیا صندالیٔ قرالیسیله بركونه الیش ویریشی بولنمیان برسفیهك الندهٔ قالدق · قرالیچه نك مقتول ریچیو ایله معاشقه سی اینانیلور برشیدر قرال یالكز كندی استقلالنی ارادیغی ایچون بیچاره یی مظلوماً اعدام ایتدیره رك بزی ریچیو كبی برمشفق سركاتبدن ده ایتدی · ای اهالی! بو حاللره دها نیجه بر تحمل ایده جكسكز» دیه مجمع ناسده نطقلر ایرادیله قرالیچه نك قرنداشی اولوب اولكی اختلالده ریاست ایتمش وذاتاً كندی چیقلری ایچون بو كبی فسادلری درت كوزله بكلمكده بولنمش اولان موره ای وهمپاسی مركز قرالی یه دعوت اولندی وزمام اداره یی قرالك الندن المقده هیچ برصعوبت چكمیه جكلری امید قویسیله ایشه باشلاندی ·

اكر قرالیچه اشبو خصمانك الینه بقاسنی ویرمش اوله ایدی حریفلر اورته دن وجودینی قالدیرنجه یه قدر وار اجقلری دركار ایدی · انجق مشار الیهادكه بردست جورك قیه بیله جكی بر وجود اولسه بیله دكه برقلبك ازاله سنی تجویز ایدمیه جكی بردر بدیم اولدیغندن بركیجه محبسنده اوتورر ایكن انا اختارجی ایله برابر برضابط یاننه كلوب «افندم خلافكیران مملكتده عادتا تغلب ایتدیلر · سز بوراده قالور ایسه كز حقوقكزی دكل حتی جانكزی بیله قورتاره میه جقسكز · اكر نصیحتمی دیكلر ایسه كز نه قدر خائن نه قدر ظالم ایسه ده قوجه كزی دخی برلكده آلوب بورادن قاچارسكز · بو تكلیفمی قبول ایدر ایسه كز اسبابی مكملدر» دینجه ماری تكلیف مذكوری جان منت بیلوب ضابط موما الیه بوایشده یالكز بركندیسی بولنمیه رق مارینك هر قباحتندن قطع نظر فقط جالنه بورجلی اولدقلری رعایتدن طولایی خدمتنده بولنمغی موجب افتخار عد ایدن برفرقه طرفندن كلمش اولدیغنی دخی اكلادنجه قرالیچه یه

بتون بتون امنیت واعتماد کلدی وفرقهٔ مذکوره‌نک انضمامی همتیله کرلرماری کرک قوجه‌سی بقایی قورتاروب دونبارنام محله قپاغی آلدی .

واقعا ضابط مومی الیهک دیدیکی کبی پای تختنده اولدقچه حقوقنک محافظه‌سی ماری ایچون ممکن دکل ایدی . بو امکان دونبارده حاصل اولدی . کندی طرفنی التزام ایدن زبانب سیفی اوراده باشنه جمع ایدرک بونلر واسطه‌سیله ترتیب ایلدیکی اردویی مستصحباً کلدی خلافکیرانه غلبه چالارق مظفراً ادیمبورغه کیروب چونکه برحکمدارک تربیهٔ اشقیاده شدتی خلقی دها زیاده دلکیر ایده‌جکنی رعنا یلدیکندن شدت یرینه رفق معامله کوستروب ینه صندالیٔ حکومتنه قعود ایلدی .

قوجه‌سی دارنله‌ی ارتق قرالیچه‌نک حضورینه چیقاجق یوزی قالمامش اولمسیله قرالیچه دونبارده برمنوال محرر ترتیبنی اجرا ایدر ایکن هیچ برسوزه قارشمدیغی کبی هنکام محاربه‌ده دخی کمالیله بی‌طرف طورمقده ایدی .

وقوعات مذکوره برایکی آی ظرفنده جریان ایتمش اولدیغندن ماری قرنده اولان چوجغی ١٥٦٦ سنه‌سی حزیراننک اون طقوزنجی کونی ینه ادیمبورغده طوغوردی که بوچوجق مؤخرا برنجی ژاق عنوانیله صندالیٔ قرالی یه کچمشدر . مخفی دکلیدر که قوجه‌سی دارنله‌ی چوجغی طانیمامق وعقلنجه ولدزنا اولدیغنی اعلان ایدوب قرالیچه‌یی تزییل ایدرک بوصورتله تشفیٔ صدر ایتمك نیتنده ایکنسه‌ده وافتیز رسمنده بولنمامق ایچون غلاسقوفه کتمشدی .

دارنله‌نک اول صورتله غلاسقوفه کیدرك قرالیچه‌دن وقوع مفارقتی مشارالیها ایچون داغ درون اولمشدی . زیرا ریچیونک اعدامندن صکره مشارالیها جنابلری بوتول قونتی ژاق هپورنی کندیسنه سرداش ومحرم راز ایلیوب انکله کوکل کلندیرمکده بولندیغندن اومنحوس حریفك انفکاکی بول بول اکلنجه ایچون یوقت فرصت عد اولندی .

مؤخرا ظهور ایدن احواله باقیلور ایسه مومی الیه ژاق غایت صوقولغان وفوق الغایه متفکر ومدبر آدم ایدی . حتی قرالیچه‌یی نکاحله الفه قدر قاندیرمش دینلسه بعید دکلدر . زیرا قرال دارنله‌نك غلاسقوفده چیچك خسته‌لکنه دوچار اولدیغی خبری کلدیکی زمان قرالیچه هیچ برتأثر کوسترمدیکی حالده برایکی کون صکره قوجه‌سنك خسته‌لکندن ناشی فوق الغایه تأسف وتلاشله غلاسقوفه کیدوب خسته‌یی اورادن قالدیردی ولاجل التداوی ادیمبورغه کتوروب انجق کندی اقامتکاهی اولان سرایی چیچك علتی سرایتی بولاندیرمامق احتیاطنی اتخاذ عامدیه قوپارق قرلی ساکنت ماری جمعیت رهبانه‌نك رئیسی بولنسان ذاتك اقامتکاهنه ایندیردی .

ژاق قوجه‌سی حقنده اوقدر شفقت اوقدر مرحمت کوستریر ایدی که یاتدیغی اوطه‌نك التنده براوطه‌یی کندیسنه تخصیص ایدرك

هفته نك برقاچ كیجه سنی اوراده كچورایدی ·
قرالیچه حضرتلری قوجه سنه بو درجه
شفقتله باقار ایكن بر كیجه سرایده عقد
اولنان برنكاح جمعیتنده بولنمق مجبوریتندن
ناشی او كیجه قوجه سنك یاننده قاله‌میه رق
انجق كیدر ایكن الینی الینه الدی وكویا
بردها یوزینی كوره‌میه جكمش كبی بر صورتله
(آدیو) دیو رسم وداعی اجرا ایلدی ·
مكر صحیحا قوجه سنك یوزینی كوره‌میه جك
ایمش · · زیرا او كیجه نصف اللیلدن ایكی
ساعت صكره بنانك التنه اولجه كومولمش
حاضرلانمش اولان لغمه آتش ویرله رك
قرال جنابلری برنفر خدمتجیسی ایله برابر بر
هوا ایدلدی ·

ایشك بو درجه سنه قدری قرالیچه ایله
سوكیلیسی ژاقك اتهامنه كافی ایدیسه‌ده
ایرتسی كون بنانك انقاضی اشیله رك قرال
وخدمتجینك نعشلری میدانه چیقاریلوبده
بوغازلرنده ووجودلرنده اختناقه دلالت ایدر
علامتلر كوریلنجه بوحال شبهه‌یی دهازیاده
ارتدردی · انجق افكار عمومیه قرالیچه‌دن
زیاده سوكیلیسی قونت بوتوه‌لی متهم كوردی ·
حتی قرال دفن ایدلدیكی اثناده قونت
دەلەنوقس نام ذات ایراد ایلدیكی بر نطقده
« پولتیقه ایجابنجه خصماعلیهنده نفی وتغریب
وحبس وتسجین كبی حركتلر نصلسه
تجویز ایدلمش ایسه ده جانه قصد ایتمك هیچ
بر یرده تجویز وتصویب ایدلمامشدر ·
بالخصوص قونت ده بوتوه‌ل مجرد ماری
ستوآرته حلول ایدرك زمام اداره‌یی كندی
غصب ایتمك ایچون بوقتلی ارتكاب ایلمشدر

واقعا بز دارنله یدن ده ممنون دكل ایدك ·
انجق شمدیكی حالده بر عادل قرالك انتقامنی
المغه غیرت ایتمیه جكز بلكه ظلما اولدیرلمش
اولان دارنله‌ی نام كمسنه نك حقنی المغه عدلا
مجبورز » دیه قونت ده بوتوه‌لی اچیقدن
اچیغه اتهام ایلمش اولدیغندن اهالی مومی
الیهی درحال تحت توقیفه الدیلر ·

هركس قونت مومی الیهك سیاسة اعدام
اولنه جغنه منتظر ایكن برده اجرا اولنان
استنطاقنده مسئلهٔ سوء قصددن بتون بتون
برائت ذمتنه اعلام وبرالدیكی كبی یالكز
اسقوچیا خلقنك دكل انكلتره واوروپاده دخی
كیفیتی ایشیدنلرك پارمقلری اغزنده قالدی ·
لكن مسئله یالكز بو درجه ده قالدی · · كویا
دارنله‌یك اعدامندن طولایی افكارناسده
حاصل اولان تأثرات همان زائل اولمش بتمش
كبی مومی الیه بوتوه‌ل قرالیچه‌یی اچیقدن
اچیغه ازدواجه دخی دعوت ایتمسی بتون
بتون افكار عمومیه‌یه حیرت ویردی ·
ماری ستوآرتك بو مسئله ده قزاندیغی برائت
ذمتی محافظه‌یه نه درجه‌یه قدر چالیشه جغنی
ایضاحه محتاج دكلدر · بناءعلیه بوتوه‌لك
تكلیفنی شدیدا رد ایلدی · لكن بوتوه‌ل
ایله ازدواج قضیه سنه دها اولدن صورت
ویرلمش وطرفیندن نه یولده حركت
اولنه جغی صره سیله ترتیب ایدلمش
اولدیغندن قرالیچه نه قدر رد ایتمش ایسه
بوتوه‌ل دخی تكلیفنده اصراریی اوقدر
ارتدیرمسنه وحتی كوكل رضاسیله وارمز
ایسه قاپوب قاچیراجغنی دخی اخبار ایتمسنه
مبنی انجام كار قرالیچه جنابلری دارنله‌یك

تکلیفنی قبوله کندیسنی مجبور کوردی
بوتوولك ایتدیکی کستاخلقلری عفو
ایلدی !! اسکی زوجه سنك تطلیقنه
مساعده کوستردی و ١٥٦٧ سنه‌سی
مایسنك اون التنجی کونی رسم ازدواج
رسماً !!! اعلان اولندی ٠

ماری‌نك حرص وشهوته کوزلری طولارق
بویله قوجه سنك قاتلی بولنان بر حریفه
قاریسنی بوشاته‌رق کندیسی وارمسندن
طولایی نصل تدارکاته مسارعت
کوستردکاریتی بیلمز ایدی ٠

نظرنده وار ایسه‌ده بوتوول یوق ایسه‌ده
بوتوول ایدی ٠ انجق بوتوول کندیسنی
قرالیچه‌نك حرص شهوانیسنی تسکین ایچون
مأمور بیلیوب اسقوچیه‌یی تغلبی التنه الدقدن
صکره ماری حقنده اولمدق ایشلر آچمغه
حاضرلانور ایدی ٠ بناء علیه تزوجلرینك
ابتداسنده تملق وتواضعده قصور ایتمیوب
تمام قرالیچه‌یی کرکی کبی بند وتسخیر
ایلدکدن صکره معامله‌سنی دکشدیروب
بو کره ماری ستوآرت تملق کوستردکجه
او متکبر غدار اظهار غرور ایتمکه باشلادی
حتی آز وقت ظرفنده متوفی دارنله‌یی
بیله کچدی ٠

مرقومك کبر وغروری یالکز
قرالیچه‌یه‌ده مخصوص دکل ایدی ٠ کبار
اهالی‌یه قارشو اوقدر مغرورانه اطوارده
بولنور ایدی که تعریفه صیغمز ٠ اوته‌کی
بروکی بو قدر عظمتی چکه مامکه باشلادیلر ٠
لکن حریفه نه اخطارده بولندیلر ایسه
بر ثمره‌سنی کوره‌مدیلر ٠ حتی بر کون

« بو اسقوچیانك زوالی ده کمالی ده بنم المده‌در »
دیمسیله مستمعیندن بریسی « یاهو ! بو قدر
بوکسك اوچمق قرالیچه جنابلرنده دخی
کورلمامشیدی » دیدیکنده بوتوول « سز نه
قرالیچه کرك یالکز آدی قرالیچه‌در یوقسه
کندی مزیتی عادی بر قادین اولمقدن زیاده
دکلدر ٠ عادی بر قادین نه دیمك اولدیغنی ده
البته ا کلار سکز » جوابنی ویردی که بو جواب
مؤخراً مملکت ایچنده شایع اولدیغی زمان
هر کسك مرقوم علیهنده‌کی نفرتی قات
قات ارتمشیدی ٠

الحاصل اسقوچیانك بش التی سنه دنبری
ماری ستوآرت یوزندن چکدیکی بلالرك
جمله‌سی تحمل کدن اولدیغی کبی شو بوتوول
یارانك ظفره‌سی بتون سیکرینه
طوقندیغندن رؤسا وسرآمدان مملکت
تدارکات واقعه‌ده بر قادها مسارعت
کوستروب نهایت سزین نام محلده تدارك
ایلدکلری عسکرله ادینبورغ اوزرینه حرکت
ایلدیلر ٠

ماری ستوآرت خلقك بو حرکتنی
وایشلك وخامت عاقبتنی کورمسی اوزرینه
کافی السابق دونبارا‌ه قاچمق ایچون ١٥٦٧
سنه‌سی حزیراننك التنجی کونی ادینبورغدن
بر فرقه عسکر ایله چیقمش ایدی ٠ قاربه‌ری
نام محله کلدکده مخالفین عسکرینه راست کلوب
ایکی فرقه برینه تقابل ایلدی ٠ لکن قرالیچه
عسکری آز وارباب مخالفتك ایسه قرالیچه
حقنده عداوتلری مفقود اولدیغندن ایکی
طرفدن هیچ بریسی سلاح استعمال ایتمیوب
بر مجلس مشورت عقدینه قرار ویردیلر ٠

بناء علیه ماری ستوآرت قالقدی بالذات
اردوی مخالفینه کیتدی .

واقعا قرالیچه اردوی مخالفینه کیتمکه
رضا کوستریجه یه قدر رؤسانك شدتی پك
فوق العاده ایدی متوفی داولهیك قاتلی
المق استوجیاماتی ایچون واجب الایفا
بر ذمت اولدیغی دعواسنده هر بری دیکرینه
مسابقت کوسترر ایدی . انجق ایکی عسکر
قارشولاشدیغی زمان بو شدتی یالکز بوتول
علیهنه حصر ایلدکاری کبی برده ماری ستوآرت
اردوکاهه کلوب ده ذاتا بر شکر خندهسی
بتون جهانی فتنه یه و برن چهرهسنده
طونقلق بوجاتقلق بتون بتون بشقه بر لطافت
ایراث ایتمش اولدیغی حالده مجلس
مخالفینه کیرنجه هر کس واله وحیران اولدی
قالدی .

شعر و انشاده معلوم ومشهور اولان
بهرهسی ایجابنجه قرالیچهنك طلاقت
لساندهکی بهرهسنی تعریفه حاجت یوقدر .
ایشته اوزمانه قدر بر قادینده دکل امثالی
ایشیدلمامش بر فصاحت وبلاغتله « نه دیمك ؟
سز بنم مخالفم ایمشسکز ده بورایه کلمکمه
مستشارلرم جواز کوسترمیورلر ایدی .
بن کیمم که بنم مخالفلرم اولهجق ؟ اکر بنم
بر کونه سهو و قصورم وار ایسه تصحیح
ایدرسکز . قباحتم وار ایسه انك ده جزاسنه
راضیم . هپیز بو وطنك اولادی یز . هپیز
وطنك سلامتنی ایسترز . سلامت وطنی
هر کیم منع ایدییور ایسه ال برلکیله انك
اوزرینه حرکت ایدهلم » دیمسیله رؤسا
« سنك قباحتك بوقدر . قباحتك هپسی
او بوتول خنزیرینککدر » ادیمبورغه
کیلدیکی آنده بوتول ایله امان و یرلیه رك
قتلی ایچون رؤسادن بر قاچی یمین دخی
ایتدیلر .

ایشته بو حسن قبولك مقتضاسی
اولهرق مخالفین اردوسنده بولندیغی مدت
قرالیچه حقنده درجه سز رعایتده بولندیلر .
شوقدر وار که قرالیچه جنابلری کیرو کندی
اردوسنه عودت ایتمك ایسته دیکی زمان
شاید ینه بوتولك اغواسیله بر پاکلش
حرکتده بولنور دیو عودتنه مساعده
اولنمدی . اردو ادیمبورغه کیردیکی زمان
دخی قرالیچه یی بر پولتیقه اسیری کبی اعتبار
ایلدیلر .

ماری ایچون مدت عمرنده کوردیکی
الك بیوك آجی ادیمبورغه بر منوال محرر اسیرا
کیرمسی آجیسیدر . واقعا اسیر اولدیغی
حالده دخی مخالفین کندیسنه رعایتده
قصور ایتمزلر ایدی . انجق خلقك کندیسندن
نفرتی پك زیاده اولمسیله اهالی ممالکت قول
قول یول اوزرینه چیقمش واول قدر تحقیرانه
سوزلر سویلیشدر که بر حرفنی ایشتمکده الك
صبرلی بر آدمك بیله یورکی تحمل ایدهمز
ایدی .

اهالینك بوقدر شدتی اوزرینه هیئت
مخالفین طرفندن شاید قرالیچهنك ذاتی علیهنه
بر سوء قصد وقوع بولور ملاحظهسیله دائما
محافظهسنه همت ایدرلر ایدی . انجق
مؤخرا قرالیچهنك قرارده بولنان قوجهسی
بوتول ایله حالا مخابرهسی اولدیغی خبر

النفله کندیسنی تحت توقیفه المغه لزوم کورلدی .

ماری ستوآرت تحت توقیفه النجه یه قدر کرك مالنه و کرك املاکنه اصلا تعرض ایدلمامش ایدی . انجق بعدالتوقیف ارتق حکومتده هیچ برایلیشیکی قالمدیغی واسقوچیا ایچنده بر قاریش طوپراغه و برحبه ماله مالك اولمدیغی اعلان ایدیلوب اوراق تشکل ایدن حکومت موقته کافهٔ مساکنی ضبط و مصادره ایلدی . بو وقوعات اوزرینه بوتول ارباب عصیانك الندن باشنی قورتاره میه جغنی فهم ایلکله اسقوچیادن چیقوب دانیمارقه طرفنه فرار وتا کیروب کیدنجه یه قدر اوراده ضجرت وسفالت ایچنده قرار ایلدی .

کرك تصور و تخیله صیغمز حسن و جمالی و کرك موازنه و مقایسه سی ناقابل فضل وکمالی جهتیله ماری ستوآرتك عادتا برسحر مجسم اولدیغی و بناء علیه البته بریسنی دام عشقنه دوشیره جکی وانك واسطه سیله ینه بر تشبثه ابتدار ایده جکی مطالعه سی مخالفینی درین درین ملاحظه لره دوشوردیکه حریفلر پك حقلی ایدی . زیرا کندی ایچلرندن بیله بعضلری مارینك صحبت وانسیتی ایچون دماغلرنده اشتهاحس ایدرلر ایدی . ایشته بو منوال محرر ملاحظه لری اوزرینه ۱۵۶۷ تموزینك یکرمی دردنجی کونی قرالیچه یی مجلس مخالفینه احضار ایلدیلرکه کندی قرنداشی مورای دخی اوراده حاضر ایدی . رئیس مجلس سوزه باشلایوب « جناب حشمتمآبکزك فضل وعرفانی هیچ برکیمسهٔ عندنده منکر دکلدر . اکر لذائذ مصاحبه یی ادارهٔ امور جمهورده موفقیت لذتی اوزرینه ترجیح ایتمیوبده اقتدار بکزی وطنك سعادتنه صرف ایتمش اوله ایدیکز شمدی یه قدر اسقوچیایه امثالی کلمامش بر حکمدار اولور ایدیکز . لکن نه فائده که بو ترجیح سزك الکزده دکل . خصوصیله شوارالق پروتستانلق وقاتولیکلك مسئله سی مملکتی دائما برحال اختلال ایچنده بولندیردیغندن صندالیٔ قرالیده بر قادینك جالس بولنمسی کوز طولدیرمیور . بو حالی سزك دخی نظر اهمیته الارق حق حکومتدن قصر ید ایتمکزی و وطنکز ایچون هیچ اولمز ایسه بو یوزدن بر خدمت ایلمکزی مملکت نامنه اوله رق سزدن رجا ایدرز » بو یولـده برافادهٔ حال ایتمسیله اکرچه قرالیچه جنابلری محافظهٔ حقوقنده اصرار ایتمك ایستهمش ایسه ده ایشك الت طرفی تهدیده واردیغنی کورنجه رضایه کندیسنی مجبور کوردی . قرالیچه نك استعفاسندن صکره حق حکومت اوغلونه انتقال ایدرك فقط انك حداثت سنه بناء برادری سالف الذکر مورای خدمت وصایته تعیین اولندی .

قرالیچه نك استعفایه راضی اولمسنك اك بیوك وجهی بعد الاستعفا سبیلی تخلیه اولنه جغی امیدندن عبارت ایدی . انجق ایش ایشدن کچدکدن صکره مخالفین اوصورتده اهمیت ویرمیوب بالعکس قرنداشی مورای قرالیچه نك محافظه سنه بر قاتدها دقتی اله المغله بیچاره مارینك تأسفی درجهٔ نهایه یه واردی . بناء علیه اودخی کندنجه

تمكين اولان بعض تشبثاته مسارعت
كوستردی . شویله كه :

دوغلاس اسمنده كنج و دنیج بر اورد
وار ایدی كه اسقوچیاجه قدر ومزیتی پك
زیاده ایدی . اورد مومی الیه بر وقت
ماری ستوآرتك مرض عشقنه مبتلا اولوب
نیم نگاه لطف وعاطفتنی پك چوق دفعه‌لر
رجا ونیاز ایتمش اولدیغی حالده ردن
بشقه بر جواب الامامشیدی . بو كره بلای
حبسدن قورتیله مامسی اوزرینه ماری لورد
مومی الیهه بر مكتوب یازوب «وقتیله اوغورمده
فدای جان ایده‌جكنی بكا تأمینه چالیشان
عاشقلرك عشق و ولهلری نه چابوق ذائل
اولیور ؟ ازجمله بریسی ده سز سكز .
لطف وعاطفتمی مرحمت ومروتمدن
بكله دیككز حالده عجبا شمدی اوعاطفته
كدیمسكز اوله‌رق نائل اولمغی خاطردن
چكورمیورمسكز ؟ ایشته بن محبوسم .
محبوسده اولدیغم حالده هركیم بنی بورادن
قورتارر ایسه اننك مالی اوله‌جغم . اكر وقتیله
بكا تأمین ایتمش اولدیغكز محبت صحیح بر
شی ایدیسه بوراده بنی بشقه سنك همتنه
مراجعته مجبور ایتمزسكز » دیمش اولدیغندن
اوردك اسكی دردی تیزلنمش وكانون قلبنده
آتش عشق یكیدن شراره پاش التهاب
اولمشدر .

لورد دوغلاس قاتولیك مذهبنه
سالك اولوب قرالیچه نك ایسه اوته‌دنبری
قاتولیكلر حقنده لطف معامله سی معلوم
اولمغله بعض قاتولیك راهبلری ماری ایله
دوغلاسك بر منوال محرر ماجرالرینه كسب
وقوف ایدر ایتمز اكر دوغلاس ماری حقنده
بر خدمت ایدر ایسه بو خدمتی عینیله قاتولیك
كلیساسی حقنده ایتمش اولور . امیدیله
لورد دوغلاسك اطرافنی الدیلر . وماری
حقنده «بو قادینجغزه دائر ایدیلان روایتلرك
طوپی افترادر . هیچ بر صالح ومصلح
كوردیكزمی كه مشار الیها حقنده اویله بر
افترا ده بولنسون . بو افترالرك جمله سی
پروتستانلرك دوزمه سیدر . مقصدلری ایسه
قرالیچه یی نظر ناسدن دوشوروب بو صورتله
قاتولیك كلیساسنه بتون بتون غلبه ایتمكدن
عبارتدر . دارنله یی قرالیچه می برهوا ایلدی
اوجنایت یالكز بوتوولك دكلیدر ؟ حتی
مؤخراً قرالیچه یی سراییندن قاپوب قاچرمغه
قدر كوزه الدیردیغی حالده بوتوول بزیدی
ایچون بر دارنله یی برهوا ایده بیلمك ایشدن می
معدوددر . ر بچیو مسئله سنده قرالیچه یه
عادتا آچیقدن آچیغه افترا ایدلدی . بیچاره
اختیار بیهوده یره قتل اولندی . ماری
ستوآرت كبی بر قادین اكر فحشیانه میل
ایده‌جك اولسه كونی ربچیو یه می قالوردی
حتی قرالیچه اولمیوب ده عادی بر قادین
بیله اوله‌جق اولسه ینه الك بیوك لوردلر النی
اوپرایدی . هله قرالیچه جنابلری فرانسه دن
كلور ایكن برلكده كتورمش اولدیغی
مابیچیلر وسائره انجق قتولیك اولدقلری
ایچون هم كندیلرینك وهم ده قرالیچه نك
اكلنمسنه قدر وارلدی . یوقسه بونلر
پروتستان اوله ایدیلر كندیلرینه هیچ بر فحش
اسناد اولنمزدی . الحاصل قرالیچه نك هر
اسناد اولنان شیدن برائت ذمتنه بتون عالم

کفیل اولور . اکر قرالیچه بر فحش ارتکاب
ایده‌جك اوله ایدی سر. وار ایکن بشقه‌سنه
مراجعت ایدرمی ایدی ؟ طوغریسی بویله
حسن وجمال صاحبی وفضل وکمال اربابی
بر پرنسس انجق «انکره لایقدر» دیه کل یوم
دوغلاسك یاننده قرالیچه‌یی تذکیه‌دن
بشقه بر شیله امرار وقت ایتمز
اولدیلر .

قاتولیك پاپاسلرینك دام اغفالندن
قورتیله بیلك هرقوله میسر اولمیوب دوغلاسك
ماری حقنده برکونه محبتی اولمسه بیله پاپاسلرك
اغفالیله یکیدن عاشق اوله‌جغی درکار بولنمغله
بیچاره دوغلاس ذاتاً ماری‌نك عاشق زاری
اولدیغی حالده بر ده پاپاسلرك سوقیله بو حاله
کلدی که ماری‌یی قوتاروب سینه سنه چکمك
ایچون اولومی دخی کوزینه الدی .

بو حالدن یالکز قاتولك پاپاسلرینك معلوماتی
اولوب انلردن بشقه فرد آفریده‌نك اطلاعی
یوق ایدی . حتی دوغلاس قوردیغی
تدبیرك اجرا آتی ایچون محتاج اولدیغی
تدارکاتی بیله نه مقصد اوزرینه ایتدیکنی
کیمسه‌یه آچمز ایدی .

نهایت ١٥٦٨ سنه‌سی مایسنك ایکنجی
کیجه‌سی زندانده ماری ستوآرتك اوتوردیغی
اوطه‌نك قپوسی آچیلوب دوغلاس ایچرویه
کیرنجه ماری‌نك یورکی حوپلادی . زیرا
اوزمانه قدر موسی الیهك تشبث ایلدیکی
تدارکدن ماری‌نك اصلا خبری یوق ایدی
«امان بورایه نیچون کلدك بنم مرادم
سنی بورایه کتورمك دکل ایدی . سکاده
برحال اولور ایسه بن نه یپارم» دیمسیله
دوغلاس «مراق ایتمه قپوجیلرك هپسی
بزیاردر» دینجه ماری ارتق کندیسنی امنیتده
بیلش وحتی دوغلاسك بو بونه صارلمه‌رق
عقلنجه ابراز ماثر عشق ومحبته باشلامش
ایدیسه ده دوغلاس کندیسنی منع ایله
«بوزمان مصاحبت وقتی دکلدر . بو وقتك
بر دقیقه‌سنی فوت ایتمك اولمز . قالق همان
قاچه‌لم . زیرا شوراده کلدم اوموزلرم
اوزرنده عاریت طوریور» دیدی وماری‌نك
بو سوز اوزرینه ایاقلری صویه ایره‌رك
قالقدی دوغلاسله برابر محبسدن چیقدی .

ادیبورغ کولنك ساحلنه قدر ماشیا
کلدیلر . بو الده هرکیمی کورسه‌لر اولوم
تجسم ایتمش ده کندیلرینی یقالامغه کلمش
ظن ایدرلر ایدی . انجق هر بلا هر تهلکه
کول ساحلنده بیتمش اولدی . زیرا دوغلاسك
قرالیچه‌یی محافظه ایچون تدارك ایتمش
اولدیغی التی بیك نفر مسلح ادم اوراده
کندیلرینه منتظر ایدیلر . الحاصل
قرالیچه‌یی مهیا بولنان برقایغه بندروب
کولك اوته طرفنه آشیردیلر .

ماری ستوآرت طوغریجه هامیلتون
نام حصاره کیدوب تحصن ایلدی واوراده
بر پروتستو تنظیم ایدرك اولجه ویرمش
اولدیغی استعفا اختیاری اولمیوب اضطراری
ایدوکنی اعلان وحقوقنك بر نقطه‌سندن
وازکچمیه‌جکنی درمیان ایلدی . دوغلاس
ایسه سائقهٔ عشق وسودا ایله قرالیچه‌نك
بو ادعاسنی التی بیك نفردن مرتب بر قوهٔ
عسکریه ایله ترویجه چالشور ایدی .

ماری‌نك فراری عقبنده قرنداشی

مورای تعقیبنه بر فرقه عسکر کوندروب بو عسکر دوغلاسك عسکریله لانسید نام قریه جوارنده تلاقی ایلدیلر . ایدیلان محاربه ده دوغلاسك کوستردیکی مقاومت قهرمانلق درجه سنك ده فوقنه چیقوب انجق دشمنك کثرتنه مبنی غلبه دن امیدی کسنجه یاننه ضابط چاغردی « هایدی کوزلرندن اوپدیکمی قرالیچه یه تبلیغ ایت احتمالکه سن آنی کورنجه یه قدر بنده بوراده فدای جانله بورجمی ایفا ایتمش اولورم اکر بندن زیاده امیدوار اولدیغی برادم وارایسه اکا مراجعت ایتسون یوقسه باشنك چاره سنی آرامغه کتسون » دیدی .

بو خبر دهشت اثر ماری یه واصل اولنجه زواللی قادینجغز اغلایه رق حصاردن چیقدی وتا انکلتره حدودینه قدر قاچوب قارلیسل نام محله کلنجه انکلتره قرالیچه سی الیزابته برنامه تحریر یله استدعای حمایت ایلدی .

یوقاروده دخی سبقت ایلدیکی وجهله الیزابت ماری ستوآرتك عدوی جانی اولدیغندن استدعاسنی اسعاف ایتمیه جکی درکار ایدی . لکن بو یله اوجاغنه دوشمش اولان برالتجی یی طوغریدن طوغری یه وآچیقدن آچیغه رد ایتمك دخی حکمدارلق شاننه لایق اولمدیغندن « بنم ماری ستوآرتدن اخذ ایده جك ثارم اولسه بیله انك شو حال فلاکتنده بو دعواده بولنمق بکا لایق اولمز . لکن کندیسی قانون نظرنده متهمدر . جنایتی ایسه قوجه سی دارنلی یی اعدام ایتمسی قضیه سیدر . اکر بالمحاکمه بو جنایتدن تبریهٔ ذمت ایدر ایسه بن کندی انتقاممی الماق و یا الماممق لزومنی اوزمان تحری ایدرم . شمدیکی حالده قانون کندیسنی تحت توقیفه الیور . کندیسنی عادتا محبوسی بیللیدر » دیدی و ویردیکی امر اوزرینه ماری تکرار توقیفه النـدی .

انجق اوالکی حبسی حبسدن بیله معدود دکل ایدی . بیچاره نك اصل حبسی بو اولدی که اوزمان هنوز یکرمی التی یاشنده و فتنهٔ جهان اولان جمالی تمام دکرنده ایدی .

قرالیچه الیزابتك ماری حقنده کی معاملهٔ مسروده سنده مومی الیهانك قرنداشی مورای ایله دخی مخابرهٔ خفیه سی وار ایدی . مرقوم مورای کندی اقبالی ایچون اوز قرنداشی مارینك اورته دن قالقمسنه قدر تجویز ایتمش برخائن اولدیغی جهتله دارنله یك قتلندن طولایی محاکمهٔ لازمه نك رؤیتی ایچون یورق شهرنده آچیلان مجلس محاکمه یه مورای دخی برقومیسیون کوندردی .

ماری یی اوراده محاکمه یه چکدیلر .

اثنای محاکمه ده ایکی فرقه وار ایدی که ایکیسی دخی آیری آیری برر امید اوزرینه ماری یی قورتارمغه چالیشورلر ایدی . بونلردن برنجیسی مارینك جمال باکمالنه حیران اولان طاقم اولوب ایچلرندن هانکیسی مشار الیهایی قورتارر ایسه کندیسیله ازدواج شرفنه نائلیت موفقیتی حاضر اولدیغی بیلور وماری کبی برعدیم الامثالك آغوش صحبتنه چکلمسی دنیا وارینه ترجیح اولنه جغنی حکم ایدر ایدی .

ایکنجی فرقه ایسه قتولیکلر اولوب اوائنده

پروتستانلغه غلبه ایتمك املی پاپادن آلدە
كلاهی ازیلمش برقاتولیك راهبنه وارنجه یه
قدر عموم قاتولیكلره تعمیم ایتمش اولدیغندن
ماری‌یی قورتارمغه كیم موفق اولور ایسه
مشار الیها طرفندن كوره‌جكی مكافاتدن
قطع نظر عموم قاتولیـك عالمنك مكافات
معنویه‌سـنه دخی نائل اوله‌جغی دركار
ایدی .

ایشته كرك خصملرینك شدت خصومتنه
وكرك طرفكیرلرینـك التزام ومدافعه‌ده
افراطلرینه مبنی ماری ستوارتك محكمه‌سی
اوقدر كرفت واوقـدر مغلق برصـورته
كیردی كه ازبجق حكایه‌سنه كیریشمك لازم
كلسه اولبابده قوجه برجلد یازمق ایجاب ایدر .
یالكز محاكمه‌نك صورت جریانـنه برنمونه
اولمق اوزره مارینـك بركونكی استنطاقی
بروجه آتی خلاصه ایدلدی .

مسـتنطق ـ سز دارانله یك قاتلی
اولان اوخنزیر بوتوه‌لی سـور ایمشـسكز
آتش عشـقیله سوزان ایمشسكز . بونی
انكار ایتمیورسكزیا ؟

ماری ـ یاركمی سومك قباحتمیدر كه
انكار ایده‌یم ؟

مستنطق ـ قوجه كز منوفابی‌ده هیچ
سومز ایمشسكز ؟

ماری ـ یوركه حكمم یكرمی كه
زورایله سوه‌یم ؟

مستنطق ـ یا برقادینـك قوجه‌سی
وار ایكن سومامك وبشـقه‌سنی سـومك
مغایر دیانت دكلیدر ؟

ماری ـ اكر بوراسی قونفسیون
(كوناه چیقارمق) محلی ایسـه بوقدر
غلبه‌لكه حاجت یوقدر . یالكز برپاپاس
كفایت ایدر . اوزمان بن ده پاپاس افندی‌یه
قوجه‌می سومیوب‌ده بشقه‌سنی سودیكم
كناه اولدیغنی اعترافله كنـدیمی عفو
ایتدیریرم .

مستنطق ـ ایی‌یا بوحریف‌هم قوجه كزی
اولدورمش وهمده سزی سرایدن قاپوب
قاچرنجیه قدر تحقیرایتمش اولدیغی حالده ینه
كندیسنی سومكده البته برسبب واردر .

ماری ـ بن آنی سودیكم زمان هنوز
نه قوجه‌می اولـدورمش نه‌ده بنی تحقـیر
ایتمش ایدی .

مستنطق ـ اوحالتلر وقوعبولدقدن
صكره ارتق كندیسنی سومدیكزمی ؟

ماری ـ والسـلام ! استـنطاقی
ایدیله‌جكز یوقسـه بوتوه‌لك معاشـقه‌سی
حكایه‌یله‌می وقت كچیره‌جكز ؟ یوق اكر
بنی بركارخانه روسپیسی ظن ایدیورسه‌كز
خطاكزی تصحیح ایتمكزی رجا ایدرم .

مستنطق ـ عفو ایدرسكز . استنطاقك
اقتضاسـندن اوتوری صورمش ایدم .
اوكیجه بنانك برهوا اوله‌جغنی خبرالدیغكز
ایچون سرایكزه چكلدیكز . اویله دكلمی ؟

ماری ـ بنـانك برهـوا اوله‌جغنی بیلمش
ایسه‌م سرایه چكلمكـده ده معـذور عد
اولنورم .

مستنطق ـ یا برقادین قوجه‌سنك نار
جـوره كباب ایدیله جكنی كوروزده یالكز
كندی نفسنی قورتارمغه‌می چالیشـور ؟

ماری ـ انجیلك بزه هندده‌كی برآهمه‌آینی
تلقین ایلدیكنی بیلمش اولسه ایدم قوجه‌می

اولدوردکلری زمان بنده کندیمی آتشه اتار ایدم .

مستنطق — خیر خیر اولغمی مطلقا سز قازمشسکز .

ماری — لغمجی دکل ایدم . قرالیچه ایدم .

مستنطق — یوق آ افندم سز قازدر مشسکز دیمك ایسته دم .

ماری — عجایب ! بنم بوندن خبرم یوق بونی سزه کیم سویله دی ?

مستنطق — جانم او وقوعاتدن صکره بوتوه‌ل سزی المغه قالقشمدیمی ? حریف نقدر رذالتلر ایتدی . بونلر هپ سزی اتهامه مدار اولور سررشته‌لردر . سزی سومامش اولسه بویله ایتمزدی . قوجه‌کزی اولدورمسی‌ده مطلقا سزی سومه ایچوندر سزده آنی سومشسکز میدانه چیقدی والسلام .

ماری — اکر بنم تهمتم بوقدر میدانده ایسه بو استنطاقه نه حاجت وار ? همان جزامی تعیین ایدیکز . لکن آزیجق ملاحظه‌سی اولان مستنطق دوشونور که اکر بن بوتوه‌له وارمق ایچون قوجه‌می اولدوره‌جك اولسدم اویله برهوایدوب‌ده عالمه تشهیر ایتمز ایدم . بویله برحرکتی بوتوه‌ل کبی بردلی ادم اختیار ایدرکه اویله برآدم ایچون قوجه‌بر قرالیچه‌یی سرایندن قاپوب قاچرمغه قدر جسارت ایتمك ایشدن بیله دکلدر . صکره بن کندیسنه وارزدم . واردم زیرا وارمقده برمحذور کوره‌مدیکم حالده وارمامقده بیك محذور کوردم .

مستنطق — اوت بوجوابکز پك معقولدر . لکن بوتوه‌لی حین محاکمه‌ده بری الذمه چیقارمشسکز . بوکا نه‌دیه‌لم ?

ماری — انك براءت ذمتنه اعلام ویرن بن دکلم سزك مجلس کبی قوجه برمجلسی اعلام ویردی بنده قبول ایلدم . ظنمه قانور ایسه مجلسك ویردیکی اعلامی قبول ایتمامش وبوتوه‌له جزا تعیین ایتمش اوله ایدم او زمان مسؤل اولور ایدم .

ایشته ماری‌نك استنطاقلری هپ بو صورتله جریان ایدر ایدی . انجق بویله براستنطاق برمحاکمه بیك محاکمه ایله ایشه برقرار ویریله میوب بیچاره ماری برمحبسدن دیکرینه برحصاردن اوته‌کی‌یه نقل ایدیله ایدیله تمام اون سکز سنه مدت تحت توقیفده قالدی که اکر قباحتی ثبوت بولمش اولسه ایدی بیله بوقدر مدت حبس حقنده جزای کافی کوریلور ایدی .

نورتومبرلاند دوقه‌سیله وستموره‌لاند دوقه‌سی وپاپا جنابلری ماری‌یی مدافعه ایدنلرك برنجیلری ایدی . حتی ایدیلان روایته کوره ینه بو اوچ ذاتك تشویقیله قانونلکلردن برجماعت الیزابتی قتل واعدام ایتمکه دخی اتفاق ایلدکلری خبراتمغله الیزابتك قورقوسندن عقلی باشندن کیتمش وشوبلالی ماری‌ستوارتدن بتون بتون تخلیص کریبان ایتمك عزم قویسنه دوشمشدر .

بو زمانه قدر سبقت ایدن محاکمات اکرچه ماری‌یی اتهام وقتل واعدام ایچون برطاقم سررشته‌لر میدانه چیقارمش ایدیسه‌ده خصم‌النلرله اکتفا ایتمیه‌رك کویا انظار عمومیه‌ده کندیلرینی بتون بتون معذور

كوسترمك ايچون بشقه برطريق تدبير بولديلر .
شويله كه :

خارجدن برقاچ آدمی ماری يه طرفدارلق
ايتمكه تشويق ايدرك بو مفسدلر ماری
ايله بالمخابره اليزابت عليهنده و ماری لهنده
برفساد چيقارمغی بالمذاكره اولبابده ماری
طرفندن برخط دست و ياسائر كونه علامت
اخذينه چالشديلر . واقعا ماری ستوآرت
بوحاله وقوف پيدا ايدرك قوربلان شودام
مكره اياغنی ايلشديرمامكه سعی ايلدی .
انجق ارباب اغراض بركره بيچاره ماری
حقنده سوء قصدی قويا عزم ايتمش
اولدقلرندن ارادهٔ هيچ بركونه حركت وحتی نيت
بيله اولمديغی حالده ١٥٨٥ سنه‌سی تشرين
اولنده قاتوليك غيرتكشلرندن برطاقم ذواتی
ماری ايله مخابره و بيوك برفساده مشاركه
تهمتيله بالاتهام فوته‌رينغای نام محلده تحت
محاكمه يه الديلر و حقلرنده ايديلان روايتی
كويا بالمحاكمه اثبات ايدرك جمله‌سنی بربر
اعدام ايلديلر .

ايشته بيچاره ماری يی دخی مقتولين
مذكوره ايله هم سر عد ايدرك انكده قتلنه
اعلام چيقارتديلر . قراليچه اليزابت كويا
بوايشده كندی برائت ذمتنی اعلان ايچون
فعل قتلك اجراسی امرينه وضع امضا
ايتمكده اصرار ايلدی . حتی مجلس محاكمه
اجرای اقتضای حالده شديداً اصرار
ايتمسی اوزرينه وضع امضا ايدرايكن برچوق
دخی كوز ياشی دوكدی .

حالبوكه بيچاره مارينك اعدامی حقنده
ظاهراً مجلس طرفندن ايديلان اعتراض
حقيقتده اليزابت طرفندن ايديليورايدی .
زيرا فرانسه قرالی اوچنجی هانری ايله
اسپانيا دولتی و محكومك اوغلی اولوب
اسقوچياده قرال بولنان ژاق اليزابته
رجا ايتدكلری و رجالرنده تهديد درجه‌سنه
واردقلری حالده اليزابت « بنم نه قصورم
وار برقراليچه كه فعل قتلدن بشقه اخلال
مملكته دخی تصدی ايتمشدر انك جزاسنی
قانون تعيين ايلدی » يوللو بوروممه دن
برجواب و يروب نهايت ١٥٨٧ شباطنك
اون سكزنجی كونی جلادلر ماری بيچاره‌سنك
اقامتكاهی اولان فوته‌رينغای حصارينه
كيده‌رك بوينی اورديلر [illegible]

روايته كوره حين اعدامنده ماری
اوقدر جسارت كوسترمشدر كه تعريفه
صيغمز ... ذاتا عالمده حياتمدن نه لذت
بولدمكه بوجزای اعدام بنی مأيوس ايتسون
يكرمی التی ياشمدن يعنی اون سكز سنه‌دنبری
زندان ايچنده چوريدم . انكله مزارده
چورومك بيننده نه فرق واردر ... ديمش .
بد نهاد جلادلر بر بالطه‌ده كلله سنی
اوچورمايجه الك زياده او زمان اضطراب
كوستروب حالبوكه ايكنجيده دخی كاربنی
اتمام ايده‌ميه‌رك اوچ بالطه ضربيله
وكوچ حال ايله كارنی اتمام ايده‌بيلمشلردر .
ماری ستوآرتك ترجمهٔ حالی كرك انكليزجه
وكرك فرانسزجه اوله‌رق برقاچ محرر
طرفندن قلمه النوب حتی مينيت نام محرر
مشار اليهانك ترجمهٔ حالی دكل مفصل
تاريخی اولمق اوزره ايكی بيوك جلد تأليف
ايلمشدر . (مابعدی صكره)

❋ اعلانات ❋

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدراون بش يكرمی كونده بر
چيقار مجموعه در ٠

صاحبی
{محمد جودت}

جزو نومروسی
٣

فيئاتی
٤

مواد مندرجه سی

چركستانده اصول حكومت وصورت مدنيت
انكليز اخلاقيله فرانسز اخلاقنك موازنه سی
رما كنه تماشاسندن نه عبرت اله بيلورز
ماری ستوارتك ترجمهٔ حالندن مابعد
بعض قوشلر ٠ موزيقه تعليمی
نو يرك الك اسلم صورتی
انكليزلرك بعض حكميات وضروب امثالی
فقره
كرچكدن غريبه
هم زيارت هم تجارت
مدنيت نه اسكی نه غريب نه مجهول برشيدر

ايلك دفعه اوله رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر
استانبول
١٢٩٠

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدراون بش یکرمی کونده بر چیقار مجموعه در .

صاحبی
{ محمد جودت }

جزو نومروسی
٣

فیئاتی
٤

ایلك دفعه اوله رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر
ستانبول
١٢٩٠

﴿ چرکستانده اصول حکومت ﴾

– وصورت مدنیت –

علوم سیاسیه که عادتا هر فقره‌سی
بر انسان قانیله یازلمش و تعبیر دیگرله هر
قاعده‌سی بر قان بهاسنه قونلمشدر .

ملل متنوعه‌نك برچوق صور
حکومتنی ودرلودرلو اصول مدنیتنی تعریف
ایلدیکی حالده، چرکستانده کوریلان
برنوع اصول حکومتدن و برنوع مدنیتدن
بیلم نه سببه مبنی بحث ایتمامشدر .

تعداد وتعریف اولنان حکومتلر
اصولنی وولترك کوز یله کوره‌جك اولسه‌ق
ویاخود دیوژنك فکر یله ملاحظه ایدسه‌ك
بنی بشرك حکومت حقنده‌کی تنوع
افکارینه قهقهه‌لرله کوله بیله‌جکمزه
مقابل چرکستانده اخیراً مشاهده قلنان
اصول حکومت وصورت مدنیتی وولتر
ودیوژن کبی انسانلرك افکار متنوعه‌سنه
کولوب یاتان فیلسوفلر بالذات کلوب ده
تدقیق ایده‌جك اولسه‌لر بنه استهزا ایده‌جك
بر یرینی بوله‌میه‌جقلری خصوصنده امین
اولدیغم جهتله بو مدنیتی واو صورت
حکومتی دخی نظر اهمیته المامش
اولدقلری ایچون علوم سیاسیه اربابنه
نه قدر شاشسه‌م حق قزانورم ظننده‌یم .

بحث ایدن بر آدمك مبحوث عنهی
مطلقا التزام ایتمسی لازم کلمز . مثلا بن
چرکستانده اصول حکومتدن وصورت
مدنیتدن بحث ایتدیکم حالده بو مدنیتی
بو حکومتی بنی بشر ایچون جداً آرزو
ایتمش اولمقلغم اقتضا ایتمز . انجق بونی
التزام ایتمش بولنسه‌م دخی بنم علیهمده
مدار تعییب اوله‌رق نه سر رشته بولنه
بیلور که بونی چرکسلرك صورت اداره‌ٔ
حکومتلرنده و کیفیت مدنیتلرنده انسانیتك
واس اساس مدنیتك کریه کوره‌جکی
هیچ برشی یوقدر . چرکستانده
کوریلان حکومت پارسه‌ده‌کی قومونلرك
خلیا ایتدکلری حکومته قطعاً وقاطبة
نسبت قبول ایتمدیکی وانلر عالمك خرابنه سعی
ایتدکلری حالده بونلر سعادتدن راحتدن
بشقه برشی ارامدقلری جهتله علمای
سیاست کندی بحثلرینه قومون صورت
حکومتنی دخی قاتمش وانیده محاکمه
ایتمشدر . بو حاله کوره چرکستانی
نظر دقتدن اوزاق طوتمق روا دکلدر .

هم ده چرکستانده‌کی حکومت
ومدنیته شمدی بر کره‌جك اولسون عطف
نظر ایتمکه لزوم واردر . تا که حد ذاتنده
بختیار ایکن مؤخراً بد بخت اولمش اولان
او کوزل مملکتك تاریخ حریتنه خاتمه
چکلمش اولدیغندن بزدن صکره کلانلر
« اوزاده ده بویله بر حکومت وار ایمش .
بویله بر مدنیت اجرای حکم ایدر ایمش »
دیسونلر و بوندن دخی بر تجربه وعبرت
استحصال ایتسونلر .

مدققین حکما مطلقا جمعیتله اسکان
ایدن انسانلرك تابع اولدقلری حکومتلری
ارایوب طرایوب بونك ایچون اساساً
اوچ صورت بولمشلردر که برنجیسی حکومت
مستقله وایکنجیسی حکومت مشروطه

واوچنجیسی حکومت جمهوریه‌در ·

حکومت جمهوریه طرفدارانی کویا کندیلرینك التزام ایلدکلری اصول حکومت انسانیته ومدنیته الك موافق اولان صورت دعواسیله حکومت مستقله‌یی « حکومت مستقله دیمك دنیایی باباسندن قالمه برچفتلك کبی قوللانمق اوزره بر ذاتك یداستقلالنه ویرمکدر » دیه استخفاف وحکومت مشروطه‌یی دخی «حکومت مشروطه ایسه نه دنیایی بر آدمك استفاده‌سنه مخصوص چفتلکدر ظنیله یالکز (بو چفتلکك شوراسنه شالغام اکه‌جکسك بوراسنه طورب) کبی بعض شرایطله کذلك بر ذاتك ید استفاده‌سنه ترك ایتمکدر » دیه تزییف ایدرلر ·

عجبا انلری یعنی حکومت جمهوریه طرفدارلرینی کیم تزییف ایتسون ؟ اکر بر حکومت مستقله ویا مشروطه‌نك مقام ریاستنده بولنان ایمپراطور ویا قراله عالمی کندی باباسندن قالمه چفتلك کبی قوللانمق اوزره ید استفاده‌سنه آلمش مستبدلر نظریله باقه‌جق ایسه‌ك بر حکومت جمهوریه اعضاسنی‌ده ینه بونلردن عد ایدرز ·

حکومت جمهوریه دیمك عصیانلر اختلاللر چیقاروب بونجه قانلر دوکدکدن صکره اوجه بر آدمك یداستفاده‌سنده بولنان دنیایی مؤخراً بش اون طمعکارلرك ید تغلبنه تسلیم ایتمك دکلیدر ؟

شوراسنه دقت ایتملیدر که مدققین مشارالیهم بزم دولت علیهٔ عثمانیه‌نك صورت حکومتنی محاکمه ایده‌مزلر وایتمکه دخی حقلری یوقدر · زیرا بزم حکومتمز حکومت اولمیوب خلافت وامانت اولدیغندن واساسی دین اوزرینه مبتنی بولندیغندن نه مستقله نه مشروطه نه‌ده جمهوریه‌در · بتون بتون بشقه برشی اولوب اندن بزم کندی فقهمز بحث ایدر ویالکز او بحث ایتملیدر · نه ایسه بز کندی بحثمزه دوام ایده‌لم)

حالبوکه بز چرکستانده برنوع اصول ادارهٔ حکومت کوردك که مارالذکر اوچ نوع حکومتك هیچ بریسنه قیاس قبول ایتمز ·

اهالیسی نه ویرکو ویرر نه عسکر · نه حاکمدر نه محکوم · فقط نه امنیتلری تهلکه‌ده نه استراحتلری · هیچ برکسنه دیکرینك حقوقنه فضولی تعرض ایتمدیکی جهتله نه پولیسلری واردر نه شحنه‌لری · هرکس اخلاق وآدابی اناسندن اوکرنمش اولدیغی جهتله تصحیح اخلاق ایدیورم دیه تلویث ایده‌جك کیمسه یوقدر · هرکس کندی عالمنده حاکم هرکس کندی عالمنده محکوم · هرکس کندی مالنه صاحب هرکس کندی ملکنه متصرف · ملك کندی ملکی اولدیغنه ایناندیغی کبی هرکس دخی تصدیق ایتمش اولدیغندن ملکك کندی ملکی اولدیغی کرك کندیسنه وکرك سائرلرینه ایناندرمق ایچون طاپو فلان کبی شهادتنامه‌یه دخی محتاج دکل · نه ایمپراطورلری وار نه قراللری نه‌ده جمهور رئیسلری · نه جلادلری وار نه محبوسخانه‌لری · طاغده بایرده یازقیش کیجه کوندز ایسته‌دکلری

کبی کزرلر نه کمسه پساپورط صورار نه ده (مظنهٔ سوءدر) دیه کلدیکی محله قدر کیرویه کوندررر .

اویله ایسه اوراده حکومت یوق ایدی چرکسلر وحشی ایدی .

بونی سویله‌یان عفو ایدر . پك قوتلی بر حکومتلری وار ایدی وکندیلری دخی پك مدنی ایدی . بویله اولمامش اولسه بنده‌ڭز سرنامه سنده «چرکستانده اصول حکومت وصورت مدنیت» درمی ایدك؟

حکومتك وجودی نه ایله معلوم اولور ؟ هرکسك امنیتی هرکسك سعادتی ایله دکلمی ؟

واقعا چرکستانده نه پای تخت وار ایدی نه حکومت دائره‌سی . نه مجلس مبعوثان وار ایدی نه قوانین دائره‌سی . نه مالیه نظارتی وار ایدی نه حربیه نه پولیس . نه طشره‌لرده والی وار ایدی نه متصرف نه مدیر . هیچ برشی یوق ایدی . فقط کمسه‌نڭ حقی کمسه‌ده قالمز وهرکس کمال حریتی عرضنی جانی مالنی راحتنی سعادتنی پك کوزل محافظه ایدر کیفینه باقار ایدی .

بونلره وحشی دیمك شویله طورسون «بدوی» بیله دیه‌مز . زیرا آفریقا وآسیا چوللرنده کوریلان بدویلرك شیخی ورئیسی عادتا بر ایمپراطوردن دها زیاده مستقل اولوب تبعه‌سی اوزرینه متغلبانه مستبدانه حکومت ایدر . حالبوکه چرکستانده متغلبانه ومستبدانه حکومت ایتمك کمسه‌یه میسر اولمیوب بوندن قطع نظر هم جنسی تحت محکومیته المق صورتی معلوم بیله دکل ایدی

چرکسلر حاشا وحشیلر کبی
هیچ دکل ایدی . مدنی ایدی . چفتجی اید
چوبان ایدی . صنعتکار ایدی . تجـ
ایدی . عالم ایدی . دیندار ایدی . عسـ
ایدی . ولوازم ومقتضای انسانیتی طا
کوزل اخلاقلی آدملر ایدی .

«ایدی» تعبیرندن «شمدی دکل» معناسـ
اکلاشلمسون . مملکتلرنده ایکن حائز اولدقلـ
حریت کامله ایله برابر بو حالده اولدقلری
حکایه ایله شمدیکی حالده عثمانلی بولندقلر
ایچون عثمانلولغه نسبتله او تعبیری اختیـ
ایلدك .

اما دنیله جك که چرکسلر بوقد
اعلا ایدی بوقدر مسعود ایدی
مملکتلرینی موسقوفلره نیچون تسلـ
ایتدیلر ؟

لکن ظن ایتم بویله بر ملاحظه
بولنه جق بر آدم فرض اولنه بیلسون !

زیرا هرکس بیلور که جمعیت ومدنیـ
وحقوق واخلاق وبونلرك انتظامنـ
نشأت ایدن راحت وثروت وسعادت هـ
بشقه بر شیدر غالبیت ومغلوبیت دخـ
بشقه .

اکرچه چرکسلرك روسیه او النده مغلو
اولملری نیجه غبطه بخشای جهان اولم
لازم کلان اصول حکومت وصورت مدنیتلر
نشأت ایلمش ایسه روسیه‌لی الندن لهستا
نیچون بقاسنی قورتاره مامشدر ؟

ایشته انلرده هرنوع اصول حکومـ
کورلمش وحتی بر ارالق دخی اوروپا دو
معظمه‌سنك حمایه‌سی النده بیله کیرمشدر

فظهٔ وطن اوغورنده لهلو قهرمانلرینك
سترد کاری مأثر جلادت وفداکاری بی
ه انکار ایده‌مز که بن انکار ایده‌جك قدر
ناشناسلغی نفسم ایچون تجویزه جسارت
یدله‌یم . انجق بو غیرتده بو همتده چرکسلرك
ا ایلرویه وارمش اولدقلری بیچاره‌لر
ومتسز پاره‌سز سلاحسز عسکرسز
مجیسز حامیسز اولدقلری حالده
سقوفلره قارشو تمام یارم عصر مدت
وکس کرمش اولملریله اثبات ایدیله
ر .

غالبیت مغلوبیت اویله برشیدر که عالمده
یدوك واك شوکتلی ملتلرك‌ده باشنه کلور
ث کوچك الك ضعیف خلقك‌ده . بزم
مز چرکستانده اصول حکومت وصورت
یتك انسانلغه مغایر اولمدقدن بشقه نه
ر موافق اولدیغنی کوسترمکدن عبارت
وب اکر حکایه ایده‌جکم احوالی موافق
ور ایسه‌کز اوزمان مملکتلرینك دشمن
کچمسی یالکز کندی سعادتحاللرینه
ز دیکن دشمنك دها زورلی ودها غالب
ندن نشأت ایلدیکنی تسلیم ایدرسکز .
اویله ایسه باقالم کوره‌لم بوقدر مدح
تایشله باشلادیغمز مملکتك اصول
ومتی وصورت مدنیتی نه‌دن عبارت
ی .

ی ! های !! کوره‌جکز یا !

دم چرکستانده ایالت والویه
ا ئره کبی تقسیمات یوق اولیوب قبائله
سم ایدی که هر قبیله کندی دائره‌سی
خلنده علی الاطلاق و بلاقید مستقل

ایدی . اشبو قبیله‌لری یکدیکرینه ربط
ایدن شی ملیتدن یعنی چرکسلکدن عبارت
اولوب بو مربوطیت ایسه بعض حکومات
مجتمعه‌نك هربری منفرد ومستقل اولدقلری
حالده عمومی یکدیکرینه ربط ایدن رابطهٔ
معنویهٔ منافعه بکزه‌یه بیلور .

وطنی دشمندن محافظه ایتمك لازم
کلنجه بو وظیفه عموم چرکستان ایچون
بر وظیفهٔ مقدسه اولدیغندن هرقبیله
عسکرینی طوپلار وحدود اوزرینه کیدر
ایدی .

اشبو محافظهٔ وطن وظیفه‌سندن غیری
خصوصاتده هر قبیله منفرد ومستقل ایدی
لکن بو انفراد و بو استقلال اویله هر
قبیله‌نك برمرکزی اولوب ده اوراده مرکز
طوتمز .

قبائل کویلره و پلنغه‌لره منقسم اولدیغندن
هر کوی و پلنغه دخی کندی باشنه ومستقل
برحالده اداره اولنور .

قبیله‌لری بربرینه ملیت ربط ایلدیکی
کبی کویلری و پلنغه‌لری دخی یالکز قومیت
رابطه‌سی ربط ایدر ایدی . مثلا « چرکس »
دینلدیکی کبی عموم چرکستان اباغه
قالقار . و « شابسیح » دینلدیکی کبی
یالکز شابسیح قبیله‌سی قیام ایدر و بوندن
صکره « آبن » دینلدیکی کبی یالکز آبن
قریه‌سی میدانه چیقار ایدی .

حالبوکه برکوی ایچنده دخی رسمی بر
خانه اولوب ده کوی خلقی اوزرینه اجرای
نفوذ ایده‌مز ایدی . هر فاملیا دخی کندی
خانه‌سی ایچنده مستقل وحر مطلق اوله‌رق

یشار ایدی ·

شمدی تقسیماتی اکلادیکز آ ! اومسعود مملکتك هر کوشه‌سنده‌کی حریت کامله‌یی دخی کوردیکز · اویله ایسه شمدی دقت ایدیکز . باقیکز که نفوذ وقوت حکومت کندینی نصل ویره‌ده میدانه قویار ·

معلومدر که قوت ونفوذ حکومته‌اك زیاده احتیاج کورلدیکی زمانلر حرب وسفر وقتلریدر · حتی صورت ظاهره‌سنجه منتظم کوریلان حکومتلردن برطاقنك وقت وهنکام محاربه‌ده ضعف وقوتی وعدم نفوذی میدانه چیقار ·

چرکستانده دشمن اوزرینه کرك تعرضی وکرك تدافعی سفر آچیله‌جغی زمان حرب هانکی قبیله‌ده هانکی کویده قرار ویرلمش ایسه اوکویك دلی قانلولری آتلرینه بنه‌رك هرطرفه یایلور وکیفیت حربی کویدن کویه وقبیله‌دن قبیله‌یه اعلان ایدر ·

محاربات سابقه‌نك صورت جریانی حکایه بولنده قزلر طرفندن برطاقم جنك شرقیلری تنظیم ایدلمش اولدیغی کبی موجود قهرمانلرك اغلبی حقنده دخی شرقیلر یاپلمشدر · بنابرین جنك دعوتجیلری کلدیکی کبی کویده‌کی قزلر هب برآغزدن جنك شرقیلری چاغرمغه باشلارلر که بونلرك کفته‌لری نه قدر مؤثر ایسه بسته‌لری دخی پك قهرمانانه اولمغله صحیحا مؤثردر · حتی اناپه قلعه‌سی روسیه‌لولر طرفندن النديغی زمان جنکه کیدن چرکسلر میانده ابراهیم اسمنده بریکی کوه‌کی اولوب مرقوب حقنده ترتیب

اولنان شرقینك برقسمی شو مآلده‌در ک...
جنك شرقیلری خصوصنده ارباب مطالعه...
برفکر مخصوص ویرر ·

«ابراهیم کندی یکیتلکنی کندیسی بیلورایدی...
ارقداشلری یکی کلینه دخی بسلدیرمش...
ایدی · ابراهیم بویله مصال کبی مدحلر...
قانع اوله‌مدی · کندی نه‌قورت اولدیغ...
طرناقلرندن آقان دشمن قانیله کوستردی...
یکی کلین ارتق قانسون · قانز ایسه ابراه...
کلوب اوپوشدکاری زمان التدن کند...
باشنده‌کی بیاض یشماغه سوریلوب یشماغ...
بویامش اولان قان کبی یوزی حجابند...
قرمزی اولور»

قزلر بوکبی جنك شرقیلرینی اکث...
اقشاملری کویده کندی مجمعلرنده سویله‌یو...
کندیلرینی دیکلمکه کلان دلی قانلول...
حربه تشویق وتشجیع ایدرلر ·

ایشته بو واوله‌یی ایشیدن چرکس...
قانی غلیان ایدرك درحال حرب تدارکا...
مباشرت ایلر وحربك نره‌ده ونه صور...
ونه‌زمان وقوع بوله‌جغی دها بریاندن متوا...
خبر الور ·

بوندن صکره هرکون خلق ها...
کون هانکی اغاجك التده طوپلانه‌ج...
ایسه اوکون اواغاجك التنده طوپلانور...
وکویلرك (بوراده بلوك تعبیر ایده‌لم...
بلوکاری نره‌ده طوبلانه‌جق وطابور تشک...
ایده‌جك ایسه اورایه توجه ایدرلر ··

بوحالده دقت اولنه‌جق برشی وارد...
اوکون انلر اوغلارندن وقزقرنداش...

قرنداشلردن وزوجه‌لر زوجلردن وعلی الخصوص سوکیلیلر سوکیلیلرندن ایرلدقلری وکیدوب کلمامك احتمالی کلوب بولمامق احتمالندن زیاده اولدیغی حالده هیچ برکمسه‌نك کوزندن برطمله یاش آقدیغی کبی صولوق وقاچق چهره دخی کوسترمزلر . اوکون کویا بردوکونه قزالمغه کیدیورلر ایمش کبی قهقهه‌لر شقالرله قیامتلرله کیدرلر . حتی عادتا اصول کبی برشی اولمشدر که بردلی قانلی اوکون هانکی قزه تصادف ایدرسه « کل سنی ده جنکه کوتوره‌یم » دیه شقا ایدر وقز « هایدی کوتور » دینجه « یوق سن اوتور راحت ایت بن کیدرم بن ارککم » دیه قزك خاطرینی الورتلطیف ایدر .

کندی کویلرندن بوقدرشن وشطارتلو وداع ایدرك چیقدقلری حالده غازیلرك یول اوزرنده تصادف ایلدکلری کویلره نصل شطارتله کیره جکلری واوکویك قزلری طرفندن نصل شرقیلرله استقبال ایدیلوب القشلانه جقلری تعریفه محتاج دکلدر .

ایشته بوصورتله بلوکلر قبیله‌نك برجهتنده برلشوب طابورلر الایلر تشکیل ایدرك بونك اوزرینه اوجمعیت ایچنده اك اختیار واك زیاده تجربه کار اولنلر بربره کلوب ارکان حربیه هیئتی کبی برمجلس قورارلر وسائر قبیله‌لر ایله نره‌لرده برلشه جکلرو دشمنی هانکی نقطه ده اوراجقلرنه‌یپا جقلر ایسه قرار ویررلر و بوصورتله بالمشاوره حرکت ایدرلر .

محاربانك تتابعی جهتیله چرکسلرك هر فردی فن حربی نظراً وعملا پك رعنا تحصیل ایتمش اولدیغندن هر اون کشینك براونباشی‌یه وهر یوز کشینك بریوز باشی‌یه وهر بیك کشینك بربیکباشی‌یه احتیاجی پك آزدر . دشمنك موقع وصورت اقامت واحوالنی کشافلر واسطه‌سیله کوزجه تحقیق ایلدکدنصکره اختیار وتجربه کاردیدیکمز آدملردن بری ده معینه لزومی قدر عسکر الارق برجهته ودیکر بری دخی دیکر برجهته توجه ایدرلر . مانورالری هجومدن عبارت اولدیغی جهتله هرکس هدف الحرکاته کلدیکی کبی ذاتاً مکرراً اجرا ایتمش اولدیغی اومانورایی اجرایه باشلار .

بونلرده افکار عسکریه اوقدر قوتلیدرکه یالکز اوسایه‌ده نظامیه عسکری قدرایش کوره بیلورلر . شویله که :

کنجلرك یعنی نفراتك اختیارلره یعنی قوماندانلره بردرجه اطاعتلری واردرکه عادتا کورکورونه اطاعت دینله بیلور . ارکان حربیه هیئتی اون اونبش یکیده « شو بیك بشیوز کشینك ایچنده دال قیلیج برهجوم ایدیکز فقط جمله کز شهید اولنجه یه دکین جنك ایدیکز زنهار کیرو یه دونمیکز » دیه برقوماندا ویره جك اولسه ذکر اولنان اونبش قهرمان حتی ارقداشلریله حلاللشمغی وچولغنه چوجغنه سلام براقغی بیله درخاطر ایتمیه‌رك صبرا قلیج هجومه قالقارلر .

معاذالله ایچلرندن بریسی قالطبانلق

کوستره جك اولسه ارقداشلرندن قطع نظر
کویه کلدیکی زمان قزلر کندیسنی تزییلا
شرقی ترتیب ایدرك اوتاندیغندن قرار ایدنجه یه
قدر کندیسنی تحقیر ایدرلر .

ایشته محاربه کبی الك زیاده قوت حکومته
محتاج اولان امر عظیم بوصورتله اجرا
اولنوب هر کس کویندن چیقار ایکن
جبخانه سنی اوزرینه المش وامن اونبش
یکرمی کونلك پاستقه سنی وغومولنی وقوری
اتنی و پینیرینی برلکده الارق ناموقع حربه
وارنجه یه قدر هر اقشام کچدیکی کویلرده
مسافره بسیله نوب بنابرین معرکه ده ارزاق
تدارکی ایچون پك چوق صعوبت چکلمز .

محاربه نك اوزاندیغی زمانلر اکر
کندیلری دشمن ممالکنده بولنیورلر ایسه
دشمن کویلرندن ارزاق تدارك ایدرلر و ینه
چرکستان ایچنده بولندقلری حالده
اوزدنلرك و بکلرك انبارلری ذاتاً مسافرین ایچون
اچیق بولندیغی جهتله وقت سفرده بونلر ملت
عسکری اوغورنده مالملکرینی فدا ایدرلر .

حتی محاربه برقاچ آی ممتد اولوب ده
حدود اوزرنده بولنان قبیله لرك غازیلری
بسیله یه جك قدر ذخیره لری قالمدیغی زمانلر
وقوعبولمشدر که کوله لری عربه لری قوشه رق
ایچرولرده بولنان قبیله لره کتمشلر واردوی مسلمین
نامنه سلام کوتوره رك ایسته دکلری قدر ذخیره
یوکلدوب کتورمشلردر .

کوله دیدم ده اسارت خاطریمه کلدی
برازده اندن بحث ایده یم .

اوته دنبری بن اسارتك علیهنده یم .

بنی بشر حر طوغمش اولدیغندن ینه حر
یشامسی وحر اولدیغی حالده وفات ایتمسی لازم
اولدیغنی ادعا ایدرم . بنابرین چرکستانده کی
اسارتی نه نام ایله اولور ایسه اولسون
ممکن دکل قبول ایده میه جکم درکاردر .

فقط بو اسارتك امریقاده وآفریقاده
اولان اسارته قطعاً وقاطبةً برمناسبتی اولمدیغی
کبی درسعادتده بولنان اسیرلره دخی بکزر یری
اولمدیغندن چرکستانده کی اسارتك نه
اولدیغنی بالنسبه ینه براز التزام کارانه
برصورتله حکایه ایتمکه مجبورم .

چرکستانده آمریقا وآفریقا کبی
اسیرلری حیوان مثابه سنده قوللانمزلر .

نه دکرمانه قوشارلر نه عربه یه .

استانبولده اولدیغی کبی کنج دنج کوزل
لیاقتلی برقزی سناتو کبی بوزینه باقغه دخی
وقف ایتمزلر .

کوله لرك قاریسی وجاریه لرك قوجه سی
واردر بونلر کندی اولادلریله برابر تعیش
ایدرلر . افندیلری کندیلرینه چفت ویرر
اوکوز ویرر تخم ویرر . بونلر اکرلر بیچرلر
صکره محصولی افندیلریله پای ایدرلر . حتی
کندی افندیلرندن دها زنکین کوله لر
دخی واردر .

بالکز اسیرجیلکه آلشمش بعض طاش یورکلیلر
واردر که اناقوزیلری چوجقلری ویاخود
بریسنك یاوقلیسی قزلری آیروب طربزونه
ویا درسعادته کتوره رك صاتارلر . ایشته
اسارت آجیسنی بوزمان کوروب بشقه وقت
یعنی چرکستانده بولندقلری مدت احراردن
هیچ برفرقلری یوقدر .

اسرا حربه کیتمکه مجبور دکلدر . حرب احراره مخصوص اولوب اسرا وقت سفرده کویك محافظه سنده بولنورلر .

اکر بر کوله نك زوجه سی وفات ایدرایسه افندیسی کندیسنه برقاری المغه بورجلودر . کوله یی اولندیره جکلری زمان الهجغی قزك موافقتنه دخی رعایت ایدرلر .

کوله مبایعه سی اغلبی فاملیاجه اولوب برانا بربابا برقاچ چوجقدن عبارت بولنان برفاملیا طاقیله صاتیله رق اعضاسی یکدیکرندن آیرلمز . منفردا کوله ویا جاریه صاتمق ویاخود فاملیایی طاقیله صیق صیق صاتمق ممدوح برشی صایلمز .

اسرا مالملکلرینه صاحب اولوب مالارینه تعرض اولنمز . شوقدروار که وفات ایتدکلری زمان برمقتضای شرع شریف افندیلری کندولرینه وارث اوله بیلورز . نصل که کوله دخی افندیسنه وارث اوله بیلور .

ایشته چرکستانده اسارت دخی بوندن عبارت اولوب خصوصیله وقت سفرده کویلرده قلان چولاق چوجغی محافظه امرنده کوله لرك پك بیوك حذمتی اولور .

قوت ونفوذ حکومت برده احقاق حق مسئله سنده کندیسنی میدانه چیقارر . شویله که :

چرکستانده کتب فقهیه یی کثرت مطالعه ایله توغل ایدن مفتیلر بی طرف والك عادل حاکمرا اولوب ایکی چرکس یکدیکری میاننده تحدث ایدن دعوا دن طولایی کندی بینلرنده اوزلاشه مزلر وکوی اختیارلرینك نصیحتی اوزرینه دخی دعوالرینه برفیصل ویره مزلر ایسه ایکیسی بردن مفتی یه کلوب دعوالرینی حکایه ایدرلر وشاهدلرینی دکله درلر . بونك اوزرینه مفتی « اللهك امری بویله دیر فلان حقلیدر فلان حقسزدر » دیدیکی آنده ارتق مفتینك فتواسنه یعنی اللهك امرینه اطاعت ایتمامك دیندن چیقمق دیمك اولدیغندن محکوم علیه ممکن دکل حکم اوزرینه اعتراض ایده مز .

چرکسلر بیننده ضرب وجرح وقتل نادرا وقوعبولوب وقوعی آنده ضارب وجارح ویاخود قاتل نه یاپمق لازم ایسه یاپارق ونه قدر فداکارلغی اختیار ایتمك لازم کلور ایسه ایدرك مطلقا وهمه حال خصمیله مصالحه یه مسارعت کوسترر . زیرا چرکستانده استیفای حقوق ایچون آزوجه برقوت بولنمسه ده اکر مدعی ومدعی علیه کندی بینلرنده دیت لازمه یی ویروب صلح اولمزلر وبارشمزلر ایسه مقتول ویامجروح ویامضروب طاقمی قاتل ویاخود ضارب طاقمندن اخذ انتقامه دائما حقلیدر بنابرین ضارب جارح ویاخود قاتل بالذات صلحه راضی اولمزایسه فاملیاسی خلقی اجبار ایدر اولمزایسه کویلوسی اجبار ایدر وینه اولمزایسه ارتق کندیسنی کیمسه محافظه ایتمیوب بیچاره متهم استقبالنی بیوك برتهلکه ایچنده براقمش اولور . ایشته بوسببه بناء ضرب وجرح ویاخود قتل غایت نادر وقوعبولوب وقوعی حالنده دخی مقتول ومجروح ومضروب طاقمی استیفای حقوقه

قیام ایتمکه حاجت قالمیه‌رق اوته کی طرف
کلوب آمانه دوشرلر .

ایمدی بوندن دها زیاده قوت ونفوذ
حکومته حاجت وار میدر ؟ لکن
چرکستانده کوزه کورینور برحکومت دائمه
اولمدیغی حالده نظام وانتظامك بو درجه
محافظه‌سی دها عندنده ممکن اولور
برشی اولمیوب چرکسلرقدر حسن اخلاقه
مالك اولمغه متوقفدر . جدی شیلرده یالان
سویلمك وهمشهریسنی الداتمق واندن چالمق
چرکسلرك الندن کلورشی اولمیوب هله
عرض وناموسه وعرض وناموسك
مشخصی دیمك اولان طائفهٔ نسایه اوقدر
رعایتلری واردرکه تعریفه صیغمز .

برقادین یکدیکرینك قانه صوصامش
ایکی خصمی بالتوسط درحال بارشدیره بیلور
ارککلر نه قدر سربست اولورایسه اولسون
برقادینه عارسزانه بیلك شویله طورسون
یانلرنده سربستانه لاف سویلمکدن بیله
حجاب ایدرلر . اوزاق کویلرك بریسنده
دوکون اولدیغی زمان بردلی قانلو پدرینك
اذنیله قومشو قزینی معیتنه الوب کیدر
دوکونده رقص ایدراکانور کتورر ینه باباسنه
تسلیم ایدر حتی قزك النی بیله صیقمز . [۱]

الحاصل چرکستان اصول
حکومتنه براسم طاقلق لازم کلورایسه بوکا
(اختیارلر حکومتی) دیمك اقتضا ایدر .

[۱] لطائف روایاتك فرقت سرلوحه لی
برحکایه‌سی صرف چرکس اخلاق وعاداتی
اوزرینه یازلمش اولدیغندن مطالعه‌سی بو بند
مخصوصك حکمنی شرح وتأیید ایلر .

هر اختیار هر بابا کندی فاملیاسنك
ایمپراطوری قرالی رئیسی والیسی حاکمی
اولوب خانه‌سی ایچنده مستقلاً حکومت
ایدر ایسه‌ده فاملیا اعضاسندن هر بریسنك
سننه وبولندیغی موقعه کوره بر حرمته بر
رعایته استحقاقی اولدیغندن فاملیا باباسی
هرکسه استحقاقی مرتبه‌ده رعایته
مجبوردر .

مثلا زوجه‌سنه قطعاً وقاطبة معاملهٔ
تحقیریه وترزیلیه کوسترمز . زیرا بر
ارککك کندیسی نه ایسه زوجه‌سی ده اودر .
بك قاریسی بك اوزدن قاریسی اوزدندر .

کذلك اوغلنی تکدیره بیله لزوم
کورمز . زیرا ارکك اولدقدن صکره
یاشنك هیچ بردخلی اولمیوب هر ارکك
ارککدر وار ککلکه وقهرمانلغه لایق
اولان رعایته مستحقدر . باخصوص
براوغلك باباسنه نه قدر رعایت ایتمسی لازم
کله‌جکنی چوجق اقرانلرندن ویابیوك
قرنداشلرندن اوکرنه‌رك پدرینی تکدیره
بیله مجبور ایتمز . بربابا اوغلونه آز بچق
سرد چهره ایله باقش اولسه کافیدر .

هله قزك سربستی وحریتنه نه اناسی
ونه ده باباسی قطعاً وقاطبة تجاوز ومداخله
ایده‌میوب قز کندی اوطه‌سنده ودائرهٔ
عفت وعصمتده ایسته‌دیکی کسه‌لرله
ایسته‌دیکی کبی کوروشور وقوشونور .
ایشته فاملیالر ایچنده صورت حال وحرکت
وحکم وحکومت شوندن عبارت اولوب
بوصورت فاملیالردن صکره کوی خلقنه
انتقال ایدر . شویله که :

کوی خلـقی برنجی مرتبـه‌ده اختیارلره
رعایت ایدوب بعده اختیارلرله برابر جمله‌سی
احکام الهیه‌یی اوقومش اولان علمایه رعایت
کوسـتررلر • هر آدمه اختصـاصی اولان
ایشده تابع اولورلر • مثلا محاربه امرنده
سوز محاربات سابقه‌ده حسـن خدمتی
و یارارلغی کورلمش اولان قهرمانلرکدر •
بونلرك ترتیبـاتندن هیچ برکسه خارجه
چیقمیوب چیقانلر ایچون دخی تعییدن بشقه
جزا یوق ایسه‌ده چرکسلر ایچون تعییب اك
بیوك و اك آغر جزادر •
کذلك فقه ودیانت خصوصنده سوز علمانك
اولوب و یریلان فتوایه وایدیلان تبلیغه کمسه
مخالفت کوسترمز •
بوندن صکره ارباب صناعته وارنجـه‌یه قدر
هرکسك بلیشنه ومعلوماتنه کمال رعایت
کوستریلور ومثلا اسلحه‌یه متعلق بربحثده
تفنکجینك رأیی علمایه دخی تفوق ایلر •
بورایه قدر ویریلان تفصیلاتدن برفامیلیا وبعده
کوی ایچنـده‌کی اصول حکومت وصورت
مدنیتك تعیین ایتمش اوله‌جغی مأمول اولوب
ایشـته برقبیله و بعـده عموم چرکستان
ایچنـده‌کی صورت حکومت و مدنیـت
دخی ینـه بوندن عبارتدر • نه وقت عموم
کویلره وعموم قبائله متـعلق برایش اولور
ایسه اختیارلر و عالملر وسائر ارباب وقوف
طوپلانوب بیوك بر مجلس تشکیل ایدرلر
ومسئله محـاربه‌یه قدر بیوك برایش اولسه
بیله او مجلسده قرار و یریله‌رك صورت قرار
و یریله‌رك صورت قرار هرهانکی قبیله‌یه
هرهانکی کویه هرهانکی فامیلیایه تبلیـغ
ایدیله‌جك اولسـه قبول ایتمامك شـویله
طورسون قرارمذکور اوزرینه رأی بیله
و یرمك حدسزلك وحدسزلك ایسه عیب
اولدیغنـدن عموم خلق روی قبـول
کوسترلر •
چرکسلرك کندیلرینه لازم اشیایی اعمـال
ایتمك خصوصنده مهارتلری آثار صناعیه
لریله مشهود اولدیغندن اوبابده سویلنه‌جك
هیچ برسوز یوقدر • ارککلردن قطع نظر
قزلرك بیله همان یوزده قرقی و بلکه اللیسی
کوزلجـه قرآن اوقویه‌جـق قدر درس
کورملری دخی بدوی ظن اولنان اوملت
متمدنه ایچون بشقه‌جه بر مدار تحسیندر •
واقعا الك صـول وقتلرنده چرکستانك بو
انتظامنه بر درجه‌یه قدر خلل کلمشیدی •
لکن الله ایچون انصاف ایدلسـون ! یارم
عصر مدت موسقوفلره قارشو جنك ایدن
چرکسلر انجام کار دشمنی تا قلبکاهلرینـه
کـیرمش کوردکاری حالده اوج اعـلای
ترقیـده پرواز ایله بالجمـله ملل متمدنه‌نك
سرفرازی اولمق دعواسنه آغاز ایتمش اولان
فرانسزلرك کمال انتظاملریله برابر کچن وقعهٔ
هائله‌ده کوستردکاری شاشقنلق وقارغشه‌لق
قدر انتظامسزلق کوستردیلرمی ؟
ینه انتظام قدیملری سایه‌سنده ملیتلرینـه
دیانتلرینـه حریتلرینـه خاصلی عالمـده
موجودیتلرینه دشمن اولان روسلره برحسن
صـورتله بالمقابله هیچ اولمز ایسـه حریت
دینیه‌لرینی محافظه ایچون قالقوب عرضلریله
ناموسلریله زیرجنـاح مستلزم الفـلاح
عثمانیانه دخالت والتجا ایتدیلر •

بنم اعتقادمه کوره عالمده هر مدنیت هر اخلاق چرکسلرککی کبی اولمش اولسه ایدی . مدنیت حقیقیه او زمان حاصل اولور ایدی .

﴿ فرانسز اخلاقیله انکلیز اخلاقنك موازنه ومقابله‌سی ﴾

ملتلرك اخلاق وعاداتنی موازنه ایله اشتغال ایدن مدققلر هر ملته مخصوص اوله‌رق بعض اخلاق وعادات روایت ایدرلرکه ایشیدنلر تعجبدن کیرو طوره‌مزلر . انجق هر شی ضدیله تمیز ایدر قاعده‌سنجه بر ملتك اخلاق وعاداتنجه اولان غرابت انك مقابلی بولنان اخلاق وعاداتله مقابله ایدلدیکی زمان میدانه چیقه‌جغنه وانکلیزلرك اخلاق وعاداتنده اولان غرابت ایسه ضد کاملی دیمك اولان فرانسز اخلاقیله مقابله‌یه محتاج اولدیغنه مبنی اخلاق امم علماسی بو ایکی ملتك اخلاق وعاداتنی دائما بر برلریله مقابله ایدرلر .

بو موازنه‌یه الك اول شورادن بدأ ایدیلورکه :

فرانسزلر غایت متجسس بر قوم اولوب مثلا بر شمندوفر عربه‌سنده بولندیغی زمان اکر عربه ایچنده بولنانلری برر برر اوکرنمز وحتی بر درجه‌یه قدر ترجمهٔ حاللرینه دخی وقوف پیدا ایتمز ایسه مراقندن چاتلار بوکا مقابل انکلیزلر غایت فتورسز قوم اولدیغندن مثلا بر آدم ایله ایکی اوچ کون دکل دور عالم سیاحتنده درت بش آی رفاقت ایتمش اولسه‌لر او آدمی کندیسنه وکندیسنی او آدمه تقدیم ایدن اولمز ایسه کیم اولدیغنی اوکرنمکی مراق بیله ایتمز . بناء علیه فرانسز عمومی بر محله کیردیکی زمان کو یا فرق یللق احبابنك جمعیته کیریورمش کبی شابقه‌سنی چیقاراراق برله‌قدر اکیلوب کمال انبساط وتبسمله سلام ویرر . انکلیز ایسه یالکز جمعیته بورجلی اولدیغی اولدیغی تعظیمی ایفا ایتمش اولمق ایچون ضروری شابقه‌سنی چیقاروب انجق مرمر کبی طوس طونق چهره‌سنده بر خط تبسم بیله کورلمز اکر محل مذکورده اوتوره‌جق بر یر یوق ایسه فرانسز پاردونی باصدیروب « براز شو طرفه چکیلورمیسکز که بنده کندیمه بر یر تدارك ایده‌یم » دیه اوتوراجق بر یر آرار وخطاب ایتدیکی آدملر فرانسز ایسه « ممنونا افندم » معناسنه اولان (اوه‌ق بله‌ز بر موسیو) جوابیله یر کوسترلر . بو حال انکلیزه واقع اوله‌جق اولسه قرق ییل ایاق اوزری قالوب کیمسه‌یه « شو طرفه چکیلورمیسکز ؟ » دیه‌مز وکندیسندن بر طلب ایدلمش اولسه طانیمدیغی آدم ایچون یرندن بیله قیلدانمز . بو صورتله ایلك دفعه اولمق اوزره حاصل اولان بر معارفه اوزرینه فرانسز سرکذشت احوالنی کاملا نقل ایتدکدن بشقه باشنده‌کی شابقه‌یی نره‌دن قاچه الدیغندن بحثله النده‌کی سیغاره‌نك هانکی فابریقه‌نك محصولی اولدیغی ونصل اعمال ایدلدیکنی عریض وعمیق حکایه‌یه باشلار . ومخاطبی بولنان ذاتك سرکذشت احوالنی استفساردن قطع نظر ایاغنده‌کی پانطولونی نره‌ده وقاچه یاپدیرمش

اولدیغنی بیله صورار . بویله ایلك دفعه
اولمق اوزره انکلیز بر معارفه پیدا ایده جك
اولسه شاید الك اول برمی حبا دیه بیلورسه
باقی آغزینی بیله آچمیوب الندهکی کتاب
ویا غزته سنی مطالعه ایله مشغول اولور .
واکر اویله بر محلده بر فرانسز کلوبده
انکلیزك یاننده اوتوراجق اولسه نه کندی
احوالنی حکایه ایده بیلور . نه انکلیزك
احوالنی صورا بیلور . کندی احوالنی حکایه
ایده مز . زیرا انکلیز اهمیت ویرمك شویله
طورسون قولاق مسافری بیله اولمز . انکلیزك
احوالنی استفسار ایده مز . زیرا انکلیز حریفك
یوزینه بیله باقرق جواب الابیلسون .

بر یرده ایکی صالون اولسه بریسنده
بر انکلیز جمعیتی دیکرنده بر فرانسز جمعیتی
بولنسه بر ادم کلوب قپودن ایکی صالونی
آیری آیری دیکلسه انکلیز صالوننده یالکز
بر تك ادم کندی کندیسنه مرلدانیور ظن
ایدر . وفرانسز صالوننده (یکرمی کشی
وار ایسه) بش یوز کشی بوغاز بوغازه
جنك ایدیور قیاس ایلر . زیرا انکلیزلرده
بریسی سویلیوب سائر حضارك هپسی
دیکلمك وفرانسزلرده حضارك هپسی
بردن سویلیوب هیچ بریسی دیکلمامك
اخلاقلری اقتضاسندندر .

بتون پارس خلقی معاینه ایدیله جك
اولسه هم فکر وهم نیت بش ادم بولنه
بیلور ایسه لونده خلقی معاینه ایدیله جك
اولسه هم فکر وهم نیت بش بیك کشی
بولنه بیلور . زیرا انکلیزلر مکتبده نه
تربیه آلمشلر واو تربیه اوزرینه نه فکر حاصل
ایتمشلر ایسه فکر مذکور اوزرینه فکر
قائم اولوب او یولده دوام ایدرلر . فرانسزلر
ایسه هر بری کندیسی ایچون بر فکر
مخصوص پیدا ایدر . حتی بو سببه مبنی
بعض ظرفا دیرکه «عالمده بر انکلیز کورمك
کافیدر . زیرا انسان تکمیل انکلیزلری
کورمش اولور . لکن فرانسزلرك هپسنی
کوروب ده کورمدیکی یالکز بر ادم قالمش
ایسه انی ده کورمکه چالشملیدر .
زیرا او بر ادمده دخی فرانسزلغك
او زمانه قدر کورمامش اولدیغی بشقه
بر حالنی کوره جکدر»

بر انکلیز مدت عمرنده کندی قاریسندن
ویا نشانلوسندن بشقه کیمسه یه علاقه
ایتمامش دینلسه مبالغه یه حمل اولنمز .
حتی انکلیزلر برقزه اظهار عشق ایده جکلری
زمان «عشقیله برابر طوغدیغم ذات سز
اولدیغکزی کوکلك اخباری اوزرینه اکلادم .
عشقکزله مزاره کیتمکه مساعده بیورورمیسکز؟»
دیر . بوکا مقابل بر فرانسز مدت عمرنده
قاچ قاری کورمش ایسه هپسنه علاقه
ایتمش اولدیغی حکم ایدلسه اوده مبالغه یه
حمل اولنه مز . انجق هیچ بریسنك عشقیله
مزاره قدر دکل حتی قاریسنی کوردیکی
یردن کندی خانه سنه قدر ده کیتمامش
اولمسی مظنوندر . (هر قاعده نك شواذی
اولدیغی کبی بو خصوصده فرانسزلر ایله
انکلیزلرك دخی بعض شواذی اولمق قاعده یی
اخلال ایتمز)

فرانسزلرك مفارقته غربته اشتیاقه هیچ
یوزلری اولمیوب انکلیزلر بو بابده دخی

فرانسزلرك ضد كاملیدر . فرانسز مفارقت ایده‌جكی زمان فاملیاسی خلقیله واحباب وآشناسیله اوپوشور قوقوشور حتی برقاچی كوزلرندن بش اون طامله كوزیاشی دخی دوكر . مثلا پارسه شمندوفرله درت ساعت بریره كتمش اولسه كندیسنی دیار غربتده بوله‌رق آلام غربتله دلخون اولور . اشتیاق اوقدر اجبار ایدر كه مملكتك قوقوسنی بادصبادن حس ایدیورم ظننه دوشر . انكلیز ایسه مثلا قطب جنوبی سیاحتنه كیده‌جكی زمان كویا بالویه كیدیورمش كبی برادیو ایله ایریلوب قطب جنوبیده بولندیغی مدت خانه‌سنده اوتوریورمش كبی اقامت ایدر . اكر قرق سنه مملكتنه كلمامش اولسه قرق ییل دها حسرتلكنی چكمز حتی مملكتنه عودت ایلدیكی زمان كویا دون كتمش ده بوكون كلمش كبی برطورله كلور . لكن برفرانسز مثلا جزائرده بش سنه قالمش اولسه فرانسزلقدن چیقوب بیاغی عربلشور . برانكلیز ایسه سكسان سنه هندده قاله‌جق اولسه ینه كلدیكی كونكی انكلیزلكی قدر انكلیزدر .

فرانسز اوقدر افراطله سریع الانتقالدر كه « لب » دیمه‌دن لبلبی‌یی دكل لبلبیجی دكاننده نخود انبار بننك لبالب اوب انجیرله طولی اولدیغنه قدر انتقال ایدر . زیرا متكلم « لب » دیدیكی زمان بونك « لوب » لفظیله جهت مشابهتنی دخی كسدیرر . انجق بوقدر حزلی انتقالی ایله نقطهٔ مطلوبه‌یی اوقدر تجاوز ایدر كه اوجه مبدأ عزیمتی ایله هدف حركتی بیننده اولان بعد كندی انتقالیله ایتدیكی تباعده نسبتله قرب عد اولنور . انكلیز ایسه « لب » دینلدیكی زمان دكل « لبلبی » دینلدیكی وقت دخی انتقال ایده‌میوب اوزون اوزادی‌یه برتفسیره محتاج اولور ایسه‌ده انتقال ایده ایده بركره هدف مقصوده واررایسه برده‌ها باشنی كمسه‌نك اورادن بریره ایرلمز .

فرانسزلر باروت كبی حدید اولوب بركره آتش الورلر ایسه جهانی الت اوست ایدرلر . لكن برآن صكره بوشدندن اثرقالمز . انكلیزلر ایسه میشه اغاجی كبی برطورده اولوب آتش اغضابه نه‌قدر مقابل كتورلسه قولایلقله تأثیر ایتمز . بركره‌ده آتش الەجق اولورایسه حدتی میشه اودوننك قوری كبی كتدكجه تجدد ایدر كیدر .

فرانسزلر نه‌قدر متلون ایسه انكلیزلر اوقدر مكیندر . برفرانسز انسانله برساعتده دوست اولور . لكن دوستلغی ینه انجق برساعت ممتد اولوب حتی جزوی برسررشته ایله عداوته دخی انقلاب ایدر . انكلیزلر ایسه برآدمله پك كچ وكوچ دوست اوله‌بیلورلر . لكن دوستلقلری ده حیاتلریله برابر قائم اولور .

فرانسزلر قزلرك اخلاق وعفتنی محافظه‌یه اوقدر دقت ایدرلر كه برقز كندی اقربا وخویشاندن بشقه همان كیمسه ایله كزوب یوریه‌مز . فقط قوجه‌یه واردقدن صكره كمال حریته مظهر اولور . انكلتره‌ده ایسه قزلر قزایكن كمالیله سربستدر .

قوجه‌یه واردقدنصکره قوجه سندن
بشقه‌سیله کزوب یوروینمز . بناء علیه
ظرفادرکه « انکلیز قزلری قوجه‌یه واردقلری
زمان زمام حریتلرینی قوجه‌لرینه تسلیم
ایدرلر . فرانسز قزلری ایسه زمام حریتی
قوجه‌لری النددن الورلر »

انکلتره‌ده قاریلر قوجه‌لرینك حکمی آلتنده
بولنوب قوجه‌لر قاریلره اوقدر حکم ایدرلر که
(بعض غزته‌لرك دخی یازدقلری وجهله)
قاریسنه طاریلان برقوجه لاجل التحقیر
بربدل خسیس مقابلنده قاری بی صاتغه
قدر قالقیشور . فرانسه ده بالمقابله قوجه‌لر
قاریلرك حکمی آلتنده بولنوب اوقدر
تسلط ایدرلر که بو قدر محکومیت جاننه کار
ایدوب ده جاننه قیان قوجه‌لر دخی بولنور .

فرانسه ادبیاتنده محررلرك اکثریسی حیاتك
اهمیتنی اوقدر کوچولتورکه بونلرك فکرینه
تطبیق حرکت فرانسزلر ایچون فرض اولنه‌جق
اولسه عموم فرانسزلرك تلف نفس ایتملری لازم
کلور . انکلیز ادبیاتنده ایسه حیاته اوقدر
اهمیت ویریلورکه بر دقیقه زیاده یشامق
کار اولدیغی اثبات اولنه‌رق اکر انکلیزلر
بو امر ایله کندیلرینی مکلف بیلسه‌لر
انکلتره‌ده هیچ کیمسه‌نك جاننه قصد ایتمه‌سی
لازم کلور . حالبوکه انکلتره‌ده کندی
کندینی اولدیرنلر فرانسه‌دن چوقدر . حتی
برفرانسز کندیسنی تلف ایده‌جکی زمان کویا
بیوك برایش کوریورمش کبی ایشه نه‌قدر
اهمیت ویرر ایسه بر انکلیز تلف نفس ایده‌جکی
زمان بالعکس کویا برهیچ کسیورمش کبی
کندی کندیسنی تلف ایدر . حکمتی ؟

زیرا فرانسز آلایش دنیایه حیران اولوب
انکلیز ایسه دنیاده بنی بشرك حد وحسابه
صیغمز وظائف شاقه‌سندن بیزاردر .

حتی دینله بیلورکه انکلیزلر موزیقه
دیکله‌مك تیاترویه کیتمك وصنایع نفیسه
بدایعنه اعتبار ایتمك کبی حسیات نازکانه‌یه
تعلق اولان شیلری مجرد بر لذت مقصدیله
تلقی ایتمیوب کویا بودخی وظائف بشریه‌دن
ایمش کبی تلقی ایلر .

بناء علیه بر انکلیز نظرنده اینجه ساز
ایله داول سورناتك واعلا تیاترو ایله اورته
اویوننك همان هیچ برفرقی یوقدر .
اولکیلردن نه قدر تلذذ ایدر ایسه ایکنجیلردن
الدیغی لذت دخی بنه آنك عینیدر .

انکلیزلرك قیدسزلغی حساب ایدیله‌جك
اولسه کرك فنون وکرك صنایع جهتیله موفق
اولدقلری بونجه کشفیاتی کوردکجه انسانك
انکلیز اولادینك انکلیز اولمدقلرینه ذاهب
اوله‌جغی کلور . لکن انکلیزلرك برحالی
واردرکه بو ذهابه مانع اولور . اوحال
ایسه برانکلیزك یالکز برشیئه حصر همت
ایتمیدر . مثلا ارباب فنوندن بریسی
جغرافیایه حصر همت ایدرك کشفیات
اوغورنده بحر منجمد بوزلری اوسته‌نده
فدای جان ایدنجه‌یه قدر چالیشور .
دیکری آثار عتیقه تحریاتنده قازدیغی
چوقورلر اوزرینه یقیله‌رق دیری دیری دفن
ایدیلور صنایع جهتنه کلنجه مثلا
تیمورجیلك . عالمده قاچ پارچه تیمور ادواتی
وار ایسه همان اوقدر صنفه منقسم اولوب ویدا
یاعقله مألوف اولان براوسته مدت عمرینی

ویدا یاپمقده بکورز . کذلك یای اعمالیله
مألوف اولان اوسته مدت عمرنده بر ویدا
یاپامشدر .. بناء علیه بر انکلیز یالکز بر شی
اوکره‌نور و بیلور . بر فرانسز بالعکس
هرشیٔ اوکرنور فقط اوکرندیکی شیلر
ایچنده یالکز بریسنی بیلور فرض اولنور ایسه
انی ده بیلرلك مرتبه‌سنده بیله بیلور .

❁ برماکنه تماشاسندن نه عبرت اله بیلورز ❁

ماکنه تماشا ایتمشسکزدریا ؟ البته .
تماشا ایدر ایکن یالکز « های کافر
فرنکلر های ! عقلی دیدك فرنکستان ! »
می دیدیکز ؟ یوقسه ماکنه‌نك حرکاتنه
برنظر اعتبار ایله باقدیکزمی ؟

الله الله عالمده آثار طبیعیه‌دن عبرت
النه بیله‌جکنی اکلامشیدق .. فقط
برماکنه‌نك صورت حرکاتندن عبرت
النه بیله‌جکنی ایشتمامش ایدك .

های های ! بن بالعکس دعوا
ایدرم که برماکنه‌نك صورت حرکاتندن
اله‌جغمز عبرت بزم ایچون الك بیوك بردرس
حکمت اوله‌جقدر .

ماکنه فنی بیلمکه وهندسه‌یه آشنا اولمغه
دخی احتیاج قالمیه‌رق هرکس بداهة
کورور که مثلا برمطبعه ماکنه‌سی یاپیله‌جغی
زمان الك اول مقصد نه‌دن عبارت اولدیغی
نظر دقته النمش وایکنجی درجه‌ده بومقصدی
حاصل ایتمکه واسطه اوله‌جق اجزانك
یعنی تیمور پارچه‌لرینك حین حرکتده
هانکی قانونه تابع اوله‌جقلری دوشونلمشدر .

مثلا بز برمطبعه ماکنه‌سی اولدیغی
ایچون یوقاروکی مثالی شو وجهله توضیح
ایده‌لم که :

برمطبعه ماکنه سنده‌کی « مقصد »
ترتیب اولنمش صحیفه‌نك اوزرینه مرکبی
سورمك وکاغدی ماکنه‌نك یدهمتنه
بالتودیع باصدیرتارق دیکر طرفدن باصلمش
اولدیغی حالده المق خصوصندن عبارت
اولوب حالبوکه بوایش یالکز برالدن
چیقامیه‌جغنی و بش التی‌یوز الك (یعنی
بش التی یوز پارچه تیمورك) اجتماعیله
یاپیله بیله‌جکنه مبنی انلر ایچون اویله
برقانون قویملی ومثلا مرکبی الشدیره‌جق
تقطیر ایده‌جك تقسیم ایلیه‌جك وسوره‌جك
اولانلرك وقت وزمانلری وبوندن صکره
کاغدی عمه‌نك الندن تسلیم الوب باصه‌جق
وصحیفه‌نك اوزرینه کتوره‌جك واکری
بوکری اولمیوب ونه‌چوق ونه‌آز ونه‌آچیق
ونه‌قویو باصمیوب بروجه مطلوب طبع ایلیه‌جك
ونهایت بعدالطبع دیکر طرفدن کاغدی
ازمکسزین بورشدیرمقسزین کوزل کوزل
اعطا وتسلیم ایلیه‌جك مأمورلرك (النلرك)
وقت وزمانیله صورت حرکتلری غایت
معدل اولملی وقانون مذکورك هرحکمی
هرلفظی حتی هرنقطه‌سی حصول مقصددن
بشقه هیچ برشیئه دال اولمیوب تمامی تمامنه
مقصدی کوزتملی که حتی مقصد دخی
حاصل اوله بیلسون . اکر اوقانونك
هرحکمی یولنده اولوبده یالکز برنقطه‌سی
مخالف مقصد اولسه وفرضا دیشلی
چرخلردن بریسنك برتك دیشی حکم قانونه

مغاير اولەرق يااوزون ياقيصه ياقالين ياانجه
بولنسه بوقدرجق برسهوك مقصدى بتون
بتون برباد ايدەجكى بديهى وآشكاردر .

ايمدى برماكنه ايشلر ايكن تماشا
ايلدىكى زمان انسان شوذكر ايتديكمز
صورتلرى نظر دقت وعبرتله آلوب ده عقلدن
ادراكدن حسدن وقوفدن عارى يعنى
اجسام جامدەدن بولنان تيمور پارچەلرينك
مجرد حصول مقصدى متكفل بولنان برقانون
معدل حكمنه تبعيتله چاليشوب جبالايەرق
و بيوك وقوتلى پارچەلر بيوك ايشلرى وكوچك
وقوتسز پارچەلر حاللرينه ياقيشان وحصه
لرينه دوشن امورى اجرايه جانله باشله
چالشدقلرينى وشو حركات عموميەنك
نتيجەسى اولەرق اصل مقصده نائل يعنى
طبعنى درعهده ايلدكلرى كاغدى بروجه
مطلوب طبع ايدەبيلمك موفقيتنه واصل
اولدقلرينى كورسه ذهنى درحال انسانلرك
جمعيت مدنيەسنه انتقال ايتمزمى ؟ اجسام
جامدهٔ مجرد برحكم قانونه تبعيتله منتظما
حركتلرى ثمرەسى اولەرق حصول امله
موفق اولدقلرى حالده انسانلرك حالا بويله
برانتظام ايچنده كيرەمامش بولندقلرينه
شاشمزمى ؟

واقعا حريت شخصيەسنه تماميله
مالك اولان برادمك برتيمور پارچەسنه بكزه
ديلەماسى لازم كلور . انى بن دە بيلورم
لكن نه يپالم كه بكزه ديلەميەجكى نه قدر
دعوى ايدلسه ينه بكزه دليور . برتيمورجى
دكاننه كيرديككز زمان كوررسكز كه عملهدن
بريسى بش اوقەلق باليوزى قالديرمش
شاقر شاقر تيمور دوكيور . برفابريقەيه
كيرديككز زمان ينه كوررسكز كه اوراده
عمله قوللرينه بدل ايكى تيمور پارچەسى
قويمشلر اوده شاقر شاقر تيمور دوكيور .
شمدى عمله ايله فابريقەدەكى تيمورك نه فرقى
قالدى ؟

شوراسنى اونوتميورزكه انسانلرك حالا
برماكنه ادواتى قدر منتظماً حركت ايدەمامەلرى
حقنده بيان ايتديكمز اسف انسانلرى
برتيمور فابريقەسنه برلشديرەجك كبى برلشديروب ده
تيمور دوكديرمەدكلرى ايچون دكلدر .
انلرى « مدنيت » دنيلان فابريقەيه
برلشديروب ده اوراده فضائل انسانيه
معمولاتنه خدمت ايتديرمكدر .

امادنيلەجك كه بوقاروده تيمور دوكن
عمله ايله تيمور دوكن الت يالكز عمليات
صناعيەدە متناسب دوشمشيدى عجبا مدنيت
ماكنەسنك عملياتى خصوصنده انسانلر
فرداً بعد فرد برماكنەنك اجزاسنه نسبت
ايدلەبيلورمى ؟ بز ايده بيلورز .
شويله كه :

جمعيت مدنيەنك هيئت عموميەسنى
نظر تمزدە تصور ايتديكمز زمان بوليورزكه
جمعيتدن مقصد سعادت و بونك وسيلهٔ
حصولى دخى فضائل انسانيەدن عبارت
اوليور . بومقصدك حصولى بولنده
انسانلرك (جسماً دكل اقتداراً) الكيوكلرى
الك آغر ايشلرى درعهده ايتمش . والك
ضعيفلرى ينه حاللرينه ياقيشان ايشلرى
اوزرلرينه المش . هربرى وظيفەلرينى
ايفايه مستعد . انجق واسفا كه ! بونلرك

تابع اوله جقلری قانون جمله سنك ایقاعلرینه
ایصال ایدلمامش .

شو حالده بیلورمیسکز نه یه دونمش ؟ مثلا .
مثالمز بولنان مطبعه ماکنه سنده کرك مرکبلك
وکرك مرکبی تصفیه یه تقسیمه وسورمکه
مخصوص اولان چرخلر اوماکنه نك تابع اولدیغی
قانون اقتضاسنجه مرکبی برمنوال محرر تصفیه یه
بیلمه نه یه همت ایده جك یرده ایچلرندن بری
ویا برقاچی تلویثه خدمت ایتمکه باشلامش
وسلندر کاغدی نه آز نه ده چوق باصمیه رق
بروجه مطلوب طبع ایتمسی حصول مقصدی
تأمین ایده جکندن سلندر اوزرنده بولنان
التلرك اول صورتله حرکت ایتملری لازم
کلورکن ایچلرندن بری ویا برقاچی حکم
قانونی بیلدیکندن یاچوق باصه رق حرفلری
ازمش ویا هیچ باصمیه رق کاغدی بم بیاض
چیقارمش ویاخود باصمش اما اسکره شرینتلر
کاغدی بوروم بوروم بورشدیروب ثمرهٔ
همت هیچ برشیئه یارامامش .

ایشته بز انسانلرك ومدنیتك حالنی دخی بعینه
بویله کورمکده یز . اکر عالمده بالکز مدنیتدن
مقصد نه ایسه صحیحا انی کوستر . برقانون
اولوب ده انسانلرهب بوقانونه تابع اولسه لر مقصد
تمامیله حاصل اوله جغنه هیچ کیمسه شبهه
ایده مز . فقط نه فائده که ذاتا اوچ ایچی قدر
بریردن عبارت بولنان سطح ارضده بکدیکرینی
ناقض ملیونلرجه قوانین اولوب بوقوانینك
محکوملری وظیفه لرینی ایفایه قالقشدقلری
کبی نتیجهٔ حرکت دنیانك هرج ومرج
اولمسندن عبارت قاله جق . مثلا شوراده
برنامه منسوب برملت کوریلور که املی
هندستانی ضبط ایتمکدر . یعنی اوملت
اوزرینه قونیلان قانون محکوملرینه وظیفه
اوله رق هندستانك ضبطی صورتنی قویمشدر .
اوته طرفده دیکر برنامه منسوب برخلق دها
بولنورکه اوده کندیسنك تابع اولدیغی
قانون اقتضاسنجه هندستانی اولکینك
تجاوزندن محافظه یه مجبوردر . شوایکی
ملتك ارا سنده دیکر برنامه منسوب برخلق
دها بولنور که هندستان ضبطنه کیده جك
اولانك کندی وطننی چکنه مسنی کندیسنك
تابع اولدیغی قانون حکمنه مغایر کوره رك
اوقانونك حکمیله معارضه اعتراضه مجبوردر .
هندستان دنیلان یرده ایسه برخلق
واردرکه مملکتنی فتح واستیلا هوسنده
بولنانه «خوش کلدك» دیمك شویله
طورسون کندیسنی اومعارضدن محافظه
ایتمك ایستیانه بیله تشکر ایتمیوب تابع
اولدیغی قانون اقتضاسنجه اودخی بومحافظك
حفظندن !... یاقه یی قورتارمغه چالیشور .
ای ! ایشته بودرت صنف خلقی مدنیت
ماکنه سنك درت بیوك پارچه سی فرض
ایدر ایسه ك وبونلر دخی بکدیکرینه
توفیق قبول ایتمیان برر قانونه تابع اولورلر
ایسه اوته طرفدن برقوهٔ سائقه ماکنه یه
حرکت ویروب بوارکان اربعه یه ایشلرینی
کوردیرمکی امر ایدر ایسه نتیجهٔ حرکت
نه اولور ؟ بدیهیدرکه درت رکنك دردی
دخی بوغاز بوغازه کلور .

بوحاله کوره هانیا مقصد زده
قالدی ؟ مدنیت فابریقه سندن بکله نیلان
خدمت بومیدی ؟

حالبوكه بز بوراده اومدنيت فابريقه سنك الك جسيم ركنلرينى اله الدق . يا اوماكنه‌نك كوچك پارچه لرينه نه ديه‌لم ؟

فرانسه كوز عزلك اوكنده . اولكى سنه دوكيلان قانلر ايسه حالا قوريمدى . هيئت ملتدن عبارت بولنان و برينه المان وديكرينه فرانسز دنيلان ايكى ركن كبير عكسى حركتله چارپيشوب‌ده فرانسز نامنده اولانى بالنسبه دها قوتسز چيقارق بوزيلوب حركت منتظمه‌سنى شاشردیغى آنده مدنيت ماكنه سنك اجزاسندن اولان اركان صغيره دخى شانغر شانغر قيريله‌رق پك چوق وقتده انجق تعمير قبول ايده‌بيله‌جك برحاله كيردى .

بورايه‌قدر وبريكمز تفصيلاتدن استنباط ايلديكنه كوره اكر انسانلرك جمعيت مدنيه‌سندن عبارت بولنان فابريقه‌يه برمطبعه ماكنه‌سى قدر انتظاملى برقانون قونلمش اولسه جمعيت مدنيه دخى مذكور مطبعه ماكنه‌سى كبى طيقر طيقر ومنتظماً دونه‌رك بوحركتدن مقصد غايه‌مز بولنان سعادت بركاغدك طبعى قدر سهولتله حاصل اوله‌جغى اعتقادنده‌يز .

پك اعلا بوانتظام هانكى قانون طرفندن كله‌جك ؟ بديهيدركه « حقيقت » دنيلان برقانون طرفندن كله‌جك .

بونك اثباتى پك قولاى برشيدر . لوندره‌ده بولنان براهل حسابه « ايكى كره ايكينك نه مقداره بالغ اوله‌جغى حقنده‌كى اعتقادك نه‌در ؟ » ديه صوراجق اولسه‌ق نه‌دير ؟ شبهه يوقكه « اعتقادم درده بالغ اوله‌جغندن عبارتدر » دير كذا چينده بره زلياده هوتانتوده ماداغاسقارده بلكه‌ده - بعض حكمانك ذهابنه كوره حيوان مدرك وارسه - بالجمله سياراتده بيله ايكى كره ايكينك درت ايتديكى تسليم اولنور .

ديمك اوليور كه « حقيقت » هر يرده طوغرى هر يرده مسلم بولنيور . دائماً انتظام واتفاق حاصل ايدييور .

ايشته جمعيت انسانيه‌ده نه‌زمان كه اوقانونه اتباع ايدرسه كافه برماكنه حكمنده بولنوب منتظماً ايش كوررلر .

﴿ مارى ستوارتك ترجمۀ حالندن مابعد ﴾

بونلرك جمله‌سنك محاكات واقعه‌سى جمع وموازنه ايديله‌جك اولور ايسه كوريلوركه مارى ستوآرت اسقوچيا قراليچه‌سى اولمق حيثيتله خلقك ممنون اوله‌جغى برقراليچه دكل ايدى . پك سفيه وپك مسرف وعيشه وعشرته وذوق وصحبته انهماكى درجۀ افراطده طبع شهوانيسنه الك كوچك برخدمتى وطننك الك بيوك برخدمت مقدسه‌سنه ترجيح ايدر اولديغندن اوزمان كرك اسقوچيا وانكلتره‌ده وكرك ممالك سائره‌ده بوقبيل حكمدارلردن پك چوغنك عليهنده خلع جمعيتلرى تشكل ايتمش وحتى برطاقى خلع ايدلمشدر . قوجه‌سى دارنله پك قتلى خصوصنده ذى مدخل اولديغى قپانه‌جق بيله اولسه قاتلر حقنده اغماض ايلديكى بديهى بولنمغله بودخى كندى عليهنده بيوك برحكم ويرمكه سند اوله بيلسون هله نظرنده عفتك هيچ قدرى اوليوب

شهوات نفسانیه سنه مغلوبیتی بتون بتون
استکراه ایدیله جك بر صفت مذمومه عد
ایدلسون . انجق تمام اون سکز سنه حبسدن
صکره بوقدر محبوسیت جزاسی کافی عد
ایدلمیوبده غایت حیله کارانه بر حکمله
یورکلر طیانه میه جق بر صورتده اعدام
ایدلمسی بیچاره حقنده پك فضله بر جزا اولمغله
کندیسی حقنده آجیادق والیزابت علیهنده
دخی لعنت اوقومه دق کمسه قالمامشدر .
مترجمین احوالدن بعضیلری ماری ستوآرت
حقنده الك طوغری محاکه اولمق اوزره شو
صورتله اداره لسان ایدرلر که :
ماری حد ذاتنده ذم وقدح ایدیله جك بر قز
دکل ایدی . ذم وقدح دکل اعدامنه قدر
سببیت کوسترن حاللر ایکی سببدن ایلرو کلدی .
بریسی عصرك پروتستانلق وقاتولیکلك
دعوالری ایچنده بر حکمدار هانکی طرفی
التزام ایده جك اولسه دیکر طرفك خصومتیله
ینه امنیتی سلب ایده جکی قضیه سیدر که
بو قضیه اقتضاسنجه ماری ستوارت کبی
سفیه بر قادین دکل کوچلی قوتلی بر ارککك بیله
اسقوچیاده پك کوچلکله دیکیش طوتدیراجغی
تسلیم اولنور . ایکنجیسی مارینك فرانسه
سرای قرالیسنده عالمده عمر دیمك عیش
ونوشدن عبارت اولدیغنه دائر الدیغی
تربیه در . یوقسه ماری یا او عصرده
کلمیوبده شمدیکی عصرده کلمش ویاخود
اسقوچیادن بشقه بر یرده قرالیچه بولنمش
اولسه ایدی تبعه سنی الك زیاده ممنون ایتمش
اولان حکمدارلر صره سنه کچر ایدی .
نه چاره که فرانسه سرای قرالیسنده امتزاج
ایلدیکی خفت مزاج ایله انکلیزلره بر درلو
یارانه مدی .   نهایت

﴿ بعض قوشلره موزیقه تعلیمی ﴾

حیوانانك تعلیم ایدیلان شیلری
اوکرنمکده اولان استعدادی فنا تدقیق
ومقایسه یه دخی حاجت قالمقسزین بونجه
معلم حیوانانه عطف نظر ایله معلوم اوله بیلور .
تعلیملی میمون ایوشبك وسائره دن قطع نظر
بر وقت استانبوله کتوریلوب خلقه سیر
ایتدیرلمش اولان بیاض فاره لر کندیلرینه
مخصوص اولان کوچوجك عربه لره
قوشولوب عربه یه بنمش اولان دیکر فاره یی
چکمك ومنی منی طوپلری اتشله یوب اتمق
کبی معرفتلری اثار بنك بو اسنده کورمیوب
صکره دن بالتعلیم اوکرندکلرینه وکذلك
ینه غلطه یه کتوریلوب سیر ایتدیریلان
بر قوشك اوزرلری فرانسزجه حروفاته یازلمش
اولان مقوالری بر بر بالتنظیم اولجه کاغد
اوزرینه یازلمش اولان اسامی یی یازمغی دخی
تعلیم ایله تحصیل ایلدیکسنه مبنی تعلیم
ایده بیلك یولنی کوزلجه بیلدکدن صکره پك
چوق حیوانانه درلو درلو شیلر اوکره دیله
بیله جکی هر حالده تسلیم ایدلمك اقتضا
ایدر . هله قوشلرك نغمه پردازلغده ذاتاً
استعدادلری اولمق مناسبتیله بر فاره یه عربه یه
قوشولوب چکمکی اوکرنمکدن دها سهولتله
بر قوشه موزیقه اوکردیلدیکی یعنی مطلوب
اولان بر هوانك عادتا قانون موسیقی یه موافق
اوله رق اجرا ایتدیرلدیکی تجارب متعدده
ایله میدانه چقار .

قوشلره موزیقه تعلیمی مراد اولندقده جزو بتلرك استعداد شاكردانی امتحان ایتملری كبی امتحان لازمدر .

معلوم اولمق لازم كلدیكی اوزره جزو بتلر كندی مكتبلرنده اوقوتدقلری شاكردانه بركره اصول قرائت وكتابتی اوكرتدكدن صكره چوجغك استعدادی مثلا طبابته ایسه اكا هیئت اوقوتمق كبی استعدادینك خلافنی تعلیمه بیهوده یره چالشمزلر . ایشته بونك كبی الك اول موسیقی یه استعدادی اولان قوشلری آیرمق وقارغه كبی موسیقی یه استعدادسز اولنلری تعلیمه چالشیوب قره طاوق وقناریه و بلبل مثللو مستعدلری تعلیم ایتمك لازم كلور .

استعداد خصوصنده شودخی دقت اولنه جق برشیدر كه :

قوشلرك صداسی ایكی درلو اولوب بریسی برقاچ الف مقداری ممتد اولور . بلبل وقناریه وسائره صدالری كبی . دیكر نوعی بویله ممتد اولمیوب منقطع بولنانلردر . قره طاوغك صداسی كبی . امدی قوشه تعلیمی مراد اولنان هوا بعض اوپرا پارچه لری كبی ممتد پرده لی برشی ایسه آنی قره طاوغه تعلیم ایتمكه چالشمامالی . زیرا بیچاره حیوانك سسی متحمل اوله میه جغندن اوكرنه مامكده معذوردر . بوقبیل هوالری قناریه وبلبل وامثالنه تعلیم ایتمك اقتضا ایلر . كذلك هوا منقطع پرده لی اولور ایسه آنی بلبل وقناریه مقوله سنه تعلیم ایتمكه چالشمامالی زیرا انلر صدالرینی منقطع اوله رق چیقاره میوب بناء علیه درسنی اوكرنه مز . اوقبیل هوالری دخی قره طاوغه تعلیم ایتملیدر .

تعلیم اولنه جق قوشك دها یالاز ایكن تدارك اولنمسی لازمدر . اوقدر اولملی كه كندی كندیسنی بسیله یه بیلملی .

یاوری یی یواسندن الدقدن صكره بیوجك برقفسه قویملی . قفسك هرطرفنه كاغد یاپشدیرلمش و برجهتی اغاجلق وچیچكلك ودیكر جهتی ابنیه و برطرفی غروب ویاخود طلوع شمس رسملریله مرسم بولنمش اولمق اقتضا ایدر . قفسك ایچنه یارم پورتقال كبی قبه لی برایكی آینه وضع وتعلیق ایتملی .

قفسك طوراجغی محل زفیری قراكلق اولمق وهركون اون ایكی ساعت قدر قفس قراكلقده قالوب اون ایكی ساعت مدت دخی قفسك یاننده بش التی غاز لامبه سی یاقمق دخی لازمه دندر .

نغمه ایدن قوشلرك اغلبی یدی نوطه یی پس وتیز اولمق اوزره ایكیشر پرده دن اجرا ایدرلر . بنابرین تعلیم اولنه جق هوانك غایت پس برپرده سی اولوب ده قوشك او پرده نك حكمنی ویره میه جكی اكلاشیلور ایسه مذكور پرده بردرجه دها تیزدن اجرا اولنمق وكذلك قوشك اجرا ایده میه جكی قدر تیز پرده اولور ایسه آنی دخی بردرجه دها اشاغی یه ایندیرمك صورتیله نوطه یی تعدیل ایتملیدر .

تعلیم اولنان قوش صداسی ممتد اولان قوشلردن ایسه مشق كمان ایله و برملی واكر صداسی منقطع اولان قوشلردن ایسه اوحالده رهاوی دینلان صندق چالغیسی

مشق ویرمك ایچون اك كوزل بر آلتدر . انجق كمان ایله مشق ویریله جك ایسه كمانی نوطه موجبنجه چالمالی زیرا از یردن چالنان هوالر مطلقا بر دفعه چالندیغی زمان دیكر دفعه چالنانه اویمیه جغندن قوش هانكی مشقی اوكرنه جكنده مطلقا متحیر قالور .

مشق اعطاسی لازمه لر یاقیله رق قفسك اطرافنده ضیا ویرلدیكی زمانه مخصوص اولدیغی محتاج ایضاح دكلدر . شوراسنه دقت ایتملی كه مشق ویریلور ایكن اصلا سس چیقارلمامق لابددر . زیرا قفس ایچنده كی قوشك كندیسنی بر بغچه اكده وبغچه لكك اوساندن خالی بر یرده بولندیغی وآینه لر ایچنده كندیسنی كوردیكی زمان كویا بنی نوعنی كوریورمش وكمانك سسنی دخی مذكور آینه ایچندن كوردیكی قوشك سسنی ایشیدیورمش ظن ایتمسی مطلوبدر .

ایدیلان تجربه لردن اكلاشلدیغی اوزره بوصورتله تعلیم ایدیلان قوش اكر هنوز بنی نوعندن نغمه تعلیم ایتمامش ایسه ذاتاً نغمه پردازلق ایچون طبیعتنده موجود اولان استعدادی مطلوب اولان هوایی چالمغه حصر ایدرك ایكی اوج آی ظرفنده بر هوایی پك اعلا اوكرنور واندن صكره نغمه ایده جكی كلدكجه دائما او هوا ایله نغمه ایدر . شوقدر واركه بر قوشه ایكی هوایی اوكرتمك پك مشكلدر .

ایتالیاده بر حكیمك سقاقوشنه (باشی قرمزی اولمق مناسبتیله ترك تسمیه سیله برابر) برالاتورقه هوا تعلیم ایلدیكی وقوشك مذكور هوایی كویا غایت لطیف بر كماله چالنیورمش كبی اجرا ایتدیكی غزته لرده اوقونمشدر .

تاریخ طبیعی حیواناتك تعلم دكل تقلیده اولان استعدادینی اوقدر بیوك كورور كه حتی بعض حیوانلرك اصلا تعلیم كورمكسزین دیكر بعض حیونلرك صداسنی تقلید ایلدیكنی دخی حكم ایلر . لكن موزیقه خصوصنده حیواناتك یالكز كندی تقلیدلری كافی كوریله میوب مطلوب اولان هوایی بحق اجرا ایده بیلملری ایچون مطلقا تعلیم مجبوریتی دركاردر .

قوش بسیله مكی مراق ایدنلر قوشه موسیقی تعلیم ایتمك ایسته دیكلری زمان بلبلی سائر قوشلره ترجیح ایدرلر . زیرا اوشوریده حیوانك نغمه یه پك زیاده انهماك واستعدادی اولدیغی كبی صداسی دخی درجهٔ كفایه ده در . حتی یارم نوطه لری بیله اجرایه مقتدردر كه سائر قوشلر یارم نوطه دن پك ده سس چیقارامزلر . لكن بلبل مطلقا طشره ده طوغمش ویالاز لانجه یه قدر احرارانه یشامش اولدیغندن قفسه یعنی زندان اسارته كیردیكی زمان طیانه میه رق اونده طقوزی هلاك اولمقده در . بوفنالغه محل ویرلمامك مراد اولنور ایسه صداجه بلبل قدر زنكین اولمامسنه باقیوب قناریه یی ترجیح ایتملی . زیرا قناریه قفس ایچنده طوغمش اوله جغندن محبوسیت اضطرابیله مضطرب اولمز .

✤ تنویرك الك اسلم صورتی ✤

انسانلر طاغلرده اورمانلرده حیوانات
وحشیه کبی کزوب توزدقلری یعنی شمدیکی
امریقا واوستورالیا وحشیلری قدرده تمدن
ایده میوب دها برنجی مرتبهٔ اجتماعده
بولندقلری زمان سائر حیوانلر کبی اقشام
غروب شمسدن صکره اینلرینه چکیلوب
عالمی ظلمت شب قاپلار قاپلامز انلریده‌خی
ظلمت خواب استیعاب ایلدیکی ادنا بر ملاحظه
ایله تسلیم اولنور .

کذلك پك سطحی بر تأمل ایله استخراج
ایدیله بیلورکه اولاد بشر کیجه نك
برمقدارینی کوندوز کبی اشتغاله تخصیص
ایده جك قدر طریق تمدنده برخیلی
مسافه قطع ایلدکدن یعنی حوایج مدنیه یی
استحصال ایچون کوندوزلرك مدتی
یتشمیه جك قدر مشغول اولمغه باشلادقدن
صکره واصل اولمشدر .

موزه خانه لرده بر نظر مخصوص امعانله
سیر و تماشا ایدیلان محکوکات عتیقیه یه
باقیلور ایسه ابنای بشر تنویر امکنه ایچون
الك اول عادتا آتش یاقمغه باشلایوب نه دن صکره
مشعله ایقادینی ایجاد ایتمشدر .

تنویر امکنه کیجه چالشمغه اولان
احتیاجك درجه سیله و یاخود کیجه
کوریله جك ایشك نزاکت واهمیتیله متناسب
اولدیغی بدیهیدر . بناء علیه مدنیت وسعت
بولمغه واولاد بشرك عملیاتی دها زیاده
اهمیت کسب ایتدکه باشلادقجه آتش مشعله
وقندیل کبی واسطهٔ تنویرلر درجهٔ کافیه ده
کوریله میوب موم ولامبا درجه سنه قدر
وارلمشدر .

عصرمزده مدنیتك مشهود اولان
درجهٔ ترقیاتنه کوره وسائط تنویر دخی
پترول وکومورغازینی وحتی ضیای الکتریقیه یی ده
بوایشده قوللانمق مرتبه سنه قدر وارمش
اولوب انجق هیچ بر وقتده نظر اهمیتدن
دوشورلمامك لازمکلان حفظ صحت ومحافظهٔ
تصرف قضیه لری بعض صنف انسانلر
ایچون اوله پترول وغاز ایله تنویر امکنه یی
مضر کورمکده بولنیور .

بعض صنف انسانلر دیدیکمز کسه لر
کتاب مطالعه سی و یازی یازمق و یاخود
قویومجیلق وساعتجیلك کبی خدمتلرده
بولنان ذوات اولوب بونلر اکرچه خدمتلرینی
راحت راحت ایفا ایده بیلمك ایچون چوق
وقوتلی ضیایه محتاج ایسه لرده ضیانك کوزه
اولان تأثیری وچوق ضیا حاصل ایتمك ایچون
مصرف اختیاری لزومی دخی دقت اولنه جق
بر قضیه در .

(ماغازن پتورسق) نامیله فرانسه ده
طبع ونشر اولنان بر مجموعهٔ مصوره ده امکنه یی
وعلی الخصوص قرائت و کتابت و یاخود
صنایع دقیقه ایچون مشغولیت محلنی تنویر
ضمننده بر صورت کوستریلیور که کوزلری
محافظه ایچون الك اسلم صورت بو اولمغله
برابر اداره ایچون دخی بوندن اعلا یول
تصور اولنه مز .

شویله که :

اوطه نك اورته یرینه کو چوك بر لامبا
قویملی ولامبانك اطرافنه یوجك وکروی

الشکل وایچی صوطولی شیشه‌لر وضع ایتملی بوشیشه‌لرك هر برندن عکس ایدن ضیا اصل لامبا ضیاسنك برقاچ مثلی اولدیغی کبی بومقدار شیشه‌لرك عددینه کوره دخی مزداد اوله‌جغندن بوصورتك تصرفه ایده‌جکی خدمت بدیهیدر .

صحت جهتنه کلنجه :

کرك پترول لامبالرینك وکرك غازلرك کوز ایچون مضر اولمسی بونلردن اطرافه انتشار ایدن خطوط شعاعك هم قالین اولمسندن وهمده سرعتله منتشر اولوب کوزلره چارپمسندن نشأت ایتمکده‌در . اکر ضیا ایچی صوایله مملو شیشه‌دن مرور ایدر ایسه انکسار خطوط ضیا قاعده‌سنجه خطوط ضیا منکسر اوله‌رق بعده بالتکثر انتشار ایدن شعاع هم غایت اینجه اوله‌رق انتشار ایدر همده سرعتله منتشر اولمیوب بوحاله کوره کوزجه برکونه سوء تأثیری کورلمز .

بعض اطبانك توصیه‌سی اوزرینه برالق لامبالرك اوزرینه اباژور دینلان کلاهلر کچورلمش اولدیغی معلومدر . خلق ظن ایتدیکه بواباژورلرك مزیتی کوزلر کولکه ایچنده قالوبده باقه‌جغی اشیا ضیا ایچنده بولندیغی زمان کوزك یورلمامسندن عبارتدر حالبوکه بوظن دیکلشدر . اطبانك برمنوال محرر توصیه‌سی ده . زیرا اطبانك مرادی خطوط شعاعی کوزه اصابتدن منع ایتمك اولوب انجق کوزلر اشیای مرئیه قدر ضیا ایچنده بولنمیوب ده قراکلقده اولان کوز دها ایدنلق بریره باقار ایسه دها تیز یورلدیغی وقاشدیغی مؤخراً تسلیم اولنمشدر .

لامبالرك اوزرلرینه کچوریلان یوزلی کره‌لر اکرچه بردرجه‌یه قدر ایچی صوایله مملو بولنان شیشه‌لرك خدمتنی کوره بیلور ایسه‌ده بونلر خطوط شعاعی اینجه‌لتمیوب عادتا حقیله انتشاردن منع ایتمکده اولدقلرینه وصوایله مملو اولان شیشه‌لر ایسه هم خطوط ضیایی اینجه‌لتوب همده انعکاس ایله ضیایی تکثیر ایلدیکنه مبنی هرحالده شیشه‌لر اولی ومرجح کورنمکده‌در .

ضیایی برمدور جامدن کچوره‌رك تأثیرینی ازالتمق دخی حکمت طبیعیه‌نك بردستوری مقتضاسندن اولوب حتی فوتوغرافیا صنعتیله اشتغال ایدنلر قولودیوم ونترات دارژان استعمال ایتدکلری اوطه‌نك پنجره‌لرینه صاری جام طاقمقله ضیای شمسك نترات دارژان اوزرینه اولان تأثیرینی منع ایدرلر .

بوقاعده لامبالك اوکنه قونیله‌جق شیشه‌لر حقنده دخی جاری اولور . شیشه‌لرك ایچنه قونیله‌جق صو برنك ایله بویاندیغی زمان اندن انتشار ایدن ضیا دخی ملون اوله‌رق انتشار ایدر .

اکر ضیایی بویامق صورتی التزام اولنه‌جق ایسه شوکا دخی دقت ایتملیدر که کوزلر برنك ضیا ایله منور ایکن دیکر برنکه تحول ایدنجه اولکی رنکده بولندیغی مدت چکدیکی یورغونلغی درحال غیب ایدر .

انجق بوبابده رنکار بیننده برنوع

تشریفاته دقت ایتملی . الك اول غایت آچیق
مائی وانذن صکره آچیق یشیل ودها صکره
آچیق بنفشه رنكلی ضیا قوللانیلور ایسه
سکز ساعت مشغول اولمش اولان کوزلر
عادتا یارم ساعت مشغول اولمش قدر
یوریلور .

اکر شیشه‌لرك بعضیسی قویو مائی
بعضیسی قویو یشیل بعضیسی قویو صاری
و بعضیسی بیاض اولور ایسه بونلرك ضیالری
بکدیکرینی قطع ایلدیکی زمان بر رنكك دیکر
رنکی قطع ویاخود انکله امتزاج ایتمسندن
دها اوقدر رنکلر حاصل اولور که لطافتنه
طویولمز . اوقومق و یازمق ایله مشغول
اولان محررلر ایچون یازی طاقمنك یاننه بر ماصه
قویارق اوزرینه عادتا بر رنك اسیرماچت
مومی وضعله اوکنه بیوجك بر قاوانوز ایچنه
آچق مائی رنکلی صوطولدروب وضع
واول صورتله اوقویوب یازمق تکرار تکرار
توصیه ایدیله‌جك برشیدر . زیرا مطالعه
ویاکتابتله براز زیاده‌جه اشتغال ایدوب ده
اوتوز یاشنه وارمقسزین کوزلك استعمالنه
مجبور اولمیانلری نادر و بلکه اندر اوله‌رق
کوره بیلورز .

— فقره —

پارس کبارندن بر مادام چوجق
طوغورمش اولدیغندن چوجغنه باقق
ایچون بر سود والده ارامغه باشلار .
بو بابده هرکیمه مأموریت ویرر ایسه
بوله‌جغی سود والده‌نك غایت عفیف اولمسنی
توصیه ایدر .

پارسده سود والده بولمق ایچون اوزون
اوزادی‌یه تحریاته دخی حاجت اولمیوب بر هفته
ایچنده سکز اون قدر سود والده کلور .
لکن کیمسنك قوجه‌سی کیمسنك کندی
چوجغی اولمسی و بر طاقمنك دخی عفتی
مشکوك بولنمسی مادامه‌یه قبولانمغه مانع
اولور . اوقدر ارارلر اوقدر طرارلر مادامك
ایسته دیکی کبی بر سود والده بولنه‌مز . برکون
مادام غایت عزیز احبابندن بر قادین ایله
اشبو سودانا مسئله‌سی اوزرینه درتلشمکه
باشلار . « آه همشیره‌جکم ! چکدیکم
صقندی‌یی بیلمزسین . یکرمی کوندر بر سودانا
ارایورم بوله‌میورم قوجه‌سز چوجوقسز
اولنلرك ده عفتنه اعتماد ایدلیور » دیمسیله دوستی
« الیمك التنده بر دانه‌سی وار که تمام سزه لایقدر .
نه قوجه‌سی وار نه کیمسه‌سی . چوجغی ده
هنوز وفات ایتدی عفتنه بتون جهان
شهادت ایدر » دیمش و مادام « اویله ایسه
قوجاسی اولمدیغی حالده نصل کبه قالمش ؟ »
دینجه « آ ! آ همشیره‌م . رؤیا حالنی
بیلیورمسین ؟ هیچ رؤیا کده قوجه‌کی
ویاخود بشقه برهوسکارینی کوردیکك
یوقیدر ؟ انسان رؤیاده ده ؟ کبه قالور .
حتی اشته بن بیله درت ایلق کبه‌یم ایناغز
ایسه‌ك پاپاس غره غوار بوسه صورده باق »
جوابنی ویرمش .

— کرچکدن غریبه —

— ماغازن پیتورسق نام مجموعه‌ده کورلمشدر —

فليقس دازارا نام محرر طول عمر حقنده برمثال غريب اولمق اوزره امر بقاده توكومان نام محلده ساكن لو يز ترقسو نامنده برعرب قاريسى خبر ويرر . انجق مومى اليها مزبوره حقنده معلومات كافيه ويرهميوب اولبابده محتاج اولديغمز معلوماتى ديكر طرفدن اخذ ايلدك .

١٧٧٩ سنۀ ميلاديه سى حزيراننك برى تاريخيله قوردوده توكوماندن يانه شويله برمكتوب يازلمشدر .

بورايه يدى ساعت مسافه ده كائن آلتاغاراسيا نام محلده لو يز ترقسو نامنده برعرب قاريسى واردركه وقتيله اوراننك باش پاپاسنك كوله سنك قزى ايمش پاپاس مرقومك تاريخ وفاتندن ومزبوره يه ايديلان بعض سؤاللر اوزرينه النان جوابدن واوراده يوز ياشنى تجاوز ايتمش اولان سائر معمرلرك شهادتلرندن وحتى يوز يكرمى باشنه كلمش اولان ديكر برعرب قاريسنك صورت افادهسندن اكلاشلديغنه كوره مزبوره لو يز ترقسو يوز يتمش درت وياخود يوز يتمش بش باشنده اولديغى ميدانه چيقمشدر .

مزبوره لدى المعاينه لحومى عادتا سيكر لشوب وجودى سيكردن عبارت كبى برحالده قالديغى كورلمش . صاچلرينك بعض جهتى اغارمش وبعض جهتى صارى بر رنكده بولنمش . آزى ديشلرى طول مدت استعمالدن ناشى اشينوب ديش اتلريله برابر . ديزلرينك قوتى قالميوب كندى ثقلتنى چكه مز ايمش . اذعاننه دخى خلل كلديكى جهتله كنديسنه ايكى سؤال بردن صوريله جق اولسه شاشيروب برشى اكلايه مز ايمش . مع هذا پاموق بوكمك كبى كنديجه بعض ايشلر كورمكدن فضله حالا ايه لك دخى ايدر ايمش . وقتيله قوجه يه واروب بش چوجق طوغورمش كه بونلردن ايكيسنك اولادى وطورونلرينك دخى اولادى اولمش .

دير ايمش كه « عمريمى دوشونيورم ده نه قدر اوزون بوليورم ! مدت عمرمده نه قدر چوجقلر طوغدى كه اختيار اولوب وفات ايلدى وانلردن طوغانلر دخى اختيار اولوب اولدى دوشونيورم ده كنديمك چوجق اولديغمى درخاطر ايده ميورم ونه قدر دوشونسه م هپ عادتا قادين اولديغم زمانى تخطر ايديورم . ديمك اوليوركه بنم چوجقلغم پك اسكى برزمانده ايمش »

❊ انكليزلرك بعض حكميات وضروب امثالى ❊

— ماغازن پورسقدن النمشدر —

بردوستك سيأتنى مداهنه ايله ستر ايتمكه چالشمقدن بردشمنك حسناتنى خصومتكارانه اولسون مدح ايتمك كار عاقلدر .

طونمش يوركنى آتش عشقله براز ايصيت . فقط چوقجه ايصيتمه بم ديمه زيرا ياقارسين .

کبر وعظمت شیطانك بغچه‌سنده بتر
بر چیچکدر . بو چیچکه بیوور آچدقچه
آچار .

بیلدکك بر شیئی اکمال ایتمك استرمیسین ؟
انی بشقه سنه اوکرتمکه چالش . زیرا
بیلمك قولایدر . کمال اوکرته‌بیلمکده اولور .

انسان اك بیوك استفاده‌یی استعاره ایتدیکی
کتابده بولور . چونکه هرکس کندی
مالنی سومیوب اخرك مالندن استفاده‌یه
چالیشور .

دوستی وکتابی چوغالتمغه هوس ایتمه
بونلری انتخاب ایده‌بیلمکه چالش .

جهل مرکبه نسبتله جهل بسیط ینه
برعلم صاییلور . (زیرا جهل مرکب اربابی
بیلدیکنی دخی بیلمز . جهل بسیط اربابی
ایسه هیچ اولمزایسه بیلدیکنی اولسون
بیلور .)

برخسیس زنکیندن صدقه استه‌مش
اولان فقیر کندیسندن دها فقیره مراجعت
ایتمش دیمکدر .

همتسز برکبارك همتنه مراجعت ایدن
ضعیف کندیسندن همت بکله‌یان برمسکینه
مراجعت ایتمش صاییلور .

هرکسك قصورینی عفو ایت .
باخصوص کندی قصورکی عفو ایتمك
یولنه باق .

یومروق ینه ال دیمکدر . مع هذا
هرزمان کوردیکك الدن دها قوتلیدر
(زیرا یومروق عزمه کلمش برالدر)

هرانسان انسانلقده مساویدر .

عزم وجزم درکه بعض انسانی بعضیلرینه
تقدیم ایدر .

﴿ هم زیارت هم تجارت ﴾

برکیجه غلبهٔ اوهام‌له صباحه قدر
اویویامش وارتق صباح اولمغه یاقلشمش
ایدیکه اطرافدن خروسلرك حزین حزین
اوتوشلری ایشیدیلوردی . بن اولقدر مأیوس
اودرجه بیزار اولمشمکه کویا خروسلر
— کوزیکی آچ اطرافنه باق موجوداتدن عبرت
آل امواتدن متنبه اول — دیپورلردی .

قلبم شدت یأس ونومیدن مدهش
امواج دریا کبی چالقانمقده اولدیغی حالده
اوطه‌مدن چیقوب صحرایه طوغری کیتمکه
دوزلدم . یولده برتربه‌یه تصادف ایتدم .
نیت تام وخلوص قلب ایله زیارت عزمنده
بولندم . بوارالق قلبمه نوعما فرح مستولی
اولدیغندن اومبارك تربه‌یه داخل اولدم .

مندرس مزارلرك دهشتنی برقات دها ارتورمق
ایچون طونوق طونوق یانان قندیللر همان
بردنبره سوندیلر . اوحالده کندیمدن کچمشم
شوقدرکه اوکنده طوردیغم مزاردن غایت
بوغوق برسسله شوکلامرك سویلندیکنی
ایشیدردم .

«کل ای محزون انسان کل . سنك
یرك بوراسیدر . کل بوراده الی نهایه ساکن
اول ... بن ده بروقت سنك کبی شاهد
«عشق» ك قربانی اولمش ایدم . دائما اغلر
فغانله جکرلر داغلر وسنك کبی مناجات
وصلت ایدردم . شو بولندیغم دار مظلمدن

بشقه برجای راحت شواوزون خوابدن ماعدا بروسیلهٔ استراحت بوله‌مدم . بورادہ طالع ناسازدن شکایتدن عاشقلر قانلی یاش دوککدن قورتیلور . اعتقادات باطله‌نك القا ایتدیکی خوف وخشیت بوراده زائل اولور . چونکه جناب قهار مطلق رحیمدر جرائم واقعه‌مزی بوراده عفو ایدر .

ای لذائذ دنیایه فریفته اولان ذات نه دوشنیورسک ؟ نیچون بو لحدو حدته کیرمکه‌ تردد ایدیورسک ؟. . . . . بیچاره . . . . . بك الدانمشسك فناسنه قائل اولمدیغك لذائذ صحیح فانیدر . . . قانع اول . . بنده سنك بولندیغك عالمده ایکن برچوق لذتده مستغرق ایدم . اقباله مغرور اولدم .

اولذائذی باقی صاندم . بوراده‌هپسنی اکلادم . نه واهی خیال ایمش عاقبت هپسنی ترك ایله شو ضیق محلده ابدی یاتمغه مجبور اولدم عالمده هیچ برشیئم قالمدی . انجق نامم حالا باقیدر . بلکه سنده بیلورسك .

بلکه اونامی ایشیدنجه صاحبی حیاتده ظن ایدرسك . سنده چالشکه بر نیك نام براقه‌سك .

اولادم . نوع بشر صباحلین آچیلوب اقشام اوزری قپانان والك نهایت صولان قورویان چیچکلر کبیدر . حیات . سریع الجریان برنهر کبی سرعتله آقار کیدر . زمانك ارقه‌سنه طاقه‌رق چکوب کوتورمکده اولدیغی اشیا یوانندن آلیقونق ممکن دکلدر .

عزیزم سنکه شبابکك الك شدید الك مدهش برحالنده‌سك . هوا وهوسك الك زیاده اجرای احکام ایده‌جك چاغنده‌سك ممکن اولدیغی قدر انلره غلبه ایتمکه چالیش .

ایجه بیلکه شبابت آچیلور آچلمز قپانان چیچکلر کبی کاوب کچر انلرك آچیلوب قپانمسی بیننده صرف ایتدیکی زمان قدرده ممتد اولمز . جای اسف شوراسیدرکه انسانك استقبالنی تأمین ایده‌جك انجق اوزماندر . عقلنی باشنه آلده تدارکنجه طاوران . زیرا کندیکی طوغه‌سنه‌دن دکشمس وحظوظات ولذات نفسانیه‌نك کیتمش اولدیغنی کورسك . قوت . ممنونیت . صحت . عادی رطانلی رؤیاده‌کی حالات کبی زائل اولور سکا یالکز مکدر برخیالی قالور . کابوس شیخوخت که دشمن سروردر سنك چهرهٔ ملاحتنی بوروشدیرر . بلینی بوکر . اعضاربنی ضعیفلندیرر . قلبنده‌کی مسرت منبعلرینی قورودر . الحاآت زمان سنی استقبالدن قورقودر . کدردنبشقه هرشیئ اوزرینه اولان حسیاتنی محو ایدر . عجبادم شیخوخت سکا اوزاقمی کورونیور ؟ هیئات ! یازق . الدانیورسك . اشته کلیور . همده سرعتله کلیور . هرآنی قریبدر . هرماضی بعیددر .

بردقیقه اول کچن شیئ بیك سنه صکره کله‌جکدن اوزاقدر . چونکه کچانك اعاده‌سی ممکن دکل فقط کله‌جك نصل اولسه کلور اکاه اول . الدائمه حاله باق فقط استقبالنی دوشونه‌رك فضیلتك صعب المرور اولان طاغلرینی آشمغه غیرت ایت .

طالع . اوغفلتدن کچ . سوزلرمه

قولاق و يز . دنياده انسانى سونديره جك برشيده اميددر . شوعالم ناسوتده ديانت وفضيلتك پاداشى برقوت عاليه واردركه يوكلنديكمز باركران حياتى طاشيمقلغمزه اعانه ايدر . عمان حياتى فورطنه‌لى وقتلرنده مرساى تسليت وسلامتى كوسترمك ايچون دائما سفينهٔ وجودده بولنور . اميد اويله برنصير مشفقدر كه بووادئ يأس وملامتده قالمش اولان سياحينى كلشن سراى مسرته كوتورر . هرنقدراميدك دوچشم دوربينى نقاب وجود التنده مستور ايسه ده ينه قوهٔ باصره سنك شدتى تصاوير استقبالى كورمسنه كافيدر اميدك نغمات خوش اداسى شولمرتبه مؤثردركه ناى وربابك صداى دلكشارى بونك يانده كانه نسبت سورنا كبى قالور . اميد شويله برشوخ دلارادركه حسن يوسف يانده زاغه نسبة غراب اوله‌مز .

مأواى قديم اولان مزاره يقلاه تقرب اولندقجه اميد ينه انسانه تسليت بخش اولور . حتى انسان زفرات موت حالنده ايكن بيله شاهد اميد كوزاوكندن ايرلمز تسليده دائم اولور .

كور ييورميسك ? سويلدكلريمى دكله ميورسك ؛ ازاجق اولسون قولاغنه كيريدى بلكدسنده اكاه اولورده برسوز اولسون سويلر وهيچ اولمزسه سويلدكلريمى تصديق ايدرايدك . واى نوع بشر واى . حالكزفنا ارتق سزك سعادتحاله وصولكزدن اميدم كسلدى . فنالقلر افكاريكزى ازهر جهت احاطه ايتمش . هر بريكز يالكز كندى دردیكزه چاره جواوليورسكز هيچده اتحاد طرفنى دوشو نميورسكز . آياسزك اژدر خرص وآز يكزى اتلافه حقيقة كيم مقتدر اوله‌بيلور ? تخم حقانيتى افكاريكزه كيم اكه بيلور ?

افعال وحركاتكزى برنسق وعدالتده تحديد ممكنميدر ?? هيهات ! طبيعت بنى بشر ذاتاً فلاكتله آلوده‌در برشخصك شخص آخرى ظلم وتعدى ايتمك فكرنده ثبات ايتدكجه . برملت ديكر برملتى مظلوماً پريشان ايتمكه هرآن ميال بولندقجه . ارتق شودنياى دنيده سعادتحال وآرامش بال ايله يشامق نسان ايچون ممكن دكلدر . يازق .

برجهانكير ابتدا داعيهٔ حق وعدالتله خروج ايدر . عدالتك دائره‌سنى تجاوزايتمش ديه نيجه حكومتلرى زير وزبر ايدر . نهايت برقطعهٔ جسيمه‌نك حاكمى اولور نه‌چاره كه اوآنده سلفلرينك محوينه سبب عد ايتديكى « ظلم » حكومتله برابر كنديسنه خلف اولور .

نوع بشر عجبا اصلاح اوليه جقمى ? شمدى مزاردن قالقه جغم ? »

ديركن ديزاوستى دوشمشم باشم مزارك پارمقلغنه چارپنجه كوزومى آچدمكه صباح اولمش كوردم .

ايشتديكم كلاملر شوالدرجه‌يه قدر تأثير ايتديكه اضطرارى كوزياشى دوكه‌رك حسياتمى ترجمه‌يه مجال براقمدى شمديلك فكرم شوباركران التنده ازلمكده‌در .

بروقت مساعد بولورسم حسياتمى تشريح ايدرم

بومثللو برزيارتدن بوقدر حكمت آميز كلاملرى قزانديغم ايچون سرلوحه‌بى هم زيارت هم تجارت ديدم . ظنمجه قانورسه اصابت ايتمشدر . م . ر

❊ مدنيت نه اسكى نه غريب نه مجهول برشيدر ! ❊

مدنيت نه اسكى برشيدر ! زيرا تاريخلر جمعيات مدنيه‌يه قطعياً بشبيك وتخميناً التى ياخود يدى بيك سنه قدر برقدم ويردكلرى حالده طبيعت مصلحتى دائما انلرى جرح وتكذيب ايلمكده‌در .

مدنيت نه غريب برشيدر ! زيرا يرله كوكلره صغميان بنى بشر كنديسنى دائره‌ مدنيت ايچنده حبسله اندن خارجه چيقماغه شمدى يه قدر موفق اوله‌مدقلرى كبى قيامته قدرده موفق اوله‌ميه‌جقلردر .

مدنيت نه مجهول برشيدر ! زيرا شمدى يه قدر نيجه عالى فكر حكما مدنيتك كيفيتندن بحث ايدوب طوردقلرى حالده مبحوث عنهلرينك ماهيتندن حالا هيچ بريسى بركونه معلومات ويرميور .

انسان كه برحقيقتك ميدانه چيقارلمسى برماده‌نك تحقيق ماهيتى برمجهولك كشفى اغورنده نيجه قوتلى بيلكلرك صوكى اريوب محو اولمسنى نيجه قيمتلى وجودلرك تباهنى كوزه الديرمش عرفان وحكمتى كنديسندن منقول حدت دماغ وياجنتى حركاتندن مشهود برحيوانك بوقدر شيلره سوق فكر ايلديكى والك چوغنده موفق اولديغى حالده نيچون مدنيت بحثنده برمنوال محرر وجوه نظه ايله ميدانده بولنان اشكالى حله موفق اوله‌ميور ؟

مرادمز اوجهتده سوق فكر ايتميورلر ديمك دكلدر . سوق فكر ايديورلر . انجق او بولده برحقيقته وصول بوله‌مدقلرينى كوريورز .

تاريخلرى آچكزده باقكز كورورسكز كه هر برى سزه مدنيتك الك اول مصر وفلسطين وآثور طرفلرندن كلديكنى خبر ويررلر . صكره طونارلر و يردكلرى بو خبرى ينه كنديلرى جرح ايدرك «خير اوراده دخى مدنيت هندن كلدى» ديرلر برده باقارسكز كه بريسى دها زياده مدقق صورتده كورينه‌رك «خير مدنيت حقنده هيچ بركمسه‌نك ويرديكى معلومات طوغرى دكلدر الك طوغرى خبر بنده‌در . هنده دخى مدنيت چيندن كلدى» دير واودخى شو صورتله روايتلرك جمله‌سنى جرح ايلديكى حالده كندى فكرينى ترويج ايچون ايراد ايلديكى سندات ايله جهانى كنديسنه كولدورر .

مشهور ووللر بيله مدنيتك الك اول چينده باش كوسترمش اولمسنه قانع اولنلردن بولنديغى جهتله بو مدنيت دينلان شيئك نه قدر اسكى اولديغنى اوكرنمك ايچون چين تاريخلرينه مراجعت لزومى تعين ايدر .

حالبوكه چين تاريخلرينى باشدن اشاغى يه قدر ارشد يرمش اولان بركمسه ممالك مذكورده فوهى نام ذاتك واضع اساس مدنيت اولديغنى زراعه فنون تجارته دائر الك اول آنك برطاقم اصوللر قويديغنى كورور وتاريخلرك بوذاته نهايت در تبيك

بشیوز سنه قدر برقدم و یردکارینی مشاهده ایدر . وولتردخی داخل اولدیغی حالده مدققلردن برطاقی اوزمان ینه چینده کوچك کوچك برطاقم قبیله لر عشیرتلر بولنه رق سالف الذکر فوهینك بونلری جمع وتوصیه ایلمش اولدیغی حکم ایدرك بوصورتله الك اسکی مدنیت دیمك اولان چین مدنیتنی نهایت یدی بیك سنه اولنه قدر اتارلر .

عجبا بریوزنده مدنیت نهایت بوقدر قدیم برشیمیدر ؟ هیهات! کلکز برازانصافلیجه اوله لم منصفانه دوشونه لمده بافکز مورخلرك نه قدر خطالرینی ومدنیتك نه قدر اسکی اولدیغنی میدانه چیقاره بیلورز .

امادنیله جك که مدنیته یدی بیك سنه دن عبارت اولمق اوزره قطع ایدیلان مدت قدیمه سنك ایکی بیك بشیوز سنه سی صرف وهمدن عبارت اولدیغی کبی ایکی بیك سنه قدری دخی خرافات واساطیر اغزنده قالوب تاریخ یالکز ایکی بیك بشیوز سنه لك قدر زماندن معلومات و یره بیلور : بوحاله کوره سز هردرلو معلومات تاریخه نك دخی اوته طرفنه می چکه جکسکز؟ اوت! چکمامکه هیچ برمجبوریت یوقدر که چکمیه لم . بزاولبابده معلومات صحیحه وحقیقه اعطا ایتمك کبی متکبرانه برحرکتده بوله میورز . یالکز و یریلان معلومات تاریخیه نك مدنیت دیدیکمز برشخص مفروضه تمامیله ترجمهٔ حال اوله مدیغی کوره رك بونك اوائلنه طوغری کوجمز یتدیکی قدر سوق فکر ایده جکز .

های ! های ! تاریخ بزه هیچ اولمز ایسه بیك سنه جك قدر برزماندن بری اولدقجه طوغری معلومات و یرمیورمی ؟ اومعلوماتی کوزمزك اوکنـه الهرق جمعیت بشریه نك بیك سنه دنبری کسب ایتدیکی ترقیاتك سرعتنی موازنه ایده بیلورز .

مثلا بیك سنه اول کرك فنون و کرك سیاسیاتجه نه قدر ترقی وار ایسه بونلرك نه درجه سرعتله ونه قدر صعوبت و یا سهولتله حصوله کلدیکنه دائر نظرمزده برنسبت بوله بیلورز . بعده بونسبتله کیرویه عودت ایدرز . ایکنجی واوچنجی بیك سنه مقدملری حقنده ده تاریخ ایجه معلومات و یرمیورمی؟ ایلك بیك سنه نك ترقیاتی نسبتنی انلره ده تطبیق ایدرك بوصورتله دخی کرك ایلك بیـك سـنه ترقیاتی حقنده میدانه چیقاردیغمز اولیجی بی وکرك ایکنجی واوچنجی ادوار الفیه حقنده تاریخك و یردیکی معلوماتی تصحیح ایتمش اولورز . تاریخ دردنجی وبشنجی سنه لر حقنده ده بعض معلومات و یریور . بناء علیه نسبت رجعیه مز بومعلوماتله دخی قوت بولدقدنصکره ارتق دها ایلرو یه طوغری رجعتله اوامله ومقصوده واصل اولورز مثلا :

ایلك بیـك سـنه مز ایچنـده فنون وصنایعك الیوم کوردیکمز کمالی سایه سنده الکتریق ایله مخابره ایدلمش بخار قوتیله دکزلرده کزلمش باروت ایله محاربه ایدلمش زیاده برطاقم یرلر دها کشف اولنمش کتابلر طبع صنعتیله باصلمش اولمق وسائره کبی برطاقم ترقیاتدن حاصل ایلدیکمز نسبتی بوندن اولی اعتبار یله ایکنجی بیك سنه یه تطبیق ایدنجه اوراده دکزلرده یلکن وکورك ایله سیاحت اولندیغی صپان طاشی واوق یای

ایله محاربه و قلمله یازی یازلوب خطابت یا خود
منادیلك صورتیله نشر افکار ایدلدیکی دنیادن
یالکز بر ربع قدر برك معلوم اولدیغی کیفیتلرینی
مشاهده ایدرز . اوچنجی دورالنی یه کلنجه
دکزلرده سیاحت صورت محاربه و کتابت
وخطابتك حاصلی بودورك ترقیاتنك نه
ایکنجی بیك سنه ترقیاتندن پك ده از اولمدیغی
کورور ودردنجی بیك سنه یه کلجدکده
سیاحت بحریه پك طار برحالده اولدیغی
وکتابتك شمدیلرده اولدیغی کبی هرصورتده
براشارت و بونلری مد ایچون برنوطه
وضعیله اجرا ایدلمیوب بعض تصاویر وکمال
مشکلاتله کتابت ایدلدیکنی مشاهده ایلر
ونهایت بشنجی بیك سنه یه کلنجه ارتق
دکزلرده سیاحتك یوق دنیله جك مرتبه یه
ایندیکنی و یالکز بعض رموز ایله کتابت
ایدلدیکنی کوروروز .

بورایه قدر ایتدیکمز رجعت بزه
کوستریور که دنیاده ترقی دینلان شی سمادن
دوشن برطاشك کتدکجه حزلانمسی کبی بزم
زمانمزه یاقلاشدقجه قوت بولمشدر . یعنی
بش بیك سنه اولندن اوچ بیك سنه اولنه
کلنجه یه قدر اولان ترقی اوچنجی وایکنجی
بیك سنه لر ظرفنده پك زیاده ایلرویه کیدوب
ایلك بیك سنه ظرفنده ایسه درتبیك سنه
دنبری کوریلان سرعتنه کوره پك چوق
زیاده سرعت پیدا ایلمشدر . دیمك اولیور که
اسکی زمانه طوغری کیتدکجه ترقینك قوتی
دها زیاده ازالوب اوزمان روی ارضده
کوریلان مدنیتك درجه سی نه قدر صعوبات
ومشکلات ایله حصول بولندیغی ذهنلرمزده
تصور ایدیلیله جکدر اسکی زمانه طوغری
ایلرولهدکجه ترقینك بطائت کسب ایده جکنی
بلا اعتراض قبول ایتمك لازمدر . زیرا ترقی
وسائط ترقی ایله حاصل اولوب مثلا ترسانه سی
وفابریقه لری اولمیان بردولتك واپور سفینه سنی
بیلسه ده یاپامیه جغی درکاردر .

یا بوقوجه مدنیت اویله زمانلر
کورمدی می که بنی بشر هنوز معدنلری
کشف ایتمامش اولدقلرندن اورته ده نه تیمور
نه سائر معدنیات بولنمیه رق چاقماق طاشندن
بچاق یاپارلر وکمیك واغاجلری انکله ایشلرلر
ایدی ؟ یازکیده کیده برزمانه وارمیه جقمیزکه
دنیاده انسانلر چاقماق طاشی کمیك اخشاب
وسائره ایله عملیات اجرا ایتمك شویله طورسون
یدکلرینی پشورمکی بیلمزلر عادتا بهائم
وحشیه دن فرق اولنمزلر ایدی فوهی بوندن
درتبیك بشیوز سنه اول چینده هرکونه
اسباب ترقی وتمدنلری مکمل برملت بولمش
ده انلره قانون وضع ایتمش . انسانلرك
بر برینه رعایتی واجب اولدیغی کوسترمش .
و برخالق حقیقی یه عرض پرستشه دعوت
ایتمش ایمش . اسکی زمانه طوغری ایلرولهدکجه
ترقینك بطائت کسب ایده جکی قضیه سنی
کوزاوکنه کتوروب ده برده حیوان کبی طاغلرده
کزن وطبیعت کندیسنه کرك نباتاتدن کرك
حیواناتدن هرنه یی نه حالده و یرمش ایسه
اوحالده اکل ایدن برادمك فوهی زماننده کی
چینلولر درجه سنه کله بیلمسی ایچون قاچ سنه
مرور ایتمش اولدیغی دوشونمك ایجاب ایدر .

ز (مابعدی کله جك)

آثار قلمیه‌لرینی انظار عمومیه‌یه قویمق ایچون تنزلا قرق انبار یزی واسطه ایتمك استیان ارباب قلم آثار برگزیده‌لرینی بر ظرف درونده اوله‌رق کرك باغچه قپوسنده تنبا کوجی حسن اغانك دکاننه وکرك طوغریدن طوغری‌یه قرق انبار مطبعه سنه ارسال بیورورلر ایسه واصل اولور .

لطائف روایاتك سکز جلدی طغارجغك برنجیسندن اونجی‌یه قدر جزؤلری ضروب امثالك یدی جزؤیله خواجهٔ اول مجموعه‌سی وقصه‌دن حصه فیئات مقرره‌لریله هر یرده صاتلقده‌در .

کائنات نام کتبخانهٔ تاریخك شمدی‌یه قدر چیقمش اولان مقدمه‌سیله درت جزؤی هر یرده فروخت اولنور .

﴿ اعلانات ﴾

قرق انبار مطبعه‌سنده ترکجه فرانسزجه روجه ارمنیجه هرنوع کتب ورسائل طبع اولنور . کتاب باصدیراجق اولان ذوات کرامه سهولت اولمق ایچون معارف نظارت جلیله‌سندن رخصت رسمیه‌سنك استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور . کتابلرك نفاست طبعیه‌سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله‌رق پك آز بر زمان ظرفنده اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور .

کوره‌نك اسمنده دردست طبع اولان بر تیاترو نامه‌بقیه‌سنده چیقاجغی ومذکور تیاترو ایله کوره‌نکك الئبیوك مضرتلری اورته‌یه قونلمش اولدیغی جهتله شایان مطالعه براثر بولندیغی قارئین کرام حضراتنه شمدیدن عرض اولنور .

دارالشفقه‌یه اعانه اولمق اوزره باصلمش بولنان چانطه‌نك برنجی وایکنجی جزؤلریله اقبال اسمنده‌کی تیاترو اوبونی دخی فیئات مقرره‌لریله کتابجیلرده وسائر شهرلرده صاتلقده‌در .

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در ۰

صاحبی
محمد جودت

جزؤ نومروسی
٤

فیئاتی
٤

مواد مندرجه‌سی

اوچنجی نسخه‌مزده مندرج — مدنیت نه
اسکی نه عریب نه مجهول بر شیدر — سرلوحه‌لی
بندك مابعدی
حکایه تصویر و تحریری
ازامك الك تاطلیسی
وحشیلر بیامجه سی
بوملك حکمیاتندن

پارس کتبخانه‌لریله اوروپانك بعض شهرلرنده
کتبخانه‌لر
کولمك واغلامق
جهالت برملتك موجب اسارتی اولور
دیشلری تمیزلمك واغارتمق ایچون لك اسلم یول
بر وحشیده کی دقتك ترجمه‌سی
ادبیات
لطائف

ایلك دفعه اوله‌رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر
استانبول
۱۲۹۰

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه در .

صاحبی
{ محمد جودت }

جزؤ نومروسی
٤

فیئاتی
٤

ایلك دفعه اوله رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر
استانبول
١٢٩٠

اوچنجی نسخه‌مزده مندرج ـ مدنیت نه اسکی نه غریب نه مجهول برشیدر ـ سرلوحه‌لی

بندك مابعدی

حکما برچوق تجربه‌لر ایله دیبورلر که انسان ایچون برشیٔ یاپمق ینه اوقدر کوچ دکلدر . اوشیئك لزومنی حس ایتمك کوچدر . مثلا دکز اوزرنده کزمك ایچون انسان اولا لزومنی حس ایده‌بیللی . لزومنی حس ایتدکدن صکره صو اوزرنده یوزن بر دکنك پارچه‌سنك اوزرینه قونمش اولان برسینکك صودن هیچ بر مضرت کورمدیکی حالده سیاحت ایتمسندن بالانتقال انسانلر دخی الك اول بیوك بیوك کوتوکلره صاریله‌رق اول صورتله سیاحته باشلایه بیلور . بوندنصکره سیاحت بحریه‌جه ترقی ایچون آخری ینه برلزوم حس ایدرك و بوایسه کتوك اوزرنده راحتجه اوتوره بیلکه متوقف اولدیغنی کسدیره‌رك کوتوکك ایچنی اویمقدن بدأ ایله ایچی او یولمش بر کوتوك مقامنه قائم اولمق اوزره تکنه یاپمق و برقوهٔ سائقه‌یه لزوم کوره‌رك یلکن کورك پیدا ایتمك درجه‌لر ینه قدر ترقی ایتملی . انسان که بدایت حالنده برمنوال محرر یدیکنی پشورمکی تعقل ایده‌مامکده ایکن دکزلرده سیاحت لزومنی نه زمانه قدر حس ایده‌بیله‌جکی ملاحظه اولنور ایسه فوهی زماننده‌کی ترقی‌یه کلنجه‌یه دکین نه‌قدر زمان مرور ایتمش اولدیغنه یقین حاصل اولور .

هله انسانلرك سیاحت بحریه‌یه لزوم کوردکلری زماندن فوهی زماننده‌کی ترقیاتلرینه قدر کذران ایدن وقتدن اول چیك‌ات یدکلری و بعض مونسجه حیوانلری امدکلری مدتك نه قدر اوزون اولمسنی تصور ایتمکده‌یز .

زیرا برشیٔ پشورمك احتیاجی اذنندن نشأت ایتمیوب هضمه مداری اولمسندن ایلرو کلدیکی ادنا ملاحظه ایله معلوم اولور . بوحاله کوره عجبا انسان اوغلی قاچ عصرلر دوشونه‌رك بولمشدر که معده‌ده برشیئك اریمسنه بعض اسبابدن قطع نظر الك زیاده حرارت سبب اولیورو برشیٔ دها یمه‌دن اول یارم هضم اولنمش حالنه قویمق ایچون حرارت ایچنده بولندیرمق یعنی پشورمك لازمدر ؟ بومعلوماتی پیدا یتمك ایچون انسان اوغلنك نه قدر دوشونمش اولدیغنی ملاحظه ایلدکدن صکره برده حرارتك آتش یوزندن میدانه چیقه‌جغنی تصورله برابر الك اول آتشی نصل تدارك ایتمش و بربرندن درجهٔ متخالفه‌ده قاتی و یوموشاق اولان ایکی اغاجی یکدیکرینه شدتله دلك ایدوبده آتش پیدا ایتمك صنعتنی فاچرسنه چاشمقله وجوده کتورمش اولدیغنی دخی دوشونمکه محتاجدر .

ایشته بویله انسانك چبکی پشورمکدن بدأ ایله زراعته لزوم کورمك حیوانات وحشیه‌یی دائرهٔ اطاعته المق یرالتنده معدن اولدیغنی تخمین و کشف ایتمك بعده چیقارمق معادنی تصفیه ایدوب قوللانمق حاصل کلام درتبیك بشیوز سنه اول فوهینك بولمش اولدیغی درجهٔ ترقی‌یه وارمسی ایچون نه‌قدر زمان مرور ایتمش اولدیغنی تخمین ایدر ایسه‌ك میدانه چیقاره‌جغمز مقداره کندیمز دخی شاشارز .

شونیده بیلملی که فوهی زمانلرنده انسانلر
اویله پك آز مدنی پك آز صنعتکار پك آز
عالم دکل ایدیلر . برخیلی بلکه اولدقجه
زیاده مدنی ، زیاده عالم ایدیلر . حتی فوهینك
چین ایچنده قویدیغی قانونلرك محافظه
ایتدکلری خصائل مدنیه نك اخلاق جهتلری
همان شمدیکی اخلاقدن بالا تر ایدی .
فوهی چینده اوزمان نهرلری بر برلرینه
براشدیرر جدوللری آچدی . زراعت
آلتلرینی اصلاح ایلدی که نسبت ایدلسه
حالا بزم اناطولیده استعمال ایتدیکمز
زراعت آلتلرندن اعلا ایدی . او زمانلر
علم هیئت و ریاضیاته دائر معلومات وغیره
وار ایدی . ایشته بو درجه بر مدنیتی
کوز اوکنه الوبده بعده انسانلرك اك
اولکی حاللرندن بودرجه یه وصوللرینی تخلیا
ایتملی .

علم السنه اربابنك درتبیك سنه دن التی
یدی بیك سنه یه قدر قدم ویردکلری
سانسقریت نام هند قدیم لساننده مکمل
بر جمعیت بشریه نك محتاج اولدیغی پك
چوق شیلرك اسملری مذکور ایدی .
ایشته انسانلرك تا التی بیك سنه مقدمنه
قدر اسباب مدنیتك پك چوقلرینی تدارك
ایده بلمش اوللرینی نظر دقته الوبده مدنیتك
نه قدر اسکی اولدیغی ملاحظه ایتملی .

اکر دیان اولور ایسه که « بز انسانلرك اوائل
حالنه مدنیت دیه میز . او حال مدنیت
دکلدر » اکا شوصورتله جواب ویریرز که
مدنیت نه اولدیغی هنوز تعیین ایدلدیمی که
مدنیتك نه اولدیغنی بیلوبده انسانلرك
اوائل حالنده مدنی صایلمیه جغنی حکم
ایتدیکز ؟ اکر مدنیت نه اولدیغنی بیلور
ایسه کز سویله یکز ده بزده اکلایه لم .
مدنیتك ندن عبارت اولدیغنه دائر شمدی یه
قدر سویله نلمش اولان سوزلر ایچنده قبوله
شایان یالکز براقردی واردر که اوده « مدنیت
احتیاجلرینك ال برلکیله تسویه سی ایچون
انسانلرك مجتمعاً ساکن اولمسندن عبارتدر »
سوزیدر . بوسوزك مدلولی ایسه دنیایه
انسانلرك ایلك کلدیکی کوندنبری واردر .
زیرا انسانلر آری قوندوز وقرنجه لر کبی
مجتمعاً یشامغه طبعاً خلقة مجبور برنوع
حیوان اولوب شاید ایکی فاملیانك متحداً
یشادقلری تسلیم اولنه مز ایسه برفاملیا
اعضاسنك متحداً یشاملری انسانلرك
مبدأ انتشارلرندن بری ضروری ایدی .

یوقاروده دیمش ایدك که بوبنده ده
مرادیمز قارئین کرامه مدنیتك اسکیلکی
حقنده معلومات صحیحه وحقیقیه ویرمك
دکلدر .

ایشته کوریورسکز یا مدنیت شوقدر
بیك ییللق برمدنیتدر دیه هیچ سویلمدك .
یالکز نه قدر اسکی اولدیغی ارباب مطالعه نك
کندیلری دوشنمك ایچون فکرلرینك اوکنی
اشه له یی ویردك . شمدی ارباب مطالعه
بوبابده ملاحظه ایتدکجه مدنیته تاریخلرك
دیدیکی کبی نهایت التی یدی بیك سنه لك
برقدمی ویرد یوقسه بو التی یدیبیك سنه یی

دها قاچ دفعه بیوله‌لر ؟ ...

برازده مدنیتك غرابتندن بحث ایده‌لم ، بوقاروده دیمش ایدك که جمعیت بشریه‌نك برنجی حالی بر فاملیا خلقتنك مجتمعاً یشامسندن عبارت اوله‌بیلور . بو سوزمزی هرزمان قبول ایتدیره‌بیلورز . چه عرب عشایرندن بنی فلان بنی فلان دیه برچوق عشیرتلر کورمیورمیز ؟ بنی فلان دیمك فلانك اوغلی دیمك اولدیغنه کوره بو عشیرتك عن اصل او فلان کیم ایسه انك اوغلی اولمسنه انتقال ایده‌جك قدر عرفانمز اذعانمز یوقمی ؟ هرحالده روی ارضده برنجی جمعیت بشریه‌نك برتك فاملیا خلقندن عبارت اولدیغنی قبوله قارئین کرامی دعوت ایدرز .

بوندن صکره جمعیت مدنیه‌نك بیومسی ایچون اك اول ایکی فاملیانك بربرله برلشمش اولمسنی خلیا ایده‌جکز .. بو ایکی فاملیانك بربرله خاطر ایچون برلشمیه‌جکی ومطلقا بر منفعت غرضیله برلشه‌جکی میدانده‌در . شو حاله کوره دیمك اولیورکه بو ایکی فاملیا برلشه‌جکی زمان « یاهو ! کلکز اورتاق اوله‌لم برلشه‌لم یك وجود اوله‌لم بریمزك کاری دیکرینك دخی کاری اولسون بریمزك ضرری دیکریمزك ده ضرری اولسون بریمزه دوست اولان دیکرینه ده دوست بریمزه دشمن اولان دیکرینه ده دشمن اولسون ایکیمز بر فاملیا خلقی کبی یشایه‌لم » دیمش اولملری طبیعیدر ژان ژاق روسونك قونترا صوسیالی دخی بویله سویلزمی ؟ بو نقطهٔ عزیمتدن قوپوشدیغمز کبی مؤخراً چوغالوب بیومش اولان جمعیتلرك هپ بویله فاملیالرك بر بر وایسترا ایسه اوچر بشر کلوب مقاولهٔ سابقه موجبنجه اتحاد ایتمش اولملری صورتیله تشکل ایتمش اولدقلرینی استخراج ایدرز .

لکن جمعیت بشریه بو حالده جمعیت واحده اوله‌رق تشکل ایتمامش . چینده بر فاملیالر برلشدیکی کبی هندده دخی برلشمش ایرانده‌ده عربستانده اوروپا افریقا امریقا اوسترالیا قطعه‌لرینك هر طرفنده‌ده برلشمش . دیرکن بونلر بربرلرله مخاصمه‌یه قالقشه‌لر جنکلر آچلمش یورکلر جکرلر دلنمش قانلر اقیدلمش . اولملری انسانلر فاملیا فاملیا تعیش ایدر ایکن مثلا اون سنه‌ده بر کشی بی حربده مقتول کورمکده ایسه‌لر صکره‌لری برسنه‌ده یوز کشینك قانلره بولاندیغنی کورمشلر . زیرا اولملری اوچ کشی اوچ کشی‌یه قارشو جنك ایدرلر ایکن صکره‌لری اوچیوز کشی اوچیوز کشی‌یه قارشو جنك ایتمکه باشلامشلر . اولملری بر فاملیا بر مغاره ویاخود بر قوله ایچنده کندیسنی محافظه ایدر ایکن صکره‌لری یکرمی بش اوتوز حتی اوچیوز فاملیا قلعه‌لر بقعه‌لر ایچنده کندیلرینی محافظه ایده‌مدکلرینی کورمشلردر . بو آدم بو حاللرك سببنی بولمق ایچون اوزون اوزادی‌یه تحریاته مجبور دکلدر . اذعان صاحبی اولان انسان براز تفکر ایدر ایسه عادتا او زمان دخی دنیاده یشامش کبی کیفیته یقین حاصل ایده‌بیلور . بزده اذعان وارمی ؟ وار ایسه هایدی براز تفکر ایده‌لم معلومدرکه انسان کورمدیکی بر شیئك جاهلیدر کوردیکی

شيئك ايسه عالى اولمقدن فضله اني دردست ايتمكه دخى حريص اولور . هنددن بو قدر قيمتدار مصنوعات صناعيه وطبيعيه اوروپايه كلمامش واهاليسى انلرى كورمامش اولسه ايدى وجودلرندن خبردار اوله‌رق وتا اميد برونى طولاشه‌رق كيدوب هندى فتح ايتمكه قالقيشورلرمى ايدى؟ نيچون كيدوب افريقانك وسطنده بولنان بيوك بيوك چوللرى فتح ايتديلر؟

ايشته انسانلر برفاميليا اوله‌رق تعيش ايتدكلرى زمان هركس قومشوسنده دخى كندى النده اولان اسباب ثروتى كوروب دنياده سعادت بوندن عبارتدر اعتقاديله راحت اوتورمقده وكيمسه‌نك سعادتنه كوز ديكه‌رك كيدوب اوسعادت اغورنده جانى دخى فدا ايتمكده ايديلر. صكرەلرى ايسه جمعيتلرى بيومش و بيوك جمعيت بيوك قوتيله برقطعهٔ ارضيه‌نك احوال عموميه‌سنى كنديلرينه حال خصوصى عد ايدرك ارضك بر بيوك قطعه‌سنك احوال عموميه‌سنى بز كنديلرينه حال خصوصى عد ايدن برجمعيتك طبيعت ارضيجه اولان تخالفدن ناشى درجهٔ مختلفده بولنان اسباب سعادتدن النده بولنان مقدار كندى اللرنده بولنان مقداردن زياده اولديغنى كوسترمسنه وبو حالده حصولى طبيعى وجبلى اولان حسدك سوقيله ياقومشولرينك دخى سعادتنى محو ايتمك وياخود اوسعادتى جبرا كنديلرينه حصر ايلك ايچون محاربه‌يه قدر متجاسر اولمشدر .

لكن بوصورتله ادارهٔ افكار ايديشمزدن ظن اولنمسونكه اروزمز انسانلرك ينه طاغلرباشنده اورمانلر ايچنده قوندوز جمعيتلرى حالنده برر تك فاميليالردن عبارت اوله‌رق يشادقلرى زمانى ارزو ايديورز . بر آدم بورنندن ايلروسنى كوره ميه‌جك قدر كوته بين اولمليدركه بويله برتصورده بولنه بيلسون . مدنيت نه‌ديمك اولديغى هنوز ميدانه چيقمامش اولديغندن احتمالكه بعض فكرلر اويله مطالعه‌ده بولنه بيلسون انجق بك چوق شيلر اثبات ايده بيلوركه اوفكرلر ياكلشدر . بزم بوبابده فكر مخصوصمز دخى ايلروده كوريله جكدر .

بحثمزك بوجهتنده مدنيتك غرابتنى كوسترمك ايسته‌مش ايدك كوسترەلك . يعنى انسانلر مجرد ال برلكيله يشايوب ال برلكيله تحافظ ايتمك ايچون برلشدكلرى حالده بواجتماع هم احتياجلرينى هم دشمنلرينى بيولتمش وشمديكى زمانه قياس ايديلنجه مثلا روسيه دولتيله فرانسه ارالرنده وقوع بولان برمحاربه‌ده تا سبريادن قالقوب كلان بر نفرك تاجزايردن قالقوب كلان بر نفر ايله بوغاز بوغازه صاريلوب يكديكرينى بوغمغه هجوم ايتملرى درجه‌سنه قدر وارمشدركه اسكى مدنيته نسبت ايديلور ايسه بويله دنيانك بر اوجنده بولنان آدمك تااو براوجنده بولنان آدم النده تسليم جان ايتمسنه اصلا محل كوستريليه جكى دركار بولنمشدر .

مدنيت حقنده بوندن بيوك غرابتمى استرسكز؟ هر كس اثبات ايدر وهر كسه تسليم ايتديريله بيلوركه مدنيت فنا برشى

دکلدر ایی برشیدر . انجق مدنیتك ماهیتی مجهول اولدیغی ایچون فائده و مضرتنی لایقیله موازنه ایدیله میوب بناءً علی ذلك ایی برشیء فنا دینیله‌من سه ده غریب وعجیب صورتده کورمك مجبوریتی حاصل اولور .

وای! مدنیتك ماهیتی حالا مجهولمی قالمشدر؟ اکانه‌شبهه! بونی کیم اولسه بداهةً کورور . بوقارووده « مدنیت حقنده سویلنیلان بالکز برطوغری سوز واردر اوده (مدنیت احتیاجلر بنی ال برلکیله تسویه ایتمك ایچون انسانلرك مجتمعاً ساکن اولمسندن عبارتدر) سوزیدر » دیمش ایدك . مدنیتك ماهیتی حقنده بوندن بشقه قبوله شایان برسوز وار ایسه کوستریلسون . بونك دخی قبوله شایاندر دیه حکم اولنمسی نفس الامرهٔ موافق اولدیغی ایچوندر . یوقسه بوسوز یذخی قبول ایتدیرمك ایچون بشقه دلیل یوقدر . حالبوکه بوقارووده مدنیتك غرابتی حقنده ایراد ایلدیکمز ایکی سوز ایله ماهیت مدنیت حقنده سویلنیلان سوزك حکملری بیننده اولان ضدلغه دقت اولنسون . بومخالفت میدانده ایکن مدنیت معلوم ومعین اولدیغنه عارف دکل دوز دوزینه عقللی برآدم قائل اوله بیلورمی؟

کتبخانه‌لرده قیپالی کتابلر بوزلمش دکل آ؟ دنیاده کور کورینه یشامق ایسته‌میوب ده کوزی آچیق یشامق ایچون هرشبهه‌یی حل ایتمك مراد ایدنلر اچسون کتابلره باقسون . مدنیت حقنده‌سویلنیلان سوزلری قونیلان قانونلری اوقوسون . اکر هرفقره‌سنی مدنیتك ماهیتی حقنده‌سویلنیلان سوزلر ایله موافق بولور ایسه صلا .

شمدیکی حالده الك متمدن برلر بلچیقا اسوچره انکلتره فرانسه دکلمی؟ مدنیت اول امرده فنون وصنایعی حمایه ایتمه‌جکمی؟ برکره‌ده تراجم احوال دیکسیونرینه یعنی قاموسنه مراجعت اولنسون قاچ اهل معارفك قاچ اهل صنعتك مجرد برغرض نفسانی اوزرینه محو اولمش اولدیغنی کورور . مدنیت انسانلرك حریتنی محافظه ایده‌جك دینیلیورمی؟ انکلتره خصوصیله ایتالیا بتخصیص فرانسه تاریخلری اوقونسون حریت انسانیه‌نك محافظه‌سی بولنده قاچ نفر نادر الوجود آدملرك طوپ اغوزینه کتمش اولدقلری کوریلور . مدنیت انسانلرك راحت وحضورینی محافظه ایده‌جك دکلمی؟ یا اوته طرفده برناپولیون بوناپارط چیقوبده ایکی ملیون عائلیه‌یه ماتم سیاهلری کیدرمش اولمسی مدنیتك هانکی سعادتنی محافظه ایچون وقوعبولمشدر؟ اکر شو موازنه‌ده دوام ایده‌جك اولسه‌ق کتابلر طولدیرمق ایشدن بیله دکلدر!

مدنیتك ماهیتی معلوم اولسه ایدی حقوق ملل دیه میدانده قوجه برعلم کزمکه نه حاجت قالور ایدی؟ مدنیت امنیت عمومیه‌یی محافظه ایده‌جك ایدیسه قلعه‌لر استحکاملر دونغالرنه لزوم اوزرینه باقی قالور ایدی؟ انسان اوغللری عسکر اولوبده بربرینی قرمق ایچونمی یارادلمشدر؟ حالبوکه وولترکبی ژان ژاق روسوکبی وولندی کبی وسائره کبی برچوق صاحب فکرلر کویا حقیقت مدنیتی کوسترمك ایچون پارس مثللو جهانك مرکز مدنیتی دیه حکم

ایتدکاری بر مملکتده سن نهرینك سیلندن
زیاده قانلر اقتمغه سببیت کوستر مدیلرمی ؟
بوکبی بوکلر قاعدهٔ مدنیتی تصحیح ایتمك دعواسیله
اخوان نوعلرندن برطاقنی ظالم برطاقنی مظلوم
کوستروب اصلاح بین ایچون ایسه ینه
بربرینی بوغمقدن بشقه برچاره بوله‌مدیلر .
بیلدیلر که مدنیت قان بهاسنه النه‌جق ایسه
ایلروده اومدنیته دخی لعنت اوقویه‌جقلر
بولنه‌جقدر .

دنیا یوزنده اصلاح احوال امم ایچون
قان دوکمکدن بشقه چاره اولمدیغنی حکم
ایتمك نه بیوك غدارلقدر . باقکز براز
دوشونه‌لم ده بوغدارلغك درجه‌سنی نه قولای
تعیین ایدرز . مثلا از جمله فرانسه‌یی اله
الهلم . فرانسه‌ده وقتیله برهیئت چیقدی که
انك شعاری « حریت مساوات اخوت »
ایدی . بو اوچ کلمه‌نك حکمنی موقع
اجرایه قویمق ایچون قلیجه صارلدیلر . برقاچ
یوز بیك کشینك قاننی هدر ایتدکدنصکره
کویا مراملرینی اجرا ایتمش اولدیلر .
حالبوکه دونکی کون بنم قرنداشمك یورکنی
سونکی ایله دلمش اولان برحریفله بوکون
بن نصل قرنداش اولورم ؟ قرنداشمی اولدیرن
حریف قاتل بن وارث مقتول ایکن بیمزده
نصل مساوات اولور ؟ ایش برکره بو درجه‌یی
بولدقدن یعنی اوفرقهٔ ضاله بنم قرنداشمك
جاننی الدقدنصکره بکا نصل حریت ویره
بیلور ؟ شمدی برعاقل دعوای مدنیتله
میدانه چیقمش اولان اوکروه ضالك
عقللرینه فکرلرینه قهقههٔ استهزا ایله
کولسه خطامی ایتمش اولور ؟ اکر مدنیت
عالمك امنیت واسایشنی بتون بتون اضلال
ایتمکله میدانه چیقه‌جق ایسه نه‌موطلوا
وانسانلره که‌بویله برمدنیت سایه سنده
راحت اوماجقلر .

ظن ایدرزکه قارئین کرام حضراتی بورایه
قدر وقوعبولان اشعارمز اوزرینه مدنیتك
ماهیتی هنوز مجهول قالدیغنه دائر ایتدیکمز
دعوایی تسلیم ایده‌جکلردر اما مدنیتك
ماهیتی حقنده هیچ برکونه معلومات
یوقیدر ؟

معلومات واردر . هم ده بدیهیدر اما
زبدیهیاتدن پك چوق شیلری کورمامکده
اولدیغمز کبی مدنیت حقنده‌کی معلوماتی
بدیهیه‌یی دخی کوره مامکده‌یز . یاخود
کورسه‌ك بیله بدیهیاتدن پك چوق شیلری
کوردیکمز حالده ماهیتنه اهمیت
ویرمدیکمز کبی مدنیت حقنده کوردیکمز
بدیهیاتك دخی ماهیتنه اهمیت ویرمامکده‌یز .

انسانلر بالطبع مدنی دیه‌می قبول
اولندی ؟ هیچ اولمز ایسه بوکون واوکه
قهراً وجبراً اولسون دائرهٔ مدنیت ایچنه
صوقولمشدریا ؟ البته اویله‌در . اویله
ایسه برآدمك مدنی اولمسی ایچون نه لازمدر ؟
برکره آنی دوشونه‌لم مدنی اولان آدم
یکدیکرینك معاونتیله یشایه‌جق ایدی
اویله دکلمی ؟ یا مثلا قونیا ولایتی داخلنده
فلان قضاسنه تابع فلانجه قریه‌سی
اهالیسندن فلان آدم کیمك معاونتیله
یشایه‌جغنی بیلمز ایسه بربیوك نقصانی
اولدیغنه دلالت ایتمزمی ؟ کیمك معاونتیله

یشایه‌جغنی بیلدیكی حالده معاونتیله
یشایه‌جغی آدمه معاونت ایده‌جك ایكن
مضرت ایراثنده معذور اوله‌مز می ؟ دیمك
اولیور كه او آدمه انسان اوغللرینك
معاونتیله یشایه‌جغنی اوكرتملی كه حتی انسان
اوغلنه مضرتده بولنمیوب معاونتده
بولنسون .

یا بو معاونت نه‌در ؟ زمانمزده آچیقدن
آچیغه سوز سویله‌یه‌جك قدر اقتدارمز
اولدیغی زمان مسئله‌یی غره بوغمق موده اولدیغی
جهتله انسان اوغللرینك بربرینه معاونت
ایتمسی نه دیمك اولدیغی ایضاح ایدلمز ایسه
مطلوب ینه حاصل اولمز . یا بزم معهود
فلانجه انسانلرك بربرینه معاونتی لزومندن
بشقه معنا استخراج ایدرك كیدوب ده
بربرینی بوغازلقده بولنان ایكی آدمك
برایسنه یاردم ایدر ایسه ؟ .. ایمدی دیمك
اولیور كه قوتبه‌لی معهود آدمه كیمك
معاونتیله یشایه‌جغنی اوكرتدكدن بشقه
بنی نوعنه نه یولده معاونتده بولنه‌جغنی
دخی تفهیم ایتملی .

یعنی معارف نشر ایتملی . خلقی
اوقوتملی . وظیفهٔ انسانیه‌یی عموماً تعلیم
ایتملی .

بونك ایچون ایكی صورتله اعتراض
ممكندر . بریسی بوقدر خلقی اوقوتمق
ایچون نه‌قدر فداكارلغی كوزه آلدیرمق
لزومندن بحثله حالی محاله تعلیق ایتمك
وایكنجیسی دنیاده هركسك تفنن ایلدیكی
زمان حاللری نه‌یه منجر اوله‌جغنی ملاحظه
ایتمك صورتیدر .

عجایب ! علوم وفنون اودرجه‌یه قدر
تعمیم ایده‌مز می ایمش ؟ قرق انبارمزك
برنجی نسخه‌سنده یكرمی سنه‌دنبری
محاربه‌لرده وقوعبولان ضایعاتك مقداری
حقنده‌كی موازنه‌یی كورمش اولنلر بویله
بر اعتراضده بولنه‌مزلر . اوچیوز سنه‌دنبری
بیهوده محاربات اغورنده اختیار ایدلمش
اولان فداكارلقلری انسان اوغللری تعمیم
علوم یولنده صرف ایتمش اولسه‌لر ایدی
مطلوب حاصل اولمز می ایدی ؟ بر آدمی
اولدرمك ایچون دائما حاضر بولنمغه
الشدیرمق‌می دها قولایدر یوقسه سعادتله
یشامق ایچون چوجقلق هانیا شو بیهوده
كچن وقتندن درت بش سنه‌یی حصر ایتمكه
دعوت‌می دها قولایدر ؟ قرونشناد ترسانه‌سنی
بونجه استحكاملر زرهلی طابیه‌لر ایله تحكیم
ایتمك‌می دها قولای ودها اوجوز اولور
یوقسه محل مذكوری باشدن باشه برمكتب
عمومی یاپمق می ؟

علوم وفنون انتشار ایتدیكی زمان عجبا نه
محذور تصور اولنه بیلور كه اوزمان دنیانك
نه‌حاله كیره‌جكی دوشونه‌لم ؟ بالجمله انسان
اوغللری صحیحاً قرنداش كبی یشامق
وظیفه‌سنی اوكرنورده انسانلغه شاید برعالم
مجهول سكنه‌سی طرفندن برتعرض وقوع
بولور ایسه جمله سنك دكشون قاللری
و بویله برعالم تصور اولنمز وتوصیه دخی
وقوعبولمزده انسانلر كرهٔ ارضك هر طرفنی
چاملیجه باغلری كبی معمور مزین ایتمكه
چالیشور ایسه بوحال‌می قورقنج برحالدر
یوقسه فرانسه والمانیا كبی دنیانك الك متمدن

ایکی ملتی بربرینك قانینه صوصایه‌رق
بریسی کلوب پاریس کبی تعمیر و تزیینه
بونجه امکلر صرف ایدلمش اولان برشهرك
توزینی هوایه صاووررلر ایسه‌می موجب
دهشت اولور؟ حتی دها غریبی وار مدنیتمزك
شمدیکی موده‌سنه کوره المانلر فرانسزلر
ایچون اجنبی صاییله بیلور ایسه عجبا فرانسزلر
کندیلری ایچون اجنبی‌می ایدیلرکه پای
تختلری حقنده دشمنك ایتدیکی حقارتلری
کندیلری ایتدیلر؟........

برغریب حال دها وارکه انسان تدقیق
ایتدکجه حیرته دوشمامك ممکن اوله‌میورلر.
ایکی نقطه بیننده الك یقین یول خط مستقیمدن
عبارت اولدیغی سیارالك کونشدن
اقتباس ضیا ایلدیکی صوغوقلق دیمك
حرارتك فقدانی دیمك اولدیغی کبی مسائله
دنیانك هرطرفنده هرکس قانع اوله‌رق
هیچ برکسه اعتراض ایتمدیکی حالده اولاد
بشرك سعادتلرینی ایجاب ایده‌جك اسباب
مدنیت نیچون بوقدر مختلف فیها قالیور؟

مدنیت انسانلر بیننده هردرلو احتیاجك
تعاون وتناصر صورتیله تسویه ایدلمسندن
عبارت بولندیغنه کوره دنیاده اولاد بشر
تفرقه وتقسیم قابل اولمیه‌جق بروجود اولمسی
اقتضا ایتمزمی؟ ایشته بوقاعدهٔ کلیه‌یه مخالف هرنه
وار ایسه بوطرف ایتمك اساس مدنیتی قویمق
دیمك اولور. بوقاعدهٔ کلیه‌یه مخالف اعلان
شیلرك الك باشلوجه‌سی ایسه بك میدانده‌درکه
اودخی اختلاف افکار اختلاف منافع
عقلای زمانك یاکلش دلالتلری حاصلی
جهالتدن عبارتدر.

بعض مملکت کوریلورکه اهالیسی مانع
مدنیت کامله اوله‌رق حکومت متبوعه‌لرینی
کوروب باخصوص فرانسه‌ده اولدیغی
کبی بونجه عصرلق ترقی ومعمورتلرینی
برباد ایدرلر. بعض مملکتلر کوریلورکه مانع
ترقی ملتی کوره‌رك ازجمله روسیه‌ده اولدیغی
کبی ملت ایچندن یوز بیکلرجه آدمی یوق
ایده‌رك دنیاده جلادلقله شهرت بولورلر.
بعض مملکتده مانع مدنیت وترقی ملل
متجاوره‌نك کمال ترقیسی اولدیغنه ذهابله
کندیلری دخی انلری تطبیق ایده‌جکلرینه
انلرك ترقیاتنی بالطبع لامغه سعی ایدرلر.
کیمی برده فنون مضر کوربله‌رك انعدامنه
سعی اولنور کیمی برده خلقك ثروتی تهلکه‌لی
کوربله‌رك بنای ثروتلرینی ییقمغه جهد
ایدرلر. بونلرك ایسه هیچ بری مدنیت
کامله‌یی تأسیس ایده‌مامش اولدیغی ایشته
تاریخك خبرویردیکی اوزرینه برایکی بیك
سنه‌لك تجربه‌لرله کورلمکده‌در.

ایمدی اسباب مدنیت بوقدر میدانده
اولدقدنصکره کورمامك دقت ایتمامك
ممکن اوله‌مدیغی دخی میدانده اولمغله مدنیتك
نه‌دیدکلری قدر یکی نه‌خبرویردکلری قدر
معین نه‌ده اربابنك دعوا ایتدکلری قدر
معلوم برشی اولمدیغنی قبول و بودعوانك
حلنی دها بك چوق سنین واعصاردنصکره
بکله‌مك مجبوریتنی تسلیم ایتمك لازم
کلیور.

نهایت

الزاملك الك طاتليسى

جفاكارك برسنه كوكل قاپديران برعاشق زار بركون محبوبه سنه بنه عرض حال ايدوب ده شدتلى جواب رد الارق مأيوس اولمسيله « آ ظالم بويله ستمكارلقله نيچون جكركاهمى پاره پاره ايديورسك ! » ديمش ومحبوبه سى «سن حضرت سليمانك او كلامنى ايشتمدكمى كه دوستك جكره پاره اچمسى دشمنك اوقشامسندن اولادر ديمش » ديدكده عاشق «اوت بيلورم . اكرهرشيئك اولاسنى ارايور ايسه كز . شونى موازنه ايتميورميسكز كه هرنه قدر حضرت سليمانك ديديكى كبى دوستك جكركاهه پاره آچمسى دشمنك اوقشامسندن اولا ايسه ده دوستك جكركاهه پاره آچيو بده كنديسى اوقشامه سى البته دها اولادر هرشيدن اعلادر » دينجه محبوبه سى جواب بوله ميه رق ملزم قالمش !!

بوملك حكيماتندن

[بومل وولترك هم عصرى اولوب مشاراليه ايله عادتا رقابت ومسابقت ايتمش ارباب قلمدندر]

عالمده فرصت بوله ميه رق ضايع اولمش آدملر آدم بوله ميه رق ضايع اولمش فرصتلردن دها چوقدر . (آت بولنور ميدان بولنمز ميدان بولنور آت بولنمز) ضرب مثلنه تطبيق ايدرايسه ك «ميدان بوله ميان آتلر آت بوله ميان ميدانلردن دها چوقدر» ديمك اولور . ارباب اقتدار برموزيقه جينك اطرافنده بولنان انواع سازلره بكزر . هر برى برهوا چالار . لكن هرحالده موزيقه جى نصل دوزن ويرر ايسه او وجهله چالار . (آت صاحبنه كوره اشر حكمنى مفسر كبيدر)

دقت ايدلسه كوريلور كه انسانلر دائما اهميتسز ايشلره بيوك اهميت ويرمكده واهميتلى ايشلره پك كوچك اهميت كوسترمكده درلر . هر برى كرپدان ايله قيل قوپارمغه وجيمز ايله چيوى چيقارمغه چاليشور . انسان نه زمان فكرينه الك اول ورود ايدن قرارك عكسنى التزام ايدر ايسه او زمان اصابت ايلمش اولور .

وحشيلرك بيلمجه سى

بيلمجه دنيلان اسئله واجوبه هرملتك مشغول اولديغى برنوع اكلنجه در .

ضروب امثال لساننده صادر اولديغى ملتلرك ترجمان افكارى ديمك اولديغى كبى بيلمجه لرده خى ملتلرك درجه وسعت افكارينى موازنه ايچون برر ميزان عد اولنور .

بيلمجه ديمك مطلوب اولان شيئ برطرز غريب ايله صورمق وصوريلان شيئك نه دن عبارت اولديغنى بالاستخراج خبر ويرمكدر كه شيئ مطلوبى وصفندن چيقارمقسزين ومسئول اولان ادمه هم اكلاتمقسزين وهم ده اكلايه ميه جق قدر قپالى اولمقسزين تعريف ايده بيلمك وبو يولده تعريف ايديلان برشيئ اكلامغه مقتدر اولمق ايسه وسعت افكار وتمامئ ذكايه توقف ايدر . امريقا وافريقا واوسترالياده وحشى ديه تحقير ايديلان خلقه طبيعتك موهوباتى بزه اولان احساننده اشاغى اولمق شويله

طورسون بلکه دها زیاده اولدیغی
کندیلرنده معارف وصنایع بزدن پك
آشاغی اولدیغی حالده اذعان وزکایه
متعلق شیلرده بزه تقدم ایتدکلریله
کوریلور .

ایشته بو بابده برمقیاس اولمق اوزره
ماغازن تیپورسقه ترجمه ودرج ایلدکلری
سنه غایجی وحشیلرینك بیلمجه‌لرندن برقاچنی
بروجه آتی ترجمه ایدیورز . بونلری «چات
بوراده چات قپو اراسنده» ویاخود «بیلمجه
بیلدیرمجه ال اوستونده قایدرمجه» کبی عثمانلو
بیلمجه‌لریله مقایسه ایدرایسه‌ك بوقاروکی
مدعا میدانه چیقار .

س اوبرده مسافری اك اول کوروبده
یمك ویتاق ویرمك قیدینده دوشمیان
کیمدر ؟

ج طام .

س نفس الدیغی حالده برحیات اولمیان
کیمدر ؟

ج روزکار .

س بویلی بوینه کونشه باتدیغی حالده
کولکه کورنمیان ندر .

ج یول .

س کیمدر اوقوم که صباحدن اقشامه
قدر قارشو قارشویه جنك ایدرلرده
حالبوکه هیچ بریسی دیکرینه برفنالق
ایتمز ؟

ج دیشلر .

س شمدی بوراده ایکن وحالا برایاغی
بوراده بولندیغی حالده بتون دنیایی سیر
وسیاحت ایدی ویرن کیمدر .

ج خیال ؟

حکایه تصویر وتحریری

حکایه تصویر وتحریری ادبك برجهت
وسیعه‌سی اولوب شرق طرفنده وباخصوص
اولاد عرب واهل ایران عندنده پك اسکی
برمسلك ادب ایدی . بو اصول اوروپاده
برعصر قدر زماندنبری رواج بولمش
وممالکتمزده ایسه هنوز یکی تولد ایلمشدر .

برحکایه‌یی تصویر وتحریر ایتمك بروقعه
میدانه قویمق دیمك اولدیغی جهتله بونك
طرز تاریخله پك بیوك برمناسبتی وار ایسه ده
وقعهٔ مذکوره مطلقا بر ویا برقاچ شخصك
ترجمهٔ حالی دیمك اولوب ارباب مطالعه
بر ذاتك حالنه آجیمغه ویاخود کولمکه دعوت
ایدیله‌جکندن برمنوال محرر مناسبتك طرز
تاریخدن اصول ترجمهٔ احواله مخصوص
اولمسی لایقدر .

شمدی یه قدر نشر اولنان حکایه‌لر
اولقدر متنوع اولدیغی جهتله بونلرك
طوپی موقع تدقیقه چکلسه نه حکایاتك
انواعی حقنده مدقق برفکر مخصوص
حاصل ایده‌مز . حالبوکه برجمعیت بشریه‌نك
حکایه کتابلرینه فنون کتابلری قدر احتیاجی
اولدیغی ارتق اکلاشلمش وارباب قلم او یوله
دخی سوق سمند خامه‌یه مباشرت ایتمش
اولدیغندن بو بابده بعض اصول بیانی
فائده‌دن خالی کوریله‌مامشدر .

حکایه دینلان شیئك میدانده باشلوجه

ایکی نوعی کوریلور که برنجیسی مضحك
وایکنجیسی مؤلمدر . انجق برحکایه ایچنده
بو ایکی نوعی برلشدیرمك دخی ممکن اوله بیلور .
بناءعلیه بو تقسیمه اول قدر اهمیت ویرلمیوب
بو بابده اهمیت مخصوصه‌یی حکایه‌نك صورت
تصویر وتحریرنجه معتبر اولان درت طبقه‌یه
حصر ایتمك لازم کلور .

برنجی یعنی الك اشاغی طبقه‌دن عد اولنان
حکایه‌لر بروقعه‌یه وقایع سائره ادخالیله ایشی
اغلاق واشکاله دوشورمکسزین سطحیجه
نقل وروایت ایتمکدر . لسانمزده شمدی‌یه قدر
تألیف صورتیله نشر ایدیلان حکایه‌لرك
جمله‌سی بو قسمدندر .

اشبو برنجی طبقه‌ده داخل اولان
حکایه‌لرده وقعه‌نك اصل صاحبی دائما
مبحوث عنه اولوب علی الدوام کندی حالنه
دائر سوز بلنور که ویریلان معلوماتك جمعاً
یکونی عادتا صاحب وقعه‌نك سرکذشتندن
وترجمهٔ حالندن عبارت قالور . ینه او وقعه
ایچنده سائر بعض اشخاص بولنسه بیله انلرك
اهمیتی اولمیه‌رق ارباب مطالعه نظر دقتلرینی
یالکز صاحب سرکذشته دیکرلر . حکایه
یازمقدن مراد حکمیاتدن اخلاقدن بعض
اساسلری مضحکه ویا مؤلمه برصورت
روایتله ارباب مطالعه‌یه تلقین ایتمك
اولدیغنه کوره اشبو برنجی طبقه حکایه‌لرنده
بو مقصده پك آز خدمت ایدلمش اولور :
برنجی طبقه حکایه‌لرنده غایت مقصد « باق
شو آدمك سرکذشت احوالی نه قدر
غریبدر » دیه ارباب مطالعه‌یی استغرابه
دعوتدن عبارت قالور .

بوندن صکره ایکنجی طبقه حکایه‌لری
کلور که انده یالکز برآدمك سرکذشتی
مبحوث عنه دکلدر برقاچ کسه‌یه شمولی
اولان بروقعه‌نك هرشعبه‌سی جمع ایدیله‌رك
برنتیجه‌یی انتاج ایلدیکی کوسترلور که
اونتیجه اصحاب وقایعك جمله‌سی حقنده
ارباب مطالعه‌نك نظر دقتنی جلب ایدر .
لطایف روایات نامیله نشر اولنان حکایه‌لردن
(یکیچریلر) نام حکایه بر درجه‌یه قدر شو ایکنجی
طبقه حکایه‌لرندن معدود اوله بیلور . زیرا
حکایه‌نك نتیجهٔ حکمی جوللك حسنینك
یکیچریلر طرفندن بغیر حق تلف ایدلمسنه منجر
اولور ایسه‌ده بو نتیجه عثمان چورباجینك یکرمی
سنه اول ارتکاب ایلدیکی برظلمك ندامتنی
چکمه‌سی ومرقومك زوجه‌سنك معصومیتی
میدانه چیقمه‌سی وحسنینك معشوقه‌سی قز
ایله اجرای نکاحی مقرر کبی برشی ایکن
ایکیسنك لام قرنداش اولدیغنك تبین ایتمسی
وجلاد حسنك وقتیله ایتدیکی بیوکلك
ایچنده بر دره کوچکلك اولدیغی وبو حاللرك
جمله‌سی ایسه یکیچریلك اطوار واخلاقندن
نشأت ایلدیکی جهتلرینه تشعب ایتمکله
ارباب مطالعه‌نك نظری هم حسنی هم
والده‌سی هم معشوقه‌سی هم جلاد حسن
هم ده یکیچریلك حالی جهتنه دعوت اولنمشدر .
برنجی طبقه حکایه‌لرنده ارباب مطالعه‌نك نظر
دقتی یالکز برآدم حقنده دعوت اولنوب ایکنجی
طبقه حکایه‌لرنده ایسه برقاچ کسه حقنده
دعوت اولنمق قدر ارالرنده برفرق واردر .
حکایه‌نك شو ایکی نوعی یازمق پك بیوك

براقتداره توقف ایتمز . سببلری شونلردر :

اولا ـ حکایه مطلقا حال حاضره تعلق ایتدیریلورکه زمانك اخلاقی عاداتی اصولی محرر عندنده بداهة معلوم اوله‌رق او یولده زحمتدن قورتیلور .

ثانیا ـ بوقبیل حکایه‌لر اغلبی محررك کندی ساکن اولدیغی مملکته وحتی کندی منسوب اولدیغی خلقه نسبت ایدلدیکندن محرر حکایه دیکر برمحله ویا بشقه برملته نسبت ایتدیکی زمان او محلك ویا او ملتك احوالنی اطرافیله اوکرنمك مشکلاتندن قورتیلور .

ثالثا ـ حکایه‌نك تعلق ایتدیکی ذواتك احوال عمومیه سیله صورت حرکتنی محاکمه ایتمکه لزوم اولمدیغندن صورت محاکمه‌ده فلسفه واخلاقه مغایر برحکم ویرمك خوفندن دخی امین اوله‌رق کیفیتی ارباب مطالعه‌نك محکمهٔ وجدانلرینه حواله ایتمکله قورتیلور .

رابعا ـ بوقبیل حکایه‌لر ایچنده پك بیوك انتریقه‌لر بولنمیه جغندن بربری علیهنه ویاخود لهنه حیله‌لره خدعه‌لره تشبث ایدن ذواتك مخادعه سنی عرب صاچی کبی قارشدیروب صکره آیره‌مامقدن قورقمزکه حکایه تصویر وتحریرنده محرری اك زیاده یوران وحتی قورقودان شی بودر .

اوچنجی طبقه‌یه داخل اولان حکایه‌لردن لسانمزه هنوز ترجمه بیله ایدلمامشدر . بوقبیل حکایه‌لرده ارباب مطالعه‌نك نظر دقتی یالکز نتیجه‌ده ظهور ایده‌جك غرابته دعوت ایدلمیوب اعضای وقعه‌دن هر برینك طور واستعدادلری دخی نظر ارباب مطالعه‌ده تصویر ایدیلور . یعنی بوقبیل حکایه‌لرده وقعه‌یه تعلق بولنان اعضادن بعضیسنده زیاده حماقتله برابر تحفلق وبعضیسنده فوق العاده صفوت وکیمیسنده خیانت دیکرنده حیله آخرنده کبر وغرور والحاصل هر برنده برطور واستعداد تصور ایدیله‌رك تا آخر حکایه‌یه قدر بوذاتلرك طورلرینده خلل کتورلمیوب دوام ایدیلورکه بویله اولان حکایه‌لرك برصحیفه سنده ارباب مطالعه کولر ایسه دیکرنده اغلارلر وبرذاتك صدق وبسالتنی واخلاق حسنه سنی کوروب نه قدر حسن توجه کوسترر ایسه دیکرینك سیئاتندن ناشی علیهنه او درجه نفرت کوسترر .

اشبو اوچنجی طبقه حکایه‌لرنده زمان ومکان تعیین اولنمامق اولمز . زمان ومکانی تعیین ایتمك ایچون ایسه تعیین اولنان زمان ومکانك احوالنه دائر پك مکمل معلومات اکتساب ایتمك واجبه‌دن اولوب حالبوکه بومعلوماتی تعریفات جغرافیه طرزنده دخی ذکر ایتمیه‌رك اعضای وقعه‌نك طور واستعدادلری ایچنده تصویر ایله اشراب ایتمك لازم کلور . مثلا عثمانلی مملکتنه اسناد ایدیلان برحکایه‌ده برعاشقك رقیبنی دووه‌لویه دعوت ایلدیکی کوستریلور ایسه بونك اخلاق وعادات عثمانیه‌یه تمامیله توافق ایده‌میه‌جکی درکاردر . کذلك عربستانه اسناد ایدیلان برحکایه‌ده معشوقه‌نك عاشقی ایچون خانهٔ پدری ترك ایتمسی تصور اولنور ایسه بوحال عرب

ئزدنده قزلرك بابالر النـده عادتا اسیر كبی برحالده اولمسیله متناسب دوشمز چرکسستانه اسناد ایدیلان برحكایه‌ده دخی قزلره عرب قزلرینك اسارتی قدربر اسارت و یریلور ایسه چرکس قزلرنده اولان حریتله متناسب اولمزایمدی محلك وزمانك احوال عمومیه سنی اصحاب وقعه‌نك طوری ایچنـه ادخال ایله تصویر ایتمك لازمدر ٠

بوصنف حكایه‌لری تصـویر و تحریر ایده‌بیلك ایچـون مصور ومحرری الك زیاده یوران شی اصحاب وقعه‌دن هر برینك حال وحركـتلرینی محاكمه ایتمكدر ٠ لكن بومحاكمه‌یی دخی كویا علم اخلاقدن بركتاب یازارجه‌سنه «فلان غایت متكبر اواوب بوایسه نه‌قدر فنا برشیدر» دیه‌محرر كندی طرفندن اجرا ایتمك حكایه‌یه رونق و یرمـدیكندن بشقه لطافتنی بتون بتون قالدیریر ٠ بومحاكمه‌یی اعضای وقعه‌نك یكدیكری حقنده معامله وحركتلریله اجرا ایتـدیرملی ٠ مثلا بتون بتـون بیچاره ودرمانده قالمش اولان برذات كندی حقنـده لطف ایتمكه اصلا بورجلی اولمیـان برادم طرفنـدن برچـوق لطفلر كوردكدن صكره برده فـداكارلق وحـتی كندی منفعت ذاتیه‌سنی دخی غیب ایتمك درجه‌سنده برلطف كوردیكی زمان مذكور بیچاره كندی كندیسنه حسب حال ایتدیكی صره‌ده اوكریمك شیمهٔ مكار مكاریسنی اوته طرفده ظلمی كورمش اولدیغی ظالمك مظالم وحشیانه‌سیله مقایسه ومحاكمه ایدرك لطف ومروت وجور ونائت حقنده محررك نه‌قدر حكمتی وار ایسه بیچاره اغزندن تقریر ایتملی

ایشـته ارباب مطالعه‌یه برحكایهٔ غریبـه ایله لذت و یردكدنصكره قوانـین اخلاقی دخی تلقین ایتمـك بوصنـف حكایه‌لره متوقفدر ٠

دردنجی طبـقه الك عالی طبـقه‌در كه بوطبـقه‌دن معـدود اولان حكایه‌لر برقاچ حكایه‌نك نقطهٔ اجتماعی اولور ٠ مثلا برقاچ كمـسنه بیننده حكومت ومأمورینجه اقبال غرضندن ناشی شـدتلی برمنافسـه ودیكر طرفـده سـائر برقاچ كشی بیننده برمقصد اوزرینه قوتلی براتفاق واوته طرفده غایت مكتوم طوتیلان برمعاشقه ودیكر برطرفده هردرلو امیدلر برطرف اوله‌رق یأس ایچنده قالمش برآیریجه فلاكت دیده اولور حاصلی بویله ظاهر حالده بر برینه اصلا مناسبتی اولمیان برطاقم وقعه‌لر بولنورده صكره اعضای وقعه‌دن بریسنك سركذشت حالی وقایع مذكوره‌دن هر برینه اوغرایه‌رق جمله‌سنی بریرده جمع ایدر كه بو یولده یازلمش حكایه‌لرك هرصحیفه‌سی بروقعه‌نك نتیجه‌سی وهروقعه‌نك نتیجه‌سی ایسه دیكر قپالی برحالك باعث انكشافی اولمغله انسـان بویله برحكایه‌یی اوقومقله طویه‌مز ٠

بوقبیل حكایه‌لرك لایحه‌سـی اوقـدر كنیشدر كه محرر یالكز اخلاق وعادات امی واطوار متخـالفهٔ بنی ادمی دكـل حتی تاریخـك الك اهمیتلی وقوعات ومحـاكماتنی دخی حكایه‌نك مؤاخذات ومحاكماتی ایچنه ادخال ایدرك بحثنه وسعت و یردیكجه‌ویریر ایشته بودفعه ترجمه ونشر ایدلمش بولنان (مونتوقرستو) حكایه‌سی بوطبقهٔ عالیه‌ده

داخل برحکایهٔ لطیفه در که تصویر وتحریری
هرقوله میسر اوله‌مز .

شوطبقات اربعه‌نك جمله‌سنه شمولی اولمق
اوزره بعض حکملر واردر که انلرك دخی
اخطاری یالکز حکایه یازمغه هوسکار
اولانلر ایچون دکل حکایه مطالعه‌سندن
لذت بکلیانلر ایچون دخی فائده‌دن خالی
دکلدر . شویله که :

اولا — حکایه‌ده اك زیاده نظر دقته
چارپه‌جق اولان شی بخت وطالعك اول
امرده جوروغدرار یانه مساعد اولمسیدر که
انسان اك زیاده بوندن متأثر اولور . بالخصوص
بوحال وموقعده بولنان کسه‌لرك مؤخراً
جزای سزالرینی کورمسی ارباب
مطالعه‌یه انتقام الدیرمش قدر شوق ولذت
ویرر . برحکایه‌ده محرر ایشك بوجهتنه
دقت ایتمامش ایسه اوحکایه‌نك عادتا قوجه
قاری مصاللری قدرده لذتی اوله‌مز .

ثانیا — حکایه‌ده تصادفلرك یاهیچ
اولمامسی ویاخود ممکن اولدیغی قدر آز
بولنمسی شرطدر . مثلا فرار ایدن بربیچاره‌نك
کیجه خانه‌سندن چیقار ایکن بالتصادف
کندیسنی کسه‌نك کورمامش ودکز کنارنده
کیجه یاریسی راست کامه‌رده قایق
بولمش وتصادفات غریبه‌دن اوله‌رق قایقجی
دخی وقتیله ایلك ایتدیکی برآدم بولنمش
اولمسی تصویر وتحریر ایتمك تصادفلره پك
زیاده وسعت ویرمك دیمکدر .

ثالثا — اغلب حکایه‌لرده نفسنه سوء قصد
قضیه‌سی پك اوجوز وپك قولای اوله‌رق
اجرا ایتدیرلمکده اولوب بونده برلطافت
اوله‌میه‌جغندن ارباب مطالعه ایچون دخی
سوء استدلالی موجب اولور .

رابعا — حکایه هرهانکی ملته اسناد
ایدلمکده ایسه اوملتك اخلاقندن آیرلمامسی
پك بیوك برشرط اولوب واخلاق اسلامیه
وعثمانیه‌ده قادینلرك استاری ایسه محررك
هیچ بروقتده نظر دقتدن آیرلمامسی لازم
کلان برشیدر . فرانسز لسانی اوزرینه
یازلمش اولان بعض شیلر ترجمه‌یه نقل ایدلدیکی
زمان تألیف صورتیله ترجمه ایدلمش اولمق
مقصدیله اعضای وقعه‌نك اسملرینی دخی
ترك اسملرینه تطبیق ایتمکده اولدقلری
کورلمکده در که حکایه فرانسز اخلاقی
اوزرینه تصویر ایدلدیکی حالده بتون
ترکلره اسنادی نشر قاعده‌سیله بردرلو
متناسب دوشمامکده در .

خامسا — حکایه‌لره وصف وتعریف
صورتنده یازیلان یرلرك بوکسك اصطلاح
ایله یازلمسنده بأس یوق ایسه‌ده محاوره
طرزنده یازیلان یرلری مصطلح یازمقده هیچ
برلطافت اوله‌مز . مثلا برایوازه « بواقشام
قندللری سیلمکه موفق اوله‌مدیغمدن ناشی »
دیدرمك بیله لایق اولمیوب ایوازه‌ینه ایوازلق
حالنه مناسب لسان قوللاندیرمق لزومی
درکاردر .

مصور ومحررك برحکایه‌یی تصویر
وتحریر ایتمسی ایچون حکایه‌نك زمینه کوره
هرشیئی بیلمك لازمدر . حتی اوروپا حکایه
نویسانندن برطاقی حاللرقهوه‌سنده دوامله انلرك
اوراده‌کی حاللرینی تحقیق ومثلا برطوغراماجی
دکاننه مداومتله اصطلاحلرینی طورلرینی

صورت معامله لريله تدقيق ايتمك درجه لرينه
قدر جمع معلومات ايدرلركه بو حالده برحال
قهوه خانه سنك حالنى وصف ايتدكلرى
زمان كويا محرر اون بش سنه حماللق ايدرك
اوقهوه خانه يه دوام ايتمش ظن اولنور .
يوقسه حكايه يازمق ايچون اقتضا ايدن
شيلرى يالكز حكمت اخلاق انتريقه سى كبى
كبى شيلره منحصر قالور ايسه بونلرله يازيلان
حكايه لردن اول قدر لذت حاصل اولەمز .
نتيجهٔ كلام حكايه اوقومق نه قدر طاتلى برشى
ايسه يازمق اوقدر كوچ اولوب بر محرر
تصوير وتحرير ايلديكى حكايه اكر صحيح
الوقوع دكل ايسه انى صحيحدن دها صحيح
كرچكدن برقاتدها كرچك صورتنه افراغ
ايده بيلمك ايچون پك چوق تدقيقاته پك
چوق معلوماته محتاجدر .

پارس كتبخانه لريله اوروپانك

(بعض شهرلرنده كتبخانه لر)

اربابنه خفى اولمديغى وايلروده بعض موازنه لر
اثناسنده طرفمزدن دخى ايضاح قلنه جغى
وجهله اوروپاده معارف جديده نك
ترقيسنه الڭ زياده خدمت ايدن علما المانيا
علماسى اولوب فرانسه علماسى بونلره پيرو
اولمقدن كيرو قالمامشدر . انتشار معارفه
دخى جمله دن زياده همت ايدنلر ينه المانيا
ارباب همتى اولوب كذلك بو يولده دخى
نه زمان ارقه لرينه باقمش ايسه لر فرانسزلرى
كورمشلردر . فرانسزلر المانلرى يالكز
برشيده كچديلر . شوكه بوكون المانجه
عادتا بركتاب همان بوقدركه فرانسزجه يه
ترجمه ايدلمامش اولسون . فرانسزلر
يالكز المانلردن دكل انكليزلردن دخى هانكى
كتابى امثلر ايسه ترجمه وطبع ايتمشلردر .
ايتاليان اسپانيول عربى وفارسى يه وارنجه يه
قدر براز استفاده اميد ايتدكلرى كتابى
همان ترجمه وطبع ايتديلر . بونلردن بشقه
هرلسانڭ الڭ مرغوب كتابلرينى عيناً دخى
طوپلايوب كتبخانه لرنده وضع موقع تقدير
ايلديلر . ايشته بوسببه مبنيدركه بوكون
كتاب جهتيله الڭ زنكين مملكت فرانسه در .
اليوم پارسده كى ملت كتبخانه سنك دنياده
برمثلى دها اولمديغنى حكم ايتمك مبالغه دن
بتون بتون بريدر . ايچنده بش مليون
قدر مطبوع كتاب وايكيوز بيكدن متجاوز يازمه
كتاب جمع اولنمشدر . كتبخانهٔ مذكورك
وصف وتعريفنه دائر مطالعه كذارمز
اولان برآثرده جغرافيا دائره سنده خريطه
وپلان طاقمنك اوچيوز بيك قطعه دن
عبارت اولديغى كورلمشدركه بشقه
بركتبخانه ده پلان وخريطه جه بوثروتك
وجودى تسليم اولنەمز .

نفس پارس شهرنده بوكتبخانه دن
بشقه رسمى وغير رسمى قرق درت كتبخانه
دها موجود اولوب اسملريله كتب موجوده نك
مقدارى بروجه اتى درج اولنور .

مازارين كتبخانه سى ١٥٠٠٠٠
ترسانه كتبخانه سى ١٧٥٠٠٠
سن ژنه ويه و ٥٥٠٠٠
دار المعارف ٨٠٠٠٠
مملكت كتبخانه سى ٥٠٠٠٠

اوور کتبخانه‌سی	۸۰۰۰۰
معارف عمومیه	۵۰۰۰۰
سناتو کتبخانه‌سی	۱۸۰۰۰
تاریخ طبیعی کتبخانه‌سی	۳۰۰۰۰
دائرهٔ نصف النهارقلی	۰٤۰۰۰
اقول ده فرانس	۰۵۰۰۰
مکتب ادبیات	۳۰۰۰۰
مکتب حقوق کتبخانه‌سی	۰۸۰۰۰
مکتب طبیه	۲٦۰۰۰
اقول نورمال	۲۰۰۰۰
پولیتقنیق	۲۷۰۰۰
معدن مکتبی کتبخانه‌سی	۰٤۰۰۰
یول و کوپری مکتبی	۰۵۰۰۰
صنایع نفیسه مکتبی	۰۱۵۰۰
موزه کتبخانه‌سی	۰۳۰۰۰
موزیقه مکتبی	۰۵۰۰۰
مکتب صنایع کتبخانه‌سی	۱۲۰۰۰
سن شولپیس	۲۰۰۰۰
بیوك اونی مکتبی	۳۰۰۰۰
آسیا جمعیت جغرافیاسی	۰۲۰۰۰
خارجیه نظارتی کتبخانه‌سی	۱۵۰۰۰
داخلیه نظارتی کتبخانه‌سی	۱٤۰۰۰
پولیس نظارتی	۰۸۰۰۰
مجلس معادن	۱۲۰۰۰
مطبعهٔ ملیه کتبخانه‌سی	۰۳۰۰۰
حربیهٔ نظارتی کتبخانه‌سی	۰۷۰۰۰
ارکان حرب کتبخانه‌سی	۲۸۰۰۰
طوبخانه کتبخانه‌سی	۰۹۰۰۰
انوالیدیعنی متقاعدین	۲۰۰۰۰
مالیه نظارتی کتبخانه‌سی	۰۳۵۰۰
عدلیه نظارتی کتبخانه‌سی	۱۲۰۰۰
نظارت تفتیشیه کتبخانه‌سی	۳٦۰۰۰
شورای دولت کتبخانه‌سی	۳۵۰۰۰
مجلس محاسبات عمومیه	۰٦۰۰۰
برنجی درجه‌ده محاکم کتبخانه‌سی	۲۵۰۰۰
آووقاتلر جمعیتی کتبخانه‌سی	۱۰۰۰۰
بحریه نظارتی کتبخانه‌سی	۰۲۷۰۰
ارکان حرب بحریه	۱۵۰۰۰
دفترخانه کتبخانه‌سی	۱٤۰۰۰

اوروپا جغرافیاسی مفصلنده وقوفی اولانلره خفی اولمدیغی اوزره اوروپا شهر وقصبه‌لرنده لااقل بیك جلد کتابی حاوی برعمومی کتبخانه بولنمسی عادتا لوازم ضروریه حکمنه کیرمشدر . حتی المانیاده بعض مملکتلر واردرکه اهالیسی اون بیك نفوسه بالغ اوله‌مدیغی حالده قرق اللی بیك جلد کتابی جامع کتبخانه‌سی اولور .

ایشته اوروپا شهرلرندن بعضلرینك کتبخانه‌لریله کتب موجوده‌سی دخی بروجه آتی درج اولنور :

رومادهٔ واتیقان کتبخانه‌سی

مطبوع	۳۰۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۲٤۰۰۰

رومادهٔ قاردینال باربه‌رینی کتبخانه‌سی

مطبوع	۰۲۵۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۵۰۰۰

رومادهٔ سن لوران	۲۰۰۰۰

رومادهٔ سن مارن کتبخانه‌سی

مطبوع	٤۲۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۵۰۰۰

رومادهٔ ماغلیا بچیانا کتبخانه‌سی

مطبوع	۱۰۰۰۰۰

ال یازیسی	۰۰۸۰۰۰
المانیاده مونیخ کتبخانه‌سی	
مطبوع	٦۰۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۱۸۰۰۰
اجزا	۰۱۲۰۰۰
و یانه‌ده ایمپراطور کتبخانه‌سی	
مطبوع	۳۰۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۱٦۰۰۰
ویانه‌ده دارالمعارف	۱۱۵۰۰۰
غوتینغ کتبخانه‌سی	
مطبوع	۳۰۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۵۰۰۰
المانیاده درسد کتبخانه‌سی	
مطبوع	۳۰۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۲۸۰۰
اجزا	۱۸۲۰۰۰
ستود غراد کتبخانه‌سی	
مطبوع	۲۰۰۰۰۰
اجزا	۰۰۲۵۰۰
ال یازیسی	۰۰۱۸۰۰
برلینده قرال کتبخانه‌سی	
مطبوع	۵۱۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۰۵۰۰
پراغه کتبخانه‌سی	
مطبوع	۱۳۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰٤۰۰۰
بامبرغ کتبخانه‌سی	
مطبوع	۰٦۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۲٦۰۰
بورن دارالمعارفی	
مطبوع	۰۷۰۰۰۰

ال یازیسی	۰۰۰۲۳۰
قازلسروح کتبخانه‌سی	۰۸۰۰۰۰
قاسل کتبخانه‌سی	
مطبوع	۰۷۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۰٤۰۰
ارفور کتبخانه‌سی	۰٤۰۰۰۰
ارلانغ کتبخانه‌سی	
مطبوع	۱۰۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۰۵۰۰
فرانقفورت کتبخانه‌سی	۰۸۰۰۰۰
فریبورغ کتبخانه‌سی	۰۸۰۰۰۰
ژ به‌سنی کتبخانه‌سی	۱۰۰۰۰۰
غوتا کتبخانه‌سی	
مطبوع	۱٤۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۵۰۰۰
هال کتبخانه‌سی	۰۵۰۰۰۰
هایدلبرغ	۱۵۰۰۰۰
نیا کتبخانه‌سی	۰٦۰۰۰۰
اسنبورغ کتبخانه‌سی	۰٤۰۰۰۰
کیه‌ل کتبخانه‌سی	۰۸۰۰۰۰
لیسیقا کتبخانه‌سی	
مطبوع	۱۵۰۰۰۰
اجزا	۰۱۸۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۲۰۰۰
ینه لیسیقاده مملکت کتبخانه‌سی	
مطبوع	۰۸۰۰۰۰
ال یازیسی	۰۰۲۰۰۰
ماربروغ کتبخانه‌سی	۱۰۰۰۰۰
و یمار کتبخانه‌سی	۱٤۰۰۰۰
انکلتره‌ده بولیان کتبخانه‌سی	
مطبوع	۲۲۰۰۰۰

ال يازيسى ۰۱۷۰۰۰
انكلتره‌ده ژورژ كتبخانه‌سى
مطبوع ۳۵۰۰۰۰
ال يازيسى ۰۳۰۰۰۰
پترسبورغ كتبخانه‌سى
مطبوع ۴۰۰۰۰۰
ال يازيسى ۰۲۰۰۰۰
دانيمارقه كتبخانه‌سى ۰۳۰۰۰۰
بروكسل كتبخانه‌سى ۰۱۰۰۰۰
چين كتبخانه‌سى ۳۷۰۰۰۰

اشبو كتبخانه‌لره مقابل استانبولده‌كى كتبخانه‌لرده قاچ كتاب بولنديغى سالنامه‌يه باقيله‌رق موازنه ايديلور ايسه معارفجه نه‌قدر كيرو قالمش اولديغمز مع التحسر يه كوريلور.

كولمك واغلامق

كولمك ممنونيتك واغلامق دخى تأسفك ماثر ظاهره‌سى اولديغى معلومدر. انجق ممنونيت وتأسف همان على العموم هر حيوانده اولديغى حالده كولمك واغلامق هيچ بر حيوانده يوقدر. دوداقلرده واغزده اولان بعض اعصاب معدوده ومعلومه‌نك چكلمه‌سيله دوداقلرك آچيلمسى و يناقلرك شكل اصليسنى دكشديرمسى كولمك واغلامق خصوصلرينك مقدماتى اولوب بو سيكرلر حيواناتدن الك چوغنده وار ايكن انلر ينه كولمزلر واغلامزلر. بو حاللر يالكز بنى بشره مخصوص كوريلور. افراد بشرك نه صورتله كولوب ونه يولده اغلادقلرى نظر دقتله امتحان ايديله‌جك اولسه شاشيله‌جق شيلر كوريلوردى. مثلا بعض چهره‌لره تصادف ايديلور كه انلر ايچون كولمك الك زياده استكراه ايديله‌جك بر وضع تعيين ايدر. اوزون چكه‌لى قازمه‌جه ديشلى ابريجه برونلى برآدمك تبسمنه دقت ايدلسون ده باقلسون چهره‌سى نه چركين بر حاله كيرر. هله بو آدم براز ككرى طيقالى وخيم خيم اولور ايسه معاذالله! بوكا مقابل اكثريا قادينلر ايچنده بعض ملك چهره‌لره تصادف ايديلور كه يومرو وجه چكه‌سى اينجو كبى ديشلرى جزئى چكمه بورنى وهله غمزه‌لى يناقلرى ايچون كولمك الك بيوك زينت يرينه كچه‌رك هله فقر فقر قينايه قهقهه‌لره قويولور ايسه انسان تماشاى دلنواز يسنه خلل كلمك ايچون كولمكدن واز كچمامسنى ارزو ايدر. يا مهد معصوميده كرچكدن ملكلر كبى يتان چوجقلرك كولوشنى كورمك نه‌قدر فرحبخشا بر تماشادر؟

اغلامق دخى عينيله بويله‌در. حتى اكثريا كولمك ياقشميان چهره‌لره اغلامق دها زياده ياقشميه‌رق انسان بويله بر چهره‌نك اغلاديغنى كورنجه تنفردن قاچه‌جق يرارار. كولمك چهره‌سى ايچون بر زينت عد اولنانلره اغلامق بلكه‌ده دها بيوك زينت يرينه كچر. ايرى ومتجسس سياه كوزلرى محيط اولان اوزون وقالين كيربكلرك اراسى ياش ايله طولارق بونلرك هر قطره‌سى بر الماس پاره‌سى كبى يناقدن اشاغى تكرلنديكنى كورمك ودها مدقق كوزلر ايچون اوحالده سيمانك هيئت عموميه‌سنده حس اولنان محزونيتله قاريشق علامت استمداده دقت ايتمك قلوبه

بشقه برحال ایراث ایدر . اطفالك اغلایشی مقدماتندن اوله‌رق چکه سنی بوکوب دوداقلرینی بایمسنه و بناقلرینی کرمسنه دقت ایدلدیکی وارمیدر ؟

چهره‌لر نه قدر مخالف ایسه کولمك واغلامق دخی اوقدر متنوعدر . وقتیله ارباب مراقدن بریسی کولمه‌نك انواعنی تدقیق‌ثبت وتحریر ایتمش وازجمله شونلری باشلوجه قهقهه‌لردن اولمق اوزره تعیین ایتمشیدی :

قح قح قح قح قح قح
کیه کیه کیه کیه کیه
حوح حوح حوح حوح حوح حوح
عوح عوح عوح عوح عوح عوج
هاه هاه هاه هاه هاه
هی هی هی هی هی هی

اغلایشك دخی بلکه دها زیاده انواعی وار ایسه ده بونلرك هر بری برمقام دیمك اوله‌جغندن صورت بسته‌لرینی کوسترە بیلمك ایچون عادتا موزیقه نوطه‌سی قاعده‌سنجه نوطه یازمق اقتضا ایدر . بناء علیه هر اغلایانك نصل مقامله اغلادیغنه آیری آیری دقت ایتمك لازم کلور .

ملل قدیمه‌دن بعضلری اغلامق ایچون صورت مخصوصه‌ده بسته‌لر یاغلارلر ایدی . حتی شمدیکی عربلر ایله یهودیلرك و بردرجه‌یه قدر چرکسلرك اغلادقلرینی ایلك دفعه اوله‌رق ایشیدن کمسه بونلری عادتا شرقی چاغریور ظن ایدر . هله علی العموم انسانلرك اغلامسی ایچنده بعض مقاملر واردرکه ایشیدنلری عادتا کولدیرر . باخصوص اکری سسلی واختیار اولنلرك اغلایشی .

کولمك ایله اغلامغك موردی حقنده حکمه پك چوق سوزلر سویلنمشدر . انجق انسانك کرك کولمسنده وکرك اغلامسنده براطراد اولمدیغندن سویلنان سوزلردن برنتیجهٔ قطعیه چیقاریلەمامقده‌در .

اوت بدیهی که انسان یورکی سویندیکی یعنی مأمولك فوقنده برنعمت وسعادت کوردیکی زمان کولر . لکن مثلا «نفسم طیقاندی» دینله‌جك یرده لسانك سورچسیله «طیقانم نفسدی» دینلدیکی زمان دخی انسان قهقهه‌لر ایله کولمکده‌در . حتی یورکندن قان کیدوب کوزندن دخی یاشلر اقدیغی زمان بیله بوقدرجق برسوز ایله انسانك درحال کولدیکی کورلمشدر . کذلك ایکی حسرت بربرله قاوشدیغی زمان کولمك لازم کلور ایکن بالعکس اغلادقلری دخی همان دائما کوریلور .

بوندن بشقه حسك عادتا وجود مجسمی دیمك اولان سیکرلر اوقدر حساسدرلر که کولمك واغلامق درجه‌سی شوطرفه قالسون انسانك چهره‌سی کندیسنك دخی حس ایده‌میه‌جکی قدر برتأسفی ویامنونیتی کتم ایده‌میه‌رك درحال بروضعیت مخصوصه ایله اشراب دکل عادتا اثبات ایدر . بناء علیه بودرجه نازك بوقدر دقیق اولان برماده‌نك عریض وعمیق محاکمه وتدقیقنه محل اولمدیغی ایچون اولبابده نه سویلنسه سطحی برمرتبه‌ده قالمقده‌در .

اثاری مطالعه کذارمز اولان
حکمانك کولمك واغلامق مسئله‌سنده
و یردکلری حکملر شوصورتله خلاصه
ایدیلورکه :

واقعا درت ایاقلی حیوانانك جمله‌سی
وجودلرینك صورت تشکلنجه آزچوق بربرینه
بکزرلر . بناءعلیه انسانك اغزنده و یوزنده
اولان اون اوچ قدر سیکرلر سائر برچوق
حیواناتده دخی موجود اولمقله برابر انلر
کوله‌مزلر اغلایه‌مزلر . لکن انلرك کوله‌میوب
اغلایه‌مامللری مجرد بونلرك خارجده اثرلرینی
اظهار ایده‌مامللرندن عبارتدر . یوقسه
برحیوان دوکولدیکی یاخود یرشیدن محروم
ایدیلدیکی ویا وجودینك برطرفی یاره‌لندیکی
زمانلر کرك صداسیله کرك اوضاع
مخصوصه‌سیله اول قدر اغلار و بونلرك عکسی
حالاتده اودرجه سوینور یعنی کولرکه برازدقت
صاحبی اولان ادم کیفیتی بداهةً کورر .
انسانك تبسم و بکا علامتلرینی ظاهراً دخی
کوستره‌مسی اولا دریسنك غایت نازك
اولمسندن ثانیاً دخی باشلی واساسلی سیکرلردن
بشقه برچوق اینجه سیکرلرك هرطرفنی احاطه
ایتدیکی حالده بونلرك حسنه مانع بولنماسندن
نشأت ایدر . بوندن بشقه حواس خمسهٔ
ظاهره‌نك مکمل اولمسیله برابر قوهٔ مفکره
ایله دخی بونلرك متناسب اوللری لازم کلور .
بوصورت مکملیت وتناسبده ایسه انسانك
سائر هرنوع حیوانه فائق اولدیغی مسلمدر .
کورلمزمی که قوه‌سی مفکره‌سی قواءسائره‌سیله
متناسب اولمیان انسانلرده کولمك واغلامق
دخی متناسب اولمز . مثلا دیوانه‌لرك کولمسنده
واغلامسنده هیچ برنسبت یوقدر . ایمدی
انسان مجرد مشهودات خارجیه‌سنی درحال
وجداننده محاکمه ایدرك ایینك وفنانك
قدرلرینی تقدیر ایلدیکی ایچون پك قولای
سوینور و پك چابق متأثر اولور و یوزنده
اولان فوق الغایه نازکلك ایجابنجه سیکرلرینك
برحس ایله مشغول اولمسی خارجده دخی
اثرینی ارائه ایدر .

اولاد بشر میاننده مدنیت ایلرولدکجه
هرشیئه برقاعده قونلدیغی کبی احکام
وضروریات طبیعیه‌یی دخی منع ایتمك ایچون
برچوق اصول قونلمش واغلامقدن قطع
نظر ازجمله کولمك خصوصنده قونیلان
قانونلر طوغریسی محیر العقول بولنمشدر .
کولمك برموقعده کوره‌عیب برموقعده لازم
وحتی ضروری عد اولنمش . مثلا بربیوك
ذاتك حضورنده کولنه‌جك برشی اولور
ایسه کولمامللی وکذلك ینه اوکون اوبیوك
ذات حضاری کولدرمك مرادیله برفقره
سویلیه‌جك اولور ایسه انسانك کوله‌جکی
اولمدیغی حالده دخی کوللی ایمش ! احترام
رعایتك نزاکتدن معدود اولمسی مقبول
اولوب انجق نزاکتك دخی کولمکدن عبارت
اولمسی البته غریبدر . انسانك مکدر
اولدیغی برکونده خانه‌سنه کلان مسافره
رعایت ایتمش یعنی نزاکتی کوسترمش اولمق
ایچون کولمکه جبرنفس ایتمسی غریب دکلمیدر؟
هله برکمسه‌یه خصومتی اولدیغی حالده انك
خصومتنی تبسملر التنده کیزلمك عادتا
عمومی برقانون حکمنه کیرمشدرکه مردلك
وطوغریلق بونی اصلا قبول ایده‌مز .

الك تحفی شودر که بر انسان کندی کندیسنه
اوتوره ایکن عقلنه برشی کلوب ده کوله‌جك
اولسه عادتا جنتنه حکم اولنور !

چوق کولنج یوزلی اولمغه بلشق آز
کولنج یوزلی اولمغه متکبر معناسی ویره‌جکلرندن
هم نوعنه شیرین کورنمك ایستیانلر سائر
نیجه بیك مراسمدن قطع نظر هله کولمك
ویا کولمامك ایچون پك بیوك دقت واحتیاطده
بولنمغه مجبوردر .

اویونلر حقنده بعض معلومات ومحاکات

حیوانلر ایچنده انسان قدر کندیسنی مشغول
ایدن هیچ بر حیوان یوقدر . انسانك اشتغال
ایده‌جك هیچ بر ایشی اولمز ایسه النده
دکنك ایله بر اوزر ینه بعض چزکیلر چزمکله
اولسون اشتغال ایتمسی عادتا جبلتی
اقتضاسندن دنیله بیلور .

بنی بشر دها ... مدنیتی کمال ایتمه‌دن
اکلنجه ایچون اویونلر ایجاد ایتمشدر .
شطرنجك هند طرفلرنده الك اسکی زمانلردن
بری موجود اولدیغی وطولانك دخی پك
قدیم بر زماندنبری ایران طرفلرنده اوینادیغی
مرویدر . هله زار اوقدر اسکی بر واسطهٔ
لعبدر که درجهٔ قدمنی کمسه‌لر تعیین ایده‌میور .
بعض روایته کوره شطرنج یونان قدیم
طوائف ملوکی مشهور تروا شهرینی
محاصره‌یه کیتدکلری زمان جان صیقندیسندن
قورتلمق ایچون ایجاد ایدیلوب حتی داما
اویوننك دخی ینه اوزمان قادینلر ایچون ایجاد
ایدلدیکی اکلاشیلیور . بوروایته صحیح
نظر یله باقار ایسه‌ك ینه بو اویونلرك قدمنه
خلل کلمز .

اویونلر اوچ صنفه تقسیم اولنور . برنجی
صنفی صرف بخت ایشی اولان اویونلردر که
ارباب فکر ودانش عندنده بونلرك
قدر واعتباری یوقدر . مثلا زار
ویاخود روت دینلان قومار اویونی کبی که
ماهیتی قبله نمایی بر ظرفك ایچنده نومرولره
منقسم بولنان بر فرلداغك اوزرنده یوارلنان
نخود قدر بر کره‌نك بخت ایشی هانکی نومرو
اوزرنده طورر ایسه اونومرونك قازانوب
دیکرلرینك ضرر ایتمسندن عبارتدر . عادتا
معجونجی فرلداغیله معجون چویرمك دخی
ینه بو قبیلدندر .

اساسی ینه بخت وطالعه توقف ایدن
اویونلر ایچنده بر درجه‌یه قدر فکری ده اشغال
ایدن اویونلر واردر . مثلا اویون
کاغدیله اوینانان اویونلر که اساسی کاغدك
مساعدسنه متوقف اولوب غایت مساعد
اولان کاغدلری حسن اداره ایده بیلمك لازمدر .
لکن نه قدر اولسه کاغدلرك جنسی ومقداری
ذاتاً معلوم اولمق سببیله هانکی جنس
کاغدك هانکیلری چیقدیغی حالده دها
هانکیلری قالمش اوله‌جغی معلوم اوله‌جغندن
اکا کوره حساب ایدرك اوینامق ممکندر .

ایکنجی نوع اویونلر اراده بخت وطالع
مسئله‌سی اولمیه‌رق صرف ملاحظه وقوهٔ
مفکره ایله اوینانانلردر . شطرنج وداما
اویونلری کبی بونلرده نه کاغدك مساعده‌سی

نه ده بختك یاردمی اقچه ایتیوب هر کیمك قوهٔ
مفکرهسی دها زیادهایسه انك غلبه ایدهجکی
درکار اولمغله او یون اولهرق بوقبیل او یونلر
جمله یه ترجیح اولنور . طاوله او یونی باقلسه
زارك مساعدهسیله او ینانور بر او یون ایسه ده
قوهٔ مفکره ومدبره یه دخی پك زیاده احتیاجی
اولمق ملابسه سیله بعضیلر عندنده شطرنجدن
دها مهمدر . زیرا شطرنج عادتا یالکز تدبیر
ایله او ینانور هر کیمك تدبیری یولنده ایسه
غلبه اکا قالور . حالبوکه طاوله او یوننده
زارلر تقدیر دیمك اولدیغندن کاه تقدیر
تدبیری بوزاجغی وکاه تدبیر تقدیره موافق
کلهجکی جهتله او یونجی بونلرك ایکیسی
اراسنده قالور . تدبیر واردرکه تقدیره
کوکس و یریر . بو حکمت طاوله او یوننده
میدانه چیقار . زاری نامساعد اولان
او یونجینك مجرد تدبیر قوتیله ینه غلبه
ایتمسی کبی . کذلك تقدیر واردر که تدبیرلری
بتون بتون هیچه چیقارر . بو حکمت دخی
طاوله او یوننده کوریلور . مثلا النده اورغون
پولی بولنان بر او یونجی اوچ قپو آچیق اولدیغی
حالده دائما کله اتارق اکر پولنی قونمش اولسه
غلبه ایدهجکی درکار ایکن مجرد طالعك عدم
یاوریسی سیئه سیله قهرا مغلوب اولمسی کبی .
ایشته بو حاللر شطرنجده دخی کورلمیان
مشکلاتدندر . او یون او ینامقده کوریلهجك
بیوکلك والنهجق لذت ناکهانی وغیر منتظر
اولان مشکلات ومصائبه غلبه ایتمکله برابر
قارشوسنده کی خصمك دخی تدابیرینی بوشه
چیقاروب غالب کلمك ایسه طاوله او یونی
صحیحا جمله یه ترجیح اولنملیدر . زیرا لطف

مساعدهسنی انتظار ایتدیکمز زار بعینه قدر
دینیلان شی کبی نه لطفی نه ده قهری معلوم
اولهمیان برشیدر که کاه کندی الیمزله کندی
علیهمزه بر حکم اصدار ایدرز . کاه خصممز
بزم ایشمزه یارایهجق حکملر چیقارر . هله
عثمانلی دینیلان او یون طاوله او یونلرینك
اك مکملی وعادتا اخلاق عثمانیه کبی الثمی دانه
سیدر . یك خانهسندن شش بش خانهسنه
قدر یوللری بزدشمنه سینه سنی آچهرق اصلا
کندیلرینی محافظه قیدنده اولمزلر دشمنك
پول قونهجغی خانهلری قپالی ایسه کندیسی
آچهدن یعنی کندیسنه برجای سلامت
کوستیرمهدن پولنی اورمق کبی رقابتجقلغی
قبول ایدهمیز . حتی خصممزك او ینایهجغی
پول اولو یده کوره میهرك کندیسنه دها
زیاده مضرتی موجب اولهجق برصورتله پول
قونار ایسه کندیسنی ایقاظ ایدرك
حقنده خیرلی اولهجق او یونی ارائه ایتمك
دخی عثمانلی او یوننك جملهٔ قواعد
مردانه سندندر .

او یونلر ایچنده طاوله یه تقدم ایدهجك
بر او یون وارایسه اودخی اساسی فنونه تعلق
ایتمکله برابر برنوع دخی صنعت اولدیغی
ایچون بیلاردو او یونیدر . بیلاردوده اك اول
حکمت طبیعیه نك ثقلت قانونلرندن مصادمهٔ
ثقلتین بحثنی دائما نظر دقتده طوتمق یعنی
ایکی بیله بربرینه یاخود بر بیله اسپونتو یه
اوردیغی زمان نه جهتله تحویل استقامت
ایدهجکنی حساب ایتمك لازمدر . بو ایسه
پك بیوك وپك دقیق بر بحثدر . زیرا بیلالر
یالکز افقی برسیر وحرکتله قالمیوب محوری

اوزرینه دور وحرکت دخی ایدرك کیدر . بوصورتله کیدن بر بیلا قارشوسنده طوران بیلایه اوردیغی زمان امر مصادمه ده حرکت محوریه نك اول قدر تأثیر نفوذی کوریلورکه کلان بیلانك قوتی کندی کندیسنی محو ایدرك طوران بیله قوهٔ مصادمه نك تأثیریله حرکته باشلار . باخصوص فالصو دینلان اصولکه بیلانك برجهتنه قایدرمه جه اورمق دیمکدر بونك بیلایه ایراث ایلدیکی قوتی رسم ایتمك محال درجه سنده مشکلدر . چونکه بو حالده اشتاقه ایله ضرب اولنان بیله نك حرکت محوریه سنی تبدل ایدر . یعنی محور موهومی افقی طورمیوب افقدکا عمودوکا مایل واقع اولدیغندن قارشو بیله طوقوشدیغی زمان عکسی صدمه ایله تشکیل ایلدیکی زاویه هر زمانکی زاویه یه قیاس قبول ایتمز . مثلا بر بیله طوغریدن طوغری یه حرکت ایدرایکن کرك اسپونتو یه وکرك ثابت بر بیله یه اصابت ایلدکده او بیله نصل بر استقامتله اصابت ایلمش ایسه ینه او استقامتك منکسری ایله عکس ایده جك ایکن فالصولی بر ضربله کلان بیله اصابت ایلدکده مجرد حرکت محوریه نك مخالفتیله یا دها آچیق ویاخود قپالی بر زاویه تشکیل ایدر . حتی بعض او یونجیلر او قدر فالصو ویررکه عادتا بر منحنی رسم ایدرك و بعض فالصولر ایله دخی قارشوسنده ثابت بولنان بیلایه اصابت ایدنجه اشتاقه ضربندن چیقمش اولان بیله کرویه عکس ایدرك ثابت بولنان بیله حرکته باشلار . حاصل کلام بیلاردوده اوسته لق حساب وتخمین ایدرك چکیلان قولپولرك بر وجه

مطلوب نتیجه حاصل ایتدیرمه اولدیغنه و بو ایسه پك زیاده دقت ومهارته متوقف بولندیغنه مبنی اکر بر آدم حکمت طبیعیه نك تصادم ثقلتین بحثنی بیله رك او ینار ایسه بغایت متلذذ اولور .

قومار دینلان شی او یونلرده ادعای مهارتدن نشئت ایتمش اولدیغنه شبهه ایدیله مز . لکن شمدیکی صورتده مخصوصه ده کشاد ایدیلان قومارخانه لرده او ینانان فرعون لانسکینه اوتوز بر زرو بار بود کبی او یونلر بالکز طالعه استنادا او ینندیغی وطالع ایسه برکسه یه بی التزام و یوبنی دیکرینه ترجیح ایده میه رك علی العمیا اجرای حکم ایلدیکی جهتله ذره قدر محاکمه سی اولان بر آدم بونلردن لذت الامدقدن بشقه تهلکه سنی دخی موازنه ایده بیلور . او یونلردن مقصد تجارت اولمیوب اکلنمك اولدیغنه واکلنجه ایسه انسان کندیسنی بر طاقم مشکلاتدن قورتارمقله وبر حصه نه دخی غلبه ایله حاصل اولدیغنه مبنی بشقه بر اکلنجه بوله میوب ده مطلقا او یون او ینامق استر ایسه باری طاوله بیلاردو شطرنج ودامه کبی اداسلی او یونلری ترجیح ایتملیدر . انجق بونلری دخی بر مقاوله مخصوصه یه ربط ایتمکده هیچ بر معنا کوریله مز . چونکه امل شان قزانمق ایسه غلبه ایله قزانیلان شان کافی کورلملیدر بوقسه برادمك بش اون غروشنه طمع ایتمك شان دکل عادتا آچ کوزلولکدر . هله بعض کسنه لر قوماری احبابیله او ینارکه طوغریسی بو حال دها زیاده جای استغراب ایدر . چونکه قومارك بر نوع محاصمه

اولدیغی بو یولده قانلر دخی دوکولمش
اولمسیله معلوم اولوب احبابلق ایله مخاصمه
دخی بر یره صیغمیه جغی درکاردر . اکر
مخاصمه‌ده بر اکلنجه آرانیقده ایسه بو دخی
دها زیاده غریبدر .

بعض کمسه‌لر دخی واردرکه برطاقم
اویونلرده مهارت پیدا ایدرك قوماری
کندیسنه مدار معیشت ایدنمشدر . نه
ملعون مدار معیشت ؟ برصنعت که ترویجی
یالان سویلمکه حیله ایتمکه متوقفدر برکارکه
کار امیدنده بولنان برآدمك حرمانیله حاصل
اولور . برمهارت که قارشوسنده بولنان آدمك
خانمانی تخریبه صرف ایده جکدر . البته
اربابی ملعون ایدر ......

جهالت برملتك موجب اسارتی اولور

الك اول شونی بیلملی که برملت هیچ
بر وقتده یاتمز . غایت اسارت آلتنه کیره‌رك
بر چوق سنه‌لر عصرلر مرورندن صکره
دیکر برملت غالبه‌یه منضم اولور . ثروتی
غیب برملتی اسارت آلتنه آلمز . حتی حکومتی
غیب ایتمك بیله ینه اسارت آلتنه آلمز .
معاذالله تعالی یالکز جهالتدر که قوجه برملتی
اسارت و بلکه ده اسارت آلتنه الور .
شوسوزمز ایچون اوزون اوزادیه دلیل
ایرادینه حاجت یوقدر . بنی اسرائیل ایله
قبطیلری مثال اوله‌رق ایراد اثبات مدعامز
ایچون کافیدر . بنی اسرائیل یکرمی بش
عصردنبری حاکمیتلرینی غیب ایدرك ملل
متعدده‌نك محکومیتی آلتنه کیردیلر . انجق
اسیر اولمدیلر الرنده بولنسان معارفی غیب
ایتمدکدن بشقه تزیید دخی ایدرك بو کون
دنیانك هرطرفنده تاجر زنکین حر برملت
اوله‌رق یشامقده‌درلر . حتی اوقدر حر
درلرکه ایکی یهودینك دعواسی هیچ بر وقتده
هیچ برحکومته کتمیوب ینه کندی محکمه‌لرنده
رؤیت اولنور . یالکز بریهودی ایله برشقه ملت
اراسنده دعوا وقوعبولور ایسه اوزمان حکومت
متبوعه‌نك محکمه سنه مراجعت اولنور .
قبطیلر ایسه بعض اعتقاده کوره جان ایله
کانك اولادی دکلدر . هنددن هجرتله
هرطرفه مهاجر برقه‌رق اوروپا ایچنه
قدر یایلمش بیوك برملت اولوب یالکز جهالت
حاللری سیئه‌سیله الیوم بزم مملکتنده کورلدکده
اولان حقارته دنیانك هرطرفنده دوچار
اولمشدر .

اوتوز ملیون انکلیز ملتی ایکیوز ملیون
هندیلره نصل غلبه ایدرك اسارتی آلتنه
آلدی ؟ بو اوتوز ملیون انکلیزك هپسی
قالقوب هندستانه کتمش اولسه‌لر برانکلیزه
یدی نفر هندلی دوشر ایدی . حالبوکه
بویله تکمیل انکلیز ملتنك هندستانه
دوکولمسی هیچ بر وقتده تصور اولنه‌میه جغی
کبی هندستانی انکلیز دولتی ویاخود ملتی
فتح ایتمیوب او دولت وملته منسوب برتجارت
قومپانیاسی فتح ایتمشدر . هندستان ایچون
بوقدر غریب برمغلوبیت جهالتدن
بشقه نه‌نك سیئه‌سیله حاصل اولمشدر ؟
صاریشین ومائی کوزلی انکلیزلر هندستانده
تکثر ایتمکه باشلادقلری زمان بنو اصفر
کندیلری اولادقلری وانکلیز ملتنك

هندستاندن اوچ درت یوز قات دها بیوك
اولدیغنی خلقك زهننه یرلشدیردکلری هند
تاریخلرنده مقید ومضبوطدر .

جهالتك اوزمان هندستانجه بر بیوك
مضرتی کورلمشیدی . شویله که مملکتی
اداره ایتمکده بولنان نوابلر یعنی حکمدارلر
دخی جهالت تامه‌لری حسبیله مملکت
دنیلان شی کندیلرینه مخصوص برچفتلك
وملتی دخی اوچفتلکك طوارلری ظن ایدرك
اوصورتله اداره‌ٔ امور ایدرلر ایدیکه خلق
حقیقت سیاستدن دخی غافل اولدیغی
جهتله بواداره‌یه راضی اولوب حتی نوابلرینه
«صاحب» دیه ندا ایدرلر ایدی . انکلیزلر
هندستانه کلنجه کندی حکومتلری نظرنده
انجق حیوان قدر حیثیتی اولان خلقه انسان
معامله‌سی ایدرك عالمده انسانلق نه اولدیغنی
و برملته نه یولده معامله اولنمق لازم کلدیکنی
کوسترملری اوزرینه « بوقدر عدالت
بوقدر رعایت بوقدر شفقت نره‌ده کورلمشدر»
دیه خلق یردن یره انکلیزلر طرفنه توجه
ایتمشلردر . بوصورتله برقاچ محل انکلیز
حکومتی التنه کیرنجه سائر ولایتلرده بولنان
اهالی « بوانکلیزلر مسلمان دکل اما پك مرحتلی
پك عادل ادملر ایمش کمسه‌نك باشنی کسمیورلر
کمسه‌یی زندانلرده عقربلره یدیرمیورلر
هرکسه رعایت ایدیورلر کیمسه‌نك دیننه دخی
تعرض ایتمیورلر » دیه انکلیز حکمنك اورالره
قدر سرایتنه منتظر اولوب قالورلر ایدی .
ایشته جهالتك تابودرجه‌لره قدر سوء
تأثیری کورلشدر واقعا صکره‌لری طرف
طرف عصیانلر باش کوستروب محاربه‌لر
ممتد اولدیسه‌ده ایش ایشدن کچمشیدی .
برخلق اوزرینه استیلاسنی خبر ویردیکمز
جهالتك عکسی اولان معرفت هرفردی
نوتون کبی عالم ریاضی ایتمك دکلدر .
دنیا یوزنده یشایه‌جق اولان ادمه هیچ
اولمز ایسه دنیانك نه اولدیغنی ودنیاده نصل
یشایه‌جغنی اوکرتمك کافیدر .

استانبولده اولدقجه تجارت ایده بیله‌جك
قدر برآدم شوراده بروارنه اولدیغنی واورایه
واپور ایله اون ساعتده کیدیله‌حکنی واو
مملکتده کلیتلی طاوق یورطه چیقدیغنی
وارنه‌دن النان طاوقلر استانبوله کتوریلوب
صاتیلور ایسه یوزده یکرمی قدر تجارت
براقه‌جغنی بیلمز ایسه وارنه‌نك طاوق تجارتنه
الهام ربانی ایله باشلامز یا ؟ نهایت اوبیچاره
کچنمك ایچون یا حماللغه ویاخود اوشاقلغه
مراجعت ایدرکه کوزینك اوکنده‌کی مدار
تعیش اودر .

باقکز بزده جهالتك بر بیوك تأثیری نصل
کورلمکده‌در . بولو اهالیسنك اشجی
وانلیلر ایواز زغفرانبولی خلقنك حلواجی
یاخود بورکجی نیکده‌لولرك بقال الانیالولرك
قورو یمشجی اولمسی عادتا برقانون لایتغیرك
حکمی کبی دوام ایدوب کیتمکده‌در . عجبا
الانیالولرك اشجی و بولو خلقنك قورویمشجی
اوله بیلملری خلقتلرینك خارجنده میدر ؟
ادمجکزلر نه‌یاپسونلرکه هر بری عالمده بابالرینك
میراث براقدیغی صنعت ویا تجارتدن بشقه
مدار معیشت اوله بیلدیککنی کمسه‌دن
اوکرنمامشلر . بوسنه‌ده تجارت ایدنلردن
بریسنه صورکز اکر قیصریه‌ده اوطرفلر

مخصوص ر نوع باصديرمه چيقديغندن خبردار ايسه مجبو بيتى قبول ايدرز . بو سنه ده ولثان استانبولليلردن قيصر يه باصديرمه سنه آش برنلرك پوسته ايله كتوردكلرى قاچ دفعه رأى العين كورلمشدر ؟

يالكز تجارته مخصوص خصوصات دكل هرشى بو يله در . الله ايچون دوشونلسون . اكر قريم محاربه سى اولمسه ايدى خلقمز فرانسز وانكليز اسمنى اوكرنه بيلورلرمى ايدى ؟ (انكليز طبانجه سى كبى قورلدى) ضرب مثلى شايد اواسمى اخطار ايدر ايديسه بو (انكليز) لفظنك حكمنى كيم بيلور ايدى ؟ ايشته اك زياده قورقيله جق جهالت بودر كه ترقيات مليه غيرتنده بولنان ارباب همتك بونك ايچون برچاره ارامه لرى عادتا بونلرينك بورجيدر .

«جهالت برملتى اسارت التنه الهبيلور» ديمش ايدك . معلومدر كه اسارت يالكزمادى اولمز . انك معنوى جهتى دخى اولور . هپمز مملكتمزك حالنى ازچوق بيلورز . بركره دوشونه لم . ملت مسلمه النده هانكى تجارت هانكى صنعت هانكى معرفت واردر ؟ اصنافمز عادتا برچرچيدن عبارت دكيلدر ؟ اويله ايسه ديمك اولوركه تجارت وصنعت جهتنده بز بيوك اسارت التنه كيرمشدرز .

بو حال وقتيله اوروپاده دخى وار ايدى . لكن اوراده بو حال وار ايدى اما ارباب همت دخى وار ايدى . تمام ملت راز ترقى بولنه ياتديغى كبى همت صاحبلرى قوللرينى صيغاديلر . بركره خلقك اكلايه بيله جكى برروش اشعار چيقاروب بعده هرشى خلقه اولسانله اكلاتمغه باشلاديلر برحاله كلديكه هرفن عادتا ايكى صنفه منقسم اولوب برصنفى اعالى يه وديكر صنفى اهالى يه مخصوص اولدى . اهالى يه مخصوص اولانه (پوپولر) دينلدى كه بنه خلقه وهركسه مخصوص ديمكدر . نه ديرسكز كه (فيلوزوفى پوپولر) ديه حكمتى بيله احادناسك اكلايه بيله جكلرى بوله دوكديلر وبو بوله دوكدك معلومات برلقديلر .

انجق بو همت برتك آدمك همتى اولمدى طرف طرف جمعيتلر تشكل ايدرك پاره قزانمغه چالشيوب حتى ازچوق كندى بدنلرندن دخى پاره صرف ايدرك نان ونعمتيله بسيلنمش بيومش اولادقلرى ملت متبوعه لرينه بو خدمتى كورديلر .

بو قبيل مطبوعاتك غايت اوجوز وبرلسى شرط اعظم اولوب عادتا مجموعه مز شكلنده بررساله يى بر ياخود بر بچق غروشه قدر صاتديلر . بونك ايچون اكثر يرلرده دولت اعانه ايتديكى كبى بنه اكثر يرلرده ارباب ثروت دخى اعانه ايتدى . مثلا كبار دن برذات بوكبى اثارك بوز نسخه سنه مشترى اوله رق بونلرى محله قهوه لرينه وقف ايتدى برطاقى ايسه بو اعانه يى صدقه مقامنده قويه رق اول صورتله ويردى .

مملكتمزده خلقمزك يوزده سكزى اوقومق بيلديكى كبى بالعموم رشديه مكتبلرنده اون اوچ بيك بوقدر شاكردان موجود اولديغنه كوره يكرمى بيك قدر دخى صبيان مكتبلرنده بولنمسى طبيعى اولوب اوقومق خصوصنده بودرجه يه وارمش اولان برملتك

معلومات ضروریه‌یی احاد ناسه تعمیم ایتمکه
چوقدن باشلامش اولمسی لازم ایدی .
بوزنوم الحالة هذه واردر وکوندن کونه
ارتمقده‌در . اکسیکمز یالکز برتشویق واعانه
اولوب برقاچ صاحب حمیت بونی درعهده
ایتدکدن صکره بالفعل خدمت ایده‌جك
پك چوق ادم بولنه بیلور .

❊ دیشلری تمیزله‌مك واغارتمق ایچون ❊
❊ اك اسلم یول ❊

انسانك کوزی کبی محافظه ایده‌جکی
اعضا ایچنده دیشلر برنجی درجه‌ده
اولنلردندر . حیاتك لایقیله محافظه‌سی
معده‌نك محافظه‌سنه منوط اولوب دیشلرك
ایسه معده‌یه نه قدر معاونت ایده‌جکنی
هرکس بیلور .

بو کون دیشجیلك وحکیملك قدر مهم
والزم بر صنعتدر . لکن دیشجی‌یه یالکز
چوروك دیشی طولدیرمق وچیقان دیشك
یرینه دیش قویدیرمق ایچون مراجعت
اولنوب دیش ایقلاتمق و بیاضلتمق ایچون
مراجعتده بیوك تهلکه کورلمشدر .

دیش ایقلامغی اسنانك صحتنه مدار
اولمق ایچون مفید دیه اقناع ایدرلر . بز
بونك مضرتنی اثبات کلفتنی اختیار ایتمکدن
قطع نظر بی لزوم اولدیغنی بداهة اثبات
ایدرز . هله دیشی بیاضلتمق ایچون
دیشجیلرك تنظیم ایلدکلری توزی استعمالده
مضرت کورمش اولنلری پك چوق
کوردك که بونی اخطار ایتمك لازم کلدی .

اکر بر ادم یومشق بر فرچه الوبده هر
صباح وهر یمکدن صکره فورچه‌یی بزم کرید
صابوننه سورته‌رك دیشلرینی انکله یقار
وتمیزلر ایسه اسنانی دائما بیاض قاله‌جغی
کبی ایقلاتمغه احتیاج کوستره‌جك بوصون
وقبوقلری دخی پیدا ایتمز . میدانده صابون
قدر مضرتی یوق تمیزله‌مکده قوتی چوق
بر ماده وار ایکن بر طاقم اجزای مضره‌دن
مترکب توزلری نیچون استعمال ایتملی ؟ دیشلر
صابون ایله ترتمیز طوتلدقدن صکره
ایقلاتوب هم ضعیفلشملرینه وهم دوسیر کلملرینه
نیچون سببیت کوسترملی ؟

دیش تطهیری ایچون صابوندن بشقه
برشی استعمال اولنماسی لزومنی اولبابده بالذات
سبقت ایدن تجربه‌مز اوزرینه توصیه
ایدیبورز .

❊ بر وحشیده‌کی دقتك درجه‌سی ❊

ـ ماغازن پتورسق نام مجموعه‌دن مأخوذدر ـ

قرمزی وحشیلردن بریسنك خانه‌سی
طیشنده کونشده قورودلمق اوزره آصیلی
بولنان بر پارچه اتی بریسی سرقت ایتمش
اولدیغندن وحشی کیفیته مطلع اولور
اولمز سارقنی ارامغه چیقمش . یولده
برقاچ نفر یولجی‌یه راست کله‌رك یولجیلره
بورادن قیصه بویلی اوموزنده قیصه
برتفنکی اوله‌رق اختیار بر بیاض آدم
کچدیمی ؟ یاننده‌ده قویروغی یاریسندن کسیك
بر کوپکی وار ایدی آه کندیسنی کورمدم
اما اتی چالان مطلقا اودر . دینجه یولجیلر

« کندیسنی کورمامش اولدیغك حالده اشکالنی نصل اوکرندك ؟ » دیعلر بله وحشی شو یولده برجواب ویرمش

« اوت ! ایغی چالان حریف قیصه بویلیدر . زیرا آصیلی اولدیغی یره یوبی یتشمامش ده ایاغنك التنه طاش قویمش ایدی . کندیسی اختیاردر . چونکه خانه‌مك یاننده ایزینی کوردم . ادیملری بنی غایت صیق وقیصه آتمش . کندیسی بیاض جنسندندر . زیرا یوررایکن ایاقلرینك اوچلری طشره چوریلمش اولدیغی حالده یورومش که بویله یورویش بیاضلره مخصوصدر . ایزینی کوره‌رك کیده کیده براورمانه کیردم . اوراده صرتنده‌کی تفنکك ایلشمش اولدیغی اغاجلرده تفنك یاره‌لرینی کوردم که الچق داللرده اولمغله قیصه‌لغنه دلالت ایدر .

کندیسی بنم ایغی چالار ایکن کوپکی قیچنی یره قویمش‌ده اته منتظر اولمش قیچنی قویدیغی یرده ایاقلری وقویروغی اثر براقمش . قویروغنك قیصه‌لغنی ده اثرندن اکلادم »

دقتك بودرجه‌سنی بزم مدنیلرده کوره بیلورمیسکز ؟ . . .

❊ ادبیات ❊

❊ اشعار عربیه ❊

(یا مقلتی انت التی)
(اوقعتنی فی حبه)
(عزتك رقة خصره)
(ونسیت قوة قلبه)

❊ عیناً ترجمه‌سی ❊

« ای کوزم سن اول کوز سك که بنی انك حبنه ایقاع ایلدك . انك بلینك اینجه‌لکی سنی اغرا ایتمشیدی . لکن سن او وقت انك قلبنده‌کی قوتی اونوتدك »

بو قطعه ابن بسامکدر . معشوقنه نیجه بیك سوز وکذار ایله عرض حاجت ایتدیکی زمان اوقاتی یورکلی مرحمتسزك حقارتله رد ایدیشی اوزرینه کمال یأسندن ناشی کوزندن یاش بوشاندقده هر قباحتی کوزینه آتارق « ای چشم کرین قباحت سنده‌میدر ؟ بنی انك دوزخ عشق وسوداسنه آتان سنسك سن وقتیله انك مومیانئه قاپلدك ایدی اما یورکنی ده میانی کبی رقیق ظن ایدرك الدانك قلبی نه قدر قاتی نه‌قدر قوتلی اولدیغنی هیچ حسابه قاتمدك ایشته شمدی اوسنکدل طرفندن کوردیکك حقارت اوزرینه نه‌قدر اغلامق لازم ایسه اغلا بن قارشمام » دیه‌تبریهٔ ذمت ایتمکه وبو یولده تسلیت بولمغه چالشمشدر که طوغریسی پك عاشقانه مؤدادر .

* *

❊ اشعار ابن الزیدن ❊

(قد تعشقت فاتر اللحظ أعمی)
(طرفه من حیائه لیس یلمح)
(لا تعین نرجس اللحظ منه)
(فهو فی الحسن نرجس لم یفتح)

(مألی)

« فاتر اللحظ یعنی کوزی غایت کوزل خسته و بایغین باقشلی بر دلبره عاشق اولدم که

بر كوزى اعما اولوب آچيلمز ايدى . انجق اوزركس كوزلى محبوبه بو قصوردن طولايى سزاوار تعييب اولهمز زيرا انك ديكر كوزى دخى حديقهٔ حسنك آننك هنوز آچيلامش يعنى دها غنچه بر زكسى ديمكدر »
بو قطعه ده كى طرافت ادليه دخى بها بيتشمز اولديغى ميدانده در

**

﴿ حسبحال ﴾

(واخوان اخذتهم دروعا)
(فكانوها ولكن للاعادى)
(وخلتهم سهاما صائبات)
(فكانوها ولكن فى الفؤدى)
(وقالوا صفت منا قلوب)
(لقد صدقوا ولكن عن ودادى)
(وقالوا قدسعينا كل سعى)
(لقد صدقوا ولكن فى فسادى)

« ترجمه سى »

« اويله اخوانم وار ايدى كه بنى محافظه ايچون زره مقامنده استعمال اولنمغه سزادرلر ظننده ايدم . اوت انلر اويله اولديلر لكن بنم دشمنلرمك ارقه سنده اولديلر . بن انلرى آتيلديغى محله اصابت ايدر اوق قياس ايدر ايدم . اوت اويله ايديلر انجق بنم قلبمه اصابت ايدن اوق اولديلر . بكا ديرلر ايدى كه بزم قلبمز صافيدر . پك طوغرى سويلشلر فقط بنم ود و محبتمدن صافى وخالى ايمش . سنك ايچون سعى كلى ايله سعى ايتدك ايديلر . پك طوغرى سويلديلر شوقدر وار كه سعيلرى صلاحه دكل ايمش فساديمه ايمش »

(مصيبت فقر حقنده)

(فقر الفتى يذهب انواره)
(كاصفرار الشمس وقت المغيب)
(ان غاب لايذكر بين الورى)
(وان التى فاله من نصيب)
(يمر فى الاسواق مستخفياً)
(وفى البلا يبكى بدمع صبيب)
(والله مالانسان فى اهله)
(اذابتلى بالفقر الا غريب)

« ترجمه سى »

« فقر دنيالان مصيبت يكيتك نورينى كيدروب وقت غروبده شمسك صاپ صارى قالديغى كبى ايدر . اكر يكيت وطنندن جدا اولوب غيبوبت ايدر ايسه ناس بيننده نامى بيله ياد اولنمز . وطننده عودتله ناس ميانه چيقديغى زمان دخى انك برنصيبى يوقدر . خوف وخشيتندن شى سوقاقلرده امان بنى كمسه كورمسون ديو مستخفيا كزر . بو حالده بر بلايه دوچار اولور ايسه ذاتاً رقت قلبى بر كان اولديغى جهتله كوزندن صيب حزنى يغمور كبى ياش دوكر . اللهه قسم ايدرم كه انسان اهل وعيالى يانندده بيله اولسه فقره مبتلا اولديغى حالده ينه غربت ايلده قالان برغريب كبيدر »

(ينه بومعناده بيت)

(فياذل رجال بغير مال)
(ولوكانت فضائلهم كشمس)

﴿ ترجمه سى ﴾

«مالى اولميان رجالك ذلى نه ذلدر؟ واو سلم فضل وكمالى كونش كبى اولسون»

لطائف

(خواجه نصرالدين جديد)

خواجه نصرالدين جديد يالكز لطيفه پردازلقده نصرالدين مرحومه قياس اولنور . بوقسه يكى نصرالدين اسكيسى كبى اناطوليلى دكلدر استانبولليدر . اسكى آدم كلدر . يكى ادمدر . كاتبدر شاعردر فيلسوفدر الافرنغه‌در شيقدر نطوقدر .

كنديسنك برقونشوسى واردر كه هفته‌ده ايكى كيجه حتى اغلبى جمعه و پازارايرتسى كيجه‌لرى مطلقا برقارى قوجه غوغاسى چيقارررلر . ارتق ايكيسى بربرينه سويله مدكلرى اقردى براقمزلر . انجق ايرتسى كونى دنياده اك ايى زوج وزوجه بونلر اولديغى كوريلور . حتى بركيجه كى غوغاده ارتق محله لى « اكر بونلر بوكيجه برقان ايتمزلر ايسه يارين يكديكرندن مفارقت ايده‌جكلرينه هيچ شبهه يوقدر » ديرلر

الحاصل بونلرك شوحالى نصرالدين ايچون برلطيفه سرمايه‌سى اولور . شويله كه :

برپازار شهرپوسته‌سى موزعى نصرالدين جديدك ساكن اولديغى سوقاقده كائن هرخانه‌يه برمكتوب براقمغه باشلار . بويله بركونده برسوقاق ايچنده هرخانه‌يه مكتوب ورودى غريبه‌دن معدود ايسه‌ده بوغرابته يالكز موزع واقف اولديغندن تعجب دخى يالكز اكا مخصوص قالور .

ديركن اقشام اولور كونش غروب ايدر . پازار ايرتسى كيجه‌سى كلش اولور . پاتسو اوقنور . جامعه كيده‌جك اولنلر كيدرلر . ساعت اوچه ياقلاشور . برده نصرالدين جديدك جومبه‌سندن بروزن ونقطه‌ء مخصوصه ايله تياترولرده اولديغى كبى (طاق طاق ! ـ طاق طاق طاق!) باستون طقرديسى ايشيديلور ارالقده برده ايصلق سسى ايشيديلور . يعنى برادم وقعه‌نك نتيجه‌سنى بيلسه جومبه‌يى عادتا برتياترو لوجه‌سنه تشبيه ايدر ايدى . ارادن اون دقيقه برچاريك كچدكدن صكره يانندەكى خانه‌دن سسلر ايشيدلمكه باشلار :

برانيجه سس ـ بوكيجه‌ده مى باشيمك اتنى يوب بتوره‌جكسين .

قالين سس ـ ينه شيطانلرى باشيمه چيقاريورسين . شمدى اچارم اغزيمى ها !

اينجه ـ ايلك دفعه اوله‌رق بوكيجه آچاجق دكلسك يا ! ارتق طويدق بقدق .

قالين ـ بره ....

اينجه ـ واى ! باشم :

كورلدى تمام درجه‌ء كماله وارنجه بزم نصرالدين جديد جومبه‌سندن اياقلرى ايله تبنه‌رلك اللريله شاقر شاقر اورارق « براوو ! براوو ! .... » ديه باغرمغه باشلار . ايرتسى صباح هم قونشوسنك وهمده كنديسنك قپوسنده برر لوحه ياپشمش كوريلور . برعينى شودر .

﴿ تياترو ﴾

پازارايرتسى كيجه‌سى

(قاری قوجه غوغاسی)

قومدیا

فصل

۱

مذکور قومدیا پك لطیف آثاردن اولوب یوز اونوز ایکنجی دفعه اولرق اوزره بو کیجه دخی اجرا اولنه جقدر . دخولیه فیئاتی ...

مکر بازار کونی محله ایچنده هر کسه کلان مکتوبلر برحالده ایمش که صورتی شودر .

« افندمز !

« تیاترومزك منفعتی ایچون بو کیجه اجرا اولنه جق (قاری قوجه غوغاسی) نام قومدیا یی تماشا واستماعه رغبت بیورملری نیاز اولنور »

واقعا بو مکتوبی الانلر برشی اکلامیه رق شاشمشلر ایسه ده او کیجه نصر الدین جدیدك جومبه یی اوجه خانه قومسنده قطع نظر ایرتسی صباح یافته لری کورنجه مسئله یی اکلایوب اصل اوزمان شاشمشلردر .

⁂

خواجه نصر الدین جدید

اربابنه معلوم اولدیغی اوزره بالو نامیله کشاد ایدیلان رقص جمعیتلرنده لانسیه دیرلر براویون واردرکه نوعما بزم چوجقلرك (ال اله قول قوله) او یونلرینه بکزر بو اویونده تحف برحرکت واردر :

شو یله که : برقادین برارکك یوز یوزه طوروب بعده قادین صاغ طرفه وارکك صول طرفه حمله ایدرك برکره طورادقدن و بو حرکتی قادین صول وارکك صاغ جهتلرینه حمله ایتمك صورتیله تکرار ایلدکدن صکره بربرینك اننده طوتارق طبق بزم چوجقلرك (آتلر قوشه قوشه حرمن دونه دونه) او یونلری کبی دوزرلر .

بزم نصر الدین جدید الا فرانغه در شیقه دریا . بو اویونی دخی رعنا بیلور . حتی برکون بك اوغلنده موتی سی پالیه بنجیسنده کزینور ایکن هر ارککی کوزل کیمش کوره رك « آه ! نه کوزل برباو یه بکزه مش ! » دیمکه باشلار . دیرکن قارشودن برقادین کلور . هنیا بعض کره قارشودن کلان برادمه سز صاغ طرفکزدن یول ویرمکه چالشدیغکز اثناده اودخی سزه او جهتکزدن یول ویرمك ایسته رك تمام قفا قفایه طوقوشه جغکز زمان سز تبدیل استقامته چالشمکزی متعاقب اودخی تبدیل استقامت ایدرك ینه طوقوشمق مخاطره سنی برطرف ایده مزسکز . ایشته بوحال عینیله نصر الدین جدید ایله قارشوسنه چیقان قادینه دخی واقع اولور که ایکیسنك اول صورتله صاغ صوله حمله ایتملری بعینه لانسیه او یوننك برمنوال سابق حمله لرینه قیاس قبول ایدرك بومناسبتله بزم نصر الدین جدید قادینك اللرندن طوتدیغی کبی برابر دونمکه باشلار .

بو تماشایی کورنلر نصر الدین جدیدی چلدیرمش ظن ایدرلر ایسه ده مناسبتك حقیقتنه واقف اولدقلری زمان کولمکدن کندیلرینی منع ایده مزلر .

عاجزانه تشكر

نواقص ونقايصنك اكمالنى ارباب قلمك همتندن بكله ديكم اشبو قرق انبارك برنجى وايكنجى
جزؤلرى مواد مندرجه سى حقنده معتبر وممدوح شرق غزته سنك يازمش اولديغى برمقاله
مخصوصه يى كوردم . مجموعه مزك مقالهٔ مذكوره ايله ايديلان توصيه يه شايان اهميتى
اولمديغى رعنا بيلديكمدن كرك بو توصيه نك وكرك قارئين كرام حضراتنك شمدى يه
قدر كوستردكلرى رغبتك بنم كبى عالم مطبوعاتده هنوز اثبات وجود ايتمكه باشلامش اولان
بر عاجزى دها ايلروسى ايچون تشويق وترغيب ديمك اولديغنى اكلاديغم جهتله اشبو
تشويق وترغيبلرندن طولايى هم صاحب مقاله يه هم ده قارئين كرام حضراتنه منتدارانه
تشكر ايدر ونمرهٔ تشويق اوله رق قرق انباردن تاريخ تياترو وحكايه ايچون دخى برر
تفريق ايدرك علاوة نشر ايتمك تشبثنده بولنديغى عرض ايله ختم مقال ايلرم
ومن الله التوفيق .

محمد جودت

اعلانات

آثار قيمه لرينى انظار عموميه يه قويمق ايچون تنزلا قرق انبار عزى واسطه اتخاذ
استيان ارباب قلم آثار بركزيده لرينى برظرف درونده اوله رق كرك باغچه قپوسنده
تذكره جى حسن اغانك دكاننه وكرك طوغريدن طوغرى يه قرق انبار مطبعه سنه ارسال
بيورلر ايسه واصل اولور .
لطائف رواياتك سكز جلدى طغارجغك برنجيسندن اونجى يه قدر جزؤلرى ضروب
امثالك يدى جزؤيله خواجهٔ اول مجموعه سى وقصه دن حصه فيئات مقرره لريله هر يرده
صاتلقده در .
كائنات نام كتبخانهٔ تاريخك شمدى يه قدر چيقمش اولان مقدمه سيله درت جزؤى
هر يرده فروخت اولنور .
بقيه سى دها نشر اولنه جغنى اوچنجى جزؤمزده بيان ايلديكمز كورونك نام تياترونامه بوده
نشر واخراج اولنمش اولديغندن فيئات موضوعه سيله هر يرده فروخت اولنمقده در
دار الشفقه يه اعانه اولمق اوزره باصلمش بولنان چانطه نك برنجى وايكنجى جزؤلريله اوچ
پرسنلكى تياترو اويونى دخى فيئات مقرره لريله كتبجيلرده وسائر محللرده صاتلمقده در

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمي كونده بر چيقار مجموعه در .

صاحبی
محمدجودت

جزو نومروسی
٥

فیئاتی
٤

﴿ مواد مندرجه‌سی ﴾

﴿ فخر الاسلام بارباروس قرنداشلر ﴾ — « اوروج قپودان » « خیر الدين پاشا » — ابتداى نشأتلری — قورصانلقده درجهٔ کمالاری — فتح جزایر — نه‌نه‌زسغری — بعض تنظيمات — تلمسانك فتحی — اوروج بكك قهرمانانه شهادتی — خير الدينك بر بيوك يأسدن بر بيوك اميده انتقالی — خير الدينك جزایر امارتی — اسپانیالی آندریا دوریا قپودان — خير الدينك حضور همايونده مثولی — قپودان دريا خير الدين پاشا — كورفوز وقعه‌سی — ونديك سواحلنك غارتی — بوغارتك محصولی — اق دكزده بر كشت وكذار — جهاد اكبر خير الدين پاشا — رحلت خير الدين پاشا

امريقانك مدنيت قريمه سی حقنده معلومات مهمه .

كوك بو زنده بالون ايله سياحت منيسر اوله‌جقمی ؟

قورقونك سؤ تأثيراتی .

ايلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩٠

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر
چيقار مجموعه در .

صاحبى
محمد جودت

جزؤ نومروسى
٥

فياتى
٤

ايلك دفعه اوله رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولى شرق مطبعه سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩٠

﴿ فخر الاسلام بار باروس قرنداشلر ﴾

– اوروج قپودان خیرالدین پاشا –

فخریزه مخصوصدر . ای معشر اسلام که جناب حق هرهانکی بر ایشه باشلارسه‌ك شمشك كبی پارلامغی ومبدأدن منتهایه برق کبی واصل اولمغی بزه نصیب ایتمشدر !

بحق فخر ایده‌لم که مکه ومدینه‌دن نور افزای طلوع اولان شمس منیر اسلامیت طلوعیله برابر او زمان جغرافیاسنك اطلاعنجه شرق وغربك حدودی دیمك اولان چین وهندن بحر محیط اطلاسی‌یه قدر عالمی نور هدایته غرق ایتمشدر .

نیجه فخر ایتمیه‌لمکه مبدأ اسلامیتدن ظهور عثمانیانه قدر هر نه ایشه تشبث اولنمش ایسه مبدأده‌کی موفقیتدن از موفقیت کورلمدیکی کبی مجدد شوکت اسلامیه عوانه بحق سزاواراولان اجداد عظامزك قلیجی روم ایلی بقعه‌سنده قندن چیقار چیقمز پارلدیسی ناویانه‌ده عیون اعدایی قاشدیرمق شانی دخی میسر اولمشدر .

بز بر خلقز که هجرتك یدنجی عصری ایچنده کلیبولی بوغازینی صال اوزرنده کچمش وانجق سکزنجی عصر اوئلنده که بحیله‌که باشلامش اولدیغمز حالده ینه او عصر ایچنده شوکت بحریه‌مز فی الحال واصل اوج کمال اوله‌رق قپودانلرمز رموزخك قید وتحریر ایلدیکی وجهله « آق دکز شوکتلی برملت ایچون انجق بر لیمان اوله بیلور بر لیماننده ایسه ایکی بایراق حکم ایده‌مز » دیه بحر سفید اوزرنده بر اجنبی بایراغی تموج ایتدیرمامك عزمنده دوشمشلردر . ایشنه بوشان وشرفك تیسرینه همت ایدن قهرمانلرك بریسی دخی بار باروس قرنداشلر اولدیغندن کندیلرینه .. فخرالاسلام نامنی ویرمکله دخی بلکه‌ده خدمتلرینك مکافاتنی تعیین ایده‌مامش اولورز .

اوت ؟ شو (بار باروس) لفظی حیتلی وهمتلی بر عثمانلینك قولاغنه یبانجی کله‌جك براسم اولدیغنی تسلیم ایدرز . لکن بواسم اویله براسمدر که صاحبی برحیات ایکن کلیبولی بوغازندن سبته بوغازینه قدر آق دکزك ایکی طرف سواحلنی تر تر تترتمش اولدیغی کبی اندن صکره هرملتك تاریخی لسانجه دنیانك هرطرفنده دخی آفرینه مظهر اولمشدر .

بزقدر ناشناس بر خلقمی یزکه واو سلم حق یدیمزده دخی اولسون اوفق بر غیرت بولنده الك بیوك براسمی خاطردن چیقارالم . غازی (میخائل) بك مرحومك روحنه فاتحه اوقومق ایچون « میخائل » اسمی بزه مانعمی اولیورکه اشبو (بار باروس) اسمی دخی اویله برمانعده بولنه بیلسون ؟

ملتمزك بوکونکی حالنی ملل سائره‌نك نه نظرله مشاهده ایلدکلرینی بیلمك نصل که ذمت ملیتمزه مترتب بر مراق ایسه احوال سابقه‌سی ایچون دخی بو مراق موجود اولدیغندن تاریخ عثمانینك بر وقعه‌سنی اغلبی برقاچ لسان اوزره باز یلان تواریخدن

تتبع ایدرز . فرانسز ایتالیان الـمان انکلیز
تاریخلرندن بار باروس قرنداشلرك غزواتنی
وسائر موفقیاتنی اوقودق هر بری بر لسان
خبرله یازلمش بولدق .

واقعا بو بند مخصوصی قلمه المق ایچون
اصل مأخذلریمز عثمانلی تاریخلریدر .
حتی بونلر میاننده دخی غازی خیرالدین
پاشانك حضور حضرت سلطان سلیمان
خانیده مثول شرفنه نائل اولدیغی زمان
الدیغی امر اوزرینه کرك برادریله برابر
کرك یالکز وقوعبولان غزوات مبارکه‌سنی
مبین قلمه الدیردیغی رساله مخصوصه‌یی اساس
اتخاذ ایلدك . انجق هر خصلتی بیوك
اولان اول ذات عالیقدر فتوحاتندن
الك اهمنی عادی براهمیت ایله حکایه ایلدیکی
کبی برطاقنی ذکره بیله شایان کورمامش
اولدیغی مثللو الده بولنان تاریخلریمز هر
وقعه‌ده اتخاذ ایلدکاری ایلیشیکمزلکی
بو بابده دخی الـدن برقدقلری جهتـله
ضروری اجنبی تاریخلرینه دخی مراجعته
مجبور اولدق .

﴿ بار باروسلرك ابتدای نشأتلری ﴾

اجنبی تاریخلری دیرکه بو قرنداشـلر
عن اصل سجیلیالی اولوب میدللیده اقامت
ایدن یعقوب نامنده برآدمك اوغلیدرلر .
بزم تحقیقمزه کوره مشارالیهمانك بابالری
واتالری یعقوب اسمنده‌در . انجق یعقوب بکك ده
باباسی آچـه اووه سنده برسپاهی
اولوب اوغلی یعقوب سپاهیلکله مدللویه
عزیمت ایتمش واوراده قالمشـدر . بوحاله
کوره کنـدیلری جد بجد عثمانلی اوغلی
عثمانلیدرلر .

یعقوب بکك درت اوغلی اولوب بریسی
اسحاق دیکری اوروج ودیکری مؤخرا
خیرالدین اسمنی آلان حضر ودردنجیسی
الیاس ایدی . بودرت اوغلندن اسحاق
مدللوده تمکن ایدوب دیکرلری تجارت
طریقیله دکزده کزرلر ایدی . حضر
قرنداشی الیاس ایله برسنه ردوس
اوکندن کچر ایکن ردوس شوالیه‌لرینك
سفینه‌لریله جنکه طوتشدیلر .

بوزمان ایکیسی دخی پك کنج وعادتا
چوجـوق اولدقلری جهتـله شوالیه‌لر
حضرك راکب اولدیغی سفینه‌یی یقالایوب
چوجغی دخی زندانه آتدیلر . قورصانلغه
چیقیشی زنداندن خلاصندن صکره اولوب
الك اول سلطان قوردك حمایه‌سنی کورمش
واون سکز اوتوراق برتك کمی ایله دکزده
کشت وکذاره باشلامشدر .

جلوس سلطان سلیم خانده سلطان
قورد اختفا ایدرك حضر رئیس مشارالیهك
حمایه‌سنی غائب ایلدیکی کبی او زمان
دریاده عثمانلی قورصانلرینك دخی
کشت وکذاری منع ایدلمش اولدیغندن
مشارالیه قرنداشی اوروج رئیس ایله
براشوب تونس طرفنه چکلدی واوزمان
تونس بنی حفص امراسنك النده اولمغله
بونلر حکومت محلیه‌یه مراجعت وکندیلرینك
قورصان اولدقلرینی واوزمانه قدر سبقت
ایدن تجربه‌لری اوزرینه مسلکلرنده ایلروله‌مك
امیدنده بولندقلرینی حکایه ایدرك مرکز

اتخاذ ایلك اوزره بر محل ایسته دیلر .
واقعا حضر رئیسك او زمانه قدر کچوردیکی
برایکی وقعهٔ حربیه مسلکنده ایلرولیه جکنی
کندوسنه تأمین ایلدیکی کبی شانی دخی
سمع بحریونه ایصال ایلمش اولدیغندن بنی
حفص بونلرك التماسنی قبول ایدرك مال
غنائمدن بشده برینی کندی خزینه سنه
و یرلمك شرطیله خلق الواد اسمنده بر
قلعه یی بونلره . دبوی اولمق اوزره ترك
ایلدی .

شایان استغراب دکلیدر که بوزمان
اوروج قپودان هنوز اون یدی اون سکز
وحضر یعنی خیرالدین قپودان دخی اون
التی اون یدی یاشلرنده بر نوجوان ایدیلر!

هیچ بر طرفك معاونتی اولمدیغی وهر
معاونتی یالکز بر بریله حسن اتفاقده بکله دکاری
حالده بو نوجوان ایکیسی بر کوچك کمیده
اوله رق هجرتك طقوز یوز تاریخلرینده
طوغری ایلك دفعه اوله رق قسمت ارامغه
چیقدیلرنده او زمانلر پاپا بولنان ذاتك
غالبا بریهٔ الشام طرفلرندن کله اشیای
نفیسه یی حامل ایکی سفینه سنه راست
کله رك همان هجوم ایله ایکیسنی دخی ضبط
ایلدیلر . اندن صکره دخی شجاعت
وبسالتلری یاردم اتمکله هرنوبت بریکی
صید وشکاری دردست ایتدکلری جهتله
ثروتلری آرتمش وزره ده مهارتی بولنده
وفقط الی بوش برقپودان یا کمیجی وارایسه
بونلره کلوب انتساب اتمش اولدیغندن
بریاندن آدملرینی دیکر طرفدن کمیلرینی
ارتدیره ارتدیره سکز سنه قدر زمان اچنده
قرق قطعه مکمل مجهز قورصان کمیلرینك
سرداری اولمشدرلر .

کندیلرینه بار باروس نامی قزل قیللی
اولدقلری ایچون و یرلمشدر . چونکه
ایکیسنك دخی بیقلری وصقاللری عادتا
حنایاقش کبی قرمزی ایدی . بونلرك
الك زیاده شهرتلری یالکز ثروتلری سایه سنده
حاصل اولمامشدر . اوروج رئیسك
برقولی بهاسنه قدر واران نقدینهٔ غیرت
وشجاعتلری الك زیاده نامل‌رینی ارتدیرمشدر .
شویله که :

بر دفعه ایکی قرنداش درت کمی ایله
چیقوب عادتا سیر وسیاحت کبی برصورتله
طرابلس غرب طرفلرنده واقع بجایه نام
قلعه پیشکاهنه واردقلرنده برفیلو اسپانیا
دونغاسنك قریه دخی عسکر دوکه رك
قلعه یی ضبط اتمش اولدقلرینی کورنجه
بو حال او غیرتلی مسلمانلرك او حمیتلی
عثمانلیلرك غضبلرینه طوقنه رق کندی
مقدارلرینك ازلغنه باقیوب همان جنکه
طوتشدیلر . برمقدار محاربه دن صکره
اسپانیا دونغاسندن برکمی یی غرق وایکیسنی
اسیر ایتدکدن فضله اوروج رئیس الك
جنکاور بولداشلرندن یاننه لزومی قدر آدم
الهرق قریه فرلادی وقلعه یی بهمه حال
قورتارمق ایچون جنکه طوتشدی . اول
قدر قهرمانانه برجنك ایتدیلر که عقللره
حیرت و یررایدی . چه فائده قلعه
طرفندن کلان برمسکت صول قولنی
اورمغله غازیلر کمیلره عودته مجبور اولدیلر .
الله الله نه غیرت نه شجاعتدر که بریاندن

غیر منتظم بر دستره ایله عجمی بر حراج
جار جار قوانی کسر ایکن دیکر طرفدن
کندیسی صاغ الی اشارتیله قوماندالر
ویرورك تجدید غیرتله اوزرلرینه کلان
اسپانیادونغاسنی تکرار بوزمش و بر بیوجك
سفینه ایله برقاچ کوچك کمیلرینی دها ضبط
ایلمشدر . مع هذا ینه کیرو یه دونمدی .
الدیغی کمیلری تونسه خلق الواد قلعه سنه
کوندروب کندیسی مایورق جزیره سنه
کیدرك برقاچ قلعه وقریه یی اوروب یغما
ایلدکدن صکره عودت ایدر ایکن سکز پاره
بیوك قادرغه ایله قورسیقه آمیرالنك کندی
اوزرینه کلمکده اولدیغنی کورنجه کندیسی
درت پاره کمیسیله انك اوزرینه وارارق
فداکارانه جنکه امیرالك بولندیغی کمی یه
قرن قارنه یناشنجه غازیلر ایچرویه هجوم
ایدرك بوغاز بوغازه بوغازلاشدیلر براراق
قورسیقه کمیلری عثمانلیلرك ایکی کمیسنی
باغلامش ایدی بونلرك اوزرینه دخی هجوم
ایدرك براقدیردی حاصلی سکز پاره قدرغه یی
خردخش ایدرك فراره اجبار ایلدیلر .
بوغزادن عودتدن صکره ارتق حضر رئیس
اوروج قپودانی جنکه چیقارتمیه رق اسباب
استراحتنی اکمال ایله امر غزایه کندیسنی
مأمور ایلدی .

❀ خیرالدینك قورصانلقده درجهٔ کمالی ❀

اوروج رئیس تونسده اختیار تقاعد ایلدکدن
صکره ارتق قرنداشی حضر یعنی خیرالدین
رئیسی تعلیمات مخصوصه ایله هر طرفه
صالدیرمغه باشلادی . خیرالدین رئیس
قرنداشنه اوقدر مطیع اوقدر منقاد ایدی که
مجرد بو اطاعت وانقیادی یعنی الدیغی امرلره
لایقیله تطبیق حرکت سایه سنده برقیش
ایچنده اوچ بیك سکز یوز سکسان نفر اسیر
ایله یکرمی ایکی پاره کمی ضبط وحسابسز
مال غنیمته نائل اولمشدر . ایش بو درجه یی
بولدقدن صکره ارتق سردارلر مال غنیمته
ایلشمیه رك آنی یالکز معیتلرنده بولنان
جنکاورلره بالتخصیص کندیلری اسرا وکمیلرله
اکتفا ایتمکی عادت ایدندیلر .
بو اثناده خیرالدین رئیسك سائر غزواته نسبتله
جسامتی آز وفقط اهمیتی پك چوق برطاقم
غزالری واردر . وازجمله برکره کندیسی
یالکز ایکی کمی ایله کشت وکذار ایدر ایکن
کندینی تعقیب ایدن درت فرنك کمیسیله جنکه
طوتشوب دردینی دخی اسیر الدیغی تواریخده
مقیددر . انجق بعض عظمتلی فتوحاتی دخی
اولمشدر که عادتا دولتلر دونغالرینه بیله حیرت
ویرمشدر . ازجمله شونلری ذکر ایدهلم :
بو ایکی برادرك فتوحات بحریه سی یالکز
اوروپادن بحر سفید کنارنده ممالکی بولنان
دولتلری دکل کندیلرینه یر کوسترمش اولان
تونس حکومتنی دخی خوفه دوشوروب
اوروج رئیس تونسده اوتوره بیلمك ایچون
بنی حفص امراسنی ازاله ایتمك لازم کلدیکنی
کورمش و حالبوکه اصل مقصد اسلامك
برقوانی قیرمق اولدیغنه کوره تونسی ضبط
ایتمکدن ایسه دها اوته ده اسپانیا وجنوزلر
طرفندن استیلا وازعاج ایدیلان یرلری ضبط
ایتمك لزومنی حس ایلمش اولدیغندن برایلك
بهارده اوتوز پاره قدر سفینه ایله چیقوب
اولا شرشل دینلان کوچك بر حصاری

سهولتله ضبط وایچنه اللی نفر جنکجی ایله لیمانته اوچ قطعه کمی وضع وتعیین ایلدکدن صکره بجایه قلعه‌سنه واروب قربه طوپ وعسکر چیقاردیلر اوچ کون شدتله محاربه دوام ایلدی . محاربه‌ده ایکی طرف دخی اوقدر غیرت کوستریر ایدی که عثمانلو دلاورلرندن بعضیلری بوجنکدن وازکچمه‌کی اوروج رئیسه اخطاره مجبور اولدیلر «بن بوراده‌بر قوللی براقدم . بربنی دها دکل کله‌می ده براقورم . جاندن قورقان وارایسه چکلسون کیتسون » بکا صدقله یولداش اولانلر قورقو - قاچمزلر » جوابیله هراخطار ایدنی تکدیر ایلدی . نهایت دردنجی کونی بتون یولداشلری طوپلایوب «بوقلعه‌اوزاقدن جنك ایله النمیه‌جق شوکا طوپدن بر هجوم ایدهلم » دیه اللرنده چبوقلر وچکیچلر اولدیغی حالده غازیلر هجوم کوستره‌رك بریاندن آتش دوام ایلدیکی حالده انلر دیواره چبوقلر قاقه‌رق طرمانه چیقوب قلعه‌یی ضبط ایلدیلر . انجق بجایه قلعه‌سی ایکی طرفلی وایکی حصاره منقسم اولدیغندن بوره‌یه قدر حکایه ایلدن غیرتله یالکز بر طرفنی قورتاره‌بیلمشلر ایدی . اوته طرفنی ده قورتارمق ایچون ینه جنکه باشلادیلر ایسه‌ده باروتلری توکنمش وتونس حکومتندن بعض مهمات استدکلرنده ویرمامش اولمغله برابر کندی کمیلری برچای ایچنده ایکن صولر چکیلوب کمیلر قره‌یه اوتوردیغی اثناده تمام ایکیوز پاره سفینه‌دن عبارت بردونغا امداده کلمکله ایشك بو درجه‌یه کتمسی اوروج رئیسك علو همتنه انجق تقابل ایدرك چای ایچنده بولنان کمیلری یاقدیلر وبانلرنده بشیوز نفر اسیر اولدیغی حالده شرشله عودت ایلدیلر . بورجعت اوزرینه دشمندن انتقام اله بیلمك ایچون یکی برتدارکه اشد احتیاج اولوب حالبوکه یانلرنده یالکز شرشلده براقدقلری اوچ سفینه بولندیغنه وسفینه انشاسنه محل اولمدیغنه مبنی خیرالدین رئیس آق دکزده بولنان سائر ایکنجی درجه‌ده قورصانلره خبر کوندروب دین یولنه اخذ انتقامه ایشه کلی اونلری دعوت ایتدکلری قطعه کوکالی قورصان کمیسی کلمش . کندیسی دخی تونسدن درت کمی مبایعه ایدرك جمله‌سی اون درت اولدقلری حالده قورت اوغلی مصلح الدین رئیس دخی معیتنده بولنسان اون درت پاره کوکالی کمیله یتشمش اولدیغندن اشبو یکرمی سکز کمی دکزه چیقدرق بردورده یکرمی کمی دها یقه‌له‌دیلر که خیرالدین رئیس الدقلری یکرمی‌یی قورت اوغلی ایله تونسه کوندروب کندیسی شرشلده رادری یانته عزیمت ایلدی واوراده برادریله مغرب زمینك اسپانیا الندن قورتارلمسی چاره‌سنی مذاکره‌یه باشلدی . زیرا اسپانیولار هر طرفی تعجیز ایتدکلری کبی جزایر قلعه‌سنك تمام قارشوسنده واوق منزلنده‌بر اطه اوزرنده کائن اوفاق بر قلعه‌یی ضبط ایدرك اوراندن جزایری تعجیزه باشلامغله جزایر خلقی اوروج رئیسدن استمداد ایتمش وبوحال بیوك برحرکت حربیه ایچون وسیله اوله‌بیلهکده بولنمشیدی .

﴿ فتح جزایر ﴾

خیرالدین رئیس کوکلولرندن کمال رئیسك

برمصادمه ده الہ کچوردیکی چند قطعه
سفینه لری اسرائی ومال غنائمی ایله برابر
خیرالدین واوروج نامنه اوله رق درسعادته
خاکپای شاهانه یه ارسال ایلمشیدی . کیدن
کیلردن اوروج وخیرالدین رئیسك احوالی
سؤال اولندقده لزومنه کوره سکسان پاره یه
قدر سفینه ایله اون بیکه قریب جنکاوری
اق دکز صولرنده ایسته دیکی طرفه سوق
ایده بیله جکاری خاکپای شاهانه یه عرض
اولنمغله بودرجه قوته مالك اولان قهرمانلرك
استانهٔ سعادته قول ایدلمسی التزام بیورلمش
اولدیغندن ترسانهٔ عامره دن ایکی بیوك قدرغه
ومدللودن برکمی ایچنده مشار الیهمانك
برادری اسحاق قبودان ارکاب ایدیله رك بر
هدیهٔ شاهانه اولمق اوزره تونسه
کوندرلمشیدی .

بوخبر شرشلده اوروج وخیرالدین
رئیسه واصل اولنجه جزایر فتحنی اوروج
رئیس درعهده ایلمش وقرنداشنی تونسه
کوندرمشیدر .

خیرالدین رئیس بعض مال غنائمی قورد
اوغلی مصلح الدین ایله پای ایتمك وکلان
کیلری قبول وبرادریله ملاقات ایتمك ایشلریله
مشغول ایکن اوروج رئیس اون سکز پاره
بیوك واوتوز قطعه کوچك کمی وبر مقدار
عسکر ایله جزایره واروب اول قدر ممانعت
ومقابله کورمدیکی جهتله الك اول جزایر
قلعه سنی امیری بولنسان سالم ابن تمیدن اخذ
وتسلیم ایلدی .

اوته طرفده خیرالدین رئیس بر فرانسز
قلعه سیله چارپیشوب فرانسزلری فراره
اجبار ایتدکدن صکره قرنداشی اسحاق
رئیسی دخی درت پاره کمی وبشیوز جنکجی
ایله جزایره کوندردی وکندیسی تونسده
قشلادی .

ایشـك الك مشکل جهتی شو اولدی که
جزایرك اوروج قپودان طرفندن فتحی
اسپانیوللری نه قدر بیزار ایلدی ایسه عربلری
دخی اوقدر دلکیر ایلدی . بناء علیه تلمسان
حاکمی ابن هامون اسپانیوللر ایله براشه رك
یوز سکسان پاره دن عبارت دونما واون بش
بیك اسپانیول عسکری بحراً وقرق بیك قدر
عرب عسکری دخی براً جزایر اوزرینه هجوم
ایلدیلر . اوروج رئیس الك اول عربلرك
اوزرینه هجوم وحمله سنی تارومار ایدرك
برچوق اشیا وحیوانلرینی کندی جنکاورلرینه
یغما ایتدیردی . بعده اسپانیول دونماسی
دخی کلوب چاته رق وقره یه عسکر دوکه رك
جنکه مباشرت اولندی . قلعه ذاتاً خراب
برشی اولمسیله اعدانك ایلك اتشنده سپرلری
منهدم اولمشیدی . عثمانلولر بونلری تعمیر
ایله مشغول ایکن اسپانیول فدائیلری اویله
شدتلی بر هجوم کوستردیلرکه تابدنلره قدر
چیقدیلر . بناء علیه هرکس تعمیری براقوب
قازمه لر کورکلر ایله دشمن اوزرینه
صالدیردیلر . بعنایة الله تعالی اعدا رجعت
قهقری ایله قاچوب کیلرینه کیردیلر
وعثمانلولرك کیلر اوزرینه دخی هجوم
تدارککنی کورنجه تیمور قالدیروب دکزه
آچیله رق فرار ایلدیلر .

اشته بو محاربه نه اعدانك برمنوالی محرر
انهزامی صوك انهزام اولوب اندن صکره ینه

دفعاتله تعرضلر وقوعبولدی ایسه ده اسلامه دیش كچورمك ممكن اوله مدی ٠

تەنەز سفری

تلمسان حاكمی ومتفق بولنان اسپانیوللر جزایردن مغلوباً مقهوراً فرار ایلدكدن صكره هیچ اولمز ایسه تەنەز اوزرینه یورویوب خلق عالمه قارشو بر یوز آقلغی كوسترمكه قرار ویرمشلر ایدی ٠ بو تەنەز قلعه‌سی جزایرك اوسط طرفنده در ٠ بر فیلو اسپانیول دونغاسیله بر مقدار عرب عسكری قلعهٔ مذكوره‌یه واروب ایچنده عسكر بولنمامغله ضبط ایلدیلر ٠ انجق اهالیسنك شكایتی اوزرینه اوروج رئیس برادری خیرالدین رئیسی اعدایه مقابله‌یه كوندرمكله مشار الیه برقوهٔ كافیه ایله بحراً حركت ایلدی ٠

قلعهٔ مذكوره اوكنه وارر وارمز اسپانیوللر خوف وحیرتله قریه‌یه چیقه‌رق قلعه‌یه قپاندیلر ٠ خیرالدین رئیس نه‌قدر كمی بولدی ایسه جمله سنی ضبط ایدرك برطرف ایلدكدن صكره قریه‌یه عسكر چیقاراراق هجوملره باشلدی ٠ محاربه ایكی كون مدت ممتد اولندی ٠ اسپانیوللر عثمانلو دلاورلریله جنك ایده‌بیلمك كندی كارلری اولدیغنی اعتراف ایدرك تسلیم اولمغله عربلر دخی فراره مجبور اولدیلر ٠

بعض تنظیمات

تونسدن تەنەزه قدر عادتا ایتالیا شبه جزیره‌سی قدر بر مملكت باربروس قرنداشلرك زیر ضبطنه كچنجه بونلر بریره كله‌رك بعدازان برقورصان كبی حركت ایده‌میه جكلری وادارهٔ مملكه دخی باقوب حتی مملكتی توسیع دخی لازم اولدیغی درمیاناله جزایرك شرق طرفی ذاتاً تعرض اعدادن امین اولدیغی ایچون خیرالدین بكه (چونكه ارتق جزایر بكی اولدیلر) وغرب طرفنده برچوق مسئلهٔ حربیه اكسیك اولمیه جغی ایچون اوروج بكه تسلیم اولندی ٠

بو حالده برنجی درجه ده تشبث اولنه جق اجراآت مملكتك قوتنی بیلمك ایچون تحریر نفوس قضیه‌سی اولدیغنی اوزمان قورصانلقدن كلمش اولان !! بو ایكی ذات عالی قدر كشف ایدرك نفوسی تحریر ایلدیلر ٠ معیتلرنده بولنان عسكره دخی برنظام ویروب ینی چری عسكری كبی انلره دخی اون كشی‌یه بر اونباشی یوز كشی‌یه بر یوزباشی بی ضابط نصب ایدرك دونغایی دخی مجرب الاطوار قپودانلره سپارش ایلدیلر ٠

انجق بو حالده ایكی قرنداش بربرندن ایرلمش اولدی ٠ و كندی ریاستلری آلتنده بولنان بولداشلرك مجلس عمومیسی حكمدار كبی برقوتده طانیله‌رق انلر ایسه بر والی منزله‌سنده قالدیلر ٠

تلمسانك فتحی

بو عصرلر معاذالله تعالی مغرب زمیننده اهل اسلامك قوتنه فتور كله‌رك اسپانیوللر دائما تغلب ایتمكده ایدیلر ٠ بونك اك بیوك حكمتی ایسه اسپانیوللرده اسلحهٔ ناریه مكمل اولدیغی كبی عرب حكمدارلرینك دخی ادارهٔ امور مملكتده عدم اقتدارلری ایدی ٠ وقتاكه تونسدن تەنەزه قدر عثمانلو قهرمانلری النده برحكومت قورلدی ٠ جوارده بولنان عرب حاكملری بو حكومتك هرطرفه قول آته جغنی

اکلایوب (اکلامه‌لی حیات اسلامیه‌نك فقدانی سیئه‌سی که) عثمانلولر علیهنده سوبسو اسپانیوللر ایله اتفاقه باشلادیلر . انجق احاد ناس بو درجه‌یه قدر عصبیتلرینی غائب ایتمامشیدی . انلر مملکتلرینك اسپانیول الینه کچمسندن ایسه عثمانلو الینه کچمسنی جانه منت بیلورلر ایدی .

ایشته بو قبیل یرلردن بریسی دخی تلمسان ایدی . تلمسان نه‌نه‌زك اوسط طرفنده واقع وهوان اسکله‌سندن چند مرحله ایچروده کائن بیوجك بر قلعه‌در . قلعهٔ مذکوره حاکمی مجرد جزایری عثمانلو الندن قورتارمق ایچون اسپانیوللر ایله اتفاق ایتدیکنی احاد ناس دونیجه حاکمی تکفیر ایدرك اوروج بك لهنده نمایشلر ایلدیلر . مع هذا بر بیوك قوتله حاکم مرقومك جزایر اوزرینه کله‌جکی اوروج بکك معلومی اولدقده خیرالدین بکی جزایرده براقوب کندیسی بر قوهٔ کافیه ایله تلمسان اوزرینه یوریدی . خلق عثمانلولرك ورودندن خبردار اولنجه حاکمرینی خلع ایله اوروج بکی استقباله قوشدیلر . ایشته تلمسان بو یله سهولتله فتح اولندی اما ایواه که عربلرك خیانتی سیئه‌سیله مسئله‌نك نهایتی اوروج بکك شهادتنه منجر اولدی .

«اوروج قهرمانانه شهادتی»

اوروج بکك تلمسانی استیلاسی اوزرینه حاکمی و بعض اقربا و خویشانی فاسه واورادن دخی اسپانیایه کچوب مشهور شارل کن ایله کورشدیلر . شارل کن هم اسپانیا قرالی اولمق هم ده ایتالیا و اوستریا خاندان قراللریله دخی مشترك بولنمق حسبیله اوروپاجه شان وشهرتنی درجهٔ نهایه‌یه قدر وادیرمغه حریص ایدی . عربلرك اوروج بکك علیهنده‌کی التماسنی ازجان ودل قبول ایلدی .

مارکی‌ده غومارس نام سردار معیتیله اون بیك نفر اسپانیا عسکری حدسز حسابسز عرب عسکریله تلمسان اوزرینه یوریدیلر . کذرکاهلری اوزرنده قوللو یعنی قلعة القلاع نام قلعه‌یی بولمغله آنی هجوم ایله ضبط ایتدکدنصکره تلمسان قلعه‌سی ایچنده اوروج بکی تحت محاصره‌یه الدیلر . محاصره اوقدر منتظم اوقدر شدتلی ایدی که خارجدن امداده کرچکدن امکان یوق ایدی .

سپرلر بوباندن تعمیر ایدلدیکی حالده دشمنك آتشی شدتندن ینه خاکله یکسان اولدی . انجق دشمن نه قدر هجوم کوستردی ایسه سینه‌لرینی سپر ایدرك قلعه ایچنه فرد واحدی صوقمز ایدیلر بو حال ایله یدی آی مدت محاصره ممتد اولدی . اوروج بکده نه جبخانه قالدی نه سلاح . یولداشلرندن برقاچینك ابرامی اوزرینه ویره ایله قلعه‌یی ویرمکه اوروج بك راضی اولدی ایسه‌ده اکثریت ویرمامك طرفنی التزام ایدرك «قلعه ویرمك برشی دکل طاشدن طپراقدن نه اولور؟ فقط اورته‌ده ناموس وار . ناموسی ویرمکدن ایسه جانمزی ویرر ایسه‌ك دها کارلی چیقارز» دیدیلر .

بوغیرتله برمدت دها دوام ایتدیلر ایسه‌ده چاره اولمدی . نهایت اسلحه واشیالرینه طوقنلمامق اوزره اعدا ایله برمعاهده یاپوب قلعه‌دن چیقدیلر . لکن اعدا عهده وفا ایتمیوب تعرضه قالقشمغله

تكرار قلعه‌يه كيره‌رك واوجه قلعه‌يه كيرمش اولان برمقدار دشمنی كسه‌رك ينه مقابله‌يه قالقشديلر .

امكانك چاره‌سی قالدی ديدك يا ! اوروج بكك رأيی اوزره بر كيجه اهل اسلام خبرسزجه قلعه‌دن چيقوب رجعته باشلادی دشمن بوندن خبردار اولنجه پيشلرينه دوشه‌رك تعقيبه باشلادی . اعدانك حركتنی تعطيله بشقه چاره اولمديغی جهتله اوروج بك هم رجعت ايدر همده الك قيمتدار اشيايی برابر كتيرمش بولنه‌تار ايدی كه بونلری طوپلامق وبالخصوص پايلاشلق ايچون بكديكريله غوغا ايتمك صورتلری دشمنك حركاتنی ممكن مرتبه تعطيل ايدر ايدی . بوحال ايله ايكی ساعتدن زياده يول الديلر . لكن اشيا دخی توكنمكله غازيلر ارتق هيچ چاره قالمديغی نظر دقته الهرق هر بری ديكريله اوپوشدی حلاللشدی وهيچ بر كمسه‌نك جان قيدنده اولمامسنه وممكن مرتبه بر دشمن زياد اولدرمكه چالشلسنه يمينلر ايده‌رك هر كس بچاغه وپالايه صاريلدی . اويله بر محاربه ايتديلر كه عثمانلی قهرمانلری برقاچ يرنده يارهلری اولديغی حالده يارلرك اضطرابندن دها زياده قوت بولارق عادتا بر يارهلی ارسلان حشمله جنك ايدر ايدی . هيچ شبهه يوقدر كه كنديلرندن درت قات زياده ادم اولدرديلر . آه چه فائده كه انلردن دخی بو محاربه‌ده جان قورتارانلری پك از اولدی . ايوه هراران يوغكه بو محاربه‌ده قرنداشی اسحاق رئيسله برابر اوروج بك دخی جام شهادتی نوش ايلدی (الله رحمت ايلسون) تاريخ شهادتی ٩٢٤ دركه عمر شريفی هنوز اللی ياشنه وارمشيدی .

❊ خيرالدين بكك بربيوك يأسدن ❊

— بر بيوك اميده انتقالی —

تلمسان وقعهٔ دلسوزی اوزرينه خيرالدين بك اولقدر اغلادی كه تعريفه صغمزده آه ! بتون فرنكستانی قليجدن كچورسم قرنداشلريمك يولداشلريمك اوجنی الهمم ديديكی مشهوردر . انجق خيرالدين بك تلمسانده جنك ايدن اردوی اعدا برچوق امداد واحتياطله تجديد قوت ايدرك دكزدن وقره‌دن جزائر اوزرينه يورودكلری خبری كلوبده جزائرده بولنان قوتنی يوقلاديغی زمان طوپی التيوز ادم قالمش اولديغنی كورنجه مقابله‌دن بتون مأيوس اولدی .

جزائر خلقنی باشنه طوپلايوبده ياهو ايشته قره‌دن ده دكزدن دشمن كليور بزده مدافعه‌يه قوت قالدی . هايدی كيديكز تلمسان بكنی استقبال ايديكز . ينه نه‌قدر اولسه مسلماندر شايد سزی ازمز . بن بوراده شو التيوز ارقداشلرم ايله قرنداشلرم وسائر يولداشلرم كبی بو قدر قريلنجه تسليم اولميه‌جغم ديه انلری تلمسان بكنی استقباله كوندردی .

بو حالده مشار اليهك يأسی كرچكدن فوق العاده ايدی . انجق بو يأسك سببی كندی جاننك قورقوسی اولديغنی تصور ايتمك پك بيوك برخطادر . مجرد انتقام الهميه‌رق وفات ايده‌جكی قضيه‌سی كنديسنی مأيوس ايدر ايدی .

ديركن يكرمی بيك قدر عرب عسكری

جزایر قلعه سی جوارینه کلوب خیرالدین
بکی اقشلامغه باشلامسونلرمی ؟
مشارالیه بونی کورنجه ایچنده بولندیغی
الک بیوک یأس الک بیوک امیده تحول ایدرک تمامینه
بواراالق دریا طرفندن اسپانیوللر باش کوسترمکله
خیرالدین بکک قان چناغنه دونمش اولان
کوزلرینه بو دشمن لاشی کورینه رک صندالرله
قایقلرله اویله برهجوم ایلدی که او کون دشمنی
بر بیوک تلفاتله رجعته مجبور ایتدی ایرتسی
کون تلسان بکی دخی کلوب جنک دونکیدن
قات قات اشد اولدی . انجق بعنایة الله تعالی
اعدا رزیلانه مغلوب اوله رق حتی قره دن
اعدایی اویله برتعقیب ایلدیلر که تعقیب ایده
ایده تا تلسانه واروب قلعه یی دخی فتح ایلدیلر
قلعه ایچنده که عرب واسپانیوللردن الک چوغی
فرار ایلدکلری حالده ینه اوچ بیك یدیوز
قدر عسکر قالوب بونده یدیوز عربدن
ماعدا قصور اوچ بیك اسپانیولك عموما
بوینلری اورلدی . چونکه قلعه بوغاز بوغازه
هجومله ضبط اولنمشیدی .

﴿ خیرالدین بکك جزایره امیر انتخاب
اولندیغی ﴾

بوقاروده کی بندده بیان ایلدیکی وجهله
خیرالدین بك اعدایی دفع ایتدکدن صکره
یالکز تلسان حاکمنك دکل اوته طرفده تونس
حاکمنك دخی اظهار عداوت ایتمسی وعلی
الخصوص ایشتدك ایچنده اسپانیا دولتی
کبی قوتلی بر دولتك دخی یارمغی بولنمسی
جزایرك محافظه سنه مانع اولدیغنی در پیش
ایدرك جزایر خلقنی دعوتله « ای خلق بز
سزك مملکتکزه کلدك قلعه کزی تعمیر ویکیدن
درتیوز پاره طوپ ایله تقویه ایلدك بونکله برابر
سزك راحتکزی قاچردق . بزه اولان عداوتلرینی
اعدام سزك محوکز یولنده ارایه جقلردر .
بن سزك محوکزه سبب اولمغی استه مم .
بن نرده اولسه درت کمی ایله کزه بیلورم .
ارتق سز کندیکزه بربك بولکز بن کیدیورم »
دینجه خلق یاغزدن کندیسنی کوندرمیه
جکلرینی و انك اوغرنده فدای جان ایلیه
جکلرینی درمیان ایتملریله خیرالدین بك « اویله
ایسه برشرطله قبول ایدرم . آل عثمان
پادشاهنی پادشاهکز طانیه جقسکز . انك
نامنه سکه کسوب انك نامنه خطبه
اوقوده جغز . بزی محافظه ایده جك وار ایسه
انك قوت ونفوذیدر » دیدکده خلق ممنونا
روی قبول کوسترمکله کیفیت برچوق هدایا ایله
درسعادته عرض اولندی سلطان سلیم
حضرتلری خیرالدین بکك بو همتندن ممنون
اولدی ودرکاه عالی قوللرندن حاجی حسن
اغا معرفتیله بر دونانمش آت وبر من بن سنجاق
شریف وسائر هدایا ارسال بیوریله رق
کیفیت تابعیت عثمانی جمعه نمازنده ناسه
اعلان ایلدی . خیرالدین بك دخی برقطعه
فرمان همایون موجبنجه جزایر امیری طانلدی
سنه ۹۲۷ ینه بواراالق درسعادتدن ایکی
بیك نفر یکیچری کله رك خیرالدین بکك
قوتی اکمال ایدلمشدر .
کرك دولتعلیه نك وکرك جزایرك اوزمانکی
حال وموقعی نظر دقته النورسه خیرالدین
بکه ویریلان امارتك درجه اهمیتی تقدیر
اولنه بیلور . چونکه تونس وتلسان طرفلرنده
واقعا بر عرب حاکملک دعواسیله میدانه

چیقوب حکومت ایدرلر ایدیسه ده قوتلری
کوندن کونه زائل اولدیغی کبی بری
طرفدن خیرالدین بك قوی الشوکه بر دولتك
حمایه‌سی آلتنه کیرمش و بونکله برابر اداره‌سی
آلتنده بولنسان یرلرده بتون بتون مستقل
بالرأی حاکم بولنمش اولدیغندن قوتی ساعت
بساعت ارتمقده ایدی . بناء علیه شو رتبهٔ
عالیه بتون بتون عرب امراسنك نظر
حسدینی جلب ایدرك ازجمله تونس وتلمسان
حاکملری خیرالدین بك علیهنده اتفاق ایلدیلر .
لکن خیرالدین بکك قوتی بونلری امانه
دوشورمکه کفایت ایتدکدن بشقه شعبان
و آیدین نام مشهور قپودانلر یانلرنده دها
اون نفر قپودانلر اولدیغی حالده قرق پاره
کمی ایله کوکللو اوله‌رق کلوب خیرالدین
بکك النی او پمش اولدقلری جهتله بونلری
دخی دریایه صالدیرارق بحراً برچوق غنایمه
دخی نائل اولمشیدی . یالکز بروقعه‌یه
مخصوص اولمق اوزره خارجی دشمنلر جزایر
خلقنی کندیسندن صوغوتمغه موفق اوله‌بیلدیلر
انده دخی خیرالدین بك « بنی استمیور ایسه کز
کیدرم » دیه برناز کوسترنجه ینه جمله‌سی
دامن امانه صارلدیلر . فقط برمدت ایچون
کندیسی برقاچ کمی ایله اوروپا جهتنی اورمغه
کیتدی وایچه بروقت اطرافنی اوروب قردقدن
صکره عودت ایلدی .

﴿ اسپانیالی اندریا دوریا قپودان ﴾

اندریا دوریا اسپانیانك اك مشهور
وعادتا خیرالدین بکه معادل قپودانلرندن
ایدی . اوروپا سواحلی عثمانلی قورصانلرینك
النده‌ن بیزار اولمغله شونلره برچاره اولمق
ایچون اسپانیا قرالی مومی الیه اندریا دوریایه
مراجعت ایلدی .

واقعاً خیرالدین بکك حقندن کله جکنی
وعد ایتمك بیوك برلقمه‌یی یوتمغه چالیشمق
دیمك اولدیغنی اندریا رعنا بیلور ایدی .
انجق برطاقم پرنسلر وسائر مادامل میاننده
قرالك ابتدیکی تکلیف اوزرینه تردد کوستر
میه‌رك فرانسه‌دن جلب اولنان غایت مکمل
یکرمی قطعه قدرغه‌یی سائر کمی برقوتله
اندریایه تسلیم ایلدیلر . خیرالدین قپودانه
بوخبر واصل اولدقده کندیسی اوتوز بش
وسنان رئیس نام مشهور برقورصان دخی
یدی پاره کمی دوناداوب اندریایی بولمغه
قارشولمق ایچون مایورقه طرفلرینه طوغری
عزیمت ایلدی . اندریا دوریا بشقه
صولردن خیرالدین بکك کوزونه ایلیشمه‌دن
کلوب شرشل قلعه‌سنی باصدی ایسه ده
دها قلعهٔ مذکوره محافظه‌سنده بولنان
دلاورلره مقاومتدن عاجز قاله‌رق قره‌یه
چیقاردیغی عسکر بك درتیوز مقتول
ومجروح والتیوز اسیر براقدقدنصکره کوچ
حال ایله کیلره عودت ایده‌بیلمش ایدی .

خیرالدین کیفیته مطلع اولور اولماز
شرشله یتشدی ایسه ده اندریایی قاچمش
بولدی مشارالیه اندریا فرانسه طرفلرینه
قاچمش قیاسیله اوطرفلره دومن چویروب
یولده بش اون کمی به راست کله‌رك اسیر
ایتدکدن بشقه جنوز سواحلنده برلیمانی
محافظه ایدن کوچك برحصاری یقه‌رق
ولیماننده بولنان یکرمی قدر سفاینی یاقارق

طولاشور واندریایی ارار طورر ایکن باروت یوکلی ایکی کمی یه راست کله رك انلری دخی محاربه ایله ضبط ایلدی . مکر بوکیلر جنویز طرفنـدن اندریایه باروت کوتورمکه مأمور ایتمشلر . خیرالدین بك انلردن اندریانك اسپانیا ایچنده برنهره صوقولمش اولدیغی خبرینی النجه رفیقی ایله اوراده پنجه لشمکه کندی ایسـه ده اندریا اورادن دخی قاچوب اق دکزی ترکله سـپته بوغازندن طیشـاری یه چیقدیغنـه وسو یل لیماننه کیردیکنه مبنی ضروری جزایر طرفنه عودت ایلدی .

بو دور دور سلیمان ثانی اولوب حضرت پادشـاه اوسـتریا اوزرینه سـفر اچمش اولدیغنـدن شواراالق اندریا دوریا برایش بجره بیلك ایچون تلمسـان حاکمی خیرالدین بك علیهنـه تحریك و خیرالـدین بکی انکله اشغال ایتدکدن صکره کندیسی مورا طرفلرینی اوردی . لکن بو طرفده خیرالدین بك تلمسان حاکمی تربیه ایتدکدن فضله اون بش قطعه سفینه دن مرکب برفیلوی دخی اسپانیا طرفنه ارسال ایلدی که برفیلو اسـپانیا سـواحلنی سراپا یاقوب یقـدی وتصادف ایلدیکی اون بش قطعه اسپانیول سفینه سندن بریسنی باتیروب اون دردینی اسیر الدی . زهی موفقیت ! بوموفقیت اسپانیانك هرطرفنده دو یولنجه اوارالق اندلس اسلامی بقیه سی اولوب اسپانیوللر النـده تحت القهر از یلمکده بولنان برچوق مسلمانلر خیرالدین بکـدن استمداد ایدرك میرمشـار الیه بونلر ایچون مخصوص دونما کوندردی وجمله سنی جزایر طرفنه کچوردی .

بریاندن اوستریا سـفری ودیکر طرفدن اندریا دوریانك ینه اوستریا طرفلرنده قوت عثمانیه یه سکته ویرمك ایچون اق دکزده بیوالنجه بیولنمکده اولدیغی تدارکی سلطنت سنیه نك نظر دقتـنی جلب ایدرك اوستریا طرفی قوهٔ بریه ایله تسو یه اولنه جغی کبی اق دکز مسئله سـنه دخی قطعی بر نتیجه ویرمك ایچـون سـلطان سلیـمان خان حضرتلری خیرالدین بکی درسعادته دعوت ایلدی . بودعوتك خیرالدین بك ایچون نه بیوك بر نعمت اولدیغی ایضاحه محتـاج دکلدر . مشـار الیه بر قوهٔ کلیـه ایله قالقوب سجلیا وجنویز طرفلرینی یاقه رق ییقه رق ومسینا اوکنده اون سکز کمی یه راست کلوب انلری دخی برشان اولمق ایچون شهره قارشو احراق ایدرك پره وزه طرفلرینه کلنجـه اندریا دوریانك بر قوهٔ کلیـه ایله اوراده اولدیغنی خبرالمغله تحری یه باشلادی ایسـه ده اندریا فرار ایتمش بولندیغنـدن یالکز برپرده یدی قطعه سفینه دن مرکب بر فیلوسی بولندی که انك دخی بشی دهـا عثمانلی کیلرینك یلکنلری کورینور کورونمز فرار ایلدکلرندن یالکز ایکیسـنی یقـاله یه بیلدیلر . ایشته بو یله آولانه آولانه چناق قلعه سنه بالمواصله بوغازدن مروری ایچون ارزان بیوریلان مساعدهٔ سنیه اوزرینه کچوب استانبوله مواصلت ایلدی که هجرتك ٩٤٠ سـنه سی ایدی .

﴿ خیرالدین بکك حضور همایونه مثولی ﴾

میرمشار الیه ایله برلکده اخص رفقاسندن

اون سکز قپودان دخی درسعاته کلمشلر ایدی . بونلر جمله حضور همایونه چیقارلدیلر . جمله سی قورصانلقدن کلمه آدملر اولوب آداب ملوکانه یی بیلدکلرندن والک بیوک رعایت ال اوپمکی طانیدقلرندن الک اول خیرالدین بك بعده رفقاسی صره سیله حضرت پادشاهك النی اللرینه الوب اوپدیلر . سلطان سلیمان حضرتلری بونلرده کوردیکی شجاعت ودرایتی پك بیوك بولمشدر . زیرا هانکی مشکل شیدن سؤال ایتسه لر غایت اهونیتی حقنده جواب الورلر ایدی . حتی اواثناده درسعادتجه الک بیوك ایش اندریا دوریا مسئله سی اولدیغندن ذات شاهانه بوندن سؤال ایلدکده خیرالدین بك (آدم اوایتك اقردیسی می اولور ؟ کوزیکی بوقدر وقتدر ارایورم بندن قاچوب کزیور . پادشاهم امر ایتسوند باق نصل کمیلرینی هوایه اوچورورم) جوابنی ویرمش اولدیغندن پادشاه عالیجاه میرمشارالیهك اوزمانه قدر بابا ن زداءِ لان اسمیله خطاب ایدرك « حضرت بك سن بودینك الک خیرلی اوغلیسك الله سندن راضی اولسون سکا (خیرالدین) اسمنی ویردم » بیورمشدر که ایشته اوزماندن صکره مشارالیهك اسمی خیرالدین قالمشدر . خیرالدین بکك عاقبت اردوسی ملیتی ایچون برمدتجك حلبه قدر سیاحتی وارایسه ده سلطان سلیمان حضرتلری ذاتاً کیدوب کیتمامکده کندیسنی مخیر براقمش اولدقلرندن کیدوب برآی ایچنده عودت ایلمشدر . بو عودتدن صکره بارتبهٔ وزارت قپودان دریا نصب بیورلدی .

❊ قپودان دریا خیرالدین پاشا ❊

اوزمان قپودان پاشالق برنوع بحریه نظارتی دیمك اولمیوب عادتا اردوی سرعسکرلکنه مقابل دکز باش قوماندانلغی دیمك اولدیغنه وبراپی قپودان پاشا اولمق ایچون استانبولجه دوبر دولتك معاملات رسمیه سنده وقوف لازم اولمیوب صنایع بحریه ده مهارت تامه وامر محاربه ده شجاعت کامله لازم اوله رق بونلر یسه خیرالدین پاشا حضرتلرنده مع زیاده موجود اولدیغنه مبنی مشارالیه حضرتلری دولت علیهٔ عثمانیه نك الک برنجی قپودان پاشالرندن عداولنمق واجبدر .

مقام قپودانی یه کچر کچمز موجود کمیلری تعمیر ویکیدن کمیلر انشاسنه ساق همتی تشمیر ایدرك از وقت ظرفنده سکسان درت قطعه سفاین تجهیز یله اق دکزه چیقدی . الک اول پرمه قلعه سنی خالی بولوب خراب ایلدکدن صکره سانتالوقیو نام قلعه یی التی ساعت مقداری طوپه طوته رق بعده هجومله الوب یغما ایتدیردی که انسان اسرانك مقداری سکز بیکه وارمشیدی . اندن چتروس اسمنده چین برقلعه یی قره یه عسکر دوکه رك ضبط وهدم ولیمانده بولنان یکرمی قدر سفینه یی احراقله ایتالیا سواحلنده دها برچوق کشت وکذار ایلدی . بعده اسپرلونقه نامنده برقلعه یی هجومله ضبط ایلدیلر که قریلان وفرار ایدن عسکردن ماعدا یالکز اون بیك نفر اسیر المشیدی .

اندن برمخالف وفقط حسب المصلحه موافق روزکارله دونغای همایون تونسی

صورتنه دوشمکله وتونسك دولت عثمانیه نامنه فتحی ایسه ذاتاً مطلوب بولنمغله خیرالدین پاشا قره یه طوپ وعسکر دوکه رك اورته بر محاربه ایله بنی حفص امراسنی منهزم وتونسی فتح ایلدی . بعد الفتح امرای سابقه دن حسن نام کسنه صحرا جهتنده باشنه بر طاقم عسکر طوپلایوب یالکز تزیید قوته سعی ایدرك نه قاچار نه ده خیرالدین پاشانك اوزرینه کلور ایدی : بناء علیه خیرالدین پاشا بر قوهٔ کافیه ایله جمیت مذکوره یی پریشان ایتمکه قرار ویردی . انجق بو فرقهٔ عسکریه یه تودیع ایده جکی اوتوز قطعه طوپ چکه دیره جك قدر حیوان بوله مدیغندن طوپ قونداقلری اوزرینه کمی سیرنلری ربط ویلکنلر کشاد ایدرك اول صورتله سوق ایلدی که بو حرکتك بشقه یرده امثالی کورلمدیکی جهتله خیرالدین پاشانك دقت فکرینه کوزل بر میزان اوله جغی درکاردر .

حسنك تأدیب وتربیه سی ایشدن بیله دکل ایدی انجق شقیٔ مرقوم اوچیوز قطعه قادرغه وشالوپه دن عبارت بر دونغا ویکرمی بیك قدر اسپانیول وپورتکیز عسکریله ایکی بیك اتلو سپاهی وبرچوق کوکللی وفدایی نفراتی قوماندا سی التنده الوب خیرالدین پاشانی ارامقده بولنان اندریا دوریایی دعوت وه ذاتاً بن باربروسی تحت تضییق ومحاصره یه المشدر کارینی اتمام بك قولایلشدی » دیه مرقومك غیرتنی تشدید ایتمکله ۹۴۲ سنهٔ هجریه سنده اندریا دوریا تونسه یناشوب عسکرینی قره یه دوکدی .

فرنك تاریخلرینك روایتنه کوره بو قوهٔ حربیه یی اسپانیه سیچیلیا ناپولی جنویز ومالطه طرفلری بالاشتراك میدانه چیقارمش وحتی اسپانیا قرالی شارلکن دخی دونغا ایچنده بولنمشیدی . خیرالدین پاشا حضرتلری اوارالق خلق الواد قلعه سنده ایدی . قلعهٔ مذکوره طار بر شی اولدیغندن اطرافنه بر خندق دها قازدیره رق ایچنه اوتوز قرق طوپ یرلشدیردی . دشمن یوز یکرمی قطعه طوپ ایله اطرافنی صاروب محاربه یه ابتدار اولندی بر ایدن متجاوز کیجه کوندز طوپ سسی کسلمز ایدی عثمانلی قهرمانلری یکرمیسی اوتوزی برلشوب وهیچ بریسی کیرویه دونمیه جکلرینه دائر بینلرنده عهد وپیمان ایدوب صیره بچاق عسکر اعدا ایچنه طارلار وهر بری مقدس قانلرینی اون بش یکرمی اسپانیول کاله سنه ترنپا ایدر ایدی . دشمن او قدر همت کوستردی که کورکجی نفراتنه وارنجه یه قدر قره یه دوکدی . نهایت خلق الوادك خندقلری وحصارلری یرله یکسان اولورجه سنه دوکولمش اولدیغندن خیرالدین پاشا مضطر اوله رق تونسه رجعت کوستردی . انجق کندیسی خلق الوادده جنك ایدر ایکن تونسده بولنان عربان سکز بیك قدر اسپانیول عسکریله برلشوب قلعه یی ضبط ایتمشلر ایدی . بناء علی ذلك خیرالدین پاشا ایچون ارتق مدافعه یه محل قالمدیغندن جزایر طرفنه رجعته مجبور اولدی واوراده تهیه ایلدیکی بر دونغایه عسکرینی ارکاب ایله ینه اوروپا سواحلنی اورارق وبرطاقم

سفاینی احراق ایدرك درسعادته مواصلت
ایلدی .

تونسه سوق اولنان قوه کلیه یانده خیرالدین
پاشانك قوتی لاشی قالدیغندن کندیسی
جزایره رجعت ایلدیکی زمان شارل کن بار
باروسی اولسه دوردم بتون زیر اداره سنده
بولنان یرلری ضبط ایلدم دیه اوروپا حکمدارلرینه
نامه‌لر کوندرمشیدی . حالبو که بار باروسك
ینه سواحلی یاقه‌رق ییقارق درسعادته
عودت ایدیشی قرال جنابلرینی تکذیب و تخجیل
ایلدی .

﴿ کورفوز وقعه‌سی ﴾

سلطان سلیمان حضرتلری اولونیه
طرفلرنجه بروقتدنبرو ناتمام قالان بعض
مسائل حربیه‌یی تسویه ایتمك ایچون کندیسی
بالذات قره‌دن و خیرالدین پاشایی دخی کورفوز
طرفنه دکزدن سوق ایتمکه قرار ویردی .
خیرالدین پاشا طقوزیوزقرق سنه‌سی ذی الحجه
سنك غره‌سی بولنان جمعه ایرتسی کونی
ایکیوز سکسان پاره مکمل بر دوننما ایله
درسعادتدن حرکت ایلدی که او زمانه قدر
دولت علیه بوندن مکمل بر دوننما سوق
ایتمامشیدی .

عساکر بریه بعض ارناود عاصیلرینی
تربیه ایله مشغول و خیرالدین پاشا اسکندریه
طرفندن اردو ایچون کلان ذخایرك نقلی
ضمننده قرق اللی پاره تکنه ایله مأمور اولوب
دوننمانك برقسمی دخی پولیه بقاسنده قلاع
و بقاعی یاقوب ییقمقده ایکن اندریا دوریا
عظیم بروندیك دوننماسیله بغته کلیبولی دوننماسی
اوزرینه یوکلندرك برچوق سقطلقلره سبب
اولدی . حتی بوستان کتخدا نام دلاور
ایلچیلك مأمور بیله کورفوز طرفنه کیدرایکن
درت قطعه وندیك کمیسنه راست کلدرك
اکرچه کندیسنك حربه مأمور اولمدیغنی
ایلچی ایدوکنی و ایلچی یه تعرض موافق حقانیت
اولمیه جغنی اکلاتمش ایسه ده مفید اولمیوب
اعدا مطلقا کمی یی باترمغه قصد ایلدکلرندن
کمی ضابطانندن بریسنك قان باشنه
صیچرایوب « برجان ایچون نه یالواروب طور
یورسکز باتراجق ایسه وارسون باترسون
بزده انلری باترمغه چالیشه‌لم یاباته‌لم یاباترالم » دیه
فرلامش اولمسیله اسلامك هر بری شهادتی
کوزلری اوکنه الارق اویله برجنك ایلدیلر که
دشمن دخی پرمغنی ایصردی . لکن نه فائده که
کمیلرینی خلاص ایده‌میه‌رك تکمیل کمی خلق
کمی ایله برابر آتشه یاقلدی .

بو هنکامه ده بریسی نصلسه یوزه‌رك جوار
رابطه یه چیقدی اورادن مرور ایدن بر عثمانلی
کمیسیله لطفی پاشایه ایصال ایدیله‌رك بو واسطه
ایله بوستان کریانك وقعه دلسوزی پادشاه
عالمپناه حضرتلرینه عرض اولنمشدر .

ایشته کرك اندریا دوریانك و کرك
دیکر درت کمینك برمنوال محرر حرکتلری
سببیله خیرالدین پاشانك و سائر غزات
عثمانیه‌نك چشم انتقاملری پرخون اوله‌رق
قوه موجوده‌یی کورفوز اوزرینه سوق
ایلدیلر جزیره مذکوره‌نك پك صرب بر یرده
اولدیغندن اقتضا ایدن محللرینه طوپلر
قونیله‌رق اصول اوزره محاصره‌یه باشلاندی .
اولقدر شدتله ضرب اولندیکه برکوك کوم
کوم کوملر ایدی .

انجق آچیلان کدیکلر بردراو هجومه
مساعد درجه‌یه کتوریله‌مدی . رؤسای
غزات بو قلعه‌یی المدن دونمامکه و بو یولده
اولمکه قرار ویرمشلر ایدی . لکن قیش
حلول ایلدیکندن عودت حقنده امر همایون
شرف صدور ایلدی . غازیلر عودت امرینی قبول
ایتمامك ایسته‌دیلر . صورت قرارلرینی خاکپای
شاهانه‌یه عرض ایلدیلر « بن سنه‌لرك
هر بریکزی بویله بیك قلعه‌یه دکشمم . ایلك
بهارده کلورینه الورز » دیه برقطعه فرمان همایون
شرف صدور ایتمکله چارناچار عودت
وقوعبولدی . تمام چناق قلعه‌سنه تقرب
اولنمشیدی . خیرالدین پاشا حضور همایونه
کیروب کندیسنك برقاچ کمی ایله اوقیشی
طشره‌ده کچورمسنه مساعده ایسته‌دی ذات
شاهانه « هوا قشدر سکا برضرر ایرشمسون
دیه قورقارم » بیورنجه « افندم قوللرکزك
امیدی بارقه اق دکزدن بکا دکزدن برضرر
کلمز » دیه استحصال مساعده ایدرك انتخاب
ایلدیکی التمش قدرغه ایله کندیسی دکزده
قالدی .

﴿ وندیك سواحلنك غارتی ﴾

خیرالدین پاشانك اوقیشی دکزده
کچورمسندن مقصدی وندکلودن کوزجه
بر انتقام الق ایدوکنی اخطاره حاجت یوقدر .
بناء علیه اولا چوقه اطه‌سنی اوروب بشبیك
قدر اسیر و برچوق غنیمت الدقدن صکره
وقتیله عثمانلو یه تابع ایکن مؤخرا وندیکه
تابع اولمسندن ناشی عثمانلیلر میاننده (مرتد)
دیه شهرت بولمش اولان برجزیره‌یه کیدرك
اوراسنی دخی یاقوب یقوب ایکی بیکدن متجاوز
اسیر و برچوق مال الدی . بعده صره سیله
باره نقشه حاصلی سکز اون جزیره‌نك اون
بش یکرمی قلعه‌سنی اوروب اول قدر مظفر
اولدی که درجه‌سنی خاکپای شاهانه‌یه تقدیم
ایلدیکی اشیادن دخی معلوم اولور .

﴿ وندیك غارتنك محصولی ﴾

خیرالدین پاشا ایلك بهار اوسطی
درسعادته کیردیکی زمان خاکپای شاهانه‌یه
تقدیم ایده‌جکی هدایایی اوبله برکوزل الای
ایله تقدیم ایلمشدر که انك بشقه‌جه ذکرینه
لزوم کورندی .

دردست ایلدیکی کلیتلی اسرا میاننده
برچوق کنج قزلر دخی وار ایدی بیك نفر
کنج قزلری مزین اولدقلری حالده اوکه
قاتوب انلرك ارقه‌سندن سراپا قرمزیلر
کیدیرمش اولدیغی ایکیوز نفر کنج کوله‌نك
هر برینك اللرنده التون وکموش قدحلر
صراحیلر وسائر اوانی طوتدقلری حالده
کچوروب انلرك اردندن دخی اوتوز نفر
کوله‌نك اوموزلرنده برر طوربه التون
اولدیغی حالده کچدی واك صکره بو یکی
زنجیرلی بیك سردارك اوموزلرنده بر ایکیشر
پاستاف چوقه اولدیغی حالده امرار اولندی
بو الایك هیئتی استانبول خلقنه حیرت
ویرمش ایدی پادشاه کرمکار حضرتلری
فوق الغایه محظوظ اولوب خیرالدین پاشا
حضرتلرینه خلعتلر الباس ایلدی .

﴿ آق دکزده برکشت وکذار ﴾

اول بهار حلولیله ذات شاهانه

خيرالدين پاشانك بنداق دكزنده برآقين ايتمسنى فرمان بيوردقده غازئ مشار اليه يوز اللى پاره كمى بى مستصحبا چناق قلعه سندن خروج ايلدى عثمانلولرك بر وقتدنبرى درجهٔ قصوايه ايصال ايلدكلرى شوكت بحريه‌لرى سايه سنده هر اسكله ده نامدار قپودانلر يتشمش اولديغندن بونلردن بش اون نفرى كلوب خيرالدين پاشايه انتساب ايلديلر . بو سنه ايروجه قيد وتجربه شايان بللى باشلى بر وقعه اولمدى فقط وقايعك جمعاً يكونى شو كا بالغ اولدى كه دوننماى همايون كربدواستانكوى دخى داخل اولديغى حالده يكرمى بش اطه يه اوغرايوب اون اوچى مدافعه كوسترمكله تخريب واون ايكيسى امانه دوشمكله خراجه بند ايلدى وجمعاً يكرمى بيكدن زياده اسير النوب فرق قدر كمى وبى حساب مال غنيمت اله كچدى .

﴿ جهاد اكبر ﴾

بو اثناده پاپا جنابلرى عثمانلى اوزرينه بحراً بر اهل صليب فرقه‌سى اخراجنى ترويج ايلديكى جهتله كندى طرفندن اوتوز واللى ايكى پاره سفينه ايله اندريا دوريا وبتمش پاره كمى ايله ونديك واون پاره كمى ايله ردوس وسكسان پاره كمى ايله اسپانيا وپورتكيز وبونلردن بشقه سائر خرستيان فدايلرى سفاينى كه جمعاً يوز التمش ايكى قدرغه ويوز قرق بارقه واوچيوز سفاين سائره ونديك كورفزنده اجتماع ايلدى .

بو قوهٔ عظيمه يه مقابل خيرالدين پاشانك بالكز يوز يكرمى ايكى پاره كميسى بولنوب دشمنك چوقلغى بعض غازيلره حيرت ويردكده «قورقيكز سز هر جركنده بكا باقكز» ديه غازئ مشار اليه حضرتلرى هركسك شجاعتنى تحريك ايتمكله دشمنك كيجه على الغفله كيرهمامسى ايچون پروزه بوغازينه طوب وضع ايتديلر دوننماى همايون دخى پروزه ايچنده ايدى . برايكى كون چند قطعه دشمن كميسى الايلر كوسترهرك عثمانلولرى جنكه تحريص ايلدى . غالبا انلر بو قدر از بر قوتله عثمانلولرك جنكه جسارت ايده‌ميه‌جكلرينى ظن ايدرلر ايدى .

انجق خيرالدين پاشا نقاره‌لر ونفيرلر ايله برابر غلغلهٔ (الله الله) ايله بوغازدن طشره چيقنجه صاغلان طوپلر زمين واسمانى تترتدى . كوكللى كميلرى اويله شدتلى هجوم ايدرلر ايدى كه اقشامه قريب دشمن رجعته مجبور اولدى .

چند كون مرورنده اينه بختى طرفنده دخى بر مصادمهٔ شديده واقع اوله‌رق روزكار اعدايه موافق وعثمانلولره مضر اولديغندن دوننماى همايون بيوك بر تهلكه يه كيرمشيدى . غازيلرك ازجان ودل ايتدكلرى دعا واصل قبولكاه رب عزت اوله‌رق هوايه بر سكونت وبعده موافق بر روزكار ظهوره كلنجه جكرلر پاره‌ليان نعره‌لر ايله دوننماى همايون هجومه باشلدى .

محاربه التى ساعت ممتد اولدى . عثمانلى كميلرى هپ كوزلجه نشان الوب بردن اتش ايتدكلرى جهتله دانه‌لر وارديغى زمان ظهور ايدن كورلديلر چاغريلر درجات

تأثیرلو ینی اهل اسلامه تبشیر ایدر ایدی . ایش بر درجه یه واردی که دشمنه پریشانلق کلوب کمسه اندریانك قوماندانسی اکلایه‌مز اولدی . بو محاربه‌ده اندریانك ایکی النه ایکی کله اله رق دوکوندیکی مشهوردر . نهایت دشمن فرار ایلدی .

﴿ رحلت خیرالدین پاشا ﴾

نتیجهٔ کلام غازی مشارالیه حضرتلرینك غزواتنه نهایت اولمیوب برمنوال محرر جهاد اکبردن صکره دها پك چوق فتوحات وموفقیاته مظهر ایله ۹۵۳ سنهٔ هجریه‌سی جمادی الاولاسنك التنجی کونی درسعادتده حرم عصمت توأملرینك اغوش مصاحبتنده ایکن وفاتلری وقوعبولمشدر . یالکز ملت عثمانیه میاننده دکل الحق اوروپا ملتلری ایچنده دخی امثالی کلمامشدر .

﴿ مات رئیس البحر ﴾

ترکیب لطیفی وفاتنه تاریخ دوشمشدر . کندیسی فخر الاسلام ایدی . جناب حق مسکننی جنت ایلسون امین

﴿ امریقا مدنیت قدیمه حققده ﴾

﴿ معلومات مهمه ﴾

قرستوف قلومبك کشفندن صکره آقین آقین امریقایه کیدن اوروپالولر اوقطعهٔ جسیمه ایچنده عادتا وحشی حیوانلر کبی اورمانلرده ومغاره‌لرده کشت وکذار ایدن وحشی ادملری کوروب بوقطعه دنیانك بتون بتون بشقه برقطعه‌سی اولدیغنه واوراده‌کی اهالی‌نه اوقطعه ایچنده پیدا اولوب عالمك مدنیت عمومیه‌سندن بتون بتون محروم قالدقلرینه ذاهب اولمشلر ایدی . بوذهاب برارالق اوقدر قوت بولدی که انسانلرك برابابا و برانادن می طوغوب یودکلری بوقسه کرهٔ عرضك ارتق انسان یتشدیرمکه استعداد پیدا ایتمسی اوزرینه‌می انسانلرك ظهور ایلدکلری حقنده تدقیقات ایله اوغراشان بعض ذوات « اکر انسانلر برانادن وبابادن کلمش ایسه‌لر امریقا اهالیسی هانکی انادن وبابادن کلمشدر ؟» امریقانك بتون بتون بشقه برعالم اولدیغنی کندی دعوالرینك اثباتی ایچون برهان اوله‌رق اتیان ایلمشلردر .

صکره‌لری قطعهٔ مذکوره‌نك هرطرفنه سیاحلر کیدرك شمال جهتنده اسیا قطعه‌سیله امریقانك اراسنده برنك بوغازینی کورنجه اولکی ادعالرك قوتی کسلمش و بعده بعض مدققین اولجه مذکور بوغاز اولمیوب امریقا قطعه‌سی اسیایه بتشك ایکن یابر بیوك زلزله ویاخود وولقان صدمه‌سیله وباخود اخر برسببله چاتلایوب ایرلدیغی جهتله امریقا خلق بوغاز ایرلمه‌دن اولی کچمش اولدیغنی و بعض مدققین دخی بو بوغازك اوته‌دنبری آچیق و یاقپالی اولمسندن قطع نظرله اسیاطرفنده بولنان قبائلك ابحار منجمدهٔ شمالیه‌ده بوزلر اوزرندن کچه‌رك وياخود صندللر وقایقلر ایله مرور ایدرك امریقایه منتشر اولدقلرینی تخمین ایتمشلردر .

بوصکره‌کی تخمینلرك براهمیت مخصوصه ایله تلقی ایدیله‌جکی درکاردر . انجق ایشك بوجهتی بزم بحثمزك خارجنده اولوب

امریقاده کی اهالینك ممری اولمق اوزره
شمدیلك یالکز بهرنك بوغازینی کورمك ایله
اکتفا لازمدر .

سیاحلر وجغرافیالر بابی قطعهٔ جدیده نك
هر طرفنده منتشر اوله‌رق اهالینك احوال
مخصوصه‌سنی تدقیق ایتدکلری کبی اغزدن
اغزه کلان روایتلری بعض آثار عتیقه ایله
تطبیق ایده ایده شمدی اولقدر معلومات
صحیحه پیدا ایدلمشدر که بو معلومات قدیمده
امریقا ایچنده بیوك برمدنیتك وجودینی
اثبات ایتمشدر .

امریقاده آثار عتیقه دیدیکمز شیلر
اویله عادی برطاقم آثاردکلدر . پك بیوك اثاردر .
بناء علیه آثار مذکوره‌دن استدلال ایدیلان
مدنیت دخی لاشی قبیلندن اولمیوب پك مترقی
وپك اساسلی برمدنیت اولدیغی اکلاشیلور .

اثار عتیقهٔ مذکوره بش صنفه ایریلور که
برنجیسی مزارلر ایکنجیسی دیوارلر اوچنجیسی
بعض محکوکات دردنجیسی اصنام بشنجیسی
مومیه‌لردر . بونلرك جمله‌سی حکومات متمدنه
داخلنده‌در . مزارلر شمدیکی حالده
تپه صورتنده کوزیلور که بونلره (توموڵی)
تسمیه اولنور . بو مزارلر اکثریا طپراقدن
اولوب ایچلرنده برخیلیسی دخی طاشدن
معمولدر . بونلرك الکوچکی کچورك یعنی
درت مترو تربیعنده وایکی مترو ارتفاعنده
ایسه‌ده دیکر برطاقمی واردر که برقاچ دونم
محلی استیعاب ایتمش واوتوز قرق مترو
قدرده ارتفاعه چیقمشدر . هله قاسقاسکیا
نام کوچك برنهر ساحلنده درتیوزدن متجاوز
مزارلر واردر که اوواری کومه کومه احاطه
ایلمشدر . مزارلرك شو بیوك کرمه‌لرك اوزرلری
چوقور اولوب ایچلرنده بکلرجه انسان
کمکلری ظهور ایدر .

مزارلرك همان کافه‌سی نهرلر کنارنده
بولنوب هیئت ووضعیتلری نظر امتحانه
النه‌جق اولسه بونلرك جوارلری غایت
غلبه‌لك وبیوك شهرلر اولدیغنه شبهه قالمز .
بالخصوص مزارلر ایچنده چیقان بالطه
واوق اوجلرینه طاقیلان تیمورلر وباقردن
معمول توتون چبوقلری وطپراقدن معمول
بعض اوانی واشیاء مذکور شهرلر خلقنك صنعتجه
برخیلی ترقی ومهارتلرینی اثباته کافیدر .

مدققین جغرافیون اشاغیده دخی
کوستریله‌جك دیکر بعض اثاردن اورالرك
وقتیله معمور وآبادان شهر وقریه‌لر
اولدیغنه یقین حاصل ایتمشلر ایسه‌ده بونلرك
نه زماندن قالمه برآثر عمران اولدیغی پك دقیق
تحریات ایله کشف ایده بیلمشلردر .
شویله که : مزارلرك بعضیلرینك اوزرلرنده
وبعضیلرینك خندقلرنده برطاقم اغاجلر
چیقمش اولدیغندن اثار مذکوره‌نك مدت
قدمنی انجق بونلری معاینه ایله تخمین ایتمك
لازم کلوب دوقتور کوتلر نام ذاتك تدقیق
وروایتنه کوره بو اغاجلرك درونی قاتمرلرینی
ارائه ایدن دائره‌لر یوز اوتوز التی‌یه بالغ
اولمسیله لااقل طقوز یوز یاشلرنده اولدقلری
حکم اولنیور . حالبوکه اغاجلرك مناسبتسز
اوله‌رق ظهور ایتمش اولمسنه نظراً بونلر دها
اورالری مزار ایکن مخصوصاً دیکلمش
اولدقلری دخی اکلاشلدیغندن ومطلقا
اورالری ارتق تغیرات دهرك بد تخریبنه ترك

ايدلديكدن صكره بو اغاجلر كندى كنديته
چيقوب بوابسه مطلقا اسكى معموريت
اوزرندن برايكى يوز سنه دها كچمش
اولديغنى اثبات ايلديكنده سالف الذكر
مزارلك بر معمور شهره مزارستان اولملرى
بيك سنه‌دن برخيلى مقدم برزمانده اولديغى
تسليم اولنور .

طوپراقدن و بعض يرلرده طوغله
وطاشدن بنا اولمسنه عظيم وجسيم ديوارلر
ممالك متحدهٔ امريقا اولكاسنده‌كى مدنيت
قديمه‌نك عادتا حيرتبخش عقول اولديغنى
كوستر . زيرا بونلرك برر خندق ارقه‌سنده
سيپرلى بولنديه اوله‌رق ياپلسى مطلقا هر برينك
بر استحكامه سور وقلعه اولمسنى اثبات
ايدر . بونلر دخى نهر كنارلرنده واليوم شهر
بناسى ايچون برموقع اراندیغى زمان يك
نظرده انتخاب اولنه جق يرلرده در .

استحكامات مذكوره‌دن نهر كنارنده
بولنانلرى يامربع ويامستطيل الشكل اولوب
انلرك خارجنده مدور الشكل وصره‌سيله
اصل شهرى محافظه‌يه مخصوص برطاقم
استحكامات منفرده دخى كوريلور . شهر
شكلنده بولنان استحكاملر برقاچ هكتارلق
اراضيى محيط اولدقلرى كبى بعض استحكامات
منفرده دخى كويا براولكا حدودينى محافظه‌يه
مخصوص ايمش كبى برقاچ يوز ميل مسافه‌يه
قدر ممتد اولوب كيدر . قارور نام مدقق
ديركه «بو استحكاملرك صحيحا استحكام اوله‌رق
ياپلش اولدقلرينى هركم كورسه اكلايه‌بيله جكى
كبى برعسكر بونلرى نظر امتحاندن
كچوره‌جك اولسه عادتا پك بيوك صنايع
عسكريه‌يه تطبيقا ياپلش اولدقلرينى يعنى
مشهور استحكام خواجه‌سى دوبان بونلرك
پلانلرينى چزمش اولسه انجق بوقدر چزه‌بيله
جكنى مشاهده وتسليم ايدر .

استحكامات مذكوره‌نك ديوارلرينه
باقلدقجه بونلر شمديكى وحشيلر درجه‌سنده
اولان برخلقه قارشو مدافعه ايچون
ياپلامشدر . خندقلرك عرضى ديوارلرك
ارتفاعى وقالنلغى قپو محللرينك حالى اثبات
ايدركه استحكامات مذكوره اولرى برعتيقده
اولديغى كبى مانجيلقله طاش اتمق وقلعه‌دن
بونلره مقاومت كوسترمك نه‌قدر ترقى‌يه
متوقف اولديغنى ملاحظه‌يه محتاجدر .
باخصوص شوراسى دقت اولنه جق برشيدركه
بوكبى آثار تك توك كورلميوب حكومات متحده
اولكاسنك هر طرفنده يوزلرجه‌سى
كورلمشدر واورالرك وقتيله عموما معمور
وآبادان اولديغنه ايشته بونكله دخى شبهه
قالمامشدر . هله برطاقم ابنيهٔ قديمه دها
كوريلوركه اوزمانك جمعيت بشريه‌سنك
نه‌قدر بيوك نه‌قدر غلبه‌لك اولديغى انلرله
دخى استدلال اولنور . ابنيهٔ مذكوره
بونمه طاشلردن صوم كاركير اوله‌رق انشا
اولنمش واوزرلرى مكمل كرچ ويريلشدر .
ازان نويه رقرق نام نهر ساحلنده بربنا
واردركه يمش ايكى مترو طولنده اون سكز
مترو عرضنده اولوب وقتيله يابر عبادتخانه
ويا قشله كبى برشى اولديغى درونك
تقسيماتندن منفهم اولور .

محكوكات جهتنه كلنجه طون طون
نهرينك دكزه قاريشديغى يرده برطاش

اوزرنده مصرك هیه روغلیفلرینه مشابه برطاقم رسملر ونصویرلر بولنوب بونلر برارالق قدیم فنیکه اثارندن ملت مر قومه کمیجیلریله آمریقایه کتمش ظن اولنمش وبوجهتله امریقاده کوریلان مدنیت قدیمه اثارینك فنیکه مهاجرلرندن قالدیغنه ذهاب ایدلمش ایسه‌ده بونلر فنیکه اثار قدیمه‌سی قدر منتظم اولمدقدن بشقه سکسان قدر تصویر ایچنده طوبی طوبی بش التی قدری فنیکه تصاویرینه بکزه‌یه‌بیلوب قصوری بتون بتون بشقه شیلردر . ابتدی برملتك بویله رسملر تصویرلر حك وطراش ایده‌جك قدر ترقی ایده‌بیلمسی نه قدر بیوك برشی اولدیغی اربابنه معلومدر .

ورمون حکومتی داخلنده کائن بولوه فالس نام محلده دخی ایکی مترو طولنده و برمترو ارتفاعنده برطاش دها کشف اولنمشدر که حجر مذکور نهر کنارنده بولنمغله صولر طاشدیغی زمان کوزدن نهان اولور وصولر الچالدیغی وقت اوزرنده انسان رسملری کوریلور . اونیون اراضیسی ایچنده دخی اون اون ایکی قدر بویله رسملر وصورتلر اولوب بونلرك هپ یرلی محکوکاتندن اولدقلری بشقه یرلرده امثاللری کورلمامکله معلومدر .

برایکی یرده اچه قضالی عجیب الشکل ستونلر ظهور ایتمش اولوب هله مجتمعهٔ امریقادن معدود مکسیقاده ایکیسی یان یانه قونلمش اوزمان صقاللی وصاچلی ایکی هیکل بولنوب بونلرك التنده کنارلری انواع نقشلر ایله منقوش قوجه ایکی هیکل واردر که هیئت عمومیه‌سی مصرك آثار جسیمهٔ قدیمه‌سنی اخطار ایتمکده بولنمشدر . بوهیکلك جسامت فوق العاده‌سی اثبات ایدرکه بوکا وایونلرجه خلق عرض پرستش ایدر ایمش . اوته‌ده بروده خصوصیله قانتوسکی حکومتی داخلنده عظیم وجسیم مغاره‌لر ایچنده برخیلی مومیه کشف ایدلمشدر . بونلرك قبرلری پك قیصه عادتا برمترودن زیاده‌جه اولمسی برارالق بادی اهمیت اولمش ایسه‌ده صکره‌لری بتون وکوزل محافظه اولنمش وجودلر چیقه‌رق لدی المعاینه موتالك دیزلری قرنینه طوغری قیورلمش اولدیغی واللری دخی بوغازی التندن بربرینه قاوشدیرلمش ایدوکی کورلمشدر . امریقا وحشیلرندن کیمسی موتالرینی یدیکی کیمسی یاقدیغی و برطاقمی دخی طاغ باشلرنده ترك ایلدیکی حالده بویله مکلف مزارلر ایچنده مومیه‌لر ظهوری دخی امریقاده قدیمده بیوك برمدنیت اولدیغنی اثباته کافیدر .

بورایه قدر و یردیکمز معلومات حکومات مجتمعهٔ امریقا داخلنده اجرا ایدیلان سیاحتلرك بنه اوقطعهٔ ارضیه‌یه دائر پیدا ایتدکلری معلومات اولوب سیاحلرك روایتنه کوره مکسیقا طرفلرنده دها مکمل ومنتظم آثار عتیقه کشف اولنمشدر .

آثار مذکوره‌نك عریض وعمیق تدقیقندن ومزارلر ایچنده چیقان اوانی وادواتك تطبیقندن ومدنیت اربابنك معدنلر اخراج وتصفیه سنده وطاش تراش ایتمکده معلومات تامه‌لری اولوب بوندن بشقه هندسه وحساب کبی فنلرده و بونلره متفرع علملرده دخی بهرهٔ

وقیعه‌لری اولمقدن قطع نظر بونلرك شمدیکی وحشیلر نسلندن اولدیغی و بو حال مغولستاندن چکمه و هیچ اولمز ایسه اوسترالیا وهندستان اطرافلرندن کله اولدقلری دخی کسدیریله‌بور . شو حاله کوره مدنیت مذکوره مؤخراً بعض اقوامك هجوم و تخریبیله محو اولدیغی درکار ایسه‌ده اشبو (بعض اقوام) دیدیکمز قبیله‌لرك دخی وحشی اولدیغی حکم ایدیله‌مز . چونکه عالم وحشت اربابنك مدنیلره هیچ بر وجهله غلبه‌سی ممکن اوله‌میوب بوقاروده وصف ایدیلان حاله غلبه ایتمك ایچون الده بر قوت کافیه بولنمق لازم و بو حال کلان اعدانك دخی بر درجه‌یه قدر مدنی اولمسنی مستلزمدر .

بر مملکتده برکره باش کوسترمش اولان مدنیتك انقراضیله مؤخراً بتون بتون وحشت حاله تحولی واقعاً جای استغرابدر . انجق بر عتیقده دخی بابل آثور مصر کبی قوجه قوجه اولکار یوقمی ایدی که بونلرك هر بری طفل مدنیتی اغوش مادرانه‌لرنده بسلمش اولدقلری حالده مؤخراً عادتا چول و بیابان حالنه کیرمشلردر ؟

هله قرستوف قولومب هنوز امریقانك قلبکاهنه رایت کشفی دیکمامش ایکن هولاندەلی و دانیمارقه‌لی بالقجیلرك شمال جهتندن غروانلاند طرفلرنده بالق طالیانلری انشا ایتمش اولدقلری صورت ثبوته وار دیرلمقده بولنمشدر .

دیمك اولیور که امریقا قطعه‌سی اوته دنبری بر عتیقك مجهولی دکل ایمش . دیمك اولیور که امریقا اوته‌دنبری وحشی مملکتی دکل ایمش . بلکه دوقتور کوتلرك سالف الذکر تخمینی وجهله بوندن بیك ایکیوز بیك درت یوز سنه اول اوروپا پای تختلری بش اون بالقجی و یاچوبان قولبه‌لرینك اجتماعندن عبارت ایکن امریقاده پك منتظم شهرلی وار ایمش . لکن دها نه‌قدر تدقیقات لازمدرکه بوکبی حقیقتلر براهین هندسیه آسا صورت بداهته چیقه بیلسون .

بالون ایله کوکك یوزنده سیاحت میسر اوله‌جقمی

بالونك ماهیتی حقنده حکمت طبیعیه کتابلرنده معلومات لازمه اعطا اولنمشدر . انجق معلومات مذکوره‌یی حسن تلقی ایده‌بیلك حکمت طبیعیه ایله آز چوق اشتغاله متوقف اولوب بناء علی ذلك بوراده بالون حقنده عمومی بر صورتده معلومات ویرمك فائده‌دن خالی کوریله‌مامشدر .

الك اول شورادن باشلیه‌لمکه :

جسملردن بعضیسی صویه باتوب بعضیسی باتمدیغی حقنده آرشیمد نام حکیم بر دستور قویه‌رق « هانکی جسم کندی حجمنده‌کی صودن دها اغر ایسه صویه باتار دکل ایسه باتماز » دیمشدر .

مثلا ال قدر بر تخته اولمقدار صودن دها خفیف اولدیغی ایچون صویی دلوب باتامیور . یومروق قدر بر طاش اولمقدار صودن دها اغر اولدیغی ایچون صویی دلوب و یاروب باتمقده‌در .

آرشمیدك شو دستوری مؤخراً هوانك
ثقلتی میزان ایدیلدیکی زمان هوایه دخی نسبت
قبول ایتمشدر . شویله که اجسام هوائیه
دینیلان بر طاقم غازلرك اغرلغی هوادن دها
از اولدیغی ایچون بونلر هوا اوزرنده
طوروب اشاغی دوشمیه جکی و بر جسمك
اغرلغی هوانك اغرلغندن زیاده اولور ایسه
هوا اوزرنده طوره‌میوب دوشه جکی کشف
اولندی .

بالفاسه بو کشف اوزرینه بالون
ایجادی ایشدن بیله دکلدر . انجق
ثقلتی هوانك ثقلتندن دها آز اولان
غازی اینجه جك و غایت خفیف بر ظرف
ایچنده حبس ایدرك اوچورمق فکری
پك چوق زمان صکره میدانه چیقمشدر .

تاریخك ویردیکی معلوماته کوره
بو فکر الك اول مونغولفیه نام ذاته ورود
ایتمشدر . فکر مذکورك صورت ورودی
حقنده شو روایتی ایدرلر که :

بر کون مونغولفیه لزومسز کاغدلرینی
یاقار ایکن ایچی کاغد طولو بر چانطه آتش
الهرق درحال بر هوا اولمش و درونندهکی
آتش سوندکدن بر خیلی وقت صکره ینه
بره انمش مومی الیه بو غریبهٔ فنیه اوزرنده
تعمیق فکر ایدرك حرارتك چانطه ایچندهکی
هوایی تسخین و بناء علیه هوا انبساط
و تخلخل ایدرك اولکی ثقلتنی غائب ایتمش
اولمسیله چانطه ایچندهکی هوانك خارجده
بولنان هوا اوزرینه چیقدیغنی کشف
ایتمکله ارتق بو یولده کشفیاتدن کیرو
طورمیه‌رق نهایت موفق اولمشدر .

بو روایتك دوزمه برشی اولدیغنی اثبات
پك قولایدر . چانطه ایچنده هوا تخلخل
ایلدیکی زمان خفتی او قدر قوت پیدا
ایتمزکه حتی چانطه‌یی قالدیره بیلسون
(بو کیفیتك تفصیل و ایضاحی اشاغیده
کله‌جکدر .) بناء علیه مونغولفیه‌نك
بالونی عادتا بالالتزام ارایه‌رق بولمش
اولدیغی شبهه‌سزدر . صورت تحریری
حقنده شو روایت صحیحه واردر :

بر بوش شیشه‌نك اغزینی قپایوب
دکزه اتسه‌لر شیشه باتماز . حالبوکه
جامك ثقلتی صودن زیاده اولمغله جام
پارچه‌سنی صویه اتسه‌لر باتار اویله ایسه
شیشه نیچون باتمیور ؟

چونکه انك ایچنده هوا ولور هوا ایسه
صودن دها خفیفدر . اکر شیشه‌نك ایچنه
صودن آغر مثلا زیبق قویسه‌لر درحال
باتار . اویله ایسه بر یوزنده یعنی هوا
دکزینك دبنده بولنان شیشه کبی بر ظرفك
ایچنه هوادن دها خفیف برشی قوینه‌لر
او ظرفك دخی هوانك یوزینه یعنی
یوقاریه طوغری چیقمغه چالشمسی
طبیعیدر .

مونغولفیه بو محاکمهٔ حکمیه اوزرینه
اینجه‌جك کاغددن بر کره یاپوب ایچنه
تسخین اولنمش هوا طولدیرنجه مذکور
کره‌نك بر هوا اولدیغنی بولمشدر .
صکره‌لری بالونلرك ایچنی (ایدروژن)
دینیلان غاز ایله طولدیرمغه باشلادیلر .
زیرا بو غاز هوادن پك چوق زیاده یعنی
بیکده التمش طقوز نسبتنده خفیفدر .

بو نسبتله بالحساب شو نتیجه استنتاج اولنمشدرکه :

سطح مایه موازی بر یرده بر متره قطرنده اولان بر کرهٔ هوائیه نك ثقلتی ۶۸۳ درهم اعشاری اولوب بوکا مقابل اکر ایدروژن غازی هوادن اون دفعه دها خفیف اولدیغی فرض اولنور ایسه ینه سطح مایه موازی بر محلده بر متره قطرنده اولان بر بالون ایچنده کی غازك ۶۱۵ درهم اعشاری بر قوتله بر هوا اولسی لازم کلور .

لکن بالونك حجمی بیودکجه بو قوتك دخی بالنسبه بیومسی لزومی درکاردر . مثلا ۶ متره لق بر بالونك یوز اوتوز اوچ وقیهٔ اعشاری و ۱۲ ایکی متره لق بر بالونك ایسه ۱۰۶۲ وقیهٔ اعشاری نسبتنده بر قوتله بر هوا اولدیغی مسلمدر . لکن بالونك کندی ثقلتی بو حسابدن طرح ایدلمك لازم کلوب اکر هر متره مربعی ۲۲۰ غرام اولان بر قماشدن بالون اعمال ایدیله جك اولور ایسه التی متره لق بر بالونك اغرلغی ۲۵ و اون ایکی متره لق بالونك ۱۰۰ وقیهٔ اعشاری ایدرك بونلر بو قاروده کی مقداردن لدی التنزیل اولکیسنك ۱۰۸ و ایکنجیسنك ۹۶۲ وقیهٔ اعشاری قدر بر قوتله صعود ایلدیکی کوریلور .

حساب مذکور اوزره یه اعمال اولنان بالون تمامیله غاز ایله طولدیرلماز . زیرا بالون هوایه چیقنجه ایچنده کی غاز منبسط اوله جغی و بر غاز بر مضیقه ده حبس ایدلمك محال اولوب ظرف پولاتدن بیله اولسه ینه پاره پاره ایده جکی جهتله زمینده ایکن بالونی نصفندن زیاده جه طولدیرمق لازمدر . بو حالده بالون صعود ایدنجه قاچ متره چیقمش ایسه اوزرندن هوانك ثقلتی او قدر ازالمش اوله جغندن ایچنده کی غاز دخی او نسبتده انبساط ایدر .

بر بالونجی بالونی ایچنه بر قاچ طوربه قوم الور و یانرنده بر پاره متره بر دوربین بر کوچك کمی تیموری فضله البسه وارزاق بولندیرر . بونلردن بشقه بالونك تاپه سنده بر دلیك و دلیکك اوزرنده بر قپاق اولوب قپاغه مربوط اولان بر ایپ اشاغیدن چکلدیکی زمان قپاق آچیلور . بو قپاق غاز زیاده جه انبساط ایدرك بالونی چاتلاتمق کبی بر تهلکه باش کوستردیکی زمان آچیلوب غازك سیلنی تخلیه ایتمك ایچوندر . بوندن بشقه بالون چیقه چیقه بر درجه یه قدر چیقدقدن صکره غازك و بالونك ثقلتی ایله هوانك ثقلتی بالتوازن بالون ارتق اینوب چیقمیه جغندن بو حالده بالونی ایندیرمك ایچون ینه قپاق آچیله رق غازی طشره قویو ویرمك لازمدر . بو صورتله بالون اینه اینه بر درجه یه قدر ایندکدن اکر ینه چیقارمق لازم کلور ایسه موجود اولان قوم طوربه لرندن لزومی قدر بنی دوکمك لازمدر . تا که بو دفعه بالونده موجود اولان غازه نسبتله بالونك بوکی خفیفلنه رك ینه صعود ممکن اولسون .

اکر بتون بتون یره اینمك لازم کلور ایسه غازی لزومی قدر تخلیه ایدرك تمام بر وجهه مطلوب بر موقعه کلنجه تیموری بر اقور تیمور بر یره ایلیشوب قاله رق بالونی دخی اوراده ضبط

ايدر . دور بين والبسه وارزاقك جهت
لزومى اشكاردر . بارومترو دينيلان آلت
ايسه (ايلروده انك ايچون دخى درج
ايديله جك بر بند مخصوصده كوستريله جكى
وجهله) روزكار چيقمق ياغمور ياغمق
بورا وفورتنه قوپمق كبى تحولات هوايى
وقتندن برقاچ ساعت اول خبر ويره جكندن
قطع نظر بر يوزندن قاچ مترو يوقارويه
چيقديغنى دخى ارائه وايما ايدر .

ميلادك ١٧٨٣ سنه سنه كلنجه يه
قدر بالون اطاره سى نوعما بر اكلنجه اولوب
هنوز بر كسه بالونه بنه رك برهوا اولغه
جسارت ايده مز ايدى . سنه مرقومه ده
پيلاترده روز نام ذات بر نفر رفيقله برابر بالونه
بنوب برهوا اولمش وهواده ايكن بالون
آتش آلهرق پك بيوك بلا وتهلكه ايچنده
كوچ حال ايله عمرلرينى قورتاره بيلمشدر .

انلردن صكره اوروپانك واميريقانك
اكثر يرلرنده دها پك چوق ارباب جسارت
قوش كبى هواده اوچمغه يلتشوب بونلردن
بلانقار نام ذات ١٧٨٥ سنه سى كانون
ثانيسنده انكلتر ايله فرانسه اراسنده
كائن مانش دكزينى بر باشدن او بر باشه
مرور ايلشدر . بو تهلكه لى سياحتده پك
چوق بيچاره لر حياتلرينى غيب ايتمش
وباخصوص سالف الذكر بلانقارك
زوجه سى بالون ايله جو هواده ايكن غازك
طوپ كبى پاطلامسيله كنديسى دخى
پارچه پارچه پارچه لنه رق هر پارچه سى بر طرفه
دوشمش ايسه ده بو كبى احوال بالونجيلرى
قورقتمق شويله طورسون جسارتلرينى
برقات دها ارتديرارق حتى موسيو بلانقار
(پاراشوت) ناميله بر نوع شمسيه ايجاد
ايدرك بو شمسيه نك قبضه سى مقامنده اولان
يره بيوك بر حيوان باغلايوب يوكسك بر يردن
اشاغى يه آتدقده حيوانه هيچ بر فنالق
كلكسزين يره قدر اغيرله ارتق دوشمكدن
دخى بر خوف وخشيت قالمامشدر .

هواده طيران ايتمك نوعما دكزده
كزمكدن دها مهم كورلديكى جهتله
بالون ايله استيلان يره كيده بيلمك صورتى
ارباب فكر ودانشى فوق العاده اشغال ايتمش
وشمدى يه قدر بو بابده پك چوق تجربه لر
سبقت ايلشدر . بعضيلرى يل دكرماننك
قناذلرى كبى بيوك پروانه لر طاقه رق
وبونلرى كرك انسان وكرك واپور قوتيله
تحريك ايدرك بالونى روزكاره قارشو
يوروتمكه چالشمش وبعضيلرى دخى عادتا
قايق كوركلرينه تقليدا بردن بيوك كوركلر
ياپه رق او صورتله سوق ايتمكه اوغراشمش
وهله بالونى بر استقامتدن سوق ايچون
پك كوزل دومنلر ياپلمش ايسه ده بو كشفياتك
جمله سى غايت ساكن هواده بالونى مراد
اولنان طرفه سوق ايده بيلوب فقط شدتلى
روزكارلره غلبه نك يولى بولنه مامشدر .

لكن فرانسه محاربه سنده بالونلرك
صورت استعمالندن استدلال اولنه جغى
وجهله اكر بالونك ايستنيلان طرفه سوق
ايچون بر يول بولنه بيلسه بر مملكتى محاصره
اثناسنده محصور بنك پك چوق استفاده
ايده جكى ومحاصر بنك دخى كرك كشف
وكرك بريره خبره ايتمق خصوصنده بيوك

فائده کوره جکی کبی مصارفجه منافع بی نهایه سندن قطع نظر دنیانك هرطرفنه غایت آهون وسریع برصورتله سیر وسیاحت ایدیله رك حتی مراسلات تجاریه جه دخی زیاده سیله استفاده اولنه جغی متفق علیه اولمغله بونك ایچون بهمه حال بر چاره بولنمسندن ارباب اقتدار ممکن دکل واز کچمه ورلر .

برزمانه کلنجه یه قدر بالون ایله سیاحت غایت تهلکه عد اولندیغندن بونی برمنوال محرر درجهٔ کماله ایصال ایچون او قدر اهمیت و یرلمز ایدی . انجق سنین اخیره ده بالون تهلکه سی کرك سفینه وکرك تیمور یولی تهلکه لرندن پك از اولدیغی اثبات ایدلدیکندن موجدلرك هوسی اولکندن زیاده ارتغه باشلامشدر .

بالون تهلکه سنك از اولدیغی حقنده ایدیلان موازنه دن شو قدرینی ایراد ایدرزکه :

دکزده فورتنه لر واپورلر ایچون الك بیوك تهلکه اولدیغی حالده جو هواده الك شدتلی فورتنه بالونلرك ایپلری فلانلری قوتلی اولدقدن صکره هیچ برضرر ایتمز . چونکه روزکارك اوکنه دوشوب کتوردیکی یره قدر کیدر . دکزده ایکی کمی بربرینه چاتمسی کثیرالوقوع برتهلکه اولوب هواده ایکی بالونك بربرینه چاتمسی فرض ایدلسه بیله الاستیقلی بولنملری حسبیله هیچ برمضرت تکون ایتمز . هله بوتصادم بلاسی شمندوفرلر ایچون پك بیوك تهلکه اولوب بونلرك یولدن چیقمسی دخی ینه اونسبتده تهلکه دن معدوددر . غایتی بالون ایچون برتهلکه قبول اولنه بیلورکه اوده غازك زیاده انبساط ایدرك پارلنمسی قضیه سی اولوب حالبوکه بوتهلکه کرك واپور سفینه سنده وکرك شمندوفرلرده قزغان پاطلامسی تهلکه سنه مقابل عد اولنه بیلور . بوندن بشقه بوتهلکه ایچون دخی دها شمدیدن چاره بولنمقده در . بالونك تپه سنده کی قپاغك کمال دقتله اداره سندن فضله برطاقم یایلی قپاقلر دها یاپیلورکه غاز دها بالونی پارلیه جق قدر صیقشمدیغی حالده بوقپاقلری آچه بیله جکندن غازك فضله قوتی اورادن چیقار کیدر .

الحاصل بالونله کشت وکذارده کی تهلکه بالوجوه سفینه وشمندوفرلردن آز اولدیغی مسلم اولوب انجق بونکله ایستیلان یرلره سیر وسیاحت ایچون ماکنه فننك شمدیکی درجه سی کافی کوریله میه رك اولسه اولسه (متئورولوژی) فننده ن برمعاونت بکلنمکده در .

متئورولوژی فنی احوال هوادن بحث ایدر برفندر که بوندن بالونجیلق صنعتنه تطبیق ایتدیرلمکه چالیشیلان قسم دخی (روزکارلر) بحثندن عبارتدر فن مذکورك روایتنجه روزکار دیمك هوای نسیمك بریردن دیکر یره جریانندن عبارتدر . انجق بوجریان یالکز براستقامتدن عبارت اوله میور . دکزلرده انافورلر واقندیلر نه قدر متخالف استقامتلرله جریان ایتمکده ایسه لر هوا بوندن زیاده متعدد ومتخالف استقامتلر ایله جریان ایدیور . بوصورت اثباته محتاج دکلدر . زیرا مثلا استانبولده شمال

روزکاری اسر ایکن ازمیرده شمال شرقی اسکندرونده شرق مصرده جنوب شرقی جزیرده جنوب مارسلیاده جنوب غربی رومادہ غرب سلانیکده شمال غربی کبی بتون بتون متخالف روزکارلر اسدیکی تلغرافلرك ویردکاری معلومات متهٔ اوروپا قطعه‌سندن مستبان اولمقده‌در .

بو حاله کوره بر بالون استانبولدن شمال روزکاریله قالقسه بیله ایلروده روزکارك سائر استقامتهره بیله تصادف ایدرك بنه غربه طوغری کیده‌بیله‌جکی تصور اولنور . شوقدر وارکه عالمك هانکی نقطه‌سنده هانکی روزکار اسدیکی زمان دیکر نقطه‌سنده هانکی روزکارك اسمکده بولندیغی هنوز برقاعدهٔ کلیه التنده کلدر . متهٔ اوروپاوی فننك بر حکمی دها واردر که او حکم بالونجیلغه بوقاروکی حکمدن زیاده یاردم ایده‌بیله‌جکنی وعد ایدر . فنمز کوردیرکه :

دکز ایچنده انافورلر طبقه طبقه اولوب مثلا دکزك اوزرنده غربه طوغری براقندی وار ایکن او اقندینك التی طرفی بالعکس شرقه طوغری بر انافور یاپدیغی کبی هوانك جریانی دخی بنه بو یله طبقه طبقه‌در . سطح زمینده مثلا شمال روزکاری اسر ایکن یوقاروده بلوطلرك شمال طرفنه طوغری اوچدیغی کوریلور که بو حال اوراده بالعکس جنوب روزکاری اسدیکنی اثبات ایدر . هم نه حاجت پك واضح تجربه‌لر اثبات ایدرکه بر یوزنده بر روزکار اسر ایکن یوقاروده اغلبی او روزکارك عکس وضدی اسر . چونکه روزکارك جریانی هرهانکی

برسبب حکمی اوزرینه اولور ایسه اولسون کرهٔ ارضك بر طرفنده هوای نسیمك برجهتنك ثقلتنه نقصان طاری اولمسندن عبارتدرکه بو یله برحال وقوعنده جهات سائره‌نك هواسی درحال اورایه هجوم ایدرك نوعما خالی قالمش دیمك اولان محلی طولدیریر . هوانك الك زیاده انبساطی ایسه حرارتله تسخین ایدلدیکی زمان اولور . بو سببه مبنیدرکه موسم شتاده افریقا چوللرینك سخونت هواسی اوروپا هواسنك کسب ایلدیکی برودته نسبتله پك زیاده دوشدیکندن قیش وقتی منطقهٔ حاره‌نك جزیله شمال روزکارلری چوق اسر . یازین ایسه بعض کره اوروپا هواسنك سخونتی افریقاوامریقا وعربستان هواسنك سخونتندن زیاده دوشه‌رك اوزون اوزادی‌یه جنوب روزکارلری هبوب ایدر . ایمدی شوماده اوزرینه سبقت ایدن تجارب فنیه اثبات ایدیورکه نه زمان سطح زمینده بر روزکار اسر ایسه سماده انك ضدی اسر . زیرا قپوسی صوغوق برصاونه آچیلان صیجاق او حرارتك قپوسنی آچوب بریسی قپونك اشاغیسنه دیکری یوقاروسنه ایکی شمعدان قونلسه اشاغیکی شمعدانك یالمی طشره‌دن ایچرویه هوا کیردیکنی و یوقاروکی شمعدانك یالمی دخی ایچرودن طشره عکس استقامتله هوا چیقدیغی ارائه ایدر . ایمدی بو حاله کوره دیمك اولورکه استانبولده بر بالون شمال روزکاریله برهوا اولسه چیقه چیقه بر درجهٔ ارتفاعه وارنجه بالعکس جنوب روزکارینه تصادف ایده‌جکدر :

ایشته متئورولوژی فننك بو رایه قدر
سبقت ایدن احکامی اوزرینه برآدم بو فنده
مهارت کامله پیدا ایتمکله برابر جسارتی دخی
مساعد اولسه مثلا درسعادتدن اسپانیایه
کیتمك ایچون شرق روزکارینه محتاج ایکن
غرب روزکاری اولسه بیله بر درجهٔ ارتفاعده
وارارق مطلوبی اولان روزکاری بوله جغی
واستقامت بتون بتون مخالف یعنی مثلا
شمال روزکاری بولنور ایسه او روزکار ایله
لزومنه کوره قونیه و یا حلبه قدر کیدرك
بو مسافه البته کندیسنه موافق هوایه
تصادف ایده جکی درکاردر .

هله خط استوادن اوتوز درجه شمال
وجنوبه قدر محللرده جریانی متحد موسم
روزکارلری اسرکه بو روزکارلر بالون ایله سیر
وسیاحته پك بیوك خدمت ایده بیلورلر .
بحریونك تجربهٔ متابعه سنه کوره خط
مذکورك شمال طرفنده متمادیاً شمال شرقی
اسمکده اولوب بو روزکار سطح زمین ایله
برابر اسدیکی جهتله بونلرك اوست طرفلرنده
دخی عکس استقامتله روزکارلر اسه جکی
شبهه سزدر . بناء علیه امریقا ایله اسیا
وافریقا واوروپا آراسنده بو روزکارلرك
واسطهٔ امد وشد اوله بیلملری پك قریبدر .

نتیجهٔ کلام دها شمدیکی درجهٔ وسعتله
برابر بالونجیلغه الك زیاده یاردم وخدمت
ایده جك اولان فن متهٔ اورولوژی فنی اولدیغنه
شبهه یوقدر . بناء علی ذلك دها مسئله نك
ایلك درجه سنده بو صنعته ماکنه فنی
تطبیقدن ایسه متهٔ اورولوژی فننك تطبیقنی
اغلب ارباب صنعت تسلیم ایده یورلر .

مسئله نك شو جهت موازنه سی فنون
مجموعه لری ایله اعلان ایداریکی زمان بعض دور
اندیشان بو کیفیته (محاله امکان ویرمك)
نظریله باقشلر ایسه ده دقت اربابی انلرك
بو اعتراضنی تسلیم ایدهمز . زیرا دنیاده
انسانلرك دکز اوزرنده سیر وسیاحته یکی
باشلادقلری زمان یلکنلی کورکلی دومنی
منتظم کیلر ایله سیاحت ایتمش اولدقلری
دعوا ایدیله مز . بلکه حال الك اول برکوتوکه
صارلهرق صویه باتماق یولنی بولمش
ویلکن کورك دومن کبی شیلری پك چوق
صکره ایجاد ایتمش اولدقلری تصور اولنور .
اویله ایسه بالونجیلغك هنوز بدایت کشفنده
بولندیغمزی نظر دقته الوب ده ایشك اوزرندن
زمان مرور ایلدکجه هواده طیران ایتمك دخی
دکزده کزمك قدر سهولت پیدا
ایده جکنی تسلیم ایلمك محاله امکان ویرمك عد
اولنه مز .

ایا بو موفقیت نه زمان میسر اوله جق ؟
بوکبی شیلرده زمان تیسیر حسابنه
قاتیله مز . کشفیات واختراعاتك نه قدر
کیچ بر زمانده وجوده کلدیکی حساب وتخمین
ایدیلور ایسه بالون خصوصنده دخی شمدیلك
یالکز امکان ماده سی نظر دقته المقله اکتفا
لازمدر .

قورقونك سوء تأثیراتی

دنیاده قورقیان انسان اولمز . هر کسده
بر درجه یه قدر قورقو واردر . بناء علیه
قورقینك بروجه آتی بیان اولنه جق سوء

تأثيراتندن هر كس قورقوسى قدر متأثر اولور .

قورقو سيكرلرك ضعفندن ودوچار اولنان بر بلا اوزرينه متسلى اوله جق قدر دماغده قوت وقلبده متانت اولمامسندن نشأت ايدر كيفيتدر . انجق انسانه و يريلان تربيه مقتضاسنجه قورقو ازالور و ياچوغالور . زيرا انسانك آلديغى تربيه ده بجمه حال رياضات روحانيه يه تعلق ايدر خصوصات اوله جغى جهتله دماغك قوتى وقلبك متانتى آرته جغى بديهيدر .

قورقو ابتداى ورودى درجه سنده قالور ايسه اوقدر سوء تأثيرى اولماز . زيرا دعك اولور كه اوحالده قورقو موقتدر . اكر قورقويه بر ده مراق منضم اولور ايسه درجه سى ابتداى ورودى درجه ده قاليوب آرته جغندن سوء تأثيرى دخى اونسبتده اولور .

حكيم مشهور غوت ايله اوستريا معارف ناظرلرندن فوشترسلبن قورقويى فن حفظ صحته بالتطبيق حكم ايتمشلردر كه قورقو برادمده اصلا خستهلك اولمديغى حالده اك شديد واك مهلك خستهلكلرى دعوت ايدر . مثلا برمحلده (خدا حافظ) قولرا كبى برسارى علت ظهور ايدر . قورقاغك بريسى خستهلكه طوتلقدن اوقدر قورقار اوقدر مراق ايدركه اكر قولرادن مصون قالور ايسه بيله سائر انواع امراض مهلكه يه اوغرار .

مشار اليهمانك تحقيقاتنده ايشك عكسى جهتى دخى كوسترلمشدر . مثلا خسته اولان برادمك خستهلكى قورقاجق كبى برشى اولمديغى وو يريلان علاجله بجمه حال دفع اوله جغى بو خستهلكدن وفات ايدن اولمديغى و بو علاجى ايچوب ده شفا بولميان دخى بولنمديغى تأمين ايديله رك بيچاره يه جسارت و يريلور ايسه علاجدن زياده بو تشجيعك فائده سى كوريلور .

بعض خستهلكلر واردر كه هيچ براصلى اولمديغى حالده مجرد قورقو ايله مراقك اجتماعندن عبارتدر . مثلا قورقاغك بريسى كنديسنى ورم اولمش قياس ايدر . بو قياسى اوزرينه اوقدر قورقار اوقدر مراق ايدر كه چهره سنى براز قاچيقجه كوردكجه ورم اولديغنى بتون بتون حكم ايلر . اكر بوادم كندى حالنه براقيله جق اولور ايسه يا صحيحاً ورم وياخود بشقه برخستهلكه دوچار اولور . مطلقا كنديسنك ورم اولمديغى تأمين ايتملى وحتى اولوم ديلان شى حد ذاتنده قورقوله جق برشى اولمديغنه و بو حال عمومى برحال اولوب آندن قورقمق اوحالك ورودينه قدر دوام ايده جك عمرك دخى زهرلنمسى دعك اولمغله بو ايسه كار عاقل عد اولنه ميه جغنه دائر قويا درس حكمت و برملى .

اويله قورقاقلر كورلمشدر كه مثلا بركيده بولنديغى حالده فورتونه يه طوتلديغى زمان كمى باتاجق ده وفات ايده جكم ديه خوفندن اودى پاطلايوب دكزده غرق اولمديغى حالده قورقو بلاسيله وفات ايدوب كتمشدر .

قورقونك صحيحه اولان بو كونه سوء تأثيراتى الك زياده قورقه جق برشى اولوب

خستهلكدن اولومدن خوف ايتمكدن ايسه
اصل قورقمقدن خوف ايتمليدر . براز امعانله
دوشونيله جك اولسه قورقونك سوء
تأثيراتي هرشيئه تعميم ايدر وقورقو انساني
هرحال وكارده متضرر ايلر . مثلا برآدم
مسلح اولديغي حالده بر يرده بولنور اوزرينه
بر دشمن تعرض ايدر . كنديسي قدر دشمنك
دخي قورقه جغني بديهيدر . انجق بزم
قورقاق مجرد قورقوسي سيئه سيله تسليم
سلاح ايليه رك جسارتدن نقدر متضرر
اوله جق ايديسه ده خوفدن دها زياده
متضرر اولور . كذلك ضرر قورقوسندن
ناشي كاردن دخي محروم اولان تجار پك
چوقدر . هله مجرد قورقو سيئه سيله
قوماندانسي التنده بولنان اردويي بوزديران
ويا كمي يي باتيران قوماندان وقپودانلر
پك چوق كورلمشدر . ياميدانده هيچ برشي
اولمديغي حالده فقدان جسارتله قورتي يه
ميدان ويره رك جينلر غول بيابانلر كورن
قورقاقلره نهايت مي واردر ؟

قورقونك اخلاقجه اولان سوء تأثيرينه
هيچ نهايت يوقدر . كندي باشنك
قورقوسندن برظالمه واسطهٔ ظلم اولمش
نه قدر ادم استرسكز ؟ . دعوامي غيب ايدرم
قورقوسندن راشيلك صفت كريههسني كيمش
نه قدر احمق استرسكز ؟ باباسنك تكديري
قورقوسندن سر بست سر بست كزوب
يوروبه ميه رك مخفيا كشت وكذار ايدهيم
ديركن اخلاقي بوزلمش قاچ نلي قاتلي واردر ؟
باخصوص ارتكاب ايلديكي قباحتك شيوعي
قورقوسيله آني سترايچون دها بيوكني
اختيار ايتمش نه قدر ارباب جنايت واردر ؟
هله الده اولان راحتمي غيب ايتميم خوفيله
نه قدر بيچاركان مسكيلشمشدر كه انك زياده
بونلرك حالنه آجينور .

دوشنه لم باقه لم عجبا قورقو نه ايشه
يارار ؟

مثلا بر يرده بولنيورزكه ساري برعلت
واردر . اكر بوكا مبتلا اولمقدن قورقار
ايسه ك كنديمزي محافظه ايتمشمي اوله جغز ؟
يوقسه قورقمز ايسه ك مرض يزدن انتقام
المغه مي قالقشه جقدر ؟ ديوانه كبي
قورقوبده يا اوعلته وياخود علل سائره يه
هدف اوله جغمزه محافظهٔ صحتمزك اسبابي
نه ايسه اكا توسل ايتسه ك عقلسزجه مي
حركت ايتمش اولورز ؟ . اكر قورقديغمز
شي اولوم ايسه بوندن قورقمق عادتا
حماقتلقدر . زيرا اولوم « بوادم بندن
قورقيور » ديه خاطرينه رعايت ايتمز .
بلكه خسته لكمز اثناسنده وياپر علت
ساريه هنگامنده اولومدن نه قدر قورقار
ايسه ك اني اوقدر استعجال ايتمش اولورز .
قورقونك پك بي فائده برذليلك تعبير آخرله
پك مضر بربوانه لك اولمسي سائر خصوصاته
دخي بالتطبيق ميدانه چيقار .

« سرچه دن قورقان داري اكمز » ديرلر
ديمك اولوركه سرچه دن قورقوب ده طاري
اكمز ايسه طاري بيچه مز . اي قورقاق !
سرچه دن قورقمايوب ده طاري يي اكمش
اولسه ك بعده بربوستان قورقولغي آصه رق
محافظه سنده ده چالشسه ك سرچه جساري
سايه سنده بيله بيلديكي قدر يني يه بيله نصكره

سن كنه حرمتی دوكرسن یا ؟ سرچه‌دن قورقدیغك وقت قالدیغك كبی محروم قالمزسك یا ؟ —

مطبوعاتمزك بعض همم معدوده‌سندن بریسی برملتك ترقیات ماديه ومعنویه‌سی او ملت افرادینك كافه باب دولتده بولنمسیله حاصل اولمیوب ارباب اقتدارك زراعت وتجارت وصناعت ویاخود فنون ومعرفت جهتلرینه دخی صرف همت اتمسیله حاصل اوله‌جغی وبر ادم ایچون كمال حریت ایله كندی ایشنه صاحب اولمغله استحصال ایدیله‌جكی مطبوعات جدیده مطالعه‌سیله توغل ایدنلره اوكرتمسی اولوب بو قضیه عموم عندنده مسلم اولمشیكن فعلیاتنه كمسه كیریشه‌مامكده‌در او نیچون ؟ زیرا موفق اوله‌مامق قورقوسی وار .

ادم بیلورز كه قانون دولت وآداب عمومیهٔ ملتك مساعده‌سی داخلنده احرارانه یشامغه بزدن زیاده میال ایكن دال قاوقلغه‌قدر تنزل ایدرز . سببی حسن توجهدن محرومیت قورقوسیدر ؟ قورقونك بو سوء تأثیری نه بیوك بر تأثیردر كه یالكز قورقو صاحبلرینه عائد اولمیوب مضرتی كندیسندن قورقدیغی ذاته دخی راجعدر . زیرا كندیمزی برموقع عالیده فرض ایتدیكمز زمان برمداهنك مداهنه‌سنی ویا بردال قاوغك تملقنی عادتا استخفاف نظریله تلقی ایله متأسف اوله‌جغمزی تیقن ایدیورز . عالمده رحیله كاره اتداعق نفسه نه كوچ كیدر ؟

سوزك ابتداسنده برادمك الدیغی تربیه‌یه كوره قورقونك ازالوب چوغاله‌جغنی درمیان ایتمش ایدك . شمدی یه قدر قورقو النده اسیر قالمش اولانلر بزایچون قورقو كلوبده افكار حكمتدن ایرلمق لزومی حس اولندیغی زمان ایرلمامقده اصرار ایده ایده خوفزی ازالتمق ممكن اولور . لكن بونك ایچون هرحال ومسلكك ایجابات حكمیه‌سنی اوكرنمك یعنی هانكی نقطه اوزرنده قورقمش ویا قورقه‌جق ایسه‌دك اصل برتدبیرده بولندیغمز زمان اوقورقونك كلیه‌جكنی اوكرنمك ایچون لازمدر . قورقو كیفیتی هنوز طمارلرینه یرلشمامش اولان چوجقلر بزایچون دخی كندیلرینه قورقونك پك بوش شی اولدیغنی تلقین ایله جسارتلرینه وسعت ویرملی یز . لكن هرشیدن قورقه قورقه حركت ایتمكدن عبارت اولان تربیهٔ عتیقه‌یه مقابل هانكی طریق سیر بعتیده نصل حركت ایدیله‌جكنی اوجسه نظریمزده كندیمز تعیین ایدوب بعده اولادیمزه اوكرتملی یز . زیرا مطلوب یالكز قورقامقدن ده حاصل اولمز . چونكه قولرادن قورقیو بده فن حفظ صحته رعایت ایتمامك سیئه‌سیله خسته‌لكه دوچار اولمق مثلا وبعض بعض قورقامقدن قورقه‌جق شیلر تولد ایدر .

اعلانات

آثار قلمیه‌لرینی انظار عمومیه‌یه قویمق ایچون تنزلا قرق انبار یزی واسطه ایتمک
استیان ارباب قلم آثار برگزیده‌لرینی برظرف درونده اوله‌رق کرک باغچه قپوسنده
تنبا کوجی حسن اغانک دکاننه وکرک طوغریدن طوغری‌یه قرق انبار مطبعه‌سنه ارسال
بیورررلر ایسه واصل اولور .

لطائف روایاتک سکز جلدی طغارجغک برنجیسندن اونبجی‌یه قدر جزؤلری ضروب
امثالک یدی جزؤیله خواجه اول مجموعه‌سی وقصه‌دن حصه فیئات مقرره‌لریله هر یرده
صاتلمقده‌در .

کائنات نام کتبخانهٔ تاریخک شمدی‌یه قدر چیقمش اولان مقدمه‌سیله درت جزؤی
هر یرده فروخت اولنور .

یقینده نشر اولنه‌جغنی اوچنجی جزؤمزده بنان ایلدیکمز کوره‌نک نام تیاترونامه بودفعه
نشر واخراج اولنمش اولدیغندن فی‌ٔموضوعیله هر یرده فروخت اولنمقده‌در

دارالشفقه‌یه اعانه اولمق اوزره باصلمش بولنان چانطه‌نک برنجی وایکنجی جزؤلریله اقبال
اسمنده‌کی تیاترو اویونی دخی فیئات مقرره‌لریله کتابجیلرده وسائر محللرده صاتلمقده‌در .

جهالت وسفاهت بلیه‌سیله انواع قضا وعلل وامراضه مبتلا اولوبده بالاخره
کنجلک زماننده قبرستان طرفنه یوزچویرانلرک احوالنه دائر (قبرستان نورسیدکان)
نامیله بودفعه چیقمش اولان رساله درت بچق غروش فیأتله هر کتابجی وغزته‌موزعلرنده
صاتلمقده‌در .

قرق انبار مطبعه‌سنده ترکجه فرانسزجه رومجه ارمنیجه هرنوع کتب ورسائل طبع
اولنور . کتاب باصدیراجق اولان ذوات کرامه سهولت اولمق ایچون معارف نظارت
جلیله‌سندن رخصت رسمیه‌سنک استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور . کتابلرک
نفاست طبعیه‌سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله‌رق پك آز بر زمان ظرفنده
اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور .

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر
چيقار مجموعه در ٠

صاحبى
{ محمد جودت }

جزؤ نومروسى
٦

مواد مندرجه

مورد حيات ٠
يازى يازمق حقنده بعض معلومات ـ يازى
يازمق نه‌دن عبارتدر ـ غائبه افادهٔ مرام
فكرى انسانه نصل كلش ـ الك اول غائبله
مخابره ايدن ملتلر وصورت مخابره‌لرى
ـ حروف هجا ايله الك اول يازى يازماسى
ـ حروف هجابى هانكى ملت ايجاد ايلدى
ـ موجود اولان حروفك نقايصى ـ الك مكمل
حروف هجا نصل اولور ؟
ير يوزينك تبدلات جسيمه‌سى ـ تبدلات واقعه‌نك
اسباب موجبه‌سى ـ حرارت ـ روزكار
صو ـ بواوچ ـ قوتدن نشأت ايدن اسباب
سائره ـ ينار طاغ صدماتى ـ دكزدن
ظهور ايدن اطه‌لر ـ طاغ قديدلرى
ارض سيار ـ طاغلرجه تبدلات سائره
ـ دكزك صوبى ارتارمى اكسيلورمى ؟
ـ سواحل بحرك تبدلى ـ نتيجه ٠
كدى حقنده بعض معلومات ٠
حكمادن پاسقالك حيات ايله رؤيابى صورت
موازنه‌سى ٠
لطائف ٠

فيأتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله‌رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولى شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩١

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر چيقار مجموعه در .

صاحبى
محمد جودت

جزؤ نومروسى
٦

فيئاتى
٤

ايلك دفعه اوله رق

بك اوغلنده حاجو پوچارشوسنده اون اوچ نومرولى شرق مطبعه سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩١

مورد حیات

دیباجه

«بیولوژی» یعنی معرفت حیات دنیلان فن مخصوص مباحث موجوده سی پك چوق اختلافات ایچنده قالمش اولمغله اگرچه هنوز شعبات علوم ایچنده موقع مخصوصنی لایقیله تعیین ایده مامش ایسه ده فن مذکورك علو قدر ومنزلتی ذاتاً بو کبی اختلافاتی مستلزم اوله جغی جهتله مباحثنك مختلف فیه قالمسی شاننه شین کتورمك شویله طورسون حتی برقاندها اعلای قدرینه سببیت کوستره جکی اربابنه کوره معلوم ومسلمدر .

بو فن جلیل علوم طبیعیه نك روحی عد اولنسه سزادر . زیرا ذاتاً حکمتك روحی یا بو فن اولمش یاخود بو کون اولمامش ایسه یارین اوله جغی درکار بولنمشدر . بو فنك «مورد حیاته» دائر و بردیکی بعض معلومات ابتدائیه اوقدر دقت واهمیت مخصوصه به شایاندرکه عادتا ارباب مطالعه نك بونی معلومات عمومیه صره سنده یاد ایتمسی لازم کلور ایسه ده مباحث فنونك هنوز لایقیله ترویج اولنمامسی اقتضاسیله شمدی به قدر بو بحث مهم مباحث طبیه دن بشقه یرده مبحوث عنه اولمامشدر . بز مجموعه مزده بو فنده وعلی الخصوص مورد حیاته دائر معلومات و یرمکه جسارت الدق ایسه ده مسئله یی ارباب مطالعه یه لایقیله تفهیم ایده بیلمك ایچون مبحوث عنهمزی قسم قسم آیرارق اوله وجهله تحریرینی تنسیب ایلدك .

برنجی قسم

«مورد حیات امرنده عمومی بر تجربه»

هر هانکی حیوان لحمندن اولور ایسه اولسون بر پارچه لحمی بر محله اصمش اولسه لر و دیکر طرفدن خرده بین ایله لحم مذکور اوزرنده کی وقوعاتی کوزدن کچورسه لر قرق سکز ساعته قدر لحم اوزرنده بعض بوجکلرك ظهوری کوریلور ودرت نهایت بش کونه قدر بوجکلر رأی العین فرق وتمییز اولنه بیله جك قدر جسامت کسب ایدر بو تجربه یالکز لحمه مخصوص اولمیوب پیرزده و بعض میوه لرده دخی ایدیله بیلور ایسه ده تجربه نك اك موضحی لحم اوزرنده اجرا اولنانیدر .

لحم اوزرنده بو اثر حیات نه واسطه ایله جلوه کر اولیور ? حیات مذکور نره دن کلیور بونی یالکز لحم پاره دن حاصل اولیور دیه حکم ایده جکمیز ? بو بابده براز تأمل وتأنی یه مجبورز . زیرا بو لحم پاره یی بر شیشه نك ایچنه قویمش واغزینی تمهیر ایتمش اولسه ق لحم بنه چوریدیکی حالده اوزرنده بوجکلر وقوردلر ظهور ایتمز شو حاله کوره لحم پاره اوزرنده کوریلان حیاتك هوادن کلدیکنه حکم اولنمق اقتضا ایدر . انجق بو حکمده دخی تأنی ایلمك ضروریدر .

زیرا هوادن دیدیکمز شی طاشه طپراغه دخی تماس ایتدیکی حالده بر کونا اثر حیات کوسترمیوب مجرد بونك لحم کبی بر جسمه تماس ایتمسی لازم کلور .

﴿ ایکنجی قسم ﴾

« بر وجودك وجودلر طوغرمسی »

بر وجود سائر وجودلری طوغورر . بو قاعدهٔ کلیه حیواناتدن قطع نظر نباتات عالمنده دخی جاریدر .

بر وجود آخر وجولری دائما یومورطلامق صورتیله تولید ایدر . حتی نباتاتده بیله تخم دنیلان دانه‌لر برنوع یومورطه‌در . قوشلر وسائر بعض حیواناتك یومورطه‌لری تولید ایتدکدن صکره ایچندن حیوان چیقمسی خارجاً دخی برزمان تربیه‌یه محتاج قالور ایسه‌ده بعض حیوانلرك یومورطه‌سی قوش یومورطه‌سی کبی خارجه چیقمیه‌رق رحمنده قالوب اوراده تجسم وحیوانلق حالنه تحول ایلدیکندن بر یومورطه‌سی خارجه چیقمش اولان حیوانه تولید ایلدیکی زمان « یومورطلامش » و یومورطه‌سی رحمنده تربیه اولان حیوانه دخی تولید ایلدیکی زمان دخی «طوغورمش» دیرز

شودخی دقت اولنه‌جق برشیدرکه حیواناتده حتی نباتاتك اغلبنده بیله بر وجودك دیکر وجودی طوغرمسی مطلقا استعدادلری نوعما مختلف وفقط تولید امرنده متحد اولان ایکی وجودك تولید ایشنه باردم ایده‌جك اولان جوهرلری بنك بربرینه تقابل و یکدیکرینی تلقی ایتمسنه یعنی لسان عوامده مجامعت وقوعنه متوقفدر . حیواناتدن الك چوغنك مجامعتی آشکاراً مشاهده اولنور . ارککی دیشیسنك یاننده بولنان نباتاتك مجامعتلری دخی ارباب فنه عیاندر .

لکن بعض حیواناتك صورت مجامعتی وجودلری نك بغایت کوچك اولمسی مناسبتیله مشهود اولەمامقده‌در . هله حیواناتدن بعضیلریله نباتاتدن اغلبنك مجامعتی جوهر حیات و یاخود تخم وجود دیمك اولان برنوع منینك هوا ایله برابر کلسی صورتیله اجرا اولنور .

بعض نباتاتك تخمی هوادن کلدیکی بغچوانلقله اشتغال ایدنلرك جمله‌سنه معلومدر . حتی بعض انجیر اغاچلری اولورکه میوه‌و یرمز . بونك حکمتی اواغاجك قرب وجوارنده ارکك انجیر اغاجی بولنمامسیدر . ارکك انجیر اغاجندن بردال یاخود برمقدار بابا انجیر قوپاروب میوه‌ویرمیان اغاجه آصسه‌لر اوسنه میوه‌و یرر .

ایمدی حیوانلردن بعضلرینك یومورطه‌سی دخی اناسنك اوزرینه یاتمسنه محتاج اولمیه‌رق تجسم ایدر . بو یومورطه‌لر وقت مرهوننده جزؤی حرارتله متقابل ومتلقی اولنجه کسب حیات ایتدیکی تجربه ایله کورلمشدر حتی ایپك بوجکینك یومورطه‌سی عادتا برنوع نبات تخمی حالنده ایکن وقت مرهوننده جزؤی حرارتله متقابل ومتلقی اولنجه کسب حیات ایتدیکی هرکسك نظر تجربه‌سندن کچمش برکیفیتدر .

﴿ اوچنجی قسم ﴾

« برنجی وایکنجی قسملرك موازنه‌سندن استنتاج ایدیلان برنتیجه »

برنجی وایکنجی قسمك حکملری موازنه ایدیلور ایسه برنتیجه استنتاج اولنور :

شو يله كه :
لحم پاره اوزرنده حاصل اولان بوجكلرك
جوهوادن يومورطه حالنده كلديكى الك اول
خاطره خطور ايدر . بعضيلر ديديلر كه ات
اوزرنده ظهور ايدن قورتلر لحم پاره نك
اوزرينه قونان سينكلرك براقدقلرى
يومورطه لردر . انجق بونلرى تماميله قبول
ايده مامكده مدققلر معذوردر . زيرا
سينكلرك سائر يرلره براقدقلرى يومورطه لرك
ايكى كون ظرفنده جانلانمه سى برنجى
درجه ده سندرد اوله جغى كبى لحم پاره برتول
ايله اورتولديكى يعنى سينكلرك تقربى منع
اولنديغى زمان دخى قورت حاصل اولديغى
كورلمشدر . بوده يين اوزرينه سينكلر هيچ
قونمديغى زمانلر دخى قورت حاصل اولمسى
لحم پاره اوزرنده مشاهده اولنان اثر حياتك
صرف هوادن كلديكى اصرارنده ارباب
اصراره حق ويرر . استعداد مذكورك
يالكز لحمه حصر وتخصيصى دخى اويه ميور
ايدى . چونكه مذكور لحم برشيشه ده حفظ
ايدلديكى زمان توليد وتولد حالى كوريله ميور
ايدى .

اويله ايسه خاطرمزه الك اول خطور
ايتديكى وجهله بوجكلرك وقورتلرك
يومورطه سى هوادن كلوب لحم پاره اوزرنده
كنديلرينى بسليه مكه استعداد كورملريله
اوراده جانلانمقده اولدقلرينى قبول
ايده جكز .

﴿ دردنجى قسم ﴾

عجبا جوهواده كى مذكور تخملرى
ويومورطه لرى كيم يومورطلامش وكيم پيدا
ايتمشدر ؟

بونك ايچون . حكما ايكى فكره ذاهب
اولديلر . برنجيسى هواى نسيمينك ايچنده
بونجه هوام وحشرات طيران ايتمكده
اولدقلرينى مقرسقوب ايله كشف ومشاهده
ايدركنده هواده ذرات غير منقسمه قبيلندن
يومورطه لرك طيرانى دخى تخمين ايتمشلردر .
بو تخمين بديهى يى اراءه قبيلندن
اولمغله بلا محاكمه شايان تصديق كوريلور
ديكر برصنف حكما ايسه مسئله يى دها
اولندن طوتوب كرهٔ زمينى كرهٔ نسيمى تشكيل
ايتمش اولديغندن بحثله زمين ايله نسيم
اراسنده هرنه وار ايسه ايكيسنك برر
استعداد مخصوصله بالتقابل وبالتلاقى
حاصل ايلدكلرينى حكم ايدرلر كه بو حكم دخى
طوغرى اولمغله برابر تصديقى بعض ايضاحات
ومحاكماته محتاجدر . هله برشمديلك شو ايكنجى
روايتى تأخير ونمو بقله بحثنه دها زياده
مناسبتى اولان برنجى روايت اوزرنده دوام
ايده لم .

جوهوادن كلان تخملرك كنديلرينى
تربيه امرنده لحم پاره اوزرنده بولندقلرى
استعداد اوزرينه جانلاندقلرينى قبول ايتمشيدك
بوراده بزه برصورتله اعتراض ايديله بيلك ممكندر .
دينلور كه هوادن كلان يومورطه لر هوام
طائره يومورطه سى اولديغى حالده بونك بوجك
حاصل ايتمسى نه كيفيتله ممكندر ؟

بو اعتراضه شو يولده جواب ويريلور :

وجودلرك برصورتدن ديكر صورته
تحولى حقنده طبيعت بزه پك چوق مثاللر
بانده قربجه نك قنادلنمسى وصرتلرنده قناد

كورونمیان چكركەلرك مؤخراً قوجه قوجه
قنادلی ایله اوچمسی عادتا خصوصات عادیه
منزلەسندە قالور . اومثللردن بزم ایچون
الك اعلاسی ایپك بوجكیدر. ایپك بوجكی
(طرتل) دینلان حیوان كبی برحیوان ایكن
صكره نەحكمتله كلەبك كبی برشی اولیور ؟

برده یاتان برلاشه قورتلندقدنصكره
دها نەكبی عجایب كوستردیكنه دقت اولنمش
ایسه كورلمشدر كەقورتلندقدن براز وقت
صكرەدخی لاشەنك اوزرنده تاتارجق نوعندن
برچوق بوجكلر اوچوشور طورور. ایمدی
شوحال دخی هوادن كلان بریمورطەنك
محصولی الك صكره بنه هوائی برمخلوقه
منقلب اولمغله توصیه ایدیلور ایسه نه مانع
واردر ؟

* بشنجی قسم *

بیضهٔ خرده بینیه یالكز لحم اوزرندەمی
جانلانور ؟

خیر! بوغربه انظار عمومیه یه كندیسنی
اغلبی لحم اوزرنده كوستردیكی جهتله حكما
مثال اولەرق آنی ایراد ایدرلر . یوقسه
حیوانات هوائیه نك یمورطەلری هوا ایله برابر
كلدیكی زمان هانكی محلی كندیسنه فوللق
اتخاذ و یمورطه چیقارمغه مستعد كورور
ایسه اورادە جانلانور . شمدی یەقدر تجربه
اولندیغنه كوره مبحوث عنهمز اولان اثر
حیاتك موردی بولنان یمورطەلر اكثریا
جزوی رطوبتلیجه برمحل ایله براز دخی
حرارت ایستر .

قرلرده چورچوب بریكندیلریله كول
كنارلرنده و بعض سازلقلردە اویله یرلر واردر كه
روی زمیننده نیجه بیك حشرات صغیره قینار
طورور و بونلرك اوزرنده دخی كذلك نیجه
بیك تاتارجق مقولەسی حیوانلر اوچوشور .
ایشته فن نظرنده مورد حیات اطلاقی لازم
كلان برعالم ایله بزم عالم وجود اراسنده ممر
یاخود برزخ اولمق اوزره مدققین حكما
بو محللری برنجی مرتبەدە اعتبار ایدرلر .

اثر حیات كوسترمك امرنده بوكبی
محللر لحم پارەیه دخی مرجحدر . زیرا محال
مذكوره ارضك قوت بخش حیات اولان
فیوضات نامیەسندن دخی حصەدار اولدیغی
جهتله هیچ یوقدن بوكبی برصورتله
یتشدیرمكده اولدیغی حیوانلری لحم پارەدن
دها كوزل بیوتور .

تاریخ طبیعی اربابنه خفی اولمدیغی
وجهله اقسام حیواناتدن حشرات صغیره
قسمی اوقدر چوق نوعه منقسمدر كه حساب
وتعریفه صیغمز . تاریخ طبیعی بونلری
« قورت » یاخود « حشرات » كبی عمومی
برنام التنده ذكر ایدرك افرادی حقنده
معلومات موضحه ویرمز . مورد حیات
حقنده تعمیق فكر ایدر بعض مدققین
حیوانات مذكوره حقنده اوزون اوزادی یه
تدقیقلرده بولنمشلر ایسه ده برزمان كوردكلری
حشراتدن بعضلرینی بشقه وقت كورەمامشلر
و برزمان كورمدكلری نوع حشراتی بشقه
وقت كورمشلردر . شوندن استدلال
ایدەبیلورز كه حشرات مزبورەنك انواعی دائما
تبدل ایتمكدەدر . بو تبدل خصوصنده ایسه
حاصل اولدقلری محللرك استعدادیله

هواسنك ودرجهٔ حرارتنك پك بیوك بر تأثیری واردر .

﴿ آلتنجی قسم ﴾

« حیاتك ایلك موردی حقنده کی ظن حکما »

بر صنف حکما حیاتك ایلك موردینی ارض ایله نسیمك بر استعداد مخصوص ایله یکدیگرینه تقابل ایتمسندن عبارت اولمق اوزره شرح ایلدکلری یوقاروده بحث مخصوصنده بیان اولنمشیدی .

بو صنف حکما زعملرینی فن طبقات ارض اوزرینه تأسیس ایدرك بو کون کرهٔ ارضك کرك اوزرنده و کرك ا... هر نه که موجود ایسه ابتدای خلقتده بونلرك کاملاً کرهٔ نسیمی ایچنده اولدیغی وقت وزمانیله معدنیات غاز حالندن بالتکاثف انجماده قدر واردیغنی تذکار ایلدکدن صکره تشکل ایدن کرهٔ ارض ایله کرهٔ نسیمك بر استعداد مخصوصله یکدیگرینه تقابل ایتمسندن بعض حشراتك تحدث ایتمش اولدقلرینی بیان ایدرلر .

بونلرك شو فکری اوقدر دقیقدر که بر معترض اعتراضه وانلر دخی مقابله یه قالقشسه لر کافهٔ فنون موجوده یی بو بحثك ایچنه صوقه رق معلومات بشریه یی یالکز بو مورد حیات نقطه سی اوزرنده جمع ایده بیلورلر ایدی .

بناءً علیه بز بوراده بونك محاکه سی جهتنه کیتمیوب یالکز صورت فکر واعتقادلرینی کورمکله اکتفا ایدرز . حکمای موی الیهم بر منوال محرر اعتقادلرینی تأیید ایچون پك چوق شیلر سویله دکلری صره ده شعونی

دخی درمیان ایدرلر که قانون خلقتده ایکی ویاخود دها زیاده وجودلرك ویافوتلرك بر دیگر وجودی تشکیل ایده جکلری حکمی مندرجدر . حتی نباتات وحیواناتك الحالة هذه تشکللری امرنده دخی قوای متعدده ومتخالفه نك درجهٔ خدمتلری مشاهده اولنمقده در . ایمدی کرهٔ ارض خلقتی بر درجه یه قدر اکمال ایتدکدن صکره بونك اجزای مترکبه سنك قوای مجتمعه سی ایله اوزمان کره نسیمك اجزای مترکبه سنك قوای مجتمعه سی بالتقابل میدانه اثر حیات قو یه بیلری استبعاد ایدلمامیلدر . اثر حیات بوصورتله باشلایه بیلور لکن صاحب حیاتك بیو یوب میدان المسی ایچون دخی زمین وهوانك استعدادی یاردم ایتمك لازمدر . اکر بو استعداد یاردم ایتمز ایسه اثر حیات کوستر وجود درحال ینه منعدم اولور . حیواناتك بیو یوب میدان المسی خصوصنده هوا ایله زمین استعدادلرینك نه قدر دخلی اولدیغی ارباننه عیاندر . حتی وقتیله موجود اولان حیواناتدن بعضیلرینك شمدی وجودی قالمامش اولمسی وبعضیلرینك وجودی ایسه هیئت اصلیه سندن چیقمش ایدوکی رأی العین کورلمکده در .

﴿ یدنجی قسم ﴾

ارض ایله هوانك حیوانات حقنده نه تأثیری واردر ؟

ژئولوژی یعنی طبقات الارض اربابی نظرنده معلوم اولدیغی اوزره ارضك اوزرنده بولندیغمز اشبو قشر رابعندن مقدم شمدی معلوممز اولمیان

برطاقم نباتات وباخصوص حیوانات موجود ایدی بونلردن برطاقمی ایسه مؤخرا شکل وصورتجه برخیلی تبدل کورمشدر .

اوروپا قطعه‌سی معارف عمومیه‌نك مکتب مرکزیسی کبی برحالده بولندیغندن اوراجه ایدیلان حفریات وتحریاتده یکرمی بیك نوعدن متجاوز حیواناتك پرالتنده یا کمکلری ویاخود قدید متحجرلری ظهور ایتمشدر که بونلر وقتیله ارض اوزرنده برابچر کزرایکن صکره‌دن نسللری منقرض اولمشدر . کذلك قاپلومباغه وکلر وپراصه قوشلری کبی بعض حیوانلرك دخی ظهور ایدن آثارینه کوره اسکی جسامتلری غیب اولدیغی اکلاشلمشدر . فزویولوژی یوز یکرمی قدم اوزونلغنده کلرواك بیوك قرتال قوشندن بیوك پراصه وعادتا اوطه قدر قاپلو مباغه بولندیغنی خبر ویروب انجق مرور دهور ایله شمدی بونلرك پك زیاده کوچولدکلری درکاردر .

ایمدی شو حاله کوره بعض آوان ودهورك استعدادی حیوانات ونباتاتك تفیضنه یاردم ایدرك بیولتدیکی وبعض اعصارك استعدادی بالعکس کوچولته‌رك تا محو وانقراضه قدر واردیردیغنی تسلیم اولنور .

بو کیفیت یالکز عالمك استعداد عمومیسنك انقلابی ایچون لزومی اولان بیکلرجه عصرلرك کذرانیله حصوله کلمز . الحالة هذه روی ارضده ینه بو غرابت بردرجه‌یه قدر مشاهده اولنور . بعض محلك هواسی وزمیننك استعدادی بردیکر نوع حیوانك سرپیلوب بیومسنه مساعد اوله‌میه‌رق اونوع حیوان محل مذکورده پیچ قالور . ایشته شو حال پیش نظر دقت اولنور ایسه مورد حیاتك استعداد زمین وهوا اجتماعندن عبارت اولمسی حقنده‌کی افکار حکمانك درجهٔ قوتی تسلیم اولنور .

﴿ سکزنجی قسم ﴾

کرهٔ ارضه خارجدن حیات کله‌مزمی ؟

کرهٔ ارض اوزرنده هرنه که وار ایسه کندیسنی هرطرفدن محیط اولان هوای نسیمنك ایچنده تکاثف صورتیله انجماد ایلدیکی متفق علیهدر . انجق قانون خلقتده هرحالده معتبر اولان عناصر اربعه‌دن قوهٔ حرارتك مرکزی شمس اولمسی قبول اولنور ایسه کره‌مزك حیات خصوصنده خارجله دخی برکونه مخابره وعلاقه‌سی اولدیغی دخی تسلیم ایدلملیدر .

بوندن بشقه (مانیه تیزم آنیمال) یعنی مقناطیس حیوانی کشفیاتیله اشتغال اولنمغه باشلاندیغی زماندنبری قوهٔ مقناطیسیه‌نك کافهٔ اجرام فلکیه میاننده متبادل اولمسی انجذابات عمومیه اساسی اوزرینه تأسیس ایتمشلر جزر ومد بحاری دخی نهایت بوقانونك حکمی آلتنه ویرمشلردر .

اشته قوهٔ مقناطیسیه اجرام فلکیه‌دن هربری اوزرنده اجرای نفوذ ایلدیکی کبی مقناطیس حیوانینك دخی بونفوذ عمومی ایچنده کیره‌رك بوصورتله حیواناتك تا اجرام سماویه ایله دخی مناسبتی اولدیغی کندی اعتقادلرینه کوره اثبات ایتمشلر وحتی شمدی‌یه قدر نجومدن احکام چیقاران بعض

منجملری بتون بتون ردايتمكده بولندقلری حالده شو محاكه اوزرينه بردرجه‌يه قدر انی دخی قبول ايتمشلردر (بز بحثك بوجهتنی ايلروده بشقه‌جه بر بند مخصوص ايله ذكر ايده‌جكز)

ولوكه حكمانك بوتدقيقلرينی دخی قبول ايده‌لم . لكن مورد حياتی تا اجرام فلكيه‌يه آثار ايسه‌ك فكريمزه اطمئنان تام ويره‌بيلورمی؟ بناء عليه اجرام سائره‌نك كره ارضه بركونه تأثيری وار ايسه كره‌نك هيئت عموميه سنه تأثيری اولديغنی حكم ايدرك مورد حياتی بوكره ايچنده ارامق لزومی دركاردر .

﴿ طقوزنجی قسم ﴾

نتيجهٔ بحث

بالاده سبقت ايدن سكز قسمده خلاصة خلاصه اوله‌رق ويرديكمز معلوماتك نتيجهٔ محاكمه سنده شو استنتاج اولنوركه :

اليوم حيوانات وحشراتك مدار حياتی نه كبی غازلرك تنفسی ونه كبی غدالردن حاصل اولان قوتلرك قوای موجوده ياردمی ايله حصوله كلديكی معلومدر . بونلر ايسه زمين ايله هوای نسيميدن حاصل اولديغی ميدانده‌در .

برقوت كه مدار حياتدر باعث حيات اولمسنده‌ده محاله تعليق اولنه‌جق برحكم اولمز . فرض ايده‌لمكه اليوم مدار حياتمز اولان شيلر اورته‌ده بولنمسون . آيا اوزمان اجساده اثر حيات كورلسی دخی فرض اولنورمی ايدی .

برتك ايپك بوجكی تخمنی ازمش اولسه‌ق ايچنده حيوانلقه حياته دائر نه اثر كوريلور؟

مؤخراً بونك جانلانه‌رق بيومسنه وبرجويز قدر قوزاياپمسنه وعلی الخصوص غرابت اندر غرابت اولمق اوزره كلبك حالنه منقلب اولمسنه ياردم ايدن نه‌در ؟

اما دنيله‌جك كه نسيم ايله زمين ايچنده بولنان قوای معلومه مدار حيات اولدقلری كبی مورد حيات دخی اوله‌بيلورلر . لكن مبدأ حيات بنه ميدانده بولنان تخم دكلميدر؟ بوتخم مبدأ حيات دكلدر . بلكه وسيلهٔ حياتدر مبدأ حيات هرحالده كرهٔ نسيمينك براستعداد مخصوص ايله حياتی زمينده ايراث ايتمسی اولمق اولادر . بركرهٔ نسيم كه الك قاتی معدنلری غاز حالنده اوله‌رق درونده حفظ ايتمش بركرهٔ نسيم كه هرنوع نباتاتی ميدانه كتوره‌جك قوتك اقتضا ايدن جزئی اجزای زمينه ويروب كنديسنده باقی قلان جزؤيله برابر كللره سنبللره وارنجه‌يه قدر هرنوع نباتاتی احيايه سبب اولمشدر بوكره‌نك حيات حشراتی دخی توليد ايتمسی استبعاد اولنسه ضرری يوقدر . ذاتاً حيات خصوصنده حيوانات ايله نباتاتك نه فرقی واردر .

نظر وله وحبرءزی موجوداتك هربرينه برقوهٔ ايجاديه عنايت بيورمش اولان جناب قادر بيچون حضرتلرينك كمال قوت وعظمتنه حصر ايدرك مورد حياتی بعض حكمانك ظنلری وجهله تا اجرام فلكيه‌ده ارامقدن ايسه بونی بنای وجودمزی تشكيل ايدن وتنفس ايتديكمز هوی وايچديكمز صوويديكمز اطعمه ايچنده دماغمزه لذت بخش اولان بونجه چاشنی كوناكوندن بشقه دوام

حیاتمزی تأمین ایدن قوشلری دخی کرله مش اولان وطنمز یعنی کرهٔ ارضمز ایچنده ارامق اولادر .

ایشته بر کره موجوداتك عمومی براستعداد اوزرینه ذره‌دن کوچك برجسم اوزرنده اثرینی میدانه قویمقله برابر بعده جسم مذکور زمانك کافهٔ استعدادا تنی کندی اوزرنده جمع ایدرك بیودکجه بیور وتااستعدادزمان ومکان کندیسنی نه درجه یه ایصال ایده جك ایسه او درجه یه قدر وارر . شوحاله کوره الیوم کوردیکمز بعض حیوانلرك کیم بیلورقاچ عصر مقدم عادتا حشرات حالنده بولندقلری والیوم حشرات حالنده کوردیکمز بعض حیوانلرك دخی کیم بیلور قاچ بیك سنه صکره بیویوب میدانه بکیدن نه نوع حیوانلر چیقاره جغنی خلیا ایتمکده دخی ارباب مطالعه سربستدر .

مور دحیات حقنده بوینده ویردیکمز معلومات نوعما فهرست مقامنده اولوب اقتضاسنه کوره ایلروده معلومات مذکوره یی توسیع دخی ایده جکز .

﴾ یازی یازمق حقنده بعض معلومات ﴿

ـ خلاصهٔ موادمندرجه ـ

یازی یازمق نه‌دن عبارتدر ـ غائبه افادهٔ مرام فکری انسانه نصل کلمش ـ الك اول غائبله مخابره ایدن ملتلر وصورت مخابره‌لری ـ حروف هجاایله الك اول یازی یازلسی ـ حروف هجایی هانکی ملت ایجاد ایلدی ـ موجود اولان حروفك نقایصی ـ الك مکمل حروف هجا نصل اولور ؟

یازینك شمدیکی حالنه دقت اولنسه بونك تعریفنده « یازی اصوات بشرك هر نوعنه دلالت ایدن اشارتلری بربرینك یاننه وضعله اغزندن چیقان کلمات نصل اصواتدن ترتب ایدییورلر ایسه اکا کوره بالترتیب مخاطبك قولاغنه شفاها ایصال ایدیله جك شیئی رسما وشکلا عرض ایتمك صنعتیدر » دیمك لازم کلور .

لکن برصنعت کتابت حقنده معاملات قدیمه تحری ایده جکمز مناسبتله بوتعریفه بالضرور اعتبار ایده میه‌رك صنعت کتابتك تعریفنده دیمکه مجبورزکه :

« صنعت کتابت مخاطبه لسانله تلقین ایدیله بیله جك فکری رسم ایله تفهیم ایتمکدر »

زیرا کلامدن مقصد الفاظ معنا اولدیغی عندالحکما مسلم اولوب معنا دینلان شی ایسه دماغده توارد ایدن برفکردن عبارتدر .

ایکی ادم بیننده جریان ایدن مخاطبه نك صورت جریاننه حکیمانه بردقت قویه ایله دقت ایدیله جك اولسه بداهة کوریلور که برمتکلم مخاطبه خطاب ایدر ایکن اخص املی یالکز لاف سویله مکدن عبارت اولمیوب بلکه کندیسنه توارد ایدن برفکری قارشوسنده کی آدمه اکلاتمغه چالیشور . اکر کلام تلفظدن عبارت اولسه هزیان نوعندن اولان بی مأل شیلره دخی مخاطبه در دیه حکم ایتمك ایجاب ایدر . حالبوکه متکلم تلفظ وتکلمدن زیاده قاشلرینی

او بناته‌رق یوزونی کوزونی اکه‌رك بوکه‌رك اللر یله قفاسیله نیجه نیجه اوضاع کوستره‌رك تفهیم مرامه چالیشور . ایشته بو حال اثبات ایتمزمی که مخاطبه‌دن مقصد تلفظ اولمقدن اول تعاطئ افکاردر ؟ ایشك بوجهتی نظرمزده ثابت اولدقدن صکره کذلك قبول ایتمکه مجبور اولمزمی‌یزکه بازی یازمقدن مقصد تلفظ ایده‌جکمز سوزلری تصویردن عبارت اولمزدن مقدم تعاطئ ایده‌جکمز افکاری تصویردر .

شو عرض اولنان صورت مدققین عندنده بلا اعتراض مقبول ومسلم اولوب انلر اولاد بشره بو یله اراده بر واسطه ایله تعاطی افکار ایتمك فکری نه وقت ونه صورتله ورود ایلدیکنی تحری ایدرلر .

هیه روغلیف دینلان ومصرده کشف اولنان اشکال اولاد بشر میاننده هنوز حروف هجا مستعمل اولمدیغی بر زمانك تعاطئ افکاره واسطه اولان یازیسی اولدیغی وحروف هجادن صکره استعمال ایدلدیکی هیچ برکسه‌نك انکار واعتراض ایده‌جکی شی دکلدر . حتی مکسیقا وحشیلری عندنده حروف هجا اولمدیغی حالده بو یله برطاقم اشکال بولنمسی و پرو اهالیسنك دخی کیپو دینلان اشکالی وچینلولرك تریبونول تسمیه قلنان اشارتلری قوللانملری دخی اولاد بشره‌ك اول زبدهٔ فکرلرینی برشکل وصورتله تفهیم ایتمك اقتداری کلش اولدیغی اثبات ایلر .

واقعا اولاد بشره بو اقتدارك ورودی انلرك مدنیتی کبی برقدم ظلمتی ایچنده غیب اولوب کیتدیکی یعنی مدنیتلرینك باشلانغجی نصل که بزم نظر اطلاعمزك بتشه‌مدیکی برظلمت ایچنده ایسه بالواسطه تعاطئ افکار اندیشه‌لرینك مبدئی دخی او قدر قدیم اولدیغی درکاردر . انجق بو کون برایکی معلومدن برمجهولی استخراج ایده بیلك ویاخود ماضی‌یی حال ایله بالمقایسه الك دقیق مسائل اوزرینه ینه برفکر مستقیم پیدا ایلمك اقتداری ابنای بشر النده وار اولدیغندن برازملاحظه وبرمقدار تأمل ایله بالواسطه تعاطئ افکار خصوصنك مبدئی حقنده دخی بروجه مطلوب معلومات مقنعه پیدا ایدلمکده‌در .

اولاشونی دوشونورزکه جمعیت بشر یه بالواسطه تعاطئ افکاره نه زمان ونه جهتدن مجبور اولور . شبهه یوق که کندیسنك بالذات اعطا وتلقین فکر ایده‌میه‌جکی زمان مطلقا اعطای فکر ایتمك مجبوریتنی حس ایتمسی جهتندن بومجبوریت حاصل اولور .

بو ایسه ایکی صوتدن خالی قالمز . یامجبوریت انسانك اخلافنه برفکر براقمسی غیرتندن ایلرو کلور . یاخود انسانك بنی نوعیله اولان علاقه‌سی بر درجه‌یه واصل اولورکه مثلا موقعلرك اوزاقلغندن ناشی انسان کندیسنه مخاطب اوله‌جق کمسه‌لری بالذات وبرو برو کورمك محال وممتنع اولورده اوزمان بالواسطه تعاطئ افکاره لزوم کورور .

ایمدی مدنیت بشر بو یله اخلافه یادکار براقغی نه زمان انسانلرك خاطرینه کتوره‌جك

درجه‌يه وارمش و ياخود كرك تجارت
وكرك فتوحات مقصديله اوته‌يه برويه
يايلوب كيتمكه لزوم كوسترمش ايسه انسانلرك
دخى او زمان تعاطئ افكاره لزوم كورمش
اولديغى بديهيدر .

اما زمان نه قدر اسكى برزماندر ؟

نه قدر اسكى برزمان اولديغنى قطعيا
تعيين ايتمك كسه‌نك وظيفه‌سى اوليوب
غايتى مدنيت بشريه‌نك نره‌دن ونصل
كوچلكلر ايچنده نه‌قدر مشكلاتله ترقى ايتمش
اولديغنى موازنه ايده ايده يعنى اول زمانه
طوغرى كيده كيده فكريمز هانكى مدته
قدر كيدر ايسه اوراده استقرار ايدرز .

شويله كه :

تاريخ قديمدن بحث ايدن اسكى
مورخلر مصر ايچون اك اول مه‌نز نام
كسه‌نك اهالى طرفندن مقام حكومته
اجلاس ايديلديكى وقعه‌سنى حكايه ايدرلر
و بونك ايچون مورخلردن بعضيسى ظهور
اسلامدن مقدم اوله‌رق التى بيك سنه‌يه
قدر برقدم ويررلر . حالبوكه مه‌نز اعلان
سلطنت ايتمسندن مقدم مصرده ينه آثار
مدنيت وار ايدى . حتى اداره‌ٔ مملكتك
بر طاقم رؤساى روحانيه النده اولمسى دخى
معلومدر . او زمانلرده ايسه هيه‌روغليف
آثارى وار ايدى .

هيه‌روغليفك ابتداسى مه‌نزدن
مقدم اولديغى اثباته دخى دكر برشى اوليوب
اربابى بويله بر طاقم اشكال ايله اعطاى
افكار ايتمك صنعتك مصره دخولنى تا
اهالئ مصرك حبش ممالكندن مصره
انتشار ايتديكى زمانه قدر واردير‌رلر كه بوده
اعتراض كوتورر برشى دكلدر .

حالبوكه برحبشده منتشر اولان خلقك
عربستان شبه جزيره‌سى وهرمز بوغازى
و بلوجستان طريقيله هندستاندن كلمش
اولديغنه دائر دخى برقوتلى روايته تصادف
ايتمكده‌يز . ديمك اولوركه سوزمزك اساسى
بو روايت اوزرينه بنا ايدرك هيه روغليفك
اساسى تا هندستاندن كلمش اولديغنى دخى
ظن ايده بيله جكز .

آيا بو ظنمزى تأييد ايده‌جك هيچ برشى
بوله‌ميه‌جق مى يز ؟

بو ظنى تأييد وتقويه ايچون شورادن
موازنه‌يه باشلامه‌لى يز كه :

مصر هيه روغليفلرينك برنجى حالى
قوجه بر وقعه‌ٔ تاريخيه‌يى بر كوچك لوحه
اوزرنده‌كى ايكى اوچ شكل ايله كوسترمك
درجه‌سنده ايكن مؤخرا پيدرپى اصلاح
ايديله ايديله تا هر شكل بر حرف هجا شكلى
كبى استعمال ايدلمك درجه‌سنه قدر اصلاح
ايدلمشدر . ايمدى هيه روغليفلرك برنجى
درجه‌ده‌كى حاللرى عندالمقايسه امريقا
وحشيلرينك قوللاندقلرى اشكال ايله اوقدر
مطابق وياخود مشابه ظهور ايلمشدر كه برطاقم
مدققلر وباخصوص بونلر ايچنده اك مشهورى
بولنان موسيو ده كينيه زمادتا مصر اشكالى ايله
امريقا اشكالنك ايكيسى برشيدن عبارت
اولديغنى ظن ايلمشدر .

واقعا صكره‌دن صكره‌يه مصر هيه
روغليفلرينك بشقه اولدقلرى وياخود
بشقه لشمش بولندقلرى ميدانه چيقدى

انجق امریقا ایله مصر کبی یکدیکرینک ضد معارضی بولنان ایکی نقطه ده افادهٔ مرامك وجهی یالکز برصورتدن عبارت اولمق اوزره متبادر خطور اولمسی جای دقت دکلیدر ؟ یاخود اتفاقك اویله تصادفی برشی اولمدیغی چینده دخی افادهٔ مرامك ینه بوصورتله بدأ ایتمش اولمسی اثبات ایلرمی ؟

حالبوکه ارباب تدقیق وتحقیق مصری معمور ایدن حبش اهالیسنی نصل که بوقاروده ذکری سبقت ایدن یوللردن طولاشدیره طولاشدیره مصره کتورمشلر ایسه امریقاخلقنی دخی اسیا قطعه سنك منتهای شرقنده کائن بهرنك بوغازی وقتیله امریقایه متصل اولمغله اورادن بالامرار امریقاده انتشار ایتمشلردر . ایشته شواوج مناسبت وخصوصیله مدنیت عالمك اك اول هند وچین جهتلرندن انتشاری مسلم اولمسنه مقابل تعاطئ افکار لزومنك دخی ینه مدنیت بشریه ایله برابر انتشار ایتمش اولمسی مناسبتی ظنمزی تقویه دکل حتی دعوامزی دخی اثبات ایدر که بنی بشر نهرلر مجراسنی بحرلر سواحلنی وسلسلهٔ جبالی اوکلرینه قاته رق عالمك هرطرفنه منتشر اولدقلری زمان برطاقم اشکال واشارات ایله غائبه افادهٔ مرام ایتمك اصولنی دخی برابرالوب کتمشلردر .

کرك مصرهیه روغلیفلری وکرك دیکر اشکال غریبه وعجیبه حقنده انشاءالله تعالی بوندن بویله بربند مخصوصله آیروجه معلومات موضحه ومفصله ویره جکمزدن بونلره دائر شمدیکی حالده ایضاحات وتفصیلات ویرمکه اوقدر مجبور دکلز . شوقدر وارکه دهاصکره‌لری ترقیات مدنیه نك کوستردیکی لزوم ومجبوریت اوزرینه هیه روغلیفك عادتا حروف هجا کبی برترتیبه کیرمسی ونهایت تصویر افکار قضیه سنك حروف هجایه منقلب اولمسی اسکی اصولده کی منفعت ومحسناتی موازنه ایده بیلمك ایچون اشکال مذکوره حقنده آتی الذکر ماده‌یی دخی نظر اهمیته المق اقتضا ایدر .

مدققینك بالاتفاق اعترافلرینه وانلرده حاجت قالمامق اوزره هرکسك بداهتنه مشاهده ایتدیکنه کوره آخره تلقین ایدیله جك فکری حروف هجا ایله یازمق اشکال مخصوصه ایله تصویر ایتمکدن البته دها قولایدر . انجق مدققین بونی قبول ایتمکله برابر شونی دخی دعوا ایدیورلر که اشکال قدیمه ایله تفهیم مرامده کوریلان ایکی درلو محسنات حروف هجا ایله ایدیلان تفهیم مرامده میسر اوله‌مامشدر .

ذکر اولنان ایکی محسناتك بریسی شودرکه اشکال ایله میدانه قونیلان فکر یالکز برلسانه مخصوص اولمیوب عموم السنه اربابی عندنده منفهم اولور . چونکه اشکال مذکوره برطاقم حیواناتله اشیا والات وادواتدن عبارت اولدیغی وحیواناتك طبایعی واشیانك خواصی وآلات وادواتك موضوعی ایسه هرکس عندنده معلوم اوله‌جغی جهتله برلوحه‌دن عبارت دیمك اولان برصحیفه‌یه هانکی ملتدن برآدم نظر ایده‌جك اولسه مألنی استخراج ایدر ؛

نصل که بش التی بیك سنه اول کلان برملت طرفندن یازلمش وحالبوکه لسانلری دخی بزجه مجهول بولنان برخلق طرفندن تنظیم ایدلمش اولان صحایفی استخراج ایده‌بیلمکده‌یز ۰ حروف هجا ایله یازلمش اولان برصحیفه‌یی اولا اوقویه بیلمك اشکال حروفی املایی فلانی بیلمکه وثانیا کلایه بیلمك هانکی لسان اوزرینه یازلمش ایسه اولسانه واقف اولمغه متوقفدر ۰

محسناتك ایکنجیسی اشکال ایله بیان فکرك قوتی حروف ایله بیان اولنان فکرك قوتندن اقوا اولمسیدر! انسان براشکال قدیمه لوحه‌سنده باشی ارسلان اللری بیلان ایاقلری عقرب شکلنده برآدمك النده‌کی خنجره بربورکی صاپلامش اولدیغی کورنجه اوشکل ایله مراد اولنان آدمك حال وشاننه درحال وقوف تام حاصل ایدر واوآدم حقنده کندیسنه نه فکر کله‌جك ایسه فی الحال وتماماً کلور. حالبوکه بومؤدایی حروف هجا ایله ادا ایتمك ایچون برصحیفه یازی یازمق لازم کلوب بونکله برابر ارباب مطالعه‌یه کلمسی ایجاب ایدن فکر تدریجاً کله‌جکی جهتله اول قدر قوتی اوله‌مز. حتی اوروپالولرك الحالة هذه هرنوع کتابلرینی رسملی یاپملری اسکی اشکالك شوایکنجی محسناتنك اونودلمامش وبلکی اکا برقاندها لزوم کوسترلمش اولمسی دیمك دکلیدر؟

واقعا اشکال ایله افادهٔ مرامده‌کی شوایکی محسنات بدیهی واشکار ایسه‌ده ترقیات مدنیه‌نك اجباریله کیده کیده انسانلر چین اشکالنده هیه روغلیفده وسائره‌ده اولدیغی کبی برشکلك مستقلاً برمعنایه دلالت ایتمسی درجه‌سنده‌کی ترقیاته دخی قناعت ایده‌میه‌رك حروفات استعماله قدر مجبوریت کورمشدر ۰

اشکال حروفك ابتدا هانکی ملتلر طرفندن استعمال ایدلمش اولدیغی تاریخ یازانلر عندنده مختلف فیه اولوب بعضلری موسی علیه السلامك عبرانیجه برالفبا ترتیب ایلدیکنی ودیکر بعضلری حضرت ابراهیم علیه السلامك سریانی وکلدانی لسانلرنجه حروف هجا ترتیب ایتمش اولدیغنی روایت ایدرلر. بوقبیل روایتلر مدققینك تدقیقاتیله قارشولشدیرلمدقدن صکره نظر قبول ایله تلقی ایدیله‌میه‌جکی درکاردر. زیرا اختلاف یالکز برمنوال محرر ایکی صورتدن عبارت اولمیوب حضرت نوح علیه السلامك اول یازی یازمش اولدیغی وحتی حضرت آدم علیه السلامك دخی کتابت ایلدیکی ده مرویدر ۰

مدققین جمله‌دن اول شوکا دقت ایدرلر که بعض اشکال وتصاویر ایله افادهٔ مرامك مبدئی اولاد ادمك منشأ انتشاری اولان هندستان طرفلرنده اولوب مصره وآمریقایه اورادن کیتدیکی کبی حروف هجانك دخی مبدئی مدنیت اخیره‌نك منشأی بولنان مزاپوتامیا وجواری اولوب یونانستانه واوروپانك سائر طرفلرینه اورادن انتشار ایتمشدر. زیرا اك اسکی یازیلردن یونان حروفی اکر دقت ایدیله‌جك اولسه عبرانی یازیسنك ترسنه چویرلمش اولدیغی کوریلور ولاتین حروفنه دقت اولنسه انلرك دخی عادتا یونان حروفندن آز دیرلمش اولدیغی مشاهده قلنور ۰

قارتاجه‌ده واسپانیاده تافنیکه مهاجرلرینك

اوراره هجرت ایتملرینه دکین حروف هجا فکری مفقود اولوب اوراره حروف هجانك فنیکه‌لو طرفندن کتورلدیکی و اوروپالونك هر طرفنده مستعمل اولان بعده یونان ولاتین واسپانیا حروف هجاسندن اقتباس ایدلدیکی تاریخ نظرنده مسلمدر ٠

یونسانك حروف هجابی مصر طرفلرندن المش اولدیغنی رد ایچون ایراد ایدیله جك بر دلیل وار ایسه اوده عبرانی یازیسی صاغدن صوله طوغری یازلدیغی حالده یونان حروفنك صولدن صاغه طوغری یازلمسی قضیه سیدر ٠ لکن مدققین بوردیه‌یی دخی رد ایتمك و یونان یازیسنك عبرانیدن النمش اولدیغنی نظرلر بمزده بتون بتون اثبات ایلمك ایچون صورت ثبوته وضع ایدرلر که یونان یازیسی الك اول صاغدن صوله یازیلور ایکن مؤخراً گاه صاغدن صوله وگاه صولدن صاغه یازلمغه باشلیوب نهایت صولدن صاغه یازلمقده استقرار بولمشدر ٠

ایشته بنی بشر میاننده حروف هجا استعمالنك شیوعی الك اول مصر وفنیکه طرفلرنده باشلامش اولدیغی هر درلو شبهه‌دن وارسته اولوب انجق سریانی وکلدانی وعبرانی وفنیکه حروف هجاسی کرك قاعده مؤسسه‌لری وکرك شکل حروفی اقتضا اسنجه اوقدر بر برینه مشابهدر که انسان بونلرك هانکیسی هانکیسندن النمش اولدیغنی حکم ایتمکده صحیحاً عاجز قالور ٠

حضرت ابراهیم زماننده کلدانی خلقنك و بعده فنیکه‌لولرك حروف هجابی استعمال ایلدکلری اثبات اولنه‌مز ایسه بیله اولبابده کندیلرنده بر فکر مخصوص اولدیغی البته تسلیم ایدلملیدر ٠ زیرا حروف هجا استعمالی شیوع بولور بولمز بو یرلرده دخی شیوعی کورلمشدر ٠ هله مصرده هیه روغلیف اشکالی اوقدر برساده‌لك پیدا ایلمشیدی که همان همان بونلرك دخی برنوع حروف هجا اولدقلری قبول اولنه بیلور ٠

انجق علی العاده یازی یازمق مصرده بنی اسرائیل میاننده کورلمش وحتی حضرت موسانك توراتی یازمقله مأموریتی دخی بونی تأیید ایلمشدر ٠ واکر بنی اسرائیل یازی یازمقدن بی خبر اولسه ایدیلر کندیلرینه بویله برامر کلیه جکی درکار ایدی چونکه کتب سماویه اهل زمین عندنده معلوم اولمیان برشیئی قاله الیه جغندن وحالبوکه بنی اسرائیل دها مصرده ایکن کندیلرینه مخصوص اسراری اغیارك حل وکشف ایده‌میه جکلری برحروفله یازمقده اولدقلری دخی معلوم بولندیغندن هر صوته دلالت ایتمك اوزره برحرف وضعیله حروف هجابی میدانه چیقارمق شرفنه انجق بنی اسرائیلك لایق اولدیغی جمهور مدققینك تسلیم کرده‌لریدر ٠

بوحاله کوره دیمك اولور که بنی اسرائیل میاننده (حتی حضرت موسی علیه السلامدن دخی دها اولجه) حروف هجا منتشر اولمقله برابر اقوام مجاوره دخی اخذ ایتمش ومؤخراً بونی یونانلولر حروف هجابی کندیلری کلوب مصردن الدقلری کبی فنیکه‌لولر دخی سیاحت بحریه‌ده اولان اشتهارلری جهتیله هرطرفه کوتورمشلردر ٠

مصر طرفلرنده اشکال قدیمه حروف

هجایه مبدل اولدیغی حالده امر یقاده وچینده بو ترقینك نه سببه مبنی مشاهده ایدلمدیکنی ملاحظه ایجاب ایتمز . زیرا بوقاروده دخی بیان ایدلدیکی وجهله اولاد بشرك تعاطیء افکار ایچون محتاج اولدقلری واسطه یه درجهٔ احتیاجلری مدنیتلرینك درجهٔ ترقیسیله متناسب اولوب امر یقالولر بتون بتون حال وحشتده قالدقلری جهتله کندی احوال قدیمه لری کبی واسطهٔ مخابره لرینی دخی ایلرویه کوتوره مامشلردر . چینده کی ترقیات مدنیه یه واقعا بردیه جك یوقدر . لکن انلرك واسطهٔ مخابره جهتنجه دخی برنوع ترقیلری واردرکه اودخی هر بری برمعنایه دال اولمق اوزره درتیوز بوقدر بیك اشکال پیدا ایتمش اولملرندن عبارتدر .

ایشته الیوم الیمزده تعاطیء افکاره واسطه اولان حروف هجا مدنیتمزله برابر شمدیکی درجه سنی یوقارودن بری و یرمش اولدیغمز تفصیلاتدن مستبان اولان صورتله بولمشدر . لکن باقالم خطوطك بوکونکی درجه سی درجهٔ کمال دیمکمیدر ؟

موجود حروف معاینه ایدیله جك اولسه الك مکملجه سی ارمنی حروفی اولدیغی کوریلور . چونکه لاتین حروفنك بنه اولساندن آزمه لسانلری بیله یازمغه مساعدسی یوقدر . زیرا حروف مذکورده (س) و (تا)نك حاصل جمعی اولان (تسه) حرفلری اولمدیغی کبی و (ج) . (غ) وکاف فارسی و (ژ) صدالرینی مشترکات اخراج ایدر (g) حرفی دخی مکاف اولدیغی وظایفی ایفادن عاجزدر . ایتالیانجه ده (c) حرفی (چه) صداسنی اعطا ایدر ایسه ده سائر لسانلرده ادا ایده مدیکندن برقاچ حرفی بریره کتوروب برچه صداسنی چیقارمغه مجبور یت کوریلور . هله حرف مدلرنده اولان نقصان بتون بتون میدانده در الحاصل لاتین حرفی المانجه ایچون بتون بتون غیر کافی بردرجه ده اولدیغی اربابنه معلومدر . نقصانلقده یونان حروفی لاتین حروفندن نقصان اولوب بونلره وسائر حروفه نسبتله ارمنی حروفی اولدقجه مکملجه در .

حروف هجانك مکمل اولدیغنی موازنه ایتمك ایچون الك ساده طریق او حروفله اخر بر لسانی یازارق بعده لسان مذکوره اشنا اولمیان برآدمه اوقوتمقدر . اکر درستجه اوقو یه بیلور ایسه حروف مذکوره نك کفایتنه حکم اولنور بوکون بوقوت بردرجه یه قدر ارمنی حروفنده وار ایسه ده اصل مکمل حروف هجایه یعنی حروف هجا کبی اغزلریمزدن چیقان سسلرك رسم وتصویرینه مخصوص برواسطه نك درجهٔ کماله کوره انك دخی نه قدر ناقص اولدیغی مطالعه یه محتاجدر .

بز بومسئله ده افکاریمزی لایقیله درمیان ایده بیلك ایچون کندی لسانمزی وکندی حروفمزی مثال اتخاذ ایده جکز .

الف بای عربی دکل پ و چ و ژ وکاف فارسی وصاغر کاف و یا کبی اوقونان کاف یائی داخل اولدیغی حالده الف بای عثمانینك اوچ بش حرف نقصانی واردر . تاحرفیله س حرفنك مجموعی بولنان (تسه) حرفی اولمدیغی ایچون (غورغو شفتسه)

کلمه‌سنی بردرلو اربابنك تکلم ایلدیکی کبی
یازامیز . (غورغو شفیجه) یازارز دال ایله
ایله ذال مجموعی اولان بر حرف دخی مکمل
حروف هجا ترتیبی ایچون لازم اولوب لاتین
حروفنك (X) ودوبل‌وه دنیلان (VV)
شکلی دخی لازم اولان حروفدندر . هله
(الماق) کلمه‌سنده اولان قالین لام ایله (لام)
کلمه‌سنده اولان لام الفك فرقلری پك لازم
اولدیغی شبهه‌سزدر . الحاصل موجود حروف
هجایی جمع ایدرك برنده اولمیانی دیکرندن
المق و بعده انسانك اغزنده طبعاً دها قاچ
نوع صوت مخرجی وار ایسه انلری دخی
تدقیق ایتمك صورتیله حروف هجا اکمال
اولنه بیلور .

اوت ! بزده بیلورزکه هرلسانك حروف
هجاسی بالکز کندی اربابنك تلفظ ایتدکلری
حروفه کوره اولوب اجنبی لسانی کندی
اوزرینه مال ایتمز . انجق بو مطالعه بوندن مقدم
برزمانده یعنی هرملت ایچون عالم کندی
وطنندن عبارت ظن اولنان برعصرده
طوغری اوله‌بیلوب بوکون جغرافیا وتاریخ
عموم بنی بشر ایچون مشترك برعلم اولدقلری
حالده اسامی بلدان وذوات ایچون البته
هرنوع حروفه احتیاجمز واردر برجغرافیا
ایله تاریخی بالکز برمثال اوله‌رق ایراد ایلدك
دیپلوماسی دنیلان ومناسبت دولیه اقتضاسنجه
هیچ برملتك مستثنا طوتیله میه‌جغی درکار
بولنان فن وامثالی بولزومی برقات دها تأیید
ایدر .

نه حاجت بوراده مقصدمز حروف
هجانك اکمالنی توصیه اولمیوب حروف
مذکوره‌نك درجهٔ کمالی نصل اوله‌بیله‌جکنی
کوسترمکدرکه بومقصد اوزرنده حروف هجا
نه‌زمان انسانك اغزندن چیقابیله‌جك هرنوع
سس ایچون براشارتی حاوی اولور ایسه
اوزمان مکمل اولور دیه‌بیلورز .

کلملم حرکه وحروف مد جهتنه

برکره لاتین وروم وترکجه وعربجه کبی
حرکه‌سز لسانلرك غیری لسانلرده اولدیغی کبی
هرحرف برحرف مد ایله اوقونملیدرکه هیچ
برلسانك حروف مدی بووظیفه‌یی ایفایه
کافی اوله‌مامقده‌در . واقعا اساس حرکه
درتدن عبارت قالورکه (آ) کبی یوقارویه
چکمك و (ای) کبی اشاغی‌یه چکمك
و (ئه) کبی فتحه اوقونمق و (او) کبی
ایلرو طوغری دورتمکدن عبارتدر . انجق
بونلرك برقاچ‌ده فروعاتی واردرکه الك چوغنه
حالا بزم لسانمز اولا فتحه حرکه‌سنك بداهة
ایکی صورتی کوریلورکه بریسی (ابه) لفظنده
اولان الفك غایت آچیق اولان فتحه‌سی
ودیکری (اکلنجه) لفظنده اولا الفك کسره‌یه
میالجه اولان مائلجه فتحه‌سیدر . ثانیا کسره
حرکه‌سنك اوچ وجهی کوریلورکه بریسی
(ایفا) کلمه‌سنده اولان کسرهٔ طویله
وایکنجیسی (اجر) کلمه‌سنده اولان کسرهٔ
خفیفه واوچنجیسی (اصلاق) کلمه‌سنده اولان
الفك کسرهٔ ثقیله‌سیدر . ثالثا ضمه‌نك درت
نوعی واردرکه بریسی (اولمق) کلمه‌سنده
اولان الفك قبا ضمه‌سی ایکنجیسی (اوزرینه)
کلمه‌سنده اولان الفك اینجه ضمه‌سی اوچنجیسی
(اولمك) کلمه‌سنده اولان الفك آچیق ضمه‌سی
دردنجیسی (اورمق) کلمه‌سنده اولان الفك

قبالى ضمه سيدر . حالبوكه بونلرك دخى
هر برينك ايكيشر اوچر وجهى اولمق لازم
كلوركه اوده (پاشا) لفظنك احاد ناس
عندنده اوقونديغى وجهله الفلرينك قيصه‌جه
اوقونمسيله بر ده بعض كتبه‌نك اوقوديغى
كبى الفلرى اوزاته اوزاته اوقونديغى زمان
كوريلان فرق وجهله هر حركه‌نك اوچ
درجه‌يه قدر اوزادلمسندن عبارتدر . مثلا
كيجه معناسنه اولان (حالى) الفك ويانك
قصر يله اوقونوب بوش معناسنه اولان
(خالى) كلمه‌سنك الف ويا تحديد ايديله‌رك
اوقونديغى كبى .

بوندن صكره الحالة هذه قوللانمغه
باشلامش اولديغمز (?) استفهام (!) تعجب
اشارتلرى كبى اشارتك اول مقدارينه دها احتياج
واردركه بو مقدار افادۀ مرام امرنده نه قدر
حاله كيرمكده ونه قدر وضع وطور كوسترمكده
ايسه او مقدارله متناسب اولور چونكه
لاف سويلر ايكن اعضامزدن هيچ بريسى
قلدانمقسزين يالكز دوداقلرمز ايله سويله
ميوب وجودمزك هر اعضاسيله بيك
اشارتلر ايدرك سويله‌يورز . ايشته
يازيلريمز اراسنده (?!) كبى اشارتلر دخى
حين تكلممزده كوستردييكمز اوضاع يريني
طوتار بناء عليه بو اشارتلر اول درجه‌يه قدر
مكمل اولمليدركه حتى مرامزده هم حروف هجا
ايله يازمق وهم ده مبحوث عنه اولان مسئله‌مزك
الك دقيق مزايا ومؤداسنى كوستره بيلمك ايچون
رسماً تصوير ايتمك مجبوريتندن دخى ممكن مرتبه
قورتلمق ميسر اولسون .

ايشته حروف هجا بو قدره قدر اكمال
اولنور و بر متكلمك صورت تكلمى هر اوضاع
واطوار يله برابر نقش ايديله بيلمك درجه‌سنه
واردير يلور ايسه اوزمان اكا مكمل حروف
هجاديه حكم ايديلور .

﴿ بر يوزينك تبدلات جسيمه‌سى ﴾

اوزرنده كزوب يورودييكمز سطح زمينك
نه‌سنه باقش اولسه‌ق بر يوزونك اوته‌دن
برى هپ بو حالده بولنمديغنى ونيجه تبدلات
جسيمه‌يه دوچار اولديغنى بزه قطعيا اثبات
ايده‌جك پك چوق شيلر كوره بيلورز .

طاغ تپه‌لرنده مديه وايستريديا كبى
بحرى حيوانات قبوقلرينك نه ايشى وار ؟
بونلر اثبات ايتمزمى كه اوراسى بر وقت دكز
ايمش ياخود دكزك ايچنده ايمش ؟ بر التنده
قوجه قوجه اورمانلر ظهور ايديور .
وقتيله بو اورمانلرك ايچنده حيوانات كزوب
يورودييكنى دخى ينه حيوانات مذكوره‌نك
ظهور ايدن كميكلرى اثبات ايديور . بو
بداهته قارشو انكاره مجال قالورمى كه اورالرى
بر وقت سطح زمين دكل ايدى ؟

الحاصل وطنمز بولنان سطح زمينك پك
بيوك و پك جسيم انقلابلر كورديكنى انكار
ايده‌ميز . غرايب طبيعتى تماشا وموازنه‌يه
مراقلى وار ايسه همان بو حالك اسبابنى تحرى‌يه
شتاب ايده‌لم .

﴿ تبدلات واقعه‌نك اسباب موجبه‌سى ﴾

قره‌لرى دكز ودكزلرى قره وقوجه
طاغلرى محو و يرلرينه ديكرلرينى انشا

ایتمك درجه‌سنده تبدلات جسیمه‌یی موجب اولان اسبابك بعض پك قوتلی و پك دهشتلیلری دها وار ایسه ده اك چوغی اوقدر كوچك اوقدر قوتسز شیلردر كه افكار بشریه بادیٔ امرده بونلری استخفاف ایتمك ایستر لكن اثرلرندن كندیلرینه انتقال لازم كلور ایسه متحیر قالمامق ممكن دكلدر .

مثلا غایت سرد بر مرمر طاشی اوزرینه طاملیان بر طامله صودن نه اومارسكز ؟ فقط او بر طامله صو یك دوام تزاید ایله مرمری دلمش اولدیغی كورلنجه البته انسان استغراب ایدر .

تبدلات ارضه سبب اولان شیلر حرارت هوا روزكار و صودر كه بونلر تأثیری پك آز حس اولنان اسبابدن اولمغله تأثیراتی دفعة كوریلان اسبابی ایراد ایتمزدن اول بونلردن مختصر اولسون بحث ایتمك لازم كلیور .

﴿ حرارت ﴾

بالفلسفه حرارت محیی عالمدر . حرارت اولمسه حیوانات و نباتاتده اثر حیات كورلمز ایدی . لكن بزم مدار حیات ظن ایلدیكمز پك چوق شیلر مفنی دخی اولدیغی كبی حرارت ده عینیله بویله‌در .

حرارتك تبدلات ارضه ایتدیكی خدمتك اك بیوك درجه‌سنی قورومش كوللر كوستریر . حس اولنه‌میه‌جق قدر آغر آغر اجرای عملیات ایدر اما مقداری حساب اولنمقدن قطع نظر فقط بر مدت غیر محدوده ایچنده قوجه بر كولی قوب قوری ایدر .

اغاجلری افلاكه سر چكمش بر اورمانی محو ایتمك خصوصنده حرارتك سائر اسباب تخریبیه‌یه پیشرو اولدیغی فن نباتات نظرنده مبرهندر .

﴿ روزكار ﴾

بو بحثده روزكاری بر یوزونی دائما یالایوب تور بوله‌مكده اولان بر قوهٔ تخریبیه اولمق اوزره قبول ایده‌جكز . بو قوت حرارته پی‌رو اولدقدن صكره طوپراقدن قوجه بر طاغی یواش یواش توز ایدرك هوایه اوچوروب ایسته‌دیكی یره فرش ایده‌جكنی طبیعیون حكما كمال اهمیتله موازنه ایدرلر .

هله قومصال اولان محللرك تبدلاتی امرنده اك زیاده خدمتی سبقت ایدن شی روزكاردر . بریتانیاده سن پولده لهٔ ئون نام محلده قوجه بر قریه‌یی تاكلیساسنك چاك قوله‌سنه قدر قوم ایله اورتوب دفن ایتمك معرفتی یالكز روزكارك هنریدر . انكلتره‌ده ژوتلاندده روزكارك بوكبی بر چوق معرفتلری كورلمشدر .

﴿ صو ﴾

ظاهر حالده پك مطیع و منقاد كورینور ایكن عالمده قوهٔ مخربه‌سنك اوكنه طور یله‌میه‌جق شی صودر . بر آقیجی صو ایچون مثلا افریقانك ایچ طرفلرندن كتوردیكی قوم ایله مصرك جهت سفلاسنی تشكیل ایتمك یعنی میدانه قوجه بر ایالتك

اراضی چیقارمق ایشدن یله دکلدر . تفصیلی ایلروده کوریله‌جکی وجهله یالچین قیالرك التنی اویوب برناحیه‌لك محللی بوغمق قوتی دخی صوده واردر .

❊ بو اوچ قوتدن نشأت ایدن اسباب ❊

(سائره)

شو اوچ قوت بربرینه معاونتله بونلردن بعض اسباب سائره تولد ایدرکه انلر دخی عالمك تبدلاتنه خدمت ایدر . از جمله بر بیوك کول ایچنده همت حرارتله پیدا اولمغه باشلامش اولان یوسونلر بیوبه بیوبه برچرزاره تحول ایدرکه اکر کولك عمقی زیاده ایسه التنده صو باقی اولدیغی حالده اوزرنده یدقدرتله یاپلمش برقبه کبی طوپراق وقره تشکل ایدر . بوکبی یرلره (یرالتی کولی) دنیلورکه ایلروده بر تبدل دها ایدرك قوجه کویلری غرق ایدن بونلردر . اکرصو یك عمقی آزایسه اوزرنده ظهور ایدن آغاجلر وسائر نباتات صویی ایچوب بتوره‌رك کولدن اثر بیله قالمز .

بوکا مقابل قومصال اولان یرلرده روزکار یلایه یلایه یاغموردن بریکن صولری محافظه یاخود برنهردن صو هجوم ایده‌جك قدر عمق پیدا ایلدیکی دخی اولور .

هله کوچك دره‌لرك بیوك بیوك طوپراق یارلرینی دوپه‌رك قوروتوب وتوز ایدوب هوایه اوچورمسی حرارتله روزکاره تودیع ایتمسی دخی اسباب تخریبیه جمله سندندر .

ایشته حرارت روزکار صو کبی اسباب دقیقهٔ تبدلاتدن صکره اسباب عظیمهٔ وولقانیه جمله‌دن زیاده تبدیل سطح زمینه خدمت ایلمشدر .

❊ ینار طاغ صدماتی ❊

علم ژه‌ولوژی اربابنه خفی اولمدیغی وجهله طبقات ارضده نیجه معادن مشتعله اولوب بونلرك تحت الارض فیضاناتدقلری میاهك بخاری صیقیشه‌رق مطلقافراره بریر ارامق مجبوریتیله دنیایی صارصارق غایت شدتلی زلزله‌لره سببیت کوستررلر .

ارضك صدمات متزلزله‌سی نیجه طاغلری قیالری ییقوب دوز اوه حالنه قویدقدن بشقه بعض ینار طاغلردن مواد متمیعهٔ وولقانیه دخی خروج ایدرك اطراف وجواره جریان وبعده انجماد ایدر . بوحال اوته‌یه بروبه یکیدن جسیم غرائب تپه‌لری تشکیل ایتدیکی کبی هر کولابوم مثللو نیجه قصبات وقرایی دخی اورته‌رك غیب ایلمشدر .

صدمات وولقانیه‌نك الك بیوك تأثیری دکز ایچنده بولنان اطه‌لردن برطاقنك التی بوشالوب قعر دریایه اینه‌رك غرق اولمسنده بعض کره دخی قعر دریادن یکیدن اطه‌لر چیقارمسنده کوریلور .

ایمدی غایت مختصر برصورتله ارائه ایدیلان بوقدر اسباب تخریبیه اوزرینه نیجه بیك عصرلردن برو روی ارضك کورمش اولدیغی تبدلات جسیمه‌نك نظر اهمیته الممسی بشقه‌جه برایش اولوب بز بوراده تبدلات واقعه‌نك الك مهملرینی وحتی پك یکی اولمق حسبیله وقوعات تاریخیه جمله سنه داخل اولنلرینی ذکر ایده‌جکز .

❊ دکزدن ظهور ایدن اطه‌لر ❊

تبدلات عالمك اك بیوك صورتی قعر دریادن مجدداً جزیره‌لر ظهور ایتمسنده‌در. بونلردن دخی برنجی درجه نظر دقته چارپانی (سپوراد) اطه‌لریدر.

اشبو سپوراد اطه‌لری اق دکزك بحر یونان قسمنده واناطولی‌یه قریب بر موقعده کوچك بیوك اون بشدن متجاوز اطه‌لردر که زمینلرینك هانکی طرفنه باقلسه حالا صویی چکلمش دکز محلی اولدقلری کوریلور. حتی طاغلرینك تپه‌سنده شیطان مناره‌سی دینیلان حیوان بحری قبوقلریله شریدیه وسائر حیوانات بحریه قبوقلری کورلدیکی کبی طاشلری دخی اتحاد وانجماد ایتمش قوملردن عبارتدر.

«ردوس» و «استانکوی» و «قالیمنوس» دینیلان اطه‌لر بونلر ایچنده اك بیوکلری اولوب سائرلری دخی ردوسدن قطع نظر فقط دیکرلرندن پك کوچك دکلدر.

معهذا بونلرك میلاددن قاچ بیك سنه مقدم ظهور ایتدکلری تاریخ نظرنده تعین ایتمامش اولدیغندن بز بونلری دخی کندیمزه مثال اتخاذ ایتمیز. اوکرده (سانتورین اطه‌لری) واردر که انلری مثال اوله‌رق کیمه عرض ایتسه‌لك قبول اولنه‌جغنی بیلورز.

سانتورین اطه‌لری جزایر یونانیه‌دن اولوب غایت حدود جنوبیه‌ده واقعدرلر. بونلر تیرا اسمنده بر بیوك اطه ایله انك اطرافنده برقاچ کوچك اطه‌جقلردن عبارتدر. اك اول میلاددن ۲۳۷ سنه مقدم تیرا اطه‌سی بر صدمهٔ وولقانیه ایله ایکی‌یه ایریلوب تیراسیا اطه‌سی تشکل ایلمشدر. فقط بعض یونان شعراسی شو صدمه‌دن اول بر صدمه ایله اصل تیرا اطه‌سنك دخی دکزدن چیقدیغنی ذکر ایدرلر.

میلاددن ۱۸٤ سنه مقدمنده هیه‌را اطه‌سنی مجدداً ظهور ایلدی و بونك اطرافنده برقاچ کوچك اطه‌جق دخی برابر چیقمش ایدی. دها پك یقین بر وقتده یعنی ۱٤۲۷ سنه‌سنده هیه‌را اطه‌سی ینه برصدمه ایله دها زیاده چیقوب جسامت پیدا ایلدی. اوزمان کویا عظیم الجثه بر حیوانك صودن جان قورتارمق ایچون ایکلیه ایکلیه چبالندیغی کبی بو اطه‌نك دخی ایکلدیسی محیر عقول ایمش.

۱۵۷۳ سنه‌سنده دخی ینه سانتورین جوارنده میقرو قائمه‌نی اطه‌سی ظهور ایلدیکی جهانك معلوم ومشهودی اولمشدر. یالکز بودکل ۱۷۰۷ دن ۱۷۰۹ سنه‌سنه قدر نه اوقائمه‌نی اطه‌سی دخی ظهور ایلدی. معلومات بشریه دها پك چوق اطه‌لرك بویله دکزدن ظهورینی اثبات ایده‌بیلور ایسه ده املمز بر مثال اولدیغنه کوره بزم ایچون برمنوال مذکور الدیغمز مثاللر دخی کافیدر.

❊ طاغ قدیدلری ❊

اوزرنده کی انلری چوروبوب یالکزکیك

قالان انسان کوده‌لری کبی اوزرنده‌کی
اشجار وتراب منعدم اوله‌رق کیك مشابه‌سنده
بولنان یالکز سیوری و یوکسك طاشلری
قالان طاغ کوده‌لری دخی تبدلات سطح
عرض حقنده بیوك عبرتلر النه‌جق شیلردر.
بوقبیل طاغ قدیدلرندن الك زیاده انظار
دقته چارپانلری اسویچره‌ده کائن دیابلرت
جبال عتیقه‌سیدر که اوزرندن ایتمش اولان
غایت جسیم طوپراق پارچه‌لری وایری
اغاجلر اطرافنه یایلمش اولوب جبالك عظامی
مقامنده اولای یرلی قیالر ایپ اینجه اوب
اوزون اوله‌رق یرلی یرنده باقی ایمش. بوحالك
کویا عظیم بریغمور طاغلرك اوزرنده بولنان
قشر ترابی صو یوب المسندن نشأت ایلدیکی
فکره ورود ایدر.

جبال مذکوره حقنده ایراد ایلدیکمز
شوطن پارس اقادمیاسی مضبطهٔ یومیه‌سنك
برقیدندن مستبان اولمش اولوب انجق
بوندن دها اوضحی یرلی برمحررك او لبابده
قلمه الدیغی رسالهٔ مخصوصه‌دن استنباط
ایدرز.

شویله که: پارس اقادمیاسی جبال
مذکوره‌نك ۱۷۱٤ سنهٔ میلادیه‌سی حزیرانده
اوحاله کلدیکنی ضبط ایتمش اولوب محرر
سالف الذکر ایسه ۱۷۱۳ سنه‌سی ایلولنك
یکرمی اوچنجی کونی وقوعبولدیغنی اخطارله
دیرکه:

«دیابلرت طاغنك سقوطی یردن بره
وقوعبولمش برکیفیتدر. طاغلرك
اوزرنده نه‌قدر طوپراق وار ایسه هپسی
صیریلوب ایندی. کوندوزك اورته‌سی
اولدیغی حالده بوانهدامدن حاصل اولان
توز شعاع شمسی اورتوب اورته‌لق
قراکلق کیجه‌یه دوندی. درتبیك مترویه
قدر یرلر طاغك انقاضی التنده قالدی. تلف
اولان قویون وسائر حیواناتك حسابی یوقدر
اینجه انسان دخی تلف اولمشدر.»

فرانسه‌ده کائن صاووا ایالتنده دخی
۱۷۵۱ سنه‌سنده برطاغ منهدم اولمشدر که
طبیعیون حکماسندن (دوناتی) اولبابده
معلومات آتیه‌یی اعطا ایلر.

«بوطاغك التنده بولنان برچوق
تپه‌لر هنوز لایقیله ترکب ایتمامش برنوع
چاقل طاشلریله طوپراقدن عبارت ایدی.
تپه‌لردن برقاچینك اتکلری جوارده کائن
اوچ قطعه کوله منتهی اولور ایدی. بونلر
طاغلرك تملی دیمك اولان یرلری برخیلی مدت
یبوب کوشندکلری کبی ۱۷۵۱ سنه‌سنده
نزول ایدن کلیتلی قارلر اریدیکی زمان التی
میلیون مترو وسعتنده بولنان قطعات
ارضیه‌یی صیروب ایندیری ویردی. اوقدر
توزك زره‌دن حاصل اولدیغنه تعجب اولنور که
برقاچ کونلر برقره بلوط کبی ضیای شمسی
دخی کسمش ایدی. الك اول بوحالی صدمهٔ
وولقانیه‌یه حمل ایتدیلر. لکن بن بالذات
تحریات اجراسیله وولقانه دائر هیچ براثر
بوله‌مدیغمدن بوقاروده ذکر اولنان اسبابه
حمل ایتدم»

ایمدی شوایکی مثال که کوزومزك
اوکنده کبی برصورتله وقوعبولمشدر
واوطاغلرك کیکاری دیمك اولان سیوری
ویوکسك یرلی قیالر که حالا طوریور

البته اثبات ایده بیلورلر که احالهٔ هذه طاغلر ایچنده کوردیکمز یالچین قیالرک دخی بر وقت اوزرنده اورمانلر و حیوانلر وار ایکن هر بری بر سبب اوزرینه صو بیلوب چرچیلاق قالمشدر ·

بونلردن اینان طوپراقلرک نه اولدیغنی اوزون اوزادی یه آرامق لازم کلمز · شدتلی یغمورلر بو کبی بقندیلری و بغندیلری تسویه ایده بیله جکی کبی اقار صولر دخی اوته یه بری یه نقل ایده بیلورلر ·

ارض سیار

شوارالق شونی دخی درمیان ایدهلم · طاغ و بایر کبی محللردن بعضلری دخی بر حرکت مخصوصه ایله موقعنی تبدیل ایدرلر بو حال بر قطعهٔ ارضیه نک قرلمقسزین و بوزولمقسزین بر محلدن حرکتله محل آخره نقل موقع ایتمسندن عبارتدر · بو حالک بر مثالی ۱۸۰٦ سنه سنده ماقونه قریب صولوتره نام محلده وقوعبولمشدر · سنهٔ مذکوره ده بر بیوک یغموردن صکره صولوتره طاغنک اوزرنده بولنان قشر ارض حرکته کله رک بر قاچ یوز مترو مسافه قطع ایلدکدن صکره توقف ایلدی که اوزرنده بولنان کویلر زیاده سیله متزلزل اولدقلری حالده هله بر کونه سقطلق چیقمدی ·

دها غریبی وندیک طرفلرنده واقع غویما طاغنک حرکتیدر · بر کیجه طاغک اوزرنده بولنان خانه لرده ساکن اهالی اویقوده ایکن طاغ حرکته کلوب جوارده واقع اوه یه قدر اینمش اولمسیله ایرتسی صباح خلق کندیلرینی براوه اورته سنده بولنجه دست معنوی قدرت کندیلرینی بر مملکت مجهوله یه آتمش ظنیله خوف وحشته دوچار اولمشلر ایدی · صکره کشف تدقیق ایله حقیقته واصل اولدیلر ·

بز بورادہ یالکز شو ایکی مثالی ایراد ایله اکتفا ایده جکز · انجق بو حال دخی یالکز شو ایکی یه منحصر اولمیوب دها بش اون قدر امثالی واردر ·

طاغلرجه تبدلات سائره

حرکت ارضک طاغلرجه سبب اولدیغی تبدلاته نهایت یوقدر · مثلا بر حرکت ارض بر سلسلهٔ جبالی اورته یرندن آیره رق مؤخرا یغمورلرک دوامیله بقندی محللرینی تصحیح ایدرک اعلا دربندلر بوغازلر تشکیل ایلدیکی پک چوق کوریلور ·

آزان جمله ۱۷۷۲ سنهٔ میلادیه سنده وندیک ایالتلری داخلنده کائن پیز طاغی دخی اورته یرندن آیریلوب فقط بر پارچه سی یقلغله بر قاچ کویی اهالیسیله برابر ستر و دفن ایلمشدر ·

بو بقندیلر کوچک بر ایرماغک مجراسنی سد ایلمش اولدیغندن اوچ آی ظرفنده صولر طاشوب اوچ بش قطعه قریه یی باصمش و بر بیوک کول تشکیل ایلمشدر ·

بوندن بشقه طاغ تپه لرنده بولنان کوچک قیناقلر بویه بویه بولندیغی محلی یرتوب بر بوغاز آچدیغی و بعده عادتا بر بیوک ایرمق صورتنه کیروب آقه رق مجراسی

اوزرنده بولنسان برچوق تپه جكلرى دخى تصحيح ايلديكى پك چوق دفعه لر كورلمشدر ايشته بونلر دخى سطح زمينى برخيلى تبديل ايدن اسباب موجبه دن عد اولنور .

﴿ دكزك صوينى ارتارمى آكسيلورمى ﴾

كرهٔ ارضك شطحنه عارض اولان تبدلات جسميه ميانده دكزك صوينى ازالمش وياخود چوغالمش اولسى قضيه سى طبيعيون حكمانك ذهننى برخيلى اشغال ايلمشدر . بعض محللرده دكز قره يى ترك ايلديكى جهتله دكزك صولرى ازالمش اولديغى وبعض يرلرده ايسه بالعكس دكزك صولرى قره لرى اورتمش اولديغندن چوغالديغى ظن اولنمشدر . انجق يكرمى عصردن برى تاريخك قطعياً وبرمكده اولديغى معلومات عموميه مياه بحرك ارتوب آكسيلديكنى اثباته كافيدر .

واقعا بعض محللرك صولرى قره يى باصمش وبعض محللرده ايسه قره يى ترك ايتمش اولوب انجق بو حال دكزك قره يى بصمسندن وياخود قوملرك دكزى طولدرمسندن نشأت ايلمشدر . نصل كه اكثر بحرلرك سواحلى اوزرنده كوريلان تبدلات دخى بونى بويله جه اثبات ايدر .

﴿ سواحل بحرك تبدلى ﴾

اب التاريخ هرودوت مصر حقنده يازمش اولديغى تعريفاتده كنديسندن اول اومر نام يونان شاعرينك منصب نيلده دكز جهتندن بيوك بركورفز وحتى كورفزك اغزنده برده اطه اولديغى يازمش اولديغندن بحثله كندى زماننده مذكور كورفزك بواش بواش طولمقده اولديغى بيان ايلمشيدى شمدى ايسه بوكور فزك وجودى قالمدقدن بشقه منصب نيل دكزه طوغرى ايلرولمش اولان بربرونه تصادف ايلمشدر . بوحالك سواحل بحرجه الك مهم تبدلاتدن اولديغى مسلمدر .

اناطولى سواحلنجه دخى بوكبى تبدلات ظهوره كلمش والك چوغى انطاليه ومرسين جهتلرنده وقوعبولمشدر . ميله نام شهر جسيمك ساحلى قوم ايله طوله طوله اوزاقلشديغى جهتله برقاچ دفعه لر شهرك موقعى تبديل اولنه رق دكزه ياقلاشديرلمش اولديغى تواريخده مثبتدر .

وندبك كورفزنده ايتاليا جهتنجه دخى بيوك تبدلات كورلمشدر . سطح زمين اول قدر الچاق اولمشدركه رادينو طرفلرنده اكثر يرلر سطح بحردن طوپى طوپى برقاچ متر و مرتفع قالمشدر . بونكله برابر وقتيله محل مذكور دكز كنارنده اولوب حتى برده ليمانى وارايكن شمدى ساحل اوچ ايتاليا ميلى كيرويه چكلمشدر .

بحر محيط اطلاسده بوردودن بايونه قدر ممتد اولان عظيم وقوم صال محلك دكز طرفندن ترك اولنديغى معلومدر . حتى بومحلده متعدد قويلر وليمانلر اولديغى شمدى دخى آشكارا كوريلور . روشل ايله اوسون نام محل اراسنده كى قوجه برقضا دخى دكزدن غصب ايدلمشدر . انجق بوعصر ايچنده دول طرفلرندن جبر نقصانه چالشلديغى

كور يليور .

هولاندا اولكاسنك كاملا دكز اولديغى تواريخده محرردر . وقتيله اوراده نهر و بحرك طالغه‌لرى بربرينه غلبه ايدر ايكن شمدى قوجه بر اولكا اولمشدر . بو همت اول امرده دكزك قوم طاشيوب بيوك نهرلرك دخى بالچيق كتورملرندن عبارت ايدى . زمين بركره اينجه كسب ارتفاع ايلدكدنصكره جرزومدا ثناسنده بعض محللرى صو باصمقده اولسيله اهاليسى دخى اورازه سدچكه‌رك محل مذكورى قورتارمشلردر .

دانيمارقه طرفلرنده دكز بعض محللردن كار و بعض يرلردن ضرر ايتمشدر . ١٦٣٤ سنه سنده نورد شراند نام اطه دكزه باتدى كيتدى . اون اوچنجى عصر ميلاديسنده هولنولاند اطه سنك دخى برطاقم يرلرى غيب اولمشيدى . بوكا مقابل قره جهتنده اوقدر قوم ييغمش واوزرينه اوقدر ياغلى بربالچيق فرش ايتمشدركه شمدى اورالرده الك محصولدار تارلار وچفتلكلر كورلمكده بولنمشدر .

✻ نتيجه ✻

بو ندى قلم القدن املرتبدلات عالمى موجب اولان هرفقره حقنده معلومات مفصله ومفسره و يرمك اوليسوب ارباب مطالعه‌يه يالكز روى عالم دائمابو كون كورديكمز حالده اولميه‌رق برخيلى تبدلات كورمش اولديغنى خبر و يرمكدر . بناءعليه شمدى‌يه قدر تاريخجه معلوم ومقيد اولان مثاللرك ايرادبله مسئله يى اثبات ايدرك حتى بحرمحيط اطلاسينك افريقا جهتلرنده واقع آتور اطه‌لرينى محيط اولان دكزك وقتيله پك اوزاقده اولديغى وجزايرمذكوره التيوكسك طاغلرك تپه‌لرى ايدوكى كبى افكاره دفعة حيرت و يره‌جك مثاللرى دخى ايراده مجبور اولمدق . انجق بوبند مخصوصده ايراد اولنسان هرمثال بشقه بشقه بربند مخصوص اتخاذ ايدلمكه شايان تفصيلاته مستعد اولدقلرندن انشاالله انلرى دخى ايلروده ايراد ايده‌جكز .

✻ كدى حقنده بعض معلومات ✻

اولاد بشردن فرد واحدده اخلاق متضاده‌نك وجودى اكرچه بردرجه‌يه قدر مقتضاى فطرتى ايسه‌ده حيواناتده كور يلان بعض اخلاق مخصوصه‌نك انسانه پك بيوك براورنك اولديغى يعنى اولاد بشرك اخلاق حيواناتى امتحانله كركبيله‌رك وكرك بيله ميه‌رك تقليد دخى ايلديكى برچوق دليللر وسندلر ايله اثبات اولنه بيلور . دلائل سائره‌يه حاجت قالمقسزين يالكزشونكله دخى اثبات مسئله ممكندركه على العموم هر لسانده اخلاق بشرى اخلاق حيواناته تشبيه ايدرك « ارسلان كبى »شجيع « كلب كبى » صادق ومتواضع « تلكى كبى » حيله كاردنيلور .

انسانلر هر وقتده اخلاق حيواناتى تدقيق وامتحاندن خالى قالمدقلرى كبى كديلر اخلاق واحوال مخصوصه‌سى دخى پك بيوك مدققلرك نظر ودقت واهميتلرينى جلب ايتمشدر .

علم حیوانات كدی وارسلان وقپلان
وسائر بر طاقم یرتیجی حیوانلری بر فامیلیادن
اعتبار ایتمش اولماسنه كوره كدی حقنده
ایدیلان تدقیقاتك بر ارسلان و یاخود قپلان
حقنده ایدیلان تدقیق قدر اهمیتی اولهجغی
آكلاشیلور . اوت بوراسی مسلمدر . حتی
علم حیواناتك كدی یی ارسلان فامیلیاسنه
نسبت ایتیوب ده بالعكس ارسلانی كدی
فامیلیاسنه نسبت ایدیشی بافلسه فن نظرنده
ارسلاندن بیوك بر اهمیت ویرلمش اولدیغی
كوریلور . قوت وشجاعت نقطهٔ نظرندن
باقیلور ایسه بلكه فنه بو بابده اعتراضه
جسارت ایدنلر بولنه بیلور . انجق تركیب
وجودی صورتندن فن هر معترضه جواب
ویره بیلور . بز ایسه اخلاق نقطهٔ نظرندن
باقدیغمزده فنی دائما حقلی كورورز .

كدی دیدیكمز حیوانك شكل وصورتنی
هركس كوروب طورمقده اولدیغی جهتله
بوراده تكرار تعریفنه حاجت كورهمدك .
شوقدرینی ایراد ایدهلم كه وحشی و یبانی
اولان كدیلر مدنی وموانس اولنلرندن بر
ثلث قدر دها بیوجك وتوكلری دها اوزون
اولوب آلاجهسی دخی پك نادر اولهرق
اكثریا دوز بیاض و یاخود دوز سیاه دوز
صاری اولور . بو حیوانك قوهٔ سامعهسی
پك قوتلی شامهسی قوتسز باصرهسی
شامهسی نسبتنده اولوب شوقدر وار كه
كیجه وقتی كورمك كندیسی ایچون میسردر .
چكهسنك وچكهسندهكی دیشلرك قوتی
وجودینه نسبتله پك فوق العاده اولوب
پنجهلری دخی قوتده چكهسندن اشاغی
قالمز . پنجهسندهكی پارمقلر حال سكوت
سكونتده قیصه كورینور . انجق
طرناقلری ایله پارمقلرینك طول بوغملری
قیورلمش اولدیغندن قیصه كورینور .
بوقسه حال غضبنده پنجهسنی اچدیغی
زمان پارمقلری عادتا ایكی سانتی متر ودن
زیاده اچیلور واوزار . هله طرناقلری
اوقدر كسكندر كه مثلا برسنور مغلوبك حال
یأسده كلب اوزرینه صولت ایتمی هنكامنده
كلبك دریسنی بچاق كبی یرتمش اولدیغی
كورلمشدر .

كدینك اندامی جزوی بردقتله معاینه
ایدیلهجك اولسه كوریلور كه كدی غایت
آتیك وچویك اولهرق یارادلمش بر حیواندر .
ایاقلرینك التی لاستیق كبی اولهرق وجودی
دخی پك خفیف اولدیغی ایچون كزدیكی زمان
اكر احتیاطلی كزمك یعنی یورودیكنی كیمسهیه
ایشتدیرمامك ایستر ایسه طاول دریسی اوزرنده
كزسه بیله سس چیقارمز . اوك ایاقلرینك
وایاقلرندهكی طرناقلرك قوتی وجودینی
سهولتله قالدیرابیلهجك قدر وحتی دها زیاده
اولدیغی جهتله براز تهلكه كوروبده یأس
قوتی قوت اصلیهسنه انضمام ایدنجه دوز
دیواره دخی طرناقلرینی طاقارق طرمانه
بیلور . هله حركاتی اوقدر متوازندر كه
بالكز پنجهلرینك عرضی قدر كنیش بر یولدن
نه قدر یوكسك اولورسه اولسون كزرده
دوشمز ودوشهجك اولسه بیله مطلقا یولده
كندیسنی طوپلایوب وموازنهسنی بولدیروب
ایاق اوزری دوشهجكندن وبچاق سكرلرنده
اولان قوت وجودینك ثقلتنی چكمكه كافی

اولدیغندن دوشدیکی وقت هیچ بر ظرفنی
انجیتمز .

کدی علی الدوام اویور . لکن
حقیقتده اویومز . بلکه اویوقلار .
کدینک اویوقلامسی شکارینه ترقب
دیمکدر . قرنی آجیقدیغی زمان سرچه
کبی فاره کبی صید وشکاری نه‌لرده چوقجه
کزینور ایسه اورالره کیدوب یاتار اویوقلار .
صید ایده‌جکی شیئ دائما علی الغفله
هجومله صید ایتمک معتادی اولدیغندن
شکاری تمام کندیسنه ارقه چویردیکی
زمان یواشجه قالقار ایاقلرینك پاتردیسنی
ایشتدیرمکسزین یواش یواش صوقولوب
علی الغفله هجوم ایدر . هجومی اکثریا
کندیسندن ضعیف اولان اوزرینه ایدوب
کندیسندن اقوایه دخی هجوم ایلدیکی
کوریلور ایسه‌ده اکر ایلك هجومنده
بر ایش کوره‌مز ایسه ایکنجی حرکتی جان
قورتارر جاسنه فراردر . یاشی بکزه‌مسون
بو حالی عادتا انسان اوغلنك اخلاقنده
بکزر . انسان اولادی دخی قهر وتدمیری
دائما کندیسندن ضعیف وناتوان حقنده
روا کوره‌رك اکر کندیسندن دها قوتلیسی
اوزرینه دخی بر هجوم کوستره‌جك اولور
ایسه ایلك هجومنده بر ایش کوره‌مدیکی
حالده ایکنجی حرکتی جاننی قورتامق
اولور . کدی غایت متکبر ومغرور وحریت
حیوانیه‌سنه پك زیاده منهمك بر مخلوقدر .
بو حال ارککنده ودیشیسنده مساویدر .
بناء علیه هر نقدر عموم حیواناته بر فیض
مخصوص دیمك اولان عشق وهوا
و بو فیضك محرکی صایلان قوهٔ باهیه
وشهوت بو حیوانده دخی وار ایسه‌ده
کبر وغروری اقتضاسنجه ارککی دیشیسنه
ودیشیسی ارککنه دخی یالوارمق ایستمز .
مارت وسائر موسملرده قریشوب ده اجتماع
مجبوریتنه دوشدکلری زمان اولا دیشیسی
عادتا حرب وجداله دعوتی مبین صدالر ایله
ارککلره میدان اوقور . ارککلر دخی بوقبیل
نعره‌لر ایله میدان مبارزه‌یه چیقارلر . عقد
نکاحده کفو یتی ارامق قانون طبیعیسی
بو حیوانلرده دخی کندیسنی کوسترمکده‌در .
زیرا بر دیشینك مبارزه‌یه دعوت حقنده
ایتدیکی نعره‌یه اکر ایکی ارکك اوازهٔ اجابت
چیقارر ایسه محاربه اولا اوایکی ارکك
میاننده تقرر ایدر . بو حالده دیشی یالکز
بر سیرجی اولور . ایکی ارکك بالمحاربه
مغلوب اولور ایسه او دیشینك کفوی
اولمدیغی ثبوت بوله‌رق چکیلور قسمتنی بشقه
یرده ارامغه کیدر . بعض کره بر دیشی
ایله مبارزه ایچون اوچ درت ارکك بر بری
ارقه‌سی صره جنك ایدرك هپسی مغلوب
اولدقدن صکره الك نهایت هانکیسی قالور
ایسه دیشینك کفوی او اولدیغی حکم
اولنور . اندن صکره بیچاره ارکك دیشی
ایله دخی جنك ایتمکه بورجلیدر . اکر
بو عادتلری یالکز صوری بر شی اولسه احتمال که
دیشیلر ایچنده بو یله اوچ درت ارکك ایله
محاربه ایدرك یورولمش وتاب وتوانی کسیلمش
اولان ارککه مرحمت ایدرك دها قولایلقله
رام و یرمکه کوله او بنا یه نائل مرام اولمغه
مساعده ومروت ایدنلری دخی بولنسون .

انجق او مخلوقك بو عادتلری لایتغیر بر قانون
طبیعی احکامندن اولمغله ارکك ودیشی
قارشو قارشویه کلدکلری زمان یکدیکرینی
حربه تشویق ایده جك نعره لر ایله قریشوب
بعده محاربه یه طوتشه رق اکر دیشی غلبه
ایدر ایسه زواللی ارکك مأیوساً ومحروماً فراره
مجبور اولور . یوق اکر ارکك غلبه ایدر
ایسه ارتق چار ناچار ....

هله حمد اولسونکه اولاد بشر
آراسنده کفو آرامق بو قدر کوچ دکلدر .
زیرا هر کونده قان کوده یی کوتورر ایدی .

کدیلر اول قدر صعوبت ومشکلات
کوستردکدن صکره بر ارککه یالکز بر دفعه
رام اولور . ودیکر دفعه لری سائر اثبات
لیاقت ایدنلره حصر ایدرلر . عادت اولور که
کرك ارکك وکرك دیشی کدیلردن
بو یولده بر کوزینی فدا ایدنلر دخی بولنور .
هله آل قانلر ایچنده قالمق همان جمله سی
ایچون عمومیدر . ارککلردن بریسی مثلا
بر یاموق کندیده هوسی اولوبده اثبات
لیاقت ایده مامش ایسه انتقامنی دیشی کدی
طوغردیغی زمان کلوب یاوریلرندن آلور .
عادتا جانلرینه قصد ایله اکل ایدر .
غریب دکلیدر که یاوریسنی بو قبیل ارکك
کدیلرك تعرضندن محافظه ایده میجه اوتوروب
والده سی بالذات اکل ایدر !؟ .

کدی ایله کوپك خانه ایچنده بنی بشره یار
وياور اولان حیوانلردندر . انجق ایکیسی
آراسنده کندیلرنجه نه قدر تضاد وار ایسه
اخلاقلرنجه دخی او قدر معانده واردر .
کوپك علی العمیا اسارتله مألوف اولوب
کدی ایسه بلا قید حریته مجبولدر . بو سببه
مبنی درکه کوپك بر ذاته اسیر اولور کدی
ایسه بر خانه ده عزت ووقار ایله تمکن ایدر .
کوپك کندی صاحبی خانه دن چیقار ایسه
برلکده کیدر کدی ایسه صاحبیله برلکده
کیتمیوب اوراده قالور . اکر کتورر ایسه
کیدر . لکن مطلقا از القده بر اسکی مسکنی
زیارته کلور . کوپك کندیسنی مجروح ایدن الی
یالار کدی ایسه طرمالار . کوپك صاحبی
کندیسنه نه ویرر ایسه آنکله قناعت ایدر .
کدی دخی قناعت ایدر اما کوپك قدر ذلته
تحملی اولمیوب اکر طعامی بکنمدیر یلوز ایسه
قالقار نه بولور ایسه یر . کوپك نره سی
کندیسنه کوستریلور ایسه اوراده اوتوروب
بشقه طرفه دعوت ایدلمینجه کیتمز . کدی
ایسه خانه نك نره سی یموشاق ودها اعلا
ومزین ایسه اورایه کیدوب یاتار وتا طیاق
یینجه اوراسنی ترك ایتمز . شوکا دخی دقت
اولنمشدر که کدی زیاده جه طیاق یدیکی
ومتوالیاً حقارت کوردیکی محلی ترك ایدرك
اورایه بردها آیاق باصمق کبرینه طوقنور .
ینه فوق العاده کبری ویك زیاده غرور
وتعظمی اقتضاسندندر که کندیسنی
اوقشادقلری زمان کوپك کبی وقارینی
براقه رق مسخره لقلر ایتمز بیغلرینی دیکه رك
قویروغنی قالدیره رق اظهار فخر ومباهات
ایلمز . حتی کندیسنی اوقشایانك دها لایقلی
اوقشامسی ایچون بل ویریر یاخود قیچنی
قالدیرر . یاخود باشنی النه مس ایدرك
لسان حال ایله « بوراسنی ده اوقشا » دیر .
همده نه قدر اوقشارلر ایسه او قدر علو

جنابی ارته رق مثلا اوجه انسانك د زنده ایسه قوجاغنه چیقوب قوجاغنده ایسه کوکسنه قدر چیقار .

کدی کوپك کبی مردار اولمیوب اکر صاحبی کندیسنی تمیزلمز ایسه کندی کندیسنی تمیزلر . باخصوص صباحلری یتاغندن قالقدیغی کبی ایلك ایشی کونشه قارشو یاتوب اللریله یوزینی ییقامق ووجودینك هر طرفنی طارایوب پارلاق تویلرینه برقاعده انتظام ویرمکدر . ییقانوب طارانوب توآلتنی اکمال ایتدکدن صکره باشنی قالدیروب برکره اندامنه باقار اوزمان کمال فخر وسروری قولاقلرینی دیکه رك ییقلرینی قبارتمسندن اکلاشیلور .

اسکی ملتلر عندنده کدی غایت سربستی وحریت علامتی ایدی . حتی مصریلر کدی یه برصورت الوهیت اسناد ایدرك طاپمشلر ومعبود اعظملرینی کدی باشلی بر انسان شکلنده تصور ایتمشلردر . برکسه کدی یی اعدام ایتسه اعدام جزاسنه دوچار اولور وبرخانه ده کدی وفات ایده جك اولسه اهلی قاشلرینی طراش ایدرك اوزون اوزادی یه اظهار ماتم ایدر ایدی . کدی یه بوقدر عظمت شبهه یوقدرکه حریته کمال انهماکندن وپك زیاده علو جنابندن واستغنای طبعندن کلمشدر .

« حب الهرة من الایمان » دیه برحدیث شریف روایت اولنمشدر . معنای شریفی مزایا شناسان عندنده مختلف فیه اولمشدر . بعضیلر (حب) مصدری فاعلنه مضاف اولدیغندن بحثله « برآدمی کدینك سومسی علامت ایماندر » دیمش وبعض علما دخی مصدر مفعوله مضاف اولدیغنی قیاس ایدرك (کدی سومك ایماندندر) معناسنی ویرمش ایکی معناسنك ایکیسی دخی عین حکمتدر . زیرا حریت روح اسلامیت دیمك اولدیغندن برکدی بر انسانی سور ایسه مطلقا کندی سربستئ حالنی تقدیر ایدرك کندیسنی خورلامامقده بولندیغی ایچون او انسانی سو یور دیمك اولور . کذلك برادم کدیی سور ایسه کوپکك تبصبص کلبیه سی مقتضاسی مسکنت وذلت اولدیغی ایچون اندن خوشلانمیوب کدینك علوجنابی وسربستئ حالی جهتیله آنی سو یور . دیمك اولور که بودخی حریت پرورلك شانندندر .

{ حکمت }

« اخلاق حیواناتدن عبرت الهجق آدم اکر کدی ایله کوپك اخلاقنك وسطنی بولدیروب ده اویله یاشار ایسه نه دیوژن قدر ذلیل اولور نه ده سقراطك اوغرادیغی بلایه اوغرار » .

حکمادن پاسقالك حیاتله رؤیایی صورت موازنه سی

(حیات بر رؤیا درموت دیمك اورؤیادن اویانمقدر) دستور قدیمنه اك زیاده رعایت ایدن حکمادن بریسی دخی پاسقالدر . پاسقال دیر ایدی که اکر بز بر رؤیایی متمادیا

كوره جك اولسه ق كورديكمز شيئى عادتا حال
بيدار يده كورديكمز اشيا كبى تلقى ايدر
ايدك ٠

حكيم مشار اليه فكرينى لايقيله تصوير
ايچون شويله بر موازنهٔ غريبه ياپار :

(بر صنعتكار اكر كنديسنى قرال
كورسه و بوكا مقابل بر پادشاه كنديسنى
صنعتكار رؤيت ايلسه اوآنده قرال ايله
صنعتكارك حسى بر اولور ٠ يعنى قرال
كنديسنى (صنعتكار قرال) صنعتكار دخى
كندى كنديسنى (برقرال صنعتكار) حس
ايدركه ايكيسنك نسبتى مساويدر ٠ اكر
بورؤيايى اوزاتمش اولسه ق رؤيا ايله
بيدار يتك خارجنده بولنان بر عالم فرض
ايتمك لازم كلوب اوعالمده ايسه قرال ايله
صنعتكارك تماماً مساوى اولديغى حكم
ايدرز)

پاسقالك شو موازنه سندن كنديسنك
حيات ثانيه يه يعنى آخرته دخى ايمانى اولديغى
اكلاشيلور ٠ بوحاله كوره حيات ايله رؤيا
اراسنده ايتديكى موازنه يى مطلقا حيات
ثانيه يى اثبات مقصديله ياپمش اوله جقدركه
طوغريسى بركوزل اثباتدر ٠

حكمادن برقسمى حياتبو حيات ونشئه
بونشئه اولمق اوزره قياس ايدر ٠ حالبوكه
بوحياتك دخى برنوع اويقو وبونشئه نك
دخى برنوع رؤيا اولديغى محاكمه سنده
پاسقالى نه ايله رد ايتمك ممكندر ؟ هنوز
بو رؤيادن بيدار اولمدق كه ! اصل رؤياده
ايكن (پاسقالك ديديكى كبى رؤيانك
تماديسندن قطع نظر برقاچ ساعتلك برنشئه
اولمسيله دخى) كنديمزى عادتا برعالم ديكرده
ظن ايديورزكه اويانمينجه اوعالمك رؤيا
اولديغنى اكلايه ميورز ٠

پاسقالك حيات ايله رؤيايى حس نظرنده
شيئ واحد اعتبار ايتمسى پك متناسبدر ٠
زيرا بوندن شوقدر وقت اول برچشم اهو
ايله حال بيدار يده هم بزم اولمش ايدوكنى
تخطر ايتدكجه يه شوندن بر وقت اول برپرى
چهره ايله رؤياده هم بزم اولمش ايدوكمى
تخطر ايتديكم زمان نه قدر اعادهٔ حال
واستكرار لذايذ ايتمكده ايسه م بريسنى ديكرينه
مساوى بوليورم ٠

برصنف حكما دخى « اويقو كوچك
اولوم واولوم دخى بيوك اويقودر »
ديديلر ٠

اكر اراديغمز شى مناسبت الفاظ ايسه
شو سوزك مشهور ادبامزك اوزنه بزنه
ايراد ايلدكلرى جملهٔ ادبيه لرك كوزليدر ٠

لكن التزام ايلديكمز شى حكمت ايسه
اويقو كوچك اولوم واولوم دخى بيوك
اويقو اولمقده اراديغمز حكمتى بوله ميز ٠
زيرا حيات ايله رؤيانك نسبتى بو ايكى نشئه نك
ايكيسى دخى يكديكرى كبى سريع الزوال
اولديغنى و بزم اصل بوندن صكره
اويانه جغمزى ورؤيايه بكزه ميان برنشئه يه
كيره جكمزى كوستروب اويقونك اولومه
نسبتى ايسه اوكزه برظلمت عدم چيقارمقده در ٠
شو سببدن كه اويقوده اولان نشئهٔ رؤيا
مدت نومه نسبتله بعض اولوب اومدتك
كلى ظلمتى بى ادراكيدن عبارتدر ٠ حالبوكه
مبدا نده موجود اولان برنشئه نك (حيات

ونشئه نك) ضـایع اولدیغنی کورمینجه یه
قدر انك ضایع اوله جغنی استخراج وحکم
ایده مییز . زیرا شیء موجودك موجودیتی
بقای موجودیتی ایچون برهان اولمق کذلك
شیء موجودك موجودیتی زوال موجودیتی
ایچون برهان اوله بیلمکدن دها اول واولادر .
مادامکه روح بناء علیه حیات بناء علیه
نشئه موجوددر بو موجودیتی بقای موجودیت
ایچون برهان اتخاذ ایتمیوب ده زوال ایچون
برهان اتخاذ ایتمك موافق حکمت اوله مز .
اصل حکیم اولان کمسه برازدها صبر
ایتملیدر . صبر ایتملی بو او یقودن اویانملی ده
شمدی کورمکده اولدیغمز رؤیای بیداری یی
اوزمان تعبیر ایتملی .

ب * س

لطائف

بنا معتمدلرندن بریسی اوقویوب یازمه نك
درجه لزومنی حس ایدرك اوغلنی عالم ایتمك
ایچون مکتبه ویرر بیچاره آدمجکز دائما ابنیه
ایشنده بولنه رق خانه سنی اداره سیله
اشتغاله وقت بوله مدیغندن چوجغك ارقه سنه
دوشوب ده مکتبه نه یولده دوام ایلدیکنی
تفتیشه وقتی اولمامغله بو ایشی دخی زوجه سنه
حواله ایدر . ایکی اوچ کونده بر کره
« چوجق مکتبه کیدیورمی اوقیورمی » دیه
زوجه سنه سؤال ایتدیکجه دوامی حقنده
حسن شهادت کوره رك ممنون اولور ایمش .
ارادن برایکی آی کچدکدن صکره وقوعبولان
سؤاللرینه « آه اغا امان نه کوزل اوقیور
کورسدك ! بلبل ! هپ جنتلری جمعلری ده
اوقیور » جوابنی الدقجه ممنونیتندن چوجغی
نصل سوه جکنی بیله مز .

براقشام خانه سنه ارکن کلور . اوغلنی
مکتبدن هنوز کلمش کورنجه « باری شونی
بر یوقلیه ایده یم » دیه اوکنه الوب « اوغلم
اوقو باقه یم نه اوکرندك » دیر . چوجق
ایسه باباسنك بو امتحانندن فوق العاده
ممنون اوله رق « جنتی می اوقویه یم » دیر
باباسندن « اوت » امرینی الجه دیز چوکوب
بر طور مخصوصله صاللانه صاللانه اوقومغه
باشلار :

— جنته وار برخورما ! داللری بورما
بورما ! جنته وار برانجیر ! داللری زنجیر زنجیر !
جنته وار برقباق ! داللری طباق طباق
آدمجکز چوجغك نغماتی اوزرینه متحیر قاله رق
« اوغلم سن الفی اوقومدکمی ؟ » دینجه چوجق
« انی ده اوقودم » دیه رك تکرار صاللانمغه
واوقومغه باشلار — الفدن بیه جك !
سن کدم کویه جك ! کویده قایماق یدم !
کلدم اوه طیاق یدم ! —

بو ارالق زوجه سی ایچرویه کله رك
« کوردکمی اغاجغم اوغلمز نصل بلبل کبی
اوقیور » دیر باباسی ایسه حیرتندن ویره جك
جواب بوله مز .

فرانسه ده انسیقلوپه دی نام مشهور
لغت کتابی جمع ایلدیکی زمان « طلاق »
کلمه سنده طلاق اصولنك رومادن فرانسه یه
کلمش اولدیغنی وخرستیانلقده ایسه بوکا
مساعده اولمدیغنی درج ایلدکله برمجلسده

بونك اوزرينه سوز آچلدقده محرر مشهور وولتر انسيقلوپه‌دى محررلرينى استهزا ايلمش و محررلردن بريسى او مجلسده حاضر اوله‌رق پك اعلا موسيو او يله ايسه طلاقك نه زمان ايجاد ايدلديكنى كرم ايديكزده سزسويليكز ديدكده وولتر دخى شو صورتله جواب ويرمشدر .

« افندى تعيين تاريخده خطام يوغيسه طلاق عادتى همان همان ازدواج عادتى ايجاد ايدلديكى زمان ايجاد اولنمشدر . اولسه اولسه طلاق عادتى ازدواج عادتندن برقاچ هفته صكره اوله‌بيلور . زيرا انسانلر تأهل ايدر برهفته ده زوجه سندن اوصانور اون بشنجى يكرمنجى كونى اورته ده طياق محبتى چيقار نهايت طلاق هنوز ايدلمامش ايسه بيله ايجاد اولنه‌رق مفارقت واقع اولور . »

وولترك اشبو جوابى مجلسجه پك زياده قهقهه‌لر ايله تلقى ايدلمشدر . مؤخراً وولتر قاموس حكمياتنى تأليف ايلدكده بو بحثى ينه تكرار ايدرك خرستيان آيينده طلاقك جائز اولمامسى روايتنى دخى رد ايدرك ديمشدر كه خرستيانلر بزم ايچنده الك زياده فقه آشنا جوستينيه‌ن ايدى كنديسى هم پك ديندار برخرستيان ايدى همده وضع ايلديكى قانونك الك بيوك بعض احكامى اخيراً فرانسه قانوننه دخى اساس اتخاذ ايدلمشدر . جوستينيه‌ن طلاق حقنده وضع ايلديكى قانونده برقارينك قوجه سى اسير دوشمك شو يله طورسون بش سنه قدر مدت محاربه اسيرى قالور ايسه اوزوجك اوزرينه آخرله ازدواج ايده بيله جكنى درميان ايلمشدر . قاتوليك مادامه‌لرى جوستينيه‌نه رحمت اوقوسونلر !

تحف برتجربه

برعرب ايله بر بياضدن حاصل اولان چوجغك حبش رنكنده اولديغى تجربه ايدلمشدر . امريقاده دوقتورلردن بريسى بوتجربه‌يى ايلرو كتوروب شونتيجه‌يى حاصل ايلمشدر .

اناسى بياض باباسى سياه اولان چوجغك رنكى تمام يارم سياه و يارم بياض اولور . اكر برحبش رنكى تكرار بر بياض ايله تزويج ايدرلر ايسه طوغاجق چوجق درتده اوچ بياض و برسياه رنكده اولور . بالعكس بو يله حبش اولان برچوجغى ينه برسياه ايله تزويج ايده جك اولورلر ايسه طوغاجق اوچ سياه و بر بياض رنكده اولور . اوچ بياض و برسياه رنكده اولان چوجغى تكرار بر بياض ايله تزويج ايدرلر ايسه طوغاجق چوجقلر ينك رنكى سكزده يدى بياض برسياه اولور . وسياه ايله تزويج ايدرلر ايسه سكزده يديسى سياه بريسى بياض اولور نهايت سكز پايده يديسى بياض بريسى سياه اولان چوجغى تكرار بر بياض ايله تزويج ايدرلر ايسه انلرك چوجغى اون التيده اون بش بياض برسياه اولور و بونك مقابلى بولنان چوجغى برسياهله تزويج ايده جك اولورلر ايسه اودخى اون آلتى پايده بر پاى بياض واون بش پاى سياهدن عبارت برنك حاصل ايدر .

يعنى ديمك اولور كه برنجى تخمى بش

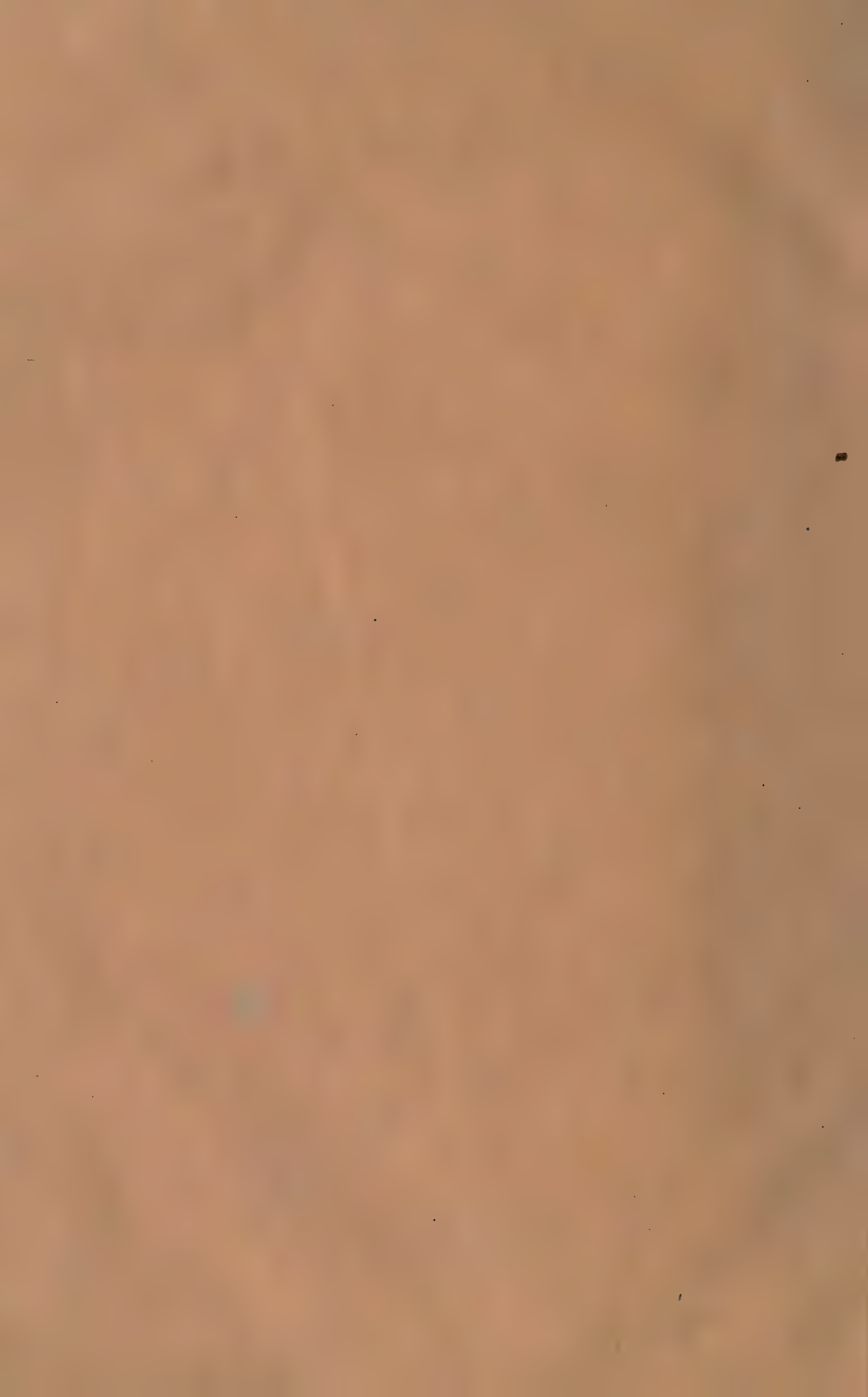
دفعه بیاض مایه‌سی ایله تصحیح ایدیلور ایسه بشنجی چوجق عادتا بم بیاض اولور . و برچوجغه ایلك دفعه اوله‌رق نصف نسبتنده بیاضلق قاریشور ایسه انی بعده درت دفعه دها زنجی مایه‌سیله یوغورملیدر که اولکی سیاهلغنی اعاده ایده‌بیلسون . تجربه‌نك اك غریب جهتی شوکه بویله بشنجی باباسی زنجی اولان چوجقلر بغایت کوزل اولور ایمش !

﴿ تحف بر فقره ﴾

تاتارجغك بریسی برکوبه‌لك اوزرنده خیلیجه سیر وسیاحت ایتدکدن صکره اورادن قالقوب کوبه‌لکك یانی باشنده بولنان برفیلك صرتنه قونمش و برزمان دخی اوراده استراحت ایلمش . انجق تاتارجق غایت نازك اولدیغندن اورادن قالقوب کیده‌جکی زمان حق تشکر اوزرنده قالمسون دیه « فیل برادر ! بن برخیلی وقت سنك صرتنده اوتوروب ازعاج ایلدم . ارتق عفو کزی رجا ایدرم » دیمش !

﴿ فقره ﴾

برفرانسز قاریسنه صورمشلرکه
س - موسیو نیقوله‌یی طانورمیسکز مادام ؟
ج - پك زیاده
س - عجایب
ج - حتی سنلی بنلی سویلشه‌رك بیمز ده تکلیف وتکلف‌ده یوقدر .
س - نه وقتدنبری طانورسکز ؟
ج - اوچ اقشام اول بربالوده کوروشدك‌ده
برانکلیز قاریسنه دخی صورمشلرکه :
س - مستر جونسونی طانورمیسکز ؟
ج - طانیمام
س - عجایب ! هیچمی طانیمز سکز ؟
ج - اوچ بش یرده کورشدك اما .
س - نره‌لرده کوروشدیکز ؟
ج - امریقایه سیاحت ایدر ایکن ایکیمز برواپورده ایدك دائما صالونده برابر بولنور ایدك . پارس سرکیسنی تماشایه کلدیکم زمان اوده برابرایدی حوتل بل آنژده بردائره‌ده یکرمی کون قدر قونشو اولدق . بیوك اوپراده ایکیمز مشترکا برلوجه طوتمش ایدك . فقط نصلسه سنلی بنلی قونوشه‌جق وتکلیفسز تکلفسز کوروشه‌جك قدر طانشه‌مدق .

اخطار مخصوص

آثار قلمیه لرینی انظار عمومیه یه قویمق ایچون تنزلا قرق انبار یمزی واسطه ایتمك استیان ارباب قلم آثار کزیده لرینی برظرف درونده اوله رق کرك باغچه قپوسنده تنبا کوجی حسن اغانك دکاننه وکرك طوغریدن طوغری یه قرق انبار مطبعه سنه ارسال بیوررلر ایسه واصل اولور .

اعلانات

لطائف روایاتك سکز جلدی طغارجغك برنجیسندن اونجی یه قدر جزؤلری ضروب امثالك یدی جزؤیله خواجهٔ اول مجموعه سی وقصه دن حصه فیئات مقرره لریله هر یرده صاتلمقده در .

کائنات نام کتبخانهٔ تاریخك شمدی یه قدر چیقمش اولان مقدمه سیله درت جزؤی هر یرده فروخت اولنور .

قرق انبار مطبعه سنده ترکجه فرانسزجه رومجه ارمنیجه هر نوع کتب ورسائل طبع اولنور . کتاب باصدیراجق اولان ذوات کرامه سهولت اولمق ایچون معارفدن رخصت رسمیه سنك استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور . کتابلرك نفاست طبعیه سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله رق پك آز برزمان ظرفنده اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور .

(دنیایه ایکنجی کلیش) یاخود (استانبولده نه لر اولمش) نامیله حکایه یی حاوی بولنان قرق انبارك حکایه کوزینك برنجی جزؤی طبع ونشر اولندیغی کبی بودفعه ایکنجیسی د[...] نشر اولنمش واوچنجیسی دخی دردست طبع اولدیغندن برقاچ کونه قدر اخراجی مقرر بولنمشد[...]

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر چيقار مجموعه در ٠

صاحبى

{ محمد جودت }

جزؤ نومروسى

٧

مواد مندرجه سى

روما دولت عظيمه سنك ابتداى تشكلى – رەياسيلويا – رموس ورمولوس – رومانك پايتخت حالنه كيريشى – رمولوسك عاقبت حالى ٠

عمر ٠
اخلاق – كبر ومسكنت ٠
قله اوپاترك ترجمهٔ حالى ٠

فيأتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولى شرق مطبعه سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩١

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در .

صاحبی

{ محمد جودت }

—oo—

« جزؤ نومروسی »
۷

فیأتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوج نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

روما دولت عظیمه سنك

ـ ابتدای تشكلی ـ

مسلمدر كه تاریخك هر پارچه سی انسانه بر لذت ویریر . لكن بعض صحیفه لرینك دها زیاده جه لذت ویردیكی دخی انكار اولنه مز . افكارمزه قالور ایسه تاریخده اك زیاده لذت ایله اوقونان صحیفه لرك بریسی دخی روما دولتنك بدایت تشكلیدر زیرا مقدمه سی اساطیر اولینك اك طاتلی واك اكلنجه لی برفقره سی ونتیجه سی دخی وقایع صحیحه نك اك غریبی دیمكدر . حكایات مخیله دن النان لذتی البته برقاج مثلی روما دولت عظیمه سنك صورت تشكلنی اوقومقله حاصل اولور اینانمز ایسه كز براز زحمت اله رق اوقویكزده باقكز .

ره یاسیلویا

ره یاسیلویا روما دولتنی تأسیس ایدن قهرمان مشهور رمولوسك والده سیدر . مزبوره البا طاغلرینك حكمداری بولنان نومیتورك قزی اولوب دها كوچك یاشندن بری صیت وشهرت حسن وآنی هر طرفه منتشر اولمش ونصف درجۀ ربوبیتلرینه خلقك قائل اولدقلری بعض قهرمانلرك بر كون اولوبده بوقزه كوزقویاجقلری تخمین ایدلمكده بولنمشیدی .

عمجه سی اومیلیوس نومیتوراوزرینه هجومله آلبا طاغلرینی كاملا زیر استیلاسنه الدیغی زمان ره یاسیلویا دخی كندی یداغتنامنه كچمش وحالبوكه بویله زهره چهره برقزی قهرمانلردن بریسی كوروبده مفتونی اوله رق ازدواج ایده جك اولورسه طوغه جق چوجغك اخذ انتقامه قالقیشه جغی ملاحظه سی باش كوسترمش اولدیغندن اومیلیوس هنوز درجۀ بلوغه وارمامش وعالمده شیر وتلخ هیچ بر لذت الامامش اولان مزبوره یی حضورینه چاغراروق دنیاده بر مرده زوجه و برقاج چوجغه والده اولمق قدر دغدغه لی هیچ برشی اولمدیغندن وكندیسی كبی كوزل قزلرجان یاقیجی بر قهرمانه زوجه اولمقدن زیاده وستا نام معبوده یه عمرلرینی وقف ایدرك باكر اولدیغی حالده یشامق اولی كوریله جكندن بحثله قزجغزه وستا اغورنده بكریتی محافظه ایده جكنه ومدت العمر قوجه یه وارمیوب وستا عبادتخانه سنده عزلتنشین قزلرله برابر اقامت ایلیه جكنه مكرراً یمین ایتدردكدن صكره عبادتخانۀ مذكوره سوق واقامه ایلدی .

ره یاسیلویا برمدت وستا عبادتخانه سنده قالدقدن وسنی تمام قزلری تصورات كونا كون ایله مبتلا ایدن درجه یه واردقدن صكره ارالقده براومیلیوسك حضورنده ایتمش اولدیغی یمیندن پشیمانلق كوستر ایدیسه ده رفقاسی بولنان دیكر قزلردن « ای ره یاسن بوقدر جاذبۀ حسن وآنله بنی بشردن برقوجه یه وارمامق ایچون ایتدیكك یمینده حنثلیسك آمان او یمینی بوزمه زیرا اكلادیغمزه كوره الهلر بعضیسی سنی پك تحسین ایدیورلر ایمش » دیدكلرینی سمع قبول ایله دكله یوب اووجود نازكترینه انسان الی طوقنمیه جغی

واولسه اولسه اهلرندن بریسی مس ایده بیله جکی عزمنه غیورانه قوت ویرر ایدی .

نهایت برصباح وقتی تمام جرم آفتاب نقطهٔ شرقدن اوج کوستره رك رفته رفته جهانی پرتاب ایدر ایکن قارشودن صقالینه باقیلور ایسه اختیار وبالدیرلرینه وبازولرینه وعلی الخصوص قاتمر قاتمر قاتمرلنمش اولان سینه سنه نظراً برقهرمان شجاعت شعار بلوروب کندی یاننه یاقلاشدقدن صکره اوموزندن قالقانی والندن حربهٔ جانستانی اتنجه برنوجوان پری چهره حالیله کلوب کندیسنك جنك وجدال الههی مارس اولدیغنی وره‌یاسیلویا نامی اوته‌دنبرو سامعه زیب اطلاعی اولوب الیوم ارزوی مواصلت وموانستی ایله کلمش ایدوکنی کندی طورینه مخصوص وقاره برده طور افتقار علاوه ایله عرض ایلدکده ره‌یاسیلویا بو تکلیفی کمال افتخار ایله قبول ایتمش ومارس اوکنده کندیسی ارقه ده جوارده کأن جنت مثال اورمانه کتمشدر .

دها شمس منیر عالمی لایقیله تنویر ایده مامش اولدیغی قدر برمدت قلیله دنصکره ره‌یاسیلویا بام بشقه برحلجان قلبله قوشوب عبادتخانه یه کلدی واوته‌دنبرو خدمتنده فوت ایتمامش اولدیغی وستامعبودینه عرض تعظیمه شتاب ایلدی ایسه ده اوزمانه‌قدر ایتدیکی سجده‌لرده المش اولدیغی لذتی ارتق الامدقدن بشقه کوکلی « سن ارتق مارسك خدمت محرمیتنه کیرمشسك سنك ایچون بعدازین بوقپوده فیض اوله‌میه‌جق محبتنی ارتق مارسه حصر ایتملی » دیمش اولدیغندن اوکوندن صکره یالکز مارس نامنه پرستش ایدر ایدی .

رفقاسی بولنان قزلرك بوسردن خبرلری اولمیوب وباخصوص ره‌یانك مارس کبی برالهه‌یزم محرمیتنه قبول ایدیله بیله جکنی اکثریسی بس بللی حسن وانجه محاسده‌لرندن ناشی قبول ایده‌مامکده بولنمش اولدیغندن متبوعلری اومیلیوسه یالکز ره‌یانك ارتق وستایه خدمت ایتمامکده بولندیغنی خبرویردیلر .

ارادن برمدت دخی بوصورتله کچدکدن صکره برصباح ره‌یاسیلویانك اوطه سندن اوزمانه‌قدر قزلردن هیچ بریسنك رسیدهٔ سمع وقوفلری اولمیان برسس ایشیدیلوب قوشه‌رق باقدقلرنده ره‌یانك یاتغین کبی برحصیره یاندیغنی واوراجقده التون طوپی کبی ایکی ارکك چوجق یوارلنوب اغلادقلرینی کورنجه کیفیتی درحال کندی بیوکلرینه خبر ویردیلر . انك طرفندن دخی اومیلیوسه اخبار کیفیت اولنوب بیچاره ره‌یا تهمت زنا ایله متهم اولدی واومیلیوسك امریله بوایکی ولدزنا برسپته قونیله‌رق تیلیو نهرینه القا ایدلدی .

﴿ رموس ورمولوس ﴾

روما شهر جسیمنك شمدیکی محلی وقتیله غایت کوزل برمرعا اولوب اوزرنده چوبانلر حیوان رعی ایدر ایدی . اشبو چوبانلر میاننده فوستولوس نامنده برچوبان او طرفلرده کشت وکذار ایدرکن براغاج دیبنده غایت جسیم وازغن برقورت یاتمقده اولدیغنی کوره‌رك تمام النده کی صوپایه

طورانغده وخبری اولمقسزین قورتك
قفاسنه ایندیرمك عزمنده ایکن اغاج قاقان
دنیلان برقوشك کلوبده قورتك اوزرینه
قوندیغنی کورنجه عزمنی تأخیرایلدی . زیرا
کرك قورت وکرك اغاج قاقان مارس الهنه
منسوب اولدقلرندن وبوایکیسنك
بریرده اجتماعی مطلقا مارسك برخدمتی
ایچون اولدیغنی بلدیکندن صبر وتأنی واجب
اولشیدی .

برده باقسونکه طونبول طونبول ایکی
چوجق قورتك بچاقلری اراسنده یوار
انیورلر !

بونی کورنجه فوستولوسك عقلی باشندن
کیدوب عجبا قورت چوجقلری پارەلەمدن
نصل قورتاره‌جغنی ملاحظه ایدر ایکن
چوجقلر قورتك ممەسنی اغزلرینه المش
اولدقلرینی واغاج قاقان قوشنك دخی
اغزیله کتورمش اولدیغی غدایی بونلره
ویردیکنی کورنجه بوچوجقلرك مارسه
منسوب اولدقلرینی اکلادی وذاتاً
کندیسنك دخی اولاده حسرت ومحبتی
اولدیغندن ایکیسنی دخی برحال ایله قورتاروب
الدی اوینه کتوردی .

مرقوم چوبانك زوجەسی آققالور
انجیا اشبو ایکیزلری اولاد کبی بغرینه
باصوب بیوتدی وبرینك اسمنی رموس
ودیکرینك اسمنی رمولوس تسمیه
ایلدی .

مکر اومیلیوس رەبانك چوجقلرینی نهره
اتدیغی زمان نهرك طالغەلری تمام شمدیکی
رومایانده سیتی کناره آته‌رق مارس دخی
سالف الذکر قورت ایله اغاج قاقان قوشنی
ایکی اوغلنه دایه تعیین ایلمش ایمش .

چوجقلر بیودیلر . چوبان اولدیلر .
قورت سودی المش اولملرندن ناشی اوقدر
قوتلی ایدیلرکه صرتلری یره کلمز ایدی .
قوتلری قرای متجاورەیه قدر منتشر
اولدی .

برکون آوآنته طاغنده ایکیز قرنداشلر
بیوك بابالری نومیتورك قویونلرینی کودن
چوبانلرایله برغوغا چیقاردیلر . بدیهیدرکه
نومیتور کندیلرینك بیوك باباسی
اولدیغندن نه چوجقلرینك معلوماتی وار
ایدی نه بیوك بابالرینك . بونلرك زور
بازوسنه مقاومت پك کوچ اولدیغندن
چوجقلر برقاچ چوبانی یره آتدیلر . انجق
رموس چوبانلرك النه اسیر دوشوب انلر
دخی کندیسنی حیدود اولمق تهمتیله نومیتورك
حضورینه کتوردیلر . قرنداشی
رمولوس بوکیفیتدن خبردار اولنجه طوغری
نومیتوره کیدوب قرنداشنی طلب ایلدی .
وانك حیدود اولمدیغنی اثبات لازم کلدکده
ایدیلان تدقیقاتدن نومیتورك قزینك اوغلاری
اولدقلری میدانه چیقدی .

ارتق حاصل اولان ممنونیت تعریفه
صیغمز . بونلردرحال بیوك بابالرینك انتقامنی
المغه قالقشدیلر . اوجوارده نه‌قدرطرفدارلری
وار ایسه باشلرینه طوپلایوب کلدیلر
نومیتورك حق حکومتنی اومیلیوسك ید
غصبندن قورتاروب کندی الینه ویردیلر
واومیلیوسی اعدام ایلدیلر .

ایشته تاریخ صحیح نظرنده رموس،

ایله رمولوسك میدانه چیقمالری بو وقعه دن صكره اولوب مذكور ایكی قرنداشلر اندن صكره رومانك شمدیكی موقعنه كله رك اوراده برشهر بناسنی قرارلشدیردیلر . لكن مملكتك كیمك نامنه یاپیله جغی وایچنده ایكی ایكی قرنداشدن هانكیسنك حكومت ایده جكی حقنده قرنداشلر بیننده اختلاف ظهور ایلدیكندن بو بابده تسطیر ایتمكه قرار ویردیلر . زیرا اوزمان بونلر میاننده تسطیر عادتی وار ایدی . بویله بر اختلاف ظهور ایدنجه ایكی مختلف بر یوكسك یره چیقوب هانكیسی دها زیاده قوش كورر ایسه حق انك یدنده اولدیغی تفأل ایدیلور ایدی . ویریلان قرار اوزرینه ایكی برادرلردن رموس آوانته طاغنه چیقوب التی دانه آق بابا كوردی . رمولوس ایسه پالاتن طاغی اوزرندن اون ایكی دانه آق بابا قوشی كورمسیله حق كندیسنه تسلیم ایدلدی . ایشته بو صورتله میلاددن برروایته كوره ۷۶۲ ودیگر روایته كوره ۷۵۳ سنه سنده رمولوس آق بابالری كورمش اولدیغی پالاتن تپه سی اوزرینه (روما) شهرینك اساسنی وضع ایلدی .

﴿ رومانك پایتخت حالنه كیرمشی ﴾

روماشهرنده الحالة هذه اك بنام معمارلری انكشت بردهان وله وحیرت براقان ابنیهٔ جسیمه پك چوق صكره قراللر زماننده یاپلمغه باشلامش شیلر اولوب یوقسه رمولوس پالاتن تپه سی اوزرینه بر كوچك عبادتخانه و برقاچ قیشله كبی شیلر ایله برده حصار دیواری كبی برشی یاپمش ایدی .

قرنداشی رموس كندی تسطیری فنا چیقمسی اوزرینه حدت ایدوب باشنه طوپلادیغی كیمسه لر ایله رمولوس اوزرینه هجوم ایلمش وحصار دیوارلرینی آشمش ایدیسه ده بوغلبه دن مستفید اوله مامشدر . زیرا عسكرینك برچوغی قهرا فرار ایله كلری وبرچوغی دخی مقتول اولدیغی حالده رموس قرنداشی رمولوسك النه دوشه رك اودخی تهورله آنی قتل واعدام ایلمشدر .

بوندن صكره رمولوس باشلی باشنه مستقل وراحت قاله رق عسكرینی وبكی مملكتك سكنه سنی ارتدیرمق ایچون كندیسنه دخالت ایدن قاتلی قاتل حیدود مقوله سنی محافظه وحمایه ایدر ایدی ارادن چوق دنیله جك قدر وقت كچمكسزین طرفدارانی ارتدقجه ارتدی . هله جوار حكمدارلر كندیسنه دخالت ایدن اشقیایی كیرو یه طلب ایدوبده رمولوسك و یرمامش اولدیغی وهركیم كندیسنه دخالت ایدر ایسه تاكه انلرك یولنده فدای جان ایدنجه یه قدر چالیشوب ممكن دكل محافظه دن كیره طورمیه جغی حقنده ویردیكی جوابلر اطرافه منتشر اولدقدن صكره فوج فوج اشقیا كلوب عرض دخالت ایدرلر ایدی .

انجق بوقدر خلق بوقدر عسكر قاریسزلقدن بیزار اولدیلر . قرای متجاوره اهالیسندن نكاح ایله قز ایستدیكجه هیچ

بریسی و برمز ایدی . بونلرك الك زیاده جانلرینی صیقان شی « پراشقیا مقوله‌سنه قیز و رمیز » دیه و یردکاری حقارت امیز جوابلر ایدی . رفقاسی بوکبی حقارتلر اوزرینه محقرلردن انتقام المق ایچون غیرته کلدکجه رمولوس منع ایدرك چیقاجق برایشی اولدیغنی و براز دها صبر ایتملرینی توصیه ایلر ایدی . نهایت بر کون (قونسوالیا) دنیلان بورطی بی وسیله اتخاذ ایدرك رمولوس قرای متجاوره اهالیسنی دعوت ایلدی . انلر دخی عادتلری اوزره قاریلر یله وقزلر یله جولوقلر یله چوجقلریله کلدیلر . عیش ونوش هنکامنده رمولوسك اتباعندن هر بری قاریلردن قزلردن بر بینی انتخاب ایدر ایدی . تمام قفالر کرما کرم اولدقدن صکره رمولوس طرفندن ایدیلان اشارت اوزرینه عسکرلر مسافرلره هجوم ایدرك هرکس برقای بی هر بری برقزی قوجاقله یوب واوموزلایوب حصار ایچنه طوغری فرار ایلدی .

بو وقعه هرکسك ناموسنه طوقنمش ایدی . لکن رومالولرك ناموسلرینه طوقنمق شویله طورسون حتی منفعتلرینه موافق کلدی . انتامنا وغانینا وقروستو مرپوم لاتینلری رمولوسه قارشو اعلان حرب ایلدیلر ایسه‌ده رمولوسك رفقاسی هپ ایدن قازیقدن قورتلمش جری وجنکاور ادملر اولدیغندن مقابله‌دن کیرو طورمدیلر حتی مقابله دکل مؤخراً تجاوز دخی ایدرلر ایدی غانینا قرالی آقرونك خزینه‌سنی یغما ایدرك رمولوس بونکله کیسهٔ ثروتنی طوادیرمشدر .

اندن صکره سابن نام ملتك کوردیلان قسمی تیتوس تاتیتوس نامنده اولان قراللر یله روما اوزرینه هجوم ایدرك بو کوچك وفقط بلالی جمهوریتك وجودینی اورته‌دن قالدیرمغه غیرت ایلدی رومالولر بونلره دخی مقابله‌دن کیرو طورمدیلر . نه فائده که اوزمانلر ومادهٔ قاریلر دخی خدمات حربیه‌ده بولنمسیله رمولوسی ساتورن تپه‌سی اوزرنده بولنان برحصارك محافظه‌سنه مأمور عسکری تاربه یا اسمنده برقزك قوماندا‌سی التنه ویرمش ومز بوره ایسه تیتوس تاتیتوس طرفندن ارائه اولنان التون یله زکاره وسائره‌یه هوسی ایدرك حصارك قپوسنی دشمنه اچمش اولدیغندن سابنلر حصار ایچنه طولمشلردر . بوحال اوزرینه وقوعبولان بوغاز بوغازه برمحاربه‌نك نه قدر دهشتلی اولدیغی ملاحظه‌یه محتاج قالور .

نهایت بعض تواریخ قدیمه‌نك روایتلرینه کوره رومالولرك قاپوب قالدرمش اولدقلری قاریلر وقزلر کندیلرینی قورتارمق غیرتیله اوزرلرینه کلان جنکاورلره خبر کوندروب « اکر مرادیکز بالکز بزی رومالولردن قورتارمق ایسه نافله کلمیکز . زیرا بزانلری سودك انلرك قاریسی اولدق انلر دخی بزی سودیلر قوجامز اولدیلر اکرسز محاربه‌ده دوام ایده‌جك اولور ایسه‌کز بزدخی قوجه‌لریمزی وانلردن طوغورمش اولدیغمز چوجقلریمزی سزك سلاحکزدن محافظه ایچون کوکسمزی اچار سزه قارشو جنکه

کیدرز » دیمش اولدقلرندن الك اول سابنلر تكلیف اولنان مصالحه یی قبول ایلدیلر .

حتی سابن قرالی ایله رمولوس صكره اتفاق ایدوب روما ایله سابن مملكتلری حكومت متحده صورتیله اداره اولنمغه باشلادیلر . انجق ارادن برمدت دها كچدكدن صكره تیتوس تاتیتوس اوازاتلر طرفندن قتل اعدام اولنمغله رمولوس انك ممالكنی دخی كندی ممالكنه ضم والحاق ورومایی پایتخت اتخاذ ایلدی .

﴿ رمولوسك عاقبت حالی ﴾

رمولوس رومادە اوزون اوزادی یه حكومت سورمش وسیاسی وعسكری برطاقم اصوللر دخی قویمشدر . واقعا رومانك اوزمانكی اصول وقوانینی دخی اولبابده بربند مخصوص یازارق كوسترلمكه شایان شیلرایسه ده بوراده مرادمز روما نك ابتدای تشكلی اولدیغندن یالكز انكله اكتفا ایلدك .

مومی الیه رمولوسك مدت ادارەسنده روما شهری غایت انتظامسز و برصورت غیر مطردەدە اوته یه بریه یاپلمش اولان اوفاق اوفاق خانەلردن عبارت ایدیسه ده محاربه دن عودت ایلدیكی زمان هركسك اغتنامكردەسی النده ویااوموزنده اولدیغی حالده سوقاق اطلاق ایدلمسی جائز اولمیان خانەلر ارالرندن كچر ایكن قادینلرك وقزلرك ایتدیكی القشلر بیاغی برحكمدار حقنده ایدیلان الشقلری آكدیرر ایدی .

بعض مورخلرك روایتنه كوره ایشته اواشقیاقومنك رئیسی بولنان رمولوس اوتوز یدی سنه حكمدارلق ایتدكدنصكره میلاد عیسادن ٧١٦ سنه مقدم وفات ایلمشدر .

اساطیرالاولین زعمنه باقیلورایسه رمولوس برشباط آننده عسكرینی رسم كچیدصورتیله اوكندن كچورر ایكن بردن برەبر بالوط كلوب كونشی قپامش و بلوط ایچندن باباسی مارس آتشدن برعربه یه بنمش اولدیغی حالده اینوب اوغلنی الەرق برهوا اولمشدر . لكن مورخلرك ظن وتخمینلرینه كوره رمولوس اواخرحكومتنده اوائل حكومتی كبی طورانمیوب هر بری ایپدن قازقدن قورتلمه رفقاسنی طارلتمش اولمغله ینه كندیسنك تشكیل ایتمش اولدیغی سناتو اعضاسی اوزرینه هجوم ایدرك وجودینی لقمه لقمه ایتمشلر و بوصورتله مفقود ونابدید ایلمشلردر .

ایشته رمولوسدن صكره نوما وسائر قراللر وقونسوللر محاربات متوالیه ایله رمولوسك مملكتنی جهانكیرانه بردولت جسیمه نك پای تختی ایتمشلردركه بوكونكی كونده دخی شهرمز كورك ابنیهٔ عالیه سیله زینت ومعمور یتی محیر العقولدر .

﴿ عمر ﴾

آفریقا ایچنده « باعوباب » دنیلور برجنس اغاج واردركه كرهٔ ارض اوزرنده بولنان اغاجلرك الك جسیمی والك معمریدر . علم نباتاتك روایتنه كوره بواغاجك ساقلری اویولوب تجوف ایتمش اولمقله درونده بر قاچ اوطه وصفه بولنەرق عادتا قوجه بر خانه یاپیله جق قدر كنیشدر . الحالة

هذه علم نباتات علماسنك زيارت
ايلدكلرى بعض باعو بابلرك التى بيك سنه
قدر معمر اولمش ايدوكى تخمين ايدلمكده در .
مدققين حكمادن غرايب فطرتى تماشا
ايچون سياحته چيقمش اولان بر ذات افريقاده
سير وسياحت ايدر ايكن يولى مذكور
باعو باب اغاجلرى سمتنه اوغرامقله
كيدر اغاجلردن بريسنك التنده اوزانور
ياتار .

بو صنف ذواتك هر نه يى مشاهده
ايدرلرسه برنظر مخصوص امعانله
مشاهده ايده جكلرى ومشهودات واقعه دن
نه قدر دقايق حكميات استدلال ايليه جكلرى
محتاج تفصيل اولميوب بالخصوص باعوباب
كبى اطول عمرندن ناشى اولدیغى يرده طبيعتك
نيجه انقلاباتنى كورمش وكويا هر ياپراغك
برحركتيله سركذشت احوالندن بريسنى
حكايه ايديور ظن اولنمقده بولنمش اولان
برغريبهٔ بى مثلى نظر حيرتله مشاهده ايلديكى
زمان سالف الذكر حكيمك نصل تصورات
ايله نه قدر عميق مطالعاته بولنه جغى ادنا
ملاحظه ايله معلوم اولور .

حكيم مشاراليه تصورات ومطالعاتنه
وسعت ويرديكجه ويرەرك بو اثناده ذهنى
برنقطه اوزره استقرار ايلدى كه او دخى
بشرك عمريدر .

« بزده دنياده عمريمز وار ديورز ؟
حتى الك غريبى شوكه حقنده دعاء خير
ايده جكمز برآدمه — عمرك چوق اولسون —
ديورز ! ذاتاً عمرمز نه دن عبارتكه چوق
اولدیغى زمان نه قدره بالغ اوله جق ؟
ابناى نوعمزدن بيكده قاچى يوز ياشنه
بالغ اوليور ؟ — عمرك چوق اوله — ديه دعا
ايتديكمز ذات ايچون اولسه اولسه شو يوز
سنه لك عمرلردن بريسنى استدعا ايتمش
اوليورز . هيهات ! بوده عمردنمى صاييلور .
ايشته التنده ياتديغم شو اغاج آلتى بيك سنه
عمر سورمش بو عمره نسبتله بزم اوزون ديه
استدعا ايلديكمز عمر نه قدر قيصه در ! »
مطالعه وتصورندن قوپوشه رق « الله الله
بز نه قدر احمق نه قدر ملاحظه سز برشى
ايمشز ! باقسه ك آ ؟ شو باعوباب اغاجى
التى بيك سنه نبرى دنيا يوزنده عمر سورمش
واقعا كيم بيلور يازك شدتلى صيجاقلرندن
وافقك كويا كنديسنى كوكندن قوپاروب
اتاجق قدر شديد روزكارلرندن وكنديجه
دها نيجه بلايا ومصائبدن مضطرب
اولمش ايسه ده نيجه بيك شام
وسحر طلوع وغروبك حيرت بخش عقول
اولان تماشاى جليلى ايله دلشاد وكيم بيلور
نه قدر نسيم لطيفك آچيق صاچيق اولان
كوكسنه باغرينه طوغرى يوفور يوفور
وزانيله فرحناك اولشدر . ايسته يه جك
ايسك جناب اللهدن بارى بويله برعمر
استه لى بز . نيله يم اويوز سنه لرى كه بربلا
ومصيبت بى التحكم ايتديكى زمان برسعادت
ورفعتك انك آجيسنى چيقارنه بيله جك قدر
امتدادى اولميوب درحال موت ديدكلرى
ظلمت هائله كوزومك اوكنه چيقارق
بنى محروم ومتحسر براقمقده در . نيله يه يم
يوز سنه لك عمرى كه ..... يوق يوق
كنديمى ضعفه قاپدردم بنه آدم اوغلى

اولدیغمی کوستردم ! زیرا یوز سنه‌لك عمری دخی استخفافه باشلادم . حالبوکه هرنه‌زمان عقلمه کلور ایسه تحسرینی تجدید ایلدیکم عمر طویل بو یوز سنه‌لك عمر طویلدر او یوز سنه‌لك عمر که اوده هرقوله میسر دکلدر . اویله دیمالی . عمر طبیعی بی التمش اعتبار ایدوب ده‌نیله‌یم او التمش سنه‌لك عمری دیملی . و بونکله برابر بکرمی بشنده ظلمت موت ایچنده غرق وغایب اولنلری یاد ایله اکر اذعانمز ایچنده اولو بده شو باعوباب اغاجنك عمری کبی عمرلری بزم عمرمز ایله در پیش ایدرایسه‌ك ارتق انسان اولدیغمزه صحیحاً پشیمان اولملی باشیمزك چاره‌سی نه ایسه آنی ارامالی » وادیلرینه طوغری چیقدقده باشی دونر وکوزلری قرارر کبی وجودنده برحال حس ایتمکه باشلادی .

نظرنده برقاچ کره‌لر جهان سیم سیاه برزندان کسلدی برارالق بوحال ملك‌الموتك کندی باشی اوجنده قنا د کره‌رك ضیای شمسی ارتق نظرندن ستر ایتمکده اولمسندن عبارت ایدوکی ظننه دوشدی . دیرکن عقلی باشنه واورته‌لغك حالی یرینه کلدی . یرینه دکل کمندیسنی اولکندن دهاراق دها ضیادار دهالطیف برکوندز ایچنده بولدی .

باعوباب اغاجی هپ قارشوسنده طورر ایدی . طورر ایدی که اغاجك قووغندن نظیف وظریف براختیار ظهور یله سلام ویره‌رك کلدی یانته اوتوردی .

اختیارمی چیقدی ?

اختیار اما نصل اختیار ? سود کبی صقالی کندیسنك باعوبابدن دها مسن اولدیغنه دلالت ایدر . لکن بوزنده‌کی طراوت و تازه‌لك اعضاسنده‌کی قوت ودنجلك اون بش اون یدی یاشنده‌کی بردلی‌قانلوده یوق‌ایدی بادئ نظرده کوزه چار پان اختیارلغی کندیسنی چهره‌سی چاتق حتی چاتقلغندن ناشی بروننك قالاقلری قپارمش ناصیه‌سی برونی اوزرینه یقیله‌رق کوزلرینی ده اورتمش ظن ایتدیرر ایدی . لکن نوجوانلرده دخی مثلی نامشهود و بورادە تعریفی ناقابل بر بهجت وآن یوزنده اوقدر بشاشت اوقدر شطارت تصویر ایدرایدی که اختیار چالمدن اوینایه‌جق ظن اولنور ایدی بزم حکیم بوذات شریفی کوردیکی کبی هیبت اولاسندن خوف ایده‌جکی کلدی ایسه‌ده بهجت متعاقبه‌سندن کوکلنه برفرح کله‌رك استقبالنه مسارعت کوستردی برابر اوتوردیلر . صحبته باشلادیلر .

شاب مشیب — نه او ارقداش ? چهره‌کی قاچق کوریورم .

حکیم — هیچ برادر .

یوق یوق حالکی فنا کوریورم . بندن صاقلامه .

— نه‌صاقلایم ? شو باعوباب اغاجنك عمرینه نسبتله بنی بشرك عمرنده صفردن بشقه برکیت کورمیورم ده اکا جانم صقلدی .

— بنی بشرك عمرینه نسبتله بواغاجك عمرینی چوقمی کوردك ?

— کورمزمیم یا !

— عجایب ! هیچ عمر دنیلان شیئك آزی چوغی اولورمی ?

ــ تحف ! هیچ عمر دنیلان شیئك آزی چوغی اولمزمی ؟

ــ غالبا ذهنك پك پریشان اولمش ده ادارهٔ افکارده قدرهٔ ك قالمامش .

ــ نیچون ؟

ــ باباقسهك آ عمر دنیلان شیئك آزی چوغی اولور دیه حسابمز کتابمز مرلداتوب یاتیورسك .

ــ جانم ! عمر دنیلان شی برمدت وقتدن عبارت دکلمی ؟

ــ دکل اما اویله اولسون

ــ وقتك مدتك آزلغی چوقلغی اولمزمی ؟ برساعت مدت یوز ساعت مدته مساومیدر ؟

ــ غریب نسبت !

ــ نیچون ؟

ــ غریب نسبت یا ! عمر دنیلان شی وقتدن مدتدنمی عبارتدر . اکر اویله اوله‌جق اولسه اکا .. عمر دیمزلر ایدی « وقت » یاخود « مدت » دیرلر ایدی . اکر سن کرهٔ ارض اوزرنده بو باعو بابك بولندیغی مدت قدر بولنمق ایستدیور ایسه‌ك کندیکی تحجیر ایدرسك . اونبشیك سنه چوروییوب قالورسك .

ــ بونی نه‌یپایم یشامدقدن صکره

ــ ها ! دیمك اولیورکه ارادیغك شی حیات ایمش . اویله ایسه عمری وقته زمانه مدته نیچون قیاس ایدیورسك آرادیغك شی حیات ایسه اوزونلغی قیصه‌لغی نیچون دعوا ایده‌یورسك ؟

ــ آبرادر حیاتك اوزونلغی قیصه‌لغی اولمزمی ؟

ــ بو آدمه لقردی اکلاتمق مشکل اوله‌جق ..... سن قاچ یاشنده وارسك ؟

ــ قرق بش

ــ شمدی‌یه قدر دنیا یوزنده کچوردیکك مدتی شویله برکره نظر دقتك اوکنه کتیردیکك زمان سکا قاچ کون یشامش قدر کلیور ؟ . اما چوجقلغی براق حکیمانه حساب ایت .

ــ آه برادر اوچکون قدر یشادم کلیور .

ــ تمام بو سوزکی‌ای بلله . اونوتمه . فقط شمدی‌یه قدر ایتدکلریکی یاپدقلریکی کوردکلریکی نظر دقتك اوکنه کتیر بودنیاده ذوق ایتدیکك زمانلر اولدی یا

ــ البت

ــ اکا شبهه یوق . ذوق ایتدیکك زمانلرده اولدی مکدر کچوردیکك وقتلرده اولدی . کنجلك دنیلان برزمانك اولدی که اخلاق و دیانت حقنده سکا ایدیلان توصیه‌لری بکنمز ایدك . اویله شیلرك پك بوش شیلر اولدیغنی و یالکز انسانی تلذذات وراحت مادیه و معنویه‌دن منع ایچون ایجاد ایدادیکنی محاکمه ایلر طورر ایدك . دیکر انسلر پك بوش شیلر اولمیوب سنك اولمابده‌کی فکرك پك بوش اولدیغنی اکلادك تائب و مستغفر اولدك . برارالق خدمت ملیه‌ده ده بولندك اولندك بارقلندك . چولوغك چوجغك اولدی . چوجغك اولدیغی زمان سنك عمرك ایچندن برعمر دهاپیدااولدیغنی کوردك بو بدیعه‌یی نظر خبرتله تلقی ایلدك . قاچ

دفعه‌لر قیش کوردك که طبیعت تبدیل خدمت ایدرك کویا عالمی اولدورمکه چالیشورمش ظن ایلدك . دیرکن موسم بهار کلدی طبیعتك عالمه بخش ایلدیکی حیات تازه‌یی ده کوردك . حاصلی پك چوق شیلر کوردك کچوردك . اویله دکلی ؟

— اوت افندم

— شمدی شو موازنه‌یه ایی دقت ایت که احوالی سن ده بویله‌جه کوروب کچوردك اون یاشنده‌کی چوجقده طقسان یاشنده‌کی حریفده .

— یوق اما ! موازنه‌نك بو جهتی اولمدی

— پك اعلا اولدی . صانکی سن اون یاشنده‌کی چوجق سنك قدر کورمدیکنی وطقسان یاشنده‌کی اختیارك سندن چوق کوردیکنی می دعوا ایده‌جکسین ؟ ایشته بوده برخفت . بوده برجهالت . انسان دائما کوردیکی شیئی کورمش ویالکز کوردیکی شیئك محافظه سنده منحصر بولنمشدر . سن اون یاشنده ایکن هنوز چواق چوجق صاحبی دکل ایکن « آه اولدیکم زمان چواق چوجقمدن آیریله‌جغمه کاشکی اولمسه‌مده انلرله برلکده یشایوب کیتسه‌م » دیرمی ایدك ؟ دیمز ایدك‌یا . نصل که شمدی طورونلرك وانلرك چوجقلری اولمدیغی جهتله اولذتی دها کورمامش اولدیغکه مبنی انلر ایچون حیفلنمیوب یالکز دنیاده شمدی‌یه قدر المش اولدیغك لذتی غیب ایدرم دیه حیفلنورسك . اویله‌می دکلی ؟ حکیمانه دوشونده اویله جواب ویر .

— اوت اویله

— ایشته دنیاده هم اوچکون قدر یشامسسك هم‌ده هرشیئی یعنی کوزدکاریی کورمش‌سك . حالبوکه اون یاشنده‌کی بر چوجق دوشوندیکی زمان کندیسنی هنوز اوچ درت کوندنبری یاشایورم دیر واودخی دنیاده او بوتجقلر میونجقلر برچوق شیلر کورمشدر طقسان یاشنده‌کی برآدمده دوشوندیکی زمان ینه بویله اوچ درت کون یشادیغنی حساب ایدرومشهودات واقعه‌سنی هپ بو اوچ درت کون ایچنده کورمش کبی اولور ؟

— اوت باقلسه اویله‌در .

— باقلسه ده اویله‌در باقلمسه ده اویله‌در . اویله ایسه عمرك اوزونی قیصه‌سی نره‌ده ؟ بومشافهه اوزرینه برم حکیم دور اندیش باشنی قوینونه صوقارجه سنه مراقبه‌یه واروب دوشونمکه باشلار . دوشونور دوشونور شاب مشیبك سوزینی رد ایده‌جك هیچ برشی بولمز . کچمش زمانلرندن الام واندوه ایچنده کچورمش اولدیغی وقتلرك اضطرابنی تکرار حس ایده‌مز . کذلك ذوق وصفا دملرینك لذتنی اعادهٔ حس ایتمکه چالیشور ممکن اوله‌مز . « اوت صحیح اویله ایمش . برکون یشامقده بر ایمش بیك ییل یشامقده حتی هیچ بودنیایه کلمامکده بر ایمش » دیه مطالعه سنده اوزانور کیدرز . دیرکن یانه‌ده‌کی حکیم صحیح مراقبه سنی اخلال ایتدیره‌رك :

— دوشونیورسك‌یا ؟ ینه عقلکه بر شی‌می کلدی .

— خیر سزه حق ویریورم . نه قدر حقلی سویلدیککزی ذهنمده یرلشدیریورم . حق یدیکزده ایمش برکون یشامقده برایمش بیك ییل یشامقده حتی بودنیایه هیچ کلمامش اولمق ینه برایمش .

— اویله اما نظر دقتدن اوزاق طوتلیه جق برشی دها وار . « برکون یشامقده بر ایمش بیك ییل یشامقده » دیر ایسه‌ك عمره ینه برمدت کسمش اولورسك بر انسان عمری قدر یشامق هب براولدیغنی اعتقاد ایتملی و بوبر انسان عمری نه قدراولدیغی سؤال اولنورسه ینه بر انسان عمری قدر اولدیغی جوابندن بشقه جواب و یرمامل . عمرلر بیننده بشقه بر اولچو یوقدر . هب اولچیلر بر اولچیدر حتی یالکز انسان عمرینك اولچوسی دکل . عالمده نه قدر ذیروح وار ایسه هپسنك عمری بر عمر هر عمرك اولچوسی ینه بر اولچودر . بودقیقه نك فرقنه وارمق ایستر ایسه‌ك هایدی سنکله بریره کیده‌لمده بر تماشا ایده‌لم دیوب حکیمی برلکده الدرق بر یره کیدرلر . لکن بریره کیدرلر دیدیکمزه باقوب ده استانبولدن بروسه‌یه ویاخود قونیه‌یه کیتمك کبی بر معنا اکلامیکز . اولدقلری یردن قلداندقلری حالده بریره کیدرلر . نه باقسونلر ؟ قوجه بر اولکا شهرلر ! شهرلرنده قصبه‌لرنده قلعه‌لر استحکاملر برچوق اهالی . قزلری ده وارار ککلری ده کوزللری ده وارچرکنلری ده . اختیارلری ده وار کنجلری ده . اصنافی اخذ واعطاسنده رنجبری چفتنده چبوغنده . برطرفده عاشق عاشقه‌لر معاشقه ایدرلر . دیکر طرفده ولیمه جمعیتلری اولوغسه جمعیتلری . برطاقی ایسه قاریسنی تطلیق ایتمك ایچون محکمه‌یه کیده‌یور . بعض خانه‌لردن جنازه چیقمش . حاصلی برامدورفت برتك وتابش برحرکت بر قیامت که ماحشرالله !

بزم حکیم بابا بویله اوتوروب طوردیغی یرده‌جوریاداق کیرمش اولدیغی شوعالمك حالنه شاشوب قالارق رفیقی ایله برابر برحوتله ایندیلر برقاچ کون ارام واقامتدن صکره کویدن کویه سیاحته باشلیوب نه‌لر کوردیلر نه قدر غرایب تماشا ایلدیلر که یازمق لازم کلسه بر کتاب طولار ایدی . بونلر برکوییه مسافر ایکن هرطرفدن منادیلر ندا ایدرك بر عظیم دشمن اردوسنك هجومنی خبر و یردیلر هرکس قلعه‌لره طولادی بونلردخی برقلعه‌یه قپاندیلر . واقعا دشمن کلدی . محاربه باش کوستردی . طرفیندن قان کوده‌یی کوتوردی . ظفر ممکن اوله‌مدی . قلعه‌یی ایلرجه محاصره ایلدیلر . ینه ظفریاب اوله‌مدیلر نهایت مصالحه ایدلدی . دشمن دفع اولدی کتدی . نتیجهٔ کلام برقاچ سنه قرار قیلدیلر .

لکن بزم حکیم سیاحت ایلدیکی شو عالمده اوقدر خارق العاده برشی کورمز ایدی . . شاب مشیبك برعالم غریبده عجایب تماشا ایده‌جکلرینی اولجه خبرویرمش اولدیغی حالده بوخبردن براثر چیقمدیغنی کوره‌رك منتظر اولور ایدی . نهایت برکون کیفیتی کندیسندن استعلامه مجبور اولدی . صورار صورمز شاب مشیبك چهره‌سی قاچوب لونی متغیر اولدی . « سن هنوز بر

شی اکلایه‌مه‌دکی ؟ کل اویله ایسه سکا اکلاته‌یم » دیه‌ینه شدرحل ایتمکسزین اوایکی باعو باب اغاجنك التنده کندیلرینی بولدیلر اوراده شاب مشیب بروجه آتی بیان حاله باشلادی .

« سیاحت ایتدیکمز عالم نه‌سی اولدیغنی اکلایه‌مدك اویله‌می ؟ (باعو بابك قووغنه دوشمش اولان ذباب جمعیتنی ارائه ایدرك) ایشته بز بو جمعیتك ایچنده ایدك کوردك یا انلردخی بزم جمعیت بشریه کبیدر . جمعیت بشریه‌دن برکونه فرقلری یوقدر ایمدی بیلمش اولکه بونلرك عمری برکوندن برهفته‌یه قدردر . بو برکوندن برهفته‌یه قدر اولان عمر ایچنده طوغارلر بیورلر قزلرینی ویا اوغللرینی اولندیررلر . زمان اولور که جنك وجدال ایله کچر زمان اولور که صلح ومسالمتله مرور ایلر . اهالیسنك مکدر ویا مفرح اولدقلری زمانلرده واردر . بعضیسی طول عمرله اختیار اولور بعضیسی کنج قالور . احتمال که ایچنده ده سنك کبی بر احمق اوزون عمر نیازنده بولنور لکن سن اوزون عمری یوز سنه قیاس ایدر سك ده باعوبابك التی بیك سنه عمرینی ارزو ایدیله جك بر عمر ظن ایدرك انی استدعا ایدرسك بونلر سنك باعوباب عمری قدر اوزون کوردیکك عمری انجق برآی قدر حساب ایدرلر . ای جاهل تنك وجدان سن برساعتلك عمردن مستفید ومتلذذ اولمغی بیلمدکدن صکره بیك ییللق عمردن نه استفاده ونه تلذذ مأمول ایدرسین ؟ عمر دنیلان شی سنین وشهوری صایمق دکلدر . عمر دنیلان شی دنیایه کلمش وعجایب غرایبی کورمش اولمقدن عبارتدر . اکر دنیایه کلدیکنی سندن صکره کله‌جك اولنلره ده بیلدیره‌بیله جك برایش کورمکه وقت بولور ایسك سندن مسعود کیمسه اولمز .

بزم حکیم شاب مشیبك بوتکدیرامیز سوزلرندن فوق العاده متأثر ومحجوب اولدیغندن خطیبك یوزینی کورمامك ایچون کوزلرینی یومش ایدی . برده سس کسیلوبده کوزلرینی اچدیغی کبی قارشوسنده شاب مشیبدن اثر بوله‌مدی . ارادی طارادی چاغردی ماغردی نه یوق .

مکر افکار حکمت اوقیافتده تشکل وتمثل ایتمش ده کندیسنه کلمش ایمش !

ایشته شوفقره عمرعمر دیه عالمده هرشیدن عزیز بیلدیکمز حیاتك موازنه‌سی دیمکدر . لکن بوعزت انك اوزونلغندن عبارت دکلدر . اکر انسان طول حیات ارزو ایدر ایسه عادتا بقا وابدیت آرزو ایتملیدر . چونکه نه‌قدر اوزون حیات استه‌مش اولسه برکون کله‌جك که اوحیات کندیسنه برکون قدر کلیه‌جك حالبوکه بقا وابدیت قدم وازلیتی موجب اولوب اودخی یالکز جناب خالق عالمه مخصوص اولدیغندن بونی ارزو ایتمکه عادتا جنت دیرلر . بناء علیه عاقل دیرز حکیم دیرز اوآدمه که حسیات بشریه‌سی نظرنده صحیحاً برکون قدر کلیان حیاتی هرکون برکون قدر اعتبار ایدر وفقط اوهر کونك برکون قدر مدتی ایچنده عالم پایدار اولدقجه (جسم پایدار اوله‌میه‌جقسه‌ده) باری اسمی پایدار اولمق ایچون براثر خیر براقمغه چالیشور .

طول عمر و بقا ارار ایسه مادة اولمسه بیله
معنویسی بویله حاصل اولور که آرزوسنك
نصفنی قزانمش دیمکدر ۰

﴿ اخلاق ﴾

— کبر و مسکنت —

کبر و مسکنت جهالتك ایکی ثمرهٔ
مضره‌سیدر ۰ متکبر کندیسنی درجهٔ
حقیقیه‌سنك پك چوق مافوقنده ظن ایدرك
خلقدن دائما کندی ظن ایتمکده بولندیغی
درجه‌یه لایق رعایت بکلر ۰ مسکین
ایسه کندیسنی درجهٔ حقیقیه‌سنك پك چوق
مادوننده ظن ایدرك خلقدن کوردیکی
حرمت ورعایتی محترزانه قبول ایدر ۰

سوء اخلاق قدر انسانی اذعاج ایدن
عالمده هیچ برشی یوقدر ۰ دنیاده الك
زیاده راحتسز برادم ارار ایسه‌کز سوء اخلاقی
اولنلری بقاله‌یکز ۰ بونلردن دخی متکبر ایله
مسکین الك زیاده راحتسزلکله مشتهردر ۰

بر متکبر اومدیغی رعایتی کوره‌مینجه
اوقدر اوزیلور که عادتا کندیسنی تحقیر
ایدیورلر ظن ایدر ۰ شاید اومدیغی رعایتی
کوره‌جك اولور ایسه اوحالده دخی بورعایته
استحقاقنی درپیش‌له کویا محافظهٔ وقار بولنده
بیهوده برچوق کلفتلر اختیار ایدرك معذب
اولور ۰ مسکین دخی بنه بونك عینیدر ۰
چونکه مسکین کیمسه‌یه سلام ویرمکه بیله
کندیسنده صلاحیت کوره‌مدیکندن بریسی
کندیسنه مرحبا دیر ایسه کندیسیله اکلنیور
ظن ایدرك متأذی اولور ۰ اکر نظرنده تعیین
ایلدیکی حقارتی کورور ایسه دنیاده بوقدر
محقر اولمقده‌کی تأثیر ایله دخی متأثر اولور ۰

متکبر بیلورزکه جیم قرننده برنقطه
اولدیغی حالده افلاطونه بیون اکمز ۰ بش
غروشه احتیاجی اولدیغی حالده سعی
دستیله قازانمغه تنزل ایده‌مز ۰ اکر
برکریم کندی حقنده برکرم ایده‌جك اولسه
انی ده قدرینه لایق بوله‌میه‌رق قبول ایلمز ۰
مسکین بیلورزکه افلاطون زمان اولدیغی حالده
ایکی آدم آره‌سنده چیقوبده درت کلمه ایراد
ایده‌مز ۰ بش غروشه احتیاجی اولدیغی
حالده جزؤی برسعی ایله بشیوز قزانه‌بیله‌جك
ایکن اوسعی اله المغه جسارت ایده‌مز ۰ کندیسی
کبی مبتذله هیچ برکریمك کرم ایده‌جکنی
تصور ایده‌مزکه برعاطفته مظهریت یولنی
ارایه‌بیلسون ۰

متکبر اولان یالکز کبر ایله قالمز ۰ برنجی
درجه‌ده یالان سویلمکه مجبور اولور ۰
زیرا کندی دعوا ایلدیکی علو مرتبه‌یی
جهلی حسبیله کندیسنه ایناندرمش ایسه ده
خلقه ایناندرمق ایچون کذبدن بشقه یول
یوقدر ۰ مسکین اولان دخی یالکز مسکنتیله
قالمز ۰ برنجی مرتبه‌ده مداهن اولمغه
مجبور اولور ۰ چونکه برادمك یاننده
بولنوده خلاف واقع بر دعواسنی ایشیده‌جك
اولسه بحث ایتمکه جسارت اله‌میه‌رق
دعوای باطلی تسلیمدن بشقه کندیسنه جای
سلامت بوله‌مز ۰

ارباب اذعان متکبرلردن اصلا
قورقامیلیدر الندن هیچ برفنالق کلمز ۰
زیرا برفنالق ایتمك ایچون تشبث و برتشبث

ایچون دخی اوته یه برو یه مراجعت لازم کلوب
حالبوکه متکبر بوکاده موفق اوله من .
مسکین ینه بونك عینیدر . باشنك
قورقوسندن برادم حقنده فنالق یاپمق
شویله طورسون عقلندن بیله کتورمکه
جسارتی یوقدر . ارباب اذعان بونلردن
قورقادیغی کبی کندیلریله دوست دخی
اوله مزلر .

دنیاده متکبر ایله مسکینی بر یرده
کورمك قدر لذتلی هیچ برشی یوقدر .
چونکه کبرینی صاتمق ایچون متکبر بر مسکین
لازم اولدیغی وارزو ایلدیکی ذلت وحقارتی
کورمك ایچون دخی مسکینه بر متکبر مقتضی
بولندیغی جهتله بر مسکین حضورنده بر متکبر
کندیسنی اوقدر بیولترکه عادتا فرعون
منزله سنه ایصال ایدر . مسکین ایسه
بوحالده کوچولوب کوچولوب قریجه نك
کوزونه صاقلانه جغی کلور .

ایشك شوراسیده تجربه له موازنه
ایدیله جك برشیدرکه متکبر دخی کندی
حالندن ممنون دکلدر مسکینده . دنیا
متکبرلك ممنون اوله جغی برصورتده کیده جك
اولسه هرکس افندی کسیلوب کمسه محکوم
اولمزایدی . اکر مسکینك ممنون اوله جغی
برحالده کیده جك اولسه هرکس محکوم
اولوب حاکم بولنمزایدی . چونکه بریسی
خلقك مسکنتنه شاشاراوته کی ده مکابره سنه .
ایکی متکبر بر یره کلوبده طاتلی طاتلی
قونشه مزلر . ایکی مسکین دخی عینیله
بویله در . زیرا متکبرلرك مشافهه سی درت
کلمه صکره مضاربه یه ومسکینلرك مشافهه سی
درت کلمه صکره سکوته منجر اولور .

برظریف دیدی که « بن کبری سورم
زیرا وقارك وعلو جنابك باباسیدر . مسکنتی
سورم زیرا حلمك وتواضعك والده سیدر »
بوسوز پك کوزل برسوزدر اما بوسوزلری
طوغری دیه قبول ایده جك اولور ایسه ك
وقاره وعلو جنابه حلمه وتواضعه ولدزنا
دیه حکم ایتمك لازم کلور . مطلقا کبر ومسکنتله
زنا ایدرك اکر مولود بابا طرفنه زیاده جه
چکمش ایسه علو جناب ووقار وانا طرفنه
زیاده جه چکمش ایسه حلم وتواضع اولمشدر .
یوقسه غلط طبیعت دیرز .

عالمده اغزطادیله یشامق یولی وار
واو یوله سلوك ایتمك کارعاقل اولدیغی
بدیدار ایکن نیچون هر کسك نفرت
ویاخود استهزاسنه دوچار اولمق ایچون متکبر
اولملی ؟ ویاخود نیچون هر کسك حقارتنه
دوچار اولمق ایچون مسکین یشاملی ؟ اکر
خلقك سزه کوستردیکی احترام ورعایتی آز
کوره رك دها چوغنی ایسته دیککز زمان
مطلوبکزه کبر ایله واصل اوجغکزی سزه
کیم سویلدی ؟ سز خلقه رعایتکزی
نه قدر آرتدیرر ایسه کز خلقك دخی سزه
حرمت وتعظیمی اوقدر ارتدیرمسی دها
طبیعی و بلکه دها ضروری دکلیدر ؟ اکر
حقارت التنده بولنمقده ایسه کز دخی بو حقارتی
ینه مسکنتله برطرف ایده مزسکز .

متکبرلره دیملی که « سز خلقه نه معامله
ایدر ایسه کز خلقدن ده اومعامله یی
بکله یکز . کذلك مسکینلره دخی دیملی که
« سز کندی نفسکزه نه معامله ایدر

ایسه کز خلقدن ده اومعامله یی بکله بکز بو ایکی قاعده نك حکمی هر کیمك اوزرنده برلشور ایسه ایشته او آدم علو جنابی وتواضعی متوازن وقاری وحلمی متناسب برانسان کامل اولور ·

﴿ دنیانك دیرکی حقنده ملتلرك عقاید ﴾

(عجیبه سی)

برعاقل عقایدك یلاننی طوغریسندن ایرمق پك قولایدر · هیچ اولمز ایسه متفق علیه اولنلری طوغری دیه قبول ومختلف فیه اولنلری طوغری دکل دیه حکم ایلر ·

بوراده بحث ایتدیکمز اعتقاد عقاید دینیه دکلدر · چونکه عقاید دینیه برامر وجدانی اولدیغندن اکا کیمسه نك مداخله یه حقی یوقدر · بحثمز عقاید مادیه دن عبارتدر ·

ازجمله دنیانك دیرکی حقنده کی اعتقادلر اولبابده براهین هندسیه ایله معلومات مقنعه المش اولنلره پك غریب کورینور · فنونك تاریخ ترقیسنه واقف اولنلره خفی دکلدرکه اول زمانلرده حکمای موجوده لابقیله کشف ایتمش اولدقلری احکامی خلقه طوغریدن طوغری یه خبرویروب هنوز کشف ایده مدکلری وکشفنه امکان بوله مدقلری احکامی دخی وهم وخیال نوعندن برحکم داخلنده خبرویررلر ایدی ·

یونانك بعض حکمیادن دخی بحث ایدن الکودیم شعراسندن (اومر) دنیایی برعظیم دیرك اوزرینه اوتورتمش واوزمانك اعتقادنجه ارباب تخیلیدن عد اولنان آطلاسی نام شخص مخیلی دخی بودیرکه محافظ نصب ایتمشدر ·

اوروپای شمالی اهالیسندن سقاندنیاو ملتی دخی دنیایی دیرکدن بشقه هیچ برشیئه اوتورتمیوب فقط یالکز بردیرکه اعتماد ایده میه رك طقوز دیرك خلیا ایتمشلردر ·

هندیلر کرهٔ ارض کبی بربارثقیلی تحمیل ایتمك ایچون فیلدن دها مستعد حیوان بوله مدیلر · لکن روی ارضده کزوب یورویان فیللر انجق برکوشك یابرتخت روان کوتورمکه مقتدر اوله بیلدکلرندن تخت روان عالمی کوتوره بیلمك ایچون خلیا ایتدکلری فیللری نظرلرنده بیولتدکجه بیولتوب هربرینه بیکلرجه ارشون ارتفاع وسائر اعضاسنه بنه اونسبتده جسامت ویردیلر وکرهٔ ارضی سکز قوللی برتخت روانه تشبیه ایدرك هرایکی قول اراسنه برر فیل قوشدیلرکه قوللر شمال وجنوب وشرق وغرب نقطه لرینه عمودواقع اولمغله هرفیل نقاط مذکوره دن بریسنه توجه ایتمش عداولندی · آمریقالولرك اعتقادی دها بشقه بر یولده در · انلر عالمی نهایتسز بردکز اعتبار ایدرك قرهلر جسیم برر صال کبی صولرك یوزنده یوزدیکنه قانع اولورلر موازنه ایدلسه بونلر شواعتقادلرنده معذور کوریلورلر · زیرا املکتلرنده لایعدولایحصا اطه لر اولوب دکزلرینك ایسه کرجکدن نهایتی اولمدیغنه قناعت ایدیله جك قدر جسامتنه مبنی اورالرك برصال کبی دکز اوزرنده قالمش اولدیغی کوریلور · خصوصیله بعض الجا آت وولقانیه ایله اطه لردن دکزه غرق اولنلری وبکیدن بعض اطه لر پیدا

اولدیغی دخی واردر .

شمدی براهل هیئت بونلرك یانته کیدوبده دنیانك طبق بربالون کبی هواده کزدیکنی ویلدزلرك جمله‌سی بیننده جاری اولان انجذاب عمومی قاعده‌سی هیچ بریسنك دوشمك دکل حتی بولندن چیقمسنه دخی مساعده‌ویرمیه‌رك هریلدز مستقری اوزرنده جریان ایلدیکنی تأمینه چالشمش اولسه بزم انلرك عقلنه شاشدیغمز کبی انلر دخی بزم عقلمزه شاشارلریا !.....

قله او پاترك ترجمهٔ حالی

قله او پاتر بطالسه سلاله‌سندن مصرده بونامله حکومت ایدن قرالیچه‌لرك اك مشهوری و بطالسه‌نك دخی اك صوك حکمداریدر . سرکذشت احوالی اك عالی فکر بر مصور ومحررك تصویر وتحریر ایده‌بیله‌جکی اك کوزل بررومانده دها کوزل اولوب تراجم احوال یازان محررلرك هیچ بریسی مشارالیهایی نظر اهمیتدن دوشورمامشلردر .

مشارالیهانك ترجمهٔ حالنی مطالعه‌دن انسانك یالکز قوهٔ شهوانیه‌سنه غایت اسیر وباخصوص برقاچ حکمداری پنجهٔ قهر عشقنده زبون ایتمش برفتانك حکایهٔ حالنی اوقومقدن النه‌جق لذتی حس ایتمز . اوزمان حکمدارلرینك سطوتیله عالمی و باخصوص سطوت ذاتیه‌سیله اورته‌لغی تیرتیر تتره‌درلر ایکن بویله برقادینه منقاد اوله‌جق قدر ضعف قلبلرندن پولتیقه‌جه نه کونه تأثیرلر کورلمش اولدیغنی دخی کوره‌رك (حکمت تاریخ) جه دخی پك بیوك براستفاده ایدر .

قله او پاتر میلاد عیسادن ۹۶ سنه اول تولد ایتمشدر . پدری بطلیوس دولت اولوب مشارالیهك میلاددن ۸۷ سنه مقدم وفاتی وقوعنده قله او پاتر اون سکز وقرنداشی بطلیوس دنیس دخی اون اوچ یاشنده اولدیغی حالده پدرلرندن موروث تختنه بالاشتراك جلوس ایلدیلر .

اوزمان مصرجه جاری اولان قانون قدیم اقتضاسنجه بطلیوس دنیسك همشیره‌سی وکندیسنك ارشدی بولنان مشارالیها قله اوپاتری تزوج ایتمسی لازم کلدیسه‌ده مشارالیها کبی سن حوطراوت اندام ونزاکت طوروحلاوت کلام جهتیله (حسن وجمال آلهه‌سی) ونوسدن صکره مانندینی کمسه‌نك تصور ایده‌مدیکی برسیم اندامك الله بیلور اما باغ وصالنه ایرمکه ومیوهٔ شیرین مرادن دیرمکه موفق دخی اوله‌مدی . چونکه بطلیوسی تربیه ایتمش اولان فوتین اسمنده برخادم اغاسی ایله قله او پاتر اراسنده اوته‌دنبری بغض ومنافرت !! جریان ایتمکده اولوب صندالیٔ حکمداری‌یه قعودلرندن صکره اشیللاس اسمنده برسردارك انتریقه‌سی دخی مشار الیهانك ازالهٔ وجودیله ذونه‌جکندن بوایکی ذات بطلیوسی قله او پاتردن تبرید خصوصنده الدن کلان همتی دریغ ایتمیه‌رك نهایت جلوسلرندن ایکی سنه صکره قرالیچه‌یی تطلیقدن ماعدا طرد وتبعید ایتدیرمکسه دخی موفق اولدیلر .

قله او پاتر کوزللکده نه قدر کوزل ایسه وفرت فطانت وکثرت درایت جهتیله

دخی بی بدل بر آفت اولدیغندن بو مطرودیتك صوكی بهمه حال نفسنه سوء قصده منجر اوله جغنی درك ایدرك خفیا بریة الشامه عزیمت واوراده قرنداشی علیهنه بر اردو ترتیب ایتمكه مباشرت ایلدی ..

باقلسه كندیسی كبی هنوز ایكی سنه لك بر یارم حكمدار اولان وذاتی یكرمی یاشنده بر قاریدن عبارت بولنان برذات الندہ آوجنده سردارلری اطماع وجلب ایده جك برشی اولمدیغندن تشبثات واقعه سنده موفق اوله مامسی لازم كلور ایدی .

انجق بو یله یالكرام دنیانك دكل اقلیم حسن وآنك دخی سلطان صاحب قرانه هركس بنده اولمغه غیرت ایدوكندن وباخصوص اوعصرك جنكاورلری بو قبیل حكمدارلر اوكنده قانلرینی آقتمغی مدار مفخرت دكل بلكه الك بیوك برذوق ومسرت بیلدكلرندن درحال باشنه ایجه عسكر طوپلایوب مصر صندالئ حكومتنده اولان حقوقنی سلاح بدست اوله رق استردادہ كلدی واسكندریه جوارنده كائن پلوس نام محله اردوسنی قوردی . قرنداشی وزوجی بطلیوس دخی كندی اردوسنی استصحاب ایله مشار الیهایه مقابله یه چیقمشیدی .

انجق قیصرك پومیه یی تعقیب ایله مصره ورودی ایشی بتون بشقه بر قالبه دوكدی .

قیصر مصره ورودیله برابر مصر قرال مستقلی دیمك اولان بطلیوسی دنیسدن پومیه نك اوطرفلره ورودایدوب ایتدیكنی وكلمش ایسه كندیسندن ومعیتنده بولنان دوتغادن برآثر كوره مدیكی جهتله نه طرفه كیتدیكنی سؤال ایلدكده كنج قرال كمال افتخار ووقار ایله پومیه نك سر مقطوعنی قیصرك اوكنه آتی ویرنجه قیصر تعجبندن طوندی قالدی .

مكر بیچاره پومیه فارسال محاربه سنده قیصرك النده مغلوب اولوب ده نه طرفه فرار ایده جكنی رؤساسیله مذاكره ایتدیكی زمان بونلر « مصر حقنده وشمدی قرالی بولنان دنیسك پدری ایچون سبقت ایدن مروتلریكزه مقابله دنیسك سزه پك بیوك بر ایلك ایتمك بورجیدر . مصره عزیمت ایدر ایسه كز مشار الیه سزه بو بورجنی ایفا ایدر . اندن الهجغمز امداد ایله ینه دشمنه قارشوقو یارز » دیمش اولملریله پومیه دخی بو نصیحتی قبول ایله مصره كلدیكی زمان دنیس كرك فوتین وكرك اشیللاس وسائر امناسیله بالاستشاره پومیه یه حسن قبول كوسترمك وكوسترمامك وحسن قبول كوسترمدكدن بشقه وجودینی دخی ازاله ایتمك صورتلرندن عبارت اولمق اوزره تندیسنه عرض اولنان اوچ رأیدن بیچاره قهرمانك ازالهٔ وجودی حقنده كی رأیی تصویب ایله قانجقلر عادتنجه اوقهرمان مشهوری اوردرمش ایمش .

پلوتارق دیركه پومیه یی عالمده الك الچق اولاندن الچق اولنلرك دخی قبول ایتمیه جكلری برصورتله قتل ایتمكی اشیللاس ایله بیچاره قهرمانك كندی قوماندهسی التنده ایكی طابوره ریاست ایتمش یعنی بندكان قدیمندن بولنمش اولان سپتیموس

وصالو یوس اسمنده ایکی نانکور درعهده
ایدوب بونلر قلنجلرینی الینـه النه الوب
صاقلادقدن و یانلرینه برقاچ نفر دخی عسکر
الدقدنصکره برصنـداله بندرك پومیه نك
راکب اولدیغی سفینه یه کلدیلر . پومیه
کویا بونلرك نصل برامل خونخوارانه ایله
کلـدکلرینی حس ایتمش کبی زوجـهسی
قورنه‌لی ایله دوستلرینی اغلایه‌رق برر بر
اوپر ایمش . خونهٔ مرقومـه کمی‌یه
یناشـدقلری زمان آشـیلّلاس پومیـه‌یه
« قهرمان ! سز بوصنداله بنلیـکز .
بوساحل سـفینه کرك کناره یاقلا شمسنه
مانعدر » دیدیکنده پومیـه مرقومك
جلادانه بافیشنه اغزینك ایچنده دیشلرینی
غجردا تیور کبی برشیلر حس ایدرك بویله
بر دیش غجردیسند ن ایچی غجقلنان
آدملر کبی برتنفر واستکراه صورتیله دونوب
زوجه‌سنی بردها اوپدی و « قضایه رضا »
دیه‌رك صنداله ایندی . پومیـه ایچون
عاقبتنی کشف ایتمکله برابر کیرو یه عودت
ایتمـك لزومی وارد خاطر اولور ایسـه‌ده
عودت حالنـده قیصرك الینـه دوشمك
تهلکه‌سنه دخی محل قالمیه‌رق مصر قرالنك
هرکونه لوازم حربیه‌یی اکمال ایدرك ساحلدن
فك لنـکرله کندی اوزرینه طوغری عادتا
هجوم ایدرجه‌سنه کلان سفینه‌لری عودت
احتمالنی بتون بتون برطرف ایتمشیدی .
اینوبده سپتیمیـوسی کوره‌رك طانیدیغی
زمان پومیه « ارقداش ! بنی طانیدکمی ؟
سن بکا خدمت ایدن سپتیموس دکلمی سك ؟ »
دیمش ایسه‌ده مرقومدن لا ونعم برجواب
الامینجه « برظالمك الینه دوشن البت اسیر
اولور » مؤداسنده براسکی یونان شعرینی
کندی کندیسنه او قومغه باشـلادی .
قره‌یه یناشدیلر . تمام اوکور بوز قهرمان
ایاغنی قره‌یه آتار ایکن الك اول سپتیمیـوس
ارقه‌سندن خنجرله اوروب بعده آشیلّلاس
وسائرلری دخی دفعاتله اورارق پومیه‌یی
یاری قره‌یه یاری دکزه بواره‌یی ویردیلر .
کمیـدن زوجه‌سی بیچاره بوحالی کورنجه
یورکلر پرتان برآه وفغـان ایله حایقرمغه
باشلادی . بریاندن دخی کمی خلقی کورك
قوتیله فراره باشلامشلر ایدی .

ایشته قیصر پومیه‌نك باشـنی کوروب‌ده
دریای حیرته طالدیغی زمان کنج حکمدار
وقوع حالی کمال غرور وسرورله نقل وحکایه
ایدوب انجق قیصر اویله عالی قدر برخصمی
بویله آلچقجه‌سـنه اولدورلمش کورمکدن
ممنون اولمیوب اوقدر اغلادی که برآدمك
قرنداشی قتـل ایدلسـه انجق بوقدر متأثر
اوله بیلور .

کرك بطلمیوس وکرك ارکان مستشارانی
پومیه‌نك سر مقطوعنی قیصره تقدیم ایله بو
ایش کورمك یعنی پلوس نام محلده اردوسنی
قورمش اولان قله او پاتر علیهنده کندیسندن
برامر الق امیدینه دوشمشلر ایدی . چونکه
اوزمان قیصر روما جمهوریتنك رئیسی
بولنمقدنناشی بویله ایکی حکمدار ارا سنده‌کی
دعوالری فصل وحسم اکا مخصـوص بر
صلاحیت ایدی . لکن مصریلر قیصرك
اوقدر بتکاسـنی کورنجه قوشقولنوب هله
قیصر دنیسلك باباسی ذمتنده اولان مطلوباتنی

طلب ایتمکه باشلاینجه بتون بتون توحشله
بومطالبه یی خلقه « سزك عبادتخانه‌لرکزده‌کی
سیم وزری قیصر مطلوباتنه محسوباً غصب
و ضبط ایده‌جك » دیه افاده وقیصرك
معیتنده بولنان عسکر طوپی طوپی درتبدك
کشیدن عبارت اولمغله بوکا مقابل کندیلری
دخی تدارکانه باشلادیلر .

اوته طرفدن قله اوپاتر دخی قیصری
اله المق ایچون کندیجه لازم کلان تدابیردن
کیرو طورمدی .

واقعا مشار الیهانك قیصری اطماع
ایده‌جك سیم وزری یوق ایدی . فقط
سیم وزری یوق ایدیسه‌ده وجود سیمین
بری ده یوق دکل ایدی یا . نه‌وجود که
« برکومش دریاصانور جسمك کورن »
مصرعنك قائلی او جسمی کورمش اولسه
ایدی مطلقا کوزلری قاشوب بوکوزل
مناسبتی کوره‌مز ایدی .

قله اوپاتر کندیسنی شویله بر دروب
دوشیروب « کمال هضم نفسله برابر بواندام
بکا کوزل کورندیکی قدر فی الواقع کوزل
اولدقدنصکره قیصری دامه دوشورمك
ایشدن بیله دکلدر » دیه آپولودور نامنده
اولان دائره مدیرینه نه یولده حرکت
ایده‌جکنی کوزلجه بالتفهیم کندیسی برسپت
ایچنه کیردی وآپولودور سپتی یوکله‌نوب
اردوکاهدن چیقارق طوغریجه قیصرك
اقامت ایلدیکی محله کلدی وسپتی مشار الیهك
اوکنه قویدی .

قیصر کندیسنك کیم اولدیغنی وسپتك
ایچنده نه بولندیغنی سؤال ایتمسیله « افندم !
بن قولکز قرالیچه قله اوپاتر ثناکاریکزك
اردوکاهندن بوسپتی خاکپایکزه تقدیمه مأموراً
کلدم . ایچنده نه اولدیغنی آچوب کورمکه
مأذون دکل ایدم . ظنمه کوره قرالیچه‌نك
خاکپایکزه اقتداری مساعده ایتدیکی قدر
تقدیم ایلدیکی هدیه اولملیدر » دیوب چیقدی .
قیصر سپتی آچدیغی کبی ایچندن قله اوپاتر
دخی یالکز بر بیاض کوملکه صارلمش
وصاچلرینی اوموزلرندن اشاغی کلیشی
کوزل طالغه‌لندیری ویرمش اولدیغی حالده
کرك جعلی کرك اضطراری بر حجاب جان
سوز ایله قیام ایدرك « آه ! قهرمانم !
بن جاریه‌کزك کندمدن بشقه نه‌م وارکه
خاکپایکزه تقدیم ایده‌یم . دنیاده بن کندی
وجودیمه مالکم . ایشته انی تقدیم ایدیورم »
دیه امرینك صدورینه انتظار اغربیانه بر
وضعله بوینونی بوکوب طوردیغنی کورنجه
قیصری بردن‌بره بر حیرت الوب انجق قله
اوپاتر هر مورخك بالاتفاق تعریف وتوصیفنی
کوکلره چیقاردقلری کبی یالکز فوق الحد حسن
وفوق الغایه جاذبه‌سی اولمیوب اون قدر
لسانه اشنا یعنی هر لسانك شیوه مخصوصنجه
کوکل قاپمغه الویریشلی اولان سوزلرینی یك
اعلا بیلور وسوزلرینی کندیسنه
مخصوص ادا واوضاع ایله عادتا انسانك
جکر کاهنه صاپلارجه‌سنه تأثیر ایتدیرر
فتان زمان بلکه بر آفت جهان اولدیغندن
قیصرك بر منوال محرر حیرتنی کورنجه ینه
حجابنی براقیه‌رق ویالکز رحیمانه برمیل

وشفقتی دکل بلکه انسانده شهوت انکیز بر انجذابی ایجاب ایده‌جك بیك ادا واوضاعی برآنده تبدیل ایدرك بنه سوزنده دوام ایله « قهرمانم ! بو حیرتکزه بو سکوت وسکونتکزه هیچ بر معنا ویره‌مدم . شاید عرض وتقدیم ایلدیکم هدیه ذات سامیکزه لایق برشی دکل ایسه یالکز رد ایتمکز الیوم روما جمهوریتی رئیسی بولنان قیصر کبی بر قهرمانلر قهرمانته یاقشمز سزه لایق اولمیان بر هدیه‌یی ایستر ایسه کز دنیا یوزندن یوق بیله ایدرسکز بونك ایچون ده سزك زحمته کیرمکز وقهرمانلر وجودنده استعمال ایله مباهی اولدیغکز خنجری بنم کبی ضعیف بر قادینك وجودینه صوقمغه قدر تنزل ایتمه کزه نه حاجت ؟ بو بابده وقوعبوله‌جق فرمانکزی اك عاجز بر بنده کز دخی اجرا ایده‌بیلور » بوللو سوزلره قویولنجه قیصرك صبره مجالی قالمیه‌رق « ای سیم بدن بن سکا نصل رعایت ایده‌جکمی بیله‌مدیکمدن طولایی حیرتده قالدم . سکا انجق طابنمقله بحق رعایت ایتمش اوله‌بیلورم . ونوس شمدی مرمردن معمول هیکلیله عقلمزی پریشان ایتمکده ایدی . ظن ایدرمکه آلههٔ مشار الیها هیکلنه حلول ایدرك کلشدر » کبی سوزلره قزك قولندن طوتدی یره اوتورتدی وده‌ها اوکیجه قله اوپاترك مرمردن مصنوع بر هیکلنی رومادە ونوس عبادتخانه‌سنده الههٔ مشار الیهانك هیکلیله یان یانه قویمغه قرار ویردی .

قله اوپاترك نصل بر فتنهٔ عالم اولدیغنی ارتق اکلادق . اوکیجه بیچاره قیصری بر حاله کتوردی که دنیاده قله اوپاتر کبی بر دلبره نائل اولمق نه‌قدر نادر وقوعبولور ایسه قیصرك اکا ربط قلب ایدیشی کبی بر ارتباط قلب دخی اوقدر نادر کوریلور .

قیصر « بن بعد از بن ونوسه تقدیم وترجیح ایده‌جکم بو وجود اوکنده قربان ایتمکه لایق کندمدن بشقه برشی بوله‌میورم » دیدیکجه قله اوپاتر فرش سینهٔ سیمینه مسارعت ایدر وقیصر « آه قله اوپاتر ! سن بنی کندی ذلفنه بند ایتدك » دیدیکجه کوبکندن اشاغی صارقوب کیدن بر قوجاق آچیقجه قرال صاچنی بوینونه طولایه‌رق مشار الیهك تصوراتنی تصویر ایدر ایدی .

حاصلی ایرتسی کون قیصر قله اوپاترك مصر صندالیٔ حکومتنده اولان حقوقنك محافظه‌سنی موافق انصاف وعدالت کوره‌رك مشار الیهانك دنیس ایله بالاشتراك حکومت ایده‌جکنی اعلان ایلدی .

بطلیوس دنیس ذاتاً اهالی‌یی بر کوزل صورتله افساد ایتمش اولدیغی کبی قیصرك قله اوپاتر حقنده‌کی بو لطف وعنایتی نصل بر سبب فاحش اوزرینه اولدیغنی خبر النجه سراینده‌ن طشره فرلایوب باشنده‌کی تاج حکمرانی‌یی یره اوروب « کوردیکزمی دیانتی ؟ کوردیکزمی تحمل کداز فلاکتی ؟ ای اهالی بو ناموس سزلك ناموسکز دکلمی ؟ بالذات تعلیم واجرای فحش ایلدیکی بر فاحشه‌یی سزه حکمدار ایتدی . ارباب ناموس بوکا تحمل ایدرمی ؟ » دیه واویلایی قوپارمقله خلقك غیرت طمارلری کریلوب همان اوکون قیصرك اردوکاهنه هجوم ایلدیلر .

بو اختلاله قارشو روما عسکری اکرچه فداکارانه وقهرمانانه مقابله‌دن کیرو طورمدیلر ایسه‌ده قیصر خلقك کیتدکجه شدتلنمکده بولنان حدتلرینی تسکین ایچون «بنم مصرك قانون قدیمی ومتوفا بطلمیوسك وصیتنامه‌سی حکمندن خارجه چیقدیغم یوقدر . ایشته قبریس جزیره‌سی مصرك مقری اولدیغی ایچون انی بنه مصره ویردم واورایه بر بطلمیوس قرال نصب ایلدم» دیو دنیسك دها کوچوك قرنداشی ارسینوس نام قز قرنداشیله بالاشتراك قبریس قرالی نصب ایلدی .

مصر ایچون بو عنایت اهالی‌یی یالکز بر درجه‌یه قدر تسکین ایده‌بیلوب بونك بر فائده‌سی اولمدقدن بشقه مؤخراً سزارك مصر حقنده‌کی بو لطفی مجرد ورودینه منتظر اولدیغی امداد کلنجه‌یه قدر خلقی آوتمقدن عبارت اولدیغنه دائر بر تواتر چیقمسی اوزرینه خلقك تکرار ایاقلنمسنی مستوجب اولمش وحتی عصاة نیلدن اسکندریه‌یه صو جریان ایتدیرن جدوللری کسوب سزارك اردوسنی صو ایچون پك بیوك زحمته صوقمش ایسه‌ده روما رؤساسندن اولوب معیتنده‌کی عسکرله سوریه طرفلرنده بولنان قالونیوس امداده یتیشمکله انك اوزرینه قیصر مصریلره اویله بر غلبه چالمشدر که کرك عصاة کرك عسکر پریشان اولوب بطلمیوس دنیس دخی بر سفینه‌یه راکباً نیل اوزرندن قاچمقده ایکن سفینه دوریلوب صویه غرق اولدی .

بو محاربه‌نك ختامی قیصر ایچون کافهٔ غوائل حربیه‌نك ختامی دیمك اولوب مصر اولکاسی عادتا کندی مالکانه‌سی کبی بر حاله کیردیکندن بونی اون بر یاشنده بولنان برارکك قرنداشك اشتراکیله قله او پاتره بخش ایلدی .

قیصرك قله او پاتره اولان محبتی او درجه‌ده ایدی که بردرلو کندیسندن آیریلوب ده مرکز جمهوریت اولان روما شهرینه کیده‌مز ایدی . هله مشار الیهادن (قیصریون) نامنده برده اوغلی تولد ایلدکدن صکره ارتق بوده بر رابطهٔ قویه اولدیغندن حتی بعض مورخلرك روایتنه کوره کندیسنی تزوج دخی ایتمکی قورمش ایدیسه‌ده بو ازدواج روما قانوننه مخالف دوشدیکندن موفق اوله‌مامشدر .

کذلك بعض مورخلرك قولنجه پونتوس حکمداری مثریداتك اوغلی فارناس روما علیهنه رفع لوای طغیان ایدوب قیصرك رومایه عودتنی اقتضا ایلدکده قله او پاتر دخی برلکده کیدوب تا قیصرك اعدامنه قدر اوراده قالدیغی اکلاشیلور ایسه‌ده بز بو قوله اعتبار ایتمیوب مشار الیهانك بنه مصرده قالدیغی حقنده‌کی روایتی معتبر طوتارز . زیرا قیصر رومایه کیدر کیتمز دها قله او پاتری ایلك کورمش اولدیغی کبی قرار ویردیکی اوزره مرمردن مصنوع بر هیکلنی ونوس عبادتخانه سنه وونوس هیکلی یاننه قویدورمش اولدیغندن هرنه زمان مذکور عبادتخانه‌یه کیدر ایسه هیکلك قارشوسنه کچر وغایت متحسرانه وعادتا عبادت ایدر درجه‌سنه بر تعظیم مخصوصله بوینونی بوکر طورر ایمش حتی بعض او کونکی

حسیات قلبیه‌سنی برنامه طرزنده قلمه الهرق
قله او پاتره کوندرر ایمش که مؤخراً مشار
الیها بونلری اشاغیده کوریله‌جکی وجهله
انطوانه اوقورایمش .

ایشته بوحال قله او پاترك اولسه اولسه
برکره‌جك رومایه کتمش اوله‌بیلسندن
قطع نظر فقط الی اخر العمر قیصر ایله
برلکده قالمش اولمسی روایتنی رده مدار
اولور .

بوندن بشقه سزارك قله او پاتره شریك
اوله‌رق نصب ایلدیکی قرنداشی قله او پاتر
مرقوم اون بش یاشنه کیروب ده زمام
اداره‌یی کندی الینه المغه یلتندیکی زمان
تسمیم ایتمشدرکه بوده سزار مصردن
غیبوبت ایلدکدن صکره قله او پاترك بویله
جسیم اجراآته بیله تشبث ایلدیکنی کوسترر .

کندی ترجمهٔ حالنده تفصیلا ذکر
ایدیله‌جکی وجهله سزار روما جمهوریتنی
ایمپراطورلغه تحویل ایتمك یولنده مقتولاً
وفات ایتمش اولوب قاتللری ایسه (رومالولرك
همان عمومندن صرف نظرله) قاسیوس
وبروتوس نام ذوات ایدی . بو وقعه
اوزرینه سزارك اوغلی اولوب مؤخراً اغستوس
اسمیله مقام ایمپراطوری‌یه قعود ایدن اوقتا
وسرامداندن رؤسادن مارق انطوان ولیپیدوس
وسائره ایله بالاتفاق اخذثاره قیام ایتمشلر ایدی .
هرنه قدر بوجسارت بوصدقت قله او پاتردن
مأمول ومنتظر دکل ایدیسه ده، کیم بیلور
آنی بی ملاحظه‌یه مبنی میدرنه‌در بونلر
قاتللره قارشو محاربه‌یه اتفاقشدقلری کبی
مشارالیها دخی قیصرك منتقملری طرفنی
بالالتزام انلره یاردم اولمق اوزره مصردن برفرقه
عسکر کوندرمش ومؤخراً کندیسی دخی
برفیلو دونغمایی مستصحباً دکزه چیقمشدر .
انجق کوندردیکی عسکر دشمنك الینه
کچه‌رك اسیر دوشدیکی جهتله هیچ
برفائده‌سی کورلمدیکی کبی کندیسی دخی
برمخالف هوایه راست کله‌رك کیرویه
عودت ایتمش اولدیغندن کویا بوطرفکیرلکی
هیچ ایتمامشه دوندی .

قیصرك قاتللریله منتقملری اراسنده‌کی
محاربات ایجه برمدت دوام ایدوب خصملر
بالکلیه مغلوب وقاسیوس ایله بروتوس
ماکدونیا طرفلرنده مقتول اولدقدن صکره
منتقملر روما ممالککنی بینلرنده تقسیم
ایدرك آسیا قطعه‌سی ممالکی تماماً مارق
انطوانك حصه‌سنه اصابتله مشارالیه الیوم
طرسوس دنیلان شهری کندیسنه مقر
حکومت اتخاذ واوراده اقامت ایلمشیدی .
شمدیکی ولایت والیلری وباخود متصرفلر
مقامنده بولنان کوچك حکمدارلر پیدرپی
کیدوب کندیسنه بیعت ایتدکلری صره‌ده
فنیکه یعنی بریةالشام طرفلرینك والیسی
دخی هرنقدر ممالك مذکوره مصره تابع
ایسه‌ده کرك خوش آمدی وکرك هرحالده
مصر دخی ینه روما جمهوریتی متفرعاتندن
بولنمغله نوعما بیعت ایچون مشارالیهك
حضورینه کیتمشیدی .

انطوان غایت کار اشنا وفتان برآدم
اولوب اکرچه اشاغی طوغری کوریله‌جك
حالرندن اکلاشیله جغی وجهله قله او پاتر
بیچاره‌نك اختیارینی النده براقمش اولسه

ایدی طوغریدن طوغری یه کندی اداره‌سی آلتنه هنوز کیرمامش اولان ممالکی واحتمالکه مصری دخی کرك زوربازو سیله وکرك بر طریق تدبیر ایله آله‌جق ایدی .

حتی برنجی درجه ده اولمق اوزره ازجمله فنیکه والیسنی قیصرك قاتللری طرفنی التزام ایتمسی تهمتیله متهم عد ایتمسی کبی بعض حرکاتی کندیسنك بو یله براملده بولندیغنی اشراب ایدبیلور . انجق قله او پاترك دام رام سوداسی طورر ایکن انطوان ایچون اکا دوشمیوب ده براملده دوشه‌بیلك ممکنمیدر ؟

قله او پاتر فنیکه والیسنك برمنوال محرر تحت تهمته آلندیغنی ایشیدنجه بو محاکمه‌نك صوکی فنیکه‌نك ودها صکرلری حتی مصرك دخی الدن کیتمسنی منتج اوله‌جغنی بالاستخراج ممالکی الدن کیدرمامك ایچون انطوانك یورکنی دخی اله کچورمك لازم کلدیکنی حکمله کندیسی کبی عادل وحق شناس برقهرمانك فتح بلاد ایچون اویله والی یی تحت تهمته المق و برطاقم خیل وخدع ترتیبنه صاپمق کبی زحمتلره احتیاجی اولمیوب اکر مرادی مجرد فنیکه‌یی فلانی فتح وتسخیر ایتمك ایسه زور بازوسنه جهان طاقت کتوره‌میه‌جك اولان اویله برقهرمان ایچون بواملە طوغریدن طوغری یه دسترس اولمق دخی ایشدن بیله اولمدیغنی وفنیکه والیسی ایسه کندی علیهنه عزو اولنان تهمتدن بتون بتون بری الذمه ایدوکنی انطوانه اشعار ایلدی .

انطوان واقعا خارجا ایدیله‌جك برتخمینه کوره اویله قله او پاتر کبی براشفته یانده ضعف قلب کوستره‌جك قدر زن پرست اولمیوب دعوای قهرمانیسی اوکنده شهوات نفسانیه‌سی دخی زبون قالمش اولدیغنه حکم ایدیلور ایسه ده قله او پاتر دخی انطوان دکل دها برقاچ درجه طاش یورکلی برآدمك بیله طاش یورکنی پنجهٔ سوداسنده حجر کبی یموشاتمقدن مأیوس اوله‌جق برآشفته اولمدیغندن انطوان شوقیصری زنجیر بند جنت عشق ایدن قله او پاتری اایاغنه کتورمك و بونك نصل برقاری اولدیغنی کورمك ایچون « فنیکه والیسی بری الذمه ایسه مصر حکمداری قله او پاتر کلسون حضورمده اثبات ایتسون » دیه خبر کوندردیکی زمان کندیسی « آدم سن ده بوقانتاق ملك دکل آ ؟ انساندر . اولسه اولسه غایتی کوزلجه برآشفته اوله‌بیلور . حسنی دخی بکا تأثیر ایتسه ایتسه نهایت برنیم نکاه لطفه مظهر اوله‌جق قدر تأثیر ایده بیلور یوقسه عمر یمی برقارینك النه و یرمك بنم کبی برقهرمانك ایشی میدر ؟ » دیه قله او پاترك پنجهٔ مکرندن کندیسنی پك امین بیلمش وفقط مشار الیها بو یله بر دعوتی آلنجه « بونی ده دامه دوشوردم کیتدی . عناد ده قیصردن زیاده اولمسون قیصرك اختیاری بنی الیه الا بیلدکدنصکره انطوان کبی مرکبلری ایسته دیکم کبی بولارله‌مق ایشدن میدر ؟ » دیه تصمیماتنده موفق اوله‌جغنه هیچ شبهه‌سی قالمامشیدی .

واقعا قیصردن کوردیکی بونجه لطف

وعنایته ووکندی بزم انس ومحبتنده
سوردیکی دملره کوره او بیچاره‌نك فلاکتنه
دوچار اولمسیله برابر درحال انطوانه
مراجعت ذی قلب اولان برقادین ایچون
تحسین اولنه‌جق برحال دکلدر . انجق
بوده ذی قلب اولان برقادین ایچون تحسین
اولنه‌جق برحال دکلدر . یوقسه قله
او پاترك یورکی کبی حسیات عاشقانه‌نك
کثرت ورودی نسبتیله عادتا یول کچن خانی
دیمك اولان بر یورکده بویله صداقت
وثبات واستقامت ارامق کار عاقل دکلدر .
حکایه ایدرلرکه مشار الیها اقتداری النده
اولان برقادینك کندیسنی یالکز برارککه
حصر ایتمسنی هر درلو طعامدن اکله
اقتداری اولان بر آدمك یالکز بر درلو
طعام اکلنده اصرار ایتمسی قبیلندن عد
ایدرك هر صنف خلقدن بکندیکی بردلی
قانلو یی جلب وحمامده یقاتدقدن والبسهٔ
فاخره اکسا ایلدکدن صکره استفراش
ایدوب ایسته‌دیکی قدر مدت انکله عیش
وعشرت ایلدکدن صکره بر کاسه مسموم
شرابله بیچاره‌یی تسمیم ایدر ایدی . حتی
بردفعه پك کوزل بر قهرمانی جلب ایله
بر هفته اون کون قدر کندیسیله ذوق
وصحبت ایلدکدن صکره بیچاره آدمجغز
او آشفتهٔ بی رحمه درون دلدن علاقه
ایتمکله صره‌سی کلوب ده ایشی تفرس
ایلدیکی زمان ویریلان شرابی ایچمامکده
وکندیسیله ذوق وصفادن محروم قالمق
اکرچه نفسی ایچون بیوك بر فلاکت ایسه ده
خیالنك دخی وجداندن کیتمسنه راضی
اولمامقده اصرار ایلدیکنده وقله او پاتر
ایسه حریفی زورلامق خصوصنده کرك
زور بازوسندن وکرك رذالتك ناس بیننده
شیوعندن قورقدیغنه مبنی نهایت کمال عز
ونازله «یا سن بنی سویورسك اویله‌می؟
بکا عاشق ایمشسك ها ؟ اویله ایسه بنم
ایچون درت کونلك بر حیاتی فدا
ایده‌میورمیسك ؟ بوقدرجق بر فداکارلغی
بندن اسیرکدکدن صکره بنی سودیککی
نه‌دن اکلارم . مادام که بنی سویورسك
شمدی دها زیاده کوکسمی کره کره
سویلرم که ایشته بن سنی اولدورمك ایسته
یورم . سکا بردرلو طویامه‌جغمی عقلم
کسدیکندن بوصورتله دلسیر اولمق ایستدیورم
ایشته بو شراب ذهردر . آل باقایم .
ایچ بونی . بن ده سکا بر لطف مخصوص
اولمق اوزره صدریمی سریکه وقف
ایده‌جکم . سینه‌م اوستونده جان ویرمك
شرفنه نائل اولمغی ردمی ایده‌جکسك؟» دیه
اوطاغ کبی قهرمانك فی الواقع صدری
اوزرنده دپه‌لنه دپه‌لنه جان ویرمسنی دخی
تماشا ایله بوندن ده بشقه‌جه متلذذ
اولدی .

ایشته بو کسم براشفته‌نك انطوان اوزرینه
دخی نه قدر تغلب ایده‌جککنی بو املاك
حصولی یولنده نه‌لری کوزه الدیروب نه
اسانلر قوللانه‌جغنی تقدیر ایده‌بیلورز .

انطوانك برمنوال مذکور وقوع دعوتی
اوزرینه قله او پاتر طرسوس سیاحتنه
حاضرلنه‌رق پلوتارق وسائر محررلر کندیسنك
سین نوس نهرنده‌کی صورت سیاحتنی

پك بالاتر اولمق اوزره حكایه ایدرلر .
شویله كه :
راكب اولدیغی شالوپه براوجدن براوجه قدر التون یالدز ایله مطلا وهرطرف درلو درلو رسملر ایله مزین اولوب یلكنلری رنكا رنك ایپك وصرمه دن طوقونمش وكوركلری دخی كموش والتون قاقه لر ایله تزین ایدلمش ایدی . شالوپه نك باش طرفنده بر طاقم سازنده لر ترنمسازاولوب زمانمزده معلم عسكرك موزیقه یه ایاق اویدوردرق یوریدیكی كبی كوركجیلر دخی آغر آغر اجرا ایتدكلری ترنمه تطبیق حركتله كورك جكر وكوركلرك صویه اصابتندن حاصل اولان غایت لطیف برحشرتی وشفرتی یه موزیقه دها بشقه برطرزله ضم لطافت ایدر ایدی .
سفینه باشدن باشه غایت مزین بر صورتله تفریش ایدلمش وقله اوپاتر دخی حسن وجمال آلهه سی ونوسك دكزدن چیقدیغی قیافتده برقات البسه كیه رك پك مكلف برصدر اوزرینه سرپیلی و برمش ایدی . اطرافنده برقاج دانه پری پیكر وبلكه هر بری اویله اولور اولمز بز پر یدن ده بالاتر جاریه لر كاملا ایپكلی والتونلی البسه كیینمش اولدیغی حالده ال پنجه دیوان طوروب بر بروضع ایدلمش اولان بخوردانلردن روایح طیبه منتشر اولور ایدی
نهر كویا مشار الیهانك اوجمال باكمالنه وسرپیلوب یاتیشنده كی عظمت واجلالنه حیران اولمش ده كمال تواضعیله برابر كندیسنی اصلا صارصمامغی وراحتسز ایتمامكی التزام ایلمشجه سنه برسكوت وسكونله جریان ایلدیكی وشالوپه ایچنده ده فرد واحد شق شقه ، ایده میوب كویا هر بری قارشولرنده بولنان ونوس ثانی یه عرض پرستش ایدیورلرمش كبی بروضعله دوردقلرینه مبنی یالكز اهسته اهسته موزیقه سسیله آغر آغر كورك حشرپدسندن بشقه برسس ایشیدلمز ایدی .
نهرك ایكی طرفنده بولنان خلق اكر بعض حكمدارلرك صورت سیاحتنی كورمشلر ایدی ایسه ده قله اوپاترك اوحالی برحكمدار حال ووضعی اولمیوب دیللرده مثال اوله رق یاد ایدلدیكنه كوره عادتا ونوس الهه سنك حالی اولدیغنه مبنی مشار الیهانك فی الواقع بر الهه اولوب ده صودن چیقمش ویا چیقیورمش اولدیغنه قائل اوله رق قوشوب سجده ایدرلر ایدی .
ایشته قله اوپاتر بوصورتله طرسوسه قدر كلدی وسفینه دن چیقوب ده حضورینه كلمسی حقنده انطوان طرفندن وقوعبولان دعوته « نه مانك قله اوپاتروسی بولنان ذات اوقهرمان بی اقرانك امرینه امتثالا بورایه قدر شویله جه كلور . انجق قله اوپاتر مصر حكمداری اولمیوب ده یالكز عالم حسن وآنك صاحب قرانی اولمسنه كوره دخی انطوانك لطفاً وتنزلا بورادن اولسون استقبالی كندیسی ایچون ابفاسندن قاچنمیه جق بر بورجدر » جوابنی ویرمش اولدیغندن انطوان چاروناچار نهر كنارینه قدركلدی وقله اوپاتری اوحالده كوردی .
بوزمان قله اوپاتر تمام یكرمی سكز یاشنده ایدی . واقعا شمدی بزم خدمت

ایتدیکمز فکره کوره ؛ برقادینك یکرمی سکز
یاشنه کیرمسنی برازچوقجه کوروروز . چون
که بزم طبعمز اون اوچ اون درت یاشنده کی
برنوره سیده یی درمیاندن خوشلانمغه صناشمشدر
بزدیرزکه برمحبوبه یی غنچه حالنده ایکن
قوقلاملی . انجق باقالم ایشك طوغریسی
بومیدر ؟. واقعا کلی غنچه ایکن
قوقلاملی . لکن برقادیندن الهجغمز حظ
ونصیب کل قوقلامق قبیلندن صاییله مز .
آنی الك اهل طبعت ظرفا بر بیوك مناسبت
اوزره بنه المایه تشبیه ایلمشدر . بو نسبتجه
اون اوچ اون درت یاشنده کی برمحبوبه یی
درآغوش ایتمك هنوزچاقال ویاخود قوزالاق
حالنده بولنان المادن حظ المغه بکزر . حالبوکه
حظ حقیقی المانك کمالندن النور . بو نسبت
فنه دخی موافقدر . زیرا فن نظرنده
مثبتدر که برانسان تایکرمی یاشندن صکره یه
قدر دائما انبساط وترقیده اولوب یکرمیسندن
صکره قراربی بولمغه باشلار و برطاقم الام
دروندن مصون اولور ووجودینی محافظه یه
همت ایدرایسه تمام قرق یاشنه قدر حالکمالنده
قالور . قانون طبیعتك حیض ایچون قرق
بش قرق سکز قدر مدت کسمش اولمسی ده
بوحکمی تأیید ایدر . برقادینك الك زیاده
اعتبار ایدیله جك زمانی یکرمی بشدن اوتوز
بشه قدر اولان وقتی وبونك دخی متوسطی
اوتوز یاشیدر . بو یاشده بولنان برقادین
جمالیله برابر اطوار ومشواربنی دخی بردرجهٔ
کماله ایصال ایلمش اولدیغندن بزم انس وصحبتی
چوجق اویونجاغنه چویرمز . بالخصوص
قله اوپاتر کبی برقادین اولورسه !.

انطوان مشار الیهایی بوقدر زینت واحتشام
ایچنده کورنجه براز متواضعانه حرکت ایتمکه
کندیسنجه مجبوریت حس ایدوب اول صورتله
رسم خوش آمدی یی اجرا ایلدیکی صیره ده
قله اوپاتر « واقعا ذاتیکزه زحمت ویردم .
لکن بوحال مصر حکمداری اولدیغمدن
نشأت ایدر برشی دکلدر . مصر سزك
ملککز . وحکمداری قله اوپاتر دخی
بوکون اولمزسه یارین کدیمیکز اوله جق
برجاریه کزدر . ظنمه تخمینمه قالور ایسه
حقیقة جاریه کز اولمق شرفنه نائل اولدیغی
زمان دخی قله اوپاتر بویله براستقباله لایق
برجاریه کوریلور » دینجه انطوان بویله
برجاریه یه صاحب اولمق دکل بلکه بویله
برصاحبه یه کوله اولمق بیله انسان ایچون
برشرف اوله جغنی یورکدن حس ایدرك
لسانی دخی او یولده اداره دن کیرو
طورهمدی .

بیچاره انطوان یالکز قله اوپاترك زینت
فوق العاده سنی نظرنده موازنه ایله حیرتده
قالمز ایدی . قیصرك رومه ده رکزایله انظار
دقتی جلب ایلمش اولدیغی قله اوپاتر ستا توسنك
جانلیسی ایمکلر ایچنده بورونمش اولدیغی
حالده قارشوسنده بولنمسندن وحتی جانلیسی
ستاتوسی کبی یالکز بروضع کوسترمیوب
لسانیله ایراد ایتمك ایستدیکی معنایی اوضاعیله
دخی اشراب ایچون قیریلوب دوکولك
صورتیله هرآنده بیك وضع تصویر ایتمسندن
ناشی ذهنندن کچن شیلر حیرت دکل عادتا
بیچاره یه برشاشقنلق ویرمشیدی .
انجق دها بشقه برحال واقع اولدی که

انطوانك بتون بتون غشی اولوب کیتمسی اصل اوحال استلزام ایلدی . شو یله که :

قله او پاترا ایلك اقشام انطوانله برابر ارکان وکلاسنه عظیم بر ضیافت و یرمشیدی بو ضیافنده حضار التون و کوموشدن معمول اوله‌رق استعمال ایلدکلری هرآوانی واشیا کندیلرینه بخش ایدیلور ایدی . بوحال اوزرینه حضار بر برینه باقشمغه باشلادقلری زمان قله او پاترا « بونده اهمیت و یر یله جك برشی یوق . مارق انطوان کبی رقهرمانك جاریه‌سی بوقدرجق برسماحت ایدر ایسه جوقیدر ؟ » دینجه انطوان ارتق تحمل ایده‌میه‌رك « کوزل اما آقله او پاترا یا انطوان کندیسی برسماحت ایتمك ایسترا ایسه نه و یره‌بیلور ؟ » دیمسی قله او پاترا بیوك بروسیله اتخاذ ایدرك « اوت ! انطوان سماحت ایتمك ایستر ایسه قله او پاترا اسمنده اولان جاریه‌سنی طوتوب الادنا بر بنده‌سنه بخش ایدی و یرمك درجه‌سنه قدر سماحت ایدر » دیمش ایدی که بو سوز اوزرینه انطوانك تاجکر کاهندن قو یوب کلان برآه جانکاهی آنجه مجالی قالمدی .

ایشته بیچاره انطوانی بر کره شوحاله کتوردکدن صکره ارتق بتون بتون تغلب ایشلدن بیله صایلدی . اوقدر تغلب ایلدی که کندیسنك ملیت شهرنده و یان نام مناستره التجا ایتمش اولان ارسینونه نام همشیره‌سنی قصقاندیغندن مز بوره‌نك بوغازلادلمسنی انطواندن رجا ایتمسی اوزرینه اکرچه بو یله مناسترنشین برقزك اعدامی پك بیوك برکناه عداولنور ایدیسه‌ده قله او پاتره

اولان عشقندن ناشی انطوان انی دخی حساب ایده‌میه‌رك بوغازلانمسنه امر و یردی و بوغازلاتدی .

قله او پاترك انطوانه صورت معامله‌سی حقنده بلوتارق بعض شیلر نقل ایدر که کرك انطوانك ذاتنی وکرك قله او پاترك نه‌درجه فتان اولدیغنی کماليله ایضاح ایلدیکندن انلرك دخی بوراده تماميله حکایه‌سی لازم کلدی : شو یله که :

قله او پاترك الك زیاده مراق ایتدیکی شی انطوانك کندیسندن بشقه برقادینه میل ایتمسی قضیه‌سی اولدیغندن قورقدیغی شی باشنه کلمامك ایچون همان هیچ برساعت هیچ بردقیقه یانندن آیرلماز ایدی . بوفکرینی انطوانه سزدیرمامك ایچون « سوزك طوغریسی شمدی یه‌قدر هیچ برکیمسه‌یه میل یله ایتمامش اولان بورکم پك قوی برصورتله مربوط اولدی . تختم تاجم دکل حریتم دخی سنك اولسون انجق برساعت بیله سندن آیرلمامق ارزوسنه خدمت ایدیورم کولکه‌ك کبی نره‌یه کیتسه‌ك اردندن کله‌جکم . بنی عبیلامه » دیه نه کیجه نه کوندوز کندوسندن آیرلماز ایدی . یانده بولندیغی زمان دخی کو یا کندیسنك صحیحاً عالمده هیچ برامللی قالمامش ده یالکز عاشقنی اکلندیرمك املنه خدمت ایدیورمش کبی انطوان ایله‌زاراو بونی اوینار کندوسنه کوزل کوزل فقره‌لر نقل ایدر و « افندم سنك یانکده ساکت وتندبولمغق بکا الو یرمز دائماشن وشطارتلی اوالیم » دیه‌عالم آبده دخی انطوانه رفاقتدن کیرو قالمز ایدی .

یالکز عالم آبده‌می یا ؟. صید وشکاره
واسلحه تعلیمنه کندیکی زمان دخی
انطواندن آیرلمیوب حتی کیجه‌لری انطوانك
برطاقم کنج قهرمانلر ایله برلشوب وتبدیل
قیافت ایدوب چارشویه چیقه‌رق بعض
دکانلرك اوکنده اصحابنی قزدیروب غوغایه
تحریص ایده‌جك معامله‌لره حریفی اغضاب
ایتدکدن صکره غوغا ایتمك یعنی قهرمانلغی
وحرکات حربیه‌یی اونوتمیه‌رق بو صورتله
اکمال ایلمك معتادی اولدیغندن قله او پاتر
شاید بو کیجه سیاحتنه بشقه برامل دخی کیرر
مطالعه سنه مبنی تبدیل قیافتله او سیاحتده ده
کندیسنه رفاقت ایدر ایدی .

او مکاره‌یی بدلك انطوان مواجهه سنده
اولان صورت معامله سی بحق وصف اولنمق
ممکن اولمیوب هم عاشقنك هرمز ادینك
حصوله خدمتدن کیرو طورمز هم ده
حرکاتنی دائما کوکل اکلندیره‌جك وفقط
ضمننده کندی علو افکار وفرت وفطانتنی ده
میدانه قویاجق صورتله اجرا ایدر ایدی .

ازجمله برکون نهر کنارنده بالق صید
ایدرلر ایدی . انطوان کندی اولطه سنه
بالق کلمدیکنی کوره‌رك جانی صقیلوب نهر
کنارنده بولنان بالقجیلره (قله او پاتره
طویورمقسزین) نهره طالوب کندی
اولطه سنه بر بالیق طاقلرینی امر ایتمکله
بو صورتله حاضر صید اولنمش بر بالغی تکرار
صید وشکار وشو موفقیتندن ناشی قله او پاتر
حضورنده افتخار و بلکه اغترار ایلمشیدی .
قله او پاتر کویا انطوانك بو حیله سندن
خبردار دکل ایمش کبی ایرتسی کون ینه
بالق صیدینه چیقدیغی زمان انطوانك اولطه
سنه بر طوزلی بالیق ربط ایتملرینی بالقجیلره
تنبیه ایلدی . انطوان ایسه بوندن صحیحاً
خبردار اولمیوب هرزمان اولدیغی کبی
اوکون دخی قله او پاترك اولطه سنه ویره
ویره بالق کلدیکی حالده کندیسنه کلمامسندن
جانی صقیله‌رق ینه صویه طالوب اولطه سنه
بالق ربط ایتملرینی بالقجیلره اشارت ایدنجه
بو دفعه حریفلر قله او پاترك امر وتعلیمی
وجهله بر طوزلی بالیغی ربط ایلدیلر .
انطوان کمال افتخارله اولطه‌یی چکوب
طوزلی بالغی چقارنجه قله او پاتر بر قهقهه
قوپاروب انطوانك زیاده محجوب قالدیغندن
اول فتان جهان درحال طوری دکشدیره‌رك
وفقط زمام مقصدی ینه الدن براقمیه‌رق
« ارسلان قهرمانم . مکدر اولمیکز .
بیلورسکز که بالقلر زوقه‌یی انجق صیادك
شو برتل اولطه‌یی تحریکیله کندیلرینی
الداته‌رق یوتارلر . بو ایسه عالمده بکا
مخصوص بر صنعتدر . دکل صوده‌کی
بالقلری قرده سنك کبی قهرینه بر کوه آهنین
طاقت کتوره‌میه‌جك اولان قهرمانلری
دخی تحریك ذلف پریشانمله یورکلرینی
اوجنه وصلت یمی طاقدیغم اولطه‌یه ربط
ایدرم . سزك ایچون بو یوللره سلوکه
نه مجبوریت واردر ؟. سزك صید
وشکاریکز مملکتلر قلعه‌لر ایالتلر حتی اولکالر در
سز ارسلان اوجیلری کبی یالکز بازوکزه
اعتمادله او شکارلری صید ایدرسکز . حیله
وخدعه ایله کوکل الداتمق فارلره
مخصوص برشی اولدیغندن بزده او یوله

سلوك ایدرز . ایشته بالق صید ایتمکده
بنم دها اوستون چیقیشم بو حکمتدن ایلرو
کلور . نصل مملکتلر و ایالتلر صید ایتمکده
دخی سز بو نجه قهرمانلره اوستون چیقه‌رق
تکمیل اناطولی و عربستانی قلیجکزه رام
ایتدیکز » دیمسیله هم انطوانك نه احمق
بر بیلق اولدیغنی وهم کندیسنك نه مکار
بر آشفته بولندیغنی و بینلرنده حب وانسیتك
ماهیتی و کندوسنك بو ملازمتده کی مقصدی
نه‌دن عبارت ایدوکنی بو صورتله بالتمام
انطوانه اکلاتمش ایسه ده مسئله نك
قهرمانلق جهتنده صورت حقدن هیچ
برفرقی اولمیان مداهنه سیله حریفك بنه
اغزینی دیلنی باغلایی ویرمش ایدی .

بناء علیه شو حال انطوانك غضبنی موجب
اولمق شویله طورسون عاشق نظرنده
معشوقه سنك قصورلری دخی محاسن یرینه
یچه جکی قاعده سنك ده فوقنده برقاعده
اقتضاسنجه بو حال دخی قله او پاترك وفرت
عقل و درایتنه بر دلیل اتخاذ اولنه رق عاشقك
معشوقه حقنده کی محبتی برقات دها آرتدی .

حتی بر وقت انطوان ایرانلولر ایله
محاربه یه کیتمك لازم کلدکده قله او پاتردن
نصل آیریله جغنی بیله میجه قله او پاتر
« قهرمانم ! بن سنی یالکز آغوش عزو
نازمده کمال استراحت قلبله یاصلانمش کوردیکم
زمان متلذذ اولم . سنك ارسلانلر کبی
دشمنلره پنجه لشدیکنی کورمك دخی بکا
بربیوك افتخار و لذتدر . حربه دخی برلکده
کیتملی یم . سن بو کونکی محاربه‌دن سالماً
وغالباً والك اباغك دشمن قانیله آلوده
اولدیغی حالده عودت ایتدیککك زمان بنك
بیوك لذتی حس ایده جکم . قالمم قالمم .
مطلقا برلکده کیده‌رم ! ارسلانمی کرچکدن
ارسلان کبی کوکره‌مش اولدیغی حالده
دخی کوره جکم » دیه‌رك حربه برلکده
کیتمش ایدی .

انجق تاریخ دیرکه قله او پاتر کبی
شهوتنك اسیری برقادیندن انطوان حقنده
محبت فوق العاده بکلمه‌مك کار عاقل دکلدر .
غایتی قله او پاتر ایله انطوان اراسنده کی
رابطهٔ محبت استیفاسی حظوظات شهوانیه‌سی
ایچون الك اجنبی برقادینك هیچ طانیمدیغی
بر ارککه اولان مناسبتی درجه سنده اوله
بیلور ایدی .

بناء علیه ایران محاربه سنه کیتمك
خصوصنده قله او پاتری مجبور ایدن شی
صحیحاً انطوان حقنده کی عشقی اولمیوب
بلکه او ارالق یهودیلرك روماولرك مغلوبی
اولمق و بنی اسرائیل میاننده کی اسکی قدر
وحیثیتلری روماولرك محو ایتمسندن
قورتلقله برابر انلرك انضمام حمایه‌سیله برقات
دها اعتبار وحیثیت قزانمق ایچون روماولره
پك فداکارانه انهماك کوسترملرینه و ملوك
یهوددن اولوب روما لولرك حمایه‌سی
وانلر طرفندن مأموریت مخصوصه ایله
اونه‌ده بریده جنك ایدرك انطوان نظرنده
پك زیاده اعتبار قازانمش اولان هرودك
انطوانه بو درجه حلولنی قله او پاتر مطلقا
کمال حسن وآنله شهرتشعار اولوب هرودك
قاریسی بولنان ماریامن نام قزحقنده کندی
عاشقنك بعض تصوراتی اولمق احتمالنی

ویردیکنه مبنی ایشته محضا ایلروده بر رقیبك رقابتی بلاسندن امین اولمق ایچون مشار الیها زحمت سفری اختیاره مجبوریت کوردی ۰

بومحاربه‌دن عودتله ینه ایرانلولر اوزرینه ایکنجی برمحاربه ایچون انطوانك قله اوپاتردن مفارقت ایتمسی لازم کلدکده اکرچه قله اوپاتر قیامتلری قوپارمش و « سن اولدیکك یرده بن دخی اوله‌جغم » دیه بهمه حال حربه کیده‌جکنی درمیان ایتمش ایسه‌ده انطوان امر محاربه‌یی همان قروب صارارق قریبا عودت ایده‌جکنی بالتأمین بودفعه‌لق قله اوپاتری کوتورمامش ایدی ۰

بومحاربه‌دن عودت ایلدکدن صکره انطوان قله اوپاترك قیصردن اولان اوغلی قیصرونی کندیسیله برابر مصر وقبریس وسوریه حکمدارینی نصب ایتمش وکندیسنك قله اوپاتردن طوغان برقاچ نفر اوغللرینی دخی اناطولی حکومتلرندن برقاچنه ولی عهد ایلمش ایسه‌ده قله اوپاتر بولطف وعنایتدن اوقدر ممنون اولمامشیدی ۰ زیرا کندیسنك نصب ایلدیکی آدملر انطوانك سالف الذکر ماریامنك عشقیله حیلیجه متأثر اولدیغنی وبك چوق مجلسلرده مومی الیهانك نامنی یادله برخیلی مدح وثناسنده بولندیغنی خبر ویرمشلر ایدی ۰ بنا برین ایلروده وقوعبوله‌جق بردرده دها بوکوندن دوا اولمق اوزره کندیسی دخی اوته‌ده بروده من بوره‌نك قوجه‌سی بولنان هرودك ذکاجیلیله ماریامنك هروده قاری اولمغه لایق برقادین اولمدیغنی وهرود کبی برپهلوانه لایق قاری بلکه‌ده دنیا یوزنده موجود بولنمدیغنی تفوه ایدر وبو تفوهاتنی هرودك سمعنه ایصال ایله حریفك کوکلنی آولامغه دها بویوزدن باشلامش ایدی ۰

انطوان بالاده ذکر اولندیغی وجهله قله اوپاترك چوجقلرینی حکمدارلر صره‌سنه کچوروبده ارتق مشار الیهایی کندیسنه اولان محبت وحرمتندن امین ایلدیکنه قانع اولدقدن صکره غوائل حربیه‌یی بهانه ایدرك ایچه بروقت غیبوبت ایلدی وبومدت ظرفنده هرودی دخی محل اقامتندن آیروب اوته‌یه برویه مأمور ایدرك کندیسی ماریامن ایله ذوق وصحبت ایدر ایدی ۰ قله اوپاتر بوحرکتدن بالکلیه تجاهل ایدوب فقط اودخی هرودی کندیسنه جلب وزنجیر عشقنه بند ایدرك انطوان ماریامن ایله نه‌قدر ذوق وصحبت ایلدیسه قله اوپاتر دخی هرود ایله اندن بش قات زیاده عیش وعشرت ایلدی ۰

انطوان قله اوپاترك نزدینه عودت ایلدیکی زمان کرك کندیسنك ماریامن ایله اولان ماجراسی وکرك قله اوپاترك هرود حقنده اولان معامله‌سی اوزرینه ایکیسی اراسنده بعض مرتبه رموزلر سبقت ایتمکله قله اوپاتر تبریهٔ ذمت وانطوانه تأمین عشق ومودت ایچون « بن سنك قدریکی تعظیماً هرفداکارلغی کوزه الدیرا بیلورم ۰ سن وار اولدقدن صکره بنم کوزمده هیچ برشی بوقدر ۰ سنك بر کیجه‌جك اکلنجه‌ك

ایجون اون میلیون سسترس (یوز بیك عثمانلی لیراسی قدر ایدر) صرفیله برضیافت یاپا بیلورم که بوحال سکا اولان ارتباطمك برکوچك موازنه‌سی اوله بیلور دینجه انطوان « ایشته یالکز بو ممکن دکلدر . چونکه بر ضیافته بو قدر پاره صرف ایده‌بله‌مز » دیمش اولدیغندن قله او پاتر « اویله ایسه ایشته باق » دیه‌رك اوزمانه کوره بهری بش میلیون سسترس یعنی اللی بیك لیرا قدر قیمتنده ایکی انجودن عبارت اوله‌رق قولاغنده بولنان کوپه‌لردن بریسنی چیقاروب سرکه‌ده حل ایله باده مقامنده نوش ایتدکدن صکره دیکرینی دخی انطوان ایجون حاضرلامغه باشلاینجه انطوان « ایناندم ایناندم . بنی سویور ایمشسك . نظرکده بونلرك هیچ بر قدری یوق ایمش .. بنم ایجون دها بیوك ضیافتلر دخی یاپابیله جکسك . تسلیم ایتدم . دیه‌رك اوته‌کی انجویی قورتاروب ایدیلان روایته کوره بونی روما عبادت کاهلرندن بریسنه اهدا ایلمشدر .

بوندن صکره انطوان ایله قله او پاتر بنه ذوق وصفایه اوقدر طالدیلر واسراف وسفاهتده او درجه افراطه واردیلر که رومادە جمهور ریاستنده بولنان اوقتاو ارتق آچیقدن آچیغه اعتراضه باشلادیغندن ونه زمانك پولتیقه‌سی ایسه انطوانك مرکز جمهوریتله بوزوشمه‌سنی تجویز ایلمدیکندن قله او پاتری « کوکلکه برشی کلسون . فقط اوقتاوسنی بکا چوق کورمکه باشلادی . بوحال ایسه بکاده مضردر سکاده کیدوب کندیسنه بعض تأمینات ویره‌جکم . سن بوراده قال بنم کوکلم سنکله برابر قالیور » دیه بالتأمین کویا کندی کوکلنك برابر قالمسی قله او پاترجه اهمیت کوتورر بر ماده ایمش کبی اودخی « نه یاپالم . دیمك که بو مفارقت اختیاری دکل اضطراری برشیدر . هایدی سلامتله کیت بنم ده کوکلم سنکله برابر کیدیور ! .. » دیه صورتا پك دلسوز برصورتله مفارقتله انطواندن آیریله بیلش وانطوان بیچاره ایسه صحیحا پك دلسوز بر صورتله مفارقت ایتمشدر .

انطوان رومایه وصولنده اوقتاو کندیسنی برخیلی تعییب ایدرك اویله قله او پاتر کبی بر فاحشه‌نك زنجیر بند اسارتی اولمق رومانك انطوان کبی برقهرمانه لایق اولمدیغنی درمیان ایدنجه انطوان کندیسنی بالتصدیق انجق رومانك انطوان کبی برقهرمانی اویله اولور اولمز برقادینی زوجه صورتیله استفراش ایتمکدن ایسه بو یله نامشروع بربوله کیتمکی اهون کوره‌جکندن بحثله اکر همشیره‌سی اوقتاوسی کندیسنه تزویج ایدر ایسه بعدازان قله او پاتری سمتنه بیله اوغرامیه‌جغنی عرض ایلدیکندن اوقتاو بوسوزی آزجان ودل قبول وتصدیق ایدرك « ذاتا همشیره‌مه لایق ده سندن بشقه قوجه یوقدر » دیه مشار الیهایی انطوانه نکاح ایلدی .

بو خبر قولاقلری طرمالارجه سنه قله او پاترك واصل سمعی اولدقده نه قدر اضطراب ونه درجه تلاش کوسترمش اولدیغی ادنا برملاحظه ایله معلوم اولور .

([illegible] ات طارفی کاور)

اخطار مخصوص

آثار قلمیه‌لرینی انظار عمومیه‌یه قویمق ایچون تنزلا قرق انباریمزی واسطه ایتمك استیان ارباب قلم آثار برگزیده‌لرینی برظرف درونـنده اوله‌رق کرك باغچه قپوسنده تنبا کوجی حسن آغانك دکاننه وکرك طوغریدن طوغری‌یه قرق انبار مطبعه سنه ارسال بیورررلر ایسه واصل اولور .

اعلانات

لطائف روایاتك سکز جلدی طغارجغك برنجیسندن اونجی‌یه قدر جزؤلری ضروب امثالك یدی جزؤیله خواجهٔ اول مجموعه‌سی وقصه‌دن حصه فیئات مقرره‌لریله هر یرده صاتلقده‌در .

کائنات نام کتبخانهٔ تاریخك شمدی‌یه قدر چیقمش اولان مقدمه‌سیله درت جزؤی هر یرده فروخت اولنور .

قرق انبار مطبعه‌سنده ترکجه فرانسزجه رومجه ارمنیجه هر نوع کتب ورسائل طبع اولنور . کتاب باصدیراجق اولان ذوات کرامه سهولت اولمق ایچون معارفدن رخصت رسمیه سنك استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور . کتابلرك نفاست طبعیه سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله رق پك آز برزمان ظرفنده اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور .

(دنیایه ایکنجی کلیش) یاخود (استانبولده نه‌لر اولمش) نامیله حکایه‌یی حاوی بولنان قرق انبارك حکایه کوزینك برنجی جزؤی طبع ونشر اولندیغی کبی بو دفعه وردنجیسی نشر اولنمش بشنجیسی دخی دردست طبع اولدیغندن برقاچ کونه قدر اخراجی مقرر بولنمشدر

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چیقار مجموعه‌در ·

صاحبی

{ محمد جودت }

⊰ جزو نومروسی ⊱

۸

⊰ مواد مندرجه‌سی ⊱

قلهٔ او پاترك ترجمهٔ حالندن مابعد ·
امام فخرالدین رازی حضرتلرینك آخر ایامنده سویلدکلری بر نظمی ·
سلطان ولد حضرتلرینك ربابنامه‌لرندن بر پارچه ·
اختلاف طبایع ·
چین قدمای حکماسندن قونفوسیوسك مسکنت ابنای ادم سرلوحه‌لی برمقاله‌سنك عیناً ترجمه‌سی ·
برفیلسوفك تکمیل تحصیل ایدن شاکردینه ایتدیکی وصیت ·
بعض دستورلر ·

فیأتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

ڤرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چیقار مجموعه‌در .

صاحبی

{ محمد جودت }

{ جزؤ نومروسی }
۸

قیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق .

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

﴿ قله اوپاترك ترجمهٔ حالندن مابعد ﴾

انجق بو اضطراب بو تلاش جانی جانانی انطوانك بر رقیب قوینونه گیرمش اولمسندن نشأت ایتمه برشی دکل ایدی . یالکز روما رئیس جمهوری اوقتاویك کندی حقنده اولان سوء فکری اوزرینه مصر علیهنده کی تصمیماتنی بوصورتله فعله چیقارمغه باشلامسندن ایلرو گلمه بر اضطراب وتلاش ایدی . زیرا انطوان الده اولدقدنصکره اوقتاوه کوزلکله اولماز ایسه قهراً وجبراً بیله مقابله ممکن اولوب حالبوکه انطوان روما ایله بر ایکن اولونجه کندیسنك الده قالدیرمغه بیله اقتداری اول[illegible] درکاردر .

انطوان برخیلی وقت رومادده قالارق اوقتاوی ایله حسن معاشرت ایلدکدنصکره ینه باش کوسترمش اولان برایران محاربه‌سی اوزرینه شرق طرفلرینه چیقه‌رق و بو حالده قله اوپاترك هوا وهوسی ینه یورکنده اویانه‌رق مصره کلوب ارمنستانده وقوعبولان محاربه‌ده اسیر ایتمش اولدیغی ارمنستان حکمدارینی آلتون زنجیرل عربه‌سنك ارقه‌سنه ربط ایتدیرەرك الای والا ایله شهره صوقدقدنصکره بونی کوله مقامنده استخدام ایتمك اوزره قله اوپاتره بالتقدیم مشارالیها ایله تجدید محبت ایتمکه رغبت کوستردی . قله اوپاتر کمال عنفله معامله کوستردکجه انطوان روی تضرعی یرلره سورر ایدی . نهایت قله اوپاتر غایت مؤثر برطور ایله « روماده برقاری یی زوجەم دیه تقدیس ایدن برحریف مصرده دیکر برینسه اظهار رغبت ایدر ایسه دیمك اولورکه مصرده‌کی قاری‌یه عاتا برقپاتمه معامله‌سی ایدیور [illegible] واقعا سینی سورم [illegible] حتی شوآنده دخی سنك غورکده مالملکمی دکل جانمی ده فدا ایدرم . لکن حقمده قپاتمه معامله‌سی ایدلمسنه راضی اوله‌م . اکر بنم سنی سودیکم قدر سن ده بنی سو یورسەك بارمنی بی بکا بخش ایتمك فدارلغی کفایت ایتمز بنم سنك حقکده کوزه الدیردیغم فدارلغك اونده بری قدر اولسون فداکارلغی کوزه آلدیرارق اوقتاوی یی تطلیق ایتملیسك » دیدی .

بوسوز اوزرینه انطوان کمال حیرتله برمدت شق شفه ایده‌میه‌رك نهایت « سن بوسوزی حال عشقك تأثیراتیله ایشدك ایلروسنی دوشونمکسزین سویله یورسك بن اوقتاوی یی بوشار ایسه‌م اوقتاویك الندن نصل خلاص اولورز . ذاتا آنتی مومی الیهك شرندن سنی‌ده کندیمی ده تأمین ایتمك ایچون الشیدم » دیمش ایسه‌ده قله اوپاتر « ماشاالله ! بن سنی اویله اولور اولماز تهلکه‌دن کوزی ییلماز برقهرمان صانوردم . مکر سنك قهروشدتك یالکز برعاجز ارمنستان قرالی علیهنه مخصوص اولوب حالبوکه دیکر برادمك شرندن قورقاروحتی شرندن قورقدیغك آدمك حمایه‌سنه التجا ایدر قورقاقك بریسی ایمشسك . برآدمك شرندن قورقدیغی ادمك حمایه‌سنه التجا ایتمسنه عادتا مدارا دیرلر . بن ایسه شوقاریلغمله کیمسه‌یه مدارایی قبول ایده‌میورم . حتی سن اوقتاوی یی ازدواج ایدرك روما رئیس

جهوری اوقتاوایله بنم علیهمده اتفاق ایتمش صانیلدیغی زمان بیله هیچ برخوف و اندیشه‌ده بولنمدم . حالا برخوفم اولدیغی ایچون ایشته باق سکا مدارا بیله ایتمیورم . نه‌در بوعالمك اهمیتی ؟ نه‌در بوسلطنتك قدر وقدری ؟ ناموس برکمال اوللی یوقسه . بن انطوان کبی قهرمانلقده شهرت المش برذات اولسه‌م خدا شاهداوقتاوه بو مدارایی ایتمز وقهرمانلق نامنه شین کتورمز ایدم . خصمه قارشو قدریمی ناموسمی محافظه ایدرك ارسلانلر کبی جنکه چیقار ایدم . جنك کورنده یادولت باشه یاقوزغون لشه . اکر شانمی محافظه یولنده قربان اولور ایسه‌م قدریمی برقاندها ارندیرمش اولور ایدم . ارسلانجه دوکوشه دوکوشه آل قانلر ایچنده اولمك برقهرمان ایچون عیب صایلمز بالعکس موجب ستایش اولور . فقط سنك شوحالك پك بیوك عیب صاییلور . سن شمدی نه ماهیتده برآدمسك بیلورمیسك ؟ ارباب کمال نظرنده هیچ برقدر وقیمتی اولمیان اقبال ایچون معشوقه‌سنی ترك ایتمش وبوزمانه قدر محبتی کوکلنه اوغرامامش اولان ودنیانك اوته اوجنده بولنان برقاری بی آلمق کبی عاشق صادق اولان برآدمك جانندن واز کچوبده قبول ایده‌میه‌جکی برکوچوکلکی قبول ایتمش وحتی محافظهٔ اقبالی اوقاری‌یه ملازمتده وقارینك قرنداشی اولوب کندینه خصم ورقیب اولان برحریفه مدارا ده بولمش حاصلی کندی باشنه کندی همتیله چاره بولمقدن عاجز قالمش بربیچاره‌سك . بوحالکله برابر بنم عشقمده‌کی ثباتمکدن نه یوزله بحث ایدیورسك ؟ عفو ایدرسك قهرمان! بن یونانستان اشقیه‌لرندن دکلم بنده بوکونکی کونده مصر حکمداری قله اوپاترم . خرص شهوانیه‌یله تترمکده بولنان برزارکلك تسکین شهوتنه واسطه اوله‌جق برفاحشه کبی سنك قوجاغکده اوتورام . حتی سن نظرمده بوقدر کوچوك برآدم اولمامش اولسه‌ك بیله ینه سکا یارانمغه چالشمق ایچون هیچ برمجبوریتم بوقدر . زیرا اقبالمی سعادتمی غیرك لطف وعنایتندن بکلمك کبی برکوچوکلکی ممکن دکل نفسم ایچون قبول ایده‌میورم . سنی اوقتاوینك قوجه‌سی اولمش کوردکجه واولکی عیش وعشرتلریمزی یاد ایتدکجه تأثرمدن اغلامامق محالدر . لکن بکا یار صادق اولمدیغك نظرمده ثابت اولدیغی اوبله بش اون آلتون ایچون زمام اختیارینی براهل شهوتك الینه تسلیم ایدن فاحشه‌لر کبی ینه نظرمده بش آلتون قدر اعتباری اولمیان براقبال ایچون زمام اختیاریمی سنك الیکه ویرمك دخی محال اندر محالدر »
دیه‌رك زد معامله‌سنده دوام ایدنجه انطوان حجابندن یرلره کچه جك برحاله کلوب یالکز تأثیرات عاشقانه‌سنی دکل قله اوپاتر کبی وقتیله آغوش عیش وعشرتنده قهرمانلق دعواسنی کوکلره چیقارمش اولدیغی برقاری حضورنده مدعای اثبات ومشارالیهانك عادتا شکست ایتمش اولدیغی ناموسنی اکمال غیرتی دخی منضم اوله‌رق « یا! قله اوپاتر! سن بنی نظرکده بوقدر کوچلتدك اویله‌می ؟ یاکلشلك وار .. بن ینه اشیه‌ تو کوردوب

بو یله یوزومه توکورتمیه جك انطوانم . سنك ایسته مدیکك بر او قتاوی میدر؟ ایشته مرادك وجهله انی ده اطلاق ایده جکم . شانمی محافظه دن عاجز قالور ایسه م فدای جانله اعلای شان ایده جکم . یوق بخت وطالع بکا مساعده ایدر ایسه تا رومایی دخی فتحله سکا بخش ایده جکم . نه دیرسك؟» دیدی . ایشته بو سوز اوزر ینه قله او پاتر قالقوب مشار الیهك بو ینونه صار یله رق « ایشته شمدی بکا عاشق صادق اولدیغکی بیلدم . وحدیقه ٔ وصالمه کیف مایشاء کیرمکه و برك رنکارنك وصالمدن ایسته دیککی کبی دیرمکه لایق بر قهرمان اولدیغکی نظرمده اثبات ایتدك . او قتاو پك طار یلور ایسه اوزر یمزه حرب آچارق کله جك دکلمی ؟. کله جکی وار ایسه کوره جکی ده وار . یا مصر قوه ٔ حربیه سیله بنم ومعیتکده اولان اردو ایله سنك کندیسنی کو پك قوالار کبی قوالادیغمزی کورور و یا خود اقبال دکل شان محافظه سی اوغورنده ایکیمزك دخی آل قانلر ایچنده قربان اولدیغمزی مشاهده ایدر » یوللو سوزلر ایله حربیجکرك ذهننی بتون بتون چلش ایدی .

اوته طرفده اوقتاو انطوانك ینه مصره متوجه اولدیغنی خبر آلنجه کو بلره بنوب مشار الیه حقنده اولان غضبنی همشیره سی وانطوانك زوجه سی او قتاوی حقنده کوسترنجه اوقتاوی « بو قدر تلاش ایتمه . بن مصره کیدوب ایشی تسویه ایدرم » دیه تمام مصر سیاحتنه حاضرلانمقده ایکن انطوان طرفندن آدملرکلوب بوش کاغدینی کتورنجه او قتاو ینك دخی غضبی نهایت درجه یه وارارق قرنداشنه « ایشته شمدی اکمال ناموسمز سنك همتکه قالدی . بن قوجه بر روما جمهور یتنك رئیسی بولنان او قتاو کبی بر قهرمانك همشیره سی اوله یم ده مصرده کی بر فاحشه بکا غالب کلسون ! بوکا بن تحمل ایده جك اولسه م بیله سن تحمل ایتمزسك ظن ایدرم . باقالم بنم ظنم طوغری میدر . باقالم سن بو ناموسمك قدر ینی طانیه رق اکمالنه نه قدر سعی ایده جکسك » دیه ذاتا غضب حالنده بولنان او قتاوی بر قاتدها اغضاب ایتمکله او قتاو تدارکات حربیه یه مباشرت ایلدی .

بری طرفده انطوان دخی تدارکاته قیام ایلدیکی کبی قله او پاترده کندی حصه سنه اصابت ایدن وظیفه یی اجرا ایچون التمش پاره سفینه دن عبارت کوزل بر دونغا تدارك وترتیبله دونغایی بالذات کندیسی قوماندا ایتمکه عزم ایلمشیدی .

انطوان جلادت وقهرمانلقده خصمی اوقتاودن دها زیاده شهرت آلمش بر آدم اولدیغندن هر طرفجه مدح وستایشی کوکلره چیقارلمش وحقنده الك کز یده قهرمانلرك حسن توجهی قازانلمش اولمسیله اردوسنی کوزلجه قوماندا ایتدکدن صکره اوقتاوه غلبه دکل بتون دنیایی ضبط وتسخیر ایدرك جهانکیرلکی اعلانه دخی مقتدر ایدی . لکن کندیسی اصول جمهوره

رعایت ایتمیوب باشنه تاج حکمداری کیمش وباخصوص برقله اوپاتر فاحشه سنك خاطری ایچون روما رئیس جمهورینك قزقرنداشی اوقتاوی کبی برمعتبر قادینی ترك ایلمش اولمسی رومالولرك غیرتنه طوقنه رق آنلر دخی اخذ ثار دعواسنه دوشمسندن ناشی اوقتاوك قوتی ده اویله استخفاف ایدیله جك برشی دکل ایدی . اسیا وافریقاده بولنان ملل وحکمدارانك اك چوغی انطوان طرفنی التزام ایلمش واوقتاو دخی بتون روما قوهٔ حربیه سنی بالاستقلال قومانداسی آلتنه آلمش اولدیغندن اساسی برفاحشه فقط ملوکانه وجهانکیرانه برفاحشه غوغاسندن عبارت بولنان شو محاربه نك نه قدر عظیم برمحاربه اوله جغی ادنا نظرله کوریلور .

انطوان رومانك قوت موجوده سنی بیلدیکی جهتله کندیسی اوقتاو ایله محارب بولندیغنی اسیا وافریقا ملوکنه اعلان ایدرك ملوك مذکورهنك قوتلرندن ماعدا یالکز کندیسنك معیتنده اون سکز فرقه روما جنکاوریله بیك قدر رومالولرك خارجنده بولنان اقوامدن عبارت پیاده واوتوزبش بیك سواری جمع اولدیغی کورنجه روما رئیس جمهورنده بوقدر قوت اولدیغنی نظر دقته آلمش و دوغاسنك بشیوز قطعه سفینه یه بالغ اولمسی دخی غیرتنی دها زیاده تأیید ایلمشیدی . بناء علیه بوقدر قوتله خصمك کندی اوزرینه کلمسنی بکلهمك عبث ...نی کورمکله وقله اوپاتر شاید بحراً غلبه ایدیلور ایسه اوحالده غالب بردوغا ایله روما اوزرینه یورومك دخی ممکن اوله جغی حقنده قله اوپاتر طرفندن درمیان اولنان رأیی تحسین ایتمکله دشمنی بحراً قارشولهمق ایچون یونانستان صولرینه طوغری ادارهٔ سکان عزیمت ایلدی .

آقسیوم نهری جوارینه کلدکلرنده اوقتاوك قوهٔ حربیه سی دخی قارشو طرفدن چیلاق جمعیتی کبی ظهور ایدوب طرفین آمبرای کورفزنده بربرینه مقابل کلدیلر :

بومصادمه آق دکزده امثالی نادرجه کورلمش برمصادمه ایدی . مشهور تروا محاربه سی کبی بونده دخی دعوا قاری اوزرینه مبنی اولوب هرایکی طرف جنکاورلری معیتنده بولندقلری ذواتك حسیات فؤادیه سنه خدمت ایلدکلرندن یکدیکرینه اویله برشدتله صاردیلرکه اوازهٔ های هوی کوکلره چیقار ایدی . انطوان ایله اوقتاو ایسه یالکز قله اوپاترك ویاخود اوقتاوینك قوزلرینی پای ایتمك دعواسی اوزرینه جنك ایتمیوب بومحاربه نك نتیجه سی ایکیسندن بریسنك بتون عالم مدنیتی زیر ضبطنه الارق کرچکدن جهانکیر اولملرینی منتج اوله جغنی بیلدکلرندن اول صورتله محاربه ایدرلر ایدی . طرفین اول قدر جنك ایتدی ویکدیکرینه قرن قرینه بناشه رق ایچنده بولنان جنکاورلر بوغاز بوغازه صارلمش اولان کمیلردن اوقدر قان دوکولدی که دکزك سطحی بیاغی رنکنی دکشدیرمش ایدی .

محاربه برقاچ ساعت ممتد اولوب

طرفیندن کیمك غالب کلدیکی وکیمك مغلوب
چیقه جغی هنوز معین اولمدیغی حالده قله
اوپاتر جنکاورلرك یورك پرتاجدسنه
آتدقلری نعره لردن وکمی کمی به مصادمه
ایدوب بریسی دیکرینی چاتر چاتر شکست
وغرق ایلدیکی زمان حاصل اولان کورلتی
ایله برابر دکزه دوکولانلرك اوازهٔ دل
خراشندن وبالخصوص دکزك رنکی
دکشوب برقان دریاسنه دونه رك مقتول
لاشه لرینك سطح بحری قاپلامسندن توکلری
اوربه رك باتوحش کریسنه کری رجعت
ایتدیکنی انتوان کورنجه براز دها ثبات
ایدوبده دنیایه جهانکیرانه حکم ایتمك
سعادتنه مظهر اولمغه چالشمق یولی وار
وحتی کندی فرقه سنك هم چوقلغنه
و همده محاربه سنك کیدیشنه نظراً
بو سعادتك حصولی پك بدیهی وآشکار
ایکن بس بلی انجندن « بکا قله اوپاترم
اولسونده جهانکیرلك تاجی اولمیوب یالکز
برکیجه کلاه کیسه مده الویرر » دیه رك
معشوقه سنك پشنی براقیوبرحربی علی
حاله ترك وکندیسی دخی قله اوپاتری
تعقیب ایلدی .

بونلر اسکندریه یه طوغری فرار
ایدرطورسونلر موقع محاربه ده انطوانك
جنکاورلری مشارالیهك معیتیله کلمش اولان
اسیا وافریقا ملوکیله برابر اقشامه قدر
محاربه ده دوام ایله فقط قوماندان اولمدقجه
غلبه دخی میسر اوله میه جغندن جمله سی
اوقتاوه تسلیم سلاح ایلدیلر :

انطوان اوقتاوك کندیسنی تعقیب
ایده جکنی بیلدیکندن اسکندریه یه
مواصلتله برابر اولجه حبشستانه سوق ایلمش
اولدیغی براردویی جلب وبر مقدار عسکر
دها تدارکیله اورادن مقابله یی خلیا ایدر
ایدی . هله قله اوپاتر کویا غار فراری
ستره مدار اولمق اوزره پای تختنه کیررایکن
سفینه سنی غالبانه برصورتله دوناتمش
وقره یه چیقدقدن صکره سر مغلوبیتی فاش
ایتمکه مدار اولمق اوزره سرآمدان اهالیدن
برطاقمنی قتل واعدام ایلمشیدی . انجق
حبشده کی اردو انطوانك غیابنده اوقتاوك
طرفنی التزام ایتمش اولدیغی کبی هزیمت
وفرار رزالتی دخی میدانه چیقدیغندن
مصرجه عسکر تدارکنه ده امکان بوله میه رق
اوقتاودن صلح استدعاسنه مجبوریت
الویردی .

بو حال اوزرینه قله اوپاتر مکر
وحیله نك ایشته شمدی ایشه یارایه جغنی
واوقتاوك نصل برقولاینی بوله رق کرك
قیصری وکرك انطوانی دوشورمش
اولدیغی دام بلایه دوشورلمسی طریقنی
دوپیش ایلدی :

بو حالده اوقتاوه آچیقدن آچیغه آچلمق
بی فائده اولدیغنی قله اوپاتر بیلور ایدی .
چونکه کندیسنك مکر وحیله ده وفحش
وملعنتده کی اشتهاری اوزرینه اکر اوله
بردن بره اوقتاوه میل کوسترر ایسه اوقتاوك
نظرنده بوسبتون ایکی پارلك اوله جغنی
درکار ایدی . « قیصره وانطوانه عرض
ایتدیکم کبی اوقتاوه کندم عرض وصبال
ایتمك فائده ویرمز . اویله بر یول بولمیدرکه

کندیسنی غائبانه کلمه رك کویا بنی قهراً صدر شهوته چکمش اولمیدو... دلخال بن بو اجغمی بیلورم · البته بر بودینی بولهرق انی ده زنجیر عشقمه بند ایدرم ... دیه ایچلره انطونه خیال وخاطره صیغمز بر خیانته قرار ویردی ... ویله که ... ...

بیچاره انطوان اوقتاو نزدینه کوندردیکی سفیرلره شرایط صلحیه اولهرق کندیسی ایچون هیچ بر شی ایسته‌مامرینی وبالکز مصر حکومتنك ینه معشوقه‌سی قلهاوپاتر عهده‌سنده ابقاسی شرطیله مصالحه‌یی قبول ایتمرینی وکندیسی کافهٔ حقوقندن واز کچه‌جکندن عادی و پس پایه بر آدم کبی یونانستانده اقامته استحصال رخصت ایلمرینی تنبیه ایتمش اولمسنه مقابل قلهٔ اوپاتر یادکاری ظاهر حالده یالکز رسماً طلب وصلحه مأمور اولوب دقط سترا وخفیا اکر کندی قصور وقباحتندن اوقتاوو... ز کچر ایسه انطوانی ترك ایله کندی طرفنی التزام ایده‌جکنی وحتی امر ایلر ایسه انطونی طوتوب دیری دیری تسلیم ایده‌جکنی دخی تبلیغه مأمور ایلمشیدی که شو حالدن مرادی بو محاربه‌یه کندیسی سبب اولمدیغنی ومحضا انطوان سبب اولدیغنی وکندیسی اوخرچین ودیك باش حربندن ممنون دخی بولنمدیغنی کوسترمك وایلروده‌کی تشبثی ایچون بو حسن خلوصی مقدمه اتخاذ ایلمك ایدی · لکن بو تدبیرده پك بیوك بر سهوی وارایدی که اودخی غائبی کشف ممکن اوله‌مامسندن ایلرو کلوب ... ایلروده وقوعبوله‌جق احوالی اولدن کشف ایتمش اوله‌ایدی انطوان حقنده بوقدر اهانته مجبوریت کورمز ایدی ·

کرك انطوانك وکرك قلهاوپاترك ایلچیلری اوقتاوی دکزاوزرنده قارشوله‌یوب صورت سفارتلرینی عرض ایلدکلرنده اوقتاو انطوانك ایلچیلرینه التفات بیله ایتمیوب قلهاوپاترك سفراسنی ایسه برقاچ آغز خفافلغی ایله اغفال واشغال ایلدی واسکندریه‌یه طوغری عزیمتنی تأخیر ایتمدی ...

اسکندریه اوزرینه هجوم ایده‌جك بر اردو ایچون پاوس نام محل پك موافق بر اردوکاه اولوب حتی الك اول قلهاوپاتر دخی زوجی وقرنداشی اولان بطلیموس علیهنده عسکر چکدیکی زمان موقع مذکوری اردوکاه اتخاذ ایدمشیدی ·

اوقتاو دخی طوغریجه محل مذکوره توجه ایدوب قلهاوپاتر زیر حکمنده بولنان مصر عسکرینه اوقتاوه اصلا مقابله ایتمیوب تسلیم اولملرینی امر ایلمش بولندیغندن روما عسکری هیچ بر مقابله کورمدکدن بشقه حتی نفلیاتلری امرنده مصر عسکرندن یاردم بیله کوردیلر ... ...

قلهاوپاتر شاید اوقتاوی دامنه دوشوره‌مز ایسه مؤخراً مراجعت ایتمك اوزره خزینه‌سنی ومجوهراتنی بر عبادتخانه‌ده مزار طرزنده اولهرق دفن ایتمش ایدیسه‌ده مؤخراً سفیرلری کلوب ده انطوانك سفراسنه اوقتاوك التفات بیله ایتمدیکنی وکندیلرینه هر وجهله رعایتله سوزلرینه دخی اهمیت ویردیکنی خبر ویرملری اوزرینه یورکنه

بالکلیه امنیت کله‌رك حتی دکاشکی بوبله خزینه‌ می
دفن ایده‌جك قدر تلاش دخی کوسترمامش
اوله ایدم » دیو انطوان علیهنده دها نه
کونه خیانتلر ایدیله بیله جکنی واوقتاوی
جلب ایتمك ایچون دها بشقه نه تدبیر
یوللرینه کیدیله جکنی دوشونمکه باشلامشیدی.
حتی دشمنه ایکنجی بر جبله اولمق اوزره
مصر معیتنده بولنان کمیلری دخی اوقتاوه
تسلیم ایلدی .

بیچاره انطوان ایسه کندی سفیرلرینك
مظهر التفات اوله‌مدقلری خبر یأس اثرینی
التجه وجانه دکل بلکه شانه دشمن
اولان او قتاوك تابلوسه کلمش اولدیغنی
کورنجه بوسبتون طاقتدن قالمش بر مأیوسك
جان هولیله صوك قوتنه دخی مراجعت
ایتمسی قبیلندن اوله‌رق معیتنده بولنان
اخص اصحابندن عبارت برفرقهٔ جزئیه
ایله اسکندریه‌دن خروج واوقتاو اوزرینه
هجوم ایلمش وجنکجیلری الك منتخب آدملر
اولمق مناسبتیله دشمنه غلبه ایدرك رومالولری
تلفات کلیه ایله سفینه لرینه قاچمغه قدر
مجبور ایلمشدر .

قله او پاترانطوانك بوغلبه سنی خبرالدیغی
کبی قورمش اولدیغی تدبیرلرك بتون بتون
بوزولدیغنی کوره‌رك نه ایده‌جکنی بیله میوب
شاشیرمش قالمش اولدیغی حالده انطوانك
قلیجنی صاللایه صاللایه کمال افتخارله کندی
یاننه کلدیکنی کورنجه درحال عقلنی باشنه
الوب « وای ارسلانم غلبه کی تبریك
ایدرم . طوغریسی قهرمانلغکه بتون
جهانی حیران ایتدك . هرکس سکا آفرین

دیه‌جك و بوشجاعتك سنا تولرله الی اخر
الزمان دللرده یاد اولنه جقدر . کل کل .
قله او پاترسنك کوزلرندن او پسون کل .
دیه قارشولدی . انطوان دخی کندی
بورکنده صفوتدن بشقه هیچ برشی اولمدیغی
جهتیله او قتاودن اوتوری « خنزیر
حریف! بن تختمی تاجمی کندوسنه بخش
ایدرك یونانستانده پس پایه برآدم کبی
اوتورمغه راضی اولدم . تك مصری
سکا بخش ایتسون دیدم . بنم جانمی
بخش ایتمك ایسته‌دیکم سن کبی برملکدن
برمصری اسیرکه‌دی . انشاالله اصل
جزاسنی یاربن کوره‌جکدر » دیه ایرتسی
کون مصر دونغاسیله کیدوب بحراً جنك
ایده‌جکنی وشویله اوراجغنی بویله قراجغنی
تعریف ایدر ایدی . بروه قله او پاتر
کمال تأسفله مصر دونغاسنك اوقتاوه
تسلیم اولمش ایدوکنی خبر و برنجه انطوانك
عقلی باشندن کیدوب او کیجه صباحه
قدر قله او پاتر (ایچندن قان کیدرك) ایله
زوق وصحبت ایتدکدن صکره ایرتسی کون
دکزده بولنان دشمنه قره‌دن مقابله ایتمك
ممکن اولمدیغنی کوره‌رك اوقتاوه « اکرقوتنه
اعتمادی وار ایسه خلق عالمك قاننی
دوکمکه نه حاجت کلسون ایکیمز بر بریمز ایله
صاواشوب قوزز بمزی پای ایده‌لم دیه خبر
کوندرمش ایسه‌ده اوقتاو هرحالده انطوان
قدر جنکاور اولمدیغنی کندیسی دخی
بیلدیکی جهتله بوخبره « انطوان جانندن
بقمش ایسه کندیسنی اولدورمك ایچون
بشقه بریول بولسون . بن ایسه خصممدن

اخذ ثار ایله متلذذ ومباهی اوله‌جغم » جوابنی کوندرمکله انطوان دخی « بن صاغ اولدقدنصکره اوقتاو دخی اسکندریه‌یه کیره‌من » دیه کندی اقامتکاهنه چکلمشیدی

اوقتاو قله او پاترك کندیسنه سفراسی واسطه‌سیله عرض ایتمش اولدیغی خلوص وخصوصیتله برابر وعد ایلدیکی خدمته شمدی مراجعتك زمانی اولدیغنی درپیش ایدرك فقط بومراجعتی آچیقدن آچیغه اجرا ایتمکه دخی تنزل ایده‌مدیکنه مبنی اسکندریه‌ده بولنان طرفدارانی واسطه‌سیله قله او پاتره اکر انطوانك ازالهٔ وجودینه شمدی همت ایده‌جك اولور ایسه اوقتاودن پك بیوك مکافات کوره‌جکنی اشراب ایتمش وواقعا اوقتاو غالب ایکن عرض خلوصنك اولقدر فائده‌سی اولمیه‌جغنی واصل خدمت مشار الیهك شو زماننده مقبول اوله‌جغنی مطالعه‌سی دخی تشویق ایلمش اولدیغندن کندیسی ایچون جان فدا ایتمکه حاضرلانمش اولان بیچاره انطوانك اك صکره جاننه قیمغی دخی کوزه الدیرمشدر .

بونك ایچون بشقه برشیئه احتیاج اولمیوب کرك کندیسنه وکرك انطوانه اجنبی اولان بعض یکی آدملر واسطه‌سیله « قله او پاتر یأسندن ناشی کندی کندینی هلاك ایلدی » دیه بر خبر کوندرمش اولمسیله انطوان بوخبری النجه « بن شمدی‌یه قدر یالکز قله او پاتر ایچون چالیشه بوریادم اوکیتدکدنصکره دنیا بکا حرام اولسون » دیه‌رك حضورنده بولنان برکوله‌سنه

« کل کل ! بنی اولدور . اوقتاوك جلادلری النده اولمکدن ایسه سنك الکده اولمك بکا نعمتدر »

دیه امر ایتمش ایسه ده کوله بویله اجراسی وسعنك خارجنده برامر اوزرینه آغزینی آچمیوب همان بلنده‌کی خنجرله کندی کندیسنی اعدام ایلدی .

بوحال انطوان ایچون شایان امتثال برمثال اولوب « کوردکمی ؟ شوکوله قدرده درایتم یوق ایمش . حریف بکا نه کوزل اورنك کوستردی بنده بویله ایتملی‌یم . کندی جانمی کندم قیوب دفع اولوب کیتملی‌یم » دیه قلنجنی چیقارارق اوزرینه یاتمغله کندیسنی فنا حالده مجروح ایلدی .

مشار الیهك خواص رفقاسی بوجرح ماده‌سندن خبردار اولنجه درحال یاننه قوشوب « جانم نیچون بویله ایتدیکز . قله او پاتر صاغدر . بوخبری سزه اوقتاو طرفلیلری ویردی . حتی ایشته اوقتاو وعسکری کیلردن چیقمق تدارکنده‌در . حتی قله او پاتر شمدی ساکن اولدیغی قلعه‌نك اوزرینه چیقوب قپولری قپاتدی » دیدکلرندن اوقتاو « ایواه قله او پاتر صاغ قالوب‌ده یالکز بنمی کیدیورم باری کیده‌یم انك قوجاغنده فدای جان ایده‌یم » دیه درحال قالقوب یاره‌سنی صیم صیقی صاردیرارق معشوقه‌سنك مخفی اولدیغی قلعه دیبنه کلدی .

واقعا قله او پاتر صاغ اولوب قلعه‌یه متحصن اولدیغندن اوقتاو وعسکرندن احترازاً

قپو بی آچه‌مزلر ایدی . انطوانك بورك
یاقارچه‌سنه نیازی اوزرینه پنجره‌دن ایپلر
صارقیده‌رق چکوب یوقارویه الدیلر .
بیچاره انطوان قله اوپاتره کورنجه « آه
سودیکم ! اوقتاوك خدعه‌سی پك قوتلی
امش . حتی سنك فاتك خبرینی بکا
کوندردی بن ده ایناندم ایشته کندیمی
بو حاله قویدم . لکن اوله‌جکم دیه غم
یمیورم . مغلوب اولدیغمه ده تأسف ایتمیورم
چونکه هر حالده بکا راحت دوشکی سنك
صدرك اوله‌جق و کوکسکده جانم
چیقه‌جقدر اوقتاو دخی بکا مردانه غلبه
ایتمدی . قانجقلقله غلبه ایتدی بو مغلوبیت
بنم ایچون عار صایله‌مز » دیمش و قزك کوکسنه
یاتوب اوراده تسلیم روح ایلمشدر .

انطوانك بو قدر مغفلا فدای جان ایتمسی
قله اوپاترك مصاحبه‌لرندن غایت محرم
اسراری اولان بر جاریه‌یه زیاده‌سیله تأثیر ایتمش
اولدیغندن بیچاره ادمکز طاغ کبی اوزانوب
کیتدکدن صکره ارتق نه اولورسه اولسون
دیه‌رك آچدی آغزینی یومدی کوزینی .
« ایشته اك صکره بو کاده موفق اولدیکز .
ارتق بوندن صکره دنیا سزك اولدینی .
فقط پك بیوك یاکاشلق ایتدك . سن اوقتاوی
سکا التفات ایده‌جکمی ظن ایدیورسك ؟
حسن و جمالکه حالا مغرورمیسك ؟ کیتدی
افندم کیتدی . قیصری سکا اسیر ایدن
جمال کیتدی . شمدی اوقتاوك رکابنده
بوغازندن زنجیرایله باغلی اولدیغك حالده
اك حقیر اسیرلر کبی برحالده کیده‌جکسك .
شمدی یه قدر ایتدیکك فحشیاتك اك اشنعی
شو بیچاره قهرمانی کندی قلبیله کندیسنی
اورمسنه و حالاسندن هیچ شبهه‌سی اولمدیغی
وقلبی سنك عشق و محبتکله طولو اولدیغی
حالده آخرته کیتمسنه سبب کوسترمش
اولمقلغکدر . الی الآخر الایام سکا ایدیله‌جك
اولان لعنت ایشته بو خنزیرلك اوزرینه
ایدیله‌جکدر . باشکده ذره قدر عقلك
قالمش ایسه آل شو خنجری ده کندی
کندیکه اور اولدور . باری دنیاده
بوذکر جملك قالسون » دیه الینه برخنجر
طوتوشدردی .

واقعا انطوانك او یله قوجاغنده وفات
ایدیشی قله اوپاتر ایچون بردرجه‌یه قدر اولسون
تأثر درونی موجب اولدیسه ده جاریه‌نك برمنوال
محرر سوزلری بتون بتون ندامتی مستلزم
اولدیغندن جاریه‌یه « اوت اوت ! حقك
وار . دنیانك صوك کوننه قدر استقبالی
شو یله‌جه نظر دقتم اوکنه الدم . کندم
ایچون لعنتدن بشقه عالمده بریادکار
قالدیغنی کوره‌مدم . ایتدیکم بونجه
فحشیات اوزرندن بن یوزی قاره‌لی اولدم
بو یوز قاره‌لغنی کندی قانمله بیقاملیم که
تمیزلنمزسه ده هیچ اولمازسه ندامتم محجوبیته
دلالت ایتمك اوزره حمرت خجالته بدل قان
قزللغله بولانسون » دیه‌رك تمام خنجرله
کندیسنی اوراجغی زمان اوطه قپوسی
آچیلوب ایچرویه برجاریه کیردی « افندم
اوقتاوك ایکی ضابطی کلدی . سزکله
صلح مذاکره‌سنه مأمور ایمشلر » دیدکده
قله اوپاتر ضابطلرك طردینی امر ایلدیسه ده
جاریه « وای قزلیجه کندی جانه

قیمقده‌در » دیه‌جایقیرارق قوللرینه صارلمسیله کیفیت اشاغیده بولنسان ضابطلر طرفندن خبر آلنوب اکرچه اولجه قله او پاتری تکدیر ایدنجاریه همان قپویی قپامش ایدیسه‌ده ضابطلر پنجره‌دن ایچرویه کیروب قله او پاترك الندن خنجری آلدیلر « امان جانکزه قیمیکز . زیرا اوقتاووك سزه رعایتی پك چوقدر . سزه ایده‌جکی لطفی رد ایتمیکز . حتی‌کزده هیچ برکونه کین وعداوتی یوقدر » دیه کویا مشارالیهایه تأمینات ویره‌بیلدیلر .

قله او پاتر ضابطلرك ویردیکی تأمینات اوزرینه اوقتاودن استدعا ایلدیکی مساعده انطوانك دفننه رخصت اعطاسندن عبارت اولوب مشارالیه بومساعده‌یی دریغ ایتمامکله غایت مکلف برجنازه آلایی ترتیب ایلدی . جنازه آلاینده کافهٔ امرا حاضر اولدقلری کبی کندی دخی اغلایه آغلایه آلایك اوکنه دوشوب مصر ملوکنه مخصوص اولان مزارستانه قدر کیدرك عاشقنی اورایه دفن ایلدی . جنازه آلایندن عودت لازم کلدکده بردرلو عودت ایده‌مز ایدی . « آه انتوان او عالی سرایلرندن چیقوب ارتق سنکله بوقره یر ایچنده ذوق وصحبت ایده‌جکز » دیدکجه اوقتاو طرفندن مأموراً کلمش اولان ضابطلر یربرینك یوزنه باقارلر ایدی .

مشارالیهانك مزاره خطاباً ایتدیکی بوتفوه اوقتاوه سماع ایدلدکده مشارالیه هرکون برکونا خبر ارسالیله قله او پاترك امیدینی آرتدیرر ایدی . برقاچ‌کون صکره کندیسی دخی رسماً اسکندریه‌یه قله او پاترك اقامتکاهنه دخول ایلدی .

قله او پاترك اوقتاو حضورنده‌کی حالی پك زیاده دقت اولنه‌جق برشیدر .

مشارالیها واقعاً ارتق جانندن بزمش وعن صمیم هلاك نفسی قرارلشدیرمش ایدی . لکن بو بزکینلك یالکز انطوانك مفارقتندن ایلرو کلیوب محضاً اوقتاووك رکابنده رومایه زنجیربند اولەرق کیرمکه وکندی رقیبی اولان وانطوانك زوجه‌سی واوقتاووك قزقرنداشی بولنسان اوقتاوی‌یی اوحالده کورمکی ممکن دکل نفسنه یدیره‌مدیکندن نشأت ایدر ایدی .

بناء علیه اوقتاووك حضورنده ایکن بقای حیاتنه دائر هیچ برامید وحیاتی باقی قالدیغی حالده عمرینك ایلروسی ایچون هیچ برشیئه ارزو کوسترمیوب حقنده نه‌کونا معامله ایدر ایسه الندە اولدیغنی اوقتاوه اکلاتمق ایچون بوینونی بوکمش لاینقطع آغلارایدی .

اوقتاو کندی حسننده کویاهوسی اولدیغنی آکلاتمق وبوصورتله مشارالیهایه الك بیوك برامید ویرمك ایچون نیم تبسمله « امان ! الله عشقنه اغلامیکز . چونکه او مخمور کوزلرك جاذبه‌سی آز ایمش کبی برده الماس دانه‌لری کبی یاشله طولنجه دها بشقه برحاله کیریور . بناغکزدن طوغری کردنکزدن اشاغی یوارلنوب کیدن دانهٔ سرشکه باقمق تحملی بزم ضعیف یورکلربزده یوقدر » دینجه کوزلرندن طورنه کوزی کبی آقان براق سرشك اضطراب دیندیکی

وصاچلری دخی پك پریشان اولدیغی حالده مشارالیهك ایاقلر ینه قپانوب «بن حد ذاتمده بوقدر تعظیمه لایق برقاری اولمدیغم کبی شوحال اسارتده بوکا هیچ برمحل بوقدر بن بوسوزلری عادتا حقمده براستهزا اوله‌رق تلقی ایدیورم . الله عشقنه اولسون بنی بوقدرده ترذیل ایتمیکز . دوچار اولدیغم رزالت بکا یترده آرتار بیله . همان قلبکزی چکوب برآوچ مردار قانمی آقیدیویریکز» دیمسنده واقعاً قله اوپاتر اوحالیله دخی اولور اولمز بورکلری چارپه بیله‌جك قدر حسن وآنه صاحب ایدی . انجق اوقتاو مشارالیهانك دام مکر ینه دوشمامکی پك قوی برصورتله تصمیم ایتمش اولدیغندن سویله‌دیکی سوزلری یالکز قله او پاتره برتسلی درون اولمق ایچون سویلر ایدی . بناء علیه مشار الیهانك ایاقلر ینه قاپاندیغنی کورنجه «قالق قالق . بن بابامك سجده ایدرجه‌سنه تعظیم ایتمش اولدیغی وجودی قاتله بوغورلمش برجاموراچنده تلویث ایده‌مم» دیمسیله قله او پاتر بونی ده برمناسبت طوتارق وقیصرك اوطه‌سنك هرطرفنده بولنان رسملر ینی کوستره‌رك «آه افندم! پدریکز بن چاره یه کره صحیحاً رعایت ایدر ایدی . بن دخی کندیسنی حیاتمدن زیاده سور ایدم . آه انکله سوردیکمز دملر . کندی حضورنده ایکن شمدی سزك حضورکزده اولدیغم کبی ذهنم پریشان دکل ایدی . دائما قهقهه‌لری مستوجب اوله‌جق سوزلر ایله وقت کچیرر ایدك . یالکز بکا رومادن بیله تصل نامه‌لر کوندروب خاطر یمی تطییب ایدر ایدی . دیوب متوفانك کندیسنه اسال ایتمش اولدیغی حضرت آمیز نامه‌لری چیقاردی یدینه تسلیم ایلدی اوقتاو بریاندن بونامه‌لری اوقور وقله او پاتر دخی بریاندن «آه قیصر کبی برقهرمان دنیایه کلمز . آنك کیسنی بولسه‌م !....» بوللو رمزلر ایله اوقتاوه یالتاقلانور ایدی . نهایت اوقتاو دها برطاقم مواعید دلفریبانه‌دن صکره قالقوب کیده‌جکی زمان «اوت! بیلورم . قیصر سزی پك چوق سور ایدی . بن اوزمان هنوز چوجق ایدم اما بنه بیلورم» دیه‌رك کندیسی قیصر قدر ضعیف قلبلی اولدیغنی وقیصرك عشقی عصرنده کندیسی چوجق اولمقله اوبله عالمدن آرته قالمش برقاری یه میل ایده‌میه‌جکنی ظریفانه برصورتله اشراب ایلدی .

قله او پاتر ایسه بوحقارتی درك ایده‌میه‌جك قدر احمق برقادین دکل ایدی اوقتاوك تحقیر ینی لاقیله اکلایوب حتی مشارالیه «سز قورقیکز . بنم سزدن هیچ برالوب ویره‌جکم یوقدر . دعوام انطوانله ایدی اووفات ایتدی . ارتق ایش بتدی . بوکون یارین بریره کیده‌جکم» دیه‌رك چیقوب کتدکدن صکره قله او پاتر کندیسنی یره اتارق «بوقدر بوقدر! سکا ارتق نجاح بوقدر رزیلانه یشامقدن ایسه قرینی دشوب قورتولمق اولادر . عالمده مدار اعتمادك یالکز برحسین واتك ایدی ایشته اوده کیتدی . کیمسه ارتق یوزوکه باقیور یوندن صکره نه که اعتزار و کیمکه

استناد ایده جکمدك . کیت باری انطوانله
مزارده انس والفت ایت » دیه هونکور
هونکور اغلامشیدی . لکن اوقتاو مشار
الیهانك معیننده تعیین ایتمش اولدیغی ادملرك
دقت ونظارتیله علنا نفسنی هلاك ایتمکه
مساعده ومیدان ویرمدیکندن قله او پاتر
بشقه بر یولده هلاك نفس ایتمکی قوردی .
شو یله که :

بر کون ینه اوقتاودن مساعده الهرق
انطوانك مزار یسنی زیارته کتمشیدی .
مزاری کونا کون چیچکلر ایله تزیین ایدرك
باشی اوجنده اوتوروب چکمش ایامی یاد ایله
اوزون اوزادی یه اغلادقدن و برقاچ کره
مزاره قپانوب صارلدقدن صکره اقامتکاهنه
عودت ایدرك حاضرلانمش اولان غایت
مکلف ومکمل بر سفره یه اوتوردی دنیادن
بقیهٔ قسمتنی دخی استیفا ایدیور مشجه سنه
طیقا باصه ییوب بعده یتاغنه کیردی بونك
اوزرینه کندی خدامندن بر آدم ینه مشار
الیهانك تعلیمی اوزرینه بر بغچوان قیافتنه
کیروب قرالیچه ایچون طوپلامش اولدیغی
بر کوفه اینجیری تقدیم ایتمك اوزره یاننه
کیرمکه اوقتاوك ضابطلرندن رخصت
استحصال ایلدی .

مکر النده کی سپت ایچنده واینجیرلر اراسنده
غایت دهشتلی بر انکرك یلانی صاقلی
ایمش . بغچوان قله او پاترك حضورینه
چیقوب ده مشار الیها بر خیلی اینجیر دخی
یدکدن صکره تمام یلان باش کوسترنجه
قولنی یلانك آغزینه ویروب ایصرتمش
اولدیغندن بونك تأثیر سمیله برقاچ دقیقه
صکره وفات ایلدی .

اینجیر کتورن آدمك بغچوان اولمدیغی
وقله او پاترك امریله کتورمکه مأمور
بولندیغی اوقتاوك جاسوسلری طرفندن
خبر ویرلدیکی کبی قله او پاتر دخی بغچوانك
ورودندن یارم ساعت اول مشار الیه
اوقتاوه بر مکتوب یازوب نه قدر ذلیل وحقیر بر
قاری اولسه ینه کندی رکابنده زنجیر بند
اولدیغی حالده رومایه کیرمك ذلتنه تحمل
ایده میه جکی جهتله فدای جان ایتمکده
اولدیغندن ویارم ساعت صکره کندیسنی میت
حالنده بوله جغنی بیلدیرمسی اوزرینه اوقتاو
درحال ادملر کوندروب قرالیچه یی بو سوء
قصددن منع ایتمکه مسارعت کوسترمشیدی .

حالبوکه قرالیچه نك بو تشبثندن کندی
سرایی خلقی دخی خبردار دکل ایدیلر .
بنابرین اوقتاوك آدملری کلدیکی زمان
سرای خلقی « جانم قله او پاترده اویله بر
تشبث یوق ایدی » دیه حریفلری صاوموق
ایسته مشلر وحتی یاتدیغی اوطه یه کیردکلری
زمان کندیسنی اویقوده ظنیله « ایشته
اویقوده در . کندیسنی راحتسز ایتمیکز »
دیمشلر ایسه ده ضابطلر یاننه صوقوله رق
مسلنوب ده حیاتنه دائر اثر الامینجه جمله سی
حیرتلرندن طونوب قالمشلردر .

مشار الیهانك حین وفاتنده سنی اوتوز
طقوزه بالغ اولمش وتمام یکرمی ایکی سنه
کمال عزت واحتشام ایله اجرای حکومت
ایلمشدر . سلالهٔ بطالسه کندیسنده نهایت
بولدیغی جهتله اندن صکره مصر رومانك
بر ایالتی اولمق اوزره اداره ایدلدی .

قله او پاتره، اولان حسن وجمالی محررلر
اولسه اولسه انجق ونوسه بکا مقیس اولمق
اوزره وصف وتعریف ایدوب بارککی
حیران دکل عادتا غشی ایتمك ایچون اقتضا
ایدن جلوه وجاذبه ایله برابر طلاقت لسان
ووسعت اذهانی دخی یونانستانك قورنت
شهرنده بولنوب یونان قدیم تاریخنك الك
مهم برفصلنی تشکیل ایدن قورتیزانلرك
پیری مثابه سنده بولنان لایس نام قادینه
ویردیلور . اون قدر لسان اشنا وهر امورك
عقللر سزلر ایرمیه جك دقایقنه وقوف
حاصل ایتمکه مقتدر برشی اولدیغندن بوقدر
مزیتلر یله قله او پاترك مشهور سنز وستریسه
ثانی اولمسی لازم کلدیکی حالده مجرد حظ
حرکتنی یاکلش تحدید ایتمسندن طولایی
بووخامت عاقبته دوچار اولمشدر .

شهوات نفسانیه یه انهماك ایسه بالکز
کندیسنه مخصوص اولمیوب تاریخده دها
نیجه امثالی رهین مطالعه مز اولان قرالیچه لر
دخی شهوتلری النده اسیرایدیلر . نه
حاجت ارککك حکمدارلر ایچنده ده قله او پاترك
شهوتنه اولان مغلوبیتی قدر مغلوب آدملر
چوق کلمشدر . بونك جهانکیر اولمق
مرتبه سنه قدر وارمغی منع ایدر هیچ بر یری
یوقدر . محضا بر حکمداری قلبجنه دکل
بالکز حسننه اسیر ایتمکله متلذذ اولمشیدر که
قله او پاتر کبی صحیحا جهانکیر اولمق درجه سنه
وارمسی ایشدن بیله اولمیان بر حکمدارك
قیصر کبی انطوان کبی ارباب شهوتك
قوجاغندن دوشورمیه رك مانع فیضی
اولمشدر .

واقعا قرنداشی وزوجی بولنان بطلیموس
ایله محارب ایکن قیصرك لطف ومعاوننته
عرض احتیاج ایتمك کندیسی ایچون ضروری
ایدی . لکن بو مراجعتی آدم عقلنی
بر صورتله ایتمك ومشار الیهی
بی بها و بی بدل اولان حسنیله الداتمق
دخی ضروری ایمشسه آنده کندیسی قدر
حسن وجماله مالك بر پری پیکره لایق اولان
برطور وقورانه ایله یاپمق یولی وار ایکن کوفه
ایچنده کیروب ده درت غروشلق بر قحبه یی
ممنوع اولان بر یره اشیرمق قبیلندن اوله رق
حضور قیصره آشیرلمانغه دقت واوراده
حکمدارلق قدری یوق ایسه محبوبه لك
شانی اولسون محافظه یه همت لازمهٔ ذمت
حمیت ایدی [illegible]

هله انطوانه اولان معامله سی عادتا
فضله برشی اولوب مجرد آنیده بر ذوق
اولمق ایچون یاپدیغی بیله وارد خاطر
اوله بیلور . زیرا برفنیکه نك الدن کیتمسیله
مصرك بتون بتون الدن کیتمسی لازم کلیوب
غایتی پك باشی صقیله جق اولور ایسه
انطوانك اباغنه کیدرك کمال حشمتله عرض
حال ایتمك کلفتنك نصفی قدرده بر کلفت
عد اولنه میه جغی اوزره رومایه غائبانه
بو مراجعتله تأمین صداقت ایدرو بوصورتله
نائل امل اولور ایدی .

نه حاجت طرسوسه کیدوب اوراده
صاتمش اولدیغی احتشامی جوارده کائن
بعض کوچوك حکمدارلری اباغنه جلبله
صاتمش اولسه وعالمه کندی حسن وانیله
غلبه ایتمك لازمه دن اولدیغی حالده انطوانه

ایتدکلرینك اونده بر یی حضورینه جلب ایده جکی رؤسا وجنکاورانه اظهار ویاخود وعد ایلسه حاصلی کندی حسابنه اوله رق چالشسه ایدی انطوان کبی بر اسیا حکمدارینه عادتا جبرا کندیسنی طانتمغه دخی موفق اوله بیلور ایدی .

حاصلی کندیسنده اولان حسن وجمال وجربزه وکمال اقتضاسنجه قله اوپاتر پك بیوك بر حکمدار اولور ایدی . برمنوال محرر خط حرکتنی اوجه کوزجه تعیین ایتمامش اولدیغی ایچون اورتبه یه وصولدن محروم قالدی .

برده مشارالیهانك مطلوبنه موافق اولان دلی قاناوزلك حمامده یقادوب پاقلادوب کیدروب قوشادوب بش اون کون استفراش ایلدکدن صکره تسمیم ایتمسی شایان موازنه بر کیفیتدر . بوحالی حکمدار اولان قادینلردن ویاخود حکمدار خاندانندن بولنان پرنسسلردن پك چوغنه اسناد ایدرلر .

سومك محبت ایتمك دکل بلکه اولدرمك ایچون جلب ایتمش اولدیغی آدمدن بیچاره یی برقاچ کون صکره اولدوره جکنی دوشونوب طوردیغی حالده نه لذت آلنور بیله میز .

بونده برلذت اولمدیغی کبی اکر مقصد اسرارك فاش اولماسی ایسه بونك اومقصده دخی برخدمت ایتمیه جکی درکاردر . زیرا عالمده برسرك سر اوله رق قالمسی ممکن ومتصور اولمیوب ایش میدانه چیقه جغندن اکر کلان آدملر اعدام ایدلمامش اولسه اسمی یالکز شهوت پرستلکله مشتهر اولور ایدی . انجق کلان آدملر قتل اولندقدن صکره شهوت پرستلکه برده قاتللك منضم اولورکه بوفکره تبعیت عاقل ولانلر عندنده تصویب اولنور برکیفیت دکلدر .

مع هذا قله اوپاترك تاریخنده مشار الیهانك مدح وستایشنه دائر ینه برخیلی صحیفه لر کوریلور . مشارالیهانك سفاهتی ظلم ایله قارشدیرمیه رق سفاهتی آیری وصورت اداره سنده اولان وهرحالده ظلم اطلاقنه سزا بولنان بعض شدتلری ینه بشقه اجرا ایدر ایدی . لکن ظلمی دخی یالکز کندی کزیده سی اولان برحریفك قاریسندن انتقام آلمق ویاخود کندی دائرۀ انس وصحبتنه کیرمکدن امتناع ایدنلری قهر ایتمك کبی شیلردن عبارت اولوب زنکین اولانلری مجرد مال المق ایچون تدمیر ایتمك کبی ستمکارلقده بولنمدیغندن وارباب حرف وتجارتی دائما محافظه ایلدیکنه مبنی زماننده مصرك ثروت وسامانی کمال اهمیتله ثبت صحیفۀ تاریخ ایدیله جك قدر ایدی . هله محکمه لری اهل وارباب حکامه حواله ایتمش اولدیغندن احقاق حق ماده سی اصلا اعتراض قبول ایتمیه جك برصورتله اجرا اولنور ایدی .

(نهایت)

﴿ امام فخرالدین رازی حضرتلرینك ﴾

ــ آخر ایامنده سویلدکلری بر نظم پر حکمدرــ

نهایة اقدام العقول عقال
واکثر سعی العالمین ضلال
وارواحنا فی وحشة من جسومنا
وحاصل دنیانا اذی ووبال
ولم نستفد من بحثنا طول عمرنا
سوی ان جمعنا فی قیل وقال
وکم قد رأینا من رجال ودولة
فباد واجمیعا مسرعین وذا واوا
وکم من جبال قد علت شرفاتها
رجال فزالوا والجبال جبال

﴿ عینا ترجمه‌سی ﴾

(عقللرك ایاقلرینك نهایتی باغلودر . عالملرك اکثر سعیلری دخی ضلالدر . روحلریمز جسدلریمز ایچنده وحشتده‌درلر . دنیامزك حاصلی ایسه اذا ووبالدر . طول عمرمزده بحثمزدن بر استفاده ایتمدك . شوقدر که اوراده برطاقم قیل وقاللری جمع ایلدك . نه قدر رجال دولت کوردك که جمله‌سی ظهورلریله برابر کمال مسارعتله بربرلریله‌مز اوله ومجاهده‌یه باشلادیلر . نه قدرده طاغلر کوردك که شرفه‌لری عالی اولدی . حالبوکه رجال زواله اردی طاغلرینه طاغ اوله‌رق باقی قالدیلر)

﴿ محاکمات ﴾

حضرت امام کافهٔ فنونده ید طولا صاحبی فخرالدین بر ذات نادرالوجود اولوب بوقاروکی نظمی آخر عمرلرنده برحال یأس وفتور ایچنده ایکن انشاد بیورمشلردر . ایمدی بو نظم پر حکمتك مزایای عالیه‌سنی حضرت امامك صوك کونلرنده‌کی حالنی نظر دقته آله‌رق محاکمه ایتمك لازمدر .

حضرت امامك هرفنونده‌کی مهارتی حقنده شوروایتی ایدرلر که : برمحلده علمادن جم غفیر ایله مباحثه‌یه طوتشمشلردر . هر بری بر فندن بحث آچمش . حضرت امام جمله‌یی مغلوب ایدرك . «سزك هیچ بریکز برشی بیلز ایمشسکز یا» دیه اظهار فخره قدر وارمش . اوراده برقاچ نفر سقا دخی بولنور ایمش . انلره‌ده توجیه خطابله «سز دخی صنعتکرزده ماهر دکلسکز کلکز سزکله امتحان اوله‌لم دیمش» خلق «آرتق سقالرده نه مهارت اوله بیلور؟...» دینجه حضرت امام «ماشاء الله مهارت دینیلان شی هر خصوصده اوله بیلور .. بوسقالر بر مناره‌نك اوزرینه چیقوبده مناره‌نك التنه یعنی زمینه وضع اولنان ابریق ایچنه هیچ بر طرفه صچراتمقسزین صو طولدیره بیلورمی؟» دیمسیله خلق ارتق بونك عدم امکانی دعوا ایدنجه حضرت امام یره برابریق قویه‌رق کندیسی مناره‌یه چیقمش ومناره‌دن تا ابریقك ایچنه قدر بر ایب اوزادوب بعده ایپك اوجندن صویی یواش یواش دوکه‌رك هیچ بر طرفه صچراتمقسزین ابریقی طولدیرمقله حضاری بو یوزدن دخی عقل وعرفاننه حیران ایلمشدر ..

علوم وفنون شتی اوزرینه قلمه الدقلری تألیفاتی ایکی یوز یکرمی التی جلده بالغ

اولور كه تفسیر كبیر كبی بر عمرلك بر ایش
اولان اثر جلیل دخی بو مقدار ایچنده‌در .
آخر ایامی حقنده ایدیلان روایت ایسه
طوغریسی دلسوزدر .

حضرت امام كثرت اشتغال ایله
علت عمایه مبتلا اولور . بو حالده ذاتاً
مفقودی اولان ثروت كندوسندن بوسبتون
ال چكوب نهایتسز بر فقره دوچار اولمش
وعادتا اوته كینك بریكینك مروت والطافنه
محتاج قالمش . ایشته بو قاروكی نظمی
بو یله زمان پر اضطراب ایچنده انشاد
بیورمشلردر . نظم مذكورك مزایاسی
موقع محاكمه‌یه چكیله‌جك اولسه كندیسی
كبی طبقات عقولك اك اعلاسنده بیله
بنسه بوقارودن اشاغی‌یه طوغری بقان
برذات عالی مقامك «عقلاك نهایت اقدامی
باغلی اولوب علمانك اكثر سعیلری ضلالدر»
بیورمالری كرچكدن جدی برطورله نظر
امتحانه چكیله‌جك برحكمتدر . عقول
اكر كامله اولسه وحقایق بحق احاطه
ایده‌جك مرتبه‌ده بولنسه ایدی عقاید امم
وروایات مللده بونجه اختلافه محلی قالور
ایدی . «عقل ایچون طریق بردر» دیرلر
ایكی اولسه ایكیدر دینلور ایدی . بوكا
نه حاجت حقیقت مطلقا وحدانیت ایستر .
ارباب البال تسلیم ایدرلر كه «حق» وحده
لاشریك له‌در . ابدی واحد اولان بر حق
حقنده عقولك بو درجه اختلافی كوزه النور
ایسه بو بیت اولك حكمی میدانه چیقار بلور .
جسملر ایچنده ارواحك عادتا وحشتده كبی
بر حالده بولنمسیله دنیامزك اذا ووبال
اولمسی نسخۀ كبرای حكمت اولمق اوزره
حرز وجان ایدیله‌جك بر معنادر . عالمده
هانكی روحك دائرۀ جسم ایچنده استراحتده
بولندیغنه حكم ایدیلور ؟ . هر كس اولمامكی
ایستر . فقط اولمك ایسته‌میان هر كسك
روحنی موقع استنطاقه چكسه‌لرده عالمده
شمدی‌یه قدر لذت اله‌بیلمش اولدیغنی
صورسه‌لر . حاصل عمرم اذا وجفادن
بشقه برشی دكلدر جوابندن بشقه برجواب
ویرمسی فرض ایدیله بیلورمی؟ اك مسعود
ظن اولنانلردن اك محروم كورینانلره قدر
هپ بو حكمده داخل اولدیغنه شبهه
ایدیله‌مز .

عالمده یشامقدن مقصد بنی نوعنك كمالنه
وسعادتنه الدن كلدیكی مرتبه‌ده خدمت
اولوب ابنای بشر برسعادت عمومیه‌یه مشترك
اولدیغی مسلمدر . فقط بو خدمتده
عمرینك اولنی قهوه‌لرده چالوب چاغرمقله
كچوردكدن و بر ثلث قدرینی دخی اكمال
معلومات ایچون سیاحت و برچوق عملیات
كیمویه یولنده صرف ایلدكدن صكره
قصورینی دخی برمنوال محرر ایكی یوز بوقدر
جلدی یازمغه حاضر ایتمش اولان اول ذات
عالی قدر ابنای بشره خدمت ایدنلر ایچنده
جمله‌یه تقدم ایدنلردن معدوددر . بو یله
برذاتدن «طول عمرمزدن بعض قیل وقالی
جمعدن بشقه بر استفاده ایده‌مدك» سوزینی
ایشتمك كرچه بادئ امرده مستوجب
استغراب اولور ایسه‌ده ذاتاً عقولك نصل
اباغی باغلی ایدوكنی بزه اثبات ایلدكدن
صكره آرتق معلومات موجوده‌نك جمله‌سی

قيل وقال منزله‌سنده قاله‌جغى دركار بولنديغندن بو قيل وقالى جمع ايتمك دخى استفاده‌دن معدود اوله‌ميه‌جغنى تسليم ايدلمك لازمدر .

[شوقدر واركه بو حكم حقيقت مقابلنده كمال عجز وحيرتله غشى اولمق صورتنه مخصوصدر]

طول عمرده استفاده‌سنى بو يولده وصف ايدن حضرت امام ابناى بشرك بجد بيهوده املار ارقه‌سنده تكاپوسنى كوردكجه « نه قدر آدملر كوردك كه بيهوده هوسلر ارقه‌سنده مجادله‌لردن خالى قالمديلر بونلرك هوسى علو قدر ورفعت ايسه طاغلر كندى يرلرنده ثابت اولدقلرى حالده بريسى ديكرينه تجاوز وتعدى ايتمدكلرى حالده هر برى تماشاكاه عالمك برجهتنى قد و قامت قدر ورفعتلرينى اوج اعلاى كماله قدر ايصال ايتديلر حالبوكه مجادله ومنازعه‌دن خالى قالميان انسانلر زواله يوز طوتوب كندى عالملرينك پادشاهى ديمك اولان دماغلرينه طاغ اولدقلرى حالده باقى قالديلر » بوللوا ذيانلغى قدح ايتمزده نه ياپار ؟

حضرت امامك اعلاى عليين كبى يوكسك اولان افكار عاليه‌سنه كندى فكر پستمزى ايصال ممكن اوله‌ميه‌جغى دركار اولوب بو فكر عالى اوزرينه تأملدن عاجز نه بوقدر استفاده ايده‌بيلدك . بو نظم جليل حكمت ذليل اوكلرنده بولندقجه قارئين كرامك دها زياده استفاده‌يه موفق بيوريله جقلرندن اميز .

⁂

﴿ سلطان ولد حضرتلرينك ﴾

﴿ ربابنامه لرندن برپارچه ﴾

هرچه هست اندر جهان اى نامور
ازبدى وازنيكى وحشك وتر

اندر او شكر وشكايت مضمرست
نيم كامل نيم ديكر ابترست

نيمهٔ آن ذوق شادى وطرب
نيم ديكر غصه ودردوكرب

نيم شادى هست شاخى ازجنان
نيم غم ازدوزخ نار ودخان

چاشنى ازهر دوحق نمود
تاشوى واقف توازخسران وسود

﴿ عيناً ترجمه‌سى ﴾

(اى نامور ! جهانده ايلكدن فنالقدن رطب ويابسدن هرنه وار ايسه انلرده شكر وشكايت مضمر وموجود اولوب شىء واحدك باريسى كامل ايسه باريسى دخى ابتردر . كامل اولان نصفى ذوق وشادى وطرب اولوب ابتر اولان نصف ديكرى ايسه غصه ودرد وكربدر . شادى اولان نصفى جنتلردن برشاخ ديمكدر . غم اولان نصف ديكرى ايسه جهنمدن برشاخ آتش ودخان ديمك اولور . جناب حق ايكيسنك ده چاشنيسنى بوراده كوستردى خسران ومحروميتله سود ومنفعت نه ديمك ايدوكى سربنه واقف اوله‌سك)

﴿ ایضاح ﴾

مدققین حکما ایچنده بر فرقه کورلور که کرك احکام وکرك موجودات عالمدن بعضیلرینی بلا فائده دکل حتی غیر معقول ونامقبول کوره‌رك بر فکر اعتراضه ذاهب اولورلر . بو قبیل حکمادن بر طاقمنك اعتراضی اوقدر قوتلیدر که عادتا افکاره طورغونلق ویرر . مثلا شیطان رجیمك درکاه قبولدن رد اولنمسیله انسانلر اوزرینه تسلط قلنمسنه وشو حکمی حکمته تعبیر ایتمك لازم کلور ایسه انسانك اوهام شیطنته مبتلا ایدلمسنه و بونکله برابر هر کسك جزای عملنی کورمسنه اعتراض ایدرك « بزی جزا ایتمکدن ایسه شیطانی و یا اوهام شیطنتی یاراتمامق اولی دکلمی ایدی ؟ » دیرلر . کذلك عالمده ارباب فقر معلولیت کبی نیجه مصائبه قارشو سرد افکار ایدنلر وحتی حیوانات موذیه‌نك خلقتنه معنا ویره‌میانلر بولنور . ایمدی حضرت سلطان ولدك بالاده تزیین صحیفه حکمت بیوریلان نظم جلیللری بو کبی بر فکره ذاهب اولانلر ایچون پك بیوك بر اشارتدر .

هر کیم نه قدر عقل واذعانی وار ایسه انکله دوشندیکی حالده دخی عقل ایردیره بیلور که عالمده ایلاك وفناق دنیلان شی احکام واشیای موجوده‌نك یکدیکرینه نسبتندن میدانه چیقار .

مثلا دنیاده چهره‌لرك جمله‌سی بر سیاقده اولسه ایدی « کوزل » و « چرکین » حکملرینه محل قالمز ایدی . محضا بر چهره دیکرینه نسبت ایدیله‌رك طبعه خوش کلان چهره‌یه « کوزل » وخوش کلمیانه چرکین دینلمشدر . اما دنیله جك که مطلوب عالمده کوزل وچرکین نامیله ایکی حکم بولنمسی اولمیوب اشیا واحکامك طبعنه موافق کلمسیدر . بناء علیه چهره‌لرك هپسی طبعه موافق خلق اولنه ایدی ده کوزللیکی چرکینلکی موقع بحثه چکلمز ایدی . اوت بویله بر سوز دخی سویلنه بیلور . انجق برشیئك طبعه توافقی مطلقا شی آخره نسبتله اوله‌جقدر « جفایی چکمیان آدم صفانك قدرینی بیلمز » دنلدیکی وجهله چهره‌لر ایچنده چرکن اولنلری بیده کورمیان بر آدم کوزل اولانك لطافتنی ممکن دکل موازنه ایده‌مز که حتی طبعنه توافق ایتسون .

شمدی بو نسبت اوزرینه براز دها تعمیق فکر ایدیله جك اولسه‌ق بویله بیلورز که عالمده عقول وافکار نظرنده وارلغی اثبات ایدن بیله اشیا واحکامده کوریلان تخالف وتنوعدر .

اکر فرض ایتسه‌ك که دنیاده دائما آیدنلق وهواده مطرداً بر حرارت اشیانك کافه‌سنده بر هیئت وقانون اولسه انسان کندیسنی بشقه بر عالمده بولور . اما بو عالمك موجودیتی ذوقندن بی خبر قالور .

متنوع ومتخالف احکام واشیادن وارلق اکلاشیلور . مثلا پولتیقه عالمنده بیله اورتالغك سکوت وسکونتی یوقلق حکمنی تصویر ایلدیکندن « نه وار نه یوق دنیلدیکی زمان » هیچ برشی یوق دنیلور که هیچ برشیئك یوقلغی دخی حقیقتده بر وارلق دیمك

ایدی .

ابدی جنت كه اهل حقیقت عندنده سودو منفعته وجهنم كه خسران ، محرومیته نسبت ایدلمشدر . بو نسبتك دنیا یوزنده نشانه سنی كوسترمك دخی دنیایه بر دنیالق حالی و یرمك ایچون لازمدر . تا كه انسان خسراندن قاچمق رجاسنده بولنوب خلاص اولدیغی حالده او بوزدن ممنون اولسون وسودو منفعته نائلیت نسبتیله تمام نائل اولدیغی زمان دخی نه بویله سرور حس ایتسون .

⁂

﴿ اختلاف طبایع ﴾

برلسانك حاوی اولدیغی لغات وكلماتدن پك چوغنك دیكر برلسانده موجود اولهمامسی محتملدر . مثلا سنه نك اون ایكی آینده خط استوا التنده چابر چابر یاغمقده بولنان ممالك حاره اسنه سنده « قار » و « بوز » معنالرینی افاده ایدن لغت بولنه مز ایسه استبعاد اولنه مز . كذلك سنه نك اون اون بر آینده بوزلر وقارلر اوزرنده یوارلنمقده بولنان اهالیء شمالیه لسانلرنده دخی « سرداب » معناسنی افاده ایدن برتعبیر بولنه مامق احتمالی تسلیم ایدیله بیلور . انجق عجبا برلسان وارمیدر كه آنده كوزل وایی وچركین وفنا معنالرینی افاده ایدن لغتلر موجود اولمسون . ایشته یالكز بوكا احتمال و یریله مز .

دیمك اولیور كه بو كوزل چركین و ایی وفنا مؤدالری هرملت عندنده طانمش و هرملت نظرنده بو حكمی تعیین ایتمش اولدیغندن بو معنالر هرلسانده وار در . اكر مسئله بو یله ایسه اكر احكامدن یالكز بو حكم اولسون اتفاق عمومی التنه كیرمش ایسه كندیمزی بختیار عد ایتملیز . زیرا بز ظن ایدیورز كه عالمده قرار قطعی آلتنه كیرمش هیچ بر حكم اولمیوب هركس یالكز كندی قیاس وظننه تابع اولمشدر . اما بو اختلاف طبایع احكام فنیه حقنده دكلدر . زیرا احكام فنیه اوقدر ظاهر وبدیهی بر طاقم حقیقتلردر كه حتی بر ایكی اوچ درت دیه درده قدر صایلوب بشه التی یه چیقنجه لسانلری اولمقداری تعداد ایده جك تعبیرات بولنمیان بدویلر و وحشیلر بیله ایكی كره ایكینك درده بالغ اوله جغی امرنده ملیون بیلیوندن آلده كنتلیونه قدر حسابلری او زرنده بین پاطلاتان ملل متفننه ایله متفق ومتحددر . صورت ودرجهٔ اختلافنه شاشوب قالمقدن بردرلو كندیمزی آله مدیغمز اختلاف طبایع ایسه حواسه مخصوص خصوصات حقنده در .

بو بند مخصوصنده طبایع امم كوزل وچركین و یاخود ایی وفنا تعبیر ایلدكلری شیئك نه لردن عبارت اولدیغنی موازنه ومقایسه ایدرك طبایعده اولان اختلافك وجه وصورتنی میدانه قویمغه چالیشه جغز . انجق امریقاده كائن جبال قر اهالیسنه كیدوبده شاجانیا و یاخود شاتو لاتیف ایی میدر یوقسه فنامیدر یاصدرك كلی

كوزلميدر بوقسه چركين ميدر؟ ديه سؤال ايده‌ميه جكمز دركاردر . كذلك پاريسه كله‌رك جكركه صلامورەسى ايى ميدر فناميدر ياخود قاطر بوينجغى كوزلميدر چركين ميدر؟ ديه سؤال ايده‌ميه جكمز بديهيدر . طبايعده اولان اختلافاتى موازنه ايچون مقياس وميزان اتخاذينه شايان اولان شيلر حسن زنانه وموزيقه‌يه منحصر كبى بر شى اولديغندن آنلرى مدار مقايسه اتخاذ ايده‌جكز . چونكه كوزل و چركين وايى وفنا معنالرى عموم اولاد بشر ميانده نصل تعمم ايتمش ايسه حسن زنانه ميل وموزيقه استماعنه رغبت دخى اوقدر تعمم ايلشدر . بو كبى مقايسه‌لرده طبايعك يالكز برنقطه اوزرنده جمعنده اولان اهميت ايسه محتاج اثبات دكلدر .

شمدى چين شعراسندن برينك وجداننده بر محبوبه تصور ايدرك وصف ايتمسنى تكليف ايلمش اولسه‌ق نصل وصف ايده‌جكنى مطالعه بيورملى . البته شونه يقين برصورتله وصف ايده‌جكدر .

« كوكل بردلبره مبتلا اولدى كه سرو قامتنك خرام صنوبرانه‌سى ذاتاً فوق العاده فقط ريا اولمسى طبيعى ايكن چليكدن قالب ايچنده بوومش وفقط بوبه‌يوب هنوز بشيكده اورتوسنك التندن ميدانه چيقديغى زمان انسانك همان طوتوب اوپه‌رك يوزينه كوزينه سوره‌جكى كلان مبنى مبنى اياقلر جسامت واطافتده قالمش اولان اياقلرينك نزاكتى اونحيف [illegible]ك بيله ثقلت مفروضه سنه تحمل ايده‌ميه‌رك نزديمه كلور ايكن ايكى طرفنه صالنه صالنه كلسنى كورنجه « امان دوشه‌جك يارى بورايه دوشسون » ديه آغوشمى حاضر وآماده ايدرم . كوزلرينك قوپرقلرى غرنك ايرقسى اقشام مغرب جهتندن طوغرى نمايان اولان ماه نوآسا بر وجه نورانى اوزرندن اوجلرينى يوقارويه طوغرى قالديرمش اولديغى حالده كورنمسى عقلمك بو درجه پريشانيسنك سبب محضى اولوب انجق بن ظن ايدرمكه اوملك لقانك بويله دائما ايكى طرفندن سمايه طوغرى نكران اولمسى مطلقا نزديمه كلك امرنده فلكدن بيله احتراز ايديشنه مبنى اولمليدر »

ايشته شاعر چينى محبوبه‌سنى شويله برحالده تصور ايدر . شمدى بو محبوبه‌يى بزم طرف شعراسنه عرض ايتمش اولسه‌ق « امان بو كوتورم قزك نه‌سنى سوملى ؟ اياقلر غلط طبيعتله بيوبه‌ميوب كوتورم قالديغندن يوريمك ايچون قولتق دكنكنه محتاج . يا اوشاشى كوزلرك نه‌سنه مائل اولملى ؟ براز دها يوقارويه قالقسمش اولسه بعض پرى قزلرينك تعريف اولنان كوزلرى كبى طولانى قپانه جق ايمش . همده نه قدر صيصقه » ديه تزييف ايده‌جكى دركاردر .

يا بزم شاعره محبوبه‌سنى وصف ايتمسى رجا ايدلسه نه در ايدى . شبهه يوق اودخى شو صورتله مدحنه باشلر ايدى .

« محبوبه مى صوريورلر اويله مى ؟ نصل مدح ايديه‌لم او آفت جهانى كه ابتلاى عشقيله ذهنم پريشان اولمش طبع شاعرانه‌م شعورمك اختلالى اوزرينه مختل اولوب

کیتمشـدر . کوزلرینك بیه کنده مرتسم اولوب قالمش اولان شکل سیماسنه باقدقجه ایکی طرفدن قول قول طالغه‌لنوب ایتمش اولان قویو ال صاچلرك وجهنی بتون بتون اوزرجه‌سنه احاطه ایلدیکنی کورمکده و بکا رؤیت ایچون مساعده ایلدیکی جهتدن ایسه مقوس قاشلر التنده ایکی بادمی چشم جلادایله فندق کبی برون ودهان دربنی برکتمش اولان ایکی انجو دوداق مشاهده ایلکده‌یم . بکا دها زیاده برشی صورمیکز . یأس وفتور ایچنده پریشانئ حالمله برابر بوقدرجق اولسون ایتدیکم وصفه قناعت کوستریکز »

کلیکز شو محبوبه‌یی برمغولی شاعره عرض ایده‌لم . نه‌قدر تنفر ایدر ایدی بیلورمیسکز ؟ تزییفده نه‌قدر اختصار کلامه رعایت ایلسه شونی اولسون دیمکدن کیرو طورمز ایدی . « امان نه بد چهره نه مستکره شی ! وجهنك معایبنی صاچلریله ستر ایتمکه چالیشیور . او کوزلر نصل شی کویا شقاقلرینك طرفندن چکوب اوزاتی ویرمشلر . محبوبهٔ چینی‌یی بکنمیان شاعرك محبـوبه‌سنه باقکز . آی اوغل برون دنیلان شیده قالاقی دنیلان ایکی قناد ولور کویا سزك محبوبه‌نك قالاقلرینی کسمشلرده سیب سوری یوص یوارلاق بربرون براقشلر . هانیـا بونك دوداقلری . صانکه دوداقلرینی امو بده اغزینك ایچنده حبس ایتمش براق اللهی سورسه‌لك شو نیـا عفو بتنی »

شاعر مغول کندی محبوبه‌سنی وصف

وثنا ایده‌جك اولسه البته شوصورتله ارائهٔ کلام ایدر ایدی .

« آ بنم دنیالر دکر سودیکم ! نصل حیران اولماز که سودیکمك وجهنك هیئت عمومیه‌سی دائما برشکر خنده تصویر ایتمکده‌در . ذاتاً او یومری ناصیه‌یه اومدور یناقلره او یومری وفیوریق جکه‌یه خنده‌دن بشقه نه یاقیشور ؟ صانع حقیقی آنك ایکی کوزینی برکار قدرتله یدرمیز کبی مدور رسم ایتمش . اول دوداقلر که اغزیه آلدیغم زمان برآوج شکرلمه کبی آغزیمی طولدیره‌جق قدر قباندر . انلرك اوستنده شاعر رومینك وصف ایلدیکی برون بولنه‌جق اولسه نقطهٔ موهومه کبی برشی قالور ایدی . محبوبه‌ده برون اوله‌جق ایسه باری شو انف مکمل اولمایدر . آه عاشقم سکا حیرانم »

بیور بکز افندم ! شمدی شاعر رومی مغولدن اولکی تحقیری کورمسی اوزرینه اخذ انتقام ایده‌جك اولسه نه‌دیر ؟ نه دیه‌جك ؟ ایشته شو یله سو یلر :

« آفرین تاتار بابا ! ماهیتکی میدانه قویدك . قفاسی شقاقلرندن صیقو بده آلتنی فرلاتمشلر ظن اولنان اومنحوسك زه سنی بکندك . کوزلر کوزدکل . صانکه بورغی ایله دلنمش ایکی دلیـك . چنـار بودغی نه‌یه‌م زیرا آنده برلطافت کوره بیلورم . یاالو برون یاالو برون . کویا دست فطرت او برونی یارادتدن صکره الینك صولاقلامسیله بریومری وق اوزارق یصلتمشدر هـله دوداقـلر ! کومچ بالی بر ایکن بال

ایچندن آری چیقو بده ایصیرمش شیشرمه کبی برشی ٠ بو یله بر دوداق ایله اولسه اولسه دولر مفتخر اوله بیلور ٠ »

بو آره‌لق بر شاعر زنجی‌یی اورته‌یه کتورمه‌ك نه‌دیر ایدی ؟ هله کوز و بورون ودوداق خصوصنده مغول بابایی حقلی بوله‌جغی بدیهیدر ٠ چونکه کندی محبوبه‌سنك کوزلرینی بورونی دوداقلرینی مدح ایتمك ایسته‌دیکی زمان دخی بنه بویله مدح ایدر ٠ آنجق کندی محبوبه‌سنه جمله‌دن زیاده برامتیاز ویرمکه دخی مجبور اولدیغندن ظن ایدرزکه شاعر زنجی دخی کوز و بورون ودوداق مسئله‌سنی مغولك رأینده براقه‌رق باقی شوصورتله مدح وستایشه باشلار ایدی :

« افندیلر ! سزك هپکزده فقدان شعور وار ٠ اکر عالمده محبوبه شناسی استرایسه‌کز بندن صوریکز ٠ سز محبوبه کزك هرشیسنی حکایه ایلدیککز حالده معایبندن اك بیوك بریسنی اونوتدیکز ٠ نه‌در انلرك رنکنده اوچر کینلك ٠ هانیا شو بیاضلق دنیلان رنك ؟ چولده توز قالقو بده محبوبه‌مك یوزینی استیلا ایلدیکی زمان سزککیلر کبی اغاردیغنی کورنجه همان کندوسنه اخطار ایدرم درحال یاغ طلومنی چیقاروب یاغلر ٠ آه او زمان اوقشارمك کیدوبده یرینه اوقدر پارلاق بر رنك کلورکه قوزغونلر حسدلرندن هلاك اولورلر ٠ یا برادر بو سیاه رنکده اولان لطافتی سزه نه‌قدر تعریف ایتسه‌م بیتوره‌مم ٠ محبوبه‌م طاتلی قهقهه‌لرله بزله سزلدیکی زمان اغزنده‌کی دیشلرك نورکبی پارلامسی وعلی الخصوص بکابیك وعدوعید ایدن دیلینك مرجان کبی برنك لطیف اظهار ایتمسی هب تنك رنکی تأثیراتندندر ٠ سز محبوبه‌لریکزی تزیین ایچون بوقدر مخشلات استعمال ایدیورسکز ٠ عجبا بو بابده طبیعتدن هیچ رفتوا آلدیکزمی ؟ زینت کوزله باقیشور ٠ طبیعت ایسه یلدیزلر کبی نیجه بیك کیجه‌نك روی دلبراسنی تزیینه تعیین ایلمشدر ٠ حالبوکه کیجه نه‌قدر قراکلق اولور ایسه زینتلری دخی کندیسنه اوقدر یاقیشق ویرر ٠ آه ! آه‌که قاطر بونجقلرم جانلر ایله مزین اولان محبوبه‌می آغوشمه چکدیکم زمان زفیری قراکلق بر کیجه‌نك سماسنی یلدیزلر وکهکشانیله برابر دراغوش ایتمش ظن ایدیورم ٠ نه‌حاجت بنم محبوبه‌مك رنکندن بر نقطه‌یی سز محبوبه‌کزك بناغنده ویاخود چهره‌سنده کوره‌جك اولسه‌کز « خال سیاه خال سیاه » دیه قیامتلری قوپاررسکز ٠ آه بنم محبوبه‌م که تپه‌دن طرناغه یکپاره برخال سیاهدر »

شاعر چینی ومغولی وروحی شاعر زنجینك محبوبسنی « براق شومار صیغی » دیه تحقیر ایتمك استدکاری حالده اوته طرفدن آمریقالی شاعر میدانه کیروب « طوریکز طوریکز سز هپکز مخطیسکز ٠ سزه حقیقتی بن حکم ایده‌یم » دیه جمله سنك سوزینی بال ایله کسه‌دك اثبات حقیقت ایچون نه‌دیه بیلور ایدی ٠

اولا اصلاح اطراف ضمننده واوکه

خاطر ایچون اولسون کوز حقنده چپنلو یه قاش حقنده رومی یه برون ودوداق حقنده مغولی یه ورنك حقنـده دخی زنجی یه حق ویرهرك دیر ایدی که :

« بنی دیوانه ایدن اوآفت جان یوقمی ؟ ایتدیککر اوصافی آنك سیمای لطیفنه تطبیق ایتدکجه هپکزه بردرجه یه قدر حق ویرمکده یم . زیرا محبوبه مك کوزلرینك قویوغی بیقلر بنی وکمش اولان شاعر رومینك بیقلر ینك اوجوکبی قبورلمش وبرونی برطاغ انجیری کبی صارقمش ودوداقلری ایسه برتازه شفتالیدن دها لطیف برشکلده اولوب دیلی شفتالینك یارغندن کوربنان چکر دکی کبی ، وفقط دها لطیف برحالده کورنمکده . وبو چهرهٔ دلارایی ایسه ایکی مقوس و بیوك قاش احاطه ایلمکده بولنمشدر . یاوجودینك رنکی یاوجودینك رنکی ! بونده بردرجه یه قدر شاعر زنجینك حقی واردر انجق الله ایچون دوشنوب بنه الله ایچون خبر ویریککز که عالمده فجر شمالیدن دها کوزل برشی وارمیدر . بوقدر آ ؟ فجر شمالینك بوقدر لطافتنه سبب ایسه قرمزی برنور اولدیغندن عبارت دکلیدر ؟ ایشته بنم محبوبه م دخی بوبله برقزل نور رنکنده اولوب آنی دراغوش ایتدیکم زمان اولطیف فجر شمالی یی دراغوش ایتمشم ظننده یم »

ایشته امریقالی شاعر حقنده دیکر درت شاعرك ایده جکلری اعتراضلردر . قارئین کرامدن بشقه حکم اتخاذ ایده جك آدم قالمدی . یابو اوصافی نظر کزده سزموازنه ایده جك اولسه کز نه دیه حکم ایدرسکز ؟ شبهه یوق که شاعر رومه حق و یرسکز زیرا کندیسیله حسده مشترکسکز . انجق کندیکزی بونلرك حواسندن خارج ومستقل مطلق فرض ایدرك مطالعه ایدر ایسه کز هیچ برینك نه لهنده نه علیهنده برحکم و یره میدرك طبایعك بودرجه اختلافندن طولایی متحیر اولور قالورسکز ؟

پك اعلا ! کوزل وچرکین لفظلری هرملت لساننده وار ایکن حکمی نیچون متساویا تعمیم ایتمامش ؟ دیمك اولور که الفاظ متحد اولدیغی حالده طبایع مختلف ده آنك ایچون برلفظك حکمی هرملت نزدنده براوله میور .

طبایعك اختلافی حقنده برمنوال بالا ایتدیکمز موازنه بش بیوك ملتك افکار ملیه لری اوزرینه اجرا ایدلمش اولوب حالبوکه بو اختلاف یالکز ملتده دکلدر افراد بیننده دخی واردر . مثلا انسان واردر که بغدای تنلی اوفه جق تفه جك قره صاچلی قره قاشلی برنازنیندن خوشلانور . سز لوندانه انداملی اتنه طولغون لپسقه صاچلی مائیجه کوزلی برمحبوبه یه عرض خواهش ایدرسکز . آنجق بردیکری سزه معترض چیقار . اوده نحیف اندامـلی صواوفجه بکزلی یی ترجیح ایدر . الحاصل هرکس « کوکل کیمی سورسه کوزل اودر » دیر کیدر .

موزیقه حقنده کی اختلاف طبایع دخی ایروجه برمیزان اتخاذ ایدلمکه شایاندر . اوروپا خلقی ایتالیان اصولی

موسقیجه فاجع بر هوا چالندیغنی ایشیدنجه هونکور هونکور اغلادقلری حالده بزم مصرچارشولی حاجی نعمان افندی ثقلتدن اسیزطورر . غلطه مولوی خانه سنده نیزن باشی حجازکاردن کرنه که باشلادیغی زمان حاجی نعمان افندن بورکی پاره لنیور متبجه سنه برتأثرده بولنه رق اوحالده ایسه اوروپالی « تحف ! دنیاده بویله ده برموزیقه اصولی وار ایمش » دیه استغرابندن قوبون قوال دیکار کبی دیکلر یاتور . برچینلو یی و یاخود برزنجی یی کرك غلطه مولوی خانه سنه کرك پارسده بیوك او پرایه کوتورسه ك هیچ برشی اکلامیه رق چینلو کندولرینك سکز یوز درلو سازدن دونبلکدن عبارت اوله رق هر بری ایستدیکی هوایی چالقده بولنان موزیقه سنی زنجی ایسه اون بش عربك مهره تخته سی کبی اوکارینه بر تخته قویارق ترنته دکنکلری کبی ایکیشر دکنککله طاقر دائمقدن عبارت بولنان طاقردی یی آرار . حالبوکه بونلر هب موزیقه یی دیرلر . بونلرك هپسی حتی زنجی بیله کندی طاقردیلرندن متلذذ اولور . حاللنور . عشق غلیان ایدر .

موزیقه حقنده کی اختلاف طبایع دخی بویله اولوب حالبوکه ملتلر بیننده اولان شواختلافك دها بیوکی نه او ملتلرك کندی افرادی بیننده دخی واردر . مثلا محمد افندی عجم عشیراندن پك خوشلانور . عثمان بك ایسه حسینی ایستر . حسن اغا حجازی سور . کذلك زنجیلردن بریسی « طاق طاقه طاق طاق طوق » وزنندن خوشلانوب اولصورتله طاقردتدقلری زمان غلیان عشقندن قالقار اوینار دیکری ایسه « طیق طیق طیق طیق طاق طاق طاق » اصولندن پك خوشلانوب بویولده طیقردادقلری زمان تأثیرندن هونکور هونکور اغلار .

عالمده انسانلرك چهره سی نه قدر مختلف ایسه طبیعتلری دخی اوقدر مختلفدر . ملتلرك لسانلری نه قدر متنوع ایسه طبیعتلری دخی او درجه متنوعدر . برلفظ برلغت ایکی لسان بیننده مشترك اولدیغی زمان حکمجه بینده اختلاف واردر . اکر مدققین زمان هر تدقیقات حکمیه ده بو دقیقه یه رعایت ایتمش اولسه لر حکملرنده خطا ایتمزلر . و بتون عالمی برقانونه دعوت خلیاسنده بولنانلر دخی اودعوالرنده اصرار ایلمزلر ایدی .

﴿ چین قدمای حکماسندن قونفوسیوسك ﴾

ـ مسکنت ابنای آدم سرلوحلی برمقاله سنك ـ
عینا ترجمه سی

انسان اولادندن کیمی کوردم ایسه اول امرده بکا کندیسنی اویله بربولده وصف ایلدی که از قالدی ابنای بشرك حیوانلر ایچنده الك مسعود الك مشرف برنوعی اولدیغنه اینانه جق ایدم .

آجانم ! راست کلدیکم آدملرك هر بری بادئ امرده اوصورتده اداره لسان ایدر ایدی که کویا نیجه نیجه وجوه مزیتنی نیجه صور

سعادتنی صاپوب دوککله اظهار فخر ایتمکه ملاحظهٔ تواضعکارانه‌سی مساعده ایتمیورمش ایسه ده ذاتاً رتبهٔ بداهتده بولنان احوال مسروده‌نك اعلاننده بر بأس اولمدیغنی بورکی حکم ایدرك لسانینی دخی او یولده سوزسویلمکه مجبور ایدیورمش کبی فخریه‌لرینی دیلندن دوکو ویره‌رك ایراد ایدر ایدی .

بادئ امرده کی بر منوال محرر مشهودات ومسموعاتم اوزرینه ذهنا ایتدیکم محاکمه‌لرك نتیجه‌سی سعادت بشریه‌نك فوق العاده‌لکی حقنده بکا بیوك بیوك امیدلر ویره‌رك اوقدر سویندم که بوراده درجهٔ ممنونیتمی تعریف ایده‌جك قدر قوتلی تعبیر بوله‌بیلمکدن عاجزم اکر سزدخی الك عاجز کوردیککز انسانلرك حال وشانلرینی بیان یوللو ایلك دفعه اوله‌رق سویلنو یده الاجغکز جوابلری محاکمه ایدر ایسه‌کز انسانلق غیرتی حسبیله بنم سویندیکم قدر سوینه‌جك نتیجه‌لر چیقاره بیلورسکز .

نصل چیقمزکه الك جاهل برآدمی استنطاق ایلدیککز زمان حریفی «معلومات» دیه کتابلره طولدیریلان هذیانلری استخفاف دکل استحقار ایده‌جك قدر مستغنی کوررسکز . الك مسکین برآدمی استنطاق ایدیکز . الك قوی اولنلری استهزا ایده‌جك قدر زهره‌لی بولورسکز . الك فقیر برآدمی استجواب ایتسه‌کز کوررسکز که جهانك خزینه‌لرینی جمع ایتمك قوت واقتداری کندیسنده وار ایسه ده نصلسه طالعك عدم مساعده‌سی شمدیلك مانع اولدیغنه کاملا معتقد اوله‌رق زنکین بولنانلرك مالك اولدقلری خزینه‌لره لایق اولمدقلری حقنده حکم ویرر و بوحکمله کندی اطمئنانینی تقویه ایدر . الك شقی الك عاصی الك کنهکار الك خبیث برآدمی سویلتسه‌کز ارتکاب ایلدیکی معاصی ومنهیاتی برر سبب اوزرینه مجبوری وضروری اوله‌رق یاپمش اولدیغندن بحثله هرحالده فنا برآدم اولمدیغنه کندیسنی تأمین ایدر کوررسکز . اعدی انسانلرك الك زیاده غیرت ایچنده اولمسی لازم کلنلرینی بوحالده بولدقدن صکره بونلرك مجبوری اولملری لازم کلان مسعودلری دخی کوز اوکنه الجه ایله‌یه‌جك محاکمه‌لری ارتق انسان اولادینك کرچکدن سعادت ایچنده بولندیغنی حکمه منجر اولمزمی ؟ بوحالده غیرت انسانیه حسبیله آدم درجه‌سز سویمزمی ؟

هیهات ! صد هزار هیهات ! ..

برده انسانلرك دائرهٔ محرمیتنه کیرنجه نه کورسه‌م ایی ؟ کوردیکم شیلر اوزرینه نه‌اکلاسه‌م ایی ؟ ...

مکر انسان اولادی اوقدر حیله کار ایمش که حیله وخدعه‌لریله بادئ امرده باشقه‌لرینی الداتمق شویله طورسون حقیقت امرده بیله کندی کندیسنی دخی آلداتمقده ایمش ! .

بوقاروده مثال اوله‌رق سزه الك جاهل الك مسکین الك فقیر الك کنهکار برآدمك استنطاقنی توصیه ایتمش ایدم . کندم بونلری برر برر استنطاق ایتدم . فقط انلردن صکره برده مقابللرینی موقع تدقیقه چکدم .

حقایق اشیایه وقوف پیدا ایتمش
اولدیغنه عالمی ایناندرمقدن بشقه کندی
کندیسنی دخی ایناندرمش اولان ارباب
عرفانله کوروشوب درجه‌لرینی تدقیق
ایلدم . نقدر تفتیش ایتدملر ایسه اوقدرده
جهللری آرتمش اولمسندن بشقه برشی
استخراج ایده‌مدم . بونلردن بریسی بکا
دیدی که « انسان جهالت حالیله قارشه
اشیانك احوال ظاهره‌سنه مقابل کندی
موجودیت ظاهره‌سنه قناعت ایدرك
مطمئن اولور ایدی . آنجق برکره حقایق
اشیایی آرامغه قویولنجه اشیاده حقیقت
اوله‌رق هیچلکدن بشقه برشی بوله‌میوب
بو حالده کندی موجودیتنك دخی هیچلکدن
عبارت اولدیغنی کورر . وحالبوکه کرك
اشیانك وکرك کندیسنك ظاهرده
وارلقلرینی بداهةً مشاهده ایدرك وارلق
ایله یوقلغی بردرلو موازنه وتطبیق ایده‌میجه
دریای جهل ایچنده غریق لجۀ حیرت اولور
قالور »

عالمی پنجۀ قهرنده زبون ایتمش
صاحبقرانله ملاقات ایدرك ماهیتنی سنجیدۀ
میزان تدقیق ایلدم . مکرك مسکین
برآدمك بویله الك قوی اولنلری استهزا
ایتمکده حق وار ایمش یا ! . زیرا حقیقت
مزیتنه مطلع اولنجه اکلادمکه بوذاتك
عالمی تترتمسی عالمك کندیسندن تتره‌دیکنی
کوردکجه شدت وبطشی آرتدیرمقله
وقوعبولمش وبو حاله کوره عالمی کندیسی
تترتمش اولمیوب عالم کندیلکیله آندن
تتره‌مشدر . یوقسه قوجه صاحبقرانك

سینه‌سنه طوغری برسهم زهرآمیز کلدیکی
زمان — شان جلادتی اقتضاسنجه —
کمال کبر وغرورله بزه قارشو سینه‌سنی آچارق
اولومی تحقیر ایتمسی لازم کلور ایکن اوجی
دیکنلی او بر قارش دکنك پارچه‌سندن
قورقیور ! . . .

کرچکدن خزائن عالمی ید ضبطنه المش
دنیله جك قدر زنکین اولنلره ده راست کلدم .
فی الواقع هیچ بریسنی مالك اولدقلری ثروته
لایق بولمدم . دلیلم بك بدیهیدر . فقیر
کوردمکه ثروتنك یعنی قزانجینك همان
کافه‌سنی کرك معیشتی کرك تلذذ وتنزهی
یولنده صرف ایدیور . بو نسبتی زنکینلرده
قطعاً بوله‌مدم . فقیر کوردمکه ثروتنك
هیچ اولمز ایسه ربع قدرینی اولسون
احسان ایده‌بیلور . بو نسبتی زنکینلرده
قطعاً وقاطبةً بوله‌مدم . زنکینك ثروتی
کندیسی ایچون بادیٔ سعادت وسلامت
اوله‌جق ایکن حسن محافظه‌سی حسن صرفی
حسن اداره‌سی کبی صورتلرجه موجب
ملال اولدیغنی کوردم . هله هیچ برزنکین
کورمدم که النده بولنان مالی برادمی مسعود
ایده‌جك قدر اولدیغنه قانع وبناءً علیه
قلبی مطمئن اولسون . فقط عمومی بومال
الدن چیقار ایسه نصل یشایه‌جق ملاحظه‌سی
ارالقده خاطرینه کلدکجه یورکندن قان
کیدر بولدم . دنیاده زنکینلکك موجب
اوله‌جغی سعادت بو ایسه بوندن بیوك
مسکنتی اوله‌بیلور ؟

اوقدر صالح آدملر کوردم که کندی
ابنای نوعی حقنده برسوء فکر وفعلده بولنمق

شو یله طورسون حیوانی دخی ابنای جنس
عد ایله جمله سنك حقنی محافظه ایچون
ات یمكدن احتراز ایدرلر ایدی . حقیقت
حاللرینه اطلاع ایدنجه باقدمكه بعض كره
بونلر كندیلرینی اك زیاده شقی اولنلردن
دها بد بخت بولورلر .

برده بورر ایكن ایاقلری التنده برقرنجه نك
ازلدیكنی كورنجه برانسانی تلف ایتمش قدر
دلخون اولوب دنیایه كلدكلرینه كله جكلرینه
پشیمان اوله‌رق یالكز كندیلرینك دكل
بوكبی بلایا ایچنده یشانه‌جق اولدقدن صكره
[illegible]تی جهانك بیله منقرض ومحو اولمسنی
تمنی یه قدر وار یبورلر !...

یاربی انسان اولادی نه زمان كندیسنی
مطمئن كوره‌جك ؟ نه مكانده كندیسنی
سلامتده بوله‌جق ؟ نه حالده بوعالمه
كلدیكندن متشكر قاله‌جق ؟

كندیسنی مدقق وحكیم ورأی اربابی
ظن ایدنلر بودنیاده ظهور ایتدكلری زمان
اك اشاغی درجه ده اولوب كتدكجه كماله
وار یبورلر . وبو رأیلرینی اثبات ایچون
بونجه قلعه‌لری وسرایلری كوزمزك اوكنه
سوریبورلر .

شو یله ظن اینسه‌ك اولمزمی كه دنیایه
انسانلر ایلك كلدكلری زمان درجهٔ كمالده
ایدیلر ؟ صكره تدنی ایده ایده زمانمزده
كوریلان درجه یه قدر انمشدر ؟ بكا
قالورسه بویله ظن ایتمش اولسه‌ق ینه طوغری
دوشونمش اولورز . اكر دعوامز قدر
حكیم ایسه‌ك نیچون اك حقیر صوغوجانلره
نظر عبرتله باقیورز ؟ آنلر آچیقده قالیورلرمی ؟

اكر دعوامز قدر مدقق ایسه‌ك نیچون
اك كوچك بوجكلره نظر عبرتله باقیورز ؟
انلر آج قالیورلرمی ؟ احتیاج بشریه‌یی
آرتدیره آرتدیره بردرجه‌یه ایصال ایدرده
اودرجه‌ده‌كی حوایجی تسویه‌یه ارتق قوت
بشر كفایت ایتمیه‌جك اولور ایسه نه‌یاپارز ؟

ای بنی بشر ! عالمده راحت وحضور
هیچ ملتزممكز دكلیدر ؟ اویله ایسه معیشت
خصوصنده قوشلردن نیچون عبرت
آلمیورسكز ؟ باقكز آنلر بركونك اونده برینی
احتیاجلرینك تسویه‌سی یولنده صرف ایدوب
طقوزینی اشلر یله صحبتده كچورمكده درلر .
بوسعادت غبطه ایدیله‌جك برشی دكلیدر ؟

نه‌در بوسزده‌كی مسكنت ؟ نه‌در
بوسزده‌كی سفالت ؟

❊ كوچك برملاحظه ❊

انسانلرك یر یوزنده انتشارندن مقصد
طبیعتك داخل ارضده مكنوز جواهر معدنیه
تأثیرات مجتمعه سیله خارج اراضی یی محیط
هوا وحرارتی اولا نباتاتك نشو ونماسنه ثانیا
نباتاتله برابر بونلری حیواناتك تغیضنه وقف
ثالثاً بونلرك جمله‌سنی بنی بشرك ید
استفاده‌سنه تسلیم ایتمكدن عبارت بولنان
دستور اساسی‌یی قبول ایدرك سائر حیوانلر
كبی بودستورك خارجنه چیقمامق ایسه
یوقاروكی مقاله حكمنه تطبیق حركت ایچون
انسانلری دعوتده قونفوسیوس حقلی
اوله‌بیلور . فقط انسانلر یر یوزنده هرنه كه
بولمشلر ایسه « خام » عد ایدوبده كندی

سعادتلرینك اكمالی ایچون مدار عد اولنان
و « خام » اعتبار اولنان موالید ثلثه‌یی
ایشلمكدن ممنوع دكل ایسه‌لر اوحالده مقالهٔ
مسروده‌نك حكمی تعلیماته تطبیق اولنه‌مز .
ینه بونكله برابر بر نقطهٔ نظردن باقیلشه
كوره پك بیوك بر اهمیتدن خالی دكلدر .
فقط بو اهمیتك موازنه‌سنی یالكز ایكی
صورته وابسته‌در . برنجیسی انسانی كندی
انسانلق دائره‌سنك خارجنه چیقاروب بر
یوزنده آدم اولادی تعبیر اولنان برنوع خلقك
كندی اسباب سعادتلرندن خارج وفضله
اوله‌رق نیجه بیهوده هوسلر ارقه‌سنده
جاننی دیشنده آلارق تكاپو ایدشلرینه اورادن
باقوب دقت ایتمكدركه بو دقت هر زمان ممكن
اولور . ایكنجیسی ایسه آرتق بو مختصرای
عالمك زوقی اولور ایسه زوقنی ودركار اولان
محنتلرینی هب ارقه طرفه براقوب ده بشقه
برعالمه تبدیل مكان ایتمك دقیقه‌سی تقرب
ایتدیكی زمان اكلامقدركه اوزمان انسان
حقیقت حكمته آگاه اولسه بیله استفاده‌یه
وقتی قالمز ....

خذ ما صفا دع ما كدر

﴿ برفیلسوفك تكمیل تحصیل ایدن ﴾
﴿ شاكردینه ایتدیكی وصیتدر ﴾

بیلدكلریمی كافه سكا اوكرتدم .
شمدی ویره‌جكم وصیت دخی بیلدیكك برشی
دكل ایسه‌ده وصیت مذكوره فلسفه‌دن
اكتساب ایلدیكك معلوماتك زبده‌سی
ویاخود فهرستی دیمك اولدیغندن بونی
حرزجان ایتمكی توصیه ایدرم .

﴿ میزان حكمت ﴾

سكا بوراده حكمتی « هرماده اوزرینه
اك طوغری حكمی بولوب چیقارمقدر » دیه
تعریف ایده‌جكم . بوحالده الده برمیزان
بولنملیدركه هرماده‌یی اومیزانله وزن ایدرك
اك طوغری حكمی بولوب چیقاره بیله سك .
هرهانكی ماده اوزرینه دوشونمكده
ایسه‌ك بركره دخی كیفیتك عكسی جهتنی
دوشون . موجود اولان برشیء دوشوندیكك
زمان بركره‌ده اوشیئك فقدانی یعنی موجود
اولمدیغی حالده حكم نه‌یه منجر اوله‌جغنی
ملاحظه ایت . بعید اولانك قریبتنی
كوچك اولانك بیوكلكنی و بونلرك دخی
عكسنی حاصلی هرشیئك ضدینی نظر تدقیقه
آلمق سنك ایچون میزان حكمتدر . ماده‌نك
عكسی جهتنی ملاحظه ایتدیكك حكمی دها
موافق بولور ایسه‌ك او حكمی التزام
ایدرسك .

ایشته سكا بعض مثاللر :

بركیمسه‌نك شقاوت حالنی اورته‌یه
قویه‌رق بحث ایدیورلر . بحثك نتیجه‌سی
اوله‌رق شقی علیهنه نفرت كوستریورلر .
اكر سن بوماده‌یی طوغریدن طوغری‌یه
محاكمه ایده‌جك اولسه‌ك شقی علیهنه
كوستریلان نفرتی پك حقلی بوله‌جغك
دركاردر . انجق بو آدمی دوچار نفرت
ایدن شی ذمتنده شقاوتك موجود اولمسندن
عبارت بولندیغنه كوره برده عكس كیفیتی

نظر تدقیقه آلەرق اوآدمك ذمتنده شقاوتك فقدانی یعنی موجود اولمامسنی ملاحظه ایدنجه حکم نیه منجر اولور؟ شبهه یوق که نفرتك عدم لزومنه منجر اولور ·

حالبوکه نفس الامرده مطلوب اولان شی انسان اوغلنك نه یه انسان اوغلنه نفرت کوستریوب قرنداش نظریله باقمسیدر وموازنه‌مز اقتضاسنجه شقیده شقاوتك موجود اولمسنه مقابل اولمامسی لازم کلسه اوانسان اوغلنك دخی نفرته دوچار اولمامسی اقتضا ایده‌جك · بناء علیه کیفیتی شو میزان حکمتله اولچدکدن صکره سن ده خلق کبی سالف الذکر شقی یه نفرت کوسترمکله قالمزسك · بلکه بیچاره‌یی تربیه وارشاد ایله ذمتنده‌کی شقاوتی دفع ایدرك منفور ایکن مقبول عوام ایتمکه چالیشورسك ·

شو مثالی نظر کده کوزلجه یرلشدیر ایسه‌ك بلکه اشاغیکی مثاللره حاجت بیله کورمزسك فقط هرماده حقنده بومثله امثالاً طوغری حکم چیقاره‌بیله جککه امین اولدیغم ایچون سن لزومسز بیله کورسه‌ك بن شو اشاغیده‌کی مثاللری دخی ایراده مجبورم ·

یوقاروده موجودی فقدانله مقابل کورمکی توصیه ایلدکدن صکره بعیدی قریب ایله تقابل ایتمك لزومنی ایراد ایتمشیدم ·

ایشته مثالی :

سن مشرقده بولندیغك حالده مغربده خلقك بربرله محاربه ایتدکلرینی خبر الورسك · کیفیتی طوغریدن طوغری یه محاکمه ایده‌جك اولسه‌ك مغربده‌کی برمحاربه‌نك مشرقده هیچ برسوء تأثیری اوله‌میه‌جغنی حکم ایدرك مستریح اولورسك · حتی اولبابده همشهریلرینه بیله برچفت سوز سویله‌مکی بیله اسراف ظن ایدرسك · فقط برکره ضد کیفیتی میزان حکمتله اولچ ایکی موقع آره‌سنده‌کی اوزاقلغی ضدی بولنان یقینلقله مقابل کتور · اوحالده نه قدر تلاش ایدرسك؟ اولاد بشره حربك خراب عالمی موجب اوله‌جغندن بحثله نه‌لر سویلرسك؟ دنیاده محاربه دنیلان شیئك کوکنی قالدیرمغه یورکك نه قدر چالیشور؟

ایشته بو حکمتدر که حوادث عالمك هرطرفده نشرینه لزوم کورینه‌رك واسطه‌لری دخی ایجاد وتدارك ایدلمشدر ·

برشیئ کوچکلکندن طولایی خلق تحقیر ایدییور ایسه سن بالعکس بیوك اولدیغی تقدیرده حکم نه یه منجر اوله‌جغنی ملاحظه ایت ده بعده حکمنی اکا کوره ویر بو کوچك قغلجم «جرمی قدر یاقار» دیانك اك کوچك رتبه‌سی یورکنده یرطوتمغه باشلامش اولان برآدم ایچون دخی «آتش اولسه جرمی قدر یاقار» حکمنی ویرنلره سن هیچ قولاق ویرمه · بوحقارت کوچکلکدن نشأت ایدر · سن بیومش اولملرینی فرض ایت قغلجم جرمی قدر یاقدقدن صکره جرمی ایله برلشوب اولکی جسامتنك ایکی مثلنه بالغ اولمه‌یه‌جقمی؟ صکره ینه جرمی قدر یاقوب درت مثلنه · وهلم جرا میدانه قوجه بریانغین چیقارمق درجه سنه قدر وارمیه‌جقمی؟ شرردخی ینه بویله‌در عاجز برکل اوغلان جرمی قدر

بر باقه عالمك باشنه برجنكيز اولوب
چیقامز می ؟ ایشته سکا بو جهتلری اوکرته جك
اولان شی « هر ماده‌نی عکسی صورتیله
دخی موازنه ایتمك » دن عبارت بولنان میزان
حکمتدر :

لکن بو قاروده دیدیکم کبی مسئله‌یی
برکره طوغریدن طوغری‌یه محاکمه ایتدکدن
صکره برده عکسی جهتنی تأمل ایتدیکك
زمان عکسی جهتنی نفس الامره دها موافق
کورر ایسه‌ك اوزمان عکسی جهتنی التزام
ایت . یوقسه شقینك فقدان شقاوتنی
فرض ایلدیکك کبی صالح برآدمك صلاحك
ضدی بولنان شقاسنی فرض ایدروسن مشرقده
ایکن مغربده ظهور ایدن محاربه‌یی یانی
باشنده ظهور ایتمش فرض ایتمکه مقابل
بونك عکس اوله‌رق دخی یانی باشنده ظهور
ایدن محاربه‌یی مغربده ظهور ایتمش اعتبار
ایلر . و برقفلجمی یانغین فرض ایتمکه
مقابل عالمی خراب ایده‌جك اولان یانغینی
برقفلجم اولمق اوزره حکم ایدر ایسه‌ك نه قدر
خطا ایتمش اوله‌جغك درکاردر .

ترقیات بشریه دخی بو میزان حکمتله موازنه
سایه‌سنده حاصل اولمش ایدوکنه شبهه‌می
ایدرسك ؟ بدایع و مخترعات جدیده هب
موجودك عکسی جهتنی بشقه درلو ارامق
سایه‌سنده وجوده کلمشدر . انسان مادیاتده
بیله بولدیغی و کوردیکی ایله قناعت
ایده‌جك اولدقدن صکره ترقیات مادیه‌دن
محروم قالمق درکار اولدیغنه کوره معنویات
جهتنجه دخی بو حکم عینیله واقع اوله‌جغنه
کیم شبهه ایدر ؟ هر شیئك ضدینی
عکسنی او برجهتنی اراکه شاید « استارلری
یوزندن ابی » دینلدیکی کبی بعض استارلری
یوزندن ابی بوله‌سك ده استفاده ایده‌سك .

بعض دستورلر

اسلافك تراجم احوالی مضبوط صحایف
اولنلرندن بریسی اعادهٔ حیات ایدوب ده ترجمهٔ
حالنی اوقویه‌جق اولسه کندیسنك کندنجه
مجهول اولان اهمیتنه شاشارقالور ایدی .
بعض کمسه‌لری محررلرك ایصال ایتدکلری
درجاتدن بریسنه وصول برآدم ایچون
میسر اوله‌جق اولسه ایدی قلنجنه یاقلنه
جهانی رام ایتمش کرچکدن برجهانکیر
اوآدم اولور ایدی :

انسان کندی باشنه قالسه واصل اولدیغی
درجه‌یه وصول عدیم الامکان اولور ایدی
سائقهٔ زمان آدمی اوکنه قاتار ایسه
اوآدم کیتمیه‌جکم ایلرولمیه‌جکم دیه کریم
کریم کرینسه بیله ارقه‌سندن ایته قاقه ایستر
ایستمز آنی واره‌بیله‌جکی بردرجه‌یه
ایصال ایدییور .

سائقهٔ زمان برادمك ارقه‌سندن ایتمکه باشلامینجه
بروالی النعمتك اوآدمی اوکندن یدوب چکمسیله
ایلرولمك ممکن اوله‌میور سائقهٔ مذکوره برکره
ایتمکه باشلادقدنصکره بروالی النعمتك اوکدن
یدمسنده‌ده حاجت قالمیور . چوق زمان
کورلمشدرکه سائقهٔ زمان برآدمك ارقه‌سندن
ایتمکه باشلادقده ایلروله‌ماسی ایچون
اوکندن کوکسنه طیانه بیلسه جمله‌سنی
بالاقتحام چکنه یوب کچیور .

بنم سائقهٔ زمان دیدیکم شیئه قدر

دیمك یاكلشدر . قدره اینانان وار ایسه انك انسانی هم ایلرولده جكنه وهم ده كیرولده جكنه دخی اینانملیدر . سائقهٔ زمان ایسه بر آدمی كوتوروب كوتوروب بر درجه یه ایصال ایتدكدن صكره دها ایلرویه كوتورمز ایسه اوراده براقور . سائقهٔ زمانك مرتبهٔ سوقنی اولمیه جك درجه‌لرینه تعلی ملكی نه‌ده عسكری رتبه‌لر كبی دكلدر كه حتی قدر پرستلرك قدری طار بله‌رق رتبه‌نك رفعیله انسان یوقارودن اشاغی دوشسون . سائقهٔ زمانك بر درجه یه ایصال ایتمش اولدیغی بر آدمك قدرله قزانلمش رتبه سنی وسائره سنی دكل حیاتنی رفع ایتمش اولسه‌لر ینه درجهٔ مذكوره‌دن دوشمز .

سائقه زمانه بر آدمی بو صاحب سیفدر یا صاحب قلم دیه توصیه‌ده هیچ بر احتیاج یوقدر . مقتضای زمانی اوكندیسی بولور واراداینی آدمی نره‌ده ایسه بولوب چیقارر . بنجه فلاطون زمان اوقوهٔ سائقه‌نك كزركاهنده بویون بوكوب طورورلر . حالبوكه اوكیدر اراددیغی آدمی صانكه بركد بندن بولوب چیقار یوركبی چیقار . سائقهٔ زماندن بحث ایدن فرانسز فیلسوفی دیركه « دوشوندم دوشوندم ده انك شو بونا پارته‌یی نره‌دن بولوب چیقارمش اولدیغنك وجهنی بر دراو بوله‌مدم » .

بر فیلسوف ایچون كشفیات واقعه‌سیله اغترار ایتمك وباخصوص عالمده برشیئ كشف ایتدم دیمك عبثدر . بن بوبابده نفس الامره طانشدم . كوادیده دیدی كه « طبیعت هر شیئ یاپوب میدانه قویمامش اولسه‌یدی بونلر نه‌یی نره‌ده بولوب كشف ایدرلر ایدی . طبیعتك یاپوب میدانه قویمش اولدیغی برشیئ كوره بیلشلر ایسه كوزلرینك قوتلرندن طولایی تشكر ایتسونلر . وبدایع طبیعت میدانده طوروب یاتور ایكن كوره میانلر دخی باقار كور اولدقلری ایچون متأسف اولسونلر »

عالمده برمصیبتدن متأثر اولمیان آدم برسعادتدن دخی متأثر اولمیه جغی جهتله اوآدمه « آدم » دیمكدن ایسه « ادم هیكلی » دیمك دها طوغری اولسون . انجق برمصیبتدن مأیوسیت درجه سنده مكدر و برسعادتدن چیلدیراسیه ممنون اولور ایسه اكا ینه « انسان » اطلاقی طوغری اولمز . زیرا اوآدم كندینی انسانلغك خارجنه چیقارمش اولور . انسان اولان كیمسه هیچ اولمزسه احوال عالمك تبدلات هوا قدر متبدل اولدیغنی اولسون اوكرنمش اوله جغندن موسم بهارده برذره بولوط كونشمزك تازه ولطیف ضیاسندن بزی محروم ایتدیكی زمان ارتق بر دها كونش یوزنی كوره میه جكمشز كبی مأیوس اولمیه‌رق او بلوط رفع اولدیغی زمان كونشمزی ینه كوره جكمزه وهوا اسكی حالنی بولدیغی وقت دخی او حالی بر دها غیب ایتمیه جكمز كبی چیلدیراسیه ممنون اولمیه‌رق بولوطك دها وردلرینه نصل منتظر اولمق لازم كلور ایسه احوال عالمك تبدلاتی حقنده دخی عینیله بوانتظارده بولنور .

قرق انبار بزه علاوه چیقارمقده اولدیغمز دنیایه ایکنجی کلیش یاخود استانبولده نه‌لر اولمش نام حکایه سکزنجی جزؤده تکمیل اولدیغندن بوندن صکره حسن ملاح اسمنده دیکر برحکایه‌نك نشرینه باشلانیله‌جغی شمدیدن قارئین کرام حضراتنه عرض اولنور ·

آثار قلمیه‌لرینی انظار عمومیه‌یه قویمق ایچون تنزلا قرق انبار بزی واسطه ایتمك استیان ارباب قلم آثار وکزیده‌لرینی برظرف درونده اوله‌رق کرك باغچه قپوسنده تنباکوجی حسن اغانك دکاننه وکرك طوغریدن طوغری‌یه قرق انبار مطبعه‌سنه ارسال بیوررلر ایسه وصل اولور ·

اعلانات

لطائف روایاتك سکز جلدی طغرجغك برنجیسندن اونجی‌یه قدر جزؤلری ضروب امثالك‌بدی جزؤیله خوجه‌ٔ اول مجموعه‌سی وقصه‌دن حصه قیئات مقرره‌لریله هر یرده صاتلقده‌در ·

کائنات نام کنجینهٔ تاریخك شمدی‌یه قدر چیقمش ولان مقدمه‌سیله درت جزؤی هر یرده فروخت اولنور ·

بودفعه طبع ونشر اولنمش اولان حکم دل نام تیاترو رساله‌سی دردر غروش فیأتله هر یرده صاتلقده‌در ·

فتنه شکری

اسمنده بودفعه نشر واخراج اولنمش اولان تیاترو رساله‌سی شایان مطالعه برأثر اولوب بر چاریك مجیدیه فیأتله هر یرده فروخت اولنه‌یور ·

قرق انبار

شمدی‌یه قدر سکز جزؤی چیقمش اولان قرق انبارك طقوزنجیسی دخی دردست طبع اولوب برقاچ کونه قدر نشر واخراج اولنه‌جغی شمدیدن اعلان اولنور ·

قرق انبار مطبعه‌سنده ترکجه فرانسزجه رومجه ارمنیجه هرنوع کتب ورسائل طبع اولنور · کتاب باصدیره‌جق اولان ذواتك کرامه سهولت اولمق ایچون معارفدن رخصت رسمیه‌سنك استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور · کتابلرك نفاست طبعیه‌سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله‌رق پك آز برزمان ظرفنده اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور ·

ذرق أخبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در .

صاحبی
{ محمد جودت }

❊ جزؤ نومروسی ❊
۹

❊ مواد مندرجه‌سی ❊

هیئت عالم حقنده یونانیلرک عقاید عجیبه ومعلومات غریبه‌سی – شکل ارض – جغرافیای قدیم – محاکه .

آقنجیلر – آقنجیلرک اصلی – آقنجیلرک بدایت حالی – آقنجیلرک صورت اداره‌لری – برمحله آقین ایتمک نه دیمکدر – آقنجیلردن آیریلان دال قلیج وسردن کچدی قسمی – اوروپاجه نره‌لره قدر آقینلر ایتدیلر – پرنسس پاتریقسه آقنجیلرک کوستردیکی غریب برکلین الایی – آقنجیلرک سبب انقراضی – آقنجیلری حقوق ملل نه نظرله کورر .

تیمورلنکک جانلی قوله‌سی .

اوروپا نفوسنک نسبت ترقیسی .

اشعار حکمیه – عیناً ترجمه‌سی – محاکه .

قطعه – عیناً ترجمه‌سی – محاکه .

امازونلر یعنی جنکاور زنان .

❊ لاپونیا سیاحتنامه‌سی ❊ وارشاودن پترسبورغه عزیمت – پترسبورغ شهری – پترسبورغدن واسقابه – واسقا قصبه‌سی – واسقادن ارقانجلسقه – ارقانجلسق قصبه‌سی – قاندالاسقایه‌یه عزیمت و بر بحق ارشون آدملرله الفت – کونشی قاپلایان سینکلر – قولایه عزیمت – شمال قایقلری – کسه‌نک عقلنه کلامش برمرکب – یکرمی اوچ ساعت کوندزه مقابل برساعت کیجه – اوروپانک منتهای شمالنه مواصلت – کون حسابنه امکان قالدیغی – مشرق ومغرب برنقطه‌ده اجتماع ایتمش .

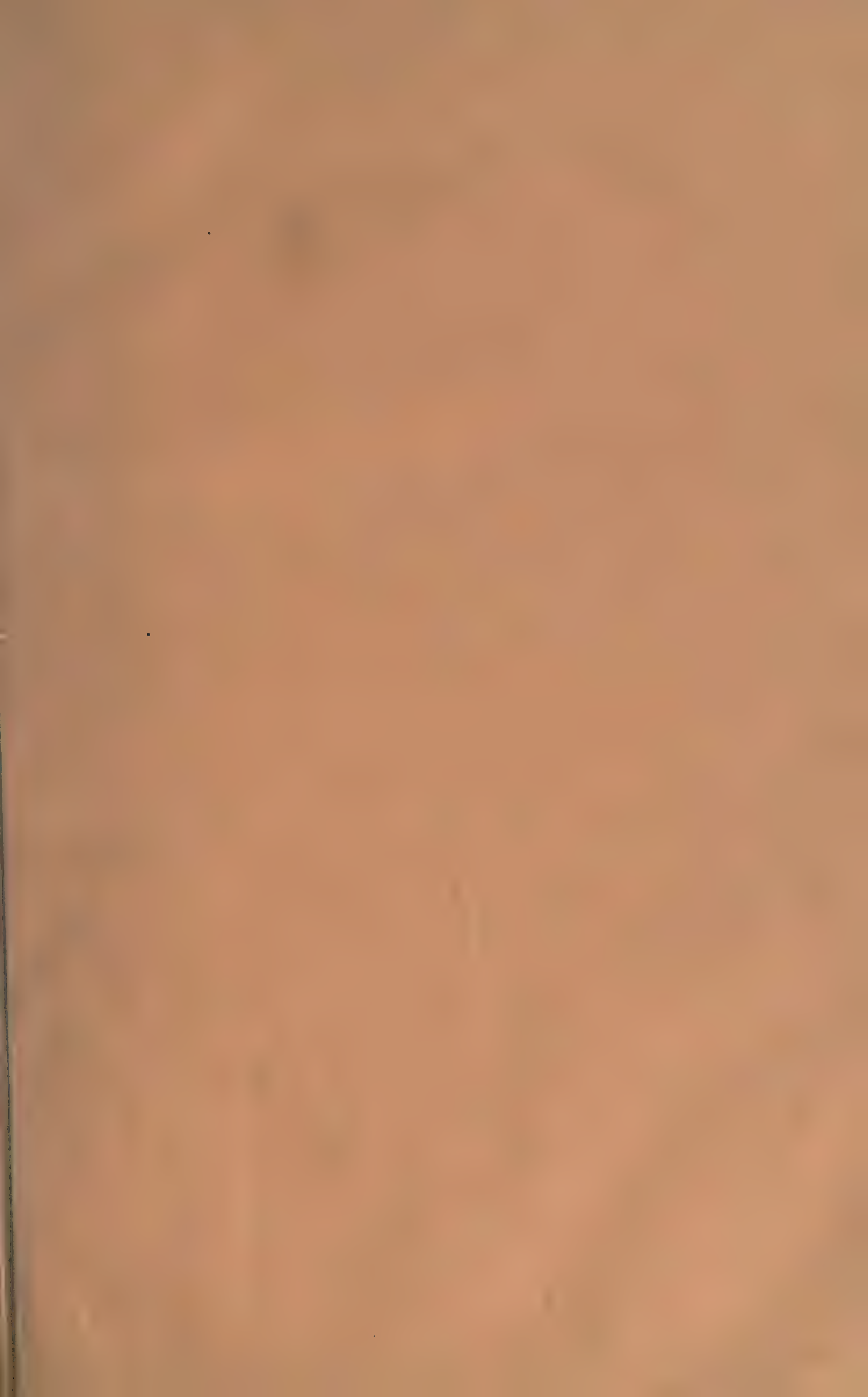
« مابعدی صکره »

فیأتی ٤ غروشدر

ایلک دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو بولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در ٠

صاحبی

{ محمد جودت }

✽ جزو نومروسی ✽
٩

فیأتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولی شرق مطبعه سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩١

هیئت عالم

ـ حقنده ـ

❀ یونانیلرك عقاید عجیبه ومعلوماتی ❀

«غریبه‌سی»

انسان بیلدیکی برشی حقنده کندی جهلنه قائل اوله‌میور . اوشیئی مطلقا بیلمك چالیشوب هیچ اولمزسه ویدرمه‌دن اولسون برنوع معلومات پیدا ایدیور . تخیل شوراسی که بوصورتله پیدا ایدیکی معلوماته هم کندیسی اینانیور هم ده بشقه‌لرینی دخی اینا‌ندرمغه چالیشوب بشقه‌لری ده اکا اینانیور . الك اسکی ملتلرك حالندن بدأ ایله الك یکی ملتلره قدر ایدیلان دقت وتجربه بوماده‌یی برمنوال محرر اثبات ایدیور .

بردم بوقبیل معلوماتی یمورطلامق دخی ذکایه متوقف اولدیغندن ملجه ذکادن محروم اولان خلق بوبابده دخی قاصر قاله‌رق الك غریب اویدرملری‌ده الك ذکی ملتلر میدانه کتوریور .

جیبدن چیقمه معلومات ایچنده الك غریبی اسکی یونانلولرك هیئت عالم حقنده ویردکاری معلوماتدر . یونانلولر کبی حکمالر بو جهانی طولدورمش اولان برقومدن صدور ایدن معلومات مذکوره‌یی کمال استغرابله بوراده جمع ایتمکه لزوم کوردك .

❀ شکل ارض ❀

هیئت عالم حقنده یونانیلرك معلومات تخیله‌سی یونان قدمای شعراسندن هومرك ایلیاد واودیسه عنوانلی ایکی مجموعهٔ اشعاری اوزرینه مبنی اولوب فقط یونانلولر معلومات مذکوره‌یی اوقدر اطمئنان ایله قبول ایدرلر ایدی که انك علیهنده بر حکمی براهین هندسیه ایله اثبات ایتسه‌لر بینه هومرك معلوماتنی رده کافی اولمز ایدی . زیرا بو ایکی مجموعه‌نك یونانلولر عندنده کتب سماویه کبی برنوع قدسیتی وار ایدی .

ایدی هومر ایلیادك اون سکزنجی غزلنه یکرمنجی غزلنده واودیسه‌نك اون برنجی واون ایکنجی فصللرنده بیان ایدیور که اوزرنده بولندیغمز ارض آشیلك [۱] وولکن [۲] طرفندن اعمال اولنان قلقان کبی تس تکرلك وفقط منتظم اتومك برشیدر . بوقطعه‌نك اطرافنی اوقیانوس دیدکاری نهر احاطه ایدر :

بوروایتده برنجی درجه‌ده نظر اهمیته چارپان شی اوقیانوسه بحر محیط تعبیر ایتیوب ده نهر تعبیر اولنمسیدر . لکن یونانیلر اوقیانوسی دخی عادتا بربیوك نهر اعتبار ایدرلر ایدی که حتی بینه هومرك هم عصری دیمك اولان هزیود نام شاعر قصهٔ آله وآلهه‌نه دائر جمع ایلدیکی مجموعهٔ اشعارینك یدیوز تمش یدنجی بیتنده نهر اوقیانوسك منبعی بیله

---

[۱] یونان قدیمك الوهیت مرتبه‌سنده بولنان قهرمانلرندندر .

[۲] آتش وینار طاغلر مؤکلی .

تعیین ایتمش ومنبع مذکورك عالمك منتهای سمت غربیسنده بولندیغنی بیان ایلمشدر .

ابن التاریخ هرودوت دیرکه « بنم زمانمك جغرافیا اربابی دخی کره مسطحه‌لرینی هومرك تصویر ایلدیکی وجهله ترسیم ایدرلر ایدی » .

هومر شکل ارضی بویله بر حلوا خانه تجره‌سنی باش اشاغی قپانمش کبی تخیل ایلدکدن صکره ارض اوزرنده دخی کوك یوزینی قبه کبی فقط غایت قوتلی ومتانتلی اوله‌رق تشکیل ایدیور .

بعض اعتقادلر کبی هومر زیر زمینی اولولر محلی اعتبار ایتمدی . زیر زمینی دخی منتظم بر قبه فرض وکنارینك قبهٔ اسمانه ملاصق اولدیغنی تخیل ایدرك آلهه والهاتك دشمنلری بولنان تیتانلری اورایه حبس ایلمدی . بومحلی ایلیادك سکزنجی غزلنده وصف ایدرك اورایه نه روزکار ونه‌ده ضیای شمس واصل اولمدیغنی حکم ایتدی .

هومردن یوز سنه صکره کلان حکما وشعرا بوفکری تماماً قبول ایلدکدن صکره حتی قبهٔ اسمانك مقدار ارتفاعیله زیر زمینك مقدار عمقی بیله تعیین ایلدیلر . شویله که برجسم ثقیل کوك یوزندن دوشسه بریوزونه اینه بیلمك ایچون تمام طقوز کون طقوز کیجه تمادیاً اینمسی و بریوزندن قعر زمینه دوشمسی ایچون دخی بو قدر مدت اینمسی لازم کلور ایمش .

جغرافیای قدیم

ینه هومرك قویدیغی اساس اوزرینه تامیلاد عیسادن بش عصر مقدمنه کلنجه‌یه قدر روی عالم ایکی قطعه‌دن عبارت ظن اولنور ایدی . شویله که « ارض » دینلان مدور بر جزیره‌یی نهر اوقیانوس هر طرفندن احاطه ایلدیکی کبی ایکی بوغازدن بوجزیره‌نك ایچنه دخی کیرمش و بو صورتله دنیایی ایکی قطعه‌یه آیرمش دینلور ایدی .

بو ایکی غازلرك بریسی اناطولی ایچندن کلوب قره دکزه منصب اولان (فاس) نهری وایکنجیسی دخی موقعی زمننده اولندیغی بیلنه‌میان وفقط ینه نهر ظن اولنان سبته بوغازی ایدی که سبته بوغازی غرب طرفندن اوقیانوسه چیقدیغی کبی فاس نهری دخی شرق طرفندن ینه اوقیانوسه چیقار ظن اولنور ایدی .

دنیانك بر منوال محرر ایکی قطعه‌سندن شمال طرفنده بولنانه « اوروپا » وجنوب طرفنده بولنانه « اسیا » اسملری هومردن صکره ویرلمشدر .

میلاد عیسادن بش عصر مقدم میله شهرلی هقاته نام مورخ دنیایه لیبیا نامیله بر اوچنجی قطعه علاوه ایلدی که بوقطعه مؤخراً « آفریقا » نامنی الدی .

قطعهٔ مذکوره‌نك تفریقی ایسه « اکیتوس نهری » یعنی نهر نیلك دخی کیده کیده اوقیانوسه چیقمقده بولنمسنی ظن ایلمسی اوزرینه وقوعبولمشدر .

ز یرا او زمانلر بحر احمر بر کول اولمق اوزره قبول ایدلمشیدی .

فقط صاقن ظن اولنمسون که بو قطعه‌لر الیوم طانندیغی قدر جسامتیله طانمشدر. خبر. آسیا قطعه‌سندن حتی کردستان بیله مجهول اولوب یالکز اناطولینک آق دکز سواحلی معلوم ایدی . اوروپادن ایسه طونه نهری مجهول اولوب آنک بری طرفی طانمش وافریقادن ایسه مصر بیلنمش اولوب حبش ممالکی سجلیا وایتالیا طرفلری عادتا بشقه درلو انسانلرک طلسملر سحرلر ایله طولو مملکتلری ظن اولنور ایدی .

ملل قدیمه‌دن اکثریسی دنیانک تمام اورته یری کندی مملکتلری اولدیغنی فرض ایتمشلردر. یونانلولر دخی عندلرنده‌اک مقدس اولان اولیمپ طاغنی دنیانک تمام اورطه یری اعتبار ایتمشلردر.

هومر یونانستانی ـ چونکه کوزینک اوکنده بولندیغی جهتله ـ اولدقجه واقعه مطابق قید ایلمشدر . واقعا یازدیغی شیلره نظراً کندیسی یونانستانک خارجنه دخی بر خیلی سیاحتلر ویرمش . انجق اوقدر غرابتلر یازمش که نظر تعجبی جلب ایدر .

اولا شمال طرفنده (تراس) نامیله ارناودلغی وبلغارستانی یازمش ایسه ده اهالیسنک آتلری امدیکنی حکایه‌دن بشقه عرض ایده‌جک برشی بوله‌مامش . معلوماتی طونه نهرینه قدر وارامامش . نهر مذکوری برعصر صکره بشقه‌لری یاد ایدوب شماله طوغری کیده کیده برچوق کیتدکدن صکره قوجه برنهره دها راست کلنور ایسه ده اورایه وارمق میسر اوله‌مز ایمش نهرک آدی‌ده «ایستر» ایمش » دیرلر .

غرب طرفندن ایتالیانک سواحل جنوبیه‌سیله سجلیا اطه‌سی دنیانک حدودی اولمق اوزره قبول ایدلمش اولوب اورالرده شمسک طوار سوریلری کزر واو مملکتلرده یالکز الی اوزنه‌سنده برکوزی بولنان اهالی مسخره بولنور ایمش .

بونلردن ماعدا غرب جهتی عجایب وغرائب مخزنی اولوب سیرسه وقاپسو اطه‌لری کبی انواع طلسم وسحرلرله مملو بولنان اطه‌لردن ماعدا ئول نامیله بربیوک اطه دخی وار ایمش که صابل کبی صو اوزرنده کزر ایمش .

﴿ محاکمه ﴾

بزم بوراده جمع ایلدیکمز معلومات خلاصة خلاصه اولوب بونی برازجق دها تفصیل ایتمک لازم کلسه قلمک حزینه هیچ برشی مانع اوله‌میه‌رق جلدلر طولدیرمسی لازم کلور نمونه اولمق ایچون ایسه بوقدری کافیدر .

واقعا هومر یه‌دیکی برلقمه اککی بیلک قپوده شعرلر اوقویه اوقویه دیلنور برآدم ایدی . انجق برآدمک خلق نظرنده قدسیت قزانمسی ایچون حیاتنده‌کی علو قدری کافی اولمیوب وفاتندنصکر دیکر بعض آدملرک متوفانی مقام معنویته چیقارمقدن ایده‌جکی استفاده سایه‌سنده وقوعه کلور . بناءً علی ذلك صکره‌دن کلان ذواتک دخی خلقه مقدس طانتمسی اوزرینه هومرک روایتی برکره صحیح اولمق اوزره قبول ایدلدکدنصکره

ارتق فلاسفهٔ متفننه نك براهین كونا كون ایله مصدق اولان معلوماتی بیله رده وارمقدن خلق كیر وطورمدی

یاریسی انسان یاریسی بالق صوما لكه زی بولنمسی والك شرفلی قهرمانلردیولری وسائر مخلوقاتلری یابر بیوك دیوار ویابر بیوك طاغ آرقه سنه آتمش اولمسی كبی روایتلر هپ او زماندن ملل سائره یه قدر انتقال ایتمشدر

بز وقتیله بالذات برمباحثه ده بولندق. اومباحثه ده قدیم یونانیلرك خرافاتی كبی بعض خرافاته علی العمیا اینانه رق فنونك اثبات ایلدیكی برطاقم شیلره ایناغیان برذات كندی روایات خرافیه سنی اثبات ایده میجه مثلا كره لرك كوك یوزنده اوچوب یاتان بالونلر كبی اولدیغنه وهر بری شوقدر سنه ده بردور اجرا ایلدیكنه وعلی الخصوص الیوم كرهٔ ارض اوزرنده احوالی مجهول اولان محللر پك آز اولوب یوزده طقسان سكز قسمی سیاحلر طرفندن زیارت ایدلمش اولقدن بشقه خریطه لری دخی یاپلمش اولدیغنه دلیل واثبات ایستدی. براهین جغرافیادن بدأ ایله تمامیٔ تفاصیلی اثباتلرینه قدر ایراد ایلدیلر خریفینه قائل اولمدی.

بناءٔ علیه اكلادق كه برآدمی طوغری یوله سوق ایتمك ایچون فنون اوقوتمقدن زیاده دها چوچق ایكن اخبار مقدسه نامیله فكر حقیقتی تبیین ایتمك لازم كلور.

بوحكمه اعتراض ایتمك استیانلر اعتراضلرینی ایرادن اول بر توجه قاری یه چهارشنبه قاریسی دینلان شیئك وجودی اولمدیغنی واوله میه جغنی اقناعه چالشسون.

❊ اقنجیلر ❊

آسیا واوروپا وافریقانك مبارزه میدانلرنده شوكت عثمانیه تخمنی خاك خون آلوده اكه رك انسان قانیله صولایه صولایه بیوتمش اولان صنوف شجعان عثمانیه نك برنجی صنفی «اقنجیلر» ایدی. اشبو برنجیلك مرتبه سی كندیلرینه من جهة ویرلیوب صنف مذكور من وجوه بورتبه یی حائزدر. زیرا بركره الك قدیم صنف عسكریمز بونلردر. ثانیاً شوكتمزك هر طرفه یولنی آچان بونلر اولوب صنوف سائرهٔ عساكر اقنجیلرك آچدیغی یوللردن حركت ایدرلر ایدی. ثالثاً هم جوار یمزك الك زیاده كوزلرینی ییلدیرمش اولان عسكر بونلردر. اقنجیلر حقنده اشاغی یه طوغری ویره جكمز معلومات مطالعه سندن اكلاشیله جغی وجهله بو عسكر الیوم قوللانیلور ویاخود قوللانلمسی ممكن اولور برصنف دكلدر. حتی بر احتماله كوره بونلرك صورت حركتلرینی لسان مدنیتله قدح ایدنلر بولنه جغی دخی مجزومدر. آنجق شمدی بونلری قدح ایتمكله تشفیٔ صدر اعدا ایچون ممكن اولهمز. زیرا بونلر بر زمانك عسكری ایدی كه بروجه آتی ویره جكمز معلوماتدن منفهم اوله جق احوال ایله اوزمان بتون عالم هم حال ایدی. بو صنف عسكرك شمدی استخدام ایدلمسی ممكن اوله میه جغی قضیه سی قرق انبار

كبی برمجموعه ده بونلرك احوالندن بحث
ايدلمامسنی دخی مستلزم اولەمز . بالعكس
شمديكی زمانده استخدامنه امكان اولميان
بعسكرك ازمنهٔ سالفه ده نصل استخدام
اولنمش بولنديغنی عادتا غرابت نوعندن
اوله رق مطالعه ايتمك لازمدر .

❊ اقنجيلرك اصلی ❊

مطالعه كذار عبرا اولان بعض تاريخلرده
آقنجی صنفی الك دفعه اوله رق شوكت
عثمانيه اساسنك مؤسسی بولنان سلطان
عثمان حضرتلرينك سردارلرندن كوسه
ميخائل بك طرفندن تشكيل ايدلمش اولديغی
كورلمش ايسه ده صنف مذكورك دها اسكی
اولديغی محققدر .

تاريخ مطالعه سيله توغل ايدنلرك
معلوميدركه عثمانلیلر آسيای وسطادن
چيقدقلری زمان كنديلرنده نه جهانكيرانه
بر دولت قورمق نيتی وار ايدی نه ده بشقه بر
فكر استيلايه مالك ايديلر . كنديلری همان
انتشار اولاد نوحدن بری ساكن اولدقلری
وطنلرينی مجرد تاتار طائفه سنك بر بارقهٔ بلا
كبی هر طرفی قاصوب قاورملری اوزرينه
سلامت وراحتله يشايه بيله جك بر يرارامق
ايچون ترك ايتمش اولدقلری جهتله ارمنستان
وعربستان طرفلرنده اپيجه بر وقت كزوب
طولاشديلر . بو مدت ايچنده كنديلری
زراعتدن دكل حتی بعض قبائل سياره نك
مدار معيشتی بولنان چوبانلقدن دخی محروم
ايديلر .

چونكه فی الحاصل آواره سر عشايردن
اولميوب ثروت وسامانلری يك بولنده ايدی .
حاصلی كنديلرينه بر بولنجه يه قدر محتاج
اولدقلری ارزاقی — ازمنهٔ سالفه ده هر قومك
عادتی اولديغی اوزره — قوت بازو ايله جلب
ايتملری پك طبيعيدر ايشته بو مجبوريت
اوزرينه عثمانلی قبيله سی نره يه قونار ايسه
جلب ارزاق ايچون اطراف واكنافه «آقنجی»
كوندررايدی كه آقنجيلرك اصلی ايشته بو
لزوم ضروری اوزرينه قورلمشدر .

❊ اقنجيلرك بدايت حالی ❊

دولت عليه نك بدايت تأسسنده الی سلاح
طوتان دلاورلرك جمله سی آقنجی ايديلر كه
حكمداران متجاوره نك هانكيسی هيئت
عثمانيه يی تجاوز ايده جك اولور ايسه آقنجيلر
او حكمدارك ممالكنه هجوم وايجابنه كوره
يا يغما ويا خود استيلا ايدرلر ايدی .

صكره لری يعنی ايكنجی پادشاهمز
بولنان سلطان اورخان زماننده صنوف
عساكره نظام ويريله رك يكيچری وسپاهی
كبی صنفلر تشكيل ايدلمسی اوزرينه آقنجيلر
دخی نوعما صنف مخصوص اوزره
ايرلديلر .

واقعا هر تاريخك خبر ويرديكی وجهله
كوسه ميخائل بك كنديسنی عتبهٔ عثمانيه يه
قبول ايتديردكدن صكره اطراف وجوارك
احوال موقعيه سنی پك اعلا بيلديكی جهتله
اكثر آقنلر مشار اليهك ترتيب ودلالتيله
اجرا اولنور ايدی . بناء على ذلك مير
مشار اليه بالطبع آقنجيلرك سركرده سی كبی
بر موقعده بولندقله برابر مؤخرا يكيچری

وسپاهی کبی عساکر منتظمه تشکیل اولنوب ده آقنجیلر آروجه برصنف اوله‌رق باقی قالدقلری زمان بونلرك سرکرده‌لکی نه میخائل بکك اولاد واحفادی عهده‌لرنده قالمش ایدی .

مورخ حامر دیرکه « روسیه طرفلرنده قازاقلرك برخطمانی اولوب ده بونلر عادتا قازاق عسکرینك قوماندانی دیمك اولدیغی حالده خطمانلق یعنی قوماندانلق بابادن اولاده ارثاً انتقال ایلدیکی کبی ملت عثمانیه ده دخی اقنجیلر برنوع قازاق عسکری مثابه‌سنده قالوب قوماندانلغی میخائل زاده‌لره ارثاً انتقال ایدر ایدی »

حامرك بوتشبیهی طوغریدر . بو صنف ایکی یوز اللی سنه قدرمدت خدمت غزا وجهادده مستخدم اولوب اغلبی وبلکه دائما قوماندانلری میخائل زاده‌لردن ایدی . نصل که تفصیلات آتیه دخی بو درجه‌یه قدر کیفیتی ایضاح ایده‌جکدر .

﴿ اقنجیلرك صورت اداره‌لری ﴾

اقنجیلر اویله یکیچری ویاخود تیمار وزعامت اربابی کبی معاشلی ومنتظم عسکر دکل ایدیلر . ملتمزك دور استیلاسنده محاربه‌سز کچن وقتلر عادتا یالکز قیش وقتلری اولوب اقنجی طاقمی قیش موسمنی خانه‌لرنده کچیره‌رك قلیجی محصولیله ویاخود کیفنه الویرر ایسه کندی صنعت وتجارتیله یشار ایدی . یاز کلنجه بریره مجتمع اوله‌رق رئیسلری طرفندن ویریله‌جك امر واشارته منتظر قالورلر ایدی .

بونلر عموما سواری ایدیلر . عثمانلیلر میاننده کندیسی آج قالمغه راضی اوله‌رق حیوانی بسلیه‌مه که غیرت ایتمك دعواسی بونلردن قالمشدر . ایشته بو دعوادن دخی منفهم اوله‌جغی وجهله اقنجیلرك ممتاز آتلری وار ایدی .

واقعا دولت علیه‌نك بونلردن ماعدا سپاهی وسلحدار علوفه‌جی وغربا نامله‌ری التنده درت آلای منتظم وموظف سواریسی دها وار ایدیسه ده اقنجی طاقمی بونلرك خارجنده برنوع خفیف سواری عد اولنور ایدی . خفیف اولملری ایسه اشاغیده صورت محاکه‌لرینی حکایه ایده‌جکمز زمان کوریله جکی وجهله کندیلری معتبرلریله ارزاق ومهمات کوتورمکه مجبور اولمیوب جرد آتلو اوله‌رق عزیمت ایتملرندن نشأت ایدر .

شو ویردیکمز معلومات اوزرینه بونلرك غیر منتظم بر عسکر اولدقلرینی تکرار تعریف وایضاحه حاجت یوقدر . انجق غیر منتظم اولملری یالکز موظف اولمدقلرندن عبارتدر . یوقسه سائر جهتلرجه انتظاملری کافی ووافی ایدی . برکره سائر صنوف عساکر کبی بونلرك دخی اون نفرینه براون باشی ویوز نفرینه بر صو باشی وبیك نفرینه بر بیك باشی قومانده ایدر ایدی . بوندن صکره افرادك هر بری سلاحشورلقده یکتا اولدقلرندن سلاح استعمالنجه اوزمان هیچ بر عثمانلی عجمی صایلامز ایدی که حتی بونلری غیرمنتظم عد ایتمکه امکان بولنه بیلسون . آته بینمکده‌کی مهارتلری ایسه

ضروری کبی برشی ایدی . زیرا هم غلبه یی
وهمده مغلوبیت حالنده جان قورتارمغی
آنجق مهارتلرندن بکارلر ایدی .

﴿ بر محله آقین ایتمك نه دیمکدر ﴾

«اقین» تعبیرندن منفهم اولان معنا «هجوم»
کبی برشیدر . انجق آقینجی صنفنك هجومی
سائر صنوف عساکرك هجومنه بردرلو قیاس
قبول ایده مز . بونلر بر یره آقین ایده جکلری
زمان مجموع قوتلرینی برقاچ فرقه یه تقسیم
ایلدکدنصکره اولا برنجی فرقه علی الغفله
دشمن مملکتنه کیروب راست کلدیکی قریه
وقصبه وشهرلری یاقغه ییقمغه باشلار . مملکتنده
بولنان عساکر مستحفظه اشبو برنجی فرقه یه
مقابله یه چیقه طورسون ایکنجی اوچنجی الی
آخره فرقه لر بربرینه ظهیره وامداد
واحتیاط اصولنجه حرکت ایدر مملکتی
تالانه قویورلر .

اقتضاسنه کوره بونلر بلوك بلوك یوزر
یوزلر ایریله رق اولوجهله منتشر اولورلر
ایدی که بوصورتله حرکت ایتدکلری زمان
کندیلرینه غلبه ایده بیلمك پك متعسر اولور
ایدی . زیرا اك اول نه قدر بندر کذرکاه
وبوغاز وار ایسه جمله سنی ضبط ایدرك
دشمن ایچون حرکات عسکریه یوللرینی
دکل حتی امکان طریقلرینی دخی سد ایتمش
اولورلر ایدی .

مجارستان واوستریا طرفلرنده بعض
دفعه لر کورلمشدرکه اقین ایدیلان برایالت
ایچنده برلی عسکر ممکن دکل سیروحرکته
یول بولهمیه رق هرکوی وقصبه اهالیسی
محصور قالمش وبتون قرلر وصحرالر اقینجیلرك
ضبطی آلتنه کیرمشدر . کذلك بعض دفعه لر
کورلمشدرکه اقین ایدیلان برایالت عادتا
یانغین یرینه دونمشدر انجق بویله برحال
مطلقا اولجه سبقت ایدن بیوك بر مغلوبیت
اوزرینه نوعما اخذ ثار یوللو وقوعبولور
ایدی .

﴿ آقنجیلردن آیریلان دال قلیج ﴾

— وسردن کچدی قسمی —

دال قلیج وسردن کچدی دنیلان دلاورلر
برنوع فدائیلر ایدی که بونلرك هر برینه
قهرمانلق شرافی ویراسه یچق سزادر
فقط شونیده اخطار ایدهلم که بوقهرمانلق
یالکز اقنجیلرهده مخصوص دکل ایدی .
صنوف سائره دن دخی بوخدمت فداکارانه یی
اختیار ایدنلر بولنور ایدی . اقنجیلرك بو
فداکارلغی اختیار ایتملری برنجی مرتبه ده
شجاعت عثمانیه لرینك الجاسندن ایلرو
کلدیکی کبی برسببی دخی کندیلرنده رتب
عسکریه دن هیچ بری بولنمدیغی حالده
فدائیلك بولنده ایتدکلری غیرت فوق العاده
اوزرینه شاید صاغ قالورلر ایسه اك بیوك
مکافاتك کندیلری ایچون حاضر اولمسی
امیدی ایدی .

سردن کچدیلر ایکی صورتله خدمت
ایدرلر . بریسی دشمن اردوسی ایچنه دالمق
ودیکری محصور بولنان برقلعه یه
کیرمکدر .

دشمنی اردوسنه دالمق ایجاب ایتدیکی
زمان کیروبه دونمك امیدواحتمالنی کوز

اوکندن قالدیرمق لازم ایدی . بوشرطی قبول ایدن قهرمانلر قاچ نفره بالغ اوله‌جقلر ایسه اردودن آیریلوب اکثریا دشمن اوزرینه یاصاغ ویا صول جانبلرك بریسندن و یاخود ارقه طرفدن هجوم ایچون اقتضا ایدن مسافه‌یه قدر آیریلورلر ایدی . بعده علی الغفله و باخصوص اوقدر شدتله بر هجوم ایدرلر ایدی که بو هجومدن کندیلرینی کیرویه چویره‌جك هیچ برقوت فرض اولنه‌مز . کندیلرینك دخی اعتقادنجه اجلی کلنلر دها دشمن صافلری ایچنه کیره‌مه‌دن شهید اولوب باقی قالانلر دخی اجللرینی دشمن صافلری ایچنده آرارجه‌سنه یالین قلیچ جولان ایدرلر ایدی . ایشته بوقدر زهره ایله اوکلرینه کلان دشمن نفرینه اوقدر قلیچ آتارلر واوقدر پریشانلق کوسترلر ایدی که بو پریشانلق اراسنده اصل اردوی همایونه دخی هجوم ایچون فرصت یوللری اچیلور ایدی .

بیوك ناپلیون عثمانلیلرك جنکاورلکنی مدح ایلدیکی صره‌ده « عثمانلی عسکرینی دال قلیچ اولمغه مجبور ایده‌جك قدر صقشدیرمق الویرمز . برکره دال قلیچ اولمغی کوزه الدیرمش برقاچیوز آدم میدانه چیقار ایسه اوکلرنده مغلوب اولمامق ممکن دکلدر » دیمش اولدیغی مطالعه کذارمز اولمشدر .

(دال قلیجلره کندیسنك انجق عسکری قلعه یاپمق اصولنی اختراع ایله قارشو طوره بیلمش اولدیغی دخی معلومدر)

قلعه محاصره‌سنده دخی سردن کچدیلر ارتق فتحندن مأیوسیت کلان قلعه‌لره کیجه وقتی بغتة نردبانلر قورماق و برکره ایچرویه کرنجه ارتق ضبرا قلیچ هرطرفه طالمق ایشنده قوللانیلور ایدی . بوایشك دخی نه‌قدر قهرمانانه بر ایش اولدیغی میدانده‌در .

﴿ آوروپاجه نره‌لره قدر آقینلر ایتدیلر ﴾

بلغارستان طرفلرینی یتوردکدنصکره آقنجیلر بغدان وافلاق طرفلرینه قویولوب ویانه شهری محاصره آلتنه النجه‌یه قدر دخی دخی مجارستانی هرج ومرج ایدرلر ایدی . فاتح سلطان محمد حضرتلری مدللو طرفلرنده اردوی همایون ایله بولنوب محاربه ایدرلر ایکن میخائل زاده‌لردن علی واسکندر بکلر برفرقه آقنجی ایله مجارستان ایچنه کیرمشلر ایدی .

سمندره قلعه‌سنه سکزاون ساعت مسافه‌ده کائن بوزاریس نام محلده دوچی نام جنکاور فاملیادن پیه‌رو فرانسوا آدلی ایکی قرنداشك معیتلرنده بولنان کلی عسکر ایله چارپیشه‌رق فنا حالده منهزم اولمش ایدیلر .

بو انهزامی آوروپا مورخلری کال شکرانیتله قید وتحریر ایدرلر . انجق ایشك بوقدر ممنونیته ذکری یوقدر . زیرا آقنجیلر برمملکته مجرد غلبه ایتمك ایچون کیرمیوب بالکز جولان ایچون کیردکلرندن قارشولرینه برقوت غالبه کلور ایسه چیل یاوریسی کبی

طاغيلوب كنديلرينى قورتارمغه چاليشورلر ايدى . شوقدر وار كه سالف الذكر محاربه ده دشمن عسكرى پك چوق اولوب هرطرفى قوشاتمش بولنديغندن اقنجيلر برطريق فرار بوله ميه رق اك چوغى حيوانلرندن اينوب پياده اولدقلرى حالده اورمانلره دالمش دشمنك يالكز عسكرى دكل كويلى قاريلرى بيله باشى بوش باركيرلرى اغتنامه قويه لدقلرى اثناده اقنجيلردخى طونه كنارنده بولدقلرى قايقلر ايله شهرى كچه رك كنديلرينى قورتارمشدر .

بو وقعه اوزرينه دشمن سمندره طرفلرنده وعثمانلى النده بولنان قلاع و بقاعى شدتله محاصره التنه المغله اردوى همايون اوطرفلره توجه ايتمشيدى . بناء عليه اقنجيلر دالماچيا وخروانستان طرفلرندن دشمن اردوسنه ايديله جك معاونته مانع اولمق ايچون اوراره منتشر اولديلر . بوانتشار تمام قرال ماتياسك ايتاليا طرفلرندن كلكده بولنان نشانلوسنك مجارستانه طوغرى سياحتى زماننه مصادف اولمشيدى .

پرنسس باتريقسه اقنجيلرك كوستردكى

— غريب بركلين الايى —

پرنسس باتريقس ناپولى پرنسسلرندن اولوب قرال ماتياسك نشانلوسى بولنمغله مملكتندن مجارستانه متوجهاً حركت ايدرك عزم دالماچيا حدودنه كلمش ايدى كه او ارالق دخى ميخائيل زاده اسكندر وعلى بكلر دالماچيا ايچنه آقين ايتمشلر ايدى .

بو قاروكى فقره دن دخى مستبان اولديغى وجهله بواقيندن مراد خروانستان دالماچيا طرفلرندن طونه بوينه واردوى همايون اوزرينه كوندريله جك عساكر معاونه يى منع ايتمك اولوب حالبوكه پرنسس باتريقسك دخى معيتنده كليى عسكر بولنمغله انك دخى منع حركتى لازم كلمشيدى .

اقنجيلر برارالق ييلديرم كبى بر هجوم ايله كلين اوكنده برالاى كوستردبلر . انجق پرنسسك معيتنده كى عسكر آقنجيلردن درت بش قات زياده اولمغله باشه چيقاميه جقلرينى اكلادقلرندن اوچ درت ساعت مسافه ايله دائما اوكدن كيدرك كذركاهده بولنان قرا وقصباتى ياقوب ييقمغه باشلديلر . بوآقنده كوستريلان مهارت اودرجه يه وارمشدر كه برطرفدن كلين اردوسى وديكر طرفدن جوارده بولنان عساكر جهت جهت عثمانلى آقنجيلرينى تعقيبه چالشدقلرى حالده بونلر ييلديرم كبى يتشدكلرى قراىى ياقمقدن ينه كيرو طورمامشلردر ؟

مورخ هامر دركه « پرنسس باتريقس مدت عمرنده بوسياحتده كى قورقديغى قدر هيچ برشيدن قورقمامشدر .

زيرا كذركاهنه يايلمش اولان عسكر ميدان عسكرى اولميوب اميد ايدلميان برده موجود وآرانيلان برلرده مفقود اولديغندن برآنده تاكلين اردوسنك ايچنه قدر كيره بيله جكلرى مجزوم ايدى » .

يالكز كيرجكلري دكل او حالده پرنسس
باتريقسه‌نك برعثمانلى خانمى اوله بيلسى بيله
مجزوم عد ايدلسه نه اولور؟

نهايت كلين جنابلرى طونه ساحلنى
بولديغى زمان آرتق نهرك اوته طرفى جاى
آمان اولديغنى اكلامش ايديسه‌ده صانكه
اوكلرنده قلاغوزلغنه مأمور اولان اقنجى
فرقه‌سنك (قيش متناسبتيله) بوزلى
اوزرندن طونه‌يى دخى كچديكنى كورنجه
بتون بتون متحير اولمشدر.

﴿ بزكله‌لم مانحن فيهه ﴾

عثمانليلرك دور استيلاسى عالى تترنديكى
اثناده اقنجيلرك درجهٔ شدت وجلادتى
اوروپانك هرطرفنجه مشتهر اولمش ايديسه‌ده
داماجيا حدوديله مجارستانك اوته طرفى
هنوز بونلرك صولتلرينى رأى العين
كورمامشيدى.

ويانه شهرى تحت محاصره‌يه آلنديغى
اثناده عموم المانيانك عثمانليلر اوزرينه
ترتيباتله مشغول اولديغى خبر آلنمغله بوترتيباته
خلل ويرمك اوزره المانيا ايچنه برفرقه
آقنجى سوق اولنديغى زمان بونلرك نصل
يلديرم اولدقلرينى المانلر كورديلر.

شويله كه ينه ميخائل زاده‌لر قوماندهسى
آلتنده بولنان آقنجى فرقه‌لرى هيچ برمانعه
هيچ برمزاحمه باقميه‌رق يالكز المانيانك ايچرولرينه
طوغرى ايلروله‌مكده دوام ايلديلر.

اولكاى مذكورك نا قابلكاهنه قدر
واردقلرى مورخ هامرك جملهٔ رواياتندندر.
درجه تاراجه قويلمشلر كه قوندقلرى
كويدن برداها خير قالمز ايمش. بناء عليه
المانيا حكومتلرى ويانه محاربه‌سنى اونوتوب
بوآقنجيلره برچاره آرامق مجبوريتنه دوشمش
واغلايان چوجقلره «صوص اوبو تركلر
كليور» دينلمسى پك محتملدر كه المانياجه
بوقاعده‌دن صكره شهرت بولمشدر.

الحاصل عثمانلى اردولرينك شوكتى
اوروپاجه نه‌لره قدر منتشر اولمش ايسه
آقنجيلر بوحدوددن يوز يوز اللى ساعت
قدر ايلروسنى دخى چالقايوب بوصورتله
روسيه جهتندن دون نهرى ساحلى وشمال
طرفندن پومرانى طوغرى يرلر وغرب
طرفندن دخى وندك ناحيه‌لرى آقنجيلره
جولانكاه اولمشدر.

﴿ آقنجيلرك سبب انقراضى ﴾

آقنجيلر عثمانليلرك دور استيلاسى مدت
پك كوزل خدمت ايتديلر. بند مخصوصمزك
مبادى‌سنده دخى بيان ايدلديكى وجهله
اردوى همايونلرك مظفريتلرينى دائما بونلر
تسهيل ايدرلر ايدى. انجق بونلرك
سلسلهٔ انتظامنده يكى چريلردن وسپاهيلردن
دها اول خلل كلدى. زيرا استفاده‌لرى
يغمايه منحصر اولديغندن صكره‌لرى ايش
بودرجه‌يه كلمش ايدى كه دشمن ممالكنده
يغمايه موفق اوله‌ميجه ممالك شاهانه‌يى
دخى يغمايه باشلامشلر ايدى.

بناء عليه سلطنت عثمانيه‌نك مبدأ
تشكلندن ايكى يوز اللى سنه‌يه قدر كوردكلرى
خدمتلرى دخى صكره‌كى شقاوتلريله
برباد ايلديلر.

باخصوص بونلرك شقاوتلرينى
آرتديرملرى ارتق سلطنت سنيه‌نك دخى كمال

انتظامیله اوروپا دولتلرندن بر طاقمی سلطنت سنیه ایله معاهده‌لر عقد ایتمش و بر دولت معاهده‌یی بوزمز ایسه محاربه ایدلمامکه، و محاربه‌دن اول اصول و نظام اوزره اعلان حرب ایتمکه باشلامش اولدیغی زمانه تصادف ایلمشیدی . حالبوکه آقنجیلر بر مملکته بغتة هجوم ایتمک صورتیله استخدام اولنور بر صنف بولندیغندن طقوز یوز التمش سنه‌لرندن صکره بو عسکره لزوم دخی قالمامش ایدی . بنابرین ارتق ایدیلان محاربه‌لرده بو صنف عسکری دعوت ایدلمامکه باشلاندی .

واقعا تاقریم محاربه‌سنده دخی اولدیغی وجهله یکی چری نظام کبی دولتک منتظم عسکرندن بشقه باشی بوزوق تعبیر اولنور غیر منتظم عسکری دخی جنکه دعوت ایتمک عادتی باقی قالمش ایسه‌ده بونلر آقنجی اولمیوب عادتا هر حالده اردو عسکریدرلر . آقنجی صنفی بنای سلطنتک اساسنی تأسیس ایچون دائما محاربه‌لرله اشتغال ایدیلان زمانه مخصوص قالمش اولدیغی اعتبار ایتمک لازم کلور .

﴿ آقنجیلغی حقوق ملل نه نظرله کورر ﴾

شمدیکی اوروپا مورخلری آقنجیلغی حقوق ملله صیغدیرامزلر . نه جهتدن حقلری اولدیغی اشاغیده کوریلور . انجق عثمانلی دولتی آقنجی عسکرینی استخدام ایلدیکی زمان عالمده هنوز حقوق ملل موجود دکل ایدی دنیله‌مز ایسه بیله معتبر اولمدیغی درکار ایدی .

بر عسکر تسلیم سلاح ایدر ایسه انک جاننه قصد ایدلمامک حقوق ملل احکامندندر . لکن شمدی آقنجی صورتیله عسکر سوق ایدیله‌جك اولسه بونلره عادتا اشقیا معامله‌سی ایتمک یعنی تسلیم اولانلری علی العموم قورشونه دیزمک ایچون حکم ویریله بیلور .

لکن فرانسه و پروسیا محاربه‌سنده « فران تیرور » تعبیر اولنان بر نوع فرانسز جنکجیلرینه بیله پروسیا ارکان حربیه‌سی اشقیا نظریله باقق ایستمشیدی . زیرا بونلر نظام عسکری اولیوب عادتا پروسیا نفراتنی پر ایکیشر آولامغه مأمور ایدیلر .

نتیجهٔ کلام عثمانلیلرك آقنجی دیدکلری عسکر شمدی مدنیتکارانه ایدیلان محاربه‌لرده استخدام اولنه‌مز ایسه‌ده وقتیله جهانکیرلك یولنده استخدام ایدلمش پك چوق خدمتی کورلمش بر عسکر اولدیغندن عثمانلی تاریخ عسکریسنجه اك شرفلی برفصلی دخی بونلره تخصیص ایتمک لازم کلور .

مجموعه‌مزه بو بندی مخصوصی درج ایتمکدن مقصد حاشا شمدیکی زمان ایچون بویله بر صنف عسکری آرزو ایتمک اولمیوب بالکز یکی چری صنفنك اوروپاجه ولوله بخشا اولان شانلری قدر شان قزانوب حتی اوروپانك کوزینی یکیچریلردن دها زیاده قورقوتمش بولندیغی حالده عثمانلی تاریخ موجودسنده نام‌لری بیله شوراده بوراده واهمیتسز برحالده یاداولنان بویله

برصنف اصلی عسکری حقنده طوپلیجه
برفکر مخصوص و برمکدن عبارتدر .
حتی مقصد یالکز صنف مذکور
حقنده برمنوال محرر طوپلیجه برفکر
و برمکدن عبارت اولدیغی جهتله بونلرك
هرمحاربه‌ده کوردکلری ایشی آیری آیری
یازمغه دخی حدود وصددی کافی کورمه‌مك .

تیمورلنکك جانلی قوله‌سی

دنیاده نمونهٔ ملعنت اوله‌رق پك چوق
شیلر کورلمش ایسه ده تیمورلنکك جانلی
قوله‌سی کبی کرچکدن امثالی نامشهود
آثاردندر .

بو بنای عجیب وشکل غریب سبزوار
ایالتنده بنه ایالت مذکوره‌نك مظالم تیموره
طاقت کتوره‌میه‌رك رفع لوای عصیان
ایتمش اولان اهالیسنك وجودندن
یاپلمشدر .

مورخ شرف الدین تیمور مقهورك اشبو
حرکت وحشیانه‌سنی مدح وستایشدن
چکنمیه‌رك صورت انشاسی حقنده دخی
معلومات ویرییور . کرك آنك وکرك
سائر بعض فرنك تاریخلرینك خلاصهٔ
معلوماتی شودرکه :

ارباب عصیاندن ایکی بیکدن متجاوز
بیچاره‌لرك اعدامی اقتضا ایلدکده تیمور
بونلری دها دور آدمدنبری کیمسه‌نك
خاطر وخیالنه کلمیان برصورتله اعدام
ایتمکی قورارق مجرمینك وجودندن برقوله
بنا اولنمسنی امر ایتمش .

انسان وجودلری طاش مثابه‌سنده
استعمال اولنوب بربری اوزرینه قونیلان
جانلی وجودلرك اراسی طوپراق وکرج
مخلوطیله طولدیرلمش .

وجودلرك باش طرفلری دیوارك طیشنده
وایاقلری ایچنده قالوب طیشنه باقلدقچه
بونجه مجرمك اشکال مختلفه‌ده‌کی چهره‌لرنده
کوریلان علایم حزن ویأسه وایچ
طرفندن باقلدقچه کویا تخلیص جان
ایچون بی فائده ومأیوسانه اوله‌رق بنجه
بیك جانلی ایاقلرك تپوب طورمسنه قارشو
طاش یورکلی تاتارلر قهقهه‌لرله کوله‌رك
اکلنورلر ایمش بنانك الك التنده قونیلان
وجودلر اوزرنده‌کی ثقلته تحمل ایده‌میه‌رك
مدت قلیله ظرفنده تسلیم روح ایدوب
قورتلمشلردر .. بونلرك نصل براضطرابله
وفات ایتدکلرینی کوره‌رك هرآنده براولوم
عذابی چکن وآنلرك اوست طرفنده بولنان
بیچاره‌لر دخی صره‌سیله وفات ایدوب براز
دها یوقاروده بولنانلر ایسه اوزرلرنده
بولنان ثقلت درحال اولدرمیه‌جك قدر
اولدیغندن آجلق اضطرابینی ده چکمك
ایچون برقاچ کون یشامق بلاسنه دخی
دوچار اولمشلردر . هله الك یوقاروده
بولنانلر برهفته‌دن زیاده یشایه‌بیلکه
مضطرب اوله‌رق الك آلت قاتده بولنان
همشهریلرینك بالتدریج چوروب قدید
قالدقلرینی دخی کوره کوره وکندی عاقبت
حاللری‌ده بوکا منجر اوله‌جغنی هرلحظه‌ده
تخطر ایده ایده وفات ایتمشلردر .

﴿ اوروپا نفوسنك نسبت ترقیسی ﴾

تحریر نفوسجه اوته دنبری ایدیلان تجربه‌لردن مانت بروتك استخراج و وضع ایلدیکی برنسبته کوره پروسیه دونتنك نفوسی هرسنه برملیونده ٢٧٠٢٧ و انکلتره نفوسی هرسنه برملیونده ١٦٦٦٧ وهولاندا و بلچیقا نفوسی هرسنه برملیونده ١٢٣٧٢ وایتالیا نفوسی سنوی برملیونده ١١١١١ وروسیه نفوسی سنوی برملیونده ١٠٥٢٧ واوستریا نفوسی سنوی برملیونده ١٠١١٤ وفرانسه نفوسی سنوی برملیونده ٧٧٨٩ نفوس نسبتنده تزاید ایتمکده‌در .

نسبته کوره پروسیا نفوسی ٢٦ انکلتره نفوسی ٤٢ هولاندا و بلچیقا نفوسی ٥٦ ایتالیا نفوسی ٦٣ روسیه نفوسی ٦٦ اوستریا نفوسی ٦٩ وفرانسه نفوسی دخی ١٣١ سنه‌ده شمدیکی مقدارلرینك ایکی مثلنه بالغ اولمق لازم کلور .

(بو نسبتی قبول ایله برابر نفوسلرك تضاعفی ایچون تعیین اولنان مدتلر ظرفنده عمومی وصالغین خسته‌لکلر و جسیم ومتمادی محاربه‌لر وقوعه کلمامسنه دخی دعالر ایتمك لازم کلور .

برده شونی موازنه ایتملی که غایتی بوندن سکسان سنه صکره اوروپا نفوسی شمدیکنك ایکی قاتنه وارر واندن صکره بونسبت تضاعف دها صیق آرتار ایسه اوچ یوز سنه صکره‌یه قدر ایش نه درجه‌لره واراجقدر ؟ بوموازنه‌یه کوره « پك یقین برزمانه قدر دنیا نوع بشری استیعاب ایده‌میه‌جکدر » فکری البته قوت بولور . .

. . . .

﴿ اشعار حکمیه ﴾

یعد رفیع القوم من کان عاقلا
وان لم یکن فی قومه بحسیب
اذا حل ارضا عاش فیها بعقله
وما عاقل فی بلدة بغریب

﴿ عیناً ترجمه‌سی ﴾

(عاقل اولان قومك یوجه‌سی اولور . هرنه قدر قومی عندنده حسیب اولمز ایسه‌ده . عاقل برمحله کیردیکی زمان اوراده عقلی سایه‌سنده کچینه بیلور . عاقل اولان هیچ بر بلده‌ده غریب صایلمز)

﴿ محاکمه ﴾

برنجی بیتك ایکنجی مصرعنده‌کی « حسیب » لفظی اصلزاده وصویزاده دیمك اولدیغی معلومدر . الحالة هذه اوروپانك همان هرظرفنده اولدیغی کبی عربستانده دخی قدر وحیثیت همان منحصراً اصل زاده‌لره مخصوص اولمسی مثللو فنا برحالی بوقطعه تزییف ایدر . واقعاً بوتزییف پك بجادر قدر حیثیت نیچون اصلزادکانه منحصر قالسون ؟ فلانك اوغلی اولدقلری ایچونمی ؟ پك اعلا ! بونلرك منسوب اولدقلری فلان عقل و درایتی سایه‌سنده ناس بیننده برعلو قدر ومنزلت قزانمش ده

اولادی دخی بوكا وارث اولمش دیمك .
یاشمدی برآدم اولسه كه سالف الذكر
اصلزادكانك منسوب اولدقلری فلان قدر
عاقل اولسه مجرد حسیب اولمدیغی ایچون
قدر وحیثیت قزانه مامسی روامیدر ؟ حالبوكه
اوذاتك اولادی بیله كندیسنه منسوبیتله
حسیب صایلمق لازم كلور .

بو اصالت مسئله سنده مملكتمز بتون
عالمه غبطه بخشادر . زیرا عثمانلیلرك ایلك
ظهورندنبری اصالته اصلا اعتبار ایدلمیه رك
هركسك كندی مدیتنه كوره قدر وحیثیت
ویرلمشدر . پك یبانجی برآدم اولادی
پك بیاغی برآدم ایكن مسند صدارتی همده
بحق احراز ایتمش قاچ ذات عالیقدرك تراجم
احوالیله تاریخمز مزیندر ؟ اكر اوروپاده
اولسه ایدی شمدی ذوات مشارالیهمك اولادی
اصلزاده عد اولنه رق پدرلرندن موروث
برشرف ایله كندیلرینی مشرف عد ایدرلر
ایدی . حالبوكه بزده اكر اولاد دخی
باباسی قدر مزیت صاحبی اولمز ایسه آدی
صانی بیله اونودیلور . پك بجادر . زیرا
شان اویله مكافاتدر كه یالكز مزیت صاحبنه
ویریلور .

قطعه

علیك بالحفظ دون جمع فی كتب
فان للكتب آفات تفرقها
الماء یغرقها والنار تحرقها
والدود یأكلها واللص یسرقها

{ عیناً ترجمه سی }

(كتابده جمعدن قطع نظر اوكرنه جكك
شیئی از برله مك سنك اوزرینه واجبدر .
زیرا كتابلر ایچون بعض آفاتلر واردر كه
انلری سندن آییره بیلور . صو انلری غرق
ایدر . آتش آنلری یاقار . قورد وكوكه
كبی حیوانلر بر خرسز آنلری چالار)

محاكمه

بو قطعه حكمی الیوم كمالیله مرعی
اوله مز . من جهة مرعی اوله بیلور .
واقعا بر آدمك معلوماتی یالكز
كتابلرندن عبارت اوله بیلور ایسه ده او
حالده كتابلره بعض آفاتك كندیسندن
تفریق ایتمسنه حاجت قالمیه رق اوآدمك
یالكز كتابلری عالم صایلور . معلومدر كه
بر زنكین آدم اعلا بر كتبخانه تشكیل
ایده جك قدر كتاب مبایعه ایده بیلور اما
عالم اوله مز .

قطعهٔ مذكوره حكمی من جهة مرعی
اوله مز . زیرا شمدی صنعت طبع هر كتابك
نسخه سنی تكثیر ایتمكده اولدیغی كبی محسنات
مدنیه دن معدود اولمق اوزره هر یرده
كتابخانه لر موجود اولدیغندن برآدمك
كندی كتابلرینی صو غرق ایتمسی آتش
یاقمسی كوكه لر یمسی خرسز چالمسی اویله
فقدانیٔ علمی قدر ضرر ایراث ایده مز .

بر ده شمدیكی زمانده انسان معلومات

بشریه‌یی ازبر ایتمکسه ممکن دکل موفق
اولەمز ۰ فرضا یالکز ادبیاتی ازبر
ایده‌جك اولسه الك منتخبلری بیله حفظی
طاقت بشریه‌نك خارجنده چیقه‌جق مقدار
واردر ۰ کذلك تراجم احوال مراق ایده‌جك
اولسه ذوات مشهوره‌نك عادتا یالکز اسامیسنی
بللەمك برامر دشواردر ۰ هله مباحث
فنون !....

الك اسلم طریق شودرکه :

انسان مکتبلرده معلملرندن مبادیٔ
علومی کورر ۰ وقتی وار ایسه دها بیوك
مدرسه‌لرده بعض فنونی توسیعه ده چالیشور ۰
اکر بر علمه اختصاص پیدا ایده‌جك ایسه
بقیهٔ عمرینی او علمه حصر ایدر ۰ یوق
غزته محرری و یا مجموعه‌لر راقمی متعمم بر آدم
اوله‌جق ایسه مکملجه بر کتبخانه ایدینور ۰
بوش وقتلری کتب موجوده‌یی مطالعه‌یه
و مطالعه‌یه کافی زمانی یوق ایسه کوزدن
کچورمکه حصر ایدر ۰ بو حالده هر کتابك
ابواب و فصولنه کوره مندرجاتی نه‌دن
عبارت اولدیغی خاطرنده قالور که خاطرنده
قالان مقداری اکرچه کافی کورلمز ایسه ده
اقتضا ایدنجه درحال کتابه ال اوراق
مشکلاتنی حل ایتمك یولی واردر ۰ حتی
مشکلاتنی هانکی کتابلردن حل ایده‌بیله‌جکنی
دخی بیلمك بنه پك بیوك بر منفعت
صاییلور ۰

اوروپالولر ایشك بو جهتنه اوقدر
اهمیت ویرمشلردرکه اکثر علومی قاموس
طرزنده حروف هجا اوزرینه ترتیب ایدرك
مثلا « زاویه » نه‌دن عبارت اولدیغنه مراق
ایدن آدم قاموس علومده اولغتده باقنجه
زاویه حقنده کافهٔ معلومات هندسیه‌دن
ماعدا احکام ادبیه‌یی بیله بوله‌جق درجه‌یه
واردیرمشلردر ۰ ایمدی الده بویله کتابلر
بولندقدن صکره یالکز مباحث علومك جهت
جریانینه واقف اولمق کفایت ایدر ۰ زیرا
انسان بوکون بر بحثك جاهلی ایسه بر ساعت
ایچنده او بحثك الك بیوك عالمی اولمق امکانی
موجوددر ۰

❊ امازونلر ❊

« یعنی » :

ـ جنکاوران زنان ـ

« آمازون » لفظی یونان لسانده
« ممه‌سز » معناسنه اولوب جنکاوران
زنانه بو اسمك تسمیه‌سنده‌کی وجه تسمیه
اشاغیده کوریلور ۰

تاریخك الك قدیم زمانلر ایچون ویردیکی
معلومات ایچنده خرافات و خیالات قارشدیر
مقده اولدیغی معلوم بولنمغله الك قدیم
زمانلرك شجعان زنانی حقنده ویردیکی
معلومات دخی خیالات و خرافات ایچنده
قالمش اولدیغی درکار ایسه‌ده ارالقده بر
بعض قهرمانان زنانك ظهور یله ارککلردن
زیاده ارلك و یارارلق کوسترمش اولدقلری
همان هر ملتك تاریخ خصوصنده
مذکوردر ۰ زیر بوراده جنکاوران زنان
حقنده ویره‌جکمز معلومات جمله‌یی الك یکی

وصحیح معلوماتدن بدأ ایله الک قدیم واساطیر اولین نوعنه مبدل اولمش معلوماته قدر وارديره جغز .

« آمازون » لفظی ایراد اولنمغله برابر احتمال که ارباب مطالعه نك فکرینه درحال بونلرك سواری اولملری صورتی ورود ایدر . زیرا الیوم اوروپا لسانلرنده بو لفظ آته بنمکده اولان قادینلره اطلاق ایدلمکدهدر . انجق جنکاورلك یالکز سواری اولمغه مخصوص اولمدیغی دخی مسلمدر . بناءً علیه بعض مورخلر ومحررلر بو لفظی مجرد جنکاورلکه حصر ایتمش اولملریله بوراده بز دخی انلره اتباع ایتمکدهیز .

جنکاورلکده مأثر غریبهلری کورلمش اولان زنانك الك یکیسی ۱۸۷۱ سنهٔ میلادیهسنده پارسده ظهور ایدن قومون یعنی دائرهٔ بلدیه طرفدارانی میاننده کوریلان قادینلردر . دائرهٔ بلدیه طرفدارلرینك نه قدر فوق العاده بر شجاعت وفداکاری یی کوزه آلدیرارق ظهور ایتمش اولدقلری معلوم اولوب بونلر ایچنده بعض قادینلرك کوستردکلری غیرت وفداکارلق ایسه کرچکدن افکاره طورغونلق ویرهجك درجهیه وارمشدر . ورسایل عسکرینه قارشو وارکیکلر ایله برلکده بوغاز بوغازه جنك ایتمکدن کیرو قالمدقلری کبی ورسایل عسکری پارس ایچنه کیروبده دائرهٔ بلدیه طرفدارلرینه آرتق موفقیت امیدی قالمیدرق اوتهیه برویه آتش ویرمکه باشلادقلری اثناده ورسایل عسکری طلومبهلر ایله اطفایٔ حریقه غیرت ایتمکده ایکن دائرهٔ بلدیه طرفداری اولان بر طاقم قادینلرك کویا طلومبهلره صو طاشیمق طرزنده پترول غازی طاشیدقلری کورلمش واوزرلرینه طلومبه ایشلدیلان یرلرك اولکیندن زیاده وخارق العاده آتش آلملری کورلمسیله ایش میدانه چیقنجه بو فضاحتنه جرأت ایدن قاریلر درحال قورشونه دیزلمکه باشلاندیغی وبو جزای شدیدی جنه‌سی کورمکده بولندیغی حالده ینه پترول طاشیمق مجاسرتنده دوام ایلمش اولدقلری اوزمان غزتهلرده درج اولنمشیدی .

غیابانه بر محاکمه ایله اعدامه کوتوریلان دائرهٔ بلدیه طرفدارانی میاننده بردلی قانلونك اغلامقده اولدیغی ینه اعدام ایله محکوم اولان بر قادین کورنجه فوق الحد ابسالت طوزینه « دنی قانلی انه اغلایورسك ؟ زانلری مغلوب ایتمش اولسه یدك کندیلرینی قورتمز الهجق دکل ایدك یا ؟ بزده انلری بویله اعدام ایدهجك ایدك ! اغلامه چوجغم اغلامه اولوم اوقدر آجی دکلدر بایغنلق کبیدر کلوز کچر » دیمش اولدیغی دخی غزتهلرك جملهٔ روایاتندندر .

بونلردن صکره ارلك خصایلندن صاییلان شجاعت وقهرمانیده بهرهلرینی کوسترمش بولنان قادینلر داغستان زنانیدر . عصریمز غزات کرامندن شیخ شامل مرحومك بوندن ایکی سنه مقدم وقوع وفاتی اوزرینه جریدهٔ عسکریهیه ویانه غزتهلرندن بالترجمه درج ایدلمش بولنان ترجمهٔ حالنده دخی کورلمش اولدیغی وجهله بر محلده داغستانلولر روسیهلولر کمالیله مغلوب اولدقدن صکره قادینلر قوجهلرینك

اوغللرینك قرداشلرینك ویاخود یاوقلیلرینك انتقامی غیرتیله سلاحه صارلمشلر وصوك نفسلرینه قدر جنك ایتمشلر . لكن بو صوك نفس فی الواقع صوك نفس ایمش . زیرا ارتق مقاومتدن امید قالمینجه روسیه لولرك و یردكلری آمانی دخی قبول ایتمیه رك اولا قوجاقلرنده كی جكر پاره لری چوجقلری بر اوچورمدن اشاغی یه اتوب ارقه لری صره كندیلری دخی اتلمشلر .

كچن قریم مسئله سنده كردستان طرفندن « قره فاطمه » نامیله برقادین بیوجك بر بلوك سواری یه قوماندان اولدیغی حالده درسعادته كلوب بعده عموم مجاهدین عثمانیا ئله موقع حربه كتمشیدی . روایته كوره بوقادینك مشهور بر كرد سواریسی قدر جنديلكده وسلاحشورلقده مهارتی وارایمش . انجق قریم محاربه سنك هنوز تاریخی قلمه النمامش اولدیغندن بو جنكاورك مفردات حركاتنه دائر معلوماتمز بوقدر .

مشاهیر جنكاوران زناندن بریسی ده فرانسه ده كائن (بووه) قصبه سی اهالیسندن (هاشت) نام بر قزدر . ۱٤۷۷ تاریخنده بورغونیا دوقه سی شارل له تمه رر قصبهٔ مذكوره یی تحت محاصره یه الدرق ایتدیكی هجوملره قصبه ده بولنان عساكر مستحفظه تاب آور مقاومت اوله مامش ونهایت محاصرین قلعه خندقنی آتلایه رق سنجاقدار بر برج اوزرینه شارلك سنجاغنی دیكمشیدی . مزبوره هاشت معیتنده بش اون قادین دها اولدیغی حالده هجوم ایدرك سنجاقداری بر قاچ طوقاد ایله بر چلمه ده خندقه آتمش

وبو جرأتله عساكر مستحفظه یی دخی قومانداسی التنه الوب تاقرال طرفندن امداد كلنجه یه قدر مملكتی دشمنه تسلیم ایتمامشدر .

تاریخنك كمال شجاعت وفداكاری ایله وصف ایلدیكی قهرمانان زناندن بریسی ده مشهور (ژان دارق) در . مزبوره فرانسز اولوب ۱٤۲۸ سنهٔ میلادیه سنده انكلیزلر فرانسه یه بالهجوم اكثر یرلرینی استیلا ایدرك فرانسزلری فنا حالده بوكالتمش ولمدری اوزرینه ژان دارق هنوز اون سكز یاشنده ایكن تورنده قرال یدنجی شارلك حضورینه چیقوب وطنی دشمندن محافظه یه من طرف الله مأمور اولدیغنی عرض ایلمشیدی . بویله بر دعوای مردی اون سكز یاشنده كی برقزه یاقشیق اندیریله مدیغندن وفقط بویله بر غیرتله میدانه چیقمش اولان قزی مأیوس ایتمك دخی ایستنلمدیكندن غیرتنی بالتحسین قرال بر بلوك عسكری مزبوره نك قوماندهسی التنه ویردی . ژان دارق بو قوهٔ جزوئیه ایله موقع حربه آتیلوب انكلیزلرك زیر ضبطنده بولنان اورلیان نهرینی كندی عسكرینك بر قاچ مثلی بولنان انكلیزلر الندن قورتاردی . بوندن صكره قرك نامی عیوقه چیقوب معیتنده كی عسكر ضم ایدیله ایدیله اول قدر غلبانه مظهر اولدی كه الك بیوك مارشاللر غلبه نك بو درجه سنه غبطه ایدرلرایدی . نهایت قومیرژن طرفنده انكلیزلر ایله بورغونیا عسكری ایچنه طالمش ایكن دشمن النه اسیر دوشمسیله بو دیشی ارسلانك صورت شیرانه سندن جكرلری یانمش اولان انكلیزلر بیچاره یی دیری دیری یاقغه

قرارویردیلر . یاقدیلر یا ! اشبو کیفیت فجیعه میلادك ۱٤۳۱ سنه‌سی مایسنك اوتوزنجی کونی روئن شهرنده وقوعه کلمشدر .

مزبوره ژان دارقدن دها اول یعنی ۱۳٤۰ سنهٔ میلادیه‌سنده انکلتره‌ده مونفور قونتی خصماسنك پنجهٔ اسارتنه دوشوب حبسه القا ایدلمشیدی . مومی الیهك زوجه‌سی قونتس‌ده مونفور سلاحنی قوشانوب وآتنه بنوب قوماندامسی التنده بولنان عسکری غایت مردانه وشجیعانه حسن اداره ایله‌سنه‌لرجه خصمایه قارشو محاربه‌دن کیرو طورمامشدر . وارژ انتره نام مورخ دیرکه :

« قونتس‌ده مونفور قادینلرجه معلوم اولان اخلاقك فوقنده برخلقه مالك ایدی . الك جری وجسور ارککدن مطلقا دها جسور ایدی . اوقدر جندیلك ایدر ایدی که خاص آخور بنجیلری یاننده عاجز قالورلر ایدی . النده قلیج کوکس کوکسه کیرشمش اولدیغی محاربه‌لری دخی واردر . قلیجنی چکه‌رك یکرمی اوتوز ارکك ایچنده یالکز باشنه طالوب مظفر اولدیغی دخی کورلدی . برأ وبحرأ جنك ایدرا کثر محاربانده غالب اولور . صاحب قران بر قهرمان ایدی »

انکلتره قراللرندن حمق وبلاهتله شهرت شعار اولان التنجی هانرینك زوجه‌سی مازکه‌ریت دانژ وخلافکیرانه وخصمایه قارشو بسالتلی بر سر عسکر کبی طورانه‌رق تمام اون اوچ محاربه‌ده بالذات بولنمش وبیوك ناپولیونه‌مانند بر مهارت وشجاعت عسکریه کوسترمشدر .

زیرده مندرج برقاچ فقره‌یی دخی ملت معظمهٔ اسلامیه قهرمانان زنانی حقنده وولترك بر فقره‌سندن نقل ایلدك . وولتر بو فقره‌لرك « واقدی » نام عربی تاریخك فرانسزجه‌یه ایدیلان ترجمه‌سنده بولندیغنی ذکر ایدیبورایسه‌ده تاریخ مذکورالده اولمدیغی کبی کندیسنك ذکر ایلدیکی اسملری دخی الده بولنان بعض عربی تاریخلرده بوله‌مدق . مع هذا وولتر کبی بر مدققك روایتنه اعتمادیمز اولمغله اسملرك صورت تحریر واملاسنده اولان بعض قصوره‌دخی باقیه‌رق نقل وترجمه‌دن کیروطورلمامشدر .

« وولترشو صورتله بیان حال ایدیبورکه :

هراقلیوس یونانك دامادی اولوب سوریه والیسی بولنان توماس شامدن اردوی عربان اوزرینه هجوم ایلدکده سرعسکر اسلام بولنان (سرجیابیل) ایله یکدیکرینی اغضاب ایده‌جك بعض کلمات محقره تعاطیسندن صکره توماس اوقی چکمش وتیر کیدوب سرعسکر مشارالیهك یاننده بولنان ابن صائب نام قهرمانی اورمشدر . بو قره خبر ابن صائبك کنج زوجه‌سنه واصل اولدقده مزبوره برقاچ کونلك کلین اوله‌رق حسن مزاوجه‌سنه هنوز طویمامش اولدیغی کنج زوجی ایچون اصلا اغلامیوب وفریاد وفغان ایتمیوب کمال تمکین ووقار ایله اردویه کلدی که اللرنده بر کمان وایکی اوق وار ایدی . اوقلرك بریسنی چکدکده خرستیانلرك سنجقدارینی قالب بی روح اوله‌رق یره‌سردی . دیکرینی چکنجه سالف الذکر توماسك بر کوزینی اویوب « بن انتقامی الدم بشقه صاحب انتقاملر وارایسه انلر دخی السونلر » دیه‌ینه کمال

تمکین ووقار ایله چادرینه کتدی اهل
اسلام بو حاله « الله اکبر » نداسیله اعلان
حیرت ایلدی . خرستیانلر دخی توماسی آل
قانلر ایچنده اوله‌رق شهره نقل ایتدیلر .
کذلك وولتر حکایه ایدرکه :
عصر کزین حضرت ابوبکرده ضرار
اسمنده برسردار اردوی مسلمین ایله سوریه
طرفلرینه کیدوب هر اقلیوسك جنراللریله
محاربه ایلدی . اوزمان شامده قوماندان
بولنان پترو برحرکت عسکریه ایجابنجه
اردوی مسلمین معیتنده بولنان مخدراتدن
برمقدارینی چویروب شامه طوغری سوق
ایلدی . مخدرات مذکوره ایچنده ضرارك
کندی همشیره‌سی دخی وار ایدی . پترو
بوقزه علاقه ایلدیکندن اثنای راهده
کندیسنه یارانغه چالیشور ایدی . انجق
حریف حسابنده پك یاکلیور ایدی . زیرا
قسطنطنیه شهوت پرستان زنانی کبی حساب
ایتمکده‌کی سهو وخطا بدیهی ایدی .
نهایت برکون همشیرهٔ ضرار رفیقه‌لرندن
عذرا نامنده برمخدره‌یه هر بلایی حتی اولومی
بیله کوزه الدیرارق یالکز شوروم هوسکارلرینك
النده ملوث اولمامه‌لرینی تکلیف ایلدی .
بو تکلیف جلیلی یالکز عذرا دکل سائر
مخدراتك جمله‌سی قبول ایلدیلر . بناء
علیه براقشام چادرلری قوروب اقامت
ایلدکلری اثناده پترو ینه برطاقم حس شهوت
وشیطنتله حرمسرای مسلمینه کیرنجه هر بری
اوجی تیمورلی چادر صریقلرینی وسائر
صوپا و بچاق نه بولدیلر ایسه اله الارق
« ای خربص شهوت ! بز سنك النده
کندیمزی چرکاب ایچنه آتارمیز ظن ایدر
سك ؟ » دیه پترونك پستیلنی چیقاردیلر .
بو حرکت اوزرینه روم عسکری مخدرات
علیهنه قلیجلرینی چکمش ایدی . قادینلر
اویله برمقابله کوستردیلرکه روملر دخی
حیرتده قالدیلر . نهایت ضرار امداده
یتیشوب جمله‌سنی خلاص ایلدی . ایشته
عربلر ایچنده بودرجه شجاعت وعفت
وناموس زنان نزدنده دخی کورلشدر .

بز دیرزکه عربده برطاقم جنکاوران
زنانك دها پك بیوك یارارلقلری کورلمش
وحتی بونلر میاننده زوربازوسی سایه‌سنده مقام
حکومته چیقانلر بیله اولمشدر . لکن
ویریلان معلومات ایچنده خرافانه قریب
شیلر اولوب حالبوکه دها قدیم خرافات دها
غریب اولمغله انلری ترجمه‌یه لزوم کوردك .

اساطیر اولینده « آمازون » تعبیر
اولنان جنکاورزن برفرقهٔ مخصوصه صورتنده
ایدی که کندیلرینه مخصوص قوجه‌لری
یوق ایدی . حامله اولمق ایچون اطراف
وجواری سیاحت ایدر ورزه‌ده بویلی بوصلی
یاقیشقلی برآدم بولورلر ایسه انکله چفتلشوب
طوغردقلری چوجقلر اکر ارکك چیقار
ایسه قبول ایتمیوب ینه بابالرینك مملکتلرینه
اعاده ایدرلر ایدی . قز اولدیغی صورتده
دها کوچکدن ارکك کبی بر تربیه ویررلر
ایدی که بوتربیه اولور اولمز ارککلره‌ده
ویرلز . هنوز قونداقده ایکن صوغوق
صو ایله یقارلر وصوغوقدن صیجاقدن
اصلا محافظه ایتمیوب الابیلدیکنه بیوترلر والتی
یدی یاشنه کلنجه صید وشکاره سوق ایتمکه

باشلایوب تمام سلاح استعمالنی حیواناتِ
علیهنده‌کی تجربه‌لر ایله اوکرندکدن صکره
محارباته دخی سوق ایدرلر ایدی . کویا
اوق آتمق ایچون سهولت اولمق اوزره بونلر
صول ممه‌لرینی کسمکده اولدقلرندن کندیلرینه
«ممه‌سز» معناسنده اوله‌رق آمازون دینلمسی
بومناسبتله وقوعبولمشدر .

ذکر اولنان امازونلردن اك جسیم ومهم
اوله‌رق ایکی جمعیت طانمشدر . برنجیسی
آفریقا امازونلریدر که میرینا نام قرالیچه‌لرینك
قوماندای التنده اوله‌رق حبش وغورغون
طرفلرنده برچوق یرلری ضبط ایتمشلر وحتی
تریتونیس کولی ساحلنده برده شهر بنا
ایتمشلر ایمش . روایته کوره بوشهرده اولی
بارقلی اوله‌رق هیچ ارکك اولمیوب محاربات
واقعه‌ده اسیر الدقلری اك ایری بوی کوزل
ارککلری جاریه مثابه‌سنده حفظ ایدرك حامله
اولمغه لزوم کورون آمازونلر بو ارککلری
استفراش ایدرلر واندنصکره ینه ارککلری
خانه‌لرده حفظ ایله کندیلری کندی ایشلریله
مشغول اولورلر ایمش . غریبی شونده که
بونلر ارککلری ذوق ایچون استفراش ایتمزلر
ایمش . حتی یارککلکدن طلب وصلت
کندیلری عندنده عاره طوقنور موادن
ایمش . یالکز کندیسندن صکره برینه
خلف اوله‌جق اولاد یتشدیرمك ایچون
ضروری ارککی استفراش ایدر وتعبیر آخرله
ارککه عرض تسلیمیت ایلرلر ایمش . اشبو
آفریقا جمعیتی نهایت هرکول نام قهرمان
پریشان وبی نشان ایلمشدر .

ایکنجی جمعیت آسیا امازونلری ایدی .
روایته کوره بونلرك اصلی سارمات قبائلندن
ایمش . قبائل متجاوره کندی قبیله‌لری
اوزرینه غلبه ایدرك نفوس ذکورینی کافة
قتل عام ایتدکلریله فاریلر انتقام ایچون سلاحه
صاریلمشلر . هانکی طرفه توجه ایتدیلر
ایسه موفقیت کوردکجه ارتق استیلای ممالك
موفقیتنی دخی کوزه الدیرارق میزیا ولیدیا
طرفلرینی قاصوب قاورمشلر . ازمیر شهرینك
اصل بانیسی دخی بونلر ایمش که اندن بشقه
افز نامنده دیکر برشهر دها بنا ایتمشلر .
انجق سوریه طرفلرینه دخی تجاوز ایتملری
انقراضلرینك مبادیسی اولمشدر . بونلری
دخی هرکول وتزه نام قهرمانلر مغلوب
ایلمش . صوك غیرتلریله برازدها چالشمشلر
فقط پانته‌زیله نام قرالیچه‌لری تروا محاصره
سنده آشیل نام قهرمان النده مغلوب
ومقتول اولنجه ارتق بتون بتون
مضمحل اولمشلر .

بوجمعیت جسیمه افرادی کافة سواری
اولمغله کرك حیوان بنمکده وکرك سلاح
استعمال ایتمکده‌کی مهارتلری یونان شعرای
قدیمه‌سی ذیللرنده داستان اولمشدر .

بعض روایته کوره میدیللو وجوارنده
ازمنهٔ عتیقه‌ده قادینلر میاننده سویجیلکك
فوق العاده ظهوری اشبو آمازونلرك
سائقه‌سیله وقوعه کلدیکی کبی اشتهاری
دخی ینه اوسائقه ایله حاصل اولمش ایمش .
زیرا انلر آفریقا امازونلری کبی اولمیوب
پك شهوت پرست اولدقلرینه وحالبوکه
یارککله بویون اکوب رام اولمق کبر
وعظمتلرینه الویرمدیکنه مبنی حوایج

شهوانيه‌لرينی يكديكری يوزندن تسويه
ايدرلر ايمش . حامله اولمق ايچون ضروری
اركككره مراجعت لازم كلدكده تبديل نام
وهيئتله جوار قرايه كيدرك تمام حامله
اولوب نه طوغرديغی دخی قز ظهور ايدر
ايسه خفياً غيبوبت ايدرلر وكويا بوصورتله
حجابنی ستر ايدرلر ايمش !

آمريقاده دخی برقاچ يرلرده آمازونلر
كورلديكی بروقت روايت ايدلمش وحتی
بعض يرلره ونهرلره بونام ويرلمش ايديسه ده
صكره‌دن ايديلان تدقيقاتده آمريقاده آمازون
اولميوب ذاتاً اركككرك قادينلردن فرقی
اولمديغی جهتله هرجنكاورك قادين ظن
ايدلديكی اكلاشلمشدر .

نتيجهٔ كلام بعض روايتده قادينلر
اركككرك نيم ديكر وجودی اولدقلرندن
اركككرك هرخصايلنه اورتاق اوله‌بيله‌جكلری
وكنديلری اركككر كبی تربيه كورسه بورايه
قدر امثالی اثبات اولنان جنكاوران زنان
مثللو دها پك چوق قادينلر كوريله‌جكی مسلم
ايسه‌ده كوز الشمش اولديغندميدر نه‌در ؟
انسان هرحالده قادينلرك قادين قادينجق
قالملرينی واوبله جانه قصد ايدن دشمن
يوزی كوروب اوركه‌جكلرينه دائما كولر
دوست يوزينه باقوب منبسط اوله‌رق قلوب
مردانه دخی بوصورتله انبساط ويرملرينی
ايستر . . . .

(تمت)

﴿ لاپونيا سياحتنامه‌سی ﴾

سياحتدن مقصد اكر عجايب عالمی
تماشا ايتمك ايسه اوروپانك شمال طرفلرينی
وخصوصيله لاپونيايی هريره ترجيح ايتمليدر .
لاپونيا برمملكتدركه قاوروپانك منتهای
شمالنده بولنديغی كبی اوراده طبيعت عالم
دخی بتون بتون بشقه برقانونه تابع اولديغندن
كونلری كيجه‌لری بزم كونلره كيجه‌لره بكزه‌مز .
انسانلری وانسانلرينك صورت معيشتلری
بزه هيچ بكزه‌مز . حاصلی مجرد تعجب
ايچون سياحت ايدن آدم هريردن زياده
لاپونياده تماشای عجايبه موفق اولور .

لكن بن لاپونيايه عجايب قصديله كيتمدم
حب وطنك برچوق الجاآتی ميانده براجاسی
دخی بنی لاپونيايه سوق ايلدی .

بن لهلوييم . حتی نفس وارشاو
شهرندنم . مكتبده تحصيل اوززنده ايكن
روسيه دولتی كرهٔ ارضك التی حصه‌سندن
برحصه‌سنه مالك ايكن بوقدر كنيش يره
قناعت ايتميوب ده بزم وطنمزه نيچون كوز
ديكوب آلمش اولديغنی مراق ايدرك كيفيتی
اوته كندن بروكندن سؤال ايدر وبانكز
« بزم وطنمزك زمين وهواسی پك لطيف
اولديغی ايچون كوز ديكمش » اولمسندن
بشقه برجواب الامز ايدم . دها اوزمان
اللهله عهد ايتدم كه مكتبدن چيقنجه
شو روسلرك اصل مملكتلرينه كيدوب
كوره‌يم . چونكه بونلرك اصلی شمال
جهتلرندن ايمش قره روس دنيلان برطائفه

اولدیغنی تاریخده کورمش ایدم . ایشته بوعهد اوزرینه مکتبدن چیقدیغمک ایکنجی سنه‌سی لاپونیایه قدر سیاحت ایلدم . فی الواقع بو سیاحتدن اوقدر مستفید اودرجه متلذذ اولدم که اشبو مجموعه‌جقده جمع ایلدیکم خصوصات مشهوداتمك پك کوچك برجزوی نسبتنده قالور .

✵ وارشاودن پترسبورغه عزیمت ✵

۱۸٦٥ سنه‌سی مارتنك دردنجی کونی وارشاودن حرکت ایدن شمندوفر قطارینه راکباً حرکت ایلدم . مرادم سیاحت اولدیغی جهتله یدمده‌کی بلیت طوغریدن طوغری‌یه پترسبورغه قدر آلنمش اولمیوب ویلنا قصبه‌سنه قدر آلنمش ایدی . کیجه یاریسی قصبهٔ مذکوره‌یه واردم . اوکیجه شمندوفر موقفنك یاننده یکی یاپلمش برلوقانطه‌ده قالارق ایرتسی صباح درون قصبه‌ده (لهستان هوتلی) تعبیر اولنان هوتله مسافر اولدم .

ویلنا شهری لهستان حدودینك خارجنده‌و پك اسکی برروس شهری اولدیغی ایچون برارالق کندیمی ارتق روس مملکتنده قیاس ایلمشیدم . انجق عربه‌یه بنه‌رك اوکون وایرتسی کونی شهری کشت وکذار واحوال خصوصیه‌سنی تحقیقه ابتدار ایلدیکمده یا ویانه‌یه ویاخود استانبوله شبیه بریرده بولندیغمی اکلادم . چونکه شهرك اللی بیك قدر نفوسنك اولا برثلثی

یهودی و برجزو اعظمی مسلمان تاتاری اولوب برمقداری المان برخیلیسی چنکانه و برازی‌له اولوب باقی قالان جزو قلیلی دخی لیتوانیالی اولمسیله چارشولرده هم پك سوسلی المانلر ولهلولر وهم باشی صاریقلی مسلمانلر وهمده چرچپلاق چنکانه‌لر کورور ایدم .

بو مملکتده بزومندن فضله عادتا اوتوزه یقین کلیسا بولندیغی حالده طوپی اوچ حاورا واردرکه بالنسبه ازاولدیغی بدیهیدر . هله مسلمانلرك یالکز برجامع شریفی اولوب اودخی براثر اسلامیت اولمق اوزره ابقا ایدلمشدر . وقتیله بومملکتده برقاچ بیوك مکتب ودارالفنون وارایمش . صکره انلرکیه شهرینه نقل ایدلمش . شهر ویلیا نهرینك اوزرنده یاپلمش و برطرفنی دخی قریست طاغلری صارمش ونهر ایسه سیر سفاینه قابل بولنمش اولدیغندن الحق شایان تماشا برلطافت تصویر ایدر .

مارتك یدنجی کونی پترسبورغ ایچون بربلیت الارق ویلنادن حرکت ایلدك . ویول اوزرنده واقع قرا وقصبانی برقاچ دقیقه سیر ایلدکدن صکره ایرتسی یعنی سکزنجی کونی غروب شمسه قریب روسیه‌نك پای تختنه واصل اولدق . لهلوهمشهریلر اکثریا حوتل قرانقفورته نزول ایلدکلری جهتله بن دخی اورایه نازل اولدم . اوتوز ساعت قدر شمندوفر کورلدیسی ایچنده یورلمش اولان بینمی ووجودیمی دکلندیرمك ایچون اوکیجه وایرتسی کون بریره چیقمیوب

مارتك اونجی كونی شهری كشت وكذاره
باشلادق ·

﴿ پترسبورغ ﴾

پترسبورغه مواصلتم پك موسمسز
بر زمانه مصادف ایدی · چونكه بو پای
تخته كله جك آدم یاقیش ایچنده كلملی یاخود
اوراده موسم بهارده یعنی مایس اواخریله
حزیران اوائلنده بولنملیدر · قیشن
اوروپانك هر طرفنده مهارتنه اعتمادی اولان
تیاتروجیلك شرقیجیلك چالغیجیلك وسائر
بو مقوله هنر اصحابنك مركز اجتماعی
پترسبورغ شهری اولدیغی كبی ملی بعض
اكلنجه لر دخی واردر كه بشقه پای تختلرده
بولنمز · از جمله بوز ایله هر ایستنیلان
شكلی یاپار بر صنف عمله اولوب روایاته
كوره بونلر بوزدن عادتا سرایلر جسامتنده
بنالر یاپه بیلورلر ایمش · فقط اك زیاده
معتاد اولان شی بوزدن قوجه تپه لر
طاغلر یاپه رق هر كس اوزرندن قزاق ایله
قایمق صورتی ایمش كه پك اكلنجه لی اولور
ایمش ·

شهری كشت وكذاره چیقدیغمك ایلك
وایكنجی كونی بن دخی قزاق ایله كزمكه
چیقدم · چونكه یرلردن هنوز قار قالقمامش
ایدی · واقعا نرم وارشاوده دخی فیطونلر
قدر مزین قزاقلر وار ایسه ده ظن ایدرم كه
قزاق خصوصنده اوروپانك هیچ بر طرفی
پترسبورغ ایله رقابت ایده مز · تیموردن
معمول قزاقلر غایت مزین اولمقله برابر
قوشولان آتلر دخی موصوف آتلرینك
اك كوزللریدر ·

پترسبورغده یازین بولنمقده كی مزیتی
آكلایه بیلمك ایچون شهرك موقعنی بیلمك
لازمدر ·

بو شهر جسیم بالطق دكزینه منصب
اولان نوا نهر كبیرینك اوزرنده واقع
متعدد اطه لر ایله نهرك ایكی جانبنی احاطه
ایتمشدر · درونده كی عالی بنالر صكره
تعریف ایدیله جك شیلر اولوب سوقاقلر
قرق مترو ودها زیاده عریض ومستقیم
اولدیغندن هر پارچه سی نظاره آیروجه
لطافت بخش اولور · نهر اوزرنده كی
ریحتلر انظاره بشقه جه لطافت ویردیكی
كبی بكپاره بغچه حالنه تحویل ایدلمش
برچوق اطه لر دخی شهرك اك بیوك زینتی
عد اولنور · پترسبورغی یازین كورمكده كی
حكمت یالكز بو بغچه لرك تازه لكندن
عبارت اولیوب قیشن هوا دائما قپالی
و دومانلی اولدیغی جهتله اك یوكسك
بریردن باقلسه بیله ایكیوز اللی ادمدن
زیاده یره قدر نظرك وارمیه جغی دخی
حسابه قاتیله جق بر عذردر ·

واقعا سائر پای تختلرده بیوك كلیسه لر
بیوك بنالر اولدیغنی ایشتدم · مثلا
رومادهكی واتیقان سرایی استانبولدهكی
ایاصوفیه پاریسدهكی تویلری ولوور وسائر
بنالر پك بیوك پك عالی شیلر ایمش ·
انجق پترسبورغده كی بنالر جسامتده بونلر
درجه سنده اولدیغی كبی كثرتده جمله یه
فائقدرلر · بركره دوائر حكومت پك

بیوك بنالر اولدیغی کبی یکده مزینددرلر ۰

هله بحریه نظارتی امثالسز بربنادر ۰ بوندن صکره مقداری ایکیوز واران کوپریلر وبینه اومقداردن اشاغی قالیان هرنوع کلیسالر شهری فوق العاده تزیین ایلر ۰ بوقدر کوزل بوقدر مزین شهرلك اك کوزل یری دخی نهرك صول ساحلنده واقع ترسانه محله سیدر ۰

روسلر معارفه جمله دن زیاده احتیاج کوردکلرندن پترسبورغده اولان دارالفنونلرك بیوك مکتبلرك کتبخانه لرك حسابی یوقدر حتی یالکز دولت کتبخانه سی ایچنده یوز بیك جلد کتاب واردرکه پارس کتبخانه کبیرندن بشقه بریرده بوقدر چوق کتاب اولدیغی مسموعم اولمامشدر اوللری خواجه لر علی العموم المان وفرانسز ایدی شمدی روسلردن دخی پك چوق خواجه واردر ۰ فقط اکمکجیلکدن بدأ ایله صنایعك اك چوغی همان علی العموم ینه المانلر الندەدر ۰

شهر مذکورك اهالیسی درتیوز اللی بیك درجه سنده اولوب بوندن یکرمی بشبیك قدری پروتستان سکزبیك قدری رفوق مذهبی اربابی التیوز قدری آنغلیقان یکرمی اوچ بیك قاتولیك التیوز قدر یهود واوچ بیکدن متجاوزی اسلام اوتوز قدرده ارمنی اولوب قصوری روس واورتودوقسدر ۰ هرملت اجرای آیینده کمالیله سربستدر ۰ حتی اهل اسلامك متعدد جوامع شریفلری اولوب طرف دولتدن بونلره برازاعانه دخی ویریلور ایسه ده جامعلرك اوقافی اعانه یه احتیاج براقمز ۰

مقصدم پترسبورغ سیاحتنامه سی یازمق اولمیوب هدف حرکتم اولان لاپونیا سیاحتنامه سی یازمق اولمغله روسیه دولتنك پای تختی حقنده ویردیکم معلوماتك بو درجه سی کافی کورلمشدر ۰

﴿ پترسبوغدن ولسقایه ﴾

پترسبورغده اقامتم اون بش کونی تجاوز ایلدی ۰ انجق اختیاری اقامت ایتمدم ۰ زیرا پترسبورغدن اوته یه سیاحت ایده جك اولان برآدمك توقف وحرکتی کندی الندە اولمیوب ظهوراته تابع اولمسی ضروریدر ۰ بکا قالسه بن ورودمك دردنجی کونی حرکت ایلر ایدم ۰ چونکه اوچ کونده پای تختك هرطرفنی طولاشدم ۰ فقط هوا کوشه یوب قارلرك اریمکه یوز طوتمسندن یوللرك چاموراولمسی آمد وشدی مانع اولمشیدی ۰ بوندن بشقه کیدر وقوعنه منتظر اولمق ضروری اولوب درت کون کیتمیجه نه برشهره نه برقریه یه وصول میسر اولمیان بریرده تك باشنه سیاحت ممکن دکل ایدی ۰

هدف حرکتم لاپونیا اولدیغی حالده ولسقایه توجیه حرکتم نه قدر عبث اولدیغنه دقت ایدیلور ایسه شمال طرفنده سیر وسیاحتك صعوبتی معلوم اولور ۰ زیرا ولسقا پترسبورغك شرق جهتنده تمام برآیلق یولدر ۰ برآیلق ایله بومسافه یی شماله طوغری قطع ایتمش اولسه م منزل مقصوده واصل اولور ایدم ۰ چه فائده که

شماله متوجهاً حرکت ممکن دکلدر . اولا
یول بوقدر هر طرفی جسیم کوللر نهایتسز
بطاقلقلر احاطه ایتمش اولدیغندن انسان
کندی کندینی کوز کوره تهلکه‌یه آتار
قیشن بونلر طونار ایسه ده اون بش کون
مسافه ده برقوناق بولنه‌مز که انسان ارزاقنی
تدارك ایده‌بیلسون . ایشته بومجبوریت
وکیدر وقوعی قضیه‌سی ولسقایه حرکتی
مستلزم اولدی .

کیدر وقوعی دیدیکم شی ولسقادن
پترسبورغه بعض انکلیز سیاحلرینی
کتورمش اولان عربه‌جیلر ایدی . بونلر
یدی عربه خلقی اولوب ایکیسنی برتاتار
استیجار ایلدی ایکیسنی دخی بن طوتدم .
قصور اوچ عربه‌دن بریسی عربه ایشله‌میه
جکی زمان اقتضاسنه کوره عربه‌لرك
آلتنه قونلق اوزره احتیاطاً برابر کزدردکلری
قزاق طبانلرینی یوکلمش وایکیسی دخی
حیواناتك یملریله عربه‌جیلرك قومانیاسنی
کوتورمکده بولنمشیدی . شوکا ایی
دقت ایتملیدر که برآدم تك باشنه سیاحت
ایتسه بیله مطلقا ایکی عربه‌یه محتاجدر .
زیرا لااقل برهفته‌لك مهماتی برابر المغه
مجبوردر .

الحاصل مارتك یکرمی بشنجی کونی
پترسبورغدن حرکت ایلدك . هوا
یاغیشلی دکل ایدیسه ده قپانق ایدی .
سویر نهرینی صاغ طرفده لارق اولونج
قصبه‌سنه عزیمت ایلدك . بوحالده
صول طرفده دخی عظیم لادوغا کولی
دکز کبی قلاو به دهشت بخش اولور ایدی
بعض کره شدتلی شمال روزکاری اسرسه
ایسه کولك صولری طاشوب کچدیکمز
یولی اورتر ایمش . ایشته بوتهلکه صول
طرفده اولدیغی حالده متوکلاً علی الله
کیدیك . نهر کنارنده جابجا بالقجی
قولبه‌لری اکسك دکلدر . اقشاملری
انلرده مسافر اولوب ارالقده برخان بولدقجه
برکون فضله استراحت ایدر ایدك .
زیرا بزدن زیاده بارکیرلر استراحته مجبور
ایدیلر . بوحال ایله تمام برهفته کیدرك
اولونج قصبه‌سنه واردم .

اولونج دنیلان شی اللهك چوقلی
اورته‌سنده بیوجك برکوی . ایچنده‌کی
اهالی جزوئی برزراعت وموسمی کلدکجه
لادوغا کولنده بالقجیلق ایله تعیش ایدر
وحشی کبی برنوع خلق . هرنه‌ایسه قصبهٔ
مذکوره‌ده ایکی کون اقامتله نیسانك اوچنجی
کونی ینه عربه‌لریمزه بنوب یوله‌روان
اولدق . بودفعه دخی سویر نهری صاغ
طرفده ایدی . هپ بالقجی قولبه‌لرنده
مسافر اوله‌رق تاونه‌غا کولنه واردق واوراده
نهرك برشعبه‌سی کوله قارشدیغندن
بوکچیدی کمال مشقتله کچدك . حالبوکه
مقصودمز اولان وتیغرا قصبه‌سنی بوله
بیلمك ایچون برقنالك ایکی کچیدینی دها
کچمك لازم ایدی . بولده چکدیکمز
مشقتلری بر بر صایمق سوزی پك اوزادیر
نه‌ایسه اولونج قصبه‌سندن حرکتمزك
اون بشنجی کونی دخی وتیغرایه واصل
اولدق .

بوقصبه اولو یخه نسبتله ینه بر درجه‌یه قدر قصبه دنیله بیله جك برحالده‌در . ایچنده برطابور قازاق سواریسی اولوب طابور منکورده برلهلو یوزباشی اولدیغنی خبر الدیغمزده رفیقم بولنان تاتار ایله برابر کورشمکه کیتدك . یوزباشی فنا یولدن کلدیکمز ایچون بزه اعتراض ایلدی . پترسبورغدن تیچون واورادن بزه لوسه زسق قصبه‌لرینه کیدوب اندن دخی ولسقایه ایتمك دها قولای اولدیغنی خبر ویردی . کوزل اما یوللرك انتخابی بزم الیمزده دکل ایدی . عربه‌جیلر هانکی یولی انتخاب ایدرلر ایسه بولجینك اکا تابع اولمسی ضروری ایدی . هم اورالرده عربه‌جی‌یه شدتلی اعتراض وباخصوص تکدیر ایتمك اوله‌مز . چونکه نهایتسز چوللرده بز ایکی یولجی ایدك انلر بدی عربه‌جی !...

ویتغراده اوچ کون مسافر قالدق . نیسانك یکرمی ایکنجی کونی اورادن حرکتله یولده بعض قناللری ودره‌لری کچه‌رك اون ایکنجی کونی ولسقایه دخول میسر اولدی . بوسفرمز بالنسبه پك سهولتلی ایدی . زیرا یوللرك اکثرجهتلری قومصال . باخصوص دوزاولدیغندن سرعتله کیدر ایدك . عندالحساب اوتوز بش کونده ومایسك ایلك کونی ولسقایه وصولمز ممنون اولمیه‌جق برشی دکلدر . بوقدر مدت ایچون بن اون بش وتاتار اون التی پول کرا ویردك که طوغریسی بن عربه‌جی اولسه‌م بوزحتی او بدله مقابل اختیار ایده‌مم .

﴿ ولسقا قصبه‌سی ﴾

ولسقا قصبه‌سی واغا دنیلان برکوچورك نهرك اوزرنده‌در . روسیه‌نك شمال طرفلری حدسز نهایتسز بوش صحرالر اولدیغندن وصحرالری بوش اولان مملکتلرده اثر عمران نه قدر اوله‌جغی معلوم بولندیغندن قصبه‌نك خرابلغنی وفقرینی تعریفه احتیاج قالمز . یالکز قشله وحکومت قوناغی وایکی مکتب وبرایکی کلیسا قصبه‌یی کوی حالندن قورتارمشدر .

﴿ ولسقادن ارقانجلسقه عزیمت ﴾

مایس ولسقانك ایلك بهاریدر . واغا نهری اشاغی طرفلرده دوینا نهرینه قارشمغله ولسقادن حرکت ایدن قایقلر صو آزلغی زمانلرنده اوتورتارق قالدیرارق برکره دوینا نهرینه کیرنجه ارتق راحت راحت کیدرلر . مایس لیسه صولرك الك جوشغون زمانی اولدیغندن بزم ایچون فریح وفخور کتمك مقرر ایدی . مایسك دردنجی کونی بریرلی قایغه بنه‌رك عزیمت ایلدك . رفیقم بولنان تاتار ولسقاده قالمش اولدیغندن ارقانجله کیدن درت بش تاجر ایله بکیدن رفاقت ایلمشیدم .

نهر سرعتله اقدیغی ایچون برچفت کورکلری ایله قایقجیلر یالکز دومن کبی قایغی اداره ایتمك ایچون استعمال ایلرلر ایدی . مایسك التنجی کونی صباحلین کندیمی طونه نهرندن دها کنش برنهر ایچنده بولنجه تعجب ایلدم . مکر دها کیجه دن دوینا نهرینه

کیرمشز . قایقجیلر اورالرده دائمی صورتده
اسن شرق جنوبی روزکارندن استفاده
ایچون یلکن آچمقله مشغول ایدیلر . یلکنی
دخی آچدق . مایسك سکزنجی کونی
قوشلق وقتی دوینا نهرندن ارقانجلسقه
آیریلان کوچك برشعبه ایچنه کیردك .
برساعت صکره دخی شهره واصل
اولدق .

﴿ ارقانجلسق ﴾

ارقانجلسق شهری روسیه نك شمال
جهتنك تجارتجه برنجی مرکزیدر .
بحرابیض شمالی ایچنده واقع دوینا کورفزینه
منصب اولان دوینا نهرینك صاغ جهتنه
آیریلان برشعبه سی اوزرنده واقعدر .
شهر اون بيك قدر نفوسی حاوی اولوب
فقط سبریادن بدأ ایله موسقوایه وارنجه یه
قدر تکمیل روسیه نك شمال اسکله سی
بوراسیدر .

نهردن نهره قناللر ایله جنوبده کائن
ازدرهان ایله موسقوه شهرینه آمد وشد
ایدیلور ایسه ده بو آمدوشد امتعهٔ تجاریه یه
مخصوص اولوب یولجی ایچون هم پك
دولاشیق هم ده پك کوچدر . نیساندن
تشرین اوله قدر هر ملتك سفاینی لیمانی
طولدیرر . تشرین اولده دکز انجماده
باشلامه دن عزیمت ایدرلر . واقعا تجارت
سنه نك نصفنه منحصر ایسه ده پك
رواجلیدر .

شهرك بولندیغی شعبه ایله اصل نهرك
اراسنده تشکل ایدن دلتا ترسانه در .
بحریه قشلهلری ودستکاهلری هپ اوجانبده در
اوراده برچوق دخی نجار دستکاهلری
واردر . زیرا محل مذکور صیادلرك دخی
مرکزی اولدیغندن هر یاز شمال طرفنده
واقع اطه لره عزیمت ایدن بالق وایو وسائره
صیادلری کمیلرینی ارقانجلسقده انشا وتعمیر
ایدرلر .

﴿ قاندالاسقایه یه عزیمت ویر ﴾

— بچق ارشون آدملرله الفت —

ارقانجلسقدن لاپونیایه بحرا حرکت
لازم کلدی . نکز بوراده لوندره واپورلری
کبی منتظم پوسته لر تصور ایتماملیدر .
قاندالاسقایه ایله ارقانجلسق اراسنده لاپونیالی
بالقجیلردن بشقه کیمسه آمد وشد ایتمز بزده
بو بالقجیلرك قایقلرینه کتمکه مجبور
اولدق .

قاندالاسقایه یه کیدر برقایق ظهور
ایدر ایسه بکا خبرویرمسنی برقازاغه سپارش
ایلدم . برایدن دخی ممکن مرتبه لاپونجه
اوکرنمکه چالشمور ایدم . زیرا اورالرده
روسك یالکز اسمنی بیلورلر . روسجه
سویلیان اراتور ایسه ماعورا اوراده دوشمش
روسلر بولنور . الك اول اوکرندیکم شی
«بوکا نه دیرز» سؤالیدر . زیرا بوسؤال
ایله لاپونجه اوکرنه جکمی کسدیردم .
ارقانجلسقده اقامتم مایسك یکرمنجی

کوننه قدر دوام ایلدی . اون طقوزنجی کونی بزم قازاق یاننده بر جوجه اولدیغی حالده کلوب «ایشته بونکله قاندالاسقایه‌یه عزیمت ایده‌جکسکز» دیدی . حریفك هیئتنی کوزدن کچوردم . تخمین ایتدم که بر بجق ارشون یوق .. «موسقوفجه بیلورمی» دیه صوردم . بیلمز ایمش . قازاغه دونوب «بولدك بولدك ده بکا کتوره‌جك بر جوجه‌یی می بولدك» دیه عتاب ایتك ایسته‌دم قازاق کولدی .. «کیده‌جککز مملکتك الك بویلی بوصلی آدمی بودر» دیدی . نه ایسه ایکی پوله پازارلغی کسوب ایرتسی کونی قایغه بندك .

واقعا قایقده اولنلرك الك بویلیسی بو حریف ایدی . بویلری قیصه اما وجودلری سکرلی کلکلی غایت زور بازو صاحبی آدملر اولدقلرینی اکلادم . دکزده اکلنجه‌م لاپونجه تحصیلی ایدی . کوزومه نه کورونور ایسه «بو نه‌در» دیه صورار لاپونجه‌سنی اوکرنور ایدم . موافقجه بر هوا ایله مایسك یکرمی التنجی کونی قاندالسقایه‌یه مواصلت ایلدك . بر مملکت که مملکت اولدیغی . بیلسه‌م اکلایه‌مز ایدم . حتی بزم کویلره بیله قیاس قبول ایتمز . بر عرب عشیرتنه هیچ نسبت ایدیله‌مز یاریسی یره کومولمش چالیدن چرپیدن قولبه‌لر ایله ئویت بر طرفنه قورولمش ایکی اوچیوزده قاره چادردن عبارت برشی . قولبه‌لر شتائیه چادرلر دخی صیفیه ایمش .

بورایه قدر وقوعبولان مشهوداتم روسیه‌نك شمال طرفلری نه‌دن عبارت اولدیغی بکا کوستردی . اکلادم که عادتا وحشیلر مملکتندن دها بتر . چونکه وحشیلر مملکتنی تعمیر ممکندر اما بورالری تعمیر دخی ممکن دکلدر . بونلرك برسنه‌سی طوپی طوپی درت آیدن عبارت قصوری دیری ایکن زیر زمینه کومولمك لازم کلان برقیشدر . درت آی یازك دخی ایکیسی منطقهٔ حاره‌دن دها صیجاق . زمان دنیله‌جك یالکز برآی ایلك بهار ایله برآی دخی صوك بهار وار .

﴿ کونشی قاپلایان سینکلر ﴾

قاندالسقایه‌یه وصولم عادتا هوالرك صیجاقلغنه مصادف اولدی . بعض سیاحتنامه‌لرده عربستان طرفلرینك چکرکه‌لری کونشك ضیاسنی قپایه‌جق قدر چوق اولدیغنی مطالعه ایتمش ده مبالغه‌یه حمل ایلمشیدم . بوراده سیوری سینك نوعندن آلده کله‌یك نوعنه قریب اوقدر سینك واردر که روزکارسز بر هواده صحیحاً کونشك ضیاسنی کسمکده درلر . روزکار اولمدیغی کون هوا قپانور . عادتا بلوطلی کبی بر حاله کلور که بو بلوطلر سینك بلوطیدر . انسانك اوزرینه یوز بیکی هجوم ایدر یوز بیکی قالقار . حیواناتك بعضلرینك صوك طمله‌یه قدر قاننی ایچه‌رك تلف ایلدکلری وار ایمش . یازین روزکار اولمدیغی وقتلر اهالی قیشلق قولبه‌لره یعنی مزارلره کیرمکدن بشقه چاره بوله‌مز .. سینکلرك طعمه‌سی اولمقدن ایسه یر التنده بوکالوب بوغولمغی

ترجیح ایدرلر دیمکدر .

بونی کورنجه همان عودت ایتمکی قوردم . لکن بورایه قدر کلمش ایکن مملکتك حالنی برکوزلجه تماشا ایتمك ارزوسی مانع اوله‌رق دها شماله طوغری کیدیلور ایسه اورالرن سینکدن عاری اولدیغی حقنده الدیغم خبر دخی تشویق ایلدی . باخصوص اورادن اوته‌یه ارتق امدوشدپك قولای ایدی .

قولایه عزیمت

قاندالسقایه‌دن قولایه عزیمت ایتمك ایچون قره‌دن برهفته لازم ایسه ده بولك اوچ ربعی نهر وکول اولدیغندن قره یولمز برکوندن عبارت ایدی . بناء علیه حزیرانك بشنجی کونی قاندالسقایه‌دن قایقلره بندك .

شمال قایقلری

امریقه اهالیسنك یکپاره کوتوکدن قایق اویدقلرینی بعض سیاحتنامه‌لرده اوقومش ایدم . اوروپای شمالینك قایقلری دها بشقه برطرزده‌در . کوچورك قایقلری ایکی پارچه دها بیوکلرینی اوچ درت پارچه‌دن اویوب جمله‌سنی یان یانه قویدقدن صکره ایپلر ایله صیم صیقی بند ایدرلر . بونی برشیئه تشبیه ایتمك لازم کلور ایسه اورته‌سندن یارلمش واریله تشبیه ایتمك ایجاب ایدر .

ایشته بوقایقلر ایله ایماندرانهرینه وبعده کولنه کیردك شماله طوغری کیتمکه باشلادق . بویولده کوردیکم عجیبه یکرمی ساعتدن عبارت کوندزه مقابل درت ساعتدن عبارت کیجه‌در . حزیران ایچنده اوروپانك جنوب طرفلرنده کیجه‌لر طقوز ساعت چنددقیقه‌یه قدر ایمزایسه‌ده درت ساعته اینمسنی هیچ کمسه تصوربیله ایتمامشدر ظن ایدرم . بوراده کونش مشرقدن طوغدقدن صکره افق سمایی اوج ربع دائره قدر جولان ایدوب بعده مغرب نقطه‌سندن غروب ایدر . لکن بودخی اول قدر شاشیله‌جق برغریبه دکلدر . دها اغربنی صکره کوره‌جکز .

﴿ کمسه‌نك عقلنه کلمامش برمرکب ﴾

نهر وکول طریقیله اوج کون کیتدکدنصکره حرکتمزك دردنجی یعنی حزیرانك طقوزنجی کونی ایماندرا کولنك نهایتنه واردق . اورالرده مکاری حیوانی بولنوب بولنمیه‌جغنی وقولایه قدر یدی فرسخ مسافه‌یی نصل قطع ایده‌جکمی قایقجیلردن سؤال ایلدم . « کرابجی بولورز» دیدیلر . ایچلرندن بریسی قره‌یه چیقوب اورمانلر ایچنده غائب اولدی . ایکی ساعتدن صکره برده باقایم که کرك بزم قایقجی وکرك کندیسندن قیصه عادتا بزم الك قیصه ادملریمزك بیلنه قدر انجق کلور برلاپون ایله بر کیك اوززینه بنمش اولدقلری حالده کلدیلر .

مکر اورالرده آت اوکوز کبی حیوانک یرینی کیك طوتار ایمش . صکره دن دخی کوردیکم وجهله لاپونلر سورو سورو کیکلره صاحب اولوب انلرك صبرتنه بنرلر انلری قزاقلره قوشارلر انلرك اتنی یرلر انلرك دریسنی کیرلر حتی ایپلرینی بیله کیك دریسندن و یاخود باغرصاغندن کریش کبی بریولده اعمال ایدرلر .

کیکلر بزم اتلردن دها جسامتلی اولوب بو ینوزلری عادتا بر کستانه اغاجی کبیدر . یعنی لاپونیانك کوچك آدملری مراد ایتسه‌لر اغاجه چیقار کبی کیکلرك بو ینوزلرینه چیقه بیله‌جکلری دعوی ایدیله بیلور .

یاغمره کلدکلرنده پازارلغی کسدك اما کیك اوزرینه بنمکدن بن خوف ایلدم . بناء علیه کیکجی طوبره‌سندن بر باشلق وکم چیقاروب حیوانك باشنه اوردی . کندیسی بنوب اوته‌یه برویه قوشدیردی . عادتا الك تعلیملی آتدن اعلا اولدیغنی کوروب امنیت ایلدم : کیکك صرتنه بندم . اوته‌کی‌یه دخی کندیسی بندی . طولو دیزکن اقشامدن اول قولایه واصل اولدق

عالمده کیکه بنمك قدر صفالی هیچ برشی یوقدر دیسه‌م یالان دکلدر . مبارك حیوانك اشکنی اوقدر کوچك اوقدر صیقدر که صو کبی آقوب کیدر : هله درت نعله قالقنجه قوش کبی اوچار . فقط اکری منتظم اولمدیغندن راکبنی راحتسز ایدر .

﴿ یکرمی اوچ ساعت کوندزه مقابل ﴾
— برساعت کیجه —

قولا دینلان قصبه یتمش درجه‌یه قریب عرض شمالیده‌واقعدر که بنم اوراده بولندیغم زمان دخی اطول ایامه تصادف ایلمش اولدیغندن کوندزلر یکرمی اوچ وکیجه‌لر دخی برساعت قالمشیدی . کونش طلوع ایتدکدنصکره همان افق زمین حذاسندن یکرمی اوچ بچوق ساعت مدتده دائراً مادار افقی طولاشور ونقطهٔ شرقك صول طرفندن غروب ایدر ایسه‌ده قرا کلق اقشام قراکلغی قدر انجق اولوب برساعت صکره ینه شفق سوکر .

بو عجیبه‌یی هیئت کتابلرنده اوقومق کوز ایله کورمك قدر انسانه حیرت ویرمز . اقشام کونش غروب ایلدکدنصکره بن کوزلریمی مشرقدن ایرمیه‌رق ینه طلوعنه منتظر اولور ایدم . اهالیٔ مملکت بوحاله الیشمش اولدقلری جهتله وظیفه ایدنمزلر ایدی .

شو راسی جای تعجبدر که انسانك اویقوسی ینه وقت وساعتنده کلیور . واقعا بوراجه نصف‌اللیل غروبدن یارم ساعت صکره حلول ایتمکده ایسه‌ده غروبدن التی ساعت صکره هرکسك اویقوسی کلوب یتاغنه یتار .

﴿ اوروپانك منتهای شمالنه مواصلت ﴾

قولا قصبه‌سنده بش کون اقامتدن صکره حزیرانك اون التنجی کونی ینه کیکلره راکبا واوسجاکی قصبه‌سنه متوجهاً یوله روان اولدق . اوسجاکی قصبه‌سی

ارتق اوروپانك منتهای شمالیسی عد
اولنه بیلور .

حرکتمزك ایلك کونی اقشامنه قریب
اولدقده اورماندن برفرجه اوركدرك
چیقدی . بلمدن رەوولوەری چیقاروب
اوردم كه بزم كیكیجی بوتازه شكاردن
پك ممنون اولدی .

بو رایه قدر اوزرمده‌كی سلاحدن معلومات
ویرمیشم ذاتاً واستفاده‌دن صكره سلاحه
بیله احتیاج اولمدیغندندر . چونكه لاپونیا
اولر پك صاف دل ادملر اولدقلرندن انسان
دائما كندیسنی بر امنیت كامله ایچنده
كورور . بو ایسه افریقا وامریقا
ممالك وحشیه‌سنه قیاس قبول ایتمز .

هوا غایت صیجاق اولدیغندن اویوزدن
پك زیاده زحمت چكمكده ایدك . حتی
بولمزك اوزادیغنه باقیوب دائما اورمان
كنارلرینی قوللایه‌رق كیدر ایدك كه حرارت
شمسدن بوندن بشقه محافظه یولی یوقدر .
انجق لاپونلر صیجاغك بودرجه‌سندن
شكایت ایتمزلر . زیرا ایلروده كوریله‌جكی
وجهله انلرك حیاتلری بوحرارته متوقفدر .

﴿ كون حسابنه امكان قالمدیغی ﴾

قولادن حركتمزك اوچنجی كونی
كونشك غروبنه نه قدر منتظر اولدم ایسه
غروب ایتدیكنی كوره‌مدم . كیفیتی یانمده
كی كیكیجی‌یه صوردم . حریف تبسم
ایلدی . « قولادن چیقدق چیقه‌لی
كونش غروب ایتدیمی ظن ایدرسك »
دیدی . اوزمان عقلم باشمه كلدی كه ارتق
كیجه‌لر بتون بتون برطرف اولدیغندن
كون حسابنه امكان قالمدی . زیرا بر كونك
مقدارینی بیلمك ایچون افقدن برنقطه
تعیین ایدرك كونشك بردها اونقطه اوزرینه
ورودینی بكلمك لازم كلور ایدی كه بودخی
هر ایشی براقوب منجم اولمغه متوقف ایدی .
بر كون چند ساعت دقت ایلدم . باقدم
كه كونش افق اوزرنده دائراً مادار سیر
ایتمكدن بشقه برشی یاپیور .

﴿ مشرق مغرب برنقطه‌ده ﴾

- اجتماع ایتمش -

بوحالده مشرق ومغرب برنقطه‌ده اجتماع
ایتمشیدی . بونقطه‌یی ایسه كونش اویله
كلدیكی زمان خط افقه طوقنه‌رق چكمك
صورتیله تعیین ایدر ایدی . بوحالده
وقت زوالمز بونقطه‌نك تمام مقابلی دیمك
اولدیغندن سمت رأسمز دخی افقه موازی
اولدی . شوقدر وار كه سمت رأس نقطهٔ
شرق وغربی جمع ایدن جهت كبی بنسه
خط افقك آلتنده اولمیوب برمزراق بویی
قدر خط افقدن یوكسكده قالور ایدی .
بوقدر میل ایسه تمام قطب شمالی‌یه وصول
بولمقلغمز ایچون یكرمی درجه دها قالمش
اولدیغندن نشأت ایدر ایدی كه تمام قطب
شمالیه وارمش اولسه‌ق میل مذكورك دخی
قالمیه‌جغی بدیهی ایدی .

(مابعدی صكره)

اخطار مخصوص

آثار قلمیه‌لرینی انظار عمومیه‌یه قویمق ایچون تنزلا قرق انبار بزی واسطه ایتمک استیان ارباب قلم آثار برگزیده‌لرینی برظرف دروننده اوله‌رق کرک باغچه قپوسنده تذبا کوجی حسن اغانک دکاننه وکرک طوغریدن طوغری‌یه قرق انبار مطبعه‌سنه ارسال بیوررلر ایسه واصل اولور .

اعلانات

لطائف روایاتک سکز جلدی طغارجغک برنجیسندن اونجی‌یه قدر جزولری ضروب امثالک یدی جزوبه خواجهٔ اول مجموعه‌سی وقصه‌دن حصه فیئات مقرره‌لریله هر یرده صاتلمقده‌در .

کائنات نام کتنجنه تاریخنک شمدی‌یه قدر چیقمش اولان مقدمه‌سیله درت جزوی هر یرده فروخت اولنور .
بودفعه طبع ونشر اولنمش اولان حکم دلی نام تیاترو رساله‌سی دردغروش فیئاتله هر یرده صاتلمقده در .

فتنه شکری

اسمنده بودفعه نشر واخراج اولنمش اولان تیاترو رساله‌سی شایان مطالعه براثر اولوب برر چاریک مجیدیه فیئاتله هر یرده فروخت اولنه‌جقدر .

قرق انبار

شمدی‌یه قدر طقوز جزوی چیقمش اولان قرق انبارک اونجیسی دخی دردست طبع اولوب برقاچ کونه قدر نشر واخراج اولنه‌جغی شمدیدن اعلان اولنور .

قرق انبار مطبعه‌سنده ترکجه فرانسزجه رومجه ارمنیجه هرنوع کتب ورسائل طبع اولنور . کتب باصدیراجق اولان ذوات کرامه سهولت اولمق ایچون معارفدن رخصت رسمیه سنک استحصالی مطبعه طرفندن درعهده قلنور . کتابلرک نفاست طبعیه‌سنه دقت اولندیغی کبی ممکن مرتبه چابوق باصیله‌رق بک آز برزمان ظرفنده اکمالنه غیرتله مشتریلرینی ممنون ایتمکه چالیشور .

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر
چيقار مجموعه‌در .

صاحبى

{ محمد جودت }

❊ جزو نومروسى ❊
١٠

فياتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله‌رق
بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده اون اوچ نومرولى شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩١

﴿ لاپونیا سیاحتنامه‌سندن ﴾

﴿ مابعد ﴾

(قطب شمالی)

برآدم تمام نقطهٔ قطب شمالیده بولنسه اوآدمك بركون بركیجه‌سی بزم تمام برسنه‌مزه مساوی اولور . زیرا كونش انجق مارت طقوزنده نقطهٔ اعتدالك شمال جهتنه كچدیکی زمان طلاع ایدهبیلوب بعده بزم افقلر بزك آلتنده اولدیغی كبی شرقدن طلوع وغربدن غروب ایتمز . یالكز افق سمایی دائرأ مادار طولاشور یاتور . حزیران اواخرنده وتموز غایه‌سنده اونكی كبی افق ایله برابر سیروحركت ایتمیه‌رك اییجه یوكسلوب اول صورتله حركت ایدر كه قرص خورشید دائما كورو اوكنده وهرساعت هوانك برجهتنده بولنور . ایلوله طوغری یوا یواش ینه الچالوب ماه مذكورك اون برنده غروب ایدر . ایشته بركره بوصورتله غروب ایلدككدن صكره برده‌ها طلوعی آلتی آیدنصكره یكلهملی .

﴿ ایكی ای ممتد اولان بركون ﴾

اوسجاكی قصبه‌سی قطب شمالی نقطه‌سندن تمام یكرمی درجه اشاغیده بولندیغندن اوراده كونلر قطب شمالی كبی آلتی آی ممتد اولمز ایسه‌ده سكز بچق هفته قدر ممتد اولور .

بومدت ظرفنده هرزمان كونش افقك برنقطه‌سی حذاسنده بولنوب كوزدن نهان اولمز .

﴿ كون اسملرینه عدم احتیاج ﴾

اطول ایامك حلولنه قدر لاپونلر عادتا بزم كبی كونلری صایارلر . بركره ایكی آیلق كون حلول ایدنجه بوكا (طول ایام) دیه‌رك اومدتی یالكز بركون اعتبار ایدرلر . شوقدر واركه بوحال آحاد ناسه مخصوصدر . مقدملری عموم خلق بویله اولوب مثلا اطول ایام پازارایرتسی كونی باشلار ایسه سكز بچق هفته صكره كونشك یارم ساعت صكره ینه طلوع ایتمك اوزره غروب ایتمسنی اطول ایامك نهایتی عتبار ایدرك ایرتسی كونه صالی كونی دیرلر ایمش . فقط اورلره خرستیانلق منتشر اولدقدن صكره پاپاسلر حساب ایدرك طول ایام كذران ایلدكدن صكره برنجی كونك هانكی كون اولدیغنی خلقه خبر ویررلر .

﴿ ساعت استعماله لزوم اولمدیغی ﴾

اطول ایامك حلولی اوزر ینه براز وقت چالیشوب چبالیوب ساعتی ینه استعمال ایتدم . صكره‌لری بوكا دخی لزوم كورمدم . زیرا ساعت قوللانمق كوندزك هانكی قسمنده اولدیغمزی ویاخود صباحه نه قدر قالدیغنی بیلمك مقصدینه مبنی اولوب اوراده ایسه بومقصد دخی قالمامش

اولدیغندن ساعت استعمالنه‌ده لزوم قالمدی
برلولرندن ساعت استعمال ایدر کیمسه‌یی
کورمدم . یالکز تصادف ایلدیکم
برمناستیرك ساعتی وار ایدی .

﴿ لاپونیاده زراعتك سرعت حصولی ﴾

لاپونیانك شمالنده موسم بهار حزیران
ابتداسنده باشلار . بناءعلیه زراعتده
دخی اوزمان ابتدار اولنور . بتون قیش
قار آلتنده قالمش اولان اراضینك قوه‌
انباتیه‌سی اوقدر ارتمشدر که بر علم نبات
معلمنك دیدیکی وجهله مزروعاتك سرعت
نموی عادتا کوز ایله کورلیه بیله‌جك
درجه‌ده‌در .

حزیران ابتداسنده اکیلمش اولان
تخم اوچ درت کون صکره فشقرمغه باشلار
یکرمنجی کونی برقاریشی کچر . هله آیه
واردقده بشاق باغلایوب تموز ایچنده دانه‌لر
کمال بولمغه باشلار . اغستوسك اون
بشندن صکرا اوراقلر کچلمیدر . بعض کره
قیش اغستوسك اواخرنده باصدیروب
مزروعاتی کاملا برباد ایدر .

﴿ صنوف اهالیسی ﴾

لاپونیالولر اوچ صنفه آیرلمشدر .
برصنفی چوبانلردر که طاغلرده واورمانلر
ایچنده کزوب کیك سورلرینی رعی
ایدرلر . بوکیکلرك سودی غایت قوی
و قوتلی اولدیغندن چوبانلرك برنجی
ذخیره‌سیدر . قیش اوسیتی‌سی کیکلرینی
کوب قوروتورلر .

ایکنجی صنف اهالی بالقجیلردر که
بونلرك دخی برخیلی کیکلری وار ایسه‌ده
انلری یا اجرتلی چوبانلره ویاخود
قاریلرینه چوجقلرینه تودیعا یازین طاغلره
کوندروب کندیلری بوقاروده وصف
ایدیلان قایقلری ایله صید ماهی‌یه کیدرلر
اوچنجی صنف خلق فقرا طبقی اولوب کرك
چوبانلردن وکرك بالقجیلردن کندیلرینی
اجرتله استخدام ایدنلرك قپولرنده قپو
بوله‌مزلر ایسه دیلنجیلك ایدرك اوله‌جك
قدر یشارلر .

شوقدر وار که البسه‌جه جمله‌سی
مساویدر . حتی قادینله وار کیکلر بیله
قیافتلرندن فرق اولنمز . جمله‌سی قیشین
کیك دریسی کیمکه مجبور اولوب البسه‌سی
برتوق واسعی ایلنلرك صغوقدن طونمه‌سی
مقرر اولمغله هر بری بوغازندن کسه‌رك
البسه‌سنی تعمیر ایدر . قیشن صوغوغه
تحمل ایدلمه‌دیکی کبی یازین دخی صیجاغه
تحمل اولنمز . بنابرین یازین قاریلر ارککلر
عموما طونسز کزوب یالکز اوزون
کوملکلر ایله تستر ایدرلر .

﴿ اوسجاکی قصبه‌سنده برقیش امرار ﴾
(اوقات)

اغستوس غایه‌سنه قدر موسم صیفی
بز دخی براولر کبی برچادر آلتنده کچوردك
ایلول اولنده عودتی قرارلشدیرمش ایدم .
فقط پترسبورغه قدر کیده‌بیلمك ایچون
بر بچوق ماهه محتاج اولدیغمدن یولده
صوغوقدن طونمق مخاطره‌سی اولدیغی کبی
بورالرك اصل استغرابه شایان اولان زمانی
قیش موسمی اولدیغی ایچون اوقیش دخی
لاپونیاده امرار ایتمك قراریله ایلك یازه

قدر یکرمی بش پول ویورك یمکیله ایچمکیله
کندیمی بربری قولبه‌سنه قبول ایتدیردم .

لاپونیالولر وحشت حاللریله برابر
بالنسبه تمیز آدملردر . صابون استعمالی
عندلرنده پك اوقدر مشتهر دکل ایسه‌ده
بعض اوتلر ایله قیناته‌رق ایبجه چاشیر
ییقارلر . یمکلری سود واته منحصر
اولدیغندن و بونلری دخی تمیزجه ترتیب
ایلدکلرندن معده‌یه بولانمقسزین بنیله بیلور .

اطول ایام دها تموز ایچنده کچمش
ایدی . بعده کونلر قیصه‌له قیصه‌له
ایلولك اون برنده کیجه ایله کوندز برابر
اولدقدنصکره یکرمیسنه طوغری کیجه‌لر
اوزایوب کونلر قیصالمغه باشلادی . لکن
بوانقلابله برابر شمال صغوقلری دخی باش
کوستردی .

کانون اول وثانی یه طوغری
بوصوغوقلر بردرجه‌یه واررکه المانیا
ولهستان اهالیسی دکل حتی پترسبورغك
صوغوقنه الشمش بولنسان اهالیسی بیله
بودرجه‌یی ذهنلرنده تصور ایده‌مزلر .
ژیونك دخی انجمادی ایدرك عادتا کموش
پارچه‌سی کبی قالدیغنی درمیاله صوغوغی
تعریف ایتسه‌م بنده تعریف ایده بیلمش
اوله‌م . قولبه‌مزك بچندن خارجه برآدیم
آتمق بزم مملکتلرده کانون اول ایچنده
صوغوق صویه کیرمك کبی انسانه برحال
کلور . ایشته صوغوغی تعریف ایتسه‌م
ایتسه‌م بویله تعریف ایده بیلورم .

لاپونیالولر مسکراته پك زیاده منهمکدر .
هله راقی ایچون چلدیررلر . کندیمی
اکلندیرمك ایچون یانمده هیچ برکتابم
اولمدیغندن ضروری بونلر ایله پك زیاده
اختلاطه مجبور اولدم . بونلرله اختلاط
ایتمك دخی کندیلرینه راقی اکرام ایتمکه
متوقفدر . زیرا هرنه قدر صاف دل
آدملر ایسه‌ده باده‌وا مصاحبته میل
ایتمزلر فقط کندیلرینه راقی اکرام اولنور
ایسه نسانك یانندن ایرلمزلر .

عشرته قاری ارککك جمله‌جه مبتلادرلر .
واقعا اورایه بنم کبی کیدن برآدم ایچون انلرك
قاریلرینی کورمك نظره برکونه لطافت
ویرمز ایسه‌ده براز وقت کوز الشدقدن
وخصوصیله زندان کبی قولبه ایچنده
محبوس قالدقدنصکره نظر بونلرك
تماشاسندن دخی خوشلانمغه باشلار .
هله بارداق بارداق راقی ایچوب هرکس
مست لایعقل اولنجه انسان کندیسنی
بساغی برقادین مجلسنده قیاس ایدر .
نه‌فائده که ایرتسی صباح عقللر باشلره کلنجه
عاتا رؤیا کوردم ظن اولنور .

قولبه‌لر هرمی الشکلدر . اورته یرده قوجه
براوجاق اولوب تپه‌سی باجا اولمق اوزره
آچیق اولور وباجادن اشاغی یه برزنجیر
صارقش بولنورکه بوزنجیره باقراج آصارلر
ویمکلرینی باقراج ایچنده طبخ ایدرلر .
اکر دومان پك زیاده اولور ایسه یره یاتمق
لازمدر . چونکه دومان دائما قولبه‌نك
اوست طرفلرینی طولدیروب یره برابر اولان
ارتفاعده دومان اوله‌میور . بوتجربه
کمسه‌نك عقلنه کلز اما احتیاج انسانه بونی
دخی اوکرتور . الئزیاده ذوق ایتدیکم دملر

عشرته باشلادقدن بر ایکی ساعت صکره‌یه قدر کذران ایدن وقتلردر . زیرا بو مدت ایچنده هنوز هر کسك عقلی باشنده بولنمغله ازمنهٔ سابقه وقوعاتنی نقل ایدرلر . روایات واقعه‌دن مستبان اولدیغنه کوره لابونلر وقتیله روسلره واسوچلولره غالب کلدرك تاموسقوه‌یه قدر اغشلر . زیرا اغزدن اغزه کلان حکایه‌لرله موسقوه‌نك بیوك بر شهر اولدیغنی وآثار عمرانئی اوقدر مبالغه ایله وصف ایدرلرکه موسقوه‌یی شمدی‌ده کورمش اولسه‌لر وصفلرنده‌کی مبالغه‌نك دها اوست مرتبه‌سنی بوله‌مزلر ایدی .

انلر بزم کبی عشرتی یالکز کیفلری کلنجه‌یه قدر ایچمزلر . عقللرینی غیب ایدوب بایغین برحالده اویقویه وارنجه‌یه قدر لاینقطع ایچرلر . لکن بادهوا بولدقلری زمان بوقدر ایچرلر . قوابه ایچنده کیم وار ایسه بر بر بایلدقدن صکره ایرتسی صباح قالقوب طعام تدارکنده باقارلر . یالکز قادینلر براز امساك ایدرلر .

سرخوشلقلرینك درجه‌سنی موازنه‌یه مدار اولمق ایچون شونی دخی ایراد ایده‌یم که برقاچ کیجه‌ده بر هله آیده ایکی اوچ کشی مطلقا راقیدن وفات ایدر .

﴿ قیشن صورت مشی وحرکت ﴾

لابونیاده ایریلی اوفاقلی کوللر وکوچك بیوك نهرلر ودره‌لر پك چوقدر . اولقدر که نره‌یه کیدلك لازم کلسه یولی کول ودره‌یه اوغرامق ممکن دکل عادتا پك قولایدر . بناء علیه قیشن سیر وسیاحتی ایکی صورتله ایدرلر . برنجیسی مشی وحرکت صورتی اولوب ایاقلر التنه بر قزاق ربط ایتمك ایله اجرا اولنور .

بو قزاقلر اوروپانك هر طرفنده (پاتیناژ) دینیله‌رك قوندره‌نك التنه وضع اولنان تیمورلر کبی یا تیموردن ویاخود آغاجدن معمول وغایت ضعیف بر قزاق طبانه شبیهدر . بونلردن هر ایاغه بر دانه‌سنی ربط ایدرلر . بعده قایمق ایچون بر کره طورانوب حرکته کلدکدنصکره وجودی دائما ایلرویه سوق ایتدکجه سرعت حرکتلری آرتدقجه آرتار . اول قدر سرعتلی قیارلر که ایکی ساعتلك مسافه‌یی بر ساعتده قطع ایتمك ایشدن بیله دکلدر .

بن لهستانده چوجقلر قوندره‌لریله قایدقلری ایچون بو حرکتده بن پك قولای الیشدم . هر کون چیقار برقاچ ساعتلر کشت وکذار ایدر ایدم .

سیاحتك ایکنجی صورتی قزاقلر ایله اجرا اولنور . اولدقجه کوزل یاپلمش وحتی اویمه‌لر ایله تزیین ایدلمش قزاقلره کیکلری قوشه‌رق ایسته‌دکلری یره کیدرلر . هله هوا بورانلی اولور ایسه قزاغه عادتا یلکن دخی آچانلر اولور که بو حالده حیوانلر کیلرك دومنی کبی یالکز قزاغی ایسته‌نیلان طرفه چویرمك ایچون استخدام اولنور .

﴿ یکرمی اوچ ساعت کیجه‌یه مقابل ﴾

(یارم ساعت کوندز)

کیجه‌لرك اوزانمسی یازین کوندزلرك

اوزغمسی نسبتنده‌در . کیجه‌لر اوزایه اوزایه اوقدر اوزارکه تشرین ثانی ایچنده یکرمی اوچ بچق دکل یکرمی اوچ ساعت فرق دقیقه کیجه اوله‌رق یالکز یکرمی دقیقه مدت کونش کوریلور .

هله برقاچ کون صکره شرق طرفندن شفق سوکه‌رك کونشك جرمی کورینور کورنمز ینه غروب ایدرکه بو حال هم طلوعنك هم ده غروبنك لطافت بخش عیون اولان منظره‌سنی جمع ایلدیکندن تعریفه صیغمیوب مطلقا کورمکه محتاجدر .

یازین یکرمی اوچ بچق ساعت کوندوز اولوب ده یارم ساعت کیجه اولمسندن قیشن یکرمی اوچ بچق ساعت کیجه اولوب ده یارم ساعت کوندوز اولمسی دها لطیفدر . زیرا یکرمی اوچ ساعت بر ظلمت ایچنده قالمق طبعه ارتق کسل ویروب آفتاب ضیادار یارم ساعتجك عرض دیدار ایدنجه قلوبه بر فرح مستولی اولورکه پرلول بیله سوینجلرندن رقص ایتمکه باشلار .

﴿ ایکی آی ممتد اولان کیجه ﴾

کیده کیده کونش طوپی طوپی بش دقیقه‌جق عرض جمال ایتمکه باشلاینجه هرکس بو حالده کره شمسی بر حزن مخصوص ایله تماشایه چیقار . چونکه ایکی آی قدر بتون بتون غیب ایده‌جکلری مقرردر .

طول لیال حلول ایدنجه جهان بر ظلمت دائمه ایچنده قالور . هرکس قولبه‌سنه قاپانور . انسانلك اویویوب اویانوب ینه کیجه‌یی کورمسی لطیفه دکل عادتا مخوفدر . اکر اجرام سماویه عادتك وجودینی اثبات ایتمامش اولسه عادتا قیامت قوپمش ده اولاد بشر بشقه بر عالمه انتقال ایتمش ظن اولنور .

یالکز ظلمت اولسه نه ایسه نه . بو ظلمت ایچنده اورته‌لغی بر ده سکوت عمومی اندیغندن الك زیاده ثقلت بخش طبع اولان بو حالدر . الحاصل شو حالی هونك دخی آی آیدن تجاوز دوام ایدرك اطول لیالك نهایتلری اولدقده هرکسك کوزی شرق طرفنه دیکیلور . چونکه الك اول شرق طرفنده یالکز صبح کاذب آسا بعض مرتبه آیدنلق حس اولنفده باشلایوب ضیای مذکور کیتدکجه قوت بولور . اوده جدیه کلور که صباحلری کونش چیقمزدن اوچ دقیقه اولکی لطافت حس اولنور . بشقه خلقك انتظاری دخی بوزمان آرتار .

برده صباحت برابسنده کره شمسك برقاچ خطوط ضیاسی کوزلری تنویر ایدنجه کنج قزلر و چوجقلر سوینجلرندن رقص ایتمکه واختیارلر بربرینی تبریکه باشلار .

بو عید مسرت ده ینه طوپی طوپی ایکی دقیقه‌لق بر کوندوز ایچوندر . شو قدر وارکه اندن صکره هرکون امیدلر آرته آرته بر کره اوچ ساعت قدر کمالر اوزادقدن صکره ارتق طشره‌ده سیر و سیاحت ممکن اولور .

قیش وقتی اطول لیال ایچنده قلوبه الك زیاده سونج ویرن شی قمر ایدیکه طاوجی یالکز اطول لیاله مخصوص اولمیوب سائر وقتلرده دخی ارالقده وقوع بولور .

﴿ فجر شمالی ﴾

فجر شمالی دنیلان ضیا ارالقده بر اوروپانك جنوب طرفلرندن بیله کورلدیکی جهتله تعریفی بولنده او قدر تفصیلات و یرمکه احتیاجمز یوقدر . لکن بو فجر شمال طرفلرنده دها قوتلی ضیا پاش اولور .

اك اول شمال جهتی صباح شفقی کبی آغارمغه باشلار . ضیا آرتدقجه برده قزللق عارض اولور . باشلار بو کسلمکه . بر درجه یه کلور که نقطهٔ شمالدن صانکه قرمزی ضیالی بر کونش طلوع ایدیورمش ده ضیاسی سمایه عکس ایتمش ظن اولنور .

فجر مذکور طلوع ایدنجه چوجقلر وقزلر رقص ایتمکه چیقارلر . اکر طلوعی اطول لیاله مصادف اولورایسه چوبانلر پك زیاده ممنون اولورلر . زیرا انلك سایه‌ٔ لمعانندە برقاچ ساعت کوندوزه شبیه برزمان بولمش اولورلر .

﴿ اورمان یانغنلری ﴾

لاپونیا طرفلرنجه براوبی وباخصوص چوبانلری اك زیاده تهلکه‌ده براقان شی اورمان یانغنلریدر . اورانك اورمانلری آمریقا اورمانلری کبی غایت واسع وآغاجلری هم جسیم وهم صیق اولدیغندن برکره آتش آلور ایسه مکر کندیلکندن منطفی اوله . قاچ دفعه‌لر وقوع بولمشدر که حریق برمحلده آرام ایدن چوبانلرك اطرافنی صارمش بولندیغندن بر طرفدن باش کوستر کوسترمز بیچاره‌لر درحال فراره مسارعت ایتمشلرایسه ده هانکی طرفه کیتمشلر ایسه آتشه راست کلەرك وآتش ایسه دائره‌سنی کوچولتدکجه کوچولتەرك بیچاره‌لری جابجا یاقمشدر . بناء علیه نه قدر اوزاقده اولورایسه اولسون بر دومان حس ایتسه درحال آدم چیقاروب تفتیش ایدرلر . اکر اورمان یانغنی اولورده کندی بولندقلری بر دخی آچیقلق دکل ایسه تا بر آچیقلق بولنجه‌یه قدر فرار ایدرلر .

﴿ لاپونیاده صید وشکار ﴾

لاپونیالولرك بالقچیلقلری پك مهم اولدیغی کندی روایتلرندن اکلاشلقده ایسه ده صیدماهی یازموسمنده اجرا اولنوب بونك ایچون نوولی زامبله طوغری بعض اطه‌لره کیتدکلری جهتله بن موفق اوله‌مدم . فقط قیشن آیو وقورت وتلکو شکارلرنده بولندم که انلر دخی پك مهم شیلردر .

صید وشکار لاافل قرق اللی کشی ایله اولور و بونلرك بعضیسی اسلحهٔ ناریه وبعضیسی دخی اوق ومزراق وبالطه وقلیج کبی شیلرله مسلح بولنور . جمعیت مذکوره طاغه چیقوب بر قوس شکلنده دیزیلور وافرادك بعضلری بر طرفه وبعضلری آرقه جهته متوجه اوله‌رق مترقب اولور .

بیوك کوچك طاغك ایچنده حیوانات وحشیه‌یی قشقرترلر . قورت وآیونك ایشی اونی بردن چیقار وانسان کورنجه شدتله صالدیررلر . اوزمان صیادلرك جمله‌سی بیاغی برنوع محاربه یوللو صید ایدرلر . بعض مشهور آوجیلرك باشنه دخی

صيده چيقارلر ايسه ده كنديلريني يا صرب
رقيبانك اوزرنده حفظ ايدرلر ياخود جسيم
اغاجلره چيقارلر . هر نصل اولسه
لاپونلر حيوانات مفترسه صيد ايتمك يولنده
كنديلرندن دخی سنوی بر قاچ آدمی آنلرك
پنجه سنه تسليم ايدرلر .

عودت

شباطك ابتداسی ايدی كه ارتق
هوالرك دها زياده مساعده سنی بكليه ميه رك
عودته مجبور اولدم . باخصوص دها
زياده بكليه مامكه سبب وقتيله پترسبورغك
اوست طرفنده واقع ويبورغ شهرينه قدر
كيك قوشولو قزاق ايله كيتمش اولان برلاپون
فينلانديانك حده حسابه صيغمز كوللری
شباط ايچنده منجمد اوله جغندن بحثله بنی
بو ايكيوز ساعتلك مسافه يه يكرمی كونده
ايصال ايده جكنی وعد ايتمش ايدی .

بو آدم قونشومز و بتون قيش برلكده
عيش وعشرتله هر حالنی تجربه ايتديكمز
بر آدم اولديغندن سوزينه اعتماد ايدرك
قولايه اوچ قزاق تهيه ايلدك . هر برينه
ايكيشر كيك قوشوب ايكيشر كيك دخی
بدكه باغلادق . قزاقلرك ايكيسی ارزاق
يوكلی ايدی . اختيار يالكز بر نفر ادم
الوب كنديسی اوكه دوشدی وارزاق
قزاقلرينی چكن كيكلرك يولارلرينی قزاقلرك
قيچنه باغلايوب رفيقنی الك صكره كی قزاغه
بنديره رك اقتضاسنه كوره كيكلری
قامچيله مغی توصيه ايتمشيدی .

بوقدر كلفتله بو مسافه يی سياحت ايتمكی
قاچه يازارلق ايتسه م ايی ؟ حريف كنديسی
يكرمی پوله راضی اولدی . بن ايسه اكر
ويبورغه بر آيه قدر سالما واصل اولورايسه ك
بش پول دها ويره جكمی وعد ايلدم .
شباطك اوچنجی كونی حركت ايلدك .
نهايتنه نظر وارميان صحرالری و تميه جك
ظن اولنان اورمانلری يلدرم كبی بچرايدك .
قولادن قانه الاسقا يه يه وا ورادن كم
قصبه سنه دردر بشر قوناقده واصل اولوب
اون ايكی كون هيچ بر اثر عمران كوره ميه رك
قوپيو قصبه سنه واورادن دخی ايكی كونده
ميخالوسه بعده دردنجی يعنی حركتمزك يكرمی
بدنجی كونی ويبورغه واردق .

ظن ايدرم كه بويله بر سياحتی كيمسه
اتمامشدر . يولده ايكی اوچ ساعتده
بر كيكلری تبديل ايدر ايدك .

باخصوص اون ايكی كون هيچ بر قوناق
يرينه وارامه جغمزی عقلمز كسديكی زمان
ذخيره يه متعلق نه مز وار ايسه كيكلر ايچون
صاقلايه رق بز كيكلرك بر بسنی ذبح و طبخ
ايدوب آنك بر نوع قورومش كول باءه دبسيله
كفافلانديق .

فينلانديانك منظره سنی ياز قيش كورنلر
قوجه انكين بر دكز ظن ايدرلر . هر طرف
باليچين بوز ايله قاپلی ايدی كه ياز بن بونلرك
كاملا صو كورنديكنی عربه جيلر روايت
ايدرلر ايدی . يولده انسان اوله رق كيمسه يه
راست كلمز ايدك . قورقولی حيوانلر دخی
بزدن قورقارق كورنمزلر ايدی . عربه جيلرك
روايتنه كوره هر نوع وحشی حيوانلر اورلرك
كيكلرندن پك قورقارلر ايمش .

بن و یبورغ قصبه سنی بولنجه کندیمی
وارشاوه ده عد ایلدم . زیرا اورادن طالیقه
دنیلان عربه لر ایله پترسبورغ ایکی کونلك
یولدر .

﴿ خاتمه ﴾

بو سیاحتك مالی جمعاً یکون ایکیوز
پول التوننه باغ اولوب واقعا بو مصرف
برشی دکل ایسه ده چکدیکم زحمت خیلیجه
دکلیدر . لکن روسیه دولتنك جنوب
طرفلرینه هوس ایتدیکلکنك وجهنی اوقدر
اکلادم که شمدی کندی کندیمه دوشوندکجه
دولت مشار الیهانك حرکات تجاوزکارانه سنده
نوعما معذور کورمکده یم . طوغمش بر دکزدن
فرقی اولمیان ممالك نه یارار؟ لاپونیا و فینلاندیا
دنیلان بر فرانسه نك ایکیسی قدر اولدیغی
حالده فرانسه نفوسنك هر بیکی مقابلنده
بر نفوسی انجق واردر .

(فرانقفورت مجموعهٔ جغرافیه سندن)

(خلاصه)

﴿ یامیاملق یعنی انسان ﴾
ـ تی یمك ـ

کرك اسکی و کرك یکی جغرافیا کتابلرنده
وعلی الخصوص سیاحتنامه لرده بعض قبائل
واقوامك انسان اتی یدکلرینه دائر قیدلر
وخبرلر کوریلور و بدیهیدرکه بو کبی
معلومات برنظر مخصوص اهمیت واستغرابی
جلب ایلر .
برلشبو بند مخصوصمزده بو کیفیته دائر
معلومات مجمله اعطا ایده جکز . لکن
ویره جکمز معلوماته اساس اولمق ایچون
اول امرده بنی نوعنك اتنی یمك حقنده
طبیعتك انواع حیواناته بر درس و یروب
و یرمدیکنی اراشدیرمغه لزوم کوردك .

﴿ یامیاملق حقنده قانون طبیعتك ﴾
ـ احکامی ـ

تفصیله لزوم اولمدیغی وجهله
حیوانات موجوده باشلوجه اوچ نوعه
منقسم اولوب برنجیسنه شائمه « دینورکه
اوت یر وایکنجیسنه « مفترسه » دینورکه
ات یر واوچنجیسنه دخی «سائمه ومفترسه»
دینلورکه هم اوت یر هم ات .
قانون طبیعتك دائما عقلاره حیرت
ویرن احکامندن بریسی دخی بر نوع
حیوان ایچون انواع سائرهٔ حیواناتی
مرزوق ایتمسیدر . هر حیوان کندی بنی
نوعندن بشقه کوچی قوتی یتدیکی حیواناتی
بالافتراس اتنی یر وفقط کندی بنی نوعنك
حتی لاشه سنی بیله اغلب حیوانات یمکدن
امتناع کوستر . برچوق حکما طبیعتك
بو حکمی قاعدهٔ کلیه اولمدیغی درمیان
واثبات مدعا ضمننده اورومجکلر ایله
قورتلرك بر برینی یدکلرینی اتیان
ایلمشلردر .
تاریخ طبیعینك علم حیوانات قسمنده
وقوفی اولنلر ایچون خفی اولمدیغی وجهله
واقعا اورومجکلر ایله قورتلر بر برینی اکل
ایدرلر وحتی اورومجکلرك اركکی دیشیسنی

ودیشیسی ارککنی جاع هنکامی کبی بر برینه الک زیاده ابراز محبت ایتمه‌لری لازم کلان زمانده بیله بر اما بو حال تغذی احتیاجندن نشأت ایتمیوب غضب وتهورله خصمنك جانینه قییق نوعندن عد اولنور که هر حیوانده بوکا دائر امثال کوریله بیلور. اکر اورو محبت مطلقا بنی نوعنك لحم وشحمیله تغذی ایده‌جك اولسه ترتیب وانشا ایلدیکی آغلره بر سبنك دوشمسی ایچون صبحدن اقشامه قدر دیده دوز انتظار اولورمی ایدی ؟ قومشوسی بولنان ماز اوزوجکاره هجوم ایدر ایدی ؛ قورت دخی کذلك تغذیسی ایچون ط غلرده سوزوسوزو قسمت آرار کزرمی ایدی ؟ بچه‌لرندن بریسنی اکل ایدرلر ایدی . حالبوکه قورتلرك یکدیکرینی اکل ایتمسی آزغنلق زمانلرنده تهورله وقوعبولدیغی کورلمکده‌در . بالقلرك بیوکی کوچکنی اکل ایتمسی ایسه بربرینی یمش اولمق اوزره تأویل ایدیله‌مز. زیرا دکز ایچنده‌کی بالقلرك عمومی بر نوعدن عبارت اولمیوب بربرینی اکل ایدن بالقلرك هر بری بر بشقه نوعندندر .

بنی نوعنك انی یمك خصوصنده قانون طبیعتك احکامی اراشدیرلدیغی صره‌ده بعض حکما اطه طاوشانلریله کدیلرك بالذات کندی یاوریلرینی اکل ایتمش اولدقلری صورتنی درمیان ایلمشدر. انجق بو صورت دخی تغذی امیندن ایلرو کلدیکی ویاوریلرینی مجرد سائرلرینك تعرضندن محافظه‌ده عاجز قالدیغی زمان کویا قورتارمق مطالعه‌سیله یدکلری جمهور حکما طرفندن تدقیق وحکم اولنمشدر . حتی بو معناده بر وحشینك اوغلنه پك غریب بر وصیتنی دخی حکایه ایدرلر .

﴿ بر وحشینك اوغلنه غریب ﴾
– وصیتی –

ینکی دنیا جزایری وحشیلرندن بریسی خصماسنه مقابله‌دن عاجز قالنجه اوغلنه توصیه خطابیله « اوغلم بنی بنی ؟ بنی ! بنی ده دشمنلر عزلك الته تسلیم ایده‌جککه بنی که حتی لحم وشحمسنی طو یورمغه خدمت ایتمش وسنك باغر صقلرك دخی بکا مزار اولمش اولسون » دیه وصیت ایلدیکی جزایر مذکوره اهالیسنك دیللرنده داستان اولمغله بعض سیاحلرك واصل سمع اطلاعی اوله‌رق کتابلره قید ایدلمشدر .

﴿ یامیاملقلری تحقق ایتمش اولان ﴾
– بعض اقوام –

طبیعت قانوننده یامیاملغی حیوانات ایچون جبلت اولمق اوزره تسلیم ایدر حکم اولدیغی بوقاروده اجرا ایدیلان تحریبات کبی تدقیقاتله میدانه چیقمش اولدیغنه عینی بك چوق محررلر یامیاملغك عادتا خیالدن عبارت بر شی اولدیغنی یازمشلر وداعیه وآکتن کبی بعض سیاحلر دخی کزدکلری یرلرده یامیاملغی مباح کورن قبائله راست کلمه‌دکلرینی درمیان ایتمشلر ایسه‌ده جغرافیانك ترقیات حاضره‌سی بزه یامیاملری اسملری ورسملریج ومحل اقامتلری وعادت واخلاقلریله برابر خبرویرمشدر .

آفریقاده وآمریقاده وحشیلرك اغلبی
محاربه‌ده غالبا نه اولدوردكلری ویاخود
اسیر آلوب بعده تلف ایلدكلری اسرایی
یرلر . انجق بوصورت برنوع انتقام
سوداسنه حمل ایدیله بیله‌جكدر . یامیاملغك
كویا طبیعی ایمش كبی رواج بولدیغی بر
جزایر بحر اوقیانوسدر كه اورالری فلنك
وانكلیز وپورتكیز وفرانسز مستولیلری
طرفندن بونجه زماندنبری مدنیته ودیانته
دعوت ایدلمكده بولندیغی حالده هنوز
بو عادت وحشیه‌یه برصورت ویریله
مامشدر .

جمله‌دن اول شو حكایهٔ مشهوره‌یی نقل
ایده‌لم كه :

۱۸۱۷ سنه‌سنده برانكلیز فرقتینی
جزایر بحر اوقیانوسدن سوند اطه‌لری
ایچنده اومبای اطه‌سنه یناشوب اودون
تداركی ایچون قره‌یه برصندال ایله اوچ كشی
آدم سوق ایلمشیدی . كیدنلرك اقشامه
قدر عودتلری لازم ایكن عودت ایتمامه‌لری
وایرتسی كون دخی برنام ونشان كوسترمامه‌لری
اوزرینه سفینه‌دن مسلح اوله‌رق یكرمی
اوتوز كشی ساحله چیقه‌رق غائبلری تحریه
باشلرلر . یرده براورمان ایچنده نعشلرینه
تصادف ایدرلر كه بریسی بتون ینلمش
وبریسنك یالكز قبا اتلری قالمش وبریسی
شیشه چویریلان قوزی كبی چویریلوب
حاضر وآماده طورمق اوزره برطرفده
قونلمش .

اشبو سوند اطه‌لرنده یامیاملق ضرورت
الجاسیله وقوعبولمامقده‌در . بلكه اهالیٔ
مرقومه انسان اتنده پك زیاده لذت بولدقلری
ایچون یمكده‌درلر . حتی بعض سیاحلرك
روایاتنه كوره انلر محاربه‌ده آلدقلری اسرادن
بشقه جزایر متجاوره‌یه كیدوب قاریلری
وچوجقلری سرقت ایدرلر وبونلری اقتضا
ایتدكجه كسوب یمك ایچون طوار سوریلری
كبی حفظ ایدرلر ایمش .

یامیاملق هر یردن زیاده نول زلاند جزیرهٔ
جسیمه‌سنده رواجلیدر . جزیرهٔ مذكوره
اهالیسی چفتچی وصنعتكار وتجار وباخصوص
مدنیته پك زیاده مستعد برخلق اولدقلری
حالده ینه یامیاملقدن كیرو طورمامقده‌در .

اوطرفلره سیاحت ایدن بعض جزویت
پاپاسلری دخی آفریقا وآمریقا یامیاملری
كبی مجرد دشمنلری حقنده‌كی كین وغضبلرینی
تسكین ایچون اعدانك اتلرینی یمكده اولدقلرینی
سیاحتنامه‌لرینه یازمشلر ایدی . لكن
صكره‌دن كیدن بعض جزویتلر حقیقت حاله
تماميله وقوف پیدا ایتمشلردر : بونلر تسكین
حرص ایچون دكل عادتا ذوق ولذت ایچون
بنی نوعنی یمكده‌درلر . شویله كه قاریلر
وچوجقلر دها لذیذ اولمق اوزره منتخب
اولدقلرندن اسرا ایچنده بر قادین ویا
برچوجق كوزلجه سمیز ایسه آنی عادتا
قوزی بوغازلر كبی بوغازلرلر . بوحالده
مقتول مدافعه كوسترمك شویله طورسون
« بنی یيوب متلذذ اوله‌جقسكز كاشكی
اولمسه‌ایدی ده بن ده بولذتدن محروم قالمسه‌دم »
دیه یین تحسر ایدرمش . بوغازلندقدن
صكره اصلا قورقو كوسترلیدرك قیمه‌سی
قاورمه‌سی آیریلور و واقشام فامیلیا میاننده

آدم كسيلوب يمسى غابتى بزم ميانمزده
بر بسلى قاز كسيلمش اولمق قدر اهميت
كوستره بيلور .

نول زلاند خلقى اوروپالولرك اتنى بكنمز
« سزك اتكز آجيدر » ديه كندى اتلرينك
وعلى الخصوص همشهريلرى لحمنك جمله يه
فائق اولديغنى جزو بتلره سويله يوب
بوصورتله مفتخر اولورلر ايمش . نول زلاند
اهاليسى طوزى هيچ سومزلر وطوزلى ات
كبى شيلرى يمزلر . بناء عليه بعض
مذبوحلرى باغلايوب آتشه قارشو آصارق
برنوع باصدرمه ياپارلر . جزاير سائره
خلقى ايسه بر محاربه وقوعى وياخود
اطرافدن چوقجه اسرا سرقتى ايله ات
بوزندن زنكين اولورلر ايسه بر طوب كردى
درت پارچه يه آيرارق طوزلارلر وبو احتياطله
برخيلى مدت راحت ايدرلر .

﴿ مدوس فرقتينى خلقنك حيرتفزا ﴾
— بر مجبوريتله مجبورا ولديغى بر ياميالمق —

ياميالمغك بوقاروكى فقره ده كوريلان
صورتى اوستراليا وحشيلرينه مخصوص
اولوب بوقسه بزم عالم مدنيتمزكنده سنك
بوحالى انسانلغه صيغديرميه جقلرى مسلمدر
آنجق بنه بواون طقوزنجى عصرده عقلاره
حيرت ويره جك بر مجبوريت اوروپا خلقندن
فرانسزلر كبى مدنيت عموميه اوغورنده
قانلرينى فدا ايدن بر ملته منسوب برجماعتى
دخى ياميالمغه مجبور ايتمشدر كه وقعهٔ
هائلهٔ مذكوره بوراده برفقرهٔ مخصوصه
طرزنده ذكر ايدلمكه بالوجوه شاياندر .

١٨١٥ سنه سنده يعنى فرانسه ده
بيوك اختلالك وقوعيله كويا امور جمهور
اولاجق كبى سوء ادارەدن قورتيلوب اورته لغه
نظام وبرلديكى بردورده فرانسه نك سنغال
مستملكاتنه والى نصب ايديلان ذات ايله معيتى
مأمورينى وسائر برطاقم يولجيلرى حاملاً
حزيرانك اون بشنجى كونى فرانسه دن
حركت ايدن مدوس نام فرقتين يكرمى بش
سنه دنبرو كومرك كجيلك وسائر رسومات
خدمتلرنده مستخدم بولنان دوروى ده شو
مارى اسمنده براصلزاده بوزمه سى قپودانك
قوماندا سى التنده ويرلشدى . حزيرانك
ايكنجى كونى سن ...به ن كورفزنده
كمى بى ! كوين بورنه اوتورمسيله كرك
يولجيلر وكرك طائفه درت يوز قدر آدم تمام
بش كون تخليص سفينه يه چالشمشلر ايسه ده
قورتارمق ممكن اولمديغنى كورنجه درحال
بيوك برصال انشا ايدرك يوز قرق طقوز
نفر يولجيى بو صاله اركاب ايتمشلر وطائفه
لرى دخى صندالره بنديروب صالى صندالره
ربط ايدرك كورك قوتيله چكديرمكه
باشلامشلر ؟ !....
انجق برمدت بو صورتله چالشدقدن صكره
ساحل سلامته چيقمق اميدى منقطع اولنجه
صندالر پالامارى كسوب ١٤٩ نفر
بيچارەيى انكين دكزده براقه رق كندى
خلاصلرينه خدمت ايتمشلر وصال اوزرنده
قالانلر اللرنده بولنان ارزاقك توكنديكنى
كورنجه بر برندن ارزاق يغماسى ايچون
مقاتله يه باشلامشلر .
ايواه كه هركسك جانى بهاسنه قازانديغى

ارزاق دخی توکندکدنصکره ارتق بربرینی
یمکدن بشقه چاره قالمامش !... مؤخراً
کوریلان بعض فاجع امثلدن اکلاشلدیغنه
کوره اوحالده بیچاره‌لر بینلرنده قرعه آتوب
قربان اولمق صورتی کیمه اصابت ایدر ایسه
انی ذبح واکل ایتمك یولنی بیلیه‌رك معاذالله
تعالی بش اون کشی بالاتفاق بریسنك
اوزرینه هجوم وانی قهراً وجبراً اعدام
ایله لحمنی هرکسه تقسیم ایدرلر ایمش !

ایچلرندن بعض کیمسه‌لر آچلقدن اولمکی
کوزه الدیروب بنی نوعنك اتنی یمکده
اصرار ایتمش . واحتمال که ضرورتك فوق
العاده لکیله برابر معده‌سی ینه قبول ایتمامش .
بو قبیل بیچاره‌لر دخی سائرلر ینه قولایجه
قازانیلور ذخیره بر ینه کچمش !

الحاصل ارکوس استمده بر نقلیه سفینه‌سی
حق طرفندن بونلره تصادف ایتدیکی زمان
۱۴۹ نفر بیچارکاندن یالکز اون بش نفرینی
وانلرده آجلقدن اولوم حالنده اوله‌رق صال
اوزرنده بولوب قورتارمش !..

بو یله برحالده کمینك ایچنده فدای
جان ایدنجه‌یه قدر قالمق وظیفه‌سندن
بولنان قپودان افندی کمال عز واستراحتله
ساحل سلامتی بولمش وطایفه‌لر دخی
قورتلمش ایدی . بو یله یوز قرق طقوز
نفر آدمك بربرینی ینه ینه اون بش نفره
اینجه‌یه قدر عالمده همن امثالی نامشهود
اولان بر وقعهٔ هولناکه مجرد کفایتسزلکیله
سببیت کوسترن برآدمه ذهنکزده نه جزا بوله
بیلورسکز؟ اعدام دکلمی؟ هم ده اشدموت
ایله اعدام . فقط اوزمان قرال بولنان
اون سکزنجی لویی کمال لطف ومرحمتندن
ناشی قپودانك عزلیله اکتفا ایلمش !!....

ایشته بو یله بر مجبوریت خارق العاده
اوزرینه اوروپا مدنیلری میاننده دخی
یامیاملق وقوعبولمشدر .

﴿ یامیاملغی اجبار ایدن بعض ﴾
« اسباب سائره »

یامیاملغی اجبار ایدن سائر اسباب
ایچنده محاربه ومحاصره و یاخود قحط
ناکهانی سببلری الك ایلرویه کلور
اسبابدندر .

تاتارستان قبائلی وعلی الخصوص
قدیم سیتیا اقوامی ایچنده بعض محاربات
مدیده‌ده ذخیره‌سزلکدن طولایی مقتوللرك
اکل ایدلمش اولدیغی تواریخده مقیددر .
قارتاج جنراللرندن مشهور آنبالك ایتالیا
طرفلرنده اجرا ایلدیکی محارباتده شاید
ذخیره‌سز قالمق احتمالنه مبنی عسکرینه انسان
اتی یدرمکی قورمش و بونك ایچون اوجه
بعض تجربه‌لره کیرشمش اولدیغی (تیتلیو)
نام روما تاریخنده مندرجدر . ازمنهٔ
قدیمه‌ده قدس شریف وپارس وسائر
محاصره‌لرنده کورلدیکی وجهله بعض شدید
ومدید محاصره‌لرده اهالی کندی
چوجقلرینی ذبح واکل ایتمش وروسیه‌نك
ممالك شمالیه‌سنده بولنان اقوامك یدی سکز
آی دوام ایدن موسم شتارینك بعض الك
شدتلیلرنده کذلك چوجقلرینی و یاخود
بربرلرینی اکل ایتدکلری دخی خبر
و یرلمشدر .

غایه‌ن نام مورخ حکایه ایدرکه رومانه هر نوع سفاهت واسرافك درجهٔ کماله ایصال ایلدیکی عصرلرده قسوه‌ودنه اکون ویس بوغاز ایمپراطور انسان دخی طاتمشدرکه بایا‌ملغی احسان ایدن اسبابك الك ملعونجه‌سی ایشته بودر . بو بابده الك عجیب وغریب بر ملعنت ارانور ایسه روما کبارندن ودیوس پوللیون کورنورکه بسیله دیکی بیلان بالقلرینی ده کوزل سمیرتمك ایچون بعض اسرایی بوغاز لایوب انلرك انیله بسیلر ایدی .

بعض طب کتابلرنده مطالعه کذارمز اولدیغنه کوره معاذ الله تعالی بر نوع سودا علتی وارایمش که زنك کندی چوجغنی وکرك سائر بریسنی بالکز اعدام ایتمکله قناعت ایدمیه‌رك قانی ایچمك وياخود اتنی چیك چیك یمك ایله تسکین حرارت ایتمکی انسانه تلقین ایلر ایمش !

✤ نتیجهٔ محاکمه ✤

انسانلردن برقسمی حیواناتك جانه قیمش اولمامق ایچون اتك یمك شو بله طورسون یره‌کی قرنجه‌لری بیله ازمامکه چالیشور بر طاقمی یس نفسنك کورلمسی ایچون بیکلرجه قوشلری هلاك ایدرك دیللرندن چوربا یاپدیرر دیکر بر طاقمی ایسه بنی نوعنك اکلنی مباح ایدر . آیا بنی بشر قانون طبیعت احکامندن هانکیسنه انقیاد ایده‌جکدر ؟ نه‌در انسان اولادنده‌کی بو اقتدار که قانون طبیعتك لایتغیر اولان احکامنی دخی هدم ایله عالمك باشنه مسلط وله بیلمك سهولتنی بولمشدر ؟

شو بند مخصوصمزده مأخذ اتخاذ ایلدیکمز آثاردن بریسنك محرری ویرای نام ذات انسانلرك هیچ بر فکر واعتقادده متحد وعلی الخصوص ابنای بشردن بریمسی طوغه‌جق حیوانی طوغمه‌دن اولدورمش اولمامق ایچون بو طه یکی تجویز ایتمدیکی حالده یاخده بولنان دیکر بر انسانك کندی بنی نوعنی یمك اعتقادنده بولنمسی صورتی کبی کمال تضادی دربیش ایدرك ده بس بللی بزم قانون طبیعت دیدیکمز شی انسانلرك کندی خیالاتندن عبارت اولملیدر . یعنی بو قانونك وجودینی انسانلر ظن واستخراج ایتمش اولوب ده حقیقتده قانون طبیعت یوق اولملیدر . انجق انساندن بشقه بر حیوانی قانون طبیعته مخالفت ایدیور کورسه‌م بو حکمی ویره بیلور ایدم . کورمدیکم ایچون حکم مذکوری قطعیا ویرمیورم » دیمك ایسته‌مشدر .

بزدیرزکه افکار بشرده اولان اشبو تضاد قانون مدنیتك تعمیم احکام ایتمامش اولمسندن نشأت ایدر . زیرا قانون طبیعت دینلان شی بزم دستور کبی هر ابواب وفصولی آیریله‌رق بر جلده درج ایدلمش دکلدر . هر احکام واحوالك اقتضای حال ومصلحته ونفس الامر نطبقندن چیقاریلان نتیجه‌لره قانون طبیعت دینلشدرکه انسان ایچون حال ومصلحتك ونفس الامرك اقتضاسی «مدنیت» اولمغله مدنیت تعمیم احکام ایتدیکی زمان افکاره اتحاد کله‌جکی واوزمان یامیاملغك

انسانیت شانی اولمدیغی جزایر مذکوره خلقی دخی اکلایه جغی بدیهیدر .

بونك الیوم برنجی مثالی اوروپا خلقیدرکه بوندن اوچ عصر مقدم خداوندکار ولایتی قدر بر پرده درت بش ملت ویا جماعت ساکن اولوب ایچلرندن هیچ بریسنك اخلاق واطواری دیکرینه بکزه مامکده ایکن الیوم عموم اوروپا عادات واخلاقجه ملت واحده ظن ایدیله جك قدر اتحاد ایلمشدر .

(نهایت)

﴿ روسیه ایمپراطوریچه سی مشهور قاتریناك مشاهیر حکمادن دالامبره کندی انشاسی وخط دستیله یازمش اولدیغی برمکتوبك حرفیاً ترجمه سیدر ﴾

(بومکتوب پارس اقادمیاسی اعضاسنك کمال تحسین ایله اقادمیا سجل مخصوصنه قید ایلمش اولدقلری براثر برکزیده اولوب وجه تحریری حقنده شو برقاچ سوزی سویله مك لازم کلمشدر)

دالامبره مشهور بیوك فره دریق طرفندن برلینه دعوت حقنده فوق العاده اظهار مآثر حرمت ورعایت ایدلمش ایکن حکیم مشارالیه برکوشه ده اقامت ایتمکی یالکز کندی افکار حکمیه سیله اشتغال دکل خیال محنده بیله غدای روح عد ایلدیکی ماد موازل دستپاس نام وکلبه سنك عشقیله مشغولیت ارزوسنه مبنی ترجیح ایلدیکندن حتی برلینده دخی طوروب اوتورهمامش ایدی . اوارالق پارسده مقیم روسیه ایلچیسی قونت سالتیقوف ایمپراطوریچه قاترینا طرفندن الدیغی امر اوزرینه مشارالیهك اوغلنی اوقوتوب تربیه ایتمکدن بشقه هیچ برایشله مشغول اولمامق شرطیله وسنوی کندیسنه یوز بیك فرانق ایراد تدارکی صورتیله حکیم مشارالیهی پترسبورغه دعوت ایلمدی . آنجق والامبره نك بودخی کوزنده اولمدی . کیفیت ایلچی طرفندن ایمپراطوریچه یه عرض اولندقده قاترینا شاید کندی طرفندن طوغریدن طوغری یه برمکتوب یازار ایسه حکیم مشارالیهك استحصال رضاسنه مدار اوله جغی ملاحظه سیله شومکتوبی یازمشدر .

(صورت مکتوب)

موسیو دالامبره !

اوغلمك تعلیم وتربیه سنه همت ایچون پترسبورغی تشریف حقنده ذکر اولنه رق وقوعبولان تکلیفك ردینه دائر ویردیککز جوابی مشعر سنیور اودارك یازدیغی مکتوبی اوقودم . سزك کبی برفیلسوف ایچون بودنیاده شرف وسعادت نامی ویریلان حاللری رد ایتمکله نه متضرر ونه ده متأسف اولمیه جغکزی اکلارم . سزلك کوزیکزه بونلر هیچ کورینه جکنی بیلور وبوفکرده بنده سزکله برابر اولورم . اشیایه برنقطهٔ نظردن باقدقجه عالمده بوقدر مدح وستایشه مظهر اولمش بولنان

قرالیجه قرستینك [١] معاملاتنی پك کوچك کورور و بحق تعییب ایدرم . فقط قوجه برملتك تربیه‌سی ایچون طوغمش اولمق ویاخود دعوت ایدلمش بولنمق وصکره بو وظیفه‌یی رد ایتمك ظن ایدرمکه بورککزك ارزو ایلدیکی برایلدیکی ایتامك صورتنی التزام ایلمك دیمکدر .

سزك حکمتکز مطلقا انسانیت اوزرینه مبنی بولنمق لازمدر . اویله ایسه شونی حکم ایتمه‌کالکمه مساعده بیوریکزکه بو حالده سزدن استنیلان برخدمتی ایفا ایتامك اساس مقصده مخالفت دیمك اوله‌جقدر . سزك عفت وصلاح حالکزی پك رعنا بیلدیکم ایچون ایتدیککز رد معامله‌سنی کبر ونخوته حمل ایتمم . بومعامله‌نك سببی یالکز راحتی وراحت‌لك ایچنده افکار شاعرانه ومعاملات محبانه ایله اشتغالی پك زیاده سومکزدن عبارتدر . فقط بونك نه ضرری وار؟ دوستلریکزی دخی برلکده کتوریکز. کرك سزك وکرك انلرك راحتی ایچون بکا دوشن وظیفه‌لری حسن ایفاده قصور ایتمیه‌جکمی وعد ایلرم . حتی ظن ایدرمکه بوراده اورادن زیاده اسباب راحت ویاخصوص حریت بوله‌جقسکز ؟ پروسیا قرالنك الحاح وابرامنه قولاق آصمیکز . کندیسنه بورجلو اولدیغکز شکران دخی سزی منع ایده‌مامليدر . پروسیا قرالنك اوغلی بوقدر . بنم ایسه اوغلمك تربیه‌سی یورکمده بریوك بردرد اولدیغندن سزه احتیاجم پك زیاده‌در . حتی بو احتیاجك اجبار یله تشریفکزی زیاده‌جه استعجال ایدیورم . مقصد اوزرینه بوقدر سوز سویلدیکمدن طولایی عفو یکزی رجا ایدرم . بو حالك یالکز نه قیرات وقیمتده اولدیغکز عندمده لایقیله تقدیر ایدلمش بولندیغندن نشأت ایلدیکنه دخی امین اولکز .

امضا

قاتریتا

[١] فضل وحکمتله مشهور اوج قرالیجه‌سی اولوب انجق قاترینانك بو سوزندن بزجه برمعنا چیقاریله‌مز . بر مسئله‌ٔ معینه اوزرینه بحث ایدیور دیمکدر .

﴿ ذیل ﴾

بومکتوبده رسیده‌ٔ نظر مطالعه‌م اولان آثار یکزك ویزدیکی حسیات اوزرینه اداره‌ٔ لسان ایلدم . بوحسك شمدی عکسنی اثبات ایتمزسکزیا ؟

بومکتوب دخی یالکز پارس اقادمیاسجلنه قید اولنمقدن بشقه برنتیجه حاصل ایتمدی « والامبرینه پترسبوغه کتمدی » .

حکیم مشار الیهك بومعامله‌سی نظر حکمتله محاکمه ایدیله‌جك اولور ایسه استغرابی موجب اولور . زیرا برحکیم ایچون بوکبی بر دعوته اجابت اوقدر اغر بر یوکده دکلدر . اشبو عدم اجابت مؤخرا حکمدارك نظرندن دوشمك ویاخود حشمندن قورقمق مطالعه‌سنه مبنی ایسه بو مطالعه مداهنه دن بشقه مزیتلری اولمیانلره مخصوصدر .

زیرا بر حکمدار طرفندن اویله بر

معامله كورمك برحكیمك نه قدر بنده نقصان ویرر ونه ده تأسفی مستوجب اولور .

یوق اكر دالامبره پولتیقه‌جه برفكره مبنی كیتمدی ایسه اوحالده فیلسوفلغی تسلیم الدن كلمز . زیرا فیلسوف اولان آدم ایچون حكمدارلری وياخود پرنسلری بربرندن آیری غیری طوتمق لایق دكلدر . فیلسوف كندیسنی بنی نوعنك تربیه‌سیله موظف بیلمك لازم ایكن روسلری المانلردن المانلری فرانسزلردن تفریقه نه لزوم كورور ؟

احتمال كه مشارالیه كندی كندیسنی حكیم عد ایتمدی . حتی آغزندن بویله برلاقردی دخی صادر اولمدیغی متواتردر . شویله كه :

مادموازل دسپیناس ایله بركون مصاحبه‌یی معاشقه‌یه چویردكده قز كندیسنه « جانم سن فیلسوف برآدمسك سنك ایچون بویله عشقله علاقه ایله زمانی اسراف ایتمك یاقیشورمی ؟ » بوللو برلطیفه ایدر بوكا مقابل دالامبره دخی « بن سكا نه وقت حكمتدن عرفانمدن بحث ایتدم ؟ بنم شوریده حال برآدم اولمقدن بشقه هیچ برشی اولمدیغمی دها حالا حالمدن اكلامدكمی » دیر .

فقط كندیسی پك بیوك حكمادن پك زكی كاتب وشاعر برآدم ایدی . انشاالله برارالق ترجمهٔ حالنی واو مناسبتله بیوك فره‌دریقك دخی كندیسنه یازمش اولدیغی برمكتوبی مجموعه‌مزه درج ایدرز .

﴿ اطلاع بشرك حدودی وولتردن ﴾

– عیناً ترجمه‌سی –

بركون نوتونه سؤال ایلدیلر كه « جانك ایسته دیكی وقت نه حكمته مبنی یورویه بیلورسك ؟ » كذلك سؤال ایلدیلر كه « قوللرك واللرك نه حكمته مبنی مرادك وجهله حركت ایدرلر ؟ » بو ایكی سؤاله نوتون مردانه جواب ویردی : « بیلم »

تكرار سؤال ایلدیلر كه « باری سن بیلدیزلرك سیر وحركتلرینی پك لایقلی بیلمك دعواسنده‌سك سویله باری یلدیزلر شوطرفه نه حكمته مبنی حركت ایدیورلرده بوطرفه نیچون حركت ایتمیورلر ؟ » اوحق شناس فیلسوف بنه شوجوابی ویردی : « بیلم »

دكزلرك صویی مجرد تعفن ایتمامك حكمته مبنی طوزلانمش اولدیغنی اعلان ایدرلر جزرومد كیفیتنك لیمانلریمزه كیلریمزی صوفق ایچون اولدیغنی كشف ایلیانلر اولكی اعلانلرندن زیاده ایكنجی بیانلرنده محجوب اولدیلر موشجروك دخی بویله برسهوه دوچار اولمشیدی .

شمدی یه قدر بركیمسه خبر ویره بیلدی می كه برالشده قلان اودون پارچه‌سی مرور زمانله نه سبب وحكمته مبنی كومور حالنه منقلب اولمقده‌در ؟ كرچك اوزرینه

صوغوق صو دوکولدیکی زمان آتش کبی یانمسی نه قانونه تابع اولدیغنی میدانه قویان بولندیمی ؟

حیوانلرك یورکنده اولان حرکاتك قانون اولیسی هنوز طانندیمی ؟ کائناتك تولد وتناسل عمومیسی نصل جریان ایلدیکی بلنندیمی ؟ بزه حیات وافکار وقوای حافظه نك نره دن کلدیکنی کیم خلیا ایده بیلدی ؟ اشیای موجوده حقنده کی معلوماتمز بونلرك اوزرینه اللرینی سورن چوجقلرك الدقلری معلوماتدن نه قدر زیاده در ؟ .

بره آندیغمز بر بغدای دانه‌سی اوراده نصل بر قوت و حرکت مقناطیسیه ایله نشوونمابولوب بر بوروحانه کیردیکنی نره‌دن اوکرنه بیلورز ؟ ایکیسی بر برینه یقین بولنان ایکی اغاج بر زمین اوزرنده بولندیغی حالده اوزمین شو اغاج اوزرنده بر الما یتشدیروب شو دیکر اغاج اوزرنده نیچون بر کستانه حاصل ایدر ؟

برچوق حکیملر « بن نه‌یی بیلیرم ؟ بنم بیلمدیکم نه واردر ؟ » دیرلر اما مونتن نام حکیم « بن نه بیلهیم ؟ بنم بیلدیکم نه‌درکه ؟ » دیر ایدی .

سنی مرحتسز مقررسنی ! سنی یالکز لفظاً مربی اولان شارلتان سنی ! کندی کندینی یالکز کورنده اطلاعنك حدودینی می آرارسك ؟ بیلمش اول که اطلاعکك حدودینی برونکك جزاسی تحدید ایدر .

﴿ مقابله ﴾

وولترك پارمق باصدیغی اعتراض نقطه‌لری الحق پك بیوك شیلر اولوب حتی بونقطه‌لر یالکز کندیسنك دیدیکی قدرده دکل کوکده‌کی یلدیزلر قدرچوقدر . آنجق بوبابده اعتراض ایتمك ایسته‌دیکی حکما کندیسنه مقابله جواب تدارکنده اظهار عجز ایتمزلر . ایشته از جمله ویره جکی جوابلردن بعضیلرینی برشوصورتله تصویر ایده‌لم .

﴿ حدود اطلاع نیچون طاردر ﴾

انسان قسمنده وولترك ایسته دیکی یعنی اشیانك ماهیتی وانقلاباتك اسباب حقیقه سنی بیله جك قدر معلومات اکتسابنه طبعاً اقتدار یوقدر . اشیانك حقیقت ماهیتی طانیمق حکمت طبیعیه فنیله اوله میوب اورته یه برحقیقت فنی چیقارمغه توقف ایدر . حالبوکه ینه حکمانك دیدکلری کبی طبیعت دنیلان شی جناب باری تعالینك ید معنوی اجراسی ایسه اوحالده حقیقت طبیعتی بیلمك طوغریدن طوغری یه ذات واجب الوجودی بالذات کورمکه چالشمق دیمك اولورکه بوهمت آرقه‌سی صره موجودلق حیوانلق انسانلق دائره‌سنك خارجنه چیقمق ایجاب ایدر انسان ایسه کمال عرفانیله برابر عادتا برنوع حیوان یعنی بوعالم موجوداتندن معدود بر وجوددن عبارتدر .

اما دنیله جك که « انسان بودرجه یه نیچون واصل اولیور ؟ » بوسؤاله شوصورتله جواب ویریلورکه :

بداهة قبول اولنور که هر کسك محاکمه سی حسی درجه سنده در . انادن طوغمه بر کورالوانك وصاغر اصواتك ماهیتلرندن خبردار اوله مز و بونلر اوزرینه ادارهٔ افکار ایده مز . بزم طبیعتك و یرمش اولدیغی قوتلر ایسه شمدیکی معلوماتمزی اکتسابه بیله کافی دکل ایدی . چونکه کوزلریمز بر پردهٔ استتار آرقه سنده بولنان اشیایی کورمك شویله طورسون براز اوزاقجه یاخود کوچك اولان شیلری ده کوره میورز . دها غریبی شوکه اوزاق وکوچك اولان شیلری کورمدیکمز کبی یقین و یا بیوك اولان شیلری ده کوره میورز مثلا پیلدیزلر پك اوزاق اولدیغی ایچون کوره میورز . پیره نك کوزینی ده کوچك اولدیغی ایچون کوره میورز . کذلك هوای نسیمی بزه پك یقین وکرهٔ ارض ایسه نظریمزده پك اوزاق اولدیغی ایچون کوره میورز . بر اشبو حس باصره مزه قوت و یرمك ایچون دوربین وخوردهبین کبی آلتلری بولمق و پك یقین اولانلری اوزاق و اوزاق اولانلری یقین و بیوك اولانلری کوچك وکوچك اولانلری بیوك فرض ایدر قاعده لر قویمق ایچون نه قدر عصرلر چالشدق ؟

بوندن بشقه عمریمز دخی ماهیت اشیایه وقوف پیدا ایچون ایدیله جك تجربه لرك ایفاسنه کافی دکلدر . بر التنده قالان اغاجك مرور زمان ایله کومور اولمسی حکمت حقیقیه سنی انسان نصل اوکرنه بیلور که « مرور زمان » دیدیکمز وقتك مدتی بزم عمریمزك دکل حتی عصر مدنیتمزك عمرندن بیکلرجه قات زیاده در . بز بعض انسانلر ایسه عرفانمزی توسیع ایچون عمر بشری اوزاتمغه لزوم کوردکده خط و کتابت ایجاد ایدرك برقاچ بیك سنه دنبری یچن انسانلرك عمر ینی کندی عمریمزه وآنلرك تجربه سنی ومعلوماتنی کندی تجربه ومعلوماتمزه قاتدق .

الك بیوك و مهم جهت شوکه طبیعت و موجوداتك الك چوغنی بزدن مستور براقمشدر . بر طبقات ارضده بولنان معدنیاتك وجودینی کیمدن خبر آلورده آرار ایدك ؟ خبر الدقدن صکره دخی هانکی آلت طبیعیه مز ایله حفر ایتدك ؟ وولتر ایسه حیات افکار و قوای حافظه دنك ماهیتنی صوریور . بزم عالم وجود ایچنده موجودیتنی اصلا حس ایتمیوبده یالکز آثارینی کوردیکمز شیئك ماهیتنی نره دن بیلورز ؟

﴿ طار اولان اطلاعی نقدر آچه ﴾

— بیلمشز —

بوقاروکی فقره ده کوسترمش اولدیغمز عجز ونقصان بزی او قدر اقتدارسز براقشدر که ضیا الکتریق حرارت صدا فلان کبی اورته ده وجودی کوریلان شیلرك بیله ماهیتلرینه اطلاعمزی ایصال ایده مامشمز . بوکون ضیانك « برجسم ضیا پاشدن یکدیکرینی ولی و تعقیب ایدرك ظهور و انتشار ایدن ذرات مضیه » دن بشقه برشی اولدیغنی بیله میورز که شو تعریف ایچنده کی « ذرات مضیه » بنه مبهم قالیور . کذلك الکتریق ایچون « برجسم اوزرنده دلك ایله پیدا واجسام ناقله اوزرنده جریان ایدن سیاله در » دیه بو سیاله نك

مایه‌سی نه اولدیغنی خبر ویره میورز . حرارت ایچون ایسه مایه‌سی نه اولدیغنه دائر برشی سویله میوبده «صدا حقنده «اجسامك بالاهتزاز هوای نسیمی بی تموج ایتدیرمسیله قولاقلره واصل اولان تأثیر» دیه بتون بتون بورومه دن برسوز سویلیوب ماهیتنی ترکیورز . ایشته بونلر وولترك دها زیاده بر اهمیتله تعیین ایتمسی لازم کلان اعتراض نقطه‌لریدر . لکن بز برشیئی ایجاد ایتمك اولا آلتنی ایجاد ایتمکه متوقف اولدیغی قاعده‌سیله کشفیات فنیه خصوصنده کرك اعضای وجودمزدن عبارت اولان آلتلری وکرك کرچکدن ادواتی بوله بوله شو یوقاروده تعداد اولنان اجسامك قوتلری سرعتلری صورت انتشارلری وسائره‌سی حقنده «لایتغیر قانونلر بولدق وتعبیر آخرله بو بابده «طبیعتك کندیلرینه تعیین ایتمش اولدیغی قوانین طبیعیه‌یی کشف ایلدك . ظنمزه قالور ایسه انسان قدر عاجز بر حیوان ایچون بوقدر موفقیت آز دکلدر .

اوت ! وولترك دیدیکی کبی نوتون جانی ایسته دیکی زمان نه حکمته مبنی یورودیکنی وقوللری واللری نه حکمته مبنی مرادی وجهله حرکت ایلدیکنی بیلمزایمش . فقط جانی ایسته دیکی زمان یورومك النده اولدیغنی وقوللری واللری ایسته دیکی کبی حرکت ایده جکنی بیلور ایمش یا ? بونك سبب وحکمتنی بیلمك بونلری یارادانك وظیفه‌سیدر . وقوع حالی بیلمك ایسه انسانلرك بورجیدر . کذلك یلدیزلرك بوطرفه حرکت ایتدکلرینی بیلدیکی حالده نیچون شو طرفه حرکت ایلدیکنی بیلمزایمش . تمام ! نوتونك اکتساب ایده جکی معلومات یالکز یلدیزلرك هانکی طرفه حرکت ایتدکلرینی بیلمك ایدی .

اودون پارچه سنك مرور زمانله نه حکمته مبنی معدن کوموری حالنه کیردیکنی انسانلر بیلیور ایسه «اودون پارچه سنك بر النده مرور زمانله کومور حالنه کیردیکنی بیلیورلر یا ? بونی ده بیلمامش اولسه ایدیلرمی کامل اوله جقلر ایدی ? کرچك اوزرینه صو دوکلدیکی زمان آتش کبی یانمسنده کی حکمتی بیلیورلر اما بر طاش یاقارلر ایسه کیرج اوله جغنی صکره اوزرینه صو آتارلر ایسه تکرار فقرفقر قینامغه باشلایه جغنی کشف ایتمشلر .

کائناتك تولد وتناسل عمومیسی حقنده کی قانونی بیلمك اقتدارمزك خارجنده ایسه بو بابده عناصر متنوعه ومتعدده‌نك نه قدر دخللری اولدیغنی کشف ایتمك دخی اقتدارمزك خارجنده ایکن کشف ایتدك . بو کشفمز سایه‌سنده دکلیدر که ایکی اغاجدن بریسی عناصرك بر تأثیریله کستانه ودیکری دیکر بر تأثیریله بر الما یاراتدیغنی اکلادقدن فضله اکر بر آغاجی دیکرینه تلقیح ایتسه‌ك طبیعتنی تحویل ایده بیله جکنی بیله بولدق .

ایشته بز اطلاعمزك حدودینی بوقدر توسیع ایده بیلدك . اما وولتر دیبور که حدود اطلاعمزی برونمز تحدید ایدر ایسه ده اطلاعمز برونمزدن ایلرو کچمز ایمش . قبول ایتدك . فقط اوده قبول ایتسون که سعیمزدن اول حدود اطلاعمز برونمزدن دها

كیروده ایش‌ده آنی برونمزه قدر بز توسیع ایتمشز . كندی همتزله توسیع ایتمشز .

﴿ اطلاعمز دها زیاده توسیع ﴾

— ایدیله‌مزمی —

بز وولتر قدر عالی فكرلی اولسه‌ ایدك اطلاع نوع بشرك حدودی پك طار اولدیغندن طولایی نوع بشری تزییف ایله اسراف اوقات ایتمیوب بلكه بو طار حدودی دها زیاده توسیع میسر اولوب اولمیه‌جغنی اراشدیراق اولبابده ابنای نوعمزه هیچ اولمز ایسه بر سررشتهٔ امید ویرمكله اولسون خدمت ایتمش اولور ایدك .

مع هذا وولتر قدر عالی فكرلی حكیم دكلز دیه بویله بر خدمتدن كندیمزی محروم ایتمكه نه دن مجبورز ؟ هركس اقتداری قدر دوشونه‌جك دكلمی ؟ هركس اقتداری قدر دوشوندیكنی اورته‌یه قویمقده حر دكلیدر ؟ قبول وعدم قبولنده ارباب مطالعه حردر .

بز دوشونیورزكه عالمده اختراعات وكشفیات جدیده آلت سایه‌سنده میسر اولیور . حالبوكه آلت آلتلری ایجاد ایدییور . همده كوچك آلتلر بیوك آلتلری ایجاده آلت اولوب بیوك آلتلر دخی دها جسیم اختراعاته آلت اولیور . اویله ایسه كیده كیده اك بیوك آلتلر ایجاد اولنه‌رق بونلرله دخی اك بیوك اختراعاته موفقیت خصولنی خلیا ایده‌بیلمكه مجاسر اوله‌مزمیز ؟

بز ایسه شو دستوری یالكز مادیاته تطبیق ایله اكتفا ایده‌میورز . معنویاتی دخی بو كا تطبیق ایده‌بیلورز دیورز . معنویات دیدیكمز شیئك دیانت اولمدیغنی قید ایتمكه مجبورز . بحثمز او جهتك بتون بتون خارجنده در . بو تعبیردن مرادیمز حكمت طبیعیه فوقیدر . مثلا حواس بشریه‌دن برحس اوزرینه ایدیله‌جك بحث كبی .

فن تشریح هنوز شمدیكی قدر مكمل دكل ایكن حكما حس باطنی‌یی قلبه اسناد ایدرلر ایدی «قلب اقلیم وجودك پای تختیدر» دیه شاعرانه وكاتبانه سوزلر دخی سویلرلر ایدی . حالبوكه صكره علم تشریح رازدها اكمال ایدیلنجه اقلیم وجودك پایتختی قلب اولمیوب دماغ اولدیغی میدانه چیقدی حتی مدققین كرام حواس ظاهره وباطنه‌نك دماغه مواصلتنه یول آچارسیكرلرك اوزرنده حس دنیلان شیئك برنوع بخار ویاخود نسیم آسا محیط اولدیغنی درمیان ایلدی .

دیمك استرزكه حس وافكار وقوهٔ حافظه‌نك موردی حكمتی فلانی حقنده وولترك ایتدیكی سؤاله جواب ویره بیلمك ایچون اكتسابی لازم كلان معلومات عالیه‌نك آلتی علم تشریح اولوب بو آلت بیودكجه مختراعاتی بیویه‌بیویه وولترك دیدیكی درجه‌یه وارا بیلمسی تخیل اولنور وسائر خصوصاتده دخی بو نسبت یوریدیله بیلور .

اما اطلاع بشره بو قدر وسعت نه زمان كلور شمدیكی وسعتی نصل ونه زمان

حاصل اولمش ایسه دها زیاده انسانی
اوصورتله حاصل اوله بیلور.

﴿ نتیجهٔ کلام ﴾

اطلاعی حدودینك طارلغندن طولایی
وولترك نظر استخفافله تزییف ایلدیکی
بنی بشر «وجودی چپلاق ایکی آیاق اوزرنده
یورور بالطبع کور لاف سویلر، مسکین
حقیر عاجز برحیواندر فقط مجرد همتی
سایه‌سنده موفق اولدیغی کشفیات
وبو کشفیات اوزرینه مبنی بولنان معلومات
قاصرانه‌سنه مغرورا کندیسنی سائر
حیوانلردن بالاتر بولمقده‌در» اکر بودعوای
تفوقده حق یوق ایسه آنی درمیان ایتملی.
انسانلغك دها فوقنه چیقوب ده طبیعتله باش
باشه ویره‌رك «سن بونی نه حکمته مبنی
بویله یاپدك؟» دیه بلا واسطه استجواب
ایده‌مدیکی ایچون تعییبه محل یوقدر
ایمدی وولتره شو یولده بر مقابله ایدیلور
ایسه آیا بو مقابله مسموع اوله‌مزمی؟

﴿ نورسیدکان اطفال ﴾

(برذات طرفندن غایت نوزمین اوله‌رق قلمه
آلنمش مقالهٔ لطیفه‌در)

انسانسکز یا؟ البته احبابه محتاجسکز.
هم‌ده نه قدر محتاجسکز یا! طبعه ثقلت
ویرمیه‌جك کوکل اکلندیره‌جك احباب
بولمق وبولدقدن صکره انلری الدن قاچیرمامق
ایچون برخیلی فدکارلق دخی اختیار ایدرسکز.
احبابه محتاجسکز احباب ارارسکز آیا
نورسیدکان اطفال ایچنده دخی احباب
ارادیغکز وارمی؟

(اعصار قدیمهٔ جاهلیتدن بو عصر
مدنیته برپادکار ملعنت قالمش اولان عادت
ملعونهٔ معلومه اوزرینه افتتاح کلامزدن
بشقه برمعنا استنباطنه کیتمه‌ملی. زیرا
بند مخصوصمزك نتایجی مطالعه ایدیلور
ایسه محجوبیت درکاردر)

شوحاله کوره نورسیدکان اطفال ایچنده
احباب ارامغه محل یوق اولدیغنه‌می ذاهب
اولدیکز؟ بو ذهابکزك یاکلش اولدیغنی
سزه اثبات ایده‌بیلورز.

احباب اتخاذ ایده‌جککز ذواتدن نه امید
وانتظارده‌سکز؟ برنجی مرتبه‌ده صدق
وخلوص بکله‌مزمیسکز؟ یا برسزه برصنف
احباب کوسترر ایسه‌ك که جوهر اصلیلری
صدق وخلوصدن عبارت اولوب انسانلق
شاننه کوره یابانجی عد اولنان وصدق
وخلوصك ضدی وعکسی بولنان خصائل
هنوز اوجوهره قاریشه‌رق قیراطنه خلل
کتورمامشدر؟ بو صنف احبابی قبولدن
سزی کیم منع ایدر؟

ایشته اوصنف احباب نورسیدکان
اطفالدر که اولا احباب اولدقلری ذواته
اصلا مداهنه ایتمزلر. چونکه مداهنه
نه اولدیغنی هنوز بیلمزلر. سزی سورلر
ایسه یالکز کلورلر. سومزلر ایسه سمتکزه
بیله اوغرامزلر. صدق وخلوص انلرده
اوقدر برکمالدرکه سزکله برکره احباب
اولورلر ایسه بومحبتلرینك تأثیراتنی اق

صقاللی اولدقلری زمان بیله بیوکلرنده حس ایدرلر . برکیمسه‌نك حدی وارایسه سزکله احباب اولان اطفال حضورنده سزك علیهکزده سوز سویله سون ! انلر بیوکلر کبی ملاحظه دنیلان برسائقه ایله طریق مسکنته هنوز اایاق آتمامش اولدقلرندن احبابی بولنان ذوات علیهنده سوز سویلندیکنی ایشیدر ایشتمز اولانجه قوتلریله درحال مقابله‌یه جان آتارلر . حتی مغلوب قالدقلری زمان شدت غضبلرندن هونکور هونکور اغلیانلری دخی بولنور . بوقدر خالص صادق احبابی براقوب ده درونلری غل وغش ایله مملو اولان حریفلری اختیار وترجیح ایدرسکز؟ اول حریفلرکه بوکون بوراده سزه «مرحبا» دیدکلری حالده یارین بشقه برده علیهکزده سویلنان سوزلره اشتراك ایدرلر ! اول حریفلرکه بلکه‌ده سزکله اصلا احبابلقلری اولمدیغی حالده مجرد ارالقده بروقت کچورمکه مدار اولمق ایچون سزی زیارت ایدرلر .

احبابلق ایچنده بر امید اولسه دخی چوجقلرك امیدی بش اون پاره‌لك برحاجی یاتمز ویاخود یکرمی پاره‌لك برقره کوز ایله حاصل اولور . هم بویله برامیدی حاصل اولنجه اطفال اوقدر سوینورکه بر بیوك ادمی سوندیرمك صحیحاً ممکن اوله‌مز .

احباب اتخاذ ایده‌جککز ذواتدن نه امید ایدرسکز؟ سوزیله صحبتیله غمکزی فرحه تبدیل ایتمك ودردیکزه اورتاق اولمقمی؟ حالبوکه بیوکلرله احباب اولدیغکز زمان اوسزی کندی دردینه اورتاق ایدرك سزی برقاتده‌ها دردلی ایلر . نورسیدکان اطفالك ایسه دردی بوقدرکه سزی‌ده اورتاق ایتمکه چالشسون . چوجغك الك بیوك دردی قفسدن اوچوب قاچمش اولان قوشیدر . بوضرر ایسه تلافیسی پك قولامافاندن اولمغله چوجغك اودردی دخی برطرف ایلدککدنصکره ارتق فرحلریله سرورلریله کوکلکزی کوز یکزی اچار .

براختیارله نیچون احباب اوله‌یم که بکا دائما اولومك یاقلاشدیغندن بحث ایدر دنیاده هیچ بر ذوق ولذت اولمدیغنی اثبات وتأمینه چالیشور طورر . برچوجقله احباب اولورم که هنوز اولوم دنیلان قورقنج حال خیال وخاطرنده بیله بوقدر عمرینی صرف لذت محض سعادت اوله‌رق تلقی ایدوب دنیاده کولوب اوینامقدن ذوق وصفادن بشقه هیچ برشیئه صرف ذهن ایتمز .

نورسیدکان اطفالدن اعلا احباب اوله‌بیلورمی که سزك حضوریکزده کیمسه‌یی فصل ایتمز . فصل ایده‌جکی بررفیقی اولورایسه آنی کندی یوزینه قارشو دخی فصل ایده‌جك قدرسربست وطوغریدر . سزك حضورکزده سزه کندیسنی برقات دها سودیره‌جك طورلردن بشقه هیچ برطورده بولنمز . سربستدر . مطیعدر . معصومدر . شندر . دنیاده اویونجقلرندن بشقه برشیئه مالك اولمدیغی حالده انلردن بشقه هیچ برشی ارزوسنده‌ده دکلدر .

نورسیدکان اطفال انسان ایچون اویله

برصنف احباب اولور كه بادئ امرده سزك
طبعكزه پك ده موافق كلمیه‌جك اولسه‌لر
بیله كندیلرینی ایسته‌دیككز حال ووضعنه
پك قولای صوقه بیلورسكز . بونلروارایكن
معند دعوای باطلنده مصر خود پسند
بیوكلری نه ایچلی ؟

فقط كوریلیوركه (زمانه مزده
دیه‌میز) مملكتمزده اطفالك حائز اولدقلری
اهمیت طانیمیور . كندیلری هركس عندنده
نظر استخفافله كوریلیور . نیچون ؟
چوجق اولدقلری ایچون ؟ یاچوجقلق
انسانلق ایچون نقصانمی عد اولنور ؟
چوجق سزك لسانكزی بیلیورمی ؟ بیلیور
ایسه اوكرنه مزمی ؟ چوجق سزك
دوشوندیككزی دوشونمیورمی ؟ دوشونمیور
ایسه دوشونمكه مستعد دكلیدر ؟

چوجقلری نیچون نظر استخفافله
كورملی كه اخلافمز انلردر . بروقت صكره
مملكتمزده انلر بابا اوله‌جقلر . وطنك باباسی
اولمق ایچون بیومكده بولنان برچوجقله وطنك
بابالری بولنان ذوات نیچون احباب
اوله‌میورلر ؟ احبابلقدن نه بكلنیور ایسه
چوجقلر بونلرك جمله‌سنی همده مع زیاده
حائزدرلر .

اوروپایه كیده‌جك اولسه‌كز
كورورسكز كه طقسان یاشنده‌كی برآدم
طقوز یاشنده برچوجقله احباب اولوب حتی
چوجغه « دوستم » دیه خطاب ایدر .
سز بو اختیارك عقلنه می شاشارسكز ؟
صكره اوده سزك عقلكزه شاشار . زیرا
اختیار چوجغه « دوستم » دیه خطابله
انكاه احباب اولدیغی زمان
كندیسی نا طقوز یاشنده‌كی سعادتحالنی
خاطره كتوره‌رك ملككلر كبی كچوردیكی زمانك
لذتنی تجدید ایلدیكی مثلاو چوجغی دخی
دها طقوز یاشنده ایكن طقسان یاشنده‌كی
بابالر منزله‌سنه چیقاروب عمر بنك صوك
فصلنده كوره‌جكی حالی اكا ایلك فصلنده
كوسترمش اولور .

بوراده مقصدیمز چوجقلر ایله احباب
اولمغی توصیه دكلدر . زیرا بزده بوفكر
هنوز اویانمامش اولدیغی جهتله شمدی
ایدیله‌جك توصیه عبثله او یویان آدمه امر
ویرمكه بكزر . بز نورسیده كان اطفال
حقنده او یومقده بولنان افكاری ایلك دفعه
اوله‌رق بویله برسس ویردك . ارباب قلم
صدای مذكوری تكرار ایده ایده افكار
تمام اویاندقدن صكره چوجقلر حقنده
ایدیله‌جك توصیه‌لر اوزمان تماميله قبول
ایدیلور .

خ . ر

❊ قرق انبار طرفندن علاوه ❊

ـ ملاحظه ـ

صاحب ورقه‌نك فكرینی تشریح ایده
بیلمش اولمق ایچون شوقدر دیرزكه :

مملكتمزده وسط حالده بولنان فامیلیار
اطفالندن اون اون درت یاشنده برچوجغه
« كیفیكز ایی می افندم ؟ » دنیلدیكی زمان
برغزال وحشی كبی انسانك یوزینه الیق
الیق باقوب قالمسی بزده چوجقلرك بیوكلر

عندنده نظر استحقار ایله کوریلوب
کندیلرینه او زمانه قدر احبابجه برلقردی
سویلنمامش اولمسندن واوروپاده سکز یاشنده
بر چوجغه بویله بر سوز سویلنه جك اولسه
« الله عمرلر ویرسون افندم سایهٔ لطفکزده پك
اعلایم » کبی غایت نازکانه بر مقابله دن
بشقه کلوب انسانك یوزینی اوپمسی کندیلری
بیوکلرله احبابجه سنه بیومش بولنمسندن
نشأت ایدر . ایشته بو ایکی چوجغی نظر
دقته الور ایسه‌ك صاحب ورقه نك فکرنده
اولان اصابت واهمیت میدانه چیقار .
مطالعه سندن اکتساب ایدیله جك لطافت
دخی جبا قالور ! ...

کمور چارپمه سی حقنده

— معلومات —

هر کس دقت ایتمشدر که بعض کره
کمور یاندیغی وقتده تحمل اولنماز درجه ده
اطرافنه غایت شدتلو بر قوقو یاییلور . بو
قوقونك سببی ایسه کمورك حاوی اولدیغی
بر طاقم بخار متعفنه ومهلك غازلرك
وجودندن عبارت اولدیغی ارباب معلومات
عندلرنده معلوم ومسلمدر . بو کوره السنهٔ
عوامده مارصق وقوقوسنه مارصق قوقوسی
تعبیر ایدیلور . اشبو مارصق قوقوسی
ایله اره صره قیش وقتنده ترك حیات ایدنلر
وقوعه کلدیکی واکثریا کارکیر اوطه لرده
اقامت ایدن بعض بیکار کسه لرده ظهور
ایتدیکی معلومدر .

مارصق اولان کمورلر کاملا یانمش
اولدقلری حالده کندوسندن یوقوسی اولان
رایحهٔ متعفنه یی نشر ایتمزلر ایسه ده ینه
مخاطره دن سالم اولدقلرینه حکم ایدیله مز .
ایمدی کموردن حاصل وپیدا اولان غازلرك
رئیسی حامض قاربون ودیکری حمض
قاربون نامیله ایکی نوعدر که بونلرك
ایکیسیده تنفسه غیر صالح واحتراق واشتعالك
سبب وقوعنه مانع وحائل اولان جسملردن
عبارت اولوب بونلرك درجهٔ شدتلری آیدینلرنده
پك بیوك فرق ومباینت اولدیغی اربابنه ظاهر
وعیاندر . مذکور غازلردن حمض قاربون
برسم شدید وبر زهر سریع التأثیر اولوب
اولوب حتی ۱۰۰ جزؤ هواده مذکور
غازدن ٤ ویاخود ٥ جزؤ نسبتلرده بولنور
ایسه انقطاع تنفسه بادی اولدیغی تجارب
عدیده ایله موقع ثبوته کتورلمشدر . کمور
چارپوبده مسموم وفات ایدنلرده اتیده محرر
عوارض وامارات کوریلور .

شدتلی باش اغریسی شقاقلرك نوعما
تضییق اولنمسی . باش دونمه سی قولاقلرك
چنلامسی . وجود انسانه بر بایغنلق
عارض درعقب بر بولانتی ایله قی ظهور
ایتمسی . نفسك طارلشوب بطائت
وصعوبتله وقوعه کلمسی . وقلبك
چارپندیسنك سرعتی زیاده لشمسی . صکره
چارپمه سنك ازالمسی قوای عقلیه یعنی
انلرده اولان قوتلرك همان بسبتون محو
وزائل اولمه درجه لرینی بولمسی . اشبو
عوارض کندوسنده مشاهده اولنان
مسمومك داء الثبات یعنی آغر براویقویه

دوشه‌رك و بو حال هلاك انجامك برقاچ ساعت دواميله انقطاع تنفسله اكمال حيات ايتمسى حمض قاربونك آثار سيئه‌سنك نتيجه‌سندندر .

حمض قاربون يعنى كمور چارپمسيله وقوعه كلان برغريبه جالب دقت واستغراب اولوب مع مافيه بو يولده ترك حيات ايدنلرك احوالنه دخى معلومات كافيه و يره‌جكندن ماده‌نك وقوعى مندرج اولان قانون طبدن بروجه زير ترجمه‌سنه مبادرت قلندى .

شويله كه ۱۸٤۳ تاريخ ميلاديه‌سنده (دوآل) نامنده كنج بر فرانسز فابريقه جيسى نائل ثروت وسامان اولمق ايچون فوق العاده خرص وطمعله اولانجه واريني فابريقه‌سنه صرف وتلف برله عاقبت الامر مقصد ومرامى اولان وذهننده حصولى تصور ايتديكى خيالات بيهوده ايله مالملكنى افنا اولمسندن نهايتده كندوسى ايچون يأس وحرمان وفقرشكن سامانندن بشقه برفائده حاصل اولمديغنى كورنجه بويله بر حالت طاقت فرسا ايله كذارنده عمر ايتمكدن ايسه كمور دومانيله (حمض قاربون) ايله ترك دغدغهٔ دنيا ايتمسى ذهننده اولى وفقط بونكله برابر برفائده وخدمت كوسترمسنى دخى مناسب كوره‌رك بوحال هلاكى اختياره مباشرت وكندوسنده بر اون دقيقه‌ده وقوعه كلان حالت نزعى كوجى نتيجه‌يه قدر بروجه آتى تحرير وتجربه ايتمشدر .

شويله كه : «فنون حاضرهٔ طبيه‌نك فائده ونفعى اوغرينه بركوچك خدمت امليله كمورك انسان اوزرينه اولان تأثيرات مهلكه‌سنك طبا بيلنمى نه درجه‌لرده فائده‌لى اوله‌جغنى تفكر وملاحظه ايتدم . وذاتا دخى عوارض كوناكون وضع سپهر بوقلوندن اوصانه‌رق رابطهٔ حياتى قطعه قيام ايلديكمدن منتج فوائداولمق امنيه‌سيله تجربهٔ آتيه‌يى نفسمنده اجرا ايدرك شو غمخانهٔ عالمى كمال يأس وفتور ايله ترك ايدوب كتدم . »

« اولا اوطه‌ . . . . طرف . . . . صغيه قپايوب ماصه‌ . . . . وزرينه برلامبا برموم برساعت قويه‌رق آيين دينى برحالت دلسوز ايله اجرايه باشلدم . صوبامك اوجاقلرينى مارصق كوربله طولديروب ساعت ۱۰ نى ۱۵ دقيقه كچه‌رك آتش ويرمكه باشلدم . كورلر غايت كوجله آغر آغر يانمغه باشلديلر . »

ساعت ۱۰ نى ۳۰ دقيقه كچدكده نبضم ساكن يعنى آهسته آهسته حال طبيعيسندن دها ازاوله‌رق اورر ايدى . »

ساعت ۱۰ نى ۳۰ دقيقه‌ده غايت قالين بردومان اوطه‌يى ازار ازار بورومكه باشلدى مومده همان سونمكه يوز طوته‌رق غايت ضعيف وجانسز يانردى . بوآنده غايت شدتلى تحمل اولنمز درجه‌ده بر باش اغريسى طويمغه باشلدم . »

كوزلرم ياشلرله طولدى . وجوديمى دخى عموما بر فنالق قاپلايى ويردى . نبضم ايسه بوحالده شدت وسرعتله ضرب ايدر ايدى . »

ساعت ۱۰ نى ٤۰ دقيقه كچدكده

موم سوندی لامبام ایسه حالا یانمسنده دوام ایدر ایدی . بو اثناده شقاقلرمده اولان طمارلرم عادتا قوپوب پاتلارجه سنه اورورلردی کوکلمده بر بولانتی وقیء ایتمك اثرلری کورینه‌رك معده‌مده اصلا صبر وطاقت کتورلمز مرتبه‌لرده بر طاقم الام واوجاع کوناکون حس ایدردم . نبضم ایسه دقیقه‌ده همان اللی دفعه قدر اوروردی .

ساعت ١٠ دقیقه ٥٠ ده بوغلمه اماره‌لری ظاهر وافکاریمه بر طاقم غریب وعجیب خیالات کورنمسی . وشعوریمه شورش واختلال اثرلری طاری اولمسیله کوجله صولوق المق علامتلری کلدیکندن بوغولور کبی پك کوجلکله تنفس ایده‌بیلور ایدم . بو حال پر اضطرابه برازده‌ها صبر وتحمل ایلدیکمده عادتا کندمده جنت اماره‌لری ظهور ایتدی .

ساعت ١٠ نی ٦٠ دقیقه کوستردیکنده سرنوشتمی یازمغه اللرمده طاقت واقتدار اثری قالمدی . لامبام سوندی همان شعله‌ٔ شمع حیاتم دخی بردنبره لامبه کبی سونمه راده‌لرینه کلدی .

ساعت ١٠ نی ٦٢ دقیقه‌ده ٠٠٠٠٠٠٠»

بوندنصکره النده احوال غرابت اشتمال موتنی تحریره واسطه اولان قلمی اوقونمز درجه‌لرده بر طاقم حرفلر واکری بوکری هیچ بر شیئه بکزه‌میان چزکیلر چزوب اوتوردیغی صندالیه‌نك یاننه دوشمشدر .

امضا

دوقتور

شاکر ابراهیم

﴿ لطائف ﴾

﴿ بوندن اوچ بیك سنه ﴾

— صکره دنیا نه حاله کیره‌جك —

اولا اوزمان کره‌ٔ ارض اوزرنده احوالی مجهول بر قاریش یر قالمیوب قطب شمالی وجنوبی ایله افریقانك وسطلری دخی شمدیکی لوندره قدر مسکون ومعمور اوله‌جق و« بو یرلر بوندن اوچ بیك سنه اول عادتا مجهول ایمش » دیه بزم شمدیکی جهالتمزه شاشیله‌جق .

شوقدر وارکه اوزمان قطبلر اهالیسی بجاقلری اراسنه بر صوپا قویه‌رق بورولرینی برکره بللرینه طولاندیردقدن صکره اکسه‌لرندن چیقاره‌جقلر . افریقانك وسطی اهالیسی ایسه کوبکلری النده طوز روحلی بر دماکنه قویه‌رق بوسبیله سرنیلمك یولنی بوله‌جقلر .

شمدی لوندره‌ده دکانی بولنان بر آدمك خانه‌سی التی ساعت مسافه‌ده بولندیغنه و بوحال یواش یواش اوروپانك هرطرفنه سرایت ایلدیکی کبی شمدیلك یاز موسمنه مخصوص اولمق اوزره قرلره چیقمق دنیانك همان هرطرفنجه موده ایدوکنه کوره بوندن اوچ بیك سنه صکره شهرلر عادتا بر چارشو و یاخود فابریقه‌لر محللرندن عبارت قالوب انسانلر بوندن اوچ بیك سنه اول اولدیغی کبی ینه طاغلرده بغچه‌لرده متفرق اسکان ایده‌جکلر .

بر ده بوندن بیك بشیوز سنه مقدم دنیانك اکثر قطعه‌لرنده بر فاملیا عادتا

برقبیله دن عبارت ایکن شمدی مثلا دایی
زاده‌لر عادتا بر فاملیایه اجنبی صایلمغه
باشلادیغی کبی بوندن اوچ بیك سنه صکره
دخی فاملیالر بر زوج بر زوجه برده درت
باشنه قدر چوجقلردن عبارت قاله‌جق
برچوجق درت باشنه وارنجه مکتبه واورادن
صنعته تجارته کیدوب هب کندی حسابیله
چالشدیغی کبی باشلی باشنه اولنوب عادتا
درت باشندن صکره کیمسه اناسنی باباسنی
کوره‌میه‌جکی کبی هله قرنداشلر بر برینی هیچ
کوره‌میه‌جك وعمجه دایی خاله وتیزه
ناملریله بر فاملیانك اقرباسی اوله‌بیله‌جکی
عادتا اساطیراولین قبیلندن عد اولنه‌جقدر

انسانلر بیننده‌کی رابطه بودرجه‌یی
بولدقدنصکره معامله‌ٔ عمومیه دخی بردرجه‌یه
واراجق که شاید ایکی آدم بر برینه سلام
ویره‌جك اولور ایسه بریسی سلامی
ویروب وظیفه‌سنی ایفا ایتدیکنه دائما
آندن بر «کتانسا» یعنی ابراسندی اله‌جقدر
واو زمان «یاهو! بوندن اوچ بیك سنه
اول دنیاده قدر احمق ایمش ساعتجی‌یه
تعمیر ایچون ساعت براقدقلری زمان بیله
برسند آلمزلر. وساعتجیلر شاید آلدقلری
ساعتی انکار ایدرلر دیه اندیشه بیله ایتمزلر
ایمش» دیه شاشه‌جقلردر.

وسائط نقلیه اوقدر چوغاله‌جق که
هرکس ایچون دائمی صورتله بنه‌جك برر
شمندوفر ایجاد اولنوب چارشوده پازارده
بونکله کزمك شویله طورسون حتی سفره
باشنده اوشاق یمك طاغیده‌جغی زمان دخی
ینه بویله برشمندوفره راکب اولدیغی حالده
طاغیده‌جقدر.

لکن بوندن مؤخرا صعوبت کوریلوب
بالونلر دخی شمندوفرلر قدر تعمیم ایتمش
اوله‌جغی جهتله هرکس استه‌دیکی محله
شمدی حیوانه بنمك طرزنده – بالونلرله
سیاحت ایده‌بیله‌جکی کبی سفره‌جی اوشاقلر
صالون ایچنده افندیلری تجهیز ایتمه‌دن یمك
طاغیده‌بیلمك ایچون بالونله اوچه‌رق
ایفای خدمت یولی بولنه‌جقدر.

تلغرافلر دخی بودرجه تعمیم ایده‌جك
هله مطبعه طاقمی عادتا شمدیکی یازی
طاقمی بربینی طونه‌جق و یازی ایچون
مخصوص برر ماکنه ایجاد اولنه‌جق
وانسانلرك بونلرله اشتغالی اودرجه‌یه
واراجق که «باشمی قاشیمغه وقتم یوق»
اقردیسنك حکمی اصل اوزمان میدانه
چیقه‌جقدر.

شویله که:

ایش آدمی بولنان برآدم نهایتسز
مشغولیتندن ناشی یالکز چوبوق طولدیرمق
صو ایستمك فلان دکل عادتا هر ایشنی
اوشاقلره کوردرمکه مجبور بولندن طولایی
سفره‌ده یمك بر ایکن طعامی قاشیق وباچتال
ایله اوشاقلر اغزینه کتوره‌جك وبو ارالق
سومکوره‌جکی کلسه اوشاق مندیلی برونه
طوتوب کندیسی یالکز «خیخ» دیه
سومکوره‌جك هله باشی ویا بشقه بر یری
قاشنسه اوشاق قاشیه‌جق واوارالق کندی
اللری ایسه یاغره اوزرنده بولنان تلغراف
ماکنه‌لری واسطه‌سیله قرق اللی محل
میاننده مخابره ایتمك یا یازی ماکنه‌سیله

یازی یازمق یاخود مطبعه ماکنه سیله
برشی باصمق کبی خدمتلردن بریسیله مشغول
اوله جقلردر .

انجق بو حالده قولاقلری بوش ایشمیز
قاله جغندن یانی باشنده بولنان بر دیکر ادم
دخی اوکنه اوکونکی غزته و یا مجموعه لری
الوب الک مهم موادی اوقویه رق صورت
مخصوصه ده یاپلمش بر بورو واسطه سیله
افندینک قولاغنه بواشیجه ایصال ایده جکدر .

بوکبی ایش ادملری وقتلرینی نقد کبی
بلکه دها پک چوق قیمتلی عد ایده جکلری
جهتله وقت قزانمق ایچون کلامده دخی
اوقدر امساک ایده جکلر که لغتلرک یالکز
ایلک هجالرینی تلفظ ایلیه جکلر و بوحالده
مثلا « رجا ایدرم افندم شمدی وقتم
اولمدیغندن یارین تشریف ایدیکز » دیمک
لازم کلنجه « ر ... شم ... وق ...
اول ... یار ... تش ... اید ... » درلر .

تنبیه - بو یولده مکالمه لرده « ر ...
عادتا « رجا ایدرم افندم » حکمنی ایفا
ایده جکدر . بناء علیه یوقاروکی عباره ده
یالکز مذکور اشارتی کوره رک ذهنلر قارشمیه .

اوچ بیک سنه صکره دنیا برحاله
کله جک که انسانلر حواس خمسهٔ ظاهره نک
قوت طبیعیه لرینه قناعت ایده میه رک الک
اوزاق یرده کی صدالری طوپلایوب
قولاقلرینه ایصال ایتمک ایچون قولاقلرینه
پک مصنع برر خونی و کوزلرینه پک نظرده
زحلک خلقه سنی بیله کوره جک قوتده برر
چفته دوربین و برونلرینه پک اوزاقده کی
قوقویی الابیله جک غایت مصنع برر بوری
طاقه جقلر و بو آلتلرله مثلا یوز میل مسافه ده
شاید بر محاربهٔ بحریه وقوعبولور ایسه
باقوب قوماندانک چهره سی قاچمش
اولدیغنی کوره جکلر و بر نفرک طبانجه یی
چاقه رق یالکز قاپسولی پاطلایوب ایچنده
آتش ویرمدیکنی قاپسول سسندن
اکلایه جقلر وحتی قاپسول قوقوسنی باروت
قوقوسندن فرق ایده بیله جکلردر .

فقط محاربه ایچون اویله اسلحه ایجاد
اولنه جق و بونلره مقابل اویله سپرلر اختراع
ایدیله جکدر که بزم شمدیکی ارمسترونغلر مترالیوزلر
زرهلی طابیه لر نمونه خانه لرده بولنوب خلق
بونلری تماشا ایتدکجه « جانم بوکبی شیلرله نصل
محاربه ایدرلر ایمش » دیه استهزا ایده جکلر
وشمدی طاش دوری آدملرینک طاشدن
طوپوزلری و چقماق طاشندن غارغیلری
وسائره سی بزم نه قدر نظر استخفافنی جلب
ایتمکده ایسه بزم اسلحه مز دخی آنلر نظرنده
عینیله بو تأثیری حاصل ایده جکدر .

شونی ده قید ایده لم که بوندن اوچ
درت بیک سنه اول ایکی عشیرت بربریله
جنک ایده رک میدانده طرفیندن طوپی طوپی
بش اون کشی بولنمسنه مقابل شمدی ایکی
ملت جنک ایدرک اوچ بش یوز بیک کشی
بولندیغی کبی بوندن اوچ بیک سنه صکره
دخی مثلا آسیا ملتی امریقا خلقی ایله جنکه
طوتوشنجه دارالحرب اولان چینده بش اون
میلیون عسکر بوغاز بوغازه کله جکدر .

قطعه تدن عبارت بولنان اولکالر ایچنده
همشهری اولان انسانلر کندی ایشلریله
اوقدر مشغول اوله جقلر که هرکس بر برینه

آداب انسانیه‌یی ایفایه بیله وقت بوله‌میه جقلرندن شتم ضرب وجرح کبی فضایح بالطبع اورته‌دن قالقه‌جق و ازمنهٔ قدیمه تاریخنی اوقودقلری زمان «مثلا بیك سکز یوز یتمش درت سنهٔ میلادیه‌سنده پارسده فلان وفلانك دوللو ایتدکلرینه دائر برفقره‌قارئك بوروسی واسطه‌سیله بر افندینك رسیدهٔ سمع اطلاعی اولنجه «عجائب ایشلرینی براقوبده دوللو ایتمکه نصل کتمشلر» دیه شمدی آسیا وآمریقاده‌کی اسرای زنجیه‌یه بدل بوندن اوچبیك سنه صکره میمونلر استخدام اولنوب ماکنیستلکدن چوبانلغه قدر خدمتلر آنلره کوردیریله‌جکدر . او زمان خلق «جانم بوندن اوچ بیك سنه اولکیلان ملل قدیمه نه قدر آحمق ایمش که بویله عقللی برحیوانی یالکز قارشوسنه کچوبده کولمك ایچون بسلیلرلر ایمش . بالخصوص برشی سیر ایدوبده کولمکه نصل وقت بولسونلر ایمش » دیه شاشاجقلر .

فنون وحکمیات چوجقلر ایچون انادن وبابادن اوکرنیلور معلومات عادیه صره‌سنه بکچوب مثلا کتب قدیمه‌ده «شیٔ اول شیٔ ثانی‌یه مساوی اولوبده شیٔ ثانی دخی شیٔ ثالثه مساوی اولور ایسه شیٔ اولك ده شیٔ ثالثه مساوی اولمسی لازم کلور» کبی مباحثه‌لره راست کلدکلری زمان «امان یاربی ! بوندن اوچ بیك سنه مقدم خلق نه قدر جاهل ایمش ! آرتق بونیده بیلمیه‌جك نه وار ایمش !» دیه شاشاجقلر . بزم کرهٔ ارضك درونی صفحاتنی کوره‌بیلدیکمز کبی آنلر یلدیزلك دورنلرینی رأی العین کوره‌جکلرندن وبزم شمدی روی ارضی خریطه اوزرنده سیر ایتدیکمزه مقابل آنلر کرچکدن کزوب هر طرفنی کوره‌جکلرندن شمدی بزده اولان فن هیئت ایله جغرافیه‌یی الك زیاده استهزا ایده‌جکلر . «آرتق میدانده کوردیکمز شیٔی ده کتابه یازمقدن بیوك حماقت اولهمز» دیه‌جکلردر . هله «بن سائرلرندن دها عقللی فیلوسفم» دیه میدانه چیقان شارلتانلری شمدی بزم ملل قدیمه کاهنلرینی کوردیکمز نظر تحقیردن دها محقر بر نظرله کوره‌جکلری بدیهیدر .

اوزمان دخی بنه ترقی ایستیان فرقه‌لر بولنوب بنی بشری دها باشقه برحاله قویه جغز دیه فقط پانلاتوب طوراجق وایشته بردیپلوماتك دیدیکی وجهله انکلترده جمهوریت هوسلری آنجق اوزمان باش کوستره‌بیله‌جکدر .

﴿ حستك درجاتی ﴾

ظرفادن بر قاچ ذات انجمن مصاحبتی عقدله درلو درلو فقره‌لر سویلیوب اکلنورلر ایکن ایچلرندن بریسی شویله بر تکلیف ایدر .

یاهو ! ارقداشلر ! درت بش فقره بلاه‌یه‌زك کندمزی ظریف صانمشز .

سویلرسویلر بنه اوفقره‌لری سویلرز حتی سویله‌یه‌جکمز فقره‌یی هرکس بیلدیکی حالده بنه سویلرز . فقره سویلندیکی

زمان کولمك عادت یرینه کچمش اولدیغندن دیکلهینلر دخی ضروری کولر . کلکز بوکون بکی فقره سویلیه‌لم . ایشته حسب مسئله‌سی اولبابده بیك فقره ایرادینه مساعددر . هر بریمز سویلیه‌لم هانکمزك فقره‌سی دها لطیف اولور ایسه ظرافتده حق تقدمی اکا ویره‌لم .

افندینك بو تکلیفنی رفیقلری قبول ایدرك هر بری صیره‌سیله بر فقره سویلرکه بز دخی فقره‌لری صیره ونومروسیله بروجه آتی درج ایدیورز :

فقره

۱

ارناودك بریسی والده‌سنه باباسنك نصل زنکین اولدیغنی صورمش والده‌سی « اوغلم بابك اککی طوزه باتیروب یرایدی » دینجه ارناود باباسندن دها زنکین اولمق ایچون طوزی شیشه ایچنه قویارق اککی شیشه اوزرینه سوروب یمه‌ یر ایمش .

(جمعیت ظرفا بو فقره‌یی تحسین ایتمدی . زیرا فقره برقاچ کشینك معلومی ایدی)

فقره

۲

حسرتی افندی رمضان کونی بایزید سرکیلری اطرافنده کزر ایکن احباسندن نائلی افندی‌یه راست کلورکه موهی الیه خردال مبایعه ایتمکده ایدی . حسرتی افندی « یاهو نه الیورسك » دیر نائلی افندی « خردال الیورم سنده آلسه‌ك آ ؟ معده‌ آچار پك لطیف شیدر » دینجه حسرتی افندی الله کوسترمسون بن معده قپایه‌جق برشی بولاور ایسه‌م انی الورم » جوابنی ویروب حتی وداع بیله ایتمه‌دن صاوشور .

(بو فقره مجلس ظرفندن مظهر تحسین اولدی .)

فقره

۳

محرم افندی بو بی برابر اولادی سکرات موت حالنده ایکن ذوجه‌سنك قبحانله آغزینه صو ویردیکنی کورنجه « هی نه یاپیورسك به ؟ صو بی بول بولدك یا ؟ همان اسراف ایت . عادت آنی پاموق ایله ویررلر » دیمش .

(جمعیت بو فقره‌ده براز غرابت بولدی صوغوقلغنی‌ده حکم ایلدی)

فقره

٤

حریفك بریسی اوقدر خسیس اوقدر خسیس ایمش که برکون کوروك ایله اوفلیه‌رك آتش یاقار ایکن آرتق اوفله‌مك کفایت ایتدیکی زمان کوروك الده آچیق یعنی ایچی هوا ایله مملو اوله‌رق قالنجه همان یاننده حاضر بولنان برطیقاجی کوروکك بوروسنه طیقه‌مش و یاننده بولنان بر آدم سببنی استفسار ایلدکده « کوروك ایچنده بوقدر هوا وار آچیق براقه‌مده بوشه کیدرك ضایعمی اولسون ؟ » دیمش .

(مجلس بوفقره‌یی پك زیاده تحسین ایلدی)

فقره

۵

امساکی ملا اسمنده برحسیس وار ایدی . برکون افندیدن بر آدم ملایه « ملا افندی ! الله ایچون سویله دنیاده الك جدی کمی فرض ایدرسك » دیدیکنده ملا « کندیمی فرض ایدرم اوقدر جدی یمکه عالمده الك حسیس کیم اولدیغنی دوشنمك ایچون صرف ایده‌جکم ذهنی و بو یولده سویلیه‌جکم لقردیی بیله اسراف عد ایدرم » دیمش افندی « اویله ایسه شمدی بنم ایچون بوقدر لقردی سویله‌دك » دینجه ملا غریب غریب برکره افندینك یوزینه باقوب « نه دیه‌یم ؟ اللهدن بول جوابیله الوب بوری یی ویرمش .

(مجلس ظرفا بوفقره‌یی دخی پك زیاده تحسین ایلدی)

فقره

۶

حسیسك بریسنی مغموم کورمشلر . سببنی سؤال ایتدکلرنده دیمش که نصل مغموم اولمیه‌یم ! دنیاده یشادیغمه مغموم هرکون ایچ کین قوشان بونه اسراف !

(جمعیت بوفقره‌یی دخی تحسین ایلدی ایسه‌ده ظرافته‌حق تقدیمی مشترکا دردنجی وبشنجی فقره صاحبلرینه ویردی)

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر
چيقار مجموعه‌در ٠

صاحبى

{ محمد جودت }

❋ جزؤ نومروسى ❋
١١

فياتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله‌رق
بك اوغلنده حاچوپولو چارشوسنده ١٣ نومرولى شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩١

اخطار

قرق انبار یمز مؤخراً ایدیلان ترتیب اوزرینه اشبو اون برنجی نومرودن بدأ ایله بو نسخه‌ده کوریلان ترتیب اوزرینه دوام ایده‌جکدر که بو ترتیبک حکمی دخی یکرمی نسخه ایچون یعنی اوتوزنجی نسخه‌یه قدر مرعی اوله‌جقدر .

احوال انسان

متبحرین حکمانک احوال انسانه دائر ویردکاری معلوماتک درجهٔ اهمیتنی عجبا شو « احوال انسان » لفظی ارباب مطالعه‌یه اشراب ایده بیلورمی ؟

نه ممکن ؟ زیرا علوم موجوده‌دن عادتا هیچ بریسی بولنه‌مز که بو بحثک ایچنه کیرمسون . هله یدی سکز فن وار درکه منحصراً بومسئله ایله اشتغال ایتمکده‌در . نه حاجت حکمای مشار الیهم حکمت و فلسفه دنیلان شیئی هنوز تعریف ایده‌مامش اولدقلری معلوم اولوب بو تعریفله اوغراشان حکما ایچنده عقل و حکمتدن عبارت یونانان فلسفه‌یی « احوال انسان » دن عبارت اولمق اوزره تعریف ایدنلر دخی بولنمشدر ! شو حاله کوره خلاصه و تحریرینه شروع ایلدیکمز احوال انسانک درجهٔ اهمیتنی یالکز بو « احوال انسان » لفظنک اشراب ایده‌میه‌جکنی رعنا بیلورز .

باقدیغمز شیئی کوریورز . قوقلادیغمزی حس وقولاغمزه کلانی استماع ایدییورز . آغزمزه قویدیغمز شیئی طادییورز . نفس آلیورز . خاصلی بیک حال ایله هم حال اولیورز . یک اعلا بو یاپدیغمز ایشلرک ماهیتی نه‌در ؟ بونلر نصل برقانونه تابعدر ؟

شبهه یوق که بونلر حیاتک مقتضاسندن عبارت شیلردر . دنیا یوزنده یشادیغمز مدت بوکبی احوال ودها سائر حاللر انسانده کوریله کلمشدر . کوزل آ ؟ او حیات دیدیکمز شی نه‌در ؟ والده‌مزدن بعدالتولد برمدت « حیات » دنیلان حال ایچنده بولندقدن و یشادقدن صکره وجودمز بو اورته‌دن قالقیورکه اکا « اولوم » دییورلر . او نه‌در ؟ حیاتک مماته نسبتی نه‌دن عبارتدر ؟

سوزی دها زیاده اوزاتمغه نه حاجت ؟ ایشته بورایه قدر کوستردیکمز ایپ اوجلری « احوال انسان » دینلدیکی زمان فکرک نره‌لره قدر کیده‌جکی حقنده قارئین کرامه برخیلی دلالت ایده بیلورلر . مثلا نه حکمته مبنیدرکه انسان برساعت اولی کولوب سویله‌یوب طورر ایکن برساعت صکره او یو یوب یالکز برنفسدن بشقه ظاهراً حیاندن نشان و یرمدیکی واز جمله برقاچ طامله نطفه‌نک مجرد برجنبش وذوق اولمق اوزره رحم زنانه دخولندن صکره اورادهٔ توجه برچوجق حالنه نصل تحول ایلدیکی وحالبوکه بوذوقک بوشهوتک دخی نه‌دن عبارت اولدیغی جهتلرینه قدر افکار قارئینی چکر کوتورر .

اوت بزم « احوال انسان » سرلوحه‌لی قسم مخصوصمز تا بو جهتلره قدر شمول

گوسترمکده در . انجق بوقاروده دخی دینلمش اولدیغی وجهله مادام احوال انسان دیدیکمز مواد حیاتک مقتضاسندن بولنان شیلر در . اویله ایسه الک اول حیاتک نه دن عبارت اولدیغنی کورمک وجوب تحتنده در .

﴿ حیات ﴾

بالاسنده سرلوحه اوله رق « حیات » لفظی کوریلان بر بنددن ارباب مطالعه نک الک اول بکلیه جکی شی « جان » اولوب « باقالم بو فقره ده محرر افندی جان نه اولدیغنی شرح ایده جکمی ؟ » دیه جکلری درکاردر . زیرا حیاته تعلق اولان بر بحثک موقوف علیهی بودر .

جان کوزایله کوریلور ال ایله طوتیلور وزنه قیاسه صیغار برشی اولمدیغی جهتله بونک ایچون درت بش کلمه ایله افرادینی جامع اغیارینی مانع بر تعریف یاپمق امکان تحتنده دکلدر .

اما دنیله جک که جان حقنده معلومات الهمز ایسه ک حیاته دائر ویریله جک معلوماتدن هیچ برشی اکلاشیله مز .

بالعکس . حیاته دائر ویریله جک معلوماتدر که جانک دخی ماهیتنی میدانه قویه جقدر . برکره باقالم کوره لم که حیاتی مماتدن آیران و وجودک برحیات ایدوکنی بزه اثبات ایدن شی نه در ؟ یوب ایچمک قوشوب کزمک کبی پک بدیهی اولان شیلر برطرفه قالسون قالب بی روح کبی اوزانمش یاتمش اولان برآدمی معاینه ایده جک اولسه ق نبضنی یورککنی وسائره سنی یوقلایوب اثر حیاته دائر نشان آرارز . یا او حالده بزم ارادیغمز نشان نه در ؟ نبضلرنده ویورکنده برمعتاد حس اولنان حرکت دکلمی ؟ دیمک اولیور که بو حرکتی بوله میجه او آدمه اولمش نظریله باقه بیله جکز . هله برآز زمان مروریله حرکت عودت ایتمز ایسه وفاتنه حکم ایده جکز . اویله ایسه حیاتک بربیوک مابه القیامی بو حرکتلرده اولمیه جقمی ؟ بناء علیه بو حرکتلرک ماهیتنی اوکرنور ایسه ک حیاته دائر بربیوک معلومات المش اولمیه جقمی یز ؟

حرکات مذکوره نک قان یوزندن ظهوره کلدیکی قادینلرک دخی بیلدیکی برشیدر . قانک ایسه یدیکمز طعامدن خلاصه ایدیلور برجوهر اولدیغی ده بیلمیه جک برشی دکلدر .

خوش ذاتاً برقاچ شیدن ماعدا عالمده نه وار که بیلمیه جک اشیادن عد اولنه بیلسون . غایتی انسانلر نظر دقتلری دعوت ایدلمامش اولان شیلری هیچ دوشونمامش اولدقلری ایچون بیله مزلر . آدمک نظر دقتی برمسئله اوزرینه دعوت ایدلدیکی زمان مطلقا او شیئی اوکرنه بیله جکی کبی بز دخی قارئین کرامک نظر دقتلرینی شو یدیکمز طعاملرک نه صورتله قان اولوب قانک دخی وجودده نه کیفیتله جریان ایلدیکی و بو جولانک حیاته نه صورتله خدمت ایتدیکی جهتلرینه دعوت ایده جک اولسه ق انلر دخی بو کیفیت مهمه یی اکلایوب بونجه وقتدن بری مراق ایلدکلری حیات

وجان خصوصنده، معلومات مجمله و مقنعه الا بیلورلر ۰

فقط معلومدر که بر شیئی اوکرنمك ایچون اولا اوشیئك وجودینه سبب اولان اشیای سائره یی کورمك لازمدر ۰ برآدم انبیقی کورمز و اوکرنمز ایسه بو انبیقله چکیلان مثلا راقینك ماهیتنی یاپك کوج اکلار یاخود هیچ اکلایه‌مز ۰ بناء علیه بز مادام که حیات مسئله سنی اوکرنمك ایچون یدیکمز طعامك قانه نصل متحول اولوب بعده نه صورتله جولان ایلدیکنی اوکرنمك ایستیورز ۰ بو مسئله یی هضم وجریان دم اوله‌رق ایکی شعبه یه بالتقسیم اول‌امرده هضمی و بوهضم ایشنك اجراسنه واسطه اولان انبیقلری اوکرنمکه محتاجز ۰

﴿ وسائط هضم ﴾

مجموعه مزه ربط ایلدیکمز شکل (نومرو ۱) یدیکمز اطعمه‌یی هضمله تاقان حالنه تحویل ایدنجه‌یه قدر محتاج اولدیغی عملیاتی اجرایه خدمت ایدن اعضایی کوسترر که بونلرك هر برینك ماهیتی برر برر وفقط غایت خلاصه ومجمل اوله‌رق بروجه آتی بیان اولنور ۰

﴿ آغز ﴾

اغز دیدیکمز زمان خاطره درحال ایکی معنا ورود ایدر ۰ برنجیسی طوداقلر عزك احاطه‌سیله تشکل ایدن دلیکدر که بوراده آغز لفظندن مراد اولان معنا بو اولمیوب ایکنجیسیدر ؛

اشبو ایکنجی معنا اقتضاسنجه آغز باشك قسم اسفلنده واقع بر قووقدر که اوزری ترکجه داماق دنیلور بر طوان والتی دیل وایکی جناحی بناقلر والك اوك طرفی دوداقلر وارقه جهتی دخی کوچك دیل ایله محاط ومحدود در (آ)

آغزك جمله‌ٔ تجهیزاتندن اوله‌رق ایکی آلت چکه کمکلریله انلرك اوستنده ایکی اوست چکه کمکلری اوزرینه دیزلمش درت صره دیش واردر ۰ بونلردن اوك طرفده بولنان دیشلر مأکولاتی کسمك وانلرك ایکی طرفنده کی کوپك دیشلری قیرمق وچکه‌لرده بولنان آزو دیشلری دخی چکنه‌مك ایچون ایجاب ایدن شکل وصورت و قوتده یاپلمشلردر ۰ ظاهراً باقیله‌جق اولسه دیشلر کمیکدن یاپلمش ظن اولنورلر ۰ انجق دیش بعض موادك اجتماعیله اوقدر سرد وقاتی وقوی اوله‌رق یاپلمشدر که کمیکده بوقدر قوت هیچ بروقتده بولنه‌مز ۰

آغزك تفرعاتندن بریسی دخی دیل اولوب الك اینجه یرندن یعنی اوجندن الك قالین یرینه یعنی ذیبنه قدر برقالین طمار و بوطمارلره منتهی نجه نجه طمارلر وکذلك بوشکل وهیئتده کی سیکرلر ذیلی هرطرفه اوزاتوب چویرمکدن فضله بیاغی برقوتله دخی اداره یه باردم ایلدکلرندن دیل بواستعداد وقوتیله آغز ایچنده‌کی طعامی دیشلر التنه سوق اتمکه و سائر درلو اوبروب چویرمکه خدمت ایدر ۰

داخل فمده الك زیاده اهمیت الان تفرعاتك بریسی دخی صالیم جیقنلری آلت

چکه کمیکلری نهایتلرنده ایکیشر وچکه التنده دخی برکه جمعاً بش عدد چیقن اولوب بونلر صالیه حاصل ایدرلر وصالیه‌یی لزومنه کوره مجرای مخصوصلرندن اغزك ایچنه آقیدرلر (ص صا) ۰

آغزك ایچنی احاطه ایتمش اولان و قرمزی کبی کوریلان اینجه دری‌نك الك اوزرنده غایت اینجه وصولو بر دری دها واردرکه بو دری‌یه منتهی اولان سیکرلر پك حساس اولمغله آغز ایچنه کیرن طعامك لذتنی طویارلر ۰ حتی طعام ایچنده کی حوضتی دها زیاده حس ایدرك اوحالده جزؤیجه بوروشمق وکریلمك کبی برحرکتله صالیه‌نك آغز ایچنه جریانی ایچون یوللرینی آچمش اولور ۰

نهایت فم ایچون حدود تعیین اولنان کوچك دیل آغزك تا بوغازه قریب یرنده اوست طوانده یاپشمش قولاق کوپه‌سی کبی برشیدر ۰

بوغازایله خرتلاق آغزایله جکر ومعده ارازسنده مشترك التلردن ایسه‌لرده حاضر بوراده بحثی آچلمشدر انمامی ایچون بونلری یته آغزه نسبتله ذکر ایده‌لم :

آغزیمزدن درونمزه طوغری ایکی نوع شی کیرر ۰ بونك برنجیسی نفس الدیغمز زمان یوطدیغمز هوادرکه بو نفس جکره مربوط اولان خرتلاقدن مرور ایدر ۰ خرتلاق دائما آچیق بولنوب هوانك مرور وعبورینی تسهیل ایچون بعینه نارکیله ماربیچی کبی خلقه خلقه قیقرداق مثللو برماده اوزرینی ات وسیکر وطمارلرك احاطه‌سیله یاپلمشدر ۰ اشبو خرتلاق اولك طرفده یعنی کردنمزه دها یقین جهتده بولنور (خ) ۰

اغزیمزدن درونمزه دخول ایدن ایکنجی نوع مواد ما کولات ومشروباتدرکه بونلر دخی بوغازدن دخول ایدرلر ۰ بوغاز باغرصاق نوعندن بر قنال اولوب خرتلاق کبی مارپیچ آسا دائما آچیق بولنمز ۰ بر باغرصاغك درونی بوش بولندیغی زمان نصل که یاصلمش وقپالی بولنور ایسه بوغاز دخی علی العاده حالنده عینیله اوبله‌در ۰ لقمه بوغازه کیردیکی زمان کندیسنه یول آچه آچه کیدر وکیتدکجه کچدیکی یرینه قپانور ۰ بوغازك صیقمق نوعندن برحرکتی واردرکه درونده‌کی لقمه‌یی صیقه صیقه اشاغی‌یه طوغری ایندیرمکه خدمت ایدر ۰ حتی بعض کره لقمه قوروا اولوب قابز ویاخود بیوك اولوب بوغازه تمامیله صیغمز ایسه بوغازك حرکتی انی اشاغی‌یه ایندیرمکدن عاجز قاله‌رق اوزرینه برقاچ یودم صو ایچلمکه مجبوریت کورلدیکی معلومدر (ب) ۰ خرتلاق آق جکره منتهی اولدیغی کبی بوغاز دخی طوغریجه معده‌یه منتهی اولور ۰

(مابعدی صکره)

﴿ تراجم احوال ﴾

﴿ حضرت امام اعظم ﴾

— رضی الله عنه —

« تذکرة الحکم فی طبقات الامم » ایله سائر اثاردن خلاصه‌در ۰

اهل سنت والجماعتدن اولان مسلمانلرك درت مذهبنی آچان ائمهٔ اربعه‌دن برنجیسیدر . ترجمهٔ احوال شریفه‌لرندن اك اول شونی قید ایدملم که اشبو برنجیلك رتبهٔ رفیعه‌سی ذات عالیلری ایچون بالوجوه مسلمدر . زیرا سائر ائمهٔ کرامدن وقت جهتیله دها اول کلدکلری کبی فضل وکمال جهتیله دخی جمله‌یه فائق ایدیلر . هله اوقدر عالی جناب اوقدر ذکی اوقدر حسن اخلاق صاحبی اوقدر حق شناس اوقدر متدین ایدیلر که بالکز ائمهٔ اربعه میاننده دکل عموم ناس ایچنده دخی امثاللری پك نادر بولنور ذوات کرامدن ایدیلر . بناء علی ذلك « اعظم » عنوان عظمت نشاننه وجوه حقله مظهر اولمشلردر . نه حاجت ذات شریفلرندن صکره کلمش اولان ائمهٔ ثلثه‌نك هر بری کندی فضل وکماللرینی تسلیم ایدرك مسائل مشکله‌ده صقلدقجه حضرت امامك وقتیله ویرمش اولدقلری رأیلری وفتوالری مأخذ اتخاذ ایدرلرایدی . امام حضرتلرینك اعظمیتنی کوسترمك ایچون حق عالیلرنده روایت اولنان احادیث پیغمبری بی درخاطر کفایت ایدر .

سرمذهبز افندمز حضرتلرینك نسب شریفلرنده بعض مرتبه اختلاف واقع اولمشدر . جامع الاصولده امام جزری نسب شریفلرینی « نعمان ابن ثابت ابن زوطی ابن ماه » دیه ضبط ایتمش وماهك افغانستان مقر حکومتی اولان کابل شهری اهالیسندن ایدوکنی ایضاح ایلمشدر . مترجمین احوالدن ابو مطیع بلخی دخی « نعمان ابن ثابت ابن زوطی ابن یحیی ابن راشد الانصاری » دیه نسبلرینی انصاردن اولمق اوزره تعیین ایلمشدر . بعض مترجمین احوال « نعمان ابن ثابت ابن طاوس ابن هرمز » دیه قیدایله اشبو هرمزك دخی بنی شیبان ملوکندن اولمسنی روایت ایتمشلر . ترجمه الك مقبول روایت کندی مخدوملری حماد حضرتلرینك روایتیدر که مشارالیه پدر عالی قدرلرینی « نعمان ابن ثابت ابن مرزبان » دیه کنیه‌لیوب جدینك دخی ابنای فارسدن اولدیغنی روایت ایتمشدر . هله شوراسی متفق علیهدر که بالکز حضرت امام دکل پدرلری ثابت دخی دین اسلام اوزره تولد ایتمشلردر .

حضرت امامك تاریخ ولادتلری سکسان سنهٔ هجریه‌سیدر . زمان سعد اقترانلرنده اصحاب کرام حضرت رسولدن درت نفر ذوات برحیات ایدیلر که ائمهٔ سائره ایچنده امام مالکدن بشقه هیچ بریسنك اصحاب کرام وقتلرینه یتشمامش اولدقلری محققدر .

حضرت امامك بالکز براوقویوب یازمقدن ماعدا علوم ایچون هیچ برمعلمدن درس الدیغی معلوم دکلدر . ذاتاً اصول تحصیل اوزره تعلم وتفنن ایتمك احتمالنی علم تاریخ دخی رد ایدر . زیرا زمان شریفلری عربك هنوز فنون شتادن بهره‌لری اولمدیغی زمانه مصادف اولوب حتی لسان عربك صرف ونحو ومنطق ومعانیسی بیله صکره‌دن تأسیس ایدلمش شیلردر . اصول فقه ایسه خلقك قرآن وحدیثدن کندی عقللری ایردیکی قدر استخراج ایده بیلدکلری خصوصاته منحصر اولوب انجق وقت سعادتدن براز

زمان مرور یله سنت سنیه حقنده بین الناس
اختلافلر دخی وقوعبولمغه باشلامشیدی .
ذاتاً نه حاجت ؟ حضرت امام هانکی فنی
کیمدن کوروب اوقویه جق که جناب حق
کندیسنی علوم اسلامیه یی بر اساس متین
اوزرینه وضع ایتمك استعدادی ایله خلق
بیورمشدر . ایشته بو استعداد اقدسك
یاردمیله ولسان عربیده اولان قوت
فطریه سی معاونتیله دها کوچك یاشنده
ایکن بیوکلرك حل ایده مدکلری مسائل
مشکله یی حله موفق اولورلر ایدی .

اسلامك تابع اوله جغی قانون اللهك
کتاب کریمندن ورسولنك سنت شریفه سندن
صکره مسلمانلرك بالاجتماع وبالمشوره
وره جکلری قراردن عبارت اولمسی قضیهٔ
اساسیه سی دها کنجلك زماننده بری
حضرت امامك فکر سامیلرنده پرطوتمش
اولدیغی جهتله حضرت معاویه نك بو اس
اساس قواعد اسلامیه یی بالتبدیل شامده
تسلطن نوعندن بر خلافت اعلان ایتمسی
قضیه سنی بر وجهله حوصلهٔ قبوله
صغدیره مز وعلی الخصوص کندی زمان
شریفلرنده امویه نك آخر دورینه مصادف
اوله رق شام خلفاسنك هر درلو سوء اداره
واسرافلری اورته لغی بربرینه قاتمش اولمسی
جهتله اسلامك شو حال پریشانیسنه تأسفدن
کندیسنی منع ایده مز ایدی . ذکای مجسم
اوله رق یارادلمش بولنملری حسبیله خلق دخی
کنجلکیله برابر هر فکرینی قبول وهر رأینی
تسلیم ایتمکده بولندقلری مناسبتله حکومت
امویه مشار الیه حضرتلرینه برنظر سوء
قصدله باقمغه باشلامش وبونك اوزرینه
حضرت امام بالمجبوریه مکهٔ مکرمه ومدینهٔ
منوره طرفلرینه چکیلوب برچوق سنه لر
او اطراف مبارکه ده زمان کچورمشلردر .

دولت امویه نك انقراضیله کوفه ده
خلافت عباسیه نك تشکلی کندی زمانلرنده
وقوعبولوب بو انقلاب کلی اوزرینه حضرت
امام کوفه یه نقل ایلدی که اوزمان سن
شریفلری اللی یی تجاوز ایلمشیدی . خلافت
عباسیه طرفندن بر امید رسمی ایله کلمامشلر
ایدی . یالکز عباسیه نك امویه کبی هر
صوچلی وصوچسزی ازمك غدارلغنده
بولنمدقلرینه اعتماداً کوفه ده تجارتیله
یشامق املنه مبنی اورایه نقل ایلمشیدی .

اوت سر مذهبمز افندمز حضرتلری
ارباب تجارتدن ایدی . حتی مدینه ومکه ده
مدت اقامتلرنده کندی مذهبلرینی هرکس
تسلیم ایدرك کرك اوراده وکرك شام وعراقده
پك چوق طرفدارلری بولندیغی ومراد
ایتمش اولسه لر طرفدارانی کندیلرینی
بر کهر نایاب آسا باموقلر ایچنده محافظه
ایده جکلری درکار ایکن اول ذات عالی
صفات حلال لمشکلات اولمق خدمتنی خلق
اوزرینه برریاست قازانمق املیله ایفا ایتمامکده
بولندقلرندن معاونت نقدیه دکل خلقك
براز زیاده جه حرمت وتعظیمندن بیله بیزار
اولورلر ایدی . اخذ واعطالری بزازلقدن
عبارت اولوب درت بیك درهم کوموش
مقداری سرمایه لری بولندیغی مشهوردر .
حضرت امام علوجنابله برابر قاعدهٔ قناعته
دخی زیاده سیله رعایت ایتدکلرندن درت

بیك درهم سرمایه نه تمتع براقور ایسه بوندن
خانه سنك اداره منصرفانه سنه كفایت ایده جك
مقداری بالتفریق قصوری فقرا و محتاجینه
توزیع وتصدق ایتمك صورتنی التزام
بیورمشلر ایدی . « درت بیك درهم
سرمایه بر اهل حرص وآزی بیله اقناع
ایده بیله جك بر سرمایه اولدیغنی بیلورم .
انجق سرمایه كوچك اولور ایسه جزوی
بر ضرر ایله بتون بتون قوتدن دوشه جكی
جهتله اخذ واعطاء المنجه احتیاطده دخی
قصور ایتامش اولمق ایچون بوقدر سرمایه
بولندیرمغه مجبورم » دیر ایمشلر كه فن
تصرفك بر بیوك قاعده سی دیمك اولان شو
سوز سیرت شریفه لرندن بحث ایدن هر
محرر طرفندن تكرار وتذكار قلنمشدر .

عامهٔ ناسك بالمطاوعه حضرت امامی
مقتدا ایدنمش اولملرینی موجب اولان حسن
حال وعلی الخصوص ذكا وفضل وكمالاری
حقنده محمد ابن مقاتلدن روایت ایله نقل
اولنور كه : بر كون حضرت امامك
حضورینه بریسی كلوب « ای امام !
فلان كیمسه شرعاً بوینی اوریله جق بر
آدمدر . زیرا — جنتی ایستهم جهنمدنده
قورقم شرعاً میت اكلی حرام ایسه بن یرم
ركوعسز سجودسز نمازقیلارم وكورمدیكم
شیٔ اوزرینه شهادت ایدرم حق اولان
شیٔی سوم فساد وفتنه یی سورم بو احوالله
برابر ابوحنیفه بنم قتلمه فتوی ویرمز —
دیدی » دیه عرض حال ایدنجه حضور
حضرت امامده بولنان بر قاچ آدم « او
خبیثك بوینی اورلمسنی حكومتدن استدعا

ایتمك لازمدر » دیه اظهار غضب ایتدكلری
صره ده حضرت امام جزئجه تأمل
وتبسم ایدرك « اوت ! بن او آدمك
قتلنه فتوی ویرمم ! زیرا او آدم دیمك
ایستیور كه — بن جنتی ایستهم اللهك
رضاسنی ایسترم جهنمدن قورقم بلكه
اللهدن قورقارم اللهی كورمدم اما وارلغنه
وحدانیتنه شهادت ایدرم میت اكلی حرام
ایسه ده بالق یرم ركوعسز وسجودسز
جنازه نمازی قیلارم اولوم حق ایسه ده
سومم اولاد ومال فتنه وفساددن معدود
ایسه ده سورم — بو دعواده بولنان بر آدمك
قتلنه البته فتوی ویریله مز » بیورمشلردر .
ذكانك بو درجه سی اوزرینه حضار حضرت
امامك مبارك اللرینی اوپمكه مسارعت
كوسترمشلر .

امر تجارتده برقاچ شركاسی اولوب
بر كره شركاسیله حساب كوردكده كندی
حصهٔ سرمایه سی پك جزوی برشی اولدیغی
حالده اوتوز بیك درهم تمتع ظهور ایلدیكنی
كورنجه « بو اخذ و اعطا ایچنده خیله
یوق ایسه البته خلقی الداتمق واردر . بن
كندی استفاده می خلقك مضرتندن
بكله مم » دیه تمتعك بر حبه سنی قبول
ایتامش اولدقلری مشهوردر .

ایشته كرك فضل ودرایتده وكرك حسن
اخلاقده بو درجه فوق العاده حاللری مناسبتیله
خلق شریعت اسلامیه یه تفرع ایدن هر امر
مشكلده ذات عالیلرینه مراجعت ایلدكلری كبی
اصول دینده دخی مذهبلری اك زیاده موافق
شان اسلامیت اولمغله انی دخی عامهٔ ناس

طوعاً قبول ایلمشیدی . مشار الیه افندمز
اوزمانه قدر اسلامك منقسم اولدیغی فرقه‌لر
اربابی مثلاً اصحاب کرامدن بعضلرینی
بعضلر اوزرینه عندی وغرضکارانه بر یولده
تقدیم ایتیوب وحدانیت الهیه ونبوت
محمدیه‌دن صکره ابو بکر وعمر وعثمان وعلی
- رضی الله عنهم - حضراتنی صره‌سیله
واهل بدر اهل احد اهل بیعت رضوان اهل
عقبه وسائره‌یی تعظیم ایتمکده ایدیلر .
حالبوکه اوزمانلر خطابیه کروهی حضرت
عمرك وراوندیه کروهی حضرت عباسك
ورافضیه کروهی دخی حضرت علینك
اصحاب سائره اوزرینه رجحانی دعوا ایتمکده
ایدیلر . بو دعوالر دینی اولمقدن زیاده
سیاسی اولوب اسلامك هیئت مجموعه‌سی
ایسه برطرفك پولتیقه‌سنه تابع اولمغه
کندیسنجه مجبوریت کورمدیکندن حضرت
امامك مسلك ومذهبی عموم اسلامك افکار
وآمالنه توافق ایتمشدر . صرف عقاید
دینیه جهتیله دخی حضرت امام اهل سنت
وجماعتك صورت قبولنی ترجیح ایدرك اسلام
ایچنده بعض افکار ذاتیه ایله ملتك افکار
عمومیه‌سندن واکلایشندن کندیلرینی تمییز
ایتمش اولانلره تابع اولمز ایدی . « قرآن
وحدیثدن ملتك هیئت عمومیه‌سی نه اکلامش
ایسه انی قبول ایتمك لازم اولوب استخراج
دورادور قبیلندن اوله‌رق کیمسه‌نك خاطر
وخیالنه کلمامش اولان خصوصاته دخی
«وارسون مستخرجلری بالذات تابع اولسون»
دستوری عند عالیلرنده مرعی الاجرا
ایدی .

ترجمهٔ احوال شریفلرندن بورایه قدر
ذکر ایلدیکمز خصوصات خلقك حضرت
امامده هیچ بر رتبهٔ رسمیه اولمدیغی حالده
فکراً واعتقاداً کیفیت ودرجهٔ انقیادلری
حقنده ارباب مطالعه‌یه بر فکر قوی ویرمشدر .
ایمدی ایشك بو جهتی خلفای عباسیه‌دن
منصور خلیفه‌نك نظر دقتنی جلب ایتمکله
حضرت امامی و یاخود نظر ناسده نه کمال
حریت ودیانت وذکا وفطانت وفضل
وعرفانیله مشتهر اولان امام سفیان ثوری
وامام جندری وشریك ومسعر حضراتندن
بریسنی پای تخت اسلام دیمك اولان کوفه‌یه
قاضی نصب ایتمك ایستدی . حالبوکه
منصورك انتخاب ایلدیکی آدملرك قاضی
نصب اولنمسی بین الناس قدر واعتبارلرینك
آرتمسی دکل بالعکس ذاتاً حقلرنده درکار
اولان امنیت وتوجه عمومینك آزالمسنی مستلزم
اوله‌جغندن هیچ بریسی بو مأموریتی قبول
ایتمامکه قرار ویردیلر . امام ثوری اختفا
ایلدی . سائرلری حضور خلیفه‌یه واردقده
امام مسعر خلیفه‌یه « افندم قویونلریکزك
دوه‌لریکزك آتلریکزك کیفلری ایییمیدر »
دیه اظهار جنت ایدرك یقاسنی قورتاردی .
امام اعظم حضرتلری « بن بزاز بر آدم
کوفه اهالیسی کبی سربست بر خلق نظرنده
پك کوچك قالورم !.......... »
دیه اعتذار ایلدی . حاصلی هر بری
بر صورتله مدافعه کوسترد کلری کبی شریك
دخی « بنم ضعف بصرم واردر طوغریجه
مهر باصمق ایچون نقش خاتمی بیله کوره‌مم »
دیه مدافعه کوسترمش ایسه‌ده بو خدمت

ایچون یانه برامین آدم قونیله جغی درمیان ایدیله رك و « شریعت دینلان شی حقدن عبارتدر حق ایسه انسانلری بر برندن اصلا فرق ایتمز صکر بن حضور شرعده بیوکی کوچکی برابر کورور ایسه م خاطر قالور » یوللو وقوعبولان مدافعه سنه دائر مقام خلافتجه مطلوب اولان شی مطلقا مساوات وعدالت اولدیغی اثبات اولنه رق مشار الیهی کوفه یه قاضی نصب ایتدیلر . انجق ارادن چوق وقت کچمیوب خلیفه نك مقربلرندن بریسی فقیر برآدمله حضور شرعده دعوایه کلدکده مقرب افندی باش صدره کچمکی عزم ایدنجه حضرت قاضی مدافعه کوسترمش وبوحال موجب عزلی اولمشدر . شریکك عزلندن صکره ینه حضرت امامه تلاش اولدیلر . حضرت امامك مأموریت قضایی قبول ایتمامکده اولان دعواسی بوکره شریکك عزلی مسئله سی اوزرینه برقاتدها قوت بولدی . خلیفه هرنه وعد ایتدیسه حضرت امام قبول ایتمدی . حق عالیلرنده درکار اولان امنیت وتوجه عمومی یی بلکه خلافته دخی دکشمدی . نهایت منصور غضبه کلوب سرمذهبمز افندمز حضرتلرینی حبس وضربه امر ایتدی . روایت ایدرلر که محبسده وجود شامیلرینه کونده اون قامچی اورورلر ایمش . حتی نهایت تسمیم ایتدکلری دخی جمله روایاتندر . هله حضرت امامك بودفعه منصورك محبسندن خلاص اولمه دن وفات ایلدکلری متحقق اولدیغی کبی وفاتی تقرب ایلدکده جکرلرینی پاره پاره قوصدقلری دخی محققدر که بوحال مسموماً وفات ایلدکلرینه سند اتخاذ اولنمش ایسه ده برادمك ارقه سنه وجکرلری اوزرینه شدید أضرب ایدلدیکی زمان دخی بوحالك واقع اوله جغی طبه آشنا اولنلره معلومدر .

هرنه حال ایسه حضرت امام حریت شخصیه سی وملتنه احرارانه ایفاسنه مجبور اولدیغی خدمت ارشادودلالتی یولنده فدای جان ایتمشلردر که تاریخ وفاتلری ۱۵۰ سنه سی رجب شریفی اولوب سن شریفلری دخی یتمشه بالغ اولمشیدی .

﴿ رحمه الله تعالی رحمة واسعة ورضی الله تعالی عنه ﴾

حضرت امام یالکز مسائل مشکله ناسی صره سی دوشدکجه حل ایله وقت کچورمزلر ایدی . بلکه هنوز برعلم منفرد ومخصوص صورتیله کتابلره درج ایدلمامش اولان علوم شرعیه یی جمع وتأسیس ایدرك تلامیذ کرامنه تدریس دخی ایدرلر ایدی . تلامیذ کرامی نك چوغه وارر . ایچلرندن مقتدابه ومجتهد اولنلر ایله الك مشهورلری اون بشی تجاوز ایدر .

صورت تدریسلرنده اولان فیوضاتی اکلاملی که تلامیذندن اولان امامار میاننده اجتهادك بعض جهتلرنجه معلمرینی سبقت ایتمش اولان ذوات دخی واردر . انجق بوصورت حاشا حضرت امامك شان جلیلنه برکونه نقیصه وشین کتورمز . بلکه تعلیم وتدریسلرنده اولان فیوضات جلیله نك بی غایه اولدیغنی اثباته کافیدر . (انتهی)

علوم طبیعیه

(سما)

[المانیا مشاهیر علماسندن علامه ساندر هومبولدك قوسموس نام تألیفنك برنجی جلدنده (عن صحیفه ۷۹ الی ۱۷۵ سما سرلوحه سیله مندرج اولان بند مخصوصك مطالعه سیله حاصل اولان فکر اوزرینه قلمه النمشدر]

بر یوکسه جك تپه اوزرینه چیقوب ده اطرافه باقه جق اولسه ق بر یوزندن غایت درت بش ساعتلك قدر برمسافه یی کوره بیله جك مقابل سمت رأسمزده بر بیوك آچیقلق کوروورز که بوکا « کوك » یاخود « سما » دیرلر .

سمایه برچوبانك باقدیغی نظرله باقه جق وعلی الخصوص ایلك دفعه اولق اوزره نظر ایده جك اولسه ق بونی یکپاره فیروزه دن یاپلمش عظیم برقبه قیاس ایدر ایدك . انجق بویله سمایی عظیم برقبه قیاس اتمکله قالورمی ایدك ؟ هیهات ! اوقبه اوزرنده کوریلان بونجه انقلاباتدن هر بری نظر دقت واهمیتی بردرجه یه قدر جلب ایده ایده نهایت نتیجهٔ مطالعه اوله رق دفتر ملاحظه یه (حیرت) نامیله خاتمه چکر ایدك .

فنونك تاریخ ترقیاتنه واقف اولنلره کوره خفی دکلدر که سطح ارض اوزرینه منتشر اولدقدنصکره عقلنی اذعانی دروب دوشیروب اطرافنه نظر ایدن اولاد بشر الك اول نظر اهمیتی سمایه حصر ایدرك هنوز معیشت مادیه سی یوانی ارایوب بولمه دن احوال سمایه دائر برچوق کشفیاتله اوغراشمش وسائر هرفندن اول فن هیئتك اساسنی وضع ایلمشدر . دیمك اولیورکه بزم برتپه اوزرینه چیقه رق سمایه باقوب ده بادیء نظرده بونی برقبهٔ فیروزه ظن ایتدکدن صکره هرانقلاب وتحولاتنی کوردکجه نظر اهمیتمزك آرتمسی ونهایت حیرت درجه سنه وارمقلغمز عینیله وتمامیله برنجی ادملره دخی واقع اولمشدر .

ملل قدیمه دن هر بری سما حقنده بشقه فکر واعتقاده بولنوب اغلبی [illegible] کرچکدن چادر کبی برشی اولدیغنی ظن ایلمش وحتی یونان حکماسندن بعضلری دخی بوکبی افکاری قبول وتأیید اتمشدر . انجق احوال وانقلابات سمایه دائر ایدیلان تدقیقاتك زبده سی دیمك اولان فن هیئت سمایی بشقه برصورتله تصویر ایدر . دیرکه :

(ماهیت جوسما)

سمت رأسمزده کوریلان و « سما » دنیلان آچیقلق غایت کنیش برخلادن یعنی بوشلقدن عبارتدر .

بوجوه خلا تعبیر ایدیشمزدن ایچنده هیچ برشی یوق دیمك اکلاشلمالی . اشاغیده کوریله جکی وجهله جو مذکور ایچنده اجرام سماویه موجوددر .

خلا یعنی بوشلق تعبیر اتمکدن مقصد جو مذکورك نهایتنه اطلاع بشر واصل اولمدیغی جهتله بونك ایچون هیچ برحد تعیین اولنه میه رق اوکنی آچیق براقمقدن

و بو آچیقلغك دخی الی غیر النهایه بر بوشلق
اعتبار اولنمسندن عبارتدر .

﴿ وسعت سما ﴾

مذکور آچیقلغی الی غیر النهایه
بر بوشلق اعتبار ایلشیدك . بو تعبیر سمانك
درجهٔ وسعتی حقنده بزه بر فکر مخصوص
ویرمز ظننده یز .

سمانك درجهٔ وسعتنی لایقیله تصویر
ایده بیلمك ایچون اول امرده شونی نظر دقته
الملیدر که :

کرهٔ ارض ایله کرهٔ شمسك اراسنده کی
مسافهٔ متوسطه یی اهل هیئت یوز اللی بش
ملیون کیلومترو اولق اوزره تعیین ایتمشلردر .
بو مسافه یی (اوج کیلومترو بر فرسخ اولمق
اوزره) ساعته تحویل ایده جك اولسه ق
۵۱,۶۶۶,۶۶۶ ساعت ایدر که بونی کونه
تحویل ایتسه ك ۲,۱۶۹,۲۷۸ کونه بالغ
اولور و بر آدمك ساعتده اوچ میل مسافه
قطع ایتمك شرطیله شمسه طوغری کیجه
کوندوز بلا انقطاع سیر وحرکت ایتمسی
فرض ایدلسه ۲۷,۳۰۹ سنه ده کرهٔ
شمسه وصولی لازم کلور .

بو مسافه دن بالانتقال جو سما ایچون
نظرمزده تعیین ایده جکمز وسعتك محیر
عقول اوله جغی درکاردر . انجق کرهٔ
شمسه الك اوزاق کره بزم کرهٔ ارض
اولدیغی واندن دها اوزاقلری دخی بولندیغی
بشقه جه دقت ایدیله جك برحالدر .
سیاراتدن نپتون یلدیزینك شمسه بعدی
کرهٔ ارضك بعدندن اوتوز کره دها
چوقدر . بو قاروده کرهٔ ارض ایچون
ایتدیکمز نسبتی نپتون یلدیزینه تطبیق
ایده جك اولسه ق بر آدمك ۲,۱۶۹,۲۷۰
سنه ده نپتون یلدیزندن کرهٔ شمسه واصل
اولمسی لازم کلور . انجق مذکور یلدیز
دائما شمسك اطرافنده طولاشمقده بولندیغی
و بو حاله کوره بر جهتدن کونشه نه قدر
اوزاق ایسه انك مقابلندن دخی اوقدر
بر مسافه اوزاقلشه بیله جکی درکاردر .
بو صورتله ایکی مسافه یی برلشدیرر یعنی
نپتون یلدیزینك محرکی اولان دائرهٔ
مفروضه نك قطرینی اولچر ایسه ك
۴,۳۳۸,۵۴۰ سنه لك مسافه بولورز .

ایمدی بو مسافه نك الحق محیر عقول
اوله جغنده شبهه یوقدر . انجق سمانك
بر اوجدن دیکرینه قدر مقدار وسعتی بنه
بوندن عبارت دکلدر . ثابت اولان
ستاره لر ایچنده بوندن دها پك چوق
اوزاقلری بولندیغی کبی اهل هیئتك روایتنه
بزم کرهٔ شمس بالجمله سیارات وپیکلریله
برابر دیکر بر شمسك اطرافنده سیر وحرکت
ایدر عادتا بر سیاره دن عبارت اولمغله
ایشته بو روایت نظر دقت اوکنه الندیغی
زمان سمانك عقللره طورغونلق ویرن بو وسعتی
تصور ایدلمش اولور .

بو وسعتی برده شو صورتله تصور
ایدهلم :

ذهنمز ایچون یلدیریم کبی بر سرعت
فرض ایدوب ده بو سرعتله ذهنمزی لایقیله
یورولنجه یه قدر سوق ایده جك اولسه ق
وارمش اوله جغی فرض ایدیلان مسافه نك
تمام وسعت سمایه مساوی اوله جغنی اعتقاد

ایدرمیسکز ؟ هیهات !
سما ایچون الی غیرالنهایه بر بوشلق حکم ایدلمش . « الی غیرالنهایه » دنیلان شیئه وصول ایچون ریاضیاتده فرض اوله رق بیله برقاعده قونلمامشدر .

﴿ ذهن بشرده اولان وسعتك وسعت ﴾
﴿ سما ایله موازنه سی ﴾

اهل هیئت دیرکه کرهٔ شمس کرهٔ ارضدن برمیلیون درتیوز بیك کره بیوکدر بوجسامتی نسبت ایده جك اولسه ق کرهٔ شمسك یاننده انجق برقبه یه مقابل بولنان داری دانه سی قدر قالور . بونسبتی نظر دقته المدقدن صکره برده دنیایه نسبتله انسانك مقدار جسامتنی تخمین ایتملی که الك یوکسك طاغلر انجق پورتقالك جسامتنه نسبتله اوزرنده کی پوتوراقلری قدر قالدیغنه کوره انسانك ایاصوفیه جامعنك اوزرنده کی هوام مقروسغو پیه دن بریسی قدر بیله قالمیه جغی تسلیم اولنور .

ایمدی برانسانی کرهٔ شمسك جسامتنه نسبت ایلدیکمز زمان نه مقدارده قالدیغی کوز اوکنه الدقدن صکره برده کرهٔ شمش کبی نیجه بیك شموسی محیط وشامل اولان بر وسعته تطبیق ایدر ایسه‌ك نه بولورز ؟ . . . .

انجق کائنات ایچنده مأثر خالقانه سنی هر ذرات اوزرنده کوسترمکده بولنان ذات اجل الصفاتك مهارت خالقانه وقوت معبودانه سنه دقت ایتملی که ایشته جو سماده اولان وسعت وعظمته نسبتله هیچ دیه‌ك دخی چوق اولان بربینه او قدر وسعت ویرمشدرکه البته وسعت سمادن ده زیاده‌در .

بز بوقاروکی فقره‌ده وسعت سمانك نهایتنی سرعت ذهن دخی اولجه‌مز دیمش ایدك . اوت اولجه‌مز . زیرا ذهنك وسعتی دخی سمانك وسعتی کبی برلاخلا ولاملا ایچنده غیب اولوب کیتمکده‌در . ذهنده اولان بووسعتی اولجه بیلمك ایچون منتهاسنده برنقطه تعیین ایتمك لازم کلور . اکر سمانك دخی منتهای حدودنده برنقطهٔ معینه اولسه ذهن اونقطه یه قدر دخی واصل اوله بیله جك مرتبه ده واسع ویاخود تعبیر آخرله اومسافه یی برآنده قطع ایده جك قدر سریعدر .

برحکیم دیمش که هیئت وتشریح اوقویان آدم ایچون دینسز اولمق ممکن دکلدر . پك طوغریدر . انسان جو سماده کی وسعتی ذهننه صغدیره‌مامقده ایکن برده برقطره بیندن عبارت بولنان ذهننده دخی جوسما قدر وسعت کورور ایسه حدود دائرهٔ قوت خالقانه سنه نسبته جوسمانك دخی نقطهٔ مشابهه سنده قاله جغی درکار بولنان برخالقه مفتون اولمزده نه اولور ؟ (سبحان من تحیر فی صنعه العقول) .

﴿ سماده کوریلان رنکك ماهیتی ﴾

سماده کوریلان رنکك ماهیتی حقنده کتب حکمیه ده برچوق روایتلر واردرکه بو روایتلری محاکمه یه کیریشه جك اولان

انسان زوايات مذكوره اختلافاتی ایچنده موازنه‌سنی شاشيرر كيدر .

سمانك بر خلا يعنی بوشلقدن عبارت اولدیغنی اولبابده نیجه براهين عليه ايله اثبات ايلدكدن صكره ارتق بوقلغه و بوشلغه برده رنك اسناد ايتمكه محل وارميدر ؟ حالبوكه كوزلرمز اورنكی كوروب طور يور بورنكه كندی كوزمزك تخيل ايلديكی پرونك معناسی و برمك بونك كرهٔ نسيمی ایچنده بولنان بعض غازلرك رنكی اولدیغنی دعوا ايتمك قدر صعب الاثبات برشيدر . بن ديمك ايستيورم كه :

بزم نظرمزك قوتی مبدأ نظرمزدن اوزاقلشه اوزاقلشه برمسافه‌يه واردقدن صكره ارتق بتون بتون قوتدن دوشر وقوهٔ باصره‌نك قوتدن دوشمسی ايسه طبيعی برسياه ظلمت توليد ايلر . نصل كه ضيانك بيله خطوط شعاعی مبدأ عزيمتدن اوزاقلشه اوزاقلشه برمسافه‌يه واردقدن صكره ارتق ضيا ظلمته متحول اولور .

بوحالده سمايی مائی كورمكدن ايسه سياه كورمك لزومی پك قولای رد ايدله‌بيلور . شويله كه سمانك منتهاسنده فرض ايلديكمز سياهك اوته طرفی نصل كه سياه ايسه انك بوطرفی دخی ضيا رنكنده يعنی بياضه قريب برشی اولدیغندن اشبو بياض ايله سياهك يكونی دخی مائی‌يه مساوی اولور كه شونسبت و بومساوات ارباب فن نظرنده قبوله قرين برشيدر .

ايمدی هواده يبوست زياده اولنجه كوكده‌كی مائيلك دها آچيق كوريلور . سببی اوحالده مد نظرمز اوكنده برمانع اولمدیغی جهتله چوق بياض يعنی منور جهتنی دها چوق كورورز . بياض سياهه غالب اولور ايسه مائيلكده دها زياده برآچيقلق كلور وهواده يبوست اولميوب ده رطوبت بولنور ايسه مد نظرمز چوق منور اولان قسمندن بالنسبه دها آز بر كوره‌بيله‌جكندن و بوحالده منتهای نظرمز ديمك اولان ظلمت تقرب وتكثر ايتمش اوله‌جغندن سماده‌ها قويو جه مائی كوريلور . زيرا سياهك بياضه غلبه‌سی مائيلك دها زياده‌قويولاشمسنی مستلزمدر . هله كيجه اولدیغی زمان كره‌مزك كولكه‌سی سمامز جهتنه اصابت ايتمكله اوكولكه‌يی سنيم سياه كورورز كه بز كوك يوزی قارارمش ظن ايدرز .

﴿ جو ایچنده‌كی موجودات ﴾

جو ایچنده‌كی موجودات فن هيئت لسياننده « اجرام سماويه » دنيلان جرملردر . بونلر آی ايله كونش دخی داخل اولدقلری حالده لسان عوامده « يلديز » دنيلان كره‌لردر كه بزم كرهٔ ارضك دخی انلر كبی بر يلديز وانلرك‌ده ينه بزم كرهٔ ارض كبی بر دنيا اولدقلری مثبتدر .

علوم طبيعيه دن (علم هيئه) منفرع اولان بحثلر دخی ان شاالله مخصوص سرلوحه التنده بشقه‌جه ايراد اولنه جغندن بوراده بحث كوتورر يری يوقدر .

﴿ تحولات سماویه ﴾

سماده کوریلان انقلابات اوچ قسم اساسی یه تقسیم اولنور . برنجیسی یالکز کرهٔ نسیم ایچنده کوریلان انقلابات و تحولات اولوب بونلره (تحولات مه ته اورلوژیقیه) دینلور . روزکار یغمور شمشك وسائره کبی . ایکنجیسی بزم کرهٔ ارض ایله کرهٔ قمرك کونش اطرافنده کی سیر وحرکتلرندن نشأت ایدن تحولاتدر که انلره دخی « تحولات قوزموغرافیه » دینلور کیجه کوندوز یاز قیش خسوف وکسوف وسائره کبی . اوچنجیسی کرك سیار وثابت وکرك قویروقلی حاصلی بالجمله اجرام سماویه نك حرکات عمومیه سندن ظهوره کلان تحولات اولوب بونلره دخی « تحولات فلکیه » دینلور که احوال وکیفیاتندن فن هیئت بحث ایدر . سماده کوریلان اشبو اوچ قسم تحولاتك هر بری انسانك آیری آیری نظر دقت واهمیتنی جلب ایدر موادندندر .

بر آوج بخاردن عبارت بولنان واسمنه « بلوط » دینلان بر قرالتی ایچنده نه دزلو قوت که آتشیله نور چشمزی منخسف ایده جك ظن اولنور ? نه در او کورلتی که دهشتی انسانه « وار ایسه صیحة الله بو اولملی » دیدیرته جك قدر بیوك کورنور حالبوکه تحولات مه ته اورولوژیقیه ده یالکز بو یله دهشت وهیبتله وصف ایدیلان حاللر یوقدر . علایم سما تعبیر اولنان قوس قزحك رنکارنك نوردن نسیج واعمال ایدلمش بر کمر اولمق اوزره نازنین کرهٔ نسیمك بلنی صیقمش اولدیغنی کورمك طبعنه نه قدر خوش کلور ? بر ماده‌دن عبارت بولنان بر بخارك کاه یغمور وکاه قار وکاه طولو صورتنده نزول ایتمسی جالب نظر دقت بر حال دکلیدر ? طلوع وغروب شمس هنکامنده پنبه قویو قرمزی مور بنفشه رنکلرینك درجات متخالفه‌ده آچیقلی قویولی الوانیله زینتلنان بلوطلره نه قدر لذت وحیرتله نظر ایدرز ?

شو جزئیجه مفرداتنه کیریشمش اولدیغمز تحولات یالکز تحولات مه ته اورلوژیقیه نك بعضلری اولوب بونلرك تماشاسی بزی نه قدر متلذذ ومتحیر ایتمکده ایسه البته تحولات مذکوره نك اسبابنی اوکرنمك دخی او قدر لذت ویرر برشیدر . هله تحولات قوزموغرافیه وفلکیه نك اهمیتلری بونلردن اشاغی قالمق شو یله طورسون قات قات تفوق دخی ایلر .

﴿ مواعید ﴾

بو راده جو سمایه دائر شو مختصر مجمل بندلك ویردیکی فکر مخصوص ایله قناعت ایتملی یز . تحولات سماویه‌دن هر برینی بو یله بر بند مخصوص ایله ذکر ایتمك ایچون مأخذمز بولنان اثرك محرری هومبولد کبی یوز صحیفه‌لك برشی یازمق اقتضا ایدر که بوکا مجموعه‌مزك تحملی کفایت ایده‌مز . ان شاالله تعالی اوچ قسم تحولاتدن هر برینی فراده فراده ذکر ایدوب بیتوردکدنصکره بونلرك جمعاً بکونیله سما حقنده پك مکمل معلومات ویرمش اوله جغز . زیرا بو بابده مأخذمز بولنان اثر اکملیت مشهور اولدیغی کبی ایضاحات

لازمه‌سی ایچون دخی الده آثار سائره‌مز واردر . (نهایت)

﴿ تاریخ ﴾

– عثمانلی تاریخنك جهت شاعرانه‌سی –

--

مقدمه

علم تاریخی شویله‌جه برتعریف ایتمك لازم کلسه « تاریخ اسکی وقوعاتك حکایه‌سندن عبارتدر » دنیله‌بیلور . انجق تاریخك منقسم اولدیغی جهات واقسامی نظر دقتله معاینه ایدیله‌جك اولورسه تاریخك وقوعات سالفه‌یی حکایه‌دن دها بشقه‌جه برشی اولدیغی کوزیلور . اول قدر بشقه که انسانیت مدنیت علوم فنون اخلاق فلان الحاصل دنیا ومافیهانك هپ تاریخ ایچنده داخل اولدیغی کوریلور .

تاریخك جهت حکمیه‌سی اولور که اخلاق انسانیته دائر الك بیوك حکمانك کوسترمك ایستدکاری مثاللرك اوراده مشخصلری ومجسملری کوریلور . تاریخك قسم فنیسی اولور که بوکون « فن فن » دیه کوزلرمزی درت آچان فنونك اوراده جماذی الاوللری کوریلوب آکلاشیلور . ایشته بونلر کبی علم تاریخك برده جهت شاعرانه‌سی اولور که دنیاده ارباب مطالعه‌نك اوقومق ایله دویه‌میه‌جغی برشی وار ایسه اوده بودر که

مطالعه‌دن لذت بکله‌نان براثرك انسانه نه کبی لذائذ اذاقه ایده‌جکنی کوزدن کچورملم : برنجی درجه‌ده اصلاً وماهیةً غرابتی دکلیدر ؟ حالبوکه تاریخك قسم شاعرانه‌سنی تشکیل ایده‌جك اولان وقایعك ماهیت غریبه‌سی الك عالی فکر حکایه نویسلری دخی عاجز براقه‌جق رتبه‌ده‌در . نه حاجت ؟ حکایه نویسلرك مخیلات واقعه‌سی وقوعات غریبه تقلیدی دیمك اولوب تاریخك قسم شاعرانه‌سنی تشکیل ایدن وقوعات ایسه غرابت جهتیجه سالف الذکر تقلیدلرك حقیقتی دیمك اولدیغی بدیهیدر .

بوندن صکره براديبك اثرندن النه‌جق عبرت ادیب مذکورك خیال خانه تصورنده یاراندیغی اشخاصك انلر ینه یازدیغی سرکذشتلردن النه‌جق عبرت اوله‌بیلور . حالبوکه اشخاص مرقومه مخیل اولدقلری کبی سرکذشتلری دخی برخیالدن عبارت اولمسنه مقابل تاریخده کوریله‌جك صاحب سرکذشتلرك مخیل دکل بالعکس اثبات وجود ایتمش اولملری قوتلی برمدار رجحاندر .

اما دنیله‌جك که ادبانك وقوعات مخیله‌سی ایچنده عشق وعلاقه‌یه دائر مسائل دخی بولنه‌رق کیفیته الك زیاده بونلر چاشنی ویرر . اوت ! فقط تاریخك قسم شاعرانه‌سنده مخیل دکل کرچکدن عشق وعلاقه مسئله‌لری اولمدیغنی کیم خبر ویردی .

ایشته تاریخ بوقدر شمولی برتاریخك

قسم شاعرانه‌سی بو درجه ذوقلی ولذتلی برشیدر . واقعا ترجمه اوله‌رق موجود اولان تاریخلریمز بو جهتلرك بو قسملرك عمومنی لایقیله مشتمل دکلدر . انجق بزم تاریخلرك ناقص اولمسی طوغرودن طوغری‌یه علم تاریخك ناقص اولمسنی مستوجب اوله‌مز . بالخصوص که تاریخلریمز شمدی ناقص ایسه حمد اولسون مادر زمان بزی هر سعادته نائل ایتمکی متعهد اوله‌بیله‌جك چوجقلر طوغرمغه باشلامش اولدیغندن تاریخجه اولان نقصانمزی دخی پی در پی اکمال ایده‌جك اولاد وطن دخی ینشوب کلمکده‌در .

برایشك شو جهتنه باقالم :

بر وقعه‌یی ساده‌جه حکایه ایتمك تاریخك دوز دوزی‌یه برزمینی عد اولنه بیلور . جهت دیپلوماتیقیه عسکریه فنیه حکمیه صناعیه اخلاق وسائره سنجه وپریله‌جك ایضاحات وایدیله‌جك محاکمات تاریخك زینتلرندن معدود اولوب مورخ کتابنی هانکی بولده قلمه المقده ایسه او بوله مخصوص اولان زینتلری تزیید وتکثیر ایله اثرینی تزیینه همت ایلر .

تاریخك جهات واقسامندن تزیینه الك زیاده مستعد اولانی قسم شاعرانه‌سیدر . زیرا افکار شاعریت شعبات علوم کبی نوعما محدود ومعین اولمیوب لاخلا ولاملا عالمی کبی غیر محدود بولندیغندن مورخ طورنده کورینان شاعر ویاخود شاعر طورنده کورینان مورخ قلم اوینادجغی میدانی طارولیه‌رق سمند خامه‌یی اکنه بوینه ایستدیکی کبی قوشدیرر اوینادر .

بر تاریخك جهت شاعرانه‌سی منسوب اولدیغی ملتك وطننه طبیعتك بخش ایتمش اولدیغی لطافت وحلاوتدن صکره اوملتك فردلکی قهرمانلغی ومردانه وقهرمانانه بر صورت محیرانه‌ده کوریلان وقوعات عاشقانه‌سی درجه‌سیله متناسبدر .

واقعا مورخ بو نسبت حدودندن خارجه چیقمیه‌رق اثرینی ایستدیکی کبی تزیینده مختاردر . لکن تزیین ایدیورم دیه وقوعات ایچنده خیالندن یالان قاتمغه مأذون اوله‌مز . زیرا تاریخ کذب ودروغدن نه قدر آیقلانه بیلمش ایسه بحق تاریخ اطلاقنه او قدر استحقاق کسب ایتمش اوله‌جغندن مقصد بر ملت تاریخنك قسم شاعرانه‌سنی یازمق اولدیغنه کوره بونی فرنکلرك « رومان ایستوریق » دیدکلری اساسی تاریخ اوزرینه مبنی حکایه‌لر صورتنه قویمق اثرك قدرینی کوچلتمك دیمك اولور . غایتی وقعهٔ تاریخیه‌یی شاعرانه وادیبانه بر بولده پك جزوی بر تزیینات ایله عرض ایتمك لازمدر .

بو قسم تاریخلرك صورت اشعارنده توصیفلر تشبیهلرجه ادبامزك اوته‌دنبری معلوم اولان طرز مبالغه‌سنی تقلید ایتمك هیچ بر فائده‌یی مفید اولمدقدن بشقه بالعکس وقعه‌نك لطافت اصلیه‌سنی دخی غیب ایده‌جکی جهتله مضرتی بیله کوریلور . بو بولده ارباب مطالعه‌یه لذتلر اذاقه ایده‌بیلمك وقایع شاعرانه‌نك غرابت اصلیه‌سنی اخلال بوزمقسزین بسط وتمهید ایده‌بیلکه

ومسئله‌نك اكسيك بر يني براقامغه
متوقفدر كه بونك ايچون دخی جناسلر
قافيه‌لر سجعلر فلانلر ارامقدن زياده
تواريخ قديمه‌يی اطرافيله تتبعه همت
لازمدر ·

شورايه قدر سبقت ايدن روش
افاده‌مز عثمانلی تاريخنك قسم شاعرانه‌سنی
جمع ايتمك هوس وغيرتنده بولنديغمزی بز
سويله‌دن ارباب مطالعه‌يه البته
اكلاتدرمشدر · اوت · بويله برهوس
وغيرتده بز محبت مايه بزی بوهوسه سوق
ايلديكی كبی بالفرض والتقدير عثمانلی اولادی
بولنمامش اولسه‌ق بيله عثمانلی تاريخی
كبی قسم شاعرانه‌سی بش اون مورخ
ومحرره سرمايه اوله‌بيله‌جك زنكين برتاريخدن
ابنای نوعمزی مستفيد ايتمكه بنه بالوجوه
مجبوريت كورور ايدك ·

تاريخ عثمانينك جهت حكميه وصناعيه
وفنيه‌سی واقعا اول قدر زنكينلنه‌مامشدر
انجق كويا عثمانليلر ال برلكيله تاريخلرينك
جهت شاعرانه‌سنی زنكينلاشدرمكه چالشمشلر
كبی تاريخمز كورك اول قدر زنكينلشمشدر كه
عادتا هرملتككی به بحق غلبه ايتمش اولان
قسم عسكريسی قدر زنكين اولمشدر ·
يابوقسم شاعرانه‌نك برقاندها توسيعی
خصوصنده قسم عسكريسنك دخی مداری
اولمامشمی ·

عثمانلی تاريخنك قسم شاعرانه‌سی
سائر هرملت تاريخنك قسم شاعرانه‌سنه
فائق اولديغی حقنده سويله‌ديكمز سوز
سودای ملی نشئه‌سی بقائيله بلا اختيار زبان
مفخرت بياندن چيقی وبرمش برسوزدكلدر ·
ملتمزك اجزای متشكله‌سنه برنظر ايده‌لم ·
ترك كرد عرب لاز كوريجی چركس ارناود
بوشناق وسائره اوله‌رق يدی سكز قوميتك
تركيبله تشكل ايتمشز كه اقوام مذكوره‌نك
اخلاق قوميه‌سی ذاتاً پك شاعرانه اولديغنی
انكار ايده‌جك بوقدر ظننده‌يز · هله
افندم عثمانليلق شانك جوهر اصلیٔ
انسانيه برقاندها جلا وبرمسنه نه ديه‌لم ؟
عثمانلی اولمش روم كورمدكمی كه زمانده
روم مليتنك دوچار اولمش اولديغی وجوه
مسكنتنی عثمانليلق شانی بتون بتون
قهرمانلغنه تبديل ايتمشدر ؟ ايشته غازی
ميخال بك !

ارباب مطالعه اكر عثمانلی تاريخنك
قسم شاعرانه‌سنی يازمق بزم كبی عجزينی
معترف برآدمك حدی اولمديغنی درميان
ايدرلر ايسه مسموع اوله‌بيله‌جك برسوز
سويله‌مش اولورلر · بوقسه جلادت
قهرمانانه‌سيله عالمه ولوله ويرمش برملت
عظيم الشانك لذت بخش طبع قارئين اوله‌جق
برطاقم وقوعات شاعرانه‌سنی جمع ايتمك
لزومی هروقت بديهی واشكاردر · بناء
عليه برده سالف الذكر سوزی سويليانلره
مقابلهٔ ديرزكه عزم كرده‌مز اولان خدمت
اقتدارمزله متناسب دكل ايسه هيچ اولمز
ايسه مورخلك مسلكنده شويله برنمونه‌يی
دخی بز كوسترمش وبوندن صكره بويله
هوس ايده‌جك ارباب اقتدارك همتلرينی
دعوتنه عجز وقصورمزله موفق اولمش
اولورز ·

سلطان عثمانك قبل السلطنه

برعلاقه‌سی

فقره

۱

« کشیش طاغی »

اسکی یونانلولرك اساطیر شاعرانه‌سی « اولیمپوس » اسمنده ایکی طاغ ذکر ایدر . بونلردن بریسی یانیه طرفنده بولنوب دیگری ایسه الیوم خداوندکار ولایتی داخلنده کائن مشهور کشیش طاغیدر .

اساطیر مذکوره‌دن اکلاشلدیغنه کوره قدیم یونانلولرك عرض پرستش ایتدکلری آله وآلهات یانیه طرفلرنده‌کی اولیمپوس جبالنی کندیلرینه مسکن اتخاذ ایتمش ایسه‌لرده بونلر ایچنده یکدیکرینك معاشقه‌سی ارقه‌سنده طولاشه طولاشه کشیش طاغنه دخی اوغرایان واوراده یکدیکرینك دامن وصالنه ال اریدیره‌بیلن آله‌وآلهات دخی بولندیغی تخیل وتصور قلنور ایدی .

« کشیش طاغی » بروسه اهالیسی لساننده شهر مذکوره یقین وبرقاچ تپه‌نك بربری اوزرینه ییقلمش وبنمش اولمسندن عبارت برجبل منفرده اطلاق اولنمقده ایسه‌ده حقیقتده بو اسمك مسماسی اوفاق برسلسله‌درکه اناطولی ایچنده کائن « توروس » سلسلهٔ جسیمهٔ جبالنه قدر اوزانور کیدر .

یونان اساطیرینك بوطاغلری آله وآلهاته معاشقه‌کاه اتخاذ ایتملری فوق الغایه ارتفاع وجسامتلرندن نشئت ایتمامشدر اصل جهت رجحان جبال مذکوره‌نك خلقتنده اولان لطافتندن نشئت ایلمشدر . نه لطافت که هانکی شاهقه‌سنه باقلسه صیق وبربرینه ملاصق زمرد کبی میشه وکستانه وفندق اغاجلریله جنان دار السلامدن نشان ویردیکی کوریلور . نه لطافت که هانکی وادیسنه نظر اولنسه خط نومحبوبانی آکدیرر تازه چمنزارلری اوزرنده انواع شکوفه واذهاری شداد صاحب ارمی غبطه‌سندن هلاك ایده‌جکی تسلیم اولنور .

طاغلغك جملهٔ تزییناتندن معدود اولان بالچیق وسیوری قیالر وبیوك کوچك مغاره‌لر بوطاغلرده دخی اکسیك دکلدر . زیرا بوقیالردرکه ارالرندن صزدیردقلری طورنه کوزی کبی صولری الماسپاره قطراتنی اطرافه صچراته صچراته اقیده‌رق بعده کرچکدن آب حیات اولمق اوزره نیجه چاغلیانلر تشکیل ایدرك ونیجه ییلان قاوی مجرالر طرح ایلیه‌رك هرطرفه سوق ایدرلر . بوقیالر ومغاره‌لردرکه برعاشق زارك استمداد کارانه ایتدیکی آه جانکاهلره طنین دنیلان آوازهٔ مخصوصلریله مقابله کوستره‌رك نوعما تسلیه بولنورلر .

طبیعت نه یاراتمش ایسه کوزل یاراتمشدر . حتی دکزلرده اك بیوك ومدهش طالغه‌لرك بیله ایچنده عظمت لطافتلری صاقلامش ایدوکی کوزی آچیق اولان اهل حاله روشندر . بناءعلیه هرطاغلقده وطاغلغك

الك اصسز بر ی دیمك اولان قیالق جهتلرنده دخی برلطافت حس اولنور ٠ نصل كه هرچول اووه‌ده بیله نهایتسز بر وسعتك افكاره وجدانه حسه وسعت و یره‌جكی چولده سیاحت ایدنلر عندنده مجرب ومسلمدر شوقدر واركه برطاغلق ابراث ایده‌جكی لطافتی یالكز دهشتله ابراث ایدن قیالقدن عبارت اولورسه ایچنده حس بولداشی اوله‌رق بوم وغرابدن بشقه برشیئه تصادف ایدیله‌میه‌جكندن بونلرك محزونانه آوازلری انسانی مغموماً متحسس ایلر ٠ جنت مثال برطاغلق ایچنده ایسه شوریده حال بلبلدن آلده باغری یانمش بیقوشه قدر اهل حال ایچون بیك درلو حس بولداشلری بولنوركه بیقوشك یانیق یانیق آه وافغانی میاننده بلبل شوریده‌نك آشفتكانه چیغلقلری انسانك غمی طاغیدوب نشئه‌سنی آرتدیره بیلور ٠

ایشته كشیش طاغی تمام بوقبیل جبالدن اولوب ایچنده بولنان انسان دكل وحوش بیله فیض عشق ایله چیلدیرمق درجه‌سنده جوش وخروشه كلور ٠ حتی بوركارنده او یانمش اولان برحس فیضناكك ماهیت اصلیه‌سندن پك‌ده خبردار اوله‌میان كو یلولر بیله بوطاغك جهات متخالفه‌سنده كشت وكذار ایدرلر ایكن حسیات درونلری برقاتدها علولنوب وحوش وطیور عشق بازانه مقابل كندیلری دخی پرشوق طرب اوله‌رق حسیات واقعه‌لری هانكی مقامی امر ایدر ایسه او معامله حایقروب اعلان بمسرت ایدرلر ٠

ایشته شوحاللره نظراً قدیم یونانلولرك هر بری دیكر ینه مفتون ودلداده اوله‌رق تخیل ایتدكلری آله وآلهانه معاشقه كاه اولمق اوزره اشبو كشیش طاغنی انتخاب ایتمش اولمقده البته اصابت ایلمشلردر ٠

شعرای یونانیه‌نك اولیمپوسلر ایچنده وقوعنی تصویر وتحریر ایتمش اولدقلری وقوعات عاشقانه ومعاملات شیوه‌كارانه وعشوه بازانه‌یی اطرافلیجه حكایه دكل بر بر كلمه‌جكله خلاصه واجماله قالقشمق بیله اولبابده مخصوص برجلد ترتیبنی مستلزم اولور ٠ بناء علی ذلك بز یالكز كندی تاریخ ملیمزك اشبو جبال خوش حال ایچنده كذرانی حكایه ایلدیكی بروقعه‌ٔ عاشقانه‌نك تحریرینه سعی ایدملم :

فقره

۲

﴿ برصیاد همایون بخت ﴾

شوكت عثمانیه تخمی زمین همته هنوز اكیلمش اولدیغی دورده « ادبالی » نام ذات عالی دخی سور یه طرفلرنده اجرا ایلدیكی تدقیقات علمیه‌سنی بالا كمال كشیش طاغنك دامان لطافت نشانك اوزانه یلدیكی حدود ایچنده یعنی اسكی شهر سنجاغی داخلنده كائن ایت برونی نام محلده بسط قالیچهٔ انزوا ایلمشیدی ٠

نه انزوا ؟!.........

كائناتك نقطهٔ توجهی بولنان نیراعظم كندینی انزواده فرض ایتسون اشعهٔ جهان تابنك هرطرفی چالقایه‌رق پرنور ایتمسنه كیم

ممانعت ایده‌بیلور ؟ بر آفتاب که اطراف وجوارنده دوران ایدنلرك مابه‌التفیضیدر . کندیسندن بو یله بر استفاده واستفاضه‌سی اولنلر دائرهٔ انتسابدن بر خطوه خارجه نیجه چیقه بیلور ؟

شیخ ادبالی قدس سره السامی حضرتلری اول وقتك نیر اعظم فضل وکمالی اولدیغی وارستهٔ تعریف اولوب جاذبهٔ صیت وشهرتلری دولت سلجوقیه‌نك ضعفی سایه‌سنده پرتو المش بولنان امرای متجاورهٔ اتراکی دائما کندی حولنه جذب وجلب وجمع ایتمکده ایدی .

کندیسنی زیارتدن خالی اولمیان امرا ایچنده عثمان بك دخی داخل ایدی . بو عثمان بك کیمدر بیلورسکز یا ؟

نام نامیسی الیوم مایه لافتخارمز اولان دولت علیه‌یه مایهٔ شرف وبهجت اولان ذات عالیشاندر که او زمانلر پدر عالی تبارلری ارطغرل بك بر حیات اولمق وسوکد ناحیه‌سنده اختیار اقامت ایدن عثمانلی عشیرتنك مشاغل اداره‌سیله کندیسی مشغول بولنمق جهتیله عثمان بك یالکز کشیش طاغلری ایچنده بر صیاد همایون بخت اولمق اوزره کشت وکذار ایدر ایدی .

انجق زمام ریاستك هنوز کف کفایه‌سنه و یرلمامش اولمسی مجلس نفیس فیوضات انیس حضرت ادبالیده شان وشوکت نشانه شایان تعظیم وتکریمك دریغ ایدلمسنی مستوجب اولمیوب کرك حضرت عثمانك استعداد مخصوصندن ایشسك ایلروسی منفهم اوله‌بیلمك جهتیله هرکس حتی بالذات ادبالی حضرتلری دخی میر مشار الیهك استحقاقندن بالاتر بر صورت تعظیم وتکریم بوله‌رق اکا مسارعته همت ایلرلر ایدی .

عثمان بکك اقامتکاهنه نسبتله ادبالینك ایت برونده‌کی اقامتکاهی براز صاپاچه دوشدیکندن اول درکاه فیوضات اکتناهه سائر امراقدر صیقچه دوام ایده‌مز ایدیسه‌ده صید وشکاردن عودت ایدوب ده اورایه اوغرادقجه کیجه‌یی محل مذکورده کچورمکه مجبوریت کوروز وحتی بعض کره برایکی کون قالدیغی دخی کوریلور ایدی .

ایشته تقریر وحکایه‌سنه ابتدار ایلدیکمز وقعه‌یه میر مشار الیهك نزد ادبالیده مسافر بولندیغی بر کیجه‌نك وقت سحرنده باش کوستردی .

فقره
۳

﴿ همای طبعك برشکاره شکار ﴾ .
﴿ اولدیغی ﴾

موسم بهارك نهایتی یعنی حزیران اوائلی ایدی که عثمان بك ایت برونی حوالیسنده بر کونی اقشامه قدر الده آنجه کیجه‌یی صید وشکاری مشغولیتیله کچوروب ارتق صولر قرارمش اولمق مناسبتیله کندی آرام کاهنه عودتدن ایسه اوکیجه‌یی بنه حضرت ادبالینك اقامت کاهنده مسافرةً کچورمکی مناسب کوردی . ساعت بر محللری کمال وشوکت واقبال ایله کلدی . کوردیکی

حسن وقبولك وحق عالیلرنده ایدیلان
حرمت وتعظیمك بوراده تفصیلنه محتاج
دكلدر . كیجه‌لر قیصه اولمق مناسبتی
واوزمانك صورت معاشرتی ایجاباتیله
یاتسو نمازندن صكره یتاق زمانی حلول ایتمش
اولدی . عثمان بك دخی صید وشكار
یورغونی بولنمق حسبیله كندیسی ایچون تهیه
ایدیلان یتاغه یاتدی . اویودی .

اویویه‌بیله‌جكی قدر اویومش وارتق
اویقویه قانمش بولنملیدركه یاتدیغی اوطه‌نك
برحولی‌یه ناظر پنجره‌سی دیبندن اوتن
خروسك صداسی میر مشارالیهی اویقوسندن
اویاندیردی كوزینی آچدقده اوته‌لیغی
هنوز صباح كونشنك ایلك ضیای ذرینی
ایله یالدیزلانمش بولدی .

مكر بوخروس آفتاب سحری ایله
مسابقه‌یه چیقمش اولان برآفتاب ثانی‌یی
كوسترمك ایچون كلمش و « نامزد شوكت
وشان اولان عثمان نه‌یاتیورسك افقمز
داخلنده اجتماع نیرین واقع اولدی قالق
حیرتله تماشایه باق . » معناسنی ترجمه
ایدر بولده اوتمش ایمش .

خروسك صداسی عثمان بكك نظر
دقتنی حولی طرفنه جلب ایتمكله اوطه‌نك
ایچ طرفنه طوغری آچیلان پنجره
قناتدینی آچوب حولی جهتنه عطف نظر
ایلدی . نه كوردی ؟ برشمس تابان
حسن وآن كه تماشاسندن شمس عادی
كبی كوزلر قاشمیوب بالعكس جلالندقجه
جلالنور .

هنوز كیجه‌لك حالیله ارقه‌سنده بركتن
كوملك اولدرق چیقمش ! بركتن
وبرسون كه اناطولی موده‌سنجه كوملك یقه
طرفندن ایكی قرمزی شریدایله باغلاندیغی
ایلكلندیكی كبی اشاغی‌یه یقه یرتماجنه
طوغری دخی برقاچ یردن ربط اولنمش
ایدی . . اگر بویله اولمیوبده سینه‌سی
دخی اوموزلری اوزرینه كلیشی كوزل
طالغه‌لانی ویرمش اولان صاچلری
كبی پریشان اوله ایدی عثمان بكی
بسبتون پریشان ایده‌جكنده اصلا شبهه یوق
ایدی .

بوقدر فتنه آز كلمش كبی برده اول
كلستان حسن وآنك بلبل خوش الحانی
حوالینك اطراف وا كنارنده پراكنده بولنان
طاوقلری صباح یمنه دعوت وجلب ایچون
« بلی ! بلی ! بلی ! » دیه بوركلره
اهتزاز ویره‌جك برصدا آ چیقارمسونمی ؟

عثمان بكك نفسی طارالشدی . توكلری
اورپردی . هرمفصلنده برنوع طاتلی
صیته كریتلری حس ایتمكه باشلادی . .
. . . . انجق قز عثمان بكك اوكیجه
اوراده مسافر بولندیغنی وحتی ایچنده
بولندیغی حولی‌یه پنجره‌لری ناظر اولان
اوطه‌ده یاتدیغنی همان اوآنده درخاطر ایتمش
اولملیدركه طاوقلره ایتدیكی ندایی بتورر
بتورمز عقلی باشندن كیدرك ودها
طوغریسی عقلی باشنه كله‌رك الندكی یم
قواطه‌سنی یره آتوب قاچمش وصول
جناحده بولنان برقپودن كیروب ایلروسنده‌كی
حرم خاص حولیسنه طالمشدر .

صدفچهٔ عفت وعصمت ایچنده مستور

ومکنوز اولان تعالیٔ مخدراتك بو فرد فریدی حضرت ادبالینك « مال خاتون » نام کریمهٔ محاسن بدیدی ایدی . عثمان بك برخیلی زمان کوردیکی شـیئك خیال اولمسنی کمان ایلمش ایدیسه ده ایشی ذهننده بیولتدکجه کوردیکی وجودك کیم اولمسی لازم کله جکنی دخی بالملاحظه کشف و استخراج ایلدی وکندیسی او طرفلره صید وشـکار ایچون چیقدیغی حالده همای قلبنك بو یله برقیمتدار صیده صید اوله‌رق کرفتار دوشدیکنی کوردی . حکم ایلدی .

هرکس او یقودن او یانو یده حضرت ادبالی دخی سـلاملغنه چیقه‌رق مسافرلرینه خال وخاطر صوردیغی زمان عثمان بکی پك درین ملاحظه‌لر ایچنده یورولمش کوردی ایسه ده مسئله‌نك ماهیتنی یا کشف ایده‌میه‌رك ویاخود ایتمش ایسه بیله ایتمش کورنمیه‌رك سس چیقارمدی .

صباح قهوه التیسی ایدلدی وعثمان بك اقامتکاهنه ینه آولانه‌رق کیده‌جکنـدن بحثله ادبالی حضرتلرینی وداع ایدرك بندکانی ایله برابر آتلره بنوب حرکت ایلدی .

فقرهٔ

٤

﴿ بریأس موقت ﴾

عثمان بك حضرت ادبالینك سعـادت خانه‌سندن حرکت ایتدیکی کـون کرك آولانه‌رق کرك اولانمیه‌رق کندی منزلنه واصل اولدی . انجق ذهننده یالکز بر

ماده‌دن بشقه مابه الاشتغـال قالمامش اول برماده دخی مال خاتونك خیال جمالندن عبارت بولنمش ایدی .

اوزمان عثمان بك هنوز پك تازه وتر واحتمال کـه کندیسی بکله میوب بتـان استقبال شوکت مآلدن دخی بی خبر اوله‌رق ادبالی کبی خدقك مرکز توجهی اولمش برذات رشادت سمانك قیزینه نصل رهیاب وصول ومشار الیهك دائرهٔ صهریتنه نه صورتله نائل شرف دخول اوله‌جغنی بیله‌میه‌رك « بیسترم اما آه شـایدو برمزسه‌ده . . . . . » دیه برخیلی مدت مضطرب اولمش ایدی .

(بقیه‌سی کلور)

﴿ کشفیات صناعیه ﴾

ــ زجاجیه ــ

مدنیت بشریه ایچون الك بیوك خدمت ایتمش اولان صنعتلرك الك بیوکلرندن بریسی جام صنعتی اولدیغنی قبوله برمانع وارمیدر؟

« جامجیلق » دیدیکمز زمان یالکز پنجره‌لره یره قو یدیغمز جامی یاپمقدن عبارت برمعنا اکلار ایسه کز بو صنعتك درجهٔ اهمیتنه یاقلاشمامش بیله اولورسـکز . جامدن شیشـه قدح بارداق فلان وحـتی آینه یاپمق بیله یـنـه بو صنعتك کمالی صایلماز . صنعت مذکوره‌نك مدنیت بشریه‌یه ایتدیکی خدمت ایشتك بو درجه‌سی دخی دکلدر . جامجیلق صنعتی کشف ایدلمامش اولسـه ایدی مثلا دوربین وتلسـقوب کبی التلر ایجاد ایدله بیلورمی ایدی ؟ اوحالده دنیا

يوزنده بولنديغمز حالده كوكلرى سير وتماشا
اتمككـه موفق اوله بيلورمى ايدك ؟ كذلك
جامجيلق صنعتى كشف ايدلمامش اولسـه
ايدى مقرسقوب يعنى خرده بينى ايجاد اتمككه
امكان اوله بيلورمى ايدى ؟ او حالده قوهٔ
بصريه مزك قاورايه مديغى محسوسات خرده
بينيه بى تماشا اتمكه ومثلا بر كوچك پره يى
تشريح ايده بيلمككـه نيجه موفق اوله بيلور
ايدك؟ استاد ماهر بونجه غرابت مصنوعاتنى
بنه كنديسـنه ترسيم وتصوير ايتديرمـك
ايچون فوتوغرافيا صنعتى اساسا جامجيلق
صنعتى اوزرينه مبنى دكلميدر؟ شو صايديغمز
شيلر الك باشلى جهتلر اولوب يوقسه براز
دها تدقيق كيفيته قويوله جق اولسـهق
بو بذر مخصوصمزك اشـغال ايده جكى محلى
هپ جامجيلق صنعتك مدنيته اولان خدمتلرينى
صايمقله طولديرر ايدك .

(مجموعه مزده صنايعه دائر ويره جكمز
معلوماته احتمال كه ارباب مطـالعه دن
بعضيلرى اول قدر لزوم كورمز واحتمال كه
اطـلاعات بشريه نك بو جهتـنـه اول قدر
اهميت ويرمز . لكن انصاف اولنسون ده
دائرهٔ مدنيت ايچنـدن صنايعى چيقـارر
ايسه ك انسانلرك انسانلغى نه قدر كوچولور
بركره دوشونلسـون . صنايعى نظريات
جهتيله بيلك ارباب مطالعه ايچون مسائل
حكمت قدر مهم والزمدر . انلر نظرياتنى
بيلسونلر او حالده عملياتى عمله يه ترك اولنمغله برابر
نظريات جهتنجه مثلا باقنديغمز آيينـه نك
ومظروفنى ايچديكمز قدحك وسائره نك وسائره نك
بيلوب اندن بحث اتمك دخى ارباب مطالعه نك
فضلنى اكمال ايدر برماده در)

﴿ جامجيلق حقنده خلاصهٔ معلومات ﴾

ــ تاريخچه ــ

المزده بولنان الك اسكى كتاب توراتدر كه
اوچبيك بشيوز سنه لك بر كتابدر . بو كتابك
ايكى يرنده جامك اسمى سبقت ايدر واندن بحث
اولنور كه بوندن اول امرده جامك لااقل
اوچبيك بشـيوز سـنه قدملى بر كشف
اولديغى اكلاشيلور . حالبـوكه مصر
قديمك الك اسـكى مزارلرى ايچنده جام ايله
تزيين اولنمش اشيا چيقيور . حتى بو جاملر
برشكل وصورتده كسلمش اولدقلرى كبى
الوان جاملر دخى ظهور ايديور كه بو دخى
تورات زماندن مقدم بيله مصرده جامجيلغك
برخيلى ترقيسنى اثبات ايده بيلور . جمعيت
بشريه يه جامجيلق صنعتك شـدت لزومى
خلق نظرنده بو اهميتنى هيچ بر وقت آزالتمامش
اولديغى جهتيـله فينيكه لولر بلوس نهرى
منصبنـده برچوق جام فابريقه سى انشـا
ايدرك محصوللرينى كميلريله هرطرفه نقـل
وفروخت ايدرلر وبوكون اوروپالولر جام
تجارتيله بزدن برچـوق پاره لر الدقلرى كبى
انلر دخى ممالك سائره خلقندن برچوق پاره
قزانورلر ايدى . ته اوفراست بو تجارتك
جسامتنه شاشارق كيفيتى بر بحث مخصوص
اولمق اوزره كتابنه درج اتمشدر .

بيك سكزيوز سـنه اول كلمش اولان
پلينى نام تاريخ طبيعى اربابنك كتابنى مطالعه
اولنور ايسـه كوريلور كه روماولر جامى
ميلاد عيسادن ايكى عصر مقدم طانيمشلردر

لکن جام انلرك اول قدر نظر استغرابلرینی جلب ایتمش که حتی پلین بیله بونی شمدی بزم تعجب ایده جکمز برصورت مستغربانه‌ده یازمشدر . (۲۳۰) سنهٔ میلادیه سنه طوغری رومادهٔ جامجیلرك زیاده چوغالوب اوروپانك هرطرفنه جام کوندررلر و بونکله بیوك تجارت ایدرلر ایدی . حتی اول قدر چوغالدیلر که نهایت حکومت محلیه جامجی اصنافنی مستقل برمحله یه اسکان ایلدی .

میلاد عیسادن صکره اوروپا باربارلغی عالمی خراب ایتمکه باشلادقده جامجیلق دخی سائر برطاقم صنایع کبی همان بتون بتون مضمحل اولمق درجه سنه کلمشیدی . عالمی احیا و یر یوزینی تعمیره مأمور ایتمشلر کبی دنیانك هرطرفنه یایلمغی فریضهٔ ملیه دن بیلان عربلر بوصنعتی دخی یکیدن ایجاد درجه سنده احیا ایتمشلر وهند وترکستان ومغرب زمین واندلس کبی اولکارده اکثر صنعتلر مثللو جامجیلق دخی عربلرك النده قاله‌رق موجب اولدیغی ثروته انلری غرق ایتدیکی کبی او غیرتلی وچالیشقان خلق وندیك شهرنده دخی برقاچ بیوك جام فابریقه‌سی یاپه‌رق محصوللرینی تا المانیا ایچلرینه قدر کوندرمشلردر .

اوروپا اهالیسی جامجیلغه انجق بش التی عصردن بری یکیدن الیشه بیلدی . لکن مقرسقوب وتلسقوب جاملری یاپمق درجه سنده کی مهارت اوروپالولر النده کورلدیکی کبی دها بوصنعته باشلامز وندیکلولر جامی صرلایوب آینه انشاسنه دخی موفق اولدی . اوزمانه قدر استعمال اولنان آینه‌لر بعض معدنیاتك سطحلرینی تسویه ایدرك بعده غایت کوزل جلا ویرمك صورتیله وجوده کتورلمش اوجه‌لردن عبارت ایدی . ایمدی برکره جامه اینه حالنی ویردکدن صکره ارتق سائر جهات ترقی دخی پی درپی باش کوستری که کیفیت محال لازمه سنده ایضاح اولنور .

﴿ جام دینلان خمیرنصل وجوده ﴾

– کتور یلور –

قزارمش وحتی قرمزیلغی دخی کچه‌رك عادتا بیاضلانمش اولان بر پوته ایچنده (silice) سیلیس دینلان غایت تمیز قوم ایله (potasse) پوتاس (soude) صودا (chaux) کرچ (alumine) شاب (magnesie) ماغنزیا دینلان اجزا کبی برنوع. oxyde métalipue اوقسید معدنی قلی اتیلور ایسه پوته‌نك حرارت فوق العاده‌سی بونلری اریدوب قوم ایله برابرنده بولنان اجزا یکدیکرینه قاریشوب حل اولنه‌رق میدانه silicates سیلیقات دینلور برمخلوط چیقارر که انك اسمنه لسان عوامده (جام) دیرلر .

ایشته جام دینلان خمیر الك اول شو صورتله وجوده کتوریلور . انجق بوصورتله وجوده کتور یلان جاملر ایچندن باشلوجه اوچ نوع خمیر تفریق اولنور که برنجیسی (رنکسز جام) ایکنجیسی (الوان جام) اوچنجیسی دخی (بللور) در .

﴿ رنکسز ورنکلی جام ﴾

بوقاروکی فقره‌ده صورت حصولنی حکایه ایلدیکمز جام رنکسز جامدر . بوجامك یم بیاض اولمسی قومك درجهٔ صفوتی نسبتنده اولوب قومه یاپوتاس یاکرچ و یاخود ضوذا قاتیلور ایسه بونلر جامك صفوتنه شاب وماغنزیادن زیاده صفوت ویررلر .

جامی رنکلمك لازم کلور ایسه مطلوب اولان رنکدن بر معدنی بویا و یاخود لون مرکب مطلوب ایسه اولونی تشکیل ایده‌جك بر مخلوط علاوه اولنه‌رق برابرجه اریدیلور .

﴿ بللور ﴾

بللورك سائر جاملردن فرقی یالکز مایهٔ اصلیه‌سی اولان قومك دخی صافی وتمیز وایجه‌سنی انتخاب ایتمکله برابرایچنه پوتاس و یاکرچدن صکره اوچنجی اجزا اوله‌رق برازده (oxide de Plomb) اوقسیدده پلومب قویمقدن عبارتدر .

اوقسیدده پلومب جامه پك زیاده بر صفوت وثقلتنه دخی برخیلی زیاده‌لك ویرر .

﴿ عملیات زجاجیه‌نك ﴾

– تقسیمی –

عملیات زجاجیه اساساً اوچ قسمه تقسیم اولنورلر . برنجیسی پنجره وآینه جاملری کبی مسطح اولان جاملر . ایکنجیسی شیشه و بورو کبی درونی بوش اولان جاملر اوچنجیسی دخی خلقه وچوبوق اوله‌رق درونی بوش اولمیان جاملردر . بز بونلری بروجه آتی برر برر تعریف ایده‌جکز .

﴿ مسطح جاملرك صورت اعمالی ﴾

جام خمیرك قایناديغی اوجاق عادتا بزم قطایفجیلرك اوجاغی کبی برشی اولوب آتش اورته یرنده بولنور که اوجاغك اك صیجاق یری بوراسی دیمکدر . کنارلرنده ایسه ایکی اوچ کوز آیرلمش اولوب بونلر دخی ایکنجی مرتبه‌ده حرارتلی یرلردر .

جام خمیری اولا اطرافده بولنان دائره‌لرده ایصندقدن صکره پوته‌لر اورته یرده‌لرده‌کی اك صیجاق یره نقل اولنورلر . اوراده کرکی کبی اریر . جامجینك النده تموردن معمول وایچی چوبوق کبی دلیك وصاب اوله‌رق براغاج کچورلمش بر باستونی واردر . اشبو باستونك اوجیله پوته ایچندن لزومی مقدار خمیر الور . بعده مذکور باستونی لاینقطع چویره‌رك وحرکتلر ایتدیره‌رك براوجندن دخی اوفله‌یوب شیشیررو بوحالده خمیره طوپراق کونك و یاخود اوزونجه بر تنکه قوطی شکلنه قریب برشکل ویرر . عملیاتك بودرجه‌سی برنجی مرتبه‌سی اولوب بعده دیکر بر عمله ایکنجی مرتبهٔ عملیاتی اجرا ایچون سالف الذکر اسطوانهٔ غیر منتظمه‌یی باستوندن چیقاروب آلور . اسطوانه‌یی باستوندن چیقارمق ایچون باستونك اسطوانه‌یه قریب جهتنه برطامله صوقویارو بعده قزارمق درجه‌سنده قزمش بر تمور تل ایله صیروب الور . بوصورتله باستون اوزرنده بر قطره خمیر قالمیه‌رق اسطوانه صیریلوب چیقار .

اسطوانه‌یی چیقاروب المش اولان عمله انی بردوز اوجه اوزرینه قویار . عمله‌نك النده یهودیلرك لحم اوردقلری تیموره شبیه بر تیمور واردرکه قب قرمزی قرارمشدر . اسطوانه‌نك اوزرینه برطمله صو قویوب ده مذکور قزغین تیموری دخی ایسته‌دیکی استقامتده کزدیرنجه اسطوانه کسیلور . یاریلور . آیریلور . یعنی برتنکه قوطینك لحم یردن آیرلمش وآچلمش اولمسنه بکزر . بعده النده‌کی دوز آغاج ویا تیمور ایله اسطوانه‌یی یایمغه باشلار . یایار . یایار دوم دوز اولنجه اوزرندن خفیف برسیلندر بچورر . بو حالده جام لایقیله دوزلمش دیمك اوله‌جغندن اطرافجه کسیله‌جك ودوزلنه‌جك بری وارایسه ایجابنی اجرادن صکره جامك کمالیله پشمسی ایچون مهیا بولنان برفورونه وضع ایدر .

﴿ ایشته دوز ومسطح جاملر بویله اعمال اولنور ﴾

— درونی مجوف جاملر —

ایچی بوش اولمق اوزره مثلا برشیشه عملی لازم کلسه جامجی عمله لزومی قدر خمیری پوته‌دن الدقدن صکره کما فی السابق باستونی چویره‌رك صالالایه‌رق و براوجندن اوفله‌یه‌رك خمیره ارمود شکلنه قریب برشکل ویرر . اندن صکره شیشه‌نك مطلوب اولان شکل وصورتنه کوره قالبلر واردرکه بوقالبلر آچیلور قاپانور .

ایمدی ارمود شکلنه قونمش اولدیغی شیشه‌یی قالبنك ایچنه صوقوب اوفله‌دیکی کبی شیشه قالبه کوره شیشوب شکلنی بولور . اندن صکره شیشه‌نك اغزنجه ودیبنجه تنظیم وتصحیح ایده‌جکی یرلری وار ایسه انلری دخی بالاکمال پشمك اوزره فرونه آتار .

جامی یاصیلتوب اینجلتمك اوفله‌مکه متوقف اولدیغی کبی ایچنی تجویف ایتمك یعنی شیشیرمك دخی اوفله‌مکه منوطدر . احتمالدن بعید اولمامق شویله طورسون بلکه احتماله پك غریبدرکه شیشه‌یه (شیشه) تسمیه اولنمسی اوفله‌نوب شیشیرلدیکی ایچوندر

جامدن بورو یاپمق دخی شیشه یاپمق قدر قولای وساده‌در . اولا عمله باستون واسطه‌سیله خمیری شیشه اعمالی ایچون یومورطه صورتنه قویدیغی کبی تشکیل ایدر . بعده بر دیکر عمله کلوب برتیمور قصاج ایله خمیرك اوجندن طوته‌رق چکوب کتورمکه باشلار .

بوحالده خمیر اوزانور . اویله براوزانش اوزانورکه اوزاندقجه انجلدیکی کبی دلیکی دخی متناسباً کوچولور . زیرا جام ارکین حالنده بولندیغی زمان انبساطه بغایت مستعددر . اوزانه‌جغی قدر اوزانور . نهایت ایکی اوجنی کسر . بورویی میدانه کتورر .

بارداق قدح لامبه شیشه‌سی فلان اعمالی هب شیشه صورتنك عینی اولوب اوجلرینی کسمك قیوریمق دوزلتمك کبی شیلر هر عملیاتك بشقه‌جه محتاج اولدقلری تمات نوعندندر .

﴿ هر نوع جام چوبوقلری ﴾

جام خمیری چوبوق اوله‌رق اوزاتمق
ایچون اوفله‌یوب شیشیرمکه و بناء علیه
درونی چوبوق کبی دلیك باستونلره احتیاج
یوقدر . عادی بر باستون ایله بر مقدار
خمیر آلورلر . باستونی آوج ایچنده سرعتله
چویردکجه خمیر دخی بعینه بر حلقه شکلنه
کیرر . چویرمکده نه قدر دوام ایدیلورسه
ایشته بو حلقه او قدر بیور . نهایت
حلقه‌نك بر جهتنی کسوب اوجندن طوته‌رق
اوزاتمغه باشلارلر . بو حالده ایستنیلدیکی
قدر اوزاتمق ممکندر .

اکر جامدن معمول بعض بیله‌زکلر کبی
حلقه‌نك مدور حلقه اوله‌رق قالمسی مطلوب
ایسه اوزمان خمیر آز صوغودادقدنصکره
چویرمکده ینه دوام ایدیلور . بو حرکت
دوریه خمیره دخی تمام بر شکل مستدیر
ویرر .

﴿ خاتمه ﴾

بو بند مخصوصده ویردیکمز معلومات
جامجیلق صنعتی حقنده بر اجمال عمومیدن
عبارتدر . بو فسه صنعت مذکوره‌نك سائر
شعبه‌لری ایلروده آیری آیری بیان قلنه‌جقدر .

بو اجمال عمومیدن مستبان اوله‌مزمی که
جامجیلق الك زیاده تمتع براقور بر صنعتدر ؟
استانبولده اون غروشه الدیغمز بر جامك
ایچنده قاچ پاره‌لك قوم وشاب اولدیغنی
حساب ایده‌جك اولسه‌ق عادتا بو اون
غروشك اونی ده کار اولدیغنی حکم ایده‌جك
قدر بر نسبت بولورز . بالخصوص که
آوانئ زجاجیه قریلور ضایع اولور اشیادن
بولندیغی جهتله زواجنده هیچ بر وقت
نقصان کلمز .

تجارتدن بحث ایدن کتابلر آوانئ
زجاجیه‌یه اکمك کبی خرج عام حکمی ویرمش
اولدقلرندن (بر آدم جام فابریقه‌سی آچه‌جغی
زمان خارجه مال کوندرمکی حسابنه قویه‌جق
بیله اولسه صرفیات داخلیه‌سی کندیسنی
اداره ایده بیله جکنه امین اولملیدر) دیرلر .

ایمدی مورد ثروت وسعادت انجق
تجارت وصنعت اولدیغنی قبول ایدنلر ایچون
جامجیلق صنعتنك درجهٔ اهمیتنی دها زیاده
تفصیله حاجت قالمز . (خاتمه)

﴿ لطائف ﴾

﴿ بر متجاهلك فخریه‌سی ﴾

کوزکزك اوکنه شو موقعی کتورکزکه
ایکی طرف بر برینك اوزرینه ییغلمش طاغلر .
ارقه جهتی ایسه اشبو طاغلرك بر وضعیت
مخصوصه‌سندن تشکل ایتمش بوغاز . همان
جمله‌سنك اتکلرنده بشر آلتیشر یوز یاشنده
اغاجلر . زمین زمرد کبی چایرچمن . رنکا
رنك چیچکلر بو چایرلغك زینت مخصوصه‌سندن
معدود . چیچکلر چمنلردن بونلر کنج
فدانلردن درجات متخالفه‌ده یوکسك اولوب
هر بری دیکرینك دامن آمانه صغنمش .
بیوك اغاجلر ایسه جمله‌نك اوزرینه قناد
کرمش . بو موقعك اوکی عظیم بر اووه .
الك نهایتی دکزکه اوزاقدن چویلدی بر چینی
طبق کبی کورینور . حالبوکه اووه دخی
چایرچمن چیچك فدان واغاجله مزین .

بوغازك ايچ طرفندن كلان براق بر صو
طاشلردن آتلايه آتلايه بوقاچ برده چاغلايانلر
تشكيل ايتمش . بعده اووه يه دوكولوب
يلان قاوى بر مجرا ايله دكزه قدر آقيور اما مجرا
بوغاز جهتندن باقلديغى زمان بو يلى بوينه
كورنميور . كاه اغاجلقلر ايچنه طالمش وكاه
زمينك انحطاطى جهتيله چمنلر آلتنه كيرمش
اولديغندن بو حالده صو يرينه يالكز ضياى
شمسك عكس ايتديكى شعاع كوريليور .
هم بو موقع اوقدر تنها كه چاغليانلرك
شارلديسى وشاقرديسى ايله بونلره رقابت
ايدن قوشلرك جولديسندن بشقه نه سس وار
نه صدا نه طاقردى ونه پاتردى نه كورلدى
ونه خرلدى .

نصل بو موقعى نظر كزده تجسم
ايتديره بيلديكزمى ؟ شمدى شونى ده تصور
ايديكزكه :

بو موقعده كونش دكز جهتندن غروب
ايديور . بر اقشام ايدى كه غروب شمس
اوزرى بن اوراده ايدم . باقدم كه ارقه
طرفده بوغاز وطاغ اوزرنده كى بلوطلرك
كيميسى پنبه لشمش كيميسى قزارمش كيميسى
مورارمش حتى ايچنده آچيق يشيل رنكلر
بيله وار ايدى . كونشك صوك ضيالرى
ايسه عادتا آلتونى رنكى فرق اولنه جق قدر
مذهب اولوب اصابت ايلديكى اغاجلرى
تماميله يالديزلامشيدى . هله اووه جهتنجه
كركك اوزاقده كى دكزى وكرك مجراى نهرى
اويله بر حاله قويمشيدى كه كويا دكزدن ونهردن
آلتون صويينك بخارزرينى تبخر ايدر ظن ايدر
ايدم :

امابن كيم بيلورميسكز؟ جاهل . جاهل . اوقدر
جاهل كه جهل مركب بنم جهلمه نسبتله كمال
عرفان صاييلور . شوقدر واركه احمق
دكلم . اودون كبى حسسزده دكلم .
بيلورسكز آ ؟ جاهل بشقه بر شيدر .
احمق وحسسز اوده بشقه . ايشته حيواناتك
جمله سى جاهلدر . لكن جاهل اولمقله
برابر احمق وحسسز دكلدر . ايى يى فنايى
انلرده بيلورلر . فنادن نفرت ايى يه محبت
انلرده ده واردر . ايشته ده بن ده انلر كبى يم .
علم وعرفانم فضل وكمالم بنى انلردن اصلا
تفريق وتمييز ايتمامش .

بن جاهل وقت غروبده موقع مذكورده
بولندم ديدم آ ؟

لكن اوزاق بر يردن كلوب كويه
كيتمكده اولديغم جهتله براز يورولمشيدم .
هاباق ! بونى سويلمدم .

افندم بن هم جاهلم هم كويلى يم .
خوش عالم كويلى اولمز يا ؟ چونكه علم
وعرفانله كويده اوتورمق كويلى اولمق
عادت اولمامش . كويلى اولمق جاهل
اولمق ديمكدر . نه ايسه . يورولمش
اولديغمدن راست كلن هر طرفه نظارت
كامله سى بولنان بر اغاجك آلتنه اوزانوب
ياتدم . شويله اطرافه بر نظر ايتدم .

« نه كوردكمى ؟ » ديديكز ؟
تحف ! ايشته تعريف ايتدم يا ؟ تعريف
ايتديكم شيلرك هپسنى كوردم . غالبا
اوحالده نه دوشونديكمى صورمق ايسته ديكز
اويله دكلمى ؟ چونكه موقع مذكورده
مجرد تبديل هوا وسير وسياحت ايمليه

کو یلره چیقمش بر مدنی بر عالم بر شاعر حاصلی
بر انسان کامل بولنسه طبیعتك اورایه
ویردیکی تزییناتی شو یله حکیمانه بر نظر
دقتله النجه کیم بیلور نه لر دوشونور ! کیم
بیلور نه دقیق محاکمه لره قویولور .

اوت او یله اما بن یالکز تماشا ایتدم .
هیچ برشی دوشونمدم .

ذهنمی مشغول ایدی ؟ بشقه
شیلرمی دوشونیور ایدم ؟ یوق ! بنم
ذهنم هیچ بر وقت مشغول اولمز که . هیچ
برشی دوشونمزکه . ذهنم دائما خالیدر .
نه قدر خالی بیلورمیسکز ؟ کیسهٔ ثروتم
قدر .

احتمال که حکما بو حکمه اعتراض
ایدرلر . « ذهن اصلا بوش طورمز اصلا
برشیله مشغول اولور » دیرلر . لکن عفو
ایدرلر . انلر بو حکمی کندی ذهنلرینه
تطبیقله ویررلر . کلسونده بنم ذهنمی
اراسونلر باقسونلر هیچ برشی بوله بیلورلرمی ؟

جانم بزم کبی جاهل کو یلولرك ذهنی
نه ایله مشغول اولسون که هر ایشمز اللهك
لفظنی امید وانتظار نقطه سنده جمع
اولمشدر . مزرعه کی وحیوانلرمز زلاده کی
اکینلرمز هپ اللهك سایهٔ لفظنده بزه مال
اوله جقلرینه او یله بر ایمان ایتمشز که بزی
بو ایماندن نه فن زراعت آیره بیلور نه فن
حیوانات . هم بز ترقی دنیلان شیئك آدینی
بیله ایشتمامشز که زراعتمزك چوبانلغمزك
ایلرو کیتمسی اسبابنی دوشونه لم . بز « الله
نه و یرر ایسه انی برز » دیرز .

هیچ
اولسون ذهنکزی اشغال ایدریا ؟ خیر !
اصلا بز الله نصلدر دیه دوشونمزکه .
بزم کوی امامی مزراقلی علم وحالده بولمش
الله شو یله می اوله بو یله می اوله دیه دوشونمك
بدعت ایمش . هم ده بیوك کناه ایمش .
الله بر قوهٔ معنو یه میدر یوقسه بر وجود میدر
دیه دوشونمك بزه و یرلمامش . وجودی
ذاتنی می مقتضیدر یوقسه ذاتی وجودینی می
بونی ده محاکه بزه عائد دکلدر . نه بو دنیایی
نصل یاراتدی دیه دوشونورز نه ده نه زمان
ییقه جق دیه . نه یابالم اما بو یله سو یله دی .
بزم بیلدیکمز شو که بو دنیایی یارادانه
« الله » دیرلر . اللهی سوملی ایمش دیدیلر
سو یورز . اندن قورقلی ایمش دیدیلر
قورقیورزده . هر درد و بلا ایچون اوا سمی
چاغرملی ایمش دیدیلر انی ده او یله یاپیورز .
هر نصل بر حس ایله اولور ایسه اولسون
براز دیکجه صولوق الور ایسه‌ك نفسمزك
صوکی لفظ « الله » ایله بتر . ایشته
کور یورسکزیا ؟ بو مشغولیتده بو قدر .
بوکا مشغولیتمی دنیلور ؟

دنیا یوص یوارلق ایمش . نه لازم ؟
ایستر ایسه یام یاصی اولسون . کونشك
اطرافنده پروانه کبی طولاشور ایمش .
کیفی ایستر ایسه طولاشمه بی و یرسون .
سماده کی ییلدیزلر هپ بو یله طولاشورلر
ایمش . کندیلرینك بیله جکی شی . اما
انلردن بریسی بزم دنیایه چارپاجق اولور
ایسه دنیایی الت اوست ایدر ایمش .
او زمانده بزم دنیا براز دها اوته طرفه
صاپسونده چارپمه یی و یرسون کور دکلمی آ ؟

بلوطلردن یاغان یغمور دكزلردن
درەلردن تبخر ایدرك یاغار ایمش . بزم
ترلایه یاغسونده زەدن یاغار ایسه یاغسون .
شیمشك كوك كورلدیسی ییلدیرم بلوطلر
ایچنده بولنان الكتریقلرك صدمانی ایمش .
بنی قورقوتەمدقدن صكره ایستر ایسه
شیطانلرك صداماتی اولسون .

دنیا یوزنده انسانلر نه وقت منتشر
اولمش ؟ بن كلەلی اوتوز بش سنه اولدی .
بندن اول كلنلر نه وقت كلمشلر ایسه كیدوب
كندیلرینه صورملی . شمدی یه قدر
انسانلر بیننده نەلر اولمش نه كچمش .
كچمشه ماضی دیرلر بتمشه قوزواتی . یا
شمدی نەلر اولیور ؟ . بنجه هیچ برشی
اولدیغی یوق . ملیت ! قومیت ! وطن !
مملكت ! ..... هو ! نه تحف لغردیلر ؟
ملیت قومیت بزم كور اوغلی ایله چوجقلر
وطن مملكت‌ده قولبه‌نك ایچی . اویله
اما .... ارزق اماسی ماماسی یوق
ایشته اوقدر .

پك اعلا چولوق چوجق عائله‌سی .
هیچ ! اما نه قدر هیچ یا ! قولبه‌ده برقارم
ایله ایكی قزم اوچ‌ده اوغلم وار . سزلره
عمر والده و پدر وفات ایتمشلر . اومرحوملر
بكا اصلا یار اولمدقلری كبی موجودلرك هیچ
یار اولدقلری یوق . بش یاشنده‌كی قزم
قازدر . التی یاشنده اوغلم چوباندر .
اون یاشنده‌كی عربه قوشار . اون درت
یاشنده‌كی قزم عبا طوقور . اون التی
یاشنده‌كی اوغلم چیفت سورر . هیچ
بریسینك بنجه برفائده‌سی اولمق شویله
طورسون هپسندن آیری آیری استفاده
دخی ایدەرم . فضله اولەرق بكا واوكه
توزلی طوپراقلی اولسون یناقلرینی‌ده
اوپدوررلر . قارم بندن چوق چالیشور .
بكا قاریلق دخی ایدر . بن‌ده اكا قوجەلق
ایدرم . كه كا ....

كوریورسكز یا جهالت حالمك
درجەسنی ؟ نصل كوس كوتك برجاهلم ؟
بوحالده ذهنم نه قدر خالیدر ؟ ایشته
بوقدر خالی برذهن ایله یورغونلغی چیقارمق
ایچون معهود موقعده اغاجك بریسی التنه
اوزانوب یاتدم . اوتلر همان بنی
كومەجك قدر ایدی . بعض كره یاتمده
یاتان چوجقلریمك صاچلر بنی اوقشایوب
پارمقلرمله طارادیغم كبی تازه چنلری دخی
اویله اوقشار طارار ایدم .

یاتدم . یاتدم . اورتالق حالدن
حاله كیرر ایدی . هرحالك كوزللكنه
آغزیمك صویی آقار ایدی . غم یوق
قساوت یوق . ذهنده برمشغولیت یوق .
عقلمه هیچ برشی كلدیكی ....
ها ! باق یالان سویله‌میم . كلدی كلدی
عقلمه یالكز برشی كلدی . نه انكار ایده‌یم
كلدی . بزم كور اوغلی كلدی . شمدی
بورادە اولسه . شو اوتلر اوتلر ایچنده بنمله
برابر یوارلنسه دیدم . زیرا بعض بعض
بویله اوتلر ایچنده یوارلندیغمز اولور ایدی .
اورادەدینه بو یوارلانش عقلمه كلدی‌ده ...

ای ! اوقومش یازمش دنیایی قونیه‌یی
اوكرنمش عالم فاضل انسان كامللر ! بنم
او اغاج التنده كچوردیكم برساعتلك عمرمزك

مدت عمرکزدن دها لذتلی میدر دکلیدر ؟ سز آراده اولسه کز دوشونه جك بيك شی بولورسکز . بيك واردات ذهنكزی اشغال اغفال اتعاب ایدر . گاه کونشدن بوضیالر نصل چیقوب دیه دوشونورسکز . گاه بوقوجه کونش بوقوجه دنیا بالون کبی معلقده نصل طورییور دیه ذهن پاطلاتیرسکز بوکائناتك انشاسی ایچون لازم اولان طاش طوپراق کبی اجزای موادی الله نره‌دن کتوردی دیه دوشونور دوشونورسکز‌ده بیله‌میجه مأیوس اولورسکز . الك بلالیسی شوکه ایکی خط مستقیم موهوم بربرینی قطع ایدر ایسه درت زاویه حاصل اولور دیه وهمدن خیالدن عبارت شیلری اراشدیروب حتی بوخطلری بوزاویه‌لری جوهواده کوره بیلورمی یم دیه کوك یوزونه باقار طورورسکز .

قاریلریکز چوجقلریکز هب سزك ایچون بر بار ثقیلدن عبارتدر . کچنمه کز بربریکزی الداتمقدن عبارت اولدیغی ایچون نصل ایده‌یم ده هیچ بوقدن براز پاره ایدینه یم دیه قیوریم قیوریم قیورانورسکز . اعتقادیزم ایچون جای سلامت اولدیغی حالده سزك ایچون جای مصیبتدر . چونکه بز اعتقادمزله مطمئن اولدیغمز حالده سزشك وشبهه‌لر ایچنده عذابده‌سکز . وفات ایده‌جکمز زمان جنته کیده‌جکز اوراده شویله ذوق ایده‌جکز بویله صفا سوره‌جکز دیه آخرته‌ده ممنوناً کیده‌رز . سز وفات ایده‌جککز زمان برظلمت ابدیه ایچنه کیدیورز دیه مأیوساً کیدرسکز .

بونکله برابر یعنی جهلا سزك نظریکزده خوارز حقیرز . بزی کندیکز کبی انسان عد ایتمکدن حیا ایدرسکز . باقالم سزمی دها سعادتده‌سکز یوقسه بزمی ؟ میدان تفاخره چیقه‌جق اولسه‌ق شرمی بزه غلبه ایدرسکز بزمی ؟ ایشته کوچه‌ده قوتده وسائره‌ده بولندیغمز زمانلردن‌ده قطع نظر بوقارووده تصور ایتدیکم موقعده سز بولنسه‌کز طبیعتك اوراده کور یلادن آثارینك اسباب حکمیه‌سنی اراشدیرمغله بورولورسکز بز ایسه یالکز صفاسنی سورمکدن بشقه هیچ برشیله امرار وقت ایتمیز .

بزه‌در فخر ! فخر بزه‌در . سزك ایچون خسراندن بشقه هیچ برشی بوله‌مامقده‌یم .

حکم

دنیا ومافیهانك ماهیتنی بالمحاکمه شو حکمی چیقارمش اولان جاهلی کندی دیدیکی کبی کوس کوتك جاهل فرض ایدوبده جهلی اوصورتله قبول ایده‌جك اولورایسه‌ك وای بزه ! ..... ایجه دکل حتی برخیلی کتاب متناسب قارشدیرملی بز که تجاهلك بودرجه‌سنه واصل اولوب‌ده افتخار ایده بیله‌لم ......

(انتهی)

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در .

صاحبی
{ محمد جودت }

---

* جزؤ نومروسی *
۱۲

فیأتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده ۱۳ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول

۱۲۹۱

متنوعه

— مكتب ارقداشى قرداش ديمكدر —

ممالك سائره يه نسبتله بزم مملكتمزده مكتبليلر واقعا پك آزدر . زيرا بو بند مخصوصمزده مكتب نامندن بكله ديكمز معنايه كوره « مكتب » ديه جك مكتبمز اعداديه لر ايله برابر حربيه طبيه بحريه و مكتب سلطانى اولوب بونلرده موجود شاكردانك جمعا يكونى ايسه اوچ بيكه پك ده وارمز سائر مكتبلريمز هپ مكاتب ابتدائيه دن معدود اولدقلرى جهتله شاكردانته « مكتبلى » ديمك بو بند مخصوصمزك حكمنه كوره پك ده مناسب دوشمز . حاصلى بزده مكتبليلر براز آزجه در . انجق بو قلت مكتبليلك حقنده وارد خاطرمز اولان مهمجه بر محاكمه يى عرض و اثباتدن دخى بزى منع ايدهمز . سرلوحه مزده « مكتب ارقداشى قرداش ديمكدر » ديدك بو لقردى يى طامدن دوشر كبى سويله مك پك قولاى اولديغنه كوره حكمنده اولان اصابتى اثبات ايده بيلمك اونسبتده كوچى عد اولنور ؟

عثمانليلر اوته دنبرو ديرلر كه « خواجه حقى انا بابا حقندن دها بيوكدر » بو سوز بلا اعتراض و على العموم قبول اولنمش بر سوزدر . ايمدى خواجه حقى انا بابا حقندن دها بيوك اولديغنه كوره بر خواجه نك (مكتبك) لطف تربيه سيله پرورش بولان شاكردانك يكديكرنده اولان حقلرى دخى قرداشلق حقندن زياده اولمسى موافق منطق بر نسبت اوله مزمى ؟

انا بابا نه ديمكدر ؟

انسانك وسيلهٔ تولدى دكلمى ؟ فقط باقالم انسان اناسندن باباسندن طوغديغى حالده بو عالمده يشايه بيله جكمى ؟ يشايه بيله جك اولسه انسانك فضائل انسانيه وكمالات آدميه سنى تشكيل وتكميل ايتمك لزومى كورلمز و بناء عليه مكتبلر تأسيسنه لزوم ومجبوريت حاصل اولمز ايدى .

قرداش نه ديمكدر .

ايكى كيمسه نك برقان محصولى اولمسى دكلمى ؟ حالبوكه فن مبحث الحيات نقطهٔ نظرندن باقه جق اولور ايسه ك ايكى قرداش والده لرينك جكرلرندن الدقلرى دم مشترك ايله الى نهايه يشايوب كيده مزلر . مكتب ايسه بر انا بابادر كه اناسندن باباسندن هر نه قدر بالتولد بو عالمده اثبات وجود ايتمش ايسه ده هنوز كمالات انسانيه وفضائل آدميه عالمنده تولد واثبات وجود ايتمامش اولان آدمى او عالمده دخى توليد ايدرك ميدانه چيقارر . بز بو دنياده يالكز حيوان ناطق اوله رق يشايه جق ايسه ك واقعا بو بن حيوانيه مزدن بشقه انا و بابا طانيمامقده حق قزانه بيلورز . يوق اكر دنيا يوزنده انسان كامل اوله رق يشايه جق ايسه ك اوحالده بزى فضائل انسانيه عالمنده توليد ايدنلرى (يعنى مكتب وخواجه لرى) محترم ومقدس بر انا بابا طانيمقده طبعا مجبور ومكلفز .

ايمدى ايكى شاكرد كه بر مكتبدن چيقه جقلر ويا چيقمشلردر . يعنى ايكى جنين كه مادر فضل وكمالك رحمنده (تك تك طوغان قرداشلر كبى برر برر دكل بلكه چفت طوغان قرداشلر كبى توأم اوله رق) تربيه اولوب شو الدقلرى تربيه

عرفان وكمالك ثار مكافاتنى يالكز دنياده دكل
حتى آخرتده دخى كورمك ايچون عالم ابدى يه
قدر اوزيه يى برابر كوتوره جكلردر . بوندن
قوتلى اخوت بوندن مقدس قرداشلقمى
اولور ؟

ايوت بنوت واخوت طبيعيه يى حاشا
استخفاف اكلاشلمسون . فقط براز دها
دوشونه جك اولسه ق مكتب قرداشلغنك
طبيعى قرداشلقدن اقوى اولديغنى نظرمزده
اثبات ايده جك دها بشقه برشى بولورز كه
صحيحاً شايان اهميتدر . مثلا بن قرداشمه
نيچون قرداش ديبورم ؟ بر رحمدن
چيقديغمز برقوجاقده برمه نك محصول كران
قيمتدن بسلنديكمز ايچون دكلى ؟ حالبوكه
دوشونه جك اولسه م نه او عالم رحمى درخاطر
ايده بيلورم نه آغوش رضاعى . بو اخوت
عالمده اك اقدس برشى اولديغى ايچون اكا
كورمه دن ايمان ايدرم . لكن مكتب
قرداشلرمله برابر كچورديكم عالمى اونوتمق
شويله طورسون عالم انسانيتده نظر دقتمه
هرنه اصابت ايدرايسه اكا دائر المش بولنديغم
فكر ومعلومات درحال خاطريمه مكتبى
ومكتبله برابر خواجه لريمى وارقداشلريمى
اخطار ايدر .

نهايت موازنه اوله رق شونى دخى درميان
ايدملم كه :

بر حكيمك فكر سليمى انسانك صورت
ظاهرهٔ متشكله سنه « انسان » ديمز .
زيرا او صورتى تشكيل ايدن اعضانك بعضيسنه
« ال » بعضيسنه « اياق » « ات »
« كميك » ديرلر . انسانك انسان اولمسى
فضائل وكمالات انسانيه سندن عبارت
اولمسنه و بو انسانلق ايسه مكتبدن النمسنه
مبنى ايكيسى برمكتبدن يتيشان وچيقان
شاكردلر انسانيتده يله مشترك اولورلر .
حال بوكه ايكى اوز قرنداشك بريسى مكتبه
كيروب اورادن چيقسه وديكرى كيرمسه
انلرك بيننده كمالات انسانيه جه بر رابطه
اوله مامغه مقابل ايكى مكتبلينك رابطهٔ
اخوتى الى غيرالنهايه باقى قالور .

بز بو بندمخصوصى يالكز مكتبليلره اوقونمق
ايچون يازميورز . بينلرنده اولان اخوتى
يالكز انلر طانيشلر و بكديكرينه قرداش
نظريله باقغه بولنمشلردر . بونى اك زياده
عالمك و مملكتمزك احوال عموميه سنى
نظر حكمتدن كچورمكده بولنان ارباب مطالعه
ايچون يازييورز . مرادمز ايسه هركسك
اولادينى عالم انسانيتله يك وجود ايتمك ايچون
مكتبه ويرمسنى توصيه دن ماعدا دها بشقه
برشيدر . مملكتمز كبى برقاچ مليت بيننده
مشترك اولان ممالكك كمال ترقيات مدنيه سى
افكار قوميتك ايجابات ضروريه سندن
قطع نظر قوميتلرى متخالف اولان اقوامك
برنقطهٔ سياسى اوزرنده اجتماعلرينه متوقف
دكليدر ؟ بونك ايچون ايسه مكتبدن بيوك
نه واسطه بولنه بيلور ؟ مكتب كه جمله سنك
فكرى برنقطه اوزرنده مجتمع شاكرد چيقارمز .
بلكه جمله سى بر رحمك محصولى قرداشلر كبى
قرداشلر چيقارر . اوبله قرداشلر كه بزه
خلف اوله جقلر وايلروده مملكتمزك سعادتنه
انلر خدمت ايده جكلردر .

السنهٔ ناسده « وطن قرداشى »

« همشهری » « وطنــداش » فلان
کبی بر طـاقم تعبیرلر کزمکده‌در .

بونلر مطلوب اولان یك وجودلغی حاصـل ایده بیلورمی ظن ایدرسـکز ؟ بونلرك حکمی شویله طورسون حتی لفظلرنده اولان معنـالری اکلامق دخی مکتب کورمکه توقف ایدر .

مسعود در اوملت که شاکردانی قبره قدر برابر کوتوره‌جك افکار انسانیه ومدنیه‌یی تلقین ایده‌جك مکتبلره ملل سائره‌دن زیاده مالکدر . بختیاردر اوخلق که حریتلرینه سعادتلرینه صاحب اولمق اوزره کندیلرینه خلف اوله‌جق چوجقلری عمومی برمکتبده تربیه ایدرلر . ذوالمی کورور اوملت که افرادی کافة بررحمدن طوغمش قرداش دکلسه‌لرده هب برمادر عرفاندن طوغمش اوز برادردرلر ؟ صارصیلورمی اوبنا که اجزای مترکبه‌سی بردها آیرلمامق اوزره یکدیکریله قاینامشدر .

دعا ایده‌لم که اولاد وطنی بر طرز تربیه ده بیوتوب چیقاراجق مکتبلر بز چوغالسون تمنی ایده‌لم که موجـود اولان مکتبلریمزك شاکردانی دخی مکتب قرداشلغنك ایجاباتندن آیرلمامق اوزره یتیشمکده دوام ایلسون .

(انتهی)

(بنه متنوعه‌دن)

﴿ خواص مقناطیسیه ﴾

یاخـود

(آخر زمان سحر بازلغی)

—

﴿ مقدمه ﴾

هانکی ملت اولور ایسه اولسون کتب عتیقه‌سنی آچکز بر طاقم آدملر کوررسکز که طبیعتك قوانین وعادات جاریه‌سی خارجنده حتی فوقنده بر طـاقم آثار عجیبه وغریبه کوسترمشلردر . عقل و حکمت صاحبی اولمـق دعواسیله یشـایان ملتلر غرائب مذکوره‌یی نظر استهزا ایله تلقی ایدرك اربابنی سحر بازلقله اتهام وآغر باشلی متوسط حالده بولنان خلق بونلره یالکز برشاشقمله اکتفا ایتمشلر ایسه‌ده کوزلریله کوردکلری شیئی یالکز کورلدیکی کبی قبول ایدرك ماهیتی اوزرینه اداره وتعمیق افکاردن عاجز بولنان ملتلر خوارق مذکوره اربابنك انسانلق قوتنك فوقنده برقوته مالك اولدقلرینه قـدر اینانمشلردر .

جمله‌دن اول خارق عاده هنرلر کوسترن ذوات حقنده مشهود اولان بر منوال محرر اوچ فکری بربرینه نسبت ایده‌لم :

الندن خارق العاده هنر ظهور ایدن آدمی «سحرباز» یه تحقیرا تمك حقلیمیدر حقسزمیدر ؟ « حقسز » دیر ایسه‌ك نه حکمته مبنی حقسز اولدقلرینی کوستروب دعوامزی اثبات ایتملی یز . حالبوکه بونلرك کوستردکلری هنرلرك کنه وحقیقتلری حقنده الرزده معلومات کافیه یو قدر که کیفیتك جرحی بولنه کیده بیله‌لم . اویله ایسه قبولمی ایده‌لم ؟ قبول ایدر ایسه‌ك نه حکمته

مبنی قبول ایتدیکمزی کوستروب امر قبولده
معذوریت ومجبوریتمزی اثبات ایتملی یز .
حالبوکه کذلك احوال مذکوره نك ماهیتلری
خصوصنده اولان جهلمز بونی دخی مانع
اولدیغی کبی پیغمبران ذیشانك معجزات
باهره سنده ایناغق خصوصندهکی مجبوریت
دیدیه مثلا واهل هنرك خارق العاده هنرلرینه ده
ایناغق خصوصنده برمجبوریتمز دخی یوقدر .
اویله ایسه بونلرك کوستردکلری هنرلره
شاشمقله اکتفا ایدهجکز . اوت اویله ایدهجکز .
زیرا بو صاحب صنعتلرك اثرلرینی میدانده
کوردکدن وحقیقت امره اطلاع تام کسب
ایدهمدکدن صکره نه رد نه ده قبول ممکن
اولهمیهجغندن ایکیسی اورتهسنده بولنمقدن
بشقه طوغری یول یوقدر .

معلومدرکه هنرلرینده کوریلان
خوارق افکار ناسده یالکز کورلدیکی نسبتده
برتأثیر حاصل ایتمز . انسانلرك بوکبی خوارقه
پك زیاده مراقلری اولمق حسبیله وقوعات
ایچنه برچوق ده خیالات وخرافات قاتیلهرق
برطاقم ارباب قلم دخی بونلری جمع وتحریر
ایلشدرکه او یولده یازلمش اولان کتابلرك
مطالعهسی کرچکدن انظار استغرابی جلب
ایدر .

واقعا حکمت طبیعیه وکیمیانك بعض
غرائبی کورلمکده اولوب فنه آشنا اولمیانلر
ایچون بونلر سحر نوعندن عد اولنه بیلور .
ازجمله آتشی سوندیرمکه مستعد اولان صویی
بالتحلیل حاصل اولان غازلرینی یاقمق کبی که
جهلای ناس ایچون صویك یانمسندن بیوك
سحر اولهمز .

ملل قدیمه سحر بازلری حقنده روایت
اولنان خوارق ایچنده حکمت طبیعیه وکیمیایه
تعلق ایدر مسائل دخی واردر . بعض
مواد فوسفوریهیی وجودینه سوردرك ویاخود
آتشباز یهودیلرك یاپدقلری کبی آغزلرندن
اسپرتو علولری چیقاررق خلقه نورانی
کورنمك کبی . بعض روایتلر دخی تأویل
قبول ایتدیریله بیلور موادندندر . برسحر
کوپه بینوب هوایه اوچمق کبی که بوکوپك
برنوع بالون اوله بیلهجکی قضیهسیله
تأویلی ممکندر . انجق بردرهنك صولرینی
پینر ایتمك نوعندن اولان روایتلر دخی واردر .
بونلرنه مسائل فنونه تطبیق قبول ایتدیریله
بیلورنه ده تأویل کوتورر .

واقعا عالمده برغائلهٔ مشکله یوقدرکه
زمان آنی حل ایتمهسون . حرکت ارض
کبی رعد وبرق سما کبی وسیاره کبی نیجه بیك
مشکلات وقتیله ارباب افکاری عاجز
براقهجق خصوصاتدن ایکن الیوم بونلرك
ماهیتیله سببلری حکمتلری کمالیله حل
ایدیلهرك هر بری عادتا مواد عادیه صرهسنه
کچمشدر . بوکون حالا حل ایدیلهمامش
اولان مشکلاتك دخی مرور زمانله حل
اولنهجغنه اصلا شبهه ایتمامالی .

انجق ایکی اوچ عصردنبری هرمسئلهٔ
مهمهٔ مشکله ترقیات فنیه سایهسنده حل
ایدیله ایدیله خلقك پك چوق ظنون باطلهسی
قوتدن دوشمش وفن ومعرفت وعقل
وحکمت میدان آلمش اولدیغندن سحربازان
پیشینك اجرا آتندن اکثریسنك ماهیتلری
کشف اولنهرق قصوری دخی « خیالدر »

دیه کسیلوب آتلمش ایکن بوزمان معرفت
وحکمتنده دخی بر نوع سحر بازلق باش
کوسترمشدرکه ارباب فن وحکمتی دخی
عاجز براقه‌رق عادتا غالبانه وصاحب قرانه
حکم سورمشدر .

دیدیکمز سحر بازلق قوهٔ مقناطیسیه
یوزندن میدانه چیقان عجائب وغرائبدر .
قوهٔ مذکوره یوزندن کوریلان عجائب
وغرائب روایت نوعندن اولسه بوکا دخی
« خیال » دردیه حکم ویرمك پك قولای
ایدی . زیرا آدمك عالم ارواحله آلیش
ویریشی اولدیغی حقنده ایدیلان دعوا
خیاله حمل اولنمز ایسه جنته حمل اولنه‌جغی
درکاردر . لکن بودعوایی ایدن ذات
میدانده برقوهٔ مربیه‌نك وساطتنه احتیاج
کوسترمکسزین قوجه برطابله‌یی فرل فرل
چویرمك طابله‌یه رطقم حرکتلر ایتدیرمك
یازی یازدیرمق اندن خبر صورمق کبی اجرآتی
دخی دعوا ایدرده دعواسنی اثبات ایلرایسه
نه دینلور ؟ یالکز بونکله‌ده قالسه نه
ایسه نه . برانسانی مانیه‌تیزم ایله اویوتوب
اندن ماضی ومستقبل حقنده خبر صورمق
برخسته‌یی مانیه‌تیزم قوتیله عقللره حیرت
ویره‌جك سرعت ومهارتله ایی ایتمك کبی
اجرآت دخی کوسترمکده‌درکه عقل وفنی
دخی کرچکدن عاجز براقمقده‌در .

آخرزمانك شوعجیب وغریب سحربازلغی
میلادك ۱۷۷۵ سنه‌سنده یعنی بوندن یوز
سنه قدرمقدم اوروپاجه شیوعه باشلایوب
تمام هرطرفك نظر اهمیتنی جلب ایلدکدن
صکره ارباب فنون بونلرك مقابله‌سنه چیقمش
وایکی طرفدن اوقدر شدتله جنکلشمشدرکه
مسئله‌نك اهمیتندن ناشی بوماده اوزرینه
هرلسانجه یازیلان برچوق کتابلرك جمله‌سی
تعجب واستغراب دکل ارباب مطالعه‌نك
وله وحیرتنی موجب اولمقده بولنمشدر . بر
وقت بومسئله‌یی درسعادت غزته‌لری دخی
موقع بحثه قویمشلر ایدی . انجق ویردکلری
معلومات دوده قولاق نسبتنه قدرده
وار ایدی .

برجهت جهت مراق وجه‌وجه
استغرابی موجب اولان بومسئله حقنده بر
خیلی اثر اوقودق . جمله‌سندن مکملی
اولق اوزره موسیولوبی فیکیه‌نك « تاریخ
غرائب » نام درت جلدبر اثرینك ایکی جلد
آخرینی بولدق که بونلرده یالکز غرائب
مقناطیسیه‌نك حکایه‌سی بوللور وایدیله اکتفا
ایدلیوب مقناطیس سحر بازلرندن اك
مشهورلرینك بعض سرکذشت احوال
غریبه‌سیله اجرآت وحرکات واقعه‌لرینك
محاکمه‌سی دخی موجود اولدیغندن بومهم
عجیب غریب تحف واکلنجه‌لی مسئله‌یه دائر
اخوان زمانه ویرمك عزمنه دوشدیکمز
معلوماته اثر مذکوری مأخذ اتخاذ
ایلدك .

∴

(۱)

﴿ خواص مقناطیسیه‌نك مبادئ شیوعی ﴾

— پاپاس سواندنبورغ —

کویا ....

اسوجلو سوانبورغ نام پاپاس بر کون
اوقانطه ده، یمك یر ایكن كندیسنه رنكا
رنك نورلر ایچنده برذات معنوی کورینوب
« اوقدر چوق یمه » دیه سس ویرمش
وبوظهوراتدن برقاچ کون صکره پاپاس
مرقوم کائناتك روح اعظمی ایله کوروشوب
بعض افکار جدیده یی خلقه نشر ایله
ضلالتده بولنان انسانلری ارشاده مأمور
اولمش ایمش !.... بناء علیه سواندنبورغ
طوغریدن طوغری یه برالهام روحانیدن
عبارت اولمسی دعواسنده بولندیغی
سنوحاتنی قلمه المغه باشلادی .

دیر ایدی که :

انسانك اصل حیاتی روحندن یعنی حیات
روحانیسندن عبارتدر . جسمانی اولان
بریوزنده کشت وکذار ایتمکده اولدیغی
مدت انك وجودی ایچنده بولنان انسان
روحانی عالم ارواح ایچنده کشت وکذار
ایلرکه اندن کندیسنك خبری یوقدر انسانك
بوعالم وجودده کی سوء ویا حسن حالنه
کوره عالم روحانیده کی وجودی دخی سوء
ویا حسن حال ایله متصفدر . بو عالم
وجودده کی افعال وحرکاتك قوماندا سنی
ینه عالم روحانیدن آور . انسان اکر
حسن ایله حال عمر سورر ایسه کندیسنك
عالم روحانیجه دخی حسن حالی مسلم برآدم
اولدیغنه اینانسون ودنیاده ایی آدملرك
نائل اولدقلری مکافاتی عالم روحانیده دخی
بکلهسون . ایی کوردیککز آدملرك
حرکاتنه ارواح طیبه یعنی ملکلر نظارت
ایدر وفنا کوردیککز آدملرك حرکاتنه
ارواح خبیثه یعنی شیطانلر نظارت ایلر .

احتمال که سواندنبورغك شوروایتلری
ایچنده کتب سماویه یه تطبیق ایتدیریله
بیله جك حکملر دخی بولنه بیلسون .
لکن کندوسنی فنون ومعارف طبقات
عالیه سنده کورن ذوات ایچنده پك چوقلری
عادتا پیغمبرلك دعواسی کبی بر دعواده بولنان
پاپاس مرقومك درحال جننه حکم ایتدیلر
یا سائر متفنن ذواتله وسط درجه ده
بولنانلر نه یاپدیلر ؟

انلر سواندنبورغك سنوحاتی ایچنده
اخلاق ودیانتله برابر حفظ صحته وحیاتك
قدر ینه دائر پك چوق منافع بوله رق کندیسنه
اعتقاد ایلدیلر . حتی برکتابنی طبع
ایتدیرمك ایچون لوندره یه عزیمت ایلدیکی
زمان اواور اولمز شایعه قولاق ویرمیان
انکلیز ارباب کیاستندن درحال اون بیك
کشیدن زیاده طرفدار بولنوب برجمعیت
مخصوصه عقد ایتمشلردر .

پاپاس مرقوم لوندره یه عزیمت ایلدیکی
زمان اسوجده دخی برخیلی هم مذهبلری
بولنوب حین عزیمتنده بونلر کندی
حاللرینك نه اوله جغنی سؤال ایلدکلرنده
« مادی اولان وجودم هرنه قدر سزدن
مفارقت ایدیور ایسه ده روحانی ومعنوی
اولان وجودم دائما سزکله برابردر » دیمش
وبوسوزی قبول ایتدیرمشیدی .

شو « قبول ایتدیرمشیدی » سوزی
استغرابکزی می موجب اولیور ؟ اویله
ایسه جمله ٔ استغرابه شونی ده قاتکز :

مرقوم سواندنبورغك غونابورغ
سرایندن پك بیوك قادینلردن بریسیله
معامله ٔ عاشقانه سی وار ایمش . اما
بومعامله بزم بیلدیککمز کبی حیوانی وشهوانی
برمعامله دکل ایمش . روحانی ایمش

روحانی !...... کندیسی لوندره‌ده کوندوزلری برطاقم جسمانی مشغولیتلر ایله بولوندقجه و بری طرفده معشوقه‌سی دخی سرایده و بربلان کلفتلی بالولرده بولولوب صیقلدقجه ایکیسنک دخی وجود روحانیسی بر قالب لطیفه کیرەرك سرایك بردائره‌سنده براشور کوروشورلر ایمش ! حتی اوداره‌نك دوملرینی یاقان خدمتکار ایلك دفعه‌سنده « پاپاس لوندره‌یه کیتدی دیبورلر ایدی عجبا کیتمامشمی ؟ یوقسه کیدوبده عودتمی ایلمش » دیه متحیر قالوب نهایت مادامه کیجه یاریسندن صکره چیقه‌رق پاپاس قاندیغی واوشاق مراقنی پاپاسدن حل ایتمك ایچون اوطه‌یه کیروب کندیسنی آرادیغی حالده بوله‌میجه اصل اوزمان استغراب ایلمش ونهایت بوسره واقف اولنجه پاپاسه اعتقاد ایدرك حفظ سره همت ایتمش ایمش !....

ایشته پاپاس مرقوم کندی طرفدارلرینی بوحاله‌دخی اینانديرمش ایدی که ظنمه کوره جمله‌ٔ استغرابه قاتلمغه سزاوار برشیدر ؟

صورارسکزکه بویله برشیئه اینانانلر نصل انسانلردر .

اولا بیللی که‌جیم قرننده برنقطه دنیلان جهلای ناس ایله احمقلر دکل ایدی . زیرا انلری انالرندن بابالرندن کوردکلری اعتقاددن آیرمق ممکن ومتصور دکلدر . پاپاس مرقومه اینانانلر مغیبانه روحانیته فلانه ایناتمش وحتی مغیباتك روحانیتك ماهیتلرینه عقل ایردیرمکده براز چالشدیغی حالده ایردیرەمامش اولان دیندارلر ایدی که محضا ارواح خبیثه‌نك یعنی شیطانلرك بد اغوا واضلالندن قورتیلوب ارواح طیبه‌نك یعنی ملکلرك جناح حفظ وحمایه‌سی آلتنه صغنمق ایچون اینانمشلر ایدی . بونلردن صکره دیندار اولمیوب اولدقجه فیلسوف بولنان برطاقم آدملر دخی پاپاسه ایناتمشلر ایدی . زیرا انلر کائناتك ایچنده برقوهٔ معنویه‌نك اجرای حکم ایتمکده اولدیغنی آثار مشهوده‌سیله استدلال ایدرك حالبوکه او ذات واجب الوجود حقنده الدقلری معلوماتی قطعی و کافی بر بولدە بوله‌میه‌رق دها زیاده حجتلر ارامق یولنده جان ویردکلری ایچون پاپاس مرقوم مثللو فوق العاده وفوق الطبیعه‌ هنرلر کوسترن ذوتدن برشی قوپاره‌بیلمك غرضیله مراجعت ایدرلر ایدی .

شوده معلوم اولملیدر که خواص مقناطیسیه خصوصنده پاپاس سواندنبورغ موجد اوّل اولمق حیثیله ذکر جهتندن تقدم ایتمامشدر . زیرا اشاغیلره طوغری بو بحثك مطالعه‌سندن معلوم اوله‌جغی وجهله خواص مقناطیسیه پك اسکی برشی اولوب یالکز انظار ناسده شیوعی یکی اولمغله پاپاس مرقوم دخی بونی اشاعه ایدنلرك برنجیلرندن اوله‌رق مأخذمز بولنان کتابده تقدیم ایدلدیکی ایچون بز دخی تقدیم ایلدك .

— پاپاس غاسنر —

پاپاس سواندنبورغدن صکره خواص مقناطیسیه ارقه سندن کیتمش اولان آخر زمان سحربازلرندن بریسی دخی پاپاس غاسنر اولوب مرقوم اشاغیده ذکری کله جك اولان مشهور طبیب مسمرك هم عصری وهم شهریسیدر .

عن اصل شوآب ایالتی اهالیسندن اولوب ١٧٧٤ سنهٔ میلادیه سنه طوغری اوستریانك پای تختی اولان ویانه شهرنده ظهور ایلمشدر . مرقوم پاپاس دخی سواندنبورغ کبی عالمك ایکی عالمدن عبارت اولدیغنه وبریسی عالم روحانی اولوب انی حس ایده میور ایسه که دیکری جسمانی اولوب انك ایچنده بولندیغمزی حس ایتمکده بولندیغمزه قائل وبو فکری مروج ایدی . دیر ایدی که :

انسانلرك بو عالم جسمانیده نه قدر نفوذ وقوتی وار ایسه عالم روحانیده دخی اوقدر نفوذ وقوتی واردر .

بو عالم جسمانیده اوته کی به بریکی به بعض ایشلر امر ایدوب انلری امرینك اجراسنه مجبور ایده بیلدیکی کبی عالم روحانی سکنه سی بولنان ارواحه دخی بعض ایشلر امر ایدر وامرلرینی اجرا ایتدیره بیلور .

لکن عالم جسمانیده کی نفوذمز بغیر حق برتغلبدن عبارت اولوب عالم روحانیده ایسه بحق اجرای نفوذ ایدلمك لازم کلدیکندن عالم مذکورجه نفوذ پیدا ایتمك پك کوجدر .

کندیسی بونی دیر وکویا عالم ارواحده نفوذی التزام ایلمش وکندیسنه خدام ایدنمش اولدیغی ارواحه امر ایله سیکر خسته لکلری وحواله علتلری وسائره یه مداوات ایلر ایدی .

کیت کیده پاپاسك شهرتی بردرجه یه واردی که جلب قلوب وتبرید قلوب کبی طوغریدن طوغری یه سحربازلغه عائد اولان هنرلری دخی کوسترمکله اوستریا امپراطور بچه سی کندیسنی سحرباز اولمق اوزره اتهام ایدرك دها اسکی وقتلر اولسه آتشه آتیلوب یاقلمق لازم کلور ایکن برمناسترده نفی ایتمکله اکتفا ایلمشیدی .

بعض ارباب فکر ودانش بیوجیلکه عائد اولان هنرلری ساحرك مسحوره ویردیکی بعض اوهامدن عبارت اولمق اوزره حکم ایتدکلری جهتله بوراده پاپاغاسنرك صرف بیوجیلکه تعلق ایدن هنرلرینه برشی دیمه بیلورز . لکن سیکر علتلری وحواله خسته لکلری کبی امراض اعجاز کارانه برسرعت ومهارتله تداوی ایتمسنه شاشمامق الدن کلمز . خواص مقناطیسیه برچوق تدقیقاتدن کچوریله رك اولدقجه تأویل ایدلدکدن صکره ویریلان معلومات کرك سحر وکرك تداوی امراضك ماهیت اصلیه لرینه دائر بزی ایچه اقناع ایده بیله جك درجه ده ایسه لرده معلومات مذکوره ایلروده صره سی کلدیکی زمان اعطا اولنه جغندن شمدیلك هر حالده یالکز برتجربه له اکتفایه مجبورز .

﴿ طبیب مسمر ﴾

خواص مقناطیسیه خصوصنده اصل مهارت تامله عالمه ولوله ویرمش اولان ذات طبیب مسمردر . کندیسی غاسنزک هم‌شهریسی ورفیقی اولوب ۱۷۷۵ سنهٔ میلادیه سنده (نومر وکورساوانت دالتونا) نام دانواز غزته‌سنه خواص مقناطیسیه‌یه دائر درج ایتدیرمش اولدیغی بند اوزرینه شهرت شعار اولمشدر .

اودخی شهرت واقعه‌سنی غاسنز کبی ویانه‌ده قزانمش اولوب غاسنز مناستره نفی ایدلدیکی زمان مسمرک دخی بو سحربازلقدن واز کچمسی اوستریا امپراطوری بچه‌سی طرفندن نصیحت ایدلمش ایسه‌ده مومی الیه قبول ایتمیوب صنعتنی دها زیاده سربستی ایله اجرا ایتمک ایچون پارسه کیتمشدر . غریب تصادف دکلیدر که مسمرک پارسه ورودی عصرک الشیوکی وعالم ظلمت جهل وحمقک سراج منیری مشهور وولترک دخی پارسه عودتی کوننه تصادف ایلمشدر . وولتر خواص مقناطیسیه دعواسنده بولنان ساحرلرک عزرائلی ایدیسه‌ده بیچاره یکرمی ایکی سنه کوشهٔ منفاده پاصلاندقدن صکره عزرائلی برابر الدرق پارسه کلمش اولدیغندن ورودیله برابر وفات ایلمش ومسمر ایسه وغرائبه عادتا طاپنقده بولنان مراقلی پارسلیلر میاننده چوق وقت غالبانه وصاحبقرانه حکم سورمکه کلشیدی .

طبیب مسمرک اعتقادی کرک سواندنبورغ وکرک غاسنز اعتقادندن دها بشقه ایدی . دیرایدی که :

دنیا « خواص مقناطیسیه » دینلور برقوتله مملو اولوب سواندنبورغک عالم ارواح دیدیکی عالم معنوی اشبو مقناطیس حیوانی عالمیدر . هر کسک النده بر قوت واریا ؟ هر کس دخی النده اولان قوتیله بر ایش برهنز کوستره‌بیلور ؟ ایمدی هر کسک النده اولان قوته « خواص مقناطیسیه » دن بشقه بر اسم ویره‌بیلمز . بر آدم خواص مقناطیسیه‌یی کندیسنه خادم ایلرسه هر کسک موفق اوله‌میه‌جغی موفقیتلره مظهر اولور . مثلا علی العاده بر آدم علی العاده برایبی درتیوز بیلاق میشه اغاجنه باغلایوب چکسه اغاجی نقدر اکه بیلور ؟ اکر بشقه برقوتله چکمک لازم کلسه دخی ایپ قوپار . حال بوکه بر آدم مذکور اغاجه خواص مقناطیسیه‌دن معمول برایپ طاقسه ده کندی النده بولنان مقناطیس قوتیله چکسه اوایپ قرلمیه‌جغی کبی قوتی دخی مذکور اغاجی کوکندن قوپارمغه قدر بیله کفایت ایدر . خواص مقناطیسیه‌دن خبردار اولمیانلر ایسه میدانده ایپ اولمدیغی حالده بر آدمک کویا کوز کورنمز بر ایپه آصلمش ده چکیور کبی کوستردیکی وضعه کورلر . لکن بویله افسون نوعندن بولنان بر حرکتده فعلیات واجراآت کورنجه البت شاشیرلر .

واقعا حکمت طبیعیه چلیک اوزرنده کندی وارلغنی کوسترمک اوزره بر خواص مقناطیسیه طانور که بو قوتی اجسام جامده‌یه عطف واسناد ایدر . انجق مسمرک دعواسی کبی دنیانک هر طرفنی طوادیرمش وهر جسم اوزرنده تأثیراتنی کوسترمکده بولنمش اولمق

اوزره بر خواص مقناطیسیه طانیمشدر . مسمر ایسه کندی کشفیات جدیده سندن عنایدرك اسمنی « مقناطیس » قویدیغی قوه معنویه یی طوغریدن طوغری یه حکمت طبیعیه نك طانیمش اولدیغی قوتدن آیرمق ایچون « مقناطیس حیوانی » تسمیه ایلدی که بو حاله کوره حکمت طبیعیه نك طانیمقده اولدیغی مقناطیس « مقناطیس معدنی » اوزره باقی قالدی .

**

﴿ مسمر مقناطیس حیوانی نی نصل ﴾

– قوللانور ایدی –

مسمرك اول پارسه کلدیکی زمان یالکز سیکر و حواله علتلریله معلول اولان خسته لره دکل عادتا صراجه و سائر هر نوع اصحاب امراضه شو صورتله تداوی ایدر ایدی :

خسته یی ارقه طرفی شیله کلك اوزره طوردیرر . کندی ایاقلرینی خسته نك ایاقلرینه و دیزلرینی دیزلرینه مقابل کتوروب اللرینك باش پرمقلرینی دخی خسته نك معده سی اوزرینه قویار .

دیکر پارمقلرینی خسته نك بلنی قوشا دیبورمش کبی رحر کتله معده نك ایکی طرفنه طوغری غایت یواش یواش کزدیرمکه باشلار که بو حالده خسته نك غیجقلانمق کبی برشی حس ایده جکی درکاردر . کوزلرینی دخی خسته نك کوزلرینه دیکه رك اصلا قیرپمقسزین بکلری ایچنه باقار .

شو مقدمه عملیات لاعلی التعیین هر خسته حقنده اجرا اولنوب اندن صکره پارمقلرینك اوجلرینی بر یره طوپلایه رق قبه لندیروب اکر خسته نك دردی باشنده ایسه پارمق اوجلریله طوقنمغه باشلار . ارالقده بر یالکز باش پرمغیله دخی مس ایدر . بو حالده خسته نك آغریسی اولان محلده یا برصغوقلق یا برصیجاقلق و یاخود اولکندن زیاده برآغری پیدا اولور . اکر خسته نك دردی برمحل معینده اولمیوب ده علی الاطلاق وجودی ایچنده اولور ایسه او حالده یالکز قبه لندیرمش اولدیغی پارمق اوجلریله باشدن باشلایوب وجودینك هر طرفنه طوقنور .

غریب دکلمیدر که یالکز بویله مس ایتمکدن عبارت بولنان بر تداوی خسته یه بر نتیجه ویرر ؟ ! .....

هله بعض خسته لکلر ایچون مس ایتمکه ده حاجت کورمز ایدی . پارمقلرینی طوپلایوب اوزاقدن اوزاغه اشارتلر ایله دخی اجرای عملیات ایدر ایدی .

برزمانه قدر مسمرك عملیاتی یالکز شو ذکر ایلدیکمز صورتدن عبارت قالدی . انجق صکره لری شفا کورنلرك هر کسی ترغیب و تشویقیله خلق اوقدر یغلوب کلمکه باشلادی که مسمر بر کندیسی و بر ده معاونی دیمك اولان اوشاغی عملیاته کفایت ایده مز اولدی . بناء علیه « باکت » نامیله بر مقناطیس حیوانی ماکنه سی ایجاد ایلدی . شویله که :

کوزکزك اوکنده بیوجك بر صالون کتورکزکه ایچنده پك آز ضیا ادخال ایدلدیکندن نه آیدنلق دیه جك قدر ایدنلقدر نه ده قراکلق دیه جك قدر قراکلق . بو صالونك اورته یرنده کیله شکلنده بر حوض وار . حوضك قطری التی قدمدر . ایشته « باکت » لفظی بو حوضك اسمی اولوب ایچنده بر قار یشـدن زیاده صو واردر . صویك دیبنده دوکولمش جام توزی ایله اکه لنمش تیمور توزی کوریلور . بونلرك اوزرلرینه دخی صوایله مملو شیشه لر قونلمشدر لکن اویله بر وضعیتده قونلمشدرکه برنجی صره نك آغزلری باکتك مرکزی جهتنه چویرلمش وایکنجی صره نك آغزلری دخی باکتك محیطنه طوغری ترتیب اولنمشدر . اشبو باکتك یرده قپاغی اولوب قپانور . قپاغك اوزنده برچوق دلیکلر واردر . بو دلیکلرك بعضلرندن جام و بعضلرندن تیمور چبوقلرك اوجلری طشره چیقار که بو چبوقلرك دیکر اوجلری دخی صو ایچنده اولدقلری درکاردر .

اعدی خسته لری بو باکتك اطرافنده دائرأ مادار دیزر وحتی بعض پك غـبه لك اولدیغی زمان ایکی اوچ صره اوله رق دخی اقامه ایلر . بعده بنه باکت ایچندن براوزون قوردون چیقوب مسمر بو قوردونی برکره هرکسك بلندن طولاشـدیردقدن یعنی بوصورتله جمله سنی بربرینـه ربط ایلمش اولدقدن صکره قوردونك دیکر اوجنی بنه باکت ایچنه صوقار . بوندن بشقه هر خسته دردی نرهسنده ایسه قپاغك دلیکلرندن اوجلری چیقان تیمور ویاجام چوبوقلردن بریسنی الوب اوجنی دردی اولان یرینه طوتار . ایشته بو حالده مسمر مقناطیسی حیوانی قوه ٔسیاله سنه یول ویروب کندی ادعاسنه کوره باکت ایچنده موجودومدخر اولان خوئص مقناطیسیه سالف الذکر قوردون واسطه سیله هرخسته نك وجودینی طولاشور وتیمور ویاجام چـوبوقلردن نفوذ ایدن قوت دخی هرنوع علته شفا ویرر واشبو باکت عملیاتی دوام ایدر ایکن مسمر کندیسی دخی بوش طورمز . خسته لرك اطرافنده دونرطولاشور . بعضلرینی نظر یله والیله مقناطیسلار و بوصورتله مقناطیسك وجودلر اوزرنده کی تأثیراتنی اکمال ایلدکدن صکره خسته لردن اقتضـا ایدنلری جوارده کائن براوطه یه برر نقل ایدرك اوراده دخی بعض عملیات مقناطیسیه اجرا ایدر .

(بقیه سی صکره)

تراجم احوال

﴿ امام یوسف رحمه الله ﴾

مذهب جلیل حنفینك حکملری میاننده برنجیلك مرتبه سنی بحق حائز اولمشلردر . حضرت امام اعظمك تلامیذ کرامندندرلر . کنیهٔ شریفه لری « ابو یوسف یعقوب ابن حبیب ابن سعد ابن حتمة الانصـار بدرکه

جدلری سعد ـ رضی الله عنه ـ حضرتلری
صحابهٔ کرامدندر . احد کونی مدینه
عسکری حضرت پیغمبر علیه السلامه عرض
اولندقده سعدی هنوز پك کنج کورملریله
« بو چوجق هنوز معرکه‌ده صنایع حربیه
اجراسنه مقتدر دکلدر » دیه غزادن
معاف ایتمشلر ایدی . مؤخراً اهل اسلام
کلوب کوفه‌یی فتح ایدرك غزاتدن برطاقی
اوراده اختیار اقامت ایلدکلری صره‌ده
سعد حضرتلری دخی قالمش و حضرت امامك
پدر عالیلری حبیبی تولید ایلمشیدی . ایمدی
امام یوسف ۱۱۳ سنهٔ هجریه‌سنده
کوفه‌ده تولد ایلدیلر .

پدرلری اکمکجیلك صنعتی ایله تعیش
ایتدکلری جهتله فرزند جیلنی دها معتنا
برصنعته ویروب بوصورتله اکمال رفاهی
اسبابنی استحصال ایتمش اولمق ایچون
حضرت امامی اوزمان « قصارلق » نامیله
بغدادده رواجی زیاده بولنان کوملك
یقاجیلغی و بیاضلندیرجیلغی صنعتنه
ویرمشیدی . ابو یوسف حضرتلری
کندیسنده مشکل کشالق خصلتی بولنمغله
قصارلغی بردراو قبول ایده‌میه‌رك پدرینك
وفاتیله برابر اوصنعتی ترك وحضرت امام
اعظمك درسنه دوامه مسارعت ایلدی .

مترجمین احوالك بالاتفاق بیانلرینه
کوره طلبه‌لکلری زماننده حضرت امامك
فقر حالی درجهٔ غایه‌ده ایدی . حتی والده‌سی
برقاچ دفعه امام اعظم حضرتلرینه کلوب
فقر حالندن بحثله اوغلنی برصنعته قویمسنی
استدعا ایتمش ایدیسه‌ده حضرت امام
اعظم درکار اولان سماحتی مناسبتیله قادینجغزه
یاردم ایدوب « برکون اوله‌جق که سنك
اوغلك خلیفه‌نك آلتون طباغی ایچندن شکر
حلواسی ییه‌جك » دیو چوجقده کوردیکی
استعداد خداداد البته برنتیجهٔ مسعوده‌یی
انتاج ایده‌جکنی قادینه تأمین ایدر ایدی .
امام ابو یوسف ایسه خواجه‌سندن
ایشتدیکی بوسوزك حکمی مطلقا ظاهر
اوله‌جغنه بل باغلامش وفقط بوظهورك
هرحالده کندی همت ذاتیه‌سنه منوط
اولدیغنی دخی اکلامش اولدیغندن
ارتق کیجه‌سنی کوندوزینی تحصیله
حصر ایدر و والده‌سی فقر حالدن
بحث ایتدکجه « صبرایت آناجغم ! برکون
کله‌جك که خلیفه‌نك آلتون طباغندن
شکر حلواسی ییه‌جکز » دیه بیچاره والده‌سنه
تسلی ویرر ایدی . امل عمل ایله حاصل
اوله‌جغنه کیمك شبهه‌سی واردر ؟ کیمك
شبهه‌سی اولور ایسه اولسون بودستورك
اصابتنده ابو یوسفك اصلا شبهه‌سی یوق
ایدی . « چالیشورایسه‌م خواجه‌مك
دیدیکی کبی مطلقا خلیفه‌نك آلتون طباغندن
شکر حلواسی یرم » قرارینی کوز اوکنه
آلدرق بونك اوزرینه اوقدر بل باغلامش
ایدی که قومشوسی اولان بر یهودی کندی
سوقاغی باشنه و یول اوزرینه برخلا بنا ایدرك
امامك سوقاغنی قاپاتمسیله ابو یوسف بوخلانك
قالدیرلمسنی یهودی‌یه تکلیف ایلدکده سوز
کچوره‌میجه « اوغلان ! یهودی !
برکون اوله‌جق که بن خلیفه‌نك آلتون
طباغندن شکر حلواسی ییه‌جکم اوزمان

سنك حقكدن كلورم » ديمش و يهودى
بو سوز اوزرينه حضرت امامى استهزا ايدرك
« تمام ! ايشته سن خليفه نك طبساغندن
حلوا ييه جك درجه يى بولوب ده بورادن دخى
خليفه نك تخت روانيله كچديككك زمان شو
خلا تخت روانك مروريته مانع اولور ايسه
اوزمان خلايى هدم ايدرم » بوللو و نفوذده
بولنمش اولديغندن يهودينك شو تفوهى
حضرت امامه بر امل دها ويروب اودخى
بر كون اولوب ده شو سوقاقدن خليفه نك تخت
روانه بنمش اولديغى حالده كچمكه منحصر
اولمشيدى .

قوهٔ حافظه و سرعت انتقال جهتيله
حضرت امام امثالى نادر اذكيادن ايدى .
برياندن امام اعظم حضرتلرينك درسنه
دواميله برابر ديكر طرفدن دخى ادبيات
قديمهٔ عربى و محاضرات ادبايى ازبرده
بر درجه يه وارمشيدى كه ادبيات و محاضراتنى
ازبر ايتمامش اولديغى بر اديب يوق ايدى .

حضرت امامك تحصيل علومده كى
جهد و سعيلرينك درجه سى حرم عصمت
توأملرينك بشر ابن وليدك حرمنه سويليه رك
صكره شهرت بولان بر سوزندن اكلاشيله
بيلور . قادينلر اراسنده كيمك قوجه سى
كيمى دها زياده سوديكى حقنده بر سوز
اچيلدقده حضرت امامك زوجه سى « بنم
زوجم بنى پك زياده سور عادتا علاقه سى
واردر . انجق ابو حنيفه نك درسنه دوامده
اوقدر مبالغه كوستريور كه يالكز جمعه
كيجه لرى خانه مزده و يانمه كلوب آنده
دخى كيجه صباحه قدر النده كتاب و اوراق
دوشميور » ديمش و بشرك حرمى « اويله
ايسه يا كليورسك سنى سوسه بويله ايتمز
ايدى » ديدكده « خير ! يا كليورم
درسلريله اوقدر مشغول كه حتى حال فقرمزى
دخى دوشونديكى يوقدر بزم يارى آج قالديغمز
وكنديسنك فرق سكز ساعتده بر افطار
ايده بيلديكى پك چوق واقع اولور ايكن
درسيله اشتغال تحصيل نان پاره يه بيله مساعده
ويرميور » ديمشدر .

امام ابى يوسفك ايلك اقبالى اتى الذكر
حكايه اوزرينه باش كوسترمكه باشلامشدر
بو حكايه يى خلفاى عباسيه دن هارونه
اسناديله روايت ايدرلر ايسه ده طوغريسى
موسى الهادى يه اسناد اولنمقده در .
شويله كه :

موسى الهادى بر كون نصلسه بالتهور
« اكر بن عندالله جنتلك دكل ايسه م حرمم
طلاق ثلثه ايله بوش اولسون » سوزينى
آغزندن قاچيرمش . بعده عقلى باشنه
كلدكده نادم و پشيمان اولوب شو كستاخلغك
تأويلنى علماسندن طلب ايلمش . بونى
تأويل ايده جك بر كيمسه بولنه ميوب هر برى
« عشرهٔ مبشره دن بشقه جنتلك اولديغنه
حكم ايديله جك كيمسه يوقدر كه خليفه نك دخى
جنتلك اولمسى قبول اولنه بيلسون » ديمشلر
نهايت امراى عسكريه دن بريسى خليفه يه
« افندم امام اعظمك شاكردانندن ابو يوسف
ناميله بر فقير دليقانلى واردر . بر كره ده
مسئله يى آكا عرض ايدملم اومارم كه حلنه
موفق اولور » ديمسيله خليفه ابو يوسفى
جلبله كيفيتى عرض ايدر . هيئت علما

دخی مجلسده حاضر ایمش . ابو یوسف « افندم ! هیچ بر کناه ایتمکه نیت ایدوب ده او کناهدن سزی منع ایده جك کیمسه اولمدیغی حالده مجرد اللهدن قورقه‌رق نفسکزی منع ایتدیککز وارمیدر ؟ » دیمش و خلیفه « اوت ! واردر بر کون حرمك مالی اولان برجاریه‌یی تنهاده صقشدیرارق زیر ذیل ایتمك ایسته‌دم قز ضروری تسلیم اولدی تمام وصاله ایره‌جك آنده بو قزك بنم مالم اولمدیغی ووطئ ایدر ایسه‌م زنا ایتمش اوله‌جغم خاطریمه کله‌رك مخافة الله غلبه ایتمکله ترك ایلدم » دیدکده ابو یوسف « اویله ایسه قورقیکز نکاحکز بوزلمدی چونکه جنتلکسکز » دیمش و هیئت علما طرفندن عشرهٔ مبشره‌دن ماعدا بر کیمسه‌نك جنتلك اوله‌میه‌جغی حقنده وقوع بولان اعتراضه دخی « افندیلر ! بن بو حکمی جیبمدن ویرمدم اللهك امرینی تبلیغ ایتدم » جوابیله ﴿ واما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوا فان الجنة هی المأوی ﴾ آیت کریمه‌سنی اوقومش هیئت علما بو آیته دخی اعتراض ایده‌میه‌جکلرینی خلیفه کورنجه حضرت امامدن پك زیاده حظ ایدرك « هرنه مرادك وار ایسه دیله هر مرادیکك حصولنه امر ویره‌جکم » دیمسیله امام حضرتلری والده‌سنه خلیفه‌نك التون طباغندن شکر حلواسی ییدیره‌جکی حقنده ویرمش اولدیغی وعد ایله یهودی‌یه کندی سوقاغندن خلیفه‌نك تخت روانیله کچه‌جکی حقنده ویرمش اولدیغی وعد فقره‌سنی خلیفه‌یه عرض ایدرك بو وعدلرینك ایفاسنی استدعا ایلدکده خلیفه ایشك بو جهتندن هم متعجب هم محظوظ اوله‌رق استدعاسنك اسعافنی امر ایلمش . درحال خلیفه‌نك یالدیزلی تخت روانینی حاضرلامشلر . حضرت امام بنوب سوقاق باشنده کله‌رك تخت روان محل معهوددن مرور ایتماسی اوزرینه خلابی یهودینك کوزی اوکنده درحال ییقمشلر . خانه‌سنه وصولیله برابر خلیفه‌نك ذاتنه مخصوص التون طباق ایچنده شکر حلواسی - یاننده بیك دانه دخی التون اولدیغی حالده - کلوب حضرت امام جناب حقك بو فضل واحسانته بالتشکر طباغی والده‌سنك اوکنه قویمش .

ایشته بو مسئلهٔ مستلزمهٔ الشکراندن صکره حضرت امامك اقبالی آرتدقجه آرتوب نهایت خلیفه موسی الهادی بغداد قاضیلغنه ابو یوسفدن الیقنی کوره‌میه‌رك بو مأموریت جلیله‌یی مشار الیه حضرتلرینه توجیه ایلمشدر . حالبوکه حضرت امام هادیدن صکره هارون الرشید زماننده دخی وفاتلرینه قدر هب بغداد قاضیسی قالدیلر . حل مشکلاتده ذات عالیلری قدر سریع الانتقال همان هیچ بر کیمسه کلمامش اولدیغی دعوا ایدلسه بجادر . باخصوص طرف خلفادن کندیسی قدر هیچ بر عالم هیچ بر شاعر هیچ بر صنعتکار هیچ بر عسکر احسان عطیه‌یه نائل اوله مامشدر . بناء علیه ثروتلری بر درجه‌یه وارمش که طویله‌سنده یدیوز رأس بنك حیوانلری جمع اوله‌رق هر برینك رکابلری التون وکوموشدن ایمش . حتی بر کون یهودی علماسندن بریسی لطیفه طرزنده « ای امام ! سز دیرسیکز که دنیا مؤمنك زندانی وکافرك جنتی ایمش . حالبوکه بن دنیایی سزك جنتکز اولمش کوریورم »

دیدکده حضرت امام « خیر ! اویله دکل ! بزه اللهك دنیاده ویرمش اولدیغی شو نعمت نعم اخرایه نسبتله هیچدر . ایاغمك آلتنده‌کی آلتون رکابك عندمده قالای قدرده قیمتی یوقدر . آخرتده بنی بکله دیکنی امید ایلدیکم نعم جلیله اوقدردر که دنیاده بولنوب ده بویله درت بش آلتون پارچه‌سیله اکتفایه راضی اوله‌میورم . کندیمی زندانده یعنی هر سعادتدن حرمانده بولیورم » جوابنی ویرمش .

ابو یوسف حضرتلرینك بوقبیل محاضراتنه نهایت اولمدیغی کبی خلیفه‌نك بر سؤال سابقی طلاقنی اعاده امرنده بولدیغی تأویل کبی تأویلاتی دخی اذکیای امتی حیرتده براقه‌جق قدر دقیق و چوقدر .

اجتهادده خواجه‌سی امام اعظم حضرتلرندن پك آز مسائلده اختلاف اوزره اولوب حتی کندیلری دیر ایمش که بن خواجه‌م امام حضرتلرینه اصلا مخالفت ایتمامکدیم . اجتهاد هب کندیلرینك اجتهادیدر . ظاهراً اکا مخالف کبی کوریلان بعض حکملرم ایسه کندیسنك یالکز اوله‌جه ویرمش اولدیغی احکامه مخالف دوشوب یوقسه احکام مذکوره‌یی یا مؤخراً کندیلری تصحیح اجتهاد ایله میدانه قویمش و یاخود طرفمدن عرض واستیذان ایدلدکده قبول بیورمشدر .

بحث مخصوصنده ذکری سبقت ایتمش اولدیغی وجهله واقعا فقه شریفك اساسنی قرآن و حدیثدن ایتدیکی اجتهادلر واستخراجلر اوزرینه الك اول حضرت امام اعظم قویوب بونی بر علم صورتنه افراغ ایلمشدر . لکن علم شریف مذکوری اصول اوزره تدوین ایدیله‌بیله‌جك حاله افراغ ایدن دخی ابو یوسفدر . بعض علمای دین دیمشلردر که اکر امام ابو یوسف کلمامش اوله ایدی مذهب ابوحنیفه کمالیله تأسس ایده‌مز ایدی . نه حاجت رأیلرینك اتحادی قطعیاً مقتدابه اولان امامیندن بریسی همده برنجیسی ذات عالیلری اولمق مذهبجه حائز اولدقلری اهمیت عظیمه‌یی موازنه‌یه مدار اوله‌بیلور .

حضرت امامك اواخر عمرنده بر وقعه‌سنی حکایه ایدرلرکه اولدقجه نظر دقتی جالبدر . شویله که :

بر کون هارون الرشیدك مجلسنده ینه تلامیذ کرام حضرت امام اعظمدن امام محمدك ثناسی ایدیلوب هارون الرشید بو ذات فضائلسماتی کورمك ایستر ورفیقی اولمق اوزره مشار الیهك حضوره کتورلمسنی ابو یوسفه امر ایدر . ابو یوسف حضرتلری شاید هارون امام محمدك ذکاسنی بکنور ایسه کندی حقنده اولان توجهنی ازاله ایدر مطالعه‌سیله امام محمدی هارونه کوسترمامك لزومنی درپیش ایلمش ایسه‌ده هیچ کوسترمامکه دخی امکان اولمدیغندن « افندم ! واقعا بك کامل فاضل بر ذاتدر . انجق بیچاره معلولدر بول زوری علتنه مبتلا اولوب بر مجلسده یکرمی دقیقه قدر اوتوره‌مز معهذا امر بکز موجبنجه کتورورم » دیر وهارون دخی « مادام که معلولدر بزده حضورمزده چوق اوتورمقله تعذیب ایتمیز

ایسته دیکی قدر اوتورسون » مساعده سیله مطلقا کورمکی امر ایدر . امام ابو یوسف دیکر طرفدن امام محمدك یانه کیدرك « خلیفه سزی کورمك ایسترها یدی کیده لم . فقط طبیعتی عجایبدر . حضورنده بر آدمك چوق اوتورمسندن خوشلانمز همان بش اون دقیقه اوتوروب قالقملیسکز هله بن سزه اشارت ایدر ایسه م مطلقا قالقملی » تنبیهاتیله الور کتورر . مجلس هارونه واردقلرنده خلیفه امام محمدك فصاحت لسانیله برابر ناصیهٔ حالنده کورینلان علایم ذکا و عرفانه دخی حیران اولور ایسه ده ارادن امام محمدك فضل وکمالندن بر نمونهٔ لایق کوستره بیله جکی قدر زمان کچمه دن امام یوسف برارالق کندیسنه « قالق کیده لم » اشارتی و یرمسیله امام محمد قالقار وهارون دخی اوجه ابو یوسفدن المش اولدیغی معلومات اوزرینه امام محمدك عودتنه رخصت ویرر . امام کیتدکدنصکره هارون « اکر امام محمد مریض اولمسه مجلس خلفایه سزا بر ذات اولور ایدی » دیمش اولدیغی مشهوردر . خلیفه نك بو سوزی برارالق امام محمد حضرتلرینك واصل سمع اطلاعی اولدقده قلبی زیاده سیله منکسر اولمش و غریبی شورا سنده که وقعهٔ مذکوره نك اوزرندن چوق زمان مرور ایتمدیکی حالده بر کون امام یوسف حضور خلیفه ده ایکن قبول ایده جکی کلمه رك بو ایش ایچون مجلس خلیفه دن غیبوبتی موافق ادب بوله مامق حسبیله حبس بول ایتمش واول قدر صبر ایله تحمل کوسترمشدر که نهایت مثانه سی چاتلایوب بو قضادن وفات ایتمشدر .

مترجمین احوال بو فقره یی صحیح اولمق اوزره روایت ایدرلر . واقعا امام ابو یوسف قدر بر بیوك ذاتدن بورك شو یولده برانتریقه بکله مزن . بناء علیه اقبال ایچون انتریقه نك دخی قبول ایدیله بیله جك بر معامله اولدیغنه حضرت امامك شو معامله سنی مثال اتخاذیله امتثال ایتمك ایستنلسه پك ده نابجا اوله مز کبی ظن ایدرز .

مشار الیه حضرتلرینك وفاتلری ١٨٢ سنهٔ هجریه سنه متصادف اولمشدر .

﴿ رحمة الله علیه رحمة واسعة ﴾

(نهایت)

﴿ احوال عالم ﴾

ــ مقدمه ــ

مجموعه مزده « احوال عالم » سرلوحه سیله یازیله جق مواد جغرافیا و سیاحتنامه لر واستاتستیق و علم احوال امم وادیان امم کبی عالمك واهالئ عالمك احوال حاضره سندن بحث ایدن فنونك معلومات متنوعه سی مزج ایدلمکدن عبارت اوله جقدر .

شو ذکر اولنان فنون ایله احوال عالمدن بحث ایدن خصوصاته تا اعصار اخیره یه کلنجه یه قدر پك آز اهمیت ویرلمشیدی . مثلا قدیم مصریلرك و یونان و رومالولرك احوال عالمدن معلوماتلری عادتا مفقود دنیله جك قدر آز اولدیغی کبی عرب فرس فرنك مثللو صکره دن تعلم وتفنن ایدن ملتلرك دخی بو بابده کی بهره لری مرتبهٔ کفایتك پك مادوننده قالمشیدی ؛

فنون مذکوره‌نك اشبو نقصانی اهمیتی آز اولمسندن نشأت ایتمش دکلدر . بونلرك اهمیتی نصل آز اوله بیلور که انسان ایچون درونسنده اقامت ایلدیکی خانه‌نك احوال عمومیه‌سنی بیلمك برنجی درجه‌ده کندیسنی اورته‌قویان واجباتندر . نه حاجت احوال عالمدن بحث ایدن فنلرك علم معدنیات ونباتات وحیواناته واقونومی پولتیق دنیلان علم تصرفه علم حقوق وسیاسته تاریخه وسائره‌یه ایتدیکی خدمتلری بشقه کیم ایده بیلشدر ؟ ایشته ایشك بو جهتی ملاحظه‌یه النور ایسه احوال عالمدن بحث ایدن فنونك درجهٔ اهمیتلری میدانه چیقار . خوش احوال عالم فنلرینك اهمیتی ازمنهٔ قدیمه‌ده دخی طانغش ایدیسه‌ده مجرد سیر وسیاحتك موقوف علیهی بولنان وسائط ناتمام اولدیغی ایچون فنون مذکوره‌نك اکمالنه موفقیت حاصل اوله‌میدرق بونلرك ناتمام حالده قالمرینه راضی اولمیان صاحب فکرلر ایسه برچوق معلوماتی خیالخانه‌لرنده اختراع ایدرك کتابلره یازارلر ایدی . اسکی کتابلری آچیکزده باقکز نه غریب نه تحف خیاللر کورور سکز . مثلا هندستانده یازلمش کل بولندیغنه یایراقلری کوفی خطیله دائر روایتلر واردر که عالمده یازونك ایجادی اوچ بیك سنه‌لك برشی اولدیغی وطبیعت ایسه ارضك شواوزرنده بولندیغمز دردنجی طبقه‌سنی یارادلیدنبرو کل یتشدیرمکده بولندیغی نظر ملاحظه‌یه النجه سالف‌الذکر خیالی تصور ایدنلردن زیاده بونلره ایناننلره تعجب ایدیلور . هله هندستانده یازیلی کل شمدی نیچون بولنمدیغی سؤالی ایراد اولنور ایسه خیالات مذکوره‌یه طرفدار چیقانلره البته بهت کلور . ایش یالکز شو کل حکایه‌سندن می عبارت یا ؟ یالکز انتده برتك کوزی بولنمق اوزره کیم بیلور نرده قوجه برخلق اولدیغی خلیا ایتمك اندن دها اشاغی قالور بر خیال عد اولنه‌مز . حالبوکه بوقبیل خیاللر بر بش یکرمی بش دکل بیکلر درجه‌سنه وارمشدر .

الحاصل اساسی احوال عالمدن بحث ایدن فنونه متعلق اولمق اوزره خلقك بیاغی عقاید درجه‌سنه ایصال ایتمش اولدقلری برچوق خیاللر واردر که متمدن بولنان برملت آغزندن بو قبیل خیلانی ایشتمك بالوجوه مستوجب استغراب اولور .

وطنمزده یارم عصر قدر زماندنبرو اوده صنعت طبع سایه‌سنده کوریلان برمقدار ترقی جمله‌سندن اولمق اوزره الده برقاچ جغرافیا کتابلری تداول ایتمکده‌در . انجق بونلرك هانکیسی آچیلسه دنیانك بش قطعه‌دن مرکب اولدیغی و انلره اوروپا وآسیا الی آخره دینلدیکی و بوقطعه‌لردن بهرنده شوقدر طاغ و بو قدر نهر شوقدر اولکا موجود اولدیغی صورتلرندن بشقه برشی کورلمز . بوکاده برکت و یرسون یا ؟ فقط بز احوال عالمه دائر معلوماتك یالکز بوقدر یله اکتفامی ایده‌جکز ؟ مثلا اوروپا انهارندن بریسی طونه نهری اولوب انك المانیا ایچنده کائن قره اورمان طاغلرندن چیقوب قره دکزه منصب اولدیغندن عبارت بولنان معلومات بزه طونه حقنده نه فکر

و یره بیلور ؟ نهر مذکور سواحلنده هانکی
ملتلر واردر بونلردن هر برینك مملکتلری
ومملکتلرینك طبیعت موقعیه‌لری نه‌دن
عبارتدر نه اخلاقده نه عادتده نه دینده نصل
برحکومت اداره‌سی التنده یشار آدملردر
نهردن استفاده‌لری نه قدر نه یولده‌در
بورالرینی اوکرنمك لازم کلیه جکمی ؟

المانیانك بر طاقم حکومات صغیره‌دن
عبارت اولدیغنی جغرافیا کتابلریمز
یازارلر . هایدی باقالم کوسترلسون که بو
حکوماتك قاچ دانه اولدیغنی اسملری نه ایدوکنی
مقدار نفوسلرینی و صورت حکومتلرینی
ومرکز اداره‌لرینی متجاورلرینی وسائره‌یی
یازار هانکی کتابمز واردر ؟ اذکیای
اخوانمزدن بریسی بو یله بر بحث ایچنده
بولنسه یامبهوت یامحجوب اولمیه جقمیدر ؟

هرحال وکارده تقلید ایلدیکمز اوروپا
بیوك مملکتلری حقنده اورالره کیدوب
کورنلریمزدن بشقه کیمك نه قدر معلوماتی
واردر ؟ پارس ویانه لوندره برلین کبی بیوك
مملکتلرك طبیعت موقعیه‌لرینی درجهٔ
وسعت ومعموریتلرینی اهالیسنك حاللرینی
فلاننی تاریخچوق مصرف ایله اوراره کیدوب
کورمکدن بشقه نه صورتله اوکرنه بیلورز ؟

حال بو که اوروپالولر اشبو احوال عالم
قضیه‌سنه اوقدر اهمیت ویرمشلردر که
مثلا یالکز استانبولك احوالندن بحث ایدر
اوتوزدن متجاوز رسائل مخصوصه ایله بلکه
یوزدن متجاوز سیاحتنامه نشر اولنمشدر .
حتی ممالك مشهوره‌نك برقاچ جهتدن رسملری
والك کوزل بنالرینك دخی صورتلری درج
ایدلمش اولدیغندن براوروپالی اوطه‌سنك
ایچنده اوتوردیغی حالده احوال عالمدن بحث
ایدن کتابلر رسملر وخریطه‌لر ایله بتون
دنیایی کزمش وهرنوع خلق ایچنده طول
مدت یشامش قدر معلومات ولذت اله بیلور .

هم اوروپالولرك احوال عالم حقنده
پیدا ایلدکلری معلومات یالکز ممالك متمدنه‌یه
مخصوص دکلدر .

یانلرینه کیدن سیاحلری کباب ایدوب
ییه جك قدر تهلکه‌لی ووحشی بولنان خلقك
بیله ایچنه کیریله‌رك احوال خصوصیه‌لری
یازلمشدر که شو حاله کوره بوکون احوال
عالمه دائر ترکلردن بشقه ملل متمدنه‌نك معلومات
تامه وکامله‌سی اولدیغی دعوا ایدیله
بیلور .

شو کوچك مقدمه‌یی درج ایتمکدن
مقصد مجموعه‌مزده بزم احوال عالمدن نه کونه
معلومات ویرمك عزمنده بولندیغمزی
اکلاتمق اولمقدن زیاده خلقمزك سائر هرفن
مثللو و بلکه هرفندن زیاده احوال عالمدن
بحث ایدن فنونی نظر اهمیتدن دوشوروب
اوجهته التفات بیله ایتمامکده اولملری حقنده
عادتا بیان تأسفدر . شعشعهٔ مدنیت
وترقیلری هرجهتله هرزمان هر بریمزك
کوزلرینی قاشدیران اوروپالولر احوال عالمه
دائر معلومات المق ایچون یاشمال بوزلری
اوزرنده طونمق یاممالك حاره‌نك حرارت
دوزخ نشانی ایچنده محو اولمق ویاخود
وحشیلر النده فدای جان ایتمك درجه‌سنده
فداکارلقلر ایتمکده بولندقلری حالده بزم
انلرك دردست ایلدکلری معلوماته‌ده اعتبار

بیله ایتمامکلمز البته موجب تأسف اولور .

اوروپاده قرق انبار یمز طرزنده طبع ونشر ایدیلان مجموعه‌لر شمدیکی حالده احوال عالمه دائر مباحثدن همان منحصراً ممالك وحشیه‌یه متعلق خصوصاتله اشتغال ایدر و (اوربان) یعنی شرق دیه هندو چین وایران حقنده‌ده بر درجه‌یه قدر معلومات ویررلر . بزایسه احوال عالمك هر جهتندن زیاده اوروپا ملل متمدنه‌سنك احوالنی بیلمکه اهمیت ویرمکده‌یز . تاکه کندیلرینی تقلید ایتمکده اولدیغمز خلقی لایقیله طانیه‌لم . هله جمله‌دن مقدم اوروپا پای تختلریله بیوك شهرلرینك احوالنی یاز اجغز که هر مملکتده مخصوص اولان بند مخصوصلر صره‌سیله مجموعه‌مزه کیره‌جکلردر .

مع هذا ممالك شرقیه ووحشیه‌نك احوال غریبه‌سندنده قارئلریمزی محروم براقیه‌جغز . ارالقده برانلردن دخی معلومات ویره‌جکز .

﴿ لوندره ﴾

بیوك بریتانیانك یعنی انکلتره‌نك پای تختی اولوب بیوك بریتانیا جزیره‌سندن چیقارق بحر شماله منصب اولان تایمس نهرینك منصبنه سکز میریامترو مسافه‌ده واقع ونهرك ایکی ساحلی اوزرنده مبنی برشهر عظیمدر .

شهر مذکور کرك جسامتجه وکرك اهمیتجه دنیا یوزنده برنجی مرتبه‌یی بولمش بر مملکتدر که منافع تجاریه وسیاسیه عالمك هر طرفندن اورایه آدم جلب ایتمکده‌در .

عن اصل یالکز « سیتی » دینلان سواریجی محله‌سندن عبارت ایدی که محلهٔ مذکوره تایمس نهرینك ساحل شمالیسنده بولنوب درت کیلومترومربع قدر محل استیعاب ایدر . انجق بیك سنه‌دنبری چالیشقانلقلرینه و مهارت صناعیه‌لرینه عالمی حیران ایدن چالیشقان اهالیسی موقعك صاپه اولمسیله برابر بینه مملکتلرینی تجارت عمومیهٔ عالمك مرکزی اوله‌جق اهمیتله تشهیر ایتملرینه مبنی لوندره شهری اوقدر سرعتله ترقی ایتمشدر که بجاعتلار طورغونلق ویر . اطرافدن هر استقامتده طوغری وسعت بوله بوله یوز یکرمیدن زیاده کوی پلنغه وقصبه‌لری حدودی دائره‌سنه المش و بو صورتله لوندره‌یه انضمام ایدن محللردن بعض کویلر شهرك اك معمور محله‌سی یرینه کچدیکی کبی بعض معمور قصبه‌لر بوسبتون بقیلوب اعلابغچه‌لر وچمنزارلر حالنه تحویل ایدلمشدر . شوقدروار که لوندره‌یه انضمام ایدن کویلرك وقصبه‌لرك اولکی ادارهٔ بلدیه‌سنه خلل کلیوب چونکه شهر مذکورده هر دائرهٔ بلدیه دائره‌سی داخلنده مستقل اولدیغی جهتله انلر دخی کندی ادارهٔ بلدیه‌لرنده مستقل قالمشلر .

لوندره‌نك یوزده برسوز ایله تعریف ایدیلان ترقیاتنی ارتق مرتبهٔ کماله وارمش‌ده شمدی او مرتبه‌ده وقوف ایتمش ظن ایتماملی :

بو کونکی کون بیله کویا شهر مذکور آمریقا شهرلری کبی هنوز برقاچ سنه اول تأسس ایتمش وموقعنك اهمیتنه لایق اولان جسامتی دها الامامش ده بریاندن اکانته مسارعتله چالیشدیلیورمش کبی هر کون بر اثر ترقی هر کون بر نمونهٔ تجسم هر کون بر بشقه معموریت کوستر مکده بولنمشدر ٠

﴿ لوندره‌نك محلاتندن بعضلری ﴾

سیتی یعنی لوندره‌نك قلبکاهی دیمك اولان محله ازمنهٔ سالفه‌ده حائز اولدیغی امتیازاتی حالا محافظه ایتمکده‌در ٠ محل مذکورك اداره‌سی (لوردمر) دینلان وبزه کوره شهرامینی مثابه‌سنده بولنان بر اوردك ریاستی تحتنده اوله‌رق بر مجلس النده بولنور که بو مجلس (شریف) دینلان ایکی بیوك مأمور و (آلدرمان) دینلان یکرمی التی ایکنجی درجه‌ده مأموز وایکیوز التمش سکز اعضا وسکسان پراصناف کتخداسندن مرتبدر ٠ لوردمر سنه‌دن سنه‌یه انتخاب اولنور ایسه‌ده نفوذ واستقلالی بر مرتبه‌درکه سیتینك ادارهٔ بلدیه‌سی تماماً کندیسنك و کندی ریاستی تحتنده بولنان مجلسك النده بولنمقدن ناشی قرال وقرالیچه بولنان ذاتی بواداره‌یه مداخله ایتدیرمك شویله طورسون حتی لوردمر دن رخصت المقدن صکره انکلتره حکمداری سیتی ایچنه کیرمکه بیله مأذون دکلدر ٠

محشرك دنیاده نمونه‌سنی کورمك ایستیان آدم لوندره‌یی ولوندره‌نك ده سیتی محله‌سنی کورور ٠ امدوشدی ومر اسلاتی تسهیل ایده‌جك نیجه خیال وخاطره صیغمز وسائطه تشبث ایدلمش اولدیغی حالده ذاتاً برازطارجه دیمك اولان سوقاقلر ینه غلبه‌لك صیغیشه‌میه‌رق پنجره‌دن باقیله‌جق اولسه سوقاق ایچندن بر انسان قفاسی سیلی آقوب کیدیبیورظن اولنور ٠ سوقاغك برطرفندن دیکرطرفنه کچمك ممکن دکلدر دینله بیلور ٠ مکرکه برچوق اوموزییه‌ییه برچاریك یارم ساعتده کچمکه همت ایدیله ٠

(مابعدی صکره)

﴿ علوم طبیعیه ﴾

ـ کرهٔ هـوا ـ

﴿ سما ﴾ سرلوحه‌لی بند مخصوصمزك بر فقره‌سنده تحولات سماویه اوچ قسمه آیرلدیغی صره‌ده برنجی قسمك کرهٔ هوا ایچنده کوریلان تحولات مده‌ته اوزولوژ یقیه ایدوکی بیان قلنمشیدی ٠

مده‌ته‌اوروولوژی فنی کرهٔ هوا ایچنده ظهوره کلان تحولاتدن بحث ایدر بر فن اولوب اساساً ایکی قسمه آیریله بیلور ٠ بونك برنجی قسمی طوغریدن طوغری یه کرهٔ نسیم ایچنده ظهوره کلان تحولاتی وایکنجی قسمی دخی ینه کرهٔ نسیم ایچنده بولنان بلوط بوزندن کوریلان حالاتی بیان ایدر ٠ بناء علی ذلك بالجمله معلومات مده‌ته اوروولوژیقیه‌یه اساس اولمق اوزره اول امرده کرهٔ هوانك احوالنی بیلمك فائده‌دن خالی دکلدر ٠

﴿ کرهٔ هوانك ماهیتی ﴾

بر یمورطه‌نك ایچنده بولنان صاری یی

او یومورطه ایچنده بولنان آقك نصل احاطه ایلمش اولدیغی معلومدر . ایمدی مذکور یومورطه صاریسنی کرهٔ ارض اعتبار ایدر ایسه‌ك آقنی دخی کرهٔ هوا اعتبار ایلرز . دیمك اولیور که کرهٔ هوا دیدیکمز شی کرهٔ ارضی هر طرفدن احاطه ایتمش برنوع قشردر .

کرهٔ ارض قارپوز کبی یواراق برجسم اولمغله برابر کندی محوری اوزرنده دونمیوب ده ثابت اوله‌جق اولسه کرهٔ هوانك بونی هر طرفدن برابر درجه‌ده احاطه ایتمش اوله‌جغی فرض اولنور و بو حالده کرهٔ مذکوره‌یه تام کروی برشکل ویرلمه بیلور ایدی . انجق ارضك حرکت محوریه‌سی بو صورته مانع چیقمقده‌در .

کرهٔ ارض اورته‌سندن دلینوب دینکیل کبی کچورلمش فرض اولنان محوری اوزرنده چرخ کبی فرل فرل دونر . حالبوکه بویله چرخ کبی فرل فرل دونن برتکرلکك محورندن منحنیسنه طوغری برقوت جریان ایدر . بچاق بیله‌یان حریفلرك چرخدن فرلایان قغلجملرك نصل برقوتله نه استقامتده فرلایوب کتدیکنه دقت ایدلمش ایسه هر چرخك محورندن منحنیسنه طوغری جریان ایدن قوت اکلاشلمشدر . بوقوته لسان فنده (قوهٔ عن المرکزیه) دینلور .

ایمدی کرهٔ ارض کندی محوری اوزرنده دور وحرکت ایلدیکی کبی کرهٔ نسیمی بی دخی بو حرکته تبعیتله چویرمکده‌در . بو حالده کرهٔ نسیمك قوهٔ عن المرکزیه جریانندن متأثر اولمسی لازم کلزمی ؟ لازم کلور ایسه کرهٔ نسیمك نه شکل وصورته کیرمسی ایجاب ایدر ؟ شبهه یوق که قوهٔ عن المرکزیه سائر اجسام اوزرینه نصل تأثیر ایدرك نه صورته صوقمقده ایسه کرهٔ هوانك دخی بو تأثیرله اویله برصورته کیرمسی لازم کلور .

یومشاق برجسمی طوس توپارلاق ایدرك بر دکنکه طاقوب ده چرخ کبی چویرسه‌لر مذکور توپارلاغك اورته‌یری یوکسله‌رك محوری حذاسنده اولان قطبلری باتار . یعنی بو دور وحرکتده دوام ایدیله‌جك اولسه معهود یومشاق جسم توپارلاق ایکن پوغاچه کبی یاصیلور . اشته کره نسیم دخی ارضك حرکت محوریه‌سی مناسبتیله عینیله بو تأثیری کوردیکندن شمال وجنوب قطبلری طرفنی محیط اولان هوا ایچرویه طوغری کوممولمش وخط استوا طرفنك هواسی برقاتده‌ها قبارمش اولور .

﴿ مواد متشکلهٔ کرهٔ هوا ﴾

کرهٔ هوایی تشکیل ایدن موادك الك غالبی نفس الدیغمز زمان یوتمقده اولدیغمز ﴿ هوا ﴾ درکه بونك نه‌دن مرکب اولدیغی وحیات بشره نصل خدمت ایتمکده بولندیغی اکا مخصوص بند مخصوصده کوریلور .

کرهٔ نسیم ایچنده هوادن ماعدا کلیتلی القتریق بولندیغی کبی اشبو القتریقك تحلیله بعض غازلر دخی حاصل اولور . القتریقدن صکره کرهٔ هوا ایچنده روی ارضدن بالتبخر پیدا اولان صو بخاری واردر و برمقدار هوایه کثافت ویردیکی زمان مذکور بخارك صو

حالنه عودت ایلدیکی کوریلور .

(بونك ایچون بر تجربه واردر که پك قولای اولدیغی ایچون بوراده ذکری مناسب کورلدی . شمدی هر کسك خانه سنده پترول لامبه لری واریا ؟ لامبا یاقیلوب ده اوزرینه شیشه سی کچورلدیکی زمان درحال شیشه ایچنده بر بیاض دومان کوریلور . ایشته بو بیاض دومان صودر که شیشه درونده بولنان هوا جزؤی حرارتله بالانبساط فرار ایلدیکی حالده هوا ایچنده کی بخارك درحال بالانبساط فرار ایده میانی آغرلغی حسبیله دوشوب شیشه اطرافنده قالمش و بعده حرارتك دوامیله او دخی تکرار بالانبساط اوچمش اولور) بوتقدیرجه کوزه کورنمیان و حتی وارلغی بیله پك ده حس اولنه میان هوا عادتا برجسم ایمش دیمك اولور .

اوت اویله‌در . هوا اوچ نوع اجسام موجوده دن بریسی اولوب بونك کیفیت موجودیتی بداهته قریب برصورتله میدانده اولوب حتی آغرلغی بیله ﴿ بارو مترو ﴾ ایله اولچیلور که کیفیت بارومترو مباحثنده کوریلور . بز بوراده شمدیلك یالکز شوقدرینی بیله لم که هوانك بزم کوزمزه کورنمامسی غایت شفاف برجسم لطیف اولمسندن نشأت ایدوب حتی بوجسم کرچکدن کوزه کورینه بیله جك برحالده اولسه ایدی بیله کوزیمزك پرده لرینی مماس ایتمك درجه سنده یقین اولدیغی جهتله ینه کورینه مزایدی . زیرا کیفیت فن منافع الاعضانك ﴿ رؤیت ﴾ و ﴿ کوز ﴾ بحثلرنده کوریله جکی وجهله برشی کوزیمزدن بربعد معلوم ایله اوزاق اولمزایسه کوزیمز اوشیئی کورمز . هوانك ثقلتی دخی معلوم اولوب بزم بونی حس ایده مامکلکمزك سببی هر طرفمز هوا ایله محاط اولدیغی ایچوندر . حتی دکزك دیبنده طالمش اولان بر آدمك اوزرنده بونجه بیك اوقه صو وار ایکن ثقلتنی حس ایده مامسی صولرك کندیسنی هرطرفدن احاطه ایتمش اولمسندن اقتضا ایدر .

﴿ کرۀ هوانك مقدار جسامتی ﴾

بر وقته کلنجه یه قدر بعض حکما عندنده کرۀ نسیمك جسامتی الی غیرالنهایه ظن ایدلمشیدی . (کی اوسساق) و (هومبولت) و (لاپلاس) و سائر بو مقوله مشاهیر علما کرۀ نسیمك پك محدود اولدیغنی اثبات ایدرك حتی سطح زمیندن هوانك اك یوکسك طبقه سنه قدر انجق ۴۳ بیکدن ۴۷ بیك مترویه قدر مرتفع اولدیغنی دخی براهین قاطعه و مقنعه ایله اثبات ایتمشلردر .

﴿ کرۀ هوانك رنکی ﴾

بو بحث « سما » سرلوحه لی بند مخصوصده دخی ذکر ایدلمشدر . هوایه باقلدیغی زمان کوریلان مائیجه رنك سمانك رنکی اولیوب کرۀ هوانك رنکیدر . واقعا کرۀ هوایی تشکیل ایدن اجسامك باشلوجه‌سی دیمك اولان هوا ایله بخار شفاف اولدقلری کبی قوۀ القتریقیه دخی غیر مرئی بولنمق حسبیله هواده دخی

برنك بولنماق اقتضا ایدر . انجق كرك
مذكور الفتربقدن حاصل اولان وكرك سائر
تحللات طبیعیهٔ كیمویه‌دن حصوله كلان
هوا بخار ایله برلشوب‌ده ضیای شمس دخی
بونلره عكس ایلدیكی زمان بعض آچیق
رنكلر تصویر ایده‌جكی عندالحكما قبول
ایدلمكده‌در .

هوا ایچون الوان قبول ایدمیان
حكمادركه هواده هیچ بر رنك یوقدر .
كورینان مائی رنك ایسه بزم قوهٔ نظریه‌مز
كیده كیده ارتق قوتدن دوشنجه طبیعی
بر ظلمت حس ایلر . بو ظلمت ایسه ضیای
شمسك اضائه ایلدیكی جوف مضیٔ ایله
بالتقابل (بر بیاض ایله بر سیاهك اجتماعندن
مائی حاصل اولمسی قاعده‌سنجه) نظر عزده
بر مائیلك حاصل ایلر .

بو حاله كوره هوانك بعض كره دها
لطیف مائی رنكی كوسترمسی اولكی قوله
تطبیق ایدیلنجه هوانك یبوستی آرتارق
درونده بولنان غازلرك و بخارلرك كثافته
تقرب ایتمسندن نشأت ایلدیكی اكلاشیلور .
وقول ثانی‌یه تطبیق ایدیلنجه اوحالده
خطوط نظرمز دها از بر مسافه‌یه قدر
طالوب جهت مظلمه‌یه دها زیاده تقرب
ایده‌جكی جهتله مائیلك دها زیاده قوت
بولدیغی منفهم اولور .. عكسی حالده
اولكی قوله كوره یبوست هوا كرك بخارلرك
وكرك غازلرك دها زیاده انبساطنه باردم
ایدرك بناء علیه رنك هواده براز دها
بیاضلق مشاهده اولنور وایكنجی قوله
تطبیق ایدیلنجه هوانك یبوستی براقلغی
دخی مستلزم اوله‌جغندن اوحالده خطوط
نظر دها اوزاق مسافه‌لره قدر واروب
بناء علیه منتهای قوهٔ نظریه دیمك اولان
جهت مظلمه دها اوزاقده قالمغله ضیا ظلمته
غلبه ایدرك آچیقلق آرتار .

﴿ خاتمه ﴾

كرهٔ هوا حقنده بورایه قدر و یردیكمز
معلوماتك اساسی ینه حكمت طبیعیه اوزرینه
مبنی اولوب حكمت طبیعیه‌دن بالانفصال
باشلو باشنه بر فن اوله‌رق تشكل ایدن مته
اورولوژی فنی ایچون هوا حقنده بوقدر
معلومات پیدا ایلمك ضروریدر . فن
مذكور كرهٔ هوانك حال و هیئتیله اوغراشوب
كرهٔ مذكوره ایچنده تحدث ایدن تحولاتی
ذكر ایده‌جكندن و بلوطلردن قطع نظر
طوغریدن طوغری‌یه هوا یوزندن كوریلان
تحولاتك باشلوجه‌لری روزكارلر ایله
علایم سما دنیلان قوس قزح وفجر شمالی
ضیاسی اولدیغندن بونلر حقنده كی معلوماتك
نتایجنی ینه مخصوصلرنده اعطا ایتمك لازم
كلمشدر .

(چونكه بوكبی مباحثی بر برینه قاته‌رق
یغندی صورتیله انظار قارئینه عرض ایلكی
موجب صداع كوردیكمزدن ارباب
مطالعه‌یه اوصانج و یرمامك ایچون مباحثی
قصه‌كسوب انواعنی چوغالتمغی اصول اتخاذ
ایتمشز .

(انتهی)

احوال انسان

مابعد عن نومرو ۱۱

وسائط هضم

(معده)

معده دنیلان آلت باشلانغجی دها کنیش ونهایتی دها طار اوفارق غایده شکلنده برطولومجقدرکه کوبکمزك اوست طرفنده وکوکس چوقورینك تمام التنده ووجودك قسم وسطیسی قسم سفلیسندن آیران پرده‌نك زیرینه یرلشدیرلمشدر (م) ۰ معده‌نك باشلانغجی وجودمزك صول طرفنده اولوب نهایتی صاغ طرفنده‌در ۰

آغز فقره‌سنده بوغاز تعبیر ایتدیکمز قنال اینه اینه معده‌نك کنیش جهتنه قدر ایندکدن صکره تمام معده ایله تلاقی ایلدیکی یره (مدخل معده) تسمیه قلنور (مم) معده‌نك مخرجی طار طرفیدرکه کیسه‌ بوزمه‌سی کبی بر بوزمه اشبو مخرجی باشکیل مهضمدن دخی تفریق ایدر (مخ) ۰

غشاء معده یعنی معده طلومنك دریسی درت قات یوفقه وقاتمردن یاپلمشدر ۰ برنجیسی یعنی الك اوزرنده‌کی قاتمر فن تشریح اصطلاحنجه « صفاق » درکه ماهیتی ایج یاغی کبی صولو برماده‌دن عبارتدر ۰ ایکنجی قاتمرك ماهیتی «عضله» یعنی ات اوچنجیسنك ماهیتی «لیاف» یعنی طوقونمش بز کبی تل تل وایپلك ایپلك اولوب دردنجی قاتمر دخی ایج یاغندن دها بك چوق لزوجتلی برماده‌درکه آغز ایچنده تنظیم ایدلمش بولنان اینجه دری کبی بودخی صالیه‌لی برشیدر ۰ اشبو درت قاتمردن ماعدا شریان یعنی قرمزی قان طمارلری ووزید یعنی قاره قان طماری وسیکرلر دخی معده غشاسنی هرطرفندن صارمشلردر ۰

معده تفرعاتندن برنجی مرتبه‌ده اهمیت الانی (مهضم) دنیلان بردرکه اصل محل هضم بورا سیدر ۰ اشبو مهضم (معا) دنیلان باغرصاغك مخرج معده‌یه الك قریب اولان جهتی یعنی اون ایکی پارمق مسافه سیدرکه بومناسبتله تشریح اصلاحنده بوکا (امعیهٔ اثنا عشر) دخی دیرلر (ه) ۰

مهضمك ایچی بوکونتی بوکونتی اولوب اشبو بوکونتیلر مخرج معده‌دن اورایه دوکولمش اطعمه‌یی همان آقوب کیتمکدن منعله برمدت اوراده قالمق ایچون تأخیر ایدرلر ۰

مهضم حدودی اولان اون ایکی پارمق مسافه دن صکره تاخزینهٔ مزخرفاته وارنجه‌یه قدر دوام ایدن باغرصاغه (معا) دنیلدیکی کبی (مع) اشبونهایتنده پك زیاده قاتلانلاشمق مناسبتیله اوراده خزینهٔ مزخرفات اسمنی آلور (مز)

باغرصاقدن نیجه یوزرجه طمارلر وغایت اینجه باغرصاق کبی قناللر آیریلوب بونلر دخی برلشه برلشه بیور وبوقارویه طوغری چیقوب طمارلر اشاغیده کوریله‌جکی وجهله قره جکره و قناللر دخی کیلوس کیسه سنه منتهی اولور ۰

مهضم ومعادن صکره معده متفرعاتندن اوله‌رق پانقره آس کیسه‌سی تعبیر اولنور برکیسه دها واردرکه تمام مهضمك الت طرفنده بولنور (ك) ۰ مذکور کیسه‌نك

ایچنده بر مایع اولوب او دخی لزومنه کوره
مهضمه‌دو کولور . بنه پانقره‌آس کیسه سنك
قنالی مقابلنده برقنال دها کلوب مهضمه
منتهی اولور ایسه ده بوقنال قره جکرایچنده
بولنان اود کیسه سندن کلدیکی جهتله
معده متفرعاتندن اولمقدن زیاده قره‌جکر
متفرعاتندن معدوددر .

❊ قره جکر ❊

قره جکر آق جکرك آلتنده و طبقات
وجودك قسم وسطیسی قسم سفلیسندن
آیران پرده نك اشاغیسنده بطنك صاغ
جهتنده کائن بر عضودر (ق ج) . قره
جکر حدودینك کفایت ایتدیکی یره قدر
معده ایله اول قدر ملاصقدر که یمك ینلدیکی
زمان معده طولوب‌ده شیشنجه قره جکری
براز صیقشدیره بیلور .

قره‌جکرك رنکی وجودك صحت وسلامتنه
کوره شراب طورطیسی قدر قویو قرمزی
و بعض کره براز اسمر اغلبی صاری یه میال
بعض کره بیاضمسی بعض کره دخی یشیلسی
اولوب هیئت عمومیه سی طوتمش قانه بکزر
برچوق دانه‌لردن عبارتدر .

مذکور دانه‌لردن بریسی النوب معاینه
ایدیله‌جك اولسه اولا بر زار کوریلور که
دانه‌یی تشکیل ایدن موادك برنجیسی بوزاردر .
بعده دانه نك ایچنده شریان کبد دنیلان
قره‌جکر طمارینك نیجه بیك شعبه‌لره آیریلان
اوجلرندن بریسی ومجاری لنفائیه‌دن بر و ینه
قره‌جکرك عرق کبد دنیلان طمارینك کذلك
نیجه بیك شعبه‌لره آیریلان اوجلرندن بریسی
کلوب اوراده منتهی اولور . بونلردن بشقه
سالف الذکر عرق کبد ایچون اورادن یکیدن
بر اوج ایله برده اود کیسه سنه منتهی اولان
اینجه جك قنال اوجلرندن بریسی دخی
هر دانه ایچندن مجدداً تولد ایلر .

انجق بو اوجلر او قدر اینجه درکه کوز ایله
کورلك ممکن اولمیوب اجسام خرده بیننه‌دن
بولنملریله کورمك مقرو سقوب ایله باقمغه
توقف ایلر . اوجلر بو قدر اینجه اولمغله
برابر هیئت دانه‌یی تشکیل ایدن زار بونلرك
هر بریسنی آیری آیری صارمش اولدیغی
حالده انلرله برابر اوزانور کیدر . بعده
مذکور زار بر طرفدن ده قره‌جکرك تاخارجنه
چیقوب بیوك بر زار تشکیل ایدرك قره‌جکری
خارجا بوسبتون احاطه ایدر .

بوقاروده معده فقره سندن بیوك
باغرصاغك هرطرفنی محیط اولدقلری خبر
و یریلان یوزلرجه طمارلر برلشه برلشه نهایت
هپسی بر یره کلوب (عرق نافل) دنیلان
بیوك طماری بالتشکیل اودخی مخرج معده
مقابلنده قره جکره دخول ایلر (ع ن) .
انجق عرق نافل اسمی یالکز بوطماره مخصوص
دکلدر . بوطماری تشکیل ایدن باشلوجه
اوجلره دخی عرق نافل اسمی و یریلور (ع
ن ع ن) .

بوقاروده دنیلدیکی وجهله قره جکرك
هردانه‌لری ایچنده اوجی منتهی اولان ویاخود
اورادن اوجی تولد ایدن کبد طمارلری بعینه
براغاجك طاللری کیده کیده ساقنه منتهی
اولدقلری کبی بر برینه التصاق ایده ایده
و کیده کیده عرق کبدی بالتشکیل مذکور

عرق كبد اصل عرق كبيره ارتباط ايدركه عرق كبير ديديكمز (ع ك) طمار دخى تاقلبه منتهى اولور .

قره جكرك برنجى متفرعاتندن بريسى دخى اود كيسه سيدر (او) بوقاروده قره جكرك هردانه سندن تولد ايلديكنى خبر ويرمش اولديغمز اود قنالى اوجلرى برلشه برلشه كلوب بو كيسه يه منتهى اولورلر وبوصورتله قره جكرك حاصل ايلديكى اودى دخى مذكور كيسه يه طولديررلر . اود كيسه سى ارمودى الشكل اولوب ارمودك چيچك طرفى يعنى قالين جهتى كويا قرندن فرلايوب طشره چيقه جق ايمش كبى بروضعيتده بولنوب صاپ جهتى ايچ طرفه طوغرى براز كيتدكدن صكره قيوريلوب اشاغى يه دونر و بعده كيدوب مهضمه منتهى اولوركه اود كيسه سنده بولنان اود اصل بوقنالدن جريانله مهضمه واصل اولور (اق) .

﴿ كيلوس كيسه لرى و قناللرى ﴾

بوقاروده معده بحثنده بيوك باغرصاقدن نيجه يوزلرجه طمارلر اوج كوستروب كيده كيده عرق ناقلى تشكيل ايلدكلرى كبى برطاقمده غايت اينجه باغرصاق كبى قناللر اوج كوستردكى بيان اولنمشيدى . اشبو اينجه قناللر كيلوس مجرالريدر (مك مك) . مذكور مجرالر بربريله برلشه برلشه نهايت كيلوس كيسه سنه منتهى اولور (كى) . اورادن دخى مجراى صدر دنيلان بر قنال (م ص) باش كوستروب تا كوكسمزك صول جهتنده بولنان كوپريجك كميكنك التنده كى كوپريجك عرق سفليسى ايله برلشور واورادن دخى مذكور طمار عرق كبير اعلايه قاريشوب عرق مذكور ايله قلبه قدروارر (كو) .

﴿ خاتمه ﴾

اشته يديكمز اطعمه نك تاقان حالنه تحولنه قدر كورديكى عملياتى اجرا ايدن الك باشلو التلر ذكر اولنانلردن عبارت اولوب پيش نظرمزده بولنان شكلده بو اعضادن ماعدا اق جكر (اج) وبورك (بو) وطلاق (ط) دخى كوسترلمش اولوب انجق طلاغك هضم ايشنه نه صورتله خدمت ايده بلديكى هنوز اهل تشريح نظرنده تعين ايتمامش اولديغنه واق جكر ايله بورك ايسه هضم ايشنه قريشميوب بونلرمأ كولات ومشروبات بعدالهضم تمام قان حالنه متحول اولدقدن صكرقانى تصفيه ايله جولان ايتديرمكه خدمت ايلدكلرينه مبنى وسائط هضمدن بورايه قدر ذكر ايديلانلر ايله بالاكتفا بوندن صكره دخى كيفيت هضمك درج واشعارى لازم كلش وجولانده مه خدمت ايدن آلات ايله صورت جولان قضيه لرى ايسه دها صكره يه تأخر ايده جكلرى دركار بولنمشدر .

(تمت)

﴿ حكمت ﴾

—

افندم ! نه يا پايم كه فيلسوف اوله يم ؟

متعلم — افندم ! نه یاپایم که فیلسوف
یعنی حکیم اوله‌یم ؟

معلم — اوغلم ! حکیم اولمق اولمامقدن
اولادر . عالمده کندیکی هر شیدن مسؤل
بیلمکدن ایسه بیلمامك اعلادر .

— وای حکیم اولمق عالمده هرشیدن
مسؤل اولمقمی دیمکدر ؟

— اوت اویله دیمکدر . حکیم اولمامق
دخی هیچ برشیدن مسؤل اولمامق دیمکدر .

— بن حکیم اولمق هوسندن واز کچمدم
کچمك ده ممکن دکلدر . زیرا انسانك
انسانلغنه لایق اولان شی قدرنی بیلدیکی قدر
حکیم اولمقدن عبارت اولدیغنه پك قوی
برصورتله اینانه‌دم . فقط حکیم اولمق ایچون
نه یاپمق لازم اولدیغنی بیان بیورمکزدن اول
حکیم اولمق عالمده هرشیدن مسؤل اولمق
وحکیم اولمامق هیچ برشیدن مسؤل اولمامق
دیمکده‌کی حکمتی سؤال ایدرم .

— پك اعلا ! بو سؤاله اله‌جغك جواب
شایدسنی حکیم اولمق هوسندن منع ایدر
مطالعه‌سیله بو سؤاله جواب ویرمکی واجب
کوردم . اوغلم بیلمش اول که دنیاده
انسان برقاچ وجهله خلقك محتاج الیهیدر .
مثلا بعض کیمسه‌لر زنکینلکی جهتله محتاج
الیه اولور که اکا ثروت امیدیله مراجعت
ایدرلر . کیمسی انکی اوبر کیمسی النی ؛
حضورنده مرحمتی جلب ایچون کیمسی
اغلار کیمسی ضرلار . اکر ثروت صاحبی
اولان آدم خلقك کندیسنه عرض ایتدکاری
شو افتقاردن طولایی مفتخر اولور ایسه سن
اوآدمه انسان نظریله باقرسك . انجق
اوذات بو صورتله افتخار ایدر ایسه انك
افتخاری دخی برقاچ زمان دوام ایدر .
بعده خلقه محتاج الیه اولمقدن صاحب ثروت
دخی اوصانور . بیحضور اولمغه باشلار .
زنکین اولانلرك خلقه فقیر کوروندکلرینی
بیلرمیسك ؟

— اوت ! بیلورم افندم . حتی
لقردی صره‌سی کلسه فقرحاللرندن بیله بحث
ایدرلر . بن بویله آچیق بر یالان سویله‌دکلرنده
کی حکمتی بیلمزایدم .

ایشته انك حکمتی ده خلقه محتاج الیه
اولمقده‌کی بیزارلقدر . ایمدی حکمت دخی
ثروت کبی خلقك اشد احتیاجله محتاج
اولدیغی برشیدر . واقعا خلق هر زمان
حکمتك ثروت قدر لزومنی حس ایده‌مزلر
ایسه ده حکمته احتیاج باش کوسترنجه
بونك یاننده ثروتك صفر منزله‌سنده قالدیغنی
درحال تسلیم ایدرلر . اوحالده محتاج
حکمت اولنلر حکیمك اطرافنه یغلمغه باشلارلر .
اکر بزم حکیم دخی هنوز کندیسنی جبلت
حیوانیه‌نك الجاآت سیئه‌سندن لایقیله
قورتارمش اولوب ده کندیسنه مراجعت
ایدنلردن وحضورنده بیون بوکنلردن بر کون
بش کون بکرمی بش کون مفتخر اولور ایسه
نهایت بوسندن صکره بیزار اولمغه باشلار .
زیرا اولادم انسان عامه‌نك محتاج الیهی
اولدیغی زمان عامه کندیسنی بیزار ایتمیه‌جك
قدر دور اندیشلك کوسترسه‌ده نه ایسه نه در اما
بو قدر دور اندیشلك عامه‌ده بولنمدیغی جهتله
محتاج الیهی مطلقا بیزار ایدنجه‌یه قدر
چالیشور . باخصوص بر حکیمی پك چابق

بقديرمق واوصانديرمق ممكندر . زيرا كنديسنه مراجعت ايدنلرك خزينهٔ عقل وعرفاننده هيچ برشى اولمديغى و بناء عليه حكيمدن الهجقلرى رأى اوزرينه حركته مجبور اولدقلرى حالده الدقلرى افكار حكمت اوزرينه اوقدر ساده دلانه رأيلر عرض ايدرلر كه بيزار اولمامق شويله طورسون پاطلامامق بيله ايشدن دكلدر . حاصلى سنك صبور ومتحمل صانه جغك حكيم دخى بيزار اولور . كنديسنى خلقك مراجعتندن قورتارمغه چاليشور قورتارهمز . اوخلقدن قاچار خلق انى تعقيب ايدر . نهاية الامر بيلورميسك نه اولور ؟

ـ نه اولور ؟

ـ خلقك كندى حقنده كى حسن فكرينى حسن ظننى اميدينى انتظارينى منع ايچون برحال پريشانى يه دوشر وبوحال ايچنده يوركلر آجيه جق برصورتله محو وهلاك اولور كيدر .

ـ فكركزه اعتراض ايتمكه اصلا حدم يوقدر . باقلسه واردر يا ؟ زيراسز كنديكز بكا ديمش ايديكز كه هركس كندى فكرنده حردر . اويله ايسه بن ده كندى فكرمده حر اوله بيلورم . انجق اكثر مسائلجه پك چوق تصحيحاته محتاج اولديغم ايچون بوحريتمى دائما سزه فدا ايديورم . سزه براسارت مطلقه كوستريورم . تاكه بنى بواسارتدن آزاد ايتمك ايچون فكرمده اولان نواقصى تصحيح ايده سكز ديه . مع مافيه خلقه محتاج اليه اولمق مسئله سنده وباخصوص بويله محتاج اليه اولمقلغك موجب اوله جغى بيزارلق بابنده بيان ايلديككز مطالعاتك بعض جهتلرى حوصلهٔ قبولمه صيغه ميه جق قدر بيوجك كورينور . اكر لطفاً وكرماً مساعده بيورر ايسه كز بوبابده كى شبهامى عرض ايدهيم .

ـ هرشبهه لرك كبى بونى دخى صوروب حل ايتمكده مختار دكل تلميذلك جهتيله حتى مجبورسك بيله .

ـ لطف مساعده كارانه كزه تشكر ايدرم . خلقه محتاج اليه اولمق انسانى بيزار ايدر بيور بيور ايديكز . ثروت رتبه وسائر بونلره مقيس شيلر نظرمده هيچ منزله سنده قاله جغى جهتله بونلرك بحث كتورر يرلرينى بوله مم . زيرا خلقك بيله ثروته مروته طنطنه يه منطنه يه جهت وكيفيت احتياجلرينى دخى ذهنمده بوله ميورم . فقط بن عالى حكمته محتاج كورمكدهيم . حكمتى انسانيتك مدنيتك ديانتك روحى بولمقدهيم . شوحاله كوره وارلغمدن سعادتمدن ملكيتمدن عبارت بولنان شيلرك محافظه سنه خدمت ايتمكى الزم واهم كورمزمى يم ؟ طوته جغى يولى شاشيرمش اولديغى حالده سزه مراجعت ايدن ونجاتى سزدن اومان برآدمك تهاجمندن بيزار اولمق شان انسانيته مروته صيغارمى ؟

ـ ايشى براز نازك يرندن طوتدك . فقط دوام ايت باقالم .

ـ خير ! رجا ايدرم اولا بوسؤاله جواب ويريكز . مروته صيغارمى ؟

ـ صيغمز . فقط ....

ـ فقطك الت طرفنى بيلورم . قاعدهٔ مروته رعايت بولنده هركسك

نظرندن بری [illegible] ولەرق یشامق کبی
سعادتی فدا ایتك لازمدر دیەجکسکز .
— اوت ! [illegible] اکارلق نه بیوك
فداکارلقدر . بو فداکارلغی کوزه
الدیرمق ....
— هرکسك کاری دکلدر دیەجکسکز .
— اوبله دیەجکم .
— اوبله ایسه بو فداکارلغی بز کوزه
الدیرر ایسەك کندیمزی بیوك بیلمکه
و بختیار عد ایتمکه حق قزانمش اولمزمی
یز ؟
— جسارتکزی پك بیوك کوریورم .
— ولوسلم کوچك کورکز .
بو فداکارلق دنیاده ثروتی سامانی راحتی
سعادتی الدن کیدرمکی موجب اولەجغنی
اکلادم . لکن سزه دیدم آ ؟ بن
انسانلرك کمالات انسانیەسی ایچون ثروته
مروته قولاق و یرمیانلردنم . برملت فقیر
اولدیغی حالده انسان کامل اولەبیلور ظن
ایدیورم . بناء علیه کمال سعادتی حکمته
موقوف کوریورم . بوحالده بن کمالات
انسانیەیه مالك اولدیم وخلقه انك مقتضیاتنی
خبر و یردیم دەوارسون المده ثروت و بویوزدن
راحت و بوندن عبارت سعادت مفقود
اولسون . خلق بکا عقل وحکمت ایچون
مراجعت ایتسون . بنی انك ایچون بیزار
ایلسون . نه قدر بیزار اولسەدم بن
بو بیزارلغی آغر کورمم . ابنای نوعمك
سعادتی اوغرنده کندی بیزارلغمی حسابه
قویمق شو بله طورسون کنتام اولەجغمی
بیله بم بونی کندیمه فخر عد ایدرم !

— یعنی حکیم اولمق ایچون هرجفایه
قاتلانمغی کوزه الدیریورسك .
— اوت !
— اوبله ایسه « حکیم اولمق ایچون
نەیاپایم ؟ » دیه بکا نه صوردك ؟ ایشته
حکیم اولمق ایچون الك اول بوبله هرجفایی
کوزه الدیرمق لازم . لکن بوجفالر ایچنده
برجفا دها واردرکه اکا قاتلانمق براز کوچ
ظن ایدرم .
— هانکیسی او ؟
— سعادتنه خدمت ایلدیکك خلقك
مکافات اولەرق نفرتنه دوچار اولمق .
— خیر افندم ! بن ذاتاً توجه کبی
برمکافات ایچون دخی خلقه خدمت ایتمیەجکم
هم بن ظن ایدیورم که خلقك نفرت
کوسترەجکی برحکمت وار ایسه اوده
مطلقا خلاف حکمتدر . سز بکا برحکمتك
یولنی کوسترکزکه خلقك نفرت کوسترەجکی
دکل حتی تقدیس ایدەجکی حکمت او
اولسون .
— شوقك بوقدرمی زیادەدر ؟
— بوندن پك چوق زیاده . سز بکا
نفس الامری بولمق طبیعت مصلحته واصل
اولمق یولنی کوسترکزده بن بویول اوزرنده
خلقك نفرتنه دوچار اولمق دکل محویته
بیله راضی یم . زیرا بوکون طاش
یورکلیلك ایله بنی قهر ایدەجك اولان خلقك
یارین بکا ینه کندیلرینك اغلایەجغنی حکم
ایتمکدەیم . ایشته سزه بودرجه شوق
بوقدر اشتیاق کوستریورم . بونکله ده
مروتکزه لیاقت کسب ایدەمیەجکمی یم ؟

ــ مادام كه بو قدر اصرار كوستريورسك چاره سز مطلو بكه موافقت كوستره جكم . بندن الهجغك وصايا اوزرينه ايلروده مطلقابنى لعنت ايده جك قدر بيزار اوله جقسڭ . اوزمان لعنت ايتميه جككه يمين ايدرميسك ؟

ــ هانكى يمينه اعتبار يكز وار ايسه انكله يمين ايده يم .

ــ هانكى يمينى تقديس ايتكده ايسه ك انكله يمين ايت .

ــ اللهك اسمنه يمين ايدرم كه سزك نفس الامره موافق اوله رق بكا كوستره جككز طريق حكمت اوزرنده هرنه مصيبته دوچار اولور ايسه م حاشا سزه لعنت ايتمك شويله طورسون كوره جكم مصيبتلر سزك ايچون نه وسيلهٔ رحمت اوله جقدر .

ــ اويله ايسه ديكله :

ــ سن بكا نه صورمش ايدك ؟

ــ حكيم اولمق ايچون نه لازمدر ؟ بونى صورمش ايدم .

ــ ال اليكه شو قارپوزى . بونك شكلى نه اولديغنى نصل تعريف ايدرسك ؟ بو شكل ايله اشياى سائره نك شكللرى بيننده اولان نسبتى نصل بولورسك ؟

ــ « بيلمم » ديمك ايجاب ايديور .

ــ سن كورديكك اشيانك صورت ظاهره سنى اشياى سائره يه قياس ايده مز ميسك ؟

ــ بن شمدى شوراده بو صورديغ مسئله ده عادتا جيم قرننده برنقطه يم . علم

وغرفانك ماهيت كميه سنده صفردن بشقه برشى بو قدر .

ــ اويله ايسه ماهيت كميه صفر فلان ديشكه كوره الك اول اشيانك ماهيت كميه سنى بر برينه قياس ايتمك ايچون علم حسابده رسوخ پيدا ايتمليسك . بعده سنك ايچون مثال اتخاذ ايلديكم شو قارپوزك كندى نظركده كيفيت تشكل وتعيينى اشكال ومتعينات سائره يه نسبتله بولمق و بينلرنده اولان فرقى اثبات ايچون هندسه يه محتاجسك ؟

ــ ديمك اوليور كه فيلسوف اولمق ايچون الك اول بش كره بش يكرمى بش ديه حساب و شو خط شو خطه مساويدر ديه هندسه اوقومق لازم كليور .

ــ اوت اويله در . هم بونلرك فقدانى فلسفه قدماسندن ايكى اولكى قدمه لرك فقدانى ديمكدر كه بونلرى صيچرامق وآتلامق ممكن اولمز . بعده قارپوزك خواص طبيعيه سنى بيلمكه محتاجسك .

ــ او نه كبى ؟

ــ اوجسامتده اولان ديكر برجسم ايله قارپوزك ثقلتنى موازنه ايتمك لازم دكلى ؟ بعده قاپوز مواليد ثلثه دن هانكيسنه منسوب اولديغنى بيلمك اصلا تخفيف اولنه ميه جق براهميتله لازمدر . قارپوز علم ارض ومعادندن وياحيواناتدن وياخود نباتاتدن هانكيسنه منسوب اولديغنى بيلمليدر كه حتى كرك انك حقنده وكرك هم جنسى ميانده اولان فرقلرى بيله سك .

ــ ديمك اوليور كه حكمت طبيعيه اوقومق دخى لازم كليور .

- هم ده نه حکمت طبیعیه یا؟ بو حکمت طبیعیه نك نصل بر حکمت طبیعیه اولدیغنی بیلورمیسك؟ سادەجه ثقلتدن انجذابدن ضیادن حرارتدن صدادن الکتریقدن مقناطیسدن بحث ایدن علم حکمت طبیعیه دکل .

- یا هانکیسی ؟

- اوزرنده یشادیغمز کرهٔ ارضك کیفیت خلقتندن بحث ایدن علم دخی حکمت طبیعیه دن معدوددر .

- بو حاله کوره طبقات الارض (تاریخ طبیعی) دینیلان علم معدنیات نباتات وحیواناتی دخی حکمت طبیعیه جمله سنه قاتمش اولیورز . هر نه قدر کندیمی جیم قرنده بر نقطه اعتبار ایتدیسه مده معمافیه بو قدر علاوهٔ افکار ایدیشم کستاخلغه حمل اولنمز ظن ایدرم .

- دها زیاده علاوهٔ افکار ایتمکه بیله مرخصسك . اوت! انلری ده حکمت طبیعیه یه قاتمق ایجاب ایدر . انلردن بشقه علم کیمیا دخی طبیعیات جمله سندن معدود دکلیدر ؟

- عجایب! کیمیاده طبیعیاتدندرها ؟

- ماشاالله! سکا مثال اوله رق کوسترمش اولدیغم قار بوزك اجزای متشکله سنده اولان خواصی بیلمك الك طبیعتنی بیلمك صایلمزمی؟ کیمیا اولمسه ازجمله بر نباتك مسمومنی غیر مسمومندن نصل فرق ایدرسك ؟
حالبوکه کیمیا یالکز طبیعیاتدن فن نباتاته تطبیق ایدیله مز ؛ حیواناته معدنیاته دخی تطبیق قبول ایدر . مثلا قان دیدیکمز مایعی بالکیمیا حل ایتمز ایسه‌ك ماهیتندن خبردار اوله بیلورمی یز ؟ طوغریدن طوغری یه حکمت طبیعیه قانی بزه قرمزی بر مایع اولمقدن صویه نسبتله شوقدر ثقلتده بولنمقدن بشقه برشیله تعریف ایتمز . بونك اصل ماهیتنی کیمیا ایله اوکرنه جکز . اوغلم! طبیعتك اجسام موجوده اوزرنده کوریلان هر کونه حکم وتأثیرینی بیان ایدن علم هر حالده طبیعیاتدن معدوددر . حتی شمشك کوك کورلدیسی فلان کبی تحولات سماویه دن بحث ایدن مته اورولوژی فنی دخی حکمت طبیعیه دن معدوددر .

- ایشته بوکا صحیحاً استغراب ایتمك لازمدر . بو حاللر فلکیاتدن معدود دکلیدرلر ؟

- اوت! فقط فلکیاتدن بحث ایدن سائر علملر دخی حکمت طبیعیه متفرعاتندندرلر . ازجمله علم هیئت کبی .

- علم هیئت ده ها ؟

- های های! کوك یوزنده کوردیکمز اجرام سماویه نك نه دن عبارت اولدقلرینی و بر برینه نسبتله جسامتلرینی سیر و حرکتلرینی بیان ایدن علم هیئت دخی طبیعیاتدن معدوددر .

- یا فیلسوف اوله جق بر آدم ایچون هیئتك لزومی نه در ؟

- عجایب! کوزلرینی هوایه قالدیران بر آدم سکا «افندی! شو یوقاروده کوردیکم پارلاق شیلر نه در ؟» دیه صوراجق اولور ایسه نه جواب بولوب ده ویره جکسك ؟

(بقیه سی صکره)

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در .

صاحبی
{ محمد جودت }

✻ جزؤ نومروسی ✻
۱۳

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاچوپولو چارشوسنده ۱۳ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول

۱۲۹۱

❊ تاریخ ❊

مابعد عن نومرو ۱۱

بو مدت ظرفنده سعادتخانهٔ ادبالی یه دوامده نه قصور ایتمدی . هر دفعه سنده اطرافی کمالیله کوزدن کچوردیکی حالده هیچ بر طرفده مال خاتونی کوره بیلمکی تسهیل ایدر بر اثر بیله ظهور ایتمدی . ایشك اوزرندن اپیجه زمان کچوب عثمان بك ملاحظاتنی طولی یه قویدوقجه الدیره مدیغی و بوشه قویدقجه طولدیره مدیغی حالده نهایت « نه دیمك اولسون سوکد ناحیه سی بکی ارطغرل بکك اوغلی اولهیم اوغوز قره خان نسلندن بر شاه زاده بولنه یم ده کلاه پوش بر درویشك قزینی الهمدیم ؟ » ملاحظه سی جرأتنی آندیره رق بر کون مخصوصاً قالقوب حضور ادبالی یه کیرمشیدی . انجق حسیات درونك مترجمی اولمق اوزره آل آل اولمش بناقلرینك رنکی حضرت ادبالی یه بو کلیشك نه ی اولمدیغنی اشراب ایتمش اولدیغندن عثمان بکدن مقدم شیخ مشار الیه حالنی استفهامه واستیضاح مرامه مسارعت کوستردی :

ادبالی — نه در اوغلم عثمان بك ؟ چهرکده بر تلاش اماره سی کوریبورم ؟

عثمان — تلاش اماره سی دکل . سونچ اماره لری کوریورسکز .

ادبالی — خیر اوله قهرمانم ؟

عثمان — خیرسزلك طرفکزدن اوله جق افندم . بنی اولادلغه قبول ایتمکزی رجایه کلدم .

ادبالی — نه سعادت !

عثمان — او سعادت بنم ایچوندر . اوله دکلمی ؟ دامادیکز اولمغی نه قدر سعادت بیلسه م حقلی دکلمی یم ؟

ادبالی — دامادم اولمغی می ؟

عثمان — اوت افندم ! حدم ولر ایسه ده یوق ایسه ده رجایه کلدم .

ادبالی — کوزل سو یلیورسك اوغلم فقط بن قزمی سکا نصل و یره بیلورم که قزمك کفوی دکلسك .

عثمان — عجایب ! اوغوز قره خان سلاله سندن بر عثمان بك مال خاتونه کفو اوله من می ؟

ادبالی — اوت اوله من . زیرا سنك اورتبه لك اول قدر بیوکدر که بنم قزم انك کعبنه وارهمز .

عثمان — سنك قزیکك نه رتبه سی عندمده اول قدر بیوکدر که کندیمی اکا قول ایتمکدن حیا ایده جکم کلیور .

ادبالی — حقمزده کوستردیکك توجه ونکریم تشکرندن عاجز قالاجغم بردرجه یه بالغ اولیور . انجق بر آدمه حقندن زیاده التفات شایان التفات اولانه حقندن آز رعایت قدر فنادر اوغلم . سن کندیکه نه میرانه برقز آرا بن مال خاتونی سکالایق اکوره مم .

عثمان — بن آنی لیاقتمدن بیوك بولیورم دیبورم .

ادبالی — رجا ایدرم حقمزدن زیاده التفتله بزی تحقیر ایتمه .

شورایه قدر تصویر ایدیلان صورتله

جریانه باشلایان مشافهه برخیلی دها دوام
ایده کیتمش وعثمان بك مقصوده نائلیت
ایچون نه سویله‌مك ونصل یلوارمق لازم
کلورسه کیرو قالمامش اولدیغی حالده
ادبالی‌یه مرامی اکلاتمق ممکن اولمدیغنی
کورنجه ایلروده ارضا ایتمك امکاننك بقاسنی
درپیش ایله قالقمش یوردینه عودت ایلمشدر ۰

عثمان بك ادبالی‌یه اولان استدعاسنی
برقاچ دفعه دها بالذات عرض ایتدی ۰
انجق حضرت شیخدن موافقت جوابی
اله‌میجه‌جه ومال خاتونه اولان اشتیاقنه تحمل
ایده‌میه‌جکنی دخی کورنجه کیفیتی پدرینه
اعلام ایله معاونتنی طلب واستدعا ایلدی ۰
بو دفعه حضرت ادبالی ارطغرل بکه دخی
مدافعه کوسترمش اولدیغندن اشبو
مدافعه‌یه مقابله‌دن کیرو طورمیه‌جغی حقنده
عثمان بکك آغزندن چیقان برسوز قولاقدن
قولاغه کیده کیده تا مال خاتونك سمع
اطلاعنه قدر واردی ۰ بو خبری النجه
مومی الیها کیم بیلور نه حس وتأثرده بولنمشدر؟
فقط نه تأثرده بولنمش ایسه بولنسون
مخدرهٔ مومی الیهانك عثمان بك ایله مخابره
ایده‌بیلمسی ایچون موجود اوله بیله‌جك طرق
امکانك جمله‌سی مستور ایدی ۰

فقره

٥

﴿ محبتده مشارکت ﴾

عثمان بکك احوال واطوار عاشقانه‌سنده
کوریلان تغیراتك صادق سلاح ارقداشلری یله
بعض اقران واحبابی دخی دوشوندیرمکه
باشلامش ایدی ۰ هر بری بر یولده تسلیلر
ایله بویله بردرویش قزینك معاشقه‌سندن
واز کچمه‌کی توصیه ایدرلر ایدی ۰ حتی اسکی
شهر بکی مقدما عثمان بکی معاشقه‌سنده
پك حقلی ومصیب کورمکده ایکن اودخی
واز کچمك صورتنی توصیه‌یه باشلادی ۰
حتی اصرار دخی ایدر ایدی ۰ بردرجه‌یه
قدر که ابرام واصرار یله عثمان بکی دلکیر
دخی ایدر ایدی ۰ مکر بوذات محترم
میر عثمانك مال خاتون حقنده سوز سویلیانلری
مدافعه یوللو ایتدیکی مدحلر وثنالر اوزرینه
مومی الیها یه غائبانه بر علاقه پیدا ایلمش ۰

بناء علی ذلك بر یاندن دخی مال خاتون
ایچون اسکی شهر بکی یاوب طوتمغه
باشلادی ۰ اودخی حضرت شیخه
مراجعت ایلدی ایسه‌ده بوکره ادبالی
کفو ارامقدن زیاده مجرد عثمان بکدن دریغ
ایلمش اولدیغی برقزی اسکی شهر بکنه
ویروب ده میر مومی الیهی بتون دلکیر
وغضبناك ایتمه‌کی دخی موافق بوله‌مدیغندن
اکاده ردایله جواب ویردی ۰

اسکی شهر بکنك بویله مردلکه توفیق
قبول ایتدیریله‌میه‌جك برمعامله‌سنی عثمان
بك خبر النجه کندیسنی تعیبدن کیرو
طورمه‌دی ۰ بوتعیبی اسکی شهر بکی
خبر الدیغی زمان ایسه عداوتکارانه بیوك
بیوك سوزلر سویله‌دی ۰ نهایت دعوا
بیویه بیویه هر بری دیکرینك اولومنه قدر
قصد ایتمك لزومنی درپیش ایلدی ۰
برکون عثمان بکك قرنداشی کوندوز آلپ

ایله برابر هم جواری بولنان این اوکی بکنك خانه سنده مسافرة اقامت ایدر ایدی . ناکهان طشره ده بر کورلتیدر پیدا اولدی . مکر اسکی شهر بکی کندی اصدقاسندن حرمان قیا تکفوری کوسه میخال ایله برابر کلمش وعثمان بکك کندی یدینه تسلیمنی این اوکی بکندن مصرانه طلب ایلر ایمش .

واقعا خانه سنده مسافر بولنان بر معتبر بك زاده بکی دشمنك النه تسلیم ایده میه جکنی این اوکی بکی کلانلره قطعیاً بیان ایلمش ایسه ده عثمان بك مشافهه نك اوزون کتمسنه لزوم کوستر میه رك قرنداشنه « کوندوز آلب چك باقالم قلیجکی کیده لم شو بکیتارنه ایستیور صورالم » دیه اصلا فتور کوسترمکسزین وتلاش دکل وقار وعظمتنه دخی خلل ویرمکسزین قرنداشیله برابر قپودن طشره فرلادی . دشمنلر اول قهرمان غضنفر نشانی کورور کورمز یانلرنده بولنان اتباع ایله برابر هجوم ایلدیلر . عثمان بك هجومك شدتنی و بك زیاده تقرب ایدن قضانك درجه اهمیتنی بالتقدیر اوغوز قره خان سلاله سندن اولوب ده بویله درت بش پاردلق آدملرك مغلوبی ومال خاتونك الی نهایه محجوبی قالمامغی قطعیاً کوزه الدیرمش اولمسیله اطرافه کوك کورولدیسی کبی نعره لر وشمشك کبی کوزلر ییلدیران صوله لر ایله صالدیروب کرچکدن کوکره مش ارسلان کبی حمله یه باشلادی .

آقه جقلری جهتله طمارلرده طوره میان قانلر آقدی . قادن بشقه بر شیله تمیزلنه میه جك قدر دخی سفك دما ایلدی . نهایت ناموس عثمانی یه تعرض کستاخلغنه متجاسر اولان خبیثلر ❊ کانهم حمر مستنفرة فرت من قسورة ❊ یعنی ارسلان کورمش اشکلر کبی هر طرفه فرار ایلدیلر . کرك عثمان بك وکرك کوندوز آلب آرتق هیولایه قلیج صاللامقده بولندقلرینی اکلاینجه کندیلرینه کلوب ماینا ایتدیلر . واندن صکره ینه یورتلرینه توجه ایدرك کیتدیلر .

بو خبر بر ارالق حضرت ادبالی یه واصل اولدقده اسکی شهر بکنك بو درجه یه قدر کوزه الدیردیکی کستاخلق اوزرینه قلمرو حکومتنده بولنان ممالکده اقامت ایدیله کیدر ایسه شاید فاملیاسی حقنده بر ظلمی طوقنه جغی وار طغرل غازینك تحت حکم عادلانه سنده بولنان یرلر هر ظلم وتجاوزدن بری بولنه جغی ملاحظه سیله خانمانی عثمان بکك نامزد حکمداریسی اولدیغی ممالکه نقل ایلدی .

فقره

٦

❊ تبشیر معنوی ❊

این اوکی وقعه سی اوزرینه نه قدر زمان مرور ایلدیکنی حساب ایتمك لازم دکل انجق عثمان بکك دختر حضرت ادبالی یه مردانه وغضنفرانه علاقه سنك کرکی کبی شیوع بولمش اولدیغی برزمانده نامزد شوکت وشان اولان میر عثمان ینه سعادتخانهٔ ادبالیده بر کیجه یی مسافرة امرار ایدر ایدی . حضرت شیخك اقوای دراویشانندن

واخص بندكانندن طورغود نام فقير ايله
برخيلى ملاحظه دن صكره عثمان بك طرفندن
وقوع بولان تكليف اوزرينه ايكيسى
برابطه ده بيتوتت ايلديلر .

كيجه ياريسنى كيم بيلور قاچ ساعت
كچمش ايدى . عثمان بك رؤياى
دهشت احتوانك صدمهٔ تأثيراتيله تتريه
تتريه اويانوب اياغه قالقدى . درويش
طورغود هنوز مراقبه سنى اكمال ايتمامش
وعالم خوابه كيتمامش ايدى . مير مشار
اليهك غرابت احوالنى تماشا ايتمش بولنمسيله
قالقوب قارشوسنده مثول ايلدى :

طورغود — نه در بكم نه اولديكز ؟

عثمان — امان طورغود ! بن
اويانديمى ؟ حالا اوزؤيانى كوريورمى يم ؟

عثمان بك شو لقرديلرى اويله بر طورله
سويلرايدى كه حالنى كورنلر ايچون توكارى
اوربرمامك محال ايدى . ذاتاً شاهانه
وصاحبقرانه بروضع ايله قلوبه تأثيردن ممكن
دكل خالى قالميان كوزلر چشمخانه دن
فرلايه جق مرتبه بشقه لشمش هنوز تر وتازه
بولنان بيقلرده بك ديكلشمش ذاتاً آل آل
اولان يناقلر بوكره مورارمش اينجه ايپك
كوملكك التندن شعشعه صالان بللورى
وجود مذكور كوملك التندن آغر شاقلاقده
بولنان معلوله قدر پانجار كبى قزارمش آنك
صاچلرى حذاسندن تقطره باشلايان هر
برى برالماسپاره ترلر كردننده ن آشاغى بورام
بورام بوارلنمقده بولنمش ايدى . درويش
طورغود شو احوال غريبه يه حيرتله برابر
كنديني طوپلايه رق :

طورغود — خير اوله بكم ؟

عثمان — خيرينى شرينى نه بيله يم ؟
كوبكمدن براغاجدر فرلامش !

طورغود — (حاجبـاله) اى !

عثمان — طاللرى افلاكه سر چكمش ! ..

طورغود — (دها زياده حاجباله)
صكره ؟

عثمان — درت بيوك ايرماق كوبكمك
التندن نبعان وزمرد كبى بر صحرا اوزرندن
جريانله غايت لطيف ابعاد نامحدوده ايچنده
طوغرى كومولوب غيب اولمقده ايدى .

طورغود — چيلديرر جه سنه بر
سونج طورى ايله) آمان بوقنا رؤيا دكل .
صكره سى ؟

عثمان — كوبكمدن اغاجك طاللرى
صانكى شدتلى بر بوراصدماتنه تابع اوليورمش
كبى قليچ وارى قوسلر رسم ايدرك استانبول
جهتنه ميل ايلمش .

طورغود — اعلا ! نهايتى ؟

عثمان — اغاجك طاللرى اوزاندى
اوزاندى . كيتدى كيتدى . اوجلرى كوز ايله
كورنه ميه جك ابعاده واردى .

طورغود — بيوك بشارت !
نتيجه سى ؟

عثمان — برده وارالق وجه نوارنيسى
وصفت روحانيه سى ايله حضرت ادبالى
قارشومه چيقدى . آه ! درويش
طورغود ! اوهيبت اودهشت حالا كوزمك
اوكنده كزيور ظن ايديورم . كزيور !
قو يغه كزيور !

طورغود — (حيرت ودهشتله)

نه بکم نه کیریبور ؟

عثمان — آی کیریبور آی ! بدرمنیر ادبالینك قوینندن چیقوب بنم قوینمه کیردی بو دهشتله اویاندم .

طورغود — (بك جزوی تأملدن صکره) مژده سکا ! مژده ای بخت یار شوکتشعار ! بر حکمدار جهان بردار اوله جقسك . مژده اك بیوك مژده سکا که بو نجه وقتدنبری مطمح نظرك اولان در فرید عصمتله بر مراد اوله جقسك .

عثمان — (پر شوق وشطارت اوله رق) آمان درویش طورغود ! . . .

طورغود — آمانی زمانی یوق ! ایشته بن کیدیبورم وارسون شیخ ادبالی نه دیرسه دیسون !

فقره

۷

❊ نکاح شرعی ❊

— مکر درویش طورغود قهوه جی کبی خدمه دن بریسنی رابر اله رق حضرت شیخك حرم قپوسنه کیدوب مال خاتونی سرأ جلب ایلمش وکندی عشق وشوقیله طاغلری صارصان عثمان بکه کندیسنك دخی محبت و تمایلی اولوب اولمدیغنی ونکاح شرعی ایله میر مشار الیهه وارمغه راضی اولوب اولمیه جغنی صوردقدن ومال خاتون طرفندن « بن ناچار به اولمغه بیله لایق دکلم ! بنی اللهك امریله نکاحه دعوت ایدرایسه اجابت ایتمزده نه یاپارم ؟ لکن شیخ بابامك مساعده سی اولمزسه نصل اولور ؟ » یوللو الدیغی جوابه « شیخ باباکز کیم بیلور نه درلو ملاحظه لرله بو ایشده تردد ایدیبور لکن سیزی جناب حق معناده بربریکز باغلامش » دیه عثمان بکك کورمش اولدیغی رؤیایی دخی اکلاته رق والحاصل مال خاتونی ارضا ایلمش ایمش .

عثمان بك — درویش طورغودك کیتدیکندن بری ذهننه برآنده هجوم ایدن نیجه بیك افکار ومطالعات وملاحظاتی نصل دفع ایده بیله جکدن عاجز قاله رق بردریای وله وحیرتك امواجی میاننده غرق اولوب کیتمکده ایکن برده اوتوردیغی اوطه نك قپوسی آچیلوب اوکدن درویش طورغود وارقه سندن مال خاتون کیردیکنی کورنجه اور زمانه قدر باشنده قاله بیلمش اولان عقلی درحال یرندن فرلایه رق قیام لزومنی اخطار ایده بیلمش ایدی . اندن صکره اشبو بقیهٔ شعوری دخی کیدرك کویا طاشدن یاپلمش بر اساطیراولین قهرمانی آسا طونوب قالمش ایدی .

مال خاتونك حالی ایسه او یله قولای قولای تصویر و تحریر ایدیله بیلور احوالدن دکل ایدی . اولیجی به میرانه صیغمز بر عفتك وعقلر احاطه ایده مز بر محجوبیتك التجاآتنه عشق واشتیاق جرأتی منضم اولدیغی حالده بیله حضرت عثمان شوکت اشانك مهابت غضنفرانه سی مقابلنده یالکز لال اولوب قالمق دکل هر اعضاسی آیری آیری تتره مکه باشلامش وفقط بر هیبت طاقت فرسانك تأثیرات ظاهره

و باطننه سنی برمحبت فوق العاده حسیاتیله
تلقی ایتمکده بولنمش ایدی .

دقایق احوالنی تعریف ایچون برمصور
شاعر دکل بر رسام ماهرك قلمنه اشد احتیاج
کوریلان شو حال کیم بیلور قاچ دقیقه
دوام ایده بیلدی ؟

فقط درویش طورغود بو یله کیدر ایسه نه
عثمان بکك مال خاتونه ونه بونك اکا شق شفه
ایده بیلکه قدرتیاب اوله میه جغنی بالتیقن
ذاتاً قپو یاننده بکلهمکده بولنان برقچ و
یولداشنی درحال حضرت شیخنه
قوشدیردی .

ارادن برقاچ ثانیه انجق کچدی .
دیرکن اوطه نك ایچنی طولدیرمش بولنان
هیبت قهرمانانهٔ عثمانی یه برده شرف
روحانیت ادبالی منضم اولهرق وباخصوص
اورته لغك بهت وحیرتنه حضرت شیخ دخی
اشتراك ایلیه رك برلحظه قدر زمان دخی
بوصورتله مرور ایلدی . نهایت اقردیبی
ینه درویش طورغود آچدی .

طورغود — عزیزم ! طوره جق زمان
دکل . عثمان بکه وقوعبولان بشارت
معنویه نك مادیاتنه بردقیقه اول دسترس
اولمق عاشق وعاشقه نك برنعمت کبرا اولهرق
انتظار ایلدکلری نکاحك بر دقیقه اول عقد
واجراسنه متوقفدر .

ادبالی — طورغود نه دیورسك ؟
بنی بورایه بونك ایچونمی ؟ ....

طورغود — طوراجغی موراجغی یوق
عزیزم سنك قوینکدن بر بدر درخشان چیقمش
عثمان بکك قوینونه کیرمش او بدرك مال
خاتون اولدیغنه شبهه‌می ایدرسك ؟ کوکسندن
براغاج پیدا اولوب جهانی آفاقی بورومش .
بواغاجك بر دولت ابدیة المدتك شجرهٔ شوکت
بر داری اولدیغنه اینانمقده امهالمی
کوستررسك ؟ کریمه کزك لحاظهٔ عاطفتنی
ایشته عثمان بك برنعمت کبرا بیلیور .

بکك اکا صهر یتی فامیلیاکزك اعلای
شان وشوکتنه نه قدر یاردم ایده جکنی ایسه
تعریفه لزوم یوقدر .

ادبالی — بولقردیلر ....

طورغود — عزیزم ! مقابله جوابه
وقت یوق . براز دها قوتلیسنی سویله یم ؟
بونلر بربرینی ایستیورلر بربرینی ایستیانلرك
اجتماعی اللهك امرینه موافقدر احتیاج
ایکی شاهده قالور ایسه اوده حاضردر .
اکر بو نکاح خیر دعا کزله مشکین ختام
اولورسه برقات دها مبارك ومسعود اوله جغنی
امید واعتقاد ایدیورز . قالدیر اللرینی
شیخم ! دعا ایت ! بزده آمین دیه لم .
بو سلاله دن کله جك حکمدارلری اناجهتیله
بیوك بابا اولمق حیثیتندن طولایی صاغ ایکن
کندیکی تقدیس ایتمش اول .

درویش طورغودك بوصورتله
وقوعبولان توصیه وابرامنه عثمان بك ایله
مال خاتون متحیرانه باقنده وحضرت ادبالی
ایسه نه معنا ویره جکنی بیله مامکده
ایدی . انجق نهایت بیلدی . بیلدیکی
ایچون ایجاب ایدن مراسم شرعیه یی ایفا ایله
برابر درکاه رب عزته دست دعایی قالدیردی .

. . . .

. . . .

(خاتمه)

شو وقعهٔ شاعرانهٔ عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه‌سی ایچون برنجی وقعه‌در كه صورت عمومیه‌سی الحق دیباجهٔ افتخار اتخاذینه باوجوه شایاندر . بز بو وقعه‌یی نشری وادریس وسعدالدین تاریخلریله المانیالی هامرك تنظیم ایلدیكی عثمانلی تاریخندن جمع و خلاصه ایلدك . وقعه‌نك ایچنه خیالمزدن همان هیچ برشی قاتمدق . زیرا مقدمه‌مزده دیدیكمز كبی رومان ایستوریق یعنی اساسی تاریخه مستند برحكایه قلمه المق عزمنده دكل ایدك . اویله برعزمده بولنمش اوله ایدك شو خلاصه‌یی برجلد طوله‌جق قدر بسط ایده‌بیلور ایدك . مع‌هذا براعلا رومان ایستوریق اولمق ایچون امثالندن الیق و اعلا اولان شو وقعهٔ شاعرانه‌یی اوصورتده تصویر و تحریر ایده‌جك برصاحب همت اولورسه خدمت و همتنك كمال رغبته مظهر اوله‌جغنی تأمین ایده‌بیلورز .

بز ایسه تاریخ جلیل عثمانینك متضمن اولدیغی بوكبی وقایع شاعرانه‌یی بر بر و پیدر پی جمع و خلاصه ایده‌بیلمك ایچون مقیاسمزی ایشته شو برنجی وقعه نسبتنده آچمش اولدیغمزدن او یولده دوام ایده‌جكز .

ارباب مطالعه اشبو برنجی نمونه‌یی كوردكدن صكره سائر پارچه‌لری نصل بر نظرله تلقی ایده‌جكنی دوشنمك بزه عائد دكلدر ایستر حسن تلقی ایتسونلر ایسترسوء تلقی . بز عزممزده ان شاء الله دوام ایده‌جكز . تاریخ عثمانینك شو بیوك قسمنی یازمق بزم قلممزك حدی اولمدیغنی دعوا ایدن ذوات كرام بوحده هانكی قلمده وار ایسه آنی تحریك ایتملیدرلر . نصل كه مقدمه‌ده دخی بویله دیمش ایدك ....

(تمت)

﴿ حكمت ﴾

افندم ! نه‌یاپایم كه فیلسوف اوله‌یم ؟

مابعد — من نومرو ۱۲

— یوق هانیا بكا مثال اوله‌رق ایراد ایلدیككز فارپوزایله علم هیئتك بركونه مناسبتنی كورمیوردم‌ده انك ایچون تعجب ایتدم .

— سن كورمیور ایسه‌ك حقیقتده‌ده اولماسی لازم كلزآ ؟ موالید ثلثه‌نك كرك خلقتلرنجه كرك وجودلرنجه اجرام سماویه‌نك هیچ بر دخلی یوقیدر ظن ایدرسك ؟ ازجمله حرارت شمس اولمه عالمك شمدیكی حیاتی نره‌یه كیدر ؟

— اوت ! حرارت شمسك درجهٔ تأثیراتنی كوربیلورلر بیله كورور .

— اویله ایسه مثلا شمسك غیبوبتی حالنده بوحیاته نقیصه كله‌جكی كبی اجرام سائرهٔ سماویه‌نك فقدانی حالنده دخی بنه بربیوك تأثیر و تبدل كوریله‌جكی عندالحكماء متفق علیهدر . زیرا بوصله دنیلان ابرهٔ مقناطیسیه شمال و جنوب ییلدیزیله كرهٔ ارض میاننده برمناسبت ظاهره اثبات ایلدیكی كبی اجرام سائره میاننده اولان بویله برمناسبتی دخی حكمت طبیعیه و هیئت اثبات ایتمكده‌در .

— اکلادم افندم اکلادم . فیلسوف
اولمق ایچون هیئتك لزومنی ده اکلادم .
قارپوز ایله علم هیئتك اراسنده اولان
مناسبتی دخی اکلادم . عالمك حیاتی
کائنات بیننده عمومی بر حیات اولدیغنی اثبات
ایتمك ایستیورسکز .

— اویله ایتمك ایستیورلر . لکن
بو قارپوزك یردن الدیغی فیوضات انباتیه‌یی
نصل اخذ و تلقی ایلدیکنی بیلمك قارپوز
حقنده‌کی معلوماتی اکمال ایتمك دیمك
دکلیدر ؟ بو قارپوزك هانکی طمارلری
جولان دمی ایچون عرق و هانکیلری شریان
یرینی طوتاربیلدی دکلیدر ؟

— ایشته بوکا کرچکدن تعجب
ایتدم . قارپوزده و نباتات سائره‌ده دخی
دم وارمیدر ؟

— نیچون اولمسون ؟

— بن جولان دمی یالکز حیواناتده وار
ظن ایدر ایدم . و بو مسئله‌یی ده طبه
مخصوص بیلور ایدم .

— اولادم ! طب دنیلان شی بش اون
فنك یك دیکدیکرینه اولان ارتباط
و مناسبتندن میدانه چیقار بر شیدر . جولان
دم قضیه‌سی ایسه حیوانات کبی نباتاتده
دخی موجود اولوب بوندن دخی فن نباتاتك
فن منافع الاعضایه تطبیقی صورتیله بحث
ایدیلور .

— پك اعلا ! بز فیلسوف اولمق
ایچون طب ده اوقویه‌جقمی یز ؟

— های های ! طب یعنی طبی تشکیل
ایدن فنلری ده اوقویه‌جغز ! حیوانات
و نباتاتك احوال تشریحیه‌لرینی و بونلره
عارض اولان سقطلقلرك کیفیت اصلاح
و تعمیرینی بیلمك نه قدر لازمدر ! هله عقل
کبی روح کبی قوهٔ حافظه کبی سمع بصر
و سائره و سائره کبی حواس ظاهره و باطنه‌یی
کوسترن فن منافع الاعضا و فن منافع الروح
هپ طبك جملهٔ متفرعاتندندر .

— اویله ایسه بز حکیم اولمق ایچون
پك چوق شیئه محتاج ایمشز . واقعا
سز پك مختصر افاده بیوریور ایسه کزده
سویله دیککز اقردیلرك حکملرینی ذهنمده
موازنه ایلدکجه تفرعاتنی پك بیوك بولیورم .

— اویله‌در اوغلم اویله‌در . فیلسوف
اولمق ایچون بر خیلی شیلر اوکرنمك
لازمدر . مثلا سکا مثال اتخاذ ایلدیکم
قارپوز دنیانك نره‌لرنده موجوددر نره‌لرنده
یوقدر بونی ده بیلمك اکمال معلومات ایتمك
دیمکدر .

— یا بونی بزه هانکی علم اوکرتور ؟

— جغرافیا .

— جغرافیامی ؟

— اوت ! نه صاندك یا ؟

— بن جغرافیا دنیلان فن دنیانك
احوالندن بحث ایدر ظن ایدر ایدم . مثلا
دنیاده قاچ طاغ قاچ دکز نه قدر طوپراق
اولدیغنی کوسترر قیاس ایدر ایدم .

— اکا جغرافیای طبیعی دیرلر .

— دولتلرك ملتلرك حدودینی ده
کوسترر .

— اکا ده جغرافیای سیاسی دیرلر .

— ای دهاسی ؟

- دهاسی شو که دنیا یوزنده بولنوب ده
جغرافیانك بحث ایتدیکی هیچ برشی یوقدر .
جغرافیا هر مملکتك حیواناتندن نباتاتندن
اهالیسنك اخلاقندن قیافتندن عاداتندن
حاصلی هر شیدن بحث ایدر .

- نه کوزل فن ایمش . فلکده
شونك بر مکملنی کوره‌بیلسه‌ك . واقعا
حکیم اوله‌جق بر آدم ایچون اك لازم برشی
ایمش .

- اما یالکز بونکله ده فیلسوفلغه
لازم اولان شیلر بتمدی .

- دها هانکیسی وار ؟

- تاریخ .

- ها ! انك لزومنی درحال تسلیم
ایدرم .

- اما نصل تاریخ بیلورمیسك ؟

- جغرافیایه نسبتله بیلورم . عادتا
دنیانك مدنیتنك ترجمهٔ حالی دیمك اولان
مکمل تاریخ .

- اوت ! یالکز جریدهٔ شؤوناتدن
عبارت اولان تاریخ دکل .

- اکلادم افندم !

- ایشته شو صلاحنه عرض ایلدیکم
شی فیلسوف اوله‌جق بر آدمك مالزمه‌سندن
معدوددر . سکا برلقردی ایله سویله‌یم که
اطلاع بشرك تحدید ایلدیکی فنونك کافه‌سی
حکیم اوله‌جق آدمده موجود اولملیدر .
زیرا حکیم هر مشکل حقنده اك طوغری
حکمی ویره‌جك دیمکدر . حالبوکه فنون
موجوده‌دن یالکز بریسی ناقص اولسه
حکیمك ویره‌جکی حکملرك دخی بر کوشه‌سی
اکسیك قالور .

- نه شبهه افندم ! لکن بر آدم
بونلرك جمله‌سنی اوکرندیکی حالده هر حکمی
طوغری ویره‌بیلورمی ؟

- های های !

- نصل ویره‌بیلور یا ؟ بونك ایچون
عقل واذعان ده لازمدر . سریع الانتقال
اولمق فلان ....

- لازم یا ؟ باخصوص عقل واذعانی
وسرعت انتقالی منطق قاعده‌سی التنده
تربیه ایتمش اولمق ده لازمدر .

- بو منطقدن هنوز بحث ایتمامش
ایدیکز .

- منطق ذهنك دومنی دیمك اولوب
منطق کورمیان آدمك ذهنی دومنسز
قالور .

- مبحوث عنهی نه‌دن عبارتدر
افندم ؟

- مبحوث عنهی برشیئ تصور ایتمك
لازم کلدیکی زمان پك طوغری تصور
ایده‌بیلمك واوشی اوزرینه تصدیق واقع
اوله‌جغی زمان پك طوغری تصدیق ایده
بیلمکدر . یعنی دیمك اولور که انسان تکمیل
فنون ایلدکدن صکره بونلرك یاردمیله
ایده‌جکی تصورات وتصدیقاتی منطق
قاعده‌سی التنده ایدر .

- اویله ایسه هرشیدن زیاده محتاج
اولدیغمز شی منطقدر .

- اویله یا ! منطق فلسفیاتك قپوسی
دیمکدر .

- امان ! نه بیوردیکز ؟

- منطق فلسفیاتك قپوسیدر دیدم .

- شمدی نه قدر توصیه بیوردیغکز علملری کوردکدن صکره حالا فلسفه‌نك قپوسندن بیله کیرمش اوله‌میه‌جقمی یز ؟

- بز شمدی نه قدر فلسفه‌نك قپوسنی چالابیلمکه حاضرلاندق . اوقپودن بوندن صکره کیره‌جکز .

- آمان شونی عنایت بیورکز کوره‌لم اوقپودن ایچروده نه‌وار ؟

- اویله ایسه شمدی دها زیاده دقتله دیکله .

- کوزلریمی وقولاقلرمی درت آچارم افندم !

(بقیه‌سی کلیور)

کذلك حکمیاتدن

(« وطن » لفظنك انواع احکامی)

- وهر حکمك موازنهٔ حکمیه‌سی -

عصرمزده کوریلان ترقیلردن بریسی وبالوجوه ایدیله‌جك موازنه‌یه کوره برنجیسی اولاد وطنك « وطن » نامنی ایشتمش اولملریدر .

واقعا شو لفظ معنای موضوعنده بوعصرده وضع اولنمش دکلدر . انجق برلفظك لغت کتابنده موجود اولمسندن مطلوب اولان استفاده‌نك دخی وجودینه حکم ایدیله‌مز . یدی سکز یوزسنه دنبری یازلمش اولان کتابلرمز موجود دکلیدر ؟ مراق ایدلسون ده بونلر برکره کوزدن کچورلسون قاچ دانه‌سنك قاچ یرنده بولفظ مبارکك یاد ایدلدیکنه دقت اولنسون ! بوعصر جلیلده ایسه هرکون نشر اولنان غزته‌لرك البته برقاچ ستوننده اومبارك مقدس لفظك تکرر ایتمسندن بشقه ارباب مطالعه‌نك ارالقده برخاطرلرینه خطور ایتدکجه وطن پرورلك قانه دخی برصفوت و برمکده در . بوحال کمال شکرانله تلقی ایدیله‌جك برشی دکلیدر ؟

بز بو بند مخصوصمزده - سرلوحه‌نك دخی دلالتی وجهله - وطن دنیلان شیئك انواع احکامیله هر حکمنك موازنهٔ حکمیه‌سنه بذل غیرت ایده‌جك ایسه‌کده بعض محررلرك اصول تحریرلری وجهله بحثمزه برمدخل اولمق ایچون وطن دینیلان شیئك ماهیتی ارباب مطالعه عندنده مجهول اولدیغندن بحثله برمقدمه بسط وتمهیدینه جسارت ایده‌مدیکمز کبی بویله برتکبردن حیا دخی ایدیورز (ارباب مطالعه) دینلدیکی زمان بواقردینك مداولی علی الاطلاق اطلاعات بشریه‌یی کندی هیئت مجموعه‌سنده جمع ایتمش قوجه برهیئت میدانه چیقارکه بوهیئت مقابلنده برتك محرر سیوری سینکدن دها کوچك قالور . هم نه حاجت ذاتاً (وطن) دنیلان شیٔ مقدسك احکامی ارباب مطالعه‌جه مجهول اولمسنه یورکز راضی اولمزکه اوصورتله برمقدمه بسط ایده‌لم . بز بومسئله قارئین کرامك البته معلوملری اوله‌جغی عزم وهوسنده بولنه‌رق فقط اومسئله‌یه تفرع ایدن احکام متنوعه‌نك برپرده وطوپلیجه کورغسیله برابر هر برحکمنك موازنهٔ

حکمیه سنك دخی یانی باشنده مشاهده
اولنمسندن برفائدهٔ اجمالیه امید ایتدیکمز
ایچون بو امیدك حصولنه خدمتی درعهده
ایدیبورز .

* *

(وطن) لفظنك اك اساسلی تعریفی
(مسقط رأس) درکه انسانك انادن
طوغدیغی زمان اولا باشنك سقوط
ایلدیکی محل دیمکدر . لکن انسان اولادی
حیوانیت اصلیه سی حالنده قالمیوب بالتمدن
عادتا « صاحب حیات » اولمقدن بشقه
حیوانلقده برعلاقه سی قالمیه رق بتون بتون
بشقه لشمش اولدیغندن برچوق حالات
واردرکه (وطن) لفظنك برمنوال
مذکور تعریف اساسیسی ایچون پك چوق
شعبات آچشدر .

اولا شو موازنهٔ اجمالیه یه دقت ایدهلم :

برآدم اناسنك قرنده قفقاسیه ده
دوشمش سینوبده دنیایه کلمش قونداغی
ایچنده اوله رق استانبوله کله رك اوراده
کندی موجودیتنی اکلایه جق قدر بیومش
بعده مصره کیتمش کنجلك زماننی اوراده
چیقاردقدن صکره فاسه هجرت ایلمش ایسه
بوآدم ایچون هانکی یر وطن اتخاذ
اولنه جقدر ؟

بومسئله اوزرینه برحکم ویرمك ایچون
قطعیا وقاطعیه عجله اقتضا ایتمز . زیرا مایهٔ
خلقتمز دیمك کبی برشی اولان نطفه منك
قفقاسیه اراضیسنك ثمرهٔ فیض وبرکتی
اولمسی نه قدر نظر اهمیته النه جق برماده
ایسه حیاتمزك عیاری دیمك اولان تصفیهٔ
دم خدمتنی کورن ایلك نفسك سینوب ده
النمش اولمسی دخی اوقدر اهمیته شایاندر
وطنه ارتباط برحس ایسه وحس دنیلان
شی دخی اذعان بشرك برشیئی محاکمه ایده جك
قدرت قوت بولمسنه متوقف ایسه وجدانمزك
توسیع دکل تشکلی صنانبوله عائد
اولدیغندن اورایه ارتباطمز دخی سینوب
وقفقاسیه یه ارتباطمز قدر اهمیت الور .
« انسان طوغدیغی یرده یشامز طویدیغی
یرده یشار » سوزینی بردستور اوله رق
قبول ایتمیه جکمی یز ؟ البته اوصورتله قبوله
مجبورز . اویله ایسه توطن ایدلمك
خصوصنده مصر وفاسك دخی اهمیتی نه قدر
حائز اوله جغنی ده دوشونملی یز .

موازنه مزدن بورایه قدر ظهور ایدن
شعبه لری نظر اهمیتده حفظ ایتدکدن صکره
برده ایشك شو جهتنه باقالم :

(وطن) دنیلان شی برملتك خانه سی
دیمك دکلیدر ؟ ملیت ایسه برنظر مطلق
عمومی ایله باقلنجه برتك فامیلیا کبی برحکمده
قبول اولنور . حالبوکه ممالك عثمانیه
وروسیه واوستریا کبی بعض وطنلرده
حسب الملیه یکدیکرینه اجنبی ظن اولنه جق
برقاچ ملیت کوریلور . عجبا یالکز برملتك
خانه سی اولمق لازم کلان بروطن بوملتلرك
جمله سی ایچون بشقه بشقه وطن اعتبار
اولنه جقمیدر ؟

هله مسئله نك شوصورتی دخی دها
زیاده دقته شایاندر :

مثلا روسیه دولتی مملکتینك مولداوا
ایالتنده ایاق آته جق اولسه عثمانلی وطن

تجاوز ایتمش صاییلور . مولدوا ایسه برممتاز
مملکتدر . بردهاسی وار :
لهلی برضابط ممالک عثمانیه یه ویاخود
فرانسه یه کیدوب عسکرلک ایدیور .
وطن اوغرنده فدای جان ایتمک لازم
کلنجه اوضابط دخی عثمانلیلر ویا فرانسزلرله
برابر فدای جان ایدیور . آیا عثمانلی
مملکتی ویاخود فرانسه انکلسی اوضابطک
وطنی می اولمش ؟

ایتالیا قرالی ویقتور امانوئیلک اوغلی
آمده اسپانیا قراللغنه انتخاب اولندیغی
زمان اکا اسپانیا ملیتی توجیه اولندی .
یعنی ملت آنی ایادن طوغمه براسپانیول
اولمق اوزره قبول ایلدی . حتی صکره
استعفا ایلدیکی زمان دخی بوشرف ملیت
کندی عهده سنده ابقا اولندی . یا ایتالیاده
طوغان بر پرنس ایچون اسپانیا نصل وطن
اولیور . ایشک دها تحفنی می ایسترسکز ؟
ایشته :

بر آدم ممالک اجنبیه ده دنیایه کلیور .
مثلا بر انکلیز استانبولده طوغوب بیویوب
تعیش ایدیور . اوآدمه ینه « انکلیز »
دیورلر . مایهٔ خلقتی استانبول ارضنک
ثمرهٔ برکزیدهٔ فیض وبرکتی اولدیغی ومسقط
رأس اوراسی بولندیغی وکوزینی اوراده
آچوب کندی موجودیتنی اوراده طانیدیغی
حالده نیچون اومملکتی اکا وطن اوله رق
نسبت ایتمزلرده هیچ کورمدیکی وطانیمدیغی
یری وطنی اعتبار ایدرلر ؟

ایمدی وطن حقنده اولان بوقدر
شمولری موازنه ایتمک ایچون شوانواعی یدیش
نظرده جمع ایتملی :

وطن موروث مسقط رأس منشاء وطن
متخذ وطن مشترک وطن سیاسی .

شو آلتی نوعی نظرده جمع ایلدکدنصکره
هر برینک آیری آیری موازنه سی دخی
بروجه آتیدر .

* *

﴿ وطن موروث ﴾

وطن موروث انسانک آبا واجدادندن
کندیسنه میراث قالمش اولان بردر که بوقاروکی
فقره ده قفقاسیه ده اناسنک قرننده دوشوب
سینوبده دنیایه کلمش فرض ایتدیکمز آدم
ایچون قفقاسیه وممالک عثمانیه یه ویا فرانسه یه
کیدوب خدمت ایدن لهلو ایچون لهستان
واسپانیا قرالی انتخاب اولنوب اسپانیا
ملیتی آلتنه کیرن پرنس آمده ایچون ایتالیا
واستانبولده طوغوب بیومش اولان انکلیز
ایچون انکلتره وطن موروث اولور . وطن
موروث حقنده بورایه ایده جکمز موازنه
انسانک وطن موروثنده طوغمش اولماسی
وباخصوص اوراده بیومش بولنماسیله
مشروطدر . زیرا بر آدم اوراده طوغار
ویاخود بیور ایسه اوحالده حکم بشقه نوعه
تابع اولور .

حکیمانه ومدققانه ایدیله جک موازنه ده
وطن اصلی وموروثک قدسیتی پک دقیق
ونازک کوریلور . بر آدم کندی وجودنده
جولان ایدن قانک هانکی قاندن موروث
اوله رق کلدیکنی دوشونور ایسه اوزمان وطن
موروثنک قدسیتنی تقدیره باشلار .

فاملیا اسمنه یعنی مثلا « قوره‌اوغلاری »
کبی فاملیایه مخصوص اولان برلقبه محبتکز
وارمی ؟ اویله ایسه بو محبتك لذتنی دها
زیاده چیقارمق ایچون وطن موروثکزه
مراجعت ایتملیسکز . زیرا سزه بونامی
میراث براقش اولان ذاتی ویاخود بر آوج
خاکنی اوراده بوله‌جقسکز .

اوت ! دینلورکه او بر آوج خاکدن
نه اولور ؟ ایشته او بر آوج خاکدن
اومولان شی پك دقیق پك نازك اولدیغی
ایچون وطن موروثك قدسیتی دخی عادتا
لایقیله تقدیر اولنه‌میه‌جق قدر نازکدر یا ؟
عالمده منظار کبی یردن بتمش اولمه راضی
اولورمیسکز . مختل الشعور اولمدقدن
صکره اکا راضی اوله‌جق کسه بولنمز که سزده
راضی اوله‌سکز . حتی انسان باباسنی
طانیمقله ده اکتفا ایتمز . جدینی واجدادینی
اوکرنمك انسان ایچون یکلمسی ممکن اوله‌میان
بر آرزودر . بو آرزو انسانی چکه چکه
وطن موروثه قدر چکوب کوتورمزمی ؟

شوقدر وارکه وطن موروث ایچون
هرحالده تسلیمی لازم کلان قدسیت باشلی
باشنه قالور ایسه همان هیچ بر وقتده انسانی
اصل سودای وطن دینلان شیئه مبتلا
ایده‌بیله‌جك قدر قوت بوله‌مز . غایتی
انسانك بو بابده‌کی انهماکی قوتلیجه برمراق
حاصل ایتمك مرتبه‌سنده قالور کیدر .
اکر ایشتك ایچنه « وطن » لفظندن
بکله‌نیلان احکامدن دها سائر حکملر دخی
بکیرر ایسه او بشقه ......

❊ مسقط رأس ❊

وطن لفظنك اصل مؤداسی اشبو مسقط
رأسدر . آه ! نه مقدسدر او اوطه که
بنم رحم مادردن چیقار چیقماز کویا
بو بلالی دنیایه کلدیکمدن طولایی متأسفانه
بر طورله ایتدیکم ایلك بکا اراسنده صانکه
عالمك تزیینانی دیمك اولان چوجوق
او یونجاقلریله بنی الذات توب آویدیورلرایمش
کبی کوستردیکم تبسمی کورمشدر ؟! .....
او افقك ایلك دفعه اوله‌رق بکا مدار حیات
بتشدیرمش اولان یله تقدیس ایتمکی لازمهٔ
ذمت حمیت عد ایدرم .

لکن مسقط راسك بو قدسیتی دخی
قوتده وطن موروث قدر برشیدر . زیرا
اوزمان بنم کوزلرم بر یره باقوب ایچون توجه
ایتمز ایدی . بنم اختیارمله اولمیه‌رق کندی
کندینه توجه ایدی و یرر ایدی . قولاغم دخی
اختیارمك خارجنده اوله‌رق ایشیدی و یرر
ایدی . حتی آچلغمدن وفات ایده‌جك اولسه‌م
باشمك چارەسنی کورمکه اقتدارم یوق ایدی .
آچلق حالمی ینه بنم اراده‌مه تابع اولمیان
بر بکا والده‌مه اعلام ایدر ایدی . بنم
اوقدر ضعیف ایدی که اون دقیقه اولی
برشیجك حس ایده بیلش ایسه بش دقیقه
صکره ینه اونودر ایدی . حاصلی بن درت
بش یاشنده کلدیکم زمان بکا « سن درت
بش سنه دنبری دنیاده‌سك » دیدیلر .
حالبوکه بن دوشوندم طاشندم هنوز برسنه
دنبری دنیاده بولندیغمی آنجق کسدیره
بلمدم . دیمك اولیورکه بن مسقط رأسم

کندیمه مالك اولیه‌رق کلشم . اورته‌ده براسمم وار ایمش بن یوقشم . بوحالده کوره کوره مسقط رأسك قدسیتی ایله وطن موروثك قدسیتی اراسنده نه فرق کوریلور ؟ برینده اسمك اولسون موجود اولمسی واوته کیده انك دخی بولنمامسی دکلی ؟

**

﴿ منشأ ﴾

سوداسنی انسانك هر زمان یورکنده حس ایلدیکی وطن انسانك منشأیدر . منشأ شول محلدر که انسان اورایه صکره‌دن کلمش یعنی بر بشقه مسقط رأسده طوغدیغی حالده اورایه صکره نقل اولنمش بیله اولسه دوشونوب دوشونوب ده کندیسنك او محلدن بشقه برمحلده وار اولدیغنی بوله‌من . کوزمزی الك اول اوراده آچلش شمدی « دنیا دنیا ! » دیه حیران اولدیغمز عالمی الك اول اورادن عبارت اولمق اوزره کوروب طانیشمز . اوزرنده یوارلندیغمز چنلرینی کولکه سنده او یناوب میوه سنی طاشلامش اولدیغمز اغاجلرینی مبنی مینی دستیرینی قیردیغمز قیناقلرینی چشمه‌لرینی اقشام بابالرمزك عودتنی بکله‌دیکمز یول باشلرینی بیرام وسیران کونلری طوپلاندیغمز حیتکاهلرینی والحاصل ایلروسی دنیانك خارجیدر ظن ایلدیکمز ابعادینی هیچ بر وقتده هیچ بر وجهله اونوته‌مدیغمز برمنشأمزدر . منشأ کزدن آیریلویده بیود کدنصکره اورایه عودت ایتدیککز وارمی ؟ وارایسه شوصاپدیغمز یری وشیلری پرد پرد کوردیکچه

هر بری وقت طفولیتده برائت ومعصومیت وآزادکی واستغنای حال ایله کچوردیککز عمری سزه بشقه بر لسان حال ایله اخطار ایدرك یورککزی طاتلی طاتلی جزلاتمش اولدیغنی پك قولای تسلیم ایدرسکز .

انسان ایچون منشأندن طاتلی اورادن دها سوکیلی بناء علیه دها مقدس دها معزز بشقه نره‌سی اوله‌بیلور که عقلك قوتی وجدانك وسعتی یربی بولدقدن یعنی بیو یوب آدم اولدقدن صکره محل مذکورك هر کنج قرلرینی کوروب ده انسان شوق وهوسه کلدیکی زمان بوندن شوقدر سنه مقدم ینه اوقرلر ایله ملکلر کبی معصومانه اوله‌رق شوچایرلر اوزرنده یوارلندیغی خاطره کلمامك ممکن اوله‌من و بوحال خاطره کلنجه اومقدس محل ایچون انسانك یورکنده برعشق وسودا وهوس وشوق نائره‌سی قغلجملانمامق امکان تحتنه کیره‌من .

اوراده قادین ارکك انسانی کیم کورسه قوجاغنده بیوتدکلری اولاد ویا برابر بیودکلری قرنداش نظریله کورمزمی ؟ انسان دخی انلره ینه بویله بر نظرله باقرمی ؟ حالبوکه اومقدس یرك لسانی اولسه‌ده سویله‌سه اوده انسانه اولاد نظریله باقدیغنی اکلا تورایدی . زیرا سزی اصل اومحل آغوش تربیه سنده بیوتمشدر . شوجهتلری موازنه ایدرایسه کز مطلقا سزده اومحل مبارکه والده نظریله باقارسکز .

زیرا کندیکز دخی آنك آغوش تربیه سنده پرورش بولمش اولدیغکزی کورورسکز .

بورایه قدر ایتدیککز تصویردن منشئه

اولان محبتك وجهیله درجه‌سی و بناء علیه قدسیتی البته اکلاشلمشدر .

واقعا دقت حکیمانه ایله موازنه ایدیله جك اولسه چونکه انسانی اصل مجبور ومفتونی ایدن بر کندبسنه یوا اتخاذ ایدینه‌رك توطن ایلمش اولدیغی محل اولدیغنه کوره منشأنك استفادهٔ مادیه‌یه تعلق ایدر بر یری کوربله‌میه‌جکندن انسان منشئنی الدن قاچرمق وتعبیر آخرله منشئندن آیرلمق ایله مادة پك بیوك برشی غیب ایتمش اولمز .

اوت ! موازنه‌نك شو جهتنی هیچ بروقتده کوز اوکندن قاچرمامليدر که انسان مزاره قدر منشئه اولان محبت وسوداسیله کیدر . هرنه ده هرنه حالده بولنسه رؤیاسنده مطلقا منشئنی کوروب خلقتیدر طبیعتیدر جبلتیدر نه دینلور ایسه ایشته اوشی منشئه اولان ارتباط معنوی یی دائما تجدید ایدر . بونی هیچ بروقتده هیچ برکسه انکار ایده‌مز . لکن شونی ده قبول ایتملیدر که عالمده هیچ برحیوان اناسنك باباسنك یواسنده یشامق ایچون طوغمیور . دنیاده هرمسئله وهرماده ایچون قویدیغی نظام عقلاره حیرت ویرن جناب حق انا بابا نظرنده اولاداق دینلان شئ برسودای معنوی‌دن عبارت اولمق اوزره نظاملامش اولدیغندن اولاد طقسان یاشنه کیرسه بیله حالا اولادینی ایکی بچق یاشنده اوله‌رق دیزلری دیبنده یوارلنمقده وصاقز قباغی کبی طومبول طومبول بجاقلرینی قالدیروب آیاغنك باش پارمغنی آغزینه کتورمکه چالشمقده ظن ایدن پدر و والده چوجغنك اون بش اون التی یاشنه کیردیکنی کورنجه یورکلرنده یالکز ابوت و بنوت حسن معنویسنی حفظ ایله اکتفا ایدرك جکر پاره‌لرینك کندیلرندن مفارقتنی تجویزه قاتلانیورلر .

اما بوحکم هرحیوان ایچون عمومی کوریلیور صباوتی حالنده یاوریلری اوزرینه تتریوب یاتان هرحیوان یاوریلری باشلی باشنه تعیش ایده‌جك زمانه کلنجه کندیلرینی تکمه لیه‌رك « هایدی سن ده کیت کندیکه بریوا پیدا ایت » دیه یانلرندن طرد ایدیورلر .

ایمدی موازنه مزدن شو نتیجه یی استخراج ایده‌جکز که انسان منشئنه اولان محبتیله وفات ایدر لکن منشأدن عبارت بولنان بروطنك محافظه‌سی ایچون جان ویرمز . مکر که منشأ کندیسی ایچون وطن متخذ دخی اوله .....

***

﴿ وطن متخذ ﴾

وطن متخذه اولان محبتك درجه‌سی منشئه اولان محبتك درجه‌سندن اشاغی قاله‌جغنی ظن ایدرسکز ؟ هله برانسانی حال طفولیتدن بابا بکیتلك حالنه ایصال ایتمك ایچون بالتدریج بیولتدیکلری باقالم نه‌لر کورورز :

اناسنی باباسنی نظرنده اولنسه اولسه انجق بردملك اولمقدن بشقه هیچ برحکمله قبول ایده‌میان و دنیاده سویلیه‌جك برشی وار ایسه اوده او بونجقلردن عبارت اولان چوجق اون اوچ اون دردت نهایت اون بش یاشلرینه طوغری پرابچ صقندیسنه او غرار که

ارتق او بونجاقلر کندیسنی اکلندیره مامغه باشلار . اناسی باباسی ملکلك حالندن چیقوب کندیسنك باعث وجودی ومربیسی اولدقلرندن طولایی حرمت وتعظیمه انجق انلرك مستحق اولدقلرینی کورور . برده بر حال واقع اولور که چوجق کندیسنی یکیدن طوغمش ظن ایدر .....

اوزمانه قدر کندیسنی دنیایه یالکز اویناماق وارالقده براناسنك باباسنك قوجاغنه قرلایه رق بناقلرینی صاچلرینی چکه سنی او پدیرمك ایچون یرادلمش ظن ایدر ایکن بونلردن بشقه دها برشی ایچون یارادلدیغنی دخی ارتق حکم ایدر .....

برزمان معصومیتده چوجق اوله رق برابر اویناديغی قزجغزلری بعینه کندیسی کبی ظن ایدر ایدی . برزمان صکره ویردیکی درسلر عالمی هم اصلاحه هم ده افساده خدمت ایده بیله جك برصورتده اولان طبیعت عالم معناسی ورؤیاده بر کندیسی برده تربیه کرده سی یعنی عالم حس وجود ایچنده یالکز ایکیسی قالمش اولدیغی زمان چوجغه « قز » دیمك نه دیمك اولدیغنی کشف وتشهیر وتشریح ایدر . بناء علیه چوجق بتون بتون بشقه لشور !

ایشته چوجغی بوسنه بوکاله قدر یالکز منشئنده یتشمش فرض ایدیکزده، صکره کندیسنی قالدیروب بشقه بریره کوتورکز . قورقیکز ارتق منشئه اولان محبت ـ بعده بنه تکرر وتجدد وتأکد ایتمك اوزره موقتاً ـ کندیسنی اورته دن چکمك شویله طورسون عالمده کوزلرینك ارامقدن خالی قالمدیغی بر

شیدن ویالکز برشیدن بشقه کوزی هیچ برشی کورمز . یا اواراديغی شی نه در ? نه اوله جق ? وجودینی وجودینه قاتارق سائر وجودلرك تشکلنه سببیت کوسترمك اوزره اتفاق ایده جکی براش که عادتا کندی خلقتندن مقصد دخی بواتفاقدن عبارت اولدیغنی حکم ایدوب طورییور .

دیرکن اراديغنی بولور . بولور اما بردن بره دسترس اولهمز . اراديغی شی شویله قارشوسنده طورديغی وعلی الخصوص اودخی ذاتاً کندیسنی ارامقده بولنديغی حالده کندیلرینی بربرینه بردراواهدا واعطا ایده مزلر . ایشته بوده طبیعتك بر بیوك جلوه سیدرکه اندن مقصدی دخی شاید چوجغك کوزنده دنیا مثلا انا بابا فلان محبتی قالمش ایسه جمله سنك قوتنی قیرارق اورته ده یالکز برآرزو برهوس برمحبت برسودا برعشق برولوله براقتق صورتندن عبارتدر .

طبیعت بو مقصدی حاصل ایده بیلورمی دیرسکز ? های های ! اوته یه بیله کچر . او مقصد حاصل اولدقدن صکره چوجق معشوقه سنه « کوزمده سنك خیالکدن بشقه هیچ برشی قالمدی بو وجودی سکا وقف ایتمز ایسه‌م انك واو وجودك صاقلادیغی حیاتكده هیچ بر لزومنی کوره میه جکم » مقدمانندن بحثله برشکرخنده سی اوشورنده دنیایی فدا ایتمکه حاضرلانورمی ایدی ?

اما دیه جکسکز که برچوجغك انا بابا سوداسنده ضعف کتورمسی هم براز اوزاقچه هم ده مضرجه محاکه در .

اوزاق یاخود مضر اولدیغنی بیله میز . فقط طبیعتده بونی وار کوردیکمز ایچون موازنه یه ادخال ایدییورز . بر آدم که دماغنی عشق بخاری بورومشدر آرتق اندن نه اومارسکز ؟ مکر مذکور بخاره وصلت سربندلکیله براز کثافت کلمه ده بو قاروده منشئه اولان محبت ایچون دیدیکمز کبی انا بابا وسائر محبتی ده تکرر وتجددوناً کدایده .

هم‌سز طبیعتك بو یولده کوستردیکی جلوه‌ده‌کی حکمتی هیچ ارامدیکزمی ؟ بر انسان صلبندن ایتدیکی بابابه رحمندن چیقدیغی انابه ایچلرنده برابر بیودیکی حصم اقربابه کندیسنی خصم بیلور واوحسله دوام ایدر . لکن صکره کوروب وفاتنده قدر برابر یشایه‌جق اولان قاریسنه دخی کندیسنی حصم ایتمك نصل ممکن اوله‌جق ؟ البته طبیعت اکا اوقلبسنی اوقدر سودیره‌جك و بیچاره‌یی اوقدر چیلدیره‌جق که چوجق یاوقلبسنك محبتی بولنده انا بابا محبتنی دخی فدا درجه‌سنه واراجق ! اکلادیکزمی حکمتی ؟ بز احکام طبیعتده عقلمزه حوصله‌مزه صیغمیه‌جق بر حکم کورور ایسه‌ك همان اعتراض ایتمیه‌لم . حکمتنی ارایه‌لم .... بوله‌مز ایسه‌ك بیله « البت بونك‌ده بر حکمتی واردر » دیه ارامقده دوام ایده‌لم .

حالبوکه چوجق اراديغنی بولوب دسترس دخی اولدیغی زمان دیکر بر طاقم احوال تعاقب ایدر که قوت تأثیرلری بربرندن اشاغی قالمز . بر آدم قاریجغنه بکندیرمك ودروننده صفای خاطر وسعادت حال ایله عمر سورمك ایچون - یعنی کندیسنه بر یوا اولمق اوزره - تدارك ایلدیکی باغ بغچه خانه فلانی نه‌قدر قوتلی بر محبت ایله سور دقت ایتدیکزمی وارمیدر حتی باباسندن قالمش وکندی بشیکی دروننده صاللانمش اولان یوایه بیله مطلقا بوندن دها بشقه‌جه وعادتا براز دها نقصانجه بر محبت ایدر . آشیانهٔ پدر ایچنده اقشام کندیسنی استقبال ایدر بر زوجه یوق ایدی . آشیانهٔ پدرده اقشام کندیسنی استقبال ایله برابر اتکلرینه صاریلان یاور یجقلر یوق ایدی . انا بابا محبتی انسانك یورکنی شیشیرر اما طاتلی طاتلی جزلاتمز . سودای بنونده تعصبی اولانلر نه‌درسه دیسون اصرار ایدرز که جزلاتمز . لکن اولاد محبتی انسانك یورکنی جزلاتور . اولاد اناسنی باباسنی سومکدن زیاده مطلقا و بهمه حال انا بابا اولادی سور . بو یورك جزلاتیجی لذتی انسان کندی آشیانه‌سنده کورور . کذلك انا بابا محبتی انسانك دروننه طاتلی بر صمته تأثیراتی ایراث ایده‌مز . بونی ده محبت زوجیه ایراث ایدر .

ایشته مثال مشخصمز اولان چوجغی بولندك بابا بکیت حانته کتوردك . باباده ایتدك . اعدی کندیکزی بو چوجق یرینه قویار ایسه کز حسکز نه‌دن عبارت قالور ؟ بز کندیمزی بو چوجغك یرینه قویدقجه شونی حس ایدییورز که منشئمز یعنی آشیانهٔ پدریمز بر مقدس بر اواوب اوراسنی پرستشکارانه بر حرمت وتعظیم ایله تلقی ایتمك ایستیورز . کندی آشیانه‌مزی

ایسه عشق ومحبت وشوق وشطارت ایله
مملو بر یر اولوب بناء علیه بوراسنی برسودا
و بلکه شهوت درجه‌سنده بر خرص
ومحبتله تلقی ایتمکه جبلتمزده انهماك كور یورز .
آشیانهٔ پدرك هرطرفی بزه چوجقلقدنبرو
بیوك ومقدس طانیمش اولدیغمز وقوعاتی
اخطار ایدیور . جانم سوزی نه اوزاتوب
طور یورز ؟ انسان ایچنده صالالانه‌رق
بیودیکی بشیکی کوردیکی زمان نه حسده بولنور؟
زفاف اولدیغی اوطه‌یی کوردیکی زمان
نه حسده بولنور ؟ شو نقطه‌یه بی طرفانه
ومنصفانه بر دقت ایدنجه مسئله کندیلکیله
حل اولور کیدر .

بناء علی ذلك موازنه‌مزدن شونی
انتاج ایدملم که وطن موروثك مسقط رأسك
منشئك برر بیوك قدسیتی بولندیغی
وعلی الخصوص هر برینك قدسیتی و بناء
علیه کندیلرینه اولان ارتباطمز یکدیکرینه
نسبتله دها بیوك اولدیغی کبی وطن
متخذیمزه اولان محبت دخی باشلی باشنه
برمحبت و بالنسبه جمله‌سندن دها بیوك
وشایان مربوطیتدر .

شمدی سودای وطن دنیلان وانسانی وطنی
اغورنده قربان ایتمکه طوعاً ومفتخراً مجبور
ایدن حسی حاصل ایلیان وطن می سؤال
ایدیورسکز ؟ ایشته او وطن اول محل
مبارك ومقدسدر که آبا واجدادیمزدن بزه
میراث قالمش ورأسمز الك اول اورایه سقوط
ایلمش ودنیامزی کندیمزی اوراده کوروب
طانیمشمز ونهایت بز اوراسنی کندیمزه یوا
اتخاذ ایلمشمز . برمحل که شو درت خاصیتی
جامع اوله دنیاده اوراسنی ده سومز ایسه‌ك
بشقه نه‌ره‌سنی سوه‌بیلورز ؟ بزم ایچون
دنیا دنیلان شی او محلدن عبارت دکلمیدر ؟
او بله ایسه محل مذکور بزه باغ ارمدن
دها قیمتلی اولسه چوقیدر ؟ بز او محلی
کیمك المزدن المسنه راضی اوله بیلورز ؟
دینمز عرضمز ناموسمز عشقمز سودامز
لذتمز شهوتمز محبتمز حاصلی دنیاده انسانلغمز
او موقعدن عبارت اولمغله بزی اورادن
چیقارمق عالم سیاه عدمه آتمق دیمك
اولدیغنه هیچ شبهه ایدیله‌مز .

وطن لفظنك الك اساسلی حکملری
شونلردن عبارت اولوب بونلردن صکره
برده وطن مشترك ایله وطن سیاسی یی
کوزدن کچورملم :

(بقیه‌سی کلیور)

علوم طبیعیه

— روزکار —

کرهٔ هوا سرلوحه‌لی بند
مخصوصمزده طبیعیاتدن مدته اورولوژی
فننك طوغریدن طوغری‌یه کرهٔ هوا
ایچنده ظهور ایدرك بحث ایلدیکی تحولاتك
الك باشلیجه‌سی روزکار اولدیغی درمیان
قلنمشیدی .

ایشته بو بند مخصوصمزده روزکارلر
حقنده اولان معلومات مدته اورولوژ
بقیه‌نك نتایجنی اعطا ایده‌جکز .

روزکارك ماهیتی

روزکار دیمك کرهٔ هوانك مادهٔ

متشکله سندن عبارت بولنان هوانك تموجی
ویاخود جریانی دیمکدر .
جریان خصوصنده هوا ایله صو
اراسنده پك بیوك برمناسبت واردر : صو
نصل که اشغال ایلدیکی محل ایچنده تصادف
ایده جکی هرخلانی یعنی بوشلغی طولدیرمغه
مستعد ایسه هوا دخی بو استعداد ده
صودن اشاغی قالمق شویله طورسون کا
فیٔقدر بیله . صو برخلایی طولدیرمق
ایچون اورایه هجوم ایلدیکی زمان نصل که
برجریان حاصل ایدر ایسه هوا دخی عینیله
بویله برجریان حاصل ایدوب ایشته بوجریانه
(روزکار) تسمیه قلنور .
انجق هوانك بنه کرهٔ هوا ایچنده خلا
بوله بیلمی امکان خارجنده کوریلور .
زیرا کرهٔ هوا ایچنده اجسام صلبه‌نك
اشغال ایلدیکی محللردن ماعدا هرطرف
هوا ایله مالا مالدر . بو حالده هوانك
بوله جغی خلا ازجمله صیجاقلغه تصادف
ایدرك انبساط ایلمك کبی تغیرات طبیعیه دن
عبارتدر که اوحالده هوانك ثقلتنه نقصان
طاری اوله‌رق منبسط اولان هوا ایچنده
ثقلتی برنده اولان هوا هجوم ایدرو بوجریانله
روزکار حاصل اولور .

﴿ روزکارك جهات ورودی ﴾

سطح کرهٔ ارضده هرنقطه برافقك
مرکزی اوله جغی ادنا ملاحظه ایله معلوم
اولور . یعنی انسان هانکی نقطه ده بولنسه
اطرافنی دائماً مادار برافق احاطه ایده جکی
درکاردر . بوافق ذاتاً جغرافیا و پوصله
فنلری اقتضاسنجه شمال جنوب وشرق
غرب دیه درت جهات اصلیه‌یه آیرلمش
وجهات اربعهٔ مذکوره دن هر برینك مابینی
دخی دیکر درت جهات اربعهٔ متوسطه‌یه
تقسیم قلنمشدر .
ایمدی شو سکز جهتدن کلان سکز
روزکار کمیجیلر عندنده باشلیجه روزکارلر
اعتبار اولنوب شمال روزکارینه « ییلدیز »
جنوب روزکارینه « قبله » شرق روزکارینه
« کون طوغوشی » غربه « باطی » شمال
شرقی‌یه « پویراز » جنوب شرقی‌یه « کشیشله »
شمال غربی‌یه « قره یل » جنوب غربی‌یه
دخی « لدوس » نامی ویرلمشدر .
انجق بحریون اشبو سکز جهتك هر بری
اراسنده برر جهت دها فرض ایدرك
بونلره « اورته » نامنی ویرمك صورتیله
برکره روزکارك جهات ورودینی اون‌آلتی‌یه
ابلاغ ایلدکدن صکره اشبو اون آلتینك
دخی ارالرینه برر جهت دها اعتبار ایدرك
واسملرینه « کرته » دیه‌رك مجموع جهات
ورودی اوتوز ایکی‌یه ایصال ایتمشلردر .
برپوصله اوزرینه باقلدیغی زمان
بوجهتلر واورته‌لر وکرته‌لر کوریلور .

﴿ روزکارك استقامت مجرالری ﴾

روزکارلرك جهات ورودندن بشقه
برده استقامت مجرالری واردر . روزکار
براستقامت اوزره متمادیاً وبلا انقطاع
جریان ایدوب کیتمز . مثلا برآدم قبله
روزکارینك اوکنه دوشوبده شماله طوغری
کیتسه برمسافه‌یه قدر واردقدن صکره قبله
روزکارینك ارتق حکمی قالمیوب مثلا
لدوس روزکاری اسمکده اولدیغی کوریلور

و بو حالده ادوس روزكارينڭ اوكنه دوشوب كيتسه نه برمسافه يه قدر واردقدن صكره اوراده باطى روزكارى بولنور . وهكذا هر نقطه ده روزكار مجرالرينڭ تبديل استقامت ايلدكلرى مشاهده اولنور .

فن مده اورولوژى اربابى طبيعتڭ اشبو تبديل استقامت مسئله سنده قويمش اولديغى قانونڭ حكمنى موازنه ايچون ممالك معلومه نڭ هر طرفنده بولنان رصد خانه لرده بر وقتدنبرى هر كون اسن روزكارلرڭ استقامتلريله شدتلرى حقنده منتظم جدوللر طوتوب حتى كيفيتى هر كون تلغراف واسطه سيله بر برينه خبر ويرمكه باشلامشلردر . انجق بو مسئلهٔ عظيمه اويله اولور اولمز تدقيقاتله ميدانه چيقه جق مسائلدن اولمديغى ايچون شمدى يه قدر ايدلان تدقيقاتدن هنوز بر نتيجهٔ قطعيه چيقاره مامشلردر .

﴿ روزكارڭ قوت متفاوته سى ﴾

معلومدر كه روزكارلر دائما بر درجه قوت ايله اسمزلر غايت لطيف نسيمدن بدأ ايله الڭ شدتلى بورانه قدر درجات متفاوته ده اسرلر . مده اورولوژى اربابى روزكارلرڭ شدتنى اولچمك ايچون بر ثانيه ده نه قدر مسافه قطع ايلدكلرينى حسابله اكا كوره حركت ايدرلر .

انجق فن مذكور فنون تجربيه يه تطبيق ايدلديكى زمان ارتق بو حسابه محل قالميوب كميجيلر روزكارى ذاتا يدى درجه يه تقسيم ايتمش بولندقلرى جهتله اشبو تقسيمات قبول اولنور وهر روزكارڭ ساعتده قاچ ميل مسافه قطع ايلديكى حساب ايديلور .

ايمدى روزكارڭ الڭ خفيفى « ملتم » تعبير اولنانادر كه سرعتى ساعتده ۴ ميل و ۱ خمس ميلدر . بعده « كوزل ملتم » ياخود « دكز ملتمى » كلور كه سرعتى برساعتده ۸ ميل نسبتنده در . « صوغوق ملتم » ياخود « كلين هواسى » دينلان روزكار ساعتده ۱۶ ميل مسافه قطع ايدر . على العاده « روزكار » دينلان هوا ساعتده ۳۶ ميل مسافه قطع ايلر كه بوكا فورتنه نڭ مقدمى نظريله باقيله بيلور . اكر روزكار ساعتده ۶۲ ميل قطع ايدر ايسه بوكا كميجيلر « روزكار قوپدى » اطلاق ايدرلر ساعتده ۸۸ ميل قطع ايدن روزكاره « فورتنه » وساعتده ۱۲۰ ميل مسافه قطع ايدنه دخى « بورا » دينلور كه وقوعى حالنده بنالرى ييقمغه و اغاجلرى كوكدن سوكوب كوتورمكه مستعددر .

بو تقسيم كميجيلره مخصوص اولوب مده اورولوژى فننڭ كنديسنجه بشقه برحسابى دها واردر كه اودخى عموميت اوزره قبول ايديله بيله جك قدر ساده در .

شويله كه يالكز ياپراقلرى قالداره جق قدر اولان روزكارى (۱) رقميله اشارت ايدوب دالرى صالالايه جق اولان روزكارى (۲) واغاجلرڭ ساقنى صالالايه جق اولان روزكارى (۳) و كوكدن قوپاروب چيقاراجق اولانى دخى (۴) رقميله اشارت ايدرك مذكور درت روزكاره بو صورتله درت درجه تعيين ايتمش اولور .

﴿ روزكارك سرعتی نصل اولچیلور؟ ﴾

بعض ارباب فن كوك یوزنده اوچان بالوطلرك سرعتنی حساب ایله بوندن روزكارك سرعتی بولنمق یولنی توصیه ایلمش ایسه ده بالوطلری سوق ایدن روزكارك شدتی سطح ارضده اسن روزكارك شدتیله متناسب اولمیه جغی اكثریا سماده بالوطلر ثابت ایكن یر یوزنده روزكار اسمكده بولنمسیله مستدل اولدیغندن بو توصیه قبوله قرین كورلمامشدر .

روزكارك سرعتنی اولچمك ایچون بعض میزانلر دخی ایجاد اولنمشدر . انجق بونلره نه حاجت ؟ آچیقجه بر محلده مثلا یوز متره لق بر مسافه یی اولچه‌لی اولچملی . بعده مسافهٔ مذكوره نك بر جهتنده یا باروت یاقملی ویاخود بر سیغاره كاغدینی هوایه آتملی كرك باروت قوقوسی ویا دومانی وكرك سیغاره كاغدی مسافه نك او بر باشنه قاچ ثانیه ده وارر ایسه اكا كوره حساب ایتملی .

﴿ روزكارك فصول اربعه یه نسبتی ﴾

حرارت حسبیله بر محلك هواسنه زیاده جه انبساط كلور ایسه سائر محللرده بولنان هوادن انبساطجه دها اشاغی وفقط ثقلتجه دها زیاده اولانی او محله هجوم ایده جكی بو فقره ده بیان ایداشیدی . ایمدی بو قاعده جه قیش وقتی آفریقا وعربستان كبی خط استوایه دها قریب اولان محللر دها صیجاق اولوب بناء علیه بو محللرك هواسنه دها زیاده انبساط

و ثقلتنه نقصان كله جكندن شمال روزكارلری ذكر اولنان ممالك حاره یه طوغری هجوم ایدرك قیشین یلدیز و پویراز وقره یل كبی روزكارلر زیاده اولور . موسم بهار ینه قیشك بقیه سی دیمك اولوب خط استوایه قریب اولان یرلرك صیجاغی حالا غالب اولمغله او موسمده دخی اكثریا شمالك صوغوق روزكارلری اسمكده دوام ایدر .

یاز كلوب ده شمس ممالك بارده یه كمالیله تقرب ایدنجه اورالرك صیجاغی آفریقا صیجاقلریله مساوی اوله جغنده وحتی بعض یرلرینك صیجاغی ممالك حاره یه ارالقده برغلبه دخی ایده جكنه مبنی یاز وقتی قبله واودوس و كنبشله كبی روزكارلر چوق اسر . كوز موسمی دخی ینه یاز موسمنك بقیه سی اولدیغندن بو روزكارلرك هبوبی اكثردر .

﴿ دكز وقره ملتملری ﴾

دكز كنارنده بولنان شهرلرده كوندوز وقت زوالده دكز طرفندن كوزل بر ملتم روزكاری اسمكه باشلار . بو روزكار كونش غروب ایدنجه یه قدر دوام ایدوب بعده قره طرفندن بر ملتم اسر . بونك سببی كوندوز كونش سمت رأسه كلوب ده قره نك هواسنی تسخین ایله انبساط كتوردیكی زمان دكز طرفنك هواسنك قره هواسنی دها خفیف كوره رك اورایه هجوم ایتمسی وكونش غروب ایلدكدن صكره ایسه وبالخصوص دكزك غرب جهتنه تصادف

ایلدیکی یرلرده صیجاقلق دکزه انتقال ایدرک اوحالده قره‌نك هواسی کندیسندن دها زیاده تسخین ایدلمش بولنان دکز هواسنه طوغری هجومه باشلامسیدر .

لکن بوملتم غایت خفیف بر روزکار اولدیغندن اکر باشلیجه روزکارلر هبوب ایتمکده ایسه‌لر ملتم دخی غلبه ایدرلر .

﴿ موسم روزکارلری ﴾

خط استوانك اوتوز درجه شمال وجنوب جهتلرنده دائمی الجریان موسم روزکارلری اسمکده‌در . ایدیلان تجربه‌لردن اکلاشلدیغنه کوره خط مذکوردن اوتوز درجه شمال جهتنده (شمال شرقی) واوتوز درجه جنوب جهتنده (جنوب شرقی) روزکارلری دائمی الجریاندر . بونك سببی وحکمتی اوله‌رق خط استوا التنده هوا دائما منبسط ودائما مسخن اولمسی جهتیله شمال وجنوب طرفلرنده بولنان روزکارلرك دائما خط استوا جهتنه طوغری هجوم ایتمسی کوسترلمشدر . حتی خط مذکور اوتوز درجه بعدنده روزکارك کوستردیکی شدته دقت ایدیلوب ده تا صفر درجه‌یه قدر یواش یواش یاقلاشدیغی صورتده شدتنك دخی یواش یواش آزالدیغی ونهایت خط استوا حذاسنده بتون بتون محو اولدیغی کورلور که بودخی شمال وجنوب روزکارلری اوراده یکدیکریله بالتلاقی مسخن بولنان هوایی طولدیروب ایشلرینی بتورمش اولملرندن نشئت ایدر .

بحر عمان اوزرنده وهندستان سواحلنه یقین یرلرده دخی برطاقم موسم روزکارلری اسمکده‌در .

بو روزکارلر حقنده شمدی‌یه قدر ایدیلان تدقیقاتدن مستبان اولدیغنه کوره قیشین دائما شمال غربی ویازك دائما جنوب شرقی وبهار وکوز موسملرنده دخی شمال وجنوب روزکارینك برایکی آی متمادیا جریان ایلدکلری کورلمشدر . سببی ایسه قیشن کونش کره‌مزك قسم جنوبیسنه دها یقین اولمق ملابسه‌سیله اورالرك هواسنه سخونت کله‌رك شمال طرفنده بولنان روزکارك اورایه هجوم ایتمسی ویازین ایسه برعکس اولمسی وبهار وکوز موسملرنده کونش نقطهٔ اعتداله یقین بولنمقده ایسه‌ده قیشدن قلان تأثیرتك هنوز باقی اولمسندن طولایی بهارك قیش ویازدن قلان تأثیرتك دخی هنوز باقی اولمسندن طولایی کوزك یازاعتباریله اولکیسنده شمالدن وایکنجیسنده جنوبدن روزکارلرك هجوم ایلمسیدر .

﴿ کرهٔ هوا ایچنده روزکارلرك ﴾

– تشکیل ایلدیکی اناڧورلر –

بوقاروده برفقره‌ده روزکارلرك جریانی دکزلرده صولرك جریانه تشبیه ایلمشیدك . بوتشبیه پك یولنده‌در . دکزلری اولچمك ایله اشتغال ایدن ارباب دقت کورمشلردرکه سطح تحرك صولری هانکی طرفه جریان ایتمکده ایسه ینه اومحلك صولری بردرجه عمقدن صکره عکس جهته طوغری براناڧور تشکیل ایدر . بواناڧور کبی اناڧورلری

عینیله روزکارلر دخی تشکیل ایدر .

اکثریا یر یوزنده مثلا قبله روزکاری اسمکده ایکن یوقاروده بولنان بلوطلرك شماله طوغری کیتمسی لازم کلدیکی حالده بالعکس ینه جنوبه طوغری سیر وحرکت ایلدیکی کورلور که بوندن بر درجه ارتفاعدن قبله روزکارندن صکره یلدز روزکاری اسمکده بولندیغی استدلال ایدیلور .

طبیعتك بو قانونی حکمنی کندی خانه‌مز ایچنده بیله تجربه ایتمك ممکندر . قیش موسمنده قپوسی آچیق بر صالونه آچیلان اوطه‌نك قپوسنی آچار آچماز قپونك التنه بر ده اوزرینه بر شمعدان قویملی . کوریلور که الت شمعدانك علوی طشره‌دن ایچرویه هوا هجوم ایلدیکنی کوسترور حالبوکه اوست شمعدانك علوی ایچرودن طیشارویه هوا چیقدیغنی ایما ایدر . ایشته هر نه محلده بر روزکار جریان ایدر ایسه انك اوزرنده عکس روزکارك انافور تشکیل ایلدیکنه بوندن دها بدیهی بر تجربه اوله‌مز .

« خاتمه »

هر فن صنایعدن بعضیسنه یاردم ایلدیکی حالده مته اورولوژی فنی شمدی یه قدر کمیجیلکه یاردم ایدرك یالکز بو خدمتله قالمشیدی . انجق نیجه وقتدنبری سماده بالونله کشت وکذار یولنی ارامقده بولنان بالونجیلره دخی جمله‌دن زیاده اشبو مته اورولوژی فنی موفقیت وعد ایتدکه باشلامش وانك دخی یوقاروده ذکر ایدیلان روزکار انافوری مسئله سی هر مسائلدن زیاده ایشه یارامقده بولنمشدر که بو کیفیت قرق انبارمزك (۵) نومرولی نسخه سنده اوزون اوزادی یه حکایه ایدلمکله مراق ایدنلرك اورایه مراجعتنی اخطار ایدرز .

(تمت)

« احوال انسان »

(کیفیت هضم)

بوندن اول درج ایدیلان (وسائط هضم) بند مخصوصنده ایشته خدمت ایدن اعضانك ماهیتلری خلاصة کوستردیکی کبی هیئت عمومیه‌لرینی دخی کوسترمك ایچون برده شکل وضع اولنمشیدی . ایمدی بو بند مخصوصده کیفیت هضمه دائر ویریله‌جك معلوماتك حسن تلقیسی ایچون مذکور شکلك کوز اوکنده بولنمسی لازمدر .

فیزیولوژی یعنی فن منافع الاعضا علماسندن بعضلری هضم ایچون باشلوجه اون اعضانك اون نوع خدمتلرینی صایارلر ایسه ده بو اون نوع خدمت خلاصه ایدیله‌جك اولور ایسه اوچ نوعه قدر ایندیریله بیلور که اولکیسی « توحید اجناس » ایکنجیسی « تخمیر » و اوچنجیسی دخی « تمییع » دن عبارتدر .

« توحید اجناس » دیمك بر قاچ جنسدن عبارت اولان طعمه‌یی بر جنس ایتمك دیمکدر . « تخمیر » ایسه اجناسی توحید ایدلمش اولان اطعمه‌یی خمیر کبی

یوغورمق دیمکدرکه بوحاله کیرن اطعمه یه لسان فنده « کیموس » دینلور ۰ « تمییع » دیمک اطعمه یی مایع حالنه قویمق دیمک اولوب اشبو مایعه دخی لسان فنده « کیلوس » تعبیر اولنور ۰

توحید اجناس خدمتی ایله تخمیر خدمتی دها لقمه آغزه قونلدیغی زمان باشلار ۰ دیشلرک اطعمه یی چکنه مسی جمله سنی بر بنه قاتوب بناء علیه جمله سنی جنس واحد حالنه قویمق خدمتنک مبدئیدر (ص صا) کیسه لرندن نبعان ایدن صالیانک طعامه قارشمسی دخی تخمیر ایشنک مبدئیدر ۰ حتی طعامه نه قدر زیاده صالیه قارشسه هضمه اوقدر یاردیمی اوله جغنه مبنیدرکه طعامده صلطه اکلی معتاد اولمشدر ۰ زیرا حامضات دائما صالیایی دها زیاده دعوت ایدر ۰ برانسانک قارشوسنده اکشی ینلدیکی زمان دکل حتی اسمی سویلندیکی زمان دخی آغزی صولانور ۰

طعام چکنه یوب وصالیالنوب یوطمق صورتیله بوغازدن بالمرور معده یه واصل اولنجه معده نک ایکی حرکت مخصوصه سیله بونی چویرمسی و یوغورمسی ینه توحید اجناسله برابر تخمیر ایشنی دخی اتمام ایچوندر ۰ غشاء معده نک دردنجی قشری یعنی قاتمری صواو بر ماده دن عبارت اولمغله اودخی بر نوع مایع حاصل ایدرکه اسمنه « مایع هاضم » دینلوب طعام معده ایچنده یوغوریلور ایکن بو مایعک دخی قارشمسی

هضمه بیوک خدمت ایدر ۰

خمیر ایشی یعنی اوندن یاپلمش یمکلر وسبزه لر و یاغسز اتلر هپ معده ایچنده تخمیر ایدیله بیلور ۰ انجق بونلرک معده ایچنده تخمیر ایدیله میان مقداری ایله یاغ انواعی مخرج معده دن چیقوب مهضمه واررلرکه اصل محل هضم اوراسی اولوب بوراده مطلقا هضم ایدیلورلر ۰ اشبو توحید اجناس وتخمیر خدمتی بر بچق نهایت ایکی ساعتدن زیاده سورمز ۰ یعنی ایکی ساعته قدر معده درونده بولنان اطعمه کاملا مهضمه انتقال ایده بیلور ۰

پانقره آس کیسه سندن (ک) چیقان پانقره آس مایعیله اود کیسه سندن آقان صفرا مهضم ایچنده بولنان وارتق کیموس حالنه کیرمش اولان طعامه قارشمغه باشلایه رق بو حالده (دون وزیتون یاغی کرجله کسدیریلوب صابونلاشدیرلدیغی کبی) طعام دخی صابونلاشمغه باشلار ۰ حتی معده یه طعام طولوب قباردیغی و بناء علیه قره جکری صیقشدیردیغی زمان اودکیسه سنی دخی صیقشدیرمش اوله جغندن اوحالده اود کیسه سندن دها زیاده جه صفرا آقه بیلور ۰

مهضم ایچنده بولنان قاعرلرک طعامی همان آقیدی و یرمیوب براز اوراده طورمق ایچون تأخیر ایتمسی برمنوال محرر پانقره آس مایعیله صفرانک طعامه اوله جق تأثیراتی لایقیله حاصل اولمق ایچوندر ۰ بعده طعام معا ایچنه کیرر وتا خزینهٔ مزخرفاته

وارنجه یه قدر بو باغرصاق ایچنده بولنور .

باغرصاق ایچنده کیموس حالنده بولنان طعام ایچندن اصل « غدا » دیمك اولان کیلوش ایکی نوع مجرا واسطه سیله اخذ وخلاصه ایدلمکه باشلار . بو ایکی نوع مجرالردن برنجی نوعی عروق ناقله در (ع ن ع ن) که باغرصاقدن خلاصه واخذ ایلدکاری کیلوس مایعنی قره جکره نقل ایدرلر . اشبو کیلوس مایعی رنکی بیاض بر نوع قاندر . مایع مذکور قره جکردن عرق کبد واسطه سیله چیقنجه . عرق اجوف سفلی یه (ع ك) کیرر . بو مجرا ایله قلبك تجویف یمینه واصل اولوب اورادن دخی اق جکره کیرر واق جکرده کوره جکی تصفیه یی کوردکدن وارتق کامیله وتمامیله قان حالنه کیردکدن صکره ینه قلبه وقلبك دخی تجویف یسارینه کیرر که اورادن ده جولان دم مسئله سنده بیان ایدیله جکی وجهله اعضایه منتشر اولور .

« قلبك تجویف یسارندن آق جکره بکچه رك اوراده کوره جکی تصفیه یی کوردکدن صکره » دیمش ایدك . بو تصفیه هضم مسئله سنه عائد اولمقدن زیاده جولان دم مسئله سنه عائد اولمغله جولان بحثنده کوریلور .

باغرصاق درونده وکیموس حالنده بولنان مأکولات ایچندن اصل غدا دیمك اولان کیلوس اخذ ایدن ایکی نوع مجرالردن ایکنجیسی قیلدن اینجه باغرصاق نوعندن اولوب کیلوس کیسه لرینه منتهی اولان مجاری کیلوس (م ك) درکه بونلر دخی باغرصاقدن اخذ ایلدکاری کیلوسی بوکا مخصوص اولان کیسه (ك ى) درونه نقل ایدرلر اورادن دخی کیلوس مجرای صدریه دینلان (م ص) قنادن لچوب کوپریجك عرق سفلیسنه وارر و اودخی اوراده قانه قاریشوب کوره جکی تصفیه یی کورمك ایچون آق جکره کیرر که اندن صکره دخی قلبك جوف یمینه واصل اولوردیمکدر .

باغرصاق ایچنده بولنان کیموسدن جوهر کیلوس خلاصه ایلدکجه کیموس پوصه لشمغه باشلار . خزینهٔ مزخرفاته وارنجه یه قدر حالا کیموس اوله رق کیتدیکی حالده اندن صکره ارتق صرف پوصه ومزخرف قالور . لکن بو حالده دخی خزینهٔ مزخرفاتك ده اطرافنی احاطه ایدن مجرالر مزخرفاتك ایچنده بولنه بیله جك مقدار کیلوسی ینه خلاصه واخذ ایتمکدن کیرو طورمزلر . نهایت منفذ سفلی یه تقرب ایدن پوصه ارتق صرف مزخرف اوله رق خارجه دفع اولنور که شو دفع خدمتنده لقمه لرله برابر یوطدیغمز هوانك دخی یاردمی اولور .

ایشته کیفیت هضم حقنده خلاصة الخلاصه اوله رق اله جغمز معلومات شوندن عبارتدر . منفذ سفلیدن کیموسك پوصه سنی آتدیغمز کبی ینه سفلی بر مجرادن ایچدیکمز صوبك پوصه سی دیمك اولان مایعی دخی چیقارر ایسه کده بو مایع کیموس پوصه سی کبی طوغریدن طوغری یه هضم خدمتیله

حاصل و باغرصاق طریقیله مخرجنه واصل اولمز . ایچدیکمز صولر کاملاً کیلوس ایله برابر قانه قاریشوب صولرقان ایچنده خدمتنی کوردیکی وعلی الخصوص فضله سی اولدیغی زمان انی بو برکلرقاندن آیروب بشقه برطاقم یوللردن مجراسنه ایندیردیکی و بناء علیه بو بحث هضم کیفیتنه تعلق ایتمکدن زیاده جولان وتصفیهٔ دم بحثلرینه تعلق ایلدیکی جهتله بونی دخی جولان بحثنه ترك وتعویق ایتمك لازم کلور .

کیفیت هضمه دائر بو بندمخصوصده ویردیکمز معلومات مجمله بزه حفظ صحت وحفظ حیات امرنده بربیوك فكر ویرر . اکلارزکه انسان یالکز معده سنی پاطلاتنجه یه قدرطولدیرمق ایله یشامز . زیرا طعامك بوغلبه لکی بوصه نك آرتمسندن بشقه بر نتیجه یی انتاج ایتمز . اصل مسئله کیلوسی چوق حاصل ایده جك اطعمه ده اولوب اونوع طعمه دن آز یمك دخی صحت وحیاتی کوزلجه محافظه ایدر .

کیلوس چوق حاصل ایدن اطعمه نك هانکیلری اولدیغنی بوراده مجملا دخی ذکر ایتمك ایسته مك هضم ایشنه یالکز نوعما تعلق اولان برمسئله یی طوغریدن طوغری یه هضمه قاتمق دیمك اولدقدن بشقه مغذی یعنی انسانی لایقیله بسلیه جك اولان طعاملرك ماهیتی آیروجه وهم ده پك بیوك بر بحث اوله رق درج قلنه جغی جهتله بوراده یالکز معده یی چوق طولدیرمق موجب حیات اولمیه جغی وکیلوس چوق حاصل ایتمك نافع ایدوکی حقنده الدیغمز فکراساسی ایله اکتفا لازمدر .

(تمت)

﴿ احوال عالم ﴾

لونده مابعد عن نومرو ١٢

بوقدر صیق وغلبه لك اولان بربرك هواسی مضر صحت اولور ظن ایدیلور ایسه ده بالعکس سیتك هواسی پك سالمدر . جیادت هوادن بشقه کرك امکنه وکرك مأکولاتجه پك زیاده طهارت ونفاسته دقت ایدلدیکندن بیوك مملکتلرك جمله سندن زیاده لونده ده حفظ صحت ممکن اولور .

سیتینك اك بوکسك محلی شمال جهتیدر . اك مرتفع یرندن تایمس نهرینه قدر زمین همان حس اولنه میه جق برمیل ایله الچالمغه باشلار . زمینك شو مساعده سندن بالاستفاده هر سوقاقدن غایت منتظم لغملر کچوریله رك کرك سیل صولری وکرك خانه لرك مرخرفاتی تانهره ونهر طریقیله دکزه قدر ایندیرلمکده در .

لغملره غایت منتظم دیمش ایدك . بوقدرجق تعریف کفایت ایتمز . بولغملر درسعادتده کوردیکمز غاز بوریلری طرزنده فقط غایت جسیم وکنیش دوکمه بوریلر ایله یاپلمشدر که اوروپانك بشقه هیچ برمملکتنده بودرجه انتظام مشهود دکلدر . نظافتك بودرجه سنه یرده قالدیرملرك پك سهولتله صولانمسنی علاوه ایتملی که سوقاقلرده چامور و پیسلکدن اثر اولمدیغی

کبی قوراق هوارده توز دخی بولنمز ·
دنیاده هیچ بر حکومتك بر نوع مسکوکاتی
بوقدر که سیتیده بولنمسون · بانقه‌جیلرك
بری اوراسی اولوب کرهٔ ارضك هر طرفیله
معاملهٔ صرافیه‌یه سیتی‌یی مرکز اتخاذ
ایتمشلردر · هم بانقه‌جیلر اوقدر مدقق
معتبر وقویدرلر که اللی سنه‌دن بری
ایچلرنده اوچ افلاس وقوعبولمامشدر ·
هانکی دولت اون میلیون لیرالق قدر بر
استقراض ایده‌جك ایسه ایچنده مطلقا سیتی
بانقه‌جیلرینك پارمغی اوله‌جقدر · سیتیده
موجود اولان التونی بر یره یغه‌جق اولسه‌لر
اك هضملی انسانك دخی ذهننه طوریغونلق
کله‌جکنه شبهه اولنه‌مز · زیرا یالکز بر
بانقه‌جینك خزینه‌سی الف لیله حکایه‌لرنده
ایشتدیکمز طلسملی دفینه‌لر قدر زنکین اولمسی
مبالغه‌سز بر تشبیهدر ·

سیتی بو قدر غلبه‌لك بو قدر زنکین اولمغله
برابر شو ثروت بی‌غایه‌نك صاحبی بولنانلر اوراده
اقامتله مالاری بی کوزلری اوکنده بولندیرمغه
مجبوریت کورمزلر · ضابطه طرفندن
محافظه‌ده اوقدر همت کوستریلور که بر مغازه
کیجه آچیق قاله‌جق اولسه صباحه قدر
درونه انسان دکل شیطان بیله کیرمه‌میه‌جکندن
امین اولمیلیدر · زیرا سوقاقلر اوزرنده‌کی
نقطه‌لر دائما بربرینی کورورلر · بناء علیه
سیتی اهالیسی تمامیله قرده وصحراده اوتوروب
صباحلین متعدد شمندوفرلر واپورلر
واومنیبوسلر ایله کلورلر واقشاملری برلرینه
کیدرلر · اقشام خلق کیتدکدن صکره
ایسه کوندوزکی غلبه‌لکه نسبتله سیتی
ایچنده شیطانلر طوب اوینار دینله‌جك
برحال سکونت کوریلور ·

صباحلری کلوب اقشاملری کیتمك ایچون
بوغلبه‌لکك قولای قولای بیلیت فلان الا
بیلمرنده‌کی صعوبت درکار اولوب انجق
بو صعوبتی دفع ایچون درلو درلو وسائط
تسهیل بولدقلری مثلا بر آچیق بیلیت دخی
ایجاد ایدلمشدر که بو بیلیت بر مدت معینه
ایچون جاری اولوب هر هانکی قومپانیایه
عائد اولان واپور شمندوفر اومنیبوس
وسائره‌یه کوستریلسه صاحبنی مجاناً نقل
ایتمکه مجبوریت واردر ·

سیتینك نه قدر غلبه‌لك بر محشر دنیوی
اولدیغنی اکلامق ایچون شو نسبته باقلی که
محل مذکور درت کیلومتره‌لق یعنی بدیوز
اللی دونم قدر بر یر اولدیغی حالده اوزرینه
اون بش بیك باب بنا انشا ایدلمش و بو بنالرك
ایچنه یومیه یوز اوتوز بیك نفوس کیروب
اقشامه قدر اقامت ایتمکده بولنمشدر ·
لاجل المصلحه کیدن واللی بیکدن اشاغی
قالمیان نفوس بو حسابه قونلمامشدر ·

لوندره‌نك سیتیدن صکره اك زیاده اهمیت
آلان محلی وست منیستر محله‌سیدر که سیتینك
تامپل بار دینلان قپوسنك غرب جهتنده
بولنور · بو محلك سوقاقلری هم طوغری
وهم ده غایت کینش وکوزل اولوب زادکان
وسرآمدان محل مذکورده اقامت ایدرلر ·
سیتی کبی اورانك دخی حکومتی کندی باشنه
اولوب هله دائرهٔ بلدیه‌سی ایله محکمه‌سی
بتون بتون مستقلدر ·

لوندره‌نك زیاده‌سیله اهمیت ویریله‌جك

بر محلیده سوتوارقدر . محل مذکورك
اوچ جهتدن اطرافنی تایمس نهری
قوشاتمش اولدیغندن یالکز بر ضلعی
قریه‌یه متصلدر . زمینی الچق اولدیغی جهتله
همان دائما سیس ایله مستور اولدیغی کبی
حدوحسابه صیغمز فابریقه‌لر دخی بوراده
اولمغله انلرك دومانی دخی سوتوارق اوزرندن
قالقمز . دنیاده انسانلرك زیاده حزینله
یشایه‌جق اولورلر ایسه نصل یشادقلرینی
کورمك ایچون سوتوارقی کورملیدر .
اوتوز پاره ایله تیاتورویه کیدلك سوتوارقه
مخصوص اولدیغی کبی هرنوع اکلنجه
محللرینك هم غایت الغایه سرسریلکی
هم ده فوق العاده اوجوزلغی اوراده کوریلور
اقشامه قدر فابریقه‌ده چالیشوب قازاندیغی
پاره‌نك تماميله ایچکی ایچه‌رك صباحه قدر
دنیاسندن ووجودندن بی خبر یاتان
صنعتکارلر اوراده کوریلور . لکن دکز
لغمنی ایجاد ایده‌جك قدر فکر اختراع دخی
بو محله‌ده بیومشدر . انسان آجلغندن
اوراده وفات ایدر عالمی محصولات صناعیه‌سیله
اوراسی طویورر .

لکن بوحال ایله برابر محل مذکوری خراب
ویباب ظن ایتاملی . معمور بغچه ینه
معمور بر محلدر . ایچنده‌کی درت یول
اغزلری عادتا بر میدان دیمك اولدیغی کبی
« سید نهام » بغچه‌سی دخی بو محله‌نك
جنوب جهتنده بولنورکه (سید نهام)
ك ایچنده دخی سرچه سرای واردر .
بو بغچه وسرچه سرای کبی لوندره‌نك
مواقع جسیمه‌سی آیری آیری بحثه شایان
شیلر اولدیغندن بوراجقده بر قاچ کلمه ایله
وصفلری ینه محل اولمیوب مواقع لازمه‌سنده
ایضاحاتیله ایراد اولنه‌جقدر .

سوتوارقك غرب جهتنده لامبت محله‌سنی
اولوب سوتوارق ایله لامبته دخی « نونیغتون »
« کنینغتون » « اولوورت » « روتریت »
« ستوق ول » « قامبرول » « یکام »
« هاچام » « ایتفور » « واندوورت »
« قلافام » « بریقستون » وعلی
الخصوص (غرنویج) محله‌لری
متجاوزدر . بو محله‌لرك سوقاقلری
هب طوغری وغایت کنیش اولوب اوزرلرنده
ارالق ارالق « پارق » دینلان عمومی
بغچه‌لر وغایت کوزل حوتلار وقهوه‌لر
بولنور .

تایمس نهرینك اوته جهتنده سیتی
ووست منیستر کبی بیوك محلره مقابل کلان
برچوق محله‌لر دها واردرکه بونلر بر طاقم
پارلر وغایت کوزل بغچه وچایرلر ایله تفریق
ایدلمش اولدقلری حالده صره‌سیله شو
صورتله برلشمشلردر :

تایمس نهرینك منتهای غربندن
باشلاتمق اوزره « لینل » « شلزا »
« علیقو » بونلرك براز شمال طرفنده
« کنسینغتون » « نوتون » « برومیتون »
بعده « هایدپارق » دینلان عظیم بغچه
عمومی کلوب انك اوزرنده دخی « باپس واتر »
« پادینغتون » « پورتلاندنوون »
« کیلیورن » « هامیستا » محله‌لری بولنور
دیکر جهتدن « رجنس پارق » بغچه‌سی
محلات ایچون بر بیوك فاصله اولوب انك دخی

جنوب طرفنده « ماری » محله‌سی
بولنور . اورادن دخی شماله طوغری
کیدنجه « کنتیبج توون » « قامبدن توون »
« پانقراس » « صومرستوان » « پانتونویل »
« لوورهولودی » « ایزلنغتون » « هوقستون »
« هوجرستون » « دالستون » « ثاقلول »
کلورکه بونلر عندالنسبه سیتینک شمال
جهتنه طوغری اوزون بر خطله امتداد
ایدوب کیدر . سیتینک شرق طرفنده
ایسه « ویچاپل » « لیتهوس » « پوپلار »
« بلاقوال » « بتنال غرن » « ستپنه‌ی »
« غلوبتون » « بوو » « سترانفور »
« روملیه‌ی » « وستهام » « هاقنه‌ی »
« هومرتون » « قلاپتون » محله‌لری
دوشر .

بوراده سبقت ایدن اسامینک جمله‌سی
وقتیله باشلی باشلرینه بر بیوک قصبه
هیچ اولمز ایسه پلانغه وکوی اولدقلری
حالده هر بری بیوه بیوه حدودلرینی
بر برینه ایصال ایتمش اولدقلرندن ایشته
لوندره شهری بوقدر قصبات وقرای
قدیمه‌نک اتحادیله تشکل ایتمشدرکه جسامت
سطحیه‌سی کرهٔ ارض اوزرنده هیچ بر مملکته
مخصوص دکلدر .

لوندره‌نک هیئت عمومیه‌سی ادارهٔ
ضابطه نظرنده درت بیوک قطعه‌یه
آیرلمشدر . برنجیسی وستمنسترینک
غرب جهتنده بولنان « هولبورن دیویزیون »
درکه سیتی دخی بوقسمده داخل اولوب
قسم مذکور اهالیسی هبزادکان وصراف
ونجار طاقندندر . ایکنجیسی « فنسبوری »
قسمی اولوب سیتینک شمال طرفنه دوشرکه
بر طرفنده اصناف کروهی بولنور
ایسه ده بر پارچه‌سنده دخی الک فقرا
اهالی ساکندر . اوچنجیسی « قورهای
ملت » قسمیدرکه شهرک شرق جهتی
دیمک اولوب بوراده یالکز کمیجی مقوله‌سی
ایله عمله وسائر ایش آدملری اقامت ایدر .
دردنجی قسمی ایسه « بروقسبون
دیویزیون » اولوب تایمس نهرینک اوته
طرفیدر .

سائر مملکتلر مثللو لوندره شهرینک
دائرهٔ حدودی محدود ومعین دکلدر .
بناء علیه مبدأ ومنتهاسی ارائه اولنه‌مز .
الده موجود اولان پلانلرینه باقیله‌جق
اولسه طولی اون اوچ وعرضی اون انکلیز
میلی اولمق اوزره کوریلور . ١٨٥٤
تاریخنده یعنی قریم محاربه‌سی زماننده
لوندره‌نک اوچیوز التی بیک خانه‌سی وایکی
ملیون یدیپوز اللی بیک قدر نفوسی تعداد
ایدیلور ایدی . شمدی موجود خانه‌لر
اوچیوز یتمش بیکه ونفوسی دخی اوچ
بچق میلیون ایله درت میلیون اراسنه بالغ
اولمشدر .

خانه‌لر عادتا عموماً طوغله‌دن بنا
ایدلمش شیلر اولوب اکرچه صنایع
وتزیینات معماریه‌لری اوروپانک سائر مملکتلری
قدر کوزل دکل ایسه‌ده متانتلری پاره
آچمیه‌رق پایدار لمش اولدقلرینی کوستره‌بیلور .
فقط اسکی محله‌لرده خارجاً مفرح خانه

همان یوق کبی برشی اولوب اغلب خانه‌لرك یول اوزرینه یوزلری و پنجره‌لی غایت آز و سوقاغك ایکی طرفی ایچه‌در بر خندق اولمغله الك آلت قاتك پنجره‌لری بو خندق ایچنه ناظردر . بعض خانه‌لری دخی سوقاقدن بر تیمور پارمقلق تفریق ایدر . هله بعضلرینك هم خندق هم پارمقلق ایله تفریق ایدلمش اولدقلری دخی کوریلور . انجق بکی یاپیلان خانه‌لرده بوحال یوقدر . انلرك پنجره جاملری و سائر اسباب فرح و انبساطلری اولدقجه بولنده‌در .

خانه‌لر خارجاً نه‌قدر مقبی کورنمکده ایسه‌لر داخلاً دخی اوقدر مفرحدرلر . زیرا انکلیزلر پارس خلقی کبی خانه‌یی خلقك تزیین عیونی ایچون خارجاً سوسله‌میوب الك بیاض مرمرلرینی داخلاً کندی کوزلرینك کوره‌جکی یرلره قویارلر . همان هرخانه‌نك ایچنده آز چوق یشیلك واردر . هله زمرد کبی یشیل صارماشیقلری همان هرخانه‌یه تعمیم ایتمش بر زینت عد اولنور .

❊ بعض ابنیهٔ عالیه‌سی ❊

لوندره‌یی الك زیاده تزیین ایدن شی ابنیهٔ عمومیه ایله غایت جسیم سرایلر و حوتل و تیاترولر در . موجود سرایلرك تاریخ عندنده‌کی شهرتلری فن معماری عندنده‌کی شهرتلرندن زیاده اولوب بونلردن الك مهمی دخی بوکنغام سراییدر که قراليچه و یقتوریا لوندره ایچنده بولندقجه بوسرایده اقامت ایدر :

سرای مذکور غره‌ئن پارق ایله سن جمس پارق نام بغچه‌لر اراسنده واقع اولوب بوسرایك کرك توسیعی و کرك تزیینی ایچون خزینه‌لر صرف اولنمشدر . بنانك هیئت عمومیه سنی ارائه ایدن الك باشلوجه بردائره‌سنك سوقاق یوزی یاب والای سرعسکری یی اکدرر ایسه‌ده اندن دها جسیمدر .

سن جمس پارق بغچه‌سنك شمال جهتنه اصابت ایدن سن جمس سرایی ١٦٩٥ سنهٔ میلادیه‌سندنبری قراللرك اقامتنه تخصیص ایدیله‌رك هر بری توسیعنه همت ایلمش اولدقلرندن موجود اولان اوطه‌لری دکل حتی دائره‌لری دخی کرچکدن حسابه صیغاجق قدر دکلدر . هله تزییناتی ایچون صرف اولنان خزائنه نهایت اولمیوب بر انکلیز شاعرینك دیمش اولدیغی وجهله بوسرای ایچون صرف اولنان التون ایچنه طولدیریله‌جق اولسه آلمیه‌جغی قبوله قرین بر تخمیندر . ینه سن جمس پارق بغچه‌سنك شمال جهتنده ویتهال نام جسیم سرای واردر که برنجی شارل نام انکلتره قرالنه کانجه‌یه قدر قراللرك اقامتکاهی اولوب قرال مومی الیه سرای مذکوردروننده اعدام ایدلمشدر . شمدی بوسرای ایچنده انکلتره اردولرینك باش قوماندانی بولنان ذاتك دائره‌سی اولوب برطرفده دخی خارجیه نظارتی مأمورلری اقامت ایلر . کنسینغتون سرایی دخی ابنیهٔ جسیمه‌دن اولوب قراليچه و یقتوریا بونك ایچنده تولد ایلمشدر .

تايمس نهری اوزرنده ووست منيستر كوپريسی يانده ووست منيستر بيوك صالونی ديلان بنا ايله پارلامنتو سرايی كور يلور كه جسامتلری حد تعريفدن بيروندر . حتی پارلامنتو دائرۀ جديده‌سی ديلان دائره سليميه قشلاسنك بر ضلعنی آكديرركه درت قات، بنا اولوب درونده سكز اون بيك كشی بولنديغی زمانلر اولدفعه غلبه‌لك ظن اولنه‌جق جسامتده‌در . مذكور بنانك غايت مزين بر قاچ قله‌سی واردر . بنانك صاغ جهتنده بولنان قله‌لك جسيمی اولوب فقط صول طرفنده بولناتی عربستانده كوريلان مربع ومزين مناره‌لری اكديرر ايسه ده اويله مناره قبيلندن برشی اولميوب طوپخانه‌ده تعليم خانه ايچنده‌كی قله كبی هر جهتنه آچيلان پنجره‌لری بونی عادتا بر اقامتگاه اولمق اوزره تصور ايدر . انجق لوندره‌ده اويله حوتللر واردر كه كرك زينتجه وكرك جسامتجه سرايلره دخی تفوقلری كوريلور . هله (قولوب) يعنی جمعيت الفتلر حوتللره دخی تفوق ايدرك برقولوب حكمدارلری بيله اعزاز ايده بيله جك زينت وجسامتی حائزدر . (اونيون قولوب) يعنی جمعيت اتحاد (اونيتد سرويس قولوب) يعنی اتحاد خدمات جمعيتی (تراوللرس قولوب) يعنی عمله وايشجی جمعيتی (رفورم قولوب) يعنی تنظيمات جمعيتی (ناوال آند ميلتيارى قولوب) يعنی بحريۀ عسكريه جمعيتی الك منتظم قولو بلردن اولوب هپسی پل پل جاده‌سنده بولنورلر . سائر محللرده دخی يوزلرجه قولو بلر بولنوركه بريسنك زينت وجسامتی ديكرندن اشاغی قالماق درجه‌سنده‌درلر .

ضربخانه وكمرك وپوسته خانه‌سيتی طرفنده بولنان ابنيه جسيمه‌دندر . سيتينك شرق جهتنده (لوندره قله‌سی) كور يلوركه الحق ابنيۀ عاليه اولمقدن بشقه تاريخجه دخی اهميت فوق العاده‌يی حائز بر بنادر . ازمنۀ سالفه‌ده قراللر بوراده اوتورورلر ايدی . ايچنده سبقت ايتمش اولان وقوعات فجيعه لااقل ايكی يوز رومان ايچون سرمايه اوله بيلور .

سيتينك حكومت دائره‌سی بولنان (كيلد حال) دخی پك مشهور ابنيه‌دندر .

لوندره‌ده باشلوجه اوچ حبسخانه واردركه تايمس كنارنده‌كی « ولدبايله‌ی » نامنده اولانك بناسی سليميه قشلاسنه شبه قريب جسامتده‌در . بو حبس خانه‌يه الك بيوك تهمتلی الك اوزون مدتلی حبسلری قوبارلر . بنا اويله بر صورتده ياپلمشدركه دالك فلان محال اندر محال اولديغی كبی طبقه طبقه منقسم اولمغله هر طبقه اراسنده نوبتجيلر كزر . اكثر يرلرنه تيمور قاپلانمشدر . « ری شانديارى » ديلان حبسخانه ايكنجی درجه‌ده بولنوب انجق جمله‌سندن منتظمی (كينغس بنس) ديلان بورجلی حبسخانه‌سيدر .

﴿ خيرات ومبرات ﴾

غربا وفقرا ومساكين ايچون لوندره‌ده

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در .

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزو نومروسی *
۱۰

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاچوپولو چارشوسنده ۱۳ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

﴿ احوال عالم ﴾

مابعد عن نومرو ١٣

موجود اولان خيرات ومبرات اوروپانك هيچ بر پاى تختنده بوقدر دنياسه بجادر . خسته خانه معاونت عموميه عمارت مسافرخانه فقرا مكتبى كبى مؤسساتك يالكز مأمورين وخدمه سى اللى بيك كشى يه بالغ اولمقده در . ارتق بو اللى بيك كشى قاچ بيك بيچاره نك ياردملرينه يتيشه بيله جكلرى حساب ايدلسون . بوقبيل خير انخانه لرك مقدارى التى يوكه بالغ اوليوركه هپسى بر يره كلسه اسكداردن بيوك برمملكت تشكيل ايده جكلرى دركاردر . ايكيوز اللى يى تجاوز ايدن غربا خسته خانه لرى ايچنده غرنويچ خسته خانه سيله شلزيا خسته نه سى بر بيوك سرايدر . « دره آت نوخت » يعنى (قورقه) نامنده بولنان عظيم سفينه دخى تايمسك اورته يرنده برمتحرك خسته خانه اولوب هرملتك كميجيلرى خسته كانه آچيقدر . بوخسته خانه قادينلرى دخى قبول ايدر .

لونده ايچنده هركليسانك برده عمارتى اولوب جوارده بولنان فقراى بسيله جك قدر ايرادلرى بولنور . ايشسز قالانلرى ايشاتمك وفقرا چوجقلرينه صنعت اوكرتمك ايچون تأسيس ايدلمش اولان دارالصناعه لر اوچيوز بيك آدم استيعاب ايده بيلورلر اصلاح احوال ايتامه مخصوص اولان دارالصناعه لرده يك ايچمك ويتاق دخى باد هوا اولوب حتى اخلاقى دوزكون اوله رق چيقان طلبه يه سرمايه دخى ويررلر . غريبى شونده كه اشبو مؤسسات خيريه يه يالكز ارباب اقتدار طرفندن خيرات ومبرات ذاتيه اوله رق ياپلمش دكلدرلر . فقراى اهالى وعمله كندى مابينلرنده اقچه طوپلايوب بونلردن بربيوك قسمنى انشا ايتمشلردر .

عمله كروهنك كندى مابينلرنده اعانه وامنيت صندقلرى اولوب بونلرك ترفيه احواله پك بيوك خدمتلرى اولديغى حالده بشبيك قدر دخى رهن ايله اقچه اقراض ايدر اقراض صندقلرينك بولنمسى لونده كبى برشهرده اداره سنى بولنه قويه مامش نه قدر بيچاره كان بولنديغنى دخى حسابه مدار اوله بيلور . اشبو اقراض صندقلرينك بولندقلرى خانه لرك قپوسى اوزرينه بيوجك قطعه ده بر پاره آصلمش واندن دخى جويز قدر ويالديزلى اوچ بوارلاق صارقش اولمغله بونكله اوراده صندق بولنديغى تشهير ايدلمكده بولنمشدر .

﴿ كليسالر ﴾

لونده ايچنده يديوزدن متجاوز كليسا واردركه اك بيوكلرى واك زنكينلرى سيتى ايچنده بولنورلر . بوكليسالر اسكى ويكى دراولدراو مذهبلره سالك اولان خلقك كليسالرى اولوب هله بعض پك يكى مذهبلر واردركه اربابنك هنوز كليساسى بولنمديغندن ويا جمله جماعتى استيعاب ايده مديكندن مبنى سوقاق اورته لرنده وبغچه لرده دخى عبادت ايدرلر .

موجود كليسالرك اك بيوكى سن پول

کلیسا سیدر که ١٧٠ متره طولی ٦٦ متره و عرضی
١٣ امتر وار تفاعی واردر . (بو جسامت
ایاصوفیه ایله موازنه ایدلمکه محتاجدر)
کلیسالرک ایچنده الک زنکینلری آنغلیکن
کلیسالری اولوب بونلرک نشر آیین ایچون
ایتدکاری همته نهایت یوقدر . انجیلی
شمدی یه قدر یوز اللی سکز لسانه ترجمه
ایتدیرمش اولدقلری همتلری ایچون بر میزان
اوله بیلور .

﴿ علمی وادبی وصناعی جمعیتلر موزه‌لر ﴾

﴿ مکتبلر مطبعه‌لر وتیاترولر ﴾

فنون وادبیات وصنایعک ترقیسی ایچون
لونده‌ده تشکیل ایدلمش بولنان جمعیتلرک
عددی بیکی تجاوز ایدر . بونلرک جمله‌سی
لوندره دارالمعارف نظارتی آلتنده بولنور .

اشبو جمعیتلرک تفصیل احوالنه
کیرشمک صوکی کلیه‌جک بر ایشه باشلامق
دیمک اولوب بوراده شوقدر بی سویلیه‌لم که
مثلا تاریخ طبیعیدن علم حیواناتک کدیلر
اخلاق وعاداتنی تحقیق ایچون آسیایه
مخصوص مأمورلر چیقارارق اوبولده
بیکلرجه آلتون صرف ایتمش جمعیتلر دخی
واردر .

دیرلر که فنونک ترقیاتنه جمله‌دن زیاده
المانیا ارباب فکر ودانشی خدمت ایتمشلردر .
لکن بونلرک خدمتلری ایچون ایجاب ایدن
تدقیقات وتحریاتی انکلیز جمعیتلرینک تهیه ایتمش
اولملرینه اینانملیدر .

انکلیز جمعیتلرینک درجه قوت وهمتلرینی موازنه‌یه
مدار اولمق ایچون شونی ده ایراد ایده‌لم که دنیا
یوزنده انکلیز ایاغی باصمامش بر مملکت بولنه‌مز .
فقط فرانسز آیاغی باصمامش یوزده اوچ
والمان آیاغی باصمامش یوزده یکرمی بر واردر .
هله ملل سائره ایاغی باصمامش یوزده اللی
مملکت اولدیغی شبهه سزدر . (عجبا
عثمانلی ایاغی باصمامش مملکتلر یوزده طقسان
طقوزدن اشاغی قالورمی ! ؟ ....)

بیوک مکتبلر ایچنده « غارتر هوس »
« وست منیسترس سقول » « مرشانت
تیلورس » « سنت پولس سقول » نام
مکتبلر الک ایلرویه کلنلری اولوب بونلر
مکتب سلطانی کبی جسیم شیلردر .
خط و حسابه صیغمز صبیان و رشدیه
مکتبلرندن چیقان شاکردان بو مکتبلره
الینور . بونلردن ماعدا همان هر فنه
مخصوص آیروجه مکتبلر بولنور که انلرک
دخی اغلبی برجمعیت علمیه طرفندن اداره
اولنور . هله بو نجه خسته خانه‌لرده ورود
ایدن وانواع خستکان اوزرلرنده اجرا
ایدیلان تجربه‌لر سایه‌سنده اسپنچاری
وجراحلق وطب مکتبلری بر درجه ترقی یه
وارمشدر که بشقه یرلرده امثالی کوریله‌مز .

غرنویج مکتب بحریه وعسکریه‌سی
وشلزا وساندور بحری وعسکری مکتبلری
عالمه نمونه اولمق اوزره عرض ایدیله‌جک
جسامت وانتظامده درلر . « لوندون
انستیتوشن » دنیلان دارالمعارفی دخی
اهمیتله بنام اولان مکتبلردن بولندیغی کبی
« غورنمنت سقول اوف اورنمنل آر » دخی
اعلا بر رسم واویمه مکتبی صاییلور .
بوندن ماعدا برده رسم آقادمیاسی دها واردر .

اوندره علم نباتات جمعیتنك « رجنس پارق » ایله « سوره‌سی غاردنس » باغچه‌لرنده بولنان علم نباتات باغچه‌لری قدر مکمل باغچه اوروپانك هیچ بر یرنده یوقدر . بو باغچه‌نك اوغورنده خزینه‌لر صرف ایدلمشدر . درونده بیتشان نباتاتك آیری آیری ترجمهٔ حاللری ضبط ایدیلورمش . ینه رجنس پارق باغچه‌سنده باغچوانلق فنی جمعیتی ایچون اون سکز دونم قدر بر باغچه آیرلمشدر که ممالك حاره و بارده‌نك هر نوع نباتاتنی اوراده بیتشدیروب عالمه نمونه‌سنی کوسترمك ایچون الدن کلان همتی دریغ ایتمامشلردر . هندك بهاراتی کبی جهنم آسا بر صیجاغه محتاج اولان نباتاتی او باغچه‌ده قاره قیش ایچنده یشیل اوله‌رق کورمك موفقیتی انکلیزلردن بشقه کیمه مخصوصدر ؟

غرنویجده‌کی رصدخانه‌یی دخی اداره‌سی التنده المش اولان فن هیئت دارالمعارفنك همتلری حد وتعریفه صحیحاً صیغمز اولنکانك هر طرفنه تمدید ایدلمش بولنان تلغرافلری جمله کلوب رصدخانه‌نك جالار ساعت کبیرنده جمع اولمش بولندقلرندن بو ساعته انکلتره اولکاسی تماميله باقیور دیمکدر .

(مابعدی صکره)

﴿ حکمیاتدن ﴾

- « وطن » لفظنك انواع احکامی -

- وهر حکمتك موازنهٔ حکمیه‌سی -

مابعد عن نومرو ١٣

﴿ وطن مشترك ﴾

تاریخ اوقومش اولنلر ایچون کیفیت پك بدیهی اولدیغی وجهله دنیاده وطن مشترك دینلان شیئك نصل اوله بیله جکی حقنده بنی بشره بر نمونه کوسترن ﴿ ملت معظمهٔ اسلامیه ﴾ در . اسلامیتك انتشارینه کلنجه‌یه قدر هانکی ملت صاحب قران وجهانکیر اولمق درجه‌سنده ترقی ایتمش ایسه اطراف و جوارنده بولنان ملتلری محو ایتمشدر که باقتریا ومیدیا و بابل و آثور وکلدان کبی شمدی تاریخده اسملرینی کورمکده اولدیغمز ملتلری اسکی ایرانلولر محو ایلمش وانلر ایسه ماکدونیا اوطاسکه و یونانلر انده محو اولمش یونانلولری رومالولر ازمش وانلری دخی سائرلری یوق ایتمش . ایشته ملتلرك بویله بربرینی ازوب محو ایتملری هپ وطن مشترك دیمك نه دیمك اولدیغنی بیلدکلرندن نشأت ایلمشدر .

اساس عدم الاندراسی بنیان حکمت نشان مدنیت اوزرینه قورولمش اولان دیانت جلیلهٔ اسلامیه عقاید ایله سیاستی بشقه بشقه بر شی اولمق اوزره آیرمش وسیاست اوکنده الحسیب والنسیب وممدوح ومعتبر بر مسلمان ایله عادی بر یهودیی مساوی طوتمقده اولان شریعت غرای محمدی

کندیسنه تابع اولان اقوامك سیاست وحقوق
نظرنده بلا استثنا مساوی اولدیغنی اعلان
ایدنجه بو حاله جهان شاشوب قالمشدر .

بو حکمی مدنیتله نصل بولورسکز ؟
باقکز نه جهتدن مطابقت واردر :

اولا بر وطن ایچنده طوغمش بیومش
و یشامقده بولنمش اولان هر نوع انسان
اوغلی کندیسنه وطن اتخاذ ایدرك اورایه محبت
خصوصنده بورایه قدر تصویر و تحریر
ایلدیکمز احوال ایله او آدم هم حالدر .
شمدی او وطن ایچنده حکم ایده جك اولان
قانونی خارجدن کتوروب اورایه صوقالم .
مثلا شریعت اسلامیه یه شمدیکی دائره‌سی
قدر بر یری فتح ایتدیرهلم . بو کنیش بر
ایچنده یوز اللی یه قدر بالغ اولان صنوف
ملیت وار ایدی که هر بری کندیلرنجه محل
مذکورك بر طرفنی وطن اتخاذ ایتمشلر
ایدی . آیا یکی کلان قانون بونلرك عمومنی
وطن قبیله‌رینی وطن طانیمقدن ووطنلرندن
ایستدکلری کبی استفاده ایتمکدن منع
ایده جك اولسه ایدی نه مانع وار ایدی ؟

ظاهرده هیچ بر مانع یوق ایدی .
لکن حقیقتده بر بیوك مانع وار ایدی .
شو که بر ملت بر مملکتی فتح ایتدیکی زمان
اورانك خلقنه اولکی راحتلرندن اولکی
حریتلرندن اولکی سعادتلرندن بیوك بر
راحت بر حریت بر سعادت ویرمیه جك
اولدقدن ومجرد اوراسنی یغما و خراب ایتمك
ایچون فتح ایلدکدن صکره او خلقه مدنی
دیمك شویله طورسون عادتا بر حیدود جمعیتی
دیمك ویرمك ایجاب ایدر . اسلامیت
ایسه عالمه رحمت اولمق دعواسیله میدانه
چیقدی . ایمدی اهل اسلام عالمه بر بلا
اوله جق حرکاتده بولنور ایسه فعل
وحرکتلری دعوالریله متناسب دوشمیه جکنی
کورمزلرمی ایدی ؟

(بعض فرنك تاریخلری اوقویان
ارباب مطالعه اسلامك عالم اوزرینه
نصل بر مصیبت ناکهانی اوله‌رق ظهور
ایلدیکنه دائر کوردکلری فقره‌لره اینانورلر
ایسه کندی دیانت جلیله‌لری حقنده عزو
ایدیلان بر بیوك افترایه کورکورینه قاپلمش
اولورلر . آغربا شلی حزملی احتیاطلی
اولان ارباب مطالعه اسلام ایلك ظهور
ایتدیکی زمان ممالك اسلامیه اوزرنده قاچ
ملیت موجود اولدیغنه بر نظر ایدر و بوکون
ملل مرقومه‌نك کافه‌سی حالا موجود
اولدیغنه باقارده ایدیلان افترانك فرقنه
وارر . نصرانیت موسویت کبی بیوك
دیانتلر شویله طورسون ممالك اسلامیه ده
هانکی قومیت واردر که امتیازات دینیه
وقومیه‌سنه خلل کتورلمش اولسون ؟
فضله اوله‌رق برده حریت اسلامیه ایله
کندیلری ممتاز ایدلمامشمیدر ؟

ایمدی عالمه رحمت اولمق اوزره ملت
معظمه‌ٔ اسلامیه‌نك نشر ایلدیکی شریعت
غرای محمدیه (وطن) دینیلان شی
عادتا بر والده اولوب بر والده ارکك اولسون
قز اولسون و بونلر دخی احوال وصفات
متخالفه ومتنوعه ده بولنسون سکز چوجغه
انالق ایده جکی کبی یکدیکرینه متخالف
کوریلان اون اون بش ملیتی دخی بر وطنك

بشقه بشقه بسيله يوب جمله سنه بردن
اتالق ايده جكنى واو ملتلرك جمله سى اووطنى
كنندى والدەلرى ووطنلرى طانيه
بيله جكلرينى اعلان ايتمشدر .

شو حكم نفس الامره وطبيعت مصلحته
نه قدر موافقدر . ملاحظه بيوريلور يا ؟

اوروپانك بو قدر مدنيتكارانه بر حكمى
پك گچ قبول ايتمسنه تعجب ايتمكز . بوندن
اولكى عصره گلنجه يه قدر اوروپاده دينى
آيرى بر خلقك هم شهرى اولەرق قبول
ايدلمسى شويله طورسون بنه خرستيان
اولديغى حالده فقط بشقه بر مذهبه سالك
اولان خلق بيله ملعون نظريله كوريلور
ايدى . ايشته بو سببه مبنيدر كه فرانسه نك
جنوب طرفيله تكميل اسپانيا ايچنده اوتوز
ميليونه قريب اسلام وار ايكن اورالرى تكرار
اوروپالى لرك اله كيردكدن صكره اوتوز سنه
مرور ايتمدن اسلامك نام ونشانى بيله
براقلمدى .

اوت ! وطننك (وطن مشترك)
دخى اوله بيله جكى اوروپاجه پك گچ قبول
اولندى اما پك قوتلى قبول اولندى .
اول قدر قوتلى كه بو كون اوروپانك بعض
يرلرنده بر ملتك امتيازات مليه سنه نائل اولمق
ايچون او ملتك نه لسانينى نه ديانتنى هيچ
بر شيئنى قبول ايتمكه حاجت قالمدى .
افتخار ايدەلم كه بو كون بز دخى بو جهتجه
اوروپانك اكثر بست ملتلرندنز . منافع
مليه مز يولنده چكيلان قليج ايستر بر حسن
اغانك الندە بولنسون ايستر بر لهلى بوتايسكى
وياخود المانيلى هوفانك الندە اولسون
باشلرى اوجنده عثمانلى بيراغى تموج ايتمك حيثيله
حكمده بر طوتيلور . قوانين عثمانيه نك
اوزرنده منقوش اولان طغراى غراى
حضرت پادشاهى صانكه هيئت عثمانيه يى
تشكيل ايدن ملتلرك ابادى اجزاسى اونشان
عظيم الشانك بر خطى ايمش ده بونلر دخى
بر بر يله كرفت اولەرق بك وجود حالنه
كيرمش ديمك اولديغنى كوسترجه سنه
توجيه ايتمك حيثيله بر محمد افندى النده بولنديغى
زمان دخى حاكم اولور بر اوحانس وياخود
ديمترى النده بولنديغى زمانده . انصاف
ايدەلم كه سربستى ومساواتك بو درجۀ
عاليه سندن اليوم اوروپاده بيله بر طاقم خلق
محرومدر .

ايشته وطن مشترك دينلان شى بر بيراق
التنده بولنوب بر قانونك احكامنه تابع اولان
متفرق ومتنوع وكركسه متخالف خلقك
پدرلرندن موروث قالقدن ياخود ايچنده
طوغوب بيومش اولملرندن قطع نظر فقط
الحالة هذه يشامقده بولندقلرى يردر كه بو محل
كنديلرينك بشقه بشقه برر (وطن
متخذلرى) يعنى كنديلرينى حريت راحت
سعادت ثروت وسامان كبى نعم كوناكون
ايله دلسير ايدر ولى النعمتلرى اولديغندن
عقلى باشنده وناموسى يرنده اولان بر آدم
ولى النعمتنه نه قدر محبت ايدر ايسه او محل
مبارك دخى بنه عينيله او محبتى ايدر ونعمتيله
متنعم اولديغى ذاتى — واو كه نعمتنى
محافظه وادامه غرض مقبوليله اولسون —
نه قدر محافظه ايدر ايسه وطنى اوقدر
محافظه ايدر .

هله بر وطن بزم عثمانلی ممالکی کبی جمله سنه پدردن میراث قالمش وهپسی اوراده طوغمش بیومش وجمله سی اوراسنی یوا اتخاذ ایدیمش بر طاقم مللر النده اولور ایسه ارتق (وطن) نامندن بکانیلان احکامك جمله سی بر یره کلمش اوله‌جغندن اکا جانًا ومتفقًا ایدیله‌جك محبتك ومحافظه امرنده ال برلکیله ایدیله‌جك فداکارلغك درجه سی کرچکدن ملاحظه یه شایاندر .

﴿ وطن سیاسی ﴾

فن اداره دول ایله حقوق ملل میدانه برده وطن سیاسی قو یمقده‌درلر . وطن سیاستی بر یردرکه برملت اوزانی یاوقتیله فتح ایتمش اولور ویاخود فتح صورتیله اولمیوب بلکه کشف صورتیله محل مذکوری اله کتورمرك اورایه مهاجر سوق ایدر ویاخود ایتمز . از جمله فرانسه ملتی ایچون قوشنشین اسپانیا ایچون قوباوانکلترا ایچون امید بروفی بر وطن سیاسیدر .

برملتك وطن سیاسی یه حس جهتجه ارتباطی پك کوچك برشی اولوب اصل نظر دقته الندجق ارتباط منافع جهتیدر . منافعنی کوزتکده بولنان مللر ملتك الك کوچك برمنفعتی بولندیغی الك بیوك شی وهمتی کوزه الدیرمغدن کیرو قالمدقلری جهتله بر وطن سیاسی‌یی محافظه امرنده کوستریله‌جك فداکارلق اورادن ایدیلکده بولنان استفاده وتمتع نسبتنده قالور .

بناء علیه بوکیفیتك بوراده دهازیاده بحثه شایان بری کوریله‌مز .

﴿ خاتمه ﴾

مدققین فلاسفه نظرنده (وطن) لفظنك نتیجه احکامی کره ارضك هیئت عمومیه سیله برابر نوع بشر ایچون بروطن عمومی اوله بیله جکندن عبارتدرکه اوحالده عموم ابنای بشرك یالکز برملت اوله‌رق تك برسیاسته تابع اولمسی لازم کله‌جکنی استنتاج ایدرلر وبوسیاسته دخی حقوق ملل یاخود سیاست مدنیه نامنی ویررلر . مسئله‌نك بوجهتی (فکر تحزیب وفکر تعمیر) سحر اوجه سیله طغارجغك طقوزنجی نسخه سنده مندرج بربند مخصوصك نتیجه سنده محاکمه ایدلمش اولدیغندن مراق بیورلدیغی حالده اوبنده مراجعت لازم کلور .

﴿ متنوعه ﴾

﴿ خواص مقناطیسی ﴾

یاخود

ـ آخر زمان سحر بازلغی ـ

مابعد عن نومرو ١٢

﴿ مقناطیسك مسمر النده کوریلان ﴾

﴿ تأثیرات عجیبه سی ﴾

مسمر برجمعیت ایچنده بولنوب ده

حضارى مقناطيسلادبغى زمان قوهٔ
مقناطيسيه نك تأثيرايله هركس آز چوق
متأثر اولوب واقعاً پك آز متأثر اولنلر
خارجاً بركونه اثر كوسترمزلر ايسهده
لابقيله متأثر اولنلردن بعضلرى قهقههلر
بعضلرى آه جانكاهلر يله يوركلر پارهليهجك
صورتده هونكور هونكور آغلارلر كيمسى
آغزينى برقارش آچهرق اسنر باخصوص
قادينلرده مقناطيس تأثيراتى جملهدن زياده
كوريلور ايدى ٠

عمليات مقناطيسيهده فاعل ايله مفعول
اراسنده قلباً بيوك بر ارتباط حاصل
اولسيله بو ارتباط دخى قاريلرده دها
قوتلى كوراديكندن مسمر بر صالون ايچنده
هانكى قارى اولور ايسه اولسون كوكلنى
كنديسنه دعوت ايلديكى آنده قارى كويا
كنديسنه عاشق ايمشده قرق ييلدن برى
مسمرك اشتياقنى چكمكده بولنورمش كبى
اكا توجه ايدر ٠ بركره مسمر يانده
بولنانلردن بريسنه « شوقارينك كوكلنى
جلب ايدهجكم » ديه خبر ويردكدن
صكره جلب ايدوب او آنده قارى كمال اشتياق
ايله مسمرك يوزينه باقمغه باشلامش وحتى
براز صكره صبر ايدهميهرك يانندهدخى كلمش
مسمر اصلا رنك ويرميهرك يريني كشديروب
بشقه يره كيتدكده قارى اورايهدخى
كلمش نهايت بوصورتله سكز اون ير
دكشديرديكى حالده قارى ارقهسندن
آيرليوب دائما كنديسيله برابر تبديل
مكانله مطلقا مسمرك يوزينى كورمكه
چالشمش ٠

پاريس كبى بر مملكتده بومعرفتابى
معرفت دكلمدر ؟ ٠ ٠ ٠ ٠ ٠ ٠

عفت واستقامت حاللرى عموم عندنده
مسلم اولان برقاچ قادين ديمشدركه « مسمرك
مقناطيسلادبغى برقادينك عالمده هرشيئ
اونودوب يالكز مسمرى دوشونمامسى محال
اندر محالدر »

بوقاروده تعريف ايلديكمز باكت نام حوض
مقناطيس اطرافنده بولنان قادين واركك
خلق اوزرينه مقناطيس حيوانى صالبويرلديكى
زمان كوريلان تأثيراتى عمومى ومشترك
بر تأثيردر ٠ بونلرك ايچنده اغلايانلر
كولنلر اسنهيانلر او يويانلردن ماعدا تر
تر تتريانلر وآتشلر ايچنده قالوب ترليانلر
وحتى بايلانلر دخى اولور ٠ ارتباط قلب
مسئلهسى دخى ينه مشتركدر ٠ مقناطيس
عملياتى ختام بولدقدن صكره حضار بر برى
حقنده اوقدر توجه كوسترركه كويا
جملهسى يكديكرينه عاشق عاشقنه ظن
اولنور ٠

مقناطيسك شو ارتباط قلب مسئلهسى
پاريس خلقنك نظر دقتلرينى جلب اتمكله
مسمرك لخش حالى دخى روايت ايدلمش
اولسهده مسمر كندى عفت حالنى عمومه
طانيتديرمش اولديغى كبى شايد برقادينك
كوكلنى اله المق ايچون مزبوره نك باكته
كلمسنى فرصت اتخاذيله كلوب برابرجه
مقناطيسلانهرق نائل امل اولمش ادعلر وار
ايسه اندن دخى كنديسى مسئول

اولەمیەجغنی اعلان ایلمشیدی .

[زیرا پاریسدە ارتق مقناطیسلامق برمودە حکمنە کیرمش اولدیغی جهتلە هرکس تیاترویە کیتمك قبیلندن اولەرق بأکنە کیدر مقناطیسلانور و بونی حفظ صحتە مدار عد ایدر ایدی .]

⁂

﴿ مقناطیس حیوانی‌یی انکار ایدنلره ﴾

(بو قوتك ماهیتی حقندە مسمرك ویردیکی)

(ایضاحات)

مسمرك صیت وشهرتی آفاقی طوتمسی اوزرینە طبیب مومی الیە کشف ایتدیکی شیئ پاریس اقادمیاسیلە جمعیت اطباسنە تصدیق ایتدیرمك و بوصورتلە اندە برامتیاز المق سوداسندە دخی دوشمشیدی . بونك ایچون ایتدیکی مراجعتلردە قوۀ مقناطیسیە واسطەسیلە ایتدیکی تداوینك صورت وکیفیتی تجربە ایتمك ایستنلدی .

واقعا مسمر کرك پاریس اهالیسندن وکرك ولایتلردن کلنلردن نیجە امراض اصحابنی ابی ایتمش والندە بولنان قوتك هر دردە شفای محض اولدیغی عمومە کوسترمش ایدیسەدە اقادمیا ایلە جمعیت طبیە طرفندن کوندریلان اعضا حضورندە وحتی انلردن بریسی حقندە ایتدیکی تجربەیە موفق اولەمدیغندن ایتدیکی دعوادن مسمرك شارلتانلغنە حمل اولنمشدر .

لکن ایش بویلە برتجربە وبرد ایلە قالمدی . مسمر دعواسندە عناد ایتدکجە اقادمیادن زیادە جمعیت طبیە دخی انکاردە اصرار ایلدی . بناء علیە دفعاتلە تجربەلر اجرا ایدیلوب حتی مسمر جمعیت طبیەنك انتخاب ایلدیکی برمقدار معین خستەلرك یاریسی سائر خستەخانەلردە و یاریسی دخی کندی خستەخانەسندە باقلەرق کوریلەجك نتیجە اوزرینە عمل اولنمسنی دخی دعوا ایتمش ایسەدە اکر دنیادە طبیبلك پارمق اوجیلە حس ایدلمکدن عبارت اولەجق درجەیە ایمز ایسە جمعیت اطبانك بونجە سنەلك اهمیتی هیچە اینەجکی جهتلە جمعیت مذکورە مسمرك ایستەدیکی تجربەیی قبول ایتمك شویلە طورسون حتی مقناطیس حیوانینك وجودینی دخی انکارلە اول امرده مسمردن بوقوتەدائر ایضاحات طلب ایلدی .

مسمر کندیسنە وصنعتنە اعتقادی اولمق حسبیلە هرتجربەیە کوکس ویرەبیلەجکی کبی صنعتنك روحی مثابەسندە بولنان قوۀ مقناطیسیە کیفیتنە دخی ارتق یقین حاصل ایلمش اولدیغندن جمعیت طبیەنك طلبی موجبنجە یکرمی طقوز بند اوزرینە بر بیاننامە تنظیم وتقدیم ایلدی .

بو بیاننامەدە دیرکە :

چایك اوزرندە کندیسنی کوسترن قوۀ مقناطیسیە ایلە شمال وجنوب قطب ییلدیزلری بینك اراسندە بولنسان مناسبتی پوصلە دنیلان آلت اثبات ایدەبیلور حالبوکە شو مناسبت مقناطیسیە یالکز قطب ییلدیزلریلە کرۀ ارض اراسندە موجود دکلدر . فن هیئتك حکمت طبیعیەیە تطبیقندن دخی معلوم اولەجغی وجهلە عموم ییلدیزلر اراسندە برقوۀ مقناطیسیە

جریان وجولان ایتمکده‌در . ایمدی کرهٔ ارض عموم کائنات اراسنده جریان ایدن قوهٔ مقناطیسیه‌دن متأثر اولدقدن صکره کرهٔ مذکوره اوزرنده بولنان موالید ثلاثه‌نك وعلی الخصوص حیواناتك دخی متأثر اولدقلرینی کشف ایلدیکمدن مقناطیسك بوصورتله جلوه‌نمان قسمنه « مقناطیس حیوانی » نامنی ویردم . دنیاده هیچ بر بوقدرکه اوراده مقناطیس جلوه‌کر اولمسون . حیواناتك حیاتنده، صحتنده اراده‌سنده حرکتنده وسائره‌سنده دخی بوقوتك پك بیوك دخلی واردر . اکر انسانه برمرض عارض اولور ایسه بیلیدرکه مقناطیس حیوانینك کندی اوزرینه اولان حسن تأثیرینه خلل کلمش . اوحالده مذکور آدمی محیط اولان مقناطیس حیوانینی تجدید ایتملی . تجدید ایلدیکی آنده شفایاب اوله‌جغی شبهه‌سزدر . واقعا الله آوجه صیغمز ظن اولنان مقناطیس حیوانینك تجدید ایدیله بیله جکنه اینانلماق ایستنیور ایسه ده مقناطیس حیوانی عادتا الکتریق کبی بر یرده جمع ایدیله‌بیلور . اله آلنه‌بیلور . حتی برمحلدن دیکر محله نقلی دخی ممکندر . صدا ایله بوقوتك انتشارینه برقاتده‌ها وسعت وسرعت کلور .

واقعا مسمر مقناطیس حیوانی قوتنی النده طوپلایوب تمام آوجی طولدقدن صکره قرلاتوب سکز اون آدیم مسافه‌ده‌کی آدم اوزرینه آثار وقوت مذکوره‌نك مرقوم آدمه اصابت ایدرك اوردیغی یورکنده حس ایلدیکی تأثیراتندن اکلاشیلور ایدی که بو دخی مقناطیس حیوانینك برمحلده طوپلانه‌بیله جکندن قطع نظر محل آخره نقل دخی ایدیله‌بیله جکنی اثبات ایدر . بوندن بشقه مسمر مثلا برالمانی برپارچه اکمکی برالدیوانی برچورابی برکوملکی وسائره‌یی مقناطیسلایوب بونلری بش اون کونلك یرلره کوندرر واوراده چوراب مثلا صرییسی اولان برآیاغه کیلدیکی زمان بنه شفاویرر ایدی . حتی مسمر مون مارتر محله‌سی جوارنده اقامت ایلدیکی قوناغی یاننده‌کی براغاجی مقناطیسلامش اولدیغندن فقرای اهالی فوج فوج مذکور اغاجه کلوب مس ایدرلر وبوصورتله شفا بولورلر ایدی که بوکیدیشله مسمرك سایهٔ لطفنده پارس خلقنك شجرپرست اولملرینه همان هیچ برشی قالمامشیدی .

**

﴿ مسمرك عاقبت حالی ﴾

مسمر کشف ایتدیکی صنعتی نه قادمیایه ونه‌ده جمعیت طبیه‌یه قبول ایتدیره‌مامسی اوزرینه سرای قرالینك بعض اطباسی معرفتیله او زمان فرانسه قرالی بولنان اون التنجی لوئی‌یه وعلی الخصوص زوجه‌سی ماری آنطوانته چاتمش وبونلر طرفندن صولك برتجربه اجراسیله اکر مسمر موفقیتنی کوستریر ایسه کندیسنه مقناطیس مکتبی اتخاذ ایدلمك اوزره مالکانه اوله‌رق بربیوك یر وبرلسی وبشقه‌جه سنوی مستوفی معاش دخی اعطاسی حقنده سرایله

برمقاوله ایلمشیدی . آنجق ارادن بش اون کون بچر بچمز سرای اشبو مقاوله‌یی بوزمش وتجربهٔ اخیره‌دن قطع نظر مسمره برعطیهٔ مخصوصه اوله‌رق سنوی یکرمی بیك فرانق معاش واون بیك فرانق دخی خانه کراسی و برلسی تکلیف ایدلمش ایسه‌ده بواحسان مسمرك کبرینه طوقنه‌رق قبول اتمامشیدی .

اندن صکره مسمر پارسدن چیقه‌رق اوروپا ایچنده برخیلی سیاحتله المانیایه چکلمش ایسه‌ده آواخر عمرینه دائر معلومات لایقه و قطعیه آلنه‌میه‌رق نام ونشانی اونودیلوب کیتمشدر .

مقناطیس حیوانیدن بورایه قدر و یره‌بیلدیکمز معلومات بوندن یوز سنه مقدمنه قدر کلنجه‌یه قدر بوقوتك شیوع بولان تأثیراتنی مبین اولوب قوهٔ مقناطیسیه ایله ال اباق دکدیکمزین برماصه‌یی چویرمك واسپریتیست یعنی ارواح پرستلر النده عقلدن خارج حاللر وهنرلر ظهور ایلك ومانیه تیزم قوتیله برانسانی اویوتمق کبی مؤخراً حصوله کلان ترقیاتی دخی محللرنده ذکر ایده‌جکز . شمدیکی حالده مقناطیس حیوانی حقنده غاسنر ومسمردن دها اسکی بعض ارباب فن ودقتك تدقیقاتندن عند التحری میدانه چیقان روایتلره دخی برنظر ایده‌لم .

***

(ب)

« مقناطیس حیوانی حقنده بعض اسکی »
« محررلرك روایاتی »

❊ پاراسلس ❊

مسمرك یوقاروکی فقراتده بیان ایدیلان طورلرندن دخی اکلاشلمش اوله‌جغی وجهله کندیسی مقناطیس حیوانی قوتك موجدی کندی اولمق داعیه‌سنده اولدیغی کبی افکار عمومیه‌یی دخی بو بابده کندیسنه موافق بولمش ایدیسه‌ده بعض ارباب دقتك کتابلری تحری ایدلدیکی صورتده اشبو قوهٔ غریبه حقنده برطاقم روایتلره تصادف ایدلمکده‌در . از جمله اون التنجی عصر ملادیسی رجالندن (پاراسلس) کتابنده بوکیفیته دائر معلومات آتیه‌یی ویرمشدر :

یلدیزلر میاننده جریان ایدن و بعض متفننلر لساننده « جاذبهٔ عمومیه » نامنی آلان قوتدن کرهٔ ارض دخی حصه‌منددر . کرهٔ مذکوره‌نك ایچنده واوزرنده بولنان اجسام معدنیه و نباتیه و حیوانیه هپ کره‌مزك افراد واجزای متممه‌سندن بولنمغله کره‌نك انجذاب عمومیه‌دن حصه‌مند اولدیغی مقداره اشبو موالید ثلثه دخی حصه‌داردرلر . ارضك فیوضات انباته‌یی کونشدن الدیغی بداهة کوریلیور . حالبوکه اورته‌ده یالکز کونشی براقوب ده سائر یلدیزلری قالدیراجق اولسه‌ق یالکز باشنه فیوضات شمسك احیای عالمه کفایت ایدوب ایتمیه‌جکی مشکوك قالور . بکا صوریلور ایسه کفایت ایده‌جکی مشکوك اولوب اولمیه‌جغی صورتی شك وشبهه‌دن آزاده‌در . بوحاله کوره شبهه ایتمامليدرکه

وجودمزی تشکیل ایدن لحم وشحمك
وارلغمزدن عبارت بولنان روحك دخی
اوزرنده جاذبهٔ عمومیه قوتنك پك بیوك
برتأثیری واردر .

مطلقا بوتأثیره مبنی دکلیدرکه احکام
نجومده مهارتی اولنلر برچوق حسابلر
ایله احوال آتیه‌یی دخی کشفده بردرجه‌یه
قدر موفق اولورلر ؟ زیرا ییلدیزلرك
قرانلرندن وسائره‌دن اهل زمین وحتی افراد
بشرك روحلری اوزرینه اوله‌جق تأثیر
دخی بشقه‌لشمغله وبوتأثیرات ایسه
بردرجه‌یه قدر تجارب متتابعه ایله ضبط
وقید ایدلمش بولنمغله ایشته‌شو تجربه‌لرك
یاردمیله منجملر کندی علملرنجه برخیلی
مهارت کوستریورلر . هله انسانلرك
صحت ومرضلری وشطارت وکدورتلری
امرنده بوقوتك دخل کلیسی اصلا منکر
دکلدر . بوقوت غریبه انسانك ید
اداره‌سنه دخی کیره‌بیلور . برآدم
کندی طرفندن دیکر برآدم اوزرنده مذکور
قوت معنویه ایله عملیات اجراسنه مقتدردر .
عملیات واقعه ایله مرضنه صحت فائده بیلور .
فقط حکمت طبیعیه بوقوتك ماهیتنی هنوز
کمالیله کشف ایتمامش اولدیغندن انی حسن
استعمال وحسن اداره برازدکل پك مشکلدر .

بز بوراده شمدیلك یالکز پاراسلسك
نامنی ذکر ایلدك که مومی الیهك « جاذبهٔ
عمومیه » تعبیر ایلدیکی شی مسمرك مقناطیس
حیوانیسیدر . لکن بومعلومات زمانیله
یالکز پاراسلسك بیننده محبوس دکل ایدی
سائرلری دخی معلومات مذکوره‌یه مشترك
ایدیلر . انجق کندیسی محرر اولدیغی ومعلومات
مذکوره‌یی کتابنه درج ایتمش بولندیغی
ایچون انك اسمنی یاد ایلدك . یوقسه
اندن بشقه‌یه اوعصرلرده مسمرك مقناطیس
حیوانیسنی یالکز « جاذبهٔ عمومیه » نامیله دکل
حتی « سیالهٔ حیاتیه » تسمیه ایدرك اوبابده
اجرای تدقیقات ایله مشغول آدملر دخی وار
ایدی . همده بونلر انسانك وجودینی
استیلا ایدن سیالهٔ حیاتیه‌یی تجدید
وتبدیلده مهارت کامله حاصل اولدقدن
صکره حیاته حیات قاتیله بیلك ممکن اولدیغنی
دخی دعوا ایدرلر ایدی .

بز دعوالرك بودرجه‌سنه البته تعجب
ایدرز . فقط شونیده درمیان ایلرزکه
بونلرك ذهنلرینی چلن شی روح دینلان
شیئك ماهیت مخصوصه‌سی معلوم
اوله‌مدیغندن عبارتدر . برکون اول صاغ وسالم
کوچلی قوتلی کزوب طورمقده بولنان آدمك
برکون صکره بوقوتی بوحرکتی بوحیاتی
بتون بتون غیب ایتمسی پك زیاده نظر دقتی
جلب ایدوب کندیسنه اوحیاتك نره‌دن
کلوب نره‌یه کیتدیکی مسئله‌سنده تعمیق
افکار ایدلدکجه ذهن دراو دراو جهتلره
صاپدیغی اثناده بویله حیاتك برقوهٔ سیاله‌دن
عبارت اولمسی جهتنه قدرده صاپه‌بیلور .
بوفکر واعتقادك بحق محاکمه‌سی ایچون ك
اول سیالهٔ مذکوره‌نك ماهیتی اثبات
ایدلملیدر . یوقسه بوماهیت اثبات
ایدلدکدن صکره هنوز وجدانمزده مقدماتی
کورنمکه باشلامش اولان برسری کویا حل
ایتمش بتورمشز کبی تااوومه چاره بولنه

بیله جکی نقطه سنه قدر صیچرایوب کیتمک
آغر باشلیلق شانندن دکلدر .

(بقیه‌سی وار)

***

﴿ تاریخ ﴾

عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه‌سی

(سلطان اورخانك کد عینیله ازدواج)

(قهرمانانه‌سی)

فقره

١

﴿ عثمانلیلرك مبادئ ترقیاتندن ﴾

— بر نبذه —

بوندن اول (سلطان عثمانك قبل السلطنه برمعاشقه‌سی) سرلوحه سیله یازمش اولدیغمز بند مخصوصده پدری ارطغرل بك هنوز برحیات بولنمق حسبیله غازی عثمان بکی کشیش طاغنك الك لطیف وادیلرنده صید وشکار ارقه سنده کوکل اکلندیرر بر قهرمان اولمق اوزره تصویر ایلمشیدك اوزماندن اشبو حکایه سنه شروع ایلدیکمز وقعه یه کلنجه یه قدر ایشلر دکشدی حاللر بشقه‌لاشدی .

عثمانلی تاریخنك قسم سیاسیسنی یازمقده اولسه‌ق سلجوقیه نك بقیه‌سی اولوب شعاع شمع شوکتی قونیه ده منطفی اولمقده بولنان سلطان علاءالدینك حضرت عثمانه طبل وعلم کوندره‌رك بالاستقلال بکلکنی تصدیق ایتمش اولدیغنی اوزون اوزادی‌یه حکایه ایدرایدك . انجق بز تاریخك بالکز قسم شاعرانه‌سنی کوزتمکده اولدیغمز جهتله بو مسئله حقنده تفصیلاته کیرشمك بزه عائد دکلدر .

« حکایه‌سنه شروع ایلدیکمز شو وقعه اثناسنده کلنجه یه قدر ایشلر دکشدی حاللر بشقه‌لاشدی » دیمکلکمز عثمان بکك کرك انکلو قوما وکرك قره‌جه حصار وسائره محاربه‌لرنده کوستردیکی مزیت قهرمانانه وقوع ایلدیکی برله هرکسه طانتدیردیغی استعداد جهانکیرانه شان وشوکت نشانی اطراف وجواره انتشار ایتمسیله هرکسك آغزنده « عثمان » و « عثمانلی » نامنك کزمسی ایدی .

« عثمان » نامنك نصل برنام شوکت بنام اولدیغنی کرك شو فقره‌نك بوراسنده وکرك بوندن اولکی فقره‌ده ویردیکمز خلاصهٔ معلومات ارباب مطالعه‌یه طانتدیرمشدر . انجق ظن ایدرزکه هنوز « عثمانلی » لفظنك قوت حکمی وحکم قوتی طانه‌مامشدر .

لسان عثمانینك معلوم اولان شیوه‌سی بو لفظك « عثمانه منسوب » معناسنه اولدیغنی افهام ایده‌بیلور . انجق عثمانه منسوب اولانلر کیملر ایدی ؟

بونلر اقچه قوجه وعبدالرحمن غازی کبی بابادن موروث ودشمن قرنی دشمکدن ارتق طرناقلری آشینغه باشلامش و یالکز کنجلری تحت قوماندا سیله جنکه سوق ایتمکده بولنمش قوجه ارسلانلر ایله قونور الب آیغود الب وطورغود الب کبی حضرت عثمانك کندی رفقاسی بولنان و یالکز نام

جهتیـله دكل جبلت جهتـیله هر بری
كرچكـدن بر قهرمان بولنـان بابا بكیتلر
ایدی .
بز بورادە عثمانلیلرك یعنی غازی عثمان بك
طرفلولرینك الك سرآمدلرینی كوستردك .
بونلردن بشـقە میرمشـارالیهك كنـدی
برادرلرینی و برادرزادەوسائر خصم و اقربالری
دخی وار ایدی كه هر بری بر ارسـلان زادە
ارسلان اولمقلە برابر میرمشارالیه اطاعتندە
وصداقتنـدە همان همان درجۀ افراطە
وارمشلر ایدی . نەحاجت برادری صاروبانی
ساوجی بك ایلە بونك مخدومی بایخوجەنك
برمحاربەدە عثمـان بك اوغورندە بابا اوغل
فدای جان ایتمش اولدقلری مشهوردر .
« بشقەلشدی » دیدیكمز زمان عثمان
بكك یالكز كندیسـنە تابع مجموع جنكاورانی
بیك نفر قهرمانە بالغ اولور ایدی كه نفرات
مشارالیهك الك عاجزی ملل سائرەدە اولسە
الك شـوكت شـعار قهرمانلر منزلەسـنە
چیقار بلور ایدی . بونلرك انتسابدە اولان
صداقتلرینك قوتنی تكرار عرض ایتمك لازم
دكل آ ؟ فقط غازی عثمـان بك سـلاح
قرداشـلرینك هیچ بریسنە تابع و یاخود
محكوم معاملەسی ایتیوب عمومی بكدیكرینە
براخوت متقابلە ایلە مربوط ایدی . وایشتە
شـوحال ایدی كه تكمیل عثمانلی هیئتی بیك
وجود عد اولندیغندن هرنزەدە بریسـنك
برونی قانەیەجق اولسـە جـملەسی اورادە
قانلرینی صوك طملەسـنە قدر آقتمەقجبلی
كبی برحـلە مجبوریت كورورلر ایدی .
بوفقرەیی بتورمەدن شـونی دە قید

ایدەلم كه جمعیت عثمانیە یالكز بوشان
جلیـل ایلە مست قالمامش وقالمز ایدی .
بلكه شوكت وشانك تا اوج اعلاسـنە
وارمق ایچون اللری دائما بچاقلری اوزرندە
طورور ایدی . عادتا كوكل شویلەحكم
ایتمك ایستر كه نزد عثمانیاندە بر بیوك ذات
حضورندە ال قاوشدیروب طورمق « ایشتە
شو بلدەكی سلاحلری هرنە زمان امر ایدر
ایسـەك سـنك شـانك ایچون استعمالە
حاضرم » كبی برمعنا اشرابی ایچون
اولە .

فقرە

٢

« عثمانیان محسود جهان »

اشـتە جمعیت عثمانیەنك بودرجۀ
ترقیات قهرمانانەسی یالكز كوسـەمیخال
بكدن بشـقە اطراف وجواردە بولنان روم
تكفورلرینك جملەسنی بیزار ودلكیر ایتمكە
باشلامشیدی . ارباب مطالعە اونوتمامشدر كه
كوسـەمیخال بك وقتیلە عثمان بكك
بررقیبی ایلە برلشدرك خدانكردە میر
مشارالیهك جاننە قصد ایتمكە كلشیدی .
انجق بووقعەدن صكرە میخال بك عثمان
بكك نصل بر استقبال شوكت مالا مالە
نامزد اولدیغنی كسدروب وعلی الخصوص
بویلە بر وجود اندرە خصـومت برینە
اكا پرسـتشكارانە محبت لازم اولدیغـنی
اكلایوب میر مشـارالیه ایلە اوقـدر
باغلانمشـیدی كه مؤسسان بنیان عثمانیەنك
بریسی دخی میخال بك اولمشدر .
بومیالیه میخال بكدن صكرە میر عثمان

ایله دوست کچینان بر تکفور دخی بیله جك تکفوری اولوب حتی هر سنه عثمانلی جمعیتی یایلاغه کیدر ایکن الڭ ذی قیمت اشیایی مرقومه امانت براقیق ارطغرل بك زماننده بری جاری اولان بر امنیت ایدیسه ده مرقوم دخی عثمان بکك هر کون و بلکه هر ساعت بر مظفریت قهرمانانه ایله آرتان شان شوکتنه حسد ایتمش و علی الخصوص نهایت علاء الدین سلطان طرفندن طبل و علم ارسالیله میر عثمانك بالاستقلال امارتی تصدیق اولنمسی اوزرینه سائر تکفورلر کبی او دخی حسدندن پاطلامق درجه سنه کلمشیدی ۰

روم تاریخلرینك بیانه کوره اوزمان تکفورلری حسدلرندن و کین و خصومتلرندن چاتلتان شی یالکز عثمان بکك پك یقین برزمان ایچنده کندی وطنلرندن عبارت اوله جق بیوك براولکایه پادشاه اوله جغی قضیه سی ده دکل ایدی ۰ زیرا بو بر بداهت ایدی که ارتق هر کسجه خواه ناخواه تسلیم ایدلمش اولدیغندن روم تکفورلری کندیلرینك اورالرده عادتا مسافر اولدقلرینی بیلورلر ایدی ۰ او زمان روملرده محو اولمش بولنان سیاستکاراق و وطن پرورلك غیرتلری یرینه یالکز قاریلره یاراشق غیرتی باقی قالمش و علی الخصوص بو غیرت پك زیاده قوتله حکم سورمکده بولنمش اولدیغندن ایشته بو حال ایدی که حریفلری عثمانلیلر علیهنه الڭ بیوك بر قوتله سوق ایلر ایدی ۰ زیرا عثمانلی قهرمانلرینك آسیادن کتورمش اولدقلری کوزللك و دلبرلك مایه سی کشیش

طاغی حوالیسنك آب و هواسیله پك کوزل امتزاج ایدرك برقاتدها ارتمش اولمسنه مبنی بر عثمانلی قهرمانك شاهانه و غضنفرانه کوزلرینی وکل صد برکه رقابت ایدن یناقلرینی حاصلی طاغ کبی وجودلرینی کورن بر روم قزینك مفتون اولمق دکل چیلدیرمنی بیله ایشدن دکل ایدی ۰ آحاد و افراددن بر روم قزیله بر عثمانلی یاننده وقوع بولان نیجه معاشقه لردن و بو معاشقه لر اوزرینه تکون ایدن منازعه لردن ده قطع نظر تاریخه قید ایدلمش بولنان بر معاشقه عثمانلولر ایچون برقلعه نك فتحه وسیله اولمشدر که بوندن صکره کی بحثمز اکا منحصر اوله جقدر ۰

ابدی بر جاعت که زور بازوسی جهانك بلنی بوکسون بو یوزدن نامزد اولدیغی کمال اقبالك شعشعه سی دها او زماندن کوزلر قاشدیرمغه باشلاسون هیئت ملیه سنه مودوع اولان جمال باکمال عالم ایچون فتنه اوله جق مرتبه ده بولنسون ده بونلرك مقابلنده هر شان و شرفی غیب ایتمش بولنان بر خلق (غبطه دکل) حسد ایتمسون ده نه یاپسون؟ بلنده سلاح پوساد طاشیان بر روم جنکاوری یاراشق ایسته دیکی قزدن کندیسنده وار ظن ایلدیکی قهرمانلغه لایق رعایت بکلر ایکن بالعکس حقارت کورور و خصوصیله ارقه طرفدن اوقزك بر عثمانلی جنکاوریله انسیت و الفتی اولدیغنی خبر الور ایسه عثمانلیلرك قاننی ایمکه خرصلنمزده نه یاپار ؟

نه یاپار ؟ شویله کوکس کوکسه

کلاوبده پچاقلشـه بیلورمی ؟ هیهات !
اوقـدر مردانه جنك ایده بیلمك ایچـون
مغنیسا قاوونی قدر یورك لازمدر .

یا نه یاپار ؟

ایشـته شونی یاپار :

فقره

٣

« قازمه قویوبی کندك دوشرسك »

براقشام ایدی که خداوندکار ولایتی
داخلنده بولنان تکفورلر قزینی کلین ایتمك
مناسبتیله کوسـه میخال بکك چکدیکی
ضیافتده حاضر ایدیلر . تمام قفالر کرما
کرم اولدقدن صکره کوسـه میخال بك
اورته یه شویله برسوز فرلاتدی :

میخال ـ یاهو ! شو عثمانلیلر حقنده
نه دیرسکز ؟ بونلر پك باباجان پك بابا
یکیت پك قهرمان آدملر دکلمیدرلر ؟ برکره
دوست اولدقلری آدمدن بردها یوز
چویرمزلر . کندیلرینه « امان »
دنیلدیکی کبی انسان هر بلادن « امین »
اوله بیلور . انلرك کویلرنده بوقدر خرستیان
وار . هیچ بریسنه ایلشدکلری اولمدقدن
بشقه جمله سنی محافظه ده جانلرینی اورته یه
قویمقده دیرلر .

بیله جك تکفوری ـ صانکه نه دیمك
ایسترسکز ؟

میخال ـ شونی دیمك ایسترم که برقاچ
وقتدنبری بز بونلره خصومت کوستریورز .
بش اون کره لردر محاربه اولدی . هپ
انلر غالب کلدیلر . بز محاربه آچوب انلر
غلبه ایتدکجه یکـیدن مملکتلر فتح ایدرك
حدودلرینی ده توسیع ایدیورلر . اکر
کندیلریله دوست یشامش اولسه‌ق
بو ضرردن قورتلمش اولور ایدك .

بیله جك تکفوری ـ اووقت دها فنا
اولور . کورمیورمیسکزکه شمدی محارب
کچنور ایکن بیله خرستیانلرك بزدن زیاده
عثمانلیلره توجهی وار . برروم قاین والده
روم دامادندن زیاده ترك دامادینی سو یور .
بر روم قاریسی روم قوجه‌سندن زیاده ترك
قوجه‌سنی سو یور . اکر بز بونلرله دوست
کچینه جك اولور ایسـه‌ك روملر ایله حسن
امتزاجلری بزم علیهمزده دها بیوك برمظفریت
صاییلور .

یارحصار تکفوری ـ اوت ! بوسوز
پك بیوك بر سوزدر . ترکلر ایله بارشمامق
دخی میخالك دیدیکی کبی بزم بتـون بتون
اضمحلالمزی موجب اولور . بوکا بر بشقه
چاره بولملی .

سوز بو درجه یه کلنجه وعلی الخصوص
سائر تکفورلر دخی هپ عثمانلی جماعتی
علیهنده شدت کوسترنجه میخال بك ارتق
اشکار عثمانلیلری مدافعه ومدح ایتمکده
دوام ایلمکی منافیء حکمت کوره‌رك برازده
سکوتله دوستی عثمان بك علیهنده خصمانك
نه قرار ویره‌جکلرینی اکلامق ایسته‌دی .
بو قرار ایسه یارحصار تکفورینك قزی نیلو
فری بیله جك تکفورینك ازدواج ایتمسنه
و بو دوکـونه عثمان بك دخی رؤسای
جنکاورانیله برابر دعوت واوراده جمله سنك
آنسزین تلف ایدلمسنه منجر اولدی .

بیله جك تکفورینك بو قانجلقدن ایکی

باشلی کاری اوله‌جق ایدی . برنجیسی عثمانلیلرك استیلاسندن قورتلق ایکنجیسی ایسه هرسنه عثمان بك خزینه‌سنی کندیسنه امانت براقدیغی واوسنه دخی یایلاق وقتی حلول ایلدیکی جهتله اوکونیارین کندیسنه امانت براقیله‌جق خزینه‌یه مالك اولمق ایدی . لکن بوقراری ویردیکی آنده کوزلرینك قارشوسنه « قازمه قویوبی کندك دوشرسك » حکمنی کتوره‌مدی .

کوسه میخال بك تکفورلرك قراریني اوکرنوب صورت ظاهره‌ده موافقت دخی کوستردکدن ایکی کون صکره بالذات کیتدی عثمان بکی کوردی . صورت قراری عرض ایلدی .

عثمان بك ایسه هرمهم ایشده اولدیغی کبی بونده دخی اصلا تلاش کوسترمیوب میخال بکه ذوقنه باقسنی امر ایله کندیسی رؤسای جنکاورانی یاننه جمع ایدرك مذاکره‌یه باشلادی .

ویریلان قرار شو اولدی که یایلاق زمانی کلدیکی جهتله خزینه‌یی وذی قیمت اشیایی همان بیله‌جك تکفورینه کوندره فقط بوخزینه‌نك ارسال وتسلیمنده شروط قدیمه موجبنجه برابرنجه ارکك کیتمیوب قادینلرایله کوندرلمکده بولنمسندن بالاستفاده الك جری وجسور قهرمانلر قاری قیافتنه کیروب خزینه‌یی کوتوره . خزینه ایسه قهرمانلرك سلاحلرندن عبارت اوله . بیله‌جك حصارینه کیرلدیکی انده صبرا بچاق هجوم ایدیله . دیکر طرفدن بیله‌جك ویارحصار تکفورلرینك وقوع بوله‌جق دوکون دعوتنه اجابت کوستریله‌جکسه ده بو دعوت دوکون دعوتی کبی دکل عادتا جنك دعوتی کبی تلقی ایدیله . کندیلرینه هانکی موقعده تصادف ایدیله‌جك ایسه شمشك کبی قلیج چکیلوب ییلدیرم کبی هجوم اولنه .

کور ییورمیسکز که بیله‌جك تکفورینك قازدیغی قویویه کندیسنك اتلمسی حقنده نصل تدبیر قورلدی ؟

فقره

٤

﴿ قازدیغی قویویه کندیسی دوشدی ﴾

کوسه میخال بکك ویردیکی خبردن چند کون صکره یارحصار وبیله‌جك تکفورلرینك دوکون دعوتجیسی سوکدی . کمال تعظیم واحترامله عثمان بکی وسرامدان جنکاورانی دوکونه دعوت ایلدی . عثمان بك دعوته اجابتله برابر دوکنك ایرتسی کونی یایلایه چیقه‌جغندن بحثله خزینه‌نك دخی اواقشام بیله‌جك تکفوری حضورینه نقلنی استیذان ایلدی . ارتق بواستیذانه نقدر ممنونیتله قبول جوابی ویریله‌جکنی اکلارسکز .

بوقاروکی فقره‌ده ویریلان قرار موجبنجه اوتوزطقوز نفر جنکاوری قاری قیافتنه قویارق وسلاحلری خزینه صندقلرینه یرلشدیره‌رك عثمان بك اولجه بیله‌جك اوزرینه حرکت ایلدی . بردیکر فرقهٔ جنکاوران ایسه کندیسنی دوکون محلی بولنسان چاقیرپکاری یولی اوزرنده

قالدیرالق نام بوغازده بکلهمك اوزره ترتیب اولنمشیدی .

خزینه تمام بیله جك حصارینه کیردیکی زمان میر عثمان طرفندن ویریلان امر واشارت اوزرینه یوزی دوواقلی مردلرك نقاب ابدرك بچاقلره صارلدیلر .

ذاتاً حصارك اهالی ومستحفظانندن الك چوغی دوکونه کیتمش اولدقلری جهتله برمقدار بچاق شقرداندقدن صکره حصار درحال تسلیم اولندی .

قالدیرالق بوغازنده میر عثمانه منتظر بولنان عسکر اوزرنده اورخان بك وارایدی .

بو اورخان بکك مال خاتون ایله عثمان بك اراسنده بوندن اول وقوعنی خبر ویردیکمز معاشقه نك یادکار شوکت شعاری اولدیغنی بوراده تفصیله حاجت یوقدر .

اکرچه اوزمان هنوز اون ایکی یاشنده ایدیسه ده ارسلانك اوچ یاشنده کی یاوریسی بیله ارسلان اوله جغی نسبتیله پدری کلنجه یه قدر بو عسکره قوماندا ایده بیلمك استعدادینی اورخان بك بالوجوه حائز ایدی .

کیم بیلور بیله جك حصارینك فتحی خبری عثمان بکك قالدیرالغه وصولندن اول چاقر پکارده تکفورلره واصلمی اولمش نه اولمش ؟ نه اولمش ایسه دها عثمان بك قالدیرالغه کلوب یتشمه دن اورخان بك چاقر پکاری طرفندن تکفورلرك ورودینی کوردی . عادت عثمانیان اوزره قوماندان بولنمق حیثیتیله الك اول کندیسی بچاغنی چکدی بو صورتله محاربه یه قویولدیلر .

بو اراالق عثمان بك دخی کولککبی کورلیه رك وقلیجلرینی شمشك کبی پارلایه رق صاعقهٔ سماویه کبی کلدی یتشدی .

بر محاربه اولدی که دهشتندن جهان تتره دی .

بو محاربه ده اورخان بکك چوجقلغیله برابر کوستردیکی شجاعت عثمانلی قهرمانلرینی بیله حیرتده براقه جق قدر ایدی . نره ده بر عثمانلینك اطرافنه اعدانك اوشوندیکی ایتدیکی کوریلور ایسه اوتهلکه لی یرك امدادینه اورخان بك یتشور ایدی . میر عثمان مردمك چشم عثمانیان اولان اورخانك بوقدر بیوك تهلیکه لره جان آتمسندن عادتا اورکه رك بکی برازمنع ایتمك ایسته مش ایدیسه ده قان طادینی هنوز طاتمغه باشلامش اولان او کنج ارسلانده غضب وحدت درجهٔ نهایه یه وارمش آغز کوپوروب کوزلر دونمش اولدیغندن کندیسنی منع ایتمك باباسنك دخی اقتداری فوقنده چیقمش ایدی !

ایشته حکایه سی اساساً مقصدمز بولنان وقعه شو دقیقهٔ کبراده وقوعبولوب عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه سنی تزیین ایلدی .

شویله که :

فقره
٥

﴿ یا دولت باشه یاقوزغون لشه ﴾

بیله جك تکفوری کندی عسکرینك جنکاوران عثمانیان الندهٔ زیاده سیله خرپالانه رق عادتا جنکدن یوز چویرمك درجه سنه کلدکلرینی کورنجه کندیسنه مال اولدیغی حالده هنوز قوقلایه مامش اولدیغی نیلوفری برابر الهرق معرکه نك بر طرفنه کلمش واوراده مزبوره یی کرك

كنديسنك وكركتون تبعه سنك عرضى اولمق اوزره عسكر يه عرض ايدرك بو عرضى محافظه يولنده اولومه راضى اولملرينى تكليف ايتمكده بولنمشيدى .

قهرمانلق قانى كوزلرينى بورومش اولديغى حالده بو حال اورخان بكك كوزينه ايلشدى . همان تكفورك باشنه تجمع ايدن اوتوز قرق كشينك ايچنه آت صالمق عزمنه دوشدى . واقعا بو تهلكه جمله دن دها بيوك اولديغنه مى مبنيدر نه در مير اورخان براز تردد كوسترمشيدى . لكن عقيب تردده مطلقا « يا دولت باشه يا قوزغون لشه » حكمنى كوز اوكنه المش اولملى بدر كه الندهكى قانه بايتمش اولان آتى اوزنكيله دى بكك يانندهه بولنوب حال وحركتنى كوزدن كچورمكده بولنان برنفر مشار اليهك عزمنى اكلامش ولديغندن اودخى ارقه سنه دوشمشيدى . بونلر بر شاهين كبى سالف الذكر قارغه درنكنه طالديلر . بو حالده خارجدن كوريلان شى يالكز بچاقلرك و پالالرك ضياى شمسه مقابل كلدكجه پارل پارل پارلامسى ايدى .

شو حال ايله بقا يقايه بوغاز بوغازه ايديلان جنك اون دقيقه قدر انجق دوام ايلدكدن صكره برده اورخان بكك آتى عثمانليلر طرفنه طوغرى باش دوزلندى .

يوركلر اوينامسون ! آت بوش بوشنه كليور ايدى . اوستنده آدم وار ايدى . هم بردكل ايكى ! بريسى اورخان بك كنديسى ديكرى دخى نيلوفر خانم كه مير اورخان مومى اليهايى ياوقليسنك قوللرى اراسندن قوپاروب المش وتركيله يوب كتورمكده بولنمش ايدى . كنديسيله برابر كيدن نفر دخى بنه اورخان بكك عقبنده باش كوستردى . انجق باش كوسترر كوسترمز انك دخى الندهه بر باش كورندى كه بو باش بيله جك تكفور بنك كنديى باشى ايدى ! . . . .
. . . .
. . . .

ارتق دشمن طرفنده كى خجالت و پريشانى ! . . . . . ارتق عثمانليلر طرفنده كى ممنونيت وشادمانى ! . . . . . .

اورخان بكك هنوز اون ايكى ياشنده برچوجق اولديغنى خاطردن چيقارمديكز يا ؟ اشته بو اون ايكى ياشنده كى ارسلان ياوريسى اون درت اون بش ياشنده بولنان نيلوفر خانمى پنجه ليوب پدرى حضورينه كتوردى .

اما نه حالده كتوردى ؟

ارقه سنده كى البسه بقا يقايه بوغاز بوغازه بوغوشمق مقتضياتندن اوله رق پارچه پارچه پاره لنمش بوز كوز آغز بورون باخصوص (ال ديمك اولمز پنجه در هم ارسلان پنجه سيدر) پنجه لر بعينه شكار پاره له يوب قانى ايچمش ارسلان كبى قان ايچنده . . . .

نيلوفر خانم ايسه انك تركيسنده اورخان بكك بلنه او قدر صارلمش كه قوللرينى بر برينه كليدله مش ! خوفيدر ؟ حشيتميدر ؟ نه در ؟ نه ايسه او بلاورى وجوده برلرزه در

دوشمش ! تر تر تترر . كوكسى عادتا اورخان بكك ارقه سنه ياپشمش اولديغندن مطلقا اورخان بك موى اليهانك يورك چارپنديلرينى دخى حس ايدر ايدى .

اورخان بكك بوكليشى ترسيم وتصويره پك شاياندر . بو لوحه يى اك زياده تزيين ايده جك شى نيلوفر خانمك بوحال پريشانى ايچنده بتون پريشان صاچلرى يدركه آنك سرعت سيرى يله روزكارلنوب ارقه طرفه طوغرى طالغه لنور واورخان بك ايچون جهانده جهان دكر بر طوغ جهانكيرى برينه كچرايدى .

ايشته مير اورخان شجاعت عنوان نيلوفر خانمى بو صورتله پدر عاليشانى ومؤسس بنيان شوكت عثمانى اوكنه وضع ايتمسى متعاقب رفيقى نفر دخى نكاحليسنك كلله سنى زمين ظفر قرينه تكرله يى ويردى .

فقره

٧

❋ كوكل زورايله آولانمز كنديسى طوتيلور ❋

اورخان بكك صباوت حالى پدرينك كوردبكى هديه نك مزيت حقيقيه سنى تقديره مانع اوله جغنى فرض ايديله جك اواور ايسه بيله كورديكى ايش هر قرمانك يابا بيله جكى شى اولمديغنى اكلايه جغنى تسليم ايديله جكندن پدرى قارشوسنده ونيلوفر خانمك يانى باشنده مفتخرانه ومتعظمانه قائم ايدى .

عثمان بك نيلوفرى حلاوت بخش عيون اولور بر پريشانلق ايچنده كورنجه پرده تكرلنان كلله يى بر طرف ايتمكله برابر قزك پريشانلغنى دفعه مسارعت كوستردى .

عثمان — قورقمه قزم ! قورقمه قوزم ! قادين قسمنه قز قسمنه هيچ بر پرده اولوم يوقدر .

نيلوفر — ذاتاً قورقمق نه ايشه يارار ? الكزده يم ! ...

عثمان — خير قوزم ! المزده ده دكلسك . سربستسك حرسك ! ايستر ايسه ك ينه مملكتكه باباكك يانه كيده بيلورسك . بيله جكه كيده مزسك . زيرا انى جناب حق بزه ويردى .

نيلوفر — بابامك يانده نه ياپايم ? سزك اسيريكز اولدم .

عثمان — پك اعلا ! بنم اسيرم اولدك ايسه بن ده سنى آزاد ايتدم .

نيلوفر — خير ! سزك اسيريكز دكل شو دلى قانلينك اسيرى اولدم . باقه لم او آزاد ايده جكمى ?

عثمان — او بنم اوغلدر !

نيلوفر — دها اعلا يا ! بنى زور بازوسيله او اسير ايتدى . بن ارتق انك مالى اولدم .

عثمان — كوزل يا ? ايشته سنى او ده آزاد ايده جك .

نيلوفر — (براز قزاروب) خير ! آزاد ايتسون ديورم . انك اسيرى مالى اولديم .

اكرچه اورخان بك نيلوفرك شو لقرديسندن پك ده اوزون برمعنا اكلايه مامش ايديسه ده قزك بديهى وآشكار اولان مرادى

كرك عثمان بكه وكرك سائر حضاره معلوم اولدیغندن نیلوفر خانمی تصدیق و بو نامزدلكدن طولایی كرك عثمان بكی وكرك اورخان بكی ونیلوفری تبریك ایلدیلر .

انسان شو مسئله یی عریض وعمیق دوشونه جك اولسه بویله كندیسنی زور بازو ایله قاپش المش اولان برچوجغه نیلوفرك نصل كوكل ویرمش اولدیغنه تعجب ایده جكی كلور . لكن نیچون تعجب ایتملی ؟ كوكل زور ایله آولانمز . او بر كیمسه یه شكار اوله جغی زمان كندی اباغیله كلور طوتیلور . هانیا دیمك ایستیورز كه اورخان بكی سومك خصوصنده نیلوفر ایچون انك پنجه سندن چكدیكی زور هیچ سؤ تأثیر حاصل ایتمز .

قزه نسبتله اورخان بكك چوجق قاله جغنه كلنجه :

چوجق می دنیلور اوقهرمانه كه اوتوز قرق جنكاورك حقندن كلور ؟ برار ككدن نه بكلرسكز ؟ رجولیت ایسه اوانتظارك یالكز شهوانی جهتیدر . اندن بشقه نه ارانور ایسه اورخان بكده مع زیاده وار ایدی . جاء بر كره ده نیلوفر خانمك برنده سكز فرض ایتسه كزآ ؟ جهانی الت اوست ایدرجه سنه كلان بر قهرمان جان ستانك بر قزی « كل سن بنم اوله جقسك » دیه قولندن طوتوب آته اوزینه المبی قزك یوركندن طوتوب كندی یوركی طرفنه چكمك قدر تأثیرات عاشقانه یی موجب بر حركتمدر . باخصوص بو حركتدن صكره قز بر خیلی زمان اورخان بكی باغرینه باصوب صیم صیق صیقمش . بعض حكمانك دیدیكی كبی عشق بر سیاله مقناطیسیه نوعندن ایسه اورخان بك طرفندن قزه انتقال دكل تاجكرلرینه قدر چكمش اولمق لازمدر .

اوكون همان زفاف اولمدی یا ؟ زیرا بو زفاف یالكز عثمان بكك مساعده سنه موقوف دكل ایدی . طبیعت مساعده ایدنجه یه قدر تأخر ایتمك ضروری ایدی .

طبیعت بو مساعده یی دریغ ایتمدی یا ؟ نصل ایدر ؟ بو مساعده دكلیدر كه شجرۀ عثمانیانك اوچنجی شاخی وزمانك كرچكدن شهنشاهی بولنان مراد اول ایله برادری سلیمان پاشایی بزه یادكار ویردی ؟ . . . .
. . . .

یاكاله یی كتورن نفره عثمان بك نه مكافات ویردی ؟

بر آفرین !

بكنه مدیكزمی ؟ نفرك عثمان بكدن بر آفرین المسندن بیوك عالمده مكافاتمی اوله بیلور ؟ دنیانك خزینه لرینی نفره ویرمش اولسه ایدی عجبا نفر دها زیاده ممنونمی اولور ایدی ؟ هیهات ! قهرمانلق بشقه شیدر آچ كوزلیلك ده بشقه !

(تمت)

﴿ عیناً تراجم ﴾

— ذكای حیوانات پره وتخته كهله سی —

[بو فقره یی كتبخانۀ غرائب نام اثرك « ذكاء حیوانات » جلدندن ترجمه ایلدك كه فقره نك ابتداسی جلد مذكورك قرق اوچنجی صحیفه سیدر]

ــ پره ــ

پره‌نك مزیتی یالکز غایت موزون اوله‌رق سکوب صچرامسندن عبارت دکلدر . بو حیوانده الك اول حیرتمزی جلب ایده‌جك اولان شی اعصابنده عادتا اینانیله میه‌جق قدر برقوت اولدیغیدر . امه‌ری نام محرر بر پره کوردیکنی حکایه ایدرکه حانه کوره کوموشدن معمول بر طوپه قوشیله‌رق طوپی چکر ایمش . طوب ایچنده ایکنه‌دان قدر برشی اولوب انجق اوقدر نازك وایجه اوله‌رق یاپلدیغی حالده پره‌دن سکسان دفعه قدر آغر ایمش . کندیسنه کوره بر ده عربه‌سی وار ایمش . حاصلی محاربه‌لرده استعمال اولنان طوپه پك بکزیوب ایچنه برمقدار باروت قوبه‌رق آتشله‌دکلری حالده طوپك پاتلامسنده پره اصلا تلاش کوسترمز ایمش . بو پره برقادینك پره‌سی ایمش که اونی برقوطی ایچنده محافظه ایدرك بسیله‌مك لازم کلنجه قولنك اوزرینه قویارو بوصورتله براز کندی قانندن امدیرر ایمش . نهایت برقیش پره وفات ایلمش .

موفت نام محررك روایتنه کوره انکلتره‌ده هنروراندن مارق نامنده بر انکلیز التوندن پارمق اوزونلغنده غایت ایجه برزنجیر یاپوب اوجنه پرانغه‌لرك کلیدی کبی بر ده کلید تنظیم ایلمش وبو پرانغه‌یی بر پره‌یه اورمش که پرانغه‌نك اغرلغی یالکز پره‌نك کمال سرعتله فرار ینه ممانعت ایده بیلوب بوقسه حیوانك قوای عصبیه‌سی بوزنجیری سوروکله‌مکه کفایت ایده بیلور ایمش . پرانغه بر بغدای ثقلتنده ایمش .

(شوغریبه‌ده پره‌نك قوه عصبیه‌سندن زیاده انکلیز هنروربنك مهارتی موجب حیرتدر)

هووق نام محرر برشقه انکلیز هنروری حکایه ایدرکه فیل دیشندن التی بارکیرلی برعربه یاپوب عربه‌جی برنده برعربه‌جیسی ایله بونك بجاقلری اراسنده برکوپك وعربه‌نك ایچنده درت یولجی وارقه‌سنده ایکی اوشاق رسم وتنظیم ایلمش . بونلرك جمله‌سی اوقدر کوچك یاپلمش که بر بوجك پره‌یی بو عربه‌یه قوشارق چکدیره‌بیلمش .

(بونده دخی انکلیزك هنری پره‌نك قوتندن زیاده جالب نظر حیرتدر)

انجق پره‌لری الشدیره‌بیله‌جك شی یالکز بونلرمیدر ؟ خیر ! بو مینی مینی حیوانجق اوقدر ذکیدر کندیلرینی دها سائر هنره ومعرفتلره الشدیره‌بیلمك ممکندر .

۱۸۵۲ سنه‌سنده وفات ایدن بارون والسکنار بورسه پیاچه‌سنده التمش سانتیمه سیر ایتدیرلمکده بولنان هنرلی پره‌لری تماشا ایتمش اولدیغنی حکایه ایدر . دیرکه بو هنرور پره‌لری بر توسز جام ایله سیر ایتدم . درت پره غایت ایجه بر تخته قیمیله مسلح اولدقلری حالده ارقه ایاقلری اوزرینه قالقوب سلاحلرینی اوموزلری اوزرینه الورلر ایدی . ایکیسی دخی التوندن غایت کوچك یاپلمش درت تکرلکلی برعربه‌یه قوشوله‌رق اونی چکرلر ایدی که دیکر بریسی دخی عربه‌جی مقامنده اوتوروب النده‌کی قیمیقی قامچی کبی طوتار ایدی . بو عربه‌ده کورولان اثر هنر

استغراب ايلدم . زيرا عربه خرده بيني
برشي اولديغي حالده بر و يداسي برچيو يسي
اكسيك اولمامق اوزره مكمل ايدي . پره لر
شوهنرلريني برجام اوزرنده اجرا ايدرلر ايدي
آت خدمتي كورن پره لر معجزات صنايعدن
عد اولنه جق قدر بر اينجه التون زنجير ايله
عربه يه قوشولمشلر ايدي كه بوزنجيردن پره لر
اصلا چيقارلمزلر ايمش . ايكي بچق سنه دنبري
بو يله يشادقلري حالده هيچ بريسي وفات
ايتمامش و بسله مك ايچون ايسه بونلري
بر آدمك قولي اوزرينه براقوب برمدت
امديررلر ايمش . اكر عمليانده تنبللك ايدرلر
ايسه صاحبلري جامك التنه بر آتش قويه رق
قزديرمق صورتيله بونلري ايشكذارلغه سوق
ومجبور ايديورايدي .

بو پره لر سنهٔ مرقومه ده يالكز پارس
دكل ايالتنده دخي بوهنرلريني كوستروب
تربيه يه قابليت خصوصنده انظار عموميه يه
قويدقلري استعداد ايله كنديلرنده بو استعداد
اولميان انسانلرك كبرلريني قرمشلردر .

(احبابمزدن برذات عالي دخي اشبو
پره لري تماشا ايلمش اولديغني روايت
ايلدي)

— تخته كهله سي —

والمونده بومار نام محرر حكايه ايدر كه
مراقليلك بريسي تخته كهله سنك ذكاسني
و بر آدمك اوطه ده ياتديغني واكا وصول
طريقني نصل كشف ايلديكني ميدانه
چيقارمغي مراق ايدينه رك بربوش اوطه نك
طوانته صالنجق كبي بر يتاق آصديروب
ايچنه ياتمش . اولجه تعليم ايتمش اولديغي
اوشاق كتوروب تخته اوزرينه بر تخته
كهله سي قويمش . مدقق كهله نك حاننه
دقتدن خالي اولميه جغي معلومدر . كهله
برمدت اولديغي يرده قلدأنوب هر طرفه
توجهله اطرافي كوزدن كچورمش . بعض
براستقامتي طوته رق اصلا استقامته خلل
ويرمديكي حالده ديواره قدر كيتمش . ديركن
ديواره چيقمغه باشلامش . دائما برخط
مستقيم اوزره كيده كيده طواني بولدقدن
صكره طوان اوزرندن دخي يورومكه
باشلامش . كاه كاه يتاغك حذاسنه قدر
كلمش . بعده كنديسني اشاغي يه آتديغي
كبي طوغريجه كلوب يتان مدققك بروني
اوزرينه دوشمش .

شمدي تخته كهله سنك شو حركتي
بربيوك ذكايه دلالت ايتمزده نه يا پار؟

كنديمزجه مسبوق برتجربهٔ غريبه مز

كتبخانهٔ غرائبك ترجمهٔ افاده سي بوراده بتدي .
شمدي تخته كهله سنك ذكاسي حقنده .
بزدخي كنديمزجه مسبوق اولان برتجربه يي
حكايه ايده جكز لكن بز بوتجربه يي التزامي
اوله رق ياپدق ديو افتخار ايده ميز . چونكه
تصادف ايدي .

بر كيجه يتاغه ياتمش وتخته كهله لرينك
تعجيزي مناسبتيله او يقومز قاچمش ايدي .
برخيلي يوارلاندقدن وانلرله برازد محاربه
ايلدكدن صكره ارتق او يقو حرام اولديغي
اكلايوب يتاق ايچنده اوتورمش ايدك .
اياقلرمز اوزاتمش اولديغي حالده يتاغك

آیاق اوجندن طوغری بر تخته کهله سی
باووردی . حرکاتنه دقت ایچون اصلا
تبرعامکه قرار ویرلدیکندن حال وحرکاتنه
دقت ایتمکه باشلادق . بولده برقاچ دفعه
توقف ایلدکدن صکره یواش یواش کلدی .
بالدیرمزه واصل اولدی . آراسی بردقیقه
یکچمدیکی حالده وارقوتیله برکره ایصیرمقله
برابر کویا ارقه سندن دشمن تعقیب
ایدیبورمش کبی فراره مسارعت ایلدی .
بزده حالا برحرکت یوق . قاچدی قاچدی .
یتاغی اشاغی ابنوب (یتاق الا تورقه بره
سریلمش ایدی) چارشبك کنارندن التنه
قدر کیره رك کیزلندی . ایکی اوچ دقیقه دن
صکره ینه باش کوستردی . بز حالا دقت
ایدیورز . کلدی کلدی تمام اولجه ایصیرمش
اولدیغی یردن بردها ایصیردی وینه فراره
جان آتدی ایسه ده بو دفعه انجق یتاغك
کنارینه قدر ینه کلدی . بو دفعه آجته جق
قدر ایصیرمه مذی ایسه ده ارتق فرار ایتیوب
امکه قویولدی . شبهه سز یارم ساعت
قدر امدی . امدیکی بر آتش کبی یانار
ایدی . نهایت کندیلکندن براقوب
عودته مباشرت ایلشیدی . ارتق اوزمان
قانمزی المغه مسارعت کوستردك . او بزم
قوجه وجودمزدن برقطره قدر قان امش
اولدیغی حالده بز انك تکمیل وجودینی
اعدام ایتمك غدارلغنی ارتکاب ایلدك .

(تمت)

﴿ کشفیات صناعیه ﴾

ـ آیینه جیلك ـ

بوندن مقدم جامجیلق صنعتی حقنده
غایت زبده وخلاصة الخلاصه اوله رق درج
ایلدیکمز بر بند مخصوصده بو صنعته دائر
او بند ایله ویردیکمز فکر اجمالی یی بعدازان
بسط و توسیع ایلیه جکمزی وعد ایتمشیدك .

قوم کبی شاب کبی کرج کبی مواد
عادیه یه بیکلرجه غروشلق قیمت ویریرمکده
اولان بو لوازم واهم صنعتك فروعات
معلومه سندن آیینه جیلك قسمنه عائد اولان
معلوماتی بو نسخه مزده بسط وتمهید
ایدیورز .

جامجیلق صنعتنه بو قدر اهمیت
ویریشمزك وجهی قوم وشاب مقوله سی کبی
اجزای خسیسه یه عادتا کموش بهاسنه قریب
برقیمت ویرمکده اولمسندن نشئت ایلدیکنه
کوزلجه دقت ایتملیدر . زیرا صنایعدن
مطلوب اولان انجق بودر . التون وکموش
ایشله یان قیومجیلق صنعتنك درجۀ صعوبتی
معلوم آ ؟ دقت ایدلسون که برقیومجی اعمال
ایلدیکی مثلا بر التون کوستکه انجق درهمده
برقاچ غروش نسبتنده کار قویه بیلور .
یعنی قیومجی سزه بش لیرالق بر آلتون
قوردون صاتار ایسه بونك مطلقا درت
لیرالق قدری رأس المال التون اولوب صنعت
کارك صنعتی مقابلی انجق بر لیرا قالور .
حالبوکه بش لیرالق بر آیینه مبایعه ایده جك اولسه
رأس المال اجزاسی عادتا بر لیرا درجه سنه
وارمیوب درت لیراسی حق صنعت قالور .

بو فرق كوچك بر فرقمیدر ؟ اوللری آینه
اولەرق مجـلا معدنیاتی استعمال ایلدكلری
وآینه ایجادی جام ایجادندن صكره وندیك
طرفلرنده میسر اولدیغی جامجیلق بنـد
مخصوصنده كوسترلمش ایدی . بناء علیه
صنعت مرقومه حقنده بوراده تكرار معلومات
تاریخیه اعطاسنه حاجت یوقدر .

﴿ آینه اعماله صالح جاملر نصل تهیه ﴾
— ایدیلور —

آینه اعماله صالح اولەجق جاملر برحصه
صودا برحصه غایت تمیز قوم واوچ حصه
هواده سوندیرلمش كیرج و برحصه نك یدیده
ایكی قسمی عادی قوم اولەرق ترتیب و پوتەلر
ایچنده اذابه ایدیلور . بعدالاذابه غایت
لاینقطع قینادقدن صـكره ارتق مایع حالنه
كیرمش اولان مادهٔ زجاج مستطیل الشكل
ومعدندن معمول بر تكنه ایچنه دوكولور .
بو تكنه ده اون التی ساعت قالدقدن صكره
مایه لزومی قدر صـوغویەرق طـوتار .
بوندن صكره تسـویه عملیاتی ایچون لزوم
كوریلور .

تسویه عملیاتی شوندن عبارتدر :

غایت متین بر ماصه واردر كه اوچ تكرلك
اوزرنده حركت ایدر . بو ماصه نك اوزرینه
یكرمی سـانتی مترو قالنلغنده بر باقر لوحـه
قونلمشـدر . مذكور لوحـه نك جسامتی
مطلوب اولان آینه جسامتنده اولەجغی
ضروریدر . لوحـه اوزرینه جـدول
تختەلری كبی ایكی قطعه تیموری بر برینـه
موازی اولەرق قـویارلر . بو جدوللرك
قالنلغی آینه جامنك مطلوب اولان قالنلغنه
مساویدر . اشـبو جدوللرك اوزرندن
یارم مترو یه قریب قطرده بر معدنی سیلندر
حركت ایدر . سـیلندر ایله باقر لوحه
اراسـنده قالەجـق آچیلقلغك دخی آینه
جامنك مطلوب اولان آچیقلغی قدر اولەجغی
بالهندسه معلومدر .

ایمدی شو ماصه یی فرون یانینه كتورورلر .
سالف الذكر مستطیل الشكل تكنه ایچنده
بولنوب صـوغومش اولان خمیری فرونده
لزومنه قدر تـكرار یموشاتدقدن صـكره
باقر لوحه اوزرینه دوكـكله برابر سیلندری
اوزرندن یكوردكلری كبی سیلندر ایله لوحه
اراسی مساویاً طولارق آینه ایچون هر
طرفنك قالنلغی و اینجه لكی مساوی جام
حاصل ایدر .

بو صورتله حاصل اولان جامی آز صیجاق
بر فرونه قـویەرق اوراده تدریجـی
صوغوتورلر كه بو عملیات جامك پك پشكین
اولمسنه واقتضاسـنه كوره براز اسنه دیكی
حالده قرلمامسنه یاردم ایدر . بو فروندن
چیقاردقدنصكره ارتق جامه جلا ویرلمك
زمانی كلمش اولور . جلا عملیاتی ایكی یه
منقسمدر . برنجیسی طاسلاق ایكنجیسی
پرداخت صاییلور .

طاسلاق شو صـورتله اجرا اولنور كه
اولجه بر مرمر ماصـه یی اوزرینـه آلچی
ترتیبی صـورتیله تهیه ایدرلر . بعده جامی
الوب دهـا دوزكون طرفی التنده قالـق
اوزره آلچی اوزرینـه برلشـدیررلر .
مخروطی الشكل و بیوجك بر مرمر طاشنك

التنه طاش جرمنده برجام تنظیم اولنمشدر .
ایمدی ایکی عمله قارشو قارشو یه
کچه‌رك و بو طاشك قارشولقلی بولنان بر
صاپندن طوته‌رق ماصه اوزرنده یاتوب
طاسلاقلانمسی مطلوب اولان بیوك جامك
اوزرینه دوکولش وضعده ایصلانمش
چاقل طاشی آتدقدن صکره معهود مرمرك
جاملی طرفیله سورتمکه مباشرت ایدرلر .
بو صورتله اول قدر سورترلر که بر برینی تماس
ودلك ایدن ایکی جامك ایکیسی دخی آشینور
و بو صورتله بر یوزلری طاسلاقجه تسویه
ایدیلور .

بعدازان پرداخت زمانی کلمش اوله‌جغندن
ارتق آلت یوزی ایچون جاملی مرمر یرینه
پرداخت مهره‌سی استعمال اولنور .
اشبو پرداخت مهره‌سی الاوزری قورشون
قابلی وانك الت طرفی اغاجدن وتمام جامی
تماس ایده‌جك جهتی کچه‌دن معمول بر
شیدر . اولا جام اوزرینه زومپاره
دیدکلری توزك براز ایرنجه سندن سرپه‌رك
پرداخت مهره‌سنی سورتمکه باشلارلر .
بعده زمپاره‌نك کیندکجه اینجه‌سنی قویه‌رق
صورتیله نهایت طوپراق آشیسی دنیلان
بویایه قدر ایندیررلر . نهایت جامك
سطحی آینه‌لرده کوردیکمز جلا قدر مجلا
اولور .

بز بوراده طاسلاق و پرداخت عملیاتنك
ال ایله صورت اجراسنی ذکر ایلدك که شاید
ارباب مراقدن بریسی تجربه‌سنی مراق
ایدرایسه موفق اوله‌بیلسون دیه . یوقسه
آینه‌خانه‌لرده بو عملیات ماکنه‌لر واسطه‌سیله
اجرا اولنور . برده شو صورتله استحصال
ایدیلان جام اك مرغوب آینه‌لرك جامی
اولوب یوقسه آینه‌نك اکری بوکری
کوسترمسنه اهمیت ویرلیه‌جك قدر عادیسی
مطلوب اولور ایسه پنجره جاملرینك صورت
اعمالنه دائر اولکی بند مخصوصمزده ویردیکمز
معلومات بویله عادی آینه جاملرینی
استحصالده دخی مرعی اوله بیلور .

﴿ آینه سرینك ماهیتی ﴾

آینه صوینك ماهیتی قلایدن بشقه
هیچ برشی دکلدر . لکن بو قلای اك
اینجه کاغددن دها پك اینجه اولمق اوزره
حاده‌دن کچورلمش برپاره‌قدر .
قلایدن بو صورتله بر درق حاصل ایتمك
ایچون حاده‌دن کچورمکه ایکی صورت
واردر . بریسی یکدیکرینی تماس ایتمك
درجه‌سنه قدر ایندیریله بیلمسی ممکن اولان
ایکی اسطوانه‌دن عبارتدر . ایمدی اوچه
بره‌قدار قلایی طبقه صورتیله یاصلتدقدن صکره
حاده‌دن کچوره کچوره تازار قدر قالق
درجه‌سنه واردیررلر وایشته بو زارك اسمنه
سر دیه‌رك بونی آینه‌نك الت یوزونه وضع
وتطبیق وتأسیس ایدرلر .

﴿ سرك آینه‌یه صورت تطبیقی ﴾

برمیل اوزرنده متحرك برلوحه واردرکه
هرجهته ایستنلدیکی قدر میل ایتدیریله
بیلور . ایمدی جامی بو لوحه اوزرینه
کوزجه یرلشدیروب صورت مخصوصه‌ده
یاپلمش اولان مادلار ایله دوشه‌مك اوزره

جامی صیقشدیررلر . بعده قلای لوحه سنی
کتوروب بو جامك اوزرینه بالتطبیق
کوچك مر دانه‌لر کزدیره‌رك کوزلجه تماس
ایتدیررلر . نهایت قلای اوزرینه لزومی
قدر جیوه دوکرلر که بو قلایی درعقب
اریده‌رك جامك مساماتی دخی قلایی اخذ
وقبول ایلر . براز صکره اریمش قلای
اوزرینه قانلر قویه‌رق واوزرینه آغرجه
معدنی لوحه‌لر وضع ایدرك میله حرکت
ویررلر . جام هر طرفه میل ایتدکجه قلای
دها لایقیله یرلشور .

نهایت لزومی وجهله یرلشدکدن صکره
جامی الورلر که مقابلنده بولنان اشیایی عکس
ایتدیرر براعلا آیینه اولمشدر .

❊ آیینه‌نك مقابلنده بولنان اشیایی نصل ❊
❊ عکس ایتدیردیکنه دائر حکمت ❊
❊ طبیعیه‌جه ایکی سوز ❊

کونشك ضیاسی کندی مرکز انتشارندن
یعنی جرم شمسدن هر طرفه خطوط مستقیمه
ایله انتشار ایدر . بو صورتله انتشار ایدن
ضیا اکر بر جسم غیر شفافه اصابت ایدر
ایسه او جسم ضیایی اخذ و بلع ایله ضایع
ایدر . یوق اکر جام کبی بر جسم شفافه
اصابت ایدر ایسه ضیا او جسم شفافی دلوب
اوته طرفه کچر کیدر . شمدی بو جسم
شفافك بر یوزنه بر جسم غیر شفافی وضع
ایدر ایسه‌ك جامه اصابت ایدن ضیا جامی
دلوب اوته طرفه کچه‌میجه جامك جسمی
ایچنده بالانکسار کیرویه عودت ایدر .

اشیانك بزم کوزمزه کورینه بیلمسی حکمت
طبیعیه تعبیرنجه قوهٔ بصر عزلشمز کز قوت
اولان کوزدن خطوط مستقیمه اوله‌رق
بالانتشار اشیایی احاطه ایتمسی دیمك اولوب
انجق بوراده تعبیر آخر اولمق اوزره دیه بیلورز که
رؤیت ضیانك نظرمز مقابلنده بولنان
اشیایی الوب کوزمزه تصویر ایتمسی
دیمکدر .

ایمدی ضیا اوکنه راست کلان اشیایی
الوب جسم شفاف اوزرینه عکس ایتدیرمکده
ایسه اشیای مذکوره آیینه اوزرینه دخی
عکس ایتدیره بیلور . حالبوکه بر آیینه‌یه
باقدیغمز زمان آیینه‌دن بالانکسار انعکاس
ایدن ضیا کوزمزه دخی اصابت ایلدیکندن
بو حالده ضیانك آیینه‌یه عکس ایتدیردیکی
صورت اورادن دخی انعکاس ضیا ایله برابر
کوزمزه عکس ایدر دیمکدر .

اکر بوراده کوزك رؤیتنی « تعبیر
آخرله » دیه ضیانك اشیای مرئیه صورتنی
حین انتشارنده برابر اله‌رق کتوروب بزم
کوزمزه عکس ورسم ایتدیردیکنی ذکر ایتمیوب
رؤیتی یالکز کوزمزدن انتشار ایدن خطوط
نظره ویره‌جك اولسه‌ق او حالده آیینه‌یه
باقدیغمز زمان کندیمزی کورمامکلکمز لازم
کلور ایدی . محضا ضیا صورتمزی آیینه‌یه
عکس ایتدیریور واورادن انکسار وانعکاس
صورتیله انتشار ایدن ضیا دخی او صورتی
تکرار بزم کوزمزه عکس ورسم ایتدیریور که
بزدخی کندی یوزمزی کوره بیلیورز .

آیینه‌یه ضیانك اصابتنده شو قاعده
واردر که بر آیینه اوزرینه ضیا عموداً اصا

ایدر ایسه ینه عموداً خروج ایدر . مائلا اصابت ایتدیکی صورتده قاچ درجه میل ایله اصابت ایتمش ایسه دیکر طرفدن ینه او درجه میل ایله خروج ایدر . بو سببه مبنیدر که بر آینه‌یه بز مائلا باقمش اولسه‌ق مقابلزده ینه بزم میلمزه قدر بر میلده بولنان اشیایی کوره بیلوب آینه‌یه تمام عموداً اصابت ایدن اشیایی کوره‌میز . کذلك عموداً اصابت ایتمش بولنان اشیایی کوره بیلدیکمز حالده بزه نسبتله صاغنده وصولنده وآینه‌یه مائل استقامتده بولنان اشیایی کوره‌میز .

خاتمه

ایشته آینه‌جیلك حقنده ویره‌جکمز ایضاحات شوندن عبارت اولوب بو صنعتك رواجی خصوصنه کلنجه اول امرده ایشك شو جهتنه دقت ایتملیدر که یقین وقتلره کلنجه‌یه قدر آینه پك بیوك سلطنتدن معدود اولوب انجق کبار قوناقلرنده بولنه‌ بیلور ایکن مؤخراً عادتا حوائج ضروریه‌دن خرج عام صورتنه کیرمشدر .

اوروپاجه‌ك مشهور آینه فابریقه‌لرندن بریسی سن غوبن فابریقه‌سی اولوب اوتوز سنه مقدم سنوی یکرمی بیك مترو مربع آینه وجوده کتورور ایکن ١٨٥٤ سنه‌سی اللی بیك مترو مربعه قدر ایصال ایتمش واندن صکره دخی سنه بسنه بو مقداری ضم ایده کیتمشدر .

ممالك شاهانه امور تجارتنك کیفیت وکمیتنه کمالیله وقوفی بولنان بر محاسبك اقل تخمین اوله‌رق حساب وتخمین ایدیشنه کوره عثمانلی ممالکنده سنوی اوتوز بیك مترو مربع قدر آینه استهلاك ایدلمکده‌در که بونك اریسی اوفاغی حسابیله بهر متروسی اوچر بچق فرانقدن مقدار بهاسی یوز بیك فرانغی تجاوز ایلمکده‌در . حالبوکه بو مقدار اکثرایالات شاهانه‌یه آینه ادخالی هنوز نادرجه اولدیغی حالده حساب ایدلمکده اولوب اکر بو تجارت ترویج ایدیله‌جك اولسه مقداری بر ضعفی قدر دها آرته‌جغی شبهه‌سزدر . ایشته بر جامخانه کشادی تخیل ایدلدیکی زمان جامخانه‌نك آینه خانه قسمی ایچون دخی بیوك عملیات خیال ایچنه علاوه ایدلملیدر .

(تمت)

لطائف

– بر لام الف –

—

« باب سرعسکری اوکنده »

– وای ! برادر ؟ ! ......

– ماشاالله ! کیفلر ؟ ....

– والله هرکسك کیفی کبی .

– یعنی اعلا ! .

– یوق ! ذکور تلکدن براز مضطرب . بادهوا اکلمك یولی وارمیدر دیه آرامغه چیقمش ایدم .

– نصل ؟ باری بولدیکز می ؟

– همان بولمق اوزره یم .

– نه بولدیکز باقالم ؟

– شویله برلام الف چویرمك .
– اما نصل لام الف ؟ شویله‌می ؟ یوقسه بویله‌می ؟
– نصل اولسه اوله‌جق . زیرا برملکتده بولنیورزکه هانکی طرفنده اولسه‌ك هانکی شیئه باقسه‌ك مطلقا براکانجه یوز کوستروب چهرهٔ مضحکنی صریتور طورور .
– باری شوباد هوا اکلنجه‌یه بنی‌ده اورتاق ایتسه‌کز ؟
– های های ! ذاتاً سرمایه‌دن زیان ایده‌جك دکلم آ ؟
استانبولك اکلنجه‌سی توزندن طوپراغندن چوق . سزه‌ده یتر بکاده .
– ای نه طرفه طوغری کیده‌لم ؟
– شویله کوپری‌یه طوغری ایده‌لم .

⁂

❁ فالجی قاری ❁

– فالا باقار ! نیت باقار ! طالعه باقار ! ...
– خانم‌قز ! باخلاری بر بجوك چالخا باخالم !
– عسکر اغاجغم ! نیتکی طوتدکی المسم ؟
– شوغاجه‌نك « اغاجغم » دیمسی بوخی غارنك ایچنی غجقلیور . نه‌ده غراق شی ! دوتدم ! دوتدم ! چالخا باقالم باخلاری .
– آ ! والله اغاجغم بنه دونیکی نیت !
– نه‌دن بیلدك غیز ؟
– بیلمزمیم الماسجغم . بیلمزمی‌یم اغاجغم .
– تیه ! دوداخلرینی یوتدوغوم نه‌ده چلقه‌لنور ..... ای ! نه دیور باخالم ؟
– نه‌دیه‌جك . بنه اوقاره قاشلی اورته بویلی اسمر بکزلی قاری !.
– قاری دکول‌به ! غز غز !
– نه لازم ؟ قز اولسون قاری اولسون الله و یرسون کلین‌ده اولسون . هم ذاتی باش اوجنده برده نکاخ طولاشیور .
– آه ! غوزل بنه باندوغوم فاتیشی .
– هم کوکلی‌ده سن‌ده اغاجغم .
– هولان اما ایتدوك ها ! بن ده کوکلی اولان اولسه ......
– آ ! نیچون بویله سویلیورسك اغاجغم . سنك کبی شاه باز بابایکیته کیمك کوکلی اولمز الماسجغم ؟
– اوش ! دوغوز چالاسی‌غاجه ! نه‌ده غراشوب یابیر .... ای بنده کیمك غوکلی اوله‌بیلور باخالم ؟
– هرکسك اولور اغاجغم . هرکسك اولور .
– اوهو اوهو ! حیش غز او قاشلرکده‌کی غارالر نه‌در ؟
– آمان اغاجغم سن‌ده ! نه‌قدر دیك دیك باقوب طوربیورسك ؟ انسانك جکرلرینی سیر ایدیورسك . هم اونه ؟ سنك کوزلرنده بشقه‌لشدی .

— بناخلرك ده بك قرمزى به !

— امان صوص ! بكلر كليور ...

*

﴿ فالجى اوستنه اوغراتدى ﴾

— نا ايشته برادر ! اكلنجه اياغمزك التنده يوارلانيورده كورهمدك .

— هانكيسى او ؟

— باقسه كز آ فالجى يه .

— والله صحيح ! كيدر ايدك اما يانده برعسكر وار . قارى محمد جكه نه قيربلورب دوكيليور .

— كنديسى فنا برشى دكل ها !

— باخصوص عسكر ايچون .

— قاشلرنده كى بر پارمق راستيغه دقت ايديورميسكز ؟

— يا بناقلر ؟

— بركت و برسون فرنكلر شوغازلرى اوجوزلاتديلر . اللى پاره يه بر دكرمى غاز آلوب ايچنه برده كاغد قويدقدن صكره فالجى قاريسنك بيله باشنه اعلا برحوتوز تشكيل ايديور .

— عسكر نه ايستديوب كزيديور ؟ دقت ايديورميسكز ؟

— فاله باقديرييور .

— هايدى كيدهلم بزده باقديرالم .

— آدم نه مزه لازم . عسكر جكز چرزلنيور . قارى ده چرزلانديرييور . برشمدى كيدر ايسه ك پيشمش وياخود پيشمكده بولنمش اولان آشه صوغوق صو قاتمش اوله جغز .

— آدم نيچون صوغوق صو قاتمش اوله لم ؟ كيدهلم زينت ده بز طوته لم ....

. . . .

. . . .

. . . .

— فالجى خانم بزه ده باقارميسك ؟

— باقارم بكلرم باقارم پاشالرم . نيتكزى طوتديكزمى ؟

— طوتدم . آت باقالم .

— ايشته بكجكزم شو كوشه لى باقله دايكلى باقله ايله ارقه ارقه يه كلمش . خانمكزه طارغنسكز .

— بيلدى يه !

— فقط افنديجكم ! ضرر يوق ضرر يوق . ايكى كونه قدر يندباريشه جقسكز .

— دها نه ديور باقالم .

— شو باريسى يتمش باقله ايله ديبسز باقله بى كورديكزمى ؟ شو يدى دايكلى قاطر بونجوغى شوماوى تسبيح دانه سى نره يه قدر يوارلنوب كيتمش .

— كوريورم اما بونه ديمكدر نه بيله يم بن .

— بونده بلميه جك نه واردر بكجككزم ؟ ماوى بونجق عقلك تسبيحده . فكرك انلر بشقه يره كيتمشلر ! پرقوقونايه بكجكم پرقوقونايه .

— والله فالجى اوستنه اوغراندى .

— لكن بكجكم اوقارى بى ده برسون وار .

— احتمال .

ـ اما کوکلی سـنده در . هب سـنك ایچون یانوب طوتیشیور .
ـ آه ! ارتق الو برر بادر . اوستنه اوغراتدی یا ایشـته . براز ده بشـقه اکانجه‌یه باقالم .
ـ بوقدر الویرر دیرسکز ها ؟
ـ باخصوص عسکر اغابه براز میدان ویرهلم .
ـ باخدیریکز هموشریلو باخدیریکز !
ـ باقدیردق همشهری باقدیردق .

***

﴿ سوس ده اولسـه بوقدر اولور ﴾

ـ آدم براقدیکز که شوقاری ایله براز دها اکلنه‌لم .
ـ کلوب کچنلردن اوتانادم .
ـ اوتاندیکزمی ؟ استانبولده محجوب اوله‌رق یشایه‌مزسکز براز بوسسزجه اولمزسه‌کز هیچ برسعادت کوره‌مزسکز . نه ایسـه شورایه مرجانه طوغری اینه‌لم باقالم
ـ اورالرده اکلنجه بولنورمی ؟
ـ زه‌ده بولنمز که .
ـ لکن شو جاده فنا اولمدی ها ؟ عالی پاشا مرحومك قوناغندن اشـاغی قانطارجیلره طوغری ایندیریلور ایسه ...
ـ اورایه طوغریمی کیده‌جکز ؟
ـ مرجانه ! مرجانه !
ـ قوجه مرجانه ها ؟
ـ اوت ! نا ایشـته بر بر دکاننده براکلنجه .
ـ بو یوزیبی بولدیران حریفمی ؟
ـ یا بشـقه سینی ایستردیکز ؟ هم بودکانده قهوه‌ده وار . اولاد ! بزه ایکی شکرلی کل بقالم .
ـ کلیور رررررر ! .
ـ لکن صحیحاً نه سـیر ؟ آمان ! آمان ! باقکز بر بر ابریشمه اصلدیغـه حریف نه قیورانیور .
ـ البته ! سـوسلمکی قولایمی ظن ایتدیکز ؟
ـ بو عذاب الیم سوس عذابی ها ؟ آمان ! هـله باقکز باقکز یوزیبی کوزینی نه بوروشدیروب بوموشدیریور !
ـ تشبیه ایدیکز باقام جانك ایچیسندن دودا قلرینی قباردوب برونی صیقمسی بر برینی قوقلایان قولاقلی بابازه بکزمزمی ؟
ـ تا کندیسی : شاعرسکز به !
لکن بك افندی حضرتلری نه‌ده چرکین .
ـ کوزل اولسـه یوزیبی بولدیرمغه لزوم کورورمی ایدی ؟
عجبا کوزل اولدم اعتقاد ایدرمی ؟
ـ البته ایدر .
ـ اویله ایسه الله بوحسن اعتقادینه خلل ویرمسـون . نا ایشـته الدی . بر بر جنبزی . باقکز باقکز بر برحر یفی برونندن یقالادی .
ـ برونك ایچنده‌کی قیللری قپارته‌جق .
ـ نه وضع غریب . بن اولسـه‌م بر برك پارمقلری اراسندن براعلا سومکرور ایدم .

— نصل سومکرور ایدیکز یا ؟ اغزینه قبل کیرمسون دیه حریف اغزینی قاپامش . بر برده برونی طیقامش . حرثیدن چاتلامق ایشدن بیله دکل .

— فقط دقت ایدیورمیسکز ؟ بو بلا ابریشمدن اشد حریف کوزلرینی یومش . یالکز بناقلری اوستندن باشلری آقیور .

— کوکلشمش قیللری کوکندن سوکوب آتدیجه دکلی ؟

— ارف ! ایشته بوفنا . قان آقغه باشلادی کوریورمیسکز ؟ واه ! واه ! واه ! بیاغی قانیور ! .

. . . .

— آما بر بز پك آجتدك . قناتدك بیله .

بندی افندم بندی . چوقدنبری برونکزدن قبل قوپارندیغکز یوق ده آنك ایچون .

— ارتق بنی آزاد ایتسه‌ك اولمزمی ؟

— قاشلرکزك النی اوستنی ایکی قاشکزك اراسنی کوز قپاقلرکزی بیق اوجلرینی الهیم دوزلته‌یم برده اینجه پرداخت چکه‌یم ایش بتر

. . . .

— برادر ! ایشدیکزمی بر برنه نه‌سو یلیور ؟

— ایشتدم .

— نصل ؟ طیانه بیلورمیسکز ؟

— المدن کلمز افندم . آمان بر بر شیلر سوریور برشیلر سوریور صاچلره صقاللره سوردیکی مائی صو نه‌در ؟

— قارارمق ایچون .

— یا یوزونه سوردیکی یاغ ؟

— آتشنی آلمق و آغرتمق ایچون .

— بناقلرینه سوردیکی ؟

— کل پنبه‌سی .

— لکن حریف صاچلری ایی طرادی .

— سوس ده اولسه بو قدر اولور .

— باقکز باقکز آیینه‌یه باقیور هم صیریتیور . غالبا چکدیککی عذابلری اونوتدی .

— بیلورمیسکز نه یاپالم ؟ براز شو بکلك ارقه‌سنه دوشه‌لم . باقالم سوقاقده نه‌صو برانه خرام ایده‌جك .

— پك اعلا بولدیکز .

**

❈ برثانیه‌الك عاشقه جواب لایق ❈

— طور بقالم هانکی طرفه بوکوله‌جك .

— بوقسوس بوقاروبه چیقارده بنه کلدیکمز یره طوغری کیدر ایسه ایش براز فناجه اولور .

— مژده برادر مژده ! اشاغی‌یه بوکولدی .

— باقالم مرجان بوقوشندمی ایمز ؟

— بوق جالقجینك یانندن صوله دوندی .

— اعلا ! دیمك اولیورکه بولمزه طوغری کیدیور . یوزی باقالم کوزدن قاچرمیه‌لم .

(مابعدی صکره)

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش بكرمی كونده بر چیقار مجموعه‌در .

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *
١٥

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاچوپولو چارشوسنده ١٣ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩١

﴿ تاريخ ﴾

(تاريخ عثمانينك قسم شاعرانه‌سى عبد)
(الرحمنك هم برقاچ همده بر كوكل فتح)
(ايتمسى)

فقره

١

﴿ عثمانيان دل آشوب ﴾

بوندن مقدم سلطان اورخانك كنديني
بولنسان نيلوفر خانمى نصل اخذ وازدواج
ايتمش اولديغنى حكايه ايلديكمز صيره‌ده
او زمانلر روم قزلرينك عثمانلى دلاورلرينه
كوستردكلرى رغبتى دخى بر نبذه‌جك اورته‌يه
قويه‌رق حتى شمدى حكايه‌سنه شروع
ايلديكمز وقعه‌نك دخى بر روم قزينك بر عثمانلى
دلاورينه علاقه‌سندن طولايى ساحهٔ وقوعه
كلديكنى بيان ايلمشيدك . بناء على ذلك
بو حكايه‌نك بدايتنده او زمان روم قزلرينك
عثمانلى دلاورلرينه جهت و كيفيت رغبتلرينى
ولو مختصراً اولسون حكايه ايتمك لازم
كليور .

روم وسائره مورخلريله برابر حامرك
دخى نتيجهٔ افادلرنده شو استنباط اولنور كه
استانبول ايمپراطورلغنى تشكيل ايدن روملر
او اخر ايامنده طينت قديمهٔ قهرمانانه‌لرينى
بتون بتون بر بشقه حال و صورته قويمشلر
و شجاعت بسالت صبر تحمل وعد وفا عفت
كبى قهرمانلغك جملهٔ لوازمندن بولنان
مزيتلرى غيب ايدرك يالكز قاريلره پاراغق
و كنديلرينى انلره بكندرمك عزمنده دوشمش

ايسه‌لرده قهرمانلغه لازم ولايقدر ظن
ايلدكلرى كبر و غرورى بشقه‌لرينه
صاتمه‌مدتجه بونلرى قاريلره صاتمق مجبوريتى
التنده كيردكلرندن كوزلرينه كسديردكلرى
زنان يانده عادتا بر قهرمان قاتل كسيله‌رك
قاريلى غرور و عظمت مفرطه‌لريله تحقيره
قدر وارمقده بولنمشلر ايدى .

عالمك بو كونكى حالى اوزرينه ايديله‌جك
بر موازنهٔ مدققانه‌دن دخى ميدانه چيقه‌جغى
وجهله مايهٔ مباهات قهرمانلق و هيچ اولمز
ايسه الك بقيه‌سى اولسون بولنان بر ملت
زنانى حسن و جمالدن زياده يكيتلكده كمال
اعتبار ايدرلر . مثلا استانبولك شرق
بكلرندن بر يسنى ارناودلقده كوتورسه‌لر
استانبول زنانى طرفندن كوردكلرى رغبتى
قطعاً كوره‌ميه‌رك هر قادين طرفندن
« سن‌ده بنم كبى بر قارى ايتمجه‌سنه
سوسدن بشقه بر شيئه مالك دكلسك »
جوابنى الورلر ايدى . ايمدى بو حال
مملكتمزك دور قهرمانيه‌سى ديمك اولان
مبادئ شوكت عثمانيه هنكامنده پك زياده
اولمسيله اكرچه روم يايلقار يارينك
زنانه كوسترملك طننده بولندقلرى
قهرمانلقلره قاريلرك اعتبار ايتمسى لازم
كلور ايسه‌ده بر قارى يكيتلك وقهرمانلق
نامنه حقارت كورمكه دخى تحمل
ايده‌ميه‌جكندن بو يايلقاريارك قهرمانلقلرى
قاريلرى بيزار ايتمكدن بشقه هيچ بر ثمره
حاصل ايتمزايدى . هله بونلرك فوق العاده
بر هرجايلك سيأتندن اوله‌رق راست كلدكلرى

زنانه مفتونلق كوسترملری مایه‌لری قصقانجلقله بوغورلمش اولان زنانی نه‌قدر دلكیر ایده‌جكی آیروجه محاكمه‌یه محتاج بر كیفیتدر .

بونلره مقابل اوته طرفده عثمانلی دلاورلری ایسه كوزلرینك بكنه سونكی صوفسه‌لر كوزقیپه‌جق مرتبه‌ده جسور ور وجودینی بیك مهاجمك هجومنه مقابل قلعه ایده‌جك مرتبه‌ده جری ومعاذ الله اختلال ناموسدن بشقه هر بلایه متحمل هرجفایه صبور و یردیكی سوز اوزرینه جانی كفیل كوستره‌جك مرتبه وفاكار اولمقله برابر یوركلرینی بردلربایه بندایتدكلری زمان ارتق انك اسیری اولوب قالدقلری و بویله كرچكدن برقهرمانلغه ضمیمهٔ لوندانه اندام صنوبرانه خرام چهره‌جه ملاحت طور ومعامله‌جه حلاوت صاحبی دخی اولملری مناسبتیله (دها صكره مجارستان وآوستریا والمانیا زنانی میاننده دخی پارمقله كوستردكلری وجهله) هر یرده پارمقله كوستریلور ایدیلر .

عالمده هركسك مشهودات واقعه‌سنی كندی ظن واملنجه تفسیر وتأویل ایده‌جكنی تجربه ایتمشكزدریا ؟ اوزمان روم زنانی دخی بر عثمانلینك تزوج ایلدیكی قزك دیننه بیله اصلا تعرض ایتمامسی مسلمانلق مساعده‌سی ویالكز قادینلره دكل كندی جناح حمایت وصیانتلری آلتنده بولنان هر كسه حسن محافظه ایله برابر طاتلیلق وچلبیلك كوسترمسی عثمانلیلق شعاری اقتضاسندن اولدیغی بیله‌میوب یالكز ترلك قاریسنی كل قوقلار كبی قوقلایوب ینه كل محافظه ایدر كبی صاقلار اعتقادنده بولنملری دخی عثمانلیلرطرفنده حسن تمایل كوسترملرینك اك بیوك بر وجهی ایدی .

واقعا روم تاریخجیلرینك ظاهری افاده‌لرینه باقیله‌جق اولسه مسئله بتون بتون عكس صورتیله كوریلور وتركلرك راست كلدكلری روم قزلرینی اسیر واستفراش ایلدكلری آكلاشیلور . انجق اوتاریخلرك برغرض مخصوص اوزرینه قلمه آلنمش اولدقلری بدیهی واشكار بولنمقدن فضله ایشته ازجمله حكایه‌سنه شروع ایلدیكمز شو وقعه دخی بوقارودن بری اسبابنی حكایه ایلدیكمز میل وانهماكك طوعا وقوع بولمقده اولدیغنی اثباته كفایت ایدر .

فقره

٢

﴿ آیدوس محاصره‌سی ﴾

بووقعه‌نك مأخذی بولنان ادریس وسعدالدین ونشری وحاجی خلیفه (یعنی كاتب چلبی) وحامر وفیشرون تاریخلری وقعه‌نك وقوعی سنه‌سنده اختلاف ایلدكلری كبی صورت وقوعنده دخی اتفاق ایده‌مامش اولدقلرندن بر جمله‌سندن زیاده زینت بخش صحیفهٔ تذكار اولان روایتلری جمع ایتمك صورتیله برخلاصه یاپمقده‌یز .

سلطان اورخانك ایام سلطنتی اثناسنده ایدی كه قونور آلپ آیدوس قلعه‌سنی محاصره ایلر ایدی .

بوقلعه آیدوس طاغلرینك شرقی جهتنده

وشمندره قلعه سنه بریجق ساعت مسافه ده
واقع اولوب زمانه کوره پك متین و مستحکم
برقلعه ایدی . مدت محاصره ایچنده
اورادیغی وقونور الپ شو ایشك برساعت
اول بتورلمه سنه دریغ همت ایتمدیکی حالده
قلعه نك متانت ورصانتی عثمانلیلره مقاومته
کفایت ایده بیلمدی .

او زمان طوب اولمدیغی جهتله بو کبی
قلعه لری لایقیله اوروب کدیك آچق
مانجیلقله آتیلان طاشلرله میسر اولور
برایش اولمدیغی معلومدر . وقتك صنایع
حربیه سی تحتندن معمول برسپرله اوق
ضربلرندن وجودی محافظه ایدرك قلعه یه
صوقولدقدنصکره بردن بره برهجومله
دیوارلره چیوبلر اوربله رق چیقلق صورتنی
توصیه ایدرایدیسه ده بوحرکت دخی چوق
دلاورك قربان اولمه سنی مستلزم بولنمغله
قونور الپ بوکا دخی رضا کوسترمز
ایدی .

لکن امر محاصره ده بویله برصعوبتك
یوز کوسترمسیله قلعه یی ترك ایتمك لازمدرمی
ظن ایدرسکز ؟ برایشه باشلادقدن صکره
انی بتورمه دن براقمق عثمانلیلرك شاننده
دکل ایدی . برقلعه یی سنه لرجه محاصره
ایتمك ایچون اطرفنده قوله لر انشاسیله
ایچنده عسکر اقامه ایدلدیکنه وار کیج
بهمه حال فتح اولندیغنه دائر تاریخ عثمانیده
نه قدر امثال ایسترسکز ؟

ای ! نهایت آیدوس قلعه سی ایچون
نه یاپلدی ؟

بونك ایچون عثمانلیلر طرفندن برشی
یاپلمغه حاجت قالمدی . روم زنانك عثمانلی
قهرمانلرینه اولان رغبت عاشقانه لری
بومشکلی حل ایدی ویردی . عبدالرحمن
نام قهرمانه هم برقلعه فتح ایتدیردی هم ده
برکوکل ! یعنی برروم قزی قهرمان
مومی الیهه هم قلعه یی تسلیم ایلدی هم ده
قلعهٔ دلنی ! . . . . .

شویله که :

فقره
۳

﴿ عشقك یلدیرم قدر سرعت تأثیری ﴾

عبدالرحمن دیدیکمز قهرمانی مورخ
حامر مشهور عبدالرحمن غازی ظن ایلمش
ایسه ده غازیٔ مشارالیه ارطغرل بکك
سلاح ارقداشلرندن اولوب الك دلربالق
زمانیله بو وقعه وقوعی اراسندن یارم
عصر قدر زمان مرور ایلمش اولدیغندن
بوعبدالرحمنك بشقه برعبدالرحمن اولدیغی
درکاردر . هم اکر بوذاتك عبدالرحمن
غازی اولمسی فرض ایدلسه مشارالیهك
عساکر محاصره یه قوماندان اولمسی ایجاب
ایدوب حالبوکه بوعسکرك قوماندانی
برمنوال محرر قونور الپ ایدی که قوماندان
مشارالیه عبدالرحمن غازینك اوغلی مثابه
سنده قاله جق قدر اندن دها کنج
ایدی .

الحاصل بزم عبدالرحمن کنجلکده سیالهٔ
صاعقهٔ عشق (پاراتونر) یعنی صبرصاعقه
اسا کندیسنه جذب وجلب ایده جك
بربابایکیت اولمسیله برکون البته براستکشاف

ایشی ایچون اولملیدرکه قلعه نك اطرافنه
قدر صوقولوب کزینور ایدی .
مکر قلعه قوماندانانك پك عاشق جبلت
سودائی طبیعت اولان کریمه سی قلعه
اوزرنده بولنور ایمش . مومی الیها ذاتاً
عثمانلی دلاورلرینه هوسکار اولمق جهتیله
عبدالرحمنی اوزاقدن کورور کورمز کویا
قرق ییلاق مطلوب و مشتاقنه او آنده
ملاقی اولمشجه سنه یورکنه برنائرهٔ
محبت دوشوب علاولنمکه باشلامش .

بعض مورخلر دیرلرکه من بوره برکیجه
اول رؤیاسنده عبدالرحمنی کورمش و علاقه
ایلمش ایمش ! شو روایت ایشك ایچنده کی
شاعریتی بوزمقدن فضله برقاتدها تزیین
ایلدیکی جهتله برجه البت شایان قبول
کوریلور .

هرنه حال ایسه من بوره عبدالرحمنی
کورور کورمز صبره مجالی قالمیوب یاننده
بولنان برقادینی دخی کندیسنه موافق
کورمکله عبدالرحمنه سس ویرر .

دلاور مومی الیهك اول امرده تردد
کوستره جکی درکاردر . انجق اودخی بویله
کوزل برقزك البته یورکی ده کوزل اوله جغنی
تخمین و اولمسه بیله برقز طرفندن ایدیلان
دعوته اجابت ایتمامك قهرمانلق ایچون
موجب شین اوله جغنی کشف ایدرك قلعه
جهتنه دها زیاده تقرب ایدر و ارالرنده
شویله بر محاوره وقوعبولور :

قز - بورالرده نه کزییورسك ؟

عبدالرحمن - هیچ !

قز - هیچ دکل ! قلعه نك قپوسی
یولنی ارایورسك دکلی ؟

عبدالرحمن - اویله دکل اما اویله
اولسه بیله عیب دکل آ ؟

قز - آنك قپوسی یولنی بن سکا
اوکرتور ایسه م بکا نه مکافات ایدرسك ؟

عبدالرحمن - بن سکا نه مکافات ایده
بیلورم که ؟

قز - اویله دیمه اویله دیمه ! سن
بکا پك بیوك بر مکافات ایده بیلورسك .

عبدالرحمن - ایسته دیککی سویله ده
المده ایسه البت اسیرکه مم .

قز - الکده در الکده . هله برکره
دوشون باقه یم ؟

بولقردی اوزرینه عبدالرحمن قزك
مرامنی اکلامقله برابر اوطرفه دها دقتلی
برنظر ایدرك کندیسیله مشافهه ایدن آفتك
درجهٔ حسن و جمالنی کورنجه یورکی بر حسك
انکشت معنویسیله غنجه لانمقده اولدیغنی
طویمش ایسه ده ایشك دها ایلروسنی اشمك
ایچون هیچ برشی اکلامامش کبی
طورانه رق :

عبدالرحمن - خیرافندم ! دوشوندم
طاشندم اما بوله مدم .

قز - جانم سنك کبی برقهرمان بنم
کبی برقزه نه مکافات ایده بیلور ؟ بونده
بیلمیه جك نه وار ؟

عبدالرحمن - بونده بیلمیه جك برشی
یوق ! فقط بوبابده اکلادیغمی و بیلدیکمی
سزه عرض ایتمکدن حجاب ایدییورم .
سزك کبی بر دردانه عصمته .....

قز - (یانندهکی قاری یه) کوردکمی
عثمانلولر نه قدر محجوب نه قدر اهل عفتدرلر ؟

(عبدالرحمنه) خیر ! خیر ! اوتانمه . صیقلمه ! بن سکا بو قلعه‌یی فتح ایتدیررم ایسه‌م سن دخی مکافاتاً بنی زوجه‌لکه قبول ایدرمیسک ؟

عبدالرحمن — شو بیوردیغکز مکافات سزه دکل بکادر . بنم ده سزک ایچون المدن کله بیله‌جک مکافات کندیمی سزه قبول ایتدیرمکدر .

قز — (خجلتان و تلاشله) امان صوص ! عسکرلر کلیور ! هایدی سن قاچ کیت ! یارین اقشام اوزری بورایه کل بن سکا ایشی اکلاتیرم .

فقره

٤

﴿ وجودیمی ایب وکوکلمی زلنی ﴾

— نایله چکیور —

عبدالرحمن قزدن الدیغی صوک جواب اوزرینه اورادن سر اولدی کیتدی . کیتدی اما سر عشق قزک تأثیر جمالی یورکی اوزرینه (مطلقا قاندن اوله‌جق) قانلی مرکب ایله نقش ایتمش اولدیغندن او تأثیر یورکنده بر دها محو اولمامق اوزره باقی قالمشیدی .

طوغریجه واروب قوماندانی اولان قونور آلبی بوله‌رق وقعه‌یی حکایه ایلدی . کار دیده و تجربه آموخته اختیارلر بو ایشک بر اغفال اولمسی ظن ایلدیلر .

انجق عبدالرحمن اغفال ایسه بیله بو دام اغفاله کندیسی دوشمکه راضی اولدیغنی و اغفال اولمدیغی صورتده هم کندیسنک برمراد هم ده قلعه‌نک فتح اوله‌جغی درمیان ایدنجه قزک دعوتنه اجابته قرار ویرلدی . بو ایش ایچون سکسان دلاور حاضرلاندی . ذاتاً قلعه‌نک فتحی میسر اولمق ایچون بر جان فدا ایتمکدن عبارت بولنسان فدا کارانی بونلرک هپسی فراده فراده کوزه الدیرر طاقمدن ایدیلر . انجق هر حالده قلعه ایچنه الک اول عبد الرحمنک کیره‌جکی و مومی الیه کیردیکی محلک سلاح قرداشلری ایچون امین اولدیغنی کورور ایسه اوحالده خبر ویره‌رک انلری دخی جلب ایلیه‌جکی جهتله اشبو سکسان دلاور ایچون ظهوری ملحوظ اولان تهلکه‌دن هیچ بر حصه ملحوظ دکل ایدی .

ملاقاتک ایرتسی کونی اقشام اوزری دلاورلر قلعه‌یه توجه ایلدیلر . سکسانی بر مناسب محله صاقلانوب یالکز عبدالرحمن و یره‌جکی اشارته درحال اجابت ایتملری قرار یله قلعه‌یه توجه ایلدی . اولکی کون قزی کورمش اولدیغی برجک یاننه وارر وارمز یوقاریدن قوجه بر طاش دوشدیکنی کورنجه درحال ذهنی چالنوب برجه و برج اوزرنده درونی عشق و عصمتله مملو بولنان درجه نظرله « آه ظالم ! بکا قصدک بومی ایدی ؟ بنم کبی بردلی قاتلی‌یی اولدورمکه نصل قائل اولدک ؟ » دیدی ایسه ده قز یوقاریدن « حاشا که بنم سکا بر قصدم اولسون . سنک بریکه بن فدای جان ایده‌یم اوطاشه باغلی اولان مکتوبی کورمدکمی ؟ الده اوقو ! » دیمسیله عبدالرحمنک امنیتی ینه عودت ایدرک همان

مکتوبی الدی . فقط روجه یازلمش اولدیغی جهتله اوقومقدن عاجز قالدی .

قوشدی . رفقاسنك یانه كیتدی ایچلرندن روجه اوقومق بیلن برایکی ذات مکتوبی اوقودیلر . قز برطاقم عاشقانه مقدمه لردن صکره کیجه ساعت برصولری عثمانلیلردن برقاچنی ایپ ایله قلعه یه چکه جکنی و بعده قلعه قپوسنی آچوب دیکرلرینی دخی ایچرویه آلمق قولای اولدیغنی بیان ایلمش .

بوقرار عثمانلیلر طرفندن مقبول کورلدی . جمله جه غروب شمسه منتظر اولدیلر . تمام وقت مرهون حلول ایدنجه بنه یالکز عبدالرحمن برج یاننه واردی که یوقارودن قالنجه برایپ ایندیرلمشیدی . بوایپی بلنه باغلادی . یوقارودن چکمکه باشلدیلر . انجق عبدالرحمن کویا عشق بعض مدققلرك دیدکاری وجهله برسیاله ایمش ده براوجی قزك النده بولنسان ایپدن تلغراف آسا بورکنه قدر جریان ایدرمش کبی درونا برشیلر حس ایدر ایدی . بوحالده شبهه یوق که عبدالرحمن « ای آفت ! ایپك وجودیمی چکیور ایسه زلفك تلی دخی یورکمی چکیور » مآلنده شیلر دوشونور ایدی .

حاصلی یوقارویه واردی . قزی ینه اولکی کون یاننده بولنسان قاری ایله برابر کوردی . بوحالده ایکیسنك بردن عقلنه نه کلمش تصور ایدرسکز ؟ شوکلدی که :

باشلادیغمز ایش پك مهم پك تهلکه لی برایشدر .

بوتهلکه اراسنده فدای جانی دخی کوزه الدیرمق قهرمانلق شانیدر . شمدی فرصت اویرمش ایکن بربریمزدن یاری بر بوسه الهلم . صاغ قالور ایسه ك هیچ اولمز ایسه بوبوسه دن یالکز امورمشتبه مزده شوقزك آرتمسی جهتیله استفاده ایتمش اولورز . اولور ایسه ك بتون بتون مشتاق اوله رق اولمامش صایلورز .

اوت مطلقا خاطرلرینه بوکلمش وموجبنجه حرکت ایتمشلردر .

اندن صکره عبدالرحمن ایله قز خفیا قلعه قپوسنه کیدرك آچدیلر عبدالرحمن طشره ده بولنان جنك آورلری دخی ایچرویه دعوت ایلدی . ارتق بوقلعه نك ممالك عثمانیه یه التحاقی حقنده حکماً یازیله جق اولان تملیکنامه یی کیملرك قانیله یازمق ایجاب ایدییور ایدی ایسه انلرك قانلری آقیدلمق صورتیله قلعه فتح اولندی .

فقره

٥

❁ قلعه فتح ایده نکدر قلعهٔ دل دخی ❁

قلعه نك فتحی کیجه سنك ایرتسی صباح عبدالرحمن معیتنده معشوقه سی قز دخی اولدیغی حالده قونور الپك حضورینه کیدرك کیفیت مظفریتی خبرویردی .

قونورالپ « مان غزا اول امرده کیمه نك دکلدر . هیئت مجموعهٔ عثمانیه نکدر .

پادشاه زمانك رأی وتنسیبی موجبنجه تقسیم ایتمك لازمدر » دیدیكی زمان قز « شاید بنی عبد الرحمندن آیررلر ایسه نه یاپارم ؟ » ملاحظه سیله بالطبع جهانی سیم سیاه برزندان كوردی ایسه ده عبد الرحمن طرف قوماندانیدن الدیغی امر مخالفت شان قهرمانی به شایان اولمدیغی نظر دقته اله رق اطاعت مقامنده قوماندانك النی اوپدی وقزی وقلعه نك مفتاحنی برابر له رق بروسه ده حضور سامئ حضرت اورخانی به كیتدی .

روایته كوره قزك حضور پادشاهیده كوستردیكی جرأت محیر عقول ایمش . شویله كه پادشاه زمان بو قلعه یی نه فكر وملاحظه یه مبنی عبد الرحمنه تسلیم ایلدیكنی سؤال ایلدیكی زمان قز عثمانلی دلاورلری برقلعه یه بارمق طاقیجه بهمه حال فتح ایتمه دن براقیه جقلرینی بیلدیكی وكندیسی عثمانلی شاهبازلرینه اوته دنبری هوسكار اولدیغی جهتله عبد الرحمنی بادئ نظرده عثمانلی اولدیغی ایچون بكندیكی كبی كندیسنك عثمانلیلر میاننده دخی شاهبازلقله ممتاز اوله جق قدر دلبرلكنی كورنجه بتون بتون اختیاری الدن كیتدیكنی وبو شاهبازك وصلته نائلیت ایسه كندیسیله بالمخابره قلعه یی اكا تسلیم ایتمكدن بشقه برصورتله ممكن اولمیه جغنه مبنی بو ایشی یاپدیغنی وبوایشده البته معیب اولمیه جغنی كوكسنی كره كره عرض واتیان ایلمش .

قز بو اقردیلری سویلر ایكن عبد الرحمن قزك تمام یانی باشنده اولمیوب حضورك برجهتنده بولنور ایمش .

پادشاه عالمپناه « بو قز سكا بو قدر اختصاص كوستردیكی حالده نیچون یانندن قاچیورسك » دیه عبد الرحمنه برخطاب بیوردقده « افندم ! پادشاهم ! بزم بورجمز پادشاهمزه برقلعه فتح ایتمك وغنیمتلری دخی ادارهٔ شاهانه سی موجبنجه تقسیم ایچون حضورینه عرض ایلمكدر . هر نه قدر بو قز بن قولكزه اختصاص كوستریور ایسه ده اكا كندیمی صاحب صایمغه حقم یوقدر » دیمسیله برابر حضرت پادشاه « خیر! اویله دكل . قلعه فتح ایدنكدر قلعهٔ دل دخی فاتحنكدر . بو قز كندیسنی سكا تسلیم ایلمش ینه سنك اولسون بن ده اوقلعه یی سكا باغشلادم محافظی سن اول بالكز مال غنیمتدن ارقداشلریكی اصولی وجهله حصه دار ایت » بیورملریله عبد الرحمن آیاق اوپه رك وكندیمینی برابر اله رق چیقوب آیدوسه كلمش واراده شاهانه موجبنجه حركت ایلمشدر .

مؤخراً (قره عبد الرحمن) نامیله شان قهرمانانه سنی عیوقه چیقارمش اولان قهرمان ذیشان ایشته بو صورت شاعرانه ایله وقوعبولان ازدواجك محصول كران قیمتیدر !

(تمت)

❖ احوال انسان ❖

— وسائط جریان دم —

« احوال انسان » سرلوحه سیله بوندن مقدم یازمش اولدیغمز ایكی بند

مخصوصنده اطعمه‌یی تا قان حالنه قدر تحویل ایتمکه مخصوص اولان اعضا وآلاتك ماهیتلری مختصراً بیان اولندقدن صکره بو اعضا وآلات واسطه‌لریله طعامك کیفیت هضمنی دخی بیان ایلشیدك . ایمدی وجودمزده کوریلان اثر حیاتك عادتا طوغریدن طوغری‌یه مابه القیامی دنیله بیله‌جك اولان قانك صورت جولاننی وحیاته کیفیت خدمتنی دخی کوسترمه بیاك ایچون اول امرده جولان مذکوره وساطت ایدن اعضا وآلاتك احوالنی کورمك لزومی درکاردر .

﴿ قلب ﴾

جولان دم خصوصنده جمله‌دن اول خاطره کمال مسارعتله ورود ایدن اعضا قلب یعنی یورکدر . یورك دنیلان اعضا ارمودشکلنه قریب یومروق قدر برشیدرکه صدرك براز صول طرفنده وآق جکرك ایکی قنادی اورته‌سنده و رنجی ایله دردنجی قبورغه کمکلری مقابلنده بولنور .

آلات هضمك هیئت عمومیه‌سنی کوسترمك ایچون وضع ایلدیکمز رسمده قلب دخی ارائه ایدلمش بولنمغله اورایه مراجعت اولنه .

قلب براز یاصیلمش اولدیغندن بو یاصیلق کندیسی ایچون ایکی وجه تشکیل ایدر . بریسی محدب یعنی قبه‌لیجه اولوب قلبك صاغ جهتنه واوست یانه و براز اوك طرفنه تصادف ایتمشدر . دیکری ایسه قلبك صول جهتی اولوب اولکندن دها اشاغیده وکیروده در . اشبو ایکی وجهی بربرندن برچیزکی ویاخود یاریق آیرر و بو صورتله قلبی کویا ایکی‌یه تقسیم ایتمکه چالشمش ظن اولنور .

حالبوکه قلب داخلا ایکی‌یه تقسیم اولنمشدرکه بو تقسیملرك ایکیسی بر برینه بکزروارقه‌ارقه‌یه قونلش و بعده هرایکیسی بنه ایکیشر قسمه تقسیم ایدلمشدر . بو تقدیرجه قلبی درت قسمه تقسیم ایتمش اولورلر . بونلرك ایکیسنه « تجویف » وایکیسنه دخی « ودب » دنیلور . تجویفلر ایله ودبلرك هر بری دخی صاغلی صوللی بولنمغله صاغ طرفنده بولنان تجویفه « تجویف یمین » صول طرفده بولنانه « تجویف یسار » دنیلوب و ودبلر ایسه بونلرك اوزرنده بولنمغله انلردن دخی صاغ طرفده بولنانه « ودب یمین » وصول طرفده بولنانه « ودب یسار » نامی ویرلمشدر .

« تجاویف قلب » یاخود « اجواف قلب » دنیلدیکی زمان بو درت جوفك دردی دخی اکلاشیله بیلور . بونلردن ودبلر دها کوچورك وتجویفلر دها بیوکدر .

قلبی تشکیل ایدن ماده‌نك ماهیتی عضله‌دن یعنی اتدن عبارتدر . فقط اشاغیده کوستریله‌جکی وجهله باشلوجه طمارلرك مبدأ ومنتهاسی قلب اولمغله اوراده برچوق طمارلر بولندیغی کبی ایلروده بحث مخصوصنده کوستریله‌جکی وجهله قلبه برطاقم اعصاب دخی منتهی اولور .

قلب دائما ایشلر بر طلومبه‌یه دیمك اولدیغندن حرکتنی هرکس حس ایتدکدن بشقه بو حرکتك صداسی دیمك اولان

کومبورتی‌یی دخی قولاق ایشیده بیلور .

قلب طلومبه‌سنك اجواف اربعه‌سنده دورت حرکت وار در . بونلردن ایکیسی ودبلرك وایکیسی دخی تجویفلرك حرکتلری ایسه ده ایکی تجویفك حرکتلری بر برینه وایکی ودبك حرکتلری دخی یکدیکرینه بکزه دیکندن حرکات مذکوره یالکز ایکی حرکت ظن اولنور . صدالره کلنجه انلر دخی دورت اولوب ایکیسی تجویفلر ایله برابر ودبلر اراسنده بولنوب اشاغیده تعریف ایدیله‌جك اولان ایکی قپاغك ودیکر ایکیسی شریان کبیر ایله شریان وریدینك آغزلرنده بولنان قپاقلرك صداسیدر . اولکی ایکی صدا ایله ایکنجی ایکی صدا بر برینك عینی بولندقلرندن ایکیسی بر ظن اولنورلر . وبناء علیه یالکز ایکی سس واصل سمع اولورلر . بو سسلرك بر برندن فرقلری (طیق طاق) صوتلریله تفهیم ایدیله بیلور .

قلب طلومبه‌سنك اجواف اربعه‌سندن ودبلر خدمت جلبده و تجویفلر خدمت سوقده بولنورلر . ودبلردن صاغ طرفده بولنانك حرکات داعیانه‌سی وجودده بولنان قانی دعوت ایتمك وصول طرفده بولنانك حرکتی جکرده بولنان قانی المق ایچون اولدیغی کبی تجویفلردن دخی صاغ طرفده بولنانك حرکت سائقه‌سی جکره قان سوق ایتمك وصولده بولنانك حرکتی وجوده قان سوق ایلمك ایچوندر .

ایمدی قلبك اشبو دورت نوع حرکت وخدمتی نظر دقته النور ایسه (چونکه کرك قانی جذب وکرك دفع ایشلری طمارلر واسطه‌سیله کوریله‌جکی معلوم اولدیغندن) قلبه اساسا دورت طمارك منتهی اولدیغی درحال وارد خاطر اولور ؛ حتی بو دورت نوع طمارك ایکیسی شریان وایکیسی عرق اوله‌جقلری دخی اکلاشیلور . زیرا بز احوال انسانه دائر شمدی یه قدر ویردیکمز معلومات ایچنده ارباب مطالعه‌یه اکلاندق وجولان دم بحثنده و بوبند مخصوصده دها زیاده ایضاحاتله اکلاته‌جغز که طمارلر مطلقا ایکی نوعه منقسم اولوب قرمزی قانك جریاننه خدمت ایدن طمارلره (شریان) وقاره قانك جریاننه خدمت ایدن طمارلره (عروق) دیرلر . قلبك حرکات اربعه‌سندن ودبلرك حرکتی دعوت اولوب ودب یمین وجوددن سیاه قانی الەجغنه کوره بوکا مربوط اولان طمارك عرق و ودب یسار جکردن قرمزی قان الەجغی ایچون بوکا مربوط اولان طمارك شریان وتجویف یمینك جکره دفع ایده‌جکی قان سیاه قان اولدیغنه کوره بوکا مربوط اولان طمارك عرق وتجویف یسارك وجوده دفع ایده‌جکی قان قرمزی قان اولدیغنه کوره بوکا مربوط اولان طمارك دخی شریان اوله‌جغی ادنا ملاحظه ایله معلوم اولور . بناء علی ذلك ودب یمینه کیرن عرقك اسمی (عرق اجوف) در که بو عرق ایکیزلی اوله‌رق سمت رأسه طوغری یوقاری یه چیقان برینه (عرق اجوف اعلا) وقرن طرفنه طوغری اشاغی یه اینن قسمنه دخی (عرق اجوف سفلا) دینلمشدر . ودب یساردن

چیقان شریان ایسه (شریان وریدی)
نامنی الورکه جکری ودبه ربط ایدر .
تجویف یمیندن ظهور ایدن عرقه (عرق
وریدی) دنیلوب اودخی جکره کیررو تجویف
یساردن چیقانه دخی (شریان کبیر) دیرلرکه
قلبدن چیقدقدن صکره اوجه ایکی یه
آیریلوب بریسی قیوریله رق اشاغی یه اینر
ودیکری دخی یوقارویه سمت رأسه چیقار .

ودیلردن تجویفلره آچیلور بر قپاق
واردرکه بعینه طلومبه قپاغنه بکزرلر .
یعنی ودیلردن کیرن قان تجویفلره آقه بیلور
آنجق تجویفلردن و دیلره عودت ایتملرینه
قپاقلر مانع اولور . ایکی قپاق دخی عرق
وریدی وشریان کبیرده واردر . بونلر
دخی طمارلرك ایچنه طوغری آچیلوب قانك
طمارلره دخوله یول و یررلر ایسه ده عودتنه
ممانعت کوستررلر .

بوراده یالکز مذکور طمارلرك
قلبله برلشمش اولان اوجلرینی ذکر
ایتمکدن عبارت اولمسیله اول قدرینی
ذکر ایلدك . بونلرك صورت امتدادی
اشاغیده (شرایین) وعروق فقره سنده
کوریلور .

﴿ آق جکر ﴾

جولان دم ایچون قلبدن صکره درحال
خاطره ورود ایدن عضو آق جکردر .
واقعا آق جکرك طوغریدن طوغری یه
اولان خدمتی تنفس وساطتندن عبارتدر .
آنجق تنفس نه مقصد اوزرینه مبنیدر ؟
اودخی تصفیهٔ دم مقصدینه مبنی اولدیغی

حالده آق جکرك اصلی خدمتی ینه جولان
دم دیمك اولور .

آق جکر وجودمزك قسم وسطیسی
بولنان جوف صدرمزی یعنی کوکس
بوشلغنی کامیله طولدیرمش بر عضودر .
کندیسی بعض دول اجنبیه ارمه لرنده
قنادلرینی صارقتمش بولنان قارتال قوشی
رسمنده اولوب مذکور قارتال قوشنك
بوینی وباشی جکرك خرتلاغنی وقنادلری
صاغ وصول آق جکرلری تصویر ایده بیلور .
بو حالده قوشك قرنی التی جهتی ایسه
قلبك مکانیدر . زیرا آق جکرك صاغلی
صوللی ایکی پارچه دن عبارت اولوب
بو ایکی پارچه نك اراسنه دخی قلب
کیرمشدر .

آق جکرك ماهیتی غایت طمارلی
ومجاری لنفاوی ایله محاط وسیکرلی یومشاق
برشی اولوب صاغده صوله منقسم بولنان
ایکی قناددن صاغ طرفده بولنان قنادی
دها قصه در که بو حال اوجهتك التنده
قره جکر بولنوب وجودك قسم وسطیسنی
قسم سفلیسندن آیران پرده یی قره جکرلر
براز یوقارویه قالدیرمش اولمسندن ناشی
صاغ جکرك صولدن دها قصه جه اولمسنه
سبب اولمشدر . صول جکر ایسه بالعکس
اوزونجه اولوب فقط انك دخی جنباغی
قلب اشغال ایتمش بولنمسنه مبنی صاغ
جکردن دها آزجه در .

صاغ جکرك اوزرنده ایکی چزکی
ویاخود یاریق کوریلور که بو یاریقلر
جکری اوچ پارچه یه آیرمشدر .

صول طرفده کی قنادك بالکز برچز کیسی
بولندیغندن اوقناد دخی یالکز ایکی پارچه یه
آیرلمش کورینلور . آلات هضمك هیئت
عمومیه سنی کوسترمك ایچون وضع ایلدیکمز
رسمده آق جکرك قنادی طمارلر یله برابر
کوسترلمش اولدیغی کبی انك مقابله سنده
بولنان قنادك دخی یالکز شکل وحدودی
(ع) اشارتیله تعیین اولندیغندن مذکور
رسمه مراجعت اولندیغی زمان جکرك
وضعیتی وشکل عمومیسی کورینه بیلور .
آق جکرك درونی صالیه‌لی برماده ایله
قالایلانمش واوزرینی ایسه ایجباغی نوعندن
غایت صولی بر غاشیه اورتمشدر . حتی
قلب دخی ینه بویله برغاشیه ایله صارلمشدر .
رئه‌نك غایت طمارلی سیکرلی وسائر
مجرالی برهیئت اولدیغنی سویله‌مش ایدك .
بو مجرالردن برنجی درجه‌ده نظر دقته
اصابت ایدنی (برونش) دینلان مجاری
هوادر که بونلرك محل تقسیمی خرتلاق
اولوب بعده قول قول واغاج طاللری کبی
شعبه شعبه جکرك هرطرفنه منتشر
اولورلر . اشبو برونشلردن صکره قان
طمارلری کلور که هر اعضاده اولدیغی کبی
جکرك طمارلری دخی شریان وعرق اولمق
اوزره ایکی نوعه منقسم ایسه‌ده جکرده
شراین دخی ایکیشر طاقم اوله‌رق تنظیم
ایدلمشدر . برنجی طاقم جکرك کندی
غداسی دیمك اولان قرمزی قانی یورکدن
الوب تقسیمه مأمور اولان شریانلر وایکنجی
طاقم ایسه لاجل التصفیه جکره کلان
سیاه قانی بعد التصفیه یورکه نقل ایده‌جك
اولان شراییندر که بونلرك اوجلری
مجاری هوا ایله برابردر . زیرا قانك
تصفیه‌سی هوایه مقابل کلمکه متوقف
اولدیغندن سیاه قانی هوایه مقابل کتورمك
ایچون بوشریانلر مجاری هوا ایله برلشمشدر .
عرقلر دخی عینیله بوقیاس اوزره‌در .
یعنی ایکی طاقم اوله‌رق تنظیم ایدلمش اولان
عرقلردن برنجی طاقی جکرك کندی
غداسی اوله‌رق استعمال وتسوید ایلدیکی
قانی تصفیه محللرینه قدر نقل ایتمك
وایکنجی طاقم ایسه وجودك هر طرفندن
لاجل التصفیه جکره کلان سیاه قانك
جریانه خدمت ایلمك ایچوندر . عضلات
یعنی ات الیافیله لنفائی مجرالر دخی جکرك
هر طرفنه انتشار ایتمشلردر که مجاری
لنفائینك خدمتی قانده‌کی اخلاط مایعه‌نك
جریانه وساطت ایتمکدر . اشبو مجارلرك
هر بری اینجه‌دن اینجه‌یه قیلدن پك چوق
اینجه‌لشدیکی حالده هر برینك اوزرینی
بر زار احاطه ومحافظه ایتمکده‌در .
آق جکره قلبدن کلان باشلوجه طمارلر
قلب فقره‌سنده بیان ایدلمش اولدقلرندن
انلرك بوراده تکرار ینه حاجت یوقدر .

« شریان وعروق »

یورکدن چیقان شریان کبیرك ایکی یه
بالانقسام ایکیدن بریسی قیوریله‌رق
اشاغی یه ایندیکنی ودیکری ایسه سمت رأس
جهتنه اوزاندیغنی و عرق اجوفك
دخی بویله یوقارویه واشاغی یه قول آتدیغی
قلب فقره‌سنده بیان ایلمشیدك .

شریان کبیرك سمت رأسه چیقان قسمی بر کره ایکی یه و بعده بو ایکیسنك دخی هر بری ایکیشر و بالانقسام بر چفتی بوغازك ایکی طرفلرندن (شاه طمارلری) نامنی آلهرق باشه صعود ایدرلر و دیگر چفتی ایسه کوکسك کوپریجك کمیکلری آلتندن قوللره کیروب تا پارمقلره قدر انقسام ایدرلر.
شریان کبیرك اشاغی یه اینديرلمسی ایسه بل کمیکنك تمام قیچ حذاسنده ایکی یه و بعده بو ایکی طمار دخی ایکیشر و بالانقسام بر چفت شریان قاصقلر سمتنه اینوب طاغیلور و دیگر بر چفتی دخی بجاقلره اینوب دیزلر آلتندن کچه‌رك تا ایاقلرك پارمقلرینه وارنجه‌یه قدر انقسام ایدر طاغیلور.

عرقك انقسامی دخی عینیله بویله‌در. یعنی قاعدهٔ کلیه اوله‌رق شونی بیلملی که وجودك نره‌سندن بر شریان کچمکده ایسه برابرنده برده عرق واردر.

بو تقسیمدن ماعدا عروقك بر تقسیمی دخی جلدی و عمیقه قسملریدر. جلدی دیدیکمز عروق وجودی احاطه ایتمش اولان درییه پك یقین اوله‌رق مرور ایدوب ده دری اوزرندن کورمکده اولدیغمز عروقلردر. عمیق دینلانلر ایسه بویله دری آلتندن مرور ایتمیوب درینden کچرلردر.

طمارلرك وجوده انتشاری ایچون بورایه قدر کوستردیکمز صورت طمارلرك انتشاری مسئله‌سنك اس الاساسی دیمکدر. بوقسه وجودك هر طرفنه انتشار ایدن اساسلی طمارلر انتشار ایده ایده اول قدر انتشار ایدر

وهر انتشارنده کوچوله کوچوله اول قدر کوچیلورکه وجودمزدن هیچ بریری طماردن خالی قالمز و فقط ارتق طمارلر بو درجه‌یه قدر کوچلدکدن صکره اجسام خرده بینه‌دن اولمقله کوزه کورنمز. وجودمزك هرهانکی طرفنه ایکنه باتیرمش اولسه‌ق بوزلرجه طمارلری سقطلامقده اولدیغمز قبول ایدلملیدر.

شرایین و عروق بویله برابرجه انتشار ایدر ایسه‌ده تا منتهای انتشارلرینه وارنجه‌یه قدر بربریله بیتشوب برلشمزلر. منتهای انتشارلرینه واردقلری زمان ایسه شریانك نهایت اوجی تمام بر عرقك نهایت اوجیله برلشور. لکن بو اتحاد دخی خرده بینی بر اتحاددرکه کوز ایله کورلمك ممکن دکلدر. برلشدکلری محلدن بدأ ایله ارتق کوز ایله کوریله‌جك قدر قالنلاشه‌جقلری محله کلدکدن صکره ایسه طمارلر ینه آیری آیری کوریلورلر.

شریان ایله عرقك خدمتجه فرقلری بربرندن بتون بتون بشقه اولوب شریان تصفیه کوروب قزارمش اولان قرمزی قانلری جریان ایتدیردیکی عرق دخی حیاته ایده‌جکی خدمتی بالرؤیه قارارمش اولان سیاه قانی تصفیه محلنه نقل ایلدیکی کبی بونلرك ماهیت مرکبه‌سی دخی عادتا بتون بتون بشقه‌در.

شریانلر بوز رنکنه مائل صاری بر رنکده اولوب شوقدر وارکه بونلردن اینجه بولنانلری قرمزی‌یه دها زیاده میل ایدرلر.
بونوع طمارلری تشکیل ایدن دری باشلوجه

اوچ قاتدن یاپلمشدر . برنجیسی یعنی طیش یوزنده اولانی زار نوعندن بر شی اولوب طمارنی احاطه ایلدیکی کبی اطراف وجوارنده بولنان اعضانك غشیه لریله دخی ارتباط ایلر . ایکنجیسی یعنی اورته ده بولنان قات الاستیقللی ومع مافیه قابل انکسار برماده اولان طمرنی اصل بو قات تشکیل ایدر . مادهٔ مذکوره تدقیق ایدیله جك اولسه کوریلورکه صارمتلق والاستیقللی الیافدن یعنی تللردن عبارت وفقط الیاف مذکوره اجسام خرده بینه دن معدود اوله رق کوز ایله کوریله جك قدر اینجه در . والیافك طمرنی تشکیل ایتمه لری صارمق ویاخود ششخانه واری اوزانوب کیتمك نوعندن دکلدر . بونلر بربرینی تقاطع ایتمك صورتیله تعینه بر بالق آغی کبی اورلمشدر . نازلامبالرنده قوللانیلدیغمز باغرصاق کبی اورمه یامق فتیلك اورکوسی الیاف مذکوره نك باغرصاغی تشکیل ایتمسنی اکدیرر . حتی مذکور لیفلرك بالق آغی اورکوسنی پك زیاده اکدیردیکی ایچوندرکه بوکا (شبکه) دخی تسمیه قلنمشدر . ینه اشبو ایکنجی قات منفرعاتندن اولق اوزره شبکه نك الت طرفنده یول یول والاستیقللی بعض قاتلر دها کوریلورکه بونلرك ایچنده دخی برچوق الیاف عضلات یعنی ماهیتلری اتدن عبارت ایلکلری مشاهده اولنور .

شریانك اوچنجی یعنی ایچ طرفده بولنان قاتی غایت اینجه برزار اولوب بعض اهل تشریح بونی ایچ یاغ نوعندن غایت صولی برماده ظن ایتمشلر ایسه ده جمهور اهل تشریح بونك زار اولدیغنی اثبات ایتمشلردر . حتی مذکور زارك دخی کندیلکیله ایکی قاته منقسم اولدیغی حقنده بیله روایت واردر .

عرق دنیلان طمارلره کلنجه بونلر شریانلر کبی اوچ قاتدن تشکل ایتمیوب درت قاتدن تشکل ایدر . برنجیسی یعنی الك ایچنده کی قات بعینه شریانلرك اوچنجی قاتنه بکزر . فقط قالنلغی شریانلرك اوچنجی قاتنك قالنلغندن زیاده سیله آز وعادتا نصفی قدر قالندر . ایکنجی قاتی الاستیقللی الیافدن یاپلمش برشی اولوب فقط الیافی بالق آغی اورمه سی کبی دکل طمارلرك طولنه کوره اوزادلمشدر . بو الیافك اراسندن قیلدن اینجه واجسام خرده بینه دن معدود بر طاقم لیفلر طمارلرك ایچنه طوغری کیرمشدر . اوچنجی قاتی ینه الیافدن عبارت اولوب فقط طولانی وضع اولنمیه رق نارکیله مارپیچنك اوزرینه صاریلان اینجه تل کبی طماری صاروب کیتمشدر . دردنجی قاتی ینه بعض الیافدن ترکب ایتمش ایسه ده اول قدر صیق وقوتلی اولمیوب کوشه جك اوله رق وضع وترتیب قلنمشدر . فقط طماری احاطه ایدن الیافك جمله سی الاستیقدر .

ایکنجی قاتدن بالتشعب طمارلرك ایچنه کیردیکی بو قاروده بیان اولنان الیاف متفرقه طمارلرك ایچنه کیردکدن صکره برمقوس شکل پیدا ایدوب قوسك اوجلری قلبه طوغری متوجهدرکه قان دخی اوجهته متوجها

جريان ايدر . الياف مذكوره نك شو صورت
تقوسنده بر بيوك حكمت واردر . شوكه
قان قلبه طوغرى جريان ايتديكى حالده
الياف مذكوره قطعاً مخالفت ايتمديكى حالده
فرضا قان تبديل جريان ايله كيرو يه عودت
ايده جك اولسه بونلرك جمله سى اياقلنوب
قانك عودتنه مقاومت ايدرلر .

﴿ خاتمه ﴾

ايشته جريان دمه توسط ايدن آلتلردن
بوراده ذكرى لازم كانلرى شونلردن عبارت
اولوب حياتمزك مدار قيامى اولان جولان
دمه شو آلتلر وساطت ايدركه بونلر حقنده
بورايه قدر الديغمز معلومات دخى كفايت
ايلر . اصل جريان دم مسئله سى ايسه
اصول متخذه من موجبجه آير وجه بربند
اوله رق ايراد اولنه جقدر .

(انتهى)

﴿ متنوعه ﴾

﴿ قوۀ مقناطيسيه ﴾

ياخود

﴿ آخر زمان سحربازلغى ﴾

مابعد عن نومرو ۱۳

﴿ غوقلنيوس ﴾

مقناطيس حيوانى خصوصنده سعردن
اول اجراى تدقيقات ايتمش ذوات ايچنده

سالف الذكر پاراسلسدن صكره «روميليوس»
«قاراموند» «بترس» «قروليوس»
«بارتولن» «هاغان» «سنرت»
«دوله» «عافار» وسائر برطاقم ذواتك
اسملرى مذكور اولوب بونلرك ايچنده پك
زياده شهرت آلمش آدملر دخى وار ايسه ده
بزم بوراده قيد وذكره شايان كورديكمز آدم
اون يدنجى عصر ميلادى اوائلى رجالندن
غوقلنيوسدركه كنديسى المانياده كائن
ماربورغ شهرنده فنون طبيه معلمى اولمغله
شهرتنى دخى اوراده آلمشدر .

غوقلنيوس اسمنى ياد ايتديكمز كبى
«روبروتى» نامنى وانى ياد ايتديكمزآنده
«وان هلمون» و «هليونتيوس»
اسملرينى دخى ويرمكه مجبوريت كوريلور .

اشبو اساميدن غوقلنيوس مقناطيسلى
برياقى ويامى همله هرنوع يارەلرى عقلاره
حيرت ويره جك برمهارت وسرعتله ايى ايتك
يولنى بولمش اولديغى حالده روبروتى جزويت
پاپاسلرندن اولمق وهرزه ده صاحب فكر
وتوجه عمومى يه مظهر آدم چيقسه آنك
از يلسنى وظيفه دن بيلك حسبيله غوقلنيوسه
اعتراضى حاوى بر رساله نشر ايدرك
غوقلنيوس دخى بوكا مقابله دن كيرو
طورمامش ايديسه ده پاپاس حرقوم دخى
عنادنده اصرار كوسترمكله نهايت
غوقلنيوسى برسحرباز كافر اولمق اوزره
اتهامه قدر يورومشدر .

وان هلموت ايله هليونتيوس من جهة
غوقلنيوسك تلميذلرندن اولوب بونلركاله

وصول ایله برابر معلمرینه مدافعه یه مسارعت
کوسترمشلر وعالمده عمومی برقوهٔ سیالهٔ
حیاتیه جریان ایلدیکنی وکرک نباتات وکرک
حیواناتك بوقوتدن تفیضلری مشترکاً اولدیغنی
وجودمزده جولان ایدن سیالهٔ حیاتیه یه
عارضه کلوب ده مزاجمز منحرف اولور ایسه
سیالهٔ مذکوره یی بالتبدیل حیات تازه کسب
ایده جکمز حقنده پاراسلسك قویدیغی قاعده
شایان قبول اولدیغنی اثبات ایدرلر وحتی
غوقلنیوسك ادعاسی وجهله (خارجی
برصدمه ایله وجودك برطرفی زده لنمش
اولمقدن عبارت بولنان یاره یه سیالهٔ حیاتیه
دها زیاده ویریلور ایسه اویاره نك پك چابق
التیام پذیر اوله جغنی) دخی عادتا بدیهیاتدن
بولندیغنی اثبات ایدر برچوق رساله لر
یازمشلردر .

واقعا پاپاس رو بروتی دخی بونلره
مقاومتدن کیرو طورمیوب خلقك جهالت
حاللرندن استمداد ایله بونلرك شیطانلرله
الیش ویریشلری اولدیغنی یازمش ایسه ده
افکار عمومیه ایچنده اویانق فکرلر دخی هیچ
برزمان اکسیك اولمیه جغی جهتله بی طرف
خلق ایچنده « آرتق صرف حکمت طبیعیه
وکیمیایه تعلق ایدن شیلر ایچنه شیطان
قاریشه مز . فقط بوحکمتك اسرارینی
هنوز بیلیورز » دیانلر دخی بولنمشدر .

شو صورتله آچیلان اوزون مجادله دن
بزم ایده جکمز استفاده ایشته شوقدر که
ایراد ایلدك . شمدی بو مجادله یه ختام
ویره جك قدر مهم وغریب اولان « حیات
ومماتلامبه سی » نه دخی برنظر ایدهلم :

*

﴿ حیات ومماتلامبه سی ﴾

حیات ومماتلامبه سی غوقلنیوسك
مقناطیس حیوانی یی ایکی صورته تقسیم
ایتمسندن صکره تشکیل ایدلمش برشیدر .
بو ایکی صورت « متمایل » و « متنافر »
دنیلان صورتلردر که کویا مقناطیس حیوانی
هرجسم اوزرنده تأثیراتنی یا متمایل ویاخود
متنافر صورتیله اجرا ایتمکده بولندیغندن
ایکی متمایل قوت بربرینی جذب ایدر وایکی
متنافر ایسه یکدیکرینی دفع ایلر ایمش .
حتی انسانلرك وسائر حیواناتك کافهٔ حسیاتی
دخی مقناطیس حیوانی تأثیراتندن بولندیغی
ایچون اکر ایکی آدمده بوتأثیرات متمایل ایسه
انلر بربرینی سور ومتنافر ایسه یکدیکرندن
نفرت ایدر ایمش .
تأثیراتك درجات متخالفه ده اولمسی دخی
درکار بولنمغله کرك متمایللر وکرك متنافرلر
انسانلر اوزرنده نه درجه لره قدر تأثیر
کوسترمکده ایسه لر محبت ویا نفرت دخی
اونسبتده اولور ایمش .
ایمدی هلیمونیوس پاپاس رو بروتی یه
مقابله یه چیقدیغی زمان مقناطیس حیوانی
حقنده شو ایضاحاتی ویرمکله قوهٔ
مقناطیسیه نك عالمده موجود اولدیغنی
وبو انسانلر وحیوانلر والحاصل کافهٔ
موجودات اوزرنده مشترك برتأثیری بولندیغی
واکر بوتأثیر عموماً متمایل اولسه بتون
کائناتك بربرینه عاشق ومحب اولملری لازم

كلوب فقط متنافر أدخی تأثیراتی بولنمقدن ناشی موجوداتك پك چوغی یكدیكر یله ضد ومعاند ایدوكلری مسئله لرنده بر برهان اولمق اوزره حیات وممات لامبه سنی درمیان ایلمشدر .

اشبو حیات وممات لامبه سی اصل بورغراویوس نام مقناطیسجینك ایجادیدر . بولامبه بر آدمك اوزرنده اجرای تأثیرات ایلیان مقناطیس حیوانی قوتیله متمایل دوشن بر قوهٔ مقناطیسیه ایله حل ایدلمش اولدیغندن عالمده لامبه نك تأثیراتی شریك حیاتی بولنان ذاتك تأثیراتیله برابر اولور ایمش . اول قدر كه لامبه بوراده اولسه انكلترهده مشترك بولنان ذات دخی بغدادده بولنسه اوذاته بر كفیسزلك عارض اولنجه لامبه نك ضیاسی آزالور وعافیت ایچنده بولنور ایسه لامبه پك پارلاق یانار واو آدم وفات ایده جك اولسه لامبه دخی منطفی اولور ایمش . . . . .

ایشته بزه اشد احتیاجله تعجب ایدیله جك برشی وار ایسه اوده بودر كه مقناطیسجیلر مقناطیس حیوانی تسمیه ایتدكلری قوتك ماهیتنی حكمت طبیعیه یه كیمیایه می نه ایسه تطبیق وابنا ایتدكدن صكره كندیلرینه طوغریدن طوغری یه سحرباز نامنی هركس ویرمكده حق قزانور .

***

﴿ روبرفلود ﴾

اشبو ایكنجی فقره دن بورایه قدر وبردیكمز معلومات بالكز المانیا طرفلرندن ظهور ایدن مقناطیسجیلرك درجهٔ معلومات وبهره لرینی مبین اولوب حالبوكه بوهنر وصنعت مؤخراً انكلتره یه دخی كچدی كه اوراده ظهور ایدن اربابی میاننده برنجی مرتبه ده ذكره شایان اولانی روبرفلوددر .

میدانده بعض آثار عجیبه سی كورلمكده بولنان قوتك ماهیتی هنوز مجهول دكلمی یا ؟ بوبابده هركس بر بشقه فكر واعتقادده بولندیغی كبی روبرفلود دخی كندیسنه مخصوص فكر واعتقادك سوقیله قوت مذكوره حقنده بشقه درلو بر روایتده بولنمشدر .

دیمشدر كه :

«كائنات اوزرنده «روح» دنیلسون «حیات» دنیلسون نه دنیلور ایسه نه دنیلسون بر قوت معنویه نك حكم ایتدیكی منكر دكلدر . غایت اوقوتلك سومك نفرت ایتمك دوشونمك تعقل ایتمك كبی پك بدیعی بولنان آثارینی هركس كورمكده اولدیغی حالده مقناطیس قوتنه تابع اولنلر دها اینجه وخفی آثارینی دخی مشاهده ایتمكده درلر . بن و بابده شویله دوشونورم كه قوهٔ مقناطیسیه هرجسم اوزرنده نوعما بشقه درلو بر اثر كوستره . یعنی برقاچ جسم میاننده جریان ایدن قوتلر توافق ایدرك اوبرقاچ جسم میاننده اغلب تأثیرات كوستره بیلوب بشقه جسامده اوقدر تأثیرات كوسترمز . حالبوكه بشقه اجسام اوزرنده دخی آیریجه اظهار تأثیرات ایدن قوتلر واردر . مثلا كرهٔ ارض ایله قطب یلدیزلری اراسنده بر نوعدن اولان قوهٔ مقناطیسیه جریان ایلدیكی جهتله

بوصله نك حس مقناطيسيسی دائما بونلر طرفنه ميل ايدر .

مقناطيس متمايل ومتنافر قسملرينه آيرلمقدن اعلا مثبت ومنفی قسملرينه آيريلور كه ايكی مثبت متمايل ايكی منفی كذلك متمايل و برمثبت ايله برمنفی متنافر اولورلر .

بوندن صكره انسانی دخی بذاته بركره اعتبار ايتمليدر . كرهٔ ارضك ايكی قطبی و برخط استواسی اولوب قطب يلديزيله ارض ميانده جريان ايدن سيالهٔ مقناطيسيه خط استوا دائره سنده تقاطع ايلدكلری كبی انسانك دخی ايكی قطبی و برخط استواسی اولوب ايكی جهتدن كلان سيالهٔ مقناطيسيه نك خط استوا مقامنده بولنان قلبده تقاطع ايتمسی مقتضيدر . بو حاله كوره قطب شماليمز دماغ اولور كه قلبه عكس ايتديرديكی سياله يارديمله قلب مركز حس اولور .

حال بوكه برنوع مقناطيس ايله متأثر اولمق خصوصنده سائر حيوانات واغلب نباتات و بعض معدنيات دخی مشترك اوله بيلورلر . بوندن ماعدا خارجدن برجسم اوزرينه مستولی اولمقده بولنان سيالهٔ مقناطيسيه نك مورديني بشقه طرفه چويرمك وعلی الخصوص ينه اوجنس مقناطيس ايله متأثر اولمغه مستعد بولنان برجسم اوزرينه دعوت ممكن اولور . ايشته بوحاله مبنيدر كه برآدمك خسته لكنی بشقه برآدمه ويرمك دخی مشكل دكلدر . زيرا خسته لك مطلقا سيالهٔ مقناطيسيه ايله برابر كله جكی جهتله كلان سياله نك يولنی كيمك اوزرينه چويرر ايسه‌ك خسته لك دخی انك اوزرينه

چويريله جكی مجربدر . حتی برخسته لكی اغاجلردن بعضلرينه وخصوصيله ميشه وسكود اغاجنه ويرمك يولی دخی واردر . مثلا برميشه اغاجنك قبوغنی قالديرملی ايچنی دلملی . مستقيمك بولنی اورايه قويوب قپاتملی . بعده خسته يی بواغاجك يانندن درحال آيرملی . بوقدرجق عمليات ايله كنديسنده استفادن اثرقالميه جغی بديهيدر »

ايشته روبرفلودك اعتقادينك خلاصه سی دخی بواولوب انجق كنديسی دخی برچوق ارباب فن طرفندن اعتراض وتحقيره دوچار اولديغی كبی كيرستی نام جزويت پاپاسی هم پاپاس هم حكمت شناس هم ده مقناطيس تجربه لری خصوصنده مشهور برآدم اولديغی حالده روبرفلوده اعتراضه باشلامش وواقعا برآدمك محبتنی ويانفرتنی جلب ايتمك ممكن اوله بيلور ايسه ده مرضنی بشقه برآدمه ويرمك ممكن اوله ميه جغنی اثبات يولنده قوجه بركتاب قلمه آلمشدر .

برشو ترجمه وتأليفده يالكز روايت وحكايت ايدجی مقامنده بولنديغمز جهتله كندی طرفمزدن نه تصديقا ونه ده ردا بيان فكره مقتدر دكلز . شوقدر واركه بعض تعريفه كوره عادتا طوغريدن طوغری يه حيات ديمك اولان سيالهٔ مقناطيسيه نك تأثيراتی برآدمدن ديكرينه انتقال ايتمكده اولديغنه دائر اورته ده برخيلی مثاللر وار ايسه ده بوصورتله ايديلان انتقاللرده منقول منهك منقول اليهه و يرديكی تأثيرينه منقول منهك وجوديله قائم اوله جغنه دائر دخی پك

غریب بر مثال واردر . اوده بروکسللی حریفك یاپمه برونیدر :

* *

﴿ یاپمه برون ﴾

بروکسلده بولونسن برآدم سرآمدان جراحیندن تالیقوتك یانه کلوب کندیسنه بر برون یاپمسنی رجا ایتمش . تالیقوت دخی بشقه برآدمك قولندن بر پارچه ات کسوب بونی بروکسللینك برونینه یاپامش و (مقناطیسجیلرك روایتنه کوره مجرد مقناطیس حیوانینك تأثیرات خفیه‌سیله) یاپمه برون عادتا حریفك کندی طبیعی برونی کبی برلشمش قالمش . ارادن براز زمان کچدکدن واوقدرمدت برون پك کوزل برحالده دوام ایلدکدن صکره بر کون برونك حرارت غریزیه‌سی غیب اولمغه و برون صوغومغه صارارمغه چورومه‌که باشلامش نهایت برون دوشمش !

صاحبی بونی پك زیاده مراق ایدرك جراح سالف الذکره کیدر . سببنی صورار . حال بوکه بونك سببنی جراح دخی بیله‌میه‌رك نهایت برطرفدن وقوعبولان اخطار اوزرینه برونی یاپمق ایچون قولندن ات کسدکلری ادمی تحقیق ایدرلرکه تمام حریفك برونی صوغودیغی کون اودخی وفات ایلمش !

اشبو برون مسئله‌سنده کی غرابت ولترك دخی نظر دقتنی جلب ایدرك مضحك بر قصیده‌سی ایچنده بومسئله‌یی دخی صوقشدر .

ایمدی مقناطیسجیلرك بر وجوددن دیکر وجوده حیات انتقال ایتدیکنه دائر وقوعبولان دعوالرینه شو برون مسئله‌سی معاند چیقمزمی ؟ دیمك اولیورکه معهود برون حریفك یوزنده یشادیغی مدت هپ منقول منهدن الدیغی حیات ایله یشامقده ایمش .

* *

﴿ ماقسول وغره آتراق ﴾

الحاصل غاسنر ومسمردن مقدم مقناطیس حیوانی‌یه درلو درلو نامار ویره‌رك عجائب و غرائبیله اشتغال ایدن برچوق آدملر بولنوب بونلر ایچنده الك زیاده شهرت آلمش بولنانلرك ایکیسی دخی ماقسول ایله غره آتراق نام آدملردر . فقط کرك بونلر وکرك اولکیلر وسائرلرینك روایتلری خلاصه وتطبیق ایدیله‌جك اولسه شوندن بشقه برشیئه دسترس اوله‌مزکه :

عالم خالی دکلدر . بزم کوردیکمز عالمدن بزم طانیدیغمز موجوداتدن واو موجوداتده کوردیکمز قوتلردن بشقه برعالم بشقه موجودات وبشقه قوتلر واردر .

حتی اصل وکل اولان عالم وموجودات وقوت انلر اولوب بزمکیلر انلره نسبتله فرع ویاجزؤ قالور .

برآدم عالم ارواح ویا عالم مقناطیس ایله اخذ واعطا پیدا ایتسه محیر عقول اوله‌جق ایشلر کورر . خسته‌لك صاغلق ایسه حیوانات ونباتاتك او عالم معنویدن

ایتدکاری تفیضك مقتضیاتی اولوب اسمی هرنه اولور ایسه اولسون بزی استیلا ایتمش اولان قوتك صحتدن عبارت بولنان مقتضیاتی مرضه تحول ایدر ایسه درحال اوقوتی تبدیل ایتدکدن صکره یرینه کله جك قوت صحیحه ایله مرض دخی صحته مبدل اولور . حتی تبدیل آب و هوانك بیله بو بابده پك بیوك دخلی واردر .

ایشته جمله سنك روابتی شوندن عبارت اولدیغی کبی جمله سی دخی بو قوتك ماهیتی حقنده بر قاعدهٔ مقنعه قویمق شویله طورسون حتی وجودینی دعوا ایتدکاری قوتی کندیلری دخی لایقیله طانیه مامش اولدقلرندن افکار عمومیه میدانده اثر کوروب ده مؤثر کوره میجه حریفلری سحر بازلقله اتهامدن کیرو طورمامشلردر .

بز معلومات مذکوره یی بورایه قدر کتوردکدن صکره مأخذمزده پارس آقادمیاسی و جمعیت طبیه سیله مسمر اراسنده ایدیلان منازعاته دائر برچوق تفصیلات واوزون اوزون راپورت صورتلری بولنوب حالبوکه بونلرده تکثیر سوادن بشقه فائده بوله مدیغمزدن ترك ایلدك .

مقناطیس حیوانینك برمرتبه دها ایتدیکی ترقی ثمراتندن اوله رق برآدمی مقناطیس قوتیله اویومق یولی بولنمشدر که بو جهتك درکار اولان غرابتنه مبنی بحثی اکا انتقال ایتدیردك .

(مابعدی صکره)

حکمت

(افندم نه یاپایم که فیلسوف اوله یم ؟)

مابعد عن نومرو ۱۳

--

معلم — فیلسوف اولمق ایچون بنی بشرك اسرار وحقایق عالمه درجهٔ وقوفلری دیمك اولان علومك هرشعبه سنجه وقوف پیدا ایدرك و برمسئله اوزرینه ادارهٔ افکارك و اومسئله اوزرینه اك طوغری حکمی اعطانك برنجی موقوف علیهی دیمك اولان منطقده دخی رسوخ درجه سنه واردقدن صکره سندن مقدم کلمش اولان فیلسوفلرك مسائل شتی یی نصل حل ایتمش اولدقلرینی بیلمك لازم کلور .

متعلم — یا بوحال تاریخ ایچنده داخل دکلیدر ؟

— خیر ! دکلدر . نه تاریخده نه علم ادیانده نه ده علم اخلاقده . بونلرده فلسفیاتك بر کوشه سی اظهار ایدلمش واو کوشه ایسه علوم مزبوره دن بحث ایدن محررلرك کندی ترجیحلرینه هانکی حکیمك رأیی موافق کلمش ایسه یالکز انی ترجیح ایدرك دیکرلری سکوت عنه کچلمشدر . بوده بر حکیمده ایکی حکم تجلی ایدر . بریسی اقوالی دیکری افعالیدر . افعالی اقوالنه اقوالی افعالنه موافق کلیان حکیملری طانیمق اشد لزوم ایله لازمدر . زیرا انلره بر یالانجی وحقیقت کتومی نظریله باقه جغز .

— شو بیوردیغکز شیئ پك مهم

كورييورم . فقط بو معلوماتی المه‌نك يولی ؟

— پك قولايدر . اولا حكمانك كندی كتابلرينی اوقويوب ماهيت عرفانلرينی نظر كده كوزجه تعيين ايلدكدن صكره ترجمهٔ حاللرينی اوقويوب اوراده كوريله‌جك افعال وحركاتيله اوجه بيله‌مش اولديغك اقوال وحكمياتنی تطبيق ايدرسك بوتطبيق اوزرينه برده او حكيمك زمانی احوالنی تاريخدن صورارسك . شو موازنهٔ اخيره‌دن حقيقت سكا عيان اولور . زيرا السنهٔ ناسده بعض حكمانك مدحنی ايشيديرسك واو حكيمك مثلا قناعتدن ايتديكی بحثی كوررسك كه انسانی حيران ايدر . برده ترجمهٔ حالنه باقارسك كه مثلا بش اون دراخمی ايچون آتنه وكلای حكومتنك اياقلرينی اوپه‌رك يوز صويی دوكمش . ارتق او حكيم سكا « علو جنابكی قانك بهاسنه صاتون آل » دير ايسه سوزينه اعتبار ايده‌جكميسك ؟

— اويله اما « برآدمك ياپديغنه باقمه سويله ديكنه باق » ديرلر .

— ياكلشدر ! تطبيق اولنه‌ميه‌جق اولان برحكمتی سويله‌مك برلزوم دكل عادتا مضردر .

— پك اعلا ! هر حكيمك احوال واقوالنی كنديسيله برابر ايشتمش كبی اوكرندكدن صكره ارتق حكيم اولمق ايچون لازم كلان شيلر نه‌مش اوله‌جقدر ؟

— اوليه جقسه بيله نه‌مش كبی اوله‌جق ايشته كنديكی بوصورتله حكيم اولمغه تدارك وتهيه ايلدن صكره اك كثير متعلمردن كرلی طوتيلوب منتهيلره كشف اولنان بعض اسرار حكمتی دخی اكا ابشر ايتمه .

— آمان اونه‌در ؟

— اوشودر كه منتهيلك رتبه‌سنه واصل اولان برمتعلم سنه‌لرجه يوريه‌رك قطع ايلديكی مسافه‌لك واومسافه اوزرنده تصادف ايلديكی شيلرك نه‌دن عبارت اولديغنی كوزمك ايچون مرتبهٔ نهايتده برآن توقف ايدرك شويله‌جه بركره ارقه‌سنه باقار . لكن بو مرتبهٔ نهايت نره‌سی بو ارقه‌سنه باقيش نه‌ديمكدر بيلورميسك ؟

— بيان بيوررايسه‌كز اكلارم .

— مرتبهٔ نهايت يالكز فنون واطلاعاتك نهايتی ديمك دكلدر . بلكه دنيا ومافيهانك نهايتيدر . اومرتبه‌يه وارمق دنيا ومافيهادن چيقمق ديمكدر . زيرا دنيا ومافيهانك ايچنده بولندقجه انی نظر حكمتله محاكه ايتمك بروجهله ممكن اوله‌مز . صوده‌كی بالق صو ايچنده بولندقجه صو حقنده ادارهٔ افكار ايده بيلورمی ؟ قريه چيقدقدن صكره اوراده صوك فقدانی اكلايه‌رق چيرپنمغه باشلار . برسرخوشه سرخوشلق احوالنی سرخوش ايكن موازنه ايتديره بيلورميسك ؟ او حالدن چيقملی كه موازنه ايده بيلسون ؟

— قولكزك ده عقلمه برشی كلدی . بز وجدانمزی وتعبير آخرله حكمت كوزمزی يالكز ايچنده بولنديغمز عملكتك افقی داخلنده حبس ايدر ايدك عالمك هر طرفنی كورمش اوله‌ميز . عالمك هر طرفنی كوره بيلمك ايچون عالمك خارجنه چيقه‌رق اورادن عموميت اوزره

بر كوز كزنبرملی یز ؟

— فقط سو یله مدك . ایشته درجهٔ انتها بودر . اورایه واردقدن صكره ارقه طرفه باقنجه او زمانه قدر قطع ایلش اولدیغك مسافه اوزرنده نه لر كوره جكسك . بر كره بونی كوزلر یكك او كنه كتورمیورمیسك ؟

— كتور یپورم افندم . برطاقم ظنون باطله برطاقم ....

— هاه ! ایشته اویله . باق سكا مثالنی كوستره یم .

بر یوكسك طاغك اتكنده بر كوی فرض ایت . بر بلوط آلچالوب كو یی قاپلامش . رعد و برق اهالیسنی تر تر تتره تیور . نظر اطلاعی او بلوط التنده محبوس اولانلر بو حالك جهانی قاپلامش بر بلا اولدیغی ظنله حیرتده قالورلر . لكن طاغك اوزرندن باقان بر نظر حكمت او كورلتی یی او پاتردی یی ایدن شیئك بر آوج بخاردن عبارت اولدیغی كوروب دفع حیرتدن فضله بلوطلی بر ده قو یان قیامتلره مقابل بلوطسز بر ده كی اطافتی موازنه ایله مشغول اولور . پك اعلا !

مرتبهٔ منتهاده ارقه طرفكه باقوب ده دیدیكك ظنلری كوردیكك زمان نه یاپاجقسك ؟

— ایشته انده براز شبهه لی یم . كندی وجدانمك و بر چوق حكملری تصحیح ایتمك لزومنی كور یپورم اما بوكا ده نصل موفق اوله بیله جكمی بوله میورم .

— تمام ! سكا منطق هر شیئك ضدیله تعین ایده جكنی اوكرتمش اوله جغی جهتله او مرتبه ده تمسك ایده جك حكم دخی بو اوله جقدر . لكن اوراده ارتق مادیات ارقه طرفده هم ده پك اوزاق مسافه ده قالمش اوله جغندن آنشله صو یی بر یرده جمع واوصورتله محاكمه یه قالقشمیه جقسك .

— یا اوراده هانكی اضدادی مقابله ایده جكم ؟

— وارلق ایله یوقلغی آزلق ایله چوقلغی اوزاق ایله یقینی كوچك ایله بیوكی .

— شوافاده كزی ایضاح بیورمیسكز ؟

— های های ! بعض حكما كوررسك كه انسانلری كرچكدن قو یون سور یسی كبی حیوان ظن ایدرك اورنه ده ابوت بوت وسائره كبی صهر یتك وجودینی اكلایه مزلر .

بو دعواده اوقدر سفسطه لر كوسترلر كه انسانك بیاغی قانه جغنی كاور . شمدی شونی وارلق یوقلق موازنه سنه اورده باق . هایدی شمدی وار اولان صهر یتی یوق ایدهلم . اولا انا مه سنده اولان چوجغی نصل بیوتورز ؟

— اكلادم افندم اكلادم . برماده اوزر ینه هر كیم نه سو یله مش ایسه بر كره ده انك عكسنی ملاحظه ایده جكز او یله دكلی ؟

— او یله اما ! یالكز برماده اوزر ینه هر كیم نه سو یله مش ایسه بر كره ده انك عكسنی ملاحظه ایتمكله قالمیه جغز . برماده اوزر ینه بز كندیمز نصل ملاحظه ایتمش ایسه ك بر كره انك دخی عكسنی ملاحظه یه مجبورز . سكا لایخطی اولدیغكده دائر برانمی و یردیلر ؟ جمع اضداد میزانندن بشقه سنك خطاكی بوز یكه اوراجق نه واردر ؟

— واقعا شو سر یكی شاكردانندن كتم

ایدیله جك بر سر ایمش زیرا بر آدم هنوز تحصیلده ایکن بو ارشاده مظهر اوله جق اولسه تحصیل اوزرنده کوردیکی روایتلری دخی بو صورتله تطبیق ایدیم دیه بتون بتون میدان جهالده ضلالتده قالور .

— اکا نه شبهه ؟ بونك امثالی پك چوقدر . تحصیل میدانه ایاق آتار آتمز انسانه عرفانك جهت لزومنی موازنه ایدرك « علم اولسه ده اولور اولمسه ده اولور » دیه کوس کوتك جاهل قالش وفقط حالا حکیم اولدیغنی ظن ایتمکده دوام ایده کیتمش بر چوق قدر آدم کوستره بیلورم . . . .

. . . . فقط نه طالدك ؟ نه دوشونیورسك ؟

— هیچ افندم ! ایتدیککز ارشادك نه دره قدر شمولی اولدیغنی دوشونیورم ده اوشمولی پك بیوك بولیورم .

— البته بیوکدر آ ؟ بن سکا اب دیر ایسه م سن ده اندن لبلبی یی اکلامز ایسه ك صکره بر برمزه افادهٔ مرام ایچون دنیانك صوك کوننه قدر دیرلانوب کیتمك لازم کلیور .

— فقط افندم دنیایه خارجدن باقدیغم زمان پك کوچوك کوریورم .

— نه قدر باقه لم .

— فندق قدر .

— دها کوچولت دها کوچولت .

حبه قدر دیملی . ذره قدر دیملی . چونکه فندق قدر اولور ایسه اهمیتی بیومش اولور . ذره قدر بولملی که اهمیتی ده کا کوره اولسون .

— اوت اما بو ذره قدر دنیانك اوزرنده نه حکم اوله بیلور ؟

— انك اوزرنده نه حکمی اوله بیلور ؟ نظر حکمتیکی خرده بین ایت ده باق ! انك اوزرنده سیوری سینك اوله بیلور که هیولادن عبارت قنادلری ایچنده طمارلی واردر . او طمارلرك ایچی بوش اولوب درونده قان جولان ایدر . صوق باقایم ذهنکی اورایه !

— امان ! غرق اوله جغم . بوغوله جغم .

— ارتق بوندن صکره نه اولور ایسه ك اول . . . .

. . . .

(تمت)

﴿ علوم طبیعیه ﴾

﴿ قوس قزح ﴾

یغمورلی هوالرده بلوطلر اراسنده بر خط منحنئ نورانی کوریلور که اسمنه بعض یرلرده « علائم سما » و بعض خلق عندنده « فاطمه انا قوشاغی » وسائره دیرلر . تحولات سماویه دن بو تحول لسان فنده « قوس قزح » نامنی المشدر .

مه‌ته اورواوژی فننك شمدیکی درجهٔ ترقیاته هنوز واصل اولمامش بولندیغی عصرلرده کوك کورلدیسی شمشك وسائره کبی اشبو قوس قزحك دخی اسباب حکمیه سی بالکلیه مجهول اولمغله اوبابده هر کس بر غریب فکر ومطالعه ده و بر عجیب روایتده بولنور ایدی . بو ماده حقنده اجرا ایلدیکی تدقیقاتی الك اول اورته یه قویان ذات دالماچیالی مارق انطوان نام پاپاسدر که ١٦١١ سنهٔ میلادیه سنده معلومات مذکوره یی بر کتابه درج ایله طبع و نشر ایلدی وعموم

اوروپاده بو صورتله شان قازاندی . مشاهیر حکمادن کپلر بو ماده حقنده معلومات حکمیه و برمکه چالشمشیدی . مشهور دقارت دخی چالشدی . حتی مارق انطونك تدقیقاتنی در پیش ایدرك کندی تدقیقاتنی انك اوزرینه بنا ایتمك ایستهدی . انجق انطوانك معلوماتنی توسیع ممکن اولهمدی . نهایت علامهٔ شهرت شعار ایساق نوتون شعاع ضیانك انکسار و تحللی قوانین حکمیه سنی وضع ایلدیکی صرهده بو مسئله یی دخی حل ایلدی و بو کبی مسائل اوجله عقلا سرلر ایرمز اسراردن ایکن صکره نصل مواد عادیه صره سنه کیرمکده ایسه قوس قزح بحثی دخی اوقدر ساده لك پیدا ایتدی .

﴿ ضیانك انعکاس و انکسار و تحللی ﴾

قوس قزحك کیفیت تشکلنی اوکرنمك ایچون ضیای شمسك انعکاس و انکسار و تحللی حقنده ، نوتونك ضیابی « پریزم » دیلور منشوری الشکل بللور ایله تحلیل ایلدی . منشوری الشکل دیدیکمز بللور عادتا آوزره آصتمقده بولنان اوچ سطحلی وایکی اوچی مثلث بللورك دها بیوجکی اولوب مذکور بللوری رسه یا اوزرینه وضع ایدرك قراکلق بر اوطه یه پنجره دلیکندن کیرن ضیایه مقابل قویدی . ضیا بللورك بر طرفندن کیروب او بر طرفندن چیقنجه او بر طرفنده بولنان بر تخته لوحه اوزرینه یدی رنك تصویر ایلدی که صره سیله شونلردر :

بنفشه چویدی مائی یشیل صاری نرنجی قرمزی .

ایشته بو عملیات اثبات ایلدی که بزه بیاض کبی کورینان ضیا بیاض اولیوب یدی رنکدن عبارت ایمش . واقعا بو بولده بر کشف همان درحال قبول اولنهمز . اثبات دخی ایستنیلور . بناء علیه نوتون کشفنی شو صورتله اثباته دخی موفق اولدی :

﴿ ضیانك یدی رنکدن مرکب ﴾

— اولدیغنك اثباتی —

برشیئك ماهیت مترکبه سنی کوسترمك ایچون تحلیل ایلدککدن صکره اجزای مترکبه سنی تکرار مزج ایله خبر ایدرایسه‌ك ینه اولکی حالنه عودت ایده جکی درکاردر . بناء علیه نوتون بك طابله سی کبی بر بیوك طابله یاپدی بو طابله یی درت قسمه تقسیم ایدرك هر قسمی اوزرینه بالاده مذکور یدی رنکی ترسیم ایلدی . بو حالده هر رنك دردر دفعه ترسیم ایدلش اولدی . بعده مذکور طابله یی چرخ کبی چویردی . سرعت دوراله رنکلر بر برینه قاریشه رق کوزاله کورلیه جك و هر بری آیری آیری فرق اولنه میه جق حاله کلدکدن صکره جمله سنك یکونی بیاض رنکه مبدل اولدی . ایشته بو دخی ضیانك یدی رنکدن عبارت اولدیغنی و فقط ظاهر حالنده بو رنکلر بر برینه قاریشه رق بزم کوزمزه بیاض کوروندیکنی اثبات ایلدی .

﴿ قوس قزحك كیفیت تشكلی ﴾

ضیانك بللور كبی برشفاف جسم ایچندن مرور ایله خطوط شعاعی انكسار ورنكلری تحلل و بوحالده الوان سبعه ایله ملون اولهرق عكس ایلدیكی یوقاروكی ایكی فقره ایله اثبات ایلدكدن صكره قوس قزحك كیفیت تشكلنی بالبداهه كورمك ایچون شوكا دقت ایتملیدركه :

قوس قزح یغمورلی هواده كونشك بلوطلر اراسندن نشر ضیا ایلدیكی زمانه مخصوصدر . بوحالده ایسه هوا ایچنده صودن منقلب بخار بالتكاثف ینه صوحالنه عودت ایدرك ذرات قدر جسامتله پراكنده و پریشاندرلر . اویله ایسه مذكور ذرات هوا ایچنده عینیله بر (پریزم) بللور منشوری تشكیل ایتمش اولورلر . اویله ایسه بو بللور مثابه سنده اولان ذرات ضیای شمسی كسر و تحلیل ایدرك الوانی بزم كوزمزه عكس ایتدیررلر .

بو كشف وحكم اوقدر بدیهیدركه حكمادن كیمسه بوكا اعتراض ایتمامشدر . نصل اعتراض ایدیلوركه علایم سمانك كوستردیكی الوان دخی عینیله پریزم بللورینك عكس ایتدیردیكی رنكلردر . حتی صره سی بیله بوزولیوب بنفشه دن بدأ ایله قرمزیده نهایت بولور .

یالكز بعض كیمسه لر قوس قزح ذرات میاهك عكس ایتدیردیكی قطرات ایسه اوحالده بونك یكپاره اولهرق كورنمسنه محل اولمدیغندن دانه دانه كورنمسی لازم كله جكنی درمیان ایتدیلر . انجق بونك دخی جوابی پك قولایدر . مذكور ذرات میاه دائما روی زمینه طوغری نزول ایلدكلرندن اوحالده (اوجی یانمش براغاجی چرخ كبی چویردیكمز زمان آتشك ضیاسی نظرمزده بر دائره آسا انحنا پیدا ایتمك قبیلندن اولهرق) قطرات میاهك عكس ایتدیردكلری ضیالر دخی یكپاره اولهرق رؤیت اولنور . نه حاجت بویله اولمسه بیله اوزاقدن پارل پارل پارلایان غایت كوچك وصیق ذرات نور فشان هرحالده یكپاره كبی كورنمك ضروریدر .

﴿ قوس قزح نیچون منحنی الشكل اولور ﴾

بوحاله كوره قوس قزحك تمام شكل منحنئ هندسی اوزره ارتسام ایدوبده خط مستقیم و یاخط مختلط صورتنده نیچون ارتسام ایتمدیكی براعتراض اولهرق درمیان ایدیله مز . زیرا معلومدركه كونشدن بزه طوغری كلان خطوط شعاعك هربری هرنه قدر مستقیما كلور ایسه ده هیئت عمومیه سی یعنی شمسك هرطرفه یاغدیردیغی شعاع عادتا كروی برشكل ایله انتشار ایدر . اویله ایسه خطوط ضیانك برمسافه یه مساواتا ورودینك خط مستقیم دوشمسنه امكان و یریله میه رك خطوط مذكوره دن هربری بربعدن عبارت بولنان محله پراكنده اصابت ایدنجه مطلقا خط ورودلری منحنی اولور . مثلا بوص بوارلاق اولان بركرپی اوزرینه مستقیم برتخته یی تطبیق ایتمكه چالشه كز كرپینك تیكنلرندن تخته اوزرینه غایت برقاچ دانه سی اصابت ایده بیلور .

سکز اون دانه‌سنک مساواتاً اصابت ایتمسنی ارزو ایلدیککز زمان مطلقا تخته‌یی اکوب بر شکل مقوسه افراغ ایتمکه مجبور اولورسکز .

﴿ قوس قزحک تعددی ﴾

حکمت طبیعیه قانونلرینک اثبات ایلدکلری وجهله ضیانک صولک قوتنی بتوروب بتون بتون منقرض اولنجه‌یه قدر هر راست کلدیکی جسم شفافه عکس ایدرک اوراده دخی استعداد طبیعیسنی اجرا ایدر .

ایمدی بعض کره سماده بر برینک عکسی جهتنه موضوع ایکی قوس قزح کوریلور که بریسنک رنکلری دها قوتلی ودیکرینک رنکلری ایسه دها قوتسزدر .

بونلره بر برینه عکسی جهتنه موضوع دیمش ایدک . اوت کرک قوسلرک انحناسی وکرک رنکلرینک ترتیبی یکدیکرینک تماميله وصره‌سیله عکسنه‌در . زیرا اصل قوس قزح بونلردن رنکلری دها پارلاق وقوتلی اولانی اولوب دیکری یعنی رنکلری قوتسز اولانی ایسه اولکی قوس قزحک جوارده کائن بلوطه عکس ایتمسندن حاصل اولمه بر خیالدر .

حتی بعض کره کوکده اوچ قوس قزح کوریلور که اوچنجینک رنکلری ایکنجیدن دخی ضعیفدر . بودخی ایکنجینک عکس خیالی اولوب حالبوکه بونک کرک انحناسی قوسی وکرک رنکلرینک ترتیبی برنجی ایله برابردر . زیرا بر شکل آینه‌یه انعکاس قبلندن اوله‌رق ایلک دفعه بر جسم شفافه عکس ایتدیکی زمان شکل اصلینک تماميله ضدی اوله‌رق عکس ایدوب اشبو ایکنجی صورت بردها عکس ایدرایسه اشبو اوچنجی عکس دخی ایکنجینک ضدی اولور حالبوکه ایکنجینک ضدی ذاتاً برنجی ایدوکندن بوحالده هر ایکیسی ایکنجینک ضدی دیمک اولان برنجی ایله اوچنجی بر برینه مساوی ومتناسب دوشر .

ضیانک صولک قوتی منقرض اولنجه‌یه قدر اجسام شفافه عکس ایدوب باتمسی دستورینه استناداً حکما بالاتفاق حکم ایتمشلردر که سماده قوس قزحک دردنجیسی بشنجیسی التنجیسی الی نهایه دها برچوغی منعکس اولوب حتی دردنجی ایکنجینک وبشنجی قوس برنجی واوچنجینک والتنجی قوس ایکنجی ودردنجینک عینی اوله‌جغنی دخی قبول ایتمشلردر . انجق هر انعکاسنده ضیانک قوتی آزاله آزاله ارتق بتون بتون منقرض درجه‌سنی بولمش اوله‌جقلری جهتله کندیلرینی بزم کوزمزه کوسترمزلر . بناء علیه سماده بر زمانده اوچدن زیاده قوس قزح کورنمسی محال درجه‌سنده اندردر .

﴿ قوس قزح حقنده بعض عقاید ﴾

— غریبه —

انسان قسمی بیلمدیکی برشی حقنده او بیلدرمه‌دن اولسون معلومات ویرمکه مجبور کورینور . قوس قزحک ماهیتی حقنده ویریلان معلومات هنوز بلنمدیکی اولمغله اسکی ملتلر بو معلومات صحیحه‌دن

محروم بولندقلرینه وحال بوکه بوکبی
تحولات سماویه البته برمعنا ویرمك لازم
کالدیکنه مبنی کوك کورلدیسنی ارباب
سمانك نعره‌لری وشمشکی شیطانلری اورمق
ایچون قامچی ویلدیریمی دخی ینه بوقبیل
برمرمی سماویه قیاس ایلدکاری کبی
قوس قزح حقنده دخی ینه بویله عقاید
عجیبه‌ده بولنمشلردر .

عبرانیلر سورییه‌لیلر قوس قزحی جناب
حقك انسانلرله ارتق مصالحه ایتمش اولمسنه
علامت عد ایدرلر ایدی . حتی کوك
کورلر وشمشك چاقار ایکن انلر برچوق
دعالره مسارعت ایدرك اکر قوس قزح
طلوع ایتز ایسه دعالرینك قبول اولنمدیغنه
یقین حاصل ایدرك مأیوس دخی اولورلر
ایدی .

یونانلر قوس قزحی آله والهه‌نك پوسته
جیسی بولنان ملکك نورانی قوشاغینك
صارقمش اولان اوجلری اولمق اوزره قبول
ایتدیلر . اسقاندینا و ملتی دخی بونی
عرش اعظمك ایاغی قیاس ایدرلر ایدی .

عثمانلیلر بوقدر غریب برمطالعه‌یه
دوشمیوب حتی قوس قزحك ماهیتی
نه اوله‌بیله‌جکی خصوصنده تعاب ذهن
دخی ایتمامشلر . انجق کیم بیلور نه‌دن
طولایی قوس قزحك لتندن کچنلر ارکك
ایسه قز اوله‌جغی وقز ایسه ارکك حالنه
تحول ایده‌جکی حقنده اکثریا قادینلر اراسنه
براعتقاد دوشمشدر .

قوس قزح حقنده‌کی بوکبی عقاید
هپ بردرجه‌یه قدر شاعرانه صایلدیغندن
ینه مضر عد اولنه‌مز ایسه ده طبیعتك
قانون لایتغیری احکامنه تبعیتله وقوع بولان
تحولاتك اسباب حکمیه‌سنی بیلن اهل
معارفك ینه عقاید مذکوره‌یی خندهٔ استهزا
ایله تلقی ایده‌جکلری درکاردر .

﴿ کیجه کوریلان قوس قزح ﴾

قوس قزح ضیای شمسك تحللندن
عبارت بولندیغی جهتله بونك کیجه رؤیتنه
بادیٔ امرده امکان ویوله‌مز .

لکن کرهٔ قمر عالمی تنویرایدن غایت
لطیف ضیاسنی نره‌دن آلمشدر ؟ انك بزه
عکس ایتدیردیکی ضیا کونشدن الدیغی ضیانك
بقیه‌سی دکلمیدر ؟ اویله ایسه کیجه وقتی
قوس قزح کورنمك امکانك خارجنده
کورلمامیدر . کیجه وقتی قوس
قزحك رؤیتی ایچون هوانك غایت
بلوطلی وکیجه‌نك پك قراکلق اولمسی
اقتضا ایدر . بو حالده بلوطلر اراسنده
وفقط پك آچیق بریرندن کرهٔ قمر نشر
ضیایه باشلادیغی کبی قارشو طرفده اعلا
برقوس قزح رسم ایدر . لکن بوقوس
قزح ضیای شمسك اوچنجی انعکاسی
دیمك اولدیغی جهتله رنکلری غایت
قوتسزدر . سرژون هرشل نام علم
هیئت عالمی ١٨٤٨ سنه‌سی تشرین ثانیسنك
اون ایکنجی کیجه‌سی الافرانغه ساعت ٥ و ٤٠
دقیقه‌ده (غولینغووو) نام محلده برکیجه
قوس قزحی کورمش اولدیغی اولبابده
امضاسی التنده قلمه الدیغی مقالهٔ مخصوصه‌ده
یازار . (تمت)

﴿ احوال عالم ﴾

— لوندره —

مابعد عن نومرو ۲۴

لوندره‌نك موزه‌لری دخی دنیانك اك بیوك
واك زنكین موزه‌لرندن معدوددر .
ایچلرندن اك مهمی (بریتیش موزه نوم)
در كه دنیاده برمثلی دها یوقدر . بوموزه‌نك
ایچنده موجود اولان آثار عتیقه‌یی بر دفتر
كبیره قید ایتمك ایچون برقومیسیون مخصوص
تمام اوتوز سنه چالشمشدر . بوندن
بشقه هرفنه مخصوص موزه خانه‌لر وعمومی
نمونه خانه‌لردن اك باشلوجه‌لرینك مقداری
یوزی تجاوز ایلدیكی كبی مراقلی انكلیز
زادكانك كندیلرینه مخصوص موزه
خانه‌لری دخی بشقه مملكتلرده عمومی موزه
خانه یرینه كچه‌جك قدر جسیمدر .

لوندره شهرنده بیك ایكیوز قدر
كتابجی بیك قدر مطبعه بولنوب اك مشهور
غزته‌لر ایسه سیتی ایچنده‌در .

جسیم اوله‌رق اون سكز باب تیاترو
اولوب كوچك تیاترولرك عددی یوزی
دخی تجاوز ایدر . « هرماجستیس تئاتر »
دینلان تیاترو اوچ بیك سیرجی استیعابنه
كافیدر . ایتالیان اوپراسی ۳۶۰۰
صندالیه ایله تزیین ایدلمشدر . درون
مملكتده هوانك جیادتنه جمله‌دن زیاده
یاردم ایدن شی عمومی بغچه‌لردر كه پك
كوچكلرندن قطع نظر بیوكلرینك مقداری
یوزدن متجاوزدر . « سن جمس پارق »
« غره ئن پارق » « هاید پارق » اك بیوك
بغچه‌لردر كه اطرافلرنده بیوك بیوك بنالر
واردر . « كنسینغتون غاردن » و« رجنس
پارق » « ویقتوریا پارق » دخی غایت
بیوك وكوزل بغچه‌لردر .

لوندره‌ده بر بغچه‌یه كیرمك مطلقا
باغ ارمه كیرمك نوعندن عد اولنور .
بغچه‌لرده فسقیه واردر كه اك بیوك برسرو
جسامتنده صو فشقرتر واوزاقدن ضیای
شمسك اصابتیله یكپاره الماسدن یاپلمش
برسرو اغاجی كورینور ظن اولنور . اطرافی
برقاچ ساعتده طولاشیله‌میه‌جق اولان بغچه‌لر
ایچنده بر بحیره ظن اولنه‌جق كوللر اطه‌لر
یاپمق و بونلر ایچنده صندالر كوچك واپورلر
كزه بیلمك شویله طورسون ممالك وحشیه‌نك
اك متوحش حیواناتنی كویا كندی یرلرنده
یشایورلرمش كبی بشقه بیلمك امكانی دخی
اولدیغندن بر مملكت وحشیه كولی تقلید ایدن
محله كتمك عینیله او مملكت وحشیه‌یی سیاحت
ایتمك قدر كیف ویرر .

باغچه‌لر ایچنده هر ملتك طرز معماریسی
تقلیداً یاپیلان كوشكلر وسائره‌ایله كورمكه
محتاج شیلردر .

﴿ لوندره‌نك بعض عجایبی ﴾

لوندره‌نك التنده تونل ودوق ومخزنلر
واردر كه بونلر ایچنده دكان دلان دكل
بعضلری درونده قوجه بر مملكت دخی
احاطه ایتمشدر . هر بری عجایب عالمدن
عد اولنمغه سزادرلر . پورتو شراب
مغازه‌سی دینلان بر مخزن واردر كه سكسان
بیك بیوك فوچی شراب استیعابنه كفایت
ایده‌جك قدر اولمغله درونده مخصوصاً
برده شمندوفر انشا اولنمشدر . بونك التنده
(قرالیچه چوبوغی) دینلور بر یر واردر .

اشبو قرالیجه چوبوغنك قوجه برفرونی
بولنوب درونده ضابطالنه بچوب ده
صاحبی ظهور ایتمیان اشیا یاتار . بو اشیا
ایچنده الدیوان ساعت فلاندن ماعدا
ژامبون دینلان طومور باسترمه‌سی کبی
شیلر دخی واردر که بوصورتله سنوی برقاچ
میلیونلق مال احراق ایدیلور .

﴿ کوپریلر ﴾

تایمس نهری اوزرینه باشلیجه طقوز عدد
کوپری اوزادلمشدر . بونلرك هر بری
کرچکدن بر عجیبه‌در . بوکوپریلرك
صره‌سیله اسامیسی شونلردر .

لوندره کوپریسی سوتوراق کوپریسی
بلاق فریار کوپریسی واترلو کوپریسی هونجرفورد
کوپریسی وستمنستر کوپریسی ووقسهال
کوپریسی باترسی کوپریسی شلزه‌آ کوپریسی .
اشبو طقوز عدد کوپری ایچنده واترلو
کوپریسنك بری قرق مترو کنیشلکنده
اوله‌رق طقوز کری واردر . بو محلده
نهرك کنیشلکی ٤٣٦ مترویه بالغ اولور .
جسر مذکورك ارتفاعنده اولان مساعده‌یه
مبنی التندن ایکی دیرکلی بومباردالر دخی
مرور ایده بیلور .

شلزه‌آ کوپریسی ایکی آیاق اوزرینه
آصمه بر تمور کوپریدر که تمورجیلك صنعتنك
درجهٔ همتی بوکوپریده کوره بیلور .

بونلردن ماعدا شمندوفرلر مرورینه
مخصوص اولان کوپریلر دخی واردر .
لوندره عجایبندن عد اولنمق اوزره شیل

شمندوفر بناسی کزبنی ذکر ایتمك لازمدر که
بوندن یومیه اوچیوز قطار واغون حرکت
ایدر واستاسیونك هر نوع مأمورین
وخدمه‌سی اون بربیك نفری تجاوز ایلر .
لوندره نك ایچنده بولنان شمندوفرلر
مرکزلرینك عددی اون ایکی‌یه بالغ اولوب
فقط یالکز شهر ایچنده یوزدن زیاده
موقفلری واردر . بوشمندوفرلر خانه‌لرك
وسوقاقلرك اوزرلرندن مرور ایدر و بو مطلبك
حصولی اغورنده اوقدر دقیق ومهم
عملیات هندسیه اجرا اولنمشدر که عقللره
حیرت ویرر .

﴿ بعض خصوصات متفرقه ﴾

شهر ایچنده ایشلیان اومنیبوس وعربه
وسائره نك مقداری اوتوز بیکه تقرب
ایدیور . لوندره لیمانی دیمك اولان تایمس
نهرینك منصبندن تا لوندره ایچنده قدر
مجراسنده کوریلان امد وشد دنیانك هیچ
برلیمانه مخصوص دکلدر . بوغاز ایچی
واپورلری کبی تایمس اوزرنده اشاغی یوقارو
آدم نقلنه مخصوص اوچیوز واپور بولنوب
قایق وصندال مقوله‌سی شیلرك مقداری
اون بش بیکی تجاوز ایدر . یالکز لوندره
لیمانه منسوب اولان سفاین یکرمی بیکه بالغ
اولوب بونلردن اون ایکی بیکی بیوك سفاینده‌ر که
اوزاق یرلره کیدرلر وسکز بیکی کوچك
کمیلر اولوب ینه انکلتره اطه‌لرینك اطرافنده
سیر وسیاحت ایدرلر .
لوندره نك صنایع نسجیه‌یه بسنه سوز اولدیغی
کبی هر صنعتی دخی بوکا مقیاسدر . مثلا

يالكز بيرا يابمق ايچون ١١٢ فابريقه اولوب بونلردن الڭ مشهورى اولانى بارقله ى فابريقه‌سيدر كه سنوى بر ميليون طونه‌لاتو (طونه‌لاتو بيك قيه‌ء عشاريدر بو حالده كوره بيك ميليون وقيه‌ء اعشارى ايدر) بيرا حاصل وصرف ايدر .

لوندره پينچه‌سنڭ سنوى معاملاتى ايكى ميليا بشيوز ميليون فرانق تخمين ايدلمش ايسه ده ارباب تخمين ذهنلرنده بوندن بيوك بر مقدار تصور ايده‌مدكلرى ايچون بو مقدارى قبول ايتمشلردر . بو قسه حقيقتده بونڭ ايكى مثلى قدر تخمين اولنه بيلور . حالبوكه بو مقدارى قبول ايتسه‌ك بيله او قدر معاملاتى اجرا ايچون اقل تخمين ايله اوچيوز ميليون انكليز ليراسى سرمايه بولنمق لازم كلور كه يدى ميليار فرانق ديمكدر . يالكز لوندره شهرينڭ سرمايه‌ء ثروتى بو مقدار اولور ايسه بتون انكلتره‌يى تخمين ايتمك قلم عجز رقمى كرچكدن عجز رقم ايدر . بو اخذ واعطانڭ اجراسى ايچون نه قدر قومپانيا و تجارت جمعيتلرى اولديغنى صورمق ايجاب ايدرمى ؟ ايجاب ايدر ايسه بر مقدار تعيين ايدلم كه بو بابده مقياس اولسون او مقدار بودر .

﴿ لوندره‌ده يالكز اللى دانه سيغورته ﴾

— قومپانيه‌سى واردر —

اون ايكى دانه غاز قومپانيه‌سى بولنوب بونلر يالكز سوقاقلر ايچون يوز بيك شعاع غاز و يرلر و خانه و مغازه‌لر ايچون ايسه بشيوز بيك شعاع زياده غاز صرف ايدر .

لوندره سوقاقلرينڭ آلتنده دوكه غاز بورولرى و تلغراف تللرى و صو يوللرندن ماعدا برده لغم يوللرى واردر كه هرخانه‌نڭ مزخرفاتى خارجه چيقمقسزين بونلر واسطه‌سيله تميزلنمك ممكندر .

پل نام پوليس ناظرينڭ قويديغى قاعده اوزرينه حركت ايدن لوندره پوليسنڭ امر محافظه‌ء مملكتده كوسترديكى موفقيت عادتا معجزه نوعندندر . هيئت مجموعه‌سى اللى بيك قدر آدم اولوب مصارف سنويه‌سى درتيوز بيك ليرايه وارمش .

پوليسڭ كيفيت انتظامندن بر نمونه اولمق اوزره شونى ايراد ايده‌لم كه ميلى اشخاص شويله طورسون ميخانه و كارخانه و قومارخانه كبى يرلره دوام ايدوب ده وقوعاتى اولميان آدملرڭ اخلاقى دخى پوليسجه مضبوطدر . شبهه تحتنده بولنان آدمڭ پوليس عندنده مضبوط اولان اخلاق حسنه‌سى او آدمدن مظنون اولان قباحتڭ اجراسنه مساعد دكل ايسه اخلاق مضبوطه‌سى كنديسنى قورتاره بيلور .

﴿ لوندره حقنده برقاچ معلومات ﴾

— تاريخيه —

لوندره شهرى عيسادن مقدم يعنى روماليلر زماننده بيله عادتا بيوك بر مملكت ايدى . بيوك قسطنطين لوندره‌يه بر سور چكدى كه تخمينا ايكى ميل قدر برى محيط ايدى . انكلتره قراللرندن بيوك الفرد زماننده انكلتره‌نڭ پاى تختى اولدى . نورماندياليلر كيليوم قومانداسيله انكلتره‌يى فتح ايتدكلرى زمان

اوندره‌یی یعنی سیتی‌یی برطاقم امتیازلر ایله ممتاز بوله‌رق امتیازات مذکوره‌یی کندیلرندن قبول ایتمش و بعضیلری فسخ ایتمکه قالقشدقده خلقك سلاح مقاومتی ایسترایسته‌مز قبول ایتدیرمش . بلکه یکرمی دفعه واردر که صالغین خسته‌لکلر و بیوك یانغینلر وسائر اسباب مخربه اوندره‌یی خراب ایلمش ایسه ده مملکت ینه درحال کندیسنی طوپلامشدر . مملکتك دها ۱۵۸۸ سنه‌سنده‌کی قوتنی اکلاملی که سنهٔ مذکوره‌ده اسپانیوللر انکلتره اوزرینه عظیم بردونغا وانك ایچنده عظیم براردو سوق ایدوب ده انکلتره دولتنك اوزمانکی ضعفی بوقوته مقاومتدن عاجز قاله‌رق ملتك معاونتنه احتیاج کوستردیکی زمان لوندره شهری کندی کیسه‌سندن یکرمی بیك عسکر ایله اوتوز سکز قطعه بیوك کمی دونادوب دشمن اوزرینه سوق ایلمش و بوصورتله هر بیوك مملکتلرك مقدار کلی‌یه بالغ اولان قوت عظیمه‌سی دشمنی رذالتله بوزمغه کفایت ایلمش ایدی . ایشته سعدینك بربیتنه بوندن بیوك مثال اوله‌مز که دیمشدر :

بارعیت صلح کن وزجنك خصم ایمن نشین
زانکه شاهنشاه عادل را رعیت لشکرست

(خاتمه)

انکلتره‌پای تختی حقنده بوبند مخصوصك ویردیکی معلومات دریادن قطره مثابه‌سنده‌ده قالمز . بناء علیه بوراده ارباب مطالعه‌یه لوندره حقنده برفکر مخصوص ویرمك قبیلندن اعطا ایلدیکمز معلوماتك بعض ایضاحات وتفصیلاتی آتیده فقره‌لر ایله اعطا اولنه‌جقدر .

علی الخصوص بند مخصوص درونده شویله ( ) بین القوسین اوله‌رق یازلمش اولان اسامی حقنده‌کی تفصیلات متعاقباً دردست اعطادر .

(انتهی) .

« لطائف »

« برثانیه‌لك عاشقه جواب لایق »

مابعد عن نومرو ۱۴

ـ بنم کوزمك اوکنده‌در . تا ایشته توتونجی دکانی اوکنده طوردی .

ـ بلکه توتون الەجقدر .

ـ خیر ! آینه‌یه باقیور . باق باق فسنی دوزلتیور .

ـ اطمئنان طوربنه دقت ایتدیکزمی ؟

ـ ایتمزمی‌یم یا ؟ حریفك سوسنی پك بکنیورده طوغریسی ممنون اولیوم . ینه باشلادی یورمکه .

ـ قاه ! قاه ! قاه ! کیه ! کیه ! امان کوردیکزمی ؟

ـ خوح ! خوح ! خوح ! کومزمی‌یم یا ؟ صوجی دکاننك صارقق تنته‌سی حریفك یوزینی شیلدی .

ـ بودرلر دوز کوتلر فلانلر حبی بوتمشدر .

ـ باق باق باق ! نه قزدی حریف نه قزدی آمان ! کفرلره دقت ایتملی کفرلره !

— بن‌ده اولسه‌م بن‌ده قزارم یا ؟ ظریل ظریل صولری آقان پرده ایله بیاغی برآدمك بیله یوزینی سیله‌لر کیفنه کیمز زه‌ده قالدی که کوزلرندن آتش چیقه چیقه برمجیدیه مصرفله حاصل اولان برسوس ..

— او ایشته بوده توك دیکدی .

— نه ؟ توزمی ؟

— هم‌ده نه‌توز ؟ وای وای وای ! قاصرغه میدر بوقسه صاقرغه میدر نه‌در ؟

— آمان سوسلی بکه باق ! اون انبارندن چیقمشه دوندی .

— ایشته استانبولده ایدیلان سوسك مدتی بوقدردر .

باقکز دی حدتنه ! امان حریفجك حدتندن چاتلایه‌جق . باشنی صاللار غالبا لاحوله‌یی چکدی .

— چکمسه نه یاپاجق ؟

— زواللی آدمجغز بوکدی بوینی کیدیبور .

— لکن شمدی ایش فنا .

— نیچون ؟

— یا اوزون چارشودن طوغری کلانی کورمیورمیسکز ؟

— خانمی‌می ؟

— یا نه‌یی ؟ باق باق ! حریفجك بوحالیله ینه‌جکی دوزنه همت ایدیبور . سوپر یلنیور بك زندوست مزاجه بکزر .

— آمان ! آدملرمزی صیقجه‌الالم‌ده باقالم شوخانمه برطاشقنلق ایده‌جکمی .

— آرش !

— آرش !

— دقت ایسه‌م دقت ! حریف ییه‌جك کبی باقیور .

— آمان ! لاف سویله‌مکه حاضرلانیور دیکلیه‌لم !

— طویدیکزمی ؟

— قاه قاه قاه ! ! . ایشتدم . « افندم ! قربانك اوله‌یم » دیدی .

— نه جواب آلدی ! کاده دقت ایتدیکزمی ؟

— ایواهلر اولسون انی‌دویه‌مدم .

— « خوشت میتی ! شافعی‌کوپکی ! صورتنه باقیورده عالمه سوز آتیور بویالی یوزلی حریف » جوابنی آلدی .

— برثانیه‌ده حرارت عشقله دماغی یانمش عاشق ایچون ذلال عاطفت اوله‌جق برجوابدر یا ؟

— کوردیکزمی برکره خانمك ایتدیکی ایشی ؟ بزی اکلنجه‌مزدن محروم ایلدی . ایشته سوسلی بك زردبانلی حامده طوغری بوکولدی .

— نه یاپالم ؟ بونك‌ده ذوقنی بوقدر چیقاردق . بزده یولمزه دوام ایدرز .

(بقیه‌سی صکره)

قرن انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چیقار مجموعه‌در ·

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزو نومروسی *
١٦

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

بك اوغلنده حاجو پولو چارشوسنده ١٣ نومرولی شرق مطبعه‌سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩١

تاریخ

- تاریخك غرائب روایاتندن رومانك -

- قانلی تیاترولری -

--

مقدمه مقامنده برایکی سوز

حیواناتك عقلاره حیرت ویرن جبلت متضاده‌سندن بریسی دخی چوقجه ایشله‌مکدن یورلدقلری کبی ایشسز بولنمقدن دخی یوروله‌رق ایشدن یوریلانلرك استراحت و استراحتدن یوریلانلرك دخی ایش ارامالریدر . بوحال جمله‌دن زیاده انسان دینلان اك عجیب وغریب حیوانده بولنور .

کورمزمیسکز که یاپه‌جق برایشی اولمیوبده اسنه‌مکه باشلایان انسانلر هیچ اولمز ایسه بایاقلرینی صاللایوب تتره‌تمك ویاخود اللرینك باش پارمقلرندن ماعداسنی یکدیکرینه کلیدلیوب باش پارمقلرینی دخی واپور چرخلری کبی « تورن ستاین » و « تورن هایت » ایتدیرمك ایله مشغول اولورلر .

انسانده بولنان شوجبلت حیوانیه‌درکه بیوك وکوچك وباخصوص کوچك انسانلر ایچون درلو درلو اویونلر ایجادینه لزوم کوسترمشدر . انجق بز بوراده اویونلر انواعنی اوزون اوزادی‌یه تعداد واولبابده فکرلر ایراد ایتمکله وقت کچورمیه‌جکز . زیرا زار وکاغد وسائره اویونلری حقنده بوندن مقدم بربند مخصوص درج ایدرك کیفیتی اوراده بیان ایتمش اولدیغمز کبی تیاترو وانواعی مثللو صنعته وقریحه‌یه محتاج اولان اویونلری دخی صره‌سی کلدیکی زمان بحثه چکه بیلورز . بوراده اویونك بعض قانلی جهتلری وارکه معلومات تاریخیه‌دن اولمق اوزره انی درمیان ایده‌جکز .

اویونك قانلی جهتی دخی اولمسی موجب استغراب اولمسون . حیوانیده بو دخی واردر . کنج کدیلرك کوپکلرك طایلرك بربرله بوغوشملری قانلی اویونلرك مبدئیدرکه بونلرك اتمامی بیوکلرینه ویاخود بیودکلری زمانه مفوضدر . واقعا کمالات مدنیه‌یه صاحب اوله‌جق انسانلر ایچون بربرینك قانی دوکمکدن عبارت بولنان برملعون اویون هیچ برعاقلك نظر تحسیننه مظهر اولمز ایسه‌ده شمدیکی عصر کاملرك بو محاکمهٔ مدنیت پرورانه‌سی اعصار اولیه خلقنی ایکی کیشینك ویاخود بر انسانله برحیوانك یکدیکرینی اولدورمسندن عبارت بولنان براویونه رغبتدن منع ایده‌میه‌جکی درکاردر . نه حاجت ؟ الیوم دخی اسپانیاده شو قانلی اویونك انسانله حیوان میاننده اولان فصلی موجود دکلیدر ؟

ایشته بز شوبند مخصوصمزده او اویونلردن بوقانلی اویونلر فصلنه دائر برزبدهٔ معلومات تاریخیه ویره‌جکز .

آنفی تأترو

آنفی تئاترو دیدیکمز شی یونان وروما کبی ملل قدیمه‌نك تماشاکاه عمومیسیدرکه زمانمزده تیاترو دیدیکمز محللر بو آنفی تأترولرك اخلافیدرلر . شوقدروارکه آنفی تأترولر

یته بزم تیاترولر کبی دائره و یاخود بیضی
شکلنده یاپلدقلری حالده اوستلری قپالی
اولمیوب آچیق ایدی . واجرا اولنه جق لعابیت
کیجه اجرا ایدلمیوب بزم ظهوری قوللرنده
اجرا اولندیغی کبی اورالرده دخی اغلبی و عادتا
دائما کوندوز اجرا اولنور ایدی .

کرك حرارت شمسك وکرك بر درجه یه
قدر یغمورك شرندن محافظه ایچون دخی
آنفی تأترونك اوزرینه غایت مکمل برتنده
چکرلر ایدی که بو تنده نك بعض آنفی تأترونك
اوزرینه ایپکدن نسج ایدلدیکی وکنارلری
صرمه ایله ایشلندیکی دخی کورلمشدر .

بونلرك بزم تیاترولردن برفرقی دخی
اوبونجیلره مخصوص وتیاترونك برجانبنده
کائن سنالری اولمیوب آت جانبازخانه لرنده
اولدیغی کبی اوبونجیلر آنفی تأترونك
اورته سنده اوینارلر ایدی . بناء علیه
بونلرك اورته یرنده بر بیوك دائره اوبونجیلره
مخصوص قالدقدن صکره دائرهٔ مذکوره نك
اطرافی دائراً مادار لوجه لر ایله محاط اولوب
بونلر دخی بزم تیاترولرده اولدیغی کبی بربری
اوزرینه بنا ایدلمش برقاچ قات یاپیلور
ایدی .

اوبونجیلره مخصوص اورته یره اینجه
قوم دوشنور ایدی . بونك سببی اوزرنده
کزوب یورومکی تسهیلدن زیاده هر اوبونده
مطلقا آقه جغی درکار بولنان قانی درحال
قومه امدیرمك ایچون ایدی .

رومادهٔ متعدد آنفی تأترولر یاپلش
اولدیغی کبی یوز یکرمی بیك سیرجی
استیعابنه کفایت ایده جك جسامتده شیلر
دخی یاپلشدر که شمدی کوریلان خرابه لرندن
بونلر بادیٔ امرده قوجه برقلعه ظن
اولنورلر .

ایشته رومانك قانلی اوبونلری بو آنفی
تأترولرك ایچنده اجرا اولنور ایدی .

﴿ قانلی اویونلرك انواعی ﴾

قانلی اوبونلرك بعض تفرعاتندن قطع نظر
اساساً ایکی قسمه تقسیمی ممکندر . برنجیسی
و بالنسبه الك خفیفی انسانله بعض سباع
وحشیه میاننده اجرا اولنانلری وایکنجیسی
یعنی الك باربارجه سی دخی ایکی آدم اراسنده
اوینانانلردر .

اوبونلرك مبادیٔ رواجنده اوبونجیلر
یا اسرادن و یاخود قتله محکوم اولان
مجرمیندن انتخاب اولنورلر ایدی . برمجرم
مثلا برآزغین قاپلانه غلبه ایدر ایسه کرك
حیوانك کرك انسانك حیاتلرندن مأیوس
اولملری کبی ایکی غضب تامك بربرینه
ایتدکاری صوله لردن ارباب تماشا ایچون
حاصل اولان ذوق ولذته مکافاتاً مجرمك
جرمی عفو ایدیلور واسیر ایسه اسارتدن
اطلاق اولنور ایدی . بو مکافات بعینه
ایکی آدم اراسنده اجرا اولنان اوبونلرده
دخی مرعی اولوب انجق صکره لری حرلر
و همشهریلر دخی اوبونه داخل اولمغه
باشلادقلرنده بونلره مکافات نقدیه ودفنه
یاپراغندن معمول وعلامت افتخاردن معدود
تاجلر وسائره دخی ویریلور ایدی . هله
قانلی اوبونلر کمالیله رواجنی بولمش اولدقلری
هنکامده رومانك کبارینه وارنجه یه قدر

بواو یونلره هوس ایدرك برآدمك كوكسنه
بچاق صوقوب قانی ایاقلری دیبنه دوكدكله
كندیسنی و كوزلری اوكنده آقندقلری
قانله حضاری اكلندرمش بیوك آدملر
دخی كورلمشدر .

بز بوراده ایكی نوع او یونلرك هر برینی
آیری آیری كوزدن كچورهلم :

﴿ انسان ایله حیوان اراسنده كی او یونلر ﴾

اسكی روما لولرك علی العموم ریاضت
بدنیه ایله اشتغاللری مشهوردر .
باخصوص آننی تأثروده قانلی اویون
اویناه جق اولنلر صیچرایوب اتلامق و بر
ارسلانك آلت اوست چكه لرندن بقاله دقلری
كبی آغزینی آیری و یرمك كبی چویككله
وقوت اعصابه خدمت ایده جك اولان
هر نوع تعلیملر ایله بالاشتغال كندیلرینی
برخیلی زماندنبری یا اولمكه و یاخود
اولدورمكه حاضر وآماده ایدرلر ایدی .

میدانه چیقاریله جق اولان ارسلان
وقپلان و ببان جنواری وغایت ایری قورت
و یاخود آیی كبی حیوانات ایسه برخیلی
وقت حیوانات بغچه لرنده بسیله نوب
كوجلری قوتلری كالده اولدیغی حالده
كتوریلور ایدی .

بعض كره بونلر طول مدت آننی
تأثرونك برطرفنده كأنه قراكلق برمغاره
ایچنده حبس ایدیلور ایدی كه بومحبوسیت
سباع مرقومه نك وحشت وغضبنی
ارتدیرر ایدی .

حاصلی بر برینك جاننه قصد ایده جك
اولان انسان ایله حیوانك هر بری اك شدتلی
بر خونخوارلغه لایقیله آماده اولدقدن
صكره كیفیت دها بش اون كون مقدم
اعلان ایدلمكله یوم معهودده سیرجیلر
طوپلاندقده پاشالر وعام هركس رتبه
وحیثیتنه كوره یرلی برینه اوتوردقدن صكره
اك اول ازغین حیوانی میدانه چیقاررلر ایدی .
بعض اول قدر ازغین ارسلانلر چیقاریلور
ایمش كه هیئت و دهشتی حضاره دخی
براهتزاز قلب و یررایمش . هم ده حساب
ایدلملی كه روما لولر كبی حضاره اهتزاز
و یرر ایمش !

حیوان كمال شدت وحدتله آننی تأثرو
ایچنده چرپنه رق برخیلی دونوب طولاشدقدن
صكره بوكا پنجه لشه جك انسانی دخی
برطرفندن صالیویررلر . اكر بوآدم
او یونجیلغی شان ایچون رضاسیله قبول
ایتمش احراردن ایسه اودخی ارسلان
قدر برغرور وغضبله كبر واسرادن ویا
مجرمیندن ایسه كبردیكی بر دنیا ایله
آخرت اراسنده بر برزخ اولدیغنی حساب
ایدنجه خلجاننده هلاك درجه سنه كلور
ایمش .

او یونك قاعده سی ارسلان اوزرینه
وهله هجوم والده بولنان خنجر ایله ضرب
ایتمكه مساعد اولمیوب ذاتا شدتندن
چاتلامق درجه سنده بولنان حیوانی برقات
دها قزدیروب اغضاب ایتمك شرط اولمسیله
حر اولان او یونجی صنعتنه اعتماد وقازانه
جغی شان وشرفه هوسله كلكت كبی
سكدرك ارسلانی اغضاب ایدر ایسه ده

اسیر و یا مجرم کندی جکرینی کندی پارەلیەجك
وقانیله کلەکون اولەجق پنجەلری کوردکجه
تیتر تیتر ایمش . انجق روماولر اسرا
و یا مجرمینی صنعتنه اعتماد اولان قهرمانلره
ترجیح ایدرلر ایدی . زیرا جانندن
قورقان آدمك یأسی ارتدقجه جسارتی دخی
بالتدریج آرتدیغی کبی وجسارت تمام
ارسلانی کوزینه کسدیرەجك درجەیه
وارنجه بردە بو حیوانه غلبه حالنده مظهر
اولەجغی عفوی درخاطر له بردن بره
ارسلاندن شجیع برجانور جانستان اولوب
قالور ایدی .

ایشته هر ایکی طرف شو کمال حدت وشدت
و سورت و صولتله بوغاز بوغازه کلەرك
اورتەدە ایکی اجلك بربرله جنکلشمسندن
عبارت برصورت تجسم ایدر ایدی که
تماشاسی اك طاش یورکلی بکیتلری بیله
ارتیەجك درجەیی بولور ایدی . انجق
اویون نه قدر فجیع اولور ایسه ارباب تماشا
او قدر لذت بولدقلرندن بزم یورکزدن
قان کیدەرەجك اولان براویون انلرك
کوزلرندن اشك سرور آقیدر ایدی .

غریبی نرسنده ؟ اکر انسان حیوانه
غلبه ایدر ایسه بو ظفریت خلقجه اوقدر
ممنونیتی موجب اولمز ایدی . هرکس
« آنی تأثر و قصاب دکانند بکزدی .
ها برارسلانی محاربه ایله اولدورمش ها
براو کوزی ذبح ایتمش ! » دیه اویونك
مقدماتندنبری المقدە بولندقلری لذتی دخی
انکار ایدرلر ایدی . اکر ارسلانك
پنجەلری انسانی تیفتیك تیفتیك ایتدیکی
کورورلر ایسه اوزمان کمالیله متلذذ اولەرق
بربرینه ارسلانك پنجەسنه طولاشمقده
اولان انسان باغرساقلرینی کوستروب ابراز
سرور ایدرلر ایدی !......

ایشته انسان ایله حیوان آراسنده
اجرا اولنان قانلی اویون حقنده ویریلەجك
معلومات اجمالیه شوندن عبارت اولوب
انجق بعض اسرا و مجرمینك بهمه حال
سباع پنجەسنده پارەلنمسی مطلوب ایسه
یا حیوانات یاننه سلاحسز اولەرق ادخال
ایدیلەرك او حالده انسانك کمال عجزیله
سباعك کمال قوتنك ایتدکلری محاربەیی
تماشا ایدرلر و یاخود برآدمی برقاچ سباعك
ایچنه صالی ویرەرك بیچارەنك هر طرفدن
سباع پنجەلریله صاریلوب شاشیرمش قالمش
اولدیغی حالده سیر ایلرلر ایدی .

﴿ انسانك انسان ایله اجرا ایلدیکی ﴾
ـ قانلی اویون ـ

انسانك سباع وحشیه ایله ایتدیکی
محاربەیه برنوع صید وشکار حکمی ویرن بعض
محررلر دعوالرینی قزانمغه چالشدقلری
صرەدە انسانك انسان ایله پنجەلشمسی
درمیان ایدیلور ایسه خوش باك باغی
کسیلەجکی شبهه سزدر .

ایکی آدمك ناموس و یا عرض کبی
مقدس شیلر ایچون بربرینك جاننه قصد
ایتمسنی عقل سلیم تسلیم ایدر ایسەدە مجرد
خلقی کولدورمك ایچون یکدیکرینی
اولدورمکی هیچ برعقلك تسلیم ایتمیەجکنی
رعنا بیلورز .

شو مقدمه دن منفهم اولور که آنفی تا نزو میداننده بر برینه قصد ایدن جنکاورلرك یکدیکری علیهنده هیچ بر کین و غضبلری اولمدیغی حالده مجرد خلقی کولدیروب صاغ قالدقلری صورتده و بربله جك مکافاتدن استفاده ایچون بو غدارلغه مجبوریت کورمکده ایدیلر . رومالولرك اعتقادنجه ایشك اصل شایان تماشا اولان جهتی دخی بر ساعت مقدم رفیق ایکن وحالا میانه‌ده قان دوکولمسنی ایجاب ایده جك هیچ بر موجب اولمدیغی حالده ایکی آدمك بر برینه قصد ایتمسی ایدی . لکن غریب دکلیدرکه انسان حال غضبه تمامیله کندیسنی غایب بوزمز ایسه بر کیمسه‌نك جاننه قییق شو یله طورسون قلبنه بیله طوقنه‌میوز ؟

ایشته طبیعت حیوانیه ده اولان شو جبلته مبنی میدان مبارزه یه کیرن ایکی ادم بر مدت کزینوب طولاشدقدن صکره بر برینه صاتاشمغه و بعض کلمات غلیظه ایله یکدیکرینی اعضابه باشلارلر ایمش . نهایت اطرافدن « ای ! ارتق قورقیورمیسکز ؟ جاندن قورقان آدم بو میدانه نیچون کیریور ؟ » کبی سوزلر ایشیدلمکه باشلاینجه اوناقص مطالعه‌لی بیچاره لر جانلرندن قورقدقلرینی فدای جان ایتمکله اثباته چالیشورلر ایمش !

فقط شو حال بالکز حر اولان او یونجیلره مخصوص اولوب حتی بونلردن بریسی ایلك یاره‌یی الدیغی زمان سلاحنی اشاغی یه ایندیرر ایسه بو اشارت قارشو طرفنده بولنان حصمندن طلب امان دیمك اولدیغندن اودخی عفو ایدرایمش ایسه ده اکر سیرجیلر باش پارمقلرینی اشاغیده اوله‌رق اللرینی قالدیررلر ایسه و یربلان عفو مقبول والا سائر پارمقلری قپالی اولدیغی و باش پارمقلری دخی دیکیلی بولندیغی حالده اللرینی قالدیررلر ایسه بو اشارت تا ایکی او یونجیدن بریسی وفات ایدنجه یه قدر او یونك دوامی مطلوب اولدیغنه دلالت ایلدیکندن بنه او یونده دوام ایدلمك لازم کلور ایمش . زیرا میدان مبارزه یه چیقان او یونجیلر دن بریسنك مطلقا وفات ایتمسنه قدر او یونجیلر مجبور ایمشلر .

اکر او یون محلنه چیقانلر حر اولمیوب ده اسیر اولورلر ایسه او حالده ایکیسندن بر ینك عفوی دیکر ینك اعدامنه منوط اولدیغی جهتله ایکیسی هم نوع اولان بیچاره لرك هر بری کرك کندی جانینی دشمن جانستانندن قورتارمق وکرك بوغلبه ایله قید اسردن دخی قورتلق ایچون آرتق حصمانه وعداوتکارانه جنکه کیریشورلر ایمش .

﴿ خاتمه ﴾

رومادہ شو او یونك تا یونان مدنیتنك روما مدنیت وحشیانه سنی اصلاح ایلدیکی زمانه قدر دوام ایدوب هله روما غرب امپراطورلغی منقرض اولدقدن صکره بتون بتون منقرض اولمش . انجق انسان ایله حیوان محاربه‌سی حالا اسپانیاده دوام ایتمکده درکه اوراده دائما حصمه مقابل اوله‌رق انسان ایله بوغا جنك ایتدیرلدیکندن

بومحاربه حقنده ان شاء الله تعالی آیریجه بر بند مخصوص ایله معلومات ویریله جکدر .

بزم مملکتلرده ایکی پهلوانك یکدیکر ایله کورشملری دخی نوعما بوا ویولری آکدیرر ایسه ده معاذ الله تعالی بزده ایکی پهلوان هیچ بر وقتده بر برینك جاننه قصد ایتمه رك بالکز قوت بازو وچویکلك تعلیمی ایله غلبه یه چالشدیغندن بوکا لسان مدنیتدن هیچ برطعن وتشنیع کلهمز .

(تمت)

احوال عالم

— لوندره قله سی —

انکلتره پای تختی حقنده مجموعه مزه درج ایلمش اولدیغمز بند مخصوص لوندره حقنده ارباب مطالعه یه انجق برفکر اجمالی ویره بیله جکندن مواد مندرجه سنك بعض جهتلری مؤخراً آیروجه فقره لر ایله توضیح ایدیله جکنی بیان ایلمشیدك . ایشته لوندره نك برفقرهٔ مخصوصه ایله آیریجه ایضاحه شایان عجایبندن بریسی لوندره قوله سیدر .

لوندره قوله سی انکلتره پای تختنك عادتا اك قدیم بریادکار معماریسی وتاریخیسی اولوب تایمس نهرینك ساحل یسارنده وشهرنك شرق جهتنده کائندر . اطرافنی حاطه ایدن خندق ایله اوزرنده کی سپر وطابیه لر بوکا بر « قوله » دینلمکدن زیاده بر « قلعه » دینلمك لازم اولدیغنی اخطار ایدر . قلعه نك شکلی مربعه قریبدر . اصل قوله دخی مربع الشکل اولوب هر کوشه سنده کذلك مربع اولهرق بر آیروجه قوله بولنور .

بوقوله انکلتره یه نورماندیالولرك هجوم واستیلاسندن مقدم موجود اولدیغی صحیح اولوب انجق ابنیهٔ مذکوره یی رومالولرك انشا ایتمش اولملری روایتنی ساده بر روایت مرتبه سندن چیقاره بیله جك دلائل وسندات مفقوددر . بوندن سکز یوز سنه مقدم یعنی ١٠٧٨ سنهٔ میلادیه سنده فاتح کیلیوم بنه بومحلده غایت کوزل برحصار انشا ایتدیرمشدر که الیوم دخی کمال ایله معموردر . بوحصاره « آق قوله » نامی ویرلمشدر . کیلیومدن صکره دخی مذکور قوله یه یکیدن یکی یه علاوه لر ضمندن خالی قالمامش واز انجمله قرال اوچنجی کیلیوم قلعهٔ مذکوره یی بر خیلی توسیع ایلمشدر .

انکلتره تاریخنك اك زیاده اهمیتله یاد ایلدیکی بر یر وار ایسه اوده لوندره قوله سیدر که حائز اولدیغی اهمیتی عثمانلی تاریخنجه موازنه ایتمك ایستر ایسه ك طوب قپو سرایی ویدی قوله وبالقخانه نك عثمانلی تاریخنجه اولان اهمیتلرینی بر بر طوپلایوب جمع ایتملی واکا کوره موازنه یه کیریشملی یز .

من الاقدم انکلتره قراللری بوقوله ایچنده اقامت ایدرلر ایدی . اما « انکلتره قراللری » دیدیکمز زمان هر بری کندی دائرلری ایچنده جکرلر پاره لر قانلی ایچر ارسلان وتبعه سی عندنده سود دوکمش کدی اولان قراللری اکلاملیدرکه بونلرك کرك غدر وکرك وهم وتلاشك سوقیله نه قدر جانلر یاقه جقلری لایقیله محاکمه ایده بیلسون .

نهایت اوچنجی هانری نام قرال ارتق
بو قورقیچ قوله‌ده اوتورمقدن واز کچمش
وفقط ایکنجی ژاق نام قرال زماننه کلنجه‌یه
قدر انکلتره تاجنك رسم تتویجی بنه بو قوله
ایچنده اجرا اولنمقله برابر صندالی قرالی‌یه
اوتوره‌جق پرنسلرك یوم قعوددن براز اولجه
اورایه قپانملری عادتی بنه باقی قالمشدر .

مذکور قوله اوته‌دنبری قراللر اقامتکاهی
طانلدیغی کبی بنه اوته‌دنبری الك بیوك
پولتیقه متهملرینه مخصوص حبسخانه اولمق
اوزره دخی طانلمشدر . بناء علیه مذکور قوله
ایچنده او قدر وقوعات فجیعه سبقت ایلمشدر که
دیوارلر بنك لسانی اولوب ده سویله‌سه
توکلر اورپرمامك ممکن دکلدر .

برکره قرال دردنجی هانری ایله قلارانس
دوقه‌سی ژورژ وقرال بشنجی ادوارد
وقرنداشی ریشار ودوق دیبورق بو قوله‌نك
ایچنده سر ابدلمش بیچاره کاندرلر که
صورت وکیفیت غیبوبتلری حقنده لایقیله
معلومات اوله‌مدیغندن - بوندن اولکی
بنده مخصوصمزده دخی دیمش اولدیغمز
وجهله - ذوات مومی الیهمك هر برینك
صورت اعدامی ایری ایری تخیل ایدیله‌جك
اولسه هر بری بشقه بشقه بر « درام
استوریق » یعنی اساسلری تاریخه مستند
بر حکایهٔ فجیعه اوله بیلورلر . نصل که
اکثریسی یاپلمشدر بیله . انکلتره قراللرندن
سکزنجی هانرینك زوجه‌سی آن ده بولین
ودیکر زوجه‌سی قاترین هوارد بنه بو قوله
پیشکاهنده قتل ایدلدیلر که بو قاریلر ایله
قرال میاننده هم علاقه هم خیانت هم
قاریلر جانبنده فحش مروی اولدیغندن
لوندره قوله‌سنك کوردیکی وقایع غریبه‌نك
برنجیلرندن معدود اوله بیلور . ژان غرای
وکیلارنوق ولوات کبی برچوق ارباب
سیاست وحکومت بو قوله‌نك محزنلرنده حبس
ایله چوروتلمش وانجام کار اورادن یالکز
سیاستکاهه کتورلمك اوزره چیقارلمشدر که
بو متهملرك هر برینك سرکذشتی بشقه‌جه
بر کتاب عبرت اوله بیلور .

قوله‌نك شمال جهتنده براز یوکسه‌جك
بر محل واردر که حالا « تورهیل » نامیله
بنام اولوب محل مذکور باش کسمکه وآدم
بوغمغه مخصوص مقتل اولدیغندن بو کون
بیله اورایی زیارت ایدنلرك قلوبنه دهشت
وخشیت ویرر . ایشته بوراسی لوندره‌نك
بالفخامه سیئه عد اولنمغه شایاندر .

بورایه قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتدن
مستبان اولمش اوله‌جغی وجهله اشبو
لوندره قوله‌سی انکلتره خلقنك نظرنده پاریسك
باستیل نام مشهور حبسخانه‌سی کبی بر نظرله
کورلدیکندن ایکی قات و تیموردن معمول
یعنی زور ایله قیرلمسی عدیم الامکان اولان
قپولری ایکی طرفدن برده طابیه ایله مدافعه
ایدیلورکه الك اسکی زمانلرده بو طابیه‌لر
اوزرنده تیر اندازلر بولنمغه مقابل طوب
ایجادندن صکره دخی التمش پاره افواه ناریه
ایله تجهیز اولنمش و بو قوله قپویی لایق
وجه اوزره مدافعه ایده بیلورلر ایمش .
شمدی مذکور طوپلر رسمی کونلرده سلاملق
طوپی اتمق یولنده استعمال ایدیلورلر .
اوروپانك مدنیت عمومیه‌سی تجدد

ایلدکدن صکره ارتق اوندره قوله‌سی مقتل
اولمقدن دخی قورتلدی .

قلعه سورینك ایچنده آق قوله‌دن
ماعدا سن پیه ر کلیساسی طوپخانه نظارتی
دائره‌سی واسلحه انباری ودولت دفترخانه‌سی
وخزینهٔ آثار عتیقه و برده عسکر قشله‌سی
اولوب دفترخانهٔ قرالیده انکلتره تاریخنك
الك بیوك والك مهم مباحثنه سند اوله‌جق
پك چوق اوراق ایله آثارعتیقه خزینه‌سنده
ینه بوقبیل پك چوق آثار موجود ایدی .
هله اسلحه انبارنده ایکیوز سکسان بیك
عدد تفنك برصورت مرغوبه‌ده دیزلمش
و برطرفدن الك اسکی اسلحه‌نك دخی برتمام
ومکمل طاقی حفظ ایدلمکده بولنمش اولدیغی
حالده ١٨٤١ سنه‌سی تشرین اولنك
اوتوزبرنجی کونی ظهور ایدن حریق اسلحه
انباریله آثار عتیقه انبارینی همان قپو
قپامقه‌جه سوپورمشدر . بوحریقدن
باقی قالان ابنیه ایله مؤخراً یاپیلان ابنیه لوندره
قوله‌سنی الیوم دخی بر انبار عمومی حالنده
کوسترمکده‌در .

(تمت)

عینا تراجم

ـ ذکای حیوانات ـ

ـ کتبخانهٔ اعجازدن ترجمه اولنمشدر ـ

« ژاقو »

دینلان برنوع پاپاغانده کوریلان

ـ ذکانك درجه‌سی ـ

اوروپایه اکثریتله کتوریلان پاپاغان
اشبو ژاقو دینلان حیواندرکه کول
رنکنه قریب بر رنکده‌در . اخلاق
واطوارنده اولان لطافتله برابر هنری قابلیت
ترقیسی جهتیله دخی بونوع پاپاغان انواع
سائره‌یه مرجحدر . بوکا « ژاقو »
تسمیه ایدلمسی همان لاینقطع بولفظی تکرار
ایلدیکی ایچوندر . صرتنك اوزری دها
قویوجه اولوب یانلری ینه ایندکجه آچیله
آچیله قرنی التنده بیاضلانمغه یوز طوتار .
قویروغی مرجان کبی قرمزی اولوب اوزری
بیاض قوم سرپلمش کبی بنکلیجه‌در .
کوزلری توکسز و بیاض بردری اوزرینه
اوتورتلمش اولوب یوزی دخی
توکسزجه‌در . غدغدسی سیاه ایاقلری
بوز وکوز ببکی آلتونی صاری‌درکه شو
صفتلرله موصوف اولان قوشك جسامتی
دخی انجق برقدم قدردر .

بوجنس پاپاغانلر اوروپایه آفریقانك
کینه ممالکندن کلوب اوراده دخی قطعه‌نك
ایچرولرندن کتوریلور ایمش . غونغوده
دخی بولنور . بونلره تکلم تعلیمی غایت
اهون واسهل اولوب علی الخصوص
چوجقلرك لقردیسنی دها چابق اوکرنور
وانلرك تربیه‌لرینی دها سهولتله تلقی ایلر .
مشهور حیوانات فیلسوفی بوفونك روایتنه
کوره اسکی ملتلر دخی بومقوله قوشلرك
چوجق صداسنی وکوجکلر تربیه‌سنی دها
قولایلقله اخذوتلقی ایلدکلرینه دقت ایلمش
اولدقلرینی روایت ایلر . حالبوکه ژاقو
دنیلان پاپاغان دلی قانلولرك وبابایکیتلرك
قالین وسرد سسلرینی دخی اخذ وتقلید

ايلمكده‌در . لكن بو تقليد كنديسي ايچون پك كوچ اولديغي حيوانك غايت ازيله‌رك بوزيله‌رك زحمتله سويله‌مسندن وبالخصوص سويله‌ديكي سوزلرك پك لايقيله فرق ايديله‌مامسندن معلوم اولور .

كينه‌دن اوروپايه كتورلمكده اولان اشبو ژاقولردن بريسي كيده اختيار بر طايفه‌يه اليشوب اولا مرقومك اوكسوركني وثانياً قالين ودبك صداسني تقليد ايلمش . فقط اوقدر مكمل كه تقليد ايده‌جك اولسه عادتا پاپاغانك مقلدانه صداسيله طائفه‌نك اصل كندي حقيقي صداسي فرق اولنه‌مز ايمش . بعده بر چوجغه اختصاص پيدا ايدرك انك صداسني وحتى طوريني بيله كماليله تقليد ايلديكي حالده اختيارك سسني واوكسوركني اونوتمامش و ... لطيف تقليدي بعض كره چوجق ايله اختيار اراسنده جريان ايدن محاوره‌لري تصوير ايتمسي اولوب كاه چوجق كبي تازه وكورك برسس چيقارر وانك عقبنده اختيار كبي اوكسوره‌رك مسكينانه وهله سرخوش كيمجي طوريني طاقنه‌رق مقابله‌لر ايدر ايمش كه ايشيدنلري وكورنلري حيران ايتمامك ممكن دكل ايمش .

ايديلان تجاربدن مستبان اولديغنه كوره بونوع پاپاغانلر انسانك كلامني صداسني حالني ووضعني تقليده مستعد دكل عادتا بوني كنديسنه مراق ايدينور . بناء عليه كنديسنه و يريلان درسي اوقدر دقتله دينلركه كورمكه محتاجدر . بوندن صكره لقرديلري براراليق يارم يمالاقي سويلر . ترقيه اولان قابليتك دليل ظاهريسي اولمق اوزره كلماتي يواش يواش اصلاح ايدرك نهايت عادتا انسان كبي سويلر . دها غريبي شوكه حيوان دائما كنديسنده و يريلان درسلري اوكرنمكله اكتفا ايتمز . طبعنه خوش كلان شيلري دخي اوكرنور و بناء عليه براراليق آغزندن اويله لقرديلر چيقاركه انسان شاشار قالور .

(ينه قابليت حيواناتدن بحث ايدر بر كتابده كوردك كه مارسيلياده بر ذاتك صالوننده بولنان پاپاغان تمام مسافرلر طولوايكن « آيم جيالان يوزه فينم بن سنك ايم » ديه‌سيله بولقردينك مزاياسنه وارنجه خانه صاحبه‌سي قپ قرمزي قزارمش . مكر مزبوره‌نك سوكيليسي كنديسنه بولفظله خطاب ايدر ايمش)

انكلتره قراللرندن سكزنجي هانرينك مشهور بر پاپاغاني اولوب بركون پاپاغان تايمس نهرينه دوشمكله نهر كنارندن كچن بوجيلري ونهر اوزرنده كزن صندالري امداده چاغرديغي توار بخه قيد اولنمشدر . بو حال بوكه بوقوشه استمداد كارانه هيچ بر كلمات تلقين ايدلمامش ايدي .

كذلك ايديلان تجاربدن مستبان اولمشدركه ژاقو الديغي درسلري ازبرلمكده بر غيرتلي طالب قدر همت كوستر‌مكده‌در . اوكرنديكي بر كلمه‌يي كونده بيك دفعه تكرار ايراد ايتدكدن صكره كيجه رؤياسنده دخي اني صايقلامقده‌در . لكن بودرجه سعي وهمتي دخي كنجلك زماننه مخصوص اولوب اختيارلغنده بو غيرتي بر فتور پيري مغلوب ايدر .

رودبرنـوس نام محرر بر قاردینالك پاپاغانی حکایه ایدرکه (سیبولده زاپوتر) دنیلان کلیسا دعاسنی باشدن باشـه از بر ایتمش اولدیغـندن قاردینال بوقوشی یوز التونه صاتون المشدر . دلابوردنام مدقق دخی برکیده بر پاپاغان کورمش که طایفه‌لره دعادرسی ویررایمش !

علم حیوانات معلمی بوفونك همشیره‌سی مادام نادولات برادرینـه یازمش اولدیغی برمکتوبده کندی پاپاغانی حقنده معلومات ویررك قوشده سویله‌نان لقردیدن حیوان هرنه‌قـدر بی اذعان قالـیور وارالقـده بر کندیسنه خطاب ایدیلیور ظنیله سویلنیور وحتی بعض کره کندیسنك صوردیغی سؤاله ینه کندیسی جواب ویرییور ایسه‌ده هر حالده قوهٔ حافظه‌سـی اولدیغی وقوعات ماسبقی ذکر ایتمسندن اکلاشـلدیغنی ذکر ایلمشدر . بوقوش چوجـقلرك صداسنی پك چوق سور ایسه‌ده کندیلرینه کمال درجه خصومت کوسـتروب اکر باشلرینه چیقه بیلور ایسه یوزلرینی قان چیقاره‌جق قدر ایصرر ایمش . مومی الیها پاپاغانی حقنده ویردیکی معلوماتك برجه الك زیاده شایان اهمیت اولانی شوکه پاپاغان خانه درونـنده جمله‌دن زیاده آشجی وسـفره‌جی بولنان بر قزه محبت کوستروب قفسـدن چیقدقجه قزك یانندن آیرلمز وقزی برمحلده بوله‌میه‌جق اولسه‌مز بوره‌نك اکثریتله بولندیغی یرلری هپ بیلدیکی جهتله اورالری بر بر کزه‌رك کندیسنی بولسنجه راحت ایده‌مزایمش . حتی برکره قز خسته اولدقده پاپاغان کمالیله

ابراز ماتم ایدوب هر قفسدن چیقدقچـه قزك یاننه قوشار کویا صورت مخصوصه‌ده ویزیته‌یه کلمشجه‌سنه یتاغك اوزرنده واطرافنده طولاشـوب ینه برحزن تام ایله قفسه عودت ایدر ایمش . ایشته آشجی قزه کوستردیکی خلوص واختصاص بودرجه‌ده اولدیغی حالده مزبوره‌یی تبدیل ایله یرینه دیکر برقز کتوردکلری زمان اکا دخی ایکی کون ایچنده بو اختصاصك تمامنی کوسترمش و بوصورتله اوحیله کارك محبتی ذاته اولمیوب بلکه کندی منافعنه خدمت ایلدیکی یعنی کندیسـنه یمك ویردیکی ایچون آشجی قزه باتاقلاندیغی میدانه چیقمشـدر . فقط لایقیـله دوشونلسون باقلسـون که بوحال ذکایه دلالت ایتمزمی ؟ عالمده کندی منفعتنی بیلوب‌ده انك حصولی یولنی دخی کسـدیره‌رك اسـبابنه تشبث ایتمکدن بیوك نه ذکا اوله‌بیلور ؟ واقعاً بوفون همشیره سـنك پاپاغانده کوردیکی شوجبلتسزلکدن ناشی پاپاغانی پك مداهن والچق طبیعتلی برمخلوق اولمق اوزره وصف ایلمش ایسه‌ده بویله مداهنه فلانکبی شـیلر کمالات مدنیه وفضایل انسانیه‌سـیله مغرور اولان انسانلرده دخی بولندیغـندن بوبابده یالکز پاپاغانی تعییب روا دکلدر .

هم بزم مقصدمز بوحیوانده‌کی ذکانی موازنه اولوب برمنوال مذکور ثبوت بولان حیله کارلغی ایسـه ذکاسـنی مخل اولمدقدن بشـقه اثباته یاردم ایلدیکی دخی بشقه‌جه نظر اهمیته النه‌جق موادندر .

بوفونك قوتیجه ژاقونك هیزی یالکز

صدالری وکلمه‌لری تقلیددن زیاده اولیوب
اوضاع و حرکاتنی تقلیده چالیشور .
سقالیژر نام مدقق صاووالورك او یونلرینی
تقلید ایدن بر پاپاغان کورمش که هم
اویونی اجرا وهمده او اویونه مخصوص
اولان شرقی‌یی ترنمه چالیشور ایمش .
واقعاً صچرامق کندیسنه اصلا
یاقشمدیغندن اویناديغی اویونلر نظاره
لطافت و برمز ایمش ایسه ده صاووالورك
رقص اراسنده جوملری‌نی تقلیداً اپاقلرینی
بردن بره قرننه یاپشدیرارق یالدیز کولدور
یوارلنمسی خوش ایمش .

ژاقونك سرخوشلغی دخی پك تحفه‌در .
طبیعتیله شرابه انهماکی پك زیاده اولدیغندن
براز زیاده‌جه چاقنجه چاقر کیف دکل
عادتا کور قندیل اوله‌رق ایتدیکی
مسخره لقلر قالمز .

بعض مدققین پاپاغانك سویله‌دیکی
سوزلی اوزرینه اداره افکار ایتمکده
اقتداری اولدیغی دعوا ایدرك اوکرندیکی
شیئ اکلامیانلری « پاپاغان کبی تعلم
ایتمش » دیه هم انی هم پاپاغانی استخفاف
ایدرلر ایسه ده بونده‌کی حقسزلق اشکاردر .
زیرا بوفون بیله بردرجه‌یه قدر بومدعیلردن
بولندیغی حالده قلوسپوسك شو روایاتنی
بالقبول ایراد ایلر . شویله که :

وقتیله بر پاپاغان اولوب بر کون اکا
بریسی « کولسه‌دك آ پاپاغان کولسه‌دك آ ؟ »
دینجه پاپاغان قهقهه‌لرله کولوب « باقی
شو احمقه که بنی کولدیروب ده اکلمنك
استیور » دیمش . شوسؤال وجوابدن
بشقه انسان پاپاغان ایله اکلنه‌جك ایکن
پاپاغانك انسان ایله اکلنمسی سویله‌دیکنی
اکلایشدن بیوك بر ذکایه دلالت
ایتمزمی ؟

کذلك دیکر بر پاپاغان دخی افندیسیله
طول مدت برابر یشایوب نهایت کرك
افندیسی کرك کندیسی اختیار اولدقده
« آه ! خسته‌یم ! خسته‌یم ! » سوزینی
ورد زبان ایدنمش و « سکا نه اولدی پاپاغان »
دنیلدیکی زمان دخی « خسته اولدم خسته
اولدم » جوابنی ویرر ایمش . ضعف
پیری اقتضاسیجه وجودینه عارض اولان
کسالتك بر خسته‌لك اولدیغنی بیلوب حالندن
سؤال ایدنلره جواب موافق ویرمك ذکادن
بشقه نه ایله ممکن اوله‌بیلور ؟

الحاصل شویله‌دیکی سوزلرده پاپاغانك
فکرینی منضم اولمدیغنه دائر ایدیلان حکم
بزجه بردرلو قبوله قابل اوله‌مز . زیرا
هرنه زمان « پاپاغان ! یمك یدکمی ؟ »
دیه سؤال ایدیلورده او دخی یمك یمامش
ایسه اکا « یدم » دیدیرمك ممکن اولمدیغی
مشهودات عمومیه‌دندر .

پاپاغانك نطق فکرینك سوقی التنده
اوله‌رق وقوع بولدیغنه شو بر دلیل اوله‌رق
ایراد ایدیله‌بیلور که پارسده بر پاپاغانك
آصلمش اولدیغی سوقاقدن هرکون برطاقم
کنج قزلر چکوب مکتبه کیدرلر ایدی .
بوقزلرك ایچنده بردانه‌سی وار ایدی که غایت
کوز وقومرال صاچلری اوموزلری اوزرینه

طالغلنه رق ایتمش اولدیغی جهتله « صاچلری
دلبر » دیه شهرت بولمش ایدی . پاپاغان
برکره قزك اسمنی اوکرندکدن صکره شکلنی
دخی طانیمسیله ارتق قز اورادن نه وقت
کچر ایدی ایسه « صاچلی دلبر » دیه
کندیسنی چاغرر . حالبوکه بو اسمی سائر
صاچلی قزلره ویرمز ایدی . صاچلی
دلبرك کیم اولدیغنی طانیمق ویاخود فلان
قزه صاچلی دلبر تسمیه ایدلدیکنی درخاطر
ایتمك فکره قوهٔ حافظه یه توقف ایتمزمی ؟
بوایسه پاپاغانك درجهٔ ذکاسنه برمعیار
اوله‌مزمی ؟

نطق وافاده‌ده اك زیاده شهرت آلمش
اولان پاپاغانلردن بریسی دخی اوقله ی
نام بر انکلیز میرالاینك سیاهیجه اولان
برژاقوسیدر . اقرانی میاننده خارق العاده
صایلان بوقوش یالکز برچوق کلماتی صره‌یه
دیزوب عادتا برکلام یاپمقله قالمز ایدی .
« بواوطه‌ده قاچ کشی وار ؟ بوخانملردن
هانکیسی کوزلدر ؟ » کبی صورولان
سؤاللره دخی موافق جواب ویرر ایدی .
از برنده برچوق هوالر دخی بولنوب انلری
ایصلق کبی اوته‌رك چاغرر ایدی .
حتی چاغردیغی شیئه بیله دقتی اومرتبه‌ده
ایدی که شاید بر پرده نوطه حکمنك خارجنه
چیقسه درحال کیرو یه عودتله اوسهوینی
تصحیح ایدر ایدی ! . بودقت اکثر
انسانلرده بیله پك نادرجه بولنور .
هرنه یه اقتضاسی وار ایسه انی کبارانه
برصوت وصورتله امر ایدر ایدی . هربرت
نام پاپاس بوقوشده کوردیکی قوت نطقه
حیران اولوب (بوقوشك اللی قدر هوایی
چاغردیغنی قولاغمله ایشتدم برهوایی
دیکرینه قاتمز ایدی . تکلم ایتدیکی کلماتی
بیاغی دوزکون لقردی سویلر بر انسان
قدر فرق ایتدیره‌رك سویلیوب هله بعض
کره کیفی یرنده اولمیوب‌ده جانی شرقی
چاغرمق ایسته‌مدیکی زمان شرقی
چاغرمسی رجا اولنور ایسه طارغنلقله
ارقه‌سنی چویروب «بوله‌ی خسته‌در» دیر
ایدی که «بوله» کندی اسمی ایدی) دیه پاپاس
مومی الیه قوشك احوالنی کتابنه درج ایلمشدر .

ینه پاپاس مومی الیه حکایه ایدر که :
کذلك انکلتره‌ده برچفت پاپاغان کوردم
ومؤخراً سرکذشت حاللرینی اوکرندم .
بوزوج وزوجه درت سنه قدر برابر یشادقدن
صکره دیشیسنك اباغنه اغنه ایتمش . زیرا
انکلتره‌ده پاپاغانلر ایچون بوعلت کثیر
الوقوعدر . قاریسنك تونکدن اینوب‌ده
یملکه قدر کیده‌میه جکنی غیرتلی و محبتلی
قوجه‌سی کورنجه هر زمان یمیه‌جك
الوب و کتوروب اشنی بسیله‌مکی وظیفه
ایدنمش . دیرکن اشنك دردی ارتوب
ارتق تونك اوزرنده‌ده طورامامغه باشلاینجه
بیچاره زوجه‌سنك تلاشندن نه یاپدیغنی
بیله میه جك برحاله کلمش . سوکیلی
زوجه‌سنك یانندن اصلا آیرلمز هرطرفنی
اوقشار ارالقده برغاغاسندن ویاخود
قنادلرینك اوزرندن طوتوب قالدیرمغه وتونك
اوزرینه کوتورمکه چالیشور موفق اوله‌مز
ایمش . اشینك دردی ضعفی ارتدقچه قوجه‌نك
دخی دردی ارتمش اطرافنده چرپندیغنی

و یانندن آیراسه بیله تونك اوزرندن کوزنی
آنجق زوجه سنه دیکوب بشقه هیچ برشیله
مشغول اولمدیغنی کورنلر فاریدن زیاده
قوجه یه آجیرلر ایمش . انجام کار فاریجك
حالت احتضاره کلدیکنی کورنجه کویا
پنجهٔ عزرائیلدن فاریسنك جاننی قورتارمغه
چالیشور ایمش کبی غیرتله اغزینی آچدیرارق
برلقمه یه جك قویمغه چالیشور ایمش .
انجق انسانلرك بیله چاره بوله مدقلری موته
بیچاره پاپاغان چاره بولمقدن بتون بتون
مأیوس اولمش وزوجه سی وفات ایلدکدن
صکره اودخی یمکدن ایچمکدن کسیله رك
برایکی هفته صکره زوجه سی آرقه سندن
آخرته کیتمش .

ایشته بودخی محبت صمیمیه یه نمونه سیدر ا .
(حاصلی کزین مصنوعاتی محیر عقول
اولان جناب صانع کل حضرتلری برحیوانده
بیله یورك یاراتدقدن صکره آنده حس وذکا
اولمامق محال اولوب انسان کامل اولدرکه
حیواناتك ادنا حرکتلرینی نظر امعانله
بالتدقیق حقیقت احکامنه وصوله چالیشه .
یوقسه کندی حرارت بدنیه مزدن آز
حرارتی اولان شیلری صوغوقدر دیه حکم
ایتمك قبیلندن اوله رق کندی ذکامزدن
آز ذکالری دخی یوقدر دیه حکم ایتمك
هم باهندسه هم ده باحکمه رد اولنه جق
برحرکتدر . (تمت)

تراجم احوال

« المانیا مشاهیر شعراسندن شیلر » :
مجربدرکه بر آدم لسانی اوکرندیکی
ملته انهماك پیدا ایلیور . دکل یالکز برآدم
حتی برملت متجاوره دن هانکیسنك لسانته
آشنا ایسه جمله دن زیاده او ملته
منهمکدر . بزکندی ملتمزجه بو بابده
ایکی تجربه یه موفق اولمشز . بریسی
مکتب بحریه مزده بولنان شاکردانه
انکلیزجه اوکرتمکدن حاصل اولان دیکری
دخی جهت ملکیه مزده بولنان کنجلر ایله
مکاتب سائره مزده شاکردانك تحصیل
ایلدکلری فرانسزجه دن حصوله کلان
تجربه در . آز بردقتله کورلمزمی که انکلیزجه
اوکرنان عثمانلی ارباب شبابنده انکلیزلره
مخصوص اولان او آغر باشلیلق جدیانه
محبت واولور اولمز شیلره عدم اهمیت
خصائلی کوریلور وفرانسزجه اوکرنانلر عزده
ایسه شاعرانه برطور و وجدانیانه محبت
جبلتلری مشاهده اولنور .

سوزی شوصورتله آچمقدن مرادمز
بوکون ملتمزك ترجمان لسانی ویاخود سائق
افکاری دیمك اولان قلم اغلبی وبلکه کمالیله
فرانسزجه تحصیل ایتمش کنجلر الندهده
بولندیغی جهتله ترجمانی اولدقلری افکار
فرانسز افکاری معلومات فرانسز
معلوماتی مدنیت فرانسز مدنیتی وحتی
شمدی یه قدر همان علی الاطلاق فرانسه
اعاظمندن برخیلیسنك ترجمهٔ حاللری یازلمش
اولدیغی حالده ملل سائره حکمیات ومدنیتنه
دائر برشی و اعاظمندن بریسنك ترجمهٔ حالی
یازلدیغی کورلمامشدر .

عالم مدنیت ولوازمی یالکز فرانسه ده
بولنمدیغی وبولنمیه جغی و مدنیته خدمت

ایدن ارباب همت دخی یالکز او ملیته مخصوص اولدیغنی و اولمیه جغنی اثباته حاجت یوقدر . بالخصوص کوزمزك اوکنده المانیا وار که بهرهٔ حکمیه فنیه صناعیه عسکریه و سائره سنجه حتی فرانسه و انکلتره یی بیله احیا ایتمش اولدیغنی اثباتده پك بیوك بر صعوبت چکلمز . ملت مرقومه اعاظمندن « شیللر » دخی مسلکنجه ملل سائره اعاظمندن اشاغی قالمق شویله طورسون بلکه رجحانی میدانده بولنان ذواتدندر . بناء علی ذلك شاعر مشار الیهك ترجمهٔ حالنی ارباب مطالعه نك نظر قبولنه یکی برشی کبی عرض ایده بیله جکز اعتقادنده یز . زیرا هنوز مدنیت و حکمیاتی برجه مجهول اولان بر ملت اعاظمنك ترجمهٔ حالی دخی یکیلك حکمنده طوتیله بیلور .

کندیسی یالکز المانیاجه دکل عالم شاعرینجه دخی الك بیوك بر رتبه یی دها رحم مادرده حائز اولدیغی حالده ١٧٥٩ سنه سی تشرین ثانیسنك اون برنجی کونی ورتمبرغ حکومتنه تابع مارباخ نام کوچك قصبه ده تولد ایلشدر . تحصیل ابتدائیسنه لورح قریه سنده و موزر اسمنده بر پاپاسك نظارتی التنده باشلایوب فامیلیاسی خلقنك لوویغسبورغ قصبه سنه نقل خانه ایتملریله معلومات ابتدائیه یی قصبهٔ مذکوره ده اکمال ایلدکدن صکره ژاهن نام بر معلمدن لاتینجه تحصیل ایتمکه ابتدار ایلدی . صباوت حالنده پك محجوب ساکت برشی اولوب ایکی آدم اراسنه چیقه مز و وحدت و عزلتدن الدیغی لذتی هیچ برشیده بوله مز ایدی . صباوتیله برابر ملاحظه سی پك درین اولمغله دنیاده فکرینی باشی بوش برحیوان کبی کزدیرمکده هیچ برلذت اوله میه جغنی اکلامش وانی حکمت دینیله نقطه سنه باغلامق ایچون دها اوائل حالنده پاپاسلغه انهماك ایلمشیدی .

باباسی خدمت عسکریه ده بولنه رق یوز باشیلق رتبه سنی حائز و علی الخصوص ورتمبرغ دوقه سنك نظر توجهنه مظهر اولدیغندن دوق مومی الیهك برمکتب عسکری کشاد و هر طرفدن الك مشهور معلملری والك ذکی طلبه یی جلب ایله مکتبك بتون المانیا مکاتب عسکریه سنه تفوقنی مراق ایتدیکی اثناده کرك باباسنه اولان توجهنك مقتضیاتندن و کرك کندی ذکاسی ایجاباتندن اوله رق شیللری دخی مکتب مذکوره المشیدی . فقط فکرینی دیانت کبی اربابنه جهان دکر بر شیئه باغلامش و اوشوق و شطارتله علوم ادیان تحصیلنه باشلامش اولان شیللر کندیسی حقنده ایدیلان انتخابدن اصلا ممنون اوله میه رق مجرد حکمدار متبوعی و پدرینك ولی النعمتنی قیرمامق ایچون نفسنه جبر ایلمشدر .

مایه سی ذکا و حافظه ایله یوغورلمش اولان قوجه شیللر ذاتاً چوق دینله میه جك قدر بر زمانده علوم ادیانجه برخیلی مهارت پیدا ایلمش اولدیغی کبی مکتب عسکریده دخی فنون عسکریه جه هم ده ایسته میه ایسته میه برخیلی معلومات پیدا ایلدکدن صکره ورتمبرغ دوقه سی چوجقده کوردیکی

فوق الحد ذكايه شاشه شاشه كنديسنی علم حقوق و علم قوانين تحصيلنه حصر ايلدی .

شيلر كه فكرينه استراحت ويرمكده بولنان طريق روحانيدن منع ايدلدكدن صكره هرنه يوله سوق ايدلسه ممنون اولميه جغنی دها اولدن كوزی اوكنه آلمش بولنديغی جهتله بوكره عسكرلكی فقيهلكه تبديل ايديشدن اول قدر متأثر اولدی ايسه ده دوقك عقلنه می شاشملی نه يابملی كه براز مدت صكره شيلری اومسلكده دخی براقيوب، چونكه فقيهلك طريقی ايچون سائر پك چوق شاكردان موجود اولديغندن بوكره دخی شيلری فنون طبيه تحصيلنه سوق ايلديكندن سيرغ افكاری ذاتاً دنيا قفسنه صيغه ميوب طورديغی حالده برده بويله مكتبدن مكتبه نقل طريق اتمكدن قطع نظر هرمكتبده بر بشقه نظامات وتضييقات التنه كيرمكدن ناشی بتون بتون قابنه صيغه ميه رق اكر دنياجه مدت عذابنك صوكلری دخی بويله اوله جق ايسه عادتا بوعذابدن براياق اول قورتلمه نك يولنه باقق كبی نيتنی اريته جك بعض افكار التنده ازيلمكه ونهايت فكرينك اك بيوك مضايقه لرينه عالم شاعريتده وسعت ويرمكه مجبور اولدی . واقعا طلبه لك صفتنجه درسلرينه اتمسی لازم كلان دقت وهمتده قصور اتمز ايدی . انجق دقت وهمتدن انسان برلذت الور ايسه شيلر بولذتی شعره اتديكی دقت وهمتدن الغه باشلادی . بناء عليه كنجلك آوانده يابديغی اشعارك پك جانلی شيلر اوله جغنی تخمين ايديله بيلور. انجق چه فائده كه بونلردن هيچ بريسی مؤخراً اله كچميوب جمله سی محو اولمش كيتمشدر .

شاعر موی اليهك اثر عد اولنه جق برنجی اثری ١٧٨٠ تاريخنده يعنی هنوز يكرمی برياشنده ايكن دوقتورلك امتحاننی ويرديكی اثناده « انسان مادی ومعنوی » سرلوحه سيله قلمه الديغی « تز » ذركه بين الاطبا زياده سيله مظهر رغبت اولمش ومكافات اولمق اوزره برالايه جراح نصب ايدلمشدر .

بومأموريتك شيلر ايچون نه قدر بيوك برعذاب اولديغنی تفصيل اقتضا اتميوب طالعك شو سهو وخطاسنه كنديسی دخی شاشمش ايديسه ده ارتق حكمداری بولنان ونمبرغ دوقه سنی قيرمامق لازم اولديغندن جراحلق مأموريتنی كنديسنه مدار فخر بيلك ايچون دخی جبرنفس ايلدی .

مع هذا بومأموريت شيلر ايچون ايستديكی كبی شعر وانشا ايله اشتغاله مساعد اولدی . بناء عليه برسنه صكره « حيدودلر » سرلوحه لی درامنی نشره موفق اولدی .

ارباب قلمك محاكه لرينه كوره بودرام مبالغهٔ شاعرانه نك اك اوست پرده سنده يابلمش وكنج ودنج برفكرك محصول بركزيده سی اولديغی هرفقره سندن اكلاشلمقده بولنمش ايسه ده بيچاره كنج شاعر هنوز طانيمامش ونيك وبدينك لايقيله اكلاميوب فقط ظاهرده برجهنم اولمق اوزره خليا اتمكده بولنمش اولديغی دنيايی اويله

بر صورتده تصویر ایلمش که انك فكرینه
قالسه دنیایی كوككندن خراب ایتمك
ایجاب ایدر .

فقط بو اوپون رغبت كامله یه مظهر
اولمش . زیرا شاعرلكی یكی اولدیغی كبی
احوال عالمی تصویر ایدیشی دخی پك یكی
اولمسیله برابر اوزمانه قدر بر كیمسه نك یازمش
اولمسی دكل حتی بر شاعرك تصور بیله ایتمامش
اولدیغی مزایالر و حكملرو یردیكندن هر كس
بونی مجددانه مخصوص اولان لذتله تلقی ایلدی .
بناء علیه حكمدارك منسوبی بارون دالبرغ
مانهایم قصبه سنده مجدداً انشا ایتدیرمش
اولدیغی تیاتروده بو اوپونك او یناتمسنی
شیلردن التماس ایلمش واو دخی مع
الممنونیه مساعده كوسترمش ایدی . انجق
كنج شاعر اثرینك صورت اجراسنی تماشا
ایتمك ایچون مذكور تیاترویه كیتمك اوزره
ضابطانندن رخصت ایسته دیكی حالده نائل
اوله مامسیله بلا رخصت كیتمسی جزاسی
اوله رق اون بش كون حبس بلاسنه دوچار
اولمشدر . زهی ! مكافات ! ......

دها غریبی شوراسی كه كنج شاعرك
تصویر ایلدیكی اوپونلر ایچنده كی حیدودلرك
طور و وضعلری و معاملات شاعرانه
وقهرمانانه لری ناس طرفندن فوق العاده
بر كرمی ایله القشلاندیغی حالده سالیس
نام معتبر بر فاملیا اعضاسندن متعصب بر ذات
مذكور اوپون ایچنده كندی مملكتی
هواسنك چاپقنلغه یاردم ایلدیكی ذكر
ایدلمسندن و بوایسه فاملیاسنك ناموسنه
طوقندیغندن بحثله شیلرك تكدیرینی
ورتمبرغ دوقه سندن رجا ایلمش ودوق مومی
الیه دخی التماسی بالاضعاف شیلره كندی
صنعتندن بشقه برشیله مشغول اولمامسنی
تنبیه ایتمشدر . شیلر ارتق بودرجه تضییقه
تحمل ایده میه رك ۱۷۸۲ سنه سی تشرین
اولنده روسیه غراندوقه سی پولك المانیا
سیاحتنده ستودغراق شهرینه دخول
ایتمسی مناسبتیله اجرا اولنان الای وسلاملق
رسملری تلاشه سنی فرصت اتخاذ ایتمش
ومأموریتنی وایشنی كوجنی ترك ایدرك یاننده
دوستلرندن برموزیقه جی اولدیغی حالده
حركت ومه یتكن قصبه سنده بر دوستنك
خانه سنه واروب اختفا ایلمشدر .

واقعا بودرجه تضییقه تحمل ایچون
انسانده بر المان بنی اولمق لازم كلوب شیلر
ایسه تضییقاتك بودرجه سنه تحملدن فضله
برده اختفا ایلدیكی یردن كندی ضابطانه
بر مكتوب یازارق اكر دوق حضرتلری
كندیسنك مشاغل شاعرانه سنه مداخله
ایتمز ایسه ینه عودتله ایاقلرینه قپانوب
استعفای قصور ایده جكنی بیلدیرمش ودوق
دخی « كلور ایسه ایتدیكی كستاخلغی عفو
ایدرم » دیمش ایسه ده رتبه سنی اعاده
ایده جكی و برده مشاغل شاعرانه سنه
قارشمیه جغی حقنده وعد ایلمدیكی
ایچون اوده ارتق برده عودت ایده مامك
مجبوریتنك ضررنی اوزرینه بندیكنی حس
ایلمشیدی . بوارالق شیلرك كوردیكی
مضایقه ٔ حال تعریفی صعوبتلیجه اوله جق
بر درجه یه واصل اولدی . فرارده
كندیسنه رفاقت ایدن موزیقه جی مشار

الیهك بعض احوالنی یازدیغی صره‌ده بو اوراق
بر کتابجیك (فیه سق فسادی) نام
اثری ایچون طوپی یکرمی فرانق عرض
ایدیلمش اولدیغنی قید وتحریر ایلر ·
شیلر بو اوبونی بعض تیاترو اوبونجیلرینه
اوقویوب بش اون پاره استفاده ایچون
بکندیرمکه دخی چالیشور ایمش · انجق
کندیسنك صورت قرأتی پك فنا اولمیله
اوبونجیلر ایچ صقندیسندن اسنه‌مکه
و بعضلری اویوقلامغه باشلادیغنی کورنجه
بر دیکر دفعه اثرینی تیاترو اوبونجیلرندن
بریسنه اوقوتمش · اوقویان ذات ایك کوزل
اوقور واوقودیغی دیکله‌نور بر آدم
اولدیغندن اوبونك صورت افاده‌سنده
جناسلرنده مجازلرنده کنایه‌لرنده وسائرده‌سنده
اولان دقایقی پك لایقیله بر صورتله میدانه
قونجه جمله اوبونجیلر حیرتده قالمش ·
بو اوبون مه یدنکن عزلتنك محصولی اولدیغی
کبی « عشق وخدعه » سر اوحه‌لی
اوبونی دخی اوراده یازمش و (دون
قارلوس) نام اثرینی ده اوراده باشلامشدر ·

مه یدنکن عزلتی براز وقت دوام ایلدکدن
صکره بارون دالبرغ کندیسنی ینه مانهایمه
دعوت وجلب ایلدکده شیلر ایکی اوبونلرینی
اوراده تیاترویه وضع ایلدی · بو اوبونلر
براز صکره مونیخ تیاتروسنده اوینانديغی
زمان علی الاعلالی رتبه‌سنده شان قازاندیلر ·
بو ایکی اثر دخی حیدودلر اوبونی قبیلندن
اولوب اعضای وقعه‌نك طور مخصوصلریله
وقعه‌نك محاکمه‌سنده کوریلان افکار
حکمت خلقك حوصله‌ء قبولنه صیغمیه‌جق
قدر دقیق وشدیددر · تیاترو عالمنجه
بر قصورلری دخی غایت مصطلح یازلمش
و بر شیئك طوغریدن طوغری‌یه اسمنی
سویله‌مامك ایچون نیجه رمزلی جناسلر ایله
سوزك طولاشدیرلمش اولمسیدر · یوقسه
اوبونلرك کرك ترتیب عمومیسنده وکرك
عشقلرك جسارتلرك فوق الحد شدتلی
بولنمسنده والحاصل افکار عمومیه‌یی
طاتلی طاتلی تحفلاندیراجق هر جهتنده
کوریلان لطافت وقوتده امثالنه بیك قات
فائقدرلر ·

شیلرك اصل صیت وشهرتی شو ایکی
اوبون اوزرینه باش کوستردی که ۱۷۸۵
سنه‌سی ایدی · بو اوراق فنون وادبیاته
امثالندن زیاده رغبت ایدرك هردر وویه‌لان
وکوت کبی زمانك مشاهیر شعرا وحکماسی
دائره‌ء انتسابنه المش اولان ساقس وایمار
دوقه‌سی شیلری دخی دعوت وجلب ایتمکله
شاعر مشار الیه وایماره عزیمت ودوقك
محرم مصاحبتنه قدر مواصلت ایلدی ·
لکن ایکی جانبازك برابرده اوینانه‌میه‌جغی
اولی بالطریق کوریله‌جکندن شیلر ذاتاً
موجود اولان اوچ شاعرك سوزلرینه سوز
قاتمغی راحتنك موجب انسلابی بیله‌رك اوراده
تاریخجه بعض تألیفاتله برقاچ آی وقت
کچوردی و بو یولده ایلك اثری اولمق اوزره
بلچیقا وهولاندا اختلال تاریخی والمشهور
عصیانلر تاریخنك برنجی جلدینی نشر
ایلدی ·

واقعا شاعرك حسابی پك طوغری
چیقدی · برقاچ آیدن صکره درت شاعر

میاننده رقابت باش کوستروب شیللر ایسه
دنیاده ذاتاً عزلتی و یالکز یشامغی اك بیوك
سعادت بیلمش اولدیغندن رقابتله امرار
ایده‌جك وقت بوله‌میه‌رق ساقسونیا
وفرانقورت طرفلرینه بر سیاحتله رقبانك
نظرلرندن غیبوبت ایتمش اولدی . محاربهٔ
سی ساله تاریخی دخی بو هنکامك محصولیدر .
بافلسفه یورغونلق نه اولدیغنی بیلمز الندن قلم
دوشمز فکری عالمك واهل عالمك ارباب
ملاحظه‌یه لذت بخش اوله‌جق احوال
دقیقه‌سنی اراشدرمقدن خالی قالمز اولان
اوشاعر غیرتکش تیاترویه قونیله‌جق
اویوندن اوصانمش اولملیدر که برخیلی مدت
اووادی‌یه التفات ایتمزدی سالف الذکر آثار
جسیمهٔ تاریخیه‌دن ماعدا غزته‌لره دخی تاریخه
ومؤاخذه‌یه متعلق برچوق تفرقه‌لر و برمقاله
اشتغال ایدر ایدی . « مخیلات »
سرلوحه‌سیله بر رومانه دخی بوارالق
باشلامش ایدیسه‌ده بو اثر پك فوق العاده
اولمقله برابر ناتمام قالمشدر .

صکره‌لری کوت ایله شیللر اراسنده
برمحبت پیدا اولدی که بردها بو محبتك بنیانه
انقراض کلدی . حتی ساقس وایمار
دائره‌سندن شیللر بتون بتون ال چکمك
درجه‌سنه کلدکدن صکره دوق مومی
الیهدن کندیسی ایچون اینانه دار المعارفنك
منحل اولان بر فیلسوفلق کورسیسی
استحصال دخی ایلدی . ذاتاً شعر
وانشاده‌کی صیت وشهرتی قدر محاربهٔ
سی ساله وسائر آثار تاریخیه‌سیله مورخلکده دخی
شهرت المش اولان شاعر ومورخ شیللر بوکره
حکمیاتی دخی کندیسنه توجه ایدن مرتبه‌یه
لایق اوله‌جق بر درجهٔ کماله ایصال ایچون
اطرافنده بولنان ذواتك نقل ایتدکلری
حکمیاتی جان قولاغیله دیکله‌مکدن فضله
کندیسی دخی برساعت استراحت ارامیه‌رق
وکیجه‌یی کوندوزه قاتوب اویقو وقتنك دخی
برچوغنی کسه‌رك اول قدر چالشدی که
۱۷۹۱ سنه‌سنده غایت شدتلی بر خسته‌لکه
دوچار اولوب حتی المانیا ایچنده وفاتی دخی
شیوع بولدی . وهرکس شیللر کبی بر ذکای
مجسمی غیب ایتمش اولدقلرینه علناً وعموماً ماتم
ایلدیلر . بناء علیه کسب عافیتی خبری هر
طرفی تسریر ایلدیکی کبی المانیا حکمدارلرینك
همان کافه‌سی مشار الیهك سائر کونه دخی
کوکلنی اله المقدن کیرو طورمدیلر وباخصوص
هولستاین دوکوستانبورغ دوقه‌سی بعدازان
اقچه تحصیلی مجبوریتنك استلزام ایده‌جکی
افراط درجه چالشمقدن کندیسنی
قورتارمق ایچون شیللره سنوی برمعاش
قبول ایتدیردی .

شیللر ایی اولدقدن صکره کندی وطننه
مسقط رأسنه برسیاحت ویردی که اك سعادتله
کچورمش اولدیغی وقتك یعنی حال صباوتنك
ظرف ویاخود شاهدی دیمك اولان اومقدس
یری وعلی الخصوص اختیار باباسنی کورمك
کندیسی ایچون دها بیوك برشفا برینه
کچدی .

شیللرك تیاترو ادبیاتنه قلم قارشدیرمامسی
اوزرندن تمام اون ایکی سنه کچمشیدی .
بو مدت مدیده ایچنده ذهننك تیاترویه متعلق
ایشلر ایچون اشتغالی یالکز « والانستاین »

نام او یوندن عبارت اولوب هرنه زمان
عقلنه تیاترو کلور ایسه بو او یونی دوشونه
دوشونه و ایجاب ایدن یرلرینی ذهننده
اصلاح واتمام ایده ایده نهایت ۱۷۹۸
سنه سنده بو اثری دخی میدانه قویدی .

هی ! هی ! .... شیللرك
مزیت شاعرانه سی ارتق حال طفولیتدن
چیقوب مرتبهٔ کماله وارمشیدی . شیللر
ارتق دنیایی یالکز ذهننده تصور ایدن
شیللر دکل ! شیللر ارتق عالمك سیأتنه
مقابل حسناتی وحسناتنه مقابل سیأتی
اولدیغنی بیلن شیللر دکل . بو اثر براز
صغوقجه یورکلی بولنان المانلرك بوز کبی
یورکلرینی چاتر چاتر یاقدی . بو اثر
نباتات کبی اجسام متحسسه یه دکل طاش
طوپراق کبی غیر متحسس عد اولنانلری بیله
تتره ته جك قوتی حائز اوله رق تیاترو ساحه سنه
قونلدی . فقط ارباب تدقیق بونك
ایچونده برقصور بولیورلر . قصور اما
شیللرك شاننه شایان قاته جق برقصور .
دیورلرکه شیللر بو او یونده اك کوچك
واك ساده برشیئی اك عالی کلمات اك
شاعرانه تشبیهات ایله عرض ایتمش .
بو ایسه سائر نقاط مهمه یی دها زیاده
بیولتمك ایچون اداره ایلدیکی افکاری
وقوللاندیغی لسانی کوچلتمکده ایمش !...

براز وقت صکره شیللر ینه وایماره
کلوب دوستی بولنان کوت ایله رابطه سنی
تأکید ایلدی . کوت شیللر ایچون
کرچکدن یار شفیق و بلکه بر برادر مشفق
اولدی ، دنیاده یوزینی کولدیره بیله جك
هیچ برسعادت حقیقیه کورمك دکل
کیمسه ده بیله تصادف ایتممش اولان شاعرك
بعض زهرناك ملاحظاتیله زهرلندیکنی
کوردکجه باد زهر تسلیاتیله امدادینه
یتیشور ایدی . « اورلهآن باکرهسی »
مسینانشانلیسی » و « ماری ستوارت »
نام او یونلری شیللر بو ارالق ترتیب ونشر
ایلدی .

شیللر یالکز شاعر یالکز حکیم دکل
ایدی . مترجملکده دخی همسان اقرانه
تفوق ایلدی .

« ایفو ژنی ان اولید » نام اثری
المانجه یه ترجمه ایلدیکی کبی ماقیت ایله
مشهور شاکسپیرك آثاری ترجمه لرینی ده
المانلره عرض ایدن شیللردر .

ایتالیانجه دن « تورنادوت » وفرانسزجه دن
پیقاردك ایکی قومدیاسنی نقل ایتمشدر .
هله راسینك « فدر » نام اثرینی ترجمه
ایلمشدرکه اثر مذکورك لطافت اصلیه سنی
غیب ایتمك شویله طورسون بلکه برقاتده
لطافت قاتمشدر .

شاعر مشارالیهك اك کنج اثری حیدودلر
او یونی اولدیغی کبی اك کامل اثری دخی
« کیلیوم تل » درکه بونك یاننده والانستاین
دخی پك ساده برشی قالور . فتأمل !...

الحاصل دنیاده شان دنیلان برشی وار
ایسه اوده شیللرده ایدی . شان یوزندن
شرف یوزندن و بونلرك موجب اوله جغی
ثروت یوزندن برسعادت وار ایسه اوده
شیللرده ایدی . المانیا حکمدارلرندن
هانکیسنه برخبر کوندره جك اولسه

خزينه‌لر ناله‌لرك درجه سنده چكيلان ناز شيلارك نازى ايدى . آه ! چه فائده كه شيلار بونلرك جمله سنى اوهام وهيولا قبيلندن عد ايدر ايدى . عالمده ارزو ايلديكى برشى فكرجه اطمئنان واستراحت ايكن اكا بر درلو دسترس اوله‌مدى . هيچ مى دسترس اوله‌مدى ؟

اولدى ! اولدى !!.. كنديسى ده اعتراف ايديوركه اولدى . بوقدر يورغونلق اوزرينه يتى انجق قرق بش سنه تحمل ايده‌بيلوب بعد، ارتق يشايه‌ميه‌جغنى قطعياً بيان ايلدكده يعنى ۱۸۰۵ سنه سنده اولوم يتاغنده ودها شاعرانه برتعبير ايله راحت دوشكنده كيردكى زمان كنديسنه باقمقده بولنان برقادينك « نصل سكز هرشيلر » ديه صوردیغى برسؤاله « راحتى شمدى بولمقده‌يم و بولدم » جوابنى ويرمسنى متعاقب تسليم روحله استراحت ابديه‌يه نائل اولدى .

بو لقردى كنديسنك صوك كلماتيدركه ۱۸۰۵ سنه‌سى مايسنك اون طقوزنجى كونى اغزندن چيقمشدر .

چيقمشدر اما قانون ويا پيانونك قريلان تلنك چيقاردیغى سس كبى قانون بلاغتك اوك اساسلى تلنك شو صوك صداسى دخى پك اوزاق يرلره قدر ايشيدلمشدر .

شيلارك ترجمهٔ حالنى يازان محررلردن هيچ برينسى مشاراليهك عشقه علاقه‌يه فلانه دائر بركونه معامله سنى خبر ويره‌مز . يوق ايدى كه خبر و يرسونلر ! نه‌سنه لازم ؟ كندى محاكمات ذهنيه‌سى يتى ايچنده عشقه علاقه‌يه يرمى براقشيدى ؟ هم افندم عشق و علاقه دنيلان شيلر ايچنده شيلاره كنديسنى بكندیره‌بيله‌جك قدرينى ميدانه كتورمك باقالم « امكان » دنيلان عاجزك الندن كلورمى ؟ شيلارك تصور ايلديكى معاملات عاشقانه‌نك الك ساده جهتلرينى ارباب تدقيق « حوصلهٔ قبوله صيغديره‌مز » ديه ذم ايديورلر .

فرض ايده‌لم كه مادر زمان او قدر بختيار برقيز طوغورمش اولسون ده شيلارك علاقه‌سى نعمتنه مظهر اولسون تصور ايلديكى احوالك الك ساده جهتلرينه حوصلهٔ قبول تحمل ايده‌ميان برآدمك حرارت عشقنه باقالم او قيز تحمل ايده بيلورمى ايدى ! .... انك علاقه‌سى حسرتى اشتياقى بشقه برشيئه ايدى . اكا مدت العمر نائل اوله‌مدیغى حالده انجام كار نائل اولدى ....

(تمت)

علوم طبيعيه

فجر شمالى

بعض كره شمال طرفنده كيجه وقتى يانغين قزللغى كبى برقزللق رؤيت اولنوركه « فجر شمالى » ناميله بنام اولمشدر . بو علامت جغرافيانى لايقيله وسعت بولنجه‌يه قدر يالكز شمال طرفنده كورلديكى ايچون اسمنه فجر شمالى دنيلمشدر .

بوقسه جغرافیانك ترقیاتی سایه‌سنده شمدیلرده اوکرندك که علامت مذکوره جنوب طرفنده دخی رؤیت اولنیور . بو حاله کوره فجر شمالی یه « فجر قطبی » دیمك دها طوغری اولور .

﴿ فجر شمالینك ماهیتی ﴾

پوبلاه نام حکیم دیرکه فجر شمالی اوله‌جغی کیجه دها کون دوندکدن صکره شمال طرفنده بعض لمعات خفیفه کورنمکه باشلار . تمام قراکلق چوغالدقدن صکره افقك اوست طرفنه طوغری منتشر اولان لمعات قوتلشوب انبساط ایتمکه بوزطوتار . انجق انبساطی برشکل منتظم تصویر ایتمیوب غیرمنتظمدر . انبساط دائما سمت رأسه طوغریدر . ضیا بوصورتله انتشار ایلدکدن صکره ینه افق جهتندن ایکی ستون آتشین باش کوستورکه بریسی شرقده دیکری غربه مایل اوله‌رق کذلك سمت رأسه طوغری اوزانمغه باشلار . بوستونلرك سرعت ترقیسی متخالفدر . کاه چوغالور کاه آزالور . رنکی دخی دائما تبدل ایدر . ایچنده بعض دها قوتلی ضیا صاچار خطلر دخی کورینور . بوخطلرك رنکلری اول امرده صاری ایکن قوبوله قوبوله قوبو بشیله قدر وارر . نهایت بوایکی ستونك اوجلری بربرینه طوغری اکیلمکه باشلار . اکیله اکیله ایکیسی بربرینه التصاق ایدنجه قوجه بر نیم دائره تشکیل ایلرکه کونش کبی نورانیدر . اشته بوحالده فجر شمالی تشکلنی اتمام ایتمش اولوب اصل تماشاسی بوزمانه مخصوصدرکه برقاچ ساعت شو تمامیت حالده قالدقدن صکره یواش یواش قارارمغه یوز طوتار . الك اول ستونلردن انتشار ایدن خطوط شعاع منطفی اولور . بعده بونلر بتون بتون قارارر . نهایت اقشام کونشنك غروبندن صکره ضیای شمسك بالتدریج کیجه‌نك ظلمتی غالب کلدیکی کبی شفق شمالی دخی بتر کیدر .

موسیو پوبلاه‌نك شوتعریفی شفق شمالینك الك مکمل ومنتظم اولدیغی زمانکی حالی اولوب بوقسه تحولات سماویه‌ده کوریلان بعض موانع جهتیله فجر شمالیلرك الك چوغی حتی شماله الك یقین اولان محللرده بیله یالکز برقزللقدن عبارت قالور .

﴿ فجر شمالینك اسباب ظهوری ﴾

فجر شمالینك اسباب ظهوری حقنده فرانقلن ومران و اوللر نام حکما برطاقم معلومات ویرمشلر وارباب فن برزمانه قدر معلومات مذکوره‌یی قبول ایتمکه مجبور ایسه‌ده صکرلری دها اطرافلی معلوماتك ظهوری ینه مبنی شمدی انلرك روایاتی حکایات اولین مثابه‌سنده قالمشدر . بوکشف اخیر ایسه فجر شمالی طلوع ایلدیکی زمان کرك پوصله‌لرك ابره‌سنه وکرك تلغرافلرك تللرینه تأثیرات کلیه ایراث ایلدیکی کورلمکله میدانه چیقدی .

﴿ الفتریق ﴾ قوهٔ سیاله‌سی کندیسنی نقله واسطه اولان برجسم ناقلك هرهانکی برنقطه‌سنده سیالهٔ مرقومه‌نك جریانه

خلل کله جك اولسه بر طاقم قغلجملر پیدا
اولفله برابر جسم ناقلك ایکی اوجنده ضیالر
دخی مشاهده اولنور .

حالبوکه بو ضیالر هانکی اوجه دها
یقین ایسه اوراده دها چابوق ودها قوتلی
تأثیراتنی کوستره جکلری بدیهی
وآشکاردر .

حالبوکه کرهٔ ارضك قطب شمالیسی ایله
قطب جنوبیسی اراسنده بر قوهٔ مقناطیسیه نك
جریانی کشف ایدلمشدر .

حتی کره مزك دائرهٔ اطوالی استقامتنده
جریان ایدن اشبو قوای مقناطیسیه
اقتضا ایدر که (بوصله) ابره سنك
براوجی دائما شمالی ودیکری دائما جنوبی
کوسترر .

ایمدی کیم بیلور نه کبی بر تحول سماوی
اقتضاسنجه دائرهٔ اطوال (مقناطیسیه) دن
بریسی حذاسنده سیالهٔ مقناطیسیه نك
جریاننه خلل کله رك بو حالده جریانك
مختل اولمش ایدوکی نقطه ایکی قطبدن
هانکیسنه یقین ایسه اوراده ضیالر
نمایان اولور و بو ضیالر ارضك حرکت
محوریه سی اقتضاسنجه دائرهٔ اطوال
مقناطیسیه دور و تبدیل استقامت
ایدوب ده قوهٔ مقناطیسیه نه جریانه
باشلادیغی زمان ضیالر محو اولور .

ایشته مطلقا بو حکمته مبنیدر که فجر
شمالی دوام ایلدیکی مدت فجر مذکورك
کورلدیکی محللرده پوصله لرك قوتی بوزولور
وتلغراف تللرنده سیالهٔ الکتریقیه جریانی
شاشیرر .

هم فجر شمالی طوغدیغی زمان عالمك
هر یرندن کورینمز . دوائر اطوال
مقناطیسیه دن هانکیسی اوزرنده جریان
مقناطیسیه یه خلل کلمش ایسه او دائره
اوزرنده ویا جوارنده اولان مملکتلر فجر
شمالی یی کورور . دائرهٔ مذکوره یه دها
اوزاق بولنوب ده فجری کوره میان یرلرده
ایسه یالکز قوای مقناطیسیه یه خلل
کلدیکی مشاهده اولنور . نصل که ۱۸۲۵
سنه سی تشرین ثانیسنك اون اوچنجی
کونی پاریسده موسیو آرغو وقازانده دخی
موسیو کوپف قوای مقناطیسیه یه خلل
کلدیکنه دقت ایتمشلر وحالبوکه او تاریخده
اسقوچیاده بر عظیم فجر شمالی کورلوب
پاریس ایله قازان بو فجر شمالی یی کورمامشلر
ایدی .

﴿ فجر شمالینك ممالك شمالیه یه حسن ﴾

- خدمتی -

کرهٔ ارضك حرکت محوریه سی
اقتضاسنجه کوندوزلر ایله کیجه لرك
وکوندوزلرك اوزانمسی اوقدر چوغالور که
ایکی اوچ آیدن عبارت بر کون اولاق
درجه سنه وارر . خوش تمام قطب
شمالیده التی آی کیجه والتی آی کوندوز
اولور دیا ! ایشته بویله درت بش آی
مدت کرهٔ شمس غیب ایدوب ده زفیری
قرانلق ایچنده قالمش اولان مملکتلرده صیق
صیق وقوع بولان فجر شمالی اورته لغی روز
روشن ایدوب اهالیسی بو وقت فرصتی
غنیمت بیله رك چیقارلر اطراف و جواری

سیاحتله ایشلرینی کوچلرینی کوررلر .

(انتهی)

حکمیات

عالمه رغبت ایدوب ایتمامك خصوصنده

« حکمانك اختلاف افکارندن نصل
« برحقیقت چیقاره بیلورز »

حکمتدن مرام هر مسئله ده هر محاکمه ده برحقیقت چیقارمق اولدیغنی اکلادق یا ! حالبوکه حکما اغلب مسائلده بر برینه مخالفت ایتمکده درلر . یاقلسه حکمت دنیلان شیئك حقیقت احکامی حکم ایدر بر شان قاطع اولمسنی حکمانك بو اختلافی بوزار . اوله یا ! برشیئه فلان حکیم صاری فلان مائی فلان دخی یشیل دیر ایسه او شیئك نه صاری نه مائی نه ده یشیل اولدیغی صورت ثبوتده کوربلور . بو حالده برحقیقت حکمی کیمدن و نره دن صوروب اوکرنه جکز ؟

حکمانك اختلافاتندن بریسی دخی عالمه رغبت خصوصنده در که بزم کبی هنوز حکمیاتك برنجی قدمه لرنده بولنان آدملر ایچون الك اول حل ایدیله جك مشکل بودر . فیلسوف کوردك که دنیایه کلمش اولدیغنه تأسف ایدرك عمر بنی اغلامقله کچورمش . فیلسوف کوردك که عالمی بیوك بر اکلنجه بیله رك مدت عمر بنی قهقهه لر ایله امرار ایلمش . فیلسوف کوردك که دنیاده هیچ برشیئه رغبت ایتمیه رك و کوپکلرك معیشتنی اهون معیشت بیله رك کوپك کبی یشایوب کیتمش . فیلسوف کوردك که عالمه الك حریص آدملرك حرصندن زیاده بر حرص ایله صاریلوب قارون کبی بر عمر سورمش . شمدی شو حکمانك هانکیسنی سند اتخاذ ایدرك اکا استناد ایلیه جکز . بوندن بشقه فیلسوف کوردك که بو کون « دنیایی سو » دیمش یارین « شو الچغه رغبت ایتمه » دیه نهی ایتمش . فیلسوف کوردك که کتابنك بر صحیفه سنده « دهرك قانچقلغنه اصلا امنیت ایتمه » دیدیکی حالده دیکر صحیفه سنده « کندیکی عالمك جریان عمومیه سنه براق ده ذوقکه باق » دیه عالمده هر احتیاطدن وارسته وکمال امنیت ایچنده یشامغی توصیه ایلمش . یا بونلرك هانکی سوزینی دستور العمل طوتالم ؟

اوت ! بو قاروده دیدیکمز کبی مادام که بونلردن هر برینك سوزی دیکرینی ناقض منقض در هیچ برینه اعتماد ایتمامك موافق منطقدر .

تمام ! ایشته بزم ده یاپه جغمز شی بودر یا ؟ هیچ برینه اعتماد ایتمیه جکز . لکن ایشك ایچنده بر بشقه شی دها وار . برشیئه جور یاداق اعتماد ایتمامکده حزم واحتیاطه یاقشمز . شو مسئله ده البت برحقیقت واریا ؟ اوده مطلقا شو اختلافك ایچنده اوله جقدر . باخصوص که اورته ده ایکی سقیمدن بر مستقیم چیقارمق یولی دخی واردر . بو حاله کوره بش التی سقیمدن بر مستقیم چیقارمق ده دها اقربدر . بناء علی ذلك حکمانك شو اختلاف افکارینی ینه میزان حکمتله

سنجیده ایدرك ماهیتلرینی لایقیله اورته یه قویدقدن صکره کندی ایشمزی کورملی یز؛ زیرا افکار مذکوره اصحابی هر حالده عقلادن بولندقلری جهتله فکرلرنده البته والبته بر حکمت اوله جقدر .

﴾ عمرینی اغلامقله کچورمکده کی ﴿

ــ حکمت نه در ؟ ــ

دنیایوزنده هر صنف آدم کوریورسکز . هیچ بریسنك عمرینی اغلامقله کچوردیکنی کوردیککز یاخود ایشتدیککز وارمی ؟

نه کزر ؟ الك عاجز و مسکین اولانی بیله کندی عالمنجه ممنون کچینور . فقط کالکز بر ده چشم حکمت و عبرتی آچالم . عجبا عالمده حالندن ممنون اولان کیمسه یی کوریورمیسکز ؟

نه ممکن ! قارون زمان اولان زنکینلری وحتی جهانکیر دوران اولان حکمدارلری بیله نیجه آلام ایله الیم کوریورز .

صکره ! یا بو ایکی اوجی بریره نصل کتوره جکز ?

ظریف دوشونمشی طاشنمش که دنیاده انسانی کولدوره جك برشی وار ایسه اوده سعادتدر . حالبو که سعادتك اسبابی عد اولنان شیلر بیله آدمی اغلاته جق آلامه سببیت کوستریور . بو حالده کندیمزی سعادت ایچنده ظن ایدوب کولمك ایسه پك بیوك حماقتدر . او یله ایسه نه یاپملی ؟ « اغلاملی » دیمش .

دهرده هیچ بر سعادت یوقمی ؟ « یوق » دنیله مز . یأسندن اغلایان مدققین بیله یوق دیه میورلر . انجق بونلر دوشونوب طاشنوب بولیورلر و باقیورلر که دهر بزه « سعادت » دیمك ایچون نه بلالره نه مصیبتلره دوچار اولیورز ؟ سعیمزی همتمزی حریتمزی بوغورده فدا ایتمك لازم کلیور . یعنی اقردینك الك کمرد برمه سی دهر بزه وعد ایلدیکی راحتی راحتسزلك مکافاتی اوله رق ویرمك ایستیور . بزی بر دقیقه راحت ایتدیرمك ایچون بر قاچ ساعت راحتسز اولمغی تکلیف ایدیور . مثال ارامق ایچون اوزاغه کیتمك نه لازم ؟ بر آدمی اوچ ساعت طوق طوته جق اولان بر طعامك اسباب تدارکی ایچون قاچ کونلك بر خدمتده احتیاج اولدیغنی دوشونمك کافیدر .

ارتق بر عالم که راحتی راحتسزلکه حربی ادارته حاصلی هر حسنتی بر نوع سیئاته متوقف ومنوط اوله انك ایچنده انسانك یوزی نصل کولر ? مطلقا اغلار ، اغلاملی . حتی یوزی کولن بیچاره لرك الدانشلرینه ده اغلاملی .

ایشته دنیایه کلدیکی ایچون قان اغلایان حکمانك خلاصة الخلاصهٔ افکاری شودر .

﴾ قهقهه لر ایله عمر کچورمنك حکمتی ﴿

ــ نه در ؟ ــ

عمری قهقهه لرله کچورمکده اولان حکمت اراشدیرلدیغی کبی حکم بنه اغلایان حکیمك حکمتنه منجر اولمقده در . مذاهب حکمتك بو طریقی انسانی دنیا دنیلور بر دار محن ایچنده بولدیغی آنده احوالنی تدقیقه

باشلامش . باقش كه اوزواللى نوعك
عالمده هيچ بر مدار استنادى يوق . يالكز
آنك دكل آ ؟ هيچ بر نوع حيوانك مدار
استنادى يوق . خلقتنده اولان عجز
ومسكنتدن حوائجنك خاطر وخياله
صيغميه‌جق قدر چوق واستيفاسى مشكل
اولمسندن ده قطع نظر كنديسى اول قدر
تهلكه‌لر ايچنده كه بر باد سموم قرق يللق
بر وجود انسانى دويرمك شويله طورسون
هيولادن عبارت بر اورمجكك ذهرى بيله
طاغ كبى بر آدمى جاى هولناك هلاكه
تكرله‌يى ويرمكده‌در . انسان ايسه
بو مهلكه‌لردن بى خبر وعلى الخصوص
جمله‌سنى بيلديكى حالده ينه بى خبر اوله‌رق
اوقدر چاليشوب چباليور كه كندى نوعيتنك
خصايصنى طانيان بر آدم انسانى كوره‌جك
اولسه بوحيوانك دنياده اصلا اوليه‌جغنى
قياس ايدر ايدى . زيرا انسانك تداركى
اكا كوره‌در .

ايش بوندن عبارت ايسه بر حكيمك
انسانلر حالنه كولمسندن نه چيقار ؟
حالبوكه اوحكيم دخى هر حالده حالنه كولديكى
حيوان نوعندندر .

اوت اويله‌در اما حيوانلغى وحيوانلغك
دها اوست طرفى ديمك اولان انسانلغى هم
حيوانلغك هم ده باخصوص انسانلغك دها
اوست طرفنه چيقان بر نظر — حكمتله —
كورن آدم الك آجيقى كنديسنى يكانهٔ
حكماء دوران ظن ايدر بر نوع حيوانده دعوا
ايلديكى فضائل ايله برابر بوقدر صافى كورر
ايسه مطلقا كولمكه مجبور اولور . بر آدمك
سرنجه معلوم وكنديسنجه بتون بتون
مجهول اولان بر مسئله اوزرينه بحث
ايتديكنى ايشيتديكزمى ؟ انسانك نه قدر
كوله‌جكى كلور .

مثلا بر نصر الدين خواجه كلوب ده
كوكده‌كى يلديزلرك اسكى آيلرى قيرقارق
يابمش اولدقلرينى دليللرى وسندلرى ايله
اثبات ايده‌جك اولسه كولمكدن قريلور
ايديكز . ايشته انسانلرك بيلكيجلكنه
وبيلكيجلكلرى اوزرينه ايتدكلرى حركتلره
كولن فيلسوف دخى بويله بر محككه اوزرينه
كولر ايدى .

فقط بونك بر حكمتى دها وار ايدى .
انلر بر ادمك طفوليت حالنى — فضائل
انسانيه نقطهٔ نظرندن باقيق اوزره — عمرندن
صاييوب اصل عمر ديمك اولمق اوزره فصل
شباب ايله بابا يكيتلك وسن وقوف وكمالى
ايچنده كرك بناى وجود وكرك فضائل
انسانيه‌جه مرتبهٔ كماله وصول بولدقدن
صكره بر خيلى مدت بو كمالده قالمسى لازم كلور
ايكن تمام هنوز كماله ايرمش يعنى صقالى
سود كبى اغرديغى مثلا فضائل انسانيه‌جه
دخى بر نقطه ريب وشك قالميه‌بيله‌جك قدر
تربيه كورمش اولان انسانك دار حالدن تكرلنوب
كيتمسندكى حكمتى ارامه‌رق قانون طبيعتك
بوحكمنى دخى شايان قهقهه بولورلر ايدى .
مسئله‌نك بوجهتنده محاككه‌يى نه قدر
ايضاح ايده‌جك اولسه‌ق لايقيله ايده‌ميه‌جكمز
جهتله ايشى بودرجه‌ده براقمغه مجبورز !

الحاصل عمر بنى قهقهه‌لرله كچورن عقلا
دنيا ومافيها شايان رغبت برشى اولمق شويله

طورسون بلکه شایان استهزا اولمق اوزره
تلقی ایدرك کورلر که اگرچه بو فکرلری
بوش چیقسه بیله هیچ اولمز ایسه عمرلرینی
اغلایه‌رق کچورمیه‌رك کوله‌رك کچیرمش
اولدقلرینی کار صایه‌جقلرینی دخی حساب
ایدرلر ایدی .

دقت ایدیلیورمی که حکما یه دنیایه
کلدیکنده قان اغلایان حکیمك نتیجهٔ
محاکمه سنه وارییور ؟.

﴿ عالمده کوپك کبی یشامقده‌کی ﴾
— حکمت ؟ —

بو فقاروده سرد ایلدیکمز ایکی فقره‌نك
نتیجهٔ محاکمه سنه کوره عالمده کوپك کبی
یشامق فکری بنه دنیایه فقدان رغبتدن
نشأت ایتمش اوله‌جغی اکلاشیله بیلور .
انجق محاکمه یالکز بوندن عبارت دکلدر .
بو مذهبك بشقه برطاقم محاکماتی دخی
واردر .

انلر دنیایی نه اغلانه‌جق قدر مستکره
کورورلر نه ده کوله‌نه جك قدر « مادام که
دنیانك ایچنده یز اغلامنك ده فائده‌سی بو قدر
کوله‌نك ده » دیرلر . حتی عالمده کرچکدن
راحت ایتمك ممکن اولدیغنی دخی استخراج
ایدرلر . بونی استخراج ایدرلرده اوراحته
وصول یولنی ارارلر . فقط بافکر نصل
ارارلر :

انسانی هر بلایه اوغراتان شی
احتیاجدر . احتیاج اولمسه برآدم دکزلر
اوزرنده غرق اوله‌رق بالقلره و یاخود طاغلرده
تلف اوله‌رق قورته قوشه ضیافت اولمق
شو یله طورسون هیچدن صایله‌جق بعض
سعادتلر ایچون نه مداهنه‌دن خوشلانان
بر ناکسه مداهنه ایدر نه‌ده بر ظالم متکبره
بیون بوکر ایدی . ایشته بودرجه‌سی
احتیاجك الك اینجه پرده‌لری دیمك اولوب
اکر حوائج ضروریه‌دن عد ایتدیکمز شیلرجه
بربیوك تنقیحاته همت ایدلسه انلرك تدارك
واستیفاسی ایچون چکیلان مشقتلردن
وکیریلان زحمتلردن دخی رها ممکن اولور
ایدی . مثلا البسه‌دن مقصد صوغوقدن
وصیجاقدن تحافظ ایسه یالکز بر حیوان
دریله تستره قناعت ایدلمش اولسه پاموق
وکتان زراعتی وایپك بوجکی اعاشه‌سی
و بو نلرك تفرعات سائره‌سی کبی بونجه عملیات
شاقه‌دن رها ممکن اوله‌جغی حساب
ایدرلر .

محاکماتك بو جهتی حکمای جدیده‌دن
دخی بك چوق ذواتی اشغال ایتمشدر . مثلا
« البسه تلبسی خصوصنده تحافظ وتستردن
بشقه سنوس دخی ارانقده ایسه حیوانات
جلدلرینی رنك رنك بویامق طراقی فلان
دخی ممکندر اما بودخی برکلفت اوله‌جغی
جهتیله اندن ده صرف نظر ایتمك اولادر »
یوللو حکملرده بولنانلر دخی اولمشدر .

بزه بو فکر حکمت پك بیاغی کلور .
انجق اربابی دخی بونك هرکسه بیاغی
کله‌جکنی بیلمش اولدیغی ایچون فکرلرینك
شرح وایضاحنه اوشغماشلردر .
دیمشلرکه :

« نه قدر فاضل کامل انسان اولسه‌ق
هب جنس حیوانیتدن چیقمش صایلیرز .

برده بو دنیا یوزنده یشایه جق یالکز بز دکلز . سائر حیوانلرده واردر .

اویله ایسه بر کره دخی انلرك حالنه باقالم . ات ییان حیوانلرك هانکیسی بر سوری حیوانه چوبانلق ایدییور . ؟ اوت ییانلرك ده هانکیسی چفتلك قوللانیور ؟ شو نظردن اله جغمز اورنك اوزرینه حرکت ایدر ایسه ك یکرمی درت ساعتدن عبارت بولنان بر کونك اون درت ساعتنی چالشمق سکز ساعتنی کویا راحتله کچورمك کبی بر عذاب ایچنده بولنمیوب سائر حیوانلر مثللو بز دخی حیاتمزدن عمرمزدن دنیامزدن استفاده یه وقت بوله بیلور ایدك » .

فکرلرینی بو صورتله ایضاح ایتدکدن صکره ارباب عقول کندیلرینك لهنه ویا علیهنه دعوت ایتمش اوله جقلرینی بیله میز . چونکه بزم بوراده وظیفه مز یالکز صورت محاکه لرینی شرح وایضاح ایلمکدر .

ایمدی بونلر عالمده ممکن اولدیغی قدر احتیاجلرینی ازالتمغله کبر وقار عناد هوس وسائر بو مثللو ار بابنی راحتسز ایتمکدن باشقه هیچ بر ایشه یارامیان خویلری دخی برطرف ایدرك یعنی آوج ایله قیناقدن صو ایچمك ممکن ایکن اشیای بیته دن اوله رق بر چناق پارچه سنی ده فضله کورمك وشمدی صورتنه تکمه اوران ایاغی بر دقیقه صکره اوپمك درجه سنه قدر وارارق عالمده عادتا کوپك کبی یشامق صورتنی سائر هر صورت معیشتدن دها راحت بولمشلر وبناء علیه مجرد راحت

ایتمك ایچون بو یولی اختیار ایتمشلردر .

﴿ قارون کبی یشامقده نه حکمت

- واردر ؟ -

کوپك کبی یشامق یولنه صاپمش حکما دنیایی محضا مستکره کوردکلری ایچون دکل بلکه موجوددن استفاده فکر حکیمانه سیله بو دار محن ومشاقده راحت ایچون او طریقی اختیار ایتمش اولدقلری مثللو عالمده قارون کبی یشامق یولنه کیتمش اولان فیلسوفلر دخی اساس محاکه لرینی ینه بو اساس اوزرینه قورمشلردر . شو حاله کوره فرقلری یالکز اجرا جهتنده قالور .

کلبیلر راحتی احتیاجك دفعنده بولمشلر ایسه بونلر راحتی بلغ ما بلغ تسویه سنده بولمشلر . انلر راحتی خاکپای اولمقده ارامشلر ایسه بونلر سرتاج اولمقده ارامشلر . حتی اول درجه یه وارمشلر که ایچلرندن مثلا جانلری بر ارمود ایسته مش ایسه بو امله وصول ایچون یوزلرجه التونی هیچه صایمشلر .

بز هنوز شو مذاهب اربعه نك جهت ودرجهٔ مقبولیتلری حقنده بر کلمه جك بیله سویله میوب یالکز حکایهٔ حال ایله اشتغال ایتمکده اولدیغمز جهتله اشبو درنجی طریق حقنده شونی ده سویلیه لم که کوپك کبی یشایانلر آوج ایله صو ایچمك یولی وار ایکن بر چناق پارچه سنی فضله کوره رك انی دخی تفهیحه لزوم کوردکلری مثللو قارون کبی یشامق ایستیانلر عالمده یکپاره زمرددن اویمه بر کاسه ایله صو ایچمك امکان تحتنده

ایسه بللور برداق ایله صو ایچمك کبی درجهٔ پسندیده قالمغه دخی راضی اولمامق یولنه کیتمشلردر . زیرا بوقاروده دیمش اولدیغمز وجهله بو عالمدن استفاده‌یی نفسك کافهٔ حظوظاتنه مساعده وحتی خدمتده بولمشلردر .

ایشته عالمه رغبت ایدوب ایتمامك خصوصنده‌کی مذاهبك اساسی اولمق اوزره شو درت مذهبی کوزدن کچوردك . بو کون دنیایه رغبتی توصیه ویا بن اندن نهی ایدن حکمانك سوزلری دخی بنه بو دردك ایچنده داخل اوله‌جغی جهتله انلرك ماهیتنی شرحه لزوم کوره‌مدك . شمدی بز شو افکار اربعه‌دن چیقاراجغمز حکمی چیقارمغه چالیشه‌لم :

﴿ بو درت افکاردن نصل بر فکر ﴾

— چیقاریله بیلور ؟ —

افکار اربعه‌نك ماهیتلرینی کوردك یا ؟ بونلردن بر فکر سلیم چیقارمق ایچون دخی تاریخ بزه ایکی اوچ بیك سنه‌لك بر تجربه عرض ایدییور . ایشته افکار مذکوره‌یی شمدی یه قدر سبقت ایدن تجارب‌ه تطبیق ایتدیکمز کبی حقیقت بزه عرض دیدار ایدر . ایشی شویوزدن طوته‌لم فرض ایده‌لم که بتون عالم عمرینی اغلامقله ویاخود بتون عالم عمرینی کولمکله ویاخود عالمك یاریسی اغلامقله ویاریسی کولمکله کچوریور . اوحالده دنیا بر تیمارخانه‌یه بکزه‌مزمی ؟ خوش ذاتا بر کنیش تیمارخانه‌دن ده پك چوق فرق یوقدر . ایچق بو فرقسزلق معنوی

جهتنده اولوب اکر انسانلر مادهٔ اغلامق ویا کولمکله وقت کچوره‌جك اولسه اوزمان دنیا دخی ماده بر تیمارخانه اولور ایدی .

جانم نه ضرری وار ؟ دنیا تیمارخانه اولسون بیمارخانه اولسون نه اولور ایسه اولسون . ارتق سوء تشبیه بزی شهراه حقیقتدن‌ده‌می منع ایده‌جك . ارایه‌جق ایسه‌ك حکمتی ارایه‌لم .

پك اعلا ! حکمتی ارایه‌لم . اکر بر مصیبت ایچنده ایسه‌ك اغلامه‌نك یاخود کولمه‌نك فائده‌سی نه‌در ؟

اغلامق بزدن مصیبتی دفع ایده‌جکمی ؟ یوقسه کولمك انی سروره‌می قلب ایده‌جك ؟

برشی که دنیایه کلش بولنمشز . حیاتمزی قیصه کسه‌لم . حالبوکه بزم الك زیاده اغلادیغمز ویاخود کولدیکمز شی بزم ایچون عالك وعالم ایچون بزم فانی اولدیغمز قضیه‌سی دکلمیدر ؟ اوحالده اغلادیغمز ویاکولدیکمز شیئك سرعت ورودینی استعجال ایتمش اولورز .

دیمك اولور که بز بو اغلامق ویاخود کولمك حکمتدن هیچ برشی استفاده ایده‌میه‌جکز .

خیر ! اویله‌ده دکل . مادام که بوفکرك ایچنده بر حکمت واردر . انی مطلقا دردست ایده‌جکز .

انی یا ؟ اوحکمت نه‌در ؟

اوحکمت دنیاده بولنمق انسانی اغلاته‌جق ویاخود استهزا طریقیله کولدره‌جك قدر ناشایستهٔ اعتبار اولدیغنی بیلوب وتسلیم ایدوب بالفرض بتون کائناتك کوزمز

اوکنمن و یاخود بزم کائنات ایچنده‌ن
شمدی غیبوبت ایده‌جکمزی اکلامش
اولمسه‌ق اصلا قتور کتورمامکدن عبارتدر.
زیرا اوحالده وقوعه کله‌جکنی دها اولدن
بیلوب طوردیغمز و بونك ایچون ایدیله‌جك
بر تأسف وارایسه انی ده اوته‌دنبری ایده
کلدیکمز مصیبت کلمش دیمك اولور.

بو حکمت ایسه آز و کوچك برشی دکلدر.
ارکج کوستره‌جك آولان الله برانی کیجه
کوستروب (حالبوکه بودهانك ده فائده‌سی
یوقدر!) مثلا بر کیمسه‌سی وفات ایدوب ده
کندیسی دخی قهرندن چلدیروب کیدنلر
و بر صنعتین خسته‌لکده اولومدن پك زیاده
قورقوب کندیسنه خسته‌لك کلمدیکی
حالده قورقودن وفات ایدنلر پك
چوق کورلمشدر. اکر بو آدملر
ایشته شو اغلایان وکولن حکمانك نتیجه
محاکمه‌لرندن چیقاردیغمز حکمته واصل
اولمش بولنسه ایدیلر نه بویله چلدیراجق
قدر تأسف نه‌ده هلاك اوله‌جق قدر
ممنون اولورلر ایدی. بز شو ایکی
صورتی برر مثال اولمق اوزره ایراد
ایلدك. ثروتی رتبه‌سنی وسائره‌سنی
وسائره‌سنی غیب ایدنلرك امدادینه یتیشه‌جك
مدار تسلی بنه بو حکمت اوله‌جغنی ارباب
مطالعه ملاحظه بیورسونلر. دنیانك
واو دنیا ایچنده حیاتك هیچ بر دکری
اولمدیغی حالده سائر سعادت ظن ایلدیکمز
شیلرك نه‌قدر آنده قاله‌جقلرینی انظار دقتنه
آلرمسونلر.

پك اعلا! دنیایه هیچ بر اهمیت
ویرمیه‌جك ایسه‌ك اکا اصلا رغبت دخی
ایتمه‌لم.

خیر! اوده بویله دکل. بز دنیایه
اهمیت ویرمیه‌جك دکلز. دنیاده فنایه
یعنی دنیا ومافیهانك فانی اولمسنه اهمیت
ویرمیه‌جکز. بوفسه وقوعنی عین الیقین
کوردیکمز وعلم الیقین بیلدیکمز فنانك
وقوعنه قدر عالمك رغبتده قصور ایتمیه‌جکز.

یا اوحالده کوپك کبی یشامق یولنی‌می
ترجیح ایده‌جکز؟ یوقسه قارون کبی
یشامغی‌می؟

دنیاده کوپك کبی یشایه‌جق اولسه
ایدك ایوم کورمکده اولدیغمز ترقیات مدنیه
وصناعیه وجوده کلمز وصنایع یاردمیله
حصوله کلان ترقیات علمیه وحکمیه دخی
حاصل اولمز ایدی. بونجه حکمت طبیعیه
وکیمیا تجربه‌لری حکمیاتمزی توسیعه آزمی
یاردم ایتدیلر. نه حاجت افکار حکمتمزی
بر قاچ کون ظرفنده بتون دنیایه نشر
ایده بیلمك نعمتی ترقیات صناعیه‌مز
سایه‌سنده الله کیرمشدر.

اویله ایسه کوپك کبی یشامق پك
مضر برشی ایمش!

خیر! عجله ایتمیه‌لم. کوپك کبی
یشامق حقیقت انسانیه ایچون ممکن
اوله‌میه‌جغی کبی انسانلری قارون کبی
یشامغه کفایت ایده‌جك اسباب سعادتی ده
الله بودنیاده یاراتمامشدر. بر کره عالمده
موکاسده‌سی یایه‌جق قدر زمین بولنه‌میور.
هم مثلا عالمك بتون ثروتی حساب ایدیله‌جك
اولسه یالکز بنی اقناع ایده‌مز.

اويله ايسه نه‌ياپالم ؟

انسان قسمى كوپك كبى ده يشايه بيله‌جك بر مخلوق اولوب باخصوص بو طريقك ساده‌لكى اصل استراحتى موجب اوله‌جغنى شو كوپك كبى يشايانلرك حالندن اورنك آله‌رق بونك اوست طرفنى هم راحتمزى بوزميه‌جق وهم ده بزى ترقيات مدنيه‌مزدن منع ايتميه‌جك قدره ابلاغ ايده‌لم .

ايمدى عالمده اصل انسان كامل كبى يشامق ايچون بر لقرديدن عبارت بر دستورمى ايسته‌يورسكز ؟

﴿ دنيامز ايچون كويا اورادەالى الابد يشايه‌جغز كبى طورانه‌لم آخرتمز ايچون دخى همان شيمدى وفات ايديورز كبى حاضرلانه‌لم ﴾

ايشته بو حكمده (دنيامزى) ماديانه و (آخرتمزى) دخى معنويانه تطبيق ايدر ايسه‌لك حقيقتى بو تطبيق ايچنده بولمش اولورز .

(تمت)

﴿ لطائف ﴾

مابعد عن نومرو ١٥

﴿ كوپرى ﴾

– واردى ها !! .. صاخاللى !

– حال كوپرى پاره‌لرينى ؟

– كيروەدن آل كيرەدن .

– اى جانم ! ايكى ايچرودن . هى ! طور بەلى ! اون پاره‌يه اولمز . حضرتلەده خواليدن بيوك يوك وار .

– كوپريجى ! كوپريجى ! چوجقلر قاچدى .

– يرك ديبنه كيرسون پيچلر ! ايشيمى بر قدمده بش اون دانه‌ده بوكارمى قاچيرايم ؟

– اوغلم ! كوپريجى ! كوپرى آچيقمى ؟

– قاپاليدر والده قاپاليدر . كچ ..

– آ قپالى ايسه بن نصل كچرم آيول!

– جانم كوپريدن آچيق ايكن كچامز قپالى ايكن كچيلور .

– امان ياربم ! بوده قيامت علامتى ! بوده آخر زمان كونلرينك نشانه‌سى ! هيچ قپالى يردن نصل كچيلور ؟

– هاى جهنم جانيسى هاى به ! هم بيلمز هم ده سويله‌يجه‌ده ابنانمز . هى! بازركانلر پاره‌لرى !

– واپور قالقيور ! نا ايشته .

اوغلان بو قوزغنجق يهوديلرندن ده بيقدق اوصاندق اللهك قولى ايكى دقيقه اول طاوراندە واپوره راحت راحت يتيش جقلر پاره‌يى اتى ويردلر كيدر . ايشلرى كوچلرى امت محمدى زحمته صوقق !

– ولق كوفريغى ! بزم خانوم بورادن غشدى ؟

– نه بيلەيم بن آ دادى ! بورادن كونده يوز بيك خانم كچر .

– ولق سن شاهسته خانوم بيلز ؟

— بیلز دادی بیلز ؟

— های شاقتون های ! بزم خاوم بیلز . بن شمدی نه یاقار . . . . . .
. . . .

— نصل برادر ! استانبولك براکانجه‌سی ده کوپری دکلیدر ؟

— هم ده اك اعلا اکانجه‌سی .

— دقت ایدیلم . بوراده تقلیدی آلنه‌جق یوز بیك شی واردر .

— نا ایشته بریسنی ! . . . . . .
« نه الورسه‌ك آل التمش پاره یه ! » دیه چاغرانلر . هله شو « باهوا باقلز التمش پاره یه » دیمسی یوقمی ؟

— ها عقلمه کلدی . اناطولی خانداندن بریسی بونی ایشیدنجه چیقاروب التمش پاره‌یی ویرمش سیر ایلمش . ذه‌اللی آدمجکز باقمسی ده التمش پاره یه ظن ایتمش .

— آل ایشته بریسنی ده . شو کور ارمنی « فرانسز کاغدلری » صاتیور . چوجغی نه دکشدیرمش .

— هب ده کوزلرینی انتخاب ایدر . نا ایشته اوته‌کی ده کلیور .

— « منظومه لوانت قوریه لاترکی » می ؟

— لکن بن ده بوایکی آدمجکزی تحسین ایدرم . بزم الی ایاغی صاغ آبی کبی حریفلر دیوانورلر ده بو اعما آدملر دیلنمزلر .

— طوغریسی تحسین ایدیله‌جك حالدر .

— بر وقت برده « لکه صابون طوتقل وار » وار ایدی . شمدیلرده غیب اولدی . . . . . ال فقط کوپرینك شکلنی « تاریلام تاریلام دوم دوم دوم » دیه کچیور .

— جوربجی دکلی ؟

— اوت ! شمدی زه ده ایسه دلی مصطفی ده کلور .

— حریف اناسندن طوغدیغی حاله بعض کره برپشتمال علاوه ایدر ایسه ده بعض کره . . . .

— براز رزالتدن عد اولنور یا ؟

— مجذوبدر .

— اوالله اما . . . . ایشك ایچنده اما وارکه ! قادینلر . . . . . .

— اوت ! انك ایچون مصطفی بکی براز منع ایتسه‌لر فنا اولمز .

(بقیه‌سی صکره)

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چیقار مجموعه‌در ٠

صاحبی

{ محمد جودت }

❋ جزو نومروسی ❋

١٧

قیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩١

﴿ متنوعه ﴾

﴿ قوهٔ مقناطیسیه ﴾

مابعد عن نومرو ١٦

(ج)

« نوم مقناطیسی »

﴿ پاپاس غاسنرده کوریلان ﴾

– برنجی اثر –

دوقتور مسمرك مقناطیس حیوانی بی
باکت واسطه‌سیله نه صورتله استعمال
ایلدیکنه دائر بوندن مقدم ویرمش اولدیغمز
ایضاحاتده مقناطیس حیوانینك نوعما الکتریق
استحصالی طرزنده استحصال ایلدیکی
اکلاشلمش اولوب انجق دوقتور مومی الیهك
برده صرف نظر وتماسدن عبارت بر یولده
انسانی مقناطیسلادیغی کورلمشیدی .
باخصوص اثرمزك اولندن بری و یریلان
معلومات نظرده جمع ایدیلور ایسه درخاطر
ایدیله جکی وجهله مقناطیسك مبدأ شیوعنده
عملیاتی یالکز نظر وتماسدن عبارت اولوب
حتی بو یولده کی عملیاتنه برطرز روحانیت
ویرنلر دخی وارایدی که پاپاس سوانذبورغ
ایله پاپاس غاسنرذخی بوقسمدن ایدیلر .
پاپاس غاسنرك مؤخراً سحربازلق تهمتیله
اتهام ایدلمسی مسمر کبی ایشی نوعما عملیات
کیمیویه یه دوکیوب طوغریدن طوغری یه
نظر وتماسله مقناطیسلامق امرنده دوام
واو یولده ترقی ایتمسندن ایلرو کلمشدر .
انجق بو یولده کی ترقی مؤخراً سحربازلق
نظریله کورلمیوب بلکه مقناطیسك (سیاله)
و (روحانی) نامیله ایکی مذهب اربابی
النده تقسیمی قوتلمسنی انتاج ایلمشدر که قوهٔ
مرقومه‌نك برقوهٔ سیاله اولمسی اعتقادینی
محافظه ایدنلر (مسمریه‌ن)نامیله دوقتور
مسمره تابع اوله کیتمش و روحانی اولمسی
اعتقادینه رواج ویرنلر (ارواح پرست)
دیو شهرت بولمشدر .
مقناطیس قوتیله برآدمی اویوتمق
کشفیاتی قوهٔ مذکوره‌نك برمنوال محرر
روحانی اولمسنه قناعت ایدنلرك موفقیتلری
اولوب بونك ایچون دخی الك اول نوم
مقناطیسینك پاپاس غاسنرده کوریلان
برنجی اثرینی یازمق لازم کلیور .
شویله که :
المانیا پرنسلرندن برینك یانده یاورلك
ایدن بر ضابطك امیلی نامنده اون طقوز
یاشنده کریمه‌سی نه‌حواله نه‌ده سکرعلتنه
بکزر برعلته مبتلا اولور .
اویله برعلت که مثلا استانبولده اولسه
اسمنه یاری علامتی دیرلر یاجین علامتی .
بونجه حکیم خواجه کار ایتمز . نهایت
قز پاپاس غاسنرك الوانجن قصبه‌سنده
بولندیغنی خبرالدرق مرقومك تداوی
روحانیه‌سنه مراجعت ایلر .
غاسنر قزی استنطاق ایلدکده اولقدر بر
وجودینك هرطرفنده طینلر درجه‌ده اغریلر
حس ایلدیکنی هله معده‌نك بعض کره بتون بتون
خدمتدن قالدیغنی وسائره‌یی معرض
شکایتده بیان ایلر . پاپاس الك اول قزه
شووصایایی اجرا ایدر :

« قورقمه قزم ! الك اول شونی بیل
واینان كه بو دنیا ایچنده بر دنیا دها واردر .
انسانك ایچنده دخی بر انسان دها بولنور كه
او انسان دنیا ایچنده كی دنیانك سكنه سیدر .
ایكنجی دنیایه عالم ارواح دیرلر ایكنجی نسنه یه
دخی روح دینلور موجودات نه قدر متنوع
ایسه ارواح دخی اوقدر متنوع اولوب
موجودات عالم یكدیگرینه نصل مسلط
ایسه ارواح دخی بر برینه اویله مسلطدر .
سنك روحكه دخی اكا دشمن اولان بعض
ارواح تسلط ایتمش . اللهك بكا ویردیكی
قوتله انلری طرد و دفع ایده جكم . لكن
بو قوتی سحره عطف ایتمامك لازمدر .
بیلملیدر كه بزه هر قوت جناب حقدن كلور .
یالكز انك ویردیكی قوت سایه سنده روحكك
اعداسنی تبعید ایده بیله جكم »

شو وصایایی قزه تلقیندن صكره پاپاس
اسرار وخفایاسی یالكز كندیسنجه معلوم
واحتمال كه انك عندنده دخی مجهول وهیچ
اولمز ایسه مشكوك بولنان بر كونه عملیاتله
كنج امیلینك صحتنه تعرض ایدن ارواح
خبیثه یی تحت قهرینه الور . بعده لاتین
لسانیله انلره خطاب ایدرك « هر آغریلر
صول قولده طوپلانسون » دینجه امیلی
« وای قولم ! وای قولم ! » دیه صول
قولنده طاقتكداز بر آغری حس ایدر .
پاپاس بو اغرینك صاغ قوله صول بجاغه
وصاغ بجاغه انتقالی ایچون قوماندالر ویرر
وهر قوماندهسی یرلی یرنده اجرا اولنور .

كنج قزی كندی عملیاتنه غایت مستعد
بولمش اولمسی پاپاس غاسنرك حیرتنی
آرتدیروب بر كون اطبا وجراحیندن مرتب
یكرمی كشی حضورنده كندی هنرینك
بر تجربه سنی كوسترمكه باشلار . شویله كه :

امیلی بر صندالیه اوزرنده اوتورمقده
اولوب پاپاس غاسنر تمام وقت مرهونی
كلمش كوردكده ارواحه امر طرزنده وینه
لاتینجه اوله رق بر امر ویروب بو امر له امیلینك
دیلنه نزول اصابتنی مراد ایدر . بیچاره
قزك لسانی قلداتمغه مجالی قالمز ! هر كس
شاشار . بعده پاپاس بر قوماندا دها
ویروب قزك لسانی اچار حضار نه حس
ایلدیكنی قزدن صورار قز « هیچ كمسه نك لقردیسنی
ایشتدم وجواب ویرمك ایستدیكم حالده
بر درلو موفق اوله مدم » دیر .

پاپاس غاسنر قزك تكمیل وجودنده
بر طاقم خسته لكلر امارهسی كوستروب
بونلرك طبده معلوم ومتعین اولان امراض
اولدقلرینی اطبایه قبول ایتدیردكدن صكره
ینه درحال ابی ایدر كه اطبانك پارمقلری
اغزلرنده قالور . حتی بر كره سنده قزه
بر سیكر كرینلكی ویرمش اولدیغندن قزك
قوللری وایاقلری كریلوب قالارق درت بش
آدم بونلری قاپامق ایچون زورلادقلری
حالده ممكن اوله مز قوللری قیرمق ممكن اولوب
فقط قپامق متصور اوله مدیغنه قانع اولورلر .

نهایت غاسنر دیكر بر امر ایله قزك
كافۀ حسیاتنی الور ضبط ایدر . بو حالده
امیلی طوكمش بر قالب كبی قالور . پاپاس
تبسم امر ایدر . قز كولر . پاپاس
كوزلرینك طشره فرلامسنی امر ایدر .
قزك كوزلری اوقدر فرلار كه بتون بتون
پاتلایوب چیقه جق ظن اولنور . دیكر بر امر

ایله دخی بوینك قلاقلری اوقدر قیوریلور که
بوینك ایچی طیشنه چویریله جك ظن اولنور .
برقولنه حیات ویروب قولنی قالدیرمسنی امر
ایدر قز قالدیرر .
دیکر قولی ایاغی باشی وسائره‌سی
حقنده ده بوعملیاتی اجرا ایدر . الحاصل
اغلاتر کولدورر . لقردی صورار .
جواب الور ویرر . کویا امیلینك کافهٔ
حیاتی پاپاسه تابع اولدیغنی اثبات ایلر .
واقعا بو عملیات حضاره حیرت درجه سنده
استغراب ویرر ایسه ده افکار عمومیه ذاتا
غاسنرك سحربازلغنی حکم ایتمش کیتمش
اولدیغی جهتله بوموفقیت دخی مرقومك
سحربازلق شهرتنی آرتدیرمقدن بشقه
برخدمت کورمز .

* *

﴿ مارکی ده پویسکور ﴾

پاپاس غاسنرك شو عملیاتنده نوم
مقناطیسی یه پك بیوك برمشابهت اولدیغی
درکار ایسه ده نوم مذکورك کندیسنه
مخصوص احوال سائره‌سی اولمغله مقناطیسدن
بحث ایدن کتابلر غاسنرك امیلی اوزرنده
اجرا ایلدیکی عملیاتی نوم مقناطیسیدن
بشقه طوتارلر . اصل نوم مقناطیس
مارکی ده پویسکور نام ذاتك ید کشفندن
چیقمشدر .
اشبو پویسکور اسمی ایکیسی یکدیکریله
قرنداش وبری انلرك خصمی اوله‌رق اوچ
ذات بیننده مشترك اولوب اوچینك دخی
مقناطیس فننده شهرتلری واردر . اصل
مارکی ده پویسکور نامیله مشتهر اولان
ذات بوزانس قصبه سنده (کندیسی
عسکر اولمق مناسبتیله طبیبلك غرضیله
دکل مجرد مراقی حسبیله) هرکون
یوزلرجه خسته‌یی درلو درلو اصوللر ایله
مقناطیسلایه‌رق تداوی ایدر ایکن یکرمی
اوچ یاشنده ویقتور نام برکویلی
دلی قانلوسنی امید قالمامش درجه ده خسته
اوله‌رق کتوررلر .
مارکی ده پویسکور حریفی مقناطیسلامغه
باشلار . بروقت صکره ارتق حریفك کرکی
کبی برنوم کسب ایلدیکی برکونده مارکی
کندیسنی دها قوتلی برصورتله مقناطیسلار .
بر ده حریفك پك آز بروقتده وعادتا برقاچ
دقیقه ظرفنده غایت درین براویقویه
قالدیغنی کورنجه مارکینك نظر دقتی
آچیلور . « بو شمدی کولر سویلر ایکن
نه سببه مبنی درحال اویقویه طالدی .
مطلقا بوده مقناطیس حیواننك برتأثیری
اولملیدر » دیه تدقیقاته باشلار .
دیرکن حریف اویانور . حالبوکه
اویانمامش . یاری آچیق کوزلری هیچ
برشیٔ کورمیور . کندیسنده اصلا حرکت
یوق . مارکی عجبا بوآدمه نه اولدی ؟
دیه خاطرینه برملاحظه کلورر کلمز
حریف « برشیٔ اولمدی اویودیمی نه
اولدم ؟ » جوابنی ویرر . بوجوابدن مارکی
هم قورقار همده متعجب اولور . زیرا حریف
حالا اویانمیوب صایقلامق نوعندن جواب
ویریور . ویقتورك اشبو برنجی نومی
مارکی یی برچوق دوشوندیردکدن صکره

مرقوم اوزرنده دفعاتله اجرای عملیات ایدر
وپدر بی برآدمی اویوتمق عملیاتنی دخی
تصحیح ایدرك قوجه دلی قانلی بی بر ایکی
دقیقه‌ده اویوته‌بیلمك یولنی بولور .
مارکی‌ده پویسکورك مجموعهٔ ملاحظاتنده
یازلدیغنه کوره مقناطیسلایه‌رق اویوتمش
اولدیغی آدمك حسی کندی حسیله مشترك
اولوب اکا لقردی سویله‌مکه حاجت قالمزایمش .
مارکی هرنه‌یی دوشونسه حریف درحال جوابنی
ویررایمش . فرضاً حریف مقناطیسلی بولندیغی
مدت ایچنده او اوطه‌یه بریسی کله‌جك
اولسه‌ده مارکی کلان حریفه ویقتورك
فلان لقردیی سویله‌مسنی مراد ایلسه
ویقتور او آدمه (صاپقلامق نوعندن
اوله‌رق) اولقردیی سویلر ایمش .
کولمسنی ایسته‌ینجه کولدورمك اغلامسنی
ایسته‌ینجه اغلاتمق ایشدن بیله دکل .
مارکی مجموعهٔ مذکوره‌ده دیرکه « ویقتورك
حواس خمسهٔ ظاهره و باطنه‌سنه بن صاحب
اولور ایدم . عقلی فکری بنم الده بولندیغی
جهتله فکرینی ایسته‌دیکم شی اوزرینه
دوشوندیرمکه دعوت وایسته‌مدیکمدن رد
ومنع ایدر ایدم »

هله کشفیاتك مؤخراً کوردیکی وسعت
اوزرینه بتون بتون ثابت اولمش که نوم
مقناطیسی ایله اویودلمش اولان برآدم
مقناطیسلایان ذات حقنده عاشق محبتی کبی
برمحبت حس ایتمکده‌در . یالکز بودرجه‌ده دکل
مقناطیسجینك قلبنده کیمه برمحبت وارایسه
مقناطیسلانك قلبنده دخی اکا بر محبت پیدا
اولمقده ایمش .

* *

« نوم مقناطیسی حقنده بعض خصوصات »

(متفرقه)

اشبو نوم مقناطیسی دخی مقناطیس
حیوانی مسئله‌سنه قاریشدقدن صکره
ارتق مقناطیسجیلر اوروپانك هرطرفنده
چوغالوب هردرلو عملیات وتجارب اجراسنده
قصور ایدلمامشدر . مقناطیسلایه‌رق
ایدیلان تجارب میاننده دوقتور اوبری
نام طبیبك پارسده مارکه زیت اسمنده
یکرمی بش یاشنده برقزك احوالی پك زیاده
استغرابی موجبدر .

مزبوره مارکه‌زیت دائما دوقتور
اوبری‌یه مقناطیسلانوب بشقه‌سنه
مقناطیسلانمدیغی حالده برکون عملیاتخانه‌ده
دوقتور مومی الیهی بوله‌مینجه سائر اطبایه
اجرای عملیات ایتدیرمکده بر باس کورمز .
عملیات اجرا اولنور قزی نوم مقناطیسی
ایله اویوتورلر . لکن او صورتله اویوتمشلر که
بر دها اویاندیره‌مامشلر قز اویقو سرسامی
کبی برحالده وکوزلری یاری آچیق یاری قپالی
اوله‌رق لطیف تبسملرله اطرافنه باققده وصانکه
برشی ارامغه باشلامش . دیرکن یرندن
فرلایوب قالقمش . قپویی آچارق طیشاری‌یه
چیقمش طبیبلر کندیسنی منعه نه قدر
چالشمشلر ایسه‌ده فائده ویرمامش . قپودن
چیقنجه‌ینه اطرافنه باقوب سن ژاق محله‌سنه
طوغری توجه ایتمش . کیتمش کیتمش .
محلهٔ مذکوره‌یه واردقده برهوتله کیره‌رك حالا
اطرافنه باقنوب آرانه آرانه ایکنجی قاته قدر
چیقمش براوطه‌نك قپوسنی آچوب ایچرویه

كيرمش يرده بافسونلركه دوقتور اوبرى اورادهدر .

دوقتور قزدنچون كلديكنى سؤال ايلدكده برجواب الهمينجه واحوالنه دقت ايدنجه حالا نوم مقناطيسى ايله اويومقده بولنديغنى اكلايهرق تعجب ايتمش . نهايت قز اوياندقده كيفيتى سؤال ايدرك « مقناطيسلانديغم زمان بكا هرشى منكشف اولدى . كوكل سرينى آرادى يقينده بولهمدم . اطرافه كوز كزديردم . سرينى بوراده كوردم . كورديكم بركى كوزمدن غيب ايتمه يه ايتمديه كلدم سرينى بولدم » جوابنى ويرمش . برده كلديكى برزدهسى اولديغى قزك اكلانجه اودخى تعجبنى منع ايده مامش .

شو فقرهنك ارباب مطالعه عندنده پك زياده استغرابى موجب اولهجغنى وبلكه بوكا اينانهمامق ايستنلهجكنى بيلورز . لكن بز مقناطيس خصوصنده اوقوديغمز وايشتديكمز غرائب متفرقه يه نسبتله اهون اولمق اوزره بونى انتخاب ايلدك .

نوم مقناطيسيده بولنان بركيمسهنك كنديلكندن ادارهٔ افكاره اقتدارى اولميوب حق وحقيقت وصدق وصواب نه ايسه دائما كنديسنه منكشف اولديغى جهتله سويلديكى سوزلر وايتديكى حركتلر دخى هپ صدق وصوابدن عبارت ايمش . حتى بو بابده شونى دخى حكايه ايدرلركه :

ينه فرانسهده دلى قانلونك بريسى معشوقهسى قزك كندى عشق ومحبتنده كى صداقتنه اعتماد ايدهمز واو بابده كى شبههلرينك حلى امكانى دخى بولهمز ايمش . زيرا قز غايت دارداى طورنور ايمش . نهايت دوستلرندن بريسنك توصيهسى اوزرينه معشوقهسنى ليونده بر مقناطيسجىيه كوتوروب اويوتمش . بوحالده مقناطيسجى واسطهسيله ايتديكى استنطاقده قزك كوكلى برشقه دلى قانليده اولديغى وياالكز ازدواج اميديله كنديسنه التفات ايتمكده بولنديغى اكلامش !

الحاصل مقناطيس حيوانينك تداوىٔ امراض خصوصنده كى شهرتى نه درجهلره قدر منتشر اولمش ايديسه نوم مقناطيسى كشف اولندقدن صكره بوشهرت برقات اولوب يالكز فرانسهنك هر مملكتنده دكل اكثر اوروپا بلادنده دخى مقناطيسجيلر تورهيهرك خلقك انظار استغرابنى هپ بو مقناطيس حيوانى وياخود روح عالم تعبير اولنان قوت اوزرينه دعوت وجلبدن كيرو قالمامشلر ايسهده بوقوتك ماهيت طبيعيه وياكيميويهسنه دائر بركيمسهده بركونه معلومات اولمديغى جهتله قوهٔ مذكورهنك بعض خوارق آثارينه سحر دنيلوب كچلمش وتداوىٔ امراضده كوريلان تأثيراتنه ايسه هيچ برشى دنيله مامشدر .

قوهٔ مذكورهنك ماهيت طبيعيه وياكيميويهسنه دائر معلومات يوق ديمش ايدك . يابونك ايچون هيچ برتأويل اولسون بوله مامشلرمى ؟

چوق ! تأويل حقنده نيچه روايت وار . انجق روايتلرك هيچ بريسندن انسانى اقناع ايدهجك حكم چيقاريله مامقدهدر .

ایشنه بز بوراده تأویلات واقعه یی خلاصه ایده‌جکز . قارئین کرام نه حکم چیقاره بیلورلر ایسه کندیلری ایچون برکسار صابیلور .

∴

﴿ تأثیرات مقناطیسیه حقنده‌کی ﴾

ـ تأویلات ـ

میدانده اثری کوریلوب مؤثرندن خبر ویریله‌میان قوت حقنده (عالم ایچنده برده عالم روحانی واردر انسانک بوعالم وجودده‌کی تعلقی کبی اوعالم روحانیده‌ده برتعلق اولور عالم روحانی متعلقاتنی تسخیر ایله انسانک بیوك بیوك ایشلر کورمسی ممکندر) صورتیله برده (عموم اجرام سماویه میانده سیالهٔ مقناطیسیه جریان ایدر کرهٔ ارض وحتی معدنیات ونباتات وحیوانات اوزرینده‌ده شمولی مثبتدر) صورتندن عبارت اوله‌رق ایدیلان و بوقاروده محال لازمه‌سنده ذکری سبقت ایدن روایتلری بوراده تکرار درخاطر ایتمك لازمدر .

ارباب مراقك مقناطیس حیوانی حقنده‌کی شبهه‌لرینی مذکور روایتلر ایله حل ایده‌میه‌جکلری درکار اولوب مع‌مافیه بوروایتلری کویاقبول ایتمش اولدقدن صکره برادمك اشبو قوهٔ روحانیه‌یه و یاخود سیالهٔ مقناطیسیه‌یه نصل صاحب اوله‌بیله‌جکنی اربابندن حتی مصرانه سؤال ایتمشلردر . ذاتاً مقناطیس قوتیله اجرای عملیات ایدنلرك ایچنده یوزده طقسان سکزی نصل برقوتله اجرای عملیات ایتدیکنی بیلدکلرندن انلرك ویردکلری اجوبه ترهات نوعندن عبارت قالور . یالکز دلوز نام مقناطیسجینك ویردیکی جواب تأویلات مطلوبه خصوصنده‌ده بر فهرست اوله بیلکده‌در .

مومی الیه دیرکه :

« انسانده سیالهٔ مقناطیسیه » دینلسون « روح » دینلسون نه‌دینلور ایسه دینلسون بوقوتی الهٔ المق ایچون برنجی مرتبه‌ده لازم اولان شی طبیعتی حسنات جهتنه فوق العاده انهماك وایکنجیسی حین تشبثده موفق اوله‌جغنه اعتماد تام اوچنجیسی دخی اجراده حصول مقصدی طلبده تهالك درجه‌سنده بر ارزودن عبارتدر :

اوته‌دنبری مقناطیس حیوانی تأثیراتنه خندهٔ استهزا ایله کولمکده بولنان معارف پرورلر دلوزك شو تأویلاتنه قهقهه‌لرله کولوب بویله اوهام وخیال نوعندن برشیئ فنونه قاعق جنت اولدیغنی حکم ایتمشلر ایسه‌ده دلوز بوکبی ایاق‌یاردیلرینه پابوچ براقور طاقمدن اولمدیغی جهتله ینه مسلکنده اصرار ایتمش .

مؤخراً دیکر بعض مقناطیسجیلر دلوزك برمنوال محرر فهرست مقامنده اولان تأویلنی تفسیر ایتمشلردر . بو بابده سویلنان لقردیلر شوصورتله خلاصه ایدیلورکه :

قوهٔ معهوده‌یی الهٔ المق ایچون برنجی مرتبه‌ده لازم اولان شیٔ طبیعتی یالکز حسنات جهتنه انهماك فوق العاده‌دن عبارت دکلدر . فرضایالکز سیئات جهتنه

انهماك دخی مطلوبی حاصل ایدر اما اوحالده مقصد اساسیدن چیقلمش اولور . زیرا مقصد اساسی بوقوتی خسناته آلت ایدنمکدر . بو یله بر انهماك قوینك قوت موهومهٔ مذکورهیی اله کتورمکده اولان تأثیراتی ایسه پك بدیهیدر . زیرا بوقوت ذاتاً مفقود اولمیوب موجوددر . وهرکس عهده‌سنده بر درجه‌یه قدر وجودی دخی مشهوددر . ایمدی بزی استیلا ایتمش اولان بر قوته طوغری بزدها زیاده انهماك ایدر ایسه‌ك اوقوتك استیلاسنی زیاده‌لشدیرمش اوله جغمز منطقه پك موافقدر . حین تشبثده موفق اولمغه اعتماد تام دخی عینیله بو یله‌در :

انسان هر ایشده اعتمادی درجه‌سنده موفق اوله بیلور . « شوآدمی او یوتمق ایسترم » دیوب ده بو ایشده موفقیتنه بلاشك ولاشبهه امین بولنان آدم آنی او یوته بیلور . او یوته بیلك ایسه دلوزك اوچنجی موقوف علیه اوله‌رق بیان ایلدیکی وجهله اوذاتك او یومسنی طلبده شدت انهماکنه محتاجدر . بومسئله‌نك ظاهرده مثال مشهودینی کوسترمك پك قولایدر . بر جمعیتده بولندیغکز وقت بشقه طرفه باقمله مشغول بولنان ادمك سزه توجه ایتمسنی نیت ایدیکز . ونیتکزده اوقدر قوت اولسون که اوذاتك سزه باقمسنی مطلقا امل ایدیکز . املکزده تهالك مرتبه‌سنده آرزو کوستریکز اوحالده مطلقا اوآدم سزه نظر ایده‌جکدر . هم بو تجربه اوقدر ساده بر تجربه‌درکه هرکس ایچون اجراسی ممکندر . یا برآدمی او یوتمق بوندن کوچ برشیمیدر ؟ اسباب لازمهٔ معلومه‌سنه تشبث ایلدکدن صکره انك دخی برادمی کندی‌یه باقدیرمق درجه‌سنده قولای برشیٔ اولدیغی کورولور .

واقعا اسباب لازمهٔ معلومه دینلان شیلر ایلروده کوریله‌جکی وجهله برآدمی او یوتمغه کفایت ایده بیله‌جك وسائلدر . انجق برآدمی بوصورتده او یوتدقلری زمان نصل اولیورکه اکا عالمك کافهٔ خفایاسی منکشف اولیور ؟

ایشته ایشك اصل عقل ایرمیان جهتی بودر .

هله برکره نوم مقناطیسینك احوال وکیفیاتنی ده کورملیده باقکز بونوم نه‌قدر غریب برنومدر .

(بقیه‌سی صکره)

﴿ حکمت طبیعیه ﴾

(بلوط)

(سما) سرلوحه‌لی بند مخصوصمزده تحولات سماویه‌یی تقسیم ایلدیکمز صره‌ده تحولات مده‌ته اورولوژ بقیه بحثنده بلوط ایچون (برآوچ بخاردن عبارت اولان واسمنه « بلوط » دینلان قاراللتی ایچنده نه‌دراوقوت که‌اتشیله نورچشممزی منخسف ایده‌جك ظن اولنور ... الی آخره) دیمش ایدك . تحولات مده‌ته اورولوژ بقیه‌نك بیوك برقسمنه سببیت کوسترن شیٔ بلوط اولمغله بوراده جمله‌دن مقدم بلوط

حقنده معلومات لازمهٔ مجمله یه المغده
محتاجز .

﴿ بلوطك ماهیتی ﴾

بلوط دینیلان شیء برمقدار بخار
بغیندیسیدرکه جوسماده سود بیاض
رنکدن سیم سیاه رنکه وارنجه یه قدر
درجات مختلفه ده قو یو واچیق اوله رق
کوریلور وظاهر حالده سیر وحرکتی وشکل
وهیئتك تحولی یکده فرق اولنمز ایسه ده
مع هذا جریان هوایه تبعیله اوته یه بریه
سیر وحرکت وشکل وصورتنی دائما تبدیل
وتحویل ایلر .

بعض کره زمینده انسان واکثریا طاغ
تپه لرنده تصادف ایدیلان دومان عادتا بلوط
اولوب انجق یرلرنده یالکز تعبیرانجه فرق
کوریلور وجوسماده طاغلر کبی بربری
اوزرینه یغلمش کوریلان دومانی « بلوط »
وطاغ تپه لرینه وبعض کره یر یوزینه
اینوب انسانك برونی اوجنی کورمیه جك
قدر شعاع نظرینی انجذوب ضعیفلشدیرن
بلوط دخی دومان « و سیس » تعبیر
اولنور .

اعتراض ایله شهرت المش اولان بعض
ارباب قلمك دیدیکی کبی بلوط دنیلان
دوماندن برمقداری النوبده هنوز بالکیمیا
تحلیل ایدیله رك ماهیت مترکبه سندن
لایقیله خبر الندیغی یوقدر انجق شمدی یه
قدر ایدیلان تدقیقات ممکنه اثبات ایدیور که
اشبو دومانك الك بیوك قسمی صودن
منقلب اولان بخارك آز چوق انبساط
ایتمش بولنمسندن عبارتدر . بلوطلرك
بتون بتون بخار منبسطهٔ میاهدن عبارت
اولدیغنه وارنجه یه قدرده روایتلره تصادف
ایدیلیور .

بو روایت اصحابی دعوالرینك اثباتی
ایچون هواسی حار ویابس اولان محللرده
یاز کونی اصلا بلوط کورلمسی قضیه سنی
درمیان ایدرلر . واقعا عربستان وعراق
کبی هواسی غایت صیجاق ویابس اولان
یرلرده یاز موسملرنی بلوط یوقدر زیرا
حرارت و یبوست مناسبتیله میاهدن منقلب
اولان بخار اول قدر انبساط ایدرکه
عامیله جسم لطیف کبی برصورتده منقلب
اولور . تا قیش کلوب ده حرارت و یبوست
هوایه اعتدال کلدیکی زمان افقلرده بلوط
کورنمکه باشلار .

﴿ بلوطلرده کوریلان الوان ﴾

بلوطلرك على العاده رنکنه دائر
یوقاروکی فقره ده برشوی سویله مشیدك .
بونلرك بیاض رنکی هوانك پك زیاده حرارت
ویبوستی مناسبتیله صودن منقلب اولان
بخارك پك زیاده انبساط ایتمش بولنمسیله
برابر بلوطك حجمی دخی اینجه رك اولدیغی
زمانه مخصوص اولوب حجمك پك بیوك
وپك قالین اولدیغی وعلى الخصوص اولقدر
منبسط اولمدیغی زمانلر از چوق قرارمش
کورینور . بوحالك سببی شودرکه بلوطلر
شمسك خطوط شعاعی درونلرینه نفوذ

ایده‌جك قدر ابن وشـفافجه اولدقلرندن ایجه رك بولندقلری زمان خطوط مذكوره دها قولای ودها چوق نفوذ ایله بلوطی بیاض كوستررە عكس حالنده ایسه حكم دخی بر عكس اولوب علی الخصـوص خطوط شـعاع بلوطـك ارقه طرفنـدن كلوب ده بزه مظلم جهتی كورندیكی وهله ایكی بلوط بر برینك مقابلنده بولنوب ضیای شمسی اونه طرفده بولنان بلوط اخذ و تلقی ایدرك بری طرفده بولنان بلوط اونه كی بلوطك كولكه‌سی خذاسـنده قالدیغی زمان سـیم سیاه كورنمك مقرردر ٠

بو حكمی خارجـده شوصورتله تمثیل ایده‌بیلورزكه علی العاده بر بیاض كاغدی برلامبه‌یه مقابل كتوروب ارقه طرفنـدن باقسـه‌ق كاغدك بیاضلغنی كمالیـله فرق ایدرز ٠ اكر بوكاغد قالین اولسه اوحالده خطوط شـعاع لایقیله نفوذ ایده‌میه‌رك كاغد بزه مظلمجه كورینور اكر اوكاغددن اول بردیكر كاغدی لامبه‌یه دها یقین قور ایسـه‌ك اولكی كاغد بونك كولكه‌سـی ایچنده قالمغله دها زیاده مظلم كورینور ٠

صباح وقتـلری [یعنی] كونش طلوع ایدر واقشاملری غروب ایلر ایكن شمسك خطوط شعاعنه كوكس ویرن بلوطلرده كل پنبه‌سی رنكندن قو یوقرمزی یه وارنجه‌یه قدر رنكلر كورینوز و بعض كره بنفشه ومور رنكلری دخی مشاهده اولنور كه افكار شاعرانه‌سی واسع بر آدم اوحالده بلوطلرك كوزللكنی مدح یولنده كتابلر طولدیرسه یری واردر ٠ بوعجیبه‌نك سـببی بلوطلر ایچنده اكسك

اولمیان حبوب میاهده یعنی صو قطره‌لرینه ضیاء شمسك عكس وتحلل ایدرك دروننده‌كی الواندن برمقـدار ینی ویاخود برچوغـنی میدانه اوردیرمسیدر ٠ نصـل كه كیفیت ❁ قوس قزح ❁ بندنده موضحا ذكر ایدلدی ٠

بلوطلره عكس ایدن ضیانك بوصورتله بالتحلل رنكلر كوسترمسی صورتنك صباح واقشام وقتلرینه مخصوص اولمسی بووقتلرده خطوط شـعاع سمت رأسمزدن قوتلی اوله‌رق كلیـوب جناحمزدن غایت خفیف ولطیف برصورتله كلمـسندن نشأت ایدر ٠ حتی رنكلرك اك زیاده‌قوتلی یا دها كونش هنوز طلوع ایتمه‌دن اول ویاخود بتون بتون غروب ایتدكدن صكره كورلمسی دخی ینه بوقاعده‌دن نشأت ایلر ٠

❁ بلوطلرك ارتفاعی ❁

بلوطـلرك علی العـاده ارتفاعی اوچ بیك مترو اولمق اوزرنده تخمین قلنمشدر ٠ انجق بومقدار ارتفاع برنسبت متوسـطه اولوب دها یوكسـكلرده دخی بلوطـلر اوچوشور (غای لوسساق) نامیله هوای نسمی بی سـبر و سـیاحتده شهرت آلمش بولنـان ذات سطح زمیندن یدیبیـك مترو ارتفاعنه چیقدیغی زمان كندیسـندن بش التی بیك مترو دهـا یوقاریده بلوط كورمشـدر ٠ [مومی الیهك سـیاحت سماویه‌سـنی ترجمه‌حالی صره سـنده درج ایده‌جكز ٠]

انجق بلوطك هرحالده كرهٔ نسیمی داخلندن خارجه چیقمسی هیچ بر وقتـده

تصور ایدیله‌مز .
شو حاله كوره بلوطلرك سطح زمینه ایننسندن بدأ ایله هوای نسیمك طبقهٔ عالیه‌سنه قدر هر یرده ارتفاعده بولنه‌جقلری تصور ایدیلور .
بعض كره یوكسك طاغ تپه‌لرنده بولنیلور كه بلوطلر موقع مذكوردن دها آلچقده قالمغله رعد و برق بلوطك اوست طرفندن كوریلور و بلوطك آلتنده بولنان خلق دهشتلی كوك كورلدیلرندن تهلكه‌لی شمشكلردن طولایی خوف و دهشته دوشدیكی حالده طاغ اوزرنده بولنان انسان كندیسنی غایت آچیق سمایه ناظر و هر طرفی شمسك فیض انواریله منور و فیضناك بولور .

﴿ بلوطلرك سبب تنزل وارتفاعی ﴾

صو بخاری بالانقلاب اوده دخی كمالیله منبسط اولور ایسه كرك حجمی و كرك ثقلتی تمام هوانك حجم و ثقلتیله مساوی اولور و بو حالده اشاغی دوشمیوب یوكسلدكجه یوكسلور .
ادنا ملاحظه ایله معلوم اوله‌جغی وجهله بخارك بو درجه انبساطی هوانك رطوبتی آزالوب یبوستی چوغالمغه توقف ایدر .
بلوطلر بر درجه یوكسكه چیقوب ده صوغوقلغه تصادف ایدنجه درونلرنده‌كی منبسط بخار تكاثفه یعنی صو حالنه عودته باشلایه‌رق بو حالده حجمی كوچیلوب ثقلتی دخی ثقلت هوایه غلبه ایتمكله تنزله باشلار . هوانك رطوبتی بخارك لایقیله انبساطنه مانع اولوب اكثریا قیش اولی وآخری اولان موسملرده رطوبت هوا دها زیاده اولمغله وعلی الخصوص كیجه‌یاریسندن صكره دها زیاده چوغالمغله اوزرمزده بولنان بلوطلرك ایچنده‌كی میاه بتون بتون تكاثفه باشلایه‌رق بلوطلر دخی كندیلرینی هوا اوزرنده طوته‌میه‌رق یره قدر اینیلر بو حالده دومان یاخود سیس دیرزكه چیك دنیلان صو قطره‌لری دخی بوندن حاصل اولور . و كونش خطوط شعاعی ممكن مرتبه عموده قریب بر میل ایله اشبو سیس ایچنه ایصال ایدرك هوانك رطوبتی براز آزالدقدن و میاه بخاره دخی اولدقجه انبساط كلدكدن صكره دومان قالقار .

﴿ بلوطك روزكاره نسبتی ﴾

كمیجیلر افق اوزرنده بولنان بلوطلرك سرعتله یوكسلمسكه باشلامسنی علامت خیر صایارلر . زیرا فورطنه‌یه دلالت ایدر . بعض ارباب تدقیق ظن ایتدی كه فورطنه‌یه سببیت ویرن شی بلوطلردر . انجق مته اورولوژی فننك ترقیات اخیره‌سی بو كیفیتك عكسنی اثبات ایتمكده‌در . تفصیل كیفیت ایلروده روزكار حقنده یازاجغمز بند مخصوصده كوریله‌جكی وجهله فورطنه‌یه بلوطلرك هیچ بر دخلی اولمیوب بالعكس فورطنه‌نك سوق سحاب خصوصنده دخل كلیسی واردر . یعنی فورطنه‌یی بلوطلر چیقارمیوب بالعكس بلوطلری فورطنه‌لر افقدن سمت رأسمزه طوغری سوق ایدرلر . زیرا روزكارلرك استقامت جریاننه تبعیتله هر طرفه طوغری اوجوشوب كیتمك بلوطلرك شاننددر .

﴿ بلوطلر ایچنده متراکم غازلر ﴾

پك صیجاق هوازده یغمور یاغدیغی زمان فنـاجه برقوقو حس اولنور . بو کیفیت هنوز صورت قطعیه ده خل ایدلمش اولمیوب ظن اولندیغنه کوره (ایدروژن قاربونه) دن عبارت بولنان اشبو غاز حرارت صیف ایله زیاده جـه حاصل اولوب قطرات میاه ایله امـتزاج ایدرك یغمورله برابر یره اینیور. بنه اوچه قدر دز . حتی معهود قوقو سیس ودومان ایچنده دخی حس اولنمقده در .

بلوط ایچنده مذکور غازدن بشقه دها برطاقم غازلر اولدیغی دخی معلوم ایسه ده اولبابده ویریلان معلومات پك متخـالف اولمغله بر حکم قطعی چیقاریله مامقده در . بلوط ایچنده قوهٔ الکتریقیه زماننه کوره پك زیاده حاصـل اولوب رعـد و برقك سبب اصلیسی بوقوهٔ سیاله در .

﴿ خاتمه ﴾

ایشته طوغریدن طـوغری یه بلوطلر حقنده پیدا ایدلمسی الزم بولنان معلوماتك خلاصه واجمالی شوندن عبارتدر . شمشك کوك کورلدیسی ییلدیرم یغمور قار وطولو وسائره کبی بلوطلر یوزندن ظـهوره کلان احـوال دائر بورادہ ایضـاحات ویرمـك یکدیکرینه مخالف اولان مسائلی بر برینه قاتمق دیمك اولمغله مواد مذکوره حقنده ایجاب ایدن معلوماتی بشقه جه اعطا ایده جکز .

﴿ احوال انسان ﴾

ـ جولان دم ـ

حیاتمزك مابه القیامنی برنجی درجه ده جولان دمده بولمش اولدیغمزدن بو مسئله یی مجملا و فقط مفید اوله رق شرح ایده بیلمك ایچون ایشی هضمدن باشلامش و بوندن مقـدمکی بند مخصـوصمزده جولان دمه خدمت ایدن اعضـا و آلاتك ماهیت مخصوصـه لرینه قدر کتورمش ایدك . ایشته بو بند مخصوصمزده دخی طوغریدن طوغری یه جولان دم مسئله سنی کوره جکز .

فیزیولوژی یعنی منافع الاعضا فننك جولان دم مسـئله سی فنونك کشـفیات جدیده سـندن معدود در . زیرا حکمای قدیمه نك جولان حقنده معلوماتلری عادتا مفقود ایدی . انلرك اعتقادینه کـوره حیاتك مابه القیامی بالکز هوادن عبـارت اولوب هوا دخی قلبـه کیرر وشریانلر واسطه سـیله وجوده یاییلور ایدی . قان خصوصنه کلنجه بونی عرقلر ایچنده محبوس بر مایع ظن ایدرك حرارت وجوددن ویا اسـباب سائره دن طولایی طاغلندیغنـه ویاخود قباروب قاناندیغنه ذاهب اولورلر ایدی .

قلبك جولان دمه بربیوك خدمتی اك اول ارسطوطن نوعندن خبر ویرمش وقنبده حاصـل اولان قان وجوده طاغیلوب غیب اولور دیه رك دمك ینـه قلبـه عودتنی بوله مامش . حکیم معروف غالیه ن قانك شریانلردن وجوده بالانتشار عرقلردن دخی

عودت ایلدیکنه ذاهب اولمش ایدیسه ده بو کشفنی بالاثبات « جولان دم » صورتنی اورته یه قویه مامشیدی . اون التنجی عصر میلاد حکماسندن سزالپن وقولومبوس وسه ره‌ٔوت نام طبیبلر جولان دمی کشف ایتدیلر . انجق بونلر جولانی جکره نسبت ایدرك بو صورتله سهووده بولنمشلر ایدی . نهایت ١٦١٩ سنه سنده حکیم مشهور هاروه‌ی بو بابده‌کی موفقیتیله ابقای نام ایلدی . هاروه‌ی قلبی (فقرهٔ مخصوصه سنده دنیلدیکی وجهله) بر طولومبه یه تشبیله ایدرك ایکی ودبلرك جذب وایکی تجویفلرك دخی دفع ایلدیکنی درمیان ایتمشدر . لاستیقدن معمول ایچی بوش و بر طرفنه برانبجه بورو مربوط اولان بر کره‌یی آوجمز ایچنده صیقدقدن صکره بورونك اوجنی بر صو ایچنده براقوب ده بعده کره‌یی حالی اوزره ترك ایتسه‌ك و کره دخی طبیعت الاستیقیه سی ایله آچلسه درونی هوادن خالی بولنمق جهتیله صو ایچنده بورونك صویی امدجکی درکاردر . ایشته قلبده اولان ودبلرك خذبه قوتی دخی عینیله بویله در . یعنی ودبلرك آچلمسی کندیلرینه مربوط بولنسان قانی جذب ایچون اولوب بونلر قاپاندقلری کبی درونلرنده بولنان قانی آلت طرفلرنده کائن تجویفلره فشقرته بیلور . حالبوکه صیقمه نوعندن حرکت تجویفلرده دخی بولنوب بونلر دخی قانی فشقرمق ایچون صیقشدیررلر . انجق ودبلر ایله تجویفلر اراسنده بولنان قاپاقلر قانك تکرار ودبلره کیرمسنی منع ایلدکلرندن صاغ تجویفك قانی آق جکره و صول تجویفك قانی دخی شریان کبیرهٔ کیرر . تصل که ودبلردخی جذب قوتلریله صاغ ودب عرق اجوف کبیردن و صول ودب جکردن قان الورلر ایدی .

ایمدی قلبك جولان دمه اولان خدمتی حقنده شو فکر مخصوصی پیدا ایلدکدن صکره جولان قضیه سنه بر باشلانغج اولمق اوزره تجویف یساردن چیقارالم :

صول تجویفك شریان کبیره فشقرتدیغی قان اق جکرده تصفیه کوزوب تجدد و تجدید ایتمش اولان قرمزی قاندر . بو قان تجویفدن چیقوب شریان کبیره کیرنجه بردها بنه تجویفه عودتنه شریان کبیرك دیبنده‌کی قپاق مانع اولور . حالبوکه تجویف ارقه طرفدن بردوزی یه قان فشقرمقده اولدیغی جهتله شریان ایچنده‌کی قان ایلرولمکه مجبور اولور .

ایلرولدکچه شریان کبیرك انقساملری استقامتنجه وجوده طوغری انتشاره باشلار . انجق شریان کبیرك تقسیمات جسیمه سنك غایتی تقسیمات خرده بینیه اولوب اشبو خرده بینی طمارلر وجودك هر طرفنی بالق آغی کبی و دها طوغری تشبیه اولمق اوزره بر بری اوزرینه قونلمش برقاچ تول کبی احاطه ایتمش اولدقلرندن قوجه وجود ده ایکنه اوجی باتیره بیله جك بر یر قالمز که اورایه یوزلرجه شرایین خرده بینیه ایله قرمزی قان واصل اولمسون .

فیزیولوژی فنی اثبات ایدر که اعضادن بر یسینه قان واصل اولمامق انك قورومش

اولمسنه توقف ایدر فقط قورومش عضو
دخی هنوز وفات ایتمامشدر . زیرا وفات
ایدن اعضانك چوروییوب دوشمسی ایجاب
ایدر . قورومش اولان اعضایه قان مقدار
کافی واصل اولمیور دیمك اولور . بوحال
اثبات ایدرکه قرمزی قان وجودك غداسی
دیمکدر .

قرمزی قانك وجوده انتشاری عینیله
وتمامیله اغاجلرك وسائر نباتاتك یردن صو
جذب ایتلری قانونه مشابهدر .

نباتك نشو ونماسی وعمش ویمشلری
یردن امدکاری صو ایله بسیلملرندن نشأت
ایلدیکی کبی وجودك نشو ونماسی دخی
قلبدن انتشار ایدن قاندن بسیله‌مك صورتیله
اولور .

بزه وقتیله بر وجود اوله‌رق طوغدیغمز
حالده انمش اوقدرق اوله‌رق پیدا ایلدیکمز
وجودی قانك جولانیله بسیلمك صورتیله
پیدا ایتمشزدر . بر یرمز کسیله‌جك اولسه
اورادن چیقان ات یرینه قان ینه برمقدار
ات کتوروب قویار .

قانك حیاته ایتدیکی شوخدمتك کیفیت
اجراسی تفصیلاتنی اکلامق ایچون دروننده
بولنان اجسام بسیطهٔ عنصریه‌یه قوتلرینی
بیلمك لازمدرکه بز بونی ایشغه برخدمت مخصوص
اوله‌رق ایراد ایده‌جکز . بوراده شوقدر ایله
اکتفا ایدملم که قان برطوال محرزی شریانلر
واسطه‌سیله وجودك هرطرفنه بالانتشار
حیاته ایده‌جکی خدمتی ایفا ایلدکدن صکره
قرمزیلغی سیاهلغه متحول اولور بوسیاهلق
قاربون سیاهلغیدر .

شریانلرك منتهاسی اولان شرایین
خردهبینیه‌نك اوجلری عروقك مبدئی دیمك
اولان عروق خردهبینیه اوجلریله مربوط
اولدیغی محلنده ذکر ایلمشیدیك . ایمدی
قرمزی قان تمام منتهای شرایین خردهبینیه‌یه
وارنجه دهقاراردیغی زمان عروق خردهبینیه‌نك
ایچنه کیرمکه باشلار . بوعرقلر بر بریله
برلشه برلشه بیودکلرینه کوره سیاه قان
دخی طوپلانه طوپلانه بیور ونهایت جمله‌سی
عرق اجوف اعلا وعرق اجوف سفلا ایله
کلوب قلبك ودب یمینه کیرر . ودب یمین
بونی تجویف یمین ایچنه واو دخی آق جکره
فشقرتوب آق جکره کیرن قاره قانلر دخی
عرق وریدینك منتهالری دیمك اولان عروق
خردهبینیه درونده کیده کیده تمام شریان
وریدینك منتهالری بولنان شرایین
خردهبینیه‌یه انتقال ایدر ایکن اومحلده
خرتلاغك منتهالری اولان مجاری هوا ایله
دخی قارشولاشه‌رق جکرلرمزه کیرن هوانك
ایچنده اوقزیژن دنیلان غاز قانك ایچنده‌کی
قاربون ایله قاربونیك جنسنده قاربونی (آسید
قاربونیق) دنیلان غازه تحول ایدر
وبوغاز دخی صالیویردیکمز نفس ایله برابر
آغزمزدن و بورنمزدن چیقار کیدر .

ایشته قانك ایچنده‌کی قاربون بوصورتله
بالتحلیل چیقدقدن صکره قان تصفیه ایدلمش
وینه اولکی کبی قرمزیلانمش دیمك اوله‌جغندن
شعریان وریدی طریقیله قلبك ودب یسارینه
کلور وودب یسار دخی تجویف یساره
صوقارکه تجویف یسار دخی ایکنجی دفعه
اوله‌رق وجوده نشر ایچون شریانه کیره

قشقرتر ·

قان آق جکرده کوردیکی تصفیه دن ماعدا بر تصفیه دخی بوکره کلرده کورور بوکرك دیدیکمز اعضا بل کمیکنك قبح اوستی خذاسنده و بربسی کمیکنك صاغ ودیکری صول جهتنده معلق ایکی اعضادرکه قان ایچنده بولنان صویك بعد الاستعمال فوتدن دوشن مقداریله فضلهٔ مقداری چیقاروب آلور بوکره کلك چیقاردیغی شو مایع سیدك دیدیکمز مادهدرکه مخصوص مجرالرایله قاصقلرك ایکی طرفندن اینوب اکا مخصوص اولان قنالدن طشره چیقار کیدر ·

جریان دمك انتشاری حقنده بورایه قدر ویریلان معلوماته حکمادن هیچ بربسی اعتراض ایتمامش ومعلومات مذکوره اتفاق آرا ایله قبول اولنمشدر · انجق جولانك مقدار وسرعتی براز اختلافاته اوغرامشدر ·

قلبك هر دفعه اورمسی قانی بر دفعه قشقرتمق دیمك اولدیغی معلوم اولوب حکمادن بعضیلری دقیقهده حساب متوسط اوزره التمش بش یتمش کره اوران قلبك هرایکی دفعهسنده قانه برجولان ویرهجکنی حسابله قانك بر دقیقهده وجودی اوتوز اوتوز بش دفعه جولان ایدهجکنی یعنی فرضا برطمارك ایچنده برطاری دانهسی قویسهق و بوطاری دانهسی دخی قانله برابر وجودك هرطرفنی کزه بیلسه بردقیقهده اوتوز کره وجودی دور و بناء علیه صوقدیغمز محله اوتوزدفعه ورود ایلیهجکنی درمیان ایتمشلردر · انجق وجودده موجود اولان قان یورکی برقاچ دفعه طولدیراجق قدر دکل اندن دها پك چوق زیاده اولمسنه کوره اوبله برایکی دفعه اورمقله قلبك قانه کلیاً برانقلاب ویرهمیهجکی اثبات ایدلمشدر · بعض اهل دقت یورکك برنجو یتی نهقدر قان استیعاب ایدهبیلهجکنی و یورك دقیقهده قاچ دفعه اوردیغنی حسابله وجودده کی قانك هرایکی دقیقهده برکره تمامیله جولان ایدهبیلهجکنی روایت ایلشلر ایسهده تکمیل قانك وجودی تمامیله جولان ایتمسی ایچون یکرمی درت ساعت مدت لازم اولدیغنی درمیان ایدن اهل دقت دخی واردر ·

(انتهی)

تراجم احوال

— حکیم مشهور ارسطو —

حکمای قدیمهٔ یونانیهنك الك مشهوری بوذاندر شهرتنك الك بیوك سببی اسکندر کبیرك خواجهسی اولمقدن عبارت بولندیغنی حکم ایتمك خطادر · کندیسندن اول کلان و یاخود کندی زماننده مصادف اولان فلاسفهٔ سائرهنك اغلبی فلسفه دنیلان شی یالکز دیانت واخلاقدن و بردرجهیه قدرده منطقدن عبارت بیلدکلری حالده بونك نتیجهٔ احکام فنون اولدیغنه جملهدن زیاده ارسطو اینانوب حتی موجبنجه حرکت دخی ایتمش و بناء علیه فنون طبیه ایله علم هیئت وسائرهده دخی ید طولا کسب ایتمشدرکه اقران وامثالی اوزرینه قازاندیغی تفوق جملهدن زیاده شوحالدن نشأت ایتمشدر · ارسطونك قبل الاسلام ایرانجه و بعد

الاسلام ملت اسلامیه نك مصدر معارفی
بولنان بغداد وسائر موجه دخی شهرتی سائر
فلاسفهٔ قدیمه یه تفوق ایلمشدر ... زیرا
حکمای اسلام مأخذ باولمق اوزره اکثریا
ارسطویی جمله یه ترجیح ایتمشلردر ..

حکیم مشارالیه ماکدونیا ولایتی داخلنده
کائن ستاژیر نام قصبهٔ عتیقه ده طقسان
طقوزنجی اولیمپیادك ایلك سنه سنده یعنی
عندالحساب میلاد عیسادن اوچیوز اللی
درت سنه مقدم تولد ایلمشدر ... پدری
نیقوماکوس اسکندر کبیرك پدری فیلیپوسك
باباسی بولنان آمینتاسك پك عزیز دوستی
اولوب صنعتی ایسه طبابت ایدی . پدری
ارسطویی پك کنج ترکله وفات ایتمش یعنی
ایسته دیکی کبی تعلیم وتربیه سنه موفق
اوله مامش ایدیسه ده کندیسنی پروقسنوس
نام بر دوستنه تودیع ایلمش اولدیغندن
موی الیه کنج ارسطویه فنون مقدماتنی
کوسترمك صورتیله بسمله کش تعلیم
اولمشدر . ارسطو شو حق تعلیمی
اونوتمیوب شکرانه سی اوله رق معلمك مکمل
براستانوسنی ذکرا ایله نامنی ابقا ایلدیکی
کبی معلمزاده سی بولنان نیقانوری دخی
تعلیم وتربیه ایدرك بو صورتله ایفای
وظیفهٔ حقوق شناسی به همت ایلدی .

مع هذا ارسطو مبادی حالنده
فیلسوف اولمق ایچون حاضرلانمامقده
ایدی . ایلك معلمندن کوردیکی تحصیل
اوزرینه بردن بره پك زیاده بر وطنپرورلکه
دو یلوب عمرینی وطنه سلاحله خدمتده
کچورمك ایچون عسکر یازلمش ایدی .
انجق براز صکره سلاح خدمتندن اوصانوب
الده بولنان بهرهٔ فنیه سندن استفاده
ایچون مسك یاغجیلق ایله طبیبلکی جمع
ایدرك اول صورتله تعیشه باشلادی .

فاقه صیغمیان بر ذکایی بویله مشغولیتله
یکمك ممکنمیدر ؟ آز وقت ایچنده اندن ده
اوصاندی ... نهایت استقبالنی - اوزمانك
اعتقادی وجهله - آپولون هاتفندن
استیضاح ایدرك « آتنه یه کیت کمال
اهمیتله علوم فلسفه یی تحصیل ایت . خلقی
دوزلتمك ایچون بر مهمیزدن زیاده یدلمك
ایچون بر بولاره احتیاجك واردر . » جوابی
اوزرینه قالقدی آتنه یه کیتدی .

اوعصرده سقراط وفات ایتمش بولندیغی
جهتله آتنه ده کمال فصاحت و عرفانله
افلاطون شهرتشعار اولمغله حکیم مشارالیهك
آقادمیا نام بغچه ده کی درس عامنه اطراف
ممالکدن شاکردلر کلور دخالت ایدرلر
ایدی . ارسطونك احوالندن بورایه قدر
ایتدیکمز ترجمه هنوز کندیسنك یکرمی
یاشنه وارمامش اولدیغی بر مدت عمرینك
ترجمهٔ احوالیدر . وجودی براز نحیفجه
وجهی چرکنجه لسانی آغرجه بر کنج اولمق
حسبیله بادیٔ امرده شریکلری کندیسنده
پك بیوك بر فطانت کورمه دیلر ایسه ده
تحصیله باشلادقدن صکره سنه دن سنه یه
آیدن آیه دکل بلکه هرکون کوستردیکی
بر بشقه اثر ذکا وفطانت جمله یی حیرتده
براقمغه باشلادی . یکرمی سنه مدت
اقادمیایه دوام ایتمش اولدیغی حالده بومدت
ظرفنده تحصیلدن بشقه اکلنجه طانیمامشدر .

بر درسی کندیسنی بوروسه دیکر بر درسله
اوپورغونلغی چیقارمغی اعتیاد ایلمشیدی .
سعی وهمتك بو درجه سنك ثمره سی اولمق
اوزره هر بحثده او بحثلرك مختصلری قدر
تعمیق فکر ایلمشدر .

ستراليون نام محرر دیر که ارسطونك
یالکز علوم فلسفه یی دکل عالمده هر بحثی
اوکرنمکه فوق الحد مراقی وار ایدی .
بناء علیه کلمش کچمش نه قدر فلاسفه وار
ایسه جمله سنك آثارندن بر نسخه ایدنمك
ایچون جانی و یرمك درجه سنده فداکارلقلری
کوزه الدیروب بو صورتله یونانستانده الك
اول کندیسی بر کتبخانه وجوده کتورمشدر .
معهذا تدارك ایلدیکی آثاری عریض وعمیق
مطالعه ایلدکدن صکره مطلقا انلره اعتراض
ایده جك جهتلر ارار ایدی زیرا برشیئی
اولدیغی کبی قبول ایتمك موجب ترقی
اوله میه جغنی بیلور واعتراض دینیلان شی تحری
حقیقت دیمك اولوب ترقی دخی بو تحری یولنده
حاصل اوله جغنی اعتقاد ایلر ایدی .

حتی ارسطو کندی معلمی افلاطون
حقنده دخی عینیله بو فکر ومطالعه ده بولنور
ایدی . هانکی درسی السه او درسك
اعتراض کوتوره جك یرلرینی آرایوب بولوب
بو اعتراضلری کویا دفع شبهه طرزنده معلمنه
عرض ایدر و یره جکی جوابی الدقدن ویاخود
افلاطون اظهار عجز ! ایلدکدن صکره
مسئله یی کندی ذکاسی نصل حل
ایتمش ایسه کیفیتی مجموعه سنه قید ایلر
ایدی . بو کیدیشله ارسطو بر مرتبه یی
بولدی که افلاطونك چشم اهمیتی درت
آچیلوب عادتا شاکردینك کندیسنه براوبون
ایتمامسندن دخی اندیشه یه باشلادی .

بعض مترجمین احوال ارسطونك معلمی
افلاطونی آقادمیادن طرد ایلدیکنه قدر
یازارلر ایسه ده بو غرض اولمقدن بشقه
درجه سی پك بدیهی بر کذبدر . زیرا
افلاطوندن صکره یکنی سپوزیپ اقادمیاده
معلم اولوب ارسطو ایسه بو حقسزلقدن
طولایی اعلان بغض وعداوت ایلدی .
مترجمین احوالك اتفاقلرینه کوره ایشك
طوغریسی شویله در که :

افلاطونك ارسطودن کوزی ییلنجه
شاکردی مشار الیهك مزیت حکمیه سنی
غرضله شترایتمك ایستیه رك کندی یکنی
بولنان سالف الذکر سپوزیپ ایله طلبه دن
قسه نو قرات اوپیقلاسی دائما ارسطویه
مرجح طوتار ایدی . شو حال ارسطویی
فوق الحد دلکیر ایتمش وکندی مزیتنك
بوشاکردلردن دکل حتی معلمدن بیله زیاده
اولدیغی بعض مسائل ایله اورته یه قویه رق
یالکز حق تربیه وتعلیمدن طولایی مطاوعت
کوسترمکده بولندیغی اشراب ایلمشدر . لکن
بر کره بو درجه یی بولان رقابت علمیه نك
ارتق اوکنی المق ممکن اوله مدیغندن افلاطون
برشیئه « یشیل » دیه حکم و یرمش ایسه
مطلقا انك ایچون البته « ترشه » اولدیغی
صورتیله معلمك مذهبنه بتون بتون مخالف
اولمق اوزره بر مذهب دخی ارسطو تأسیسه
مبادرت ایتمشدر .

هله معلمك وفاتندن صکره یرینه
سپوزیپك خلیفه اولمسی ارسطویی بتون

بتون دلکیر اتمسیله ایشته اوزمان خواجه‌سی علیهنه اعلان عداوت ایلدی و باشنی آلوب آتنه‌دن چیقه‌رق یونان مملکتلرینی سیاحته باشلادی .

ارسطونك تأسیس ایلدیکی مذهب « په‌ری پاته تیسیه‌ن » یعنی مشائیون دیه شهرت بولدی . زیرا ارسطو بو مذهبی تحصیل ایده‌جك اولان طلبه‌یی یولده کزر ایکن تعلیم وتدریس ایدر ایدی . خواجه‌سی افلاطون اساس مذهبنی « بن » اوزرینه تأسیس ایدر قارشومزده کوستردیکمز ایکی ایاقلی ایکی قوللی برقفالی اشکال مخصوصه‌ده مرتب انسانك ایچنده بر « بن » دنیلان شی بولنمق و بو بن دنیلان شی انسانك ایچندن طشره‌یه باقوب حواس معلومه‌سنی اشیای خارجیه‌یه سوق ایتمکده اولمق مسئله‌سی اوزرینه بنا ایلدیکی حالده ارسطو مشائیون مذهبنده بالعکس اساس مذهبی اشیای خارجیه‌یی محیط اولان حواسك وجود انسانده « بن » دنیلان شیئه نصل کلوب واصل اولدیغی مسئله‌سی اوزرینه تأسیس ایلمش و اساس بوقدر متخالف اولدقدن صکره فروعك نه‌قدر متخالف اوله‌جغی ایسه درکار بولنمشدر .

اشبو ترجمهٔ حالی تحریر خصوصنده مأخذمز بولنسان اثرك محرری افلاطون ایله ارسطویی شو صورتله مقابله و مقایسه و محاکمه ایلر :

افلاطون غایت عالی تعبیرات پك شعشعه‌لی تشبیهات و کنایات ایله سوزسویلر و یازار ارسطو غایت ساده و هر کسك کوروب طوردیغی تشبیهاتله مزین سوزلردن آیرلمز بر آدم افلاطونك آثارینی اوقودیغی زمان اوقومقدن چوق کندیسی دوشونوب کندیسی استخراجه مجبور اولور . ارسطونك آثارینی اوقودیغی زمان ایسه کندیسی دوشونه‌رك استخراج احکامده مجبوریت کورمیه‌رك هرشیئ عیان بیان مشاهده ایلدیکی جهتله دوشونه‌جکی وار ایسه الدیغی احکام اوزرینه دوشونور . افلاطونك آثاری افرینی لذتله وارسطونك آثاری ایسه بینی فکر و معلومات ایله طولدیرر . افلاطون اشیانك ظاهرینی اول قدر تزیین ایتمشدر که انسن بایلور . ارسطو هرنه‌قدر ظاهرینی بوقدر تزیین ایده‌مامش ایسه ده ظاهرینی تزیین ایلدیکی قدر باطنی و حقایقی دخی تزیین ایلمشدر .

ارسطو برمنوال محرر سیاحته چیقدیغی زمان ایدی که اسکندر کبیرك پدری فلیپوسدن تاریخ فلسفه ده شهرت الان مکتوبی الدی . مکتوب مذکورك الك مشهور فقره‌سی شودر :

« جناب حقه بکا بر اوغل ویردیکندن طولایی عرض تشکردن زیاده بونی سزك زمانکرده ویرمش اولدیغنه تشکر ایدییورم . اعتماد ایدییورم که عنایت تربیه‌کارانه‌کز ایله اوغلمی بکا لایق براوغل و کندی شانکزه لایق برشاکرد ایدرسکز . »

واقعا اسکندر کبیرك ترجمهٔ حالنده کوریله‌جکی وجهله ارسطو اسکندری فلیپوسه لایق بر اوغل اولمقدن زیاده کندیسنه لایق برشاکرد اوله‌رق یتشدیرمش

و بوقضیه‌یی اسکندرك سائر جهانکیرلر کبی عالمی خرابه چیقمیوب بالعکس تعمیره چیقمش اولدیغی اثبات ایده‌جکی کبی جهانکیر مومی الیهك « باعث حیاتم پدرم ایسه ده شانله سوردیکم حکومت ارسطونك سایهٔ لطف تربیه‌سنده نائل اولدیغم برشیدر » سوزینی‌ورد زبان ایتمش بولنمسی دها زیاده اثبات ایدرمواددن بولنمشدر .

فلیپوسك صاغلغی زماننده‌ن تا اسکندر کبیرك عزم جهانکیرانه ایله اناطولی سفرینی آچدیغی زمانه قدر ارسطو ماکدونیاده قالدی . اناطولی سفری آچیلدقده کندیسی اسکندرك رخصتیله آتنه‌یه کلوب اوراده « لیسه » دینلان مکتبه معلم نصب اولندی وفلسفه‌دن تأسیس ایلدیکی مذهب مکتب مذکورده تدریس اولندیغی کبی اك باشلی آثار حکمیه‌سی دخی اوراده قلمه النذی .

اسکندر کبیر اسیاده هانکی نادر حیوانی ویاخود مجهول نباتی کورور ایسه بر نمونه‌سنی معلمی ارسطویه کوندروب اقچه‌جه دخی معاونتده قصور ایتمدیکی جهتله شو حال ارسطونك تاریخ طبیعیده اولان بهره‌سنی آرتدیردقچه آرتدیرمغه یاردم ایدر ایدی .

ارسطونك اسیاحیواناتندن ویردیکی معلومات کندیسی اسکندر کبیرك معیتنده بولنه‌رق یرلرنده کورلمکله جمع ایدلمش اولدیغنه پك چوق کیمسه‌لر ذاهب اولمشلر ایسه‌ده ارسطونك آتنه‌ده قالدیغی واسکندر ایله برابرینه کندی تلامیذندن وحتی اقرباسندن قالیستنك کتمش اولدیغی محققدر .

بوقالیستنك بعض سوء افعالی اوزرینه جهانکیر یاننده بولنان سائر بندکانك برطاقم افترالر دخی علاوه ایتملریله اسکندرمی قومی انواع عقوبتله اولدیردیکی کبی ارسطو حقنده دخی سویلنان سوزلره اعتماد ایلمش اولمسی معلم ایله تلمیذ جهانکیر اراسنده فنا برصوغوقلغی انتاج ایلمش و بعض مورخلر شو کیفیتدن بالانتقال حکیم ارسطونك اسکندر حقنده پك بیوك فناقلر یاپدیغنی وحتی اسکندرك کنج یاشنده وفاتی وقوع بولمسی مسئله‌سنده ارسطونكده پارمغی اولدیغنی ظن ایلمشلر ایسه ده بوحاللرك جمله‌سی خلاف واقع اولوب ارسطونك یالکز برکوکل قرغنلغیله قالمش اولدیغی محققدر .

اسکندر کبیرك وفاتندن صکره برزماندن بری ارسطویه دیش بیله‌مکده اولان بعض حکما ایله مأمورین دینیه عدواتلرینی اظهار ایلدیلر . کندیسنه ضد ومعاند اولان حکما افلاطونك مذهب مخصوصنی قبول ایتمیان فرقه اولوب بونلرك دخی اغواسی اوزرینه مأمورین روحانیه ارسطویی اصنامه عبادت ایتدکلری منع ایلمك ودعایی وقربانلری بی‌لزوم کورمك وکندی زوجه‌سنك براستاتوسنی یاپوب اکا عرض پرستش ایلمك کبی زمانه‌یه کوره پك اغر تهمتلرله اتهام ایلدیلر .

ارسطو بوصورتله اتهام ایدیلدیکی پك اهمیتله تلقی ایلدی . سقراطك دخی بوبله طوب اوغورینه کیتمش اولدیغی

بیلدیکی جهتله شاید کندی علیهنه دخی براعدام نیتی حاصل اولور دیه اوبه طرفلرینه هجرت ایلدی . شاکردانندن الک چوغی پشندن کتمشلر ایدی .. فقط بو هجرت کیفیتنک اوزرندن پک چوق زمان کچمدیکی حالده ارسطو پک چوق چالشمقدن حاصل اولان بیوک بر یورغنلغی چیقارمق ایچون راحت دوشکنه اوزاندی که تاریخ وفاتی یوز اون دردنجی اولمپیادک ایکنجی سنه سی اولدیغندن حکیم مشار الیه عند الحساب التمش اوچ سنه معمر اولمش دیمکدر .

شو ویردیکمز معلومات حکیم مشار الیهک خلاصهٔ ترجمهٔ حالی اولوب بعض آثاریله فنوندن مرتبهٔ بهره سنی انشاالله بوندن بویله بشقه‌جه برفقرهٔ مخصوصه اوله‌رق درج ایده‌جکز .

﴿ احوال عالم ﴾

— پارس —

بر آدم لوندره‌دن پارسه کتدیکی زمان ایکی مملکت اراسنده بر بیوک فرق کورر که اوفرقی لوندره حقنده بوندن اولکی نسخه لرمزده ویردیکمز معلوماتی المش اولدقدن صکره شمدی بو بند مخصوصمزی مطالعه ایدنلر دخی بوله بیله جکلردر .

فرانسه‌یه عادتا مبادیسندنبری پای تختلق ایتمش اولان بوشهر جسیم فرانسه اولکاسنک شمال غربیسی جهتنده وسن نهرینک ایکی ساحلنده مبنی اولوب شرقدن غربه طوغری امتداد ایلمشدر . الک اوزون طولی ۸۴۰۰ والک کنیش عرضی ۶۰۰۰ متردر که بر پیاده اولدقجه سرعت سیر ایله شو مسافهٔ طولی انجق اوچ و مسافهٔ عرضی دخی انجق ایکی ساعتده قطع ایده بیلور . شهرک اورته‌ برندن کچن سن نهری اولدقجه کنیش اولوب دروننده کوچک واپورلر دخی سیاحت ایلدکلرندن شهره الک زیاده زینت ویرن حال بودر . زیرا ارباب سیاحتک معلومی اوله‌جغی وجهله برمملکت ایچندن صو کچمز ایسه او مملکتک سوسی مطلقا پک آز اوله‌جغی کبی دکزک ویا بیوجک نهرک یالکز بر ساحلی اوزرنده بولنان مملکتلرک دخی زینتی اوقدر اوله‌میه‌رق الک کوزل مملکتلر بر بوغازک ویاخود بر نهرک ایکی ساحلی اوزرنده انشا ایدلمش بولنانلردر . ایشته لوندره وسائر اکثر بیوک شهرلر کبی پارس دخی بو زینتدن محروم اولمدقدن بشقه نهرک ایچنده « نوتردام » و « سن لویی » نام ایکی بیوجک اطه دخی بولندیغندن بونلر پارسه هرپای تختده بولنه‌جق قدر بر زینت وسوس ویررلر .

نفس پارس شهرینک هیئت عمومیه سنجه اولان شو کوزللکی « سن واریسی » دنیلوب پارس شهرینی تضمن ایتمش بولنان جسیم وادینک اطرافنی احاطه ایتمش اولان اولدقجه مرتفع وفقط زمرد کبی یشیل طاغلر وتپه‌لر اوقدر آچار وکوسترر که اکر پارس شهری غایت منتظم برلوحه‌یه تشبیه اولنور ایسه جبال مذکوره دخی او لوحه‌نک چارچوبهٔ زمردینی عد اولنه‌بیلور . بو طاغلرک الک باشلوجه تپه‌لری « مونمارتر »

و « مون لو یی » و « سن شومون » و « بل ویل » و مود دن تپه‌لردر . بو تپه‌لردن بعضلری مستحکم اولوب اووه‌ده دخی بعض استحکامات بولندیغی کبی پارسك اطرافی غایت کوزل و مستحکم بر سور ایله احاطه اولنمشدر که شو حال ایله شهر مذکور برنجی درجه‌ده ممالك مستحکمه‌دن دخی عد اولنور .

پارسك اصل یرلی نفوسی بر میلیون درجه‌سنه انجق وارر . لکن طلبه و صنعتکار و سیاح و تاجر حاصلی طشره‌لی اولمق اوزره شهر مذکورده بر او قدر قریب‌ده مسافر بولندیغی تخمین ایدیله بیلور .

هواسی معتدلجه عد اولنوب الك صوغوق زمانلرده سانتی غراد حسابیله منقسم بولنان میزان ۱۷ درجه‌یه انجق تنزل و الك صیجاق زمانلرده ۳۵ درجه‌یه انجق صعود ایدر .

﴿ پارسك لوندره‌یه نسبتی ﴾

پارسك لوندره‌یه نسبتی ایکی شهر آراسنده پك بیوك فرق کوستر . مثلا لوندره خلقنده صنعت و تجارتدن بشقه سوز ایشیدلمز . پارسده ایسه الك جدی و اغر باشلی ادملرك بیله اکثریتله مابه الاشتغالی صفا و ذوقدر . شو درجه‌یه قدر که لوندره‌ده الك زنکین بر آدم ثروتنی بش مثلی دها آرتدیرمه‌نك اسبابنی بوله‌مدیغندن طولایی یأس تامه دوچار اولمق درجه‌لرینه کلور . پارسده ایسه الك فقیر بر آدم واردانندن مطلقا صفایه مخصوص اوله‌جق قسمنی دخی تفریقله مشغولدر . بونکله برابر لوندره‌ده هر کس اقچه‌یه طپار . پارسده ایسه هر کسك پرستش ایلدکلری شی حریتدر . هم ده حریت عمومیه در . بر آدم لوندره‌ده آچلغندن وفات ایلسه انکلیزلر آچلغندن وفات ایدن آدمی تماشایه قوشارلر . بو حال پارسده اولسه هر کس او آدمه بر یودوم صو ایچوره بیلمکله کندیسنی بختیار عد ایدر .

شو صوك سوزمزدن بر نسبت دها چیقار شو که دنیانك اوته اوجنده ظهور ایدن بر وقعهٔ مؤلمه پارسی هیجانه دوشوره بیلور . اکر ایشك ایچنده انکلیزلکه تعلق ایدر بر جهت اولمز ایسه لوندره‌نك برونی دیبی یه باتسه انکلیزك توکی بیله اوپرمز .

لوندره‌ده سنوی یوز آدم نفسنه سوء قصد ایدیبور ایسه ایچلرندن انجق بریسی علاقه و عشق یولنده قربان اولمش دیمك اولوب طقسان طقوزی مطلقا یا افلاس یا اومدیغی بر شیئه نائل اولمامق کبی هر حالده تجارت و صناعته تعلق ایدر سبب اوزرینه نفسنی هلاك ایتمشدر . پارسده اشبو یوزدن مطلقا طقسان طقوزی علاقه اوغورنده فدای جان ایتمشدر .

پارسده انسان نه قدر یوز کورر ایسه جمله‌سنك اوزرنده بر تبسم بوله بیلور . لوندره‌ده ایسه چهره‌لر درین ملاحظه‌لردن قیغودن کدردن بشقه بر شیئی اشراب ایتمز .

عالمده پاره قازانمق ایسته‌ینلر لوندره‌یه کیدرلر عالمده ذوق ایدوب پاره صرف ایلمك

ایسه یانلر ایسه پارسه کلورلر . لوندره‌ده خلقك حوایج ضروریه‌سنه عائد اشیا همده الك زیاده استفاده ایدیله‌بیلك ایچون الك متین صورتده انشا ایدیلور . پارسده ایسه خلقك حوایج ذوقیه‌سنه عائد اشیا الك زیاده بکنلمك ایچون الك کوزل انشا اولنور . بناء علیه پارس فقراسنه لوندره‌نك الك متین معمولاتی کلور لوندره اغنیاسنه پارسك الك سوسلی اشیاسی کیدر .

﴿ پارسك ترقیات علمیه‌سی ﴾

مع هذا پارس جهانك برمدرسهٔ عمومیه‌سی برینه کچمشدر . فیوضات علمیه‌سندن فیضدار اولمق ایچون عالمك هرطرفندن پارسه طلبه کلور . لوندره‌نك منافع تجاریه‌سندن استفاده ایچون عالمك هرطرفندن لوندره‌یه تجار کیتدیکی کبی .

لکن شو ترقیات فنیه‌نك وجه وکیفیتنی بیلملی یز :

فنون ریاضیه وطبیعیه وجغرافیه وتاریخیه‌یه تعلق ایدن شیلرك اسباب ترقیسی عالمه انکلیزلر تهیه ایتمش و بونلری المانلر برصورت حسنه‌یه افراغله فن اوله‌رق میدانه قویمش والك صکره فرانسزلر کندی لسانلرینه نقل و ترجمه ایله برابر شرح وتوضیح دخی ایلمشدر .

فنون حکمیه و ادبیه‌یه عائد شیلرده ایسه بالعکس فرانسزلر مجدد و بلکه مؤسس اولمق رتبه‌سنی احراز ایدرك بوارالق علم حقوقی دخی تجدید درجه‌سنده توسیع ایتمشلردر .

ایشته شو اساسدن قوپوشمق اوزره بوکون فن یوقدر که پارسده تدریس ایدلمسون . دها مهمی شوکه بوکون هرهانکی ملت الندە اولور ایسه اولسون فائده‌لی برکتاب یوقدر که وفرانسزلر ترجمه ایتمامش بولنسون .

﴿ درسخانه‌لر ومدرسه‌لر ﴾

پارسده موجود درسخانه‌لرك کوچکنی بیوکنی حسابه قاتەجق اولسه‌ق مقدارلری پك چوغه وارر . زیرا هرکیمك هانکی فنده اختصاصی وار ایسه ولوخانه‌سنده اولسون اوفنی تدریس ایدر که یالکز بوقبیل درسخانه‌لرك مقداری برقاچ یوزه وارر . بز بوراده الك مهملرینی کوزدن کچوره‌جکز .

کرك قدمی وکرك انتظامی جهتیله برنجی درجه‌ده‌کی اهمیتی حائز اولان مکتب « قوللژده فرانس » یعنی فرانسه مکتب کبیری اولوب فرانسه قرالی برنجی فرانسوا زماننده تأسس ایلمشیدی . ۱۸۴۸ سنه سنده‌سرزدهٔ ظهور اولان انقلابه کلنجه‌یه قدر دروننده علم ادیان لسان عبرانی یونانیٔ قدیم ریاضیه طب فلسفه لاتین جراحلق لسان عرب لسان فارسی علم نباتات هیئت حقوق دینیه لسان ثریانی ادبیاتی فرانساویهٔ عمومیه ترکی لسان سانسقریت چین لسانی فن اداراهٔ قوانین عمومیه تشریح تاریخ طبیعی اسلاو لسانی جرمن لسان وادبیاتی تدریس اولنمش و انقلاب مذکور اثناسنده

بو درسلردن السنه یه متعلق بعضلری سائر
مکتبلره ویریله‌رك یرینه حقوق بین الملل
ومعاهدات عمومیهٔ دولیه وکرك فرانسه وکرك
ملل سائره تنظیمات وتأسیسات ملکیه‌سی
تاریخی وحقوق وشخصیه وحقوق ناس
واداره‌ٔ تجاریه درسلری علاوه قلنمشدر .
بومکتبدن ظهور ایدن شاکردان منتهیلك
درجه سنده ظهور ایدرکه حکومت امور
ملکیه سنده استخدام ایچون طلبه‌ٔ مومی الیهی
سائره‌لره ترجیح ایلر .

بعده « اقول نورمال » دیدکلری
مکتب جسیم کلور . بو مکتب طوغریدن
طوغری یه مجلس کبیر معارفك اداره‌سی
آلتنده بولنور . تأسیسندن مقصد ایسه
کافهٔ مکاتب ملیه ایچون کرك ادبیاته کرك
فنونه دائر خواجه‌لر یتشدیرمکدر . کذبو
صورتله « دارالمعلمین » دیمك اولور .
بناء علیه سائر مکاتبك شهادتنامه سیله کلان
شاکرداندن بشقه شاکرد قبول اولنمز .
بومکتبدن چیقان خواجه‌لر تکمیل فنون
ایتمکدن قطع نظر برو یا ایکی فنده اوقدر
اختصاص پیدا ایدرلر که اوفنی یکیدن وضعه
قدر مقتدر اولورلر . چونکه مرتبهٔ
ثالثه‌ده « اقول پولتقنیق » کلور .
بومکتب دخی اولدقجه قدملی برشی اولوب
مبادیسنده مهندسخانهٔ بری وبحری کبی
برشی ایکن مؤخراً طوغریدن طوغری یه
« مکتب عسکری » اولمشدر .
بومکتبك درجهٔ انتظامی بالعموم اوروپا مکاتب
عسکریه سنه فائق اولدیغی ینه بالعموم
اوروپا مکاتب عسکریه‌سی مأمورلری
طرفندن تصدیق اولنمقده‌در .

مکاتب مشهوره ایچنده دردنجیلك
مرتبه سنی احراز ایدن « اقول ده‌پون تره‌شوسه »
یعنی شوسه‌لر وکوپریلر مکتبی ملکیه
مهندسلری یتشدیرمکه مخصوص اولوب
انتظامنه سوز یوقدر . معدن مهندسلری
یتشدیرمك ایچون دخی آیریجه بر « معدن
مکتبی » واردرکه اهمیتجه پارس مکاتبنك
بشنجیلکی رتبه سنی احراز ایلمشدر .

بو ایکی مکتبه کیرن شاکردان پولتقنیقدن
باشهادتنامه چیقمش اولان منتهیلر اولوب
اوراده اولان مدت تحصیلیه‌لرینی اکمالدن
صکره نه مرتبه‌یه واصل اوله‌جقلرینی
ملاحظه ایتملی‌یز :

ینه پولتقنیقدن چیقان شاکردانك
ارکان حربیه‌یه مخصوص فنونك تطبیقات
وعملیاتنی اجرا ایچون برده « ارکان حربیه
تطبیقات مکتبی » واردر . علی العاده
آلای ضابطلری « سن سیر » دنیلان مکتب
عسکریده اکمال معلومات ایلر .

(فن اسپنجاری مکتبی) (السنهٔ
شرقیه مکتبی) (مکتب السنه) دخی
فرانسزلرك کمال اعتنا ایله تشکیل ایتمش
اولدقلری مکاتبدندر .

اوروپا دولتلرینك اکثریسنده بولنمیان
برمکتب دخی (اقول ده‌شارت) دیدکلری
مکتب اولوب مکتب مذکور فرانسه ملتنك
دفترخانه سنده بولنه‌رق شاکردانه فرانسه
تاریخی تشکیل ایدن خط دست ایله یازلمش

بعض اثار قدیمه‌یی اوقویوب – چونکه
بونلر شمدیکی خطه بك دیکر میان دزلو دزلو
خطلرله یازلمش و شمدیکی فرانسزجه‌یه
هیچ مناسبتی اولمیان دزلو دزلو فرانسزجه‌لر
ایله قلمه آلنمش اولسه‌له – بونلرك معانی
ومزایاسنی استخراج ایتمك یولنی اوکرنورلر
مثلا بوراده چیقان برشاکرد فرانسه
حکمدارلرندن شارلمانك نصل یازی یازدیغنی
بیلور . ملتك قیافت قدیمه‌سنی دخی بونلردن
صورملیدر . حاصلی شارت مکتبی
شاکردانی فرانسه تاریخیله برابر بشلامش
دیمك اولور .

پاریسك کمال اهمیتله یاد اولنه‌جق مکاتبی
میاننده (بوزار) یعنی صنایع نفیسه
مکتبیله (موزیقه) و (دقلاماسیون)
یعنی حین تلفظده کوستریله‌جك طور
واوضاعی اوکرتن مکتب دخی تمیز وتحیز
ایلر . بو مکتبلر سایه‌سنده‌در که فرانسزلر
هر ملتك رسم موزیقه واویونجیلق کبی
صنایع نفیسه‌ده اولان هنرلری فرانسز
ملتنده اجتماع ایتمش و بو سایه‌ده‌در که پاریسده
تیاتروجیلق صنعتی هر مملکته غلبه ایلمشدر .

شو ذکر ایلدیکمز مکاتب بو منوال
مشروح ایکنجی درجه‌ده اولان مکتبلر اولوب
بونلرك جمله‌سنك مرجعی اولمق وارتق
شاکردانی رتبهٔ کماله ایصال ایتمك ایچون
(اقادمیا) کلور .

اقادمیا لزومی قدر دوائره منقسمدر که
انك اهمیتلیلری علم حکمت ادیان وعلم حکمت
حقوق وغایت طب وغایت ادبیات دائره‌لریدر .

بزم مکتب سلطانی کبی لیسه تعبیر اولنان بش
عدد مکتب بو آقادمیانك ادارهٔ مخصوصه‌سی
آلتنده بولنور [illegible]

شمدی کله‌لم مکاتب صغیره‌یه [illegible]

پاریس ایچنده ارککلره مخصوص یوز
یتمش سکز وقیزلره مخصوص یوز اوتوز طقوز
رشدیه مکتبی [illegible] واردر .
بو رشدیه‌لره شاکرد یتشدیرمك ایچون محله‌لر
ارالرنده یوز یکرمی سکز صبیان مکتبی واردر که
بونلردن پاپاسلر اداره‌سی آلتنده بولنان یالکز
التمش التی دانه‌سنده ١٣٦٩٥ نفر
شاکرد اولدیغی مقیددر [illegible] صبیان مکاتبی دیمك اوله‌رق کذلك
پاپاسلرك زیر اداره‌سنده بولنان (قونغره
غانیست) تعبیر اولنور التمش ایکی باب
سائر مکاتب ایچنده دخی ١٥٤٠١ نفر
شاکرد ثبت دفتر ایدلمشدر .

شاکردانه فنوندن صنایع نفیسه
وعادیه‌دن یادهوا درس ویرمك اوزره
حکومت طرفندن آچیلان عمومی مکتبلر
وبعض اصحاب خیرك کذلك مجانا تدریس
ایچون تأسیس ایلدکلری عمومی درسخانه‌لر
بو حسابك خارجنده‌در .

پاریس جهانه بر مدرسهٔ علوم اوله‌بیلور
والسلام .

﴿ کتبخانه‌لر موزه‌لر وسائره‌لر ﴾

بز پاریس شهرنده بولنان کتبخانه‌لرك
درجهٔ ثروتنی بوندن مقدم بر بند مخصوص
اوله‌رق مجموعه‌مزه درج ایلمشیدك . بناء

علیه بوراده تکرار تفصیلاته کیرشمکه احتیاج کوره مامکده یز .

یالکز شو قدر دیه‌لم که نفس پاریس شهرینک کتبخانه‌لرنده موجود اولان کتابلر بالعموم اوروپانک سائر پای تختلرنده موجود کتب ووسائله مقابل کله بیلور . پاریس شهرنده موجود کتابلر نفوس موجوده‌یه تقسیم ایدیله‌جك اولسه برآدمه اون بش جلده یقین کتاب اصابت ایدر .

(استانبولده موجود کتابلر نفوس موجوده‌یه تقسیم قبول ایده‌میوب بالعکس نفوسی کتابلره تقسیم ایدیلسه‌لك اون بش کشی‌یه انجق بر کتاب اصابت ایده بیلور .

موزه‌لره کلنجه :

لونده موزه‌لری کرك ثروتجه وکرك نادیده آثاری متضمن اولمقجه پاریس موزه‌لرینه فائقدر . انجق لوندره‌دن صکره اوروپا ایچنده پاریس موزه‌لری درجه‌سنه وارمش هیچ بر موزه یوقدر . واقعا روما موزه‌لری لوندره‌یه دخی تفوق ایتمك درجه‌سنده شهرتشعار اولمشدر . انجق از جمله اسلحهٔ عتیقه جهتندن هیچ یوق دینه‌جك قدر فقیردر .

پاریسده (موزه) و (اوور موزه‌سی) و (اوقسنبورغ موزه‌سی) و (قلونی) وسائره موزه‌سی سنتاتو رسم مسکوکات اوانیٔ قدیمه واسلحهٔ قدیمه وسائر هرنوع آثار عتیقه ایله مالا مالدر .

پاریسك رصدخانه‌سی ترقیجه انکلتره رصدخانه‌سنك واصل اولدیغی مرتبهٔ کمالدن غایتی بردرجه اشاغی اوله بیلور .

برابر دیه حکم ایدلسه بیله بر بأس یوقدر . (تاریخ طبیعی موزه خانه‌سی) (مکتب صنایع) . (طول قلبی) ونهایت (فنون طبیه دار المعارف) پاریسده بولنان تأسیسات علمیه اعاظم متمماتندندر .

(مابعدی صکره)

عیناً تراجم

❊ حکیم مشهور نوتونك برمکتوبی ❊

مکتوب مذکور حکیم مشار الیهك احبابسندن بریسنه اولجه یازمش اولدیغی برمکتوبده مومی الیهك برکتابی حقنده کندیسنی ممنون ایده‌میه‌جك بعض تعبیراتده بولنمسندن طولایی بیان معذرتی مبین اولوب انجق عالمده تفرد وشان وشرفی کندی اسمی التنده جمع ایتمك ایچون انسانك نصل ونه بولده چالشمقده بولندیغنه دائر بزه پك کوزل اورنك اوله‌بیله‌جکدر .

لوق افندیه

افندم حضرتلری !

کچن قیش اکثریا اتشمك یاننده یاتوب او یومقدن اویقو عادتمه خلل ویردم . وکچن یاز بوراجه صالغن حالنده بولنان برخسته‌لك دخی بو اختلال نوم راحتسزلکمی بودرجه‌یه ایصال ایلدی که اولکی مکتوبمی سزه یازدیغم زمان تمام اون بش کوندنبری کوزلرمه بردقیقه اویقو کیرمامشیدی . بناء علیه هرنه‌قدر سزه مکتوب یازدیغمی درخاطر ایدییورسه‌مده کتابکزه دائر نه سویلمش اولدیغمی بردرلو تخطر ایده

ماملكدهيم . اكر مكتوبك كتابكزه دائر
اولان فقره سنك برقوپيه سنى اخراج وارسال
ايدر ايسه كز فكريمى ايضاحه چاليشورم .
حالا صادق بنده كز اولقده بولنديغمى تأمين
ايله ختم كلام ايدرم .

نوتون

فى ٥ تشرين اول سنه ١٦٩٣ عن قامبريج

اون بش كوندنبرى برساعت وهله بش
كوندنبرى بر دقيقه اويومامش اولديغى
حكيم مشار اليهك كچن قيش اوجاق باشنده
ياتمسيله كچن ياز ظهور ايدن خسته لكه
حمل ايتمسى نازكانه برمحويت دكليدر ؟

ايلروده ترجمهٔ حالنى يازديغمز زمان
كوريله جكى وجهله واقعا كنديسنك بويله
اوزون اوزادى يه اويقوسز قالديغى پك
چوق واقع اولمشدر . انجق سببى اوجاق
باشنده ياتمق دكل ايدى .

طاملر اوزرنده افلاكى سير وتماشاده
صباح وتدقيقاتنك حسابلرينى اجراده
اقشام ايتمسندن نشأت ايلر ايدى . عبرت
الالم انصاف ايدهلم كه عالمده تفرد ايتمك
وجود پيرا تمغه متوقف اولوب يوقسه ياموق
شلته سى اوزرنده وجود بسيله مكله انسان
هيچ برمرتبه يه نائل اولهمز .

❊ پروسيا قرالى مشهور فره دريقك ❊
❊ حكمادن دالامبره يه يازديغى ❊
❊ مكتوبك عيناً ترجمه سيدر ❊

[حكيم مشار اليهه مشهور روسيه
ايمپراطور بچه سى قاترينانك يازديغى مكتوبى
بوندن مقدم درج ايلمشيدك . بو كره
فره دريقك مكتوبى دخى عيناً تراجم قسمنه
درج اولنمق لازم كله جكنى مناسب كوره رك
بورايه درج ايلدك . ترجمهٔ حالى دخى
دردست تحريردر .

اشبو مكتوب دالامبره نك برلين
اقادمياسى رياستنده بيزار اوله رق محبوبه سى
دسپيناسى ايله معاشرت واستيناس ايدرك
مخفيجه يشامق ايچون كرك برلين اقادمياسى
رياستنى وكرك بيوك فره دريقك حسابه
صيغمز عواطفنى ترك ايلديكى زمان قرال
مومى اليه طرفندن حكيم مشار اليهه بيان
تأسف طرزنده يازلمشدر .

❊ صورت ترجمه ❊

حكيم افندى !

برلينندن مفارقتكز دقيقه سى نه قدر
چابق ياقلاشمقده ايسه بنم تأسفمك درجاتى
دخى اوقدر سريع آرتمقده در . مع هذا
ذاتكزى كرچكدن برحكيم آدم اولمق اوزره
كورمش اولمقلغم شرفنى هيچ بروقتده
اونوتميه جغم . بن ديوژندن دها بختيار
ايمشم . زيرا ديوژن برآدم آرار ايدى ده
بوله مز ايدى بن ايسه آراديغم آدمى بولمغه
موفق اولمشيدم . حيفا كه بولديغم كيديور !
المدن قاچيور ! لكن اوكيديور ايسه
اقادميا رياستنى بشقه سنه ويره ميه جكم .
زيرا اومقام معظمده اوتورمغه لايق وعالم
علم وعرفانك صندالئ سلطنتى بولنان اومقام
معلاده صاحبقرانانه حكم سورمكه مستحق
جهانده برفرد كوره ميورم .

بو رکم دییور که بو مقام بنده سزک اوله جقدر . لکن او دقیقهٔ سعادتك حلولنه قدر صبر ایله انتظارده بولنمق لازم کلیور .

سزك کبی کبار کمال جهلارندن ناشی انجیدکاری ایچون بر آدمك صره سیله پای تختده طوپلانمش اولان ذواتك عمومنی اشکنجه‌لره اتمق لزومی بعض بعض خاطریمه خطور ایدییور . لکن بو حرکت حکمدارلرك بنی بشر اوزرینه مسلط اولملری کبی انسانیتك اك بیوك مضراتندن معدود اولان بر حالك تجددی دیمك اوله جغی جهتله سزك دخی بوکا کز راضی اوله‌جغنی بیلورم . ایشته ایچنده بولندیغم دائرهٔ فکر واندیشه بنی بو قدر صقیور .... حسیات حسنه‌می جریحه‌دار ایدن بو حالك علاجی سز اولدیغکزدن نه زمان ایسترایسه کز اضطرابمه نهایت ویره بیلورسکز . انجق بن بونی استعجال ایتمم . صبر ایله انتظاره تحملم واردر . بناء علیه سزی تضییق دخی ایتمم . بیلورم که فرانسه‌ده ارباب هنر و معرفته ایدیله جك حرمت و رعایته مقابل قدر ناشناسلق وحتی نانکورلك دخی کوسترلکده اولمسی جهتیله سزك کبی عالی خصلت عالی منزلت بر ذات بویله بر حقارته تحمل ایده‌میه‌رك بنه المانیایه کلوب اورایی کندیسنه وطن ثانی اتخاذ ایده‌جکدر . اول یری که اوراده معارف و هنرك قدرینی بیلنلر وار بانه اختصاص پیدا ایتمکی منت عد ایدنلر براز چوقجه‌در . اول یری که کندیکزی اورایه و اوراسنی دخی کندیکزه چوقدن الشدیرمشسکز . فره‌دریق

چه فائده که فره‌دریقك دقیقهٔ سعادت دیدیکی دقیقهٔ عودت اصلا حلول ایتمدی . زیرا دالامبره نانکورلك و قدر ناشناسلق ایله مشحون اولان بو عالمده کیمسه‌نك کوزینه کورونمیه‌رك یشامقدن بشقه جای سلامت بوله مدی ....

﴿ مشهور ژان ژاق روسونك حکمادن ﴾

﴿ لینه‌یه یازدیغی بر مکتوب ﴾

[ژاق روسوکه علمك فنون متنوعه سنده ید طولا کسب ایتمکله برابر قلمجه قوتی و ذکا و سرعت انتقالجه قدرتی امثالنه قات قات فائق ایدی بویله بر ذاتك صورت مترجمه‌سی آتیده مندرج مکتوبی یازمش اولدیغی ذاتك علو قدر و منزلتی نه قدر اولدیغی ملاحظه‌یه محتاجدر . واقعا بر فضائل و کمالات انسانیه‌یه خدمت ایدن بو کبی ذواتك تراجم احوالنی صره سیله یازه جق ایسه کده بونلرك هر برینه صره کلنجه‌یه قدر اشبو عینا تراجم قسمنده کوریله جك مواد دخی کندی مرتبه‌لرینی شمدیدن موازنه‌یه یاردم ایده بیلور]

﴿ صورت مکتوب ﴾

شاکردیکزك شاکردی اولوب کمال جهل و نادانیسی مسلم ایسه ده ازالهٔ جهل ایچون کوزه الدیر دیغی غیرتی پك فوق العاده اولان و جهلك بیله درونه اتیلان مجرمینه زوا کوره میه‌رك مروة کتم ایده‌جکی اشکنجه دن زیاده و حالبوکه ظاهر حالی

محبت و کرم کبی تقابلر ایله مستور الام واکدار ایجنده‌ بیله سزک آثار حکمت دثار برکزیده‌کز مطالعه سیله متسلی اولمقده بولنان بر عاجزک ذات مکارم صفات معارفپرور یلرینه عرض و تقدیم ایلدیکی خلوص و خصوصنی قبول بیورملیسکز . بوراده بزم قر و صحرا سیاحتلرنده بکا رفیق اولان بر شی وار ایسه اوده سزک آثارکز درکه اوکه دوشه‌رک بنی کوتورمکده . و بناء علیه پک دقیق تماشالرله پک لذیذ دقیقه‌لر امرار ایتدیرمکده در .

شمدی‌یه قدر هانکی کتابه باش اوردم ایسه باشی بوش عودته مجبور اولدم . افکاریمه استراحت ویره‌جک احکامی یالکز سزک « حکمیات علم نباتات » سرلوحه‌لی کتابکزده بولدم .

کمال منت و شکرانله ایشتدم که هرنه قدر وجاهاً ملاقات ایدیله‌مامش ایسه‌ده ذات والا کزک بتون بتون مجهولی ده دکلشم بنی احیا ایده‌جک بر روایت دخی بعض تدقیقاتکزله بنی بین الاقران ممتاز ایتمک فکرنده بولنمه کزدر . بو قبیل تدقیقات جلیله آثار ناچیزانه‌مه انضمام ایلر ایسه هیچ رغبتی اولمیان آثار مذکوره‌یی مقبول عالمیان ایده‌جک مرتبه‌یه ایصال ایدر . علی الخصوص که بونلره طرف والالرندن نائلیت بنی جمله‌دن زیاده مفتخر ایده‌جک بر کیفیت اولدیغنه ایناملیسکز .

بنم علم حیواناتله اشتغالم شوچوجقلغمش اولان قوجه‌لرم آوانده بعض حبوباتله میوه‌لردن عبارت برطاقم دوزه‌رک کندیمی اکلندیرمکدن عبارتدر . اکر سزکبی نهایه خزینه‌لریکز ایچنده‌ نظر اعتبار یکزه مظهر اوله‌ میوبده بر کیمسه‌یه احسان و بناء علیه کندیسنی احیا ایده‌جک جواهر وار ایسه بن بیچاره‌یی خاطردن چیقارمیکزکه جمله‌دن زیاده محتاجدر .

هرنه امریکز اولور ایسه قبوله حاضرم . هر امریکزک ایفاسنی جانه منت بیلورم . ارتق الوداع ! کتاب طبیعتی هرکسک کوزی اوکنده آچوب احکام جلیله‌سنی تفسیر و تفصیل ایتمک خدمت مفتخره‌سنده دوام ایده‌یکز . بن ایسه او کتابک برقاچ کله‌سنی هجالیه بیلمکله مفتخراً علم حیوانات عالمنده الدن براقامق عزمنده بولندیغم ایتمک سزک اتککزدر . سزک آثاریکزی اوقورم عریض و عمیق مطالعه ایدرم سزی تقدیس ایلرم هم‌ده یورکدن سورم ! .....

(ژان ژاق روسو)

﴿ تاریخ طبیعی معلمی بوفونک احباسندن ﴾

﴿ برینه یازمش اولدیغی جوابدر ﴾

[بومکتوبی بوفون پارسده بولندیغی زمان بعد التحصیل چفتلکنه چکلمش اولان برچوجقلق ارقداشنه یازمشدر]

« صورت مکتوب »

سزک هر صباح شفق یری آغارمه‌دن قالقوب لطافت صباحی تماشا ایتمکده بولنمکز خاطریمه کلدکچه ضروری سزه غبطه ایتدیریور . بو غبطه‌م اوزرینه بن دخی

سزی تقلید ایتمك ایستر ایدم . لكن پارسك سفیلانه تعیشی بویله طاتلی برعمره مساعده ایتمیور . دون اقشام طعامنی پك كچ ایتدم . بونكله برابر كیجه یاریسندن ایكی ساعت صكره یه قدر بنی اشغال ایلدیلر . ارتق شفقدن اول قالقمق سعادتی نرده قالور ؟ قالقمغه چالیشه جق اولسه ق انسانك استراحت دماغی نره ده بولنور ؟ آه دائما برصحراده یالكز وسسز یاشامق سعادتی! ارقه سندن اینجی چكمكده یم . پارس برجهنمدر برجهنم! .

(بوفون)

﴿ ایمپراطوریچه قاترینانك بوفونه علی العجله

یازدیغی برمكتوب ﴾

(بومكتوب بوفونك اوغلی پترسبورغه وقاترینه نك نزدینه كیتدیكی زمان وصولنی مبین علی العجله یازلمش ومخصوص برتاتار ایله محلنه ایصال قلنمشدر .)

عزیزم موسیو بوفون !

مخدومكزك پترسبورغه وصولنی سزه مخصوص تاتار ایله اخباره مسارعت ایلدم . كندیسنی برمشهور آدمك مشهور اوغلی كبی یعنی الایه فلانه حاجت كوسترمه دن قبول ایلدم . ـ زیرا آلای فلان شهرتی آز اولان بر آدمی تشهیر ایتمك ایچوندر ظن اولنور ـ بو اقشام كندیسیله باش باشه طعام ایده جكز !

(قاترینا)

﴿ بوفون ایله اوغلی اراسنده برمشافهه ﴾

مونبار نام حصارك بیوك قوله سی التنه بوفونك اوغلی نامنه برطاش دیرك دیكلمش اولدیغندن اوغلی باباسندن كوردیكی نعمت كمالاته تشكراً پدر بنی برابر الوب كندی ستوننی تماشایه كیدرلر .

چوجق ستون اوزرنده كی یازویی شو وجهله اوقور :

(شو بویوك قوله ایله شو حقیرستون اراسنده نه فرق وار ایسه بوفون ایله اوغلی اراسنده ده اوفرق واردر)

بونی ایشیدنجه اختیار بوفون كوزندن اقان یاشلر ایله اوغلنك یناقلرینی ایصلاته رق اوپوب دیركه :

ـ آه اولادم! شرفسز بابا كه سن بوشرفی و یردك ! ...

حالبوكه كندیسنك طاشدن معمول هیكلی اوزرنده شوعباره یازیلیدر .

(طبیعتك مزلتی نه قدر عالی ایسه بوفونك ذكاسی دخی انی احاطه ایده جك قدر عالیدر)

﴿ كشفیات صناعیه ﴾

ـ دوربین ایجادی ـ

[لوبی فكیه نك كشفیات صناعیه نام جلدندن اخذ اولنمشدر]

﴿ بو بابده معلومات تاریخیه ﴾

جامجیلق صنعتك تفرعات معلومه سیله

فنونی احیا ایتمش اولدیغی جامجیلغه دائر اولان بند مخصوصده بیان ایدلمشیدی . ایشته صنعت مذکوره‌نك فنونی احیا ایدن تفرعاتندن بریسی دوربیندر .

دوربینك نوعما جامجیلق قدر اسکی بر کشف اولدیغنی دعوا ایدر برخیلی محرر ظهور ایلمش وانلر طرفندن براز دلائل دخی اثبات ایدلمش ایسه‌ده بو کشفك کشفیات جدیده‌دن اولمسی حقیقتنی هیچ بریسی ستر ایده‌مامشدر . محرر بن مومی الیهمی الدانان شی اسکی ملتلرك فن هیئتجه برچوق رصدلره موفق اولملری قضیه‌سی اولوب حالبوکه اك اسکی ملتلر قویولر واسطه‌سیله رصد ایدرلر وانلردن صکره ایسه بعض اسطوانه‌لری — جامسز اولدیغی حالده — دوربین کبی استعمال ایدرلر ایدی . زیرا دریچه‌ایجی قراکلق اولان برقویویه عکس ایدن یلدیزلر پك لایقلی کورلدکلری کبی کوبه کوندز بیله سمادن بونلره عکس ایدن یلدیزلر مشاهده اولنه بیلور . اسطوانه‌لر ایسه نوعما برقویونك اله النمسی دیمك ایدی . یعنی بره قازیلان قویودن عند الهندسه فرقی اولمیان بربیوك اسطوانه‌یی مطلوب اولان طرفه توجیه ایله رصد ایشلرینه موفق اولورلر دوربین جاملرینك یعنی عدسه‌نك ایجادی دوربیندن مقدم اولدیغنی اثباته حاجت بیله یوقدر ۱۵۳۸ سنهٔ میلادیه سنده وندیکده نشر ایدلمش اولان برکتابده محرری بولنان فراسقاتور دیرکه « ایکی کوزلك جامی بربری اوزرینه قونیلوب‌ده باقیلور ایسه اشیا بادها بیوك ویاخود دها یقین کورینور » ناپولی حکماسندن پورتانك ۱۵۸۹ سنهٔ میلادیه سنده نشر ایلدیکی « غرائب طبیعیه » نام کتابده دنیلورکه « بریسی محدب دیکری مقعر ایکی جامدن باقیلور ایسه اشیا بیومش اولدقلری حالده مشاهده اولنور » انجق بوایکی روایتك ایکیسی دخی دوربیندن بحث ایتمش صایلیوب غایی عدسه‌نك خواصنی تعیین ایتمش اولورلر .

هولاندانك پای تختی بولنان لاهی سجلرنده مقیددرکه ۱۶۰۶ سنه‌سی تشرین اولنك التنجی کونی میدلبورغ اهالیسندن ژان لیپرشی اك اوزاق اشیانی اك یقینده کوسترمك ایچون برآلت ایجاد ایلدیکندن بحثله بونك اعمالی ایچون کندیسنه اوتوز سنه‌لك بر امتیاز ویرلمسنی حکومتدن استدعا ایلمشدر .

حکومت بو استدعانی اسعاف ایله آلت مذکوره‌نك امتحانی ایچون برقومیسیون نصب ایلمش وقومیسیون آلتك فائده‌سنی تسلیم ایله برابر فقط امتحان اولنان دوربینلرك دوربین اولدقلری جهتله برکوزله باقلمق براز صعوبتلی اولدیغندن ایکی کوز ایله راحت باقلمق ایچون بونلری چفته اوله‌رق انشا واعمال ایتمك لزومنی موجده اخطار ایلمشدر . موجد مومی الیه ایجاد کرده‌سنه بوکمالی ایکی سنه ایچنده ویره‌بیلدی .

۱۶۰۸ سنه‌سی تشرین اولنك اون یدنجی کونی ینه هولاندالی ژاق ماتیوس نام اهل هنر دخی بردوربین یاپمش ایسه‌ده انجق ژان لیپرشینك دوربینی قدر نفیس ایمش . لکن استغراب اولنه‌جق شی شدت ذکا وفرط عرفان وصبر وتحمل ایله

شهر تشعار اولان حکیم غالیله نك اوزاقده کی
اشیایی یقین کوسترمك ایچون برآلت
مخصوصه ایجاد اولندیغنی متواتراً خبر الور
المز ایسه ده عادتا ژانك دوربینه قریب
بر دوربین ایجاد ایتمش اولمسیدر .

حکیم مشهور هو یکن « اکر برآدم
دوربینی یالکز کندی ذکاسیله دوشونه‌رك
بولمش ایسه انی بتون انسانلرك فوقنده
برانسان عد ایدرم . زیرا برنجی مرتبه‌ده
دقت اولنه‌جق شی بوآلته اولان لزومی
بولمقدر » دیمش . واقعا غالیله قدر ذکی
برآدمك دخی دوربینی ایجادندن صکره ولو
متواتراً اولسون خبر الدقدن صکره یاپه بیلمش
اولمسی هو یکنی تصدیق ایدر .

حالبوکه ژان لیپرشینك ایجادی دخی ینه
هو یکنی تصدیق ایدر . چونکه بو ایجادك
تصادف بر ایجاد اولدیغی متفق علیه اولوب
تصادف مذکورك وقوعنده ایسه ایکی روایت
واردر .

برنجیسی شوکه :

لیپرشی صنعتکار برآدم اولوب برکون
اجنبینك بریسی کندیسنه محدب ومعقر
عدسه‌لر سپارش ایلمش یاپیلوب بتدکدن
صکره اجنبی کلوب بر محدب ایله برمعقر جامی
قارشولقلی طوته‌رق واوزاقلشدیراق
یقینلاشدیرارق معاینه ایلدکدن صکره
پاره‌سنی ویروب کتمش . لیپرشی باقی قالان
جاملری او اجنبی کبی معاینه ایلدکده جاملرده
اشیایی بیولتمك ویاقلشدیرمق خاصیتنی
کشفله دوربینی یاپمشدر .

ایکنجیسی شوکه :

لیپرشینك چوجقلری باباربنك دکاننده
اکسیك اولمیان عدسه‌لردن بر محدب ایله
برمعقر عدسه الوب او ینارلر ایکن بونلری
قارشو قارشویه قویوب بیوك کلیسانك چاك
قوله‌سنه باقدقلری وقوله‌یی پك یاقلاشمش
کوردکاری آنده سونجلرندن تلاشه
باشلارلر . لیپرشی چوجقلرك بوسونجلری
اوزرینه ایشه قاریشه‌رق سره واقف
اولمغله دوربینی ایجاد ایلمشدر .

بو روایتلرك هانکیسی قبول ایدیلورسه
ایدلسون الیوم کشفیات صناعیه مورخلری
دوربینی ژان لیپرشینك هم ده تصادف
نوعندن اوله‌رق ایجاد ایلمش اولدیغی بحثنده
متفقدرلر .

دوربینده اولان تقرب قوتنك

— اسباب حکمیه‌سی —

آینه جیلك بند مخصوصنده آینه‌نك
اشکال واقعه‌یی عکس ایتدیرمشیده اولان
اسباب حکمیه‌یی یازدیغمز صره‌ده برجسم
شفاف مثلا برجام اوزرینه اصابت ایدن
خطوط شعاعك اوجسم شفافی دلوب اوته
طرفه کچدیکی بیان اولنمشیدی . اوبنده
مراجعت بیوریلوایسه کیفیت دها لایقیله
مستبان اولور .

ایمدی بوجسم شفاف دیدیکمز شی
عدسه اولور ایسه حکم براز بشقه اشور .

عدسه دیدیکمز شی تکرلك بیللورلر
اولوب بونلرك محدبی اولور معقری اولور .
معلومدر که محدب دیمك یارم کره کبی تومسك
معقر دیمك اولمق دخی برطاس ایچی کبی چوقور

بوكَقدر . عدسه‌لردن بعضلرینك سطحی دوز و دیكری محدب و یا مقعر اولدیغی كبی بعضلرینك ایكی سطحی ده یا محدب یا مقعر اولور . دوربین اعماله‌نده استعمال اولنان عدسه‌لر ایسه اكثریا ایكی طرفی ده محدب اولاندر كه بونلر « ذومحدبین » تسمیه اولنمق اولاندر .

منبع ضیادن ایلك ایلك كلوب بر ذومحدبینه اصابت ایدن خطوط شعاع جسم شفاف بولنان ذومحدبینی دلوب اوته طرفه كچدكلری اثناده انكسار ایدرلر . یعنی خط مستقیم اوزره كلان ضیانك استقامتی قیریلور .

شویله كه :

بالفرض ذومحدبینك بر یوزندن اللی تل خطوط ضیا كیرسه بونلرك بریسی عدسه‌نك تا مركزندن كچدیكی جهتله قیریله‌دن كچر . زیرا مركز اولان نقطه‌ده انحدابك هیچ بر تأثیری اوله‌میوب اوراسی عندالحكم مسطح عد اولنه بیلور . مركزدن منحنی‌یه طوغری هر هانكی بر نقطه اوزرینه اصابت ایدن خطوط ضیانك استقامتی قیریلور اما قیریلان استقامت مركزدن خط مستقیم اوزرینه جریانده دوام ایدن خط شعاع طرفنه میل ایدر . زیرا محدبك یوكسك نقطه‌سی مركز اولوب مركزدن منحنی‌یه طوغری آلچالدیغی جهتله شو حالده اتكلرك مركزه نسبتی مایل واقع اولور .

بو حكمی ارباب مطالعه‌یه كوزجه اكلاتمق ایچون شویله بر تشبیه ایدلم . بر پورتقالی السه‌ق . اورته یرندن یارسه‌ق . بر نصفنی دوز طرفی اشاغی‌یه كلك اوزره اوكمزه قویه‌سه‌ق . بعده بر مقدار چوراب ایكنه‌لرندن بر دانه‌سینی یارم پورتقالك تا اورته یرینه عموداً صاپلاسه‌ق . بو ایكنه پورتقالی عموداً دلوب اوته طرفنه كچر . بوندن صكره یارم پورتقالك هر طرفنه ایكنه‌لری یوریوز صاپلاسه‌ق . بونلر صاپلاندقلری نقطه‌لره نسبتله ینه عمود واقع اولورلر ایسه‌ده پورتقالك ایچنه كیرن مقدارلری بر نجی نقطهٔ مركزیه‌دن كچن ایكنه‌یه میل ایتمش اوله‌جقلری معلومدر . شمدی شو حالده بر كرپی‌یه بكزیان یارم پورتقالك طیش طرفنده قالان تللری كوب بو كوب جمله‌سنی مركزده بولنان تله موازی ایدر ایسه‌ك تمام بر محدبه خطوط ضیانك كیفیت اصابتنی تشكیل ایتمش اولور . یعنی محدبه خارجدن كیرن خطوط ضیا پورتقالك اوزرندن خارجاً كوریلان تللر كبی یكدیكرینه موازی اوله‌رق كیررلر ایسه‌ده محدبك ایچنه كیردكلری زمان پورتقالك ایچنه كیرن تللرك جمله‌سی مركزده‌كی تله متوجهاً میل ایتمش اولدقلری كبی بالانكسار میل ایدرلر . حالبوكه دوربین ایچون استعمال ایده‌جكمز عدسه ذومحدبین ایدی . بو حاله كوره خطوط ضیا ذومحدبینك بر طرفندن كیرر ایكن انحداب بونلری نه وجهله قیرمش و مركزه میل ایتدیرمش ایسه اوته یوزنده‌كی انحداب ده‌خی بو خدمته یاردم ایدر . بو حالده نه اولور . جزوی بر

(بقیه‌سی صكره)

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمی كونده بر چيقار مجموعه در ·

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *
۱۸

فياتی ۲ غروشدر

ايلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

کشفیات صناعیه

مابعد عن نومرو ۱۷

تأمل ایله آکلاشیلور که اوته یوزده بولنان محدبدن چیقان خطوط ضیا براز دها کتدکدنصکره برنقطه‌ده جمله‌سی براشه‌رك بعده یکدیکرینی قطع ایله تشکیل ایلدکلری زاویه‌لری کیتدکجه آچارق بوصورتله اوزاقلاندقجه اوراقلنورلر .

خطوطك براشدیکی شونقطه‌یه « نقطهٔ اتحاد » دنیلور . مادام که خارجدن ذومحدبین ایچنه کیرن ضیانك خطوط استقامتی قیریلوب جمله‌سی بربرینه میل ایله نقطهٔ اتحاده براشدکدنصکره ینه بربرندن آیریلوب ارتق طوس طوغری کیتمکده‌در . اوحالده عدسه‌یه مثلا آلت طرفندن کیرمش اولان ضیانك ایلروده اوست طرفه چیقه‌جغی و بناءً علیه عدسه‌نك بوطرفنه قونیلان برجسمك اوته‌طرفده باش اشاغی اصابت ایده‌جکی درکاردر

برذومحدبینده اولان شوخاصیت معلوم اولدقدنصکره ادنا ملاحظه ایله آکلاشیله بیلورکه ذومحدبینك برطرفنده بولنان کوز عدسه‌نك اوطرفنده بولنان اشیایه باقسه اشیای مذکوره‌یی بولندیغی یردن براز دها اوزاقجه کورر ایسه‌ده هیئت اصلیه‌سندن دها بیوك اوله‌رق مشاهده ایدر . بو بیوکلك ایسه شیء مرئینك هیولاسی بولندیغی یرده خطوط شعاعك زاویه‌لری دها زیاده آچیلمش اولمسندن نشأت ایلر . فقط دقت اتملی که عدسه‌نك اوته طرفنده بولنان اشیایی کوز بولندیغی یردن نه قدر بیوك کورمکده ایسه اوشیئك عام کوزك بولندیغی مسافه‌یه عکس ایدن هیولاسی اوقدر بیوك دیمکدر . بوحاله کوره عدسه‌نك براز دها روسنه دیکر برعدسهٔ ذومحدبین قونلسه اودخی برنجی عدسه‌نك اولجه کوزك بولندیغی نقطه‌یه بیوله‌رك عکس ایتدیردیکی هیولایی اخذ وکندیسنك یعنی ایکنجی عدسه‌نك اوته‌طرفنده بولنان کوزه تکرار عکس ایتدیرر که شوحالده برنجی عدسه مقابلنده بولنان شیء براز دها بیولتدکدن فضله شیء مذکورك هیولاسنی بالنسبه یقیندن یعنی برنجی عدسه ایله کندیسنك مابیننده کائن برنقطه‌دن المش اوله‌جغی جهتله اصل شیء مرئیی یاقلاشدیرمش کبی کوستریر .

ایشته بو یله بربرینك مقابلنه قونمش اولان ایکی عدسه دوربین اولمش دیمکدر . بوایکی عدسه‌یی دوربین حالنه افراغ ایتمك بروجه آتی اولورکه اوحالده انکسار حقنده ویردیکمز معلومات دخی دها لایقلی آکلاشیله بیلور .

دوربینك صورت ترتیب واعمالی

دوربین دنیلان آلت خواصنی وکیفیت خواصنی یوقاروکی فقره‌ده کورمش اولدیغمز ایکی عدسه‌نك بریسنی بر بورینك براوجنه ودیکرینی دخی ینه اوبورینك دیکر اوجنه براشدیرمکدن عبارتدر . بورینك ایچنی سیاه بویاملیدرکه خطوط ضیانك دهاقوتلی جریاننه معاونت ایلسون ؛

اشبو بورویی اغلبی ایکی پارچه اوله‌رق
یاپارلر که بر پارچه‌سی دیکرینك ایچنه کیرر .
اوچ پارچه‌دن و دها زیاده‌دن یاپلقده‌ده
دخی بر بأس یوقدر . فقط لااقل ایکی
پارچه‌دن یاپلیدرکه بونلری بربری ایچنه
صوقوب چیقارارق ایکی جام اراسنده‌کی
اوزاقلغی مطلوب اولان مقدارده ثابت ایتمك
ممکن اوله .

بوحالده دوربینك برطرفندن باقان کوز ایله
باقدیغی شی اراسنده توسط ایدن خطوط
شعاع شو یله بر رسمده اولور :

اولا شیٔ مرئینك خیالی خطوط شعاع
ایله برابر کلوب تمام دوربینك طیش طرفنده
بولنان عدسه‌نك طیش سطحندن کیرر
ایکن خطوطك انکسارینه تابع اوله‌رق
کیرنجه - چونکه خطوط شعاع عدسه‌نك
اوته طرفنده نقطهٔ اتحادده برلشدکلری زمان
طیشاروده عدسه‌نك آلت طرفندن کیرن
خط نقطهٔ اعتدالده اوست طرفده چیقه‌جغی
جهتیله بو نقطهٔ اتحادك مقابلنده شیٔ
مرئی باش اشاغی و بیوك اوله‌رق مرتسم
اولور . ثانیا کوزك اوکنده بولنان عدسه
برنجی عدسه‌نك نقطهٔ اتحادده عکس ایتدیردیکی
هیولایه باقیور دیمکدر . بوحالده اوهیولا
دخی ینه خطوط ضیا ایله ایکنجی عدسه‌نك
دوربینك ایچنده بولنان سطحنه اصابت
و بوعدسه‌نك دخی ضیایی کسر ایتمسنه تابعیتله
انکسار ایدرك ایکنجی عدسه‌نك طیش طرفنده
کائن کوزه ینه برعکس اوله‌رق ارتسام
ایدرکه بومعکوسیت اصل خارجده بولنان
شیٔ مرئی ایله مبسوطاً متناسب دیمك
اولدقدن بشقه اندن پك چوق دخی بیوك
اولوب فقط بوبیوکلك نظرده یقینلغه مبدل
اولور و باخصوص کوز یاننده بولنان برنجی
عدسه‌نك ایکنجی عدسه طرفندن عکس
ایدیله‌رك دوربین اولوغنك اورته یرنده یعنی
نوعما پك یقیننده بولنان برهیولایی کورمسی
دخی اصل خارجده بولنان شکل مرئیی
یاقلاشدیرلمش ظن ایتدیرر .

﴿ دوربینك انواعی ﴾

میدانده بولنان دوربینلرك انواعی
تك وچفته دوربینلر ایله هیئت دوربینی
اولوب بونلر علی العموم بورایه قدر ذکر
ایلدیکمز قاعده اوزرینه اعمال ایدیلورلر .
یالکز ارباب هیئتك قوللاندقلری
دوربینلر یر دوربینلری کبی باقیلان
اشیایی دوز دوزی یه کوسترمیوب
باش اشاغی کوستررکه بوحال ایکی عدسه‌نك
بربرینه بر بعد مخصوص تام ایله قونلماسندن
ایلرو کلور ایسه‌ده اجرام سماویه مدور اولمق
جهتیله بومدوری باش اشاغی کورمکده
هیچ بر بأس اولمدیغندن یالکز قوتندن
استفاده‌یه باقارلر . دوربین انواعندن برده
تلسقوب واردر که اهل رصد اك زیاده بوندن
استفاده ایدرلر . لکن بوتلسقوب دنیلان
شی دوربین قانونلرندن بتون بشقه
برقانونه تابع اولدیغندن انی بشقه‌جه ذکر
ایتمك لازمدر .

خرده بین یعنی برشیٔ برقاچ بیك دفعه
بیولتن الت دوربین قانونلرینه تلسقودن
دها یقین اولوب انجق بوده نوعما کندی

باشنه برابجاد صابلمغله انى دخى بعدما بيان
ايده جكز ٠

(تمت)

﴿ احوال انسان ﴾

- كيفيت حيات -

احوال انسانه دائر وسائط هضمدن بدأ ايله بوندن اولكى نسخه مزده مندرج جريان دم قضيه سنه قدر ويرمش اولديغمز معلومات هپ حيات كيفيتى حقنده قارئلرمزه اعطاسى عزمنده بولنديغمز فكر مخصوصك تأسس ايده جكى اساسلر اولديغى شمدى يه قدر بالمناسبه مواقع متعدده ده بيان ايدلمشيدى ٠ واقعا حياتك ماهيتى حقنده اول قدر سوز سويلنمشدر كه بونلرك يكديكرينى دائما نقض ايتمكده بولندقلرى مناسبتيله انسان هر سويلنان سوزلرى يريرينه نسبت ايتمكلكه قالقشه جق اولسه بوصورتله باشلايه جغى محاكه صوكى كلمز موازنه ايچنده غيب اولور كيدر ٠

افكار وآرانك بودرجه تنوع وتخالفى حيات ديديكمز شيئك كنديسنده اثر حيات باديء امرده مشاهده اولنه ميه جق بعض اجسامده دخى - بالتدقيق - مشاهده ايدلمش بولنمسندن نشأت ايدر ٠ فقط بزمسئله نك بوكبى فروع وشمولنى دها ايلروده پارچه پارچه وبربر موقع تدقيقه چكه جكمزدن شمديكى حالده انسان وامثالى الك مكمل حيواناتده كورديكمز كيفيت حياتى كوز اوكنه الەرق اكا كوره موازنه مزى يوروته جكز ٠ ذاتاً مسئله نك باشلانغجى دخى بويله دكلى ايدى يا ؟

﴿ حياتك تعريفى ﴾

بركره حيات دنيلان شيئك نه دن عبارت اولديغنى تعيين ايتمك برنجى مرتبه ده لازمدر ٠ حياتك نه دن عبارت اولديغنى تعيين ايچون كورديكمز تعريفلر ايچنده الك مكمل اولمق اوزره شونى بولدق : « حيات دنيلان شى وجود انسانى تشكيل ايدن اعضانك بالاتفاق تمامى انتظامده بولنمسندن طولايى حواس ظاهره وباطنه يه خدمت ايدن آلتلرك ايفاى خدمت ايده بيلمرندن عبارتدر »

آلتلرك ايفاى خدمت ايتمكده بولندقلرى يا ظاهراً بالبداهه مشاهده اولنه بيلور يا تدقيقه احتياج كوسترر ٠ انسانك اويانقلق حالنده حركات وسكناتيله برابر كورونمەسى حياتنك ظاهراً بالبداهه مشاهده اولنمسى ديمكدر ٠ اويقو حالنده تنفسى اكر بداهةً حس اولنه ميه جق درجه ده ايسه نفسنه دقت ويا خود نبضنى ويا وجودنده اولان حرارتى تفتيش ايله اعضاى وجودينك ايفاى خدمت ايدوب ايتمامكده بولندقلرينى اكلايه بيلورز ٠

انسانه بعض كره اويله بربايغنلق كلور كه قازيق كبى قاص قاتى كسيلوب طونار ٠ اكر بوحالده نفسى بتون بتون كسيلمش نبضى حركتدن قالمش حرارت غريزيه سى آزالمغه باشلامش ايسه اوآدمك حياتنه سكته كلمش اولديغى حكم ايدله بيلور كه بوحالده اوذات

بش اون دقیقه قاله‌جق اولسه اعضاسی
کرچکدن تعطیل خدمت ایدرلر . یعنی
او آدم وفات ایلر . قان طومق نوعندن
بعض خسته‌لکلر وقوعبولورکه انسان سکز
اون وحتی اون بش یکرمی ساعت حیاتدن اثر
ویرمدیکی حالده مؤخراً تجدید حیات ایدر .
بو حالده دیمک اولورکه او آدمک
حیاتنه برسکته کلمش ایسه ده کلی
اولیوب حیاتنی ظاهراً اثبات ایده‌جک قدر
قوتی قالمامش ایسه ده بتون بتون محو
اوله‌جق قدرده اعضاسی تعطیل اشغال
ایتمامش اولدیغندن مؤخرا اعادهٔ حیات
ایده‌بیلمشدر .

بعض حکما اویقویی دخی حیاتجه
برسکته اعتبار ایتمشلردر . انجق بو حکم
الیوم مقبول اوله‌مز . کیفیت (اویقو) یه
دائر ویره‌جکمز ایضاحاتده لایقیله تعین
ایده‌جکی وجهله واقعا بعض درین اویقولر
اولورکه اصلا رؤیا کورلمدیکندن انسان
کندی حیاتنی حس ایده‌مز . انجق
بو حالده دخی انک اعضای معلومه‌سی ایفای
خدمته هیچ اولمزایسه حاضردر . سسلندیکمز
زمان سسمزی قولاغنه ایشیدیره بیلورز .
بورننه برقوقو قوقلاتسه‌ق حس ایتدیره
بیلورز . وجودینی لمس ایتسه‌ک بونی دخی
حس ایده‌بیلور . بزم حیاته سکته کلمش
دیدیکمز بایغنلق اویله برسکته‌درکه حتی
صاحبنک وجودینه ایکنه باتیرسه‌ق حس
ایتمز . زیرا اعصابنه وارنجه‌یه قدر بالجمله
اعضاسی کلی‌یه قریب بردرجه‌ده تعطیل
خدمت ایتمشدر .

﴿ حیات نره‌دن کلیور ﴾

ایشته اصل باب اختلاف ومنازعه
بوسرلوحه‌دردر : بوسرلوحه التنده بربرینک
خلافنه اوله‌رق ایدیلان روایتلرک هیچ
بریسنی بوراده قاله‌میه‌جغز . یزاوته‌دن
بری حیاتک موقوف علیهی اوله‌رق قانی اله
المش اولدیغمزدن بنه اومبحوث عنهمزدن
آیرلمیه‌جغز .

حیات انسانک اصل مایهٔ خلقتی اولان نطفه‌نه‌دن
عبارتدر ؟ ایچنده ذی روح بعض بوجکلر
وار دیورلر . وارسون اولسون . همده
اولمسی مطلوبدر . لکن بو بوجکلر اهل
تشریحک بچاقلریله کسیلکه وتشریح ایدلمکه
قابل اولمیوب اجسام مقروسقوپیه‌دندر .
بزمسئله‌نک بوجهتنی (تناسل) سرلوحه‌سیله
حاضرلامش اولدیغمز برسند مخصوصده
تفصیل ایلمش اولدیغمزدن بوراده شوقدرینی
درمیان ایده‌جکزکه نطفه ایچنده وقوعی خبر
ویریلان بوجکلرده انسانلغه دائر براماره بولمق
شویله طورسون نطفه رحم مادره کیروبده
اوراده اون ایکی کون دها تربیه کوردیکی
حالده بیله نه بر اعضاسی فرق اولنه بیلور
نه‌ده کندیسنده اثر حیات مشاهده اولنور .
ایکی میلی متروندن التی میلی متریه قدر
طولده بیاض ومتمع برشیٔ اولمق اوزره
مشاهده اولنور .

شمدی برنجی مایه‌یی بوصورتله
کوردکدن صکره انی رحم مادرده تربیه ایدن
شیٔ نه‌در ؟ جناب حقک بوایشه تخصیص
ایلدیکی قان دکلیدرکه اوقان رحمده انکله

تربيه‌يه محتاج بر جنين بولنمديغى حالده وجود ماده‌ زومسز قالديغندن طوپلانديغى يردن آغار كيدر ؟ رحمده جنين بولنديغى زمان ايسه انى تربيه‌يه تخصيص ايدلمش اولور .

هايدى باقالم رحمده بيومكده اولان جنينك نه زمان جانلانديغنه دقت ايده‌لم . والده‌سنك قانندن انك حصه‌سى اوله‌رق آيريلوب كوبكى اوزرنده‌كى موقت بر قنالدن وجودينه كيرن مقدارى اووجودى بسيله‌يه بسيله‌يه مقدار اصليسنه مقدار قاته قاته كنديسى ايچون باش ال آياق حاصلى وجودو بو وجود ايچنده شريانلر عرقلرى تشكيل ايدوب بونلرى دخى باشلى باشلرينه ايفاى خدمته قابل اوله‌جق استعداده وارديردقدن صكره دكلميدر كه انسان جانلانور ؟

بركه قارىبى وفات ايتمش فرض ايديكز . قرنده‌كى چوجق ده وفات ايدر . نيچون ؟ چونكه انانك وجودنده ارتق قان جولان ايتميور كه انك غداسى اوله‌جق قان دخى كلسون كنديسنى بسيله‌سون .

انسانده اثر حياتى كوسترن حركتلر وقوتلر هب بر اعضا طرفندن اجرا ايدلميورمى . مثلا « كوز » اولمسه انسانده رؤيت قوتى و « قولاق » اولمسه طويمق حركتى اوله‌ميه‌جغى ظاهردر . يا بو اعضاى كيم يتشديرمش ؟ نباتاتك يردن الدقلرى صو ايچنده بولنان فيض و بركت سايه‌سنده موجوديتلرى آرته آرته بيودكلرى ودال بوداق صالى ويردكلرى كبى بو اعضا دخى هنوز رحم مادرده ايكن وجودمزى تشكيل ايدن قان طرفندن يتشديرلمامشميدر ؟ حالبوكه حالا بونلرك بر حيات اولملرى دخى ينه قانله بسيله‌نمكده بولندقلرندن نشأت ايديور . اكر انسانك بر طمارى آچيلوب ده قان چيقارتيله‌جق اولسه وجودنده بولنان قانك دها كاملا چيقوب بتون بتون توكنمسنه بيله حاجت قالمه‌دن هر اعضا خدمتيك وانسان دخى وفات ايلر ايدى .

حيات نره‌دن و نصل كلمكده ايسه ينه اورايه واوله كيتمكده اولديغى مسلم بولنه‌جغندن بركره اولوم دنيلان شى دخى نظر دقته الور ايسه‌ك حيات حقنده‌كى معلوماتمزى برازدها توسيع ايتمش اولورز .

﴿ اولوم نه‌دن عبارتدر ﴾

اولومك نه‌دن عبارت اولديغنى تعريف ايده‌بيلمك ارتق بزم ايچون پك زياده قولايلشدى زيرا حيات حقنده ويرديكمز معلومات اوزرينه پك قولاى اكلاشيله بيله‌جك كه اولوم حياته خدمت ايدن آلتلره بر سكته كلمه‌كدن عبارتدر . بو سكته كلوب ده آلتلر ايفاى وظيفه‌يه موفق اوله‌مدقدن صكره بونلرك يكديكرينى بسيله‌مك ايچون ايده‌جكلرى معاونت متتابعه و عموميه‌ده دخى قالقه‌جغندن ارتق هيچ بريسى صاغ اوله‌رق دوام ايده‌ميوب طبيعتك قوت محربه‌سى بونلرى چوروتيور

اولوم انسانه نصل كليور ؟

يا بر آلات جارحه ايله كسيلوب قانك آقيدلمسندن يا بر قورشونله اوريلوب جولان

و جریان و یاخود تصفیهٔ دمه خدمت ایدن الك
باشلوجه آلتلرك بوزلمسندن یا بوغیلوب
تصفیه و تجدد دمه خدمت ایده جك اولان
هوانك محل تصفیه بولنان جكرلره كیرمكدن
منع ایدلمسندن یا باشنه بر طوقاق ایله
اوریلوب و یاخود غایت یوكسك بر یردن
دوشوب الحاصل وجودك دوچار اوله جغی
عظیم بر صدمه اوزرینه جریان دمه خدمت
ایدن غایت اینجه شریان و عرقلرك بوزلمسندن
و یاخود تصفیه و یا جریان دمه خدمت
ایده جك آلتلرك و یا طوغریدن طوغری یه
دمك اختلالنی موجب بر خسته لك وقوعندن
نشأت ایتمزمی ؟

بالفرض انسانك اوزون عمر ایله معمر
اولوب صحتنی دخی پك زیاده اهمیتله محافظه
ایتسه بیله اطول عمر ایله معمر اولنلرده دخی قلبك
قاتیلاشمسی و یاخود معده نك عطالتی
و یا جكرلرك قوروموق نوعندن بر صلابت
پیدا ایتمسی كبی مطلقا قانك طراوتنی
محافظه و تجدد و جریانه خدمت ایده جك
اولان اعضانك انحلاله دوچار اولمش اولدیغی
كورلمكده در .

❁ نتیجهٔ كلام ❁

نتیجهٔ كلام اوله رق حكم ایدیلور كه قان
حیاتك یالكز مابه القیامی دكل عادتا وسیلهٔ
حصولی اولمق اوزره قبول ایدیله بیلور .
بو حكمه اعتراض ایدنلر اگرچه چوق بولنمش
ایسه ده انلرك اعتراضلری پك قوری
بر اعتراضدن عبارت قالوب بالاعتراض
شو حكمی فسخ ایتمك ایستدكلرینه كوره
كندیلری بو حكم یرینه قائم اوله بیله جك بر
حكم ویره مامكده درلر .

بونلرك شو عجزلرینه مقابل ایسه بزم
نتیجهٔ حكممزی اثبات ایده جك یكیدن یكی یه
برچوق دلائل مادیه ظهور ایدر .

مثلا سوده بوغولمش و یاخود كومور
اورارق وفات ایتمش یعنی هر حالده تصفیهٔ
دمه یاردم ایده جك اولان هوانك یا جكرلره
دخولی منع ایدلمك و یاخود هوا درونده
قانی تصفیه ایده جك اولان ماده یه خلل كلمش
اولدیغی حالده كیرمك صورتیله الحاصل
تصفیهٔ دم امكانی قالمدیغندن طولایی ظلمت
موت كندیسنی كوسترمش اولان بر آدمی
ارقه سی اوزری یاتروب خرتلاغندن اشاغی
اینجه جك بر لاستیق بورو اوزاتیورلر .
بو بورونك طیش طرفنده كی اوجنده
بر كوره ك واركه خارجدن هوا الوب جكرلره
ویردكدن صكره ینه خارجه چیقارارق
یكیدن بشقه هوا ادخال ایدیبور .
بو عملیات جكرلرده اولان قانی یواش یواش
تصفیه یه یاردم ایدییور . دیگر طرفدن
ایسه او ذاتك وجودنده بر وسیلهٔ الكتریقیه
جریان ایتدیریلیور . بو دخی جریان دمی
تسهیل ایدیور . نهایت (اگر وفاتی
اوزرندن زمان مرور ایدوب ده حریفجك
بحق وفات ایتمامش ایسه) اعادهٔ حیات
ایدیبور كه اگر بو عملیات اجرا ایدلمامش
اولسه ایدی او آدمك وفات ایده جكی
دركار ایدی .

دها واضح دلیل می ایسترسكز ؟

ایشته :

دقیقهٔ مونی حلول دکل تجاوز بیله ایتمش اولان بر آدمك قولنده‌کی قان طمارى اچیلور . صاغلام بر آدمك قولنده‌کی طمارى دخی آچیلوب بر لاستیق بوروسی اولان آلت مخصوصه واسطه سیله صاغلامك قانی مونایه نقل ایدلکه باشلانیور . دیرکن ایکی دقیقه صکره مونا کوزلرینی آچیور . جه فائده که اصل سبب مونی اولمق اوزره جولان دمی اجرا ده دوام ایده‌جك اولان آنلر ارتق ترك اشتغال ایتمش اولدقلرندن بو یله عملیله استحصال ایدیلان حیات تازه چوق وقت دوام ایده‌میوب بیچاره ادمجکز ینه کیده‌جکی یره کیدیور ....

(خاتمه)

بو بند مخصوصمزده مبحوث عنهمز اولان مسئله انسانك یالکز بر حیات یعنی صاغ اولمسندن عبارتدر . حیاتك مهمات لوازمندن اولان حسلو ایسه ایرنجه هر ده بر بر موقع بحثه چکیله جکدر .

(تمت)

❊ حکمت طبیعیه ❊

(یاغمور قار طولو)

❊ یاغمور ❊

❊ بلوط ❊ سرلوحه‌لی بند مخصوصمزده بلوطلرك ماهیتنی کوستر ر ایکن بونلرك صودن منقلب بخار اولدقلرینی بیان ایلمشیدك . شو قدرجق بر تعریف یاغمورك ماهیتنی بیان ایچون کافی کبی کوریلور ایسه ده یغمور حقنده اساساً بر فکر مخصوص المق ایچون اولا یاغمورك بلوط حالنه کیفیت انقلابنی کورملی یزکه بو صورت من جهة بلوطلر حقنده ویریلان معلوماتك دخی متممی یرینه کچر .

❊ صولرك بلوط حالنه ❊

— کیفیت انقلابی —

بر مقدار معین صویه ینه بر مقدار معین حرارت ویرلسه صو بخاره منقلب اولمغه باشلار . بو انقلاب صویه ویریلان حرارت نسبتنده سریعدر . مثلا صویه زیاده حرارت ویرلسه ده فیقر فیقر قینادلسه درحال بخاره منقلب اولدیغی ویك آز حرارت ویرلدیکی صورتده بو انقلاب حس ایدیله میه‌جك قدر یواش یواش حاصل اولدیغی مشاهده قلنور .

ارباب فنك بیان واثبات ایدیشلرینه کوره کرهٔ شمسدن سطح زمینه واصل اولان حرارت اغلبی صولری بخاره منقلب ایده‌جك قدر در . بو صورتله یر یوزنده حاصل اولان بخار بلوط حالنه بالتحول (بلوط) سرلوحه‌لی بندده کوستردیکی وجهله حرارت و یبوست هوانك درجه سنه کوره او بخار دخی نه قدر منبسط اولور ایسه حجمی اوقدر بیو یه‌رك وثقلتی دخی اوقدر آز اه‌رق بناءعلیه ینه اونسبتده یوکسلور کیدر .

﴿ بلوطلرك ياغمور حالنه كيفيت ﴾

— انقلابى —

ابتدى ير يوزنده بولنان صولر بر منوال محرر بخار حالله و بلوط صورتيله جو هوايه چيقديغى زمان بر درجه يه واروب ده اوراده حال انبساطنى محافظه ايده جك قدر حرارت و پوست بوله مز ايسه يينه باتكاثف صو حالنه عودته باشلار . بوحالده حجمى كوچولوب ثقلتى ارته جغندن پر يوزينه طوغرى اينمكه باشلويوب نهايت ذكر اولنان بخار لايق وجهيله تكاثف ايتمش ايسه ارتق تقطر ايدن صولرى بلوطلر ضبط ومحافظه ايده ميه رك ياغمور صورتيله ير يوزينه دوكولمكه باشلار .

﴿ بلوطدن نزول ايتديكى حالده يره ﴾

— واصل اوله ميان باران —

بعض كره اولور كه هر طرفى بلوط قاپلامش اولديغى حالده غايت مرتفع طاغلر اوزرينه ياغمور ياغارده اووه يه ياغمز وياخود طاغلره پك زياده ياغديغى حالده اووه يه غايت آز سر پشديرر . بو حالك سبب وحكمتى پك ساده برشيدر .

شويله كه :

بخار منبسط باتكاثف ياغمور قطره لرينى تشكيل ايدرك بونلر تمام ير يوزينه طوغرى نزول ايدرلر ايكن هواى نسيمنك اويله بر طبقه سنه تصادف ايدرلر كه طبقۀ مذكوره نك حرارتى قطرات مذكوره يى تكرار بخار حالنه تحويل ايدرك ينه بلوط صورتيله قالقوب سمايه عروج ايلر . طاغلر ايسه ارتفاع فوق العاده لرى حسبيله هواى نسيمنك يا مذكور طبقۀ حاره سندن دها يوقاروده قالمش اولور وياخود طبقۀ حاره دها مرتفعجه ايسه بيله قطراتك تكرار بخاره منقلب اولمسندن اول شاهقه سنه نزول ايده بيله جكلرى قدر يوكسك بولنه رق هر حالده قطرات بارانى اخذ ايلر . يوكسك طاغلره ياغمورك دها زياده ياغمسيله الچق اووه لره پك آز سر پشدير مسنك وجهى دخى بودر .

﴿ ياغمورك چوق ياغديغى يرلر ايله ﴾

« ياغمورلى كونلرى چوق اولان يرلر »

ياغمور حقنده اجرا ايديله جك قياسات ايكى صورتله اجرا ايديلور . برنجيسى بر مملكتده بلوطلردن نه مقدار صو دوكولمش اولمسى وايكنجيسى دخى بر محلده سنه نك قاچ كونى ياغمورلى چكمش بولنمسيدر .

مدته اوروولوژى فننك ترقياتنه خدمت ايچون هر طرفك تحولات سماويه سنه دقتله تنظيم ايديلان استاتستيقلرك اثبات ايديشلرينه كوره منطقۀ حاره يه كوكدن دها چوق صو دوكولمكده اولوب منطقۀ بارده يه يعنى شمال وجنوب قطبلرينه يقين اولان يرلره دها آز صو نزول ايتمكده در . بوكا مقابل منطقۀ حارده ده ياغمورلى كونلر دها آز اولوب منطقۀ بارده نك ياغمورلى كونلرى دها زياده در .

شو صورت بادئ امرده نظر دقتى دعوت ايدر ايسه ده اسباب مدته اوروولوژ بقيه سى

آراشديريلورايسه موجب استغراب اولور
جهتی كورلمز .

منطقهٔ حاره‌ده حرارت شمسك تأثيری
اوقدرزياده‌دركه صولری عادتا غليانه قريب
بردرجه‌يه قدر ايصينوز و بوصورتله ظهور
ايدن كلی بخار درحال كماليله انبساط ايدرك
هوای نسيمينك اك يوكسك طبقه‌لرينه قدر
صعود ايدر . بناء عليه كرهٔ نسيمينك طبقات
عاليه‌سنده بغيلوب قالان بخار بركره
تكاثفه يوز طوتار ايسه ارتق نزول ايدن
ياغمورلر سجيم كبی دكل عادتا خلاط كبی نزول
ايتمكه باشلار . اما « خلاط كبی » ديه
ايتديكمز تخمين پك كرچكدر . بونوع
ياغمورلره اوزوپانك اصطلاح فنيسنده
(توزران) دينلور كه بولفظك حكمنده اولان
قوتی تركجه‌يه ترجمه ايتمك ايستر ايسه‌ك عادتا
(طوفان امطار) لفظنی قبول ايتملی يز .

ايشته ممالك حاره‌ده ياغمورلی كونلرك آز
اولمسی هواده هرزمان بخاره كثافت و برده‌جك
برودت بولنمامسی وچوق دوكولمسی دخی
حرارت شمس مناسبتيله چوق بخار حاصل
اولمسی صورتلرندن نشأت ايدر .

منطقهٔ بارده‌ده ايسه بونك عكسنه‌در .
اورالرده حرارت شمسك تأثيری آز اولديغندن
آز برمقدار صو بخار حالنه بالتحول سمايه
صعود ايدر وبناء عليه ياغان ياغمورلر دخی
آزدر . لكن هوانك استعدادی بخارك
كثافته پك زياده ياردم ايلديكندن صيق
صيق هوا بلوطلی اولور وصيق صيق ياغمورلر
سرپه‌لر طورور .

﴿ ميزان باران ﴾

برمحله نه قدر ياغمور ياغديغنی اولچمك ايچون
ميزان باران ايجاد ايدلمشدر . اشبو ميزان
باران برمتره مربعنده حونی كبی برشيدركه
التنده براسطوانه بولنوب بو اسطوانه دخی
مارقه‌لنمشدر يعنی اسطوانه‌نك قطرينه نسبتله
برمقدار معلوم ارتفاعنك نه قدر صو آله‌جغی
صورت مخصوصه‌ده جزكيلر ايله اشارت
ايدلمشدر . ايمدی بوميزان بارانی ياغمور
ياغمغه باشلاديغی زمان طشره‌يه قويارلر .
تا ياغمورك ختامنه قدر طشره‌ده قالور .
بعده اسطوانه ايچنده متراكم اولان صويه
باقارلر مثلا اون قيه صو تراكم ايتمش ايسه
مذكور ياغمورده برمتره مربعنده محله اون قيه
صو دوكولمش اولديغی اكلاشيلور .

﴿ قان ياغموری ﴾

بعض محللرده احيانا وفقط نادرا قرمزی
برياغمور ياغديغی كورلمشدر كه بوياغمور قان
ياغموری ديه شهرت بولمشدر . انجق بونك
صحيحا قان ياغموری ايدوكی ظن اولنماملیدر .
بواسم محضا كوكدن نزول ايدن صوبك
قزارمش اولمسندن اقتضا ايتمشدر .

بعض مدققلر اشبو قان ياغمورينك
برنوع قرمزی قورتلردن عبارت اولديغنی
ظن ايلديلر . حتی بوظن اربابندن بعضيسی
قورتلرك خرده بين ايله كورلديكنی
وقلداندقلرينك بيله مشاهده اولنديغنی
دخی دعوا ايلدی . انجق بوقدر قورت
نره‌ده حاصل اولدی ؟ علی الخصوص

بو یوزنده امثالی کورلمش اولان قورتلر کوك یوزینك زمینده حصوله کلدی ؟

بز مذکور یاغموری خرده بین ایله تدقیق ایدنلرك روایتندن زیاده بالکمیا تحلیل ایدنلرك روایتلرینه اینانیورز . انلر دیرلرکه اشبو قان یاغموری بعض ترابی الاصل و یاخود معدنی الاصل موادك صولر ایله برابر صولانه‌رق ینه صولر ایله برابر بخاره منقلب اولمسندن حاصل اولور .

تدقیقاتك بوصورتنی قبول ایتمش اولمقلغمزك وجهی تمیع ایدن اجسامك پك قولایلقله بخاره منقلب اوله‌جغی کبی بخاره انقلاب ایدن اجسامك کذلك پك قولایلقله مایع حالنه عودت ایده‌جکی قضیه سیدر .

﴿ دکز صولرینك طاتلو صویه ﴾

« انقلابی »

حرارت شمس ایله دکزلردن تبخر ایدن صولرك ینه طوزلی اوله‌رق یاغموب ده طاتلی صو اوله‌رق یاغمقده بولنمسی ذهنی اول قدر اتعاب ایدر برشی دکلدر . واپورلرك انجادندن صکره بخاره کثافت ویریله‌رك صو حالنه اعاده ایدیلان دکز صولرینك پك اعلا و طاتلی صو اولدیغی عموماً کورلمشدر . زیرا صودن منقلب اولان بخاره کثافت ویرمك تمامیله صویی تقطیر ایتمك دیمك اولوب ماء مقطر ایسه درونندن هر نوع مواد اجنبیه سی چیقارلمش صو اولمغله ارتق بو یله مقطر اولان میاه ایچنده طوزه وسائره یه هیچ بر محل قالمز . حرارت شمس ایله بخاره منقلب اولدقدن صکره بالتکاثف یاغموز صورتیله یاغان صولر ایسه حکمنده تمامیله ماء مقطر کبیدر .

﴿ قار ﴾

صودن منقلب اولان بخار کمال ایله انبساط حالنده و کرهٔ نسیمینك طبقات عالیه سنده ایکن بردن بره بلوطلر ایچنه برصوغوق روزکار دخول ایدر ایسه مذکور بخار بالتکاثف صو حالنه عودت ایتمکه وقت بوله‌میه‌رق (قرستاللنور) یعنی انجماد ایدر . ایشته بوصورتله انجماد ایدن بخاره « قار » دنیلور .

قارك بوصورتله حصولنه حکمادن اعتراض ایدن بولنمامشدر . زیرا صو دیدیکمز ماده مایع یعنی ینه صو حالنده ایکن انجماد ایده‌جك اولسه عادتا « بوز » دیدیکمز صورتله انجماد ایده‌جکی معلوم اولوب فقط بخار حالنده ایکن برمجبوریت ناکهانی اوزرینه انجمادی لازم کلور ایسه قار حالنده انجماد ایده‌جکی عموماً تسلیم اولنمشدر .

بوصورتی بزم نظرمزده اثبات ایده‌جك اولان شی قارك بوزه و بوزك صویه کرك حجماً و کرك ثقلةً نسبتیدر .

ایدیلان تجربه‌لردن اکلاشلدیغنه کوره برمقدار صو انجماد ایده‌جك اولسه طقوزده بریسی نسبتنده حجمی بیور وثقلتی دخی ینه بو نسبتده اکسیلور .

(بوحاله مبنیدر که مثلا پردستی ایچنده بولنان صو انجماد ایلدیکی زمان صویك

دستی ایچنه صیغمش بولنان اولکی حجمی
طقوزده برنسبتنده بیویه‌رك بوكره دستی‌یه
صیغه‌ماماغله ایدوب قابنی توسیع مجبور بتیله
قراز . ینه بوحاله مبنیدرکه صو ایچنده
بولنان بوزك ثقلتی صوبك ثقلتندن طقوزده
برنسبتنده آز اولدیغی ایچون بوز صویه
باتمقدن بشقه حتی اوزرینه کندی
ثقلتك طقوزده برینی قدر یوك قوییلسه‌لر
بیله صال کبی مذکور یوکی کوتورر)
قارك حجمی ایسه صویك حجمندن اون
ایکی قات دها بیوك وثقلتی دخی بونسبتده
آزدر . یعنی قاردن بر بارداق صو تدارك
ایتمك ایچون مذکور بارداغك اون ایکی
طولوسی قار ارتمك ایجاب ایدر . ایشته
بوحال محضا صو بخار حالنده وکمالیله منبسط
ایکن ناکهانی انجماد ایتمسندن بشقه هیچ
برشیدن نشأت ایلز . حتی قار یاغدیغی
زمان طولو ویاغمور کبی سرعتلی ایتمیوبده
یواش یواش ایتمسی دخی هپ بوخفتدن نشأت
ایلر .

﴿ قارك شکل وصورتی ﴾

کیمیا مباحثنده صره‌سی کلدکجه بیان
ایدیله‌جکی وجهله برجسم (قرستال)
قاعده‌سنجه انجماد ایلدیکی زمان برچوق
اشکال منتظمهٔ هندسیه تصور ایلر .
قار دخی بخاردن قرستاللشدیکی ایچون
غایت منتظم شکللرله متشکل اولور ایسه‌ده
جسمی پك کوچك اولدیغی ایچون اشکال
مذکوره‌یی کورمك (مقرو سقوب)
یعنی خرده‌بین ایله باقمغه متوقفدر .

اشکال مذکوره پك چوق ایسه‌ده
کرك قارك ارمکده اولان فرط استعدادینه
وکرك پك نازك اولمق مناسبتیله درحال
بوزیله‌رق شکلنی تغییر ایلدیکنه مبنی تدقیقات
اجراسی پك صعوبتلی اولدیغندن شمدی‌یه
قدر انجق قرق سکز اشکالی معاینه ورسم
ایدیله‌بیلمشدر .

اشکال مذکوره ایچنده (مهر
سلیمان) دنیلان شکل کبی برطاقم
مثلثلرك اتحادیله متشکل غایت کوزل یلدیز
وبادئ نظرده یوسنه یولی ظن ایدیله‌جك
قدر کوزل چیچکلی مربعات کوریلور .
بویله « کوزل » دیه وصف ایلدیکمز
چیچکلری ارباب مطالعه‌دن روم ایلی
واناطولینك صوغوجق محللرنده بولنانلره
بعض وقت جاملرك کیجه وقتی حاصل
اولان تری صباحه قارشو طوندیغی زمان
تشکیل ایلدیکی اشکال عجیبه ولطیفه‌یه
قیاس ایلملرینی اخطار ایدرز .

قارك ظاهرده کوریلان اشکالی لسان
عوامده (قوش باشی) و (بولغور) تسمیه
اولنان شکللری اولوب بونلردن قوش باشی
دنیلان شکل براز ملایمجه هواده اثنای
نزولده یکدیکرینی بالتعقیب یاپشدقجه
اتصال ایدن قار دانه‌لرندن حاصل اولور .
بولغور دنیلان صورتی دخی کرهٔ نسیمك طبقات
عالیه‌سنده بعض ملایمجه طبقه‌لره تصادف
ایدوبده کوشه‌دکدن یعنی بوصورتله بخار
منجمد حالندن متکاثف صو حالنه
عودته باشلادقدن صکره زمینه یاقلاشدیغی
زمان ینه صوغوق برطبقه‌یه بالتصادف

صقیشوب قالمسندن حاصل ایلور . یوقسه
قارك اصل شكل مرئیسی نه قوش باشی
ونه ده بولغور صورتنده اولمیوب معتدل بر هواده
یاغان وجسامتی كوچورك نقش پولندن زیاده
اولمیان قاردر .

﴿ قرمزی قار ﴾

بعض كره بحیلر قطب شمالی طرفلرنده
قرمزی قارلره تصادف ایتمشلردر . فرانسی
بوئر نام مدقق اشبو قرمزی قارلری
مقروسقوب ایله بالمعاینه درونده منطار
نوعندن غایت كوچك نباتات كورمش
اولدیغنی یازمش و بعض حكمت طبیعیه
اربابی دخی بوكا اینانمشدر . انجق تاریخ
طبیعی یه وقوفی اولوب ده نباتاتك نشو
ونما بولمسی نه كبی اسبابه توقف ایده جكنی
بیلنلر فرانسی بوئرك بو تدقیقنی قبول
ایده مزلر . باخصوص قان یاغموری دنیلان
قرمزی یاغمورك معاینه سنده صویی بویله
قرمزی رنكه بویایان شیئك صولرله برابر
تبخر ایتمش اولان بعض مواد ترابیه ومعدنیه
اولدیغی میدانه چیقمش اولدیغی حالده
قرمزی قارك دخی اشبو میاه حمراء بخارندن
منجمد اولمسی عقله دها یقین دكلیدر ؟

﴿ طولو ﴾

قار حقنده ایدیلان تدقیقاتله و بریلان
معلومات نصل اتفاق آرا ایله قبول ایدلمش
ایسه طولو حقنده ایدیلان تدقیقات ایله
و بریلان معلومات اوقدر اختلافه دوچار
اولمشدر .

طولو دیدیكمز دانه لر صوبك صغوق
تأثیراتیله علی العاده انجماد ایتمش قطراتی
دكلدر . زیرا قاری اریتمش اولسه ق پك
كوزل وصافی صو حاصل اولدیغی حالده
طولویی اریتمش اولسه ق اویله صافی صو
حاصل اولمامقده در .

اولا طولو یره دوشدیكی وقت
الفتریقلنمش اوله رق دوشدیكی كورلمش
وبوندن صكره طولو دانه لری ایچنده
(فلوریدرات) و (سولفات) دنیلان
ماده لره دخی ظفریاب اولنمشدر .

طولو دانه لری علی العاده صو قطره لری
جسامتنده اولسه بوكا قطرات منجمده دنیلك
بنه ممكن اولور ایدی . فقط بعض كره
یمورطه دن بیوك حتی قارپوز قدر بیله طولو
دانه لری دوشمكده دركه بونلرك هر برینی
قطرهٔ واحده اعتبار ایتمكه ده محل یوقدر .

ایشته بو ملاحظاته مبنی طولو حقنده
ایدیلان تدقیقات و بریلان معلومات پك
مختلف دوشمكده اولدیغندن زبوراده
معلومات مختالفه نك تطبیق وموازنه سندن
حاصل اولان زبده یی درمیان ایتمكه لزوم
كوردك .

« بلوط » نمره اوچه لی بند
مخصوصمزده بلوطلر ایچنده بعض
غازلر موجود اولدیغی كوسترلمش وهله قوهٔ
الفتریقیه نك پك زیاده حاصل اولمقده
بولندیغی درمیان قلنمشیدی . بلوطلر
ایچنده قوهٔ الفتریقیه نك سببیت كوستردیكی
تحولات مه نه اورولوژیقیه ایلروده بشقه جه
بر بند مخصوصده ایراد اولنه جق ایسه ده

تحولات مذكوره‌دن طولو جهتی بوراده ایراد اولنمق لازم كلیور .

ایمدی قوهٔ الكتريقيه يكديكری اوزرنده بولنان ایكی قطعه بلوط ایچنده كمالیله طولدیغی زمان مذكور بلوطلرده‌كی بخاره كثافت و بره‌جك قدر حرارت پیدا ایتمكه باشلار . حالبوكه طولوین نزولی دائما غایت صوغوق روزكارلره تصادف ایلدیكندن بو صوغوق روزكارك بوقاروده بلوطلر ایچنده دها زیاده تأثیری اوله‌جغی دخی بدیهیدر . بوندن بشقه قوهٔ الكتريقيه‌نك كوستردیكی تأثیرات اوزرینه بلوط ایچنده‌كی غازلر دخی انبساطه كله‌رك بخاردن تكاثف ایدن قطرات میاهی طوندیرمق خصوصنده صوغوق روزكاره معاونتده بولنورلر ایسه الكتريقك انجذاباتی طولو دانه‌لرینك درحال نزولنه ممانعت ایدرك بر بلوطده‌كی طولولری دیكر بلوطك جاذبهٔ الكتريقيه‌سی جذب ایتمكله ایشته شو حال اوزرینه برطرفدن حرارت الكتريقيه ایله بخاردن تكاثف ایدن صولر اوراجه تشكل ایتمش بولنان دانه‌لرك اوزرینه انضمام ایده ایده بردرجهٔ معلومه‌یه قدر دانه‌لری بیوتیر .

طولو دانه‌لرینك هیچ بر وقتده یاغمور و یاخود قار كبی آهسته آهسته نزول ایتمیوب ده دائما تفنكدن آتلمش قورشون كبی كلمسی محضا بلوطلرك قوای الكتريقيه‌سی كندیلرینی دائما جذب ایتمكده ایكن پك قوتلی بر روزكارك تضییقیله آیریلوب سرعت و قوت پیدا ایتمسندن نشأت ایلر .

واقعا تدقیقات و معلوماتك بو صورتی دخی اعتراضدن بالكلیه خالی قالمامشدر . انجق (تفصیلات لازمه‌سی ایلروده بر بند مخصوصله كوستریله‌جكی وجهله) صنعی بوز اعمالنده بعض غازلرك و علی الخصوص تبخر قاعده‌سنك حرارت ایچنده بیله بوز پیدا ایلدیكی كورلدكدن صكره طولو دانه‌لرینك انجمادی امرنده یوقاروده بیان اولنان خلاصهٔ معلوماته اعتراض ایدنلر ازالمغه باشلامشدر .

❊ خاتمه ❊

ایشته بلوطلرك ازال ایلدكلری قطرات ایچنده اك مشهورلری دیمك اولان یاغمور و قار و طولو حقنده مدتهاوروا اوژی فننك ویردیكی معلوماتك نتیجهٔ مألی شو اجمال ایدیلان خصوصاتدن عبارت اولوب معلومات مذكوره شبنم و قراغی دنیلان قطراته دخی تطبیق ایدیلور ایسه انلرك ده ماهیتلرینی تعیینه كفایت ایدر . زیرا شبنم یغمورك و قراغی دخی قارك سطح ارضه پك قریب بر ارتفاعده و حتی سطح ارض اوزرنده برنوع مبدئی دیمكدر كه بونلر لزومی قدر ارتفاعدن مقدار كلی اوله‌رق نزول ایده‌جك اولسه‌لر اسملرینه یاغمور و قار دینلمك لازم كلور ایدی .

(تمت)

❊ متنوعه ❊

خواص مقناطیسیه

یاخود

﴿ اخر زمان سحر بازلغی ﴾

ـ نوم مقناطیسینك احوالی ـ

﴿ غریبه‌سی ﴾

نوم مقناطیسینك احوال غریبه‌سی حقنده ویریلان معلومات اینانلمه‌سی مشکل اوله‌جق قدر غریب شیلر ایسه ده خصوصات مذکوره قرق اللی قدر شاهدلر حضورنده دفعاتله ایدیلان تجربه‌لرده تعیین ایتمش اولمغله قبول اولنه‌میه‌جق اولسه بیله ردی ده قولای اوله‌میه‌جغی درکاردر .

بوراده حکایه ایده‌جکمز احوالنه دلوزك ایتدیکی تجارب له میدانه چیقارمش اولدیغی شیلردر . شویله که :

مقناطیس اویقوسی ایچنده بولنان آدمك کافهٔ قوا و حسیات باطنه‌سنه اوقدر قوت کلورکه درجه‌سنی نسبت ایتمك ممکن دکلدر . بالکز حواس ظاهره‌سندن بعضلرینه عطالت کلور و بعضلرینك قوتی ایسه خواس باطنه‌یه تحول ایدر . مثلا نوم مقناطیسیده بولنان آدمك کوزلری کورمز، قولاقلری ایشتمز . فقط سائر انسانلردن دها اعلا کورور وایشیدر که بو بصر و سمع برحس باطنی طرزنده وجود بولور . فقط بالکز کندیسنی مقناطیسلایان آدمی کورور و بالکز انك اقردیسنی ایشیدر . اکر مقناطیسجی قوهٔ باصره و یا سامعه‌سنی بشقه طرفه دعوت و یاسوق ایدر ایسه اوحالده دعوت و یاسوق اولنان طرفی دخی کوروب ایشیدر . یعنی کافهٔ قوا و حسیاتی انکا تابع وانك ید اختیارنده‌در . کندی درونی سوق اولندیغی درونلری کورور و کافهٔ اسرارینه مطلع اولور . (حتی خلقتنده اولان سیئاتی کوره‌میان آدم نوم مقناطیسی رؤیاسنده بداههٔ کوره بیلور) . اویانق بولندیغی زمان اونوتمش و خاطرندن بتون بتون چیقمش اولان نیچه خصوصات سالفه و قدیمه‌یی کاملا بینی ایچنده مشاهده ایدر .

فلکك آینهٔ تجلیسندن قوپوشوب هنوز موقع ظهوره وارامیان شیلری دخی کورور یعنی وقوعات عالمی وقوعندن اول خبر و یره بیلور . هله قوهٔ شامه‌سی پك زیاده قوت بولوب انکا اوزاق یرلرده‌کی قوقولری آیری آیری حس ایدر . نوم مقناطیسی حالنده ایکن اخلاقی صرف اخلاق ملکیه قالور . شوقدر وار که نوم مقناطیسیدن اویاندقدن صکره مشهوداتنك اغلبی خاطرنده قالمز . کویا انلری بشقه بریسی کورمش ده کندیسنه حکایه ایتمش ظن ایدر .

شوو بردیکمز معلومات دلوزك مقاله‌سنك همان عیناً کبی ترجمه‌سی اولوب سائر مقناطیسجیلرك روایتی جمع اولنه‌جق اولسه عادتا نوم مقناطیسینك بتون بتون بر بیداری اولدیغی وانسان اوحالده اویور بولنمیوب بلکه کائنات کندی نظرنده انکشاف ایتمش بر عالمه کیرمش و شوقدر وار که کائناتدن وقوعبوله‌جق مشهوداتی مقناطیسجینك ایده‌جکی دلالات وارائه‌نسبتنده بولنه‌جغندن اکر مقناطیسجیسی نائمك حواسنی کائناتك

هر جهته سوق ايده بيلور ايسه اوحالده هر طرفي كورمش اوله جغني اكلاشيلور .

ايمدي بر آدمه بعض عمليات ايله اويقو كتوره‌رك نقدر قولاي اولسه بيله بويله غريب وعجيب بر رؤيايي كوسترمه بيلمك محال درجه‌سنده مشكل اولديغندن ماهيتي مجهول واله آوجه صيغديرلمسي خصوصنده ارباب تحيراولان بر قوتله نصل اولوب ده انسانه بو قدر رؤيالر كوسترمك ممكن اولديغي قضيه‌سي انظار عموميده‌ده حلي محال بر مراق اولمشدر .

واقعا مقناطيسجيلر ديرلركه :

انسانك نوم مقناطيسي‌يه كيرمسي كنديسني عموم كائنات ايچنده جريان وجولان ايدن قوه مقناطيسيه سيل سيلانته قاپديرمش اولمق ديمك اولديغندن اوقوتله كائناتي برآنده طولاشمق نيچون ممكن اولمسون ؟

اوت ! مسئله بو امكاني انكارده دكل بلكه شوسيلان مقناطيس ايچنده برآدمي صوقه بيلمه‌نك وجه وكيفيتنده‌دركه ايشته بوكا عقللر سرلر ايرميور . زيرا بو بابده اجرا اولنان عمليات اوقدر ساده برشيدركه انسانك عمليات مذكوره‌يه براهميت ويره‌ميه‌جكي كليور . ايشته عمليات مذكوره شودر :

﴿ نوم مقناطيسي‌يي دعوت اتمه‌نك ﴾

« وجهي »

برآدمي مقناطيس اويقوسيله اويوتمق ايچون اك اول براوطه تهيه اولنوركه ضياسي آز وايچنده نظري مشغول ايده‌جك هيچ برطرفدن سس صدا كلمز . حتى هيچ برطرفدن روزكار دخي كيرمز . هوا صوغوق ايسه مذكور اوطه انسان صوغوغي طوياميه‌جق قدر صيجاق بولنديريلور .

اوزرنده مقناطيس عملياتي اجرا اولنه‌جق آدمك عصبي مزاج اولمسي اولادر . اكر قاري اولور ايسه دها اعلادر . كنديسي راحت بر يتاغه ياتيريلور . بعده مقناطيسلايه‌جق اولان آدم دخي بانته كلور . بو قارووده فقره مخصوصه‌سنده دنلمش اولديغي وجهله مقناطيسجينك اوآدمي مقناطيسلامغه تمالك درجه‌سنده اينانه كي اولمق لازم اولديغي كبي اوآدمك دخي مقناطيسلانمغه تمايلي اولمق شرطدر . شوقدركه مقناطيسجي‌يي كورنجه « ايشته بوآدم بني مقناطيسلايه‌جق بن برديربني اويقويه واراجغم » اعتقاد وافكاري ذهني اشغال ايدرك بشقه هيچ برشي ايله ذهني مشغول ايتمملي . هله خارجدن سس رؤيت قوقو صوغوق فلان كبي وجودي متحسس ايده‌جك برشي ذاتاً موجود دكل آ ؟

نهايت مقناطيسجي لزومنه كوره ايكي آدمدن يارم آرشونه قدر برمسافه‌ده بولنوب كوزلريني يتانك كوزلرينه ديكر . بوحالده بديهيدركه ياتان دخي مقناطيسجينك كوزلرندن بشقه هيچ بريره باقمز . حتى ممكن اولديغي قدر كوزلريني قيلداتمامغه ده غيرت ايدر . ديركن مقناطيسجي پارمقلريني آچه‌رق صانكه يتانك حسياتني طوپلايوب كنديسنه جلب ايديورمش كبي حركتلر

کوسترمکه باشلار . مقناطیسجی بو حرکتلری ایدرایکن یاتان دخی « هــا ، ایشــته بنم حواسمی طوپلایوب الیــور . بن شمــدی او یقو یه واره جغم » خیلنه زیاسیله وکمالیله وسعت و یرر .

ایشته عملیاتك بوصورتله دوامی اوزرینه یتان آدم یواش یواش کوز قپاقلرنده برآغراق حس ایتمکه باشــلار . کوزلری قپــانمغه میل ایدر نفسی راحتلشــور . وجودینــه برکوشکلك کلور . هراعضاسی کندیسنی قویو و یرر . نهایت عادتا او یقو یه وارمق صورتیله او یوز کیدر .

او یور اما حقیقتده او یومامش اعتبار اولنور . مقناطیسجی حالاکوزلرینك اوکندهدر . لفظدن صوتدن عاری اولهرق مجرد برحس ایله مقناطیسجی « شوایچروکی اوطه یه باقسهلك آ ؟ نهوار ؟ » کبی برسؤال صورنجه نائم ایچروکی اوطه یی کوزلری اوکنده بولوب « اوت کوردم . ایکی قادین ایکی اوچ ارکك اوتورمشلر » دیه سوزه باشلایهرق اکر مقنــاطیسجی بونلرك احوالنی حکایه ایتمسی مرادنده دوام ایدر ایســه نائم دخی تا اوطهنك شکل وصورتنه وانسانلرك حال وقیافتلرینــه وارنجهیه قدر معلومات و یرر کیدر . اکر بو ارالق نائمك حسینی مقناطیسجی بشقه طرفه سوق ایدر ایســه اوحالده نائم اوطه یی کوزلری اوکندن غیب ایدرك سوق اولندیغی یری کورمکه باشلار .

ایشته نوم مقنــاطیسی ایچون ایدیلان عملیاتك خلاصهسی شــوندن عبارتدر . شمدی بو عملیاتدن نه تأثیر امیدا اولنور که نائمی ایســته دیکی کبی ضــایقلاتمق ممکن اولور ؟ حالبوکه مقنــاطیسجی النــه برکتاب الارق اوکتابی قابندن اوقومغه باشلادیغی ونائمك دخی اوقومسنی ارزوایلدیکی زمان نائم اوکتابی اوقومغه باشلار . ایستر ایسه اوکتاب نائمك هیچ کورمدیکی برکتاب اولسون ایستر ایسه نائم اصلا اوقومق بیلمســون !.......

تأثیراتك بودرجهسی سحرنوعنی دخی آشمقده اولدیغی درکاردر . واوکه بوکا سحر دیهلم ! هایدی باقالم شو سحر دنیلان شیئك ماهیتی نه ایمش انی اولسون بزه خبرو یرسونلر!......

(مابعدی وار)

ـــ ترَاجم احوَال ـــ

(عصرجدیدك فریدی واشینغتون)

عصر جدیدك مشــاهیری اعصــارقدیمه مشاهیرینه قیاس ایدیلهجك اولسه زمانك ترقیات جدیدهسی حقنده پك طوغری وواضح برنســبت بولنــه بیلور ایدی . زیرا عصر جدیدك افلاطونلری عاجز براقهجق اقتدار ایله یتشــدیردیکی حکمانك واسـکندرلری حیرتده براقهجق قوتله وجــوده کتوردیکی جنکاورلرك ماهیتلری ایکی عصرك یکدیکرینه قیاسندن بشقه برشــیله میدانه چیقهمز . نه حاجت ؟ خیالات شاعرانه یه صرف ذهنله اولمیهجق شیلری دوشونمك ایله قویدیغی قانون وقاعــدهیی عالمه قبــول ایتــدیرمك اقتدارینی و برآدمه قارشــو کیتمك ایله برلغم اوزرینه یورومك جسارتنی موازنه ایتدیکمز

کبی ایش بداهت صورتیله میدانه چیقار .

عصر جدیدده شان اله بیلك صعوبتی دخی شو توصیه ایلدیکمز موازنه دن استخراج ایدیله بیلور . شان قزانه بیلك نه قدر صعوبتلی اولدیغی بولدقـدنصکره دخی شاندن شرفدن قطع نظر برده انسانك کندیسنی برملتك بتون بتون انقلاب ایتدیرلمسی اقتداری کندی النـده اوله جق . وقعده کورمسی مرتبه سنی اولبچملیدر ؟

بو عصر جدیدده برملتك بتون بتون انقلاب ایتدیرلمسی اقتداری نه دن عبارتدر بیلورمیسکز ؟ ملتك قوانین قدیمه سندن دها اعلاسنی بولمقدن عبارت دکلدر . قوانین قدیمه دن دها اعلاسنی بولدقدن صکره بونی خلقه بکندیرمکدن ده عبارت دکلدر . هم قوانین قدیمه دن دها اعلاسنی بولملی هم خلقه بکندیره بیلملی هم ده (ایجاب حالك اجراسنه) موفق اولملیدر که اصل یالك کبر بشی بوراده قوپار . زیرا ایجاب حالك اجراسی هرکسی اقناع دکل هرکسك اعتراض قوتنی قیراجق قدر برجر بزه به مظهر بتله برابر مادة وفعلا یعنی جبرا اعتراض ایده جك اولانلره بنه جبرا جواب ویرمك اقتداری دخی موجود اولملیدر که بو وجوه مختلفهٔ اقتدارك فرد واحدده بولنمق احتمالی محال عد اولنه جق قدر نادر در .

ایشته واشینغتون بویله وجودی محاله تعلیق اولنه جق قدر نادر مشاهیردن اولدیغی ایچون بز دکل مترجمین احوال بالاتفاق کندیسنه « عصر جدیدك فریدی » عنوانی

ویرمشلردر .

مشار الیه ١٧٣٢ سنه سی شباطنك یکرمی ایکنجی کونی امریقاده ویرژنی ایالتنده وستمورلاند قونتلغنده تولد ایلدی . پدری اوکوست واشینغتون برزنکین چفتچی ایدیسه ده کنج یاشنده وفات ایتمش و بزم قوجه واشینغتون بش اولادینك اوچنجیسی اولمق حسبیله پدری میراثندن آز برشیئه نائل اوله بیلمشیدی . اون بش یاشنه قدر ویلیا مسبورغ مکتب صبیانده تحصیل ایدرك بعده خانه سنه چکیلوب علوم ریاضیه ایله اشتغاله حصر اوقات ایلدی .

کنجلك هنکامنده کمیجیلکه هوس ایدرك انکلیز بحریه سنه یازلمق آرزوسنه قیام ایلدیسه ده والده سی ارضا ایده مدی . بناء علیه ویرژینی ایالتنده اراضی مساحه جیلکی ایله اشتغاله باشلادی که بو ایش ذاتا نحیف البنیه اولان واشینغتونك کرکی کبی قوت بدن قزانمسنه یاردم ایتمکله برابر اهون فیئاتله برچوق اراضی اشترا سنه دخی مساعد اولدی .

کندیسی ذاتا ملت عسکری بولندیغی و — اهمیتلرینك آزلغندن ناشی تاریخلری قید ایدلمامك اوزره — تواریخ مختلفه ده آشاغی رتبه لری قطع ایتمش اولدیغی جهتله ١٧٥١ سنه سنده یعنی اون طقوز یاشنده ایکن بولندیغی طابورك بیکباشیلق رتبه سی استحقاقندن زیاده صره حسبیله کندیسنه انتقال ایلدی . ایکی سنه صکره انکلتره نك امریقا مستعمراتنه فرانسزلر تعرض ایلدکده واشینغتون بنه ملت عسکری صنفنجه قائممقاملق

رتبه‌سنی احرازله معیتنده و یریلان برالای
عسکری اوهیو سواحلنده دشمن اوزرینه
سوق واعدا قارشوسنه تعبیه‌یه مأمور
اولدی .

بو مأموریتی حسن ایفایه واشینغتونك
بهرهٔ عسکریه‌سی بلغاما بلغ کافی ایدی .
انجق امریقای شمالیده انکلتره دولتی طرفندن
والی وقوماندان بولنان ذاتك ملت عسکری
ضابطانی دائما تحقیرله استخدام ایلمسی
واشینغتون کبی برناموس مجسمه‌یه پك آغر کله‌رك
١٧٥٦ تاریخنده ترك خدمتله مون ورنون
نام محلده کائن وقرنداشندن ارثاً کندیسنه
منتقل چفتلکنه چکلدی . لکن بوحال
خلق نظرنده بشقه معناره وعادتا واشینغتونك
خدمت وطندن قاچدیغی کبی بردنائته حمل
اولندیغندن برسنه صکره مومی الیه ینه خدمت
عسکریه‌یه کیره‌رك جنرال براددوق فرانسزلر
وسائریه قارشونه قدر مغلوبانه محاربه‌لرده
نه قدر مصائب ومشکلات چکدی ایسه
واشینغتون دخی کندیسنك یاورحربی اولمق
مناسبتیله مزاحم واقعه‌یه اورتاق اولدی .
حالبوکه بوصعوبتلی مأموریتدن صکره دخی
واشینغتون اوزحتلی خدمت عسکریه‌دن
ینه قورتیله‌مدی . قوجه عسکر !
مدت العمر قورتیله‌میوب خدمت عسکریه
اوزرنده ترك جان ایتمشدریا ! یاورلك
خدمتندن صکره ویرژینی ایالتی اهالیسی
کندیسنی ملت عسکری میرالایی انتخاب
ایدرك ایالتك بالجمله قوهٔ عسکریه‌سنه قوماندان
نصب ایلدیلر .

بو مأموریت اثناسنده امریقای شمالینك
فرانسزلرله اولان منازعه‌سی هنوز ختامه
رسیده اولمامشیدی . بناءعلیه واشینغتون
معیتنه الدیغی ایکی اوچ بیك کشیلك برفرقهٔ
عسکریه ایله درحال حرکات حربیه‌یه
باشلادی . انجق عساکر مرقومه پك
انتظامسز اولدیغی جهتله کندی
مقدارلرینه مساوی فرانسز عسکری مقابلنده
اکثریا اظهار عجز ایدرلر ایدی . علی الخصوص
بویله غیر منتظم برعسکر اوزرنده واشینغتون
کبی کنج برقوماندان پك اوچ‌وجق قالور
ایدی ١٧٥٨ سنه‌سنده کنج میرالای
دوکسن قلعه‌سی اوزرینه برهجوم ترتیب
ایلدی . فرانسز مورخلری دیرلرکه
بوقلعه‌نك تخلیه‌سی ذاتاً محقق ایدی :
مع هذا واشینغتون قلعه طرفندن اولدقجه
شدتلی برمدافعه کوردی . ومدافعهٔ
واقعه‌یه ثبات ومتانتله مقابله ایدرك نائل
ظفر اولدی .

فرانسه منازعه‌سی بتورلدکدن صکره
واشینغتون قوماندانلقدن استیفا ایدرك
مارثا کوستیسی نامنده برکنج طول ایله
ازدواج ومون ورنون چفتلکنده آرامله
زراعتنك ترقیاتنه خدمت ایلدی .
اراضیسی کنیش بولنمق حسبیله زراعتده اول
درجه‌ده بولندی که یالکز کندی
ایالتنده دکل ایالات متجاورده دخی ثروت
پرورلك وثروتله بنام اولانلر زمره‌سنه التحاق
ایلدی . بناءعلیه ویرژینی ایالتی مجالس
عمومیه‌سنه اعضا انتخاب اولنوب عرض
وعفتك وصدق واستقامتك الیبولك
نمونه‌سنی مجالس مذکورده کوستردی .

کندیسی مجلس اعضاسی بولندیغی زمان ایدی که امریقای شمالینك انکلیز مهاجرلری ایله اصل انکلتره دولتی اراسنده مباینت وتضاد باش کوستردی . بو مسئله ده واشینغتون امریقا مهاجرلری طرفنی التزام ایدرك اسکی دنیاده بولنان برانکلتره دولتنك یکی دنیایه هجرت ایتمش برخلقی اول قدر ازمه که پك ده حق اولمدیغی و بوخلقه حکومت ایتمك ایستنیلور ایسه رفق وملایمتله امکانی بولنه جغنی علناً درمیان ایلدی که شو فکر ومطالعه سرد ایدنلر ایچون پك بیوك بلایایی دعوت ایدر بر شی اولدیغی حالده واشینغتونك بونی سر بستانه اتیاندن کیرو طورمیشی امثالی نامسبوق بر وطنپرورلك عد اولندی .

بناءً علیه ١٧٧٤ سنه‌سنده فیلادلفی شهرنده کشاد اولنان امریقا مهاجرینی مجلس عمومیٔ ملیسنه واشینغتونی دخی اعضا انتخاب ایلدیلر .

ارباب تاریخه معلوم اولدیغی اوزره امریقالیلر ایله انکلیزلر اراسنده ایلك خصومت لقسینغتون قصبه‌سنده وقوعه کلمشیدی . اما اول قدر خصومت که اورته ده قان دخی دوکولدی . بو وقعه اوزرینه فیلادلفی مجلس عمومیسی موقت براردو تشکیلیله برابر قوماندانلغنك واشینغتونه و یرلمسنی ملته تکلیف ایلدکده تکلیف اتفاق آرا ایله قبول اولندی . شمدی یه قدر اکلادیغمز احوالنه کوره واشینغتونك بو توجیهاتی خر یصانه قبول ایتمامش اولدیغنه اینانورز . حتی معاش دخی قبول ایتمامشیدی .

مجرد غیرت و طن سوقیله اون درت بیك کشیلك براردو تشکیل ایلدی ایسه ده بو اردونك نه البسه سی وار ایدی نه باروتی حتی نه ده سونکیسی . نفرات یالکز برر آو تفنکیله مسلح ایدیلر . هله برقطعه بیله طوپ یوق ایدی .

انکلتره دولتی ایلروده پك زیاده بیو یه جکی دها مبادیسندن معلوم اولان شو وقعه اوزرینه لزومی قدر منتظم عسکر سوق ایتمش و حالبوکه واشینغتونك اردوسی افرادی یالکز برسنه خدمت ایتمك اوزره کاوب بوقدر آز مدت ایچنده عسکره انتظام و یرمك ممکن اولمدیغی کبی نفراتدن هانکیسنه آغرجه برامر و یرلسه ضابطنك جانبنه قصد ایتمك و یاخود فرار ایلك درجه سنده برنظامسزلغه جرأت ایتمکده بولنمش اولدیغندن شو مشکلات واشینغتوندن بشقه هرکیمی اولسه بیزار ایده جك مشکلاتدن اولدیغی درکار ایدیسه ده واشینغتون اصلا بیزار اولمیوب شوقدر وارکه براردو ایله انکلیز عساکر منتظمه سنه قارشو طورمق محال اولدیغنی کوره رك تعرضی حرکتدن زنهار مجانبت و دائما محافظی حرکاته اعتنا و دقت صورتیله وطنی محافظه یه همت ایلدی .

براز بوصورتله مجاربه دن صکره انکلتره دولتنك غایت جسیم بردونتما سوق ایتمك اوزره بولندیغی خبری امریقایه واصل اولنجه واشینغتون طرفندن و یریلان امر اوزرینه امریقا سواحلی اوزرینه استحکاملر

انشاسنه و برخیلو دوننما تدارکنه مباشرت
اولندی . اوته طرفده ایسه ١٧٧٦
سنه‌سی تموزینك دردنجی کونی ایدی که
امریقا مهاجرلری انکلتره دولتنه رغماً
دولت مشارالیهادن بتون آیرلدقلرینی
مملکتلرینك استقلالیله برابر اعلان
ایلدیلر .

ورودی اولجه خبر ویریلان عظیم
انکلیز دونغاسی درونده اون‌اون بشبیك
قدرده عسکر اولدیغی حالده کلوب نویورقه
کیردی که شویکی عسکرله برابر نویورقده
اوتوز بشبیك انکلیز عسکری جمع اولمش
اولدی . قوماندانسی التنده بولنان غیر
منتظم واطاعتسز ودشمنك نصفندن آز بر
اردو ایله واشینغتون قهرمانانه محاربه‌لردن
یوز چویرمیوب اردوسنده اولان عدم
انتظام سیئه‌سیله بك چوق دفعه‌لر اوقدر
باشی صقیلور ایدی که بریاندن قوماندا
ویرمکه و بریاندن ده عادی برنفر کبی سلاح
استعمال ایتمکه مجبوریت کورور ایدی .
هله انکلیزلرده طوب اولدیغی حالده
کندیسنده بومقدر سلاح مفقود اولدیغندن
انجام کار مقاومتدن بالمأیوسیه رجعته قرار
ویردی ایسه‌ده هر طوتدیغی موقعلری
فداکارانه محافظه ایله تا مجبوریت صحیحه
کورمینجه تسلیم ایتمز ایدی . نهایت رجعت
ایده ایده شمال طاغلرینه قدر واردی .

قحطلق شدت شتایه مقابل چپلاقلق
صالغن خسته‌لکلر اردوسنك قوتنی نه‌قدر
قیرمقده ایسه دیکر طرفدن برسنه‌دن
عبارت اولان خدمت عسکریه مدتنك
انقضاسی مناسبتیله عسکرك ترك سلاح
ایدرك آلوب یوروبی و یرمسی دها زیاده
تقلیل قوتی موجب اولور ایدی .

ایش بردرجه‌یه واردی که باشلانیلان
ایشده موفقیت شویله طورسون اوکدیشله
بقای حیاتدن بیله امیدلر کسیلدی . حتی
مجلس عمومی ملی فیلادلفیده اقامت ایده‌میوب
بالتیمور نام محله التجا ایلدی . حالبوکه
بو مجلس ایچنده بعض قورقاقلر باشه
چیقاریله‌میه‌جق برایشده اصرار بیهوده
اوله‌جغی جهتله انکلتره دولتندن استعطاف
واستعفای قصوری بیله توصیه ایدر اولدیلر .
بونلر عموم مهاجرلری سودای حریت
واستقلالدن واز کچورمك ایچون ولایتلره
ال آلتندن آدملر دخی چیقارمشلر ایدی .
بو وامثالی مشکلاته واشینغتون حکیمانه ثبات
وفتورسزلقله مقابله ایدوب « بو ایشدن
کیم ال چکر ایسه چکسون بن مادام که
برکره ال اوردم ارتق ال چکه‌مم یا انکلیزلره
قارشو قورشون ایله اوزیلورم و یاخود
لله کچر ایسه‌م قورشونه دیزیلورم »
دیمشدر که وطنك استقلالی اوغورنده
بودرجه فداکارلق کندی اخص رفقاسنی
اغلاته‌رق ممنون ومتشکر ایلشیدی .

سائر بر کیمسه ایچون موجب یأس
اوله‌جق شو احوال ایچنده واشینغتون طوپی
یاننده ایکی بیك آدم اولدیغی حالده واوار
طرفلرینه قدر رجعت ایلدی که اکر
بوحالده انکلیزلر کندی اوزرینه شدتلی
برهجوم ایتمش اولسه ایدیلر بوکوچك
قوتی توکرکله بوغه‌جقلری درکار ایدی .

انجق انکلیز اردوسنك قوماندانی هووك بو بابده ایتدیکی اهمالدن واشینغتون بالاستفاده درحال اردوسنی آلتی بیك نفر قدر ابلاغ ایله برابر کیجه وکوندوز تعلیملر ایله انتظامنه دخی کرکی کبی صورت ویردکدن صکره ١٧٧٦ سنه‌سی کانون اولنك یکرمی بشنجی کونی ایچون ترانتون نام محلده انکلیز والماندن عبارت اون بش بیك قدر دشمن اوزرینه بر هجوم ترتیب ایلدی .

بو هجوم غایت مدققانه ترتیب ایدلمش بولندیغی کبی غایت ده جسورانه اجرا ایدلمش اولدیغندن موفقیت تامه‌یی انتاج ایلدی . دشمن قهقری دکل هادتا رذالتله پریشان اولدی . ارادن اون بش کون کچمه‌دن یعنی نه ترتیب قوره‌جقلرینه دائر انکلیز ارکان حربیه‌سنه میدان ویرمه‌دن واشینغتون ینه اوسته‌لقلی بر ترتیب ایله پرنس طوون نام محلده بولنان دشمنه دخی اویله بر هجوم ایلدی که انکلیزلر اولکیدن بیوك بر پریشانلقله فرار ایلدیلر .

بو ارالق واشینغتون اردونك قوماندان مستقلی نصب اولنوب نفراتك خدمت عسکریه‌سی دخی اوچ سنه‌یه ابلاغ ایدلمشیدی که جمله‌دن زیاده اشبو ضم مدت قضیه‌سی اردونك حصول انتظامنه یاردم ایلدی .

کوریلیور که ارتق آمریقانك استقلال محاربه‌سی علونه‌جك قدر علولندی . حالبوکه بو اثناده فرانسه انکلتره‌نك بتون بتون اضمحلالیله تشفی صدر ایده‌جك قدر انکلیزلرك خصماسی اولدیغندن جنرال لافایتی آمریقایه ارسال ایله استقلال دعواجیلرینه یاردم ایتمك یولنی قوردی . فرانسه‌دن ماعدا انکلتره‌نك زیاننی ایسته‌یان هولاندا وسائره کبی ملتلر طرفندن دخی برچوق کوکللیلر تشویق ایدیله‌رك آمریقایه سوق اولنور ایدی .

حالبوکه ایشك ایچنه خارجدن بوقدر آدم قارشمسی واشینغتون ایچون پك ده فائده‌لی اولمدی . زیرا تمام طونه‌جغی ایشه برقرار ویره‌جك ایکن ینه ١٧٧٧ سنه‌سی ایلولنك اون اوچنجی کونی انکلیز قوماندانی هوون براندی ووین کنارلرنده بغتة بر هجومله واشینغتونی مغلوب ایلدی و یکرمی کون صکره واشینغتون دخی جرمن توون نام محل جوارنده ییلدیرم کبی بر سرعتله انکلیز عسکرینی باصدی ایسه‌ده اختلاف آرا ایله تدبیر ضایع اولدیغندن ینه کندیسی رجعته مجبوریت کوردی .

حالبوکه یالکز کندی ترتیبی موجبنجه حرکت ایدن بیك بشیوز کشیلك قدر بر آمریقان فرقهٔ عسکریه‌سی صاراقوغانده بولنان تمام آلتی بیك کشیلك بر انکلیز فرقه‌سی اوزرینه اویله بر هجوم ایتمشیدی که کندیسندن درت مثلی زیاده بولنان براوردویی تسلیم سلاح ایله قبول اسارته مجبور ایتمشیدی .

شو وقعهٔ مسرت واشینغتونك امیدینی آرتدیرارق مشار الیه بقیهٔ عسکرینی بالاستصحاب انکلیز اردوسنك مرکز اقامتی بولنان فیلادلفیه‌یه آلتی ساعت مسافه‌ده کائن واله‌سی فورژ نام محله چکیلوب بر مترسلی

استحکام انشاسیله اقامت ایلدی .
عالمده الندن ایش کله‌جك هانکی آدم
کورلدی که مشکلات ایچنده مشکلاته بلا ایچنده
بلایه دوچار اولمامش اولسون . بالخصوص که
بلانك ومشکلاتك اك بیوکی واك چوغی دخی
تمام جان الهجق بر نقطه‌ده اوزرنده باش
کوستر . بوحال عینیله واشینغتونه دخی
واقع اولدی . بر کره اردوسی آج وچپلاق
شدتلی وصالغن خسته‌لکلره قارشو
حکیمسز وعلاجسز باروتسز حتی قورشونسز
اولدقدن بشقه استقلال دعواسنده بولنان
مجلس عمومی ملی اعضاسندن برچوق
خائنلرك تشویقیله عسکرینك هرکون
برچوغی فرار ایدر ایدی . بوندن صکره
آرنولد نام معاون قوماندان واشینغتوندن
بتون بتون یوز چویروب انکلیزلره
براشه‌رك واشینغتونك نه قدر اسراری وار
ایسه دشمنه فاش ایلدی . حکومات مجتمعه‌یی
تشکیل ایده‌جك اولان ولایتلر خلقی میانده‌ده
بر اختلاف چیقمسونمی . آزقالدی که ولایات
مذکوره بر بریله جنکه قیام ایتسون !
ورموند ولایتی رحکومت مستقله تشکیلی
دعواسنه قیام ایدرك بیك بلا ایله موفق
اولدی . بودعوا نویورق ولایتنه دخی
سرایت ایلدی . دیرکن شارلستونده
بولنان برفرقه عسکر انکلیزلر طرفنه دوندی !
پانسلاونیا عسکری کندی سلاح
ارقداشلرینی تهدیده باشلادیلر . نویورزی
عسکری بتون عصیان ایلدی که
واشینغتون جمله‌دن اول عسکردن شو فکر
عصیانی منع ایچون ایکی نفر رئیس عصیانی
قورشونه دیزدی .

هله برایسی فرانسه انکلتره‌یه رسماً
اعلان حرب ایدرك امریقالولره ویردیکی
برمقدار معاونت سایه‌سنده نویورقه تحصن
ایتمش اولان سکز بیك قدر انکلیز تسلیم
سلاحه مجبور ایدلدی ده انکلیز قوتنه ضعف
طاری اولدی . بالخصوص اوروپا وهند
وامریقا صولرنده اسپانیا وهولاندا وفرانسه
دونانمسی طرفندن انکلیزلر اوزرینه هجوملر
ایدلمسی انکلتره دولتی ایچون امریقا قوتنی
ضمه بربیوك مانع اولدی . نتیجهٔ کلام
١٧٧٥ سنه‌سنده بدأ اولنان استقلال
محاربه‌سی یدی سنه دوام ایله ١٧٨٣
سنه‌سی کانون اولنك یکرمیسنده معاهدهٔ
صلحیه‌یه ربط اولندی . وبومعاهده
❊ آمریقا مجتمعه‌سی ❊ استقلالنی
انکلتره‌یه وبتون عالمه طانتدیردی .

بومعاهده اوزرینه حکومات متحده
تأسس ایتدی بتدی‌می ظن ایدرسکز ؟
هیهات ! ایشته هنوز شمدی باشلامش
اولدی . زیرا شمدی‌یه قدر یالکز معترضك
یداعتراضی منع ایدلکله اوغراشلمشیدی .
بابر ملتی برحالدن دیکر حاله قلب ایتمك قولای
برشیمیدر ؟

معاهده‌نك عقدی عقیبنده ظهور ایدن
مشکلات بونجه سنه‌دن بری غایت سربازلقله
اداره اولنمش بولنان اردو طرفندن ایقاع
ایدلدی . اردو مکافات ایستر وطلبنده
اصرار ایلرایدی . حتی برمقدار نفرات

فیلادلفی یه هجوم ایدرك مجلسی باصدیلر ! حالبوکه بعضلری برحکومت قرالیه تشکیلیله قراللغی دخی واشینغتونه تکلیف ایتمسونلرمی ؟ قوجه حریف ! « بر قراله تابع اوله‌جق اولدقدن صکره انکلتره قراللغك نه‌سی وار ایدی ؟ بر استقلال ایچون جنك ایتدك اما ملتك استقلالی ایچون جنك ایتدك » دیه حکومت قرالیه فکرینی اول قدر چورتدی که اداره جمهوریه طرفدارلرینی کندیسنه اسرایه‌جك قدر ممنون ایلدی . باخصوص اردو مطلقا جمهوریت فکرنده ایدی .

معاهده‌یی امضادن صکره واشینغتونك یاپدیغی ایش عسکر ایچون تعیین مکافاتی مستدعی ومبین مجلس عمومی‌یه برلایحه تقدیمندن عبارت اولوب اوایشی دخی کوردکدن صکره مجلس عمومی‌یه محاربه واقعه‌نك مصارفنی کندی استعفا نامه‌سنه الفاً تقدیم ایلدی که بو استعفا اظهار عجز صاییلوب اشاغیده کوریله‌جکی وجهله کندی قدرینی عالمه بیلدیرمك ایچون ایدی . مصارف واقعه‌یی مبین تقدیم ایلدیکی دفتر باشدن اشاغی‌یه قدر کندی قلمیله یازلمش اولوب یالکز بعض مصارف خفیه‌دن ماعدا هرقلم مصرف برقاچ سند واوراق سائره مصدقه ایله مصدق ومثبت ایدی که بوقدر امنیت ومحافظهٔ امنیته دقت هیچ برکیسه‌ده کورلمامشدر . مصارف خفیه‌سی ایسه ١٩٨٢ انکلیز لیراسنه بالغ اولورکه بونده برکونه خیانت اومولق شویله طورسون آزلغنه بیله تعجب ایدیلور .

آدم ! خیانت نه کوچك شیدرکه ! واشینغتون بومحاربه‌یی جانی اورته‌یه قویه‌رق ایدوب حتی ملتدن معاش بیله قبول ایتمامشیدی ! چونکه چفتجی ایدی ! چونکه زنکین ایدی ! اردودن مفارقت ایدرایکن هرکسك هو نکورهو نکور اغلامسی وافراده وارنجه‌یه قدر کلوب بوینه صاریله‌رق او پوشمسی واشینغتونی طاتلی طاتلی اغلانه‌جق برمکافات ایدیسه‌ده مجلس عمومی مطلقا برمکافات قبول ایتمسنی رجا ایتمش اولدیغندن اودخی بعدما مکتوبلرینی پوسته‌لرك بلا اجرت نقل ایتمسی امتیازندن عبارت برمکافاتی قبول ایلدی .

قوجه استغنا ! زهی بیوکلك !

واشینغتون بعدالاستعفا یه چفتلکنه چکیلوب زراعتی دائره‌سنی توسیع وچفتلکنك وجوارینك یوللرینی تنظیم وکوللر ودره‌لر طریقیله برآمد وشد سفاین تأسیس ایتمکله مشغول اولدی . مصارفی کندی طرفندن و برملك اوزره ایکی باب مکتب دخی کشاد ایلمشیدی . بوعزلتدن مراد هنوز استقلال چاغی بولنان ولایتلر خلقنه حزلرینی الدیرمق اولوب واقعا بونلرك الده‌جق حزلری بولنمغله جمله‌سی الدیلر . شویله که بونلرك هیچ بریسی دیکریله برلشمامك وهر بری کندی باشلرینه مستقل قالمق دعوالرینه قدر واروب حالبوکه اسکی تأسیسات وتنظیماتی لغو ومحو ایلمش اولدقلری حالده یرینه یکیسنی قویمقدن عاجز قاله‌رق هانکی یولی طوته‌جقلرینی بیله مدیلر . شو کشمکش حال بش سنه قدر دوام ایلدی .

نهایت بالجمله ولایاتك هر بری کندی دائره‌لری

داخلنده مستقل قالمق اوزره بالاتحادیك
وجود طرزنده برحكومت متفقین تشكیلنه
لزوم كورلدی . بوایشی قرارلشدیرمق
و یكی تأسیس ایدیله جك برحكومتك نظاماتنی
قویمق ـ بواستقلالی سلاح قوتیله قازانه
بیلك كبی ـ انجق واشنغتونك یاپه بیله جكی
برایش اولدیغی مشهور فرانقلین طرفندن
مجلس عمومیء ملی‌یه تكلیف ایدلكله مجلس
بوكره فیلادلفیده عقد انجمن ایلدی ومشارالیه
واشنغتونی رئیس انتخاب وتعیین ایتدی .
واشنغتون شومجلس ریاستنی استفادهء ذاتیه
ایچون دكل مجرد خدمت ملیه املیله قبول
ایلدی . بومجلسده ملتك حقوق حكمرانیسی
مجلس عمومیء ملت النده بولنمق وامور
وخصوصاته نظارت ایده جك سناتو اعضاسی
التی سنه مدتله مأموریتنده قالمق و بالفعل
اجرا كندیسنه محول اولدیغی حالده درت
سنه‌ده بررئیس دكشدیرلمك اوزره براساس
تنظیمات قرارلشدیرلدی . حالبوكه حكومات
متفقهء جمهوریه ریاستی دخی اتفاق آرا ایله
بزم واشنغتونه حواله ایدلدی .

بویله یكیدن تشكل ایتمش برملت متقابله
ایچون نه قدر ونصل ونه یولده قانونلر لازم
اولدیغی بوراده حكایه ایتمك صددن خارج
قالور . ایشك بوجهتنی ارباب مطالعه
كندیلكلرندن ملاحظه بیوروب واشنغتونك
ایلك درت سنه مدت ریاستنك نصل برمشغولیت
متمادیه ومشكله ایچنده كچمش اولدیغنی
موازنه ایتملیدرلر .

اكر ایلك درت سنه مدت ریاستدن صكره
واشنغتون عزل ایدلمش اولسه ایدی آمریقا
حكومات مجتمعه سنده كوریلان بوانتظامك
اساسی بتون ضعیف قالور ایدی . اكلاملی
حسن اداره‌یی اكلاملی حسن توجه عمومی‌یه
مظهریتی كه ١٧٩٣ سنه سنده ایلك درت
سنه مدت ریاست منقضیه اولدقدن صكره
ملتك مبعوثانندن مركب مجلس عمومی مشار
الیهی بتكرار ریاسته انتخاب ایلدی .

ایشته شو سكز سنه مدت ریاست ایچنده
واشنغتون آمریقایی برحاله قویدی كه
حكومات متحده‌نك هربری دكل داخلاً
آمریقالولرك هرفردی بیله كمالیله حر ومستقل
قالوب خارجه كلنجه جمله‌سی جسم واحد
صورتنه كیردیلر . ایكنجی درت سنه مدت
ریاست دخی ختام بولدقدن صكره ملت كندیسنی
اوچنجی دفعه اولمق اوزره انتخابه قالقشدی .
حتی عموم ملت اتفاق آرا ایله اصرار دخی
ایتدیلر . انجق واشنغتون ارتق خدمتدن
عفو ینی هركسی قبوله مجبور ایده جك برطورله
التماس واستدعا ایلدیكندن خلق دخی
« بوهمشهری وطنه بورجلی اولدیغی خدمتی
حقندن زیاده اوله‌رق ایفا ایلدی ارتق
اوراحتیله بزدخی سایه سنده استقلال وحریت
قازاندیغمز ذات عالیشانه خیردعا ایله مشغول
قالالم » دیه استعفاسنی قبول ایلدیلر .

مبادیء تولدنده عادتا آمریقا جمهوریتنك
ابه‌لكی خدمتنی ایدی و یرمش اولان فرانسه
تمام جمهور اولدیغی زمان یعنی باررانك
دیركتورلغی زمانده آمریقایه كمال خصومتده
بولندی . اول قدر كه آفه‌جق قانلر طمارلرده
غلیانه باشلادی . ایمدی آمریقا بودفعه
دخی فرانسه طرفندن ایدیله جك تعرضه

مقابله ایچون تدارك اولنه جق عسکرك تهیه سنی وطنك اسکی عسکری اولمق حیثیله بنه واشینغتونه حواله ایلشیدی · قوجه واشینغتون عاقبت خدمت وطن بولنده ترك حیات ایلدی · فقط وا أسفاکه وطنك دشمنیله کوکس کوکسه کلدکده کوکسندن اوزیلوب دوشمه‌دی · تدارکات حربیه اوزرنده ایکن برضوغوق المقله ترك جامهٔ حیات ایلدی که تاریخ وفاتی ۱۷۹۹ سنه‌سی کانون اولنك اون دردنجی کونی اولوب مدت عمری التمش یدی‌یه وارمشیدی ·

اصلا چوجغی اولمدی · کوردیکی بونجه خدمتلردن طولایی برآقچه معاش المدی · همت فوق العاده ایله اکوب آلن ربله صولادیغی زراعتی سایه‌سنده قارون قدر زنکین اولمشیدی · ثروتنك بربیوك قسمنی بعض مکاتب تأسیسنه وصیت ایدوب اسرانك کافه‌سنی آزاد ایلدی · بقیهٔ ثروتنه ایسه بریکنی وارث اولدی ·

نعش معتبری برمدت چفتلکنده مدفون قالمشیدی · بعده مجلس عمومی بنه کندی نامنه منسوب اوله‌رق تأسیس ایدیلان ومرکز عمومیٔ جمهور اولان شهرده رکز ایدیلان غایت شعشعه‌لی برعلامتك التنه دفن ایچون نقل ایلدی · شوایکنجی جنازه الانی قدر برالایی چشم جهان کورمامش دنیلسه سزادر · آلایده اغلامدق فردیوق ایدی · او وجود ممدوحه نیجه اغلامستونلرکه سبب رفعتلری باعث جربتلری اوایدی · قلبجیله جنك ایتدی · قلمیله قانون یازدی دنیایه یکی برملت علاوه ایلدی ·

بو عصر جدیدده یالکز عسکرلك خصوصنده واشینغتون قدر برعسکر کلامش دکلدر · سیاسیات خصوصنده‌ده یالکز انك قدر سیاستکار کلامش دکلدر · اخلاق حمیده وعفت حال دخی یالکز آنده کورلمامش · عالمك بکانه جسوری کندیسی دکل ایدی · جفایه بلایه تحمل مشکلات ومزاجه فتورسزلق خصائلی‌ده مشار الیهه مخصوص دکلدر · لکن بوحاللرك وبونلرك جمله متفرعاتنك برنسبت لایقه‌ده جامعی اولمق اوزره عصر اخیر ایچنده برذات دها کورلمامش اولدیغی دعوا ایدیله بیلور ·

بز بودعوایی بوراده اثبات ایچون تطبیقاته کیرشمیه جکز · عصر جدیدك بیوك ناپولیون بیوك فردریق دلی پتروکبی بعض اعاظم مشاهیرینك ترجمهٔ حاللری دخی دردست نشر واعلان بولندیغندن انلرك مطالعه‌سیله ایدیله جك تطبیق ارباب مطالعه‌یه عائد برایشدر ·

(ن‌ت)

﴿ متنوعه ﴾

« ارسطونك محاکمهٔ آثاری »

بوندن مقدم حکیم مشهور ارسطونك ترجمهٔ حالنی یازدیغمز صره‌ده مشارالیهك بعض آثارینی بشقه‌جه برفقره اوله‌رق حکایه ایده جکمزی وعد ایلشیدك · بوبند

مخصوصمزده دخی وعدمزی ایفا ایدیبورز .

حکیم ارسطونك نه قدر چالیشقانه بر آدم اولدیغی وحتی چالشمقدن حاصل اولان یورغونلق اوزرینه وفات ایلدیکی ترجمهٔ حالنده کوسترلمش اولوب انجق بوکره محاکمهٔ آثارینه باشلامزدن اول شونی دخی بیلك فائده‌دن خالی اولمزکه کندیسی تألیف وتحریر ایشنده طالدیغی زمان آچلغنی اونوته رق تا معده‌سنده طیانلمز وجعلر حس ایتمکه باشلامینجه یه قدر طعامه قالقمز ایدی . اویقوده کچوردیکی زمان عندنده اسراف ایدیلیور حکمنده اولوب بوزماندن نه مقداربنی تنقیص ایدر ایسه کار صایدیغندن پك زیاده اویقوسی کلدیکی زمان بر یوکسك محلده بولنسان یوارلاغی بر پرنج لکن اوزرینه دوشوروب بوصورتله چاك صداسی کبی حاصل اولان شماطه اویقوسنی دفع ایدر ایدی . ایشته ذکر آتی آثاری بویله بر سعی وهمتك ثمرات برکزیده‌سیدر .

مدققلرك ظن وحکملرینه کوره ارسطونك ایلك آثاری صنایع نفیسه وشعریه حقنده یازدیغی کتابلردر . زیرا بونلری ماکدونیاده بولندیغی زمان اسکندر کبیرك تعلیم وتربیه‌سی ایچون یازمشدر . آثار مذکوره یونان قدیم ادبیاتنه برانقلاب جدید ویره‌جك قدر دکل ایسه ده نطق وشعره اولکندن زیاده برقوت ویردیره‌بیلور ایمش .

تاشاعر قدیم هومر زمانندن بری کلان شعرانك اخلاق وآدابه دائر قویدقلری اساسلری ارسطو دها زیادهٔ تأیید وتقویه ایدر بر یولده قلمه آلندی . آثار مذکوره کمال لذتله اوقوندیغی کبی کنجلر ایچون دخی هم تلذذی هم ده تصحیح اخلاقی موجب اولور .

مع هذا ارسطونك اخلاق کتابی بالکز بوندن عبارت دکلدر . اولا « کتاب الاخلاق » واردرکه ابنای بشرك معاملات عمومیه‌سنی اوزون اوزادی یه تدقیق ایلدکدن صکره محاسن ومکارم اخلاقی هرکسی بونلره مشتاق ایده‌جك برقوت قلمله تصویر وتحریر ایلمشدر . کتاب الاخلاق اون جلد اولوب کندی اوغلی نیقوماکوسك تربیه‌سی ایچون تألیف اولنمشدر . اشبو کتاب الاخلاقده ارسطو هر اخلاقك افراطینی بر نقصان اعتبار ایدرك فرضا افراط درجه شجاعتی وافراط درجه سخاوتی ینه افراط درجه قورقاقلق وافراط درجه بخل قدر عیب کورور وانسان کاملك محاسن ومکارم اخلاقه دائما برحد متوسطده مالك اولمسنی توصیه ایدر. بوندن بشقه ایکی جلد اوزرینه مرتب اولان « کتاب کبیر اخلاق » ده دخی محاسن اخلاق نصل قازانیله بیله جکنی وسعادتك وسائل حصولی ایکی‌یه منقسم اولوب سعادت مادیه نصل وسعادت معنویه نه صورتله قازانیله جغنی بیان ایلر .

برده دوستی وشاکردی بر آدم ایچون تنظیم ایلدیکی بشقه جه یدی کتاب اولوب بونده حیاتك صورت جریانی مشاغل بشریه اوزرینه تقسیم ایدرك

مشغولیتلری و ذوقلرك انواعنی وصورت جریاننی ارائه ایلر .

یونان قدیم خلقی کندی ملتلرندن بشقه کافهٔ ملتلری باربار دیه عادتا انساندن عد ایتمدکلری جهتله ارسطو حقوق ملل وظائف عمومیهٔ انسانیه یه دائر حرف واحد سویله مامشدر . بناء علیه «سیاست» و «جمهور» سرلوحه لی اثرلرنده یالکز بر ملتك جمعیت ملیه حکومت سیاسیه دوائر بلدیه حکم ونظام قوانین وصلح وحرب وتجارت ومالیه وصنایع وسائره سنه دائر سوز سویله میوب عمومیت اوزره انسانلغه ومدنیته دائر محاکماتی ترجحشدر . بوندن بشقه تدبیر امور منزله دائر یازدیغی بحثلرده اهالئ بیوتك اکانجه زمانلرینه قدر تفریق وتقسیم ایتمك صورتیله معلومات موضحه اعطا ایلمشدر .

حکمیات جهتنه کلنجه ارسطو بوجهتده مخصوص اولان محاکماتنده خواجه سی افلاطونك بتون بتون خلافنی التزام ایلمشدرکه کیفیتك بوجهتی ترجمهٔ حالنده دخی بر نبذه جك بیان اولنمشیدی . افلاطون دیرکه انسانك ذاتندن عبارت اولان وآدینه «بن» دنیلان انسانلق وتعبیر آخرله روح بشریت وجود قفسی ایچندن خارجه باقوب قوهٔ حاسه سنی اشیای خارجیه یه شامل ایدر ارسطو دیرکه انسانك انسانلغی ینه انسان نظرنده اثبات ایدن برشی وار ایسه اوده اشیای خارجیه دن عبارتدر . اشیای خارجیه اولا حواس ظاهره مزی تحقلابه رق اورادن حواس باطنه یه انتقال ونهایت روحده قرار ایلر .

شو ایکی اساس بربرینه تطبیق ایدیلور ایسه کوریلورکه افلاطون انسان بذاته حکیم اولمز ایسه برشی کوره میه جکنی حکم ایتمك ایستر ارسطو ایسه انسان اشیایی کورمز ایسه حکیم اوله میه جغنی اکلاتمغه چالیشور . بوندن شو چیقار که عالمده حسنات و فکر الوهیتی افلاطونك حکمنجه انسان بولمش دیمك اولور . ارسطویه کلنجه بونلر ذاتا وار اولدقلری ایچون فکر بشره جاریمش اولدیغی قبول ایدلمك لازم کلور . واقعا مشارالیهمانك هرایکیسی الوهیت پرست ودیندار آدملر ایدی . انجق من جهة ارسطونك اساس اعتقادی دها متین کوریلور)

حکیم ارسطو منطقه دائر یازدیغی کتابلرده اك بیوك اهمیتی قیاساته ویرمشدر . ذاتا منطقدن اصل مراد دخی قیاس دکلیدر ؟ انجق قیاسات قضایادن یاپیله جغی جهتله ارسطو «تعریفات» ویاخود «تأویلات» دیه قضایادن بحث ایدر نوعما نحوی دخی اوقشادر آیروجه بر کتاب دها یازمشدر . قیاساتك عقیمی نتیجه دارندن آیرمق و بومقصده وصول ایچون اولا صغرا وکبرایی بر قضیه حالنده افراغله انلری تحلیل ایتمك ایچون «تحلیلات» سرلوحه سیله برقاچ کتاب یازمشدر .

واقعا منطقه دائر یالکز افلاطونده دکل دها التی یدی فیلسوفك پك چوق آثاری ارسطو کورمش ده شو ذکر ایلدیکمز

کتابلری یازمشدر . انجق ارسطو ایله دیگرلرینك آثارینی قارشدیرمش اولانلر دییورلرکه ارسطو بونلردن معلومات المقدن زیاده انلری رد وجرح ایتمك ایچون اوقومشدر . هله کندیسنك منطقجه انلره خواجه اوله‌جق قدر قوتلی بولندیغی آثار موجوده‌نك ظاهر حاللرندن دخی اکلاشلقده اولدیغی مسلمدر .

مشار الیهك منطقنه بوقدر قوت ویرن شی ماهیت الفاظ ولغاتی لایقیله بیلسیدر . حتی بو بابده یازمش اولدیغی مجله « ارتق یونانلولره یونان لغتلرینی اوکرتمك ایستیور » دیه بعض قیل وقالی دعوت ایلمش ایدیسه‌ده تعریفلرك افرادینی جامع واغیارینی مانع اولمسی ایچون الك بیوك باردم ایدن شی بو اولمغله ارباب قیل وقال هرحالده حقسز ایدیلر .

(مؤخراً عربلر دخی علم لغتی باشلوجه برفن یرینه قویوب کندی لغتلرینی بنه کندیلرینه اوکرتمك لزومنی ایشته بو حکمت اوزرینه کورمش اوله‌جقلری درکاردر)

حکمت طبیعیه یه دائر ارسطو سکز کتاب یازمشدر . بونلرده اجسامك اشکالنه ماهیتلرینه فلانلرینه دائر برچوق معلومات مفیده ویرر ایسه ده حکمت طبیعیه‌نك زمانمزده پیدا ایلدیکی وسعته نسبتله ارسطونك حکمت طبیعیه‌سی هم پك ناقص هم ده براز ترس ویا کلش کوریلور . ینه حکمت طبیعیه متمماتندن اولمق اوزره مه‌ته اورلوژی‌یه دائر دخی دردت جلد تألیفاتی واردر . بونلرده یاغمور قار شیمشك کوك کورلدیسی روزکار شبنم وقوس قزحه دائر برخیلی معلومات جمع ایتمش ایسه ده اوزمانلر الکتریق قوتنك کیفیاتی هنوز برمادهٔ بدیهیه اولمق اوزره اثبات ایدلمامش اولدیغی کبی انکسار وتحلل ضیا مسئله‌سی دخی حل ایدلمامش اولدیغندن معلومات مذکوره‌نك جمله‌سی الیوم بزه قناعت ویرمز .

هیئتدن دخی (سما) نام کتابی یازمشدر . بو ییلدیزلرك احوالنی وکندی ظننه کوره بونلرك نه کبی موادن ترکب وتشکل ایتمش اولدقلرینی ودوروحرکتلرینی وموقعلرینی وثقلتلرینی درمیان ایدر ایسه‌ده بونلر الیوم خرافات قبیلندن اولمق اوزره قبول اولنور .

علم قیافت انسان ما کنه معلوماتی والوان نام کتابلر دخی ارسطویه اسناد اولنان آثاردن ایسه‌لرده بونلرك اهمیتلری ذاتاً پك آزدر . (بعض دستورلر) سرلوحه‌لی اثر پك غریب معلوماتی حاوی اولوب (انجار) و (دنیا) نام اثرلری دخی اسکندر کبیر ایچون یاپلمش آثار معتبره‌دندرکه تاریخ طبیعی ایله جغرافیایه دائر پك چوق معلومات عتیقه اعطا ایدرلر . (لطائف روایات) نام اثری پك حکیمانی وپك تحف بر طاقم فقراتی جامعدر .

(روح) سرلوحه‌لی اوچ جلد اثری ماهیت روح حقنده برچوق روایاتی جامع اولوب ینه بو اثرك متفرعاتندن بولنان (بعض مسائل طبیعیه) نام اثری دخی فن پسیقولوژی فننده‌ن حواس نوم بیداری

رؤیاصایفلامق وحیوانانك حركاتی وسائره‌سی
حقنده معلومات غریبه ومفیده‌یی حاویدر .
مشار الیهك علوم طبیه‌ده یدطولاسی
اولوب خسته‌لك صاغلق حقنده‌كی محاكمات
وموازناتی پك زیاده اهمیت ویریله‌جك
شیلردر . قانك صولی وقویو وصیجاق
وصوغوق اولمسندن تولد ایدن احكام
ایله اسباب ورود امراضی پك كوزل
وعادتا بوكون دخی احتیاجه صالح اوله‌رق
یازدیغی مسلمدر .

ارسطونك تاریخ طبیعیسنه مشهور
تاریخ طبیعی حكیمی بوفون حیران اولمشدر .
بوفون ارسطونك بو بابده‌كی بهره كلیه‌سنی
محاكمه یوللو مواقع متخالفه‌ده یوز صحیفه‌یه
یقین سوز سویله‌مش ونتیجه كلام اوله‌رق
ارسطو هانكی حیوان حقنده نه معلومات
ویرمش ایسه بوكون او معلومات اوزرینه
پك آز برشی علاوه ایدیله‌بلمش اولدیغنی
كوسترمشدر . كندیسنه بو معلومات
اسكندرك آسیادن كوندردیكی حیوانات
سایه‌سنده حاصل اولمش ایدوكی معلومدر .
متافیزیق یعنی حكمت ماوراء الطبیعه‌یه
دائر یازدیغی كتابلر زمانیله اكمل معلومات
عد اولنور ایدی . بوكون دخی اكمل عد
اولنمقده نه بأس واردر . زیرا حكمت
مذكوره نوعما ظنیات وقیاسات دیمك
اولدیغندن مسائل ریاضیه كبی هركس
ایستر ایستمز قبوله مجبور اوله‌مز . هر
كس ایستدیكی ظنی قبولده حردر .
بوقاروده بر فقره‌ده دیمش اولدیغمز
وجهله ارسطو منكر بندن اولیوب دیندار
ایدی . هم ده زمانك اصنام پرستلرندن
دكل بلكه بر درجه‌یه قدر موحد ایدی .
حتی اصنامه عبادت جائز اولمدیغنی نشر
ایتمسندن طولایی متهم طوتلدیغی مشهوردر .
كندی محاكمه‌سنجه روح عالم ویاخود
خالق اول اولمق اوزره برخالقك وجودی وار
اولدیغی كبی بو وجودك اولمسی لزوم ضروری
ایله دخی لازم ایدی . زیرا اشیاده بربرینی
تولید ایتمك خاصیتی بداهة مشهود ایسه‌ده
اشیانك بربرینی یوقدن وار ایتمامكده
اولدیغی ومطلقا موالید ثلثه بر مایه اوله
محتاج اولوب ایشته جناب حقك او مایه اولی
یاراتمش و هر جسمه برنجی قوت وخاصیتی
ویرمش اولدیغی كسدرمشیدی . شو
قدر وار كه ذات جلیل الوهیة حقنده اولان
افكاری اسلامه دها اوزاق اولوب
بو حكمده افلاطون دها یقینجه‌در .

بز بوراده ارسطونك آثاری وآثارنده
كوریلان افكاری اوزرینه بو بنده
مخصوصمزی یازمق ایچون مأخذ ایدنمش
اولدیغمز اثرك ویردیكی تفصیلاتك بیله پك
چوغنی طی ایدرك خلاصة الخلاصه اولاق
اوزره برذبده یاپدق . زیرا مجموعه‌مزه
پیدر پی قوبمقده اولدیغمزده بعض بیوجك
بحثلره ختام ویردكدن صكره یالكز ارسطونك
دكل سائر حكمای قدیمه‌نك بیله آثار
موجوده‌سندن بعض شیلری كرك عیناً ترجمه
ایدلمك وكرك حكمی نقل ایتمك صورتیله
مجموعه‌مزه درج ایده‌جكز .
شو خلاصه فوق الغایه خلاصه‌نی

اولمقله برابر یالکز ارسطونك جامع الکل
برذات اولدیغی دکل بر مکمل فیلسوف نصل
اولمق لازم کله جکنی دخی ارباب مطالعه یه
تفهیم ایتمش یعنی بوندن مقدم فیلسوف
اولمق ایستیان بر شاکردك خواجه سندن
وقوعبولان استفساری اوزرینه الدیغی
جوابلرك پك موافق اولدقلرینی اثبات
ایلشدر . بناء علیه ـ فلسفه نك ماهیتی
هنوز بحق تعریف ایدیله مامسندن
طولایی ـ فلسفه نه دن عبارت
اولدیغنی اکلایه مامش اولنلر بو خلاصه ایله
محقق اوله رق بیلیدرلرکه فیلسوفلق یالکز
منطق یالکز اخلاق یالکز دیانت اوزرینه
بر فکر مقرر پیدا ایتمکدن عبارت دکلدر .
یالکز شعر وانشا فیلسوفك لسان بلاغتی اوله مز .
بر فیلسوف اطلاعات بشریه نك هر جهتنه
تعمیم معلومات ایتمکله کامل اولور و بو حالده
ایسه لسانی اشعار عالیه و یاخود منثور
مضمونداردن زیاده خلقه حقیقتلر کوستره جك
واوکره نه جك کلام سویلر .

بر یرده ارسطو ایله حکمای سائره
حقنده شویله بر موازنه یاپلش اولدیغی
کوردك .

(یونانستانك بالجمله فیلسوفلرینی جمع
ایدر ایسه ك پك منتظم بر ارسطو وجوده
کتورمش اوله بیلورز . ارسطویی تفریق
ایدر ایسه ك ـ هر نه قدر پك ده کالیله
اوله مز ایسه ده براز نقصانلیجه اولسون ـ
هر پارچه سندن بر حکیم یونانی چیقاره
بیلورز . اطلاعات بشریه بری بحری
بیماوی اوله رق اوچه تقسیم اولنور ایسه

بو عالم معرفتك اوچنك دخی کرسیٔ
صاحبقرانیسی اوزرنده کوردیکمز ذات
ارسطودر)

(تمت)

﴿ لطائف ﴾

ـ برلام الف بندینه علاوهٔ افکار ـ

شو فقره یی صحیح الوقوع اولمق اوزره
برذات عالی قدر روایت ایلمش و « برلام
الف » سرلوحه سیله یازمقده بولندیغمز
لطائفده سوس بلاسنی چکن معهود بکك
حالنه مناسب دوشمش اولدیغندن ارالغه
درجنی مناسب کوردك .

کنجك بریسی سوسه اولدقجه مراق
ایدرایمش . فقط هنوز اومسلکده مهارت
تامه کسب ایده مامش اولدیغی بر زمانده
تأهل ایتمسی لازم کلمش . زفاف اقشامی
دامادلرك علی الخصوص زمانمزدامادلرینك
نه قدر سوسلندکلری تعریفه محتاج
دکلدر یا ؟ بوذات شریف دخی هر زمانکی
عادتندن دها زیاده یعنی فوق العاده
سوسله نمك عزمنه دوشمش .

کندیسی قوروجه قاره جه برشی
اولدیغندن قوزغونی صاچلرینی یاغلادیغی
زمان حاصل اولان پارلاقلغی بکنمکده ایسه ده
زنکنك اسمرجه اولمسنی دائما فنا کورمکده
بولندیغی جهتله هیچ اولمز ایسه زفاف
خانه یه یوزی آق اوله رق کیرمکی قورمش .

بو مقصدی وصول ایچون طوغریدن

طوغری یه دوز کون سورنك صورتی الك اوك خاطره کلور برشیدر .

لکن بزم داماد بك افندی اوقدرده آحمق آدم اولمدیغندن عادتا قاریلر کبی دوز کون سورمکی خصلت مردانه یه موافق بوله مامش .

نه یاپسه ایی .

« صاغ اولسون فرنکلر » دیو بك اوغلنی بویلامش طوغری بون مارشه یه کیتمش .

مشتری — بون ژور موسیو .

دکان صاحبی — بون ژور افندی . نه ایسترسکز ؟

— اسمر چهره یی بللی اولورسز آغرتمه جق برشی ایسته‌ام .

— وار افندم وار . الافرانقه هرشی وار . سزه برصو ویره جکم پاموق ایله یوزکزه سوره جکسکز براز صکره آغارمغه باشلایه جق .

— یوق بنم ایچون دکل . مادامًا ایچون .

— سزك ایچون یوقسه مادامًا ایچون هپسی برابر ! ایشته افندم بوشیشه یکرمی بش فرانق .

داماد افندی مقصدك الافرانقه‌لیغی برصورت لایقه‌ده حصولی ایچون یکرمی بش فرانقی پك آز آجیه‌رق ویرر . شیشه‌یی الوز کلور . زفاف اقشامی دها ساعت اونبرده پاموق ایله معهود صویی یوزونه قانع اوله‌بیله جکی مقدار سورر . انجق بش اون دقیقه برچاریك حتی یارم ساعت بکله دیکی و بومدتك هر دقیقه سنده آینه یه باقدیغی حالده براثر کوره میجه امنیتی قالقار . فرنکلرك دوزبازلغندن طولابی مرلدانمغه باشلار .

معالجه‌یی ترك ایدرمی ؟

نه ممکن ؟ شاید آز سوردیکی ایچون تأثیری اولمدیغنه ذهاب ایله بردفعه دها سورر . فقط طغزه قالورسه بو ایکنجی دفعه سورمسی اولکنك یارم ساعت ظرفنده حاصل ایده بیلمش اولدیغی قوتی اذاله ایتمش اولملیدر . زیرا برچاریك دها بکله دیکی حالده ینه براثر ظهور ایتمز .

باری ترك ایتسون .

نصل اولور یا ؟ حریف بیاض چهره ایله زفاف اولمق ایستیور . نه تأثیری وار ایسه باری بردن حاصل ایتسون دیه بودفعه مندیلنی ایصلاتوب یوزونه کوزونه کردانینه کوکسنه حتی اللری سباح قالمسون ایچون بلکلرینه قدر اللرینه‌دخی سورر .

بودفعه یارم ساعت قدر صبر ایلدیکی حالده ینه براثر ظهور ایتمینجه آرتق چیلدیراسی یه حدت ایدوب شیشه‌ده قالان بقیه ایله مندیلی دفعاتله ایصلاته‌رق تکرار تکرار سورر .

واقعا بوکره دخی یارم ساعت بکله دیکی حالده هنوز براثر ظهور ایتمینجه یأس تام یوز کوسترر ایسه‌ده شیشه ایچنده بقیهٔ امید قالمدیغندن ضروری صبر ایدر اوتورر .

مژده ! ساعت بریچق صولری تندنده

(بقیه‌سی صکره)

قرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چیقار مجموعه‌در

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزو نومروسی *
۱۹

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۱

تاريخ

— فرانسه تاريخنك دور شهوانيسی —

ملتلرك تراجم احوالی ديمك اولان تاريخلرك دور قهرمانيسی دور حكمتی دور ادبياتی فلانی اولديغی كبی برده دور شهوانيسی اولمق فكرينی بزه فرانسه تاريخی ويريور .

حسيات حيوانيه نك جهت شهوانيه سی ذی روح اولدقدن صكره يالكز انسانده دكل سائر حيوانده دخی موجود اوله جغی ملاحظه سيله قانون طبيعتك بويله اساسلی بر حكمتنه اعتراض موافق عقل وحكمت كورنمز ايسه ده احكام طبيعت بر حد اعتدالده جلوه كر اولور ايسه موافق حكمت اوله بيلوب بو قسمه حد اعتدالی كچدكدن صكره بر فكر حكيمانه نك اولمسابده تدقيقات ومحاكماته كيرشه بيلمك صلاحيتی دركاردر .

حسيات شهوانيه سنك النده اسير بولنان خلقك اوحسك كوستردیكی لوازمی تفرعات مخصوصه سيله نصل استيفا ايتمش اولديغی تاريخ صحيفه سنده اوقومق واقعا پك لذتليدر . انجق كلين ايديلان صر مساغك بيله قوقوسی فرق كون صكره چيقه جغی قرينه سيله هر كون كلين كوه كی كبی بشايان بر خلقك قوقوسی فرق بيله قدر اولسون بعد حالك ميدانه چيقه جغی نظر اهميته الور ايسه ك فرانسه تاريخنك بو قسم شهوانيسنی همان هر فقره سندن بر عبرت الله اله مطالعه ايده بيلورز . بو عبرتلرك تمه سی اوله رق فرانسه بيوك انقلابنی كوربلور .

— اون بشنجی لوئی يه قدر فرانسه احوال —
— عموميه سندن بر نبذه —

فرانسه تاريخنی مطالعه سندن شو استنباط اولنور كه مبادیء حاللری بدويت دكل عادتا بر وحشتله كچمش اولان فرانسز ملتی ازمنهٔ متوسطه ايچنده اوروپانك سائر ملتلری كبی دره بكيلك صورتيله عمر سورمش و بو حالده اكرچه بعض ارباب فكر واصحاب حكمتك دلالتيله بر درجه يه قدر لوازم مدنيه يی استكمال ايتمشسه ده اسكی خونخوارلغنی ينه محافظه ايده كيتمشدر .

١٦٤٣ تاريخنده هنوز بش التی ياشنده بر چوجق اولديغی حالده مقام حكومته كچمش اولان اون دردنجی لوئی فرانسه يی بيلك ايكيوز سنه دنبری قازانمش اولديغی مدنيتله بولمش ايديسه ده بو مدنيت دها دون باديهٔ وحشتدن كلمش بر شخصه بو كون مدنی البسه سی كيدرلمش اولمق طرزنده برشی ايدی .

مومی اليه اون دردنجی لوئی دخی واقعا غدار خونخوار شهوت پرست فرانسز ملتندن كلمش بر ذات ايدی . انجق سن رشده بالوصول مملكتنك استعدادينی ودائرهٔ مدنيته كيره جك اولان بر قومك لوازم وحوائجنی اكمالمسيله اصلاح احوال ملك وملته تشمير ساق اهتمام ايلدی .

قرال موی اليهك مدت حكومتی راست كله تمش سنه يی تجاوز ايلديكندن بو مدت مديده ظرفنده فرانسه يی الحق احيا ايده جك خدمتلر كوردی . اغلب مسائل حربيه وديپلوماتيقيه ده كارلی چيقدی . منافع

عمومیه‌یه تعلق ایدر پك چوق تأسیساته موفق اولدی . فرانسه‌یی زنكینلاشدیردی . علی الخصوص بدلرنده برشی دیشونمك استعدادی اولانلر ایله الی قلم طوتانلری ویوز قسمه ورسم وسائره كبی صنایع نفیسه اربابنی پك زیاده حمایه والتزام ایلدیكندن زماننده فرانسه ادب وحكمت وصنایعجه دخی مرتبهٔ كمالی بولدی .

شو قصه وخلاصهٔ معلوماتدن مستبان اولدیغی اوزره اون دردنجی لوئی فرانسه‌نك محق مجددی وكرچكدن محییسی اولوب انجق مملكتنی بوقدر كماله ایصال ایدن او موفق حكمدار موفقیات واقعه‌سنك ذوقنی دخی سورمكده كندیسی جهلی بولدیغندن ذاتاً پك دقیقلی اولمیان ذوق وصفا بابنی ده بوسبتون كشاد ایلدی .

اون دردنجی لوئینك دائرهٔ محرمیته كیرن قاریلری پك چوغه واردیرلر . انجق بونلر میاننده مادام دلاواليه مادام ده مونتسپان فونتانژ وعلی الخصوص مادام ده منتنون قرال حضرتلرینی ید استیلالری آلتنه المش زناندرلر كه بونلر بر والی وحتی وكلادن برذاتی عزل ونصب ایتدیرمك دكل بر آدمی تعذیر حبس نفی حتی اعدام ویاخود اعدامه مستحق برآدمی عفو وتلطیف ده دكل حرب اچمق مصالحه ایتمك كبی مهامه وارنجه‌یه قدر قرالی سوق ایده بیلورلر ایدی .

بوذوق وصفا عالمنك دخی مبادیسی اولان اون دردنجی لوئی كبی چالشقان وموفق بر حكمدار ایچون چوق كورلمامشدر . لیكن قاریلرك هر آرزوسنی ایفا ایتمك وباخصوص بونلرك كوزلرینی طویورمیلك نه قدر مشكل برشی اولدیغنی او عاقل قرال كسدیره‌مامش اولملیدر كه كزیدكان زنانك سوق وتشویقیله پاریس جوارنده كائن ورسایل سرایلرینی وبغچه‌لرینی انشایه باشلادی .

اشبو ورسایل بغچه‌لری وسرایلری تواریخ قدیمه‌ده كوردیكمز باغ ارم وسرای بابل كبی شیلرك اهمیت مخیله‌سنی كوزدن دوشوره‌جك قدر مكلف اولوب بونك ایچون اول قدر پاره صرف اولنمشدر كه مقدارینه خلقك حوصله‌سی تحمل ایده‌مدیكندن اوته‌ده بروده قیل وقاللر وقوعبولمغه باشلامشدر . حتی هركسك محبی ملت بیلدیكی اولوجه قرال وفات ایلدیكی زمان وفاتنه آغلایانلردن زیاده فرانسه خزینه‌سنك او كیدیشله كوره‌جكی خرابیدن قورتلدیغنه سوینانلر چوق اولمشدر .

ـ اون بشنجی لوئی ـ

فرانسه تاریخنك دور شهوانیسی اصل اشبو اون بشنجی لوئی زمانی اولوب بوكا نسبتله اون دردنجی لوئی زمانی غایت برمقدمه مثابه‌سنده قاله بیلور .

قرال موی الیه اون دردنجی لوئینك حفید زاده‌سی اولوب او دخی بیوك جدی كبی هنوز بش آلتی یاشنده برصبی اولدیغی حالده ۱۷۱۵ سنهٔ میلادیه‌سنده مقام قرالی‌یه اوتورتلدی .

دها اون دردنجی لوئی زماننده باشلامش اولان فساد اخلاقك درجه‌سی معلوم اولدی یا؟ حالبوكه بوفساد بكله‌دكاری سعادتی قرالك

مفاهمت شهوانیه‌سی بوزلمدن بکله‌یان ذوانك ایقاع ایلدکلری برشی اولدیغندن بونلر اللرنده قرال اوله‌رق برصبی کوردکلرندن طولایی بادی امرده ممنون اوله‌مامشلر ایسه‌ده بوصبی‌یی کندی انتریقه‌لرینه مساعد اوله‌جق برنر بیه‌ده بیوتورلر ایسه انلرجه زمان فترت دیمك اولان مدت صباوت آجیسنی ایلروده چیقاره‌بیله‌جکلری امیدینه دوشمشلر ایدی . اون بشنجی لوئی برهیئت وصایانك اداره‌سی التنده اوله‌رق حد بلوغه وارنجه‌یه قدر اداره امور ایلدکدن صکره دوق فلیب دوق ده‌بوربون وقاردینال فلوری کبی عاقل وکلایه مالك اولمسیله ینه ایشلرك ظاهرنجه دها اون دردنجی لوئی زماننده ظهور ایتمکه باشلامش اولان معترضین کروهنه سوز سویله‌مکه یکده میدان ویرمیه‌جك براداره حسنه‌یه موفق اولدی . انجق قرالی ید تسخیرلرینه المقله مستفید اوله‌جق کروه بریاندن کنج وغیور قرالك حسیات شهوانیه‌سنی تحریکدن کیرو طورمزلر ایدی .

قاردینال فلوری غایت سکوت وسکونتله اداره اموره چالیشور برآدم اولدیغنه مبنی قرالی لذائذ شهوانیه مشوقلرینك تشویقاتندن محافظه‌یه چالشمغی امور سیاسیه‌جه صداعی موجب کوزه‌رك بوجهتله حکمدار متبوعنی کندی حالنه براقدیغی وحالبوکه قرال پولونیا پرنسسلرندن اولوب کندیسندن التی یدی یاش بیوك بولنان بر پرنسس ایله بالازدواج چند سنه حسن امتزاجدن صکره ارتق نظرنده قارت عد اولنان رفاری ایله یشامقدن اوصاندیغی جهتله شو حاللر کروه معلومك جرأتنی آرتدیرمش وموفقیتلرینی تأمین ایلمشیدی .

بونلر صرف مسائل شهوانیه‌دن بحث ایتمکی ویالکز نره‌ده مطلوبه موافق برمحبوبه وار ایسه قراله عرض ایلمکی دخی موافق حال ومصلحت بوله‌مدقلرینه‌و ١٧٤٠ سنه‌سنده المانیا ایمپراطوری التنجی شارلك وقوع وفاتیله مقام موروثی باویرا القتوری شارل البرت ایله ایمپراطورك قزی مشهور ماری ترز اراسنده متنازع فیه اولمسی اون بشنجی شارله یارانمق ایستیانلرك دها زیاده صوقلمری ایچون بروسیله برینه کچدیکنه مبنی بونلر آتشین مزاج اولان کنج قرالی شارل البرتك منافعنی محافظه‌یه بالترغیب آوستریا والمانیایه قارشو اعلان حرب ایتدیردیلر .

فلوری بو اعلان حربی صواب کورمامش ایدیسه‌ده ارتق کروه معلوم قرالی لایقیله تسخیر التنه الدقلرینی کوردیکنه مبنی شدیداً اعتراضه دخی مجاسر اوله‌مدی . باخصوص برارالق فرانسزلر شارل آلبرتی ایمپراطورلق مقامنه اقعاد ایده‌بیلدیکنی کورنجه مشوقلرك شوقی ارتمسنه مبنی بتون بتون سسنی چیقاره‌مدی :

دیرکن چرخ فلك عکسی جهته تبدیل ودور حرکت ایلدی . مشهور « ده‌تن‌ژن » مغلوبیتی فرانسزلرك قولنی قنادینی قیردی .

بومغلوبیتك وقوعی تمام طالقاوقلرك « دوشس ده شاتوروو » نام آشفته‌دلفریبی کنج قراله لایقیله بکندیرمش اولدقلری برزمانه مصادف اولدیغندن موحی الیهانك

بر لحاظهٔ مخصوصه سنى قرالى بكيسدن
جانلنديروب بو محاربه ده دوام عزمنه قوت
ويرمشيدى . زيرا محاربهٔ مذكوره
مصارفى ايدى كه فلوريدن بشقه اغلب
وكلانك خزينهٔ ثروت وسامانلرينى
طواديراجق ايدى . فلورى ايسه ايشك
ايچنده برده « دوشس ده شاتورو » دخى
كورنجه بتون بتون كف يد وقصر لسانى
واجب كوردى . زيرا مز بوره قرالى
بردرجه يه كتورمش ايدى كه آوستريانك
هولانده طرفنده بولنان مالكانه سى اوزرينه
كنج قرال بالذات هجوم ايتمكى كوزه
الديرمشيدى .

بو عزمى اجرا ايتدى يا ؟ موفق دخى
اولدى . حتى لورن ايالتنى بيله قبضهٔ تسخيره
الدى . انجق مس قلعه سنده ايكن شدتلى
برخستهلكه دوچار اولهرق موتنه رمق
قالمشيدى .

بو محاربه فرانسزلر ايچون خيرلى برشى
دكل ايدى . زيرا بوندن اولكى فقره ده
حكايه ايلديكمز وجهله دها اون دردنجى
لوئى بى نازنين زنانك تشو يقلرى اوزرينه
ورساى بغچهلرى وسرايلرى ايچون اتك
طواولرى دكل چيل آلتون صرفيله
فرانسه ماليه سنى پك بيوك رخنه دار ايتديكى
وقاردينال فلورى امور ماليه تاريخچه
كنديسنه بر نام جاويدان ويره بيله جك
تدبيرات ايله ماليه يى انجق اصلاحه باشلامش
اولديغى حالده بويله آغر وانتريقه لى بر
محاربه نك فرانسه ماليه سنى بتون بتون تزلزله
دوشوره جكى ميدانده ايدى . ايشتك
بو جهتنى فلورى بداهة مشاهده ايلدى .
لكن نه تدبير بوله بيلور نه سوز سويله مكه
مقتدر اولور كه انسان قانه تشنه لب اولان
فرانسزلرك كوزلرينى قان بورومش وقرالك
تدابير واقعه سنى عموم ملت القشلامقده
بولنمشيدى ؟ حتى قرال برمنوال محرر
مسده شديداً خستهلنديكى زمان هركس
عمومى برماتم طوتوب اعادهٔ صحت ايلديكى
زمان ايسه اول قدر مأثر سرور وشادمانى
كوستردى كه تعريف اولنمز . قراله
« بيه ن امه » يعنى پك سوكلى عنوانى دخى
بو زمان ويرديلر .

سوزى اوزاتمغه نه حاجت ؟ شو صورتله
باشلانمش اولان محاربه غالبيت ومغلوبيت
دير ايكن كيده كيده يدى سنه ممتد اولان
محاربهٔ هفت ساله يه منجر اولدى . زيرا
كروه معلوم بو كره مادام پومپادورى قراله
عرض ايتمشيدى كه مز بوره حيله ودسائسده
شاتورو يه دخى طاش چيقارمشيدى .

كرك محاربه وكرك منازعات
ديپلوماتيقيه سى سنه لرجه دوام ايلدكدن
صكره پاريسده عقد اولنان معاهدهٔ صلحيه
« فونتنست ده شاتورونك » الا كوزى
خاطره سى ايچون آچلوب مادام پومپادورك
دخى تشويقاتيله دوام ايدن مسائل متسلسلهٔ
حربيه يه نهايت ويردى ايسه ده فرانسه ده
نه ماليه جه قوت قالدى نه عساكر بريه جه
نه قوهٔ بحريه جه . مستملكات ومستعمرات
خارجيه سى دشمنلر النه كچدى . دكزلر
اكثريه بو يله انكليزلرك سير وسياحتنه
منحصر قالدى . نتيجهٔ كلام اوروپا

انظار عمومیه سنده فرانسه نك قدر وحیثیتی
انكلتره و المانیانك شمار چوجغی اولمق
مثابه‌سنه ایندی .
شو وقعهٔ مؤلمه اوزرینه كنج وغیرتلی
قرال برفتور كلدی كه فرانسه دكل جهان
كوزندن دوشدی . لكن آشفتكان
دلفریب بوكبی یأس وفتورلری پك قولایلقله
برطرف ایتمكه مقتدر اولدیلر . باخصوص كه
ارتق قاردینال فلوری ترك دغدغهٔ دنیا
ایله قبرستان استراحته چكلمش ومیدان تماميله
خلوصكارانه قالمشیدی .
بورایه قدر ویردیكمز معلومات فرانسه
دور شهوانیسی حقنده برنظر مقدم اوله
بیلوب بودورك اك بیوك اعضاسی مادام
پومپادور اولمغله مزبوره‌نك اهمیت احوالنی
بروجه آتی برفقرهٔ مخصوصه اوله‌رق
یازاجغز .

﴿ مادام پومپادور دوری ﴾

اولا شو مادام پومپادورك اصل ونسلنه
باقالم . اومادام پومپادوركه اون بشنجی
لوئی‌یه مصاحبه‌لك دكل عادتا فرانسه‌یه
قراللق ایتمشدر .
مزبوره ۱۷۲۲ تاریخنده پارسده تولد
ایتمش . اصل اسمی ژان اولوب باباسی
پواسون نام كمسنه متقاعدین قشله سنده
قصاباق ایدر ایمش . بربیوك بورجدن
طولایی ترك خدمتله فرار ایلدیكی زمان قزی
ژان آچ‌قده قالدیغی جهتله نورماند دتیول
نامنده برچفتجی مزبوره‌یی بسلمه كبی برصورتله
یاننه الوب بیوتدی . قزك حسن وجمالی
كوزلری قماشدیراجق مرتبه‌ده اولمقدن
بشقه ذكاسی دخی بردرجه‌ده ایدی كه موزیقه
ورسم صنعتلرنده كرچكدن پك طولا پیدا
ایلدی . شهرك اك بكی موده‌سنی كندیسنه
بغایت یاقشدیرارق كیم برشی دكل بكیدن
موده‌لر دخی احداث ایلدیككندن پارس ایچنده
سوس صنعت ذكا وعرفانله كندیسی
شهرتشعار اولدی .
ذاتا ولی النعمتی بولنان دتیول زنكینجه
برآدم اولدیغی جهتله قزی كندی اقرانك
مجالس مسامره‌سنه كوتوره كه باشلایوب
حالبوكه مزبوره‌نك عیوقه چیقان شهرتی
اك ممتاز كبارى دخی ملاقاتنه دعوت وجلب
ایدر ایدی . دتیولك بنده دتیول نامنده
كنج كوزل زنكین ذكی بر بكنی وارایدی كه
بزم مشهور ژانه علاقه ایتمكله پك چوق
یالواروب یالواردقدن صكره ازدواجنه موفق
اوله بیلدی . كنج دتیول زوجه سنی
چیلدیرجه‌سنه سور ایدی . انجق كونده
بیكلرجه شعرانك ارباب صنایعك وسرآمدان
كبارك زیارتلرینی قبول ایدن ژان قوجه‌سنی
سومكه وقت بوله مدیغندن بیچاره چوجق
اوزوم اوزوم اوزیلور ایدی .....
بوارالق قونتس دو شاتورو آخرته كیتمش
وقرالك مالكانه‌دلی محلول قالمش اولدیغندن
وباخصوص اورته‌ده دونن مسائل حربیه
ودیپلوماتیقیه اوزرینه قرالی ایسته دكاری
كبی اویناتمق ایستیان كروهك الت فسادی
بوزولدیغندن هر بری قراله برمحبوبه‌یی توصیه
ایلدكاری صره‌ده بینده نام برمابینجی دخی
مادام ژان دتیولی توصیه ایلمشیدی .

قرال جنابلری بوقادینی اونەدە پرودە کورمش واولدقجە بکنمش ایدیسەدە سائر خلوصکارلرك تقدیم ایلدکلری قاریلر دخی پك دە آتیلور شیلر اولمدیغندن هنوز مادام دتیولە نوبت کلامشیدی ٠

بو کرە خلوصکاران میانندە بشقە بر رقابت چیقدی ٠ هر بری قرالە « فلان بندە کزك عرض ایلدیکی خانم غایت مفسدە بر شیدر قورقارم کە افندمزی تسخیر ایتسە لمسون » دیە یکدیکرینك فساد حالنی اورتەیە قویارق قرالی قورقتمقە وبالکز کندی تسخیری التە المق ایچون کندی عرض ایتدیکی محبوبەیی قبول ایتدیرمکە همت ایلر ایدی ٠ بوکا مقابل قرال دخی پك لایقلی بر یول طوتدی ٠ هر برینك کتوردیکی شکاری بر کیجە استفراش ایدرك ایرتسی صباح طرد ایلر ایدی ٠

نهایت بومقصدە دخی مابینجی بندە موفق اولدی ٠ شویلە کە :

قرال بر کیجە سائر خلوصکارلردن بندەیە شکایت ایدوب عالمدە قاری پك چوق ایسەدە کوکل باغلایەجق بر قاری بولەمدیغنی افادە ایدنجە بندە زمین وزمانە موافق بر صورتلە اولجە توصیە وتقدیم ایلدیکی مادام دتیول کوکل باغلامغە لایق بر شی ایسەدە کندیسنی قورقتمش اولدقلری ایچون انی دخی قبول ایتمدیکنی وحالبوکە مادام ژن دتیول زنکین ومستغنی بر قادین اولوب کندیسنی حسبیجە سومکدە بولندیغنی اکلاتنجە قرال بوتأمینە قاپلدی ٠

ایشتە بوصورتلە ١٧٤٥ تاریخندە طوغری مادام ژان دتیول سرای قرالی یە کیرمشدر ٠

بوخبر کدورت اثر قوجەسی دتیولە واصل اولدقدە بیچارە دلی قانلی تأسفندن چلدیرمق مرتبەسنی بولوب کرك رجا وکرك تخویف ایلە زوجەسنك استردادی خصوصندە دقیقە فوت ایتمدی ایسەدە بر قرال الندن قاریبی المق ممکن اولەمدی ٠ حتی بر دها پاریسە کلامك اوزرە آویینونە طرد وتبعید اولندی !

حریفك بومعاملەیی کورنجە شدت تأثرندن بر حمای محرقەیە دوچار اولەرق بتون بتون چلدیرمسنە ویا محو اولوب کیتمسنە بر شی قالمامشیدی ٠ نصلسە اعادۀ عافیت ایلدکدە ارتق بر دها زوجەسنە صارقندیلق ایتمیەجکی وعدیلە پاریسە عودت رخصتنی الەبیلدی ٠

دیرکن ناموس بهاسنە قازانیلەبیلەجك سعادت درجە درجە باش کوسترمکە باشلادی ٠ سوزك قیصەسنە باقالم ٠ موسیو دتیول اوقدر ثروت پیدا ایلدی کە سنوی درتیوز بیك لیرا یالکز ایرادە مالك اولدی ٠ کندیسی وتوصیە ایلدیکی احبابی ایچون یوق یوق ایدی ٠ یالکز قاریسنك یوزینی اصلا وقطعا کورمامك وبونك ایچون کیمسەیە حرف واحد سویلەمامك مشروط اولدیغندن اودخی بوشرطە رعایت ایدر ایدی ٠٠٠٠

قاری ایلە قوجە اولاسندن یالکز بر دتیول اسمندن عبارت قالان ارتباط دخی مادام دتیولە بر مارکیزلك رتبەسی توجیە ایدلدکدن صکرە بر طرف اولەرق ایش بتدی ٠ بعد

ازان مادام دتیول (أمارکیزده پومپادور) نامیله بنام اولدی .

شمدی کله‌لم زمانك اکلنجه‌لرینه :

﴿ مادام‌ده پومپادور قرالی نصل ﴾
(اکلندیرر ایدی)

مادام‌ده پومپادور قرالی هرجایی مشرب وهرکوردیکی قاری‌یه قاپیلور برذوق‌دوست بولدیغی جهتله مومی الیهی کندی عشقنه اسیرایدرك تحت استیلایه الهمیه جغنی اکلایوب بشقه درلو اداره‌یه لزوم کوردی . سرایده شرفی چاغرمغه مستعد نه قدر قزلر وار ایسه جمله‌سنی اداره‌سی آلتنه الوب ورسایل وسائر سرایلرك کافه‌سنده برده تیاترو تأسیس ایلمشیدی .

ایمدی هر اقشام قرالی بشقه بر بغچه‌یه بشقه برسرایه دعوت ایدر واوراده تیاترو قزلری ایله برابر قرالی بر سفره‌یه اوتورتوب الك سربست میراث یدیلر نصل اوریانالاسون چال اوینانسون حالیله یشارلر ایسه قرالی دخی اوصورتله یشاتور اکلندیرر ایدی .

الك شهوت انگیز اوبونلر الك نحف قومدیلر انتخاب اولنمسنه وبکیدن دخی بر طاقم اوبونلر ترتیب ایدلمش بولنمسنه مبنی بواو بونلرده کندیسی داعما نجی اوبونجیلق مقامنی الوب تیاترو واوزرنده درلو درلو قیافتلر وخاطر وخیاله کلز آشفته‌کانه ودلفریبانه وضعلر ایله قرالك کندی حقنده‌کی حرص وحسنی دخی محافظه ایلرایدی .

مزبوره پومپادور قرالك اوبونجی قزلر وسائر کوچك رتبه‌ده‌کی قادینلر ایله اولان اخذ واعطاسندن قورقیوب بالکز بعض بیوك رتبه‌ده‌کی قادینلرك رقابتندن قورقار ایدی . بناء علیه قرال کندی اداره وسوقی التنده بولنان قزلرك هانکیسنه توجه ایده‌جك اولسه مادام پومپادور قصقانمق شویله طورسون کوزمامز ایکه کلکله برابر بو یاندن قرالك بو یولده‌کی اخذ واعطاسنی تسهیل دخی ایدر وبالکز قرال جنابلری پومپادوره رقابتده غلبه ایده‌بیله‌جك برقاری‌یه هوس ایدر ایسه اوایشی تصعیب ایچون بذل مقدور ایلر ایدی .

قرالی اشغال ایتمك وعلی الخصوص کندیسنه رقیب اوله‌بیله‌جك برقادینله خلوتنی منع ایتمك ایچون قوردیغی تدبیرلرك الك نحفی شودرکه :

هرنه زمان قرالك کندیسنه مضر اوله‌بیله‌جك برنیتنی اکلاسه مومی الیهك خوشلاندیغی قزلرك برینی لایقیله سوسله‌یوب قرالك دائرهٔ مخصوصه‌سنه صاقلار وقرال اورایه کلوبده قزی کورنجه قزه « افندم عشقکزله هلاك اوله‌جغم مادام پومپادور حالمه آجیدی کیمسه‌یه سزو برمامك اوزره بورایه دخولمه مساعده کوستردی » دیه چارناچار کندیسنی قراله قبول ایتدیروب بوصورتله متوعنك هوس مضربنی منع ایلر ایدی .

صکره صرمه‌سی کلوبده قرال بوکیفیتی مادام پومپادوره آچه‌جق اولسه « نه یاپایم یورکم راضی اولمز ما ارتق برکنج قزك هلاکنه سبب می اوله‌یم ؟ الله سزی آفت جهان اوله‌جق برجمال ایله یاراتمش ! هانکی قاری یوزکزی کورسه تحملی الدن کیدیور ! » دیه‌بیك درلو

مداهنـه ایله قراله کنـدیسنی برقات دها
سودیرر ایدی .

البسه موده‌سی آچیـله آچیـله سرای
خلقنك همان چرچلاق اولمق درجه‌سـنده
آچلمسی دخی مادام پومپادورك ایجاد کرده‌سی
اولوب بونلردن ماعـدا ورسایلده حوض
عالـملری ایدیلور ایدی که تعریفنه نه لسان
مقتدر اولور نه قلم متحمل ......

ایشك ارقه طرفنه عطف نظر ایدنجه
کوریلور که مادام پومپادور قرالك هر نوع
اکلنجه‌سنه نصل مساعد کورنیور ایسه صکره‌لری
قرال دخی پومپـادوره اوقـدر مسـاعد
کورنمشدر که برنی نامنده بر پاپاس پومپادورك
محرمی .. اولمق رتبه‌سنه وارارق اوسایه‌ده
قاردینالق مرتبه‌سنی احراز ایلمش وسائرلری
دخی هب مزبوره‌نك مظهر لطف وعاطفتی
اولمشدر .

نه حاجت ! وکلانك کافه‌سی مزبوره‌نك
النده اسیر ایدی دیسه‌ك سوزی قیصه کسمش
اولورز .

هم ده شو درجه النده ایدی که اعاظم
وکلادن مودابی « بنم قوجـه دوموزم »
و پولی دارژنسونی « مینی مینی اوماجیم »
وقاردینال برنی‌یی دخی « بسیلی کوکرجنم »
دیه چاغرر ایدی .

لکن بو درجه استیلانك وجهنی بیلمك
لازمدر . مادام پومپادور بیاجنی شیلرك
سر اولمسنی وخلقـه فاش ایدلمسنی وحتی
بالعکس خلقك سوء افکاری منـع ایدلمسی
لازم اولدیغنی کسدرمش بولندیغندن خلق
نظرنده هانکی محرك سوزی هانکی فیلسوفك

حکمتی قبول ایدلمکده ایسه اوذاتلری کرك
اقچـه ایله کرك نه‌دن ممنون اوله‌جقلر
ایسه انکله الده الور ایدی . بناءً علیه
هر شاعر مدحدن بشقه سوز سویله‌مدیکندن
وهر حکیم بو عالمده ذوق وصفادن ماعدا
استفاده ممکن اوله‌میه جغندن بشقه حکمت
صرف ایتمدیکندن مادام پومپادور خلق
نظرنده دخی بر درجه معـذور کوریلور
ایدی که کندیسنی بر کیمسه تعییب ایتمك شویله
طورسون هر کیم پومپـادوری سومز ایسه
انی ده کیمسه سومز ایدی .

﴿ بر دولتك برقاری پرمغی ﴾

ـ اوزرنده دونیشی ـ

مادام پومپادورك الك پارلاق زمانی فرانسه
پولتیقه‌سنك دخی الك آجینه‌جق زمانی ایدی .
وکلای دولت قرالی مادام پومپادور
سایه‌سـنده استیلا ایلدکلری کبی مادام
پومپادور دخی وکلایی قرال سایه‌سیله برابر
کندی سایه‌ٔ لطفیله استیلا ایتمش اولدیغندن
وکلا دیمك قرال دیمك اولـدیغی مثللو قرال
دیمك دخی مادام پومپادور دیمك اولمشیدی .

حالبوکه دها توفیه قونتس ده شاتوروك
آچمش اولدیغی مسائل حربیه ودیپلوماتیقیه
حالا دوام ایتمکده اولوب مادام پومپادور
هانکی جنرالك کوزلرندن خوشلانمش ایسه
انی اردو قوماندانی وهانکی دیپـلوماتك
بیق بورمسنی بکنمش ایسـه انی پولتیقـه
مأموری نصب ایلمش اولدیغندن هر محاربه
بر مغلوبیتی هر مسئله‌ٔ دیپلوماتیقیه بر ضرری
بر زیانی موجب اولور ایدی .

آوستریا دولتی فرانسه‌نك عدوی جانی

اولوب اون بشنجی لوئی جنابلری آوستریا
والمانیا ایمپراطورلغی ماری ترزه ویرمامك
ایچون جنك آچمش وبو بلالر بو مصیبتلر هب
اومبدئك نتایجی بولنمش ایکن ماری
ترز « همشیره زاده‌م » عنوانیله مادام
پومپادوره بر خلوصنامه یازدیغی آنده
پولتیقه بردن بره تحول ایدرك یوکره فرانسه
دولتی آوستریایه میل ایلمشدر .

انسانك اینانیه‌جغی کلور اما پاریس
سفارتلرینك جمله‌سنده کنج کوزل تندرست
بر ایکیشر آدم بولنمق عادتا پولتیقه‌جه
لوازم ضروریه ضررسنه کیروب آوستریالی
شوازول نام ذاتی مادام پومپادورك فرانسه
اعاظم وکلالغی رتبه‌سنه اصعاد ایدیشی
بو بابده میزان ومقیاس اتخاذینه صالح
برشیدر .

الحاصل محاربهٔ هفت ساله واندن
صکره‌کی مسائل فرانسه‌یه نه قدر ضرر وزیان
ایراث ایلمش ایسه جمله‌سی مادام پومپادورك
کرك کندی طرفندن وکرك منفعت پرست
وکلانك تشویقیله کندی وساطتی اوزرینه
وقوعه کلمش حاللر اولوب اوزمانك احوال
سیاسیه‌سنی موازنه ایدنلر دیرلر که فرانسه‌نك
بودورده کوردیکی ضررلرك الك کوچککی
خزینه‌ده برپاره قالمامسی دکل بلکه اوده‌نلز
بر بورجه کرفتار اولمسی ایدی .

﴿ مادام پومپادورك وفاتیله ثروتنك ﴾

(ترجمه‌سی)

کنجلکنده اولوم برآفت صایلور
ایسه‌ده مادام پومپادورك یشادیغی عالمده
یشایان برقادین ایچون براز کنج ایکن وفات
ایتمك نعمت صایلمغه شایاندر . زیرا بو قبیل
زنانك متاع قیمتداری حسندن عبارت
اولوب حسن ایسه قرقدن صکره تنزله
باشلایه‌جغندن بر وقت بوسایه‌ده حکمدار
فرمان فرما کبی یشامقده ایکن زوال حسنله
کوشهٔ نسیانه آتلمق اولومدن بدتر برنقمت
اوله‌جغی آشکاردر . ایشته بزم مادام
پومپادور بونعمته دخی نائل اولدی .

تاریخ وفاتی ۱۷٦٤ سنه‌سی شباطنك
اون بشنجی یعنی فرانسه‌نك عینی یوزینه
اوروب نیجه سنه‌لردنبرو دوچار اولدیغی
ضرر وزیانك جمله‌کونی عالمه اعلان ایدن
مشهور پارس معاهده‌سنك ایرتسی سنه‌سی
اولوب مادام پومپادور بوتاریخده تمام
قرق درت یاشنه باصمشیدی .

سبب موتنی تسممه حمل ایدنلر بولنمشدر .
لکن اوزون اوزادی‌یه خسته یاتمش
بولندیغی جهتله موتنه سبب فی الحقیقه
تسمم ایسه بیله تأثیری کچ برسم ویرلمش
اولمق لازم کلور .

سرای قرالی ایچنده تسلیم روح ایتمك
یالکز قرال فامیلیاسنه مخصوص برامتیاز
اولوب الک بیوك اصل زادکانیله بو امتیازه
مداخله ایده‌مامش اولدقلری حالده مادام
پومپادور طول مدت خسته‌لکنی سرایده
کچورمش وصوك نفسنی دخی اوراده تنفس
ایلمشدر . موت دقیقهٔ کبراسی حلول
ایده‌جکی اثناده مادلن باش پاپاسی افندی
یاننده بولنەرق کندیسنه تلقین ایمان ایتمك
ایسته‌دکده . « عجله ایتمه پاپاس افندی !

بن تلقینی المتمدر اولوم ایسه یقیننده سنك ده
بقاکه صاریله جقدر» دیدیکی مشهوردر.

مزبوره پارسده بر قوناغه مالك ایدی که
بر قرال سرایی اتخاذ ایدلمك ایچون هر نه لازم
ایسه بو قوناق جمله سنی شامل ایدی .
حتی وصیت نامه سی موجبنجه بو قوناغی
پرنسلردن بریسنه سرای ایدلمك اوزره
قراله ترك ایتمشیدر . آثار عتیقه یه رسم
اوجه لرینه کتابه تزیینات بدیعه یه وسائره یه
متعلق اشیا اولمق اوزره بو قوناق ایچنده کی
اشیانك بالمزایده فروختی بر سنه دن زیاده
دوام ایلدی .

مؤخراً اختلال ظهور ایدوب ده اون التنجی
لوئی تحت محاکمه یه چکلدیکی زمان سرایده
ایدیلان تحریات اوزرینه میدانه چیقاریلان
اوراق ایچنده اون بشنجی لوئینك دخی اوراق
خفیه سی ظهور ایتمش وسائرلریله برابر
اوراق مذکوره دخی اعلان ایدلمشیدی .
بو اوراق ایچنده کوریلان بعض دفترك
حکمنه کوره قرال اون بشنجی لوئی
جنابلرینك ١٧٦٢ سنه سیله ١٧٦٣
سنه لرنده مادام پومپادور ایله قرنداشی
مارکی ده ماریني یه یالکز نقداً ویردیکی
عطایانك یکونی اوچ ملیون درتیوز التمش
بشبیك فرانغه بالغ اولمقده در !!......

بویله بر نقد کلیدن ماعدا اولان
بی حساب عطایا ایچنده ١٧٤٩ سنه سنده
ویریلان فونتن بلوده کائن عظیم قوناق
وقروسی اراضیسی واولنه ده ی حصاری
ویریبور بیون چفتلکی وقوناغی (که قوناق
مجدداً ومخصوصا انشا ایدیله رك مصارف
انشائیه وتفریشیه وتجهیزیه سی ایچون
خزینه دن لر صرف اولنمشدر) وماریني
سینورلغی وسن رمی سینورلغی و ١٧٥٢
سنه سنده ویریلان قومپیه نده کائن سرای
ورسایلده کائن قوناق وارمیتاژ مالکانه سی
وبل ووحصاری منار اراضیسی و پارسده
اوروو قوناغی (که سکزیوز بیك فرانغه
یعنی قرق بولک غروشه یالکز بناسی انشا
اولنمشدر) تعداد اولنور که بوقدر املاك
فرانسه ده عادتا اك قدیم اصلزاده لر خاندانننده
دخی یوق ایدی . هله سرایلرینك
قوناقلرینك مفروشاتی قرال سرایلرینك
وقوناقلرینك مفروشاتندن قات اندرقات
اعلا دوشنمش اولدقلری مشهوردر .
پومپادورك برادرینه ینه مزبوره ایچون
بش اون کوندن عبارت برمدت ظرفنده
اوچ قلم اوله رق طقوز یوز بیك فرانق قدر
پاره ویرلمش اولدیغی دخی سرایك مصارفات
دفترنده مقید کورلمشدر . الحاصل صوك
قید اوله رق شونی درمیان ایده لم که ورسایل
کتبخانه سی کتابجیسی موسیو له رووانك
هر قلمی بر تصدیقنامه ایله مصدق اوله رق
نشر ایلدیکی بر دفترده مادام پومپادورك
دور شهولیتنده یالکز کندیسی ایچون
ایدیلان مصرفی اوتوز التی میلیون لیرایه
ابلاغ ایلمشدر . (مزبوره نك سببیت
ویردیکی محارباتك پولتیقه لرك مصارفی ایسه
ارباب مطالعه نك کندیلرنجه قیاس
ایده جکلری بر شیدر)

(مابعدی صکره)

حكمیاتدن

(فلسفه نك اخلاقه ویردیکی اهمیتك)
(درجه سی)

فلسفه یه زمانمزك باقدیغی نظرله
باقیله جق اولسه بونك اخلاقه هیچ براهمیت
ویرمامسی ایجاب ایدر .

اویله یا ! زمانمز انظار عمومیه سی فلسفه یی
لاقیدیدن عبارت دیه تلقی ایتمیورمی ؟
فیلسوف اولان آدم هیچ بر شی قیدنده
بولنمیه جق دکلی ؟ هیچ برشیی قید ایتمیه جك
اولان آدم ایچون اخلاقك نه اهمیتی اوله بیلور ؟
باخصوص اخلاق انسان ایچون اك بیوك
قید در . اول قدر بیوك بر قید درکه حتی
انسانك کمال حریتنی بیله اخلاق دنیلان شی
تحدید وتقیید ایدیبور .

لکن ظن ایدرزکه شمدی یه قدر فلسفه
وفلاسفه حقنده عاجزانه نشر ایتمش اولدیغمز
برقاچ پارچه اثر بزم قارئلرمزده فلسفه نك بویله
لاقیدیدن عبارت اولمسی حقنده بر فکر وارایسه
بیله انی طرد ایتمش و بناء علیه قارئلرمز
هر شیده لاقید بولنمق دکل بالعکس
باقیدیعنی هر شیئه مقید بولندیغی
وبولنمق لازم کله جکنی حکم ایتمش
اولدقلرندن اخلاقك فلسفه نظرنده اولان
اهمیتنی بزم اوزون اوزادی یه شرح ایلمكلکمزه
حاجت قالمیه جق وجهله ذاتاً موازنه ایتمکده
بولنمشلردر .

واقعاً بردرجه یه قدر فیلسوف صایلان
آدملر دخی کورلمشدر که هرشیئه مراق
ایتدکلری یعنی کندیلرینی هرشیله مقید
بیلدکلری حالده اخلاقه اول قدر اهمیت
ویرمامشلردر . هم ده بونلر معاذالله تعالی
بولی اصل « عرض » دنیلان جاده اوزرنده
غیب ایدوب لذائذ شهوانیه یه رواج ویرمك
ایچون اك اول « آدم ! عرض دیدکلری
شی نه اولیور ؟ قاری قوجه ویا عاشق
عاشقه میاننده طبیعی بولنان بر قصقانجلغك
اجناسندن تولد ایتمش دکلیدر ؟ بو بابده
طبیعتك حیوانات سائره ایچون قویدیغی
قانون حریتدن بز انسانلر نیچون محروم
قالالم ؟ » محاکمه سندن بدأ ایله بو بابده
کرچکدن حیوانات منزله سنه قدر اینمشلردر .
باخصوص بو محاکمه کنجلك ویا سفاهت
مشربنه پك زیاده توافق ایلدیکندن قبول
ایدنلر دخی پك چوق اولمشدر . نه حاجت ؟
خلقك اکمال تربیه سی ایچون یازیلان رومانلر
ایچنده حکمتی حکایه طرزنده کوستریبور
دیمك اولان محررلرك بر اهله قادینه علاقه
ایتمش اولان عاشقه « قوجهك سکا
باباسك آفسوندن عبارت بر رابطه ایله
مربوطدر بن ایسه یورکدن ارتباط پیدا
ایتمشمدر . بناء علیه بنم سکا اولان ارتباطم
قوجه کك ارتباطندن هم دها قوتلی هم
دها معتبردر » دیدرتمش اولدقلری دخی
منظورمز اولمشدر که بویله بر حکم نظر
تأسفی جلب ایتمامك محالدر . حاصلی
عالمده النه جق لذتی یالکز لذائذ شهوانیه دن
عبارتدر ظن ایدن متفلسفه عرض مسئله سنی
بوصورتله حل ایتدکلری کبی « دنیاده
یشامق اوزره هرکس کندی باشنه
برعالمده در . بناء علیه هرکس کندی

منافعنی کوزتمك قیدنده بولونور »
محاکمه‌سندن قورتولمش بعض خدید ذکالی
افندیلر دخی منافع شخصیه‌یی محافظه
ایتمك لزومنی اثبات ایلدکلری صره‌ده
قلملرینك حزبنی الهیه‌رق عادتا صداقت
واستقامت دنیلان شیلرك بش اون غروشه
صاتیله‌بیله‌جکنی دخی کرك بالاختیار
وکرك بلا اختیار یازی ویرمش اولدقلری
کورلمکده‌در .

بز بوراده یالکز ایکی مثالی کوستردك .
اکر ایشیمز یالکز اخلاقی استخفاف ایدنلرك
صورت فکرلرینه دائر مثاللر کوسترمکدن
عبارت اولسه‌ایدی یکرمی اوتوز مثال دها
ارائه وحتی اربابنی دخی درمیان ایده‌بیلور
ایدك . انجق ایشیمز فلسفه‌نك اخلاقه
وردیکی اهمیتك درجه‌سنی موازنه اولدیغی
ایچون بو ایکی مثالی کافی کوردك .

ایمدی فیلسوف طانینان بعض ذوات اخلاقك
حریت بشریه اوزرنده پك بیوك بر بار اولدیغی
قیاس ایله انسانلری حریشانمق ایچون
اخلاقك اهمیتنی صفره قدر ایندیرملری بونك
کرچکدن فلاسفه نظرنده درکار اولان
پك بیوك اهمیتنه اصلا خلل ویرمز . نصل
ویرسون که طوغریدن طوغری‌یه فنون
فلسفه‌دن عد اولنان درت بش فن
اساسیدن بریسی دخی علم اخلاق اولوب
حتی فنون سائره‌یه نسبتله برنجیلك رتبه‌سنی
دخی بو فن احراز ایتمشدر . حکما ایچنده
« علوم متنوعه‌یی تحصیلدن غایت مقصد
علم اخلاقدر » دیانلر دخی بولنمشدر که

مسئله کوزلجه تدقیق ایدیله‌جك اولسه
بو قولك قائلنه حق ویریله‌جکنده شبهه
ایدیله‌مز . بزم مقصد مزاولان — فلسفه‌نك
اخلاقه ویردیکی اهمیتك درجه‌سی —
مسئله‌سنی حل ایتمك ایچون بو تدقیقه مسارعت
ایتملی یز .

﴿ اخلاقك الك عادی مرتبه‌سنك ﴾

— مدنیته تطبیقی —

کوچك بیوك جاهل عالم هرکس کرك
بیلیه‌رك کرك بیله‌رك شو مدنیت دنیلان شیئك
انسان اولادی ایچون بر لزومی اولدیغنی
طانیمشدر یا ؟ هرکس ده بو مدنیتی ایستر !
مدنیت نه‌در ؟

یالکز معنای لغویسینك دلالت ایلدیکی
وجهله انسانلرك بر مدینه‌ده یعنی شهرده
اوتورمسندنمی عبارتدر؟ معنای سیاسیسنك
دلالت ایلدیکی وجهله یالکز بنی بشرك
بر قانونه تابع بولنمسندنمی ؟ اقونومی
پولتیقجه اولان معناسنك دلالت ایلدیکی
وجهله یالکز انسانلری خوایج ضروریه‌یی
ال برلکیله استیفا ایتملرندنمی عبارتدر ؟

مطلقا مدنیت یالکز بونلردن عبارت
قالیه‌جقدر . زیرا بر طام طولینی انسانی
کرچکدن طامه قپامق قبیلندن اوله‌رق
بر شهره قپار ایسه‌ك بونلرك مدنی اولدقلرینی
پك کوچ ثبات ایده‌بیلورز . قانون دنیلان
شی تعریف اساسیسندن اکلاشلدیغنه
کوره بر خلقك عادت قدیمه‌سنك قویدیغی
اصوللری بر کاغد اوزرینه یازمق ویاخود

هرامرى دستور العمل اولان بر حکمدارك
اوامرینی برمجموعه‌ده طوپلامق صورتیله
وجوده کتورلمش برمجموعه ایسه بونك کاغد
اوزرینه قونمشی یوقسه بیله از برده محفوظ
اولانی اولسون ملل وحشیه‌ده دخی واردر.
کذلك ملل وحشیه دخی حوایج
ضروریه‌لرینی البرلکیله تسویه ایدیورلر.
زیرا ازجمله بر یبانی مانده‌یی اولادوروب
لحم وشحمنی پای ایتمك ایچون سکزی اونی
بربره کله‌بیلیرلکاری کبی بشیوزی بیکی
اون بیکی دخی مبادله صورتندن عبارت
اولسون بر اخذ واعطا وسائر مقتضیات
مدنیه ایچون اتحاد ایده بیلورلر.

کلکز برده مدنیتك معنای حکیمانه‌سنی
کوزدن کچوره‌لم. مدنیت هرصنف اقوامك
کندی دائره ملیتلری ایچنده سلاما سلاما
کمال امنیت وآسایشله یشادقلری کبی ملتلرك
دخی یکدیکری میاننده جریان ایدن
معامله‌لرینی بونلری بربرله سلاما سلاما
یشایه‌جق برصورته افراغ ایتملری دیمکدرکه
بوحکمی برکلمه ایله تعبیر لازم کلنجه بوکا
«حسن امتزاج» دنیلور.

حسن امتزاج نه‌ایله اولور؟ اخلاقله
دکلمی؟ هم‌ده عادتا حسن امتزاج منحصرا
اخلاقله حاصل اولور. انسان هیچ اولمز
ایسه کندی هوسلرینك الك عادیلرینی
اولسون فدا ایده‌جك قدر اخلاق صاحبی
اولملیدرکه بین الناس حسن امتزاج حاصل
اوله‌بیلسون. والا هرخبثی قبه ایده ایده
انسان اوغلی ایچون عالمده مدنیتی دخی
محو قدر یورومك ایشدن بیله دکلدر.

بزکره شونی ملاحظه بیورکز: هانیا
انسان بعض وقت برحاله کلورکه بونك
قلاقلری شیشه‌رك واوشیشمش وآچلمش
قلاقلرك المیه‌جکلری قدر برصولوقله
صولویه‌رق «لاحول ولاقوة الابالله»
ویاخود «ان الله مع الصابرین» اوقور
بونلری کندیسنه اوقوتان اخلاقدن بشقه
نه‌در؟ واخلاقك بوالجاسی حسن امتزاجی
محافظه‌دن بشقه نه‌ایله منبیدر؟ یاانسان
بوآیتلری اوقویه‌جق حسن اخلاقك الجاسنه
میل ایتمیوب ده بورنندن چیقان سرد
صاولوغك دلالت ایلدیکی غضبنك ایجابنه
تطبیق معامله ایده‌جك اولسه نه اولور
ایدی؟ اوزمان حسن امتزاج هانکی دلیکه
قاچار ایدی؟ اوحالده مدنیت قاچ پارلك
قالور ایدی؟ ....
....

بزبوفقره‌نك سرلوحه‌سنده اخلاقك
الك عادی مرتبه‌سنك مدنیه تطبیقنی درعهده
ایلمشیدك. بورایه قدر ایتدیکمز موازنه ایله
ارباب مطالعه‌نك فکرینی اوطرفه سوق
ایده‌بیلمشیزدر. شمدی اخلاقك تطبیقات
سائره‌سنه باقه‌لم:

﴿اخلاقك ایکنجی مرتبه‌سنك حقوقه﴾

- تطبیقی -

کوزکزلك وکینه برملت کتورکزکه مدنی
عد اولنیور. قانونیده وار نظامی‌ده.
بویله برملتك قانونی مطلقا تبعه‌سنك

سعادتحالنی محافظه‌یی متکفلدر . سعادت ایسه حقوقك محافظه سیله حفظ ایدیله جکندن بو قانون دخی عبادك سعادتحالندن بدل عبادك حقوقنی محافظه‌یی درعهده ایتمکده‌در .

مسئله‌نك شو نقطه سنده کرك صالح وکرك شقی کرك اخلاقلی وکرك اخلاقسز هر صنف انسانلر متفقدر .

لکن قانون نه زمان قانوندر . حکمی اجرا اولندیغی زمان دکلمی ؟ اما بونده ایکی نظر واردر . بریسی سیاسیدر دیکری فلسفی . سیاست نظریله باقیلور ایسه مجرم پنجهٔ قانونه کرفتار ایدیلور ایسه « قانونك حکمی اجرا ایدیلور » دینلور . حکمت نظریله باقلدیغی زمان ایسه قانونك اوامر ونواهیسی مرعی اولوب هر کس موجبجه حرکت ایدیبور ایسه حکمت « قانونك حکمی واردر » دیر . بوفسه یالکز بو جزانك اجراسنی کافی کورمز . قانون سرقتی منع ایتمش اولدیغی جهتله اکر سارق سرقت ایتمیور ایسه او زمان حکمی تمامیله جاریدر دیه قبول ایدر . زیرا قانونك ایکی طرفی واردر . بریسی شرط دیکری جزا طرفیدر . قانونك قویدیغی جزایی ایفا ایتمی نه قدر لازم ایسه بو جزانك وقوعندن اول قویدیغی شرطك دخی ایفاسی لازم اولمق منطقه موافق دکلمیدر ؟

(بر زمان علم حقوق کورمش ذواتدن برقاچی میاننده بو کیفیت موقع بحثه چکلدی ایچلرندن بعضلری قانونك شرط جهتی

اولمدیغی درمیانله « قانون دیمك جزادن عبارتدر » دیدی . حتی دلیل اوله‌رق قانونك اسمنه « جزا قانوننامهٔ همایونی » دنیلدیکنی درمیان ایلدی . بو ذاتك ایتدیکی دعوایه جمله تعجب ایلدی . دعواسنی جرح ایچون پولیس وظایفندن بحث ایلدی . « پولیس قانونك منع ایتدیکی شیلرك وقوعنی ویاخود ایقاعنی منعه مأمور دکلمیدر ؟ » دنیلدی . بونی ده جرح ایتدی . پولیسك برقوهٔ اجرائیه اولدیغنی بیانله بو اجرانك دخی یالکز جزا جهتنه منحصر اولدیغی دعوا ایدرك آز قالمش ایدی که پولیس دنیلان شیئ بر جلاددن عبارتدر دیه حکم ایتسون . فقط بو ذات من جهة معذور کورلدی . زیرا ذهنی دولتك یالکز سیئاتی منع ایتمکله موظف اولمسنه قانع اولیوب حسناتی دخی ترویج ایتمسی لزومنی بولیور ایدی . اما ذهننه کلان شیئ اوبروب چوبروب برحکم طرزینه قویه‌جق قدر ذهننده برقانون قویمامش اولدیغندن انی تجربه‌یور ایدی)

بز ینه بحثمزه کله‌لم :

الحاصل قانونك حکما وطبعا ایکی جهتی اولمق معقول بونك جهت اولیسی هر کسی هر کسك حقوقنه رعایته سوق ایله « بغیر حق کیمسه‌نك کیمسه‌یه تعرض ایتمامسنی » امر ایدر . ذاتا عالمده بحق تجاوز وتعرض اوله‌مز یا ؟ انجق قانون بویله امر ایتدیکی کبی هر کسی هر کسك حقوقنه تجاوزدن فعلا دخی حکومت منع ایدر . لکن بو ممنوعیتلر اخلاقی اولمغه‌ ... ایدی ؟

کندینی ناموسنه حریتنه حیاتنه ثروتنه خلقك
تعرض ایتمکدن بشقه بالعکس رعایت ایتمسی
ایچون بن دخی کندیمی خلقك ناموسنه
حریتنه حیاتنه ثروتنه راحتنه رعایت ایتمکه
مجبور بیلمز ایسه‌م قانون بنی بونلرك بریسنه
ویاخود هپسنه تعرضدن نصل منع ایده‌بیلور؟
انسان شقی اولدقدن صکره مطلقا برطرف
تقریبنی بولوب شقاوتنی البته اجرا
ایده‌بیلور . اما اوزمان قانون دخی کندیسنی
جزا ایدر ایمش . ایدریا ! فقط بوجزا
مظلومك انتقامنی المقدن عبارت اولوب
بوقاروده دخی دیمش اولدیغمز وجهله حکمت
بالکز بوانتقامدن ممنون اولمز . زیرا ذاتاً
ایلك شقینك فضیحه‌سی مدنیتك انسانیتك
ملکیتك برطرفنه خنجر صوقمق دیمك اولدیغی
حالده جزانك وقوعی دخی یاره‌یی پارمق ایله
تداوی قبیلندن قالور . اکر شقیده اخلاق
اولمش اولسه ایدی کندیسی شقاوته متجاسر
اولورمی ایدی که حتی اکا دخی جزایه حاجت
قالسون ؟

ظن ایدرزکه بوفقره‌ده دخی شورایه
قدر ویردیکمز ایضاحات اخلاقك حقوقه
عندالتطبیق فلسفه نظرنده‌کی اهمیتنی ارباب
مطالعه‌یه اشعار ایده‌بیلشدر . یعنی حقوق
نفس الامرك طبیعت مصلحتك برآدمه
ویردیکی صلاحیت اولدیغنه کوره هرحالده
مقبول ومعتبر اوله‌جق ایسه ده حقوقك حقوق
اولمسی یعنی مقبولیت واعتبارینك فعلا
بیلنمسی مطلقا اخلاقه متوقف اولوب اخلاق
اولمدقدنصکره حقوقك ده حقوق اولمیه‌جغی
اکلاشلمشدر .

﴿ بوفقره‌یی شرح ایدر بر وقعه ﴾

ـ لطیفه ـ

بیزده عقل وحکمتی مسلم اولان برذات
ایله کاغدخانه موسمنده اورایه کیتمش
ایدك . حین عودتده احبادن بریسنك
« زنجی ! ..... » بویالی صندال ایله ایوب
حذاسنه کلدیکمزده رفقامزدن بعض شوخ
مشربلر یانمزده کیتمکده بولنان برقایق
ایچنده‌کی آشفته‌کانه طاقلمغه باشلادیلر .
عقل وحکمتی مسلم دیدیکمز ذات دخی کنجدن
برشیدر . کندیسی وقوعبولان رذائلدن
طولایی عبوس کوردیکی ایچون کویا
شطارتنی دعوت املیه « نیچون سیزده
اکلنمزسکز ؟ » دینلدی . جواب ایلدیکنه
دائر جواب الدور المز قایق طرفندن بر
پورتقال ــ عشق واشتیاق کولله‌سی ــ
دنیله‌جك برحز ایله کلوب اوکمزه دوشدی .
بونك اوزرینه موسی الیهه ایشته انلر
قادینلقلریله برابر حجاب ایتمیورلر بزارکك
اولدیغمز حالده نیچون حجاب ایدیورز ؟ »
دینلدکده اوزمان صورت محاکمه‌سنی ایضاحله
دیدی که « عرض وناموس خصوصنده
قادینك ارککدن هیچ برفرقنی کورمم .
برناموسسز بنی ناموسسزلغه دعوت ایدر
ایسه اجابته مجبورمی یم ؟ فرض ایدیم که
ناموس دخی بنی بوندن منع ایده‌میه‌جك
اولسون . لکن انك ارقه‌سندن حقوق نورانی
یوزینی پارلاتوب طورییور بکا دییور که
بونلری سنك حرمك همشیرك والدهك فلان
فرض ایت انلره ایدیله‌جك رذیله‌یه بورکاك

راضی اولورمی که حتی سن بورذیله یی ارتکابده کندیکی حقلی کوره سك ؟

بز اوزمان محاکهٔ فیلسوفانه یه اول قدر اهمیت ویرمامشیدك . شمدی شو بندی قله الور ایکن خاطره درحال او ذات محترم کلدی که محاکه سنده شمدی کوردیکمز اهمیت فقره نك بورایه درجنی ایجاب ایلدی . باقیکز که اخلاق یالکز خلقك وقایه سنه چالشدیغی برشیئه تعرضدن انسانی منع ایتمیور . ایشته شو وقعه ده اورته ده بر ناموس وار ایدی که محافظه سی طوغریدن طوغری یه کندیسنه عائد اولنلر آشفته لکه قاپلدقلری جهتله محافظه ایتمیورلر ایدی . لکن اخلاق صاحبی اولان بر آدم انلرك محافظه سی قیدنده اولمدقلری شیئه بیله تعرضدن نفسنی منع ایدییور . ایشته بو فقره کوز اوکنه الینور ایسه اخلاقك حقوقه تطبیقندن دخی فلسفه نظرنده کی اهمیت غایت الغایه سی لایقیله میدانه چیقار .

متنوعه

خواص مقناطیسیه

یاخود

آخر زمان سحربازلغی

مابعد عن نومرو ۱۸

— د —

مقناطیس ایچنه قاتیلان

(حیله لر)

مقناطیس حیوانیدن بوقاروکی — ج — فقره سنك نهایتنه قدر ویردیکمز معلومات هپ جدی وصحیح تجارب اوزرینه میدانه چیقاریلان آثاردر . حتی بز مأخذمزده ذکر اولنان آثارك پك چوغنی سکوت ایله کچشدیردك . زیرا جمله سنی حکایه ایتسه‌ك تفصیلی صداعی موجب اولمقدن قطع نظر ایچنده بتون بتون اینانلمیه جق مرتبه ده خوارق دخی بولنمغله مسئله یی ارباب مطالعه نك سوء تلقیسندن بو صورتله دخی محافظه یه لزوم کوردك . بوقسه نوم مقناطیسی ایله اویودلمش بولنان بعض خسته لرده اول قدر خوارق کورلمشدر که قپالی برقوطی ایچنده کی اشیانك نه اولدقلرینی خبر ویرنلر وحتی مثلا پاره اولدیغنی کشف ایتدکلری زمان نه جنس پاره وهانکی تاریخده باصلمش اولدیغنی بیلنلر دخی بولنمشدر .

انجق عالمده نه اولدی که قالپی وساخته سی ظهور ایتمدی . باخصوص خلقك نظر قبول حیرتنه چارپان هرشی ایچون دراو دراو ساخته کارلر ظهور ایلشدر .

مقناطیس حیوانی وبونك دخی نوم مقناطیس قسمی ایسه حقه بازلغه بربیوك مناسبت کوستردیکندن مقناطیسجیلرك ظهورندن بری کارلرینه کساد کلان هر حقه باز مقناطیس ساخته کاری اولدی قالدی .

اکر مقناطیس عملیاتی کرك مسمر زمانلرنده وکرك اندن صکره لری اولدیغی کبی ارباب عقل ودانش میاننده واصحاب فن ومعرفت اللرنده دوام ایده کیتمش اولسه ایدی بلکه ایشی ساخته لکدن وقایه ایتمك

بر درجه‌یه قدر ممکن اوله بیلور ایدی . زیرا عالمده بر قوه غیر مرئیه (مقناطیسیه)نك اجرای احکام ایلدیکی پترسبورغ و دانیمارقه و پروسیا و سائر بعض محللر اقادمیالری طرفندن قبول اولنه رق حکمت طبیعیه درسلرینه برده مقناطیس حیوانی درسی علاوه سنه حکمدارلر طرفندن اراده لر صدور ایلشیدی . لکن فرانسه جه‌دایش بو یله کیمه‌لری بعضا شهر فاچقنلغیله . . . . کویلرده اقامت ایدن بر طاقم قادینلره وارنجه‌یه قدر مقناطیس حیوانی و نوم مقناطیس تجربه‌لریله استشهار ایتمکه چالشوب بر طاقم کیمسه‌لر دخی ماداقره کوزجی و جانباز و قوقله‌جی او یونجیلر کبی مملکت مملکت کزوب یانلرنده کنج و کوزل قزلری نوم مقناطیسیله او یوته‌رق بونلری عامه‌یه بالتشهیر خلقی اکلندرمك و بو صورتله پاره قزانمق طادینی طاتدقلری جهتله ایشته شو حال ساخته کارلغه و ساخته کارلره بر بیوك مساعده و موفقیت میدانی آچمشدر .

بو ایشده اختراع ایدیلان ساخته کارلقلرك بعض پك عادیلری دخی واردر . انجق بز بو بنده مخصوص متسلسلرده ماهیت طبیعیه‌سی حالا مجهول بولنان مقناطیس حیوانی حقنده معلومات قطعیه ویره میه‌جك ایسه‌ك بیله هیچ اولمزایسه بو ایشك اك برکزیده غرائبنی ذکر ایله کندیلرینه بر اکلنجه قپوسی آچمق قرارنده بولندیغمزدن مقناطیس ساخته کارلرینك دخی او یله عادی حیله‌لرینی و بوانك ساخته کارلقلرینی یازمیوب بونلرك کرچکدن بادیٔ استغراب اوله‌جق قدر مهم ساخته کارلقلرینی درج ایتمکی مناسب کوردك . زیرا اوساخته کارلقلر دخی کرچکدن بو یله بر مجموعه‌یه درج اولنه‌جق قدر مهم شیلردر .

﴿ رؤیت ثانیه ساخته کارلری ﴾

نوم مقناطیس عجایب و غرائبندن بریسی رؤیت ثانیه‌یه موفق اولمق قضیه‌سی اولوب اك اول بو قضیهٔ عجیبه‌یی تقلید ایلشلردر .

رؤیت ثانیه دیمك انسانك حال بیدارنده مد نظرینك واصل اولدیغی برشیئی کوره بیلمسی رؤیت اولا اعتبار اولندیغنه کوره حال نومده مد نظرینك واصل اوله‌مدیغی اشیایی دخی کورمسی و بالخصوص کوردیکی خبر ویرمسیدر .

بعض مقناطیسجیلر مثلا پارسده او یوتدقلری بر کیمسه‌یه آمریقانك احوالنی صوروب جواب المشلر ایدی . صکره پارسده او یویان بر کیمسه‌نك امریقا احوالنه دائر ویردیکی معلوماتك طوغری اولوب اولمدیغنی اثبات ایتمکده‌کی صعوبته مبنی بالکز نائمك یاتدیغی اوطه‌نك غیری بر اوطه‌ده بولنان احوالی صورمق صورتیله اجرای امتحانه باشلانلمش اولدیغندن ساخته کارلر دخی ایشك بو جهتنی تقلید ایلشلردر .

بو تقلیدك اجراسی ایچون ساخته کارلر ایکی موقع تماشا ترتیب ایلشلر . بریسنده نائمك یتاجغی محل بولنور و بریسی دخی نائمدن ستر ایدلمسی مطلوب اولان احوالك حضاره ارائه‌سنه تخصیص ایدیلور ایمش .

مثلا حضاردن بریسی بر آلتون چیقاروب محل ستر و اخفاده بولنان مقناطیسجی یه ارائه ایدر و بو آلتونك نه جنس آلتون اولدیغنی و هانکی تاریخده باصلمش ایدوکنی او بویاندن صورمسی حقنده برده پوصله یازار . بونك اوزرینه مقناطیسجی مذکور آلتونی کندی بولندیغی یره الك یقین بولنان ذواته کوستروب جنسنی نوعنی فلاننی انلره طانتدقدن صکره اوطرفده بولنسان نائمه توجهله « بو الدهکی نه‌در؟ » دیه صورار . « آلتون » جوابنی آلجه « نه تاریخنده باصلمش ؟ » دیه صورار . « ۱۷۹۴ » جوابنی آلجه « هانکی دولتك سکه‌سی ؟ » دیه صورار « انکلیز » جوابنی آلجه « قاچ شلین قیمتنده ؟ » سؤلنی ایرادایدر . بونك ایچون دخی آلتونك مقدارینی مبین جوابی آلجه هرکس طرفندن براوو صدالری آفاقی طوتار .

اویله یا ؟ اویقوده بولنان بر انسان کندی مدنظرینك واصل اوله‌مدیغی بر محلده لاعلی التعیین بر سیرجی طرفندن ویرلمش آلتونی جنس نوع و مقداریله خبر ویرر ایسه شایان تحسین اولمزمی ؟

بو کیفیتك حیله‌سنی بولمغه چالیشانلر ایچنده آلتونی مقناطیسجی یه ویرن آدمك ینه کندی آدملرندن اولدقلرینی درمیان ایدنلر دخی بولنمشدر . انجق بو اعتراض مقناطیسجینك اککنه یاغ سورمکدن بشقه هیچ برفائده حاصل ایتمامش . زیرا آلتونی ویرن ذات مقناطیسجینك آدمی اولسق شویله طورسون انکله هم فکر اولمغه دخی امکان یوقدر . حریف آلتونی حضارك الك کبارندن المقده اولدقدن فضله هب مقناطیس قوتنك علیهنده بولنان طاقمدن آلور ایمش .

یابونك ساخته کارلغی نره‌سنده ایمش ؟

شوراسنده که مقناطیسجینك بولندیغی یرك طوارنده برآینه اولوب بوآینه حریفك الندە بولنان اشیایی سائر آینه‌لرك دخی وساطتیله نائمك یاری آچیق و یاری قپالی اولان کوزلرینه یالکز نقل دکل هم‌ده بیوله‌رك نقل ایلدیکندن نائم یاتدیغی یرده آلتونی هم کورر هم‌ده یازولرینی حرف بحرف اوقور ایدی ! .

بو حیله‌نك کشفی ایونده وقوعبولوب صورت کشف وحلی شوبولده حکایه ایدرلرکه :

وقتیله پارس اقادمیاسی اکر بر نائم مقناطیس مدنظری واصل اولمقسزین یازی‌یی اوقویه بیلور ایسه اوچ بیك فرانق اکرامیه ویریله جکنی اعلان ایتمسی اوزرینه بو ایشه هوس ایدن برایکی کشی موفق اوله‌مامسیله بوغیرت مقناطیسجیلردن زیاده مقناطیس ساخته کارلرینی تشویق ایلمشیدی . اکرامیه ایچون قونیلان وعده اکرچه چوقدن کچمش ایدیسه‌ده مسئله‌نك بو جهتنی کشف وحل ایتمك شانی دخی الویردیکندن ایونده مقناطیس عملیاتنی اجرا ایدن برساخته کار کندی نائمه‌لرندن بریسنه مدنظر واصل اولمقسزین یازی اوقوته‌جغنی اعلان ایدر . هرکس طوپلانور . ینه حضاردن بریسی جیبندن برغزته چیقاروب

اشارت ایلدیکی بندی نائمه‌نك اوقومسی ایچون مقناطیسجی یه ویرر . حریف غزته‌یی آچوب بر طرفه توجه‌له اوقومسنی اوته‌کی طرفده بولنان نائمه‌یه امر ایدر . قاری چاتر چاتر اوقومغه باشلار . بو حاله هرکس شاشار . بو ایشك حیله‌سنی کویا قپاتمق ایچون کاغدك قپانمسی تکلیف اولنور ومد نظر واصل اوله‌مقسزین اوقویه‌جق اولدقدن صکره کاغدك آچیق بولنمسی لازم کله‌جکی دخی اثبات مدعاضمننده درمیان ایدیلور ایسه‌ده مقناطیسجی بوکا راضی اولمز . . هرنه قدر نائمه‌نك مد نظری بوکا واصل اولمیه‌جق ایسه‌ده یازیلر قوهٔ عمومیهٔ مقناطیسیه‌نك تلاقیسندن مخفی طوتلاملیدر . زیرا نائمه بو یازی‌یی قوهٔ مقناطیسیه‌نك حواس باطنه‌سنه نقل ایتمسیله اوقویه‌جق ؛ دیه عدم رضاده ثبات کوسترر .

انجام کار سیوری عقللردن بریسی خط دسته‌له برشی یازوب درونده بعض لعتلری مکرر یازلر . لکن اوصورتله کور جاهل اولان بر آدم بیله بونك مکرر اولدیغنی اکلایه‌بیلور . بعض یرلری دخی اوقدر اکسیك یازارکه کذلك کور جاهل اولان بر آدم بونقصانی اکلایه‌بیلور . ایمدی بوکاغد نائمه‌یه عرض اولندقده نائمه بونی مکررلری واکسیك اولان یرلری تصحیح واکمال ایدرك اوقور . ایشته بو حال نائمه‌نك بوکاغدی حالت نومده اوقومیوب مطلقا حالت بیدار یده اوقودیغنی اثبات

ایدر . زیرا حالت نومده اولسه نائمه هرنه‌یی کورور ایسه انی اوقومسی لازم کلور ایدی . بناء علی ذلك معترضین کروهی ادعارنده ثبات ایله ایچلرندن بریسی فرلایوب نائمه‌نك یتاغنه کیرر . نه کورسه ایی ؟ نه کوره‌جك ؟ یتاق ایچنده بولنان آدم طوانه‌باقدیغی زمان اوته‌کی طرفده بولنان شیلری عیان بیان مشاهده ایدیور . . هم کندیسنه کوستریله‌جك یازی خرده بین ایله اوقونه‌جق قدر کوچك اولسه بیله بری طرفدن پارمق ایله یازلمش قدر بیوك کوریور ! .

.:.

﴿ انتقال حس مشترك ﴾

بند مخصوصمزك بوقارو طرفلری مندرجاتنی خاطردن چیقارمیانلره معلوم اولندیغی اوزره نوم مقناطیسی خصوصنده انظار حیرتی کمال اهمیتله جلب ایدن موادك بریسی دخی مقناطیسلیان ذات یعنی فاعلك مفعول اوزرینه تمامیله مستولی اوله‌رق حتی مفعولك هرقوا و حسیاتنه دخی صاحب اولمقده و کندی ذهننده نه تکر ایسه دانی مفعوله سویلتمکده بولنمسی ماده‌سی ایدی .

بو امر عجیبی خلقك انظار استغرابنه عرض ایدن مقناطیسجیلر حالت نوم ایچنده بولنان ذاتی عمومك مواجهه‌سنه بقیه و آچیق بر یتاق اوزرینه قویارلر و بعده کندیسنه هرنه فکری حس مشترك طریق انتقالیله نقل ایتمك ایسترلر ایسه انی

حضاردن تحريراً آلوب نائمك يانينه كله رك
كنديسنه لطفاً هيچ برشى سويله مديكى
و يالكز اللرى ايله مس ايدرك عمليات
مقناطيسيه ده دوام ايلديكى حالده برمدت
صكره نائمك او فكرى ترجمه ايدر كلمه لر
و كلاملر وعادتا لقردبلر سويله ديكى خلقه
اسماع ايدرلر ايدى .

خواص مقناطيسيه نك شوالك غريب جهتنى
تقليد ايدن ساخته كارلك مهارتى اصل مقناطيس
دوقتورلرينى دخى پچمش ايسه غريب
اولمزمى ؟ مقناطيس دوقتورلرينك يالكز
الدقلرى فكرك نائمه انتقالنى اولبابده نائمه
سويلتدكلرى برقاچ سوز ايله اثبات ايتدكلرينه
مقابل قوجه ساخته كارلر حتى فكر مذكور
ايچنده بولنان اسماء شخصيه يى بيله سويلتورلر
ايدى مثلا « بنم احمد نام قرنداشمى محمد نام
قرنداشمه ترجيح ايتمكده حقم وارميدر
يوقميدر ؟ » دينه برشى صوريله جق اولسه
نائمه ويره جكى جوابده « احمد » و « محمد »
اسملرينى بيله ذكر ايتديرر ايدى كه مهارتك
بو درجه سى دوقتورلر النده كورلمامشدر .

حيله كارلقده كى بوترقى بعض ساخته
كارلرك قوياسى ميدانه اوردقدنصكره
كورلمش اولمديغندن بويله كرچكدن عقول
بشرك خارجنده عد اولنه بيله جك برمعرفتى
كيمسه حسن قبول ايده ميه رك مطلقا بونك دخى
برخدعه سى اولمق دعواسى عمومه شامل
اولدى .

بعض كيمسه لر مقناطيسجى اصلا
دوداقلرينى قلداتمقسزين نفس ايله
و بواسطه نائم دنيلان بيدار حيله كاره الديغى
فكرى سويله ديكنه ذاهب اولديلر . حتى
بوذهابه قوت ويره بيلك ايچون ايديلان
مباحثه لرده دوداقلرينى قمداتمه دن لقردى
سويله مكى تعليم ايدنلرك حال وطورلرى
انسانى كولديره جك صورتده ايدى . انجق
بوذهابله ساخته كارلره غلبه ايده مديلر .
بالعكس ترقيلرينه يازدم ايتديلر . زيرا
مقناطيسجى افندى ارباب تماشانك بوسوء
ذهابنى جرح ايله حقيقتى ميدانه قويمق
ايچون حضاردن كندى يانينده بولنمق اوزره
برقاچ شاهد ايسته مش و بوشاهدلر
حريفك الديغى صواوقلرك كيروب چيقديغنى
ايشيتدكلرى حالده نطقه بكله يه بكزر
برصواوق بيله ايشيده ميجه وحالبوكه نائم
نه فاعلك فكرينى الديغى كوريلنجه هركسه
حيرت الويرمش .

حيله ايشك نره سنده اولسه ايدى ؟
اويله بريرنده كه كيمسه نك عقلنه كلمسى ممكن
متصور دكل . بافكر نره سنده :

عمليات مقناطيسيه ال ايله لمس ايتمك
صورتيله اجرا اولنيورمى ؟ حريف هر
صورت لمسى برحرفه اشارت قويمش .
مثلا لمس ايدر ايكن باش پارمغى باصار ايسه
(الف) صلوات پارمغنى باصار ايسه
(با) الى آخره هرباصمق وطوقنمق ولمس
ايتمكده نائمه برحرف تبليغى يولنى بولمش .
بوندن بشقه مثلا وموزى اوزرينى صيغامه سنى
(ايدى) دورتمسى (دكل ايدى)
ديرسه كنه دورتمسى (اوله جق) صغامه سنى
(اوليه جق) كبى برطاقم كلماتى دخى يالكز

بر اشارتله اکلانه رق بو صورتله مخابره یی اتمام ایتمك یولنی دخی دوزنمش .

ایمدی ارباب تماشادن بریسی یوز کلمه ایله تصویر ایدیله بیله جك قدر اوزون بر فکر و یرسه مقناطیسجی بونی بش اون دقیقه ایچنده نائمه ال شقره سیله ترجمه ایتدکده اولدقدن صکره ارتق نائمك انتقال ایتمیه جك فکرمی قالور ؟.....

ای شمدی بو طریق حیله یی بولمش اولان فکره مقناطیس حیوانینك ماهیت طبیعیه سنی کشف ایتمشجه سنه آفرین دینلزمی ؟

بو کشفك صورت حصولنده شونی حکایه ایدرلر :

مقناطیسجینك نائمه اصلا بر کلام سویله مدیکی حالده فکرینی اعطا ایتمش کبی فوق الطبیعه بر حاله زیاده سیله مراق ایدن ارباب تماشا مفعوله ال دخی دکدیرمیه رك نقل فکر ایتمسنی مراد ایلدکلرنده مقناطیسجی کمال غرورله بونی دخی درعهده ایتمش و اوزقدن اشارتلرله بر درجه یه قدر تلقین مرامه چالشمش ایسه ده بو صورتله نقل ایلدیکی فکر نائمه لایقیله انتقال ایتمیه رك مثلا حریف « علی خواجه » دیمك لازم کلور ایکن حروفك صورت افاده سنده ایدیلان نقصان و صورت اخذنده ایدیلان قصوره مبنی « علی جوجه » دیمك کبی بر فنا ایشلق وقوع بولمش اولدیغندن ایشته بو صورتله حاصل اولان سر رشته اوزرینه هر کس اصرار ایدوب ایده و تعمیق فکر ایلیه ایلیه نهایت بو حیله نك ده فویه سی میدانه اوردورلمشدر .

حیلهٔ کلامیه

ینه لوندره بر مقناطیسجی توره مش ایدی که « بن سائرلری کبی شارلتان دکلم . سائر شارلتانلر کویا صنعتلرنده بر ترقی کوسترمك خارق العاده هنرلر ابرازینه متوقف ایمش کبی طریق حیله یه سلوك ایدیورلر . نوم مقناطیس ایله نائم اولنلر واقعا بر درجه یه قدر کشفیاته موفق اولورلر ایسه ده اویله بر آلتونك هانکی دولت مسکوکاتندن و نه نوع وقیمتده اولدیغنی بیله جك قدر کشفیاته موفق اوله مز . یالکز ارائه اولنان اشیانی فرقله اسمنی سویلیه بیلورلر . ایشته بنم مقناطیسلادیغم نائملرده طبیعتك بخش ایلدیکی بو قوت واردر . نه ال ایله طوقنورم نه اوزاقدن اشارت ایدرم . نه ده طوانلره آینه لر قویارق اشیایی نائمه کوسترمك حیله سنی قبول ایدرم . ارباب تماشا هانکی بری ارائه ایدرلر ایسه اوراده بولنه رق و نه کندیمی و نه ده اشیایی نائمه کوسترمیه رك یالکز بر سؤال ایله جواب الورم » دعواسنه قیام ایلمشیدی .

واقعا مدعیٔ مرقوم دعواسنی فعلیله اثبات ایلدی . بر جهتده مقناطیسلادیغی نائم حضارك انتخاب ایلدکلری بر یره یاتیرلوب مقناطیسجی دخی ینه حضارك ارائه و تعیین ایلدکلری یره طوردیلمش و بعده هر کس النده بولنان اشیاسنی بر بر مقناطیسجی یه کتوروب اودخی نائمه سؤال ایله موافق جوابلر آلمشدر .

هم ده خلق مرقومك بر کونه حیله سی

وار ایسه مطلقا میدانه چیقارمق ایچون اشیایی بر بر یی تعقیباً ویردکاری وعادتا حریفه « بوالده‌کی نه‌در؟ » دیه سؤاله بیله همان میدان ویرمدکاری حالده ینه موفق اولمش بولنمسی جمله‌نك تحسیننه مظهر اولمشدر . فقط بر کره مقناطیسجیلردن امنیتی قالدیرمش اولان خلق ایچون بو هنری حسن قبول ایله تلقی ممکن اوله‌جقمیدر ؟

نه ممکن ! افکار عمیقه اربابی بونك دخی طریق حیله‌سنی بولمشلر و بوایشده بر تصادفك وقوعندن پك چوق استفاده ایلمشلردر . شویله که :

بر دفعه‌سنده ینه مقناطیسجی یه بر بر ینی تعقیباً بر چوق اشیا ویردك بونلرك نه ایدوکلرینی نائمه صوردقلری صره‌ده حریف النده بولنان بر انفیه قوطوسنی ارائه ایله « بونه‌در ؟ » سؤالنی ایراد ایلدیکی زمان نائم حریفك دیکر النده بولنان کوزلکی خبر ویرمش و تمام خلق « اولمدی ! » دیه قیام ایده‌جکاری زمان حریف « نه‌در بو ؟ » سؤالنی ایراد ایدر ایتمز نائم « انفیه قوطوسی » جوابنی ویروب انکدن صکره حریف ینه « بونه‌در ؟ » سؤالنی ایراد ونائم دخی « کوزلك » جوابنی اعطا ایلمش .

واقعاً بوصورتله مقناطیسجی تصحیح کیفیته موفق اولمش ایسه‌ده بعض ارباب دقت بونی بر بیوك سر رشته اتخاذ ایتمشلر . زیرا « بونه‌در ؟ » سؤالنك جوابی کوزلك و « نه‌در بو ؟ » سؤالنك جوابی قوطو اولدیغی اکلاشلمش . بناء علیه

ایچلرندن بر معتمد « بو نائمه بنده بر سؤال ایراد ایده‌جکم هم امید ایدرم که سؤالمه موافق جواب ویره‌جکدر » دیه اورته‌یه چیقوب ارائه ایلدیکی بر کوزلك ایچون « بونه‌در ؟ » دیدکده نائمدن « کوزلك » جوابنی المش و بر قوطویی ارائه ایله « نه‌در بو ؟ » دیدکده انك دخی « قوطو » اولدیغی جوابنی الوب حالبوکه مندیلنی ارائه ایله « نه‌در بو ؟ » دیدکده « قوطو » « بونه‌در ؟ » دیدکده کوزلك جوابنی المسیله بونك اوزرینه فویا بوسبتون میدانه چیقمشدر .

مکر بو حیله‌کار دخی حیله‌نك کلام جهتنه صاپوب ذاتاً بر انسانك اوزرنده بولنه بیله‌جك ساعت شمسیه فلان کبی اشیا معدود اولمغله بونلرك هر بری ایچون بر صورت مخصوصه‌ده بر سؤال ترتیب ایلمش ایمش که و سؤاللر بر بر ایراد اولندقچه نائم دخی هر سؤاله مخصوص اولان جوابی ویرر ایمش [illegible]

تصادف اتصاف ایتمش که ارباب تماشادن بریسی دخی نائمه بر کون کوستبك ارائه ایله سؤال ایلسون حریف رتبه‌دن سپاقلامغه بولنمز ایدی .

﴿ بوحیله‌کارانه خدعه‌سی مقناطیس ﴾

— [illegible] —

بر بوراد سکسانی بوزی کچن انواع حیله وخدعه ایچندن یالکز اوچ دانه‌سنی اختیار ایلدك بونلرك غریب اولمقله برابر خاقی بر مدت عادتا اینانمرمش اولان ساخته کارلقلردندر . بو ساخته کارلقلرك شیوعی اوزرینه

واقعا افکار عمومیه عادتا تامسمردن بری
کلمش بکچمش نه قدر مقناطیس دوقتورلری
وار ایسه جمله سنی « شارلتاندر » یه کسوب
آتمش و بو حکمده ناس فی الحقیقه حقلی
بولنمش ایسه ده مدققین ارباب وقوف
وفنون مطلقا اجرام فلکیه میاننده بر سیالهٔ
معنویه جریان ایتمکده اولوب بو سیاله دن کرهٔ
ارضك درونده بولنان موالید ثلاثه نك دخی
حصه منـد اولدقلرینی بعض دلائل قویه
ایله قبول ایلمش و یالکز بو قوتك ماهیتی هنوز
معین اولمدیغی کبی نه لره مقتدر اولدیغی
دخی بیلنه میه جکندن وفقط بعض عملیاتده
بر درجه یه قدر اثر اقتداری میدانه قونمقده
بولنمسندن عبارت بر حسن قبول وتلقیدن
مطلقا واز کچمه مشلردر .

اکر مؤلف البیان ساخته کارلکرذالتی
مقناطیس مباحثنی دخی اساسندن رذالته آتمش
اولسه ایدی صکره انکلتره وآمریقاده بو عقیده
بیودکجه بیویه رك الك صکره عادتا بر مذهب اولمق
اوزره میدانه چیقارمی ایدی ؟

شونی بیللی که بر اصطلاحه کوره مقناطیس
دیکر اصطلاحه کوره « روح » نامنی الان
بو قوت حقنده شمدی یه قدر و یردیکمز معلومات
سالا مقدمه مقامنده قالوب بورایه قدر
سبقت ایلدیکنی خبر و یردیکمز تجارب بوندن
صکره حکایه ایده جك دونر طابله اوران
طابله کبی عجایبله برابر ارواح پرستلر مذهبنی
دخی تأسیسه خدمت ایلمشدر . نصل که
بند مخصوصمزك مطالعه سنده دوام ایله ایش
معلوم اوله جقدر . (مابعدی وار)

بند مخصوص فوق العاده

— تجددات علمیه مزك اوزرینه محتاج —
— اولدیغمز کتابلرله اصول تحصیلمزك —
— طریق اصلی —

یوز صره سی کلدکجه دائما اسکی
معارفمزدن اسکی ترقیاتمزدن بدأ ایله افتخار
ایتمکده یز .

حقیمز یوقمیدر ؟ [illegible]

بردن کوکه قدر ! بلی بختمزده اوچیوزدن
متجاوز مدرسه بشیوزدن متجاوز مکتبمز
اولمقدن قطع نظر بشیوز خانه لی بر قصبه مزده
بشیوز سوخته استیعابنه کفایت ایده جك قدر
مدرسه لرمزده بولنمدیغی حالده ازمنهٔ
سالفه مزك ترقیات علمیه سیله نه قدر افتخار
ایتسه ك حقلی یز .

لکن اوچیوز سنه اول ترقیمزله بو کون
افتخار ایتمکدن نه فائده حاصل اولور ؟

اوروپایه کتمکه قدر لزوم کوسترمیه لم .
استانبولده سکسان یاشنده بولنان بر آدم
بوندن آلتمش سنه اولکی عالمی بر کره کوز
اوکنه کتورسونده برده بو کونکی احواله
باقسون . نصل بر تجدد کورور ؟

بو تجدد اوروپاجه اوچیوز سنه دنبرو
کورلمکده در . حاصلی بر دور جدیده ایچنه
کیریورز که البسه مز نه قدر انقلاب ایتمکده
ایسه لوازم مدنیه مز دخی او قدر تجدد
ایدیور .

لکن شوکا دقت ایدیورمی یز که بو تجدد
کندی باشنه کیدیور ؟ بوکا دقت ایتك

ضرور يدر . زيرا كندى باشنه كيدن
تجدد صكره اوزون اوزادى يه اصلاحه لزوم
كوستره جك بر نتيجه يى انتاج ايدر .

بز شو صورتله اداره ايتمكه باشلاديغمز
سوزى سرلوحه مزك دخى دلالت ايلديكى
وجهله معارفجه كيرمكده اولديغمز دور جديد
اوزرينه كتورمك ايستيورز .

واقعا معارفجه اولان تجددمز سائر
تجددات كبى يالكز كندى باشنه كتميور .
الله ايچون مكاتب عسكريه مزك انتظامى
كوندن كونه ارتوب هله شو صوك ايكى اوچ
سنه نك كوستردىكى ترقيات بو مكتبلردن
احتياجمزى بر قاچ قات مهارتله ايفا ايده جك
شاكردان يتشه جكنى تأمين ايديور . فقط
تجدد معارفجه انتظام يالكز مكاتب عسكريه يه
مخصوص اولوب عسكر اولميه جقلر ايچون
هنوز بر طريق انتظام بولنمامشدر . مثلا
مصر چارشوسنده عطار اوله جق بر چوجق
كندى محتاج اولديغى يازيلرى يازمق ايچون
درت بش سنه مكتب صبيانه دوامدن صكره
بش سنه مدت دخى رشديه ده تصرف
تصرفاتنى چكوب كيديور حالا امارينك
اعلالنى ياپوب طورييور . ملاحظه مزده
بر سوء فكر كورلسون . بو صيغه لرك
چكلمه سنى بو اعلاللرك ياپلمه سنى آرزو
ايتميورز . او بابده كى فكرمزك صورتى دها
صكره كوزله جكدر . يالكز عسكر اوله جقلرك
غيرى اطفالمز ايچون هنوز اولكندن بشقه
بر طريق دوشونلمامش اولديغنى اثبات ايتمك
ايستيورز .

مبادئ تحصيل ايچون بو كون المزده
كتاب يوق ديمك اولديغنه اعتراض ايدلمزظن
ايدرز . بو جهته اعتراض ايدلمز ايسه متوسط
بر درجه ده تحصيل ايتمش اولدقلرى
ـ فرض ايديله جك ـ اولنلر ايچون ده
همان هيچ بر كتابمز اولمديغى دخى قبول
اولنه بيلور . هله منتهى ايشنه يارهيان كتابدن
بتون بتون محروممز يا ؟

مطالعه دن ايديله جك استفاده يه نائليت
ايچون بر اجنبى لسانى اوكرنمكده اولان
مجبوريتمز بو دعوانى اثبات ايدهبيلور .
باخصوص كه ملل متجدده النده بولنان
كتابلرك حال وصورتلرينى بيلن ذوات
كندمزى كتاب دنيلان شيدن بوسبتون محروم
عد ايتمك درجه سنده كوستر ديكمز بر تأخير
ويا تدنى يى مبالغه يه حمل ايتمز .

مع هذا شو حال حرمانمز بزى مأيوس
ايده جك بر شى دكلدر . هيچ بر ملت مأيوس
اولورمى ؟ باخصوص احتياجى نه يه ايسه
انى كوروب درجهٔ احتياجنى تقدير ايدن
ملت مأيوس اولمقدن بشقه موفقيتى دخى
كنديسى ايچون حاضر بيلور . بو يله اولنجه
كتب لازمه نك فقدانى ايسته ديكى كتابلرى
ايسته ديكى يولده تدارك ايتمكه دها زياده
مساعد كورر .

بز بو پند مخصوصمزده دور جديد معارفده
تشبث ايدلمسى لازم اولان تحصيل ايله محتاج
اولديغمز كتابلر حقنده بر ترتيبنامه جك عرض
ايده جكز . لكن شمديدن اخطار ايدهلم كه
بو ترتيبنامه نك حكمنى محافظه ده تعصب
كوسترمكه نه حقمز واردر نه ده خدمز . هر
كيس خاطره سنى انظار عموميه عرض ايتمكده

حردرا اعتقادنده بولنديغمزدن بو ايشه جسارت
ايده‌بيلدك .

﴿ كتب مرقومه‌نك انواعی ﴾

احتياج عليه‌مزی كوز اوكنده كتوريلور
ايسه محتاج اولديغمز كتابلر بش نوعه
انقسام ايدر . برنجی نوع « صبيان كتابلری »
ايكنجی نوع « مبتدی طلبه كتابلری »
اوچنجی نوع « تكميل تحصيل ايده‌جك
طلبه‌يه مخصوص كتابلر » دردنجی نوع
« منتهيلره لازم اولان كتابلر » و بشنجی نوع
دخی « مراجعت كتابلريدر » . بو بش
نوعك هر بری دخی كنديلرنجه ايكنجی
درجه‌ده تقسيماته تابعدر كه كيفيت بروجه
آتی هر نوعده مخصوص اولان فقره‌ده
كوريلور .

﴿ صبيان كتابلری ﴾

صبيانه اوقوديريله‌جق كتابلردن
مطلوب اولان خدمت كنديلرينه اوقويوب
يازمغی اوكرتمكدر . بونك ايچون دخی
« اصول قرائت » و « اصول كتابت » كتابلری
تدارك اولنور .

اصول قرائت و كتابتك مفتاحی
« الفبا » جزؤی اولمق ضروريدر .
اوروپا مكتبلرنده اولديغی كبی برچوجق
الفبای اوقوديغی وقت انی يازمغی دخی اوكرنور
ايسه اوقومقده واصل اولديغی درجه قدر
يازيده دخی بهره پيدا ايده‌بيلور (بوراده
يازی تعبيرندن مراد انشا اولديغی
اكلاشيلوب تركيب حروف مراد اولديغی
بيلمليدر . زيرا اوقومقدن مراد دخی
استخراج مزايا اولمق دكل بلكه تركيب
اولنان حروفی اوقويه‌بيلمكدر)

آلتی آی مدت تعليم وتدريس ايدلمك
اوزره يوز اللی درس اوزرينه ترتيب
اولنه‌جق مكمل بر الفبا جزؤی اطفاله اصول
قرائت و كتابتی مطلوب درجه‌سنده
اوكرتوب بعدازان يالكز بوصورتله حاصل
اولان اقتداری توسيعه احتياج قالور .
بو توسيع ايسه قرائت كتابلريله اصول املا
كتابلرينه عرض احتياج ايدر . قرائت
كتابلری شاكردانه برچوق سنه مدت
اوقوديرلمق ايچون اوچ جزؤ اولهرق ترتيب
اولنور كه بهر جزؤ آلتيشر آيده بتمك اوزره
كذلك يوز اللیشر درس اوزرينه ترتيب
ايديلور . برنجی كتابك مندرجاتی چوجقلره
ديانتی ومكارم اخلاقی اناىی باباىی سودبره‌جك
غايت آچيق ومختصر عباره‌لره منحصر
اولور . بو كتابك مندرجاتی ميانده قيصه
قيصه غريبی عباره‌لر دخی بولنور . ايكنجی
كتاب برنجيسنك برازدها موسعه‌سی اولوب
بونده اصول دينك الك عموميلری ايله مكارم
اخلاقی امر طرزنده يازيلور . اراقسنده
غايت كوچك فقره‌لر قونيلور . بو كتابده
شاكردان نماز سوره‌لرينی دخی اوقور .
اوچنجی كتاب معلومات نافعه طرزنده برشی
اولور . لكن برچوجقه خسوف وكسوفك
حكمتندن بحث ايتمك معلومات عاديه
نافعه‌دن عد اولنمز . معلومات نافعه
ديديكمز شيلر جهات اربعه نه‌در . دنيا
نه بچمده‌در . سنه نه‌در قاچ آيه قاچ كونه
و بونلر قاچر ساعته منقسمدر . ايلرك

کونلرك فصللرك و بزم ملتك آدی نه‌در کبی الک عادی مسئله‌لی غایت ساده اوله‌رق بیان ایتمکه کفایت ایدر . بو درسلرك هر برینه یسن وانا فتحنالك سوره‌لرندن بشر التیشر سطر قرآن دخی علاوه اولنور .

بو اوچ کتابی « اصول قرائت » ایچون تدریس ایتدکلری مدتده « اصول املا » ایچون دخی اوچ رساله تدریس اولنور . بو رساله‌لرك برنجیسی الك مستعمل کلماتك صورت املاسنی شاکردانه بر بر اوکرتور ایکنجی کلماتك زبویله ویرلجه اصول اضافت صورتیله نصل باغلاندیغنی تفهیم ایدر . اوچنجیسی ایسه عثمانلی افعالنك صورت تصریفنی کوستورك شاکردانك املاجه اولکی کتابده حاصل ایلدکلری قوتی توسیع ایلر .

اعدادی شوندکه ایلدیکمز سکز نوع کتابله مکتب صبیانده ایکی سنه مدت قالان برچوجق برقاچ ختم شریف ایتدیرندن البته دها کوزل اوقوروهله (باب‌یح) دیه‌نا ابجدلره قصیده‌لره وارنجه یه قدر یازی یازوب حال بوکه هنوز « کلدیکندن » یازامیسان چوجقدن دها کوزلده یازی اوکرنور .

برچوجغی آلتی یدی یاشنده صبیان مکتبنه ویرر ایسه‌لك بو صورتله سکز نهایت طقوز یاشنده چیقارمش اولورز .

﴿ مبتدیلره مخصوص کتابلر ﴾

اصول معارفجه صبیان مکتبلری مکاتب ابتدائیه به اعدادیه مقامنه کچر .

برچوجغی مکاتب ابتدائیه یه قویدیغمز زمان ایلك سنه سنده کندیسی ایچون تدارك ایده‌جکمز قرائت کتابلرینك برنجیسی « کتاب اصطلاحات » اولوب بونده اولا چوجغه اسامی فنون کوستریلور . مثلا حساب هندسه هیئت وقوزموغرافیا جغرافیا حکمت طبیعیه کیمیا الی آخره فنلرك اسملری نه‌دیمك اولدیغی و بو فنلرك انسانه نصل شیلری اوکرته‌جکی اکلادیلور . بودرجه تعریف چوجغك حوصله تحملنه صغمیه‌جق برشی دکلدر .

« حساب » دیمك آدمه صایی صایمه‌نك یولنی اوکرتور چونکه برآدم یالکز عقلیله صایلری صایه‌مز . مطلقا شاشیرر شاشیرماملق اوزره قلم ایله صایی صایمغه حساب دیرلر . بوللو ایدیله‌جك تعریفی یدی سکز یاشنده‌کی چوجق پك اعلا تلقی ایده‌بیلور برکره اسامی فنون تلقین ایلدکدن صکره اصطلاحاته باشلانوب مثلا جمع دیمك ایکی صایی‌یی بربرینه قاتمه ایکیسی بردن نه‌قدر اولدیغنی بولمق اولدیغی اکلادیلور حسابدن جمع طرح ضرب تقسیم میزان یکون هندسه‌دن خط سطح جسم مربع مثلث مستطیل الی آخره جغرافیادن دکز قره اطه کورفز بورون حاصلی بوقبیل اصطلاحات تفهیم اولنور . المانیا معلملری بولزومی بالاتفاق قبول ایتمشلردر . زیرا اطفاله حین تحصیلده الك زیاده صعوبت ویرن شی اصطلاحات اولدیغی کورلمشدر چوجق اصطلاحاتی حال طفولیتنده اوکرندیکی حالده « الماء » دیمکی نصل طبیعی اوکرنمش ایسه « زاویه » دیمکی دخی تعلیمی اولدیغی ایلروده فرق ایده‌میه‌جك قدر جلی اوله‌رق اوکرنور .

اشبو اصطلاحات فنیه درسلری اوچیوز
درسه تفریق ایدیله‌رك چوجقه تمام برسنه
مدت اوقودیلور . زیرا عـلی الاطلاق
هر کس ایچون تحصیلی لزوم ضروری ایله
لازم اولان فنونك اعاظم اصطلاحاتنی بیکی
تجاوز ایتمکده اولوب برطفل نورسیده
ایچون ایسه کوند بش اصطلاحی اوکرنمك
وباخصوص اوچ کون صکره اونوتمامق
اوزره اوکرنمك بیوجك برایشدر .

مکاتب ابتدائیه نك برنجی سنه‌سنده
اطفاله کتابت درسی اوله‌رق برجمله اسمیه
وفعلیه‌دن مرکب کلاملر املا ایتدیریلور .
بوکلاملری تشکیل ایده‌جك اسملری وفعللری
دهامکاتب صبیانیه ده اوکرنمش اوله‌جقلرندن
شو درس کندیلرینه هیچ برصعوبت
کوسترمز . کلاملرك اصطلاحات فنوندن
قرائت درسنده کوردیکی الفاظك تکرار ایتمسی
دخی پك بیوك فوائدی ایجاب ایلر .

ایکنجی سنه‌ده هفته‌ده بر کون
تدریس اولنمق اوزره اللی درسه منقسم
برحساب رساله‌سی ویریلور . بورساله‌ده
شاکرده تعداد وترقیم ایله اعمال اربعه ساده
اوله‌رق تعلیم اولنور . کذلك هفته‌ده
بر کون تدریس اولنمق اوزره ینه اللی درس
اوزرینه مرتب برهندسه کتابی ویریلوب
بونده اصطلاحاتنی ایلك سنه‌ده کوردیکی
اشکال هندسیه‌نك بربرینه نسبتی غایت
ساده اوله‌رق کوستریلور . مثلا درت ضلعی
بربرینه مساوی وزاویه‌لری قائمه اولان
برسطحك آدینه (مربع) دینلدیکی
تفهیم اولنمقله برابر برمربع اورته یرندن
طوغری بچه آیریلور ایسه ایکی مثلث قائم
زاویه حاصل اوله‌جغی اکلاشیلور . بودرس
اطفالك ذهننده صغیر ظن اولنمسون .
بالعکس کندیلرینه براویونجق اولمقله
برابر ذهنلرینی آچمقده دخی یاردم ایدر .

یوم تعطیلدن صکره الثیشر کوندن
عبارت قالان هفته‌مزك ایکی کوننی حساب
وهندسه‌یه حصر ایلدکدن صکره قصور
درت کوننی دخی قرائته تخصیص ایده‌جکز .
بونك ایچون چوجقه ده وظایف اطفال ده
کبی برمراوحه التنده اوله‌رق ایکی یوز
درس اوزرینه مرتب برکتاب لازمدر .
بوکتابده محاسن اخلاق مدح ومعایبی ذم
ایدیله‌رك اخلاقه دائر احکامله برابر چوجقه
فنونك جهات لزومنی کوسترمك وبرنجی
سنه ده اوکرنمش اولدیغی اصطلاحاتی دخی
اونوتدیرمامش اولمق ایچون زراعت
وصناعت وتجارت اولمق اوزره اوچه انقسام
ایدن طرق معیشتدن هربرینك هانکی
فنه احتیاج کوستردیکی وحفظ صحت نه قدر
مهم برشی اولوب هانکی فنلره محتاج اولدوغی
وعسکر وباخود کاتب ومأمور اولمق ایچون
نه کبی شیلری بیلمك لازم اولدیغی بووطن بقلرك
بومسلکلرك هر برنی لایقیله مدح ایدیله‌رك
اکلاتلمیدر . هله بورساله ایچنده حیواناتك
انسانلره جهت لزومی کوسترلمکله برابر بعض
الك مشهور حیوانلرك استعداد واحوال
مخصوصه‌سی مطلقا کوسترلمیدر .

اشبو ایکنجی سنه‌ده اطفاله یازی درسی
اوله‌رق کوستریله‌جك درسلر برنجی سنه
درسلرینك دها اوست طرفی اولمق اوزره

بر قاچ جمله‌دن مرتب کلاملر املا ایتدیرمك
اولوب بو کتاب ایکیوز اللی درس اوزرینه
ترتیب اولنور و هفته‌ده بر کون تدریس اولنمق
اوزره اللی درسدن عبارت بر ده « تصحیح
غلطات » رساله‌سی کوستریلور . اشبو تصحیح
غلطات رساله‌سنده بر چوق املا یا کلشلری
و بر درجه‌یه یعنی شاکردانك اغازندن
اوکرندکلری لسان ایچنده مندرج قواعد
طبیعیه خلافنده اولمغله کندیلرنجه اکلایه‌بیله
جکلری قدر لسان سهولری بولنه‌جغندن
بو سهولر کندیلرینه بولدیریلوب تصحیح
ایتدیریلور .

شاکردانه بورایه قدر یومیه بر اوقومق
و بر ده یازمقدن عبارت ایکی درس تدریس
اولندیغی حالده مکاتب ابتدائیه‌نك اوچنجی
سنه‌سنده درسلری دخی یومیه اوچه ابلاغ
اولنور .

اولا ایکنجی سنه‌ده اوکرندکلری اعمال
اربعهٔ حسابیه‌یی اوچنجی سنه‌ده تطبیقاتیله
اجرا ایتمك ایچون بر حساب کتابی یاپیلور که
اللی درسه منقسم اولمغله هفته‌ده بر
یعنی عام بر سنه‌ده تدریس اولنه‌جقدر .
عمل اربعه‌نك تطبیقاتی دیدیکمز شی ایکنجی
سنه‌ده مثلا جمعدن اوچ قلم رقمی بر بره
طوپلایوب بو مقدارلرك ماهیتنی بیلدیکی
حالده اشبو اوچنجی سنه‌ده بو قلملرك هر بری
غروش و یاخود اوقه اولدقلرینی اکلامقدر . شو
عملیات میاننده شاکرد هر جنسی کندی
جنسیله یعنی غروشی غروش ایله اوقه‌یی اوقه
ایله جمع ایدیلوب بر جنس جنسنك غیریسیله
یعنی اوقه غروشله جمع ایدیله‌میه‌جکنی و پاره
وقیه کبی مقیاسلرك ماهیتلرینی بیلر .

بنه حساب درسنك تدریس اولنه‌جغی
کون تدریس ایدلمك اوزره بر ده علم مساحه
رساله‌سی تنظیم اولنور که بو رساله دخی اللی
درس اوزرینه مرتبدر . بوندن مقصد
هندسه‌یه دائر ایکنجی سنه‌ده المش
اولدیغی معلوماتی تأکیداً اخطار ایتمکله برابر
حسابه برقاندها وسعت ویرمك و باخصوص
ذهنی ده آچمقدر .

بنه هفته‌ده بر کره تدریس اولنمق اوزره
اللی درس اوزرینه مرتب بر جغرافیای
عادی کتابی تنظیم اولنور . بو کتابده کرهٔ
ارض مستوی اوله‌رق ترسیم اولنان بر
خریطه بولنور که اطفاله ذاتاً بر کره اثبات ایتمش
اولدقلری جهات اربعهٔ اصلیه ایله جهات
اربعهٔ فرعیه و دنیانك منقسم اولدیغی مناطق
خمسه و قطعات کوستریلور و دکزلر ارائه
اولنور . هر قطعه‌ده بولنان دولتلر و بونلرك
پایتختلری و علی الخصوص عثمانلی الکاسی
دنیانك هانکی طرفنده و هانکی قطعه‌لری
اوزرنده بولندیغی اکلاتیلور .

طاغلر نهرلر و سائر بو قبیل مفردات امور
بو جغرافیایه قونلمز . جغرافیا اوقوندیغی
کونلر اوقونمق و تاریخه بر مدخل مقامنه
کچمك اوزره « دنیا نه‌در » دینه‌ن اللی درس
اوزرینه بر قرائت کتابی تنظیم اولنوب
بو دنیانه قدر اسکی بر دنیا اولدیغی و بزدن
مقدم نه قدر آدملر کلدیکی و حتی دنیانك
فلان طرفنده فلان نامله بر ملت کلمش
اولدیغی حالده مرور زمانله آدی باتدیغی
وامثالی فقرات تاریخیه حکایه ایدیلور اما

بو نلر اهميتسز وعادتا ماصال طرزنده كوسترلمز بو نلردن برمقصد دخى شاكردانك خريطه حقنده نظرلرينى دها همينه دعوت اتمكدر .

بر هفته نك شو صورتله مرور ايده جك ايكيشر كوندن صكره الده قاله جق دردر كونك برنجى ومثلا صباح درسلرى ايچون آيروجه برقرائت كتابى تدارك ايديلوركه بو كتاب ايكيوز درس اوزرينه مرتبدر . كتاب مذكورده اطفاله دين وملتك قدرى وطنك قدسيتى همشهريلك محبتى دنياده هنرصاحبى اولهرق يشامقده كى لذت ايله راحت نه دن عبارت اولديغى وراحت هنروعرفانله باشلانه جق ايشلرك ثمره سى اولهرق حاصل ايديله جكى هنرسز عرفانسز آدمك الندن هيچ برايش كله ميه جكى وسائر بو مقوله قضيه لر شمدى يه قدر اوبابده و يرلمش اولان فكر ومعلوماتى اوقشادهرق اعطا اولنه جقدر . اقشام درسلرى ايچون ايسه يالكز فرائض ولوازم دينيه دن بحث ايدر اصول عبادتى اوكرتور آچيق بر « علم حال » قرائت اولنوركه بوده ايكيوز درس اوزرينه مرتب وعربى العباره اولهرق دخى بعض صلوات شريفه يى وسائره يى حاويدر . بو سنه نك شاكردانه تعليم اولنه جق يازى درسى لسان عثمانى ايچنده ارتق كلشمش اولان عربى وفارسى كلمه لرك معنالرينى غايت سطحى اولهرق كوسترمك صورتيله برابر برقاچ كلامدن مركب عباره لرى بر « اصول املا » كتابيله كوسترمكدركه بو كتاب اوچيوز درسه منقسم اولهرق

هر كون تدريس اولنور .

مكاتب ابتدائيه ده دردنجى سنه يه واران شاكردان ايچون اولا حسابدن شمدى يه قدر لايقيله اوكرنديكى اعمال اربعه يى اصول دفترى يه تطبيق ايده جك برحساب كتابى لازمدر . بو كتاب ايچنده اصول دفترينك قواعديله برابر كوچك برمصرف پوصله سندن بدأ ايله برآى باشى دفترينه وارنجه يه قدر بعض دفاتر نمونه لرى ارائه اولنور . بو حساب كونلرى تدريس ايدلك اوزره « افلاك » آدلو بر كتاب دها تنظيم اولنوب بونده هيئت وقوزموغرافيا ايله هنوز اوروپالى فنلرينك خلاصه احكامندن اولهرق آى كونش و يلدزلر وقارئمزه كوك كورلديكى شمشك كبى تكونات فوقانيه حقنده پك ساده وسطحى معلومات و يريلور .

هفته ده بركره تدريس اولنمق اوزره برده « عثمانلى جغرافياسى » تنظيم و بوكا بيوجك مقياسده برده خريطه علاوه اولنور . بو جغرافياده ممالك عثمانيه نك حدود وسنورى بونلرى احاطه ايدن دكزلر اواكالرك ايچنده بولنان طاغلر نهرلر دكزلر مزده كى اطه لر منقسم اولديغى ولايتلرك حدودى بونلرك مركز اداره لرى وعلى الخصوص - تاريخ عثمانى يه ياردم ايتمك اوزره - خداوندكار ولايتنك تاريخ نظرنده اهميت الان قصبات وقراسى ومواقع سائره سى ارائه ايديلور . اشبو جغرافياى عثمانى ايله برابر اوقونمق اوزره برده « تاريخ عثمانى » تنظيم اولنور كه اللى درسده اوقودلمق اوزره ياپلمش ومندرجاتى

عثمانلیلرك نره دن كلمش واك اول نره ده یرلشمش اولدقلرندن بدأ ایله هر پادشاهك ترجمهٔ حال قلقلری وغایت مختصر اوله‌رق احوالی ذكر ایدیلور و وارنه وقوصووه محاربه‌لری كبی الڭ مشهور محاربه‌لرمز دخی خلاصه اوله‌رق ذكر ایدیلور .

دردنجی سنه‌نك قرائت ایچون باقی قلان هفته‌ده دردر كونك صباح درسلری ایچون « مورد ثروت » كبی براسم آلتنده اوله‌رق شاكردانه ایكیوز درس اوزرینه مرتب اوقودیلور كه بو كتابده زراعت وتجارت وصناعتك یالكز منافعی ذكل انواعی وهر نوعك اصوللری دخی غایت مجمل اوله‌رق ایراد اولنور . مثلا زراعت دنیلان شی عادی اكنجیلك ایله صبزوانجیاق چیچكجیلك كبی نوعلره آیرلدیغی و برچفتجی اكثریتله بغدای آرپه مصر علف وساره اككده بولندیغی وترلایی نصل تربیه ایلدیكی وحبوباتی نه وقتلرده نصل اكوب نه‌زمان نه‌صورتله بیچه‌رك خرمان دوكدیكی وزراعت محصولی بزم غدامز اولدیغنه كوره برچفتجینك نه‌قدر زنكین اوله‌بیله جكی وصنایع دخی تیمورجیلك مرانقوزلق ایكنسه ایله اورمك ودیكمك صنعتلری حقنده بر فكر مخصوص ویریلور . هله تجارتك داخلی وخارجی قسملری كوستریلوب تاجرك برمحلدن محل آخره نقل اموال ویاخود سائر یرلردن كندی بولندیغی مملكته جلب اشیا صورتیله نصل تمتع ایلدیكی اكلاشیلور .

ینه شو درت كونك اقشام درسلری ایچون ایسه شاكردانه یالكز قرآن كریم اوقودیله جقدر . یومیه اوچر صحیفه اولمق اوزره درسلره منقسم بر قرآن كریم ایدینه‌رك تلاوت ایتدیریلور كه دردنجی سنه ختامنده مكاتب ابتدائیه‌دن چیقه‌جق شاكردان ختم قرآن شریفله تبرك ایتمش اوله‌رق چیقارلر .

اشبو دردنجی سنه‌ده شاكردانه یازی درسی اوله‌رق قباعد لسانیه‌نك اصول انشاسی كوستریلور . مثلا لسانی تشكیل ایدن لقردیلرك اسم فعل حرف اوله‌رق اوچ نوعه منقسم اولدقلری واسملر عادی اسم وصفت وبونلردخی بر برینك مضاف ومضاف الیهی اوله‌بیله جكلری وكلامده ویریلان حكم فعل یوزندن میدانه چیقه‌جغی وحرفلر ایسه اسملری فاعل مفعول ومضاف الیه ایتمك ایچون دخی آخرلرینه ویا اوللرینه قونلق اوزره استعمال اولنه جقلری وكلام دنیلان شی لااقل برفعل برفاعلدن عبارت اوله جغی وبونلره برمفعول علاوه‌سی وفاعل ایله مفعوله مضافلر ویامضاف الیهلر صفتلر ویاموصوفلر ضمیله بیوتیله بیله جكی والحاصل برقاچ كلام برییره كلور ایسه برعباره تشكیل ایده‌بیله جكلری غایت ساده یعنی قبا تركجه اوله‌رق كوستریلوب نهایتنده ینه قبا تركجه اوله‌رق قلمه آلنمش بعض مكتوب تذكره وسند صورتلری اتیان قلنه جقدر .

ایمدی بورایه قدر تألیف وتداركی توصیه ایدیلان كتابلر باتداركی كوستریلان اصول اوزره تدریس اولنور ایسه آلتی یدی یاشنده صبیان مكتبنه واورادن مكاتب ابتدائیه‌یه ویروب اون ایكی اون اوچ یاشنده چیقاره جغمز

چوجق یالکز اولدقجه اوقویوب یازمش دکل ممکن مرتبه دنیایی قونمه‌یی دینی دیانتیده اکلامش اوله‌رق چیقارکه بو سنده بو انسان برچوجغك ایستقبل صنایع ایسته تجارته سلوك اتمسی ایچون دخی زمانی تمامله مساعددر .

عسکری مکاتب اعدادیه سنه البه جق شاکردان دخی اشبو مکاتب ابتدائیه‌دن النه بیلور . زیرا عسکری مکاتب اعدادیه‌سی فنون عسکریه‌یی اکمال ایده‌جك بیوك مکتبلره اعدادیه اولدیغی کبی رشدیه‌لر دخی فنون ملکیه‌یی اکمال ایده‌جك مکتبلردن معدوددر اون ایکی اون اوچ یاشنده . مکاتب عسکریه‌یه کیرن برچوجغك یکرمی یکرمی اوچ یاشنده ملازم چیقمسی تمام موسمنده وچاغنده عد اولنور .

تکمیل تحصیل ایده‌جك طلبه رشدیه مکتبلری شاکردانیدر بو مکتبلره دوام ایچون بش سنه تخصیص اولنور وهر سنه ایچون لزومی اولان کتابلر بروجه آتی ذکر ایدیلور .

رشدیه مکتبلرینك برنجی سنه شاکردانی ایچون برصرف عربی یاپیلور اشبو صرف عربی امثله بناء مقصود عربی ومرحت متضمن اولدیغی احکامدن یالکز عثمانلی لسانك محتاج اولدیغی جهتلر آلنوب برکتابه درج ایدلمکدن عبارت . بو کتاب عثمانلی لسانی اوزره قلمه النور . زیرا بزم رشدیه‌ده صرف عربی اوقومقدن مقصدمز لسان عربی اوکرتمك دکلدر . عثمانلی لسانك تحصیلنه مدار اولمق ایچوندر . بناء علیه بزم لسانمز عربینك یالکز مصدرلر یله اسم فاعل ومفعوللرینه واسم منسوب ومبالغه ایله اسم فاعل وتفضیله وبونلرك مؤنثلرینه وجمعلرینه محتاج اولمسیله عثمانلی لسانی ایچون تصریف اولنه‌جق افعالك (نصر) دن و (نصرنا) یه وارنجه‌یه قدر اوچ درتیوز صیغه‌یه وارمسنه حاجت قالمز . غایت قرق اللی صیغه ایله ایش بیتور بیلور . بوندن صکره علم صرفك اوتوز بش بابی دخی بزه لازم دکلدر . بر ثلاثی بابی ایله ثلاثی مزید فیهلردن رباعیلردن وخماسیلرك جمله‌سی وسداسیدن دخی یالکز استفعال بابی ویر رباعی مجرد ایله برده مزید فیه کافیدر . انجق بونلرك وزن وموزونی اراه‌رق ماضی ومضارعنی کوسترمکه بدل مصدر واسم فاعل واسم مفعوللرینی وبونلرك مؤنث وجمعلرینی کوسترمك واجبدر .

معتلاته کلنجه واو وحرف علت متحرك ماقبلی مفتوح اولنه صوکی کلز . ایچلردن چیقلز برقاعده‌یه مقابل هر بابك اقسام صیغه اوزرینه تحول ایده‌جك معتلاتی دخی آز وجه تصریف ایده کتمك ایشی برقاعده‌یا تسهیل ایدر .

ایشته بو صورتله قلمه النه‌جق برصرف عربی اوچیوز درسه تقسیم ایدیلور ده شاکردانه برسنه مدت تدریس اولنور ایسه البته صرفدن منتظر اولان فائده بلغاما بلغ حاصل اولور .

رشدیه‌نك ینه برنجی سنه شاکردانه هفته‌ده بر کون تدریس ایدلمك اوزره حسابدن اعمال اربعه‌نك برخلاصه‌سیله برابر

(بقیه‌سی کلور)

قرق البار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش بکرمی کونده بر چیقار مجموعه در ٠

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزو نومروسی *
٢٠

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩٢

﴿ متنوعه ﴾

— خواص مقناطیسیه —

یاخود

﴿ اخر زمان سحر بازلغی ﴾

مابعد عن نومرو ١٩

﴿ ٥ ﴾

— سحر بازلغك الك بالا مرتبه‌سی —

مقناطیس حیوانی مباحثندن بورایه قدر ذکر ایلدیکمز خصوصات نظر دقته جمع ایدیلور ایسه کوریلورکه اجسام بی روح اوزرنده تأثیراتنی عین الیقین کوسترمکده بولنان قوهٔ مقناطیسیه‌یه شبیه برقوتك انسان اوزرنده دخی تأثیردن خالی اولمدیغنی اولبابده جریان ایدن دورودراز مباحثات ومنازعات اوزرینه حکمانك برطاقی قبول ایتمش وحتی بونك شدت تمایل وتهالك درجه‌سنده آرزوکبی بعض جهتلرله توسع وانبساطی ممکن اولدیغنی دخی تسلیم ایتمش ایسه‌لرده دیکر جهتدن برطاقم شارلاتانلر ایشك ایچروسنه انواع حیله وخدعه‌لر قاتوب خلقی اضلاله اشبو اسراری وسیله اتخاذ ایلمشلردر .

بز ایشك بو جهتجه مأخذمزده کوردیکمز اوزون اوزادی‌یه مؤاخذاتك نقل وترجمه‌سنی فضله اولمق اوزره حکم ایلدك . زیرا مؤاخذات مذکوره شمدی‌یه قدر نقل ایتمش اولدیغمز خصوصاتك عادتا تکرارندن بشقه هیچ برشی دکلدر . ایچنده فضله اوله‌رق معلومات جدیده‌دن تعدادە شایان بولنانلری خواص مقناطیسیه سحر بازلغك مرتبهٔ کمالی دیمك اولوب جملهٔ معترضه طرزنده ایراد ایدلمش اولان برایکی فقره‌درکه (« انلرینی سحر بازلغك الك بالا مرتبه‌سی ») سرلوحه‌سی التنده مستقل برباب اوله‌رق ایراد ایتمکه لزوم کوردك .

مذکور فقره‌لردن برنجیسی آینهٔ معجز نما دنیلان آینه‌لر اولمسیله اول باول انلری ذکر ایتمك لازم کلوب بو مسئله‌ده دخی کیفیتی رأی العین کورمش وخط دستیله قلمه المش اولان برذاتك صورت افاده‌سنی عیناً ترجمه ایتمکی مرجح کوردك .

﴿ معجز نما آینه‌لر ﴾

« ١٧٧٢ سنهٔ میلادیه‌سنده ایدی که خصوصات معجزکارانه‌یه فوق العاده مراقم اولدیغنی بیلن دوستلرمدن بریسی بکا برذات توصیه ایلدی . بوذات معجز نما بر آینه‌یه مالك ایمش . هانکی آدمی کورمك ایستسه‌م کرك برحیات اولسون وکرك وفات ایتمش بولنسون بو آینه ایچنده کوره‌بیلمك ممکن ایمش »

« عصرمزده پك چوق مبالغه آمیز روایتلر دوران ایلدیکی جهتله احبابمك شو روایتنی دخی رد ایلدم . لکن ایکی آی صکره سائر برطاقم ذوات دخی بو کیفیتی تصدیق ایتملریله کیدوب کورمکی مراق ایتدم »

« بنی المانیالی لوئن نامنده بر یهودینك خانه‌سنه کوتوردیلرکه هربت سوقاغنده ساکن ایدی . یهودی کندی معجزکارانه عملرندن برچوق بحث ایتدکدن صکره اسکیلردن بر ذاتك وفاتی مناسبتیله اشیاسی میاننده بر

کوچك آینه‌نك ظهور ایلدیکنی و مجهول
برلسانك شمدی یه قدر نامشهود برنوع خطیله
بو آینه‌نك اطرافنده یازیلو بولندیغنی
و بو یازویی کندیسی حل ایدرك آینه‌نك
مطلسم ایدوکنی اکلادیغنی وهرنه‌یی کورمك
ایستور ایسه بو آینه ایچنده کورمك ممکن
ایدوکنی بکا اکلاندی »

« بعده برقوطی چیقارتدی که اون
پارمق طولنده ودرت پارمق عرضنده مستطیل
الشکل اولوب ایچنده معقر یعنی چوقور بر
آینه وار ایدی واطرافنده منقوش اولان
خطوط ایسه یهودی یازوسنی اکدیرر ومصر
هیروغلیف خطنه دخی بکزر ایدی . یهودی
دیدی که نیسان آینده تولد ایتمش اولان آدم
بونك ایچندن هر ایستدیکنی کوره‌بیلور .
ولادتم بوایده اولدیغی ایچون باقمق
ایستدم . اولا بکا غریب برلسان ایله
برقاچ دعا اوقوتدی وقوطی‌یی نصل طوتمق
لازم کله‌جکنی بالتعریف « کورمك
ایستدیکك ذاتی ویاخود شیء مطلقا
کورمکه بهمه‌حال موفق اولمق ایچون نهالك
درجه‌سنده برشدت آرزو ایله کوز قپمه‌دن
نظر ایت » دیو توصیه ایله آینه‌یی الیمه
ویردی . یارم ساعت قدر باقدقدن صکره
برشی کوره‌مدیکمدن سببنی یهودیدن استعلام
ایتدم . کمال غضب وتهورله بنم اعتقادمده
نقصان اولدیغنی سویله‌دی وچکوب آینه‌یی
الدن آلدی . بن ملایمت کوستردم کندی
اعتقادمده نقصان وار ایسه بیله اعتقادی
تام برذات طانیدیغمدن بحثله انی کتورمك
ایچون یهودیدن موافقت آلدم . بوذات
کندم قدر امنیت ایتدیکم برآدم اولوب
بوقبیل خواصی دائما براعتقاد صحیح ایله تلقی
ایدر ایدی »

« کندیسنی کتوردم . انی دخی بنم
کبی تلقین ایلدکدن صکره آینه‌یی الینه
ویردی . واقعا برچاریك قدر دقتدن صکره
حریف مطلوبی کوردی . یهودی
بشقه شیلر کورمسی دخی مطلوبی اولوب
اولمدیغنی سؤال ایلدی . دوستم برقادینی
شمدی نه حالده بولنمقده ایسه او حالیله کورمك
آرزوسنده بولندیغنی خبرویره‌رك تکرار
آینه‌یه باقدی . مطلوبی اولان قادینی
کورمکدن فضله کندی اوطه‌سنی واوطه‌سی
ایچنده‌کی اشیایی دخی کورمش . بوغرابته
پك زیاده شاشدیغمز ایچون شاید یهودی
کوریلان شیلری جامك التنه ویا اوستنه
تصویر ایتمش اولمسون دیه اویروب
چویروب باقدق . نه التنه رسم یاپشدیرمق
امکانی وار ایدی نه ده دیوارو یا طوانك برطرفنه
رسم قویوب ده انی آینه‌یه عکس ایتدیرمك .
باخصوص ارباب تماشاجه هانکی شینك
مشاهده‌سی مطلوب اوله‌جغی یهودینك
معلومی اوله‌میه‌جغندن کوریلان شیلرك
مطلقا کورلمکده بولندیغنه کرك بنم طرفمدن
وکرك ارقداشم جانبندن امنیت تامه حاصل
اولدی . امابونك حکمتنده اصلا عقلمز
ایرمدی . دوستم بو آینه‌یی مبایعه ایتمکه
قالقشدی . اکر آینه‌نك کراماتی یالکز
یهودینك اوطه‌سنه منحصر اولمیوب ده کندی
ایستدیکی یرلرده دخی موفق اوله بیلور ایسه
ایستدیکی فیئاتی ویره‌جکنی صباحینه

بیلدیردی . یهودی راضی اولدی . دوستمك
کندی خانه‌سنده تجربه‌سی بالاجرا موفقیت
کورلمکله اوتوز پاره ایتمیان بو آینه‌نك
بازارلغنه گیریشلدی . آلتی بیك فرانقه
بازارلق کسیلوب آلندی . آندن صکره
نیسان آینده طوغمش چوجقلر اراسنده
مشغول اولدق . برخیلی ارادقدن صکره
بردانه‌سنی بولدق . نصل برشدت اشتیاقله
باقق لازم کله جکنی اوزون اوزادی یه بالتفهیم
باقدیردق . ارالقده بربعض شیلر
کورر و بنه ارالقده برهیچ برشی کوره‌من
ایمش .»

«برقاچ وقت صکره خبر الدق که یهودی
ایکنجی برمعجزنما آینه‌سی اولدیغندن بحثله
خلقی بنه خانه‌سنه جلب ایدر وتماشا ایتدیرر
ایمش حالبوکه دها صکره خبر الدیغمزه کوره
یهودی اوڭن برچوق ارباب مراقه دها آز
چوق فاحش فیئاتلر ایله معجزنما آینه‌لر
صاتمش . یهودی بو بابده‌کی کشفیاتی
توسیع ایلدیکندن بحثله لسان تشنیعمزدن
قورتلدی . معجزنما آینه‌لر یاپار صاتار
ایمش . مبایعه ایدنلره صوردق . بعض
وقت کوره بیلورلر و بعض وقت کوره‌مزلر
ایمش . ایشك الك غریب جهتی شوکه
ارباب مراقدن برطاقمی ایستدیکی ذواتی
آینه‌نك ایچنده کورمك شویله طورسون
کندیلرینه صوردقلری سؤاللره جواباً
سویله دکلری لقردیلری بیله ایشتدکلرینی
تأمین ایتدیلر . لکن لقردیلری پك زیاده
ناز ایله سویله دکلرندن کندیلرینه لقردی
سویلتمك ایچون پك بیوك شدت و اتهامك
کوسترملی ایمش .»

«بن بو ذواتك هیچ برینه اینانه‌مز
ایدم . زیرا قادینك برسی بو آینه‌لردن
هیچ برشی کورلمدیکی وهیچ برشی ایشیدلمدیکی
حالده هرکسك کوردك ایشتدك دیه
کندی نفسلرینه افترا ایتمکده بولندقلرینی
بکا سویلیه‌رك او زمانه قدر حاصل اولان
حسن اعتقادمك جمله‌سنی ازاله ایلمش
ایدی .»

«مع هذا سائرلریله برابر سالف البیان
دوستمك مطلقا آینه‌ده برشی کورلدیکنی
پك جدی برصورتله دعوا ایلدیکندن نظر
دقتم تکرار آچلدی . بومسئله اوزرنده
اول قدر صرف ذهن ایلدم که نهایت
آینه‌نك سرینی کشفه موفق اولدم .
شویله که :»

«دوستمك آینه‌سنی عاریة الدم .
آنك طبقیسی برآینه یاپدیردم . حتی تمامی
تمامنه مشابه اولمسی ایچون اوشاقلر بونی
بچا ایچنه آصه‌رق دومان و ایس ایله
ایشلتدیلر . اونه کیلره اول قدر مشابه
اولدی که مخصوصاً قویه‌بیغم نشان اولمسه
بن بیله الدانه‌جق ایدم . بنم آینه‌می برقاچ
کشی یه ویروب تجربه ایتدیردم . یهودینك
آینه‌سنده نه کورمکده ایدیسه‌لر بنم
آینه‌مده دخی کوردیلر . بوایشه دوستم
وله درجه‌سنده شاشدی .»

«بونك اوزرینه یهودینك مقدما بکا
«سنك اعتقادکده خلل وار» دیمش اولمسی
خاطرمه کله‌رك بوکبی شیلرك وهم
وخیالدن عبارت اولدیغنی دوستمه عرض

ایله آنك دخی بو بابده‌كی اعتقادینی اخلاله باشلادم . اثبات مدعا ایچون هرنه دلیل كتوردی ایدیسه جرح ایدرایدم . نهایت اعتقادینی كمالیله اخلال ایلدكدن صكره نه اولسه ایی ؟ نه كندی آینه‌سنده ونه‌ده بنم آینه‌مده هیچ برشی كوره‌مامكه باشلادی »

« بوحوادث پارس ایچنده منتشر اولدیغی زمان هركیم یهودینك حیله كارلغنه اینانوب اعتقادینی بوزدی ایسه آینه‌سنده هیچ برشی كوره‌مامكه باشلادی وهركیم بواعتقاده خالل ویرمیوب فقط رؤیت كیفیتی یالكز یهودینك آینه‌سنه مخصوص اولمدیغنی تسلیم ایتدی ایسه انلر دخی هرآینه‌ده كورمكه باشلادیلر »

﴾ معجزنما آینه‌لرك اسرار خفیه‌سی ﴿

بوقاروكی فقره‌نك صوكرنده اعطا ایدیلان معلوماتدن بو آینه‌لرك اسرار خفیه‌سی بر درجه‌یه قدر دخی اكلاشلمش ایسه‌ده كاه مقناطیس حیوانی كاه روح نامله‌یله زبان زد اولان سرك الك بیوك برجهت انكشافی بومسئله بولنمسیله كیفیتی بشقه‌جه ایضاح ایتمكه دخی احتیاج واردر .

بوقاروده بر پرده مقناطیس عملیاتنك اجراسنده لازم اولان اوچ شی كه قلبی حسنات جهتنه شدتله انهماك ایتدیره‌رك ماسوادن تخلیه وامور متشبثه‌ده موفقیت حاصل اوله‌جغنه امنیت تامه وحصول مقصد ایچون منتهالكانه آرزودن عبارت اولمق اوزره قید ایدلمشیدی .

فیزیولوژی فننه واقف اولنلر ایچون بلك اوزون اوزادی یه تعریفه حاجت اولمدیغی وجهله دماغ الك زیاده نه ایله اشتغال ایدر ایسه انسانك رؤیاسنده آنی كوره‌جكی وكویا اشتغال ایدلمامكده ظن اولنان شیلر دخی مطلقا ذهنه ورود ایدنلردن اوله‌جغی مسلمدر .

او یقونه دیمكدر ؟

پردهٔ سیاه خوابك حواس ظاهره‌یی اورتمسی ایله انسانك كافهٔ علایقدن كندیسنی چكمه‌سی دكلیدر ؟ او یله ایسه یهودی اون برشیئی كورمكده نه‌لك درجه‌سنده آرزوتوصیه‌سیله انسانی ماسوادن تبرئه ایدیور دیمكدر . بوحالده كوز قرپمه‌دن یارم ساعت قدر برنقطه‌یه نظر ایتمك واونقطه‌ده كوره‌جكی شیئك مطلقا رؤیت اوله‌جغی مثلو برتصورله ذهنی اشغال ایلك انسانی نوعا اویقوحالنه قویق دیمك اولوب ذهن ایسه علایقدن خالی اولدیغی زمان تصور ایلدیكی برشیئ تجسم ایتدیرر درجه‌سنه احاطه ایلدیكی جهتله شوحال اوزرنده یارم ساعت قدر دوام ایلدكدن صكره تصورده اولان شیئك خیالده وجود بوله‌جغنه امكان ویریله‌بیلور .

بعض كیمسه‌لرك كورمك ایستدكاری شیئی كوردكدن فضله حتی سویله دكاری لقردی‌یی دخی ایشتمك دعواسنده بولندقلری مبالغه‌یه حمل ایدلمامليدر . زیرا انسان رؤیاسنده كندیسنه خطاباً سویلنلان لقردیلری ایشیدوب حفظ ایده بیلور .

مادام كه آينه يه باقار ايكن ايدبلان شدت
انهماك او يقو حكمنى كيديرمكده يز .
رؤياسنده كورديكى آدمك تقرديسنى نيچون
ايشيدهمسون ؟

بو ايشه اعتقادى اولميان آدملر برشى
كوره مزلر ايمش . كوره مزلر ! . ؟ زيرا
انلرى دائما ايقاظ ايتمكده بولنان شك
وشبهات او يقو درجه سنه وارمقدن
كنديلرينى منع ايدر . بو بله اولنجه
نه يهوديك كندى آينه سندونه ده
سائرلرينك عادى آينه لرنده هيچ برشى
كوره مزلر .

كوره بيلنلر كا . كوروب كا . كورهمامكده
ايمشلر . بوده بك طوغرى اولمق لازم كلور
زيرا انهماكده انسانى علايق خارجيه دن
منع ايله او يقو حالى كبى برحاله ايصال ايده جك
قدر شدت هر زمان ممكن اوله مز و بو شدت
بحق واقع اولدقدن صكره اربابى كرك
يهوديك آينه سى وكرك سائر عادى آينه لر
ايچنده كوره بيلورلر .

اشبو مجزنما آينه لر كيفيتى پارسجه
شيوع بولدقدن صكره دعانك تأثيرات
معنويه سنى انكار ايدن كروه اونى
انكارلرندن واز كچمك درجه لرينه كلمشلردر .
زيرا دعا ايچون توصيه ايدبلان صورتلرده
شئ مطلوبك حصولنى تهالك درجه سنده
استدعا لازمه دن اولمغله بو درجه انهماك
ايداد كدن صكره آينه ده شئ مطلوبك
رؤيتى قبيلندن اوله رق عالمده شئ مطلوبى
استحصال امكانى دخى بعيد كورولمامشدر .
مأخذمز شدت انهماك و تهالك درجه سنده كى
آرزونك دعاجه اولان تأثيرنى خصوصنده اوزون
اوزادى يه محاكمه كيرشمش ايسه ده محاكمات
مذكوره نك توسيع افكارجه موجب اوله جغى
فائده اخلال افكارجه موجب اوله جغى
مضرت درجه سنه وارمديغى ايچون
كيفيتك بو جهتنى ايضاحه لزوم كورمدك .

خواص مقناطيسيه نك باشلوجه اسبابنك
تاريخ ظهورلرى حقنده ويريلان معلوماتى
حفظ ايدنلر سنه فانذكر يهودى قوننك عصرله
هم عصر بولنديغنى استخراج ايدرلر .
بر عصردن برچوقلى زمانلر صكره يه قدر
مقناطيس حيوانى حقنده كى معلوماتى و يره
كلمه كدن صكره شمدى كيفيتى بنه عصر
زمانه آتمش اولديغمزدن طولايى مؤاخذه
ايديله ميز . چونكه عصره خلف اولان
كروه مقناطيس حيوانى يى ايشلته كتمش
اولوب انلر نوم مقناطيسى يه قدر كلدكلرى
صره ده ديكر طرفدن غاسنرك آچمش
اولديغى روحانى فرقه سى دخى كندى
طريقلرنده دام ايده ايده تادونز طابله
وميديومولر غرائبنى ميدانه چيقارنجه يه قدر
وارمشلردر . بناء على ذلك عصر يلرى
خواب مقناطيسى دوزينه قدر كتورمش
اولديغمز كبى غاسنريلرى دخى دونز طابله
انكشافنه قدر كتوره بيلمكلكمز ترتيبه
موافقدر .

يهودى قونك كشف ايلديكى آينه
مجزنما هنوزينى ارواحه اسناد ايدرك ايشه
باشلامزدن اول اوقوديغى دعا ايله كويا
بو ايشك مؤكلى بولنان روحك معاونتنى
طلب ايدر ايدى . اوت ! بر محاكمه لمزده

اشبو رؤیتی عادتا برنوع اوبقوحالنه نسبت ایلدك . معهذا اوڭ کیفیتی کنـدیسنجه تخیل اولنان برروحه اسناد ایتمکده کندی کندیسـنی معذور کوره بیلور . حتی ایشك صوکلرنده بومعـذوریتی میدانه قویه رق « کشف ایتدیکم سری رؤیایه حمل ایدنلر رؤیا دنیلان شیئك جسمانی ویاخود روحانی اولمسنی تفریق ایده بیلورلرمی ؟ جسمانی ایسـه نه در اورابطه که اشیای غائبه نك هیولاسنی جذب ایله کتوروب کوزلرمزك اوکنـه عرض ایدیور ؟ بوحالده مؤکله سـیاله مقناطیسیه دیمش اوله‌جـغز . روحانی ایسـه کیمدر اومؤکل که بوخدمتی کوریبور ؟ بوحالده برروح قبول ایده‌جکز » دیمش ایدی . واقعـا بوسوز ز یوفدر دیه بلك ده قالـدیریلوب آتیله‌میه‌جق برسوزدر . اوڭك برشارلاتانلغی وارایسه اودخی انجـه طمعیله کرامتی یالکز کندی آینه‌سـنه حصر ایتمکده قالور که اشـیای غائبه‌یی کورمك ایستیانلرك برمطلسم آینه دکل آ ؟ برباردا قصـویه ویاخود عادتا دیوارده برنقطـهٔ موهومه‌یه باقـله دخی کوره بیله جکاری بوایشله اشـتغال ایدنلر طرفندن تسلیم ایدلمشدر .

بـو دی اوڭ برمنـوال محرر ۱۷۷۲ تاریخنده شهرت الغه باشـلادیغی جهتله ذکری بورایه قدر تأخر ایلدی .

(مابعدی صکره)

بند مخصوص فوق العاده

ـ تجددات جدیده‌مزه اوزرینه محتاج ـ
ـ اولدیغمز کتابلرله اصول تحصیلرك ـ
ـ طریق اسلمی ـ

« مابعد عن نومرو ۱۹ »

تکمیل تحصیل ایده‌جك طلبه‌یه مخصوص

کتابلر

کسـورات عادیه واعشـاریه‌یی کوسـترر برحساب وجغرافیای عمومی حقنده مکاتب ابتدائیه‌ده الدیغی معلوماتی توسیع ایدر برده جغرافیا کتابی تنظیم اولنور . اشبو جغرافیا کتابنده هرقطعه‌نك حاوی اولدیغی دکزلر کورفزلر نهرلر کوللر اطه‌لر بورونلر طاغلر وهر اولکانك حاوی اولدیغی پای تختلر ومشهور شهرلر واولکارك وشهرلرك امتدادی ونفوسی کوسـتریلور . بوقسمك عثمانلی اولکاسی بابنده ایسـه اولکامزك ولایتلره قدر اولان تقسیماتی حقنده اولجه ویرلمش اولان معلومات الویه وقضـا تقسیماتنه قدر واردیریلوب اوامرکزی اولان قصبـه‌لر وباشـلوجه اسـکله‌لر ومتجـاورمز اولان دولتـلرك ومنقسم اولدیغمز ملتلر جماعتلر وبونلرك محال اقامتلری ومقدار نفوسلری وباشلوجه شهرلرمزك مقدار نفوسی بیان اولنور .

کذلك هفته‌ده‌بر دفعه‌تدریس ایدلمك اوزره اللی درسدن عبارت برتاریخ عمومی قلمه النوب بوتاریخ ازمنهٔ متقدمه ومتوسطه ومتأخره‌یه منقسمـا ملل قدیمه وجدیده‌نك احوال تاریخیه‌سنی زبده کوستریر . اشبو تاریخده ملل قدیمه وجدیده‌نك اقامتکاهلرینی

دخی کوستره‌رق آروجه برخریطهٔ عمومیهٔ تاریخیه‌ده ضم وعلاوه اولنور .
حساب وجغرافیا وتاریخ اوله‌رق تفریق ایدیلان اشبو اوچ درسدن صکره هفته‌نك باقی قاله‌جق اوچ کوننده اوقودلق ایچون دخی شاکردانه بر « مجموعهٔ لغات عربیه » تنظیم اولنور . بو مجموعه لغات عثمانی کبی برشی اولوب درونده عربیدن لسان ترکیده مستعمل الک مشهور اسملر مفرد اوله‌رق درج ایدیلوب جمعلری دخی یانی باشنده کوستریلور . اسم فاعل ومفعول کبی تصریف افعال ایله بیلنه‌جك الفاظك یالکز مصدرلری درج ایدیلوب بعده بونلردن هانکی صیغه‌لرك اسانمزده مستعمل اولدیغی وهرلفظی بابدن بابه انتقال ایتدکجه معناسی نصل دکشدیکی دخی هب مصدرلك حذاسنده یازیلور . مجموعهٔ مذکوره یوز اللی درس اوزرینه مرتب اوله‌جغندن شاکردانه یومیه بشر لفظ اوکرتیلور ایسه یدیبوز اللی لفظ ایدوب حالبوکه بونلرك جمعلری مؤنثلری ومصدرلرك صیغه‌لری اوله‌رق حکماً ایکی بیك بشیوز قدر لفظ اوکردلمش اولنور .

رشدیه‌نك ایلك سنه‌سنده کتابت درسنه کلنجه :

بو درس لغت مجموعه‌سنده شاکردانك اوکرنمش اولدقلری الفاظك جهت استعمالنی کوستره کوچك کوچك جمله‌لردن عبارتدر که بونلر شاکردانه هم املا ایتدیریلور هم ده معنالری استجواب اولنور .

ایکنجی سنه شاکردانی ایچون کون اشبری یعنی هفته‌ده اوچ کون اوقودلق اوزره عربیدن برنحو خلاصه‌سی یاپیلور . بوخلاصه‌ده لسان عثمانینك استعمال ایلدیکی حروف جاره ایله سائر حرف کوستریلور ایسه‌ده مثاللری دائما ترکجه ایراد اولنور . مثلا باحرف جرك جهت استعمالی تعریف اولندیغی زمان « بالفرض بویله اولسه » وعلی‌به مثال اوله‌رق « علی العاده » کبی مثاللر کوستریلور . بعده عربیدن جملهٔ اضافتك صورت انشاسی وصفت وموصوفك تشکیل ومطابقتلری و بردرجه‌یه قدر مفعول مطلق وحال ومعطوف علیه الحاصل لساننمزده نحو عربینك هانکی قواعدی استعمال اولنور ایسه انلر ایراد ایدیلور .
اشبو ایکنجی سنه ایچون هفته‌ده اوچ کون اوقودلق اوزره بر (تعلیم الفارسی) یاپیلور بوکتاب الیوم موجود اولان تعلیم الفارسینك برازده‌ها بوالتیلوب اکمال ایدلمش اولمسندن عبارتدر . بواکمال ایسه اسملرك جمعلری حقنده دها زیاده تفصیل ویرمك ومثلا یالکز « سراسب من » « پای برادرشما » دیه مفردلره حصر همت ایدلمیوب « سراسبان من » « پاهای اسبان شما » کبی انواع جمعلرله تنظیم اولنمش الفاظ دخی کتاب مذکورك برنجی وایکنجی بابلرنده اولدیغی کبی اوزاتمق و بوندن صکره تصریف افعال بحثنده دخی لزومی وجهله تفصیلات وایضاحات ویرمك صورتیله وجوده کتوریلور . اوحالده تعلیم الفارسی عادتا بر « صرف فارسی » یرینه کچر .
ایکنجی سنه‌نك حساب درسی اوله‌رق اربعهٔ متناسبه وجذورانی وجبر خلاصه‌سی

حاوی اولدیغنه مکمل بر حساب کتابی
ویریلیورکه بو کتاب ایچنده شاکردان
طرفندن حل ایدلمك ایچون برچوق مسائل
دخی واردر . اشبو حساب رساله‌سی
هفته‌ده ایکیشر کون اوقودلمق اوزره یوز
درسه تقسیم اولنمق کافیدر . هفته‌نك
کذلك بر کونلری ایچون دخی جامع وموضح
بر (کتاب الهندسه) تنظیم ایدیلور
و بو ایکنجی سنه‌ده شاکردان ارتق چوجق
صایلمیه‌جقلری جهتله هندسه‌یه بو سنه‌ده
ختام ویرمك ایچون بو کتاب اللی درس
اوزرینه ترتیب اولنمقله برابر هر درس مکمل
و بو صورتله هندسه دخی مکمل اوله‌رق
تدریس ایدیلور :

بر درجهٔ معلومه‌سی هرکس ایچون
لزوم ضروری ایله لازم اولان فنون طبیه‌یه
بر مدخل اولمق اوزره اشبو ایکنجی سنه‌
شاکردانه بر (تشریح) درسی ترتیب اولنور .
بو درس بر قدیدی تشکیل ایدن اسامی عظام
ایله وجودك تقسیمات ثلاثه‌سندن ووجود
تام اعضاسنك قدید اوزرنده تعیین
موقعلرندن عبارتدر . المانیا معلملری قدید
کرچکدن قدید اولور ایسه اطفال ایچون
توحشی موجب اولمسون دیه قدیدلری
آغاجدن برشکل مجسمنده یاپمق لزومنی عرض
ایتمشلردر .

رشدیه‌نك برنجی سنه‌سنده اولدیغی
کبی اشته بو ایکنجی سنه‌سی ایچون دخی
عربی وفارسیدن ماعدا فنوندن یالکز اوچ
نوع درس ترتیب اولنمش و بونلردن یالکز
حساب درسی هفته‌ده ایکیشر کون تدریس
اولنمق اوزره هفته‌نك درت کوننی فنونه
حصر ایلدکدن صکره باقی قاله‌جق ایکی
کون ایچون اولکی سنه‌ده مجموعهٔ لغات
عربیه اوقوتدیرلدیغی کبی بر مجموعهٔ لغات
فارسیه اوقودیلمق لازم کلمشدر .
بو مجموعه‌ده لسان عثمانیده اکثریتله مستعمل
اولان الفاظ فارسیه‌نك مفردلری جمعلری
وجهت استعماللری بیان اولنور . (عربی
ایله فارسی لغتلری بر مجموعه‌ده اوقوتیوب ده
آیری آیری مجموعه‌لرده اوقوتمقده‌کی حکمت
چوجقلرك عربی وفارسی لغتلری بربرندن
فرق ایتملرنده سهولت اولمقدن عبارتدر)
بو سنه‌نك کتابت درسی اوله‌رق دخی
سنهٔ سابقه‌ده‌کی لغات مجموعه‌لرنده کوستریلمش
اولان الفاظدن متشکل کوچك وفقط
مصطلح وکاتبانه یازلمش جمله‌لری شاکردانه
هم املا ایتدیرمك وهم‌ده معنالرینی اکلاتمق
ایچون بر کتابت مجموعه‌سی تنظیم اولنور .

رشدیه‌نك اوچنجی سنه‌سنه کلنجه :

بو سنه ایچون لسان عثمانینك حکمی
داخلنده اوله‌رق بر (منطق) کتابی تنظیم
اولنورکه بو رساله ایچون یالکز بزم عربی
منطقلرینی مأخذ اتخاذ ایتمکدن زیاده
فرانسز ویا انکلیز ویاخود المان لسانلری
ایچون موضوع اولان یکی منطقلر دخی
برابرجه مأخذ اتخاذ اولنمق انفعدر . هله
قضایا وقیاساتك جمله‌سی وکافهٔ مثالرك
ترکجه اولملری لزومی محتاج اخطار دکلدر .
اشبو منطق رساله‌سی هفته‌ده اوچ کون
اوقودلمق ایچون یوز اللی درسه تقسیم
ایدلمسی کافیدر . بو سنه‌نك بوکبی اساسلی
درسلری جمله‌سندن اوله‌رق (منتخبات

فارسیه) مجموعه‌سی تدارك اولنوب بونده
بوستان وكلستان و بهارستانك اك برکزیده
حکایه‌لریله حافظ وصائب وسائره دیوانلرینك
بعض الك منتخب پارچه‌لری جمع ایدیلور
و یوز اللی درسه تقسیماً هفته‌ده اوچ کون
اوقودیلور .

رشدیه‌نك اوچنجی سنه‌سنده فنون
درسلری ایچون صره قوزموغرافیا وهیئته
کلور . واقعا بونلرك ایکیسی دخی آیری
آیری علملر ایسه‌ده ایکیسنی توحید ایتمك
ممکندر . یعنی قوزموغرافیا مباحثندن اوله‌رق
کرهٔ ارض ایله پیکی بولنان قمر یوزندن
حاصل اولان خسوف وکسوف صفحات قمر
وسائره کبی احوالی بنه هیئتك کرهٔ ارض
حقنده و یره‌جکی معلومات صره‌سنده بر فقرهٔ
مخصوصه اوله‌رق اعطا ایتمك ممکندر .
بو سنه‌ده هیئت اوقویه‌جق اولان
شاکردلرمزك حساب وهندسه‌جه قوتلری
مطلوبه کافی اولدیغی جهتله هیئتی براز
تفصیل ایتمکده بأس اولمدقدن بشقه فائده
دخی واردر . معمافیه هیئت کتابی اللی درس
اوزرینه تقسیم ایدیلور ایسه کافیدر که
هفته‌ده بر کون اوقودیلور .

شاکردانك اولکی سنه‌ده تشریح
حقنده المش اولدقلری معلوماتی بو سنه
توسیع ایده‌جکز . المانیا مکتبلرنده
اولدیغی کبی بالمومندن و یا مقوادن معمول
بروجود تدارك ایتمك ممکن اوله‌مز ایسه
کتابده تصویر ایدلمك صورتیله اولسون
انسانك اعضای خارجیه وداخلیه‌سی
کوستریلور وعروق وشرایین واعصابك
کذلك کاهلری ارائه اولنور . معده وروده
نصل ومجرالری نره‌لره واردیغی وآق جکرلر
وقلب حقنده دخی بو درجه معلوماتی
بو درسده و یرمك لازمدر . هر اعضانك
تعریفی ختامنده منافعنه دائر برز بدهٔ
معلومات و یریلور ایسه ایلروده بشقه‌جه
فن منافع الاعضا اوقومغه احتیاج قالمز
مثلا قلبك تجاویفی بیان اولنور ایکن بونك
جریان دمه ایتدیکی خدمت دخی
کوستریله بیلور . زیرا حاضر عروق
واعصاب دخی بو کتابده کوریله‌جکدر .
تشریحك ومنافع الاعضانك بو درجه‌سی
ایچون یوز درس آنجق کافیدر که هفته‌ده
ایکی کون تدریس اولنور .

اشبو اوچنجی سنه شاکردانك لغات عربیه
وفارسیه درسلری مفقود اولدیغندن فنونك
اوچنجی درسی اوله‌رق هفته‌ده اوچ کون
مدتمز قالور . بو مدت ایچون بر « احوال
عالم » درسی و یریلور . بو درس جغرافیا
ایله تاریخك مخلوطی اولوب یوز اللی درسه
منقسمدر . قطعات خمسهٔ ارضده بولنان
هر دولت ایچون بر باب آچیلوب بونلرك
شمدی‌یه قدر تدریس اولنان جغرافیا
وتاریخ کتابلرنده ذکر اولنان احوال جغرافیه
وتاریخیه‌لرینك اوسط مرتبه‌سی ذکر
اولنور . مثلا انکلتره‌نك اصول ادارهٔ
حکومتی نصلدر او مملکتك مرتبهٔ ترقیات
مدنیه‌سی نه‌دز . انکلیزلر قطعات سائره‌دن
نره‌لره ونه صورتله ممالك اولمشلردر . شمدی‌یه
قدر اوراده حکومت ایتمش اولان خاندان
نه زماندنبری نه صورتله حکومت ایدر .

انكلترەنك ترقيات علميه وفنيه وصناعيه سنه
خدمت ايدوب نام المش هسانكى آدملرى
واردر . ايشته بونلردن بحث ايديلەرك
شاكردانه وطن مشترك عمومى اولان دنيانك
احوالى لايقيله تفهيم ايديلور .

بو سنه‌نك كتابت درسنه كلنجه :

شاكردلرك ارتق عثمانلى لسانى ايچون
عربى وفارسيدن ايدەجكى استعانه تماميله
ايدبلوب بتمش اولەجغندن «مبانى الانشانك»
بردرجه مختصرى تنظيم اولنەرق كرك
منثور كرك منظوم انشانك مبانيسى ارائه
اولنور . بودرسى بتورن برشاكرد باشلى
باشنه ومنشيانه برشى تنظيم ايدەمز ايسه‌ده
منشيانه تنظيم اولنمش شيلرى لايقيله
اكلايه بيلور .

دردنجى سنه‌يه بالغ اولان شاكردان
ايچون ارتق عربيدن وفارسيدن درس
آچمغه احتياج قالميەرق انلر لسانلرينك
مبانيسنى المش اولەجقلرى جهتله يالكز
اشاغيده ذكر اولنەجق انشا درسيله
بوبابده‌كى اقتدارلرينى توسيعه همت ايدرلر .
بناء عليه كرك بوسنه‌ده وكرك ايلروكى
بشنجى سنه‌ده‌ده شاكردان زمانلرينى يالكز
فنونه حصر ايده‌جكلردر .

اولا فنوندن صكره حكمت طبيعيه‌يه
كلمش اولديغندن يتمش درس اوزرينه
مرتب برحكمت طبيعيه رسالەسى تنظيم
اولنوب بونى هركون اوقومق صورتيله اوچ
آيده اكمال ايتمك ممكن اولور . بوكتاب
درويش پاشانك ترجمه ايلديكى حكمت
طبيعيه‌نك حشوياتدن عارى يعنى دها مفيد
ومختصرى اولور . شوقدر واركه ايلروده
جراثقالى بشقه‌جه اوقومغه پك‌ده احتياج
قالمامق ايچون حكمت طبيعيه‌نك بو بحثنى
برازجق دها تفصيل ايتمك لازم كلور .
حكمت طبيعيه‌نك ختاميله برابر كيميايه
باشلانمق ايچون ايكيوز يكرمى بش درس
اوزرينه مرتب بر كيميا رسالەسى تدارك
اولنور . بورساله اجسامك خواص
كيمويه‌سندن بحث ايلديكى صره‌ده
(فارما قولوژى) يعنى فن اسپنچارى بى
اوفشاته‌جق بعض معلومات دخى ويريلور .
واقعا شمدى « فارماقولوژى » دينيلان فن
ادويهٔ طبيه‌نك كيفيت تركيبندن بحث ايدن
(فارماقونيوژى) فندن عبارت كبى
برشى ايسه‌ده مثلا حب السلاطينك
طبيعتى مسهل اولمق كبى اجسامك خواص
تداويه‌سندن بحث ايدن (فارماقودناميق)
فننك فن كيميايه تقربى پك آشكاردر . زيرا
بونى ذاتا فن كيميا توليد ايلمشدر .

اشبو حكمت طبيعيه ايله كيميا درسلرى
برسنه مدت دوام ايده‌جك اولوب بونلر
برياندن مثلا صباح درسى اولەرق دوام ايتمكده
بولندقلرى حالده ديكر طرفدن تاريخ طبيعى ايله
صحت درسلرى دخى آچيلور . تاريخ طبيعينك
حكمت طبيعيه وكيميا ايله برابر كيتمسى مطلوب
اولديغندن ايكيوز يكرمى بش درس اوزرينه
مرتب مكمله برتاريخ طبيعى كتابى ياپيلوب
بوكتاب اوچ آى مدت حكمت طبيعيه والتى آى
مدت دخى كيميا ايله برابر كيدركه بوحالده
ذوالوجهين برفائده حاصل اولور . بوتاريخ
طبيعى كتابنك مقدمه‌سى مقامنه قائم اولمق
اوزره ارضك مركزيله طبقات اربعه‌سندن

بحث ایدر مجمل و مفید بر بند مخصوص
قونیلور ایسه طبقات الارض فننی آیریجه
اوقومغه حاجت قالمز . علم تاریخ طبیعی
درسی بتدیکی زمان کیمیانک دخی ثلثانی
بتمش اوله‌رق صکره (علم صحت) . کلمش
اوله‌جغندن کیمیانک بقیه سیله برابر علم مذکور
تدریس اولنور .

(علم صحت) دیدیکمز مخلوط تشخیص
امراض و تداوی امراض وحفظ صحت
و سائره‌نک مجموعی اوله‌جقدر که بونده
امراضک علامتلری ووجود بشرده هانکی
اعضاده و یا هانکی طرفده اوله‌جقلری
وانلرک طریق تداویسی و بو امراضدن
تحافظک یولی کوستریله‌جکدر .

بوسنه‌نک انشا درسنده شاکردانه
هرمسئله حقنده برشی قلمه آلملری امر
اولنه‌رق قلمه آلدقلری شیلرده کوریله‌جک
قوتلرینک توسیعی ایچون بالکز معلمره
مخصوص اوله‌رق بر انشا کتابی تنظیم اولنور
بوکتابده قلمه آلنه‌جق مسائل شتا اولا
الک قبا عثمانلیجه‌دن بدأ ایله درجه درجه
یوکسله‌رک منشیانه یازیله بیله‌جک مرتبه‌یه
قدر واردر .

رشدیه بشنجی سنه‌سی شاکردانی
تکمیل تحصیل مرتبه‌سنه ایصال ایده‌جکدر
حالبوکه شمدی‌یه قدر کندیلرینه ارائه
اولنان علومدن ماعدا تکمیل تحصیل ایچون
احتیاجلری بالکز حقوق ایله اقونومی پولتیقه
وبرده فلسفیاته قالور .

اقونومی پولتیق یعنی فن اداره هنوز
فنون مثبته حالنه کیرمامش اولدیغندن
وبونک اوزرینه تفصیلا نه کیریشیله‌جک
اولسه عادتا صوکی کلیه‌جکندن بالکز اوچ
آی مدت اوقوتدیرلق ایچون غایت مختصر
براقونومی پولتیق رساله‌سی ترتیب اولنورکه
بونک ایچون دخی موجود اولان اثر (محمد
مدحت) اسملی رساله مفیده کافی کبیدر .

(فلسفیات) دیدیکمز شی حکمای
موجوده‌نک مسلک حکمتلری اولوب بونک
ایچون دخی بک اوزون تفصیلاته کیریشمکه
حاجت یوقدر . مسالکک انواعیله برابر
موجدلری و موجدلرینک بر درجه‌یه قدر
ترجمه حاللری و مسالک مذکوره‌ده
کوستردکلری قوانین برمجموعه‌ده جمع اولنمق
کفایت ایدر . وبو مجموعه ایکیوز یکرمی
بش درس اوزرینه تقسیم ایدیلوب ده طقوز
آی مدت تدریس اولنور ایسه کافی
کوریلور .

حقوقه کلنجه :

بو فن جلیل فضائل انسانیه‌نک نقطه غایتی
دیمک اولدیغندن اوچیوز درس اوزرینه
مرتب بر کتاب تنظیم اولنوبده کرک
حقوق ناس و کرک حقوق بین الدول اجمالجه
ارائه ایدیلور ایسه بر سنه مدت ایچنده بر
خیلی معلومات پیدا ایدیله‌بیلور . لکن
مندرجاتی دائما عمومیت اوزره ذکر ایدیلیدر .
مثلا فرانسه‌ده حکومته مقابل حقوق
ناسک نه‌دن عبارت اولدیغی وازجمله بر
آدمک بر مالکانه‌یی نه وجهله تصرف
ایتمکده بولندیغی و بر آدمک خانه‌سی اجنبی
تعرضدن مصونمیدر دکلمیدر بورالری
تفصیل ایدلمکه قالقیشلور ایسه برسنه مدت

کفایت ایتمیه‌جکی جهتله کیفیتی یالکز عمومیت اوزره ذکر ایتمك وحکومت نه دیمکدر اهالی نه‌درحق حکومت نه وجهله بر رئیسه ویر باور . رئیس مطلق مقید و یاخود مستقل ومشروط اوله بیلور . بونلردن ماعدا ریاست جمهورنه در ایکی ملت بیننده رعایت ایدلمسی مجبوری اولان خصوصیات نه‌دن عبارتدر جنك صلح معاهده‌نه‌در بوکبی عمومی واساسلی مباحثدن بحث اولنور .

ایشته شو توضیه ایدیلان کتابلر تدارك وتهیه اولنه‌رق بیان ایلدیکمز اصول ایله تدریس اولنورلر ایسه اون اوچ یاشنده رشدیه‌یه ویره‌رك بش سنه مدت اوقوتدیغمز شاکرد تکمیل تحصیل ایدرك چیقار و بو تکمیل تحصیل ایسه اندن صکره هرتشبث ایلدیکی ایشده کندیسنی موفق ایتمکه کافی کوریلور . زیرا شاکردمز قرائت وکتابت وحساب وهندسه وتاریخ وجغرافیا وهیئت وحکمت طبیعیه وکیمیا وتاریخ طبیعی وتشریح وصحت واقونومی پولتیق وحقوق وفلسفه‌یی طوغریدن طوغری‌یه کورمش اولدیغندن ماعدا بوفنلرك ایچنده مندرجاً علم وجمال اخلاق اصول دفتری علم مساحه قوزموغرافیا جرانقال فارماقولوژی طبقات الارض علم معدنیات علم نباتات علم حیوانات فن منافع الاعضا تشخیص امراض تداوی امراض تحفظ صحت مباحثنه دخی وقوف کلی حاصل ایتمش اولورلر .

مسئله‌نك شوجهتنه دخی دقت ایدلمسنی رجا ایدرز که تقسیم ایتمش اولدیغمز درسلرك مقداری برشاکردی عاجز براقه‌جق قدرده دکلدر . هرکون ایچون برشاکرده اوچ درس تعیین ایلدك که بو اوچ درس یالکز ازبردن اوقونه‌جق اولسه بیله هرکس تحمل ایده بیلور . حالبوکه ازبر ایدیله‌جك جهتلری پك آز اولدیغی دخی اربابنه معلومدر ایمدی مملکتمزك شمدیکی اصول تحصیلیله اون سکز یاشنه قدر کلمش اولان برچوجغك درجهٔ تحصیلی موازنه ایدلسون . (سوزمز مکاتب عسکریه شاکردانه دکلدر . زیرا بزانلری دها بوراده « رشدیه » تعبیر ایلدیکمز مکتبه [ا]صوقه دن مکاتب عسکریه‌یه ویرمشیدك که اوراده برصورت منتظمه‌ده تحصیل ایله صنفلرنجه بروجه مطلوب ترقی ایتمشلردر) مکاتب عسکریه‌نك خارجنده بولنان ارباب شبابك حالی موازنه ایدلمسنی آرزو ایدرز . بوموازنه اجرا ایدیلورز ایسه تخیل ایلدیکمز کتابلرك واصول تحصیلك قوتی میدانه چیقار .

(بقیه‌سی کلور)

﴿ تاریخ ﴾

(فرانسه تاریخنك دورشهوانیسی)

مابعد عن نومرو ۱۹

﴿ مادام دوباری دوری ﴾

مادام پومپادورك بورایه قدر حکایه ایلدیکمز احوالی اوزرینه اوزمانلر فرانسه سرای قرالیسنك نه حالده بولندیغنه دائر برفکر مخصوص حاصل اولمشدر یا ? ایشته بوفکری وکلای دولت قوناقلرینه

دخی تعمیم ایتمیلدز . زیرا اوزمانك وكلاسی
هپ بویله مادام پومپادور كبی زمانك
كوزلرینه خوش كورنان ذواتدن عبارت
ایدی كه هیچ برینك یاننده عفت وناموس
دنیلان شیء مقدسك بش پاره لك قدسیتی
قالمامشیدی .

اول زمانك عمومی برصورت كسب ایلمش
اولان سفاهت شهوانیه سی حقنده اشاغیده
بعض فقرات مخصوصه ده معلومات لازمه
اعطا اولنه جقدر . بناء علیه بوراده یالكز
اون بشنجی لوی جنابلرینك ذات قرالیسنه
مخصوص سفاهتك حكایه سنده دوام
ایده لم .

مادام پومپادورك وفاتندن صكره قرالی
دست تسخیر ایچنده ضبط ایتمكله مستفید
اوله جق كروه وكلا یكی بركوكل اكلنجه سی
ارامغه باشلادیلر . بولدیلرمی ؟ بولدقلری
كوكل اكلنجه سی دخی مادام دوباریدر .
مادام دوباری بر اوشاغك قزی اولوب
برمدت مودیست یعنی كوملك قاری شابقه سی
قاری البسه سی كبی موده یه متعلق اشیا
یاپان صاتان بردكانده خدمت ایدوب انجق
فوق العاده حسن وجماله مالك اولمغله بشقه
برتجارتخانه ده جمال وناموس سرمایه سیله
ایدیله جك اخذ واعطایی برمودیست
دكاننده ایدیلان ناموسكارانه تجارته ترجیح
ایتمش و یاخود ایتدیرلمشیدی .

اوراده بعض بیوك ذواتله كوروشه
كوروشه كبار ایله الفت وانسیتك وجه
وكیفیتنی اوكرنه بیلدی . اصل اسمی
غومارت و و برنیه اولدیغی حالده اسمی
كندیسنه یادكار قالمش اولان قونت
دوباری یی بوعالم رذیل فحش ایچنده كوردی
وطانیدی . فقط بوقونت دوباری دخی
برخیرلی ناموسكار دكل ایدی یا ؟ كندی
خانه سی زمانك الك كبار زندوسترلرینك
الك بیوك قومار بازلرینك مجمعی ایدی !...

قونت دوباری حمایه كرده سنی كرك
بالذات وكرك قوناغنه دوامدن خالی قالمیان
كبار ایچنده تربیه ایده ایده عادتا قراللرك
فراش وصالنه لایق بردرجه یه ایصال
ایتمكده اولسون اوته طرفده مشهور دوق دو
ریشه لیو یه وارنجه یه قدر بالجمله خاوصكاران
سرای متبوع مفخملری ایچون قبوله
شایان برمحبوبه ارامقدن خالی قالمدقلرینی
كورنجه میدان استیلا كندی حمایت
كرده سی ایچون آچلمش اولدیغنی اكلایه رق
مادام دوباری یی عرض وتكلیف ایلدی .

واقعا مادام دوباری قبول اولندی .
هم ده ارتق اختیار اولمش حرارت غریزه سی
صوغومش اولان قرال جنابلری بویله
كنجه جك كورپه جك قیوراق برآشفته یی
كورنجه پك زیاده بكندی ایسه ده اویله
احاد ناسدن وحتی عمومی فاحشه طاقمندن
برقاریك مصاحبه صفتیله سرای قرالیده
اقامتی یاقشدیریله مدیغندن بونك ایچون
برچاره اراندی .

چاره قحطلغنه قران كیرمدی یا . امثالی ده
نادر دكل . دوق دلاو بریلایه ر نام باش
وكیل پك سودیكی ومتأهل اولدیغی جهتله
تأهلنه موفق اوله مدیغی برقپاتمه یی ماركی
ده لاتزاق نام اصلزاده یه نكاح ایدرك فقط

اورته يه قويديغي مبلغ جسيم مقابلنده ماركي لانژاق منكوحه سنه ال سورمامش يعني كندي اسمني وقوجه لق حقوقني مبلغ معين مقابلنده باش وكيله صاتوب حتى باش وكيلك صلبندن اتمش بولنان درت چوجغني دخي كندي اولادي طانيمشيدي . ايشته فرانسه نك دور شهوانيسنده بويله انتريقه لر دخي اوله بيلديكندن قرال جنابلري ايچونده شو چاره يه مراجعت ايدلدي . شويله كه :

مادام دوپاري بي قونت دوپارينك برادري كيليومه نكاح ايتديلر . انجق نكاح رسمي اجرا اولنور اولنمز كيليوم مشروط ومعين اولان كلي مبلغي آلوب بردها قاريسنك يوزيني كورمامك ايچون قولوسه عزيمت ايلدي . . . . . .
. . . . . .

ايشته بو صورتله قونتسلك رتبه سنه ايصال ايديلان اوشاق قزي مودا جي چراغي وعلى الخصوص فحشخانه مالي دوپارينك رسماً قراله عرض وتقديم ايدلمسي ايچون ايلك اقشام تدارك مستعجله اولمق اوزره يوز بيك ليرالق قدر الماس مبايعه ايديله رك قونتس مصاحبه جنابلري دونادلدي .

من بوره نك بو انتخابي ازجمله مادام پومپادورك اعاظم وكلالق مرتبه سنه چيقارمش اولديغي شوازول ايله انك طرفدارلرينه پك غريب كله رك ذاتاً قرال اطرافنده بولنان ذواتك هر بري قرالي كندي تسخيري التنه آلمق ايچون جان آتديقلري جهتله سراي ايچنده بر محاسده قپوسي آچيلدي كه هيچ بر كيمسه ده ديكرينه سلام ويرمكه بيله امنيت قالمدي . كونده يوز بيك فساد آميز لقرديلر قرالك سمعنه واصل اولور ايدي . انجق مادام دوپاري انتريقه لرك جمله سنه غلبه ايدرك ايستدكلريني احيايه ايستمه دكلريني اماته يه قدر واردي . قرال نزدنده كي نفوذينك درجه سي شوندن معلوم اوله بيلور كه من بوره قرالدن بر سنه باشي هديه سي اولمق اوزره نانت شهرينك لوجه وارداتي دنيلان سنوي قرق بيك ليرالق وارداتي احباسندن ميره پوا نام بر مارشال قاريسي ايچون رجا ايتدكده قرال بوقدر بيوك بر سنه باشي هديه سي طلب اولنديغنه براز تبسم ايليجه « آمان ! سن ده ! سندن نه ايستر ايسه م ويرميورسك ! بالله بردها يوزينه باقم ! » ديمسيله قرال درحال استدعاسني اسعافه مجبوريت كورمشدر . هله برقاچ دانه ده اعدامه محكوم ذواتي قورتارمشدريا !

انجق سراي ايچنده كي محاسده برياندن دوام ايدر ايدي . محاسده كيده كيده بر درجه يه واردي كه سراي خلقي اسرار داخليه يي خلقه فاش ايدرك انظار عموميه يي سرايي تعييبه دعوت ايتمكه باشلاديلر . خلق ايسه ذاتاً سرايي تعييب دكل عادتا خاندان قرالي عليهنه خصومته قدر وارمشلر وحتى بو خصومتده وكلا وزادكان عليهنه دخي تعميم نظر ايتمكده بولنمشلر ايدي . يعني اون بش سنه صكره اقاجق اولان قانلره عادتا ديش بيلمكه يوز طوتمشيدي .

لكن مادام دوپارينك قرال اوزرينه

استیلاسی بر درجه یی بولمشیدی که بیچاره قرال کویا محافظهٔ تنظیماته مأمور اولوب حالبوکه ایشلری یالکز سرایده بولنان قپاتمه‌لرك کیفنجه کورلمسندن طولایی کوره‌جك ایش بوله‌میه‌رق مجلسده اسندیوب یاتمقده اولان پارلمنتو اعضالرینك تهدیدات واقعه‌سندن اورکمکده بولندیغی حالده مادام دوپارینك نازی ونازیناته تشویقی پارلمنتویی طرد ومنعه قدر واردیردی!..

آمان یارب !.... قوجه برملتك نه‌لی یاتمغه مقتدر اولدیغی کوروب طورمقده بولنان قوجه برقرالی براشفته بوقدره قدر تحت تسخیره المشیدی !..........

....

بوسفاهت شهوانیه‌نك فرانسه یوزینه سوردیکی لکه‌لری مؤخراً خون مظلومیتی ایله یقایه‌جق اولان بیچاره اون التنجی لوبی اوزمان هنوز ولی عهد اولوب آوستریا خان ایمپراطوریسندن ماری آنتوانت ایله تزوج ایلمشیدی . بوماری آنتوانت عقل وکیاست وعفت واستغنا بجه اوروپا خاندانلری میاننده مشار الیها اولدیغی وبناء علیه قاین پدرینك برفاحشه‌یه بوقدر قاپلدیغنه اولوم درجه‌سنده صیقلدیغی حالده مادام دوپاری‌یه زنهار برشیرد چهره کوسترمکی کرك کندیسی وکرك قوجه‌سی حقنده پك بیوك برمصیبت بیلدیکی جهتله برایمپراطور زاده ایکن براوشاق قزی فاحشه‌یه عادتا قاین والده کبی رعایته مجبوریت کورمشیدی . حتی براقشام قاین پدرینی کندی سفره‌سنده اقشام طعامنه دعوت ایتمش وبودعوتك بابا اوغل وکلین میاننده قاملیاجه اوله‌جغنی بیانله مادام دوپارینك بولنماسی لزومنی اشراب ایلمش ایدیسه‌ده بواشراب مادام دوپاری‌یه پك کران کله‌رك مطلقا دعوتده کندیسنك دخی حاضر بولنمسی لازم کله‌جکنی قراله عرض ایلدکده قرال ناچار قپاتمه‌سنی قوانه طاقه‌رق کویا قاین والده‌سنی کلیننه کوتوریورمش کبی برابر کوتورمش . ماری آنتوانت من یوره‌یی قاین پدریله برابر کورنجه یورکنك قانی امرك « آه ! بنم لطفکار باباجغم ! بن سزدن برشرف ایسترایکن سز بکا کمال کرمکزدن ایکی شرف کتوردیکز » دیمش !

....

سوزی دها زیاده اوزاتمغه نه حاجت ؟ مصاحبه جنابلری سرای قرالی ایچنده حتی قرالی بیله انجق کندی کعبنده کورمکده اولدیغندن فرانسه‌نك خزینه‌سی قوهٔ عسکریه‌سی پولتیقه‌سی حاصلی وارلغی هپ بوقارینك النده ایدی . انجق ایشك بوجهتك تفصیلی دها اشاغیده کله‌جکی وجهله سرای قرالینك رذالتی ارتق افواه ناسده ضرب مثل حکمنی کیمش بولندیغندن دوپارینك قوجه‌سی اولوب برمنوال محرر قولوسده اقامته مأمور اولان قونت دوپاری نه زمان سوقاغه چیقه‌جق اولسه خلق طرفندن « یوها » لر ایله القشلانور اولدی .

مع هذا ایش بودرجه‌ده دخی قالمدی . پارلمنتو خلقنه وناموسلی وکلایه ایدیلان تحقیر خلقك بتون بتون عصبیتنه طوقنوب

١٧٧١ سنه‌سنده پارس ایچنده عدم خوشنودی علنا کندیسنی کوسترمکه باشلادی . وهرکس آغزینه کلانی سویله‌مکله برابر بعض اختلال نمایشلرینه دخی خلق متجاسر اولدی .

احوال مسروده‌یه مبنی کرك اوغلی وکرك کلینی قرال جنابلرینی رسماً اولنمکه وبویله فحشیات رذیلانه‌یی ترك ایتمکه دعوت ایلدیلر . قرال دخی راضی اولدی . انجق مادام دوباری قرالی عادتا تهدید ایدر بر یولده بو ایشدن منع ایلدیکی کبی کندی طرفدارانی بولنان خاوص کارلر دخی ارایه کیرد کارندن قرال لوسیه‌ن نام موقع دلکشاده خزینه صرفیله دوباری ایچون قوجه بر سرای انشا ایتدیرمك صورتیله انجق پارشه بیلدی ! ....

سرایك بوسفاهت بی‌نهایه‌سی خلق نظرنده بیود کجه بیومکه باشلادی . نجمله‌دن زیاده مأمورین روحانیه شدت کوسترمکه قالقشدی . جریزه نطقیه‌سی مسلم انام اولان بووه نام دسپوط بر یورطی کمونی کلیساده حتی قرال دخی حاضر اولدیغی حالده سرایك حالنی اویله بر صورتله تصویر ایلمش وقرالی اوقدر تعییب ایتمشیدی که هرکس پاپاسك یاقهراً اعدام ویاخود ظلمانی ایدیله جکنه انتظار ایلمشیدی . دسپوط افندی ایسه بو انتظارلره اصلا اهمیت ویرمیوب برپنجشنبه کونی قرالك کلیساده بولنمسنی مناسب دوشوره‌رك بودفعه سوزی طوغریدن طوغری‌یه قراله خطاب ایله « افندم ! بودنیاده حیاتی اعتماد ایدلمیه‌جك قدر موقت بر شیدر . هله عمرینك ارتق صوکنه وارمقده بولنانلر غایت قرق کون صکره حضور رب العالمینه واررلر . شمدی دنیاده کندیسندن بیوك کیمسه‌یی کوره‌میانلر اوراده کندیسندن بیوکنی کورنجه دنیاده ایتدکلری ایشلره پك نادم اولورلر طاتلیلغندن طولایی چوق بنلان بمکك هضمی کوچ اولور » دیمش ایدی که بولقردی اوزرینه ارتق پاپاسك بتون بتون محو ایدلمسنه کیمسه شبهه ایتمامش وپاپاس دخی بوخبرانی بکله‌مش اولدیغی وحتی مادام دوباری بوایشه سوقدن خالی قالمدیغی حالده قرال « اوده وظیفه‌سنی ایفا ایلدی » دیه‌رجزا ایتمك شویله طورسون بالعکس سنن پاپاسن دسپوطلغنی مومی الیهه توجیه ایله تلطیفه لزوم کورمشدر .

دنیانك ﴿ الله ﴾ دنیلور بر ذات محیطك دست تصرفنده اولدیغی پك چوق تنك وجدانلر حوصله تحملرینه صیغدیره‌مزلر . زیرا بونلر ظن ایدرلرکه جناب حق انسانلرك جزؤیات مقوله‌سندن بولنان قصورلرینك قصاص ایدلمامسی کندیلرنجه شایان اعتراض کوریلور . حالبوکه جناب اللهك صبری دخی لطفی قدر چوقدر . حتی بر صاحب قصورك کندیسنه جزا ایتمدیکی کوریلور ایسه مطلقا اولادینه جزا ایله قصاصی برینه کتوره‌جکنی پك یقین بیلملیدر . بومعناده افکار عالیه اربابی اول قدر سوز سویله‌مشدر که تعریفه صیغمز . بز بوراده پاپاس افندینك ازاله‌سی حقنده ایدیلان بر تشبثه جناب حقك نصل

بر دست غیب قوی ایله سد ممانعت چکلمش
اولدیغنی حکایه ایچون مقدمه مقامنده
بو قدرجق بر فائده قائدیردق .

اون بشنجی لوئی پاپاسی باش دپوطاق
رتبه سنه ایصال ایتدکدن صکره کویا سائر
بو قبیل ارباب اعتراضه جرأت نادکدن
بشقه بر وسیلهٔ عبرت اولمق ایچون اورته دن
وجودینک قالدیرلمسی مذاکره ایدیلور
ایدی . بو مذاکره بر انقسام سفرنده ینه
تجدد ایتمش و داخلیه ناظری شوبلن الک بیوک
مروجلردن بولنمشدی . تمام « بو قبیل
کوزلری ازله ۰۰۰۰۰۰ » دیرکن بر طامله
اصابت ایدرک یلدیرم کبی تأثیر یله اوآنده
جانی چیقدی !۰۰۰۰۰

بو وقعهٔ غریبه قرال جنابلرینی متنبه
دکل عادتا یأس درجه سنده ارشاد ایلدی .
زیرا متوفای مرقوم تمام قرال ایله همسن
اولوب اوزمانه قدر اولومی خاطرینده
کتورمامش و کندی حیات و سعادتی ایچون
بتون انسانلر قربان اوله جق ظننده بولنمش
اولان قرال جنابلری اولومی همده تمام
کندی یاشنده بولنان بر آدمک اولومنی
ایاغی دیبنده کورمشدی .

او کوندن صکره قرال جنابلری مادام
دوپاریدن ده صوغودی . ارتق بو دنیانک
برده اولومی اولدیغنی دوشونمکه باشلادی
مکر اولوم صحیحا پک یقین ایمش . یقین
اولدیغی ایچون قرال جنابلری بونی حس
ایده بیلمش . زیرا آرادن چوق کچمکسزین
قرالی بر چیچک علتی یقالادی . خاطر
صورمق ایچون یاننه کیرن مادام دوپاری
عادتا ایلک دفعه کبی بر شی اولاق اوزره
بو دفعه طرد اولندی !!! نهایت بو علتدن
اودخی عالمک لذائذ و ذوقیاتنی براقه رق
محنت سرای آخرته کیتدی که تاریخ
۱۷۷٤ سنه سی مایسنک اونجی کونی ایدی

﴿ مادام دوپارینک عاقبت حالی ﴾

مادام دوپارینک عاقبت حالنه دائر
بوراده ویره جکمز معلومات واقعا فرانسه
تاریخنک دور شهوانیسنک منتهاسی اولوب
حالبوکه بو عاقبتک وقوعندن اول حکایه
ایدیله جک دها بر چوق شیلر وار ایسه ده
مادام بومپادور کبی مدت مدیده فرانسه ده
قراللق ایتمک دکل عادتا معیننده بر قرال
انتخاب ایتمش اولان بر قارینک کوردیکی
عاقبت دخی مذبوره نک دور صاحبقرانه سنی
تعقیباً مطالعه اولنور ایسه بونده دها لایقلی
بر لذت اومدیغمزدن اول صورتله یازمغی
مناسب کوردک . زیرا طوغریدن
طوغری یه تاریخ یازمیورز که تقسیمات
ازمنه جه تقدیم و تأخیر وقوعبولمامسنه دقت
ایتمکه مجبور اولهلم .

اون بشنجی لوئی وفات ایدوب ده یرینه
اون التنجی لوئی جالس صندلیٔ حکومت
اولدیغی زمان مادام دوپاری ــ دها
متوفا قرالک و یردیکی امر موجبنجه ــ
ویل نام محلده منفی کبی بر صورتله مدبراً
اقامت ایدر ایدی . اون التنجی لوئی جلوس
ایدر ایتمز زوجه سی ماری انتوانت طرفندن
ایدیلان اخطار اوزرینه مادام دوپاری
پونتو دام دینیلان مناستره منفیاً اقامت
امرینی آلدی .

روایت ایدرلر که مزبوره بو امری الدیغی زمان حدتندن کندیسنی غیب ایدرك « نه ملعون بر دوره کیردك ؟ نه معلون قراللك التنده قاله جغز ؟ » دیه آغزندن چیقانی قولاغی ایشیتمیه جك بر صورتله حایقروب باغرمش . حتی حقنده صدور ایدن امره اعتراض دخی ایتمش . انجق مذکور مناستر براز خراب اولدیغی جهتله تعمیری حقنده امر ویریلوب قرال دخی کندیسنك کندی حقنده هر کونه غضبی اولمدیغی وفقط عالمك و برمکده اولدیغی اهمیت اوزرینه نفیی لازم کلدیکنی اکلاتنجه ارتق دو باری دخی اعتراضنده شدت کوسترهمامش .

واقعا ارادن براز کچدکدن صکره مزبوره اطلاق ایدلدی . پارسه اون ایکی ساعت مسافه دن زیاده تقرب ایدهمامك شرطیله ایسته دیکی محلده اقامته رخصت ویرلدی . بناء علیه مزبوره ورسایلده کائن جسیم قوناغنی قراللك قرنداشنه فروخت ایدرك سو بورن طرفنده بر مالکانه مبایعه سیله اورایه چکلمشیدی . نهایت بو ممنوعیت دخی قالدیریله رق کندیسی ایچون انشا ایدلمش بولنان لوسیه ن سراینه عودتنه قدر مساعده اولندی .

دیرکن بیوك اختلال اماره لری دکل کورلشیلری باش کوستردی . بو ارالق اسکی ذوق وصفالری ایدن وخزینهٔ ملتی صویان کروه بزایکیشر المانیا واسوچره وانکلتره طرفلرینه صاوشمغه باشلادیلر . بناء علیه دو باری دخی کویا الماسلری چالندیغندن وسارقلر لوندره ده طوتلدیغندن بحثله اورایه قپاغی آتدی .

اختلال پارلادی . پارسده سیللر کبی قانلر آقدی . اون بشنجی لوئینك حس شهوانیه سی سائقه سیله ایتدیکی اسرافات ورذائلدن طولایی فرانسه نك روی ناموسنه کلان لکه یی زوالی اون التنجی لوئی ایله زوجه سی مظلوم ماری انتوانتك قانلریله یقادیلر .

ایدن بولرمی ظن ایدرسکز ؟

اجل دو باری یی دخی برارالق فرانسه طوپراغنه کچورمکله برابر بقاسنی حکومت جمهوریه النه کچوردی . هیئت اختلالك مجلس محاکمه سنه چکلدی که بو مجلسده تبریهٔ ذمت ممکن دکل ایدی . دو باری نك دخی علیهنده اعدام حکمی اتخاذ ایتمشیدی . چاره اولمدی . جمهوریتك ایکنجی سنه سی یعنی ١٧٩٣ سنه سی کانون اولنك یدنجی کونی ایدی که اعلام قضا جریانك حکمی اجرا اولندی .

مزبوره نك اغزندن چیقان صوك افردی اولومی تعجیل ایتمکده طوران جلاده خطاباً « جانم جلاد افندی ! بر دقیقه جك دها مساعده ایت . دنیایه بر نظر دها ایده یم » کلمه لری ایمش .

دو باری نك ثروتنی بوراده بشقه جه موازنه یه حاجت یوقدر . مادام پومپادور کندیسنك دیلنجیسی اوله جق قدر فقیر قاله جغنی درمیان ایدر ایسه ك ارباب مطالعه بو نسبتله اوشاق قزی دو باری نك مرتبهٔ ثروت وسامانی بوله بیلورلر ....

(بقیه سی صکره)

احوال عالم

﴿ پارس ﴾

مابعد عن نومرو ١٧

﴿ علمی جمعیتلر ﴾

علمی وادبی جمعیتلر خصوصنده پارس دکل اوروپانك هیچ بر مملکتی لوندره یه قیاس قبول ایده مز . مع هذا پارسده دخی ترقیات فنیه وصناعیه ایچون غایت نافع مقتدر چالشقان جمعیتلر لوندره دن صکره اوروپانك سائر پای تختلرینه فائقدرلر .

ازان جمله ترقئ زراعت ایچون تشکل ایتمش اولان جمعیته ملتك تا حکمدارلره وارنجه یه قدر اعاظم کباری دخی داخل اوله‌رق جمله سی ثروت ملیه‌نك برنجی خزینه‌سی زراعت اولمق اعتقاد تامیله ترقئ زراعتده خدمت ایدرلر . صنایع ملیه‌نك ترقیسنی تشویقه مخصوص اوله‌رق تشکل ایتمش اولان جمعیت دخی بنه ایچنده حکومتك ده انکشت معاونتی اوله‌رق الده هنری اولوب ده پارسی بولنمیان ارباب صناعتی تشویق وتشجیع ایدر .

آنتیقه جیلر جمعیتی آثار عتیقه تحریسی وموجودلرینك تقدیر نوع وقیمتی خصوصنده انکلیز آنتیقه جیلرینك بی رویدر . جغرافیا جمعیتی انکلتره درجه سنه وارامامش ایسه ده اوروپانك سائر ملتلرینك بو فنی ایلرو کوتورمك ایچون تأسیس ایتدکاری جمعیتلره قات قات غالبه ایلمشدر .

« محب صنایع » دنیلان جمعیت ایشسز قالان عمله وصنعتکارانه ایش بولمق صورتیله یاردم ایدوب بغچوانلغك ترقیسنه خدمت ایدن جمعیت عادتا انکلیز بغچوان جمعیتلری درجه سنه وارمشدر .

« آسیا جمعیتی » و « شرق جمعیتی » السنه واخلاق وتاریخ وآثار وادبیات شرقیه یه دائر پك بیوك تحریاته اشتغال ایدر . طبقات الارض فنك تحریاتنی توسیع ایچون دخی مخصوصا بر جمعیت واردر .

هله فرانسه تاریخنك ایضاحاتنه مخصوص اولان جمعیت اول قدر اثرلر یازمش اول قدر رسملر تدارك وترسیم ایتمشدر که بونك فرانسه تاریخی بقیننده جانلاندیراجغنه حکم ایدیلور .

السنهٔ عمومیه‌نك تفتیش غوامضنه چالیشان جمعیت مخصوصه روی ارضده ایکی بیك درجه سنه وارمق اوزره تکلم ایدیلان السنه حقنده موجود اولان معلومات اجمالیه‌یی توسیعه همت ایدر . عملیات طبیه جمعیتی ایسه فنون طبیه‌یی آحاد ناسه قدر تعمیمه چالیشور . فن اسپنچاری‌نك توسیعیله برابر هر کمی اجزاجی ایده بیلمك ایچون صورت مخصوصه ده بر ده اسپنچاری جمعیتی واردر .

(شو فقره مطالعه بیوریلیور ایکن برده استانبولمزك حالی ملاحظه بیوریلیورمی ؟ .)

﴿ خیرات ومبرات ﴾

فقرا ومساکینه اعانه ایچون اوروپانك

هیچ برمملکتی لوندره درجه سنی بوله مامشدرکه
پارس دخی بولسون . لکن پارسك انسانیته
بوصورتله ایتدیکی خدمت سائر جهتجه
لوندره دن دها مهم صاییلور . مثلا
پارسده (دلسز وصاغرلر) ، باقق
و (کوزلری) تربیه ایتمك ایچون تربیه خانه‌لر
واردرکه بورالرده ، دلسز و صاغره و کوره
تربیه ویرمك ایچون تصور اولنمش اولان
صور غریبه الحق انسانك حیرتنی موجب
اولور . بز بومسئلهٔ غریبه یی آیروجه
برفقره اوله‌رق حکایه ایده جکز . ارباب
مطالعه شمدیدن دوشونه طورسونکه
صاغر ودلسز اولان برآدمه اشکال حروف
و بونلرك ماهیتلرینی اوکرتوب اوقوتمق
یازدیرمق وعادتا کاتب ایتمك نه بیوك
برمهارته و بو مهارتی حاصل ایتمك نه قدر
بیوك برملاحظه وتعمقه محتاجدر .

فرانسه نك (جمعیت مادرانه) سی دخی
بیچاره‌کان اطفالی تربیه ایچون پك بیوك
مؤسساتدن بولنوب کیفیت ایلروده کذلك
برفقرهٔ مخصوصه اوله‌رق ایراد اولنه جقدر .
« آشجی جمعیتی » «معاونت بشریه جمعیتی»
وفقرای ادبایه معاونت جمعیتی وموزیقه جیلر
بینده ، بربرینك ایتام وارامله واختیار
وخسته‌کانه معاونت ایچون آچیلان جمعیت
هب برملت متمدنه ایچون لزومی ضروری
اولان شیلر اولوب موزیقه جیلرك جمعیت
تعاوننی تقلیدا رساملر هیکل طراشلر
حکاکلر معمارلر قره قلم رساملری وسائره
دخی برر جمعیت تعاون تشکیل ایتمشلردر .
بوکبی جمعیتلره داخل بولنان ذوات
باشی کوزی صدقه سی اوله‌رق ویره جکی
اقچه یی مقطوع صورتیله صندیغنه ویرر .
بوندن بشقه اکثر ارباب صناعت مثلا ترسیم
قیلدیغی برلوحه یی امید ایتدیکی فیئاتدن
زیاده یه صاتارایسه فضله سندن برمقداریني
صندیغه هدیه ایدر . خارجدن بعض کبار
ارباب ثروت دخی ویره بیلور . حاصلی
جمع ایدیلان سرمایه نك فائضیله جمعیت
اعضاسندن یتیم و بیوه قالانلری اعاشه
ایدرلر .

(یاهو ! الله جمله یی محافظه ایتسون
اما مثلا بزده برحکاك کور اوله جق اولسه
انك ایتام وارامله سنه یاپشه جق هانکی
برمعاونتمز واردر ؟ مدنیت یالکز بومبارلر کبی
پاره الون ایچنه کیرمکدن عبارتمیدر ؟....
بو بابده شمدی یه قدر پك چوق سوز
سویلنمش وهیچ بریسنك برتأثیری حاصل
اولمامش بولندیغندن نه بو وادیده سوزی
اوزاتمقدن حذرله یالکز عالمك احوالنی
ارباب مطالعه نك نظرکاه اعتبارینه عرض
ایتمکی کندمزه خدمت بیله‌لم)

لوندره ده اولدیغی کبی پارسده دخی
فقرایه و اغنیایه کرك اقچه ایله کرك
اقچه سز باقمق ایچون متعدد خسته خانه‌لر
واردر . بوندن بشقه عادتا صدقه یه
محتاج اولانلر ایچون صدقه جمعیتی واردرکه
هرکسك ویره جکی صدقه یی بو جمعیت
طوپلایوب کرچکدن محتاج اولانلره توزیع
ایدر . بوصورتله ذل سؤال پارسده یوقدر ،
هرکس اله جغی صدقه یی کیسه‌سنده بیله‌دن
الور .

هله (سال داز بل) دنيلور قرق باب مرجع بيچاركان واردر كه هر ارباب حاجت اورايه مراجعتله دفع احتياج ايده بيلور . بو كبى خيرات و مبرتك اك چوغى اوقاف رازى تخلق و بر خيليسى دخى حكومت طرفندن اداره ايديلور .

پاريسك اك مهم خيرات مبراتى كليسالر النده اولوب پاپاسلر و راهب و راهبه لر وسورده شاريته يعنى قز حكيملرى طرفندن اداره اولنانلردر . بونلرك تفصيل احوالى تطويل مقالى موجب اوله جغندن لوندره حقنده اولديغى كبى پاريس حقنده دخى سوزى قيصه كسمك ايچون شو قدر براجال يا پالم كه متنوع طريقتلره ذاهب اولق اوزره امور خيريه يه خدمت ايدن راهب راهبه لر النده بولنان خسته خانه لرك ودار الشفقه لرك يوز اللى بيك خسته يى تداوى و يكرمى بيك اطفالى تربيه ايتمكه اقتدارى واردر .

« جمعيت انسانيه » و « شفقت مادرانه جمعيتى » و « بشسيك جمعيتى » و « بورج ايچون محبوس اولنلرى تخليص جمعيتى » و « اخلاقسزلغه باشلايان كنجلرى اصلاح جمعيتى » و « سن ونسن ده پول » وسائر فقرا جمعيتى هپ خيرات ومبرات ايچون آچلمش شيلردر كه بونلرك خدمتلرى اسملرندن دخى معلوم اولور .

(فاعتبروا يا مسلمين !......)

﴿ قومپانيالر واداره خانه لر ﴾

اخذ واعطا وصرافلق وسائر بو مقوله شيلر ايچون لوندره يه بتون دنيانك بازارى ديمش ايدك . بو حيثيتده دخى لوندره يه پى رو اولان مملكت پاريسدر . پاريس ثروتنك اك بيوك قسمنى نقد صاحبلرينك سرمايه لرى تشكيل ايلر . بوقسه تجارت وصناعت محصولاتى اوله رق بر يكن پاره هيچ بر وقتده لوندره يه قياس قبول ايده مز .

معاملات صرافيه يه بانقى ايچون پاريسده « بانق ده فرانسى » و « قونتوار دهسقونت » و « كس ده يواس » بولنوب بونلردن ماعدا دها بر طاقم امور صرافيه شركتلرى وار ايسه ده عالمك سائر طرفلريله اخذ واعطاسى اونلرى شاوا چيدر .

منافع عموميه يه خدمت ايچون موجود اولان قومپانيالر « بحريه » « نهريه » سفاين قومپانيالريله « جدوللر » « شمندوفرلر » « پوستهلر » « سنى واروا » « تطهيرات » « غاز » قومپانيالرى اك باشلى قومپانيالردر . بنه منافع عموميه خادمى عد اولنسه بيلك اوزره شهرك چامورلرينى سوپورمك كهريزلرينى آيقلامق سلخانه لرى اداره ايتمك ايچون بشقه جه قومپانيالر دخى واردر .

املاك وتجارتى حريقدن غرقدن وسائر قضادن تأمين ايچون پاريسده دخى برخيلى سيغورته قومپانيالرى بولنور . انجق بونلر لوندره سيغورته لرى قدر زنكين دكلدرلر . صنايع وتجارته دائر وقوع بولان ايشلر ايچون مخصوصاً بر بانقه واردر كه هنوز كمال اهميتله ياد اولنسان بانقه لر درجه سنه وارامامش ايسه ده سنه بسنه ترقيسى كوريلور .

شهر ايچنده ايشليان اومنيبوسلر وعربه لر

و نهرده ایشلیان واپورلر وصندالر
قومپانیالری دخی پارس نفوسنه کوره
اهمیت ویریله‌جك اداره‌خانه‌لردر . لکن
لوندره‌ده‌کی امد وشد اوراده‌کی غلبه‌لك
پارسده بوقدرکه بواداره‌خانه‌لر لوندره‌نك
بوکبی اداره‌لری قدر جسامت واهمیت ایله
بیلسونلر .

﴿ پارسده صنایعك درجه‌سی ﴾

بوشهر جمیع صنایعی یوقاروده
برفقره‌ده دخی بیان ایدلمش اولدیغی وجهله
جسامتجه اهمیت الماش صنایعه من ایسه بیله
سوسجه ونفاستجه پك زیاده اهمیت قازانمش
اولدیغنه اینانملیدر . چوقه وسائر اقمشه‌یه
پارسده ویریلان رنك اوراده ویریلان
دوزکونلك بشقه یرده ویریله‌مز . پارسك
دانتلا ونقش واخصل موده‌یه تعلق ایدن
صنایعی سوسجه ونفاستجه مشهور آفاقدر .

پارسك سوسه اولان انهماکنك درجه‌سی
معلوم اولدی یا؟ انسانك سوسدن عبارت
اولان هوسنی برینه کتوره‌جك صنایعك
کافه‌سی پارسده مرتبهٔ کمالی بولمشدر .

هله رساملق وبوکا تفرع ایدن صنایع
نفیسه دفعاتله تکرار ایدلدیکی وجهله سوز
ایسته‌میه‌جك بر درجه‌ده در .

﴿ تیاترو واکلنجه محللری ﴾

بو بند مخصوصمزك اولنده « پاره قزانمق
ایستیانلر لوندره‌یه کیدرلر اکلنمك ایستیانلر
پارسه کلورلر » دیمش اولدقدن صکره
پارسك اکلنجه‌لرینی بشقه‌جه تعریفه حاجت
قالمز ظن اولنور . انجق پارسك اکلنجه
لری مطلقا بشقه‌جه تعریفه احتیاج حس
ایدر .

برکره اوروپاده هیچ برپای تخت یوقدرکه
پارس قدر چوق وجسیم تیاترولری شامل
اولسون . « فرانسز تیاتروسی » « اوپرا
قومیق » « اوده اوئن » « ایتالیان تیاتروسی »
« ژیمناس دراماتیق » « وودویل »
« واریه‌ته » « پاله رویال » « لاپورت سن
مارتن » « لامبیکو » « لاکته » دینیلان
تیاترولرك هر بری خزینه‌لرجه اخذ واعطا
ایدر شیلردر . بوتیاترولرده اویله‌لر
واردرکه بر کیجه‌ده برقاچ بیك فرانق قازانور .
کذلك بونلر ایچلرندن بعضلری سنوی
حکومتدن یوز بیکلرجه فرانق اعانهٔ نقدیه
آلور .

تیاترولرك جسامتنی موازنه‌یه مدار اولمق
اوزره شونی عرض ایدهلم :
ساحهٔ تماشاده کوستریله‌جك برمحاربه
ایچون برقاچ طابور عسکر وبطاریالرله طوب
کتورلمش اولدیغی واردر . هله شمندوفر
کبی وسائر بوقبیل معظمات اموری اول صورتله
کوسترلرکه حقیقتدن اصلا فرقلری قالمز .

آت جانبازی وپانوراما خصوصنده دخی
پارس عالمك هرطرفنه غلبه ایتمش بر یردر .
هله شرقیلی قهوه‌لر پانتومیم محللری کوچك
تیاترولر عادتا عادی قهوه‌خانه‌لر قدر
چوقدر .

قلوب یعنی جمعیت الفتلر خصوصنده
پارس هنوز لوندره درجه‌سنی بوله‌مامشدر .
مع هذا موجود اولان چند قطعه قلوبلر

سائر محللرده امثالی نادر جسامت وانتظامده درلر .

فلو بلرك بو بله كبرو قالملری اختلال عصرلرنده قلوب دیلان جمعیتکاهلرك پك بیوك اهمیتلری كورلدیكی جهتله حكومتك بو محللر حقنده ملاحظه سی بركال اولمسندن نشأت ایلدیكی مرویدر .

﴿ شهرك تقسیماتی وامور ضبطیه سی ﴾

پارس شهری ادارهٔ ملكیه وضبطیه جه اون ایكی دائره یه تقسیم ایدلمش اولوب بونلرك دخی بهری دردر محله یه منقسمدر . هر دائره ده برشهر امینی وهر محله ده بر ضابطه مركزی بولنور . پارسك ضابطه سی لوندره ضابطه سی درجه سنه اسایش وامنیت جهتنجه هنوز واصل اوله مامش اولدیغی حالده بولتیقه جه انی كچمشدر بیله . پارسده سرقت قتل نفوس كبی فضایح اونده دن دها پك چوق وقوعه كلوب وارباب فضایحك «قورتیلوب قاچهلری» دخی چوقجه كوریلور . انجق پولتیقه یه دائر ایدیلان تحریاتده فرانسز پولیسی پك ماهردر . زیرا فرانسزلی جاسوسلغك نه قدر بیوك ملعنت اولدیغنی بیلدكاری حالده اکثر خاطری ایچون قبولده بر صعوبت چكمزلر . لوندره ده ایسه پولیسك پولتیقه یه دائر ایده جكی تدقیقاته آلت اولمق انكلیزلكدن چیقمق قدر خلقك تعصبنه طوقندیغندن بوجهتجه انكلیز پولیسی اشاغیدر . (مابعدی صكره)

﴿ علوم طبیعیه ﴾

﴿ شمشك كوك كورلدیسی یلدیرم ﴾

« بلوط » سرلوحه لی بند مخصوصده بلوطلرك ماهیتی حقنده موجود اولان معلوماتك نتایجنی اعطا ایلدكدن صكره شمشك كوك كورلدیسی یاغمور قار طولو كبی بلوط بوزندن ظهوره كلان تحولات مدته اورولوژ بقیه یی دخی بیان ایده جكمزی وعد ایلمش وبونلردن یاغمور قار طولو قراغی وشبنم حقنده كی معلوماتی بوندن مقدم وبرمشیدك .

چاقمقجه جهانی آتشه یاقه جق ظن اولنان شمشك وكورلدیجهٔ عالمی صارصان كوك كورلدیسی واوردیغی یری یاقوب یقان یلدیرم تا حكمت طبیعیه نظرنده قوهٔ القتر یقیه انكشاف ایدنجه یه قدر بالكلیه مجهول بولنان تحولات سماویه دن اولدیغی ایچون بو بابده هركس عقلنه كلانی سویلمش وپاپاسلر كلیسالرده خلقی بونلرله قورقوتوب ارباب حكمتدن كچنانلر دخی بیلدیرمك بر تیمور پارچه سندن عبارت ایدوكی وحتی بو تیموردن بعض پادشاهلرك قلیچ یاپدردیغی درجه لره قدر خیاللر تصور ایلمشلردر . انجق فن حكمت قوهٔ القتریقیه یی كشف ایلدكدن صكره بو اوچ تحولك تماميله القتریق آثاری اولدیغی بداهة حكم ایلندی . شمشك وكوك كورلدیسی ویلدیرمك بلوطلر ایچنده نصل حصوله كلدیكنی اكلامق قوهٔ القتریقیه نك

ماهيتنى بيلكه متوقف اولديغنه وحتى بو بحث صرف القتريق مباحثندن اولەرق بنده (القتريق) سرلوحەلى بر بند مخصوصده ذكر ايدلمك لازم كلديكنه مبنى بوراده انْدن بحث ايتمكه محل يوقدر . يز بوراده ايشك شوقدرينى بيلكله اكتفا ايدەجكزكه بر نوع قوهٔ القتريقيه بر پارچه بلوطك ايچنه طولوب ده اكا مقابل ديگر بر بلوط كلديكى زمان موجود اولان قوهٔ القتريقيه نك اوته كى بلوط اوزرينه نشر تأثيراتيله حاصل اولان تحلل ميدانه بر بيوك شرارهٔ القتريقيه چيقارارق اسمنه (شمشك) دنيلور و بو شرارەنك موجب اولمديغى شماطه يه (كوك كورلديسى) تعبير اولنوب زميندن حاصل اولەرق اغاج وسائر بوكسك اجسامه طوغرى صعود ايدن قواى القتريقيه يه بلوطلرك القتريقلرى مقابل دوشوب ده غايت شدتلى بر سيالهٔ القتريقيه نك جريانه دخى (ييلديرم) نامى ويريلور .

❊ بعض خفيف اعتراضلره قوتلى ❊
— مقابله —

شمشك وكوك كورلديسى وييلديرمك طوغريدن طوغرى يه قواى القتريقيه تأثيراتى اولديغنه ارباب فندن كيمسه اعتراض ايتمامشدر . نصل ايده بيلسون كه حكمت طبيعيه درسخانەلرنده قواى القتريقيه ايله نمونه اولەرق صنعى شمشكلر چاقديريلور . صنعى كوك كورلديلرى حاصل ايديلور . هله ييلديرم نمونەلرى ارائه اولنوركه براو كوزى اورديغى آنده هلاك ايتمك شو بله طورسون برقاريش قالنلغنده تيمور لوحەلرى بيله دلر . انجق بعض كيمسەلرك جزوى تجربەلريله بك خفيف بعض اعتراضلرده بولنمشلردر .

بونلرديوركه « شمشك عادتا برشرارهٔ القتريقيه اولوبده كوك كورلديسى دخى بوشرارەنك ايجابات طبيعيه سندن ايسه بو ايجابك خلافنده حاللر كورلديكى دخى واردر . بعض كره شمشك چاقارده كوك كورلەمز . بعض كره كوك كورلرده شمشك چاقمز . هله بعض كره افقمزك شرق طرفندن شمشك چاقوب غرب طرفندن كورلديسى كلور . بونك سببى نەدر ؟

بو ضعيف اعتراضلره ارباب فن شو قوتلى جوابى ويرر :

كورلديسى ايشيدلەميان شمشكلر بزم سمت رأسمزده چاقيوب انلر غايت اوزاق يرلرده چاقان وكورليان شمشكلرك بزم افقمزه عكس ايدن ضياسيدر . صدا ضيا قدر سرعتله قطع مسافه ايدەمديكندن بزه يالكز ضيا واصل اولديغى حالده كورلدى واصل اولەمز . شمشك چاقديغى حالده قولاغمزه واصل اولان كورلدى ايسه بر بلوطك كورلديسيدركه انكله بزم ارامزده غايت بيوك ومظلم بر بلوط اولەرق انك چاقديغى شمشكك ضياسنى بو مظلم بلوط بزدن سترايدر . شرق طرفنده چاقان شمشكك غرب طرفندن كورلديسى ايشيدلسى دخى ينه بوندن نشأت ايدر . يعنى غرب طرفنده بولنان بر بلوط شمشك چاقديرمش وكورلەمش ايسەده اوكنده

بولنسان دیکر برمظلم بلوط ضیاسنی بزدن منع ایدوب بز بوضیادن نامذکور بلوطك غرب جهتنده‌کی حدودندن خارجه چیقان مقدارینی کوره بیلورز .

﴿ رعد و برقك هواجه اولان ﴾

— تأثیراتی —

هوای نسیمك ایچنده مقدار کللی الکتریق بریکه‌رك بوحالك هواجه تأثیراتدن خالی قالمیه‌جغی ادنا ملاحظه ایله معلومدر ایمدی بلوطلی هوالرده شمشك چوقچه چاقوب ده قوای الکتریقیه تحلل ایده ایده هوای نسیمه برسر بلك برلطافت برصفوت کلور که تأثیراتی اکثریا خسته‌لر اوزرنده کوریلور . اطبا بالاتفاق دقت ایتمشدر که شمشکلی زمانلردن صکره غایت ضعیف اولان خسته‌لره کللی ایلك وقوت کلمکده‌در .

انجق رعد و برق هوایه دائما بوتأثیرات حسنه‌یی ایراث ایتمز . اکثریا تأثیرات مذکوره‌نك سیئه‌سی کوریلور . ازجمله زیاده‌جه شمشکلی اولان زمانلردن صکره ایپك بوجکلری هلاك اولور . بعض مایعلرك اکشیوب بوزلمسنه سبب اولوب شراب و بیرا کبی مایعلرك دخی اکشیلکنه خلل ویرر . سودی مطلقا بوزار اکشیدر .

ارباب فنون اکثر فنالقلره چاره بولمشلر ایسه‌ده شو تأثیرات مضره‌یه چاره بولمقدن عاجز قالمشلردر . زیرا بوتأثیرات ایچنده بولندیغمز افقك طبیعت عمومیه‌سنه خلل کلمش اولمسندن عبارت بولنمغله اندفاعی براز زمان مرور ایدرك هوا ینه اولکی حالنی بولمقدن بشقه چاره یوقدر .

﴿ یلدیرم ضربیله وفات ایتمکده‌کی ﴾

— سهولت —

شمشك غایت شدتلی چاقوب ده غایت شدتلی بر کورلدی پیدا اولیشنه دقت ایدلسه ظن اولنور که یلدیرم کویا رطوبت انجق طرزیله اولا آتش آلور بعده فرلار چیقار نهایت یریوزینه واصل اولور . حال بوکه بویله دکلدر . یلدیرم ارله‌رق یره دوشه‌جك اولان سیاله الکتریقیه بلوطلر ایچنده شراره‌سنی صاچار صاچمز آن واحدده اوره‌جغی یری دخی اورور .

یلدیرم اصابت ایدن آدم سیاله مذکوره برآندن عبارت بولنان سرعت ورودی حسبیله نه شمشکی کورر نه کوك کورلدیسنی ایشیدر . اوتوروب طورر ایکن برآن ایچنده کندیسنی غیب ایدر کیدر که اولومده براضطراب ظن ایدوب ده اوضطرابدن قورقانلر ایچون بوندن دها سهولتلی اولوم اولەمز .

انجق یلدیرمك برآدمی هلاك ایتمسی تمام تپه‌سی اوزرینه اصابت ایتمکه متوقف اولوب اکر یلدیرمك یالکز سرپندیسنه اوغرامش آدم اولور ایسه کذلك فی الحال کندیسنی غیب ایلدیکی حالده اویاندیغی زمان نه اولدیغنی واو یقویه‌می واردیغنی یوقسه رؤیامی کوردیکنی اکلامیه‌رق شاشقین شاشقین اطرافنه باقار قالور .

بوحالده کندیسنه یلدیرم اصابتنی خبر ویرمملی . امکانك مساعده‌سنه کوره

لیون آتا کبی اکثی شیلر ایچون بله رك حواسی
یرینه کتورمکه چالشملی . . بیلدیرمده اولان
قوتك درجه سی موازنه یه صغارشی دکلدر
الك قوتلی بر بنایی بر نفسدن عبارت دیمك
اولان برسیالهٔ الفتریقیه قاون کبی ایکی یه
آیره بیلور . پاراتونر یعنی سپر صاعقه ایجاد
ایدیلنجه یه قدر بیلدیرم اصابتیله آتش آلان
جبخانه لردن ماعدا طوغریدن طوغری یه
بیلدیرم ضربندن اوقدر بنالر ییقلمش اوقدر
زیان کورلمشدر که حسابه صیغمز . سپر
صاعقه حقنده کی معلومات دخی الفتریق
بحثلری تمتندن اوله رق بیان قلنه جقدر .

(تمت)

﴿ کشفیات صناعیه ﴾

﴿ خرده بین یعنی مقروسقوب ﴾

کشفیات صناعیه دن دوربین قدر
ومن جهة دها زیاده مهمی اشبو خرده بین
دنیلان آلتدر که بودخی جامجیلق سایه سنده
حصوله کلان صنایعدن عد اولنه بیلور .
انسان اولادی طرناق کبی دیش کبی
بوینوز کبی نیش کبی طبیعی سلاحدن
محروم اولدیغی حالده نصل که صنعتجه
قوهٔ ایجادیه سی سایه سنده بونلرك هپسنی
تدارك ونصل که سرعت سیری آز اوچقده
استعدادی مفقود یوزمکده استعدادی
قلیل ایکن بونلری دخی توسیع واکمال ایتمش
ایسه حیوانات سائره یه نسبتله پك ناقص
بولنان قوهٔ بصریی دخی دوربین
و مقروسقوب ایجادیله بر مرتبهٔ غایه یه
ایصال ایتمشدر .

مقایسه ایدیله جك اولسه خرده بین
دوربیندن دها مهم بر آلتدر . زیرا عالم ایچنده
عالم کورمك خرده بین ایله میسر اولمش
بر نعمتدر . الك براق کوردیکمز صویه
خرده بین ایله نظر ایدیکز ده باقکز نه لر
کورورسکز !

﴿ خرده بین حقنده معلومات ﴾

- تاریخچه -

بنی بشر غیر مرئی دنیله جك قدر
کوچك اولان اجسام خرده یی بیولتوب
اولوجه له باقق لزومنی ایچه اسکی
زمانلردنبری کورمش و جامجیلق صنعتك
ابتدائنه سنی مقر و سقوب یوزندن
کوسترمشدر . لکن شو اسکی خرده بینلر
الیوم ساعتجیلرك استعمال ایلدکلری
آلتدر که قوت ومنافعی خرده بیندن
مطلوب اولان خدمتك الك عادی درجه سیدر
بوقبیل خرده بینلرك الك قوتلیسی باقیلان
اشیایی نهایت اللی مثلی بیولته بیلور .

اشیای مرئیه یی بوندن پك چوق
زیاده بیولته بیلمك ایچون ایجاد اولنان
مکمل خرده بینلری الك اول یعنی میلادك
١٥٩٠ سنه سنده هولاندالی زاخاری
زانس اسمنده بر آدم ایجاد ایلمشدر .
بو کشفی ١٥٧٢ سنه سنده اسناد له
قونلیوس دره بل نام کیمسه یه عطف
ایدنلر دخی واردر . لکن اوزمان ایجادی
خبر ویریلان آلت ایکی مترو قدر اوزون

واستعمالی صعوبتلی برشی اولدیغندن بعده غالیله وروبرت هووق کبی ارباب فن وفطانت بونی بردرجه‌یه قدر اصلاح ایلمشلردر . انجق بو اصلاحات ایله خرده‌بین اشیای مرئیه‌یی انجق ایکیوز مثلی بیوتمه بیلك اقتداربنی المش وفقط بو حالده دخی باقیلان اشیایی عیان بیان کوستره‌میوب ضیانك انکسار وتحللندن حاصل اولان رنکلر ایچنده مستغرق اوله‌رق کوسترمکده بولنمشیدی .

الك صکره یعنی ۱۷۵۷ سنه‌سنده لوندره‌ده دولوند نامنده برانکلیز ضیایی رنکسز اوله‌رق عکس ایتدیرمك یولنی بولدیغی کبی ۱۸۲٤ سنه‌سنده موسیو سلیغ طرفندن اکمال ایدلمسی اوزرینه خرده‌بین اشیای مرئیه‌یی بیك ایکیوز مثلی بیوتمك اقتداربنی احراز ایلمشدرکه بو قیاسله برسینك قفاسنه باقلسه برقاچ متره قطرنده برحمام قبه‌سی قدر مشاهده اولنه بیلور .

﴿ مقروسقوبك انواعی ﴾

الیوم اوچ نوع مقروسقوب کورلمکده‌در . بونلرك برنجیسی « عادی مقروسقوب » دنیلان قسمدرکه ساعتجیلرك استعمال ایلدکلری آلتدن عبارت اولوب بو ایسه دوربین بحثنده احوال وخواصنی بیان ایتمش اولدیغمز بر (عدسهٔ ذومحدبین) دن عبارت بولنمسیله بوراده اکا دائر تکرار بحثه حاجت یوقدر . ایکنجیسی « خرده‌بین مرکب » دنیلان آلت مکمله اولوب اشیای مرئیه‌یی بیك ایکیوز دفعه بیوتمك قوتی بونلرده کورلمش اولدیغندن بو بند مخصوصمزده اساس بحثمز خرده‌بین مرکب اوله‌جقدر . اوچنجیسی خرده‌بین شمسیدر خرده‌بین شمسی بنه نوعا خرده‌بین مرکب دیمك ایسه‌ده ایشك ایچنده انکسار وانعکاس مسئله‌سنك پك بیوك بر دخلی اولدیغندن بونی بتون بتون شمسه اسناد ایتمشلردر .

﴿ خرده‌بین مرکب ﴾

خرده‌بین مرکب دیدیکمز آلت عادتا دوربین کبی ایکی عدسهٔ ذومحدبینندن یاپلمشدر . بوکا « عادتا دوربین کبی » تعبیر ایدیشمزدن دوربین ایله خرده‌بین مرکب اراسنده پك بیوك بر فرق اولدیغی ظن ایدلمامليدر . دوربینك برنجی خدمتی اوزاقده بولنمسندن طولایی کوچك اولان اشیایی بیوتمك وتعبیر آخرله اشیای بعیده‌یی اعظام صورتیله یاقلاشدیرمق وهر ایکی تعبیره کوره بیوتمکدن عبارت دکلیدر ؟ ایشته خرده‌بین مرکب دخی عینیله بو مقصد اوزرینه مبنیدر .

عادی دوربینده کوز حذاسنده بولنان جام کوچك واشیایی مقابل اولان جام بیوکدر خرده‌بینده ایسه امر عکس یعنی کوز حذاسنده بولنان جام بیوك واشیایه باقان جام کوچکدر .

ذومحدبین اولان برعدسه‌نك برطرفندن کیرن خطوط ضیا اوته طرفنده برمرکز اجتماع پیدا ایدرك طیش طرفده تصادف

ایلدکاری جسمک هیولاسنی ومرکز اجتماعه
همده بیولته‌رك عکس ایتدیرمك خاصیتی
دوربین بنك مخصوصنده معلوم اولدیمی؟
ایشته ینه بوقاعده‌یه توفیقاً خرده‌بینك
کوچك جامی دخی خارجده بولنان اشیایی
بویله برخیلی بیولته‌رك بورونك داخلنه
عکس ایتدیرر . حال بوکه بورینك دیکر
اوجنده وکوز حذاسنده دها بیوك برعدسهٔ
ذومحدبین وار ایدی . ایمدی ایلك
عدسه‌نك عکس ایتدیردیکی هیولایی اشبو
ایکنجی عدسه برکره دها بیولتوب ناظرك
کوزینه رسم ایتدیرر .

بوحاله کوره خرده‌بین مرکب ساعتجیلرك
استعمال ایلدکاری خرده‌بینك ایکی دانه‌سی
بربرده دیمك اولوب بریسیله اشیای مرئیه‌یه
طوغریدن طوغری‌یه باقیور ودیکریله اشیای
مرئیهٔ بیولتلمش اولان هیولاسنه باقیلوب
اودخی تکرار بیولتیور .

استعمال اولنان مقروسقوبلرده باقیله‌جق
اشیایی وضع ایتمك ایچون معین برمحل
واردرکه بومحل آلتك بوروسنك تمامیله
استقامتی اوزرنده بولندیغندن تماشاسی مراد
اولنان اشیایی بولمق ایچون زحمت چکلمز .
زیرا مقروسقوب برنقش پولی قدر محلی
خرمان یری کبی بیولته‌جکی جهتله انك
اوزرنده بولنان بر ذره‌یه تصادف ایتمك برخیلی
تحری‌یه محتاجدر .

بعده مقروسقوب دخی دوربین کبی
بربرینه کیرر ایکی بورودن یاپلمشدر . بوحال
بورولری اچوب قاپایوب مسافهٔ مطلوبه‌یی
کوزه اویدرمق ایچوندر . لکن براز زیاده
ویانقصانجه آچمق مطلوبی حاصل
ایده‌میه‌جك قدر بیولتوب کوچولته‌جکی
جهتله بورولرك آچیلوب قاپانمسی ایشنه
برنظام ویرمك ایچون مخصوصاً بر ویده
طاقلمشدر .

مقروسقوبلرك اوزرنده بعض آینه‌لر
وجاملر دخی کوریلور . بونلر آلتك اجزای
متممه‌سندن اولمیوب بلکه تفرعات
متممه‌سندندر . چونکه شفاف جسملر
اوزرنده اجرای تدقیق ایدیله‌جکی زمان
اشبو آینه‌لر وجاملر واسطه‌سیله ضیانك
انعکاسلرینه واستقامت ورودلرینه برانتظام
ویرلدکجه مطلوب اولان شی دها عیان بیان
مشاهده اولنور .

﴿ خرده‌بین شمسی ﴾

خرده‌بین شمسی مقروسقوب مرکب قدر
کرفت برآلت اولمیوب خرده‌بین قدرساده
اولدیغی حالده قوتی اندن زیاده‌در .
شوقدروارکه بونکله اشیانك ذاتی کورلمیوب
یالکز کولکه‌سی کورلدیکندن انتفاع جهتی
جمله‌سندن ناقصدر .

صورت انشا واستعمالی شویله‌درکه :
براوطه‌نك هرطرفنی ایکیشر قات سیاه
زارلرویاپرده‌لرایله قپایوب یالکز شمس طرفنه
ناظر اولمق اوزره مدور وکوچك بردلیك
براقملی . بودلیکك مقابلنه بربورو
قونلمشدر که ضیای شمس مذکور بورودن کیره
بورنك اوطه ایچنده‌کی اوجنه
برعدسهٔ ذومحدبین بولنور .
محدبین نه یاپار ایدی ؟ بر
ضیایی اولا برنقطهٔ

صكره خطلرك زاويه‌لريني آچه‌رق انتشاره
دوام ايتديرر ايدی . حالبوكه بوضيانك
شهراه جريانده بولنان برشيئك هيولاسی
دخی خطوط ضيا ايله براكيدر ايدی .

اويله ايسه دليك ايله بورواراسنده
برجسم خرده بينی قونيلور ايسه انك هيولاسنی
عدسهٔ ذومحدبين قارشو طرفده‌كی سياه
پرده‌اوزرينه عكس ونقش ايدر . ايشته
بوصورتله انعكاس ايدن هيولاجسم اصلينك
يتمش سكسان قدر بيوكی اوله‌بيلور . اكر
قارشو طرفده‌كی پرده عدسه‌يه يقين ايسه
رسم دها كوچك اوله‌رق انعكاس ايدر .
چونكه يقين پرده شعاعك زاويه‌لری
كوچكدر . پرده نه‌قدر اوزاقلشور ايسه
هيولا دخی اوقدر بيور . زيرا عدسه‌دن
مرور ايدن ضيانك شعاعندن تشكل ايدن
زاويه‌لر كيتدكجه آچيلور .

﴿ خاتمه ﴾

خرده‌بين مزاقلولری بوآلتله حيرت
بخش عقول اوله‌رق ياراتمش اولديغی دقايق
اشيادن تدقيق ايلدكلری عجائب وغرائبی
قلمه الەرق اوقدر لطيف كتابلر قلمه
المشلردر كه انسان مطالعه ايتدكجه ايده‌جكی
كاور . بوبولده كندمزجه دخی بعض
تدقيقاته موفق اولمشزدر . لكن بوقبيل
تدقيقاتك درج واشعارينه بوبند مساعد
اولمديغندن يالكز خرده بين حقنده‌كی
معلوماتك نتايجيله اكتفا ايلدك . ان شاءالله
تعالی ايلروده (دقايق صنايع طبيعت)
سرلوحه‌سيله مفروسقوب عالمنك بعض
جهات دقيقه‌سنده افكار قارئيني سوق
ايده‌جكز .

(تمت)

﴿ حكمياتدن ﴾

﴿ برماكينه تماشاسندن نه عبرت اله‌بيلورز ؟ ﴾

– مقاله‌سنه علاوه –

انسان ايله جمادات اراسنده نه فرق قالمش ؟

– سرلوحه‌لی برمقالهٔ حكميه‌در –

--

قرق انبارك (٣) نومرولی نسخه‌سنده
مندرج – برماكينه تماشاسندن نه عبرت
اله‌بيلورز ؟ – سرنامه‌لی بند مخصوصده
كوستريلان عبرتی مخلصكز دخی شو
– انسان ايله جمادات اراسنده نه فرق
قالمش ؟ – طرزنده كوسترمك ايسترم . عالمك
ترقيات جديده‌سی حقنده اطرافيله ادارهٔ افكار
اتمامش اولانلر كرفت ومغلق صورتيله
تركيب اولنمش برماكينه‌يی كوردكلری زمان
« آمان يارب ! عقلی ديدك فرنكستان !
حريفلرك ياپمدقلری شی برجان قالدی »
ديدكلری دفعاتله ايشيدلمش برشيدر . لكن
باقه‌لم برملاحظه ايده‌لم كه جان نه‌در ؟

هانكی جسمدر اول كه اكا « ذی روح »
ديورلر ؟ متحرك اولان جسملر دكلمی ؟
غير متحرك اولان اجسامه دخی « جماد »
دنيليور . اويله ايسه برماكينهٔ اجسام
جامده‌دن ياپلش اولمقله برابر متحركدر .

اوت ! معلومیز درکه علما ذی روحی
« حرکت اختیاریه صاحبیدر » دیه توصیف
ایدیورلر . شو حاله کوره برماکنه نك
حرکتی حرکت اضطراریه دن عبارت قالور .
ایشته بوراسنی اول باول بز اعتراف ایلملک .

انجق انسانك حرکت اختیاریه سنك
اسباب ومقتضیات حکمیه سی حقنده
معلومات قطعیه مز وارمیدر ؟ انسانك
کندی حرکت اختیاریه سنه تابع برحیوان
اولمسیله برده برمحرك خارجی النده آلت
اولمسی یعنی اومحرك خارجی طرفندن امر
واراده ایدلمینجه قیلنی بیله قیپرداده مامقده
بولنمسی حقنده مدققینك اختلافات ومناظرات
ومناقشاتی دخی معلومدر . مناقشات
مذکوره یه بوراده برحکم ویره بیلمك نیجه
ممکن اوله بیلورکه بردیکیش ماکنه سنی بز
خلق ایتمش اولدیغمزدن انك احوال ومنافع
مقانیقیه سنی الك کوچك دقایقنه قدر تدقیق
ایلدیکمز کبی برانسانی بزیاراتمامش
اولدیغمزدن انك احوال ومنافع مقانیقیه سنی
هنوز سطحیجه بیله تدقیقدن عاجزز .

ایشته اختیاری واضطراری مسئله سنی
بوصورتله اورته دن قالدیرر ایسه‌ك متحرك
اولمق امرنده جمادات ایله حیواناتك همان
هیچ برفرقی قالمامقده در . برحیوانی عظام
وعضلات وعروق وشرایین وسائره تشکیل
ایتدیکی ایسه برماکنه ده دخی بونلرك
مقابللری واردر . جریان دمه مقابل قوۀ
بخاری درمیان ایدر ایسه‌ك حیاتك الك
باشلی موردی قان اوله بیله جکی کبی
ماکنه ده اولان اثر حیاتك موردی دخی
بخار اولدیغی کوریلور .

کمال اعتبار وانتباهله عرض ایدیله جك شی
بوراده « حرکت » تعبیر ایلدیکمز فعلك
برحرکت بیهوده اولیوب ثمره سی اوله رق
میدانه برده ایش چیقارمسی مسئله سیدر .
انسان حرکات وسکناتیله نه کبی ثمرات حاصل
وعرض ایده بیلور ؟ بوثمراتی برماکنه دخی
عرض ایده بیلور . هم ده ماکنه لر
کوردکلری ایشلری انسانلردن دها زیاده
برقوت دها زیاده برمهارت وسرعتله
ایدیور . دیکیش ماکنه سنك دیکدیکی
دیکیشی برانسان الی دیکه بیلورمی ؟
براورغك اجرا ایتدیکی نغماتی انجق بش
اون انساندن مرتب برباندو چاله بیلور .
سائرلری دخی بوکا قیاس اولنه .

قوت سرعت انتظام جهتلرینی اراشدیردیغمز
زمان برماکنه ایله برانسان اراسنده
کوریلان فرق محیر عقول اولیور .

« انسان عادتا انسان اولدیغنه پشیمان
اولوب ده بز ماکنه اولمغی ارزو ایده جك
درجه یه واریور » دیسه‌ك بیله بومبالغه نك
دخی لطیف برمبالغه اولدیغی کوریلیه
بناء علیه انسان ایله ماکنه لر ارا...
فرق یالکز ماکنه یی انسان ...باشدر
ماکنه نك انسانی یاراتمام...
عبارت قالیور . یعنی انـ...
پاره لره وارنجه یه قدر برطا...
انلردن ذی روحه شبیه بر
مرتبه ده برفضل وعر...

فرقی میدانه چیقیور . اوله ایسه طوبا اول انسانه که انده بو فضل و کمال بولنور . هنر و معرفتدن بی بهره اولدقدن صکره انسان عادتا جمادات منزله سنه اینمکده در .

انسان عالمده نه ایله افتخار ایده بیله جك؟ ثروتیله افتخار ایدهمز . زیرا برمعدنك درونی برصرافك قاصه سندن دها زنکیندر . رتبه و مأموریتیله دخی مفتخر اوله مز . چونکه بوکبی شیلر براشارتله توجیه اولنور شیلردر . برزمانلر چوق قوشان قهرمانلر وبربوغا ایله کورش ایدن پهلوانلر مفتخر وممدوح ایدیلر . شمدی شمندوفرلر هرحیواندن زیاده قوشیور . واپورلر دکزلری بالقلردن زیاده استیلا ایلدیلر . بالونلر قوش کبی اوچمغه باشلادی . شمدی برکوچك صندق یوزدهلی کمی ایله کورش ایدوب برهوا ایده بیلور . الحاصل بوعصر ترقیده انسانك مدار فخر وابتهاجی اوله جق کمالات فنیه دن بشقه برشی قالمامشدر . قوتی ثروتی سعادتی فن تکفل ایتمش . اندن محروم اولان هرشیدن محروم و آکا نائل اولان هرشیئه نائل اولیور . نه مسعوددر او انسان که ترقیات علیه و کمالات فنیه نك بودرجه تعمیم ایتمش اولدیغی برعصرده کنج بولنورده اکمال معلوماته همت ایدر ! فاعتبرو !....

امضا

قرق انبار اوقو یانلردن

بریسی

امه

کلور

تدقیقاته موفو

تدقیقاتك درج .

اولمدیغندن

معلوماتك نتایجی

تعالی ایلروده (

سیراوجه سیله یقر

ڤرق انبار

معارف ادبیات تراجم احوال لطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چقار مجموعه در .

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *
۲۱

قیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۲

ـــ﴿ تاریخ ﴾ـــ

﴿ فرانسه تاریخنك دور شهوانیسی ﴾

مابعد عن نومرو ۲۰

اشبو بند مخصوصمزك بوندن مقدمكی فقره‌سنده مادام دوپاری‌نك دور استیلاسی ذكر ایدلكده باشلانور ایكن « اوزمانلر فرانسه سرای قرالیسنك نه حالده بولندیغنه دائر بر فكر مخصوص حاصل اولشدریا ؟ ایشته بو فكری وكلای دولت قوناقلرینه دخی تعمیم ایتمیدر » دیمش ایدك . انجق ارباب مطالعه بو تعمیم ذكر ایشنی یالكز كندی كندیلرینه كورمكه چالیشورلر ایسه بعض پك بیوك نقطه‌لری بوله میه جقلری جهتله بو بابده دخی كندیلرینه دلالت ایتمكلكمز لازمه دندر .

اولا شوراسنی نظر دقته الالم : اوزمان وكلا دنیلان ذوات كیملر ایدی ؟ پك ده منحصراً دنیله‌مز ایسه ده اغلب غالبیت یا قرال جنابلرینك قپاتمه‌لرندن بریسنه كندیسنی سودیروب چاتمش ویاخود قرالك بو یولده‌كی خدمات خفیه سنه الت اولش ویاخود كرك قرال وكرك سرآمدان دولتك بریسنه مطلقا ناموسه وناموسك دخی منحصراً حسیات شهوانیه یه تعلق ایدر بر كوشه‌سنه كله جك لكه‌یی چوقدن كوزه الدیرمش اولان ذوات ایدی . هم ده بونلر اوقدر غالب ایدیلركه الك قدیم اصلزاده‌لر الك اسكی كبار عادتا كیمسه‌نك كوزینه كورنمیه‌رك مخفیجه یاشامق درجه‌سنده كندیلرینی اوته‌دن چكمشلر ایدی .

ایشك بو نقطه‌سی كرچكدن شایان اهمیتدر . زیرا دها صكره دهشت انداز وقوع اوله‌رق سیللر كبی قانلر آقش اولان انقلابك مرتبلری میاننده عن اصل اصلزاده ایكن بو مرتبه‌یی رضاسیله ترك ایدرك پس پایه اهالیدن اولمق كبی ناموسكارانه بر فدا كارلغی كوزه الدیرمش پك چوق اصلزاده‌لر كورلشدر .

الحاصل بو قارووده مع الحجاب حالرینی تصویر ایتمش اولدیغمز وكلا وسرآمدانك قوناقلری ایچنی كوزدن كچورر ایسه‌ك شونی كوریرز كه اوقوناقده نه قدر قادین وار ایسه جمله‌سی مستقل بالرأی اولوب نه باباسك قزینه نه قوجه‌نك زوجه‌سنه نه قرنداشك همشیره‌سنه اصلا سوزی كچه‌مز ایدی . زیرا بونلرك هر بری یاسرای قرالی‌یه ویاخود اعاظمدن بریسنه بشقه‌جه برمنسوبیت پیدا ایلمش اولدقلرندن معاذالله قاریلرك استقلال حالرینه مداخله ایدن اركك محو اولوب كیتمكه قدر واره‌بیلور ایدی .

قاریلرك استقلال حالرینه مداخله ایتمك نیجه ممكن اوله بیلور كه ارككلر قاریلرك هر امرینی ایفایه هم مادةً هم ده معناً مجبور ایدیلر . هله براز ناموس غیرتنده بولنان اركك كندیسندن اقتدارینك فوقنده برشی ایسته‌یان قاریسنه جواب رد ویرسون ده باق ! قلری « یاآل ! یاخود بن الدیراجق آدم

بولورم » جوابنی یوزی قزارهرق ویرر ایدی . بو ایسه ینه دائرهٔ ناموس داخلنده دوران ایدن بر معامله ایدی . یوقسه اودائره‌نك خارجنده طولاشانلر ارککلرینه بویله برامر ویرمکدن ذاتاً مستغنی ایدیلر . انلرك ارککلری اگر قاریلرینی طارلتورایسه النده کی سعادتی غیب ایده جکلرینی بیلدکلری ایچون ارتق کندیلرینه خاکپای اولمقدن بشقه بر معامله قالمزایدی .

اوروپاکاری میاننده قاری ایله قوجه‌نك ایکیسی براوطه‌ده دکل حتی بردائره‌ده یاتمق عیب صاییلمسی فرانسه‌نك بودورغریبی یادکاریدر . کبار میاننده برقوجه قاریسنی کورمك ایچون دائره مدیرندن استیذان ایدر و برکره دائره مدیری موافقت کوسترز ایسه ...... بعده کیفیت خانم افندی‌یه عرض واستیذان اولنه رق اودخی مروة قبول بیوره جق ایسه آدمجکز حضورده مثول شرفنه نائل اولورایدی ....

ایشته نه مرکزده اولدیغی شمدی دها زیاده ایضاحلنیوریا ؟ بوحالده برسؤال وارد اولیور . « قاریلر بوقدر سربست بوقدر مستقل اولدقلری حالده ارککلر نصل ایدی ؟ » دنیله بیلور .

بوسؤاله طوغریدن طوغری‌یه ویریله جك جوابی ارباب مطالعه کندیلکلرندن دخی اکلایه بیلورلر . زیرا بدیهیدرکه قاریلرك بودرجه سربازلغی ارککلر ایچون نعمت ایدی . اما یالکز هرقارینك سربازلغی کندی قوجه‌سی ایچون دکل سائر ارککلر ایچون نعمت ایدی . بویله برنعمت متقابلهٔ عمومیه میاننده ایسه هر ارککك مستفید اوله‌جغی درکاردر . بوراده آریجه ومستقلا شوقدر ایضاحات ویره‌لم که اودورغریبده پاریسده پك چوق ارککلر پك چوق قادینلری طانیوب عزیز ا باب تکلیفسز دوست هم سرهم سر اولدقلری حالده قوجه‌لرینی طانیمزلر ایدی . بالمقابله قاریلر دخی انلرك قاریلرینی طانیمزلر ایدی نه لزوم وارکه طانیسونلر ؟ مثلا برقوجه کباردن برذاتك حضورینه تقدیم اولندیغی زمان « افندم ! فلان بنده کز ! » دنیلدکده مذکور کبار « یا ! مادام فلانك قوجه‌سی دیمك ! پك عزیز احبابمدر نصلسه سزکله هنوز مشرف اوله‌مامش ایدك ! » دیمك موده ایدی . برقاری دخی کندیسنه برقاری توصیه وتقدیم اولندیغی زمان « مادام فلان » دنیلنجه « بزم موسیو فلانك زوجه‌سیمی ؟ » دیر ایدی .

ایشته بوقبیل فامیلیالر وباخصوص سرای قرالی خلق کوزلرینی قاپایوب عالم کندیلرینی کورمیورلر قیاسیله اورپاتلاشون عالنده باشی بوش حیوانلر کبی کزرلر ایدی . وای خلق بونلری کوریورمی ایدی ؟ وای ! عالمده برشی اوله بیلورمی که خلق کورمسون . ناموسکاران کبار ایله ناموسکاران اهالی بونلری هم کوروروهم ده بونلری کوردکلری کوزدن یاش دکل قان آقیدرایدی .

ايى يا ! مذكور كبارك عجبا خلقدن نه قورقوسى وار ايدى ؟

خلقدن نه قورقوسى اولديغى بيلنه مز. ياخود بوندن صكره بيلنور . لكن خلقدن قورقولرى وار اولديغنه دليل ارانور ايسه (كيزلى صفاخانه‌لر) ايراد اولنور .

كيزلى صفاخانه‌لر

بيوك قوناقلرك يوقاروكه فقره‌ده بيان ايديلان احوالنه نظراً بونلرك ايچنده نصل ونه يولده اجرا ايديله جكى منفهم اوله بيلان ذوق وصفالر هرحالده بر درجه يه قدر باشى اوزتيلى جريان ايدر ايدى . حالبوكه نفس دنيلان شيئك بركره اوكى آچيلور ايسه ممكن دكل قناعت بوله ميه رق ايسته دكجه ايسته يه جكنه وعالمده انى اقناع ايده بيله جك ظن اولنان هر رذالت اختيار ايدلديكى حالده دخى كورنفسى كورانه ميه جكنه مبنى هر كبارك كندى قوناغى ايچنده سورديكى صفالر دخى ارتق هوس نفسانيسنى اقناع ايده مامكه باشلاديغى زمان كيزلى صفاخانه‌لر تداركنه لزوم كورلدى .

اشبو كيزلى صفاخانه‌لر هجرا محللرده تدارك ايديلان كوچك خانه‌لر ايدى كه بونلره لسان تاريخده « كوچك خانه‌لر » دخى تسميه اولنور . لكن بوخانه‌لرك هجرا محللرده وكوچك شيلر اولمسنه نظرله كنديلرينى نظر اهميتدن دوشورميكز . يالكز عالمك ارتق فنجان كبى آچلمش اولان كوزلرندن تباعد ايچون اويله هجرا محللر انتخاب اولنمش وظاهر حاللرندن برشى حس ايدلمامك ايچون دخى كوچك خانه‌لر اختيار ايدلمشدر . يوقسه بونلرك درونلرى اوقدر مزين ايدى كه وصفرنده نه قدر مبالغه ايدلسه يرى واردر . نصل تزيين ايدلمسون كه بوخانه‌لر لزومنه كوره پرنسلرى پرنسسلرى وحتى اغلبى بالذات قرالى بى دخى آغرلايه بيلك درجه‌سنده ايديلر . خوش سائر اعاظم دخى زنكينلكده ولذائذ شهوانيه ايچون اسرافده سراى خلقندن اشاغى قالمزلر ايدى يا ؟

كيزلى صفاخانه‌لر اركلرك تحت تملكنده ايدى . يعنى اوراده هر اركك ايسته ديكى قادينى دعوت ايده بيلوب قادينلر ايسه ايسته ديكى اجنبى دعوت ايچون بر كيزلى صفاخانه يه مالك دكل ايديلر .

كيزلى صفاخانه‌لرك درونلرنده كى عالملرى وصف ايتمكه كيمسه‌نك اقتدارى يوقدر . بونلرى زمانك پونتيه سنه تطبيق ايچون يالكز شوقدرينى ايراد ايده‌لم كه قطعاً وقائعيه برايشده مدخلى بركونه قباحتى اولمديغى حالده بر بيچاره‌نك مؤبداً نفينه وياخود حبسنه وياخود ايجاب ايدلسه !..... اوراده جام بدست مست اولان ارباب فحش ميانده قرار ويريلور ايدى .

نيچون ؟

ايشته بو « نيچون » نك جوابنى ويرمك ايچون براز تفصيلاته لزوم كوريليور .

كيزلى صفاخانه‌لرده ايديلان ذوق وصفالر بعض كره جمعيتله اجرا ايديلور ايدى . مثلا سرداش اولان برقاچ ذوات اوراده عقد انجمن عيش وعشرت ايدرلر

ایدی . بونلرك رفیقه‌لری اولان زنان
عندنده‌ایسه ارتق عار وحجابك اسمی
دخی اونودلش اولدیغندن ایدیلان
رذالتلر ناموسسزلقله شهرت الش اولان
بعض ارککلرك بیله حوصله‌لرینه
صیغه‌مدیغی جهتله کندی فامیلیاسندن
برقادینك برصفاخانه‌یه دوامنه تحمل
ایده‌میان ارککلر صفاخانه عالملرینك
مانعی ومزاحمی عد اولنور و بوذوقه
خلل و یره‌جك هرشیئك ازاله‌سی قطعیاً
مطلوب اولدیغی جهتله بواوغورده اقه جق
اولان قانلرك بیله برقطره‌سنه آجیان بولنمز
ایدی . ایشته (نیچون) سؤالنك
برنجی جوابی بودر .

صفاخانه عالملری کیده کیده وسعت بولغه
دخی یوز طوتدی . مثلا اصنافدن فلانجه
آدمك برکوزل قزی اولدیغی خبرالندیغی
آنده اوقزی یااطماعله یااغفال ایله و یاخود
برقولاینی بولوب جبرایله کیزلی صفاخانه‌یه
آشروب پردهٔ ناموسی چاك ایدلمك موده
ایدلدی . بوایشه اعتراض ایده‌جك اولان
ایسه اولومدن بشقه برشیله اسکات ایدلمز
ایدی . هنوز دریتیم عصمت اوله‌رق
اورایه کتوریلان مخدرات رذائل واقعه
اوزرینه پك زیاده توحش ایلدکاری جهتله
بوقبیل زنانه « بیش » یعنی غزال وحشی
تعبیر اولنوب « ما بیش » یعنی ای بنم
وحشی غزالم دیه خطاب اولنوردی .
بوقبیل بیچاره‌كانك هتك ناموسلری برشکار
عد اولندیغی جهتله کبار اویله برشکاره موفق
اولدقلری زمان « بن بو اقشام ایچون
برغزال وحشی صید ایلدم » دیرایدی .

ایشته ناموسکاران اهالینك یورکلرینی
داغدار ایدن الك بیوك رقابتك الك بیوکی دخی
بواولدیغندن بونی بر کیمسه قبول ایده‌مز .
قبول ایده‌میانلر ایسه نفیدن حبسدن وحتی
اولومدن بیله یقایی قورتاره‌مزلر ایدی .

پك اعلا ! فرانسه‌نك دورشهوانیسنك
مرتبهٔ کمالی بومی ایدی ؟

نه ممکن ! بز « هوس نفسانینك اوکی
آلنمز » دیمش ایدك . بریاندن حالا ترقیده
ایدی . ترقی ایده ایده « چلغنلق خانه‌لر »
درجه‌سنه قدر واردی .

﴿ چلغنلق خانه‌لر ﴾

چلغنلق خانه‌لر ینه کیزلی صفاخانه‌لر
ایسه‌ده ترقیات جهتیله نامری تبدیل
اولندی . برچلغن خانه ایچنده‌کی زینتك
هیچ بر یرده وجودی تخیل بیله اولنه‌مز اما
نصل زینت ؟ کویا الك مشهور باهنامه‌لری
دیوارده یازمشلر کبی ایدی . بواولده‌کی
رسملر ایچون خزینه‌لر صرف اولنمشدر .
فحشکارانه رسملرك مرمردن و یاتونجدن
اوله‌رق مجسملری دخی وار ایدی . ارباب
ناموسك بوخانه‌لر ایچنه کیرمکدن حیا
ایده‌جکلری درجه‌ده اولوب بورذالتدن
اورنك اله‌رق انلره دخی غایت همتیله
ایدیلان رذالتلری ملاحظه و بوملاحظه‌ده
اعتنا لازمدر .

بورازه دوام ایدن قادینلره (اورژی)
یاخود (چلغن) تعبیر اولنور ایدی که
شوایکی اسمك ایکنجیسی برنجیسنی شرح

آیندکدن بشقه بوقاریلرك احوالی حقنده
دخی برفکر اجمالی ویره بیلور . بوقاری
چلغن اولدقدن صکره انك ایچون اوتانمق
دکل قورقق دخی یوق ایدی . بوقبیل
قاریلرك اقرباسندن پك چوق بیچاره‌لرك
ناموس غیرتله کرچکدن چیلدیردقلری
ویاخود نفسلرینه سوء قصد ایتدکلری
ناموسکاران ارباب قلمك کوز یاشیله یازدقلری
صحایفدندر. الاغرب غرائبی می ایسترسکز؟
ارتق اورته‌دن ناموس وغیرت دنیلان شی
بوقدره قدر النی اتکنی چکدکدن صکره
بعض سرخ سرلره اسناد اولنان احوال
ملعونه دخی چلغن خانه‌لره کیرمشدر

﴿ خاتمه ﴾

هله برایدی که فرانسه دورشهوانیسنك
بوحالده بولنان اعضا وارباب یالکز نقدینهٔ
ناموس مقابلنده بیوش میدان المش اولان
کباره مخصوص وانلر دخی برفرقه اولوب
بوقسه اصناف طاقیله قدمای اصل
زادکاندن اغلبی احوال مذکوره‌یی کمال
حیرتله اوزاقدن تماشا ایدرلر ایدی .
نه وقته قدر تماشا ایده بیلدیلر ؟
اوزمانه قدر که هوس شهوانیسندن بشقه
هیچ برشی دوشونمیان فرانسه هیئت دولتی
هرمسئلهٔ پولتیقیه وحربیه‌ده مغلوب اولدیغی
وخزینه‌لرك یالکز صفا اوغورینه صرفیله
صندقده بر پاره بولنمدیغی وکرك یالکز
کندی فامیلیاسنك وکرك عموم ملتك ناموسنی
محافظه غیرتیله برسوز سویلیانلرك ازالهٔ
وجودلرینه قدر واردیغی الحاصل ارتکاب
ارتشا ظلم معاصی جمله سی بردن قبول اولنوب
اورته‌ده دین ودیانته دائر هیچ برشی قالمدیغی
ودین نامنه موجود اولان شی ایسه یالکز
بورذائلی کویا خلقدن محافظه ایچون بر پرده
ایدوکی غیرتکشان ناموس وحریت اولنلر
میاننده لایقیله اکلاشلدی .

بعده وقوعی جهانی تتره‌تان انقلاب
عظیم باش کوستیروب اودخی واقعا
اورته‌لغی هرج ومرج ایدرك سیللر دره‌لر
کبی قان دوکدی وهرکسك بتون بتون حر
مطلق اولدیغی وهرکیمك جانی نه ایستر
ایسه یاپه بیله جکنی اعلان ایلدی ایسه‌ده
ارتق بومقوله سفاهت وفحشیات اربابی
ازیلوب محوایدلمش اولدیغی جهتله اندن
صکره اورته‌لغه براعتدال کلدی . بوهیئت
رذیله نك باشلوجه اربابندن بولنان مادام
دوپارینك عاقبت حالی بوقاروده محل
مخصوصنده ذکر ایدلمش اولوب ایشته
اوعاقبت سائر هراعضانك باشنه دخی
کلدی که کیفیتك بوجهتلرینك ایضاحاتی
سوزك حددن افزون اوزانمسنه سبب
اوله جغی جهتله بنده ایشی قیصه کسدك

هوس شهوانی واقعا پك لذیذدر .
لکن ایچنده برزهر قاتلمشدرکه تأثیری کچ
ایسه‌ده هلاکی محققدر . هله معاذالله
برملتك هیئت عمومیه سی اخلاقنه بوفساد
عارض اولور ایسه ایش بتون بتون یمان
اولور . ایشته بوبابده فرانسه تاریخندن
الدیغمز عبرتله اکتفا ایده‌لم . . . . .
. . . .

(تمت)

﴿ احوال انسان ﴾

﴿ حواس ظاهره و باطنه ﴾

— حس نه در ؟ —

احوال انسانه دائر شمدی یه قدر
هضم ایله جولان دم حقنده ویردیکمز
معلومات حیاتك بر درجه یه قدر هانکی
موردن ورود ایلدیکنی ایضاحدن فضله
حیواناتك حیاتی نه صورتله محافظه
ایتمکده بولندقلری حقنده دخی ارباب
مطالعه یه برفکر مخصوص ویرمشدر .
لکن بزم انسان حقنده محتاج اولدیغمز
معلومات یالکز کیفیت حیاتدن عبارت
دکلدر . حتی کیفیت حیاتدن عبارت عد
ایتسه‌ك بیله بونك تفرعاتی دخی واردر که
حیاتی بیلمك انلری ده بیلمکه توقف
ایدر .

هضم و جولان دم بندینك مقدمه سنده
بر انسانده اثر حیات آرادیغمز زمان انك
نبضلرنده و قلبنده کی حرکاتی تدقیق
ایده جکمزی بیان ایلمشیدك . حالبوکه
بو تدقیق الك صکره و نهایت امرده حیاتك
اولیاتنی آرامق ایچون بر تدقیق اولوب
بو قسمه انسانده کیفیت حیاتی اثبات ایده جك
پك چوق احوال خارجیه واردر . دها
زیاده اهمیت ویریله جك شی شودر که
قلبده اولان حرکاتی تدقیق ایله تحری
ایلدیکمز اثر حیاتدن او حیاتك صاحبی
خبردار اولیوب بوکا مقابل بوراده دها
واضح احوال خارجیه اولمق اوزره توصیه
ایلدیکمز آثار حیات ایسه حیاتی صاحب
حیاته دخی طانتدیره‌رق اثبات ایده بیلور .

انسان کندی حیاتنی نصل حس ایدر
معلومدریا ! هوانك صیجاقلغی صوغوقلغی
وجودینه نصل تأثیر ایلدیکنی طویمقدن
بدأ ایله اغزینه قویدیغی شیئك طادینی
بولور . اشیاده کی قوقولری برونی طویار
کوزی عالمی کورر و قولاقلری عالمك صداسنی
و کورلدیسنی ایشیدیر و بینی دخی بونلرك تخالف
و تنوعی محاکاتیله مشغول اولور وایشته
شو احوال انسانه کندی حیاتنی کندی
نظرنده اثبات ایدر . حکما بالاتفاق حکم
ایدر که انسانك بو صورتله طویدیغی و فرقنه
واردیغی شیلر اورته‌دن قالقمق دکل حتی
بونلر تخالف ایتمامش اولسه بیله انسان
وارلغنی اکلایه‌مز . مثلا عالم دائمی
بر قراکلقدن عبارت اولوب ده کوزمزه بونجه
تخالف اشیا کورنمسه و دنیا ایچنده دائمی
صورتله یالکز بر صدا دوام ایتسه ده
صدالرده اکلاشیلان تنوع اولماسه و بر
ونمزه علی الدوام برنوع قوقو کلسه اغزمزده
دائمی بر ذوق بولنسه و هوانك حرارت
برودتی بر درجهٔ اعتدالده دوام ایده کیتسه
الحاصل هیچ بر تحول خارجی ذهنمزی مشغول
ایتمامش اولسه بو حاله صناشه‌رق البته
حیاتمزدن خبردار اولمز ایدك .

قارشوکزده بولنان بر انسانك چهره سنه
یارم ساعت قدر دقت ایدیکز . نه
تحولات کوررسکز ؟ چهره که انسانك
میزان حواسی اولوب ذهنك ادنا بر تحولی

اوزرینه اودخی متحول اولور . انکلیز حکماسندن داروینك بوتدقیقاتی اوزرینه میدانه چیقاردیغی احکامی ایکی بیوك جلده درج ایتمشدر . بز داروین قدر مدقق اولهمز ایسه‌ك هیچ اولمز ایسه برچهره‌ده پارل پارل پارلیان علائم سرور ونشاطی ظلمات عبوستدن فرق ایده‌مزمی یز ؟ ارباب ناموسك حال حجابده چهره‌سنه عارض اولان اولطیف حمرت فرق اولنمیه‌جق برتحولمیدر ؟ انسان حشم وغضبه کلدیکی زمان چهره‌سنك هرمساماتندن فرلایوب بزم یوزمزه چارپیور مشجه‌سنه تأثیراتی بزه قدر کلان علایمی کیم فرق ایده‌مز ؟ حال نشاط وانبساطه کلان برآدم بونشاطنی نه‌قدر صاقلامغه غیرت ایتسه یوزی‌به سری ممکن دکل کتم ایده‌میه‌رك سرینی فاش ایتمزمی ؟

ارباب مطالعه‌نك مسلم اولان فطانت وعرفانی بوکبی تحولات خارجیه‌نك انواع وافرادینی تعداد ایده‌کمك کلفتنه حاجت براقمز . بناء علیه اختصار کلام ایله دیه‌لم که ایشته انسانده اولان حیاتی کرك کندوسنه وکرك سائرلرینه بویله مادة وظاهراً وبداهة اثبات ایدن شی « حس » یعنی طویغواولوب طرز جمله — حواس — دنیلدیکی زمان انواع حسك جمله‌سی داخل حساب اولور . حواس ایکی نوعه تقسیم اولنمشدر . برنجیسی « حواس ظاهره » ایکنجیسی « حواس باطنه » اولوب حواس ظاهره لمس یعنی وجودینه طوقنمق وذوق یعنی طاتمق واستشمام یعنی قوقلامق ورؤیت یعنی کورمك وسمع یعنی ایشتمك صورتیله بشه منقسم اولور . فن منافع الاعضانك مدققین متقدمینی حواس باطنه‌یی دخی بشه تقسیم ایتمشلر ایسه‌ده مؤخراً حواس خمسهٔ مذکوره‌نك کاملاً دماغده مجتمع اولدیغی اکلاشلدیغندن الیوم « حس دماغ » دیر ایسه‌ك حواس باطنه‌نك دخی بشنی‌ده ذکر ایتمش اولورز . حتی حس دماغ دیدیکمز زمان حواس ظاهره دخی داخل حساب اولور ایسه‌ده خارجده انلرك هر برینه مخصوص اولان آلات متعین اولدیغندن بینلرنده‌کی فرق قدیمه هرحالده رعایت لزومی باقی قالور .

ایشته رحم مادره دوشدیکمز زمان انامزك جکری قانندن بزم حصه‌مز اوله‌رق آیریلان قسمی الوب بودنیایه چیقدقدن صکره هرکونکی تغدیامزله اومایهٔ حیات وجوهرجانی تحصیل محافظه ایلدیکمزی اکلامقلغی متعاقب حیاتك تفرعاتنی اوکرنمك دخی بر بیوك فائده‌یی موجب اوله‌جغی اعتقادنده‌یز . بوبحثی دخی هضم وجریان دم حقنده یاپدیغمز کبی فقره فقره آیرر ایسه‌ك وبریله جك معلوماتك اخذ وتلقیسی امرنده قارئین کرام ایچون بر بیوك سهولتی موجب اولور .

ایمدی شو حواس ظاهره وباطنه امرنده الك اول نظر تدقیقه چکمك لازم اولان شی اعصاب اولوب اندن صکره حواس ظاهره‌یه خدمت ایدن آلتلری برر برر کورمك ونهایت احوال دماغی اوکرنمك لازم کلیور :

ـ اعصاب ـ

اعصاب عصبه‌نك ودها اعلاسی عصبك جمعیدر . عصب وجود حیوانی تشکیل ایدن اون اوچ نوع اجسام صلبیه‌نك بریسیدر [١]
عصب دنیلان ماده غایت اینجه لیفلردرکه رنکی بیاضمسی واوز نوعندن یموشاق برماده‌در . بونلر کندیلرنجه ایکی نوعه آیریلورلر . برنجی نوعی اعصاب بیضا اولوب بونلرك رنکی دها بیاض و پارلاق ودها قوتلی اولورکه اکثریتله جلده قریب بونلر انتشار ایدرلر . دیکر نوعی دها یموشاق ورنکی بوز ایله قرمزی اراسنی جامع اعصاب لینه‌درکه قلب ودماغ کبی جوائف نفسده اکثریا بونلر منتشردرلر .
وجودك هیچ برطرفی یوقدرکه اورایه بیکلرجه الیاف عصبیه اوغرامسون ؛ نصلکه وجودك بیکلرجه شرایین وعروق اوغرامدیغی یری دخی یوقدر . چونکه طمارلر اوغرامامسه بریر کسیلدیکی زمان قانه‌مامسی وسکیرلر اوغرامامش اولسه کذلك کسیلدیکی وقت آغریسی دویولامسی لازم کلور ایدی .
ایمدی اعصاب بیضا جلده یقین یرلردن وجود درونه طوغری براز تعمق ایدنجه بش اونی بریرده طوپلانه‌رق قالنلاشمغه باشلار . براز دها کیدنجه دها زیاده قالنلاشوب باخصوص اجواف داخلیه‌دن کلان اعصاب لینه ایله جواریت پیدا ایدر . بو ایکی نوع اعصاب براز دها صکره یکدیکریله براشورلر . براشدکاری یرده قان پیختیسی کبی وینه مواد عصبیه‌دن عبارت چیقنلر واردرکه بونلره « شبکة الاعصاب » تسمیه اولنور . بوشبکه‌لر وجودك اوته‌سنده بروسنده بولنوب برطرفدن اعصاب لیفلری بونلره واصل اولدیغی کبی دیکر طرفدن دخی چیقارق ینه یوللرنده دوام ایدرلر . کید . کیده اعصابك برطاقی بل کمیکنك ایچنده‌کی مردار ایلیك تعبیر اولنان ماده دماغیه‌یه و برطاقی دخی تا دماغ یعنی بینه واصل اولورلر .
فن منافع الاعضاجه اعصابك باشلوجه ایکی نوع خدمتی کشف اولنمشدر . برنجیسی وجودك هرطرفنه اراده واختیاری نقل ایتمکدر . مثلا پارمغمزی قلداتمق ایسته‌دیکمز زمان ایشته بو اراده واختیاری اعصابمز پارمغی قلداتمغه مأمور اولان عضلاته نقل ایدر . ایکنجی نوع خدمتلری ایسه حسیاتی نقل ایتمکدر . مثلا وجودمزك برطرفنه طوقنه‌جق اولسه‌لر بوا ثری اعصاب الوب کوتوره‌جکی یره کوتورور .
اعصابك شو ایکی نوع خدمتی قنغی قسملرنده اولدیغی حقنده اقوال کثیره

[١] حیواناتك وباخصوص حیوانات میاننده انسانك وجودینی تشکیل ایدن مواد « صلبیه » و « مثیعه » دیه ایکی صنفه منقسم اولوب کمیك وات وسائره صلبیات قسمندن وقان وسائره مثیعات قسمندن معدود اولور .

واردر ۰ بزم اك منتخب اولوق اوزره اختيار ايلديكمز قوله كوره اعصاب ليفلرينك اوزريني غايت اينجه برزار نوعندن برشبكه صارمش اولوب ايشته بو شبكه نك ايچ يوزى ايله اصل مادهٔ عصبيه نك آراسنده خدمت حس كنديسنه مفوض بولنان برمادهٔ بخاريه دخى واردر ۰ بعضلرى بومادهٔ بخاريه يى سالف الذكر شبكه نك ايچنه يرلشديرمشلردر ۰ بعضلرى دخى مذكور بخاره اليافك طيش يوزينى احاطه ايتديرمشلردر ۰ شو اقواله كوره اراده و اختيارك مجراى انتقالى اليافك تا ايچيدر ۰ اهل تشريحدن بعضلرى دخى نقل اراده خصوصنده الياف بيضايى الياف لينه يه ترجيح ايدرلر ۰ بوحالده مجراى حواس اولوق اوزره دخى الياف لينه الياف بيضايه مرجح قالور ۰ نتيجه اوله رق ينه شو انتاج اولنوركه حس و اراده الياف عصبيه اوزرندن جريان ايدر ۰ بزم مبحوث عنهمز حسدن عبارت بولنديغى جهتله بز بوراده ديه جكزكه وجودده حسك انتقالاتنه خدمت ايدن شيلر سيكر ليفلريدر ۰

حواس خمسهٔ ظاهره يه خدمت ايدن اعضايى كوزدن كچوره جك ايسه كده بوراده اعصاب مسئله سنى تفهيمه مدار اولوق ايچون شوقدرجق ديمكه مجبورزكه آغز قولاق بورون كوز كبى حواس مذكوره يه آلت اولان اعضا تلغراف خطنك براوجنده كى ماكنه يه تشبيه ايديله بيلوب خارجدن بونلره نه خبر ويرلسه بوماكنه لر او خبرى اعصاب تللرى واسطه سيله يا طوغريدن طوغرى يه دماغه وياخود مردار ايليك طريقيله بالواسطه ينه دماغه عكس وانتقال ايتديررلر ۰ ديمك اوليوركه بين وجودك هرطرفندن كلان تلغرافلرك مركز ومرجع عموميسيدر ۰ كذلك ديمك اوليوركه بين حواسك دخى مركز ومجمعيدر ۰

[حتى بين وجودك اطراف بعيده وقريبه سندن اعصاب تللرى واسطه سيله نه خبر الورسه او خبر اوزرينه ايجاب ايدن حركتى درحال جوارح اعضادن بريسنه ينه اعصاب تللرى واسطه سيله امر واشعار ايدرك او اعضا دخى موجبنجه حركتى عضلات وسائره يه بالتبليغ ايجابى اجرا اولنور ۰ مثلا اياغمزك اوزرينى برتخته كهله سى ايصيرسه بو خبر سيكر تللرى واسطه سيله كيده كيده درحال بينه واصل اولور ۰ بين دخى ينه سيكر تللرى واسطه سيله قولنه والنه وانك دخى پارمقلرينه براراده كوندرر ۰ بو اراده عضلاته تبليغ اولنور ۰ عضلات قوله واله وپارمقلره حركت ويرر ۰ انلر دخى كيدوب تخته كهله سنى اعدام و ازاله ايدرلر ۰]

۰ ايمدى وجودك هرطرفى ايله اولان مخابره يى اجرايه مأمور اولان باشلوجه اعصاب تللرينى قرق ايكى چفت يعنى سكسان درت دانه اولوق اوزره تعيين ايدرلر ۰ حواس واختياراتمزك نه قدر تنوع و تعدد ايلديكى حساب اولنه جق اولسه بوقدر چوق ايشك بوقدر آز وسائط

ایله اجرا ایدیله بیلمکده اولمسی محیر العقولدر . سبحان من تحیر فی صنعه العقول !

اشبو قرق ایکی چفت اعصابدن درت چفتی کوز ایله اکا مأمور عضلاته واوچ چفتی دیله وایکی چفتی چهره نك عضلاتیله دریسنه وایکی چفتی قولاقلر ایله برون وقصوری دخی وجودك سائر طرفلرینه ممتد اولور کیدر .

اکر اعصاب مذکوره دن بریسنه خلل کله جك اولسه اوتلك واصل اولدیغی محلدن بینك اصلا خبری اولمز واورایه اراده سنی دخی سوق ایده مز . ایغه ایغك نوعندن بعض خسته لکلر بونی اثبات ایلدیکی کبی بعض حیواناتك اعصابی اوزرینه اجرا اولنان عملیات تشریحیه دخی ینه بو دعوایی اثبات ایلر .

اعصاب مذکوره یی چفت حسابیله صایمق بونلرك صاغلی وصوللی اوله رق چفتر چفتر انتشار ایتمسندن نشأت ایلر . باخصوص قوهٔ سامعه وقوهٔ باصره وقوهٔ شامه کبی بعضلری کندیلرینه مخصوص ایشلری کورورلر ایسه ده قوهٔ ذائقه وقوهٔ لامسه ایچون مخصوص اعصاب اولمدیغی حالده بیله وجودك هر طرفنه انتشار ایدن تللرك غایت اوسته لقلی ومنتظم امتداد ایلسندن ناشی هیچ بریسی خدمتنی شاشیرمز . بینه واصل اولان ویاخود بیندن انتشاره باشلایان تللر صاغلی صوللی ایکی یه منقسم اولدقلری حالده بونلر برنقطه اوزرنده یکدیکرینی قطع ایدرك صاغ طرفککی صوله وصول طرفککی صاغه توجه ایلر . بوندن نشأت ایدر که بینك جهت یسارنده بولنان اعصابه برخلل کله جك اولسه انك تأثیری وجودك جهت یميننده وبالعکس جهت یميننده بولنان اعصابه خلل کله جك اولسه انك تأثیری وجودك جهت یسارنده کوریلور .

ایشته اعصاب حقنده الدیغمز شو معلومات مجمله بوراده بحث ایده جکمز کیفیت حواس ایچون کافی اولوب مسئله نك شو جهتنی تکرار اخطار ایدهلم که وجودده اعصاب اولمیه جق اولسه انسانك کندی اطراف وجودندن خبردار اولمیه جغی کبی مجرد اعصاب واسطه سیله حواسنك انتظامی سایه سنده درکه انسانی یالکز کندی اطراف وجودندن دکل کائناتدن خبردار ایدر وکائنات ایله انسان اراسنده کی رابطه دخی اعصابدن عبارتدر . برحکیم دیمش که بر وجود نیجه بیك اعضادن مرتب ومرکب اولدیغی حالده مجرد اعصاب واسطه سیله یکدیکرینه اتصال پیدا ایدرك اوقدر بیك اعضا بر وجود تشکیل ایلدکاری کبی اعصابده اولان قوت برقاچ وجودی دخی بر وجوده ربط والحاق ایده بیلمکده وایشته بو تدقیقك نهایتی عشق وسودایه قدر وارمقده در .

﴿ لمس یعنی طوقنمق ﴾

لمس وجودمزدن برطرفنك اشیای خارجیه دن بریسنه طوقندیغی زمان

حس اولنسان تأثیرك موردیدر . حواس خمسه دن بو حس انسان ایچون اوقدر مهمدرکه حکیم مشهور بوفون « برآدم قوهٔ لامسه یه مالك اولدقدن صکره سائر حواسه اول قدر احتیاجی قالمقسزین هرشی حقنده اخذ معلومات ایده بیلور » دیمش حتی حکیم مشار الیه حواس سائره حسیاتنده سهو وغلط ایده بیلدکلری حالده حس لمسینك اصلا خطا ایتمدیکنی دخی اثبات ایلشدر .

بوفونك اشبو فکرینه کوویه نام حکیم دخی اورتاقدر . بونه وهردر وریشراندوویق دازیرا کبی حکما بالاتفاق قبول ایتمشلردرکه قوهٔ لامسه سی زیاده اولان حیوانك ذکاسی دخی زیاده اولور . قوهٔ لامسه فیلك خورطومنده ، آتك دوداقلرنده بعض دیت ایاقلی حیوانلرك پنچه لرنده بولنوب انسانك ایسه هرطرفی لمسه مستعد اولدیغی جهتله بو دخی کمال ذکاسنه بر برهان اوله بیلور .

حس لمسی یه آلت اولان اعضا وجودك دریسیدر . جلد یعنی دری دیدیکمز اعضا غایت اینجه وبیاض ومتانتلی تللردن عادتا تول یاخود بالق آغی طرزنده و فقط غایت اینجه طوقونمش برمنسوج اولوب وجود ایچنده شریان عرق لنفائیه وسائره وسائره کبی نه قدر مجاری وارایسه هر برندن بر قسمی خرده بین ایله کوریله بیله جك قدر اینجه اوله رق کلور بودری یه قاریشور ایشته بونك کبی حده حسابه کلمز اعصاب تللری دخی کذلك خرده بین ایله کوریله بیله جك قدر اولدقلری حالده کلوب دری یه قارشدقدن صکره اوجلری بغایت بر یوشاقلق پیدا ایدرك عادتا دری ایله برابر کبی اولور .

بونلردن بشقه هرقیلك دیبنده دخی برقاچ الیاف عصبیه مجتمع وقیل ایله ملتصقدر بوسببه مبنیدرکه برقیلی قوپاردیق ایسندکلری زمان وجود بالنسبه زیاده جه برآغری حس ایدر . کذلك بوسببه مبنیدرکه برقیلی کسدکلری زمان وجود هیچ برآغری حس ایتمدیکی حالده برقیلك اوزرینه آز بچق طوقونیله جق اولسه دیبنده غیجقلانمق نوعندن برتأثیر حس اولنور .

طبیعت لمس استعدادینی جمله دن زیاده اللره ویرمشدر . زیرا اللرده الیاف عصبیهٔ خرده بینیه هم وجودك سائر طرفلرندن دها چوقدر . هم ده الیاف مذکوره دها قالنجه ودها قوتلیجه در . باخصوص که پارمقلر اوجنده بولنان چیزکیلرك اراسی همان صرف سیکر دیمك کبی برشی اولدیغندن اورالری وجودك هر طرفندن زیاده حس ایدر . اول قدرکه برسطح مجلا اوزرینی لمس ایتمش اولسه‌ق اك کوچك واك دقیق برعدم انتظامی پارمقلرك اوجلری حس ایده بیلورکه بوقوت وجودك هیچ برطرفنده اولدیغی کبی حتی کوزده بیله یوقدر .

(بقیه سی صکره)

تراجم احوال

روسیه ایمپراطوریچه‌سی مشهور قاترینا

مشار الیها اناث اولق حیثیتله عصر جدیدك الك مشهور نسوانندن بولندیغی کبی اك حکمدارلق محاربه و مصالحه‌سندن بحق استفاده ایله برابر ملتك ترقیات مادیه و معنویه‌سنه دخی ترقی پرورانه خدمت کبی وظائفك برشخص اوزرنده اجتماعندن عبارت ایسه قاترینا حکمدارلق خصوصنجه دخی کرچکدن عصر جدیدك الك بیوك حکمدارلرندن بریسیدر .

اصلی آلمانیالی اولوب آنهالد زربست خانداننددن برپرنس قزیدرکه ١٧٢٩ سنهٔ میلادیه‌سی شباطنك یکرمی بشنجی کونی ستهتین شهرنده دنیایه کلمشدر . اصل اسمی صوفی اوکوست وپدرینك اسمی قرستیان اوکوست اولوب پدری شهر مذکورك والیسی ایدی . والده‌سی برلینه عزیمت ایلدیکی زمان اوکوست دخی بارفاقه اورایه کلوب برکون دنیانك الك کنیش بردولتنه مستقل بالرأی حکمدار اوله‌جغی خیال وخاطرنده بیله یوق ایدی ایسه ده اوزمان روسیه ایمپراطوریچه‌سی بولنان الیزابت همشیره زاده‌سی بولندیغی حالده کندیسنه ولی عهد ایدنمش اولدیغی پترویه تزویج ایتمك اوزره مشار الیهایی پترسبورغه دعوت ایلدی . زیرا صوفی اوکوستك عموجه‌سی اولان هولستین اوتن پرنسیله معارفهٔ سابقه‌سی وار ایدی . بناء علی ذلك ١٧٤٥ سنهٔ میلادیه‌سنده یعنی پرنسس صوفی اوکوست تمام اون التی یاشنده ایکن ولی عهد پترو ایله ازدواج و بوسببدن طولایی اورتودوقس آیینه تبدیل مذهب ایلدیکندن اسمی قاترینا تسمیه اولندی و بو اسم التنده شهرت بولدی .

قاترینانك احوال خصوصیه‌سنی یازان محررلر مشار الیهایی فوق الحد زکی غایت معند نهایتسز خرجین امثالسز کیندار اولمق اوزره توصیف وتعریف ایدوب حسنی متوسط بردرجه‌یه ایصال وفقط عیش ونوشه و ذوق وصفایه مرتبهٔ غایه‌ده میال اولدیغی دخی اشراب ایدرلر .

اوروپا تاریخ عمومیسنی مطالعه ایتمش اولانلره خفی دکلدرکه او زمانلر اوروپا حکمداران خاندانلری کندیلرینی انظار اطلاع عوامدن بتون بتون مستور ظن ایتدکلرندن وعلی الخصوص عالمده هرشیدن استفاده وانتفاعی صلاحیتلری جمله‌سندن بیله‌رك او یولده کمال سربستی ایله حرکت ایتمکده بولندقلرندن براهل دقت بردائرهٔ حکمدارییه کیردیکی زمان کمال حیرت واستغراب ایله تماشایه شایان پك چوق شیلر کوره بیلور ایدی . اوزمان روسیه خاندان حکمرانیسی ایسه اوروپا مدنیتنی یکی قازانان برمملکتده حکومت سوردیکی مناسبتله ذاتاً عیش ونوشه میل طبیعیلری بولنان روس ملتنك الافرانغه لقده کوردکاری مساعداته مبنی برقاتدها توسع ایدن مشتهیاتی کنج قاترینانك حسیاتنه

توافق ایتکندن فضله قوجه‌سی پترو دخی اویله بر خفیف المزاج وصعب الامتزاج زوجه‌یی اداره ایده‌بیله‌جك فکر متین وطبع رزینه مالك اولمدیغندن شو حال دخی قاترینایی صیقدقچه دیکر جهتدن تفریح دل ایچون دخی بر طریق مجبوریت آچیویر ایدی ٠

الحاصل سرای ایمپراطوری ایچنده قاترینا کندی دائرهٔ سربستیسنی توسیع ایده ایده ارتق کیسه‌دن ترددده دخی مجبوریت کورمامکه باشلادیغی زمان روسیه‌نك اسکی زادکان خانداننده‌دن سولتیقوف نام بر دلیقانلی ایله اولان ماجرای عشق وهواسی دخی فاش اولمشدر ٠ اول قدر که بو ارالق مشار الیهانك رحمندن تونه ایدن پول نام پرنس زوجی بولنان پترو صلبندن اولمدیغی وبناء علیه سلالهٔ حکمداریدن عد اولنمامسی لازم کله‌جکی حقنده بر قیل وقال تحدث ایتمکله سولتیقوفه بر سفارت مأموریتی ویریله‌رك روسیه‌دن خارجه چیقارلمق صورتیله بو قیل وقاله نهایت ویرلدی ٠

بو ارالق لهستان حکومتی طرفندن پونیاتوسکی نامنده بر اصلزاده روسیه دولتی نزدینه سفیر تعیین واعزام قلنمشیدی ٠ حالبوکه بو سفارت او زمان لهستان قرالی بولنان اوچنجی اوکوستك عقل کتخداسی بروول طرفندن بر امل مخصوص اوزرینه ترتیب اولنمشیدی ٠ زیرا او زمانلر لهستان ایله روسیه اراسنده جریان ایدن پولتیقه‌لر بك دهشتلی اولدیغندن لهستانك روسیه‌یه

مداراسی مجبوریت تحتنه کیرمکله وحالبوکه انیزابت وفات ایدوبده یرینه اوچنجی پترو کچر ایسه جربزه وتغلبندن ناشی حکم وحکومت قاترینه النده قاله‌جغی معلوم اولدیغندن مشار الیهایه دها شمدیدن چاتمق لزومی میدانده بولنمقله برابر هنوز ولی عهدك زوجه‌سی بولندیغی زمان دخی لهستان حقنده سرایجه تأثیراتدن خالی قالیه‌جغی حساب ایدلشیدی ٠

پونیاتوسکی عاشق مزاج برقاری‌یه کندینی بکندیره بیلك ایچون حسن کبی ذکا کبی جزبزه کبی فضائلك کافه‌سنه معززیاده مالك اولمقدن فضله دها کندیسی پترسبورغه واصل اولمه‌دن مقدم لهستان دائرهٔ قرانسیه‌سنده بولنان بعض قادینلر قرال اوکوست طرفندن پترسبورغه کنج وسوسلی ومحبته شایان بر سفیر کوندرلمکده بولندیغی حسب الخلوص قاترینایه اخبار ایتمش ایدیلر ٠ بناء علی ذلك سفیر مشار الیهك پترسبورغه ورودینی قاترینا چارچشم ایله انتظار ایدوب ورودندن صکره ایسه معارفه پیدا ایتلری ایچون اول قدر کلفته دخی حاجت قالمدی ٠

اشبو پونیاتوسکی ایله اساسی وضع اولنان بذین معاشقه‌یی سولتیقوف زماننده اچمکه باشلایان باد صرصر انفاس اغیاردن محافظه ایچون بر مدت احتیاطجه طورانه رق مثلا غراندوشس جنابلری بر طرفه کزمکه کیتدکاری زمان سفیر پونیاتوسکی دخی انك خلافنه بر سمته صید وشکاره کیدرك فقط آز بچق اوزاقلنیدقدن صکره یولی

چویروب آت چاتلادرجه سنه واروب حضور عاشقه یه عرض اشتیاق ایتمك كبی تدبیرلره مجبوریت كوریاورو سراً ماسقالی یعنی یوزی قپالی باللوه كیتمك تدبیری و یابهانه سیله دخی برخلوتخانه ده ملاقات اولنور ایدیسه ده آتش عشق علونه علونه بردرجه یه قدر علولنشدر كه آرتق نه عاشقده و نه ده عاشقده پروایه محل قالیوب سفیرجنابلری غراندوشسك دائره سنه علناً كیروب چیقمق دكل حتی كیروب چیقماغه دخی باشلامشدر .

زوجی بو احواله الیزابتدن اول وقوف پیدا ایدرك حق زوجیت مساعده سی داخلنده دكل او مساعده نك خارجنده اوله رق دخی تكدیر و تعذیرلردن كیرو طورمز ایدیسه ده ایمپراطوریچه الیزابت حكمداران خاندانندن بوشان بر پرنسس حقنده بو درجه دقتلی طورانمق پك ده موافق اولمدیغندن بحثله یكنی برمدت تسكینه چالشدی . انجق پونیاتووسكینك شدت معاشقه سی قاترینایی الیزابتك دخی تجویز ایتمیه جكی مرتبهٔ جرأته واردیرمش اولدیغندن ارتق اوده معامله یی دكشدیرمش و نهایت ایش بردرجه یی بولمش كه تیزه ایله یكن بواله آوجه صیغمیان كلیندن مفارقته قرار ویرمشلر ایدی . لكن بو اراالق پونیاتووسكی دولت متبوعه سی طرفندن دعوت وجلب اوندیغی مثلو الیزابت دخی اولوم یاتغنه یاتمش وذاتاً روسیه صندالیٔ ایمپراطوریسنك اصل صاحبی بوشان بیچاره ایوان برقلعه ده محبوس بولنمق حسبیله برحال اختلال ایچنده دیمك اولان روسیه خاندان

حكمداریسی اعضاسی میاننده ایمپراطوریچه بولنان ذات اولوم حالنده ایكن بو یله خلق نظرنده بام بشقه كوریله جك قاری قوجه دعوالرینه محل اولمدیغی ایمپراطوریچهٔ مشارالیها طرفندن بالتوصیه زوج ایله زوجه بارشدیرلمشدر .

ایشته رابطهٔ زوجیت عادتا برپاموق ایپلكندن عبارت اولمق اوزره اولوم یاتغنده بولنان الیزابت طرفندن بو صورتله تكرار باغشلانمش اولسنی متعاقب مشارالیهانك وقوع وفتیله ١٧٦٢ سنهٔ میلادیه سی كانون ثانیسنك بشنجی كونی ایمپراطور اوچنجی پترو مقام حكومته جلوس ایلدی .

پترو كندی وظیفهٔ زوجیه سنی طانیمیان قاترینادن كركی كبی صوغودقدن صكره وورنزوف نام برمصاحبه سیله ربط رابطهٔ معاشقه ایلمش وفقط اوزمانه قدر بو ایشی غایت سرطوته رق حتی سرای ایچنده بیله كیمسه یه سزرشته ویرمامشیدی . تاج ایمپراطوری یی تتوجدن صكره قاترینا علیهنه اولان خصومتنی تكرار و مشارالیهایی تطلیق فكرینی دخی تجدید ایلمشیدی . لكن بو دفعه بو خصومته و بو فكره قوت ویرن ذات وورنزوف ایدی . مترجمین احوال دیرلر كه اكر پترونك قاترینا حقنده كی خصومتی درجهٔ كفایه ده اولمامش اولسه ایدی وورنزوف خصومت مذكوره یی درجهٔ كفایه یه ابلاغ ایده جك قدر پترو اوزرینه تغلب پیدا ایلمش ایدی . حتی بركیجه وورنزوف دائرهٔ محرمیتده ایكن « آه ! وورنزوف بن

سزی یالکز کوکلك صحبی طاتیله قناعت ایده‌میورم باشمه کیدیکم تاجه و جلوس ایلدیکم تخته سزك دخی معناً ومادةً مشترك اولمکز هوسی بنی یوب بتوریبور » دیدیکنده ورونزوفك « بن سزك یورککزه صاحب اوله‌بیلك ایله مفتخرم بو افتخار بحق بنده اولدقدن صکره کندیمی ایمپراطوریچه صایمقده حقلی کوردیکمدن بر ایمپراطوریچه‌نك شرف وسعادتنی دخی کندمده کورمکده‌یم » جوابنی ویرمسیله پترونك دخی « بن ده اوفکرده‌یم و بوفکر حاصل اوله‌جقدر . زیرا بکا یار اولمیان بر قاری‌یه بن ده یار اوله‌مم یانده براغیارك اوغلی بکا اولادم کبی کوسترمك ایستیان زوجه بنم ایچون زوجه اوله‌بیلورمی ظن ایدرسکز ؟ » دیمش اولدیغی سرایجه شهرت بولشدر .

بو شهرت نصل حاصل اولدیغی دیبورسکز ؟ قاترینا کبی فلکك چنبرینی پارمغنده چویرمکه مستعد برجن فکرلینك قارشوسنده کیزلی برنده آتمق ممکن اوله‌بیلورمی ؟ واقعاً قاترینانك پترو حقنده برقوتلی تجسسه مجبور ایدن شی قوجه‌سنی ورونزوفدن قصقانمق قاعده‌سی دکل ایدی . معلومدرکه قاترینا حائده بولنان بر زوجه زوجنی قصقانمق قیدندن آزاده‌در لکن ایمپراطور اولدقدن صکره پترونك طوری بتون بشقه‌لشدیغنی وعادتا شان عظمت ایمپراطورانه‌سیله کندیسنی تتردیکنی کورنجه بیوك انتریقه چویرمك ایچون ورونزوفه مساعده کامله قپوسی آچیلدیغنی حساب ایدرك مجرد بو انتریقه‌دن

تحافظ مقصدیله کرك ایمپراطورك وکرك ورونزوفك معیتنده بولنانلری بر بر ایله المش و بونلر واسطه‌سیله ایکیسنك دخی الك کوچك حرکتلرینه وارنجه‌یه قدر خبر المقده بولنمش ایدی .

ایشته بوقاروده خبر ویردیکمز کیجه ایمپراطور ایله ورونزوف اراسنده جریان ایدن مکالمه جك دخی درحال ایمپراطوریچه‌نك سمع اطلاعنه ایصال ایدلمشدر . بو خبر کندیسنه واصل اولدیغی زمان دائرهٔ خصوصیه‌سنده اورلوف وار ایدی .

بو اورلوف نامی بر روس فاملیاسی نامیدرکه بعض اعضاسنك کوردکلری خدماتدن طولایی روسیه تاریخی نظرنده اولدقجه اهمیتی حائزدر . او کیجه قاترینانك حضورنده بولندیغنی عرض ایلدیکمز اورلوف ایسه غره‌غوار اورلوف اولوب مذکور فاملیانك نامنی ایشته بو ذات عیوقه چیقارمشدر . اوزمان کندیسی یکرمی بش یکرمی التی یاشنده وطوپجی سلکنده برضابط ایدی که ایلك دفعه اولمق اوزره کندیسنی کورن براوزون بویه برکنیش صدره برحلاوتلی سیمایه حیران قالمامق ممکن دکل ایدی . هرناظری ایلك دفعه‌ده کندیسنه مفتون ایده‌جك اولان اشبو اندام تامه‌ او یله اولور اولمز پهلوانلرده بولنه‌میه‌جق برقوت عضلیه وعصبیه ویرد و برنه فوق العاده عد اولنه‌بیله‌جك ذکا وفضائلت علاوه ایدرایسه کزارتق چهره‌سنك دائمی برلطیف تبسمی فلانی

ذکره حاجت قالمیه رق اورلوفی نظرکزده تشخیص ایتمش اولورسکز :

بو ازالق اسرار احوالدن شوفقره‌یی دخی ذکره لزوم کوردك که :

یوقاروده ذکری سبقت ایدن پونیاتوو سکی ارتق عالمك دیارنه دوشوب ده مملکتنه کیتدککدن ومتوفیه الیزابت پتروایله قاترینانك اراسنی بولدقدن صکره قاترینا برمدت حرکات وسکناتنك نظرناسدن مستور قالمسنی واجب کورمش وفقط دل شیداسنی ضبط ایده‌جك بردلداره دخی اشدا حتیاجنی کوردکدن و بومقامی مومی الیه اورلوف طوتهجغنی حکم ایلدکدن صکره بو ایش ایچون سرا تدارك ایلدیکی خانه یه بعض واسطه لرله اورلوفی جلب وفقط کندیسنك کیم اولدیغنی مومی الیهه اصلا سزدیرمکسزین موانست ومصاحبتنی طلب ایلمشدر .

اورلوف کبار دن برقاری‌یه معارفه سی اولدیغندن بشقه برشی بیلدیکی حالده برمدت معاشقه ده دوام ایتدکدن صکره قاترینانك بعض اطوار حکمدارانه سندن کندیسنك نصل برعالی مقامه مالك اولدیغی فهم وتفرس ایدرك برکیجه ایاقلرینه قپانمش وحال وموقعه وزمین وزمانه موافق دیللر دوکه‌رك استخراجنی قاترینایه دخی تصدیق ایتدیرمشدر :

(مابعدی صکره)

﴿ ترجمهٔ حال ﴾

« خواجهٔ حافظ شیرازی »

برترجمهٔ حال یازمغه باشلاندیغی زمان صاحب ترجمه نك سرلوحهٔ اتخاذ ایدیلان اسمنی اول باول ارباب مطالعه یه طانتدیرمق ایچون بو ذات فلانجه نك فلانجه سیدر دیه برافتتاح یاپمق عادت کبی برشی ایسه ده خواجه حافظ حقنده بو عادته اتباع ایتمکه و « کندی زمانجه دکل هر زمان ایچون ایرانجه تختگاه شعر وانشانك صاحبترانیدر » کبی برسوز سویله‌مکه اصلا امکان یوقدر . زیرا نه سویله‌مش اولسه‌ق سویلیه‌جکمز سوز مشارالیهی تشهیر ایتمکدن عاجز قالوب بلکه بالعکس انك شهرت شانی بزم سوزمزی تشهیره مدار اولور .

اوت ! خواجهٔ مشارالیهك شهرت شانی بو قدر تعمیم ایتمشدر . هندستانده استانبولده ایرانده مصرده دفعاتله طبع ایدلمش اولان دیوانی عادتا عالمك چار اقطارینه کیتمشدر . لکن استغراب ایدلمزمی که بو قدر مشهور برذاتك ترجمهٔ حالی کندی کفتاری قدر تعمیم ایتمیوب خواجه حافظك برغزلنی ویا بربیتنی بیلن یوزکشی ایچنده ترجمهٔ حالنه واقف درت کشی کوریله‌مامکده بولنمشدر ؟

نه کتم ایده‌لم ؟ بز مشارالیهك ترجمهٔ احوالنی مراق ایلدیکمز زمان بعض کتابلرده مؤلفلك ترجمهٔ حالنه دائر

معلومات ویرلدیکی کبی حضرت حافظك
دخی ترجمهٔ حالنه دائر معلومات بولمق
امیدیله قونوی و سودی مثللو شرحلرینك
اوللرینه مراجعت ایلیدك . چه فائده که
بوله مدق . تراجم احوالی متضمن
مطبوع غیر مطبوع الده بولنان برایکی
کتابه دها باش اوردق . نصاصه
خواجهٔ مشارالیهك احوالندن بحث
ایدر کتابه تصادف ایده مدك . نهایت
تواریخ عمومیه نك ادبیات فارسیه قسمنده،
و دیوانك شرحلرنده ویریلان معلومات
متفرقه یی جمع ایدرك شو مختصری
بالترتیب اول کامل بی مثالك روحانیتندن
تبرکاً مجموعه مزه درج ایلدك .

حضرت حافظ تاریخ هجرتك
سکزنجی عصری ابتدالرنده فارسستانك
مرکزی دیمك اولان شیراز شهرنده تولد
ایلمشدر . او زمانلر شیراز علوم شرقیه نك
مراکز معدوده سندن بریسی اولوب متعدد
مکتب و مدرسه لرندن یتیشان شاگردان
ایچنده یالکز مسقط رأسنك دکل حتی
عمومیت اوزره انسانیت و مدنیتك دخی
مدار فخری اوله جق ذوات اکسیك
دکلدر . حتی گلستان صاحبی سعدی دخی
بو خطهٔ پاکك محصول گران قیمتی اولمسی
الٔ بیوك و الٔ شانلی ادله نك بریسیدر .

خواجه حضرتلرینك اصل اسم
شریفلری « شمس محمد » و « شمس الدین
محمد » اولق اوزره ایکی صورتله مقید
کورلمش اولوب اولکی قیدده سهو ناسخ
اوله‌رق « الدین » لفظنك اکسیك قالمسی
ممکن اولدیغی کبی ایکنجی قیدی اوچ
پرده و برنجیسنی یالکز ایکی پرده کورمش
اولدیغمزدن ایکنجی یی اول اوزره ترجیح
ایلمکده معذورز .

خواجهٔ دانانك یالکز بر دفعه یزد
شهرینه سیاحتی وقوعبولوب اندن ماعدا
وطنندن خارجه چیقمامش اولدیغی
مرویدر . بو روایتی محض محبت اولمق
اوزره قبول ایتمکده هیچ بر بأس یوقدر .
زیرا حکمت و شاعریت خصوصنده
درسك الٔ بیوکی سیاحت اولدیغی مسلم
ایسه ده سیاحتدن ایدیله جك استفاده یه
نائلیت ایچون او زمانلر اطراف خلق
کیتسه کیتسه شیرازه کیدرلر ایدی که
خواجه حضرتلرینك بو شهر ایچنده
اولمسی ایشته مطلوبی حاصل ایتمش دیمك
اولور .

افکار شاعریته وسعت ویرمك
ایچون نه لازمدر ؟ وعلی الخصوص
حضرت حافظ کندی حسیات شاعرانه سنی
غنچه قلبانلر کیملر اولدیغی خبر ویریور .
گل و بلبل دکلی ؟ اویله ایسه شیراز
گلستان اولمق اوزره بزم روم ایلیده
کائن قزانلغی فرسخ فرسخ کچمش
و اوراده حاصل اولان انواع گلك بوی
مشکینی — گل باغی صورتنه بالافراز —
هر طرف خلقتك مشامنی تعطیر ایچون
آسیانك هر طرفنه کیتمکده بولنمشدر .
بویله اولان بر محلك عشاق سحر حیران
عندلیبانك طوافکاهی اوله جغنه شبهه
ایدیله مز . بوندن بشقه شیرازك زمینی

غایت منبت اولمغله اطراف افنده جسیم باغچه‌لر وباغلر بولنه‌رق هر نوع میوه بول واوزوم مبذول اولدیغندن اوراده بوکونکی کون بیله اعمال ایدیلان شراب طهرانجه وسائر ممالك ایرانجه عادتا بوردونك اك مشهور شرابلری قدر بر رغبت کورمکده‌در .

[شو فقره‌یی درج ایتمکدن مرادمز حضرت حافظك مدا یحنی عیوقه چیقاردیغی شرابی مطلقاً مجازیدر اعتقادیله بو مدحك منشئنی کوسترمك مطالعه‌سنه مبنی دکلدر . شیراز حقنده ویردیکمز شو معلومات جغرافیای مفصلك صحت وحقیقت اولمق اوزره ویردیکی معلوماتندندر .]

الحاصل هر طرفی جنت مثال باغلق باغچه‌لك اولوب هر طرفدن کوناکون صولری سلسبیل آسا روان وهواسی دخی حسنات سائره‌سیله متناسباً پك لطیف اولان شیراز اکر دنیاده یکانه بر مملکت اولسه بیله اوراسی باشلی باشنه بر عالم خصوصی تشکیل ایده‌جکندن وبناء علیه بر شاعر تیز افکارك فکرینی لایقیله قلاغیلاندیره بیله‌جکندن حضرت حافظ ایچون روی زمیندن تماشاگاه اولمغه یالکز شیراز الویرمشدر .

کنجلك زمانی کاملاً مدرسه کوشه‌سنده کچورمش اولدیغی مترجمین احوالك جمله‌ء روایتلرندن بولندیغی کبی کفتارینك ظاهرده کوریلان آثاری دخی بوروایتی اثبات ایدر . زیرا برکره لسان عربیده برمنتظم شعر سویلیه‌جك قدر بهره پیدا ایتمك آز بر زمانه متوقف اولمدیغی کبی خواجه حضرتلری کندی لسانجه دخی زمانی ادباسنی عاجز براقه‌جق بهره‌ء کلیه پیدا ایلمشدر . بوندن ماعدا حقوق وعلم اصول دینی جامع دیمك اولان علم فقهده دخی رسوخی اولدیغی روایت اولنمقده وحالبوکه تصوف وحکمیاتده‌کی قوتی ده آثارنده کورلمکده‌در . بونکله برابر خواجه حضرتلرینك بشیوزیتمش پارچه‌دن متجاوز غزلیاتی بعض شعرای سائره‌ده کورلدیکی وجهله مطلقا بر دیوان طولدیرمق ایچون کتاب تألیفی طرزنده انشا ایتمدیکی دخی متفق علیهدر . اشعار معنیدارینك هر بری دریای عشقك بر جوش وخروشی اثناسنده ساحل سلامت سبکبارانی اوزرینه صچرایان بعض قطرات امواجی اوله‌رق اراقده بروقوع یافته‌ء ساحه‌ء تسوید اولمش شیلردر . هرنکته ومزایاسنك اول قدر قوتلی اول قدر حدتلی اول قدر رنکین وآتشین اولمسنده‌کی حکمت دخی بو دکلیدریا ؟ شعر دنیلان شی بالتأمل ترتیب ایدلمز . افکار عاشقانه وحسیات شاعرانه‌نك درونده غلیانیله شعر شاعر عاشقك آغزندن کندی کندیسنه فرلار . شو حاله کوره عاشق اولمیان یانق اولمیان شاعرك شعرنده نه عشق روحانیتی اوله بیلور نه‌ده انسانی یاقار . اویله اولان اشعاره ـ بعض تعبیره کوره « سحر » دیمك اولمق اوزره « شعر » دیه‌یوب = کلام

منظوم دیمك لازمدر . حاصل كلام خواجه حضرتلری درون پرده رازلدن بعضلرینی كتم ایده میه رك افشای سر طرزنده سوز سویله مش اولدیغندن اشعار بركزیده سی بعض احباب ویارانی طرفندن جمع ایدیله رك كندی صاغلغنده دخی دكل غمخانهٔ عالمدن خمخانهٔ حقیقی یه باده نوشان وغزل كویان ارتحال ییوردقدن صكره دیوان طرزینه قونلمش ونامنه دخی ❊ دیوان ترجمان لسان الغیب ❊ دینلمشدر.

حضرت حافظ علوم عربیه ودینیه ده مرتبهٔ نهایه یه واراراق عالمك كیرودارینی یار واغیارینی والحاصل یوغینی وارینی بر كره نظر محاكمه یه الدقدن صكره بو عشرتكاه دورك اوراده انجق بر ایكی قدح جاقنجه یه قدر آرام ایدلمك اوزره یاپلمش اولدیغنی واو مدتك نهایتنده بوسیه كاسهٔ فلكك كندیسنه مهمان اولنلری اولدورمكده بولنـدیغنی وبناء علیه بویله برقپودن اكمك ایستدمك كار عاقل اولمدقدن فضله انعام ایده جك اولسه بیله وصال نعمتنده دوام اولمدقدن صكره اكا بل باغلامق دخی عقل وحكمته موافق دوشمیه جكنی بالتأمل اوزاق بقیهٔ عمرینی برحال ازادكی وبی قیدیده كچورمكه قرار ویرمشدر .

نقل ایدرلر كه احبابندن بعضلری حضرت حافظی تمام بو ازادكی حالنه كیردكدن صكره اولندیرمك ایسترلر . خواجه حضرتلری بونلره عشق دنیلان بشیئك اشتراك قبول ایتمیه جكندن وبركیمسه ذهننی بر نقطهٔ محبوبه یه حصر ایدر ایسه اورادن قوپارتمق ممكن اولمیه جغندن بحث ایتمكی یعنی اول سرور حقیقیٔ سیم اندامی كورن كوزلر ارتق چیزار صوریده كی صنوبرانه باقق كبی برتنزله راضی اولمیه جغی محاكاتنه كیتمكی لزومسز كوروب وقت شبابده كنج ودنج بردست رغبتله دیریله جك كلی وقت پیریده ترتر تتریان برقورومش ال ایله دیرمكده هیچ بر لذت اولمیه جغندن ارتق بوندن صكره بقیهٔ عمرینی طور پیرانه ایله انجام رس سلامت ایتمك كار عاقل اوله جغی درمیان ایلر . بو جواب صواب اوزرینه احبابی «سن تأهل عالمنی بیلمزسك انك ده ذوقی چوقدر بركره ده بونی تجربه ایت» یوللو اصرار كوستردكارنده «بو دیدیككز لذتی بن تجربه ایتدم ایسه ده . تجربه ایدنلر چوقدر هر تجربه ده ندامتدن بشقه برثمره میدانه چیقاریله مامشدر . حالبوكه مجربی تجربه ایتمكدن ده چیقه جق برشی وار ایسه او دخی ندامتدن عبارتدر» یوللو مقابله ایدرك بقایی قورتامش وبقیهٔ عمرینی كوكلنك حریتنی محافظه ایله كچورمشدر .

بعض روایاتدن خواجه حضرتلرینك برفقر وضرورت ایچنده یشادیغی اكلاشیلور . اشعاری ایچنده بومعنانی تأیید ایده جك شیلرده بولنور . انجق حقیقت بوندن عبارت دكلدر . كندیسی مظفریه خاندانك دیار فارسده حكومت ایتدكاری عصر رجالندن اولوب اوزمان سرآمدان شعرا طرف شاهیدن توظیف

ایدیلور ایدی . حضرت حافظك ایسه
بو خاندانه ثنا خوانلق مأموریت
مخصوصه سیله بین الاقران ممتاز اولدیغی
معلوم اولوب شو حاله وکندیسی شهرتنك
درجهٔ شیوعنی کندی زماننده کورمش
مسعودلردن اولمسیله او زمانلر عراقده
حکومت ایدن ایلخانیلردن سلطان احمد
دخی مخصوص دعوتنامه کوندره رك دعوت
ایلدیکی حالده خواجه حضرتلرینك قبول
ایتماملرینه نظراً فقر و ضرورتنی بر حکم
ایده میز . مع هذا مشار الیه کبی کوزنده
دنیا وما فیها اولمیان بر ذات عالی قدر
عندنده ثروتك سامانك دخی اصلا قدری
اولمیه جغندن بر فقر اختیاری ایله مطمئنانه
ومستریحانه یاشامش اولمسنه بر شی
دینله مز .

۷۸۹ سنهٔ هجریه سنده تیمورلنك
ایرانك سائر ممالکی کبی شیرازی دخی ینه
قبضهٔ تسخیره الدقده خواجه حضرتلرینی
حضورینه جلب والتفات وعاطفتلرینه
مستغرق ایلشیدی . لکن ذاتاً عالمدن
بر کونه استفاده بکله میان حضرت حافظ
تیمورك التفاتندن دخی بر فائده بکله میوب
ینه اوسنه ایدی که خیالندن بر آن خالی
قالمیان کلشن حقیقیده وکنار رکنا باد
جنانده اکنه بو ینه صالنوب مدت العمر
مشتاق اولدیغی اول جمال باکمال کندیسنه
عرض دیدار بی مثال ایتدیکی زمان انده
حاضر بولندیره جغی جام کوثری نوشیله
نعره زن سرور وشادمانی اولمغه کیتمشدر .
قدس الله سره العزیز !

سوزه ختام ویرمه دن اول شونی ده
علاوه درمیان ایده لم که خواجهٔ مشار الیه
حضرتلرینك برقاچ عصردن بری آسیا
طرفنجه هنوز اسکیموب بلکه هر مجلسده
بر بیتی ایراد ایدلدکجه تازه لنان شهرتی
عصر اخیر ترقی ایچنده اوروپایه دخی
عکس انداز شیوع اولمشدر .

فرانسه ارباب قلمندن والسنهٔ شرقیه
واقفلرندن هر بلوت « کتبخانهٔ ادبیات
شرقیه » سنده حضرت خواجه نك
ترجمان لسان الغیب دیوانندن برخیلی ممتاز
ومستثنا پارچه لری ترجمه ایلدیکی کبی
۱۸۰٦ تاریخنده هربن نام محرر دخی سائر
بعض غزلیاتنی بالترجمه مختصر بر ده ترجمهٔ
حاله برابر غایت کوزل بر دیوانچه طرزنده
طبع ایلشدر . هله مشاهیر تاریخ نویساندن
المانیالی موسیو هامر دیوان حافظی من اول
الی آخره ترجمه ایدرك باصدیرمش ومظهر
اولدیغی رغبت عمومیه مناسبتیله آز زمانده
موجودی قالمدیغندن دفعهٔ ثانیه اولمق
اوزره بر دها طبع ایدلمشدر که بو درجه
رغبت سائر کتب شرقیه میاننده کلستاندن
ماعدا سائر همان هیچ بریسی حقنده
کوریله مامشدر . (تمت)

﴿ بند مخصوص فوق العاده ﴾

(تجددات جدیده مز اوزرینه محتاج)
(اولدیغمز کتابلر ایله اصول تحصیلك)
(طریق اصلی)

مابعد عن نومرو ۲۰

﴿ منتهیلره لازم اولان کتابلر ﴾

اربابنه معلومدرکه مکتب دنیلان شی نه قدر مکمل اولورایسه اولسون مکتبدن هنوز چیقان طلبه حالا چوجق وعجمی وتجربه‌سز صاییلور . زیرا مکتبده هر مشکلنی معلمدن ویاخود صنف ارقداشلرندن قولایجه حل ایده بیله جکی جهتله علم وعرفان عالمنده هنوز تك باشنه قالمامش واوغربت معنویه‌نك مشکلاتی ایچنه طالمامش دیمکدر. الحاصل برشاکرد مکتبدن چیقوبده باشلی باشنه قالدقجه، کندی مزیت ومقدرتنی کندیسی بیله تقدیر ایده‌مز .

ایشته بو نده مخصوص فوق العاده‌مزده تخیل ایلدیکمز رشدیه‌دن چیقان شاکردان منتهی عد اولنه، بیله جکلری کبی اندنصکره دها بیوك برمکتبه دخی کیروب مثلا برطبیب برجراح برمهندس برقبودان وسائره اوله بیلمك استعدادینی قازانمش دیمکدر . انجق بویله بربیوك مکتبه کیره‌یوبده شمدی‌یه قدر کوردیکی منتظم تحصیل ایله قاله‌جق اولورایسه لزومنه کوره بالمطالعه توسیع معلومات ایده جك کتب سائره لازمدرکه بزده بونلرك الحالة هذه هیچ بریسی یوقدر .

مثلا بز شاکردانمزه مکتبده بشیوز صحیفه‌دن عبارت برتاریخ عمومی اوقوتدق . حالبوکه تاریخ عمومی دینلان علم ایچنده بالفرض تراجم احوال قسمنی اله آله‌جق اولسه‌ق ذوات مشهوره‌نك اسملرینی انجق بشیوز صحیفه‌دن عبارت بر دفتره قید ایده بیلورز . شوحاله کوره دیمك اولورکه بزم شاکردانمز تاریخ عمومی‌یی انجق برفهرست اوله‌رق کوره بیلمش اوله جقدر .

باقلم براوروپا لسانی بیلن آدمك توسیع معلومات ایده بیلمسی ایچون الده نه بیوك برسهولت واردر . بوراده مثال اوله‌رق تاریخی المش اولدیغمز جهتله ینه مسئله‌یی اومثاله تطبیق ایده‌لم :

کرك موسیولوینك وکرك سائر محررلرك « قلاسیق » یعنی مکتب صنفلرنده اوقودلمق اوزره ترتیب ایدلمش اولان درت بشیوز صحیفه‌لك تاریخ عمومیسنی اوقویان برشاکرداندن صکره بیك صحیفه‌لك دیکر برتاریخ دها بوله بیلور . برازدها توسیع معلومات ایتمك ایسترایسه اوچ جلد اوزرینه بش جلد اوزرینه اون جلد اوزرینه ترتیب ایدلمش بیوك کتابلر دخی بوله بیلور . مثلا بزم کبی برمأجزك کتبخانه‌سی اراشدیرلسه بهری سکزیوزیکرمی صحیفه‌دن عبارت اون طقوز جلد اوزرینه مرتب برتاریخ عمومی دخی کورینور . بونك دها مکملی ارانسه سائریرلرده اوده بولنه بیلورکه ایشته ایشك بوجهتنه معارفجه بیوك برزنکینلك دنیلور . شمدی مکتبده کوردیکمز تحصیل ایله اکتفا ایده‌جك اولسه‌ق یالکز لوینك بشیوز صحیفه‌لك برجلدیله قالمش اولورز . وبوصورتله قازاندیغمز ایلك معلوماتی یکرمی اوتوز مثلی

دها توسیع ایده بیلمکدن محروم قالورز .

اوروپاجه تکمیل تحصیل ایدن طلبه ایچون بعده بویله بر استفاده قپوسی آچیق اولدیغی کبی دیکر بر قپو دها آچیقدر که حتی الک ایشلک قپو دخی اودر . اوایسه مباحث عاومی بر قاموس طرزینه قویمق یولیدر . مثلا بزده قوصووه محاربه سنه دائر معلومات ارامق لازمکلسه اولا معلومات مذکوره یی هانکی کتابدن ارامق لازم کله جکنی حکم ایتمک بر بیوک مشقتدر . یاباقه لم معلومات مذکوره یی یالکز بر کتابده بوله بیله جکمی یز ؟ بو معلوماتی اوروپا لسانلرندن ارایه جق اولسه ق « دیکسیونر استوریق » یعنی قاموس تاریخه مراجعتله قاف فصلنده « قوصووه » یی بولنجه ایسته دیکمز معلوماتی مجملاً بولدقدن بشقه او محاربه لر حقنده یازیلان خصوصی تاریخچه لر هانکیلری اولدیغی والک منتخبی هانکیسی ایدوکی درجه سنه قدر خبر اله بیلورز .

یالکز تاریخه مخصوص دکل آ ؟ مثلا ترجمهٔ حالنی مراد ایلدیکمز ذاتک ترجمهٔ حالی ایچون « قاموس تراجم احوال » واصول جغرافیاسنی اوکرنمک ایستدیکمز بر ایچون دخی « قاموس جغرافیا » وبر مسئلهٔ فنیه یی حل ایتمک ایچون « قاموس مباحث فنون » ونباتات ومعدنیاتدن بر شیئک احوال کیمویه سنی بیلمک ایچون « قاموس کیمیا » بر حیوانی اوکرنمک ایچون « قاموس حیوانات » بر خسته لکک احوالیله صورت تداویسنی اوکرنمک ایچون « قاموس طب » بر علاجک صورت ترتیبنی اوکرنمک ایچون « قاموس اسپنچاری » - هانکی بریسنی صایالم ؟ - « قاموس صنایع » « قاموس حفظ صحت » « قاموس معلومات متفرقه » والحاصل « قاموس بحث ومناظره » واردرکه بهری سکز ر یوز صحیفه اوزرینه مرتب اون التی بیوک جلددن عبارت اولوب فرانسه نک الک کبار اصحاب معلومات وارباب قلمندن التی یوز کشینک بالاتفاق وبالاتحاد همتیله وجوده کلمشدر . . . . . .

بو کتابلرک اهمیتنی عرض ایده بیلمک ایچون شونی درمیان ایده لم که بر آدم هر هانکی مسئله نک بو کون جاهلی ایسه بر کیجه ده او مسئله نک اعلم علماسی اوله بیلکی ایشته بو کتابلر میسر ایتمکده درلر . مثلا بر آدم چوملکجیلکی اصلا بیلدیکی حالده بر قاچ ساعت تحریاتله دنیاده چناق چوملک دنیلان شیئک تخمیناً نه زماندنبری موجود اولدیغندن بدأ ایله الیوم نه درجه یه وارمش اولدیغنه وطوپراغک صورت وکیفیت تربیه سندن بدأ ایله معمولاتی نصل تزیین ایتمکده بولندقلرینه وارنجه یه قدر معلومات اله بیلور .

بو ایشده نظر اهمیته النه جق شی معلومات بشریه نک غیر محدود اولدیغی قضیه سیدر . زیرا ترقیات علمیه حقنده ادارهٔ افکار ایدن مدققلر ایچنده معلومات بشریه نک حدودی اولدیغنه ذهابله مأیوسیت

كوسترمش اولنلر مؤخراً حدود مذكوره‌نك
وار اولديغـنى دكل حتى تحديد ايلدديكنى
دخى كوره‌رك محجوب قالمشـلردر . بزم
كبى دها هيچ برشـيئه مالك اوليان ملتلر
ايچون ايسه بو يأسى كوز اوكنه كتورمك
قطعاً جائز دكلدر . بز شمديلك مفردا تله
كيرشمامش اولسـه‌ق بيله بربأس اوليوب
تاريخ تراجم احوال جغرافيا طبيعيات
صنايع حقوق وسائره مثللو صنفلر حقنده
مكتبلرده اله‌جق معلوماتى توسيع ايدر
كتابلر تداركى ممكندر .

بوكبى آثارك صورت تأليفنه كلنجه :
بونلرى برآدمك تأليف ايتمسى شرط
اولمز . فرانسزجه قاموس بحث
ومناظره‌يى التيوز كشى تأليف ايلمش
اولدقلرى كبى بو صورتله بزم دخى اتباع
ايده‌بيلمكلكمز يولى آچيقدر . بالخصوص كه
انلر معلومات مقتضيه‌يى جمع واحضار
ايتمش بولندقلرندن بزم ايچون ايديله‌جك
خدمت ترجمه وتأليفدن عبارت قالوركه
بو ايشـه موفق اوله‌جق آدملرمز دخى
بوكون مفقود دكلدر .

﴿ مراجعت كتابلرى ﴾

بوقاروكى فقره‌ده اخبار وتوصيه
ايلديكمز منتهى كتابلرينى بحرء علينك
منتهاسى فرض ايتمك خطادر فقرهٔ مذكوره‌ده
بحث ايلديكمز كتابلر وقاموسلر هرحالده
كتب عاديه‌دن معدود اولوب هركسـك
النده بولنه‌بيلورلر . بوفقره‌نك سرلوحه
سنده «مراجعت كتابلرى» ديه خبر ويرديكمز
كتابلرك ايسه انلرك دخى فوقنده‌درلر .
بو بابده برقاچ مثال ايراد ايده‌لم :

تاريخ عمومى يى بيولنه يولنه بزم
وقوفمزك يتديكى اوزره اون طقوز بيوك
جلده قدر بيولتمش اولدقلرينى وحالبوكه
بونك دها اوست طرفنك دخى بولنه بيله جكنى
يازمش ايدك . شمدى بو تاريخ عمومى آچيلسه
مثلا دولت عليه‌نك احوال تاريخيه‌سى
حقنده نهايت ايكى اوچ يوز صحيفه‌لك
معلومات اله‌بيلور . حالبوكه بو معلوماتك
هرحالده مجمل بر شى اولديغى دركار اولوب
برآدم عثمانلى تاريخى حقنده اندن زياده
معلومات المق ايسترايسه تواريخ خصوصيه‌يه
انتقال ايدر . انك دخى برجلدليسى اوچ
بش جلدليسى اولديغى كبى خامرك اون
سكز جلدلى برتاريخ عثمانيسى دخى واردر
يا بزه « سزك كندى ملتكزك احوال
تاريخيه‌سنى مبين بو قدر منتظم ومكمل بر
اثركز وارميدر ؟ » ديه صوراجق اولسه‌لر
نه جواب بوله‌بيلورز ؟ هله بزدن برفرانسه
تاريخى ايسترلر ايسه هيچ سس چيقاره‌ميز
يا ! ...... استغراب ايتمليدركه حريفلر
عثمانلى تاريخنى بو قدر اكمال ايده‌بيلمش
اولدقلرى كبى انكليز المان اسپانيول
ايتاليان والحاصل كافهٔ ملل متمدنه تاريخلرينى
دخى بو صورتله توسيع واكمال ايتمشلردر .
ايران ادبياتنك درجاتى حقنده تواريخ
عموميه‌نك وخصوصيه‌نك ويرديكى معلوماته
قناعت ايدنلر ايچون كلستان وحافظ كبى
آثار معتبره‌نك حرفياً ترجمه‌لرينه مراجعت
ايده‌بيلمك يولى دخى كنديلرى ايچون
آچيقدر .

برمثال دها :

امریقا کشفیاتی حقنده تاریخ عمومی یوز اللی صحیفه قدر معلومات ویر ایسه بو بابده مراجعت کتابلری اولمق اوزره قولومب و آمریغو وبارته لهمی کبی بیوك کشافلرك کشفیات واقعه سندن بحث ایدر ایکی جلدلی اوچ جلدلی بش جلدلی کتابلر دخی واردر . بونلر میاننده یالکز قرستوف قولومبك ترجمهٔ حالندن عبارت اولمق اوزره بیك صحیفه‌لك قوجه برجلد بولنمسی ده شایان استغراب دکلدر آ ؟ وقس علیه البواقی !

برمثال دها :

اربابنه معلومدرکه قوزموغرافیا دنیلان فن علم هیئتك برشعبه سی اولوب اندن کرهٔ ارض بحثی برباب وکرهٔ ارضك صورت تشکلی برفصل واندن دخی ارضك احوال طبیعیه سی بر بحث اوله بیلور حالبوکه مراجعت کتابلری بو صولك تقسیماتی بیولته بیولته انلری دخی بر بیوك فن درجه سنه وارد یرمشلردر . از جمله علکساندر هومبولد یالکز ارضك اوصاف طبیعیه سندن بحث ایدر درت بیوك جلد یازمشدر .

برمثال دها :

جغرافیا فنی خریفلر توسیع ایده ایده بر درجه یه کتورمشلردرکه بو یولده تنظیم ایدلمش اولان یاصتیق کبی کتابلردن ماعدا سیاحلرك سیاحتنامه سی خلاصه سنی نشر ایتمکده بولنان « له تور دو موند » یعنی دور عالم نام مجموعهٔ مصوره بهری قاموس جلدی کبی اون اوچ جلده وارمشدر ! نه حاجت کبیرتك تنظیم ایلمش اولدیغی روم ایلی واناطولی خریطه لرینی بز — اوممالکك تملرك صاحبی اولدیغمز حالده — هنوز توجه یه بیله موفق اوله مامشز اوروپالولر ایسه عالمك قسم اعظمنك بویله منتظم خریطه لرینی یاپوب بتوردکدن ماعدا قصوری ایچون وحشی حیوانلر وحشی انسانلر اللرنده پاره لنمکی ویا بوزلر اوزرنده طوکمق ویاخود ممالك محترقه حرارتیله جایر جایر یانمق تهلکه لرینی کوزه الدیره رق چالشمقده بولنمشلردر .

نتیجهٔ کلام متهیلره مخصوص اولان کتابلر ایله مراجعت کتابلری اراسنده کی فرق (لاتشبیه) تفسیر مواکب ایله رازینك تفسیر کبیری اراسنده کی فرق کبیدر . واقعا ترقیات علمیه ده بو درجه یی بولمق شمدیلك امید ایدیله میه جك برشیدر . لکن شمدیلك مقدماته باشلانمش اولسه بو یوله آیاق آتلمش صایلور وایلروسی دها زیاده اهمیتله امید ایدیله بیلور ایدی .

بز بوراده یالکز بر فکر اعطاسنی آنجق ندیمزه وظیفه ایدندك و بو صورتله اداء افکار ایلدك . استحصال مطلب ایچون دوشوندیکی زمان دخی مطلبه وصولك یوللرینی بوله بیلنلر بولنور .

تمت

﴿ متنوعه ﴾

(تحفة الاریب فی رد علی اهل الصلیب)

ترجمه سی اوزرینه

﴿ علاوهٔ معلومات ﴾

مقدمه

«تحفة الاريب فی رد علی اهل الصليب»
سرلوحه‌لی رسالهٔ عربیه‌نك ترجمه‌یه ایدیلان ترجمه‌سی رسیدهٔ نظر مطالعه‌مز اولدی . بو رساله‌نك اصلی نصارایی رد یولنده قلمه النمش اولان آثارك اك کوزلی اولدیغی کبی صورت ترجمه‌سی دخی موجود اولان ترجمه‌لرك جمله‌سندن کوزلدر .

رساله‌نك اصلی سائر امثالندن اعلادر . زیرا مؤلفنك مقدمهٔ کتابده بیان ایلدیکی وجهله اصلی خرستیان هم ده پاپاس اولدیغی یعنی نصرانیتك کافهٔ غوامض وحقایقنه واقف بولندیغی حالده شرف اسلامله مشرف اوله‌رق حقایق اسلامیه‌یی دخی اوکرندکدن صکره قلمه النمشدرکه بویله ایکی طرفك دقایقنی دخی ذاتنده جمع ایده‌بیلك مزیتی هر مؤلفده بولنه‌مز . ترجمه‌سی دخی جمله‌دن رعنادر . زیرا بویله برترجمه ایچون یالکز لسان بیلك کافی اولمیوب ترجمه ایدیلان بحثه وقوف کامل دخی شرطدرکه بوشرط اکثر ترجمه‌لرمزده مرعی اوله‌مدیغی حالده تحفة الاریب مترجمی ترجمه ایلدیکی اثرك متعلق اولدیغی بحثده کندیسنك دخی رسوخی بولندیغی پك چوق یرلرده پك چوق بحثلرده اثبات ایلمشدر . الحق کمال خلوص وصفوتله بوهمتنی تبریك ایدرز .

نصارانك اناجیل اربعه‌یی یوزلليدن متجاوز لسانه ترجمه ایدرك ونسخه‌لرینی چوال چوال یوکلنه‌رك چار اقطار عالمه میسیونرصفتیله یاییلوب هرقومی کندی افکاروعقیده‌لرینه دعوت ایتمکده اولدقلرینه وقوف حاصل ایلدیکمز زمان نصرانیتك بوقدر سربستانه برجرأتله انظار عالمه وضع ایدلمسی نظر دقتمزی آچمش و بودین حقنده اساسدن برمعلومات المق ایچون کتب عهد عتیقدن یعنی تورات و زبوردن بدأ ایله مطالعه‌یه باشلامش ایدی . لکن تورات وزبوردن قطع نظر انجیل نامنه دها زیاده شهرت منسوبیتله مشهور اولان خرستیانلرك ظاهرده کوریلان حال وحرکتلرینی ذهنمز احکام اناجیله تطبیق ایده‌بیلمکدن عاجز قالغله و برملتك حقایق ودقایق افکار دینیه‌سی کتب سماویه‌سنی شرح و یاخود اکا نظراً اجتهاد یولوقلمه النمش بولنان آثار سائره‌سنی مطالعه ایله اکلاشیله جغی دخی درکار بولنغله خرستیانلغك مذاهب متنوعه‌سی اربابی طرفندن قلمه النمش برخیلی کتابلره دخی مراجعت و بومطالعه‌ده برخیلی وقتلر صرف ایدلمشدر .

بومطالعاتدن نه اکلایه‌بلمش اولدیغمزی بزده صوره‌جق اولسه‌لر دیرزکه « بوندن بیك سکزیوز شوقدر سنه اول واقعا برپیغمبر ذیشان طرفندن خرستیانلق دنیاور بردین نشر ایدلمش ایسه‌ده اندن صکره کندی قوه‌ واهمه‌لری کندیلرینی دخی قاندیره‌بیله جك قدرقوتلی اولان بعض ذوات اوهام وخيالاتنی اورته‌یه قویدقلرنده خلق خرستیانلق دنیلان شیئ اوهام مذکوره‌دن عبارت

اولاق اوزره قبول ایدی و یرمشدر » زیرا بونلرك الیوم سالك اولدقلری دین اول قدر تبدل ایتمشدرکه حضرت عیسی علیه السلام روی ارضه نزول ایده جك اولسه بونلرك کندی امتی اولدیغنی طانیه میه جق وقبول ایده میه جکدر ·

تحفة الاریبی الك زیاده بکنمش اولدیغمزك وجهی افکار نصارانك بطلاننی اثبات ایچون دلائل عقلیه کتورلمامش وحجج وسندات اسلامیه یه دخی حاجت براقلمامش اولماسی مسئله سیدر · زیرا مقابلرده بولنان فرقه نك عقلنده برنقصان وهیچ اولمزایسه دیکر کونلك اولوب ده کندیلرینه عرض اولنان سندات عقلیه نك درجهٔ قوتنی محاکمه دن عاجز قالملری احتمالدن خارج دکلدر · کذلك بزم سندات اسلامیه مزه ایمانلری اولمدیغندن انلری دخی قبول ایتمامکده معذور کوریله بیلورلر · لکن تحفة الاریب محرری بو احتمالاتی بتون بتون منع ایچون کندیلرینه ینه کندی اللرنده بولنان نصوصی عرض ایدرك افکار وعقیدتلرینی رد ایتمشدرکه ارتق بوصورت هیچ بر احتماله محل براقامشدر · (الله اوذاته رحمت ایلسون)

سرلوحه مزدن وباخصوص بورایه قدر سویله دیکمز سوزدن اکلاشلمشدرکه مرامز (واوکه عاجزانه اولسون) تحفة الاریبه بعض معلومات دها علاوه ایتمکدر · امید ایدرزکه بعض ساده دلانی کویا اغفال ایده بیلمك ایچون ترجمه رساله لر نشر ایدن و « باقکز خرستیان مملکتلری نه قدر معمور وآباداندر · اسلام مملکتلری ایسه نه قدر خراب وبیاباندر ؟ ایشته بوده طرفینك عندالله مقبولیتی درجه سنی موازنه ایچون برمیزاندر » یوللو وبواهمیتده سوزلر طاغتان طرف معلوم! تحفة الاریبی ترجمه ایتمك مثللو بزم خدمتمزی دخی کندیلری علیهنده برغرضه حمل ایتمزلر · زیرا اسلام اولانك نصرانیت علیهنه عرض ایتمکه تنزل ایلیه جکنی پك اعلا بیلورلر · عرض کوچك طرفندن بیوك علیهنه ایدیلوب برشی اولوب ایشك ایچنده برحقسزلغی ترویجه چالشمق غیرتی بولنمق دخی شرطدر ·

تحفة الاریب کبی بزدخی نه دلائل عقلیه نه سندات اسلامیه یه مراجعت ایتمیه جکز که کندی حقمزی اثباته چالشمش اولهلم ده انلردخی حقمزی غرضه حمل ایتمکه موفق اوله بیلسونلر ·

تحفة الاریبده بر رد فکر محققانه سی اولوب بز ایسه اکا دخی لزوم کورمدك · بز یالکز خرستیان کتابلرینك ینه کندی مندرجاتنی نقل وروایت ایدهلك اخوانمزه « ایشته نصارا عندنده فلان مسئله شویله در » دیه عادتا حکایهٔ احوال ایتمکی قوردق · قفاسی ایچنده بینی وبیننده محاکمه قوتی بولنانلر مسئله یی نصل محاکمه ایتمك ایسترلر ایسه اویله محاکمه ایلسونلر ·

قلمه الدیغمز شی بر کتاب اولمدیغی جهتله بونی ابواب وفصوله تقسیم دخی ایجاب ایتمدی · مثلا حضرت عیسی پیغمبر (علی نبینا وعلیه السلام) ك الوهیتی مسئله سی خرستیانلر عندنده نه دن عبارت

اولدیغی و مثلا خرستیانلرك پاپا جنابلرینه
نه نظرله باقدقلری و مثلا اعتراف یعنی
کناه چیقارمق قاعده سی نه کبی برشی
اولدیغی و سائره و سائره بر ربند مخصوص
اوله رق قلمه النوب مجموعه مزه درج
ایدیله جك و بو یولده ویریلان معلومات
کندی معلوماتی مخصوصه مز اولدیغی
ظن ایدلمامك ایچون الدیغمز یرلر دخی خبر
ویریله جکدر . (ومن الله التوفیق نعم
المولی ونعم الرفیق)

نصارا عندنده حضرت عیسانك

— الوهیتی مسئله سی —

حکیم مشهور وولتر دیرکه :

« مبارك ومقدس دیانت مسیحیه یی
کفر و رفضله تحقیر ایدن برطاقم ملحدین
بی ایمان حضرت یسوع افندمزك الوهیتنی
انکار کبی برجسارتده بولنورلر ! اسکی
فیلسوفلرك ویهودیلرك وحتی محمدیلرك
وسائر بر چوق ملتلرك یاکلش وناقص
فکرلرینه باقوب ده انلر دخی بر انسانك
مرتبهٔ الوهیته وارهبلمسی شاشیله جق
وممکن دکل قبول اولنه میه جق بر فکردر
دیه دعوا ایدرلر !

« کفرهٔ مرقومه سزاره باش دسپوطی
اوزب ومشاهیر قسیسیندن ژوستن
وترتولیه ن کبی ذواتی دخی کندیلریله
همفکر بولمقدن بشقه سن یعنی حضرت
پولی (اناجیل اربعه ذیلرنده پولوس
رسول دنیلان ذاتدر) بیله کندیلرینه
شاهد عد ایدرلر ! نه دیرسکز ؟ بو کفره نك
جرأتلری بر درجه ده در که عادتا میلادك
اوچنجی عصرینه قدر حضرت مسیحك
الوهیتی خرستیانلر میانده مبحوث عنه
اولمیوب مشار الیه جناب حق طرفندن
وحی ایله سوز سویلر بر پیغمبر ذیشان اولدیغی
حالده قبول ایدلش ایکن صکره لری
کندیسنه مرتبهٔ الوهیت ویرلمش
اولدیغنی بیله اثباته قالقیشورلر ! — اولا
بر پیغمبر ذیشان طانمش ایکن صکره لری
مرتبه سی انسانلق مرتبه سنك فوقنه
چیقارلدی برازصکره ملکلردن ده دها عالی
اولدیغی قبول ایدلدی دیرکن برقسم طرفندن
الوهیته اشتراکی تسلیم اولندی براز دها
صکره دها زمان یارادلمه دن عیسی
یارادلدیغی خصوصنه ایمان اولندی نهایت
خالق سموات وزمین عیسی اولدیغنه ایمان
ایتمك لازم کلدی — دیرلر ده بونلرك
هیچ بریسنه ایمان ایتمزلر ! »

وولترك سوزی تمام اولدی .

حکیم مشار الیه دیانت مسیحیه علیهنه
بایراق آچمش وکلیسا طرفندن تکفیر
ایدیله رك حتی جنازه سی بیله دفن ایتلمامك
ایستنلمش اولدیغندن بو مقاله سنده
خرستیانلق ایچون استعمال ایلدیکی
تعبیرات تعظیمیه کاملا تحقیره و — کفره
— دیه یاد ایلدیکی طرف حقنده
قوللاندیغی لسان دخی بالعکس تعظیم
وتحسین وتصدیقه عطف واسناد
ایدلمکده اولدیغندن بویله خرستیانلغی
انکار وتحقیر ایدن برفیلسوفك سوزلری
کلیسا اربابی عندنده مسموع اولمیه جغی

در کاردر . بز بو مقاله‌یی نقل ایتمز ایدك اما بحث ایتدیکمز مسئله حقنده عادتا بر فهرست اوله بیله جك قدر معلوماتی شاملی اولدیغی ایچون نقل ایلدك .

مع هذا بو مقاله‌ده وولترك اسملرینی یاد ایلدیکی ذوات کندیسی کبی خرستیانلق علیهنه کفر و تحقیر ایله مشتهر اولمش ذوات دکلدرلر . هر بری آیین نصارانك بر دیرکی عد اولنه بیلورلر .

بز ایشه تا اولندن باشلایه‌لم :

اولا وولترك دیدیکی کبی میلاد عیسادن اوچ عصر مرور ایدنجه‌یه قدر حضرت مسیح افندمزه عادتا بر پیغمبر معجزات کوسترنلر ایله باقلدیغی حقنده‌کی معلومات نصارایی اراشدیره‌لم :

انجیللرك الده بولنان ترجمه‌لری نه قدر فنا اولدقلرینی ادنا مرتبه‌ده ترکجه بیان بر آدم هرهانکی صحیفه‌سنه دکل هر هانکی سطرینه باقسه یك نظرده اکلایه بیلور . بناء علیه صحایف مذکوره‌ده (رب . بابا . اوغل) کبی کلماتك لسانمزجه اولان قوتنی طوغریدن طوغری‌یه او صحیفه‌لرده بولندقلری موقعده دخی ارامق خطا اولدیغی محتاج اخطار دکلدر . بوندن صکره سن پولك (یعنی پولوس رسولك) روماولره اولان رساله‌سنده و برنجی بابك ۲۲ و ۲۳ آیتلرنده کفاردن طولایی « بز عقللویز دیرایکن احمق اولدیلر . زوالی اولمایان جلال الهی زوالی اولان انسان وقوشلره ودرت ایاقلوره و حشراتك مصنوع صورتلرینه تبدیل ایلدیلر » دیمش اولمسنی نظر دقته الان علمای نصارا جناب حقك ینه نصارا زعمنجه بر انسان صورتنه کیرمش اولمسنه سن پولك اعتقادی اولمدیغنی حکم ایلدیلرکه بو آیتلرك بر ایکی سطر الت طرفنده « یارادیجیدن زیاده یارادلمش اولانه عبادت ایلدیلر » یعنی خالق طورر ایکن مخلوقه طاپدیلر دیه بو شرکك جائز اولمدیغنی تأیید ایتمش اولمسی دخی علمای نصارانك بر منوال محرر حکمنی تأیید ایلدی .

(اکر سن پولك بو لقردیلری طوغری اولمق اوزره قبول ایدلمیوبده ینه بو برنجی بابده حضرت مسیح ایچون ابن الله و رب کبی استعمال ایلدیکی تعبیراتك مفاد مشهوره‌لری قبول ایدیله جك اولور ایسه او حالده سن پولك بر باب ایچنده بر ایکی یرده نقض کلام ایتمش نه سویله دیکنی بیلمز بر آدم اولمسنی قبول ایتمك لازم کاورکه خرستیانلر بوکا راضی اوله‌مزلر . حالبوکه عیسانك مخلوق اولمدیغنی هیچ دعوا ایده‌مزلر . زیرا خلقتنی اسکیده اسکیده زمان خالق اولمزدن اول عیسی خلق اولندیغنی درمیان ایده‌جك اولسه‌لر دخی هرحالده مخلوق اولدیغنی اعتراف ایتمش اولیورلر)

سن پولك شو یوقاروکی لقردیسی خرستیانلغك اوائلنده حضرت عیسانك عادتا بر انسان وفقط وحی ایله تکلم ایدر بر پیغمبر ذیشان اولدیغنی اثبات ایچون انجیللرك وسائر رسوللرك کفتاریله برابر حسن قبول ایدلمش اولدیغنه مبنیدرکه

وولترك بزه اسمنی اخطار ایلدیکی مشاهیر قسیسیندن ژوستن دخی تریفون نام یهودی ایله اولان مناقشه‌سنده بو فکری اساس اتخاذ ایلمشدر .

اشبو ژوستن میلادك ایلك عصری اواخرنده تولد ایدوب بناء علیه ایکنجی عصری رجالندن عد اولنمشدر که نصرانیتك اوائلی احیا ایدن ذواتدن اولمسنی قبولده حق واردر . باخصوص کندیسی حکمادن ایکن محاکمات دیندارانه‌سی ایجاباتیله خرستیان اولمش ودین مسیحك مدحنده دائر غایت اعلا محاکمه‌لری حاوی برچوق کتابلر یازمشدر بونلردن سالف الذکر یهودی تریفون ایله محاوره ومناقشه‌سنی حاوی اولان کتابده یهودی مرقومك « سز برنی آدمه (ابن الله) دیه نام ویررسکز » دیمسنه جواباً ژوستن « حاشا ! بزاکا ابن الله دیه نام ویردیکمزدن فی الحقیقه صلب ربانیدن ایمش دیه اعتقاد ایتمیز زیرا الله صلبدن ولوث شهوتدن منزهدر . سن ده ابن اللهسك بن ده . جناب حق سنك ده باباکدر بنم ده » دیه جواب ویردیکنی یازار وسائر کتب دینیه‌ده دخی ژوستنك بو سوزدن مرادی جناب حقك ابوتندن مقصد جمیع کائناتك ربی وانسانلرك بنوتندن مقصد دخی اول اب عالم رب کائنات جلت عظمته‌نك مخلوقی اولمسی شرح اولنمشدر .

ایشته اوزماندن سنه‌لر کچدکجه خلقك افکارینه انقلاب کلمکه باشلادیغندن طولانی اسکندریه باش پاپاسی (آریوس) کندیسندن تلمذ ایدن طایفه‌یه ۳۱۸ سنهٔ میلادیه‌سنده ایدی که « حضرت مسیح حقنده پیغمبرلکدن ماعدا هر نه سویلرلر ایسه اینانمیکز . بالاندر کندیسی هیچدن یارادیلانلرك الك مکملیدر اللهك ارادهٔ مخصوصه‌سیله خلق اولنمشدر رتبه‌سی هیچ بر وقتده رتبهٔ الوهیته واره‌میوب دها پك اشاغیدر » دیمش وطایفه‌سنی بو سوزی قید وتحریره مأمور ایلمشدر . بو مذهب او زمانلر هنوز یوز کوسترمکه باشلامش اولان سائر مذاهب مشرکین نصارا طرفندن اعتراضلره دوچار اولمش ایسه ده اصل مسیحیت بوندن عبارت اولدیغنی رد ایدیله میدرك سائر مذاهب وادیٔ خلاف وعناده قالمشیدی .

حتی بنده وولترك اسمنی یاد ایلدیکی سزاره باش پاپاس یوزب دخی اول امرده بو فکره اعتراض ایتمش اولدیغی حالده صکره حق بو فکر ومذهبده کوره‌رك تسلیمه مجبور اولمشدر .

اشبو یوزب علمده اول قدر رسوخ پیدا ایلمش بر ذاتدر که کلیسا کتابلرنده کندیسی ایچون « کندیسندن اول نه یازلمش ایسه هپسنی بیلور ایدی » کلمات مدح وستایشی حرفیاً یازیلیدر . یالکز کندیسی دکل مکتبندن چیقان طایفه دخی وقتلرینك علامه‌سی عد اولنمشلردر . ایشته بنای نصرانیتك الك بیوك تمل دیرکلرندن بریسی دیمك اولان بو ذات اول امرده آریوسك مذهبنی رد ایتمکه قالقیشمشیدی . انجق ،

مذهب مذکور خلافنه هرنه دلیل ارادی ایسه ضعیف وآریوس طلبه سنك ادله سنی قوی کوردیکندن حق تسلیم ایدرك اومذهبی اختیار ومن بعد هرکیم حضرت مسیحك الوهیتنه قائل اولور ایسه تکفیر ایدلمسنه رأی ورضا کوستردی ٠ حتی مومی الیه « کلیسا تاریخی » نامیله اون کتاب اوزره تألیف ایتمش اولدیغی تاریخك برنجی کتابنك اون برنجی بابنده بوکیفیتی ایضاح ومحاکمه ایدرك دیرکه « جناب قادر قیومی ازلیت وابدیتیله برابر انسان وجودی ایچنه کیردیرمك نه عقلك نه نقلك قبول ایتمیه جکی برشیدر »

الحاصل تامیلادك اوچ عصری کچوب ده دردنجی عصری کیرمینجه یه قدر حضرت مسیح افندمزك الوهیتی بحثی خرستیانلق عالمنجه مبحوث اولمیوب اولبابده حاصل اولان بعض اوهامی منع ایچون آریوس ویوزب کبی مرشدلرك نشرحقیقت ایتمسی اوزرینه یواش یواش بودعوا پیودی ٠ زیرا حضرت عیسایه مرتبهٔ الوهیت ویررلر ایسه بونلدن کندیلرینك دخی ــ حضرت مسیحك وکالتی وروح القدسك انتقالاتی حسبیله ــ حصه دار اوله جقلری غیرتی بوحقیقتك خلافنی التزامه انلری مجبور ایلدی ٠ بومسئله ایچون ایلك دفعه آچیلان مجلس عمومی ٣٢٥ سنهٔ میلادیه سنده بزم ازمید سنجاغنه تابع ازنیق شهرنده عقد اولنمشدر ٠

بوکبی مجالس عمومیه یه اوروپا السنه سنجه « قونسیل » یاخود قونسیلاره مخصوص اولان برتاریخ مفصل اشبو ازنیق قونسیلنك مذاکراتنی دخی عریض وعمیق حکایه ایدر ٠ لکن تاریخ مذکور هرکسك النده بولنه میه جغندن بز بوراده قانتو تاریخ عمومیسنك ــ که ینه برقاتولیك محرر طرفندن قلمه النمشدر ــ التنجی جلدینك دردنجی بابنی وهرمان نام محررك (اتاناسك حیاتی) سرلوحه سیله ایکی جلد اوزرینه مرتب اثرینك اولندن آخرینی توصیه ایدرز ٠ آتاناس آریوس مذهبنك برنجی خلافکیری اولمغله مذهب مذکور حقنده نه قدر معلومات مطلوب ایسه هرده خصمانه برصورتله اوراده جمع ایدلمشدر ٠ بونلردن بشقه ممبورغ نام ذاتك « آریوس مذهبنك تاریخ مؤاخذه سی » سرلوحه لی کتابی دخی مراجعته شایان براثردر ٠

اشبو اوچ مأخذه مراجعت اولنور ایسه کوریلورکه ازنیقده عقد اولنان مجلس عمومیده اوچیوز اون یدی نفر بیوك کوچك پاپاسلر اجتماع ایدرك مباحثات عمیقه ومجادلات شدیده دنصکره نتیجهٔ امرده اون سکز نفر بیوك پاپاس حضرت عیساده نه الوهیت ونه ده بنوتدن اثر اولمدیغنی ویالکز برنبی اولمق اوزره قبولی لازم کلدیکنی قطعیاً حکم ایتمشلر ٠ وبرطاقمی الوهیتدن بهره سی یوق ایسه ده ابن اولمسی مقبول اوله بیله جکنی وبرطاقمی ابن الله اولدقدنصکره خصائص الوهیه دن دخی برنبذه یه مالك اولمسی لازم کله جکنی ونهایت برطاقمی دخی ــ حاشا ــ هم ابن الله هم الله اولدیغنی وبابا ایله اوغل

اراسنده هیچ بر فرق اولمدیغنی وحضرت مسیحك خالق سموات وزمین ایدوكنی قبولده بولنمشلردر .

تاریخ عمومی شو احكامی بر بریله مزج ایدرك دیركه « بوازنیق مجلس عمومیسی الوهیت مسیح مسئله سنه هیچ برقرار ویرهمامشدر »

مرجع ومأخذ زك مطالعه سنده دوام ایدلدكجه شو اكلاشیله یوركه ایلك دفعه اوله رق ازنیق مجلس عمومیسنده جناب مسیح علیه السلامك كرك پیغمبرلكی وكرك الوهیتی حقنده رأیی ویرن ذواتك همان كافه سی نه قدر مهم برمسئله حقنده رأی ویردكارندن عادتا غافل بولندقلری حالده لاونعم جواب ویرمشلردر . زیرا اندن صكره مسئله برقاتدها اشتهار ایدوب كرك آریوس ویوزب وكرك اتناس طرفكیرانی كندی مدعاربنی میدانه قویدقلری زمان صفت الوهیتله طانمه جق اولان برذاتك هم خالق هم ده مخلوق اولمسی (زیرا الوهیتك شانندن اولان شی یالكز خالق اولمسیدر) هم قادر علی كل شیء وهم عاجز بولنمسی (زیرا الوهیتك شانی قادر مطلق اولمغی اقتضا ایدوب انجیللرك روایتنه باقیلور ایسه حضرت عیسی مظلوم ایمش) وهم ابدی وازلی وهم حادث وفانی طانمسی (زیرا جناب حقك ازلی وابدی اولمسی مسلم اولوب خرستیانلر ایسه عالمده هنوز زمان خلق اولنمه دن اول عیسی خلق اولندیغنی (۱) روایت ایدرلر ایسه ده بودخی حدوثندن بشقه برشی افاده ایده مدیكی كبی صكره سی ایچون ده حاشا حضرت مسیحك وفات ایتمش اولمسی ظننده بولنورلر كه ایشته بوده فناسنی اعتقاد ایتمك دیمكدر) كبی بر برینه مقابله وتطبیق ایدیله میه جك اولان حكملرك قبول اولنه میه جغی خرستیانلق عالمك همان هر طرفنه انتشار ایدرك یالكز كندی چیقارلری اوبولدن كله جك اولان برقاچ پاپاس ایله معاونلرندن بشقه عموم خرستیانلر وروما امپراطورلری وهیئت عسكریه هپ آریوسك مذهب صحیحنی قبول ایلشلردر .

مع مافیه ایش بودرجه ده دخی قالمدی . الیوم قاتولیك محررلرینك شاشمقده اولدقلری كبی او زمان حضرت مسیحك الوهیتنی اثباته جانبشان پاپاسلر دخی بویله آحاد ناسدن حكمدارلره وارنجه یه قدر عامهٔ ناسك آریوس مذهبنی قبول ایدیشلرینه هم شاشارق هم قزارق اللرندن كلان شدتی صرف ایتمكه باشلادیلر . اوته ده بروده بش اون پاپاس طوپلانوب وبوكا كویا بر مجلس عمومی سوسی ویروب اوراده الوهیت مسیح ایشنه كندیلكلرنجه قرار ویررلر وبوقراره مخالفت ایدنلری عادتا تكفیره قدر وارررلر ایدی . (مابعدی صكره)

---

(۱) حابوكه زمان خلق اولنمزدن اول دیمكله دخی زماندن اول زمان موجود اولمسنی اعتراف چیقوب بونك ایسه باطل وخلف اولدیغی ارباب حكمته خفی دكلدر .

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمی كونده بر چقار مجموعه در ·

صاحبی

{ محمد جودت }

---

* جزؤ نومروسی *
۲۲

قيمتی ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله رق

باب عالی جاده سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۲

متنوعه

(تحفة الاريب فى رد على اهل الصليب)
ترجمه سى اوزرينه

علاوهٔ معلومات

مابعد عن نومرو ٢١

لكن انلرشدتلرينى بويله آرتديردقجه آريوس مذهبى اربابى دخى آرتديروب ارتق هرطرفجه الوهيت مسيحه قانع اولمق دكل خلقى اقناع ايتمك ايستيانلرى ده تحقيره باشلاديلر . وبوصورتله دخى تزييدشدت ايده ايده بردرجه يه وارديلركه اسكندريه خلقى هانكى كليساده الوهيت مسيح حقنده سوز سويلنور ايسه باصوب انجيلك خلافنه اوله رق بولنديرمقده اولدقلرى رسملرى وسائره لرى قريغه وپاپاسلرى كمال تحقيرايله طرد ايتمكه قدر كوزه آلديرديلر . اوزمان سالف الذكر آتناس دخى اسكندريه باش پاپاسى اولوب خلقك بوقدر شدتندن اوزكه رلك باشنى الوب قاچمش وهيچ برمملكتده كيره ميوب سنه لرجه شوراده بوراده سرسرى اوله رق طولاشمشدر .

ايش بودرجه يى بولدقدن صكره مصردن سوريه دن اناطولى وروم ايليدن ايتاليادن المانيادن فرانسه دن والحاصل آزچوق نره لرده خرستيان وار ايسه هر برندن رومايه برچوق محضرلر كله رك سلوك ايديله جك طريق نه ايسه قرار ويرلك اوزره هرطرفك پاپاسلرندن مركب برمجلس عمومى دها كشادى استدعا اولندى . بو مجلس دخى ٣٥٩ سنهٔ ميلاديه سنده ريمنى شهرنده تشكل ايدوب نصرانيت عالمنك هر طرفندن كلمش اولان درتيوز نفر پاپاسلر عقد انجمن ايلديلر . كرك آتناسك وكرك آريوس مذهبى اربابنك دعوالرى اورته يه قونلوب عريض وعميق مطالعه وتدقيق ايدلدكدن صكره (جناب رب العالمينك بر انسان صورتنه كيروب ده روى زمينه ايتمسى بالبداهه قبول اولنه ميه جق برشى اولوب بو محالك امكانى فرض ايديله جك اولسه الوهيت كبى هيچ برشيدن عجزى اولمامق لازم كلان برقوت وقدرت مخصلده ذره قدر مشقت وصعوبت كورمكسزين كفارى بوله كتورمكه مقتدر اولمسى لازم كله جكى وحالبوكه ـ خرستيانلرك كندى زعملرينه كوره ـ امر برعكس اولوب حضرت مسيحك چكمديكى مشقت قالميه رق الك صكره ـ حاشا ـ چارمخه كرلديكى واوساعتده جناب حقه تضرع ونياز ايتمش اولمسنه كوره كنديسى الله طانه جق اولسه كندى ينه كنديسنه تضرع ايتمش اولمسى لازم كله جكى) وسائره درميان قلنه رق درتيوز نفر پاپاسك بلا استثنا درتيوزى دخى آتناسك دعواسنى يعنى حضرت مسيحه الوهيت اسنادى كبى برافترايى بالاتفاق رد وآريوس مذهبى اربابنك دعواسنى يعنى پيغمبر ذيشان اولوب انجق كنديسنه وصى اولنانى تكلم ايتمكده بولنمسى كيفيتنى قبول وتسليم ايلديلر .

بو حکم آتناس طرفدارلرینی وشمدیکی
حالده دخی او طرفی التزام ایدن نصارایی
اولقدر دلگیر ایتمشدر که اشبو درتیوز
نفر پاپاسك محضا اصل خرستیانلق علیهنه
بر عداوت اولمق اوزره کاملا آریوس
مذهبی اربابندن انتخاب و جلب ایدلمش
اولدیغنی یازمشلردر . احتمال که فی الواقع
اویله در . لکن اوزمانلر خرستیانلق
عالمنك هر طرفنجه هم ده خلقك امر انتخابده
سربست بولنملری صورتجه درتیوز
نفر اوله رق انتخاب اولنان پاپاسلرك
عمومی آریوس مذهبی اربابندن ایمش
ایسه لردیمك اولور که اوزمان هیئت
عمومیه بو مذهبه ذاهب اولوب بونلرك
خلافی ایسه برشرذمهٔ قلیله مرتبه سنده
ایمش . هله بزم ارادیغمز شی حضرت
مسیحك الوهیتی مسئله سی دیانت
نصارانك اساسندن اولمیوب بونك
صکره دن اویدورمه برشی اولدیغنی
اثبات ایتمك اولدیغنه کوره ایشك
بو درجه سی دخی بلغا ما بلغ کافیدر .

مع هذا ازنیق مجلس عمومیسندن
صکره آریوس مذهبی اربابی برقات دها
شدتله ایشه باشلامش اولدقلری کبی
بوکره یمنی مجلس عمومیسندن صکره دخی
آتناس مذهبی طرفکیرانی وارقوتی
بازویه ویرمشلر ایدی . هم بونلر ایشی
دها زیاده صاغلام بر طرفدن طوتدیلر .
ساده دلان اهالی یی « بز مسیح افندمزك
قدرینی تبجیله چالشدیغمز حالده آریوس
مذهبی طرفدارلری بالعکس تحقیره
چالیشیورلر . انلرك فکرلرنده یهودیلره
خدمت ایتمك شبهه سی کوریلور .
حضرت مسیحی عادتا بر آدم پایه سنه
ایندیره رك صکره دخی بتون بتون
اونوتمق درجه سنه وارهجقلردر .
بونلره میدان ویریلور ایسه خرستیانلغك
شانی یهودیلکك شائبه لری ایچنده غیب
اولور کیدر » دیه اقناعه مباشرت ایلدیلر که
شوسوزلر فی الواقع آریوس مذهبی
طرفکیرانی حقنده یواش یواش بربیوك
نفرتی موجب اوله بیلدی .

بو فکر ساده دلان اهالیه اون بش
یکرمی سنه مدت قدر تأثیر اولنمقده دوام
ایدلدکدن صکره ایاق طاقمنك قسم اعظمی
لایقیله اله النمدی . هله بو اراللق بر وقعه
ظهوره کلدی که قاتولیکلر ایله
اورتودوقسلره بتون بتون میدانی خالی
براقدی . شویله که :

سن غره غوار ایله سن پازیل نام
پاپالر غایت زکی و مکار آشنا آدملر
اولدقلرندن آریوس مذهبی اربابنه
عقلیات ونقلیاتله مقابله ممکن اولمدیغنی
کورنجه حکمدارلرك قوت قاهره سیله
بونلری مغلوب ایتمکی و بیك نفر پاپاسی
کندی فکرلرینه جلب ایتمکدن ایسه
بر ایمپراطوری جلب ایلمکی دها موافق
بوله رق بویولده حرکته باشلامشلر
ایدی . بویولده که حرکتلرینه
برمثال اولمق ایچون آتی الذکر وقعه یی
یازه جغز که صوزومن نام کلیسا تاریخ
نویسنك سکزنجی کتابنك التنجی بابیله

ثئودورت نام دیگر نصرانی محررینڭ بشنجی کتابنڭ اون التنجی بابنده مندرجدر . وقعه شودر که :

« یازلمشدر که ایقون دسپوطی آمفیلوق بر کون ایمپراطور ثئودوسڭ حضورینه چیقدی . ایمپراطور کمال عظمتله تخت اوزرنده اوتوروب اوغلی ارقادیوس دخی یاننده ایدی . بو اوغلنی اوزمانلر هنوز اوگوست تسمیه ایلمش ایدی . دسپوط جناب ایمپراطورڭ حضورنده باش کسه رڭ سلام ویردکدن وذات ایمپراطوری یه مخصوص اولان آدابی اجرا ایلدکدن صکره اوغلنه عادی برچوجق کبی معامله ایدنجه ایمپراطور جنابلری غضبه کله رڭ بوصایغیسز پاپاسڭ طرد اولنمسنی امر ایلدی . اوزمان پاپاس دیدی که « ایشته افندم بابایه رعایت لازمه یی ایدوب ده اوغله ایتمانلر دخی رب العالم حضورندن بویله طرد اولنه جقلردر » موقع ومسئله یه لایقیله مناسبتی اولمدیغندن طولایی عادتا صوغوق دنیله بیله جك اولان شوسوز من طرف الله ذات ایمپراطورینڭ ذوقنه گیتمش واوزماندن صکره قاتولیکره توجه ایتمکه باشلامشدر »

بزبوراده یالکز ثئودورتڭ سوزینی ترجمه ایلدڭ . صوزومنڭ سوزی دخی بواولوب یالکز محاکمه سی خصوصنده دیمش که « حضرت عیسایه ابن الله رتبه سی ویرلدیکی حالده یالکز پیغمبر ذیشان طانیق کندی حقنده تعظیم ویاخود تحقیرمی عد اولنه جغی جای ملاحظه در » انجق دسپوط مومی الیهڭ شوحرکت مغفلانه سی برایمپراطوری اغفال ایده بلمك ایچون الڭ نازکانه حرکاتدن اولوب ارتق آحاد ناسی اغفال ایچون دهانه قدر قبالقلرڭ قبول ایدلمش اولمسی دخی بشقه جه جای ملاحظه دکلیدر ؟ واقعا صوزومنڭ دیدیکی کبی حضرت مسیح افندمزی پیغمبر ذیشان طانیق حاشا که قدر عالیلرینه نقیصه ویرسون . بلکه کندیسنه الوهیت کبی برصفت افترا ایتمك حق عالیلرنده قبول اولنمیه جق برافك وافترادر .

ینه ثئودورت کلیسا تاریخنده شووقعه یی دخی حکایه ایدر دیرکه :

« بردفعه ایمپراطور ثئودوس زیاده جه کیفسزلنوب اقولیوس دسپوطنه کندیسنی وافتیز ایتدیرمشیدی . ایمپراطور شفایاب اولدقده دسپوط افندی شوفرمانی امضا ونشر ایتدیرمکه موفق اولدی :

« ارادهٔ ایمپراطورانه مز شودرکه »
« سایهٔ عدالت ومرحمتمزده یشایان »
« خلقك کافه سی سن پیه رڭ روماولره »
« نشر ایتمش اولدیغی روایت اولنقده »
« بولنان وینه روایت واقعه یه نظرا »
« شمدی یه قدر آغزدن آغزه نقل ایدلمش »
« اولان وبوکون داماز واسکندریه »
« دسپوطی پیه رکبی متقی ودیندار »
« آدملر طرفندن نشر ایدیلان مذهبی »
« قبول ایتسونلر . بزدخی ایمان »

« ايديورز كه اب وابن و روح القدس »
« اوچى يالكز بر تك الوهيت اولوب »
« بونلرك اوچنك دخى شان الوهيتى »
« مساويدز و بو اوچ اقانيم ثلثه در . »
« بو مذهبه ذاهب اولنلرك قاتوليك »
« عنوانني الملرى اراده و فرمانمز »
« اقتضاسندندر شو حالده قاتوليكلردن »
« ماعداسنه بز احمق و عقاسز نظريله »
« باقوب انلرى (رافضى) اسم »
« قبيحيله تقبيح ايدرز . و بونلرك »
« كفر و الحادى خرستيانلغك حكم »
« ايتمكده بولنديغى يرلرده دها زياده »
« دوام وانتشاراتمسى صورتنك منع اولنمسى »
« دخى ارادهمز جملهسندندر . انلرك »
« برياندن جزاى الهى يه انتظار ايتمكده »
« اولسونلر ديكر طرفدن دخى بنه »
« ارادهٔ الهيه ايله حركت ايدن »
« حكومتمز دخى بو رافضيلر حقلرنده »
« عقوبت شديده اجرا ايلسون »

« بو فرمان نشر اولندقدن صكره ارتق قاتوليكلك ميدان بولوب آريوس مذهبى سنه بسنه تدنى ايلدى »

تئودروتك سوزى بوراده ختام بولدى .

فرمان مذكور مطالعه ايدلدكدن صكره آريوس مذهبى اربابنك نه صورتله و نه دن طولايى مغلوب اولدقلرينى بوراده تكراره و تفصيلا تذكاره حاجت قالمز . قوجه بر ايمپراطور بويله شدتلى برفرمان ويردكدن صكره برده اصل مسيحيتى كيم قاله اله بيلور ؟ برچوق پاپاسلرك اجباريله استانبول پطريقى هرفدا كارلغى كوزه الديره رق ايمپراطوره بعض نصايح و وصايا ده بولنمش ايديسه ده اكر قاتوليك آيننجه نشر دين ايده جك ايسه مأمورينندهقاله بيله جكى والا عزل ايديله جكى بيان اولنمسيله مومى اليه جناب حقه شرك ايتمكدن ايسه عزلنى اولا كوردى . اندن صكره درونلرنده جناب حق توحيد و حضرت مسيح تصليه ايديلور كليسالردن يوز باب كليسا ايمپراطورك امريله جبرا آريوس مذهبى اربابنك الندن النوب قاتوليكلره ويرلدى وينه طرف ايمپراطوريدن صادر اولان امر موجبنجه استانبولده برمجلس عمومى عقد اولنه رق ايشته قاتوليك محررلرك ربعنى مجلس عموميسى حقنده استناد ايلدكلرى شى اصل بو مجلسده واقع اولدى . زيرا هر كلان پاپاس اولجه استنطاق ايديله رك اكر آريوس مذهبنى رد ايتميه جك ايسه مجلسه قبول اولنمق شويله طورسون حتى پاپاسلغندن بيله عزل ايديلور ايدى . بناء على ذلك مجلس مذكور آريوس مذهبنى بتون بتون رد ايدرك حضرت عيسا پيغمبرك ـ حاشا ـ الوهيتنى اتفاق آرا ايله حكم وقبول ايلدى .

كليسا مورخلرندن بعضلرى يوز باب كليسانك آريوس مذهبى اربابندن النوب قاتوليكلره ويرلش اولمسنك اشبو مجلس عموميدن صكره ينه عموم خرستيانلرك رأيله وقوعبولديغنى دعوا ايتمك ايسترلر ايسهده ارتق بداهت صورتنده بولنان برمسئله يى بويله قولايجه اوكرتمكه ده موفق

اوله‌مزلر . زیرا ایمپراطور تئودوسك معهود فرمانی ۳۸۰ سنهٔ میلادیه سنده ویرمش واستانبول مجلس عمومیسی ایسه اندن برسنه صکره ۳۸۱ تاریخنده تشکل ایتمش وکلیسالردن بوزدانه سنك النجسی وسائر کونه ازیتلر ایسه بو ایکی تاریخك اورته‌سنده وقوعبولمش اولدیغی مقیددر . حتی قاتولیك غیرتنی کودوب آریوس مذهبی علیهنده لسان شدت قوللانان قانتو یله التنجی جلدك اون برنجی باشنده بویله سویلر .

الحاصل میلاددن اوچیوز سکسان بر سنه مروریته قدر خرستیانلق عالمنجه حضرت مسیح افندمز حقنده‌کی فکر واعتقاد یالکز توتلردن عبارت اولدیغی حالده تفصیلات سالفه‌دن اکلاشلش اوله‌جغی وجهله تاریخ مذکوردنصکره حکمدارلرك ید قوتیله بو اعتقاد یقلمش ویرینه معلوممز اولان فکر تثلیث وتشریك ایجاد ایدلمشدر . لکن بو شرك محضك خرستیانلر طرفندن حسن تلقی ایدلدیکنی ظن ایلرمیسکز ؟ .

اوزمان بوقدر کورلدیلر ایله یالکز بوز باب کلیسا الننه بیاوب قصوری نیجه تعدیات ومظالم ایله نه قدرقانلر دوکه‌رك اتدیغی شویله طورسون الیوم اوروپاجه فکری اویانق وذهنی آچیق بولنان قاتولیکلر بیله ذات احدیتك والد ومولود وخالق ومخلوق اولمسی کبی برفکره عادتا کولکده ویالکز براسملرندن ماعدا خرستیانلغك همان هیچ برجهتنه نظر اهمیتله بیله باقامقده‌درلر . حتی نکاح امرنده بیله کندیلرینی پاپاسلرك پنجه‌سندن قورتارمشلر وامر نکاحی‌ده معرفت نظام وحکومتله اجرا ایدنلرچوغالمشلردر . پاپاسلر بونلره دینسز نظریله باقارلر ایسه‌ده انلر سموات وزمینی وحضرت عیسایی یاراددن ذات واجب الوجودی پاپاسلردن ایی طانیوب وظائف انسانیت ومدنیتك هیچ بریسنده ذره قدر قصور ایتمزلر .

بوکاده نه حاجت ؟ مرادمز خرستیانلغك الیوم دخی تثلیث وتشریکه منحصر اولدیغی خبر ویرمك اولدیغنه کوره (صوسینیون) مذهبنی ایراد ایتمك کافی اوله بیلور . بو مذهبك لهستانده وترانسیلوانیاده برچوق اربابی بولنوب علم ادیان لساننده بونلره « اونیتار » یعنی موحد تسمیه اولنورکه کندیلرینی نه پروتستانلر سورلر نه‌ده قاتولیکلر . بونلر جناب باری تعالی‌یی توحید ایدرك حضرت مسیحك دخی پیغمبرلکنی اقرار وایمان ایدرلر .

مذهب مذکورك باشلوجه پیشوالری للیوس وفوست صوسن وقره لابوس وقرستوف صودیوس وقونراد وورستیوس وعلی الخصوص آندره وصو اوچ نام ذواتدرکه هر بری کمال عرفان وعلمله شهرتشعاردرلر . مذهبك برنجی مؤسسی صوسن اولدیغی ایچون اسمی دخی اکا نسبت اولنمشدر .

بو مذهبدن بشقه « راسیونالیزم » واردرکه انلر فکر توحیدده جمله‌یی سبقت ایدرك حتی انجیل شریفده جناب حقك

كوكلرده بولنديغنه دائر اولان آيتلرده دخی « كوك » تعبيرندن مقصد مقام علیین اولديغنی حكم ايدرك حضرت خالق تعالی وتقدس ايچون برمكان تعيينی ده كفر عد ايدرلر وبناء عليه ذات الوهيتك بر انسان اوغلی وجودنده تشخص ايتمسنی قطعاً وقاطبة قبول ايده‌مزلر ·

سوزی بتورمه‌دن اول شونی ده ديه‌لم كه :

وولترك ديديكی كبی دنيا قوريله‌ليدنبری بونجه ملتلر كلوب كچمش واكرچه ايچلرنده بعض اشخاص مخيله‌نك اسماء مخصوصه‌سنه الوهيت اسناد ايدنلری كورلمشسه ده، بويله تاريخك طانيديغی بر پيغمبره الوهيت اسنادی كبی حوصله‌يه اصلا صغمز برفكره هيچ بركمسه صاپماممش وحتی خرستيانلر دخی بوفكری اوچيوز سكسان سنه مدت غالبانه واندنصكره دخی مغلوبانه ردايتمكده ثبات وصلابت كوسترمش ايكن برقاچ پاپاسك اغفالاتی اثری اولمق اوزره يوزلرجه ميليون خلق اقانيم ثلثه ديه ذات الوهيته اويله برصورت تثليث ويررلر كه نه ديدكلرينی نه سويلدكلرينی كنديلری آكلامدقلری كبی حتی بوفكری تقليد ايدن پاپاسلرك بيله برشی آكلامدقلری هرزمان هرصورتله تأمين ايديله بيلور ·

— تمت —

(اخطار)

مسائل سائره حقنده كی بند مخصوصلر پيدرپی درج ايديله جكدر ·

تراجم احوال

سعدیٔ شيرازی

بوندن مقدم حضرت حافظ شيرازينك احوال شريفه‌سنه دائر قلمه الديغمز برقاچ سوزی يازمقدن حاصل اولان شوق بزی درحال صاحب كلستان حضرت سعدیٔ شيرازينك ترجمهٔ احوال شريفه‌سنی دخی يازمغه تشويق ايلدی · لكن بودفعه برعاشق شيدای حقيقينك برترجمان لسان معنوينك احوالنی يازميورز · حكيم تجربه‌كار مصلح حكمتشعار برذات عالی قدرك حالنی يازيورز كه زمانمزده اوروپا كبی علم وعرفانك وفضل وكمالك بازار عموميسی اولان بريرده اول فلاطونلره خواجه سقراطلردن قات قات يوجه‌نك حكميات بركزيده‌سنی تقليده موفق اولمش يونانلر حكمای بنامدن عد اولنمشلردر ·

اصل اسم شريفی ﴿ شيخ مصلح الدين ﴾ اولوب ٥٧٧ سنهٔ هجريه‌سنده شيراز شهرنده كهواره زيب وجود اولمشدر · منسوب اولديغی فاميليا فقر حاليله مفتخر ايديسه ده حضرت سعدی فقر وضرورتك آجيقلی الجا آتنه باقيه رق اولانجه اوقاتنی لسان عربی ايله علوم عربيه‌يی تحصيله صرف ايتمش وهنوزپك كنج ايكن بيله فضل وعرفانی ووفرت ذكا واذعانی جهتيله كنديسنی پادشاهلر سراينه قبول ايتديرمشيدی ·

كتاب كلستانی تكرار تعلم ايتمش اولديغمز

برشيرازى فاضلدن الديغمز معلومات شفاهيه يه كوره حضرت شيخ سعدى سرهنك زاده ايمش . هم ده كتاب كلستانده « اغلمش شاهك سرايى قپوسنده، كوردم » ديديكى سرهنك زاده كنديسى ايمش . فاضل موى اليهدن الديغمز شو معلوماتى تاريخه تطبيقدن عاجز قالدق ايسه ده كتاب كلستانده كندى سركذشت احوالنه دائر حضرت شيخك ويرديكى معلوماتى بو بند مخصوصى قلمه المق ايچون مأخذ ايدنديكمز اثرلرك جمله سنده مندرج بولدق . آثار مذكوره دن اوچى فرنكجه اولديغى حالده دخى روايتلر متفقدر .

ايمدى شو روايات متفقه دن مستبان اولديغى اوزره حضرت شيخ سعدئ شيرازى آسياى وسطيدن ايران ايچنه، ترك وتاتار قومنك مستولى اولدقلرى اثناده حكمداران مملكتده انتسابندن طولايى ارتق راحت وحضورينك و بلكه امنيت جاننك دخى تهلكه ده قالديغنى كوره رك ترك ديار ومشاق سفرى اختيار ايلدى .

مشار اليه حضرتلرى بر كره بدأ ايلديكى سياحتى بر دها براقه ميه رق برچوق سنه لرى سياحت اغورنده صرف ايلديكنى كنديسى اعتراف ايلر . كندى تعبيرنجه جهانك اقطار متخالفه سنى دوزمش طولاشمش وهر صنف آدمله هم بزم اوله رق اوزلاشمش . بر كوشه يه باش اورمامش كه انده برفائده بولسون بر ترلادن چكمامش كه برباشاق بولمسون . اناطولى ومصر وسوريه طرفلرنجه مدت مديده سياحتلرندن ماعدا

اون درت دفعه دخى طواف بيت اللهه موفق اولمش ودرت دفعه هندستانه كذر ايتمشدر .

حلبده ايكن احبابك ازدحام ومهاجمه سندن قاچوب حيواناتله انسيت ايتمك ايچون قدس شريف طرفلرينه كيدر ايكن او اثناده حوالئ مذكوره يى استيلا ايتمش اولان اهل صليب فرنكلرى النه اسير دوشه رك برمدت اسارتدن وخندق قازمق كبى مشقتدن صكره بردوستى كنديسنى بش اون آلتونه صاتون الهرق بعده قزينى دخى تزويج ايتمش ايسه ده زوجه سى بدخوى چيقوب حضرت شيخى حال اسارتدن بش بدتر اضطراب ايچنده براقديغى ونهايت بركون زوجه سى « سن اول آدمدكميسك كه بابام سنى بش آلتونه صاتون المشدر » ديه سرزنش ايدنجه حضرت شيخ ارتق طاقت كتوره ميه رك « اوت ! بابك بنى بش آلتونه صاتون الوب اسارتدن قورتاردى ايسه ده، يوز آلتون مهر ناميله سكا صاتوب دها بدتر بر اسارته كرفتار ايلدى » جوابنى ويرديكى كلستانده مندرج بولنمق جهتيله مشهوردر .

ايشته شو دور ودراز سياحتدن صكره ينه مملكتنه عودت ايدرك افكار حكميه سنى كرك منظوماً وكرك منثوراً ابناى نوعنه نشر ايتمكه باشلامشدر . بو ذات عالى قدرك قدرينى اعلا ايچون يالكز بلاغت كفتارى واصابت افكارى دكل بوز ايكى سنه عمر سورمش بولنمسنك دخى بيوك بردخلى اولديغى منكر دكلدر . حكمت عوامدن اوله رق « چوق يشايانى

بیلور چوق گزمی » دینلدیکی معلوم
بوسؤاله برده « چوق اوقویانمی » علاوه
ایدرلر ایسه جمله سنك اجتماع ایلدیکی
ذات شریف حضرت سعدئ شیرازیدرکه
هم چوق یشامش هم چوق گزمش هم ده
چوق اوقومشدر . تاریخ وفاتی ٦٧٩
سنهٔ هجریه سنه تصادف ایدر .

حضرت مصلح الدین سعدی مرتبه سنده
بولنان ذوات کرام وفات صوری ایله وفات
ایدر ایسه ده حیات معنویه ایله ابداً
وسرمدیاً حی دیمك اوله جقلرینه وترجمهٔ
احوال شریفه لری حقنده معلومات
ویرلدیکی زمان اصل دقت ایدیله جك
برشی دخی حیات معنویه لری صاحبی بولنان
آثارینك نصل تلقی ایدلمش بولندیغی
قضیه سی ایدوکنه بناء بعدازین
حیاتنك بوجهت معنویه سنه عطف نظر
ایده لم :

آثارینك اك مشهوری واك معنیداری
کتاب کلستان اولوب دهشت ابواب جنت
آسا ارباب شوق واشتیاقه آچیق بولنان
سکز بابنك محتوی اولدیغی حکمیات بعض
افراط اندیشان حکمانك مبالغاتی کبی دستور
العمل طوتلمسی ممکن اوله میه جق شیلر
دکلدر . هر بری الیوم دخی دستورالعمل
طوتلغه شایاندر . ایشتك اك زیاده اهمیت
ویریله جك جهتی ایسنه مباحثی یالکز
اخلاقه منحصر اولیوب ایچنده فن تصرف
وفن سیاحت ملکیه یه وسائره یه دائر
دخی احکام بولنمسی قضیه سیدرکه بوقضیه
کتابك قدرینی برقاتدها اعلا ایدر . هله

صورت انشاسنده اولان سلاست وفصاحت
سعدیدن بشقه برصاحب قلمه میسر دکلدر
دنیلسه مبالغه یه حمل اولنه مز .

بوکتاب مستطابك قدری ایران
وترکستانده اولدیغی قدر وحتی بلکه ده
دها زیاده اوله رق اوروپاجه تقدیر
ایداش ایسه شایان استغرابمیدر ؟ دها
بوندن ایکیوز اللی سنه قدر مقدم یعنی
عادتا اوروپا بوکبی حکمیاته مقابل درت
آچمش اولدیغی کوزلرینی هنوز آچدیغی
سنه لرده کلستانك خلاصه سنی فرانسزجه یه
ترجمه ایدلمشیدی . حیوانات لساندن
نقل وروایت حکمیاتله شهرتشعار اولان
فرانسز شاعری لافونتن حکیم یونانی
ازوبدن صکره تقلید ایلدیکی ذات حکمت
سمات حضرت شیخ مصلح الدین سعدیٔ
شیرازیدر . هله « برمغولك رؤیاسی »
سرلوحه لی حکایه سی کلستاندن عیناً ترجمه
کبی برشیدر .

اکلاملی مظهریتی که تا ١٦٥١
سنه سنده یعنی بوندن ایکیوز یکرمی بش
سنه اول کلستانك فارسی العباره برنسخه سی
هولاندهده کائن آمستردام باصمه خانه لرنده
باصلمشدرکه ژانتیوس نام لاتن مترجملرندن
بریسنك حرفیاً ترجمه سی دخی هر صحیفه نك
مقابلنده مندرجدر .

درت سنه ایچنده بوطبعك موجودی
قالیوب توکنمکله بردها هم ده بودفعه
مصور اوله رق طبع ایدلمشدر .

بعده (١٦٥٤) تاریخنده المانجه یه
نقل وترجمه وطبع ایدیله رك ١٦٦٠ سنه

سنه قدر بونك دخی موجودی قالمدیغندن ایکنجی دفعه اولهرق ینه باصلمشدر .

سالف الذکر ژانتیوسك ترجمه سندن یالکز باب اول ایله مقدمه اکزر نام برمحرر طرفندن فرانسزجه یه نقل ایدلدیکی کبی ۱۷۸۹ سنه سنده غودت نام پاپاس دخی ینه بواثری دها کوزل بر یولده تکرار ترجمه وهر حکمتنی محاکمه دخی ایلدی که مظهر اولدیغی رغبته بناء ایکی سنه صکره دفعهٔ ثانیه طبعی دخی ظهور ایلدی .

انکلیز لساننه ایکی دفعه ترجمه اولنمش وصکره فرانسزجه یه تکرار تکرار ترجمه ایدن برقاچ ذات دها کورلمشدر . بوقدر عمومی بر رغبتك اوروپا فلاسفه سی آثاری حقنده ده کورلدیکی بوقدر دنیلسه چوقدر دنیله مز . حتی کتاب کلستان ۱۸۳۸ سنهٔ میلادیه سنده پاریسده علو افکار اربابنك محیر عقول اوله جق آثار حکمیه وادبیه لرینی حاوی بولنسان « پانته نون لیته ره ر » نام خزینهٔ نوادره دخی قبول اولنمشدرکه برکتاب حقنده عالمده ارتق بوندن بیوك مظهریت اولهمز .

حضرت مشارالیهك « دیوان سعدی » سی خواجه حافظك اشعاری قدر رنکین واشعارنده کوریلان شوخانه نکت ومضامین قدر رنکین دکل ایسه ده کتاب شریف (مثنوی) بولنده هراطیفه سی التندن بر حکمت باهره پارل پارل پارلامقده در حافظ ایله سعدی میاننده برنسبت ایستر ایسه کز دیرز که خواجه حافظ بر پیر افسرده دلی حرارت عشقله علولندیروب عادتا جوان ضمیر وسعدی ایسه بالعکس بونو جوانلری اذعانك اذعاننی باشنه ویروب کنج ایکن سالخورده پیر حالنه تحویل ایدر .

« بوستان سعدی » ینه کلستان کتابنده اولان مقصد کبی تربیهٔ ابنای بشر املی اوزرینه اون باب اولهرق تبویب وترتیب ایدلمش براثر مقبول ومعتبر اولوب انجق صرف منظوم اولدیغندن ترجمه سنده کوریلان صعوبتلر عالمك هر طرفنجه کلستان قدر شهرت پیدا ایده بیلمسنی مانع اولمشدر .

مع هذا بونك دخی هولاندز لسانجه بر ترجمه سی نشر ایدلدیکی کبی ۱۶۹۶ سنه سنده برده المانجه سی ترجمه ونشر ایدلمش وسیلوستر نام فرانسز مترجمی برچوق پارچه لرینی فرانسزجه یه ده نقل وترجمه ایلمشدر .

« پندنامهٔ سعدی » اوچنجی درجه ده اهمیتلمش آثارندندر . واقعا بو کتاب بزم مملکتمزده بوستان درجه سنده ده انتشار ایده مامش ایسه ده انکلیزلر بونی ده نظر اهمیتدن قاچیرمیوب ۱۷۸۸ تاریخنده هم اصلی وهم ده غایت کوزل بر ترجمه سی برابر اولدیغی حالده لوندره ده طبع اولنمشدر اثر مذکور اخلاق قرآن واحادیثی جامع اولدیغندن حضرت سعدیدن ارشاد بکلیانلر ایچون مشارالیه حضرتلرینك الحالة هذه برحیات ایدوکنی نظرده اثبات ایده بیلور .

حضرت سعدینك اشبو آثارندن

ماعدا اثرلری دخی واریسه ده پراکنده شیلر اولوب هله مطلقا برچوق آثار پراکنده سی دخی ضایع اولمشدر . ایشته مشارالیه عالم حکمت و ادبك بویله بر صاحبتراني اولوب طوغریسی ملت مرحومهٔ اسلام سائر اعاظم میاننده سعدیٔ شیرازی ایله افتخار ایتسه سزادر .

(رحمه الله تعالی رحمة واسعة)

﴿ احوال انسان ﴾

﴿ خواص خمسه ﴾

مابعد عن نومرو ٢١

قوهٔ لامسه بزه اك اول صیجاق ایله صوغوغی خبر ویرر . شویله که وجودمز ترمومترو یعنی میزان هوا قدر حساس اولوب هوایه عارض اولان ادنا بر تحولی وجود درحال خبر ویرر . اشیا واجسامك صوغوقلغندن صیجاقلغندن خبرالمق ایستدیککز زمان دخی آنی لمس ایدرسکز که اومعلوماتی المق ایچون بوندن ایشقه یول یوقدر . ثانیاً بر شیئك صلابت ولینتی بزه لمس خبر ویره بیلوب سائر حواس بوخدمته دخی اصلا اشتراك ایده مزلر . اشیانك ثقلتی جلاس رطوبتی یبوستی دخی انجق بوحسله امتحان ایدیله بیلور .

کوزدن بحله دیکمز خدمت اشیانك اشکالیله رنکنی وینه بوایکی اساسه تفرع ایدن خصوصاتنی فرق ایتمك ایسه قوهٔ لامسه بوخدمتك نصفنی درعهده ایده بیلور . زیرا لمس ایله برشیئك شکلنی وحجمنی طانیمق ممکندر . قوهٔ لامسه ده ذوق یعنی طاتمق خاصه سی دخی اولدیغی محیر العقولدر . هرنقدر اشیانك ذوقنی طوغریدن طوغری یه خبر ویرهمز ایسه ده وجودك اینجه یرلری ویاخود قازیمق صورتیله انجلامش واعصاب اوجلری میدانه چیقارلمق اوزره خارج وجوده یاقلاشدیرلمش اولان محللری حوضاتك حوضتندن متأثر اوله بیلمکده در .

بوفون دیرکه قوهٔ لامسه سامعه یه دخی اشتراك ایده بیلور . زیرا صدا برجسم اوزرنده اثبات وجود ایده بیلمك ایچون جسمك اهتزازه کلسی لازمدرکه بو اهتزاز دخی صدانك وجودینی قوهٔ لامسه یه خبر ویره بیلمکده در . یالکز قوهٔ شامه قالیورکه ظاهر حالده لمسدن مستقل برشی ظن اولنیور ایسه ده حقیقتده انك دخی لمسدن عبارت اولدیغی اشاغیده محل مخصوصنده کوریله جکدر .

ایشته حواس خمسهٔ ظاهره نك اك ساده سی وفقط بالوجوه اك مهمی اولان کیفیت اس حقنده بورایه قدر پیدا ایلدیکمز فکر کافی اولوب انجق قوهٔ لامسه نك حسیات واقعه سی لمس وتماس محلنده قالمیه رق الیاف اعصاب واسطه سیله بینه قدر واردیغندن دیمك اولورکه بین قوهٔ مذکوره نك دخی مرجعی وبالواسطه صاحبیدر . بزبینه

عطف نظر ایتمه دن اول حواس سائره یی دخی کوزدن کچوره لم :

﴿ ذوق یعنی طاتمق ﴾

ذوق یعنی طاتمق دیمك آغزمزك ایچنه قویدیغمز اشیانك اکشیلك طاتلیلق طوزلیلق آجیلق کبی کیمیانك خبر ویردیکی لذائذینی طویمق دیمکدر . شوحالده تأمل ایدیله جك اولسه تسلیم اولنور که ذوق ایله لمس اراسنده بر بیوك مناسبت اولوب ذوق دخی عادتا بر نوع لمس دیمکدر .

اوت ! بوقاروده لمس فقره سنده دخی دیمش اولدیغمز وجهله قوه لامسه نك دری اوزرنده کوریلان درجه سنده دخی حوضتله متأثر اولمق مرتبه سنده بر ذوق اولوب اغز ایچنده ایسه ینه قوه لامسه نك شوتذوقی ارتیور دیه برحکم ویره جك اولسه ق خطا ایتمامش اولورز .

آغز ایچنده قوه لامسه نك نصل یرلشدرمش اولدیغنه دائر فیزیولوژی اربابنك پك چوجك براختلافی واردر . ایچلرندن بعضلری ذوقی یالکز لسانه مخصوص عد ایدرلر . برطاقمی ایسه ذوقی یالکز دماق دیدیکمز آغز طوانه مخصوص اولمق اوزره حکم ایلرلر . برقسمی دخی آوردلرده یعنی دیشلر ایله یناقلرك ایچ یوزلری اراسنده بولندیغنی خبر ویررلر . دیکر برقسمی دخی دیل التنده اولدیغنی افاده ایدرلر .

بو روایتلرك جمله سی طوغری اولمق اوزره قبول ایدلملیدر . فقط هپسی عمومیت اوزره طوغر یدر . برپارچه طوز ویاخود سائر اکشی برشی الکز . دیلکزه طوقندیرکز ذوقنی طویارسکز . دماغکزه طوقندیرکزینه ذوقنی طویارسکز . آوردکزه دیلکزك التنه وسائره یه ده طوقندیرکز هپ طویارسکز . لکن بوصورتلرله المش اولدیغکز ذوقلر هپ ناتمامدر . حتی اول قدر ضعیفدر که طوقندیردیغکز شیئك طوزلی ویا اکشی اولدیغنی اولدن بیلمامش اولسه کز بر منوال محرر طوقندیرمق صورتیله بونك فی الواقع طوزلی ویا اکشی اولدیغنی پك کوچ اکلایه بیلورسکز . چونکه اول صورتله تماسدن حاصل اولان تأثیر عادتا وجودك پك نازك اولان یرلرینه حوضات تماس ایتدیردیککز زمان حاصل اولان وغیجقلانمقدن عبارت قالان تأثیر قبیلندندر . برده بوتماس ایتدیردیککز شیئ اغزکزك ایچنه آتوب دیلکز ایله اویرمکه چویرمکه یعنی هرطرفنه بردن تماس ایتدیرمکه باشلایکز . ایشته اصل ذوق دنیلان شیئ اوزمان طویارسکز . ایمدی شوحال ذوقك اغز ایچنده وعمومیت اوزره هرطرفنده بولندیغنی اثباته کافی اولمزمی ؟

اویله ایسه آغز ایچنه سطحیجه اولسون برنظر ایده لم :

اغز ایچنی بردری احاطه ایتمشدر که غایت اینجه در . اول قدر اینجه که عادتا وار ایله یوقك فصل مشترکی دنیلسه سزادر .

بوندنصکره شوده دقت اولنه جق برشیدر که آغز ایچنه ودیل اوزرینه منتشر اولان اینجه شریانلر وعرقلر غایت چوقدر . بونلرك چوقلغی ایسه تمام سالف الذکر

اینجه دری التنده عادتا چپلاق کوزایله خارجاً فرق ایدیله جك قدر بیوکلری دخی موجود وچوق اولمسندن اکلاشیلور . زیرا دیمك اولورکه اشبو بیوجك طمارلر درحال ترابزن وغروق خرده بیننده منقسم اوله‌رق ینه کندی جوارلر ینه انتشار ایدرلر . آغز ایچنده بوقدر اینجه طمارلر اولمسی اورانك قوهٔ حیاتیه سنی آرتدیره جغی - هضم وجولان دم حقنده شمدی‌یه قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتی المش اولان ارباب مطالعه ایچون - آشکاردر .

وجودی احاطه وستر ایدن دری‌یه برچوق الیاف عصبیه منتهی اولدیغی بوندن اول تفصیل ایدلمشیدی . الیاف مذکوره‌نك دها چوغی‌ده آغز ایچنی تفریش ایدن زاره منتهی اولور . هم‌ده آغز زارینه منتهی اولانلر الیاف لینه‌یه پك قریب اولوب بناء علیه بونلرك اینجه‌لمه‌رك ویموشایه‌رق دری‌یه قارشمش اولان اوجلری بالطبع وبالضروره دهاپك چوق زیاده حساس درلر . بونلردن ماعدا - وسائط هضم‌بند مخصوصنده اغز فقره‌سنده خبر ویرمش اولدیغمز - صالیه چیقنلرینك حیز دیره‌لری صالیه‌یی آغز ایچنه ایصال ایدن مسامات طرزنده کی یوالرك ایچنده‌دخی نهایتسز سیکر اوجلری بولنور .

ایشته شویله مجملاً اخطار ایلدیکمز سیکرلر ذاتاً حساس اولدقلری کبی طبیعت برچوق شریانلر اوراره زیاده‌جه تازه وقرمزی قان سوق ایده‌رك لاینقیله بسیله مکده اولدیغی جهتله مذکور سیکرلرك قوتی برقاتدها آرتار . بعض اطبا بوصورتی انکار ایتمشلردر . لکن انلرك مخالفی اولان جمهور اطبا برآدمدن زیاده‌جه قان الندیغی زمان اغزنده قوهٔ ذائقه‌یه خلل کلمکده بولندیغنی اخطار ایله مدعابی اثبات ایلمشلردر . نه حاجت ؟ هرعضوك قوتی قاندن کلدیکی وبرعضوه قان واصل اولمز ایسه اوعضو بسیلنه‌میه‌رك جانسز کبی برحالده قالدیغی درکار ایکن بوحکم آغز حقنده دخی نیچون واقع اولمسون ؟

بونقطه‌ده‌سوزی بوقدر اوزاتمغمزك سببی آغز ایچنه واصل اولان سیکرلرك حسی پك زیاده اولدیغی ارباب مطالعه‌یه لاینقیله تفهیم ایتمکدر . اما پك زیاده‌می پك زیاده . اول قدرکه برشئ آغزه قویمغه دخی حاجت قالمیوب ذهن او شئ تصور ایتدیکی زمان بیله آغز برنوع حس ایله متحسس و برنوع تأثیر ایله متأثر اولور .

ایمدی بورایه‌قدر ویردیکمز ایضاحات قوهٔ ذائقه‌نك‌ده برنوع لمس اولدیغنی اثبات ایتمکله برابر ذوقك صورت وکیفیتنی ده اشراب ایلمشدر . یعنی حس دنیلان شی اعصابك برنوع غیجقلانمسی اولدیغنه واغز ایچنده‌کی اعصابك دخی پك از برشی ایله پك چوق غیجقلانمغه استعدادی بولندیغنه کوره آغزه تماس ایتدیریلان هرهانکی برشیئك درحال اغز ایچنه منتهی اولان اعصابی کالیله غیجقلامسنه « ذوق » تعبیر اولندیغی اکلاشلدر . بوصورت معلوم اولدقدن‌صکره ذوقك طاتلی واکشی وسائره کبی تنوعی اغزك خاصه سندن

اولمیوب بلکه اشیاده اولان خواص کیمویه ایدوکی دخی بداهةً معلوم اولور ·

اما ظن اولنمسون که لذتی طویان شی محصاً آغزدر! خیر! آغز ایچنده بولنان الیاف عصبیه اشیاده اولان لذائذی درحال آلوب بینه کوتورمکدن بشقه برشیئه مأمور دکلدر · نصل که بینه برخلل کله جك اولسه انسان اغزنده‌کی قوهٔ ذائقه‌یی غیب ایتمك درجه‌سنه کاور · لذائذك بینه انتقالی ایسه آغزی احاطه ایدن طمارلرك بر برینه التصاق ایده ایده نهایت برقاچ چفت اوله‌رق تابینه وصولی صورتیله حاصل اولور · بناء علیه اشبو حس ذوقینك مرجعی دخی بین اولدیغی قبوله مجبورز ·

❊ قوهٔ شامه یعنی قوقلامق ❊

جناب خلاق ذوالجلالك قوهٔ شامه‌یی نه صورتله تشکیل ایتمش و بوکا نصل برنظام قویمش اولدیغی اطرافیله دوشونیله جك اولسه عقللره حیرت کلمامك ممکن دکلدر · قوهٔ شامه قوهٔ ذائقه قدر ساده اولمدیغندن بو بحثی ارباب مطالعه‌یه لایقیله تفهیم ایده‌بیلمك ایچون برکره قوقونه دیمك اولدیغی کورمك لازمدر ·

❊ قوقونه‌در ❊

قوقونك ماهیتی حقنده ویریلان معلومات دخی بعینه ضیانك ماهیتی حقنده ویریلان معلومات کبی انسانه برقناعت کامله ویره‌بیله جك مرتبه‌ده دکلدر · اولا شوراسنی تسلیم ایتمکه مجبوریت واردرکه قوقو برجسمدر · زیرا خارجده وجودینك موجود اولدیغی بدیهی اولمقدن فضله بر برمحلدن دیکر محله نقل دخی ایدیله بیلور ·

اورته‌یه حبه قدر مسك قویه جق اولسه‌لر قوقوسی برصالونی طولدیرر · دیمك اولورکه اوراده برصالون طولوسی قوقو واردر · لکن مسکه نظر ایدیله جك اولسه هنوز انك مقدارندن هیچ برشی اکسیلمامش اولدیغی کوریلور · بش اون کون طوره جق اولسه دخی اکسیلمز ·

شوحال اوزرینه تأمل ایدن بعض حکما قوقونك جسم اولمدیغنی ادعا ایتمشلر ایسه‌ده مادام که قوقو واردر مادام که تأثیری دخی درکاردر مطلقا وجودی اولمق لازم کله جکی هم حکمة هم منطقاً مسلمدر ·

بناء علی ذلك حکما قوقویه « برجسم اوزرندن انتشار ایدن ذرات متتابعه » دیرلر ایسه‌ده بونلرك بتوب بتمیه جکنده برکوچك اختلاف قالمش وجمهور هرحالده بته بیله جکنی — بعض قوقوسی آز وقوتسز اولان اجسامدن قوقونك براز وقت صکره بتمسیله — اثبات ایلمشدر ·

قوقونك بعض اجسامك ذاتیله یکمایه اولاسی اثبات اولنه‌مز بونك دخی ضیا کبی بر بشقه جسمله قائم عرضیاتدن اولمسی بداهت صورتیله کوریله بیلور · ایمدی اکلاملی جناب حقك امر خالقیتنده اولان قوت وقدرتنی که قوجه برصالونی بش اون دفعه وحتی دها زیاده طولدیره‌بیله جك اولان برجسمی کوچولته کوچولته وخلاصه ایده ایده برحبه قدر جسم آخر ایچنه درج ایده‌بیلمکده‌در · شوقوتی نظر دقته

محاکمه ایدن حکما جناب حقك برحبه‌یی قوجه برعالم اوله‌جق مرتبه‌ده بسط وقوجه برعالمی دخی برحبه منزله‌سنه ایندیره‌جك قدر قیصه ایده‌بیله جکنی حکم ایله جبهه سای سجده کاه حیرت اولمشلردر . نه بیوك تماشا ! نه بیوك ذوق ! ..

ایمدی قوقو هوای نسیمی ایچنده طیران ایده‌جك قدر منبسط وخفیف برشی اولدیغنه کوره بونك بز یعنی جوارح اعضامزه قدر کلمسی پك قولای تصور اولنور ایسه‌ده برونمزك ایچنه کیرمسی براز مشکلجه اولدیغندن حضرت نظام عالم بونك ایچون دخی ایریجه برقانون قویمشدر . اوقانون ایسه آغزمزله نفس المق احتمالی موجود ایکن برده برونمزله نفس المق صورتیدرکه قوقو هوا ایله برابر طیران ایلدیکنه کوره بنه هوا ایله برابر برونمزدن ایچرویه کیرمك دخی پك موافق حکمتدر .

مادامکه قوقویی اجسام ذوروایح اوزرندن انتشار ایتدیردك وهواده طیران صورتیله برونمزه قدر کتوردك اویله ایسه شمدی برون ایچنده بولنان مشاملره دخی برنظر ایده‌لم .

﴿ مشاملر یعنی قوقویی حس ﴾

﴿ ایدن محللر ﴾

برونمزدن نفس الدیغمز زمان هر دلیکدن ایچرویه کیرن هوا « حفرة الانف » یعنی برون جوقوری تعبیر اولنور برز چوقوردن کاوب کچرلر . برونمزك اوجنده بولنان برون قیقرداغی برون دلیکلرینی بربرندن آیرمش اولدیغی کبی اوقرداغك اوست طرفی دخی برون کمیکیله برابر ایکی عدد حفرة الانفی بربرندن تفریق ایله بونلرك یکدیکریله برلشمسنه مانع اولور . بعده قاش چاتیسی کمیکلرینك اورته لق یری حذاسنده (سینوس) تعبیر اولنان برچوقور دها واردرکه بوچوقور ایله ایکی قطعه حفرة الانف اره‌سنده مخابره طریقلری موجوددر .

حفرة الانفلری احاطه ایدن جدرانی اوزرلرنده برقاچ فرجه ودلیك کوریلور بوفرجه‌لرده بلغمی الماهیه زار اوجلری واردرکه بوزار اورالری تفریش ایلمشدر .

ایشته اصل مشام یعنی قوقو محللری اشبو ایکی عدد حفرة الانف اولوب آغز ایچنی احاطه ایدن دری‌یه منتهی اولدیغی مثللو اشبو حفره‌لری تفریش ایدن زاره دخی برچوق اعصاب شامه اوجلری منتهی اولور . وبو اوجلر دخی سائر نوع اعصاب مثللو بربریله برلشه برلشه بیویوب دماغه واررر .

بومسئله اوزرنده تأمل ایده‌جك اولسه‌ق مشاملرك حسی دخی برنوع لمس اولدیغنی کوره بیلورز . زیرا ککزمز برقوقو ایشکلله دیکی زمان برونمز ایله صیق صیق وقوتلی نفس المقده‌کی حکمت برونمز جوارنده بولنان قوقولری دها چوق ودها قوتلی اوله‌رق مشاممزه چارپدیرمقدر . قوقو دنیلان شی اجسام ذو روایح اوزرندن طیران ایدن برچوق ذرات اولدیغنه وحفره

الانفلر ایچنده‌کی زاز یعنی بو زاره منتهی اولان اعصاب شامه اوچلری دخی کندیلری او زرینه اصابت ایده جك اولان ذراتی اخذ وقبول ایتمکه حاضر بولندقلرینه کوره ذرات مذکوره نك محل شمه اصابتی عادتا لمس وتماس دیمك اوله جغی پك بدیهی برصورتله قبول ایدیله بیلور .

ذوق خدمتنه مأمور اولان شیلر آغز ایچنده‌کی دری‌یه منتهی اولان اعصاب اولدیغی حالده حس ذوقینك مرجعی ینه بین اولمسی تسلیم قلندیغی کبی استشمام خدمتنه مأمور اولانلر دخی حفرة الانفی تفریش ایدن زاره منتهی اعصاب اولدیغی حالده بو حسك مرجعی دخی بین اولمق اوزره قبول وتسلیم ایده جکز زیرا بینه جزوی براختلال کلدیکی حالده قوهٔ شامه یه کلی خلل طاری اولدیغی دائما کورلمکده‌در . خواس خمسهٔ ظاهره‌نك جمله‌سنك محل اجتماعی بین اولدیغی کوستردکدن صکره او مجمع عمومی حواسك اوپای تخت ومرکز حکومت اقلیم وجودك احوال مخصوصه‌سنی دخی بشقه‌جه کوره جکمز درکاردر .

﴿ رؤیت یعنی کورمك ﴾

انسانك کندی موجودیتنی ینه کندی نظرنده اثبات ایدن شی حواس اولدیغنه کوره بو خدمتده جمله دن ایلرویه کیدنی حس رؤیت اعتبار اولنه‌مسه بیله ـ زیرا بو خدمتده جمله دن ایلرویه کیدن شی حس لمس یعنی طوقونمق اولدیغنی محلنده اثبات ایلمشیدك ـ جمله دن کبروقالانی بو حس اولدیغی دخی حکم اولنه‌مز . زیرا بیمز اشیانك شکلنی رنکنی بعدینی جسامتنی ویکدیکرینه نسبتله وضعیتنی بیلکه اشد احتیاجله محتاج اولوب بو صورتلرك بیمزه عکس ایده جکی آینه ایسه آینهٔ رؤیتدر . مثلا قوهٔ شامه دن محروم اولسه‌ق اشیانك یالکز برخاصیتندن محروم قالورزکه اوده قوقوسیدر . لکن معاذالله رؤیتدن محروم قالسه‌ق اشیانك برمنوال محرربش خاصیتندن محروم قالش اولورز . رؤیتده اولان شومزیتك ساده برشی اولوب اکر صحایف کتاب طبیعتی جمله دن زیاده کوز ایله اوقویوب مشهودات واقعه‌مزك هر برندن الدیغمز دلالتله جناب کبریانك عظمتنی بالملاحظه واصل اوله جغمز درجات حیرتی دوشونه جك اولور ایسه‌ك بزی یالکز رؤیت نعمتیله متنعم ایتمش اولمسندن طولایی جناب خالق تعالی‌یه عرض تشکردن عاجز قالورز .

رؤیت بوقدر بیوك برمزیت اولدیغی کبی « کوز » دیدیکمز برلقمه عضوك صورت ترکیبله او عضو عاجزك نه حکمت وکیفیتله کوره بیلکده بولنمسی انسانی کرچکدن حیرتده براقور . قوهٔ شامه بحثنده جناب حقك اشیا ایله قائم ایلدیکی قوقولرك هوای نسیمی ایچنده طیرانیله برونمزك دیبنه قدر کلدکدن صکره انی دیشامزه جذب وجلب ایتمك

ایچـون برون طریقیـله دخی نفس الئمق صورتنی تصور ایلمش اولسه‌ه شاشمش ایدك . واقعا قانون خلقتـك شو حکمی دخی انسانه حیرت ویره جك قـدر دقیق برشیدر . انجق قانون مذکورك کیفیت رؤیت حقنده‌کی احکامیله مقایسه ایدیلور ایسه کیفیت استشمام احکامی عادتا مواد عادیه منزله سنده قاله‌جغنی دها شمـدیدن ارباب مطالعه‌یه تأمین ایده بیلورز .

حواس خمسه دن بوحسی لایقیـله تفهیم ایده بیلمك ایچون اول امرده کوز دنیـلان عضو غریبك صورت انشا و ترکیبنه برنظر ایده‌لم :

﴿ کوزك صورت ترکیبی ﴾

کوز دیدیکمز آلت بناق الماجقلرینك اوزرنده وقاشـلرك التـده ایکی دانه کروی الشکل عضودر . بز بونلردن بریسنی دست معاینه وتدقیقه‌ آلور ایسه‌ك کـورورزکه کره‌ٔ چشم اوك طرفنـه طوغری براز زیاده‌جـه فرلایوب بنـاء علیه تام شکل کرویتی اخلال ایتمشدر .

اشبو کره هر طرفدن « غشاء المقله » تعبیر اولنور زار کبی اینجـه برقابوق ایله محـاط اولنوب فقـط تمام اوك طرفده وکوزك سیاهـه قریب پرده بردلیـك براقورکـه بونك قـطرەسی ۱٤ میلی مترو قدردر . اشبو غشـانك رنکی بیـاض وطبیعتی کثیف یعنی غیر شـفاف اولوب صلابتی دخی اینجه‌در . اورته پرده قالان ۱٤ میلی مترو قطرنده‌کی دائره‌نك

ایچنده دخی « قرنیة العین » تعبیر اولنور دیکر برزار چارچوبه‌لنمشدرکه کاغددن پك چوق اینجه وعادتا زار قدر اینجلتلمش بوینوز کبی اولدیغندن ناشیدر کا « قرنیه » اسمی ویرلمشدر . بوزار شفاف اولدیغندن بونك غشاء المقله‌یه چارچوبه‌لنمش اولمسی بعینه کی قاره‌لرینك مدور جاملرینك وضعیتنی اکدیرر . یعنی غشاء المقله اوزرندن ضیا یکه‌میوب یالکز بوقرنیه‌دن مرور ایتمسـیله کوزك کائناتی تماشـا ایلدیکی پنجره اوراسی دیمکدر .

غشاء المقـله ایچ طرفنـدن « دابغة العین » تعبیر اولنور غایت اینجه برزارایله دها تفریش ایدلمش اولدیغی کبی قرنیة العینك دخی ارقه طرفنـده کذلك اینجه وشـفاف برزار دها کوریلور ایسـه‌ده بوزارك اورته یری قائماً یعنی یوقارودن اشاغی یاریقدر . بوزار الوان متنوعه ایله ملون اولدیغندن قرنیة العینك شـفافلغی الوان مذکـوره‌نك خارجه عکسنی منع ایده‌مامکده‌درکه بوکا اصطلاحده « دائرة البؤبؤ » یعنی کوز بـبکی دائره‌سی دینیلور واصل کوز بـبکی دنیلان سـیاه نقطه‌ دخی بودائره‌نك تمام اورته‌سنده واقع مدور بردلیك اولمق اوزره کشف اولنور .

دائرة البؤبؤك همان ارقه طرفجغنـده بعینه مرجك شکلنده برکیسـه بولنوب انك درونـنده دخی « خلط باوری » تعبیر اولنور برمایع واردر . انك ارقه طرفنده ایسـه کره‌ٔ عینك تمام ایکی ثلث آخیرینه مساوی برجسـامتده اوله‌رق « رطوبت

زجاجیه » تعبیر ایدیلان مادهٔ متمیع بنه
کندیسنه مخصوص برکیسه بولنور .
زیرا اشبو رطوبت زجاجیه یه کلنجه یه
قدر کرهٔ چشمك ذکر ایلدیکمز طبقاتی
انجق برثلث قدر قسمنی اشغال ایده بیلکده
ایدی .

کوز ایچنه کیرن واصل رؤیت ایشنهٔ
خدمت ایدن عصب کوزك ارقه طرفندن
کیروب بعده برغشاء عصبیه صورتنه
بالانقسام رطوبت زجاجیه یی دائراً مادار
احاطه ایدرکه بوکا « شبکهٔ عصبیه »
دخی دیرلر . اصل رؤیت بوشبکه نك
خدمتی اولدیغندن خارجاً کوزه اصابت
ایدن ضیانك بیك دلیکندن ایچرویه
کیردکدن صکره تابوغشاء عصبیه یه قدر
کلمسی مطلوبدر .

ایشته کوزی تشکیل ایدن طبقات
شوندن عبارت اولوب بونلردن صکره ذکره
شایان جهتلرینه کلنجه :

قرنیة العین ایله دائرة البؤبؤ اراسنده، غایت
کوچك برآچیقلق اولوب بوکا « حجرهٔ
متقدمه » دنیلورکه درونی برمایع شفاف
ایله طولودر . بوندن صکره دائرة البؤبؤك
ارقه طرفیله خلط بلوری کیسه سنك
اراسنده دخی دیکر بربوشلق بولنوب اکا
« حجرهٔ متأخره » دنیله رك انك دخی
درونده برمایع شفاف واردر .

اشاغیده کیفیت رؤیت فقره سنده
کوریله جکی وجهله آیینهٔ چشمه برشیئك
عکس ایتمسی قرنیة العینك یعنی کوز
پنجره سینك تام اوشیئه توجه ایتمش اولمسنه

وبو دخی کوزك هرطرفه دونوب قلدانه
بیلمسنه متوقف اولدیغندن کوزك تا
ارقه طرفندن بدأ ایله غشاء المقله ایچنه
کیرن وهرطرفنه یاییلان التی عدد الیاف
عضلیه ـ یعنی ات لیفلری ـ کوزی
هرمطلوب اولان جهته طوغری چویرمکه
خدمت ایدرلر .

کوزك صورت ترکب وانشاسی حقنده
بورایه قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتی
(۲) نومرولی شکل جمع واجمال ایده بیلور
شکل مذکورده « ق » ایله اشارت اولان
جهت قرنیة العین اولوب « ح » اشارتیله
کوستریلان بوشلق حجرهٔ متقدمه درکه
قرنیة العین ایله دائرة البؤبؤ اراسنه اصابت
ایتمشدر . « ب ب » حرفلری دائرة
البؤبؤك کوز ببکنی تحدید ایلمش اولدیغنی
ارائه ایدر . خلط باوری « ل » ایله
اشارت اولنان مرجمك شکلنده بولنوب « ك »
ایله اشارت ایدیلان کیسه دخی بوخلطی
محیطدر . « ج ج » حرفلری حجرهٔ
متأخره یی ارائه ایدرکه دائرة البؤبؤ ایله
خلط بلوری اراسنه تصادف ایدر . کرهٔ
عینی ـ یالکز قرنیة العین حذاسندن
ماعدا ـ دائراً مادار احاطه ایله غشاء
المقله « غ غ » حرفلریله اشارت اولنمش
وبوغشانك ایچ یوزینی تفریش ایدن
اینجه جك زار دخی « ط ط » حرفلریله
کوسترلمشدرکه بونلره طبقة العین تسمیه اولنور
ایدی . « زج زج » اشارتلری کرهٔ
چشمك ارقه جهتندن ثلثانی قدر محلی
استیلا ایدن رطوبت زجاجیه حجمی اولوب

« ص » اصل رؤیت ایشنه خدمت ایدن عصبة العین کوستر و بو عصبه نك تشکیل ایلدیکی شبکهٔ عصبه یی دخی « س س » حرفلری اشارت ایدر .

ایشته کوزك صورت تشکلی حقنده اشد احتیاجنه محتاج اولدیغمز معلومات شوندن عبارت اولوب بعدازین کیفیت رؤیت جهتنه عطف نظر دقت ایده لم :

(بقیه سی صکره)

﴿ حکمیات ﴾

﴿ برحکیم عداوتی نه یولده ایدر ﴾

متعلمندن بریسی معلمك درسخانهٔ تربیه سندن چیقدیغی زمان نه فکر ومطالعه ایله چیقار دوشوندیککز وارمیدر ؟ ظن ایدرم که اولماملیدر . باقکز بن سزه کیفیتی برکره شرح ایده یم ده کورکز :

متعلم برمعلمه انتساب ایلدیکی زمان انك فکری بوم بوشدر . فکری بوم بوش اولدیغی رد ایتاملی زیرا بوش اولدیغی جهتله محضاً طولدورمق ایچون معلمك الطاف وتربیه سنه مراجعت ایلشلودر . اکر فی الحقیقه بوش دکل ایمشسه بیله مطلقا اولجه فکرینی هرشیدن تخلیه ایدوب بعده معلمه انتساب ایتمش اولمسی لازم کلور . زیرا فکر ذاتاً طولی ایمش ایسه انی طولدیرمق ایچون حکیمه معلمه مراجعت حاصلی تحصیل دیمك اولور !

آه ! برآدمك فکری بوم بوش وهرشیدن خالی اولمسی نه بیوك سعادتدر . واقعاً اوآدم حسنات نه اولدیغنی بیلمز : باری سیئات نه اولدیغنی ده بیلمز یا ! سزه محبت ایتمسنی بیلمز ایمش . عداوت ایتمسنی ده بیلمدکدن صکره بوندن بیوك دولتمی اولور ؟ حسناتك فقدانی نه قدر ضرر اولدیغیله سیئاتك فقدانی نه قدر کار اولدیغی موازنه ایدیلور ایسه بونقطه اوزرنده کی فکرم تسلیم ایدیلور ظن ایدرم .

الحاصل شاکرد برمعصوم تام اولدیغی حالده معلمك حضورینه کلوب معلم دخی انك بوم بوش اولان فکرینی طولدیرمغه باشلار . نه ایله طولدیرر ؟ هیچ برمکتب ایشتدیکزمی که متعلملرینك فکرینی سیئات ایله طولدورسون ؟ البته مثلمز اولان معلم دخی متعلمك فکرینی هپ حسنات هپ ملکیات ایله طولدورر . « انسان دنیلان مخلوق حیوانات سائره میاننده یالکز برتك فامیلیا کبی برشیدرکه بربریله معاونتله یشار » مقدمه سندن بدأ ایله « بنی بشر بربریله قرنداش کبی ده دکل عادتا یکوجود کبیدر مثلا سن برقلیچدن باشکی محافظه ایچون نصل که الکی قلیجك تهلکه سنه عرض ایدر ایسه ك انسانلردن دخی بریسی دیکرینی برتهلکه دن قورتارمق ایچون کندی نفسنی برتهلکه یه آتار » محاکاتنه وارنجه یه قدر هپ او بوش فکره طولدورر یرلشدیرر .

دیمك اولورکه متعلم معلمك خانهٔ

تربیه‌سندن چیقدقدن صكره كوردیكی
آدمی « ایشته خواجه‌مك بكا بزم
قرداشلرو حتی جوارح اعضامزدن بریسی
اولاق اوزره توصیه ایلدیكی مخلوقلردن
بریده بودر » دیه تلقی ایدوب او آدمه
« قرداش » دیه‌می ندا ایده‌جكنده یوقسه
«كوزم» دیه‌می آنی چاغره‌جغنده متحیر
قالور .

شمدی شو متعلمك اشبو ایلك حالنی
ملاحظه ایله انسانلرك هپسی بو حالده
بولنملرینی ارزو ایدرسكز یا ؟ البته ! بتون
دنیانك برفامیلیا خانه‌سی بتون انسانلرك
برفامیلیا خلقی اولسنی كیم آرزو ایتمز ؟

بن ایسه بتون انسانلرك دكل یالكز
مثالمز اولان متعلمك او مكتب حكمتدن
ایلك چیقدیغی كونكی حالده قالسنی آرزو
ایدرم . بركره بو آرزوم حاصل اولسون‌ده
دها بیوكنی دخی دها صكره ایسته‌مك بنه
ممكندر .

وای ! او شاكرد درسخانه‌ده الدیغی
فكر و تربیه ایله قالرمی ؟

مرادم قالمدیغنی خبر ویرمكدر .

هایدی بزم مثالمز اولان شاكردك ارقه‌سنه
دوشه‌لم ده باقه‌لم نه سببدن طولایی ایلك
تربیه‌سنی محافظه ایده‌مدیكنی كوره‌لم .

ایشته بزم شاكرد درسخانه‌دن چیقنجه
طوغریجه واروب احبابنی یارانی بولدی .
اولدن یوق ایسه یكیدن تدارك ایلدی .
چونكه انسانلرك هپسی قرداش دكلمی
ایدیلریا ؟ هیچ قرداش قرداشك
یانجیسی قالمق روامیدر ؟

احبابنی بولدیغی زمان انلره قرق
ییلدن بری مشتاق ایمشجه سنه ملاقی
اولدی . باشلادیلر كولمكه سویلمكه .
حتی كزوب یورومكه یمكه ایچمكه
ذوقه صحبته‌ده باشلادیلر . متعلم بادیٔ
امرده بو صحبتلری اویله بولدی كه
معلمك ویردیكی خبرلك جمله‌سی صحیح
اولدیغنی تصدیق ایلدی . زیرا خلقك
محبته احتیاج كوسترنلرك جلب محبت ضمننده
اقتضا ایدن فداكارلغی كندیسی اختیار
ایده‌جكی مسلم اولوب بویله برفداكارذاتك
اطرافنده بولنانلرك دخی انك هرسوزینی
تصدیق هرفكرینی تصویب ایده‌جكلری
دركاردر .

دیركن بر ارالق بعض ناصحلر پیدا
اولدی . شاكردك بویله هركسله حسن
امتزاج وحسن معاشرت ایتمسی سفاهت
اولدیغنی كندیسنه اكلاتمغه باشلدی .
شاكرد ایسه سفاهت دنیلان شیئك انسانلغه
لایق اولمدیغنی معلمدن خبر المش ایدیسه‌ده
سفاهتك ماهیتی بویله خلقله حسن امتزاج
اولدیغنی بیلمز ایدی . شو اخطار فكرنده
بر كوچك وسیاه نقطه پیدا ایلدی .

حالبوكه ناصحلر فلان وفلان ایله
معاشرت سفاهت اولدیغنی روایت ایلدكاری
حالده كندیلریله معاشرت اصلا سفاهت
اولمدیغنی دخی تأمین ایدرلر ایدی .
بو تأمینی ایدن ناصحلرك خلافكیرانی دخی
شاكردی انلرله اختلاطدن منع ایتمكه
چالیشورلر ایدی . بو محاسده بو رقابت
هركس ایچون دیكرینك معایبنی اورته‌یه

قویمق لزوم ومجبوریت کوستردی .

یکی شاکرد کندی احبابندن هربرینك معایبنی دیکرندن استماع ایتدکجه توکاری اورپررو عالمده بویله برآدمك نصل اولوب ده بونی بیله جکنه شاشار ایدی . حالبوکه پك آز بر مدت ایچنده معایبنی ایشیتمدیکی هیچ برآدم قالمدی . وانسان دنیلان مخلوقك هرفردی بوقدر معیوب ومعیب اولدقدن صکره انلری قرداش طانیمق حقنده خواجه سنك ویردیکی درس عادتا حماقتدن عبارت اولدیغی حکمنه قدر یاقلاشدی .

لکن ایش بودرجه ده ده قالمدی .

بیلورسکزکه بعض کیمسه فلان ذاتی کندی طرفنه جلب وحصر ایتمك ایچون بشقه لرندن صوغوتمق ایستر . هله بعضلری کندیسنه جلب ایتمکه محتاج اولمدیغی حالده دخی عالمی بر بریله دشمن ایتمکه چالیشور . بوندن مرادی نه اولدیغنی می صوردیکز ؟ مرادی نه اوله جق ؟ هیچ ! جبلت معلومه سی ایجابنجه لذتی بوندن الور والسلام . بکانه صوریورسکز ؟ برکره ملاحظه ایدیکزکه سزك خصما ورقیبا نکزك سزدن الوب ویره مدکاری نه در . انسان دکلیسکز ؟ البته خصملرکز ورقیبلرکز واردر . سزا نلرك سزدن الوب ویره مدکاری نه اولدیغی دوشونه طورکزده بن وقعه یی حکایه ده دوام ایده یم :

بزم یکی شاکردی عالمدن صوغوتمق ایچون یالکز عالمی اکا ذم ایتمکله دخی قالمدیلر . انی دخی عالمه ذم ایتمکه لازم کلدی . قاعده بودکلیدر یا ؟ بیچاره یی اوقدر ذم اوقدر تعییب ایتدیلرکه ایشتسه کز سزی حالا قرداش طانیمقدن واز کچمامکه چالیشان بیچاره دن مطلقا نفرت ایدرسکز .

مع هذا ایش بودرجه ده دخی قالمدی . یالکز ایکی طرفی دها طوغریسی هرطرفی ذمله دخی مطلوب اولان شیئك حصولی تأمین ایدیله مامش اوله جغندن دها قوتلی برصورتله دها امنیتلی بریوله دخی مراجعت ایدلدی . مثلا یکی شاکرده کلوب « فلان سنك ایچون شویلانی سویلدی شو افترایی ایتدی شو عداوتی حاضرلیور » دیدیلر . بولقردی یی عینیله شاکرد طرفندن اوفلانه دخی کوتوردیلر . دیرکن مذکور فلانله یکی شاکرد بر یرده بو ایشی اورته یه قویوب او وسیله ایله براعلا غوغا دخی ایلدیلر ....

ثانیا عموم انسانلری قرداش وحتی کندی وجودینك جوارح اعضاسندن برایسی کبی طانیان شاکرد نره ده ؟...

الحاصل بیچاره متعلم دنیاده انسان اوله رق یارادلمش اولدیغنه ندامت درجه سنه قدر وارمش ایدیسه ده عالمك کندی علیهنده ایتدیکی عداوتدن نفسنی نصل محافظه ایده جکنی بیلمدکدنصکره بودنیاده یشایه میه جغنی اکلایه رق وحالبوکه دنیاده یشایوب ذوقنی سورمکی دخی آرزو ایدرك انجام کار بوبابده دخی کندیسنه بر درس ویرمسی ایچون معلمه مراجعته مجبور اولدی .

واردی حضرت معلمك النی اوپوب دردینی اکلاتدی . معلم عالمك شو ملعنت

حالی اوزرینه آجی بر تبسم ایدرك دیدی که :

اوغلم !

فلسفه دنیلان شی عقلك دلالتیله تأسس ایتمش قواعددن اولدیغنی بیلورسك . عقلك دلالتی ایسه مطلقا بر تجربه و بر وقعه اوزرینه ابتنا ایدر . ایشته بنی نوعمزله معاشرت خصوصنده سبقت ایدن تجربه‌لر اوزرینه بالابتنا عقل انزوا مذهبنه دخی دلالت ایتمش و حکمادن بو مذهبه ذاهب اولنلر دخی بولنمشدر . سکا بونلر وقتیله خبر ویرمش و کثرتده وحدت وانزوا ایله وحدت وانزواده کثرت وجمعیت نصل اراندیغنی دخی سویلامش ایدم . انلری تکرار درخاطر ایت و بنم کندی تجربه‌م اوزرینه عقلك دلالت ایلدیکی شو صورته دخی کوزجه دقت ایله که :

بن ده سنك کبی کنج ایکن [١] بن ده سنك کبی خلقله کثرت اختلاطده ایکن عداوت عمومیه میاننده کندیمی دخی ضایع ایتمکدن قورقه‌رق وخلقه نه‌قدر حسن توجه کوسترمش ایسه‌م هیچ بر فائده‌سنی کوره‌میه‌رك نهایت بن دخی برنوع عداوته باشلادم . اما او برنوع عداوت باقی نصل ایدی .

مثلا بکا کلوب دیدیلرکه فلان بنم ایچون فنا سویلیور . بن بو خبری کتورنه فوق العاده تأسف کوستروب اوفلان حقنده بنم اعتقادم بالعکس ایلکدن عبارت اولدیغنی تأمین ایلدیکم کبی اندنصکره دخی هرکسی کوردم ایسه بنم حقمده فنا سویلدیکی روایت اولنان ذاتك ایلکنی سویلدم . کذلك بکا کلوب ده فلان بنم یالان سویله دیکمی روایت ایلدیکنی خبرویردیکی زمان بن « فلانك بوروایتنی تصدیق ویاخود تکذیب ایتمك بکا عائد دکلدر انی سز تصدیق ویاتکذیب ایده جکسکز بنم سویله‌مش اولدیغم سوزلرك صحت وکذبنی تحقیق ممکندر » یوللو مقابله ایلدم . کذلك هرکیمك بکا عداوت ایلدیکنی خبر الدم ایسه بن اکا توسلق ایتدم وهرکیم بنم ضرریمه خدمت ایلدی ایسه بن انك کارینه خدمت ایلدم . نهایت امر نه‌یه منجر اولدی بیاورمیسك ؟ آه ! انسانلر انسانلر !

نهایت امر شورایه منجر اولدی که بنی تعیب ایدنلر خلق نظرنده معیب اولدی . هم وجاهاً معیب اولدی هم غیاباً . زیرا اوذات بر مجلسده بنی تعیب ایلدیکی زمان « اوسنی غیاباً مدح ایلدیکی حالده سن انی تعیب ایدیورسك که موافق مروت دکلدر ایکیکزك یکدیکرکز حقنده سویلدیککز سوزلری ایشیدنلر اراکا آفرین دیبورسنك مروتسزلککی حکم ایدرلر » دیانلر بولندی . وانك و بنم غیابمده دخی « فلان نه‌قدر مروتسزدر فلانبجه دائما کندی ستایشنده بولنور ایکن او بالعکس انی ذم ایدر » دیانلر چوغالدی . عداوت ورقابت خصوصنده دخی بوتدبیرم موافق چیقدی . دشمنلرم

---

[١] اوزمان معلم انجق قرق یاشنده وار ایدی .

ایسترایسته‌مز بندن محجوب اولدی . بن انلره مظفر اولدم .

اما سن بکا صورار ایسه‌ك که بن هر ایلیکی سویله دیکم آدمی کرچك ایی‌می بیلورایدم ؟ و هر ایلك و معاونت ایلدیکم آدمه بحق‌می ایلك و معاونت ایدرایدم ؟ خیر ! بن او زمان یالان سویلرایدم !... بن او زمان مکافاتی نااهلنه ایدرك ظلم ایلرایدم !... ذاتی سکا بو فقره‌یی حکایه‌یه باشلار ایکن نه دیدم ؟ شو معاملاتمك بر عداوت اولدیغنی خبر ویرمدمی ؟ ایشته عداوت بو اثناده بویله یالانجیلغی وظالملکی بکا بنه کندی بنی نوعمك سیئات احوالی اوکرتدی . اکر بتون دنیا حکیم اولسه ایدی بن‌ده سنك کبی مکتبدن چیقدیغم زمانکی حال عصمتمله قالورایدم .

معلم سوزینی بوراده اتمام ایلدی . وصوك اقردیسندن صکره دخی خاتمهٔ کلام مقامنده کوزلرندن بر رطامله جق یاش دوشوردی .

متعلم ایسه ذاتاً اوته‌دنبری معلمنك هر سوزینی بر دستور العمل کبی تلقی ایلدیکندن من بعد او دخی بویله حکیمانه عداوتله هر خصمنه غلبه‌یه موفق اولدی . اما آه چه فائده که مکتبده ایکن اول قدر کریه کوردیکی ریایی بعد ازان بنی نوعی کندیسنه شیرین کوستردی ....

(تمت)

عیناً تراجم

﴿ المانیا شعرای مشهوره سندن ﴾

شیللرك

﴿ ناموس بلاسیله جانی اولمش انسان ﴾

سرلوحه‌لی بر فقرهٔ حکمیه‌سی

[شاعر مشار الیهك بو فقره‌سی صحیح الوقوع اولمغله حکایهٔ کیفیته مباشرتدن اول انسان اوغلانك تلون مزاجنه دائر بر مقدمه بسط ایلمش اولوب واقعا بو مقدمه‌ده کوستردیکی مهارت مدققانه‌یه سوز یوق ایسه‌ده خلاصهٔ حکمی بر پره ایچون بر یورغانی یاقق کبی افراطلرك انسان اوغلانه مخصوص اولدیغنی کوسترمکدن عبارت اولمغله و بو محاکمه درون فقره‌ده دخی مندرج و مندمج بولنمغله مقدمهٔ مذکوره‌نك ترجمه ونقلندن صرف نظر قلنمشدر]

قرستیان وولف بر کوچك قصبه‌ده او قانطه جیلق ایدر بر ذاتك اوغلی ایدی بو قصبه‌نك اسمنی سویله میشم ایلروده میدانه چیقه‌جق بر سببدن ناشیدر . یکرمی یاشنه قدر لوقانطه جیلق خدمتنده والده‌سنه معاونتده بولندی . زیرا پدری وفات ایلمشیدی . لوقانطه‌دلری اول قدر ایشلك برشی اولمدیغی جهتله وولفك بعض ایشسز زمانلری دخی اولورایدی . حالبوکه وولف مکتب زمانندنبری حاشاریلقله شهرت بولمش

اولدیغندن قصبه‌نك بیوجك قزلری
دائما کندیسنك طاشقینلغندن شکایت ایدر
و گنج حاشاریلری ایسه بو یولده وولفك
فکر ایجادده مالك اولمسی جهتیله
کندیسنه تابعیت ومنسوبیتله افتخار ایدرلر
ایدی . وولف طبیعتك اوزنه‌رك
بزنه‌رك ترسیم وتصویر ایتمش اولدیغی
برچهره‌یه‌ده مالك دکل ایدی . آنسز
برچهره ایله طبعه خوش کلیه‌جك
صورتده سیاه رنکلی قیوبرجق صاچلر
یاصی بر برون وذاتاً شیش اولدیغی حالده
برآت بمه‌سیله وضعیتی دخی دکشمش اولان
براوست دوداق طبعه نفرت ویرر
شیلر اولمسیله هب قاریلر کندیسندن
قاچاروحتی شوصفتلر کندی ارقداشلری
ایچون بیله استهزا سرمایه‌سی اولور
ایدی .

انسان محروم ایدادیکی شی اوزرینه
حریص اوله‌جغی جهتیله وولف دخی
کندیسندن دریغ ایدیلان شیئه جبراً
نائلیته قالقشدی . کندیسی ایسه متحسس
اولمقدن بشقه برشی اولدیغندن بوره کنده
حسن تمایل کوردیکی برقزی سویبورم
ظن ایلدی . حالبوکه انتخاب ایلدیکی
کنج قزانی سعادت حاله حسن ایصال
ایده مز ایدی . حتی مزبوره یوزندن
کندی رقیبلری کندیسندن دها زیاده سعادت
کوره بیلملرندن اندیشناك اولسه بجا ایدی .
مزبوره فقیر اولمق جهتیله وولف « حسن
وجمالم ایچون منبسط اولمیان بربورك بلکه
هدیه‌لرم ایچون منبسط اولور » خلیاسنه
دوشدی ایسه‌ده بو یولده‌کی فداکارلقلرینك
برثمره‌سنی کوره‌مدکجه فداکارلغی آرتدیره‌یم
دیرایکن اوکونی لوقانطه‌سنك تکمیل
قزانجنی دخی الدن چیقاردی . بونك
اوزرینه برده وولفك راحت وحضوری
پك زیاده سومکله برابر ایشنی تکرار یوانه
قویمقده اولان عجزی وبو عجزله برابر
برکوبلی صفتیله یشامغی حوصله‌سنه
صغدیره‌میه‌جق قدر کبر منضم اولدیغی ؟
« شمدی‌یه قدر براغا کبی یشادیغم حالده
بوندن صکره کوبلی کبی یشایه‌مم یا ؟ » دیه
بالملاحظه بوحالده احتیاجاتنه غلبه ایده
بیلمك ایچون اوکنده یالکز بریول کوردی که
اوده کندیسندن اول وصکره سائر بیك
کشینك دخی آزچوق مهارتله سلوك ایلش
اولدقلری ناموسکارانه آوجیلق یولیدر .
قصبه‌لری برجسیم اورمانه یقین اولمغله
اواورمانده کیزلیجه آوجیلغه باشلادی که
مغصوباتی تمامیله معشوقه‌سنه تسلیم
اولنور ایدی .

وولفك سودیکی قزك اسمی ژانتدر .
ژانتی برده روبرت نامنده بردلی قانلی سور
ایدی که مرقوم کیزلی آوجیلق ایدنلری
ظاهره چیقارمق ایچون سالف الذکر
اورمانده قولجیلق ایدر ایدی . روبرت
رقیبی وولفك برچوق اقچه بوقچه ایله
ژانتك بیاغی کوکلنی آولامغه باشلادیغنی
کورنجه بوقدر وارداتك نره‌دن ورود
ایلدیکنی جسورانه اراشدیرمغه باشلادی .
وولف شمس لوقانطه‌سندن ــ کندی
لوقانطه‌سنك اسمی بوایدی ــ حالا واز

چکمیوب ظاهراً اوتجارتی دخی ایشلتدیکی جهتله روبرت اقشام صباح بو اوقاتده یه دوام ایدر اولدی وذاتاً کسکین اولان کوزلری حسد ورقابت بیله کیسیله برقاتدها قلاغیلاندیرلمش اولدیغندن چوق زحمته کیرمکسزین وولفک یکی تجارتنک ده علاماتنی کوره بیلدی . چند هفته مقدم حکومت کیزلی آوجیلق ایدنلرعلیهنه غایت شدتلی برنظام قویه‌رق بلا رخصت رسمیه صید وشکاره متجاسر اولانلری حبسه آتمده ایدی. روبرت بعدازان محافظه سنه مأمور اولدیغی اورمانی دها زیاده دقتله محافظه ایدوب انجام کار وولفی کیزلی صید وشکار ایدر ایکن دام توقیفه کرفتار ایلدی . بیچاره آغر برحبس جزاسنه دوچار اوله‌جق ایدی . نصلسه الده اوجنده اولان ثروتی جزای نقدی اوله‌رق ویروب بلای حبسدن قورتلدی.

دیمک اولدی که رقابت واقعه ده روبرت غلبه چالدی . زیرا وولف کبی فلوس احمره محتاج اولان بردیلنجی یه ارتق ژانت دخی التفات ایتامکه باشلادی . بو بلانک نره دن کلدیکی وولفه مستور دکل ایدی . بونک روبرت طرفندن کلدیکنی بیلدیکی کبی دشمنک اونازلی ژانته صاحب اولمسنی کورمسی دخی ذاتاً قرلمق ایستمامش اولان کبرینی آرتدیره‌رق بوکبی مفرط حسیات حسودانه‌یه منضم اولدی . انجق هم حسدک هم احتیاجک یورکنی چاپرچاپر یاقسنه بردرلو تحمل ایده‌میه‌رك نهایت آچلق بیچاره‌یی ترك دیاره وجهانی دوره مجبور ایلدی . برپاندن‌ده سودای انتقام ایله جبر عشق اتکندن چکرایدی . کیتمك ایستدی کیده‌مدی قالمق ایستدی قاله‌مدی نهایت کیزلی آوجیلغه ینه مباشرت ایلدی . بوکیفیته روبرت مطلع اولنجه ینه کمال اهتمام ایله وولفی بردها یقاله‌دی . بودفعه جزای نقدی ویره‌جك ثروتی دخی اولمامغله جزای شدید حبسی چکمك لازم کلدی .

مدت محبوسیت برسنه اولوب محبوسك نظرنده برعصر قدر اوزایه‌رق مرور ایلدیسه‌ده تأثیر اشتیاق ژانته اولان عشقنی تشدید ایلدیکی کبی دوچار اولدیغی بلا دخی جرأتنی آرتدیرمش اولدیغندن روبرت علیهنده‌کی فکر انتقامی دخی قوت بولدی . حبسدن چیقار چیقمز قصبه‌سنه عودتله کندیسنی سوکیلی ژانتنه کوستردی . یوزینه باقان کیم ؟ ژانت کیدیسنی کورور کورمز کمال نفرتله قرار ایلدی . بومعامله ردیه وولفك یورکنی نه قدر یاقمش ایسه احتیاج دخی تأثیراتنی کماله واردیرمش اولدیغندن بعدازان وولف ایچون کبرینی قرارق خدمتکارلغه تنزل ایتمك لازم کلشیدی . واقعاً کبرینی قیردی ! برزنکینه کیدوب سنوی برمقدار معاش مقابلنده کندیسنه خدمت ایتمکی ذلیلانه ومفتقرانه عرض وتکلیف ایلدی !!

لکن اوزنکین وولفك تکلیفنه مقابل اوموز بوکه‌رك ضرورت الجاسیله یموشامش اولان بوحاشاری یه التفات ایتمدی . بوحقارت دخی وولفك جکرلرینی

بارەلدی ایسه ده آچلغه قارشو کبروزور ایله مقابله اولنه میه جغندن اولانجه جسارتنی طوپلایوب اولا نفسنی قصبه نك چوبانلغی خدمتنه تنزل ایتمك درجه سنده قردقدن صکره بو ایش ایچون دخی اهالینك لطف وشفقتنه مراجعت ایتدی . الدیغی جواب نه ایدی ؟ «سنك کبی سرسری یه کیمسه خیواناتنی ایناتوب تسلیم ایده مز!...»
الحاصل نره یه باش اوردی ایسه بوشه چیقدیغندن بوکره دخی اوچنجی دفعه اوله رق کیزلی آو جیلغه متجاسر اولدی وحالبوکه اوچنجی دفعه اوله رق دخی کندی مقدم دشمنی النه یقاسنی ویردی .

وولفی محاکمه ایدن حاکملر مسئله یی قانونه پك کوزل تطبیق ایلدیلر . یالکز مروت انسانیه قانونه وولفك حال وشانته وسجل سرکذشت احوالنه تطبیق ایتمدیلر زیرا ایشی بو درجه یه قدر تدقیق هنوز اصول محاکمه یه ادخال ایدلمامشدر .
نه ایسه وولف بوکره اوچ سنه مدت برقلعه ده عملیات شاقه ده استخدام اولنمق واندنصکره دخی شقاوت متجاسره نك نشانهٔ ابدیه سی اولمق اوزره ارقه سنه قزغن تیمور ایله تمغا اورلمق اعلامنی کیدی .
بو مدت ده کچدی . وولف قلعه دن ده چیقدی !.....

لکن بو دفعه بزم وولف اولکی وولفدن بتون بتون بشقه بر وولف اولدیغی حالده چیقمشیدی . ایشته صوك محاکمه سنده محکمه پاپاسنك حضورنده ویرمش اولدیغی اعترافی حرف بحرف مطالعه بیورکز :

وولف پاپاسه اعتراف یوللو دیدی که :

« بن قلعه یه کیردیکم زمان بر درمانده سرسری اولدیغم حالده کیردم . لکن قلعه دن خنزیر اوغلی خنزیر اوله رق چیقدم . اوزمانه قدر دنیاده حالا بعض شیلر کوررایدم که کوزلریمه عزیز وسوکیلی کورینور ایدیلر . واقعا متکبر ایدم . لکن کبریمك دخی احتیاج مقابلنده بیون اکمش اولدیغنی کورمشیدم . بنی حبسخانه یه کوتوروب ده ایکیسی قاتل ودیکرلری خرسز قطاع طریق چاپقندن عبارت یکرمی اوچ نفرمحبوسك یاننه قویدقلرنده حریفلر بنم ایله استهزایه باشلادیلر . جناب حقك اسمنی یاد ایله قلبا استمداد ایتدیکم زمانلر اوقدر بیوك کفرلر ایدرلر ایدی که ابتدالرنده بوکلمه لرك هر حرفی بنی تتره در ایکن صکره لری قولاقلرم الشدی .
بکا اویله شرقیلر چاغررلرایدی که کویلولرك سرسری چاپقن دیه تحقیر ایلدکلری آدم بن اولدیغم حالده اورذیلانه وشقیانه بیتلری ایشتدکجه نفرت ایدر ایدم . لکن کوردیکم احوال ایشتدکلرمدن زیاده ایدی . برارالق انسانلقدن چیقمش اولان بو بام بشقه حیوانلرله اختلاطدن کندیمی منع ایتمکه چالشدم . لکن انسان اولدیغم ایچون مطلقا بر رفیقه محتاج ایدم . حالبوکه حبسخانه مأمورلری بنك بار بارلغی بندن برکلبی بیله دریغ ایلمشیدی . سوق اولندیغم ایشلر غایت اغر وانصافسزجه سنه

ايدى . وجودم بتون بتون خدمتدن دوشه‌رك خسته لندم . استراحته احتياجم وار ايدى . فكريمى طاغتمق ايچون ايكى چفت لاقردى ايده‌جك آدم آرار ايدم . نهايت يالكزلقله چلديرمقدن ايسه بونفرت ايتديكم حريفلرله اختلاطه مجبور اولدم . ويردكلرى درسلرده اول قدر مهارت قازاندم كه صوك اوچ آيم ايچنده انلر دخى تفوق ايلشيدم .

« او زماندن صكره بركون اول بو بلاى حبسدن قورتلغه جان آتمغه باشلادم . زيرا انتقامه دخى بويله جان آتار ايدم . نظرمده هيچ برشيئك قيمت و قدسيتى قالمدى . بنى بشرى فرداً بعدفرد شايان انتقام كورر ايدم . زيرا جمله سى بكا خصومت ايلشيدى . چونكه جمله سى مسعود اولوب كندى سعادتلرى ايچون بنى بونجه بلايه مبتلا ايلشيدى . ايشته او زمانكى صورت محاكمم دخى بوايدى . كنديمى قانون طبيعتك شهيدى وقانون سياسينك مظلومى كورور ايدم . قلعه‌مزك ارقه‌سنده بولنان طاغ اوزرندن كونش چقوب ده عالى پرتاب ايلديكى كبى بنم ده يوركمى اشعهٔ انوار اميد ايله اضائه ايدر ايكن درحال سحاب مظلم يأس ونفرت وجدانمى استيعاب ايدرك اياغمده‌كى زنجيرى كويا قره‌بيلمك ايچون بوكر زورلر وزنجيرك شنغرتيسندن زياده ديشلريمى حدتمدن غجردا تر ايدم . واقعاً قلعه‌مز اوكنده بولنان كنيش نواحى برمد نظر ايچون دائمى برلوحهٔ پرنقش ونكاردر . آه ! جه فائده كه اولوحهٔ پرنقش ونكاره نكاه ايدن برمسكين دوزخ قراردر . انسان صنعى برلوحه‌يى تماشا ايلديكى زمان بيله لوحه‌يى نظرنده كوزلجه تجسم ايتديردكدن صكره ايچنه كيرمكه يلتنور . ياقارشومده‌كى لوحه فى الحقيقه ايچنه كيريله بيله‌جك برشى اولديغى حالده ين اورايه كيرمكدن ممنوع اولور ايسه‌م ؟ .. زندانمزك پنجره‌سيله تيمور پارمقلقلى قپوسندن كيروب چيقان روزكار ايله پنجره‌نك تيمور پارمقلغى اوزرينه يوا ياپمش اولان قرلانغجك ايستديكى زمان حپسخانه‌يه كيروب ايستديكى زمان چيقمقده اولان حريتلرى چلديره‌سى يه حسديمى موجب اولور ايدى ايشته پاپاس افندى بوكبى آلام ايچنده ايدم كه انسان دكل حتى عالمده انسانه بكزر هرنه وار ايسه جمله سى عليهنده برنفرت پيدا ايدرك بنى بشرك هرفردى ايچون بربشقه سوء قرارده بولندم . اويله سوء قراركه ! . . . اغلبى يرينه كتوردم ! . . .

زنداندن چيقار چيقمز برنجى فكرم وطنمى كورمك اولدى . واقعاً اوراده ارتق برلقمه اكمك بوله‌جغمى اميد ايتمز ايدم . انجق هيچ اولمز ايسه انتقام صوصامش اولان دماغمك عطشنى تسكين ايده‌جك بريودم قان بولورم اميدنده ايدم قصبه‌مه ياقلاشوب ده كليسانك يوكسك قبه‌سنى اوزاقدن واورمانك اغاجلرى اراسندن كورنجه يوركم دها زياده شدت وقوتله اورمغه باشلادى . بودفعه

مملکتمه عودت ایدیشم دخی اولکی عودت
کبی دکل ایدی . آه ! بن انك محب
اوغلی ایکن بنی سینه سندن سیلکوب آتمش
اولان وطن !... آه ! بن انلرك قرنداشی
ایکن بنی آزغین وحشی حیوانلر کبی تیموره
اورمش انسانلر ! ... قباحتم نه ایدی؟
احتیاجدن طولایی رخصتسز صید وشکار!
برقباحتم ده ژانتی سومك ! .... پاپاس
افندی ! او زمان بنم خصمم انسانلر ایدی
انلر ! .... عموم بنی بشر ! مدنیت !
دیانت ! ... حاصلی هرشی بنم خصمم
ایدی . زیرا بونجه بلایی باشمه کتورن
بونلرك عمومنك رأیی دیمك اولان قانون
سیاست ایدی . شو مطالعات اوزرینه
آدیملریمی دها کنیش آچغه ودها صیق
آتمغه باشلادم . زیرا برآن اول بکا
خیانت ایدنلرك ایچنده اثبات وجودله
کندی وجودمدن انلری سرزنش ایتمك
خلیاسی بکا پشین اوله‌رق برچوق لذتلر
ویرر ایدی .

« شهره کیروب ده چارشو اورته سنه
وارنجه کلیسانك دخی چاکی خلقی عبادته
دعوت ایتمکه باشلادی . جماعت فوجاً
بعد فوج کلیسایه قوشار ایدی .
همشهریلرم بنی طانیمقده تأخر ایتدیلر .
لکن بنی هرطانیان کویا انساندن بشقه
برمخلوق کورمش کبی خوف وحشیتله
وهراست ودهشتله بندن قاچار ایدی .
اوته دنبری کوچك چوجقلری پك سور
ایدم . نصلسه بو حس مقدس یورکمده
باقی قالمش . اوراده صحرایه‌رق کچن بر
کوچك چوجغی ایسه یوره کم پك زیاده
سودیکندن المده بولنان برباقر پاره‌یی اکا
عرض ایلدم . چوجق پاره‌یی الدی .
برده یوزمه باقدی . باقدی باقدی قالدیروب
پاره‌یی یوزیمه آتدی ! اول امرده چوجغك
بو حقارتنه برمعنا ویره مامش ایدم .
صکره عقلم باشمه کلدی . اکلادم که
چوجق زندانمك نشانهٔ بلاسی اوله‌رق
یناقلرمده برقاریش اوزانمش صقالمدن ویم
بیاض کسیلمش چهره‌مدن وپارل پارل
پارلقده اولان کوزلرمدن قورقمش اولدیغی
ایچون پاره‌می قبول ایتمدی ! یا بنی بوحاله
قویانلر کیم ؟ ... اوزمانه قدر
کوزلرمدن قطره طامله دیغنی بیلمز ایکن .
شو چوجغك معامله سی اوزرینه کوزلرمدن
سیل کبی سرشك اضطراب بوشانمسونمی ؟ .

« کندی کندیمه دیدم که — بو چوجق
بنم کیم اولدیغمی ونره‌دن کلوب نره‌یه کیتدیکی
بیلمز ایکن بندن وحشی برحیوان کبی
قاچمسی نه‌دندر ؟ الـمده تفنکمی واز ؟
وار اما المده دکل ! یوقسه انسانه بکزر
بریرمی قالدی ؟ احتمال که اویله اوللی .
زیرا بنده یورکمی اراایورم طارایورم ده
کمسه‌یه ذره قدر محبت حس ایده‌میورم .
بوده انسان یاوریسی دکلمی ؟ البته باباز
کبی اوله‌جق — ایشته اوکون بو چوجغك
بکا اولان تأثیری اوج سنه زنداننده ایتدیکم
تأثردن زیاده اولدی .

« کلیسانك قارشوسنده بریره یراشدم .
بوانتظاردن مرادم نه ایدی ؟ انی
سویلیه مم ! یالکز شونی سویله یم که اوته

دنبری بنی طانیتدی اولدقلری حالده او کیمدن
بکچن ذواتك بریسی بکا بر سلام ویره جك
قدر مروت کوسترهمدیلر . اما هیچ
بریسی می ؟ هیچ بریسی !.. یورکیمده کی
حس نفرت بتون بتون زیاده ایدی . او یری
ترك ایتدی . کندیمه بولوقانطه ارامغه
کیتدم . تمام بر سوقاغك زاویه سنی طولاشور
ایکن بنم اوسوکلی ژانتم ایله یوز یوزه
کلمهیمی ؟ قز بنی کورنجه « وای !
شمس لوقانطه جیسی !...» دیه حایقروب
بنی او پمك بوینمه صارلمق ایچون اوزریمه
یورودی : « آه ! سوکیلی وولف !
کلدك ها ؟ اللهم چوق شکر سنی ینه وطنمزه
قاوشدیردی ها ؟...» دیه یوزنده کوزنده
سرور وبهجت کوسترمشیدی . بر ده دقت
ایدهیم که او سرور وبهجت کوستردیکی یوزده
اربابی ایچون اك بیوك عیب اك بیوك رزالت
صاییلان اوملعون خسته لکك علامتلری
قزارمقده ! ژانتك اطوار واوضاعی ایسه
خلقك لوث شهوتیله ملوث قدمخانهٔ ارباب
فحش اولمش قاریلرك اطوار واوضاعی
ایدی . باخصوص چارشوده راست
کلدیکم اوچ بش قزاق الایی نفراتندن
بوقصبه ده بر آلای عسکر بولندیغنی ده
اکلامشیدم . ایشته شو ملاحظات
دخی بردنبره ذهنمه هجوم ایدرك نه بیلهیم
نره دن کلدی ؟ ونصل بر تبسم ایدی
حاصلی تعریفنه مقتدر اولهمدیغم بر تبسمله
« هایدی شورادن ! هی قشله لر
مالی !...» دیدم واو سوکیلی ژانته
ارقهمی دوندم . اما سوکیلی ژانت دیدیکمه

باقوب ده یورکمده ذره قدر محبتی قالمش ظن
ایتمیکز . کویا بن مدت العمر هیچ کیمسه یه
محبت پیدا ایتمامش کبی اولمشیدم .

« والدهم وفات ایتمشیدی .
بورجلولرم دخی بر کوچك خانه می — یعنی
صوك مالکمی — صاتدیره رق پاره لرینی
المشلر . ارتق بو مملکتده بنم کیمسه مده
یوق هیچ بر شیئم ده یوق ! بو مملکتده لازم
بر آدم دکلم که خلق بکا توجه ایتسون .
هرکس بندن قاچیور ! اولکی دفعه بن
سفالتی چکه مدیکم ایچون شهرك اهالیسنه
مراجعت ایتمش ایدم . شمدی ایسه
سفالت بکا بن سفالته الشمش اولدیغمزدن
بویله مراجعتلره فلانلره ده احتیاجم
قالمدی . حتی وجودم انلره کران
کلدیکندن طولایی بندن فرار ایتدکارینی
خوش کوردیکم آنلر دخی اولور ایدی .
حاصلی نه انتظار ایلدیکم بر امید بر امل
قالمشیدی نه آجینه جق بر والده نه الدن
چیقاریله میه جق بر ثروت !

دنیانك هر طرفی بنم ایچون آچیق
ایدی . احتمال که بشقه بر ایالته کیتسهم
کندیمی بر ناموسلی آدم کبی طانتدیره بیلور
ایدم . لکن بر کره نفرت انسانلر میاننده
قدر و شرف قازانمق ایچون بو کلفته ده
حاجت کوره مدم . ایشته پاپاس افندی
یأس کلی و رزالت احوال بنی بو درجه یه
کتورمشیدی . هم شونی ده بیلملیسکز که
رزالت حالم بنی بشقه درلو متأثر ایتمز ایدی .
یعنی خلق نظرنده برائته لزوم کوسترمز
ایدی . زیرا بویله بر حس بنده اولسه

ایدی کندیمی اولدورمکلکم لازم کاور ایدی .

« کندیمك نه اوله جغنی بیلمز ایدم . نه یاپمق ایستدیکمی دوشوندکجه فنالق یاپمق فکریمه استراحت ویره جکنی بولور ایدم . املم بنم سعادتمه خدمت ایتمامش اولان انسانلرك مصیبتنه آلت اولمق ایدی . انسانلرك اك بیوك سعادت طانیدقلری شیئی قانون اولمق اوزره حکم ایلدم . بو قانونی تحقیر ایدر ایسه‌م بتون انسانلری تحقیر ایتمش اوله جغمی حساب ایلدم . متدما قانونك امری خارجنه براحتیاج ایچون چیقار ایدم بعد از ین بیله بیله حتی ذوقم ایچون انك احکامنی تحقیر ایتمك ایستدم .

« اك اول باشلادیغم شی ینه گیزلی آوجیلق اولدی . زیرا بو یولده هم پاره وار ایدی هم ده چلغن فکریمی مستریح ایده بیلور ایدی . اك زیاده ذوق الدیغم جهتی ایسه حکومتك بوشدت ممنوعیتنی تحقیر ایتمك ایدی . حتی بو کره قارشومه قوجی چیقه جغندن ده اندیشه‌ناك دكل ایدم . زیرا یانمده برده بو ایش ایچون حاضرلامش برقورشون وار ایدی كه هر کیمك اوزرینه صیقه جق ایسه‌م بوشه کیتمیه جکنه امین ایدم . خرصمدن نه قدر حیوانه تصادف ایدر ایدیسه‌م صید ایدر ایدم . انجق شکارلردن پك جزؤی برمقداریني فروخت ایدرك قصوریني اولدقلری یرده چوروملك ایچون یول اوزرینه براقور ایدم .

« ایشته برقاچ آیلر بو صورتله امرار ایام ایلدم . برصباح ایدی كه اورمانده برکیکه تصادفله ایکی ساعت قدر تعقیب ایلدکدن صکره موفق اوله‌میه رق ارتق واز کچمك درجه سنه کلمشیدم . برده بردنبره حیوانی برقورشون منزلی قدر اوزاقده کوردم . تمام نشان الغه طوراندم . ناکاه یانمده بولنان براغاجك اوته طرفنده قوجی روبرتی هانیا بنم سفالتحالمك برنجی سببی اولان روبرتی کورمیه‌یمی ؟ اوده بنم نشان الدیغم حیوانه نشان المقده ایدی : بونی کورنجه بوز کبی برقان وجودیمی جولان و برحس عزرائیلی ایلکلرمده دوران ایلدی . آه ! ملاحظه ایدیکز پاپاس افندی كه منفورم اولان بنی بشر ایچنده اك زیاده منفورم اولان حریف نشان تخته‌سی کبی تمام قورشونمك منزلنده طوریور !.... بوآنده حکم ایتدم كه بتون عالم ایشته تفنکمك اوکنده طوریور . هیچ شبهه‌م قالمدی كه تتك اوزرنده بولنان پارمغم بتون عالمدن اله جغم انتقامی اشارت ایده‌جکدر !.....

بو حالده کوزه کورونمز بردست معنوی بنی حکمی التنه الماش ایدی . قبله‌نمای حواسمك سیاه ابره سی ینه برقاره نقطه اوزرنده تقرر ایتمش بریره آیرلمز ایدی . قوللرم تتر ایدی . تتر ایدی اما ایکی شکارك هانکیسنی انتخاب ایتمك تردنده بولندیغی ایچون تتر ایدی . دیشلرم ایسه تتره‌مکدن زیاده عجز دار ایدی ؛ وجودیمی براینجه صتمه قرتیسی الدی ؛ نفسم بشقه‌لشدی ؛ کوزلرم جهانده

شوكيك ايله روبرتدن بشقه برشی كورمز اولدی . تردد حال باقی ! نهايت نظرمده كيك كوچولدكجه كوچولدی . برآنده بتون بتون غايب اولدی ! نشانكاهمده روبرتدن بشقه كيمسه قالمدی . اوآنده ده پارماغمده تتكه طوقندی . تفنكك شماطه سنی ايشتدم ديسه م يجادر . يالكز روبرتك يره تكرلنديكنی كوردم !....

« بو دقيقه نك عقيبنده عقلمی باشمه الدم . تفنكم المدن دوشمش ايدی . كندی كنديمه « ايشته شمدی تمام اولدی ! قاتل اولدم قاتل !... ديدم . اوزمان برمزارلق كبی قراكلق واو درجه سكوت وسكونت ايچنده ايدی . شكارمك يانه ياقلشدم . هنوزچكه آتيورجان چكيشيور ايدی . اولومك عظمتی مقابلنده برخيلی دقيقه لر حيرتده قالدم . نهايت بيله مم نصل بر قهقهه ايدی او قهقهه كه جكرلرمدن طوغری بلااختيار قاپاروب كله رك بنی حيرتمدن اويانديردی .

« ارتق بوندن صكره ايسترايسته مز سكوت ايده جكسك يا دوستم ! بنی كيمسه يه سويله ميه جكسك يا ؟ » ديه جسورانه حريفك يانه ياقلاشوب يوزينی ضيا جهتنه چويردم . كوزلری لقمه كبی فرلامش ايدی !... بونی كورنجه حالم ينه بشقه لشدی . اوزمانه قدر هيچ بروقت حس ايتمامش اولديغم بر بخار كوزلريمی قولاقلريمی حاصلی حواس ظاهره وباطنه می بورودی . كنديمی بام بشقه برحال ايچنده بولدم .

اوزمانه قدر باشمه كلان فلاكتلره هب سوء طالع معناسی ويررايكن شمدی باشمده هيچ برفلاكت اولمديغی وباخصوص انتقام ايتمش بولنديغم حالده كنديمی برفنا كوزايله كورمكه باشلادم . اولجه مظلوم ايكن شمدی ظالم اولديغم خاطريمه كاور ايدی . زيرا انتقام ايتديكم حريف بنم جانمه قصد ايتمامش اولديغی حالده بن انك جانته قصد ايلدم . اما بو اثناده غضب الله خاطريمه كلديمی . اصلا ! يالكز چوجقلقده بر قاتلك اعدام ايدلمش اولديغنی كورمش واو يادكاری حالا ذهنمده محافظه ايتمكده بولنمش اولديغمدن بوجزای اعدامی نظر دقته الوب ارتق بنم دخی حياتم حكومتك پنجۀ انتقامنده اولديغنی دوشونور ايدم . بوآجی تصوراتی يكمك ايچون لاشه سنی يره سرديكم حريفك بكا ايتدكلری فنالقلری ايتمكه چوق چالشدم . هانيا بردقيقه اول بنی بو فعل قتلی كوزه الديره جق قدر متأثر ايدن مطالعات نره ده ؟ كويا حريف بكا مدت العمر هيچ برفنالق ايتمامش . خاطريمه برشی كلميور كه انی ياد ايده يم ده ايتديكم شوايشك بر انتقام اولديغنی نظرمده بوله يم . خير! خير! كويا انتقام دكل عادتا برآدمك جانته بلا موجب قصد ايتمشم !

بن حالا مقتولك باشی اوجنده طورور ايدم . برده اوچ درتيوز خطوه مسافه ده بر عربه جينك قامچی شاقلاتمسی ونعره لر آتمسی قولاغمه واصل اولدی . اوزمان عقلمه كلدی كه بن بو جنايتی جاده يوله يقين

بر پرده ایتمشم . ارتق باشمك سلامتنی
دوشونمك لازم كلدی .

كویا بنی بر دست معنوی یوللرمدن
چكه‌رك اورمان طرفنه توجیه ایلدی .
هم اورمانه طالارهم‌ده مقتولك اوزرنده
بولنان بر ساعتك طمعی نظرمده بیوك
ایدی . حدودی چكمك ایچون ده پاره‌یه
احتیاجی حس ایلدم . لكن جسارتم
هانیا شو برآدمی بر قورشونده یرلره سرمكه
كفایت ایدن جسارتم آزالمش و بلكه غیب
اولمش بولندیغندن بر درلو كیرویه عودته
مقتدر اوله‌مدم . كویا شیطانلر اطرافمی
المشلر و بونلرك چوغی ده مقتولك اطرافنه
یغلمشلر قیاس ایدر ایدم . نهایت جسارتمی
طوپلادم . او ملعون محله دوندم .
ساعتی الدقدن بشقه حریفك كیسه‌سنده
بر تالر قدر اوفق پاره دخی بولدم . لكن
نه بیله‌یم نصل بر صدانك قولاغمه اصابتیله
الیمدن الدیغم امیر اوزرینه ساعتی قالدیروب
آتدم و یالكز اقچه‌نك نصفنی قبول ایلدم .
زیرا خصومت ایله برآدمی اولدورمكی
اول قدر عیب كورمامش ایدم . انجق
خرسزلغی نفسم ایچون تجویز ایتمامشیدم .

« بعده اورمان ایچنه طالدم بیلوا ایدم كه
اورمان شمال طرفنه طوغری اوزانور كیدر .
و كیده كیده بزم پرنسك حدودی خارجنه
قدر وارر . اوكله وقتنه قدر قوشدم .
لكن قوشمقده‌كی سرعتم قوتلریمی
آزالتمش ایدی . باخصوص بیك خیالات
مدهشه اوكمده صره قوشار و بیك دیكری
دخی ارقه‌مدن قوشوب یوركه باشلر بچاقلر
صوقار ایدی . آه آجیقلی زمانم بو زمان
ایدی . زیرا بنی ارتق بو دنیاده
یشاتمیه جقلرینی بیلدیكم ایچون كندی جانمه
كندم قیمتی تصور ایتدیكم حالده بو كاده الم
وارمز ایدی . قورقودن دكل! نفسمه
سوء قصد ایتمكی الچاقلق كورور ایدم .

(بقیه‌سی صكره)

قرق انبار

معارف ادبيات تراجم احوال لطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر چقار مجموعه در ٠

صاحبى

{ محمد جودت }

* جزو نومروسى *

٢٣

فياتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله رق

عالى جاده سنده ٢٨ نومرولى مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩٢

احوال انسان

مابعد عن نومرو ٢٢

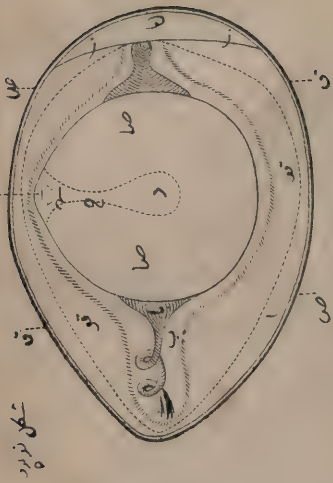
❊ كيفيت رؤيت ❊

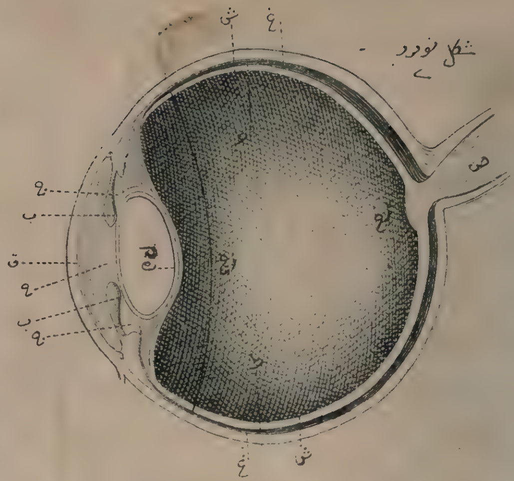
بوندن مقدم صنايع حقنده معلومات لازمه ويرر ايكن ذو محدبين اولان بر عدسه‌دن ضيانك نه صورتله مرور وانكسار ايلديكنى حكايه ايلش ايدك . عدسه حقنده ويرمش اولديغمز اشبو معلوماتى خاطردن چيقارمامش اولان ذوات بوكره دخى كرك (٢) وكرك (٣) نومرولى شكللرده « ل » اشارتيله تعيين ايلش اولديغمز خلط بلورينك عادتا بر عدسهٔ ذو محدبين يرينه قائم اولديغنى حسن تفهم ايده بيلورلر .

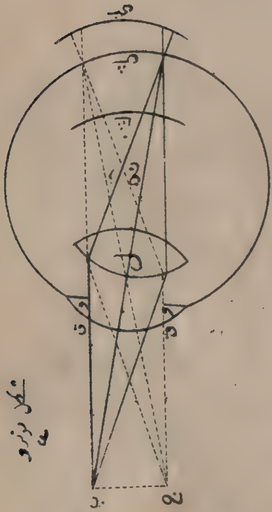
ايمدى « ٢ » نومرولى شكلمزده « ب ج » حرفلريله اشارت اولنان برشكل اولا « ق ق » قرنيه سنه عكس ايدرك بعده « و و » دائرهٔ البؤبؤندن نچوب « ل » خلط بلوريسنه كلنجه ضيانك خط استقامتى بالانكسار اورادن دخى نچدرك « ز ج » رطوبت زجاجيه سنه كيرر واندن صكره « ش » شبكهٔ عصبيه سنه واصل اوله‌رق عصبهٔ مذكوره دخى صورت منعكسهٔ مذكوره‌يى دماغه قدر ايصال ايلر .

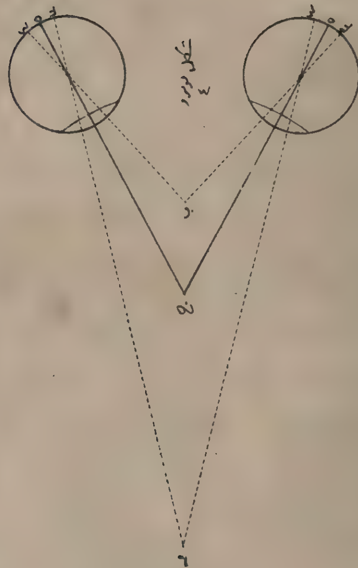
ايشته ضيانك عدسه‌لردن صورت مرورى وضيا ايله برابر اجسامك اشكالى دخى نه كيفيتله مرور ايلديكى حقنده چاپجيلق صنعتى بحثنده ويرلش اولان معلومات خاطره تكرار اخطار ايلديكى صورتده « ب ج » نقطه سنده بولنان شكلك ضيا ايله برابر دابتده دن طبقه‌سيه انعكاس ايدرك تاكوب « ش » شبكهٔ عصبيه سنه واصل اولديغى حقنده برمنوال محرر ويرمش اولديغمز غايت مجمل معلومات درجهٔ كفايه‌ده كوريلور وخارجدن اعصابمز اوزرينه هرنه تأثير واقع اولور ايسه اعصابك اوتأثيرى درحال بينه عكس ايتديره‌جكى حقنده دخى اعصاب بحثنده ويرديكمز ايضاحات « ش » شبكهٔ عصبيه سنه قدر كلان اشكالك بعده دماغه قدر انعكاسى طريقنى نظرلرده تصوير ايدر . بز بوراده ايشك شو جهتنه حصر نظر دقت ايده‌لم كه :

اجسامك اشكالنى كوزمزك لايقيله تمييز ايده بيلمسى اوجسملرك كوزه اولان قرب وبعديته كوره اجسام مذكوره‌دن كوزه طوغرى كلان خطوط شعاع زاويه‌لرينك دها زياده آچيلوب قپانملرى نسبتنده‌در . مثلا « ب ج » محلنده بولنان برجسمدن كوزه طوغرى كلان — كرك نقاط وهميه وكرك خطلرله ارائه اولنان — زاويه‌لرك شمديكى درجه انفراجنه دقت اولندقدن صكره برده جسم مذكورى دها اوزاغه كوتورمش اولسه‌ق زاويه‌لرك اولكيلردن دها قپالى اوله‌جغى وبالعكس دها يقينه كتورمش اولسه‌ق اولكيلردن دها زياده آچيله‌جغى دركاردر . حالبوكه خطوط شعاعك اشبو زا[ويه‌]لرى نه قدر آچيلوب قپانور ايسه ا[يچ]...

Lith. F. Loeffler, Péra

و « ش » شبکهٔ عصبیه سی مقابلنده خطوطك ینه برلشملری دخی اوقدر اوزار ویاخود یاقلاشور . کوزك برجسمی الك اعلا کورمسی ایسه خطوط شعاعك تمام « ش » شبکه سی اوزرنده برلشملرینه متوقفدر . اکر جسم مرئی اوزاق بولنوبده « ش » شبکه سی اوزرنده خطوط برلشمیه رك دها ارقه ده ودرینده برنقطه اوزرنده برلشمك ایستهمش اولسه لر ـ نقطهٔ اجتماعك بویله اوزامسنه نسبةً « ش » شبکه سی « شا » قدر اوکده بولنمش دیمك اوله جغندن اوحالده ـ خطلرك بربرندن آیری قالمسی لازم کلوب بوایسه جسم مرئینك لایقیله فرق ایدیلهمامسنی مستلزم اولور . بالعکس جسم مرئی یقینده بولنوب ده خطوط شعاع ینه « ش » شبکه سی اوزرنده برلشمیه رك آنك اوك طرفنده برلشه جك اولسه اوحالده « ش » شبکه سی « شی » قوسی قدر آرقه ده قاله جغندن وحالبوکه خطوط شعاع دها اوکده برلشدکدنصکره ینه آیریله رق « شی » قوسنه کلنجه یه قدر زاویه لر بیاغی آیرلمش اوله جغندن کوز جسم مرئی یی ینه کوزلجه کوره مز .

ایشته بوحکمته مبنیدرکه برشی اوزاقجق بولنور ایسه کوزمزی آچارز . زیرا بوحالده خطوطك زاویه لرینی توسیع ایتمکه چالشمش اولورز . یقین بولندیغی زمان دخی کوزمزی صقوب بوصورتله دخی زاویه لری طارلاتمغه چالشمش اولورز .

بورایه قدر ویردیکمز معلومات یالکز برتك کوزك کیفیت رؤیتنه مخصوص اولوب ایکی کوزك مشترکا کورمسنده بیلمنسی لازم اولان برجهت دها واردر . شویله که :

(٤) نومرولی شکلده « ج » نقطه سنده بولنان برجسمی کورمك ایچون ایکی کوزك هر بری اویله براستقامت آلورکه خطوط شعاع تمام مذکور « ج » نقطه سی اوزرنده اجتماع ایدرلر . بو « ج » شکلنك صورتی کوزلك شبکهٔ عصبیه سندن « ٥ » نومرو ایله تعیین اولنان نقطه لره کاورکه اونقطه لرك وضعیتلری متحد اولدقلرندن کوزلرمزك ایکیسی شکل مذکوری بر اوله رق کورر . اکر خطوط نظرمز ینه « ج » موقعنه توجهی کبی براستقامتده ایکن « ب » ویاخود « د » موقعلرینه برجسم قویوب ده باقه جق اولسه ق مذکور جسمی چفته اوله رق کوررایدك . زیرا مثلا « ب » موقعنده بولنان جسم خطوط شعاعك استقامتی حسبیله « ٣ و ٤ » نومرولی نقطه لره عکس انداز اولوب بو ٣ و ٤ اینسه متحد ومتوافق اولمدقلرندن جسم مرئی چفته کورلمکده در . اکر جسم مرئی « د » موقعنده بولنسه ینه حکم بویله اولورایدی . بناء علیه برجسم اوزاقده بولنور ایسه کوزلرمزی کویا زاویهٔ شعاعی دها زیاده آچمغه چالیشیور مشز جه سنه آچارز . یقینده بولنوب ده زاویهٔ مذکوره یك آچیق اولور ایسه

اوحالده دخی ایکی کوزمزی بر برینه
یاقلاشدیررجه سنه صیقه رق زاویهٔ
مرقومه‌یی قپامغه غیرت ایدرز . حاصلی
هرحالده شعاع وارده‌یی کوزلرمز شبکهٔ
عصبیه سنك « ٥ » نومرولی نقطه سنه
دعوت ایدرزکه اورادن دخی بیمزه عکس
ایدن صورتلر جسم واحد شیئی واحد
وصورت واحده کبی انعکاس ایدر .

« سمع یعنی ایشتمك »

(صکره)

﴿ حکمای قدیمه ایله حکمای جدیده ﴾
— اراسنده —
﴿ نه فرق واردر ﴾

افتتاح

بر آدم کلسه ده « افندم سز فلاطون
قدر غاقلسکز » دیه سزی ثنا ایتسه
حسن تربیه‌کز اقتضاسنجه کوستره‌جککز
تواضعدن قطع نظر فقط شو مدح
خوشکزه کیدرمی ؟ نیچون ؟ زیرا
فلاطون پك مشهور بر حکیم اولوب عقل
وحکمتده سزی اکا بکزتدی ده اندن
ایچون .

یا بر آدم کلسه ده « جیبمدن برقاچ
فلاطونلر چیقاریرم » دیسه بوذاته نه حسب
التواضع ظاهرا برشی دیمزایسه کزده قلبا
کولرسکزمی؟ البت! نیچون؟ زیرا فلاطونلره
تفوق قدر بنلك دعواسنده بولنیور .

فقط شوکا تعجب ایدرمیسکزکه
بوکوب مکتب طبیه‌مزده یتشمش اولان
بر دوقتور دیکر یله قونوشور ایکن
« بقراط کلسون ده اکا بر از طب درسی
ویره‌یم » دیمش اولسه رفیقی بوسوزه
نه بنلك دعواسیدر دیه کولر نه ده شاشار .
نیچون ؟ طوغریدر . انك ایچون .
هم ده طوغری اولدیغنی رفیقی ده بیلور .

شو دوقتور افندیلره اتباعاً حکمای
قدیمه‌یی جف القلم چوروتی ویره جکمی یز ؟
خیر ! او دوقتور افندیلر حکمای
قدیمه‌یی جف القلم چوروتی ویرمامشلرکه
بزده انلره اتباعاً اویله ایده‌لم . انلر
ایشك اولنی آخرینه تطبیق ایدرك
بو طوغری حکمی ویرمشلردر . اکر
بز دخی اولینی وآخرینی جمله‌ده علی العمیا
بر حکم ویرمامك درجه سنده کوزی
آچیق اولمغه هوس ایدر ایسه‌ك موفق
اوله‌بیلورز . بونك ایچون ایسه اولنی
آخره تطبیقدن اعلا طریق اوله‌مز .
اماظن ایتمکزکه برشاکردی دوقتور
چیقارمق ایچون اون سنه‌لك بر تحصیله
دعوت ایلدیکمز کبی سزی دخی بوموازنه‌ده
برقاچ سنه‌لك بر تحصیله دعوت ایده‌جکز !
خیر . برقاچ سنه همت ایدیله جك
اولورایسه انسان یالکز بوکوچك
مسئله‌یی دکل دها پك چوق مسائل
مهمه‌یی دخی اوکرنور . بز سزی یالکز
برقاچ صحیفه جك مطالعه سنه دعوت
ایتمکده‌یز .

ایش برقاچ صحیفه‌ده بته جك اولوب ده
حکمای قدیمه ایله حکمای جدیده
اراسنده‌کی فرقی بیلمامك کبی بربیوك
نقصانی اکمال ایده‌جك اولدقدن صکره

هایدی باقەلم اولینی آخرین ایله تطبیقه
مسارعت کوستره‌لم .

هایدی ! لکن ایشی اساسندن طوتمق
ایچون اولا حکمانك حکمتی نصل
اکلاشیله جغنی آراشدیره‌لم .

﴾ حکمانك حکمتی نصل بللی اولور ﴿

سزه برآدم کلسه‌ده « بن حکیم »
دیسه . « اوت حکیمسکز » جوابنی
ویرهمیسکز ؟ شبهه یوق که برهان
ایسترسکز . هم ده بولقردی تمام « بن
حایده قرق ارشون براتلادم » دعواسیله
متناسب اولدیغی ایچون سزدخی « حاب
اوراده ایسه ارشون بوراده » دیرسکز .
دیمك اولیور که برحکیمك حکمتی
یالکز کندی دعواسیله بللی اوله‌میه جق
برکسه دن روایت ایدلمش اولسه ده
مقبول دکلدر . زیرا برقاچ شارلتانك
عالمی الداتوب استفاده ایتمك ایچون
اتفاق ایده‌بیلری ده مستبعد دکلدر .
برحکیمك حکمتنی یالکز میدانه قویدیغی اثر
واثرلرده ویردیکی رأیلر اثبات وتعیین
ایده جکدر .

واقعا برآدم فی الحقیقه حکیم
اوله بیلور . جامع الکل اوله بیلور .
لکن اثر حکمتنی میدانه قویمدقدن
صکره اکا « حکیم » ایدمامکده هرکس
حقلیدر . سزه دیسه‌لرکه « الکز شو
صندیغی بونك ایچنده‌التون والماس طولودر »
بوسوزه همان سمع قبول حواله ایدرمیسکز ؟
« برکره کوره‌لم » دیمکده حقکز
یوقیدر ؟

کوزل اما هرکسك برعقلی واردر .
هرکس عقلنك ایردیکنی میدانه قویه بیلور .
اوحالده هرعقلینك ایردیکنی میدانه قویانلره
دخی « حکیم » دیمك لازم کلور .
لازم کلوریا ! بلکه ده اوآدم صحیحا
حکیمدر . بناء علیه حکیم ایله حکیم اولیانلری
تفریق ایده‌بیلمك ایچون حکمانك ویردکاری
رأیی نصل ویرمکده اولدقلرینی بیلمك ایجاب
ایدر .

﴾ برحکیم ویردیکی رأیی نصل ویرر ﴿

سزه کلسه‌م ده دیسه‌م که « اوسترالیایه
کیدن هرآدم آلتون بولورمی ؟ بن ده کیتسه‌م
بولەبیلورمی‌یم ؟ » بوسؤالم اوزرینه بکا نه جواب
ویررسکز . شبهه یوق که « بیلم » جوابنی ویررسکز
اویله اما سزکده برعقلکز یوقمی ؟ سزده عقلکز
ایردیکی مرتبه ده ویره جککز حکمی میدانه
قویه‌مزمیسکز ؟ سزده حکیم اوله‌مزمیسکز ؟
البته عقلکزده وار . عقلکزك
ایردیکی شیء اورتایه قویه بیلورسکز .
حتی حکیم اولمق دخی استعدادیکزداخلنده‌در .
یا اویله ایسه صوردیغم سؤال اوزرینه
بکا نیچون بر رأی کوسترمدیکز ؟ برعقل
ویرمدیکز ؟ اوسترالیایه کیتدیکز برکره آلتون
چیقیورمی چیقمیورمی چیقیور ایسه نصل
چیقیور چیقارانلر نصل آدملردر بنده آلتون
چیقارمغه لازم اولان هنر ومعرفت وارمیدر
یوقیدر وار ایسه فی الحقیقه التون چیقارمغه
کافیمیدر یوقسه یالکز برنوع مقدماتنمی
عبارتدر بورالرینی بیلمدیککز ایچون بکا بر

رأی بر عقل و برمدیکز . بو رازینی اطرافیله بیلمش اولسه کز و یره بیلور ایدیکز . اویله دکلمی ؟

اویله ایسه قبول ایتمایسکز که بر حکیم ویره جکی رأیی معلومات مکتسبه سی درجه سنده ویرر . هانیا دیمك ایسترز قرق انبارمز مثلو مباحث متنوعه دن بحث ایدر . برفنی مجموعه ده حکیم اولان ذات تعریف ایدلدیکی صره ده طبعی مستغنی آغرباشلی لاقید اولاسی کبی بعض شیلر ذکر ایدلمش وحتی حکیم اولق ایچون بیلکی یه دخی احتیاج کوسترلامش وادیسنه کیدلمش اولدیغندن شاید اومجموعه مطالعه کذارکز اولمش ایسه مهام امور حقنده رأی ویره جك ومشکلاتی حل ایده جك اولان آدمك اعطای رأیی وحل مشکلاتی استغنای طبع ولاقیدئ مزاج ایله ویره بیله جکی اعتقادنده بولنمق خطا اولمیدر . زیرا حکما ایچنده پك شوخ چشم وشوخ مشرب بلری ده کورلمشدر .

مادام که بر حکیم رأیی بیلکیسی درجه سنده ویره جکدر شو بیلکینك نصل قازانیله جغی حقنده دخی برایکی سوز ایله فکرکزه دلالت ایتمکلکمزه مساعده بیورمیسکز ؟

﴿ دانش نصل قازانیلور ﴾

شوفقره مزك برلوحه سنی کوردیککز آنده دانشك یعنی بیلکی دیدیکمز شیئك مکتبده تحصیل ایله قازانیله جغی صورتی خاطرکزه ورود ایلدی . دکلی ؟ لکن مروت بیورکز که بز بو بند مخصوصمزده لزوم معارفدن بحث ایتمیورز . اوائلی اواخره تطبیق ایده جکز . بناء علیه بو بحثده دانشك مکتبلرده قازانیله جغی همان خاطرکزه کلی ویرمسون . زیرا مکتبلرده تدریس اولنان دانش دخی مکتسب یعنی قازانلمش اولدیغندن انك دخی نصل قازانلمش اولدیغنی صورمق خصوصنده هرکسك صلاحیتی اولور .

شو سوز عموماً مسلمدر که انسان کوردیکی وایشتدیکی شیلردن ماعداسنی بیلمك همان همان محالدر . بو محالی «همان همان» قیدیله تقیید ایتمکلکمزك وجهی برقاچ معلومدن برمجهولك استخراج اولنه بیلمسی هم جبر وهمده منطق علملرنجه ممکن اولدیغی ایچون ایکی شیئ کورلك وایشیدلرك اوکرنمش اولان آدمك بر اوچنجی یی دخی استخراج ایده بیله جکی امکانندن نشأت ایلمکده در .

اما دیه جکسکز که بوحالده بر انسان ایچون عالمده یالکز ایکی شیئ کوروب ایشتمك صورتیله بیلمك کفایت ایدر . زیرا برکره ایکی شیئ اوکرندکدن صکرا انلرله براوچنجی یی استدلال ایتمك ممکن اولدیغی کبی بیلکی اوچه بالغ اولدقدن صکره بردردنجی یی استخراج ایتمك دها زیاده قولای اولور وهلم جری بویله کیدر .

واقعاً بادئ نظرده امر بویله در کبی کوریلور . لکن حقیقتده بویله دکلدر . باقکز حقیقتده امر بویله اولمدیغنی سزه برقاچ فن ایله اثبات ایده یم :

فرض ايديكز كه عالمده ايكى زوج يعنى چيفت عدد كورديكز ويا خود ايشتديكز . شمدى بونلردن براوچنجى‌يى اراسه‌كز بولسه‌كز اودخى زوج اولور . دردنجيسى بشنجيسى والى آخره هپ زوج اولور . زيرا علم حساب ديركه « زوجك زوج ايله جمعى ويا خود زوجك زوجدن طرحى ويا خود زوجك زوج ايله ضربى هپ برعدد زوجى انتاج ايدر » اويله ايسه اعداده فردى يعنى تك اولانى وكسوراتك هرقيتنى انسانك بشقه بشقه كوروب ايشتمسى لازم كاور . ايشته بوحساب جهتى . كلهلم منطق جهتنه فرض ايديكز كه الده بولنان ايكى معلومزك ايكيسى دخى موجبهٔ كليه در . اويله ايسه بونلردن حاصل اوله‌جق اوچنجى دردنجى والى آخر هنجى معلوملر دخى هپ موجبهٔ كليه اولور . شو حالده موجبهٔ جزؤيه سالبهٔ كليه سالبهٔ جزؤيه‌يى فلانى دخى مطلقا بشقه بشقه كورمك وايشتمك ايجاب ايدر . ايشته بوده منطق جهتى . الحاصل فنك حكمنى برتعبير عمومى ايله تعريف ايتمك ايستر ايسه‌ك كوروب ايشتديكمز معلوملر (ب) ايسه‌لر بوايكى (ب) نك قياسندن نسبتندن انجق براوچنجى (ب) استخراج ايده بيلورز بوقسه ايكى بادن برجيم استخراجنه طريق يوقدر .

ايشته بو محاكمه ايله حكم ايده‌بيلورزكه « بو حالده انسان ايكى شئ بيلير ايسه كافيدر قصوريني انلردن استخراج ايده‌بيلور » ديه ايتديككز دعوا باطلدر اويله ايسه بز كندى دعوامزى اثبات ايتمش اوله‌جغمزدن يرزكه انسانك كورمديكى وايشتمديكى شيلردن ماعداسنى بيلمسى — همان ! همان ! — محالدر .

كلكز برده ايشى شو يوزدن طوته‌لم :

بو فقره‌مزك سرلوحه‌سى بولنان « دانش نصل قازانيلور » سوزينى كورديككز زمان خاطركزه نه كلمش ايدى ؟ دانشك مكتبده قازانيله‌جغى قضيه‌سى دكلمى ؟ پك اعلا ! برآدم دانش قازانمق اوزره مكتبه كيتديكى زمان خواجه‌سندن دانشى نصل قازانور ؟ خواجه اكا الهام صورتيله مى نقل دانش ايدر ؟ البته شاكرد دانشى خواجه‌سندن ايشيدر واجرا آت وعمليانى دخى كورر . — حكمت طبيعيه تاريخ طبيعى كيميا تشريح وسائر برچوق درسلرى ايشتمكدن زياده كورمك صورتيله اوكرنديكى مكتب كورمش اولانلره معلومدر —

دينك اوليوركه دانشى مكتبده قازانمق ممكن اوله‌جغى حقنده‌كى حقكز مسلم ايمش ! لكن بز دانشك اصل موردى حقنده سزه ويرمك ايستديكمز سالف الذكر فكرى ويرمك ايچون بو حقكزى موقتاً تسليم ايتامش ايدك .

ايمدى دانش كورمك وايشتمك صورتيله قازانلديغى اكلادقدن صكره برده حكمانك بوصورتى نصل موقع اجرايه قويمش اولدقلرينى بيلمك لازم كلور .

﴿ دانشی حکما نصل قازاندی ﴾

تسلیم ایدرسکز که انسان بر نظارتلیجه یرده تمام بر سنه یعنی فصول اربعه نك کذرانی مدت اقامت ایده جك اولسه پك چوق شیلر کورر . مثلا بهارده طبیعت کائناته بر حیات تازه کاوب موجودات نباتیه نك اظهار اثار نمو ایلدیکنی وصیفده بونلرك کماله وارنی یعنی خریفده انحطاطه یوز طوتوب شتاده بتون علایم حیات ایلدیکنی مشاهده ایدر . یالکز شو نبات قسمنده دکل آ! حیواناتنده ، سماویاتنده ، وسائره سنده وسائره سنده دخی بو بوله بیوك تحولات مشاهده ایدر .

ایمدی احوال مذکوره هرکس ایچون کندی وجودلرینی اعلام ایده جکندن بونلرك وجودی حقنده مرکبجه بر علم بر دانش حاصل اولور . بناء علیه ارتق « بعض وقت اولور که کوکدن قار یاغار و بعض یغمور و یاخود طولو دوشر » دیه خلقه خبر ویرمکه لزوم یوقدر . انجق حکیم اولان آدم بر کره اشبو تحولاتی سائرلرندن قوتلی بر نظر خرده بین ایله بالمشاهده دقایقنی دخی کورر . — بوراده خرده بین تعبیرندن حکمای قدیمه نك خرده بین استعمالی اکلاشلمزیا! مرادمز تدقیق دیمك اولدیغی بدیهیدر — مثلا یاغان یغمور ایله برابر هرکسك حس ایده میه جکی قدر طوپراق دخی یاغدیغنی مشاهده ایدر . وقارده طوپراق اولدیغی ایچون دها تمیز اولدیغنی کورر . وهکذا وهکذا .

شو حاله کوره ثابت اولور که دانش واقعا کورمك ایله حاصل اولور ایسه ده کورمك ایله « کورمك ! » بیننده ده بر فرق واردر . بو ایکنجی کورمکه « کوره بیلمك ! » تعبیری قوتنی دها زیاده تصویر ایدر . ایشته دانشك اصل مدار حصولی بو کوره بیلمك اولوب حکما ایسه — تراجم احوالندن اکلادیغمزه کوره — الحق کوره بیلور آدملردن ایدیلر .

(شو راده بر جملهٔ معترضه اوله رق شو فقره یی دخی درمیان اینسه‌لك فائده‌دن خالی اولمز که مکتبده تحصیلك لزوم حقیقیسی هرکس کوره بیلمك فضیلت طبیعیه سندن محروم اولدیغی جهتله شمدی یه قدر کوره بیلمش اولانلرك کوره بیلمش اولدقلری شیلری فضیلت مذکوره محروملرینك کوزلرینه صوقارجه سنه کوسترمکدن عبارت اولدیغی حالده حالا بو ارشاده رغبت ایدنلر آزدر)

لکن بز بو قاروده نه دیمش ایدك ? « بر نظارتلیجه یرده بر سنه اوتوریلور ایسه چوق شی کوریله بیلور » دیمش ایدك . باقالم شو نظارتلیجه نقطه‌اوزرنده کوریلان او چوق شیلر بو نظارتلیجه نقطه اوزرنده دخی عینیله ووقتیله ودرجه سیله کوریله بیلیور می ? نه ممکن ! استانبولده قیش کرك قارك و کرك یغمورك سس صدا چیقارمیه رق کندی حالیله لطیف لطیف یاغمسی قاوبه قوت ایچنده کیزلی بر لطافت ویریبور ایسه ده بنه او موسمده مثلا

استانكوی جزیره‌سنی صارمش اولان
برسیاه بولوط آتشلر پوسكوره‌رك اول
قدر نعره‌لر آتیوركه ایشیدنلرك اودلرینی
پاطلاتیور . كذلك استانكویده برصباح
قالقیلوب ده صولر اوزرنده كاغد قدر
بوزكوریلورایسه بوشفاف وموجود
موقت اولان جسمك تماشاسنه هركس جان
آتدیغی زمان پترسبورغده بوزدن سرایلر
بنا ایدیورلر شماله دها یقین یرلرده ایسه
دكزلر یكپاره بوزكسیلوب طاغلر طاشلر
صوغوقدن چاترچاتر آیریلیورلر . ینه
بوكون بوساعت اوسترالیا خلقی صیفك
شدت حرارتندن چایرچایر یانوب قان
ترلیورلر . مصراهالیسی ایسه بزم موسم
بهارمزی آكدیرر برلطیف هوا ایچنده
سعادت سوریورلر .

ایشته یالكز برنقطه اوزرنده ثابت
قالنه‌جق اولسه ازجمله تحولات منه اورولو
ژبقیه‌جه شوقدر تفاوتدن بی خبر قالنه‌جغی
وحالبوكه بوتفاوت وتخالف یالكز طبیعیاتك
دكل حتی عقلیاتك بیله هرجهتجه
كوریله‌جگی یعنی مثلا هندده قوجه‌سی
وفات ایدن برقاری كندیسنی قوجه‌سنك
احراق ایدیله‌جگی آتشه آتوب یانه‌رق
كندی وجودینك رمادینی قوجه‌سنك
رمادینه قارشدیرمقده اولدیغی حالده
اوروپاجه قوجه‌سی وفات ایدن قاریدنك
یالكز قاره‌لر كیه‌رك فقط یوركی كل كبی
خندان اولمسی درجه‌سنده برعتل ومحاكمه
ومدنیت تخالفی بولندیغی جهتله حكما
كندی كوزلرندن اوزاقده بولنان اشیا

كوزلری یانه كله‌مامكده ایسه‌لر كندی
كوزلرینی انلرك مقابلنه كوتورمك ایچون
سیاحت صورتنی اختیار ایتمشلردر .
الك اسكی جغرافیا وتاریخ مورخی هرودوت
وحكیم ارسطو وسائره كبی . انجق
ارسطونك اسكندرله برابر آسیا سیاحتنه
كیتمش اولدیغی تاریخ نظرنده پك‌ده اثبات
اولنه‌میوب شاكرداننده بریسنی كوندرمش
اولمسی ایسه محققدر .

حاصلی حكما كوزلرینه نه اصابت
ایتمش ایسه انی عریض وعمیق معاینه
وتدقیق ایدرك اول شی اوزرنده آخرلك
كوره‌مدیكی دقایق كوروب سائرلرندن دها
شمولی برعلم حاصل ایتمش وبویولده كی
مشهودات وتدقیقاتنی توسیع ایچون مملكت
مملكت كزوب طوپلادقلری معلوماتی دخی
مجرد برخدمت ملیه . ومجرد برخدمت
ملیه اولمق ایچون دكلسه بیله برغرض
مقبول وبراستفادهٔ مشروع مقابلنده
مدار استفاده . اولمق اوزره سائر بنی
نوعلرینه دخی ویرمشدرلر .

اما هركیم حكیم اولمق ایستدی ایسه
مشهوداتی مطلقا برر برر تدقیق وسیاحت
ایدرك می حكیم اولدی ؟

خیر ! بویولده جمع معلومات ایتمش
اولانلردن اخذ معلوماتله حكیم اولنلر دخی
چوقدر . حتی اولنكیلر معلم صفتیله غایت
آز اولوب متعلم صفتنده بولنان ایكنجیلر
دها زیاده‌در .

حاضرسوزك صیره‌سی كلمش ایكن برده

متقدمين حكمانك شاكردانه نه صورتله نقل مرام ايتدكلريني كوره لم ·

﴿ متقدمين نه يولده نقل معلومات ﴾

— ايدر ايدى —

آتنه ده آقادميا بغچه سى كبى بغچه لر وكنيش يرلر ميدانلر متقدمينك مكتبى اولوب حتى مشائيون ديه شهرت بولمش اولان ارسطو شاكردانى اول معلمك ركابنده كيدرك اثناى سير وسياحتده يورر ايكن درس الورلر ايدى ·

دشمنه مغلوب اولدقدن صكره هركس فرار ايدر ايكن كنديسنه دخى نه سى وار نه سى يوق ايسه همان برابر الوب قاچسى افاده اولنان حكيمك « بنم نه م وار ايسه اوزرمده در » ديمش يعنى علم وحكمتى ذهننده محفوظ اولديغنى اكلاتمش اولمسندن دخى اكلاشيله جغى وجهله معلم درجه سنده كسب معلومات ايتمش اولان برحكيمك سرمايه سى ذهننده محفوظ اولديغى كبى شاكردان دخى معلمدن الدقلرى معلوماتى ازبرلرنده حفظ ايدرلر ايدى ·

واقعا او زمانلر كتابلر دخى يازلمشدر · افلاطونك ارسطونك وساره نك اثرلرى زمانمزه قدر كلمشدر · انجق يازيلان كتابلر مصردن كلان وپاپيروس تعبير اولنان برنوع ياپراق اوزرينه يازيلوب بو ياپراقلر ايسه بهالى اولديغندن انلره يازيلان كتابلر حكمدارانله كبارالرنده بولنور ايدى · حتى درسلريني وكتابلريني وجودينه يازارق حرف بحرف ازبرلدكدن صكره ييقامش آدملر دخى خبرويررلر · بوندن بشقه ترشه لر اوزرينه ده كتابلر يازلمش ايديسه ده انلر پاپيروسدن ده بهالى ايديلر · الك اوجوزى اينجه جك تخته لر اوزرينه يازيلان كتابلر اولوب بونلر دخى پك قبا ومجسم اولدقلرندن اخذ ونقلى صعوبتلى ايدى · حاصلى كتابلرك كرك تدارككنجه وكرك استعمالنجه كوريلان صعوبتلره مبنى هرملت « العلم فى الصدور لافى السطور » حكمنى تصديق ايلدكلرندن متقدمين تدريس وتدرسى شفاهاً اجرا ايدرك هركسك كتبخانه سى كندى قوۀ حافظه سندن عبارت ايدى ·

﴿ اولينك حدود معلوماتى نه قدر ﴾

— وسعت بوله بيلدى —

بورايه قدر بحث ايلديكمز خصوصاتك فكركزا ايچون ايتديكى دلالت اوزرينه متقدمينك حدود معلوماتنى پك طار كوره جكسكز اعتقادنده يم · زيرا ذهنده حافظه نك درجۀ قوتى ممكن مرتبه تخمينه صيغه بيله جك برشى اولوب ذهنه مخاطره اولمق اوزره الدۀ كتاب بولنمدقدن صكره بالكز ذهنك مشتمل اولديغى معلومات واقعا پك طار برحدود ايله محدود اولور ·

لكن « پك طار » ديه ايتديكمز تعبير بوحدودك مساحه سى ايچون برمقياس اوله بيلورمى ؟ بزايسه حدود مذكوره مساحه سنى ممكن مرتبه بيلمكه محتاجز · تاكه اولين وآخرينك يكديكرينه ايديله جك نسبتنده خطامز آز اولسون ·

الك اول شوراسی بیلنه جك بر شیدر كه متقدمین زمانلرنده دنیا مصر وجزایره قدر مغرب زمین وسوریه واناطولی ونهایت عجمستانه قدر آسیا وطونه نهرینه قدر اوروپا ایله ایتالیانك برمقدار یرلرندن عبارت ایدی . قدمای جغرافیون یونانیه‌نك الحالة هذه صورتلری المزده بولنان اسكی خریطه‌لرندن اكلاشیلان ده بودر .

دنیا شو ذكر ایلدیكمز یرلردن عبارت اولوب ده ممالك مذكوره حدودینك خارجنه وقوف اولمدقدن صكره انسانلرك اطلاعی دخی بو حدود داخلده كی مشهوداتی نسبتنده اوله‌جغی ده اكلاشیله‌جق برشی دكلدر . حابوكه حدود مذكوره داخلنده اولان انسانلرك بیله نسل وفامیلیا تقسیماتنجه پك بیوك برفرقی اولمیوب زنجیلر ایسه اوزمانلر مصرده بیله پك نادر بولندقلری آثار عتیقهٔ مصریه اوزرنده زنجی صورتلرینك پك نادر كورلمكده اولمسیله مستدلدر . دیمك ایسترز كه حكمای قدیمه سالم وقفقاس نوعلرینی كوره بیلوب زنجیلرك ایسه یالكز اسملرینی ایشیده‌رك یوقسه چین وتاتار وآمریقان واوسترالیان كبی كرك شكل وسیماجه وكرك رنكجه نیجه انواعه انقسام ایدن سائر آدملرینی كوره‌مامش وبیله مامش وخبراله‌مامشلردر متقدمینك دائرهٔ اطلاعلری داخلنده انسان فامیلیالرینك بربرندن فرقلری شوقدر آز اولدیغی كبی علوم وفنونك سائر جهتلرینه تعلق ایدن خصوصیات دخی بو قطعه اوزرنده پك آز تنوع وتخالف ایدر ایدی .

زیرا قوزموغرافیا وعلم اورولوژی وجغرافیا فنلرینه واقف اولانلر بیلورلر كه كرهٔ ارض اوزرنده شرقدن غربه طوغری بر خط چكمش اولسه‌ق اوخطك اوجلرنده طلوع وغروب شمسك تقدم وتأخرندن بشقه طبیعتك تأثیرات معلومه‌سنجه برنوع تنوع وتخالف كورلمز . مثلا اوروپا قطعه‌سنجه استانبولك بولندیغی نقطه‌دن بدأ ایله تمام غربه طوغری تا آمریقایه قدر بر خط مستقیم تمدید ایلسه‌ك بو خطك آمریقا قطعه‌سنجه واصل اوله‌جغی نقطه‌سی استانبولك عینیدر . یعنی استانبولده صوغوغك صیجاغك امتداد لیل ونهارك نباتاتك وسائره‌نك وسائره‌نك تابع اولدیغی قانونلره آمریقاده‌كی نقطه دخی تماميله تابع اولوب شوقدر واركه استانبولده كوندوز دها اول اوله‌رق آمریقاده دها صكره اولور . شمالدن جنوبه طوغری برخط چكلدیكی زمان ایسه حكم بونك عكسنه‌در . زیرا انسان بوخط اوزرنده قاچ فرسخ مسافه قطع ایدر ایسه مأثر طبیعتك اوقدر تنوعنی كورر . یعنی مصرده پك مبذول كوردیكی خورمادن استانبولده اثر كوره‌مز . المانیا ایچنده ایسه مصرده كوره‌مدكی كستانه وسائره‌یی كورر . صیجاقلق صوغوقلق وتنوع حیوانات انسانلرك تبدل اخلاقی بیله بونك كبیدر .

الحاصل برآدم تدقیق آثار طبیعت ایچون شرقدن غربه طوغری سیاحت ایدر ایسه هیچ بركونه فرق كوره‌میه جكندن

اوسیاحتی ایتمامش اولور وشمالدن جنوبه
ویا برعکس سیاحت ایدر ایسه هرآدیمده
برتبدل وتحول وتنوع کورر . حالبوکه
اولین حکما زماننده دنیا شرقدن غربه
طوغری دها اوزون بر مسافه اوله‌رق
طانلدیغی حالده شمالدن جنوبه طوغری
دها آز بر مسافه اوله‌رق طانمش ایدی .
یعنی ایران ایچندن فاس حدودینه قدر
طولا طانمش اولان مسافه مصر ایچندن
یونانستانه قدر عرضاً طانمش اولان
مسافه‌نك اوچ مثلی قدر ایدی . حتی
بوسببه مبنی ایدی که شرقدن غربه
طوغری اولان مسافاته «طول» وجنوبدن
شماله طوغری اولانه دخی «عرض»
دینلمش ایدی . کرهٔ ارضك عرض
وطولی اولمیه‌جغی ایسه بالهندسه
معلومدر .

ایمدی مادام که دنیا طولا سیاحت
ایدیلور ایسه دقایق طبیعته وقوف حاصل
ایدیله‌میوب بالعکس عرضاً سیاحت ایدلملیدر
ومادامکه حکمای اولین بوکا موفق
اوله‌میه‌رق بالعکس طولا دها زیاده
سیاحت ایتمشلردر . اویله ایسه اثبات
وحکم ایدیلورکه انلر دنیانك حالنی لایقیله
اکلایه‌مامقده معذوردرلر .

واقعا بوبحثده سوزی اوزاتدق .
زیرا اولینك درجهٔ وقوف واطلاعلرینی
مساحه ایتمك ایچون بشقه یوللر دخی وار
ایدی .

سوزی اوزاتدق اما . ظن ایدرم که
بك ده یوان بر بحثده بولنمدق . ارباب
مطالعه‌یه سائقهٔ کلامله پك نادر نسخه‌لرده
تصادف ایده‌جکلری بر بحثی عرض ایتدك .
امتنان ایتمیورز . حقیقت سویلیورز .

اولینك وقوف واطلاعلری حدودینك
سائر جهتلرجه دخی مساحه‌سی ممکندر .
دیمش ایدك . اوت ! ممکندر . بو سائر
جهتلر ایسه بنده متقدمینك کندی اثرلرینی
معاینه ایتمکدن عبارت اولسه کافی
دکلیدر ؟

باقکز سزه اك اول هرکسك بك دفعه‌ده
درجه‌سنی تقدیر ایده‌جکی مواد عادیه‌دن
نمونه‌لر کوستره‌یم :

آفریقاده برنوع خلق وار ایمش که
یالکز النده برتك کوزی بولنور ایمش !
بوکا نه دیرسکز ؟

برآدم جنوبه طوغری کیده کیده جهنمه
واصل اولور ایمش . واقعا جنوبه
طوغری کیتدکجه حرارتك آرتمسندن
برنسبت یاپیله‌رق مسافه‌یی اوزاتدقجه
حرارتك نسبتی آرته آرته جهنم درجه‌سنه
واره بیلور ایسه ده خط استوانك او برطرفنه
کچلدیکی زمان امر برعکس اوله‌جغی
معلوم اولنجه بونسبته دخی محل قالمز .

بحر محیط بر نهردن عبارت اولوب
فقط منبعی ومنصبی اولمیه‌رق حلوا حانه
تجره‌سنی باش اشاغی قاپادیغمز زمان حاصل
اولان شکل کبی برشکلده فرض ایلدکلری
دنیانك لاینقطع اطرافنی طولاشور آقار
ایمش . بوقدر واسع برخیال الحق
شاشیله‌جق شیدر .

مرادمز نمونه کوسترمك ایسه بواوچ

نمونه كافيدر . هم شونيده بيلكزكه بز
بو راده نه بتون بتون كولنده جك نه ده فندن
پك ده خارجه چيقميه جق نمونه لری انتخاب
ایلدك . يوقسه يونانستانك شمال
طرفلرندن تعرض ايدن سواری برخلق
كورن يونانيلرك - چونكه هنوز آته
بنمش برآدم كورمدكلری جهته - بوقومك
ياريسی انسان ياريسی آت اولديغنه اينانمش
و « شمال طرفنده برخلق واركه كوبكدن
يوقاروسی انسان اشاغيسی درت آياقلی
برحيوان اولوب قرنلرندن ايلرويه آت باشی
كبی برباش فرلامش وآرقه‌لرنده دخی برر
قويروق طاقلمش » طرزنده انلردن خبر
ويرملری كبی غرائبه مراجعت ايتمدك .

ايشته شو نمونه لر احوال عالمه اولان
درجهٔ اطلاعلرينك نمونه سی اولوب بوندن
صكره احوال مدنيه ومحاكمات دينيه لری
واخلاقه متعلق دستورلری كلور .

صولونك فلاطونك وسائر برچوق
حكمانك جمهور بشر ايچون قانون اوله رق
وضع ايلدكلری احكام تدقيق ايديله جك
اولسه بادیٔ امرده پك پارلاق كوريلورلر .
اول قدركه بونلرك حكمی جاری اوله جق
اولسه دنياده انسانلرك بربريله قرداش
اوله جقلرينه حكم ايديلور . لكن بوتدقيق
اجرا ايديلور ايكن شوكا دخی دقت
اولنمليدركه بوقانونلر عالمده بولنان انسانلرك
يالكز ايكی قسمدن عبارت اولدقلرينی
وبريسی « يونان » اولوب ديكرلری دخی
« باربار » ايدوكی اعتقاد ايدن برملت
ايچون ياپلمش وحتی ينه بو اعتقادی اوه‌لته
و يرمش اولان حكما طرفندن قونلمشدر .
انسانلر حوائج بشريه سنه موافق اوله جق
برقانونی حالا ارامقده درلر . اكر يونان
قانونلری موافق اوله جق اولسه انلر
عيناً نيچون قبول اولنمزلر ؟ لكن بونلر
چوق تدقيقدن كچدی . نهايت شمديكی
زمان ايچون بونلره خيالات شاعرانه دن
عبارتدر نظريله باقلدی .

محاكمات دينيه لری اراشديله جق اولور
ايسه يالكز فكر توصيه لری انسانی اقناع
ايديله جك درجه يه قريب اولوب اودخی
اثبات يوللو كوسترلمامش و يالكز امر
وفتوی طرزنده اعطا اولنمشدر . اخلاق
خصوصنده قويدقلری قانونلره هيچ سوز
يوقدر . امان انسان ديلان شی برنوع
حيوان اولميوب ده سماوی وملكی بروجود
اولمسنه كوره سوز يوقدر !

آثارمی مطالعه ده دوام ايله بكا شرف
ويرن ارباب مطالعه نك آزسوزدن چوق
شی اكلايه جقلرينی اميد ايدرم . بناء
عليه اولينك حدود اطلاعنی كوسترمك
ايچون سويلديكم شوقدر سوزی دخی
كافی كوره رك حدود اطلاعك بوطارلغی
ايسه محضا عالمك نصل عالم اولديغنی
كوزمه دن اوكرنمه دن خيال صورتيله
استخراجه چالشدقلرندن نشأت ايلديكنی
درميان ايدرم .

شمدی بوراده طبيعتيله برسؤال وارد
اولور . اوده اولينك حدود اطلاعی
نه سببه مبنی بوقدر طار اولمسندن عبارتدر ؟

اویله ایسه بو سؤالك جوابنی ده تدارك واعطا ایدلم :

﴿ متقدمینك حدود اطلاعی نیچون ﴾

– بو قدر طار ایدی –

بو سؤال ایچون مطلوب اولان جواب ساده‌جه بر جواب اوله‌جق ایسه جواب مذکوری شمدی یه قدر سویله‌مش اولدیغم سوزلر ایچنده بولمق ممکندر . ازجمله یوقاروکی فقره‌ده دیمش اولدیغم وجهله دنیانی طولا دها زیاده طانیوب عرضاً دها آز کوردکاری واحوال عالمه وقوف کلی ایسه دنیانی عرضاً سیاحتده حاصل اوله‌جغی جهتیله اولنك حدود معلوماتی طار قالمش اولدیغی جوابنی ویریلور . لکن بو سؤال ایچنده اولان فکر استیضاح شو جوابك دخی سبب وحکمتی صورمقده بولندیغندن بو بابده مخاطبه سکوت صحیح امر ایده‌جك برجواب بولمغه محتاجز .

برمملکتدن دیکرینه سیاحت ایدر یاخصوص روم ایلی واناطولی کبی طاغلق برمملکتدن کچر ایکن مبزی نقطهٔ عزیمتکزدن هدف الحرکتکزه ایصال ایدن جاده‌یولك فصل طولاشه طولاشه و برطاغدن دیکرینه کوپریلر ایله آتلایه آتلایه وخصوصیله یول کچورمك احتمالی یوق ظن اولنه‌جق قدر دیك تپه‌لرك کناری یاریله رق نمر آچیله آچیله تمدید ایدلمش اولدیغنه دقت ایلدیککز وارمیدر ؟

اما بو . . . . طولانی بی تعیب ایتمیکز .

زیرا برخیلی سیاحته وفق اولمش آدملر کوردم که سیاحت خصوصنده برایکی مرتبه ده دقت ایدیله جك اولان بو شیئه دقت ایتمامشلردر .

اکر سز بوللرك بو حالنه دقت ایتمش ایسه کز انسانلرك برنقطه‌دن دیکرینه وصول ایچون نه‌قدر دوشونسه اتعاب فکر ایتمش اولدقلرینی دخی موازنه ایده‌بیلورسکز .

بو موازنه‌یی ایدر ایکن برده شونی دوشونکز که ایکیسی دخی معلوم اولان ایکی نقطه اراسنده یول آچمق بو قدر اتعاب ذهنه منوط اولور ایسه برنقطهٔ معلومه‌دن برنقطهٔ مجهوله ! یه !.. کیدلمك لازم کلدیکی زمان انسان نه‌قدر مشکلات ایچنده قالور .

قرده بولنوب ده یوللری غیب ایتدیککز وارمی ؟ اوزمان نه‌قدر مشکلات ایچنده بولنور نه‌قدر مضطرب اولورسکز ؟ اوزرنده بولندیغکز نقطه‌نك نقطهٔ مطلوبه ایدوکی بدیهی اولوب اندن ماعدا اوتوزایکی جهت افقك هانکیسنه طوغری توجه ایتسه‌کز اوکزه کلان جهتده هدف الحرکت اولاق اوزره برنقطهٔ مجهوله کورسکز و بو نقطه‌یه طوغری قاچ آدیم آتمش اولسه‌کز معلومدن اول قدر مباعدتله مجهوله طوغری اوقدر یاقلاشمش اولورسکز . حتی بویله برحالده انسان برطرف مجهوله طوغری کیتدکجه جسارتی ازاله‌رق نهایت هیچ جسارتی قالیه‌جق برنقطه‌یه وارنجه‌یه عودت

واولکی نقطهٔ معلومه یه کلوب بوکره
هانکی طرفه توجه ایده جکنی مطالعه
ایتمکه مجبور اولدیغی دخی واردر .

ایشته هرکسک تصادف ایده جکی
دکل تصور دخی ایتیه جکی بو دائمی
الوقوع ! وبدیهی ! وقایعی سز موازنه
ایدر ایسه کز بر نقطهٔ مجهوله یه طوغری
ایلرولدکده اولان مشکلات سزک کندیکزه
واقع اولمش قدر نظر کزده تعین ایدر .
حتی قرستوف قولومبک همراسنک دیمش
اولدقلری وجهله آمریقا قطعه سنی
کشف ایتمک ایشدن بیله اولیوب سبته
بوغازندن چیقان بر کمی غربه طوغری
کیده کیده مطلقا اوقطعه یه واصل
اوله جغی درکار ایکن بونک اوزمانه
قدر کشف ایدلمامسی مجرد نقطهٔ
معلومه دن نقطهٔ مجهوله یه طوغری
مباعدتده کوریلان هم مادی هم معنوی
مشکلاتدن نشأت ایلمشدر . فنیکه لولر
قارتاجلولر اسپانیولولر عربلر اعلا کمیجی
ایدیلر . شو سبته بوغازندن چیقلدقدن
صکره غربه طوغری امتداد ایدوب
کیدن دکزک اوته طرفنده نه اولدیغنی
مراق ایتمامشلرمیدر ظن ایدرسکز ؟
البته مراق ایتمشلردر . لکن معلومدن
تباعد ومجهوله تقرب مشکلاتی انلری
قرستوفدن اول آمریقایی کشف ایده بیلمک
موفقیتندن محروم ایتمشدر . حتی قرستوف
زمانلرنده غربه طوغری سیاحتده دوام
ایدیلور ایسه مطلقا برقره یه
وصول بولنه جغی وبو قره هیچ اولمز ایسه
آسیا قطعه سنک وبوندن دخی
بتخصیص هندستانک جهت شرقیه سی
اوله بیله جکی ارضک کرویتی ایجابنجه
براهین ریاضیه ایله اثبات اولنمش وبونک
اوزرینه قرستوفدن اول واکا رقابة
برقاچ قپودان غربه طوغری بادبان کشای
جسارت اولمشیکن ینه بوله مدیلر . سببی ؟
چونکه بولده دوامه جسارت ایده میه رک
« آدم بو حساب یاکلشدر اوته طرفده
مملکت یوقدر » دیه کیرویه دوندیلر .
حالبوکه عودت ایتدکاری یرک اوته
طرفنده یعنی غرب جهتنده حالا دکز وار
ایدی . اکر دکز بتمش توکنمش اولسه
ایدی قره نک عدم وجودینه حکم
ایده بیلورلر ایدیسه ده دکزک منتهی
اوله جغی بر بهمه حال قره اوله جغی دخی
بدیهی ایدی . شو بداهت اورته ده ایکن
عودتلری محضا نقطهٔ معلومه دن تباعد
ونقطهٔ مجهوله یه تقرب خصوصنده
ایشته انسانک بویله جسارتنی بتون بتون
توکده جک قدر مشکلات اولمسندن نشأت
ایلمشدر . قرستوف ایسه امثالندن زیاده
بر جسارته مالک اولدیغندن انک جسارتی
توکنمه دن قره دخی کورلمکله موفق
اولدی .

اما سوزک بو وادیده اوزانوب
کیتمه سندن حکمای اولینک ممالک متجاوزه یی
امریقا کشفی کبی کشف صورتیله سیاحت
ایتمش اولمسنی اکلامیکز . واقعا
سواحلدن ایچری شام و حلب وقونیه
وقلیه ومناسبتر ویانیه وامثالندن ماعدا

بر مملکته کیده‌جك اونسه‌لر اوراری‌نی
عادتا امریقا کشفی کبی کشف ایتمکه مجبور
اولدقدن ماعدا باربارلر الندن پاره‌لنمه‌ك
تهلکه‌سی دخی فضله ایدی . لکن
ممالك منکشفه و معلومه‌ده سیاحتك مشکلاتی
دخی عادتا هر دفعه‌سنده او مملکتی یکیدن
کشف ایتمك قدر مشکلات وار ایدی .
بر کره دوشونه‌کز آ بر مملکتدن دیکرینه
سزی سوق ایدن یول سزه کندی
کذر کاهنی نصل تعیین ایدیور ؟
اوزرنده اوت بتدیکی ایچون خط طریقك
سائرلرندن تمیزیله دکلمی ؟ یا خط طریق
اوزرنده اوت نیچون بتیور ؟ کثرت
آمد وشددن دکلمی ؟ اویله بر یول
اوزرندن سنه‌ده اون آدم کچمز ایسه
خط طریق نصل تمیز ایدر ؟ برده اوزمان
سیاحت کبی نادر الوقوع اولان بر لازمهٔ
عمومیه ایچون حکومتلر در بندلر آچمغه
و عظیم کوپریلر قورمغه مجبوریت
عظیمه کورمزلر ایدی . بو سببدندر که
مثلا بر آپولون عبادتخانه‌سی ایچون یا
میلیونلرجه آلتون صرف و یاخود
یوز بیکلرجه آدم اجتماعی صورتیله
انجق وجوده کله‌بیله‌جك عملیاتك آثارینی
حالا کورمکده اولدیغمز حالده ابنای
سبیل ایچون بویله عظیم بر اثر
کوره‌مامکده‌یز .

شو ملاحظات اوزرینه برده شونی
علاوه ایدیکز که شمدی سز مثلا ازمیردن
مغنیسایه و یاخود روسجقدن طرنوی‌یه
کیتمك ایچون حیوانه بندیککز زمان یالکز

ایکی قات چاشیر و بر یغمورلق و بر سجاده
کبی لوازم ضروریه‌دن عبارت بر ترکی
باغلایورسکز . نیچون ؟ زیرا یول
اوزرنده یاریم ساعتده بر قهوه‌خانه
و یاخود خان قرچومه‌ذلان کوریورسکز
اکر اوروپاده سیاحت ایدرسه‌کز بو ترکی‌یه‌ده
احتیاج قالمز . زیرا نره‌یه نزول ایده‌جك
اولسه‌کز سزی اعلا بر هوتله یعنی
قوناغه ایندیررلر که اسباب راحت
مکملدر . برده اولینك زماننی ملاحظه
ایدیورکز که درت کونلك بر یوله کیتمك
ایچون لوازم سائره‌دن قطع نظر
ایچه‌جکلری صویی دخی ماطاره و یا
طولوملر ایله حیوانه یوکلتمکه مجبور
ایدیلر . بوکون آفریقانك وسطلری
نیچون سیاحت و کشف اولنه‌میور ؟
وحشیلرك اوقلرینه بزم ایکندلی تفنکلر
غلبه ایده‌میه‌جکی ایچونمی ؟ یوقسه
خط استوا آلتنده اکثر بورنده سیاحت
ایتمکده اولدیغمز حالده اورالره صیجاغنه
تحمل ایده‌مدیکمز ایچونمی ؟ هیچ بریسی
دکل . براحك اون بش کونلك یوله
کیتمسی ایچون محتاج اولدیغی لوازمی
قرق اللی دوه‌یه یوکلتمك درجه‌سنده
مشکلات اولدیغی ایچون . زیرا اللی
آی کیدلسه بر کوی بولنه‌میان یرده
بوندن بشقه چاره یوقدر . ایشته اولین
سیاحت بریه خصوصنده بو قدر مشکلاته
دوچار اولوب سیاحت بحریه خصوصنده
دخی کمیلری غایت کوچك و غیر منتظم
اوله‌رق یوجك انکینلره آچیلق قورقنه

چیقوب ده باتمقدن زیاده ذخیره بتوبنه
بربرینی یمك کبی تهلکه‌لری موجب
اولدیغندن انلر ایچون سیاحت پك کوچ
ایدی . حالبوکه اکتساب معلوماتك
دخی مأخذی کوروب ایشتمك اولدیغندن
سیاحت خصوصنده اولان شو مشکلات
ایشتمکه دخی مانع اولور ایدی .

ایشته بو سببه مبنیدر که اولینك
حدود وقوف و معلوماتی طار قالمشدر .

مابعدی صکره

﴿ متنوعه ﴾

(تحفة الاریب فی رد علی اهل الصلیب)
ترجمه سی اوزرینه

﴿ علاوهٔ معلومات ﴾

مابعد عن نومرو ۲۲

قاتولیکلر نظرنده پاپا دیمك نه دیمکدر

بوندن مقدمکی بند مخصوصمزده
حضرت عیسی علی نبینا و علیه السلام افندمز
حقنده عزو و اسناد اولنان مرتبهٔ الوهیته
یالکز اهل اسلامك دکل سائر ادیان اربابنك
وحتی اکثریا خرستیان ارباب اذعاننك
دخی شاشمامسی ممکن اوله میه جغی
البته مسلمدر . انجق آیین نصارا ایچون
جمله دن زیاده تعجبی مستلزم اولان شی
بو ملتك اعظم ارکانی دیمك اولان قاتولیك
رکننك پاپالق مقامنده بولنان ذات حقنده کی
عقیده‌لریدرکه بو بند مخصوصمزده اطرافیله
تفصیلات لازمه سی اعطا اولنه جقدر .

هر شیئ باشندن باشلایوب صوکنه
قدر کتاب محررلری ایچون قاعدهٔ کلیه
صورتنه کیرمش اولدیغندن بزم دخی پاپالق
مقامنده بولنان ذات حقنده معلومات لازمه یی
تاریخك دلالتنه تبعیتله ایشك اولندن
باشلایه رق ویرمکلکمز لازم کبی کورینور
ایسه ده اوحالده پاپالق مقامنك شمدیکی
رفعت و اهمیتی لایقیله موازنه ایدیله میه جکندن
اول امرده بو مقامك الیوم نه درجهٔ رفعتده
بولندیغنی وصف ایله بعده بو قدر اهمیتی
نه صورتله آلمش اولدیغنه دائر معلومات لازمه یی
اعطا ایده جکزکه ارباب فکر و اذعان مسئله یی
دها زیاده بصیرت ایله محاکمه ایلسونلر .

﴿ بو مقامك اهمیت حاضره سی ﴾

اوروپاجه و خرستیانلق عالمنك سائر
هر طرفلرنجه بو مقامك اهمیتی ایکی صورتله
جلوه کر اولور . برنجیسی جسمانیدرکه
چند سنه مقدمنه کلنجه یه قدر پاپاجنابلری
عادتا اوروپا حکمدار سیاسیلرندن بریسی
عد اولنور ایکن ایتالیالولرك رومایی
ضبط ایدیشلرندن صکره بو حکومت جسمانیه
اورته دن قالقمشدر . دیمك اولیورکه
بو راده حکومت مذکوره دن بحثه محل
یوقدر . ذاتا بو حکومت جسمانیه هنوز
منقرض اولمامش بیله اولسه بند بحث ایده جك
دکل ایدیکیا ? . چونکه بزم بحثمز یالکز
خصوصات روحانیه یه منحصر قاله جقدرکه

بو ده پاپالق مقامنك ایکی نوع اهمیتك ایکنجیسی اولوب اکر روحانیتك جسمانیت اوزرینه تقدمی مطلوب ایسه برنجی عد اولنمسنده دخی اربابی مختاردر .

خرستیانلق واندن بدل قاتولیکلك نقطهٔ نظرندن بو مقامه نظر ایدنلر مقام مذکورده قائم اولان ذاتی طوغریدن طوغری یه ـ حاشا ـ حضرت یسوعك قائمقامی طانورلر که بو قائمقامانه « ویکر » تعبیر ایدرلر .

حالبوکه « الوکیل کالاصل » حکمی دخی انلر میاننده موجود اولوب قائمقامك صاحب مقام یرنده قائم اولدیغنی ده دعوا ایدرلر . ایمدی حضرت یسوعه ـ حاشا ـ مرتبهٔ الوهیت اسناد ایلدکلرینه کوره پاپالق مقامنده بولنان ذاتی مقام الوهیت قائمقامی طانورلر که عقیده خصوصنده بو افراطه ینه افراط درجه‌ده استغراب ایتمیانلر اوله‌مز ظن ایدرز . پاپالق مقامنك الك بیوك اهمیتنی الك اول ذکر ایتمش اولمقلغمز قارئلرمزك نظر دقتنی آچمش ایسه باس یوقدر . ذاتاً مطلوبمزده بودر . شوقدر وارکه بو بند مخصوصلرمزده ویردیکمز معلومات غریبه کندی خیالخانه‌مزده اختراع ایدلمش شیلر اولمدیغنه ارباب مطالعه‌نك امنیت ایتملری دخی ارزومز جمله‌سندندر .

واقعاً قاتولیکلر صوریله جق اولسه انلر پاپا حضرتلرینه دخی طوغریدن طوغری یه قوا و خصایص الوهیت اسنادینی چوق کوره‌رلك « پاپا حضرتلری جناب حقه خدمت ایدنلرك خادمی اولمقدن بشقه برشی دکلدر » دیرلر . اوت ! پاپا جنابلری کندیسنه بو عنوانی دخی ویرمکده‌در . نصلکه « ذات اقدس » عنوانی دخی اکا ویرلکده‌در . انجق عاقل اولان عنوانه فلانه اهمیت ویرمیوب یالکز مادیاته حصر نظار اهمیت ایلر . حتی بز دخی پاپانك « قائمقام یسوع » عنوانه‌ده بر اهمیت ویرمز ایدك . انجق مادیاتی یعنی قاتولیکلرك اوذات حقنده‌کی اعتقاد اساسیلرینی عنوان مذکوره کمالیله مطابق وموافق بولدیغمز ایچون انی یاد وتذکار ایلدك .

قاتولیکلرك پاپاطانیدقلری ذات اولمقامك صاحبی دکلمیدرکه اوراده قائم اولانك آفاروزه وعفوه ورحمته اقتداری اولدیغنی اعتقاد ایدرلر ؟ اویله ایسه پاپا دینك نه دیمك اولدیغنی اکلامق ایچون ارباب مطالعه‌یه اولا شو اوچ صفتك ماهیتلرینی تعریف ایتملی یز :

﴿ آفاروزك ماهیتی ﴾

آفاروز برنظر عادی ایله معاینه ایدیله جك اولسه بونك برنوع (تکفیر) دیمك اوله جغی درکار ایسه‌ده شریعت محمدیه وموسویه وسائر ادیان قدیمه‌ده اولان اصول تکفیر ایله بونك ارا سنده اولان فرق یالکز کلی دکل حتی محیر العقولدر .

برآدم تابع اولدیغی دینك شرایط اساسیه سی خلافنه برحرکتده بولنورایسه اوآدمی تکفیر ایدرلر انی دیعنی یننده چیقمش صایارلر . زیرا برشیئك شرائطی موجود

اولمز ایسه اوشیئك دخی فقدانی حكم ایتمك موافق منطقدر . انجق پاپا جنابلرینك آفاروزی بویله دكلدر . برآدمك آفاروزلنمسی ایچون دیندن چیقمش اولمسی لازم كلمز . پاپا جنابلری برآفاروز ایله اوآدمی دیندن طرد ایده‌بیلور . زیرا حضرت مسیحك قائممقامی اولمق جهتیله دینه كندیسی صاحب صایبلور . صاحبی اولدیغی دینه ایسته دیكی آدمی قبول ایدوب ایسته مدیكنی ایتمامكده ایسه البته مختار كوریلور . برآدم آفاروز آلتنده ایكن وفات ایدر ایسه انك ایچون آخرتده هیچ برمكافات اولمیوب بالعكس مجازات شدیده واردر . حتی بعض پاپالرك یوز سنه دنبری وفات ایتمش اولان آدملری دخی آفاروز ایلدیكی كوراشدركه بوآفاروز پاپا جنابلرینك آغزندن چیقار چیقمز — اكر اوآدم شاید مكافاتده ایمش ایسه درحال — دارهٔ مجازاته نقل ایداش اولدیغنه ایمان ایداشدر .

آفاروزك ماهیتی حقنده سویلدیكمز شو سوزلر بزم ایچون اینانلمسی پك كوچ مواددن ایسه‌ده قاتولیكلرك حقیقت اعتقادی بویله‌در . یعنی دینجه بركناه ایدلدیكی زمان اوكناه درجه سنده جزا تعیین ایتمك پاپا حضرتلرینك ید اقتدارنده دركه بوسببه مبنی آفاروزك دخی شدتجه درجات متفاوته‌سی واردر .

شمدی دوشونه‌لم كه كنهكاری عذاب ایتمك صلاحیتی كیمده اوله‌بیلور ؟ حتی پیغمبران ذیشاندن بیله هیچ بریسی بواقتداری كندیسنده كورمیوب عامه‌یی « جناب قادر مطلق » حضرتلرینك عذاب الیمیله تنذیر ایدرك بواقتداری ذات احدیته حصر ایتمشلردر .

﴿ عفوك ماهیتی ﴾

الده جزا ایچون صلاحیت اولان برذاتك عفو واطلاقه دخی صلاحیتی اولمق موافق منطقدر . پاپا جنابلرنده اولان عفو واطلاق قوتی دخی ایكی صورتله متجلیدر . برنجیسی مادی اولوب فرضا پرهیز طوتمق واوقات معینه سنده كلیسایه كلوب عبادت ایتمك كبی فرائض دینیه‌دن برآدمی عفو ایتمك اشبو جهت مادیه‌دن عد اولنور . اكر روحانی بربیوك كناهی پاپا حضرتلرینه اقرار واعتراف ایدوب عفو واطلاق استدعا ایدن اولور ایسه پاپا حضرتلری بوقبیل كناهلری دخی عفو ایده بیلوركه ایشته كناه چیقارمق بواساسه مستند وعفوك ایكنجی نوعندن معدود در .

الك زیاده دقت اولنه‌جق جهت شوكه پاپا جنابلری بوقدرتی یالكز برآدم اوزرنده ویاخود انسانلره بر بر استعمال ایتمكله قالمز . مراد ایدر ایسه برجماعتی برخلقی وحتی عموما برملتی دخی عفو ایده بیلور . نصل كه آفاروز دخی برذاته منحصر قالمیوب لزومنه كوره عموما برملته تعمیم ایدیله بیلور .

شمدی صفت غفران كیمه مخصوص

اوله جغی واولمسی لازم کله جکی دوشونیلور
ایسه نه دنیلور ؟

﴿ رحمتك ماهیتی ﴾

قوللرك خیر وشر اعمالنه کوره آخرتده
جنت وجهنم اولمق نصارانك دخی اساس
آیینلرینك براس عظیمیدر . لکن انلر
جهنمی ایکی نوع عد ایدرلر . بریسی اصل
جهنمدر که جزای ابدی یه مستحق اولانلرك
مخلد قالملرینه مخصوصدر . دیکری ایسه
انلرك اصطلاحنجه « پورغاتوار » دنیلان
دار التطهیر اولوب اوراده آتیلانلر
کناهلرندن تطهر ایدنجه یه قدر عذاب
ایدلدکدن صکره ینه جنته ادخال
ایدیله جکنی اعتقاد ایدرلر .

پاپا حضرتلرینك النده بولنان مرحمت
اقتداری برکنهکاری عذاب مخلددن عفو
ایده بیلوب ایده میه جکی پاپانك قوتنی مقایسه
ایدن پاپاسلر میاننده هنوز مختلف فیه
ایسه ده پورغاتوار جهنمه آتیلانلری کمال
مرحمتدن طولایی عفو ایتمك یداقتدارنده
اولدیغی بالاتفاق مسلمدر .

علی الخصوص بو نوع عفوك اسمنه
« رحمت » دینلمسی جای دقتدر . زیرا
برکنهکارك کناهنی عفو ایتمك ویاخود
برآدم اوزرندن فرائض دینیه یی قالدیرمق
مطلقا مقابلنده بر بیوك صدقه ! .....
متوقف اولوب اشبو مرحمت ایسه بلا
غرض ولاعوض عنایت اولنور برشیدر .

ایمدی آفاروزوعفو قوتلرینه علاوه
برده شو رحمت قوتنی ملاحظه ایدرایسه‌ك
جناب حقه خدمت ایدنلرك خادمی اولمق
درجه سنده تواضع کوسترن پاپا جنابلرینی
نه رتبه‌ده بولورز ؟

ایمدی پاپا جنابلری ایچون قبول
ایدلدکده بولنان شو اوچ صفت نظرده
جمع اولنور ایسه پاپالق مقامنك صاحبنی
حضرت مسیحك قائمقامی اوله‌رق تلقی
ایتملرینه ده سوز بولنه‌مز . زیرا آنلرك
اعتقادی وجهله ذات مسیحده الوهیت
اولدقدن صکره آنك قائمقامنده انسانلغك
مافوقنده قوتلر بولنمق ضروری کبی
برشی اولور .

مع هذا بوکبی کفریاتی قبول ایتمیان
علمای نصارا دخی واردر . واقعا پاپا
جنابلری کندیسنی قائمقام مسیح اعتبار
ایلدیکی کندیسندن کوچك پاپاسلری
دخی کندی قائمقامی وپاپاسلر میاننده
اولان رتبه‌لره کوره کوچکلری بیوکلرك
نائبی اعتبار ایده ایده تاکوی پاپاسلرینه
وارنجه یه قدر جمله سنی آفاروزوعفو
ومرحمت قوتلرندن مشترك ایتمسنه مبنی
بوصورتیه یعنی برقوندره جی اوغلنك
خصایص الوهیتدن حصه‌مند اولمسنه
اعتراض ایدن یکیتلریك آز قالمش ایسه ده
بونکله برابر « جانم ! پاپا حضرتلری
عالمی آفاروزلیه بیلدیکی حالده آنی کیم
آفاروز ایده جك ؟ اوهر کسی عفو وهر کسه
مرحمت ایلدیکی حالده آنی کیم عفو وانا
کیم مرحمت ایلیه جك ؟ دنیا وآخرت

حاكملكنى پاپا حضرتلرينه كيم ويردى ؟ نه حجتله ويردى ؟ باخصوص بر پاپانك آفاروز ايدرك سعادت داريندن محروم ايلمش اولديغى آدمى ديكر پاپا مرحمتله بكام ايدرك جنتله تبشير ايديور ! صكره يارين آخرتده بو پاپالر قوزلرينى نصل پاى ايده جكلر ؟ بردينك صاحبى الله اولمق لازم كلور ايكن پاپالر دينه صاحب اوله رق ايسته دكلرينى قبول ايسته مدكلرينى طرد ايدرلر وغفور رحيم شديد العقاب كنديلرى اولورلر ايسه ارتق جناب حقه اسناد ايله تعظيم ايديله جك هانكى صفت قالدى ؟ يوقسه دنيايى آخرتى جنتى جهنمى كنديلريمى ياراتديلر كه بونلرى ديله دكلرينى تصرف ايتمك دعواسنده بولنيورلر » يوللو اعتراضلر سويلنمش وكتابلره دخى يازلمشدر .

بز بوكبى اعتراضاتك اربابنى وماهيتلرينى دها صكره درميان ايده جك ايسه كده پاپا جنابلرينك الك بيوك والك زياده محير العقول اولان برصفتنى دها ذكر ايتمك ايچون بو رالره اعتراضات واقعه نك خلاصهٔ حكمنى يازمغه لزوم صحيح كوردك . او صفت ايسه پاپا جنابلرينك لايخطيلك يعنى خطا ايتمزلك صفتيدر . وبو صفت « پاپايى كيم آفاروز ايده جك ؟ آنى كيم عفو ايدوب كيم مرحمتله يارلغه جقدر ؟ » سؤاللرينه مقابل اولمسيله صفت سائره سندن دها زياده مهمدر .

﴿ لايخطيلكك ماهيتى ﴾

بوصفت كليسا اصطلاحنده « انفاييبل » لفظيله تعبير ايدلمش اولوب لسان عثمانيمزه « لايخطى » ديه ترجمه اولنمش ايسه ده اصلنده اولان قوت ترجمه سنده اولمديغنى لسان آشنايان ادبا تسليم ايدرلر .

انفاييبل اولمق يالكز خطا ايتمامك ديمك دكلدر . بو صفتى حائز اولمق بر آدم ايچون تصور ايديلور ايسه او آدمك هم سهو ايتمامسى هم ده كيمسه يى الداتمامسى هم نفسى كافهٔ معايبدن معصوم اولمسى هم ده آنك يوزندن كيمسه يه برعيب كلمامسى لازم كلور . فرضا انفاييبل اولان آدم زيده « بن سنى عمره بكزتدم سن عمر اولمليسك » ديرايسه زيد كنديسنك زيد اولوب عمر اولديغنه اينانمليدر . زيرا كنديسى كنديسنك زيد اولمسى اعتقادنده سهو ايده بيلور ايسه ده انفاييبل اولان ذات او زيدك عمر اولمسنده قطعاً سهو ايتمز . سائر جهتلر دخى بوكا قياس اولنه .

شمدى بر پاپا انفاييبل اولدقدن صكره ارتق آنك نه قصورى اوله بيلور كه آفاروز ايدلمك لازم كلسون ؟ وياخود عفوه مرحمته محتاج اولسون ؟

ملاحظه بيوريليورمى كه بر آدم پاپا اولدقدن صكره حاشا معصوم على الاطلاق دكل حاشا مرجع عصمت بيله عد اولنيور كه ذاتنه الوهيت اسناد وافترا ايديلان حضرت مسيحك كرچكدن قائممقامى اولديغى قبول اولنيور ديمكدر . واقعا بوندن مقدم كى بند مخصوصمزده مندرج مقدمه مزده بومسائل اوزرينه كندى

طرفمزدن وكندی فكرمزه دائر هیچ برشی
سویلەمامكی وعد ایلمش ایدیسه كده، ارتق
بنه قاتولیك معترضلرندن بر بسنك دیمش
اولدیغی وجهله برقوندره‌جی زاده‌نك حاشا
« سبحانك ... » دیه تسبیح ایدیله جك
مرتبه‌یی بولوب انی غفور الرحیم شدید
العقاب طانیمق زیاده حماقتك صوك
درجه‌سنه وارمش اولمغه متوقف اولدیغی
یازمقدن بر درلو قلمزی منع ایده‌مدك .

پاپا ایچون قبول ایدلمكده بولنان
صفات اربعه حقنده كی محاكات هكره یه
براقیله جق برشید ردیمش ایدك . بو
سوزمزی تكرار ایدرز . ذاتاً بز صفات
مذكوره‌یی مجرد پاپالق مقامنده بولنان
ذاتك مقامجه حائز اولدیغی اهمیتی تعریف
ایچون یاد ایلشیدك . بورایه قدر ویرمش
اولدیغمز معلومات ایسه پاپا دیمك نه دیمك
اولدیغنی بزه طانتدیرمش اوله‌جغی جهتله
بویله الوهیت مرتبه‌سنده بر مقامه نائل
اولق صورتی خرستیانلغك اولندنبری
وارمی ایدی ؟ یوق ایسه بو مقام نصل
تشكیل اولندی ؟ بو رالرینی كوسترمك
وبوبابده‌كی معلومات تاریخیه‌یی جمع ایتمك
ایچون فقرهٔ آتیه كشاد ایدلدی .

﴿ پاپالق مقامی حقنده كلیسا تاریخنجه ﴾

— معلومات —

خرستیانلغك مبادیسنده دكل حتی
الف اولنك بدایتندن نهایتنه قدر بیك
سنه مدت « پاپا » نامی عموم پاپاسلره
تعمیم ایلمش ایدی . الیوم دخی لسانمزده
دین نصارا پیشوالرینه « پاپاس » دیرلركه
« پاپا » نه‌دیمك ایسه اشبو پاپاس لفظی
دخی او معنایه در . یعنی یالكز صورت
تلفظنده فرنكلر یاخود ایتالیانلر تقلیدنه
ایدلیوب ده لفظه برلاتین شیوه‌سی
ویریله رك « پاپاس » صورتنه افراغ
ایداشدر .

ارباب اعتراضه الك اول ایشلك بو جهتی
سرمایه اولوب « اكر خرستیانلق عالمی
ایچون پاپالق مقامی لوازم ضروریه‌دن
اولسه ایدی بو مقام كلیسانك بدایتندن بری
تأسیس ایدلمش اولمزمی ایدی ؟ » دیانلر
چوق بولنمش ایسه ده بو سوزك اول قدر
اهمیتی كوریله‌مدیكندن اوزون اوزادی‌یه
محاكاتنه كیریشلمامشدر .

اصل اهمیت ویریله جك شوكه اربابی
منزلهٔ الوهیته واردیران بو پاپالق مقامی
كویا حضرت مسیحك یوان اوغلی سیمونه
— حواریوندن اوله‌جق — « سن طاشسك
وبو طاشك اوزرینه بن كلیسامی بنا
ایده‌جكم » دیمش اولمسندن ناشی تشكل
ایتمشدر . حالبوكه مسیحك بو سوزی الیوم
مرعی ومعتبر اولان درت انجیلدن یالكز
بریسنده یعنی متانك انجیلنده مندرج
اولوب دیكر اوچ انجیلده بو سوزه بكزر
بیله بر سوز یوقدر . بناء علیه الیوم دخی
ارباب اعتراض بو سوزی سند اتخاذ ایدرك
« شو سوز عریض وعمیق مطالعه وتدقیق
ایدلسون ! بونك ایچنده رومادە برتخت
قورلسون انك اوزرینه بر پاپا او تورسون
او پاپا فعال لما یرید اولمق مرتبه‌سنده

حکم سورسون ایسته دیکنی خرستیانلغه قبول ایتسون ایسته دیکنی طرد ایلسون دنیاده آخرتده جزا ایتسون غفران ایتسون هیچ برشید، خطا ایتمز صایلسون دیه هیچ بر حکم چیقاریله بیلورمی ؟ الیوم ایتالیان اولمی شرائط اساسیه دن معدود اولان برآدم ایله یوان اوغلی سیمون اراسنده نه مناسبت واردر ؟ واقعا پاپا جنابلری سیمونك - یعنی مؤخراً سن پطرس نامنی الان ذاتك - کلاهنی باشنه کیوب انك طرفندن کندیسنه انتقال ایدن مفتاح الجنانی ا.. دخی الده طوتعقده ایدیسه ده باقالم بربالتجدید ه التون کوموش انتخاب بولنه بیله جکی و باخصوص بوکلاه انك کلاهی اولدیغی اثبات ایدیله بیله جکمی ؟ ولوکه اثبات ایدلسون ! پطرسه - سن برطاشسك که کلیسامی انك اوزرینه بنا ایده جکم - دینلمش اولمسندن کلاهنه نه کرامت کلشدر ؟ » طرزنده مستهزیانه و مزیفانه بیك سوز سویله مشلردر . انجق بوسوزلر ایچنده ده مبالغه یه سهوه غرضه حمل اولنه بیله جك کلمات بولنور . پك طوغری اولمق اوزره قبول اولنه جق جهت شونلردرکه مسیحك بوسوزنده روما شهری ایچون هیچ بر اشارت اولمدیغی بدیهی اولوب بونی پاپالر دخی اعتراف ایدرك انلریالکز طرف مسیحدن بوامتیازی المش اولان سن پطرسك مؤخراً رومایه کله رك کلیسایی و بناء علیه پاپالق مقامنی تشکیل ایتمش اولدقلرینی ادعا ایلدکاری حالده پطرسك رومایه فی الحقیقه کلوب کلدیکی دخی تاریخجه اثبات ایدیله مامکده بولنمشدر .

اوت ! پاپالق مقامنك محافظهٔ شرفی اغورنده هرفدا کارلغی کوزه الدیران محررلر سالف الذکر سن پطرسك رومایه کلوب بالذات کلیسایی و پاپالق مقامنی قورمش اولدیغنی لاقتانس نام مشهور کلیسا محررینك « مورده پرسه کوتور » عنوانلی تاریخیله اثبات ایدرلر .

واقعا بولاقتانس میلادك اوچیوز سنه سندن صکره اشتهاره باشلادیغی جهتله اسکی محررلردن عد اولنه بیلور . واثری دخی حجت مقامنده ایراده شایان کوریلور . لکن اندن اقدم اوزب وهه ژه سیب وژولیوس آفریقانوس کبی دیانت نصارانك برنجی محررلری سن پطرسك رومایه کیتدیکنه وکلیسایی و پاپالق مقامنی تشکیل ایلدیکنه دائر هیچ برشی سویلیورلر ایسه عجبا لاقتانس بوبابده ویردیکی معلوماتی نره دن وکیمدن المش اوله بیلور ؟ بدیهیدرکه کندیسنه بروحی مخصوص کلمش اولوب ده کندی زماننده اوچیوز سنه مقدم اولان وقوعات حقنده معلومات ویرلمش اوله مز . حالبوکه غرابتی ایسترسکز ؟ تراجم احوال کتابلرینك هپسنده مصرحدرکه لاقتانسك آثاری « مؤسسات الهیه » و « اعمال الهیه » و « غضب الهی » عنوانلریله اوچ پارچه اثره منحصر اولوب بوندن بشقه اثری معلوم دکل ایکن تا اون یدنجی عصرده سالف الذکر « مورده پرسه کوتور » نام اثر توره مش وعقلایی

ممکن دکل اقناع ایده‌میه جك بعض دلائل ایله بو دخی لاقانسه اسناد ایدلشدر . ایشته الیوم پاپالق طرفدارلرینك یگانه حجتی اولان « موردہ پرسه کوتورز » بو صورتله چوروتلدکدن صکره ارتق اللرنده بشقه سند دخی قالامشدر . حالبوکه تاریخ بونلرك بطلانی مدعالرینی بر وجه آتی یکان یکان ارائه ایدرك حقیقت حالی بداهت قدر عیان بر صورتله میدانه قویه بیلیور . شویله که :

فرانسه آقادمیاسی اعضاسندن ویلت پاپالق مرتبه‌سی وانك صفاتی وبا خصوص لایخطیلك مسئله‌سی حقنده آبه باننده ویل نام پاپاسك « پاپالق مرتبه‌سی نظرده کوچولتمك واو مقامده بولنانلره سهو وخطا اسناد ایلك نصل ممکن اولور که حضرت مسیح متی انجیلنك یکرمی بدنجی بابنده کوسترلدیکی وجهله (اعصار وازمنه‌نك منتهاسنه قدر بن سزکله برابرم) دیمش ولوقا انجیلنك اوتنجی باننده کوسترلدیکی وجهله (سزی دیکله‌یانلر بنی دیکلمیورلر دیمکدر) بونلردن بیوك حجتمی اوله‌بیلور ? » دیمسنه مقابل دیمشدر که « بز بو کبی آیتلره ایناملم لکن بو آیتلرده — سز — خطابی یالکز سن پطرسه ویاخود بشقه‌سنه‌می مخصوصدر ? یوقسه جمع صورتیله‌می بر خطابدر ایشك بوراسی مطالعه اولنور ایسه بو ایکی آیتك دخی پاپالق مقامی ایچون هیچ بر جهت احتجاجی قالمز . هایدی فرض ایده‌لم که سن

پطرس دخی ایکی دفعه رومایه کلمش وکلیسایی تشکیل ایتمش اولسون . خرستیانلغك اوائلده هر پاپاسك رتبه ودرجه‌لری بر اولدیغی حالده بر پاپالق مقامنك نه امتیازی اوله بیلور . ایشته تاریخ اثبات ایدیور که الك اول سائر پاپاسلر اوزرینه تفوق دعواسنه قیام ایدن ذات سن‌ویقتوردر که ۱۹٤ تاریخ میلادیسنده بویله دعوایه قیام ایلشدی »

واقعا تاریخ هم‌ده کلیسا تاریخی بویله سویلر . حتی مومی الیه سن ویقتورك بو دعواسی کرك عربستان واناطولیده وکرك بالعموم اوروپاده بولنان بالجمله پاپاسلر طرفندن شدیداً رد ایدلدیکی دخی تاریخك جمله روایات صحیحه‌سندندر . اشبو برنجی دعوادن صکره تا اوچیوز یکرمی بش سنهٔ میلادیه‌سنه یعنی حضرت عیسا پیغمبره رتبهٔ الوهیت اسناد ایدلدکه باشلادیغی زمانه قدر کیمسه بویله بر تفوق دعواسنه قیام ایده‌میوب یالکز تاریخ مذکورده ازنیق مجلس عمومی قسیسینی روما پاپاسیله اسکندریه پاپاسنك سائر مملکتلرده بولنان پاپاسلردن بر قدم دها یوقاروده بولنملرینه دائر بر مضبطه تمهیر ایلمشیدی :

۳۷۸ تاریخنده ایتالیاده بولنان پاپاسلر بر مجلس عمومی عقد ایدرك یالکز خصوصات مادیه‌ده — پای تختده بولنمسندن ناشی — روما پاپاسنك کندیلرینه قوماندان اولمسنی وخصوصات روحانیه‌یه کلنجه جمله‌سنك مساوی

بولنمسنی مبین بر مضبطه دها تنظیم
ایلدیلر که بو مضبطه دخی ازنیق
مضبطه سنک حکمنی تقویه و پاپاجنابلرینک
امتیازاتنی تأیید ایلدی .

حالبوکه کوچک یرلرده کوچک
آدملره کورونشان پاپاسلرک اقتدارلری
دخی کوچک قالسنه مقابل پای تختده‌ک
نفوذلی آدملره و حتی ایمپراطورلره
ملاقات ایدن پاپالر هم ثروتلرینی
هم نفوذلرینی آرتدیررلر . شو حال
رومایه یولی دوشن پاپاسلرک روما
پاپاسنه مراجعت ایتملرینی مستلزم اولمغه
باشلادیغی مثللو غراتیه‌دن بدأ ایله
بعض ایمپراطورلر دخی امور و خصوصات
روحانیه‌یی بالطبع روما پاپاسنه حواله
ایلدکلرندن ایشته بو مناسبتله دخی روما
پاپاسنک شرفی آرتدقجه آرتدی .

بوندن صکره روما پاپاسی ولیمه
عادتلری وواقتیر اصوللری حقنده
بعض نظامات قویه‌رق بونلری توصیه
یوللواته‌یه برویه کوندرمکه باشلادی
بالخصوص ٤٠٤ سنه‌سندن صکره بونلرک
جسارتی برقاتدها وسعت بوله‌رق عادتا
آمرانه برصورتده امر دخی ایدرلر
اولدیلر . فرانسه‌ده کائن روئن پاپاسی
ویقتریسوس طواوس پاپاسی اکسویره
برنجی اینوسان نام پاپا طرفندن کلان
بعض محرراتده عادتا مستقلانه امرلر
ویرلمش اولمسی اورالرجه استغرابی
موجب اولمشیدی . هله اومبرپیا
پاپاسلرندن دساندیوسه یازدیغی بر مکتوبده
ایتالیا واسپانیا وسجیلیا وآفریقا
وفرانسه‌ده بولنان کافهٔ کلیسالرسن پطرس
ویاخود انک خلفاسی طرفندن انشا
وتأسیس ایلدیکنه وکندیسی ایسه روما
مقامنده بولنمق جهتیله سن پطرسک
اصل خلیفه‌سی بولندیغنه مبنی بو خلافتی
جمله‌نک طانیمسی لازم کله‌جکنی بلا پروا
درمیان ایلشیدی . برارالق کافهٔ
مسائل دینیه‌ده بو محلر پاپاسلرینک
کندیسنه مراجعت ایتمسنی دخی دعوا
ایتمکله ارتق بو درجه تحکمه کیمسه تحمل
ایده‌میه‌رک عموماً روما پاپاسنه مخالفتهٔ
قرار ویرلدی .

قارئین کرام طرفندن دقت
بیوریلیورمی که شمدی مرتبهٔ الوهیت
قدر مقتدر کوریلان پاپالق مرتبه‌سی
اوزمان نه‌قدر پست ایمش ؟ اول قدر
پست ایمش که اینوسان جنابلری
کندیسنه مخالفت ایدن پاپاسلری نه‌آفاروز
ایده بیلمشیدی نه‌ده جنت وعدیله طمعه
دوشورمکه موفق اولمشیدی . یالکز
روما پای تختنه پک جوار بولنان یرلرک
پاپاسلرینه حکمی یکدیلوب بشقه هیچ
برکیمسه‌یه امرنی قبول ایتدیره‌مامشیدی .

لکن حکمدارلرک ویره بیله جکلری
وحتی ویردکلری امتیازات انجیل
مؤلفلرینک امتیازات محرره‌سندن زیاده
اولدیغنه برمثال دخی ایشته بو مسئله‌ده
کوروندی . زیرا ٤٤٥ تاریخنده
طرف ایمپراطوریدن صادر اولان برفرمان
غرب طرفندن نه‌قدر کلیسا واراسه

جمله سنی روما پاپاسنك نظارتی آلتنه ویروب اشبو کلیسالر پاپاسلرینك خواه ناخواه روما پاپاسنه اطاعت ایتدیرلمسنی دخی والیلرینه امر ایتمکله ایشته بو امره مخالفت کوچ اولدی . خوش اول امرده بویله بر تابعیتی آغر کورن بعض پاپاسلر مؤخراً یکدیکری میاننده ظهور ایدن اختلافلر اوزرینه پاپا جنابلرینك حمایه سنه نائل اولدقجه یواش یواش الشمغه ده باشلادیلر یا ! حتی بعض پك زیاده اطفنی کورنلر کندیسنه «پاپاسلرك پاپاسی» نامنی دخی ویرمشلر ایدی . مؤخراً « ذات اقدس ! » درجه سنه وارهجق اولان بو نام افریقالولر طرفندن « کلیسا حکومت روحانیه سنك پادشاهی » درجه سنه قدر ده وارلدی . واقعا اون آرشه دوقی کبی بعض کیمسه لر حالا « خرستیانلقده بر حکومت روحانیه یوقدر که حکمدارلغی دخی روما پاپاسنه مخصوص اولسون هر پاپاس مساویدر » دعواسنه قیام ایتمشلر ایدیسه ده ۶۸۵ تاریخنده سارد نیا پاپاسلرینك دخی روما پاپاسنه اطاعت ایتملری او مقامك قدرینی بر قاتدها بالاتر ایلمشدر .

برکره بو صورتله دیکیش طوتدردقدن صکره پاپالق مقامنه کلان ذاتك هر بری ارتق بو مقامك قدرتنی آرتدیرمق ایچون نه یاپمق لازم کلور ایسه کوزه الدیرمقدن کیرو طورمدیلر . فرانسه ایچنه طوغری ورین نهرینك اوته طرفلرینه قدر ممالکده هانکی کلیسانك پاپاسی کندی اطاعتلرندن چیقمق دکل براز ناخشنود بولنه جق اولسه لر مأمور مخصوصلری معرفتیله کیفیت درحال پاپایه بیلدیریله رك عزل وطرد شویله طورسون مالی مصادره اولنمق درجه سنه قدر مجازات کورر ایدی . بناءعلیه بر کلیساده سعادتله یشامق محضا پاپا جنابلرینك سایهٔ حمایه سنده ممکن اوله جغی و بونك ایچون دخی کندیسنی آمر مطلق طانیمق ایجاب ایده جکی فکری غرب طرفنك پاپاسلرینه تعمیم ایلدی .

فقط بوقدر مظفریتلر پاپالق مقامنی ممنون ایلدیمی ظن ایدرسکز ؟ هیهات ! اصل مطلوب اولان شی نصارا آیننك حکومت معنویه سی حدودینی یالکز غرب جهتی دکل تکمیل کرهٔ ارض ده دکل حتی عالم افلاکه قدر توسیع ایتمك روما مقامنك اخص املی اولدی . بونك ایچون ایسه اورته ده درت بیوك مانع وار ایدی که انلر دخی قدس شریف وانطاکیه واسکندریه واستانبول روم پطریقلری ایدیلر .

(بقیه سی کلور)

﴿ تراجم احوال ﴾

— المانیا مشاهیر عقلاسندن —

﴿ شیللنغ ﴾

بوندن مقدم المانیا شعراسندن شیلرك ترجمهٔ حالنی یازدیغمز صره ده مملکتمزده فرانسز لسانك انتشاری المان لسانك انتشارندن زیاده اولوب ایکی ملتی یکدیکرینه طانیدان شی دخی اشتراك لسان اولمغله

فرانسه‌نك پك چوق مشاهیرینی طانیمقده ایسه‌كده آلمانیانك مشاهیری بزم عندمزده عادتا مجهول اولدیغنی بیان ایلشیدك .

فكریمزك ایچ یوزینی قارئین كرام حضراتندن نیچون ستر ایده‌لم ؟ یقین وقته قدر مطالعه ایلدیكمز آثارك اكثر فرانسز قلمندن چیقمش اولان خصوصاته منحصر اولدیغی جهتله دانش و حكمتك وجوه قواسنی جامع اولان قلمك آلمانیاجه حائز اولدیغی قوتی موازنه وتقدیره هنوز موفق اوله‌مامش ایدك . رغبت مطالعه اوطرفه توجه ایده‌لیدنبری كندیمزی بام بشقه برعالم ایچنده بولمقده‌یز . اكر برآدم اثرینی مطالعه ایلدیكی محرر ایله عادتا الفت وانسیت ایدیيورمش كبی برحسده بولندیغی قارئلریمزجه مجرب ایسه آلمان آثارینی اوقومغه باشلادیغمزدنبری كویا شمدی‌یه قدر ایچلرنده یشامقده بولندیغمز برخلق میانندن چیقمش وكذلك شمدی‌یه قدر اجنبیسی بولندیغمز برخلق ایچنه یكی كرمشز كبی تحول ایچنده بولنیيورز .

بوطرفه اولان وقوفمز هنوز فرانسزلرك ادبیات وحكمیاتنه اولان اطلاعمز درجه‌سنه وارمدیغندن اكرچه اوبابده برحكم قطعی ویرمك تأنی‌یه یاقیشمق الميه‌جغنی بیلور ایسه‌كده شمدی‌یه قدر حاصل اولان وقوفمز اوزرینه پیدا ایلدیكمز مطالعه‌یی صورار ایسه‌كز دیرزكه غالبا اصل انسانلر آلمانلردرده فرانسزلر دخی انسان مقلدی اولمق رتبه‌سنده قالمشلردر .

واقعا برفرانسز اثرینی اوقورایكن كوردیكم بلاغت افاده‌یه سلاست كلامه علاوه‌ افكاره وعلی الخصوص محررك كویا ارباب مطالعه ایله حاللشیيورمش حسبحال ایدیيورمش طرزنده‌كی یاپشلرینه حیران قالدیغم زمانلری هیچ بر وقتده خاطردن چیقاره‌مم . لكن شیللر كبی كوت كبی آلمان شعراسنده بونی حیران ایدن مزیتلری مع زیاده بولدقدن ماعدا خالصلك بونلرده وتقلید فرانسزلرده اولدیغی موازنه ایدنجه رغبت بشقه‌لشیيور .

سوزی اوزاتمق نه لازم ؟ بوكوزل مملكتك مشاهیر شعراسندن بریسنی یعنی شیللری – مجموعه‌مزده مندرج ترجمهٔ حالیله – قارئین كرامه طانیتمش وبرده اثرینك نمونه‌سنی كوسترمكده بولنمش اولدیغمز كبی ایشته بوكره دخی مشاهیر عقلاسندن بریسنی یعنی شلنغ متفكری اشبو ترجمهٔ حالیله اخوانمزك معارفه‌سنه عرض ایدیيورز .

شلنغی « متفكر » دیه لقبلیان بز دكلز . بولقبی كندی قازانمش . هم ده قوهٔ متفكره‌جه امثالنی فرسخ فرسخ كچدیكی جهتله هیچ بركیمسه بوعنوانی كندیسنه چوق كورمامشدر . میلادك ۱۷۷۵ سنه‌سنده وورتمبرغ ممالكندن لئونبرغ قصبه‌سنده تولد ایدرك مكاتب ابتدائیه‌جه ایده‌جكی تحصیلی ایدوب بتوردكدن صكره آلمانیانك ژیمنازلرنده یعنی مدارس عالیه‌سنده انه‌جق تربیه‌یی وایدیله‌جك تعلمی المغه واتمكه باشلادی . بوتربیه وتعلیم اویله برتربیه وتعلیمدركه

ـ حتی بر فرانسزلی قلمدن صادر اولمش بولنمق اوزره شو تعبیری عیناً تکرار ایدرزکه ـ المانیا علماسنی اوروپانك سائر یرلری علماسندن ممتاز ایدن کمال بی طرفی و برمسئله یی بحق تدقیق ومؤاخذه مز بتسلری انلرك ثمرات برگزیده سندندر ·

ژیمنازدن چیقدقدن صکره شللنغ (توبنغ) دار المعارفنه گیره رك اوراده دخی علم مباحث دینیه ایله فلسفه یی تحصیل ایلدی · زیرا اسقوچیاده اولدیغی کبی المانیاده دخی فلسفه مکتبلدن چیقاجق وفیلسوف اوله جق ذواتك علم مباحث دین ایله اوزون اوزادی یه توغل ایتملری عادتدر · اوا ثناده ینه مشاهیردن اولوب شللنغدن بش یاش قدر بیوك بولنان هژل دخی مذکور دار المعارفده و ینه بو تحصیلده ایدی · واقعا بو ایکی عاقلك اعتقاد ومذهبلری بر دکل ایدیسه ده علمك معرفتك وحکمت وحقیقتك بر درجه سنه وارنلری بویله اختلاف ومذهب کبی شیلر آیرمیه جغندن بشقه حتی یکدیگرله مباحثه مراقی ایکیسنی بر برینه ربط ایده جکی دخی مسلم اولدیغندن بونلر دخی بر برینی طانیه رق ربط رابطهٔ رفاقت ایلدیلر ·

برازصکره هژل بعض تعلیم خصوصی ایچون اسویچره یه کیتدی · شللنغ ایسه فلسفه ده دوقتورلك یعنی منتهیلك شهادتنامه سنی الدقدن صکره توسیع واکمال معلومات ایچون لیپسیقایه عزیمت ایلدی · لیپسیقاده دخی (آفوریزم) سرلوحه لی کتاب مشهورك محرری بولنان پلاتنزدن تلمذ ایدرك بعده ینا قصبه سنه عزیمتله مشهور فیشتنك ده فیوضات حکمیه سندن تفیض ایتمشدر ·

(المانیاده بو قبیل کنج منتهیلرك کندی مدرسه لرندن چیقدقدن صکره محال سائره ده بولنان دیگر مدارسه دخی گیره رك و یاخود متعدد معلملردن دها تلمذ ایدرك هرطرفك اصول تحصیلنی وهر معلمك مسلك مخصوصی حکمتنی کورمسی عادتدرکه توسیع فکر ومعرفت ایچون بوندن اعلا صورت اوله مز)

بو اثناده یعنی ۱۷۹۶ سنه سنده ـ حساب ایتملیدرکه کنج منتهی هنوز یکرمی بریاشنده در ـ المانیانك اعاظم حکماسندن قانت بالجمله دار المعارفلرده صاحبقران اولمق اوزره یاد ایدیلور و « قانتیزم » دیه کندی نامنه نسبتله وضع ایلدیکی مسلك حکمت کمال کرمی ایله تدریس ایدیلور وکندیسنك یتشدیرمش اولدیغی فیشت ایسه شهراه حکمتده برمدت معلمنك ارقه سندن کیتمش اولدیغی حالده بو تاریخده برقاچ خطوه اوك طرفنده قوشه جق قوت وقدرت پیدا ایلدیکی کوریلور ایدی · شللنغ دخی ینا قصبه سنه وارنجه قانتك مسلك جدیدینی تعلم ایتمکه برشوق مخصوصله هوس ایدرك فیشتك دامن همتنه صارلدی · لکن پك آزوقت عادی برتلمیذ کبی خدمت ایدوب ۱۷۹۸ سنه سنده ـ یعنی هنوز یکرمی اوچ یاشنده ایکن ـ معلم محترمی اکا درس ویره مکدن عاجز قالمقله برابر عالمی اندن

تدرس و تعلمه محتاج کورمکله هیئت مخصوصهٔ علما طرفندن بعدما شلانغك درس عامه چیقمغه مأذون اولدیغنی مبین اعطاسی معتاد اولان شهادتنامه‌یی کنج منتهی‌یه تقدیم و قبول ایتدیرمکله مفتخر اولدی .

یکرمی اوچ یاشنده بر فیلسوفك فیشت کبی معلمی قانتی دخی کچمش اولان بر آفت زمان یاننده تدریس ایتمسی استهزا ایدیله‌جك برچوجقلق ایدوکی وعلی الخصوص المانیای جنوبی خلقنك لسانی شماله نسبتله براز قباجه اولدیغندن شلانغك خلق اقناع ایده‌جك برطلاقت کوسترمیه جکی سویلندی ایسه‌ده بو ذهابه دوشنلر کاملا محجوب اولدیلر . زیرا فیشت کندی معلمی عاجز براقش ایسه شلانغ دخی انی عاجز براقشیدی . طلاقت جهتنه کلنجه انده دخی شیللری کوتلری عاجز براقه‌جق بر مزیت کوسترمشیدی .

(بقیه‌سی وار)

اکلنجه

ـ جانکزمی صقیلیور ؟

ـ ایشته کوریورسکز یا ! اسنه‌مکدن چکه‌لرمز آیریله‌جق .

ـ اکلنجه بوله‌میورمیسکز ؟

ـ سزده وارمی ؟

ـ های های ! هیچ بن اکلنجه‌سز قالورمی‌یم ؟ اکلنجه ایشته جیبمده . شو کاغدی کوردیکزمی ؟

ـ کوردك . اوزرنده تکرلك برشکل وار . [۱]

ـ اوت افندم ! ایشته بو شکل بر یمورطه شکلیدر .

ـ یمورطه‌می ؟ بویله یمورطه می اولور ؟ بونك اورته‌یرنده آویزه کبی صارقان شی نه ؟

ـ بو بر یمورطه شکلیدر دیدمدیا ؟ بنده بر تشریح عمومی کتابی وار . انده کوردم . قوپیه ایتدم . اوچ کوندر کیلارده یمورطه براقه‌دم . کیمیسنی صوده پشوروب باقدم کیمیسنی صوایچنه قیردم . حاصلی بوشکلی طبیعی یمورطه‌یه تطبیق ایچون تمام اوچ کوندر اکلنمکده‌یم . . . ایسترایسه‌کز تطبیقندن قطع نظرله الدیغم معلوماتی سزه حکایه و تعریف ایده‌یم . والله پك اعلا اکلنورسکز .

ـ فنا اولمز . ای بونك جیو جیو یرندن چیقایور باقالم .

ـ یوق اما عجله ایتمیه‌لم . برکره یمورطه دیمك نه دیمك اولدیغنی اکلایه‌لم .

ـ اوخ ! بوآدم بزی ارتق یمورطه‌نك ده جاهلی ظن ایدیـوربه ! شمدی‌یه قدر یدیکمز یمورطه‌لری جیو جیو چیقارمش اولسه ایدك جیو جیوك جیو جیوی اوله‌رق چرپیجی چایری جیوجیودن کچلمز ایدی .

---

[۱] (٥) نومرولی شکله مراجعت اولنه .

— اوراسی اویله . حتی سزك شو
حسابکزی عموم بنی بشره تعمیم ایتمش
اولسدق برآدمك آزدن آز بشیوز یورطه
یمش اولمسی حسابیله کرهٔ ارض اوزرنده
طاوق کومسی و فولاق اتخاذ ایدلمدك
برقاریش یر قالمزایدی . لکن بیکده قاچ
آدمی یورطه‌یی طانور ظن ایدرسکز ؟
ایشته ازجمله سز یورطه‌یی ضایمق
دعواسنده سکز هایدی بقالم بکا شوشکل
اوزرندن یورطه‌یی تعریف ایدیکزده
یورطه‌یی طانیدیغکزی بیله‌یم .

— نا ایشته صاریسی اورته یرنده
طوروب طوریور .

— پك اعلا ! انی قادین ننه‌م ده
بیلور . یاشو فرنك باغی کبی شی نه‌در ؟

— نه‌بیله‌لم بز ؟ سز اورایه برده فرنك
باغی رسم ایتمشسکز .

— خیر ! انی بن رسم ایتمدم .
تشریح کتابنده اویله رسم اولنمش کوردم
طبیعتله ده مطابق بولدم .

— بو ده باشمزه بوفون کسیلدی
یه !... نه ایسه تعریف ایت باقالم !

— هاه شویله کلکز باقیم بوله .
هم برشی بیلمزلر هم ده فضوللقلرندن
بچامز .

— ای اما آرتق تکدیری براقکزده
سویلیه‌جککزی وارایسه سویلیکز .

— افندم تعریفه حاجت اولمدیغی
وجهله شکل اوزرنده « ق ق » حرفلریله
اشارت ایتدیکم قانجه خط یورطه‌نك
بیاض قبوغیدر .

— واقعا بونی تعریفه حاجت یوقدر .
چونکه انی هرکس بیلور .

— اوقانجه خطك الت طرفنده کی
«ص ص» اشارتیله کوستراش اینجه‌جك
خط دخی قبوغك استاری مقامنده اوله‌رق
ایچ طرفده قالان برزاردر .

— بوده قولای !

— اوت ! ایشته یورطه‌نك بیاضنی
بوزار حبس ایدر . بوزارك درونی
«صاصا» اشارتلی دائره‌دن یعنی یورطه‌نك
صاریسندن ماعدا تمامیله یورطه‌نك
آقی طرفندن اشغال ایدلمشدر .

— نه‌ده اهمیتله تعریف ایدیور !
بوفون ده اولسه انجق بو اصطلاحلرایله
تعریف ایده‌بیلورایدی . بزم فدایی‌ده
بیلورکه یورطه‌نك ایچنده‌نه قدر یوار
ایسه صاریدن ماعداسنی بیاضی استیعاب
ایدر .

— تمام ! اویله ایسه دادیکزی
مکتب طبیه‌یه تشریح عمومی خواجه‌سی
نصب ایدملم . شقه خوش امادیکلیه‌جك
ایسه‌کز تعریف ایده‌یم . زوزکلکه وقتم
یوق .

— اکلنه‌جك دکلمی ایدك یا ؟ اکلنجه
ایچنه حدت صیغمز .

— دیکله‌یکزده خدمت ایتمه‌یم .
یورطه‌نك اشبو بیاضندن « ۱۱ »
اشارتیله کوستردیکم طرفی یعنی شونقاط

موهومدلرله چکدیکم حدك طایش جهتنده بولنان قسمی غایت صولیدر .

— اویله اولسون افندم !

— وارکز سزینه استهزا ایدیکز . اوحدك ایج طرفی یعنی « قوقو » اشارتیله کوستردیکم جهتی دخی براز دها قویوجه اولوب « پ پ » اشارتیله کوستردیکم طرامه نك ایج طرفی ایسه پك قویودر .

— بورطه آقنك بو قویو و صولی ودها صولی طبقاتنی مطلقا صووده بشوردکدن صکره کشف ایده مامشسکزدر . صویه قردیغکز زمان کشف ایتمش اولملیسکز . شته خوش آمازازصو اوجه پشوراش رافادان بورطه نه لطیف اولور ؟...

— شمدی شو بورطه نك بیاضی ایچنده کومولمش اولان صاریسی تمام اورته برنده طورمیور، برجهته میل ایده بیلمسی محتمل ایکن اکلاملی طبیعتك ید خلقتنده اولان مهارتی که ....

— سوزکزی باغیله کسدم برادر . طبیعیونك اکثریا افکار شاعرانه یه زیاده وسعت ویردکارینی و باخصوص طبیعتك صنایع دقیقه سنه حیرتله متلذذ اولدقلرینی ایشتمش ایدم مکر صحیح ایمش . بیورکز شمدی سویله یکز .

— ان الله مع الصابرین ! بو افندیلرمز استهزادن بشقه برشیله اکلنمیورلر بنه ! اکر ایشه باشلامامش اولسه ایدم هیچ ده باشلامز ایدم . نه ایسه ! ایشته اکلاملی امر خلقتده کی مهارتی که بورطه نك صاریسنی تمام اورته برنده ضبط ایتمك ایچون ایکی طرفندن « با . با » اشارتیله کوستردیکم باغلرله صاریینی تاقبوغك التنده کی زاره ربط ایتمشدر .

— لطیفه دکل اما برادر بو مهارت صحیحاً بیوك مهارت ایمش . طوغریسی یا! بونی شمدی یه قدر بیلمز ایدم .

— سزك بیلمدیککز دها چوق ! نه ایسه دیدم نه ایسه . مادام که باشلامش بولندق بتوره لم : بو باغلرك طبیعتی ینه بورطه نك آقنه شبیه اولوب یالکز اندن دها قاتی ومتلیف یعنی لیف لیف واپلك ایپلکدر . بورطه نك صاریسی دخی کندیسنه مخصوص غایت اینجه برزاردن طولوم ایچنده محبوسدر . صارینك تمام اورته برنده بردبوجق واردرکه انك دخی « د » حرفیله اشارت اولنان محلنده شفافجه ودورق برمایع واردر . بو دبوبك « ج » حرفیله کوستریلان جهتنده براینجه جك جدول بولنوب انك اوست طرفنده ده « ش » اشارتیله کوسترلمش کوچك برشبکه واردر .

— شبکه می ؟ شبکه دیمك بالق آغی دیمك دکلمی ؟ دیمك اولیور که شیطانلر اوآغ ایله بورطه نك صاریسی و بیاضی ایچنده خرده بینی بالقلر صید ایده جکلر .

— خیر افندم ! اصطلاح تشریحده

شبکه ده بالق آغی کبی اورولمش غایت اینجه زارلره دیرلر . مثلا ایچ یاغی برشبکه در.

— اهل تشریح اولمق بشقه شی ! باق بو کبی اصطلاحاتی ابزلر بیلیر .

— ایشته بن نه بوکا قرارم یا ! هم بیلمزلر هم ده اوکرندیکك زمان انسانله اکلنورلر .

— جانم کناهمی کیردك . ایشته بیلدیکمزی اعتراف ایتدك .

— بو شبکه نك اوست طرفنده ده «س» حرفیله کوستریلان بر بیاض لکه واردر .

— هانیا شوخروس افندینك ...

— اوت افندم ! «ذ ذ» حرفلریله کوستردیکم خط دخی بر قانجه زاردر که یومورطه نك آقنی قیچ طرفندن تفریق ایدر .

— ها صحیح ! یومورطه نك قیچ طرفی چوقورجه در . بو نه دن نشأت ایدر شراح افندی ؟

— دادیکز فدایی قالفده یه صورمدیکزمی ؟ بکم ! اوراسنه یعنی «ه» حرفیله کوستردیکم بوشلغه هوا دائره سی دنیلور که ایچنده هوا ایله بعض غازلردن بشقه برشی یوقدر . شمدی بونی اکلادیکزمی ؟ ایشته یومورطه ده بو جسمه دیرلر .

— تشکر ایدرز افندم ! اکر تعریف بیورمامش اولسه ایدیکز یومورطه ده هانکی جسمه دنیلمك لازم کله جکنی بیلیوب قاله جق ایدك .

— آل ایشته بر استهزا دها !

— استهزا دکل جدی سویلیورم .

چونکه سز بر حالده طورانیورسکز که کویا ...

— نه ظن ایتدیکز یا ؟ ایشته بیلیور ایدیکز . حالاده بیلدیککز یوق آ ؟ هایدی یا قالم بیلکز پلیچ یومورطه نك صاریسندنمی اولور یوقسه آقندنمی ؟

— انده بیلیه جك نه وار ؟ قوجه قاریلر بیله دیرلر که صاریسندن پلیجك وجودی حاصل اولور آقندنده توکلری تشکل ایدر .

— اکر هرشیئ بویله بیلور ایسه کز وای سزك حالکزه . لکن قباحت سزده دکل . بزم احوال عمومیه مزده در بز هیچ برشیئ معلمدن اوکرنمدیکمز حالده هرشیئ بیلورز ظن ایدرز . صکره بیلدیکمزی بوزمزه اورسه لر دخی محجوب اولمیوب بونك بیلنمیه جك نه سی وار دیه اربابنی تحقیر ایدرز . بو مراقله چوق یرده محجوب اولسه ق چوق دکلدر !

— ای بنه حدتمی یا؟ شو یومورطه ایچنده پلیجك نصل حاصل اولدیغنه دائر معلوماتمزده سهومز وار ایسه تصحیح ایدیکز .

— ذاتاً معلوماتکز یوق که انك ایچنده کی سهوکزی تصحیح ایده یم . مسئله یی یکیدن تصویر ایتسه م دها اعلا اولور .

— ینه اراده و مروت افندمزکدر .

بقیه سی صکره

قرق انبار

معارف، ادبیات، تراجم احوال، واطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چقار مجموعه در .

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *
۲۶

فیاتی ۴ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر
استانبول
۱۲۹۲

❁ حکمای قدیمه ایله حکمای جدیده ❁

— اراسنده —

❁ نه فرق واردر ❁

مابعد عن نومرو ۲۳

❁ بوکون انسان نصل حکیم اوله بیلور ❁

ایشته بورایه قدر ویردیکمز تفصیلات یالکز اولین حکمانك ماهیتلرینی تصویر ایده بیلوب شمدی دخی آخرینك تصویر احوالنه مباشرت ایدجك زمان کلدی .

بوکون حکیم اوله جق برآدم ایچون اولینك دوچار اولدقلری مشکلاتك هیچ برینه دوچار اولمق تهلکه سی اولیوب حتی یکیدن کشف حقایق ایله اوغراشمق دخی اول قدر کوچ برشی دکلدر . کوچ اولمدیغی زمان ایسه قولای اولسی لازم کاور . واقعا اول قدر قولایدرکه الیوم برمعلم سنه ده یوزلرجه فلاطون یتشدیره بیلور . اوت ! ماکنه فننده کوستریلان دستورلرك بالبداهه اثبات ایده جکلری وجهله برشی قولای ویا تیز اجرا اولنور ایسه قوتی آز اولور . قوتی چوق اولنق مطلوب اولور ایسه کوچ یاخود بطیء اولسنه قاتلانمليدر . انجق برشیئك قوتی چوق اولسی مطلوب اولورده کوچ ویاخود بطیء دخی اولمامسی ایستنیلور ایسه برحرکته مقابل ایجاب ایدن قوهٔ محرکه نك چوغالدلمسی صورتیله مطلوبه وصول یولنی دخی بنه اوما کنه فنی ارائه ایلمشدر . شو حاله کوره برمعلمك سنه ده یوزلرجه فلاطون یتشدیرمسی پك قولای وپك تیزدر دیه یتیشدیریلان فلاطونلرك مطلوبه موافق قوتده اولمدقلرینی اعتراض مقامنده دعوایه محل یوقدر . زیرا او فلاطونلره مطلوب اولان قوتی ویرمك ایچون دخی اسباب مکملدر . بوکیفیت ایسه تفصیلات آتیه مطالعه سندن معلوم اوله جقدر . تفصیلات مذکوره نك اهمیتنی اولدن اکلامق ایستر ایسه ك دیرزکه حکیم اولمق ایچون اولین برمعلمه محتاج ایدیسه آخرین پك نه باشی صلدیغی زمان معلمه احتیاج کورمه دن دخی حکیم اوبیلکده در . اولین حکیم اولمق ایچون دنیایی کورمك اوزره سیاحته چیقمغه مجبور اولدیغی حالده آخرین پك ده جانی ایستر ایسه سیاحته چیقمه دن ده دنیایی کوره بیلور . وهکذا وهکذا !

❁ بوکون معلمسز حکیم اولمق ممکنمیدر ❁

اوت ! ممکندر . لکن برآدم حکیم اولمق ایچون الفبادن بدأ ایده جك ایسه اوحالده بوکون دکل اوّل وآخر بومطلبه وصولك یولی یوقدر .

برکره انسان چوجقلقده حکیم اوله مز . کنجلکده اوله بیلسی نادردر . حکیم کامل سن کمالده اولوب شو حاله کوره چوجقلق کنجلکك و کنجلك دخی کمالك مکتب

اعدادیه‌یی صایبلور . حکیم اوله‌جق آدم ایسه البت چوجقلغنده ایکن قرائتی کتابی اخذ ایتمش و کنجلکنده دخی بعض مقدماتی کورمش اوله‌جقدر . بویله اولدقدن یعنی برآدمک مآل اکلامغه اقتداری بولندقدن صکره معلمسز حکیم اوله‌جغنه شبهه بیله یوقدر . اکر سزک شبهه کز وار ایسه اشاغیده کتب جدیده بحثی بوشبهه کزی دفعه کافیدر .

بزم ایسه شبهه‌مز اولمدقدن بشقه الیوم حکیم اولنلرک اک چوغی معلمسز حکیم اولمقده بولندقلرینی بیله دعوایه کندیمزده صلاحیت کوریورز .

﴿ الیوم معلمسز حکیم اولنلر مطلوبه ﴾

ـ نصل واصل اولیور ـ

احوال عالم کوزکزک اوکنده‌دکلمی ؟ اکا برکره دها نظر ایدیکز . برآدمی قاچ یاشنه قدر مکتبده طوتیورلر ؟ اغلب یرلرده شاکردانک اغلبی یکرمی یاشنه قدر مکتبده ، قالوب فنونده تبحر ایتمک ایستیانلر انجق یکرمی بش یاشنه قدر تحصیل ایدیورلر . اکر برمکتبده اوتوز ومعاذالله تعالی اوتوز بش یاشنده برطالب کورور ایسه کز یا تحصیله پک کچ باشلامش اولدیغنه ویاخود بوآدمک غباوتی تعلیم وتفننی ایتمسنه مانع اولدیغی حالده کندیسنک عناد ایتمکده بولندیغنه حکم ایدیکز . اکر برآدم عمرینک ایلک اوتوز بش سنه‌سنی تحصیلده کچوره‌جک ایسه بوعمردن وبوتحصیلدن کرک کندی استفاده‌سی وکرک بنی نوعنی افاده ایچون صوکده قاچ سنه‌سی قالور ؟ برزمانده یعنی برزمانک حکمی ایچنده یاشیورزکه قرقنی کچنلرده قوای بدن ضعفنه دال اولان آق قیللر مشاهده اولنیور اللیسنی کچنه اختیار نظریله باقیلوب التمشنی کچنه اختیار دینیور هله یتمشنه وارانلر پارمقله کوستریلیور . سکساننک نادر لشیور .

بزینه آغلیتدن آیرلیه‌لم . برآدمی ملت مملکت ویاخود فامیلیا ایشلرینه حاصلی لاعلی التعین ایشه قوشمق ایچون یکرمی یاشنده مکتبدن چیقاریورز . بوحالده او آدم نه بیلیور ؟ « برشی بیلیور » دیمک ایسته‌میورز . بیلیور . بیلیور اما او حالده ملتنک یکرمی یاشنده برکنجی رتبه‌سنده بولنان برشاکرد ملتنک التمش یتمش یاشنده برباباسی اولمق منزله‌سنه واردیغی زمان اولکی بیلدیکیله قاله‌جق اولور ایسه زمانک ترقیات فنیه‌سی تدنیات فنیه‌یه منقلب اوله‌جغنه سز دخی شبهه ایتمزسکز .

مرادمز « صکره توسیع واکمال معلومات ایدیور » دیمک اولدیغی اکلاشلدی یا ؟ حالبوکه ایشه قوشولمش وقویواش اولان آدمک تکرار برمعلمه انتسابنه‌ده محل یوقدر .

محل ارامق نه لازم ؟ لزوم دخی یوقدر . یوزلرجه فلاطونلر اولدیغی روایت ایلدیکمز مملکتلرده مآل شناسان کندیلری ایچون پرده مطالعه وقتی آیرمشلردر . اغلبی کیجه

یتاغنه کیردیکی زمان یاتی باشنده کی ماصه
اوزرنده برقاچ جلد کتاب بولندیروب انلردن
اوتوز قرق صحیفه بر مطالعه ایدر . هم
مطالعه نك بو وقته انحصاری طبعاً دخی
پك فائده لیدر . زیرا وجودك تمام استراحت
ایده جکی وقت اویقو وقتی اولوب حالبوکه
اویقویه برچوق اوهام متعبه ایله کیریلور
ایسه کوریله جك قاریشق رؤیالر ایله
استراحت بدن دیمك اولان اویقو تکرار
برتعب بدن اولور کیدر . انسان النده
برکتاب الدیغی زمان ایسه انك مآلی ذهننده
اولان مشاغل سائره یی دفع ایدرك شوحالده
اویقو کلوب ده اوعالم ثانی یه واردیغی
زمان فکر مستریحا دیکلنور و رؤیا
کوریله جك اولسه بیله رؤیایه دخی اکثریا
مطالعه ایدیلان بحث کیرر .

انسانك بیلکیسی درجه سنده حکیم
اوله جغنی اثبات ایتمامشمی ایدك ؟ دانش
یعنی بیلکی دخی ایشتمك و کورمك ایله
اوله جغنی تسلیم ایدیرمامشمی ایدك ؟
ایشته اخذ معلومات ایچون احتیاج
کوریلان ایشتمك صورتی بوصورتله
حاصل اولدی دیمکدر . شمدی سز بکا
برکورمك صورتنك حصولنی صورارسکز .
بن دیرم که کورمك دخی بومطالعه ایله
حاصل اولمشدر . حتی سز بکا « شنیدن کی
بود مانند دیدن ؟ » دیسه کز بیله
سوزمده ثبات ایدرم . باقکز سزه شمدیکی
کتابلر حقنده قیصه جق برمعلومات
ویره یم ده سز دخی تفصیل قبول
ایدرسکز .

« معاصرسز حکیم اولمق ایچون شمدیکی کتابلرك صورت خدمتی »

سز کتابلرك یالکز ایشتمك صورتنی اکمال
ایدوب ایتمامش اولدیغی یقیناً حکم
ایتمکده سز بن بونلر یوزندن کورمك
صورتنك ده حاصل اولوب اولمدیغی صورمقده
عجله ایتدیکز . بناء علیه سزه اولا شونی
درمیان ایده یم که — دقتله برادیبك
مدعیانه بیان ایتمش اولدیغی وجهله —
اکر مصنف دیمك برکتابی یوقدن وار
ایدن ومؤلف دیمك دخی برکتابی واردن
وار ایلیان آدم ایسه الیوم مصنف یوقدر .
حتی عند الاولین دخی مصنف وار
اولدیغنه پك ده اینانه مم . ابن حاجبه
کتاب کافیه وشافیه نك مصنفی دیه جکز .
اویله دکلمی ؟ حتی دیورلر ودیورز ؟
ابن حاجبدن اول صرف ونحو اوزرینه
کتاب یازان یوقمی ایدی ؟ صرف ونحوی
ابن حاجبمی ایجاد ایلدی ؟ بدیهیدر که
دکل ؟ زیرا کافیه وشافیه ده مندرج
اولان بونجه قواعد کلیه یی برآدمك
ایجاد ذاتیسی اوله رق اورته یه قویمق
ممکن ومتصور دکلدر . بوکون ایسه
برآدم صرفدن نحودن حسابدن هندسه دن
حاصلی هرهانکی برفندن یالکز بربکی
قاعده ودستور کشف ایدر ایسه اوآدمی
مؤلفلك رتبه سنك اوسط طرفنده
موجدلك مرتبه سنده طوتارلر .

بن کندی فکرمجه دیمك ایسترم که
مصنف برعلمك مباحثنی صنف صنف

آیران دیمك اولملی • مؤلف دخی بنه
بو معنایه اوله رق بر علمك مباحثنی یك
دیکرینه الفت ایده بیله جك بر یولده تنظیم
وترتیب ایدن دیمك اولملی • مؤلف
ومصنف بو دیمك اولدقدن صکره ایسه
بونلرك وظیفه سی بحث ایلدکلری شیئك
کافهٔ مباحثنی تماميله تصنیف وتألیف
ایدرك اکسیکلك ونسبتسزلك براقامقدر •
بونك ایچون ایسه وقوف کلی لازمدر •
بوکونکی محررلریمزك وقوفی مصنفین
ومؤلفین اولینك وقوفندن زیاده در •
زیرا کتابلری دخی انلرك جمله سنك
وقوفنی جامعدر • حاصلی دیمك
ایسترز که بوکون کتابلریمز بر مسئله
حقنده ایشتمکه محتاج اولدیغمز شیئی بزه
بك اطرافلیه ولایقیله ایشدیره بیلورلر •
کوسترمك جهتنه کلنجه :

قاره قلم رسملری اغاج اوزرینه حك
ایتك صنعتی میدان الدیغندن بری بومطلبی
دخی کتابلر جامع اولشلرایدی • کورمك ایستر
ایسه کزنه یی کوره جکسکز ؟ مثلا براولکایی
دکلمی ؟ اویله ایسه ایشته صنعت سزه
او اولکایی کوچولتوب کوچولتوب
کتابده نظر اطلاعکزه عرض اولنه جق
مقیاسه ایندرسه یعنی خریطه صورتنه
قویمش • کورمك ایسترایسه کزنه یی
کوره جکسکز ؟ مثلا براولکا ایچنده
بولنان برشهرك شکلنی می ؟ انك ده پلاننی
قوش باقیشی کورونشی شو وبو جهتدن
منظره سنی هب صحیفه اوزرینه رسم
ایتمش • او شهرده کورمکه سزا بر سوقاق
بر بنا بر سیر محلی وار ایسه انلری ده
ایشته جه ودها موضع کوسترمش •
کورمك ایسترایسه کزنه یی کوره جکسکز ؟
مثلا برشهر خلقنك قیافتی چهره سنی
فلاننی می ؟ الکزده کی کتاب ایچنده بوده
واردر • کورمك ایسترایسه کزنه یی
کوره جکسکز ؟ مثلا براقلیمده سزك
بیلدیککز بر نباتی ویاخود بر حیوانی می ؟
الکزده کی کتابده بوده واردر • دها
نه یی کورمك ایسترسکز ؟ او شهر اهالیسنك
قوللاندقلری قاب قاچاق سلاح مثلو
اشیایی می ؟ الکزده کی کتابده او دخی
مندرجدر •

ایشته شو نمونه سنی کوستردیکمز کتاب
یالکز احوال عالم کتابلرندن بر نمونه در •
حکمت طبیعیه کیمیا تاریخ طبیعی ماکنه
وسائر هر فنده کوستریله جك نه وار ایسه
کتابلرنده مندرج رسملر انلری سزه ارائه
ایده بیلمکده درلر ؟

نصل ؟ شمدی یتاغکزه اوزانوب ده
راحت راحت الکزه الدیغکز کتاب
سزه هم ایشتدیرمك هم ده کوسترمك
خدمتنی ایفا ایلدیکنه قائل اولدیکزمی ؟

لکن دها قائل اولمیکز • (قرومو
لیتوغرافی) صنعتی ایجاد اولنمه دن اول
برآدم کتابدن « بکا فلان نباتك
رنکلرینی ده کوستر » دیه بر طلبده
بولنمش اولسه ایدی کتاب بومطلوبی ایفاده
عاجز قالورایدی • شمدی ایسه بویالی
لیتوغرافیا صنعتی انی ده اکمال ایلدی •
الکزده کی کتاب صحیفه سی اوزرنده مثلا

برمانتار رسمی کورورسکز که فن مناظر ایله صنعت تلوینك اتفاقی سایه سنده صحیفه اوزرینه کرچدن برمانتار قونلمش ظن ایدییورسکز ٠

اما دیه جکسکز که بوکتابلر بزده یوقدر ٠ اوت بزده یوقدر ٠ بزده یوق ایسه سائر ماللرده واردر یا؟ اویله ایسه وجودلری یوق اولق لازم کلز ٠ بونلرك بزده اولمامسی درمیان ایده جککزه نیچون بولندیغنی سؤال ایدیکز ٠

﴿ انسانی معلمسز حکیم ایده جك کتابلر ﴾

— بزده نیچون یوق —

استانبولده بیرا یعنی اربه صوینه هنوز رغبت ایدلمامکده ایکن استانبولده بیرا وارمی ایدی ؟ صکره نیچون وار اولدی ؟ بدیهیدرکه رغبتدن ٠ ابی اما بیرایه رغبت نیچون ایدلدی ؟ شبهه یوق که شربندن لذت الندیغندن ٠ بیرانك شربنده لذت اولدیغنی بزه کیم خبر ویردی ؟ اوروپایه کیدوب اوراده بیرا وار اولدیغنی و شربندن لذت الندیغنی کورن واوکرنان همشهریلر ٠

اویله ایسه اوروپایه کیدن همشهریلر سزه اوراده شو یوقاروکی فقره ده بیان ایلدیکمز کتابلردن دخی موجود اولدیغنی و بونلرك مطالعه سندن ده لذت الندیغنی سویله مدیلرمی ؟ سزدخی بونی خبر الوب واعتبار و رغبت ایدوب ده مملکتمز سزه بونلری تدارك ایتدیمی ؟ برخلق نیه رغبت ایدرده اوشیئك اربابی انی تدارك وتهیه یه مسارعت ایتمز ؟

بو بیهوده سوزی قیصه کسه لم ده کندی بحثمزده دوام ایده لم ٠ اشته یوقاروده دیدیکمز وجهله مثلا مشائیونك معلملری یونانلی ارسطونك پیشی صره مملکتدن مملکته کزه رك حکیم اولمش بولنملرینه مقابل الیوم برآدم کیجه راحت یتاغنده یاتار ایکن بیله حکیم اوله بیلیور ٠ حالبوکه بوصورتله تحصیل ایدیلان حکمت مطلوبك الك اشاغی درجه سیدر ٠ اکر برآدم جزؤی همت ایده جك اولسه بوندن عالی بردرجه یه کذلك سهولتله واصل اوله بیلور ٠

﴿ جزؤی همت ایدنلك دها عالی درجه یه ﴾

— وصولنی تسهیل ایدن شیلرنه در —

انسانك خزینهٔ عرفاننی طولدیرمسی ایچون کورمك و ایشتمك صورتنك مدار اساس اولدیغنی خاطردن چیقارمیه جغز ٠ ایشتمك یالکز کتابدن اوقومق ایله دخی حاصل اولوب سمعاً قولاغه وارمق بیله بومطلبی حاصل ایدر ٠ اویله اولمامش اولسه اوقومق بیلمیانلرك عالمده هیچ برشی بیلمه لری لازم کلوب حالبوکه بالعکس انلر میاننده دخی قولاق طولغونلغیله پك چوق شیلر قازانمش آدملر واردر ٠ هله شو نقطهٔ نظردن باقلق اوزره کورمکك ایشتمکله معکوساً متناسب اولدیغی دخی تسلیم ایدیلور ٠ یعنی کتابدن ایشتمك سمعاً ایشتمکدن دها مکمل اولمغه مقابل کتابدن — یعنی کتابلرده مندرج رسملری تماشا طریقیله — کورمك اوشیئك اصلنی کوز ایله کورمك قدر قوی ومکمل اولمز ٠

بناء علیه کتابلرده کوردیکمز صورتی اصل طبیعی یه تطبیق ایتمك ایچون دخی یوللر بولنمش و بونلر اول قدر اتمام ایدلمشدر که بونلردن ایدیله جك استفاده کلفت سیاحتی اختیار ایدنلره دخی میسر اوله مامقده در . ایشته سزه انلرك بعضیلرینی بر فقرهٔ مختصره ده حکایه ایده یم .

﴿ انلردن بریسی حیوانات بغچه‌لریدر ﴾

لوندره کبی پارس کبی الیوم فنونك الڭ رواجلی پازاری دیمك اولان پای تختلرده امر سیاحتك انواع حیوانات حقنده ویره جکی معلوماتی اکتساب ایچون اسفار بعیده کلفتنی اختیاره حاجت قالمامق اوزره حیوانات بغچه‌لری تنظیم اولنمشدر .

بونلر غایت بیوك بغچه‌لر اولوب درونلرنده ارسلاندن قپلاندن بدأ ایله کرپی یه قدر انواع حیوانات واردر . بالقلرك صورت معیشتلرینی کورلك ایچون جسیم کوللرك بعض طرفلری یکپاره جامدن یاپلمش اولوب او طرفدن باقیلنجه کولك ایچی و بالقلرك صورت حرکتلری مشاهده اولنور .

حتی که بك وزباب انواعندن ضبطی مشکل حیواناتك دخی قورولری جمع ایدلمش وچورویوب کرك رنکلرینه وکرك رنکلرنده‌کی پارلاقلغه خلل کلمامك ایچون بالکیمیا چاره‌سی دخی بولنمش اولدیغندن اصل طبیعیسندن نقصانی یالکز بر حیاتدن عبارت اولوق اوزره ایکنه‌لره صاپلانوب خلقك نظر استفاده سنه وضع اولنمشدر . حیوانات موجوده‌نك خصوصیت حاللرینی مبین اعلا رسملی کتابلری موجود اولدقدن بشقه صورت مخصوصه ده اوله‌رق اقامه ایدیلان مأمورلره مراجعت اولنورایسه اوابابده شفاهاً دخی زخیلی معلومات آلنه بیلور .

شمدی برقاچ سنه سیاحت ایتمکدن ایسه برقاچ دفعه بوبغچه‌یی زیارت ایتمك کافی دکلمیدر ؟ برقاچ سنه دکل بوبغچه‌نك زیارتی عادتا برعمرلك سیاحتدن ایدیله جك استفاده‌یه مقابل وحتی فائقدر بیله . زیرا بونلرده قطب شمالك بیاض آیولری ده واردر مصرك تمساحلری ده . ممالك وحشیه‌نك اوران غوتانلری یعنی نسناس دنیلان بیوك میمونلری ده واردر . اقطار جنوبیه‌نك فوقس دنیلان دکز ارسلانلری ده واردر . برکره دنیانك هرطرفنی قاریش قاریش کزمك غایت مشکلدرکه هرکس بوکا موفق اوله‌مز . ولوکه بوکلفت دخی کوزه آلدیرلسون . باقالم کیدیلان یرلرده ارانیلان حیواناته مطلقا دسترس اولق ممکنمیدر ؟ جزایرلی برعرب صید وشکار ایچون ارسلانك الڭ چوق بولندیغی یرلره سکزاون دفعه کیدرده تصادف ایده‌مز . بوبغچه‌لرده ایسه یوزلرجه سیاحك عالمی کشت وکذار ایدرك تدارك ایلدکلری نمونه‌لر کاملا کوز اوکنده‌درلر . اکر ارسلان وبو قبیل یرتجی حیوانلرله بوعادینلان عظیم حیه‌لری کوره‌یم دیرایکن بونلرك طعمهٔ دندانلری اولمق تهلکه‌سنك دخی بوبغچه‌لرده بولنمدیغی

حسابه قاتیلو رایسه موازنه دها زیاده وسعت بولور ·

ایشته کیجه‌لری یتاغکزده اوقودیغکز کتابلردن الدیغکز معلوماتی برده اصل طبیعی به تطبیق ایچون جزؤی زحمت بیورارق هفته‌ده برکون شو بغچه‌لره کیدر ایسه‌کز علم حیواناته ایچون ارسطونك کورمش اولدیغی کافه‌لردن هیچ بریسنی کورمه‌دن سیاحتك بوجهت استفاده‌سنی اپاغکز آلتنده حاضر بولمش اولورسکز ·

﴿ انلردن بریسی ده نباتات بغچه‌لریدر ﴾

جزؤی همت ایدنلرك حکمنجه دها عالی بر درجه‌یه وصولنی تسهیل ایدن اسبابدن بریسی دخی نباتات بغچه‌لریدر· بو بغچه‌لرك کوستردکلری سهولت حیوانات بغچه‌لرینده‌ده قیاس قبول ایتمز · بونلر عادتا برقاچ عمرده پیدا ایدیله‌میه‌جك اولان تجربه ومعلوماتی برسنه‌ٔ کامله ایچنده انسانه عرض ایده بیلورلر ·

برکره صوغوق مملکتك صیجاق مملکتك معتدل مملکتك حاصلی ممالك متنوعه و مختلفه‌نك انواع نباتات معلومه‌سی بو بغچه‌لرده جمع ایدلمش وایجابنه کوره فرونلر انشاسیله هرنباتك کنایی مملکتنده کوردیکی حرارتك درجه‌سنی اکسیلدلمامکده بولنمشدر ·

واقعا برآدم سیاحت ایلدیکی یرلرده نباتاتك تماشاسی ایچون حیوانات تماشاسنده اولدیغی کبی برتهلکه کورمز · لکن کذران فصول ومواسمه کوره اونباتات نصل تحول وانقلاب ایلدیکنی کورمك لازم دکلیدر ؟ یاپراغنی دوکدیکی زمان اغاج نصل قالور هانکی زمان یشیلنمکه باشلار چیچك آچار چیچکی نصلدر میوه‌سی نه‌قدر زمانده، نه‌صورتله کاله کلور یاپراغی نه‌شکلده‌در وهکذا وهکذا برچوق احوالی کورلمدکدن صکره اونباتات طانمش اولورمی ؟

ای مطاوبی بویله مکملاً استحصال ایتمك غیرتنده ثبات ایدیلورایسه هراغاجك دیبنده برسنه‌ٔ کامله اقامت ایتمك لازم کلوب حالبوکه بر دکل برقاچ آدمك ده عمری بوکا کفایت ایتمز · ایشته بوبرقاچ عمرك کفایت ایتمیه‌جکی تماشایی انسانه نباتات بغچه‌سی برسنه‌جك دوامله عرض ایده‌بیلور ·

﴿ انلردن بریسی‌ده پانورامادر ﴾

سیاحتله کورمکدن ایدیله‌جك استفاده‌نك ایکی اك بیوك جهتلری حیوانات ونباتات خصوصلری ایدی · انلرك صورت سهولتلری کورلدکدن صکره خاطره کلان شی برده حیوانات ونباتات مذکوره‌نك بولندقلری مملکتلری کورمك مسئله‌سیدر ·

بوکبی اسباب سهولتك امکانه همت ایدلمش اولان بای تختلرده پانورامالر واردر · بونلر کوزل دوشنمش تزیین ایدلمش برصالونلردر که ایچنه کیردیککز زمان دیوارلری اوزرنده انسان بویی وارهبیله‌جك قدر برارتفاعده اوله‌رق

صره ایله دیزلمش برچوق دلیکلر کوررسکز . بو دلیکلرك هر برنده بر « پرتوسز » اولوب هانکیسندن باقه‌جق اولسه‌کز درونده برقوجه عالم کوررسکز .

بونلرك نمونه‌سی بك اوغانده‌ده کوریلور . حتی احتساب اوکندن مرور ایدر ایکن قولاغکزه واصل اولان بر چالغی ویرده شرقی اوازه‌سی سزی بر پانوراما تماشاسنه دعوت ایتمکده بولندیغنی درخاطر ایدیکز . شو قدر وار که بوراده مثلا برجزایر محاربه‌سی سلستره محاربه‌سی کبی کوستریلوب امستردام رسمی دخی لوندره رسمی اولهرق اوزره ارائه اولنور و رسملر دخی بش اون پاره‌لك شیلردن تدارك ایدیلور . منتظم یرلرده و پانورامانك قدری بیلنان مملکتلرده ایسه هر شی حقیله کوستریلوب بهر لوحه ایچون دخی بیکلرجه فرانق صرف اولنور .

ایشته بو جاملرك بریسندن باقدیغکز کبی قطب شماله قدر کیتمکه حاجت قالمقسزین شفق شمالی دینیلان علامت عجیبهٔ سماویه‌یی‌ده کوررسکز . بو نیالولرك کیك قوشدقلری قزاقلر ایله صورت سیاحتلرینی‌ده . هم نصل ؟ بر دقیقه تماشادن صکره کندیکزی غیب ایدرك عادتا بو مملکتك ایچنده‌یم ظن ایلر و پانوراما خانه‌دن چیقدیغکز وقت شمدی نره‌ده ایکن بر آنده نصل عودت ایتمش اولدیغکزه متعجب اولورسکز .

امادیه‌جکسکز که پانوراما هر حالده رسمدن عبارت اولوب اوراده کوردیکمز یلدکر مالری دونمز . بر قوشی نشانلامش اولان آوجیانی یوم القیامه آتش ایتمیوب علی حاله قالور . بورومك وضعیله برایاغنی قالدیرمش اولان آدمانی بر دها یره باصمیوب طورور . بز بویله لایتحرك تماشادن نه ذوق آله‌بیلورز ؟ حتی بز عالمك سائر مملکتلرینك اخلاقنی عاداتنی صورت مدنیتلرینی‌ده کورمك ایسترز .

بونده حقکز واردر . لکن انكده قولایی وار . تیاترولر بو سهولتی دخی حاصل ایتمشلردر .

﴿ انلردن بریسی‌ده تیاترودر ﴾

ایتالیاده رومانك بر صالوننی‌می کورمك ایسترسکز ؟ یوقسه اسپانیاده بر سوقاق شاعرینك خانه‌سنی‌می ؟ ویاخود بادیه‌ده بر عربك چادرینی ویا برچین قصرینی ویاخود بر عجم جمعیتنی‌می ؟ هانکیسنی ایسترایسه‌کز تیاترونك پرده‌سی قالقدیغی کبی قارشوکزده کوررسکز . هم‌ده نصل ؟ ایتالیانلری یاخود اسپانیوللری ویاعربلری ویا چینلولری عجملری‌ده کسوه‌لریله عادتلریله حتی طورلریله حاضردرلر . و کندی مدنیتلرینك بر نمونه‌سنی سزه کوسترمك ایچون رغبتکزه منتظردرلر .

دقت بیوریوریمیسکز که بحث ایتدیکمز تیاترو کلی اغوبك تیاتروسی

دکلدر . زوم ایلی کسوه سیله برلاز
کوسترمك مجبوریتنده بولنان تیاترولر
اولسه اولسه قوری بر اکلنجه اوله بیلوب
حکیم اوله جق آدم ایچون نمونه اوله مز .
باخصوص عربلرك اخلاقی . مدنیتی
کورمدیکی ایشتمدیکی حالده خیال خانه
وجداننده برعربستان واو عربستانه
عربلر واو عربلره اخلاق و مدنیت
وقیافت اویدوروبده انك اوزرینه
اویون تصویر ایتمش اولان تیاترولر
هیچ نمونه اوله مزلر .

برفرانسز اسپانیوللرك ایتالیانلرك
چینلولرك اخلاقی مدنیتنی کندی ملتنك
اخلاقندن زیاده بیلوردیلور ایسه
ایناغمیلیسکز . زیرا بوکبی صورت
مدنیتلری تیاترولره وضع ایدیلان خلق
حقنده اولقدر تدقیقلر اجرا ایدلمشدرکه
تحقیق درجه سنه رمق دخی قالمامشدر .
هم ده دیدیکمز تیاترولرده بوکسه جك
بربنا شکلی کوستروب ده اسمنه
« لوندره قوله سی » دیئلمز . برلوندره
قوله سی کوستریلورکه لوندره قوله سنی
کورمش اولنلر اکا « لوندره قوله سی »
دیرلر .

ایاغکز التنده بویله برتیاترو اولور
ایسه برچینلو قصرینی کورمك وحتی
ایچنه ده کیروب چینلولر ایله برابر
تماشا ایلمك ایچون ارتق ایشی کوجی ترکله
چینه قدر کیدرمیسکز ؟ ولوکه کیدیکز .
باقه لم کیتدیککزیرده سزه چینلولرك
جبلتلرینی کوسترمکه مدار اوله جق
بر وقعه حاضرمیدر ؟

﴿ انلردن بریسی ده موزه خانه لردر ﴾

بحثمزك اساسی حکمای قدیمه ایله حکمای
جدیده اراسنده کی فرقی بولمق املی
اوزرینه مبتنی دکلمی ایدی ؟ بو مطابقه
وصول ایچون دخی حکمت دنیلان
شیئك وقوف واطلاع نسبتنده اوله جغی
ووقوف واطلاعك دخی کورمك
وایشتمکله متناسب ایدوکنی هپ اثبات
ایلشیدك . شوفقرات اخیره ایچنده دخی
آخرینك توسیع حدود اطلاعلری امرنده
سهولت بخش اولان شیلری صایدق .
ایشته بونلر میاننده پك بیوك منافعی حائز
اولانلردن بریسی دخی موزه خانه لردر .

موزه خانه لری لسانمزده « نمونه
خانه » دیه تعبیر ایلدیلر . فنا برتعبیر
دکلدر . شوحاله کوره اسمندن دخی
اکلاشیله جغی وجهله اطلاع بشرك
هرجهتی ایچون بر نمونه خانه تشکیل
ایدلمك ممکندر . نصل که بعضلری
ایچون ایداشدرده . حتی فقرات
سابقه ده بیان ایلدیکمز حیوانات ونباتات
باغچه لری بر ر تاریخ طبیعی موزه خانه لری
دیمك اولوب بونلردن ماعدا علم
معدنیات وسائره نمونه خانه لری دخی
واردر . فقط بزم بوراده مطلوبمز
اولان موزه خانه لر آثار عتیقه موزه
خانه لریدر .

آثار عتیقه حقنده اخوان زمانمزه
لسانمزجه پك آز معلومات ویریله بلمش

اولدیغندن « انتیقه » و « آثار عتیقه »
دنیلدیکی زمان مداولی یالکز مسکوکات
قدیمه ایله پرده طاشدن معمول محکوکات
قدیمه دن عبارت ایدوکنی ظن ایدنلر
بولنور ایسه استبعاد ایدیله مز . لکن
ارباب وقوفه خفی دکلدر که آثار عتیقه
یالکز بو ایکی یه منحصر اولیوب اسکی
سلاحلر و سائر ادوات حربیه و اسکی
اوانی بیتیه دن آلده اسکیدن معمور ایکن
شمدی خرابه لری کوریلان شهرلره
وارنجه یه قدر ازمنهٔ قدیمه یه تعلق ایدن
اشیانک کافه سی علم آثار عتیقه نک حکمی
و شمولی داخلنده در .

انسان آثار عتیقه نمونه خانه لرینه
کیروب ده حیرتله تدقیقاته طالدیغی زمان
کندیسنی عادتا سقراطلر اسکندرلر و حتی
فراعنهٔ مصریه عصری ایچنده بولور .
دیمک که بو حالده اعصار مذکوره یی
کورر . حالبو که تفصیل احوالنی دخی
تاریخدن ایشیدر . اویله ایسه بوکون
برآدم عالمک یالکز حال حاضرینی بیلکله
قالمیوب « اولین » دیدیکمز حکمانک
زمانلرندن بو زمانه قدر کذران ایدن
وقتلرک کرک سیاسیجه و کرک صناعتجه
و مدنیتجه انقلاباتنی دخی هم کورمش
هم ایشیتمش اولور .

حدود وقوف و اطلاعی توسیعده
بوندن بیوک مدارمی اوله بیلور ? ایشته
زمانمزده جزوی بر همت ایدن ذات
درجات عالیهٔ وقوفک بو قدمه لرینه قدر
وارر . هم وارر ده ینه ایشتدن
کوجندن قالمز . تنها و استراحت
زمانلرنده بالمطالعه الدیغی معلوماتی
تعطیل کونلرنده کیدوب بو نمونه
خانه لرده تطبیق ایدر .

﴿ انلردن بریسی ده سرکیلردر ﴾

زمانمزده حدود وقوفی توسیعه مدار
اولان حیوانات و نباتات بغچه لری
و پانوراما و تیاترو و موزه خانه لر کبی
وسائط تسهیلک متممی اکسپوزیسیونلر
یعنی عمومی سرکیلر درکه وسائط
مذکوره یی اتمامده الیوم بوندن ایلرویه
کیتمش برشی یوقدر .

بوکون متمدن ملتلر کندیسنه مثلا « یونان »
نامنی ویروب ده بو ملتک خارجنده
بولنانلری بلا فرق « بار بار » دیه
یاد ایتمیور . مناسبات مدنیه ملتلری
منافع جهتندن بر برینه توصیه ایلشدر .
سرکیلر ایسه وقوفجه و حتی وجدانجه
دخی توصیه ایتمه نک طریق اسلمی یرینه
کچمشدر .

لکن بز بو راده سرکیلری شو نظرله
کورمیه جکز . یالکز حکیم اوله جق
آدمک کندی وقوفنی اتمام خصوصنده
بونلرک خدمتنی نظر دقته الهجغز .

وقوف نه ایله حاصل اولیور ایدی ?
کورمک وایشیتمکله . هایدی کلکز
شمدیلک شو ایکی صورتی ده توصیه
ایدهلم . یالکز « کورمک » دیهلم .
زیرا ایشیتمک دخی بونک ایچنده داخلدر .
برآدم نه یی کیمدن ایشیدر ? البته

کندیسنك کورمدیکی و بناء علیه بیلمدیکی
برشیئ کورندن و بناء علیه بیلندن
ایشیدر . اویله ایسه بیلانك بیلیانه
ایشتدیر دیکی شی کندی کورکوسندن
عبارتدر . شو محاکمه جـلك اوزرینه
کورمك وایشتمك برشی اولدیغنی قبول
ایلدیکزیا ؟

وقوف کورمکله حاصل اوله جغنه
کوره سیاحت مشقتنی ویاخود مطالعه
کلفتنی هب کورمك ایچون اختیار
ایدیورز دیمك اوله جق . اویله دکلی ؟
ای بز سیاحت ایده جك اولسه ق نه یی
کوره جك ایدك ؟ هر مملکتك نباتاتنی
حیواناتنی انسانلرینی ابنیه سنی وسائره سنی .
ایشته شمدی ذکر ایدیورز که سیاحتده
ملتلرك مملکتلرك صنعتجه اولان درجاتنی
دخی کوره جـك ایدك . ایمدی چار
اقطار عالمی دونوب طولاشدقدن صکره
بنده کالیله تماشا ایدرك تفصیل احواللرینه
دائر لایقیله معلومات الامیه جغز
محصولات طبیعیه وصناعیه یی ایاغمزه
کلمش ونظر تماشامزه عرض ایدلمش
کورور ایسه ك دنیاده بوندن دها جامع
برمکتب اوله بیلورمی ؟ حالبوکه
مملکتلرك صنایع معماریه سنه وارنجه یه
قدر نمونه لر اکسپوزیسیونلرده کوریلیور
بچن ویانه سرکیسنده عثمانلی طرز
معماریسنده اخشاب خانه یی کورنلر ارتق
استانبوله برده کاوبده تکرار کورمکه
محتاج قالدیلرمی ؟ سلطان احمد چشمه سنی
عینیله ویانه یه نقل ایدلمش دیمك ایدی .

ایشته ایرانه هنده انکلتره یه امریقایه
وارنجه یه قدر هر ملت نعمت مدنیت
اوله رق اللرنده نه وار ایسه سرکیده
جمع ایدرلر وحتی بالذات کندیلری دخی
کلوب کندیلرینی ده تشهیر ایدرلر .

امادیه جکسکز که برقاچ آدمی کورمك
برملتك صنوف اهالیسنی طانیق دیمك
اوله مز .

بزم بو مختصرده هر بحث ایچون
تفصیلات لازمه یی ویره مدیکمزدن بویله کبی
اعتراضلره مجال بولیورسکز . مثلا ویانه
سرکیسنده درت بش نفر عثمانلی کیتمش
ایسه ده ممالك شاهانه ده قاچ ملت وار ایسه
هر برینك قاریسی ارککی وقزوار کلك
چوجغی عبایی اصنافی سلاحشوری کبی کافه
صنوفنك قیافتلری حتی قاریلرك طاقندقلری
زینتلر وسلاحشورلرك قوللاندقلری
سلاحلر دخی اوزرلرنده اولدیغی
حالده بایمه انسان و جودلرینه کیدیرلمش
اولدیغنه قدر تفصیلات ویرمش اولسه ق
بو کوچك جهتلره اعتراض ایتمکه لزوم
کورمز ایدیکز .

ایشته انسانك وقوفنی آرتدیراجق
اولان احوال عالمی رؤیت امرنده بو قدر
مکمل برمکتبه اولین نائل اوله مامشلردر .

﴿ حکمای قدیمه ایله حکمای جدیده ﴾

ـ اراسنده کی فرقی شمدی آرایه لم ـ

بو رایه قدر یالکز اولین وآخرینك
کیفیت ودرجه وقوف واطلاعلرینی تصویر
ایدرك هنوز یکدیکری آراسنده کی فرقی

آرامامش ایدك . فقره مزك سرلوحه سنده کورلدیکی وجهله بو فرقی شمدی آرایه حفز .

حکمای قدیمه‌نك کوزی پك کوچك اشیایی کورمز ایدی پك اوزاقده اولانی ده . حکمای جدیده ایسه کوچکی کورمك ایچون کوزلرینه خرده بین طاقش واوزاغی کورمك ایچون دخی دوربین‌او یدورمشدر .

حکمای قدیمه‌نك قولاقلری اوزاجق یرده اولان وقوعاتی پك کچ ایشیدروحتی الك چوغنی هیچ ده ایشیده‌مز ایدی . حکمای جدیده عالمك هانکی طرفنده جزؤی اهمیتی حائز بر وقعه اولسه انی درحال ایشتمك ایچون تلغراف تللرینی قولاقلرینه ربط ایتمك درجه سنه کلمشلردر .

حکمای قدیمه‌نك آغزندن چیقان سوزی یالکز اطرافنده بولنان تلمیذلری ایشیدر ایدی . حکمای جدیده سویله دکاری سوزی کائناته ایشتدیرمك ایچون مطبعه کبی برلسان عمومی‌یه مالك اولمشدر .

حکمای قدیمه برآلتك حالنی بر یوزندن خلیا ایدرلر ایدی .

حکمای جدیده یرك دیننه اینمك ایچون دخی معدن قویولرندن یول بولدیلر وکوزلریله کوروب اللریله لمس ایتدکاری شیلری یازدیلر .

حکمای قدیمه کوك یوزینه ینه یر یوزندن باقوب ایچلرینی چکه‌رك خلیاره قویولشلر ایدی . حکمای جدیده باوطلر اراسنده سیر وسیاحت ایله تحقیقات وتدقیقاته موفق اواق ایچون بالون دینلور برمرکب طیار خلق ایتدیلر .

حکمای قدیمه ارضك کرویتنی خیال ایلدکلری حالده اثباتندن عاجز ایدیلر . حکمای جدیده ایسه ارضی شرقدن غربه شمالدن جنوبه وبونلرك میانه‌لرندن قوشاق قوشاتور کبی دفعاتله ایدیلان سیاحتلر اوزرینه مسئله‌یی مادة اثبات ایدرك ارضك کرویتنده شبهه ایدلمکی بر پورتقالك کرویتنده شبهه ایدلمك قدر شایان استغراب برحاله صوقدیلر .

حکمای قدیمه حیات ومدار حیاتله ممات وسبب مماتك نه ایدوکنه یقین بیله حاصل ایده‌مدکلری حالده حکمای جدیده بوبابده یوزلرجه دستور قویوب نهایت الیوم وفات ایدن ادمك قولندن تازه قان اعطاسی ووجودنده سیالهٔ الکتریقیه اجراسیله برمدتجك دخی اعادهٔ حیاتك یولنی ده بولدیلر .

شمدی ایکی طرفك حدود اطلاعلری حقنده یوقاردن بری سویله دیکمز سوزلر اوزرینه حاصل ایلدیککز فکری برده بوفقره‌ده طرفینك بربرندن فرقی ایچون ایراد ایلدیکمز میزانلرده اولچر ایسه‌کز مطلوبه بحق واصل اولورسکز . اما دیه جکسکز که :

﴿متقدمینك هیچ برقدری قالمیه‌جقمی﴾

مرامز قدر وحیثیت دعواسی دکلدر که بویله برخطابه مخاطب اولهلم . مع هذا شوارالق حکمای قدیمه‌نك درجهٔ قدرلرینی

تقدیر ایتمك دخی فائده دن خالی قالیه جغی جهتله بو سؤاله ده بر جواب تدارك ایده لم ۰

هانیا بز یوقاروده برفقره ده دیمش ایدك كه الده ایكی معلوم اولدقدن صكره انلردن بر اوچنجی معلومی دها پیدا ایتمك ممكندر ۰ شو قدر وار كه عالمده یالكز ایكی شیء متجانس بیلنور ایسه بونلرك محصولی ینه ایكی اولكی یه متناسب اوله جغندن توسیع وقوف ومعلومات ایچون بویله ایكی معلومدن بر اوچنجی یی استخراج صورتی كافی اولمیوب مطلقا كورمك وایشتمك صورتیله تعدد وتنوع وتكثر معلوماته همت ایدلمسی لازم كله جكنی ده بیان ایلمشیدك ۰

ایمدی شونی اعتراف ایتملیدر كه متقدمین حكمانك بزه ویردكلری معلومات ایشته بعد النسبه بر اوچنجیسنی تولید ایده جك اساسلر اولوب بز او اساسلری یكدیكرینه تطبیق ایله دها برچوق حقیقتلره ظفریاب اولمشز ۰ سیاحت ورؤیت صورتیله تكثیر معلومات لزومنی ده آنلر كشف ایتمشلردر ۰

معلومدر كه عالمده اك كوچ واك مهم اولان شی بر (لزوم) ی حس ایتمكدر ۰ لزوم حس اولندقدن صكره آنك اجباریله لازم اولنلری ده میدانه چیقارمق برشی دكلدر ۰ مطلوب انسانلرك كوز ایله كورونه میه جك بعض اجسام اولدیغی وترقیء فن ایچون بهمه حال بونلری ده كورمك لازم كله جكنی بولمسی ایدی ۰ بولوم بولندقدن صكره خرده بینك ایجادی آرتق قولایلاشور ۰

اورته ده هیچ برشی یوق ایكن حلوایی تصور ایدوب ده ذهنك بو تصور ایلدیكی شیئك وجودی دخی اون ویاغ وشكر دنیله جك اوچ ماده یه محتاج وآنلر شو صورتله استحصال ایدلمكه متوقف اولدیغنی كسدیرمك نه بیوك استخراجدر ؟ اون ویاغ وشكر اورته یه چیقدقدن صكره ایسه آنلرله حلوادن ماعدا بولاماج یاپمق ده ممكن اولدیغنی بولمق واقعا برترقی عد اولنور ۰ لكن بحق ایجاد عد اولنه مز ۰

ایشته اولین حكما دخی حلوای مدنیتی بالتصور بونك «علم» و«اخلاق» و «صنعت» دینلور اوچ ماده دن تركب ایده بیله جكنی كسدیردكدن ماعدا مواد مذكوره نك صورت استحصالنی ده ارائه ایدرك بحق موجدلك رتبهٔ جلیله سنی احراز ایتمشلردر ۰ اندن صكره بز یاغ واون وشكر مخلوطی اوله رق بولاماجدن بدأ ایله نه قدر انواع اطعمه ترتیب ایدیله بیلور ایسه ایتمك قبیلندن اولمق اوزره فروع دانشی اوزاندقجه اوزاتمشز ۰ بناء علیه آنلر دلیل بز مدلول اوله آنلر معلم بز متعلم اولدیغمزی اعتراف ایدرز ۰ شو قدر كه شمدی دلیللر بزه دلالت ومعلملریمزی تعلیم ایتمكه اقتداریمز اولدیغنی انلر كله جك اولسه لر كندیلری ده تسلیم ایدرلر ۰

افندم حكیم دیدیكمز آدمك اثلری كیمكلری می حكیمدر ؟ شبهه یوق كه

اكا « حكيم » ديديرتن شی كنديسنده اولان حكمتدر . نصل كه زنكين دنيلان آدمك دخی انلری كيكاری زنكين اولميوب اكا زنكين ديديرتن شی كنديسنده اولان ثروتدر . اويله ايسه زنكين اولان قرق اللی آدمك هر بری آيری آيری برر زنكين اولدقلری حالده آنلرك عمومنك ميراثنی بيان عمومندن قرق اللی قات دها زنكين صايلرمی ؟ باخصوص بو ميراثی يمش اولان آدم بيكلرجه سنه‌دن بری هر نوع تجارتله مشغول اوله‌رق جمله سنده كارلی دخی چيقمش ايسه كنديسی ايله اسكی قرق اللی نفرك بهری اراسنده نسبت نه‌قدر قالور ؟ مذكور قرق اللی نفرك بهری شمدی كنديسنك مفتقری قالرمی . ايشته متقدمين ايله متأخرين اراسنده شو فرق دخی موجود اولديغندن شو موازنه‌يی كوز اوكنه الدقدن صكره سزه برآدم كلوب ده « جيبمدن برقاچ فلاطونلر چيقاره‌يم » دير ايسه اكا كولرسكز . نصل كه مكتب طبيه‌دن چيقان ايكی دوقتوردن بريسی ديكرينه « بقراط كلسون ده اكا براز طب درسی ويره‌يم » ديديكی زمان رفيق كنديسنی تصويب ايتمش ايسه سز دخی جيبندن فلاطونلر چيقاره‌جق اولان ذاتی تصويب وتصديق ايديكز . (تمت)

﴿ شللنغ ﴾

مابعد عن نومرو ۲۳

مع هذا شللنغه بو پايه‌يی ويرن بهرهٔ عليه يالكز علوم عقليه‌دن عبارت اولوب علوم طبيعيه جه هنوز مبتديلك درجه‌سنده قالديغندن واوغيرتلی حكيم جامع الكل اولمغی عزم ايلديكندن براز وقت‌تدريسدن صكره معلمك رحله‌سندن اينمش وتكرار طالبلك وشاكردلك مقامنده ديز چوكوب فنون طبيعيه‌نك كاياتی ديمك اولان فنون طبيعيه‌يی تحصيله باشلامشدر . آفرين ديلمزمی كه (۱۸۰۲) تاريخنده - يعنی يكرمی يدی ياشنده ايكن - طبجه دخی دوقتورلك شهادتنامه‌سنی الدی واندن صكره كنديسی ايچون « معلم فوق العاده » عنوانندن بشقه ويريله‌جك عنوان بولنه‌مدی . درسنی ديكليانلر كنديسنه بو نامی بيله آز كوررلر ايدی . زيرا عقلياتی طبيعياته تطبيق ايدرك عرض ايلديكی نتيجه‌لر انسانی حيرتده براقامق ممكن دكل ايدی .

معارفك قدری كماليله تقدير ايدلمش اولان المانياده علم وهنر وعقل وحكمت نمونه‌سی كوسترن برآدمی درحال حمايه‌سی آلتنه آلمق بيوكلر ايچون پك بيوك برشرف عد اولنور . هله برآدم بيلديكنی اوكرتمكه دخی مقتدر اولور ايسه انی مملكتلر پای ايده‌مزلر . بناء علی ذلك شللنغك دخی شو صوك شهرتی اوزرينه هر بيوك مملكتلر دارالمعارفی كنديسنی دعوته مسارعت كوسترهرك فقط شللنغ ورچبورغ دارالمعارفنی

﴿ تراجم احوال ﴾

— المانيا مشاهير عقلاسندن —

قبول ایلدی و ۱۸۰۳ سنه‌سندن بدأ ایله درت سنه قدر اوراده نشر فیوضات حکمتله مشغول قالدی .

۱۸۰۷ سنه‌سنده مونیخ کبی بر بیوك پای تحتك فنون آقادمیاسنه اعضا انتخاب اولنمشیدی . بوزمانه‌قدر ادبیاته اصلا التفات ایتمیوب « صفت کلام دنیلان شی گوزل سوز سویله‌مك ایسه انسان نه‌یی سویلیه جکنی بلدیکی حالده بوصفت نه‌ایشه یارار ؟ اولا سویلیه جك سرمایه بوله‌لم » مطالعه‌سیله وقتنی یالکز تفننه حصر ایتمش و طلاقت لسانجه طبیعتك کندیسنه بخش ایلدیکی قوتی توسیعه حاجت گورمامشیدی مونیخ آقادمیاسنه مأمور اولدقدن صکره بوادبیات جهتنه دخی اهمیت ویرمکه باشلایوب انجق کندیسنده ذهنك همتله اتفاقندن حاصل اولان قوت بویله برتشبثه کفایت ایتمك دکل بالعکس اوقوته بویله برتشبث کافی اولمدیغندن ادبیاتدن ماعدا صنایع دقیقه وآثار عتیقه کبی موقع بحثه آلنان خصوصاتی تزیین ایده‌جك فروع معرفه دخی بردن باشلادی والحق کندیسندن صکره هر بری آثار عظیمهٔ معرفت دکل بلکه عجایب سبعهٔ عالم عرفان عد اولنمغه شایان اولان آثاری بوشمول کلی ایله میدانه قویدی .

برسنه صکره یعنی ۱۸۰۸ ده بوحکیم ذوالاقتداری مونیخ صنایع دقیقه‌سی مجلسنه سرکاتب نصب ایتدیلر . اوراده دخی بیوك برقدرتله عظیم برموفقیت گوستردی . لکن مجلس مذکور رئیسی بولنان ژاقوبی فلسفه‌نك بشقه برشعبه‌سنه تابع اولوب فکرجه بردرلو شللنغ ایله اتحاد ایده‌مدیکندن شو حالله برابر اون ایکی سنه تحملدن صکره ۱۸۲۰ سنه‌سنده شللنغ استعفاسنی ویردی وارلانژن شهرینه گیدوب کمافی السابق لذت تدریس ایله متلذذ اولمغه باشلادی .

۱۸۴۱ سنه‌سنه قدر شللنغ آلمانیانك اك مشهور دارالمعافلرنده معلك ایله فکرجه ومادهجه مسرت‌بخا امرار ایام ایدوب برزمان دنبری کندیسنی لاینقطع بروسیا پای تختی طرفندن دعوت ایتمکده بولندقلری جهتله سنهٔ مذکوره‌ده اوراية عزیمته قرار ویردی . واقعا کندیسنه باویرا قرالی لوبی اصلزاده‌لر پایه‌سی و برمشیدبسه ده برلینده گوردیکی حرمت ورعایت دخی بوندن اشاغی قالمامشدر . ۱۸۵٤ سنه‌سنده صحتجه گوردیکی لزوم اوزرینه اسوبچره‌ده کائن راغاز صولرینه گیدوب دست غدار اجل دخی ارقه‌سی صره گیده‌رك اوراده گریبان حیاتنه صاراشمشدر . برکت ویرسون که یتمش طقوز یاشنه قدر یاشامش وهنوز کمالنه ایرمه‌دن غیبوبت کبی برمصیبت عظمادن بو ذات نادرالوجود مصون قالمشدر .

شللنغ کندی همشهریلرندن گوردیکی حرمت ورغبتی اوروپانك هرطرفنده گورمش ودها زیاده اهمیت ویریله جك جهت شوکه گرك کندی مملکتنده و گرك ممالك اجنبیه‌ده گوردیکی رغبتك موجب اولدیغی توجه والتفاتی ده حکومت متبوعه‌سی اول

ذات محترمه‌دن دریغ ایتمامشدر . بو کیفیت هر آدمه میسر اولمدیغی کبی هر مملکتده دخی کوریله میه جکندن سبب و حکمتنی بوراده ایضاح ایتمکه لزوم کورمکده‌یز .

بشقه مملکتلرده وعلی الخصوص فرانسه‌ده برآدم علوم عقلیه وطبیعیه‌ده استعدادی بتدریجی مرتبه‌ده بهره پیدا ایدوب ایو یی فنادن تمییزه مقتدر اولمغه باشلار باشلامز نظر دقتی همان تابع اولدیغی دولتك سیاساتنه عطف ایدرك کندیسنی برذوالاقتدارك پنجهٔ انتقامنه آتمش اولور . المانیا عقلاسی ایسه بویله دکلدرلر . انلر حکومت دنیلان شی انسانلر النده بولندیغی جهتله اکر انسانلر تعلیم وتربیه کورمش ایسه‌لر حکومتك دخی یولنده اوله‌جغنی وانسانلر تعلیمسز تربیه‌سز قالدقدن صکره حکومته لسان اعتراضی اوزاتمق بیهوده ایدوکنی دعوا ایدرلر . پك طوغری دکلیدر ؟ سائر یرلرده علمك فنون شتاسنه شمول قزانمش اولان آدملر مباحث متکونه‌ده کافهٔ فنونی برنقطه اوزرنده جمع ایتمك ایسترلر . مثلا برمسئله‌ده هم دیندار کبی هم حکیم کبی هم طبیعی کبی بحث ایتمك ایسته‌یوب هله بویله متنوع فکرلر ایچنه فکر سیاسی قاتانلر دخی چوق بولنور . المانیاده ایسه برآدم قاچ فنه شمول پیدا ایتمش اولور ایسه اولسون مسائلی بربرینه مزج ایتمکدن حذرله هر یولك آیری آیری یولجیسی اولور . ایشته بوسببه مبنیدرکه المانیاده حکومت فن وحکمتله کوزی آچلمش اولان ذواتدن

اورکمدیکی کبی بونلرك خلقی ایقاظندن دخی اندیشه ایتمز . یعنی بواندیشه‌یی بنه حکما ایتدیرمز . شالنغه کلنجه بوذات شو تصویر ایلدیکمز احوال ایچنده اقران وامثالنه دخی تفوق ایدرك علی الخصوص سیاسیات جهتنه همان اصلا التفات ایتمامشدر . هرشیئك اصلاحی تربیهٔ عامه یه همتله حاصل اوله‌جغنی قویاً اعتقاد ایدرك وبوایسه حکمتله وجوده کله‌جکنی بداهة کوره‌رك او یوله حصر قوت ایلمشدر . اك زیاده رغبت بولان اثارینك ماهیتلری دخی بونی اثبات وتأیید ایلر .

آثار مذکوره‌دن بریسی « عمومی برمسلك حکمت اتخاذینك امکانی » سرلوحه‌لی مقاله‌درکه بونده مسالك حکما اراسنده‌کی اختلافلردن بحث اولنه‌رق بونلرك جمله سی برخمیرایدیلوب ده هرفکر سلیم ایچون مشعلهٔ هدایت اوله‌جق برطریق جدید کشادینك امکانی اراشدیرمشدر . عالمده بونجه مخالفت فکریه ومجادلات فعلیه‌نك هم سبب وقوعی هم چارهٔ اندفاعی بومقاله‌ده درج ایدلمشدر . « اساس حکمت (بن) ایدوکی » سرلوحه‌سیله ۱۷۹۵ سنه‌سنده نشر ایلدیکی اثرده فلسفه‌نك برتعریفی وياخود فلسفه‌دن برغرضده معرفت ذات اولدیغنه کوره شو (بن) حکمتك اساس حکمت اولمقده‌کی تأثیراتندن بحث ایلمشدر . علمك قدری بیلنان یرلرده برقولك قائلنه باقلیوب قولنه باقلدیغندن هنوز یکرمی یاشنده بولنان برفیلسوفك بوقدر عالی مسائلی حل ایله

اوغراشمسنی استهزا ایدنلردن زیاده
بو اثرلرده کوستریلان علو افکاره حیران
قالانلر چوق ایدی .

« بر (حکمت طبیعت) فکری »
و « روح عالم » سرلوحه‌لی اثرلر
١٧٩٧ و ١٧٩٨ سنه‌لری محصولاتی اولوب
علو یتده ایکی اولکیلره‌ده تفوق ایلدی .
« برونو » نام کتابنده بعض حکمانك
بالکز خصوصات الهیه‌سندن و بعض
صنفك دخی یالکز خواص طبیعیه‌سندن
بحث ایلدکلری اشیانك ایکی خاصیتنی
بربرینه قیاس ایلمشدرکه مسئله پك مهم
و پك عالی اولمسنه کوره بونده انسانی
اقناع ایده‌بیله جك قدر ایضاحات و یرمامش
یعنی اسرار خفیه‌یی — فقط بالالتزام —
فاش ایتملمش اولدیغندن بعض مرتبه ایلیشانلر
بولنمشدر .

١٨٠٤ سنه‌سنده « دین ایله حکمت »
سرلوحه‌لی کتابی نشر ایلدی که دینك
حکمته و حکمتك دینه لازم ملزوم کبی اولمسی
فکرینی کتاب مذکورده حقیله ولایقیله
محاکمه ایلدی .

بز بوراده حکیم مشارالیهك اك زیاده
اهمیت الان آثارینی اتیان ایلدك .
بونلردن ماعدا آثار سائره‌سی دخی وار
ایسه‌ده عمومنك ذکر وتعدادینه بو اجمال
متحمل دکلدر .

تمت

(عیناً تراجم)

شیللردن بقیه

مابعد عن نومرو ٢٢

« الحاصل شابته‌می کوزلرمك
اوکنه قدر ایندیره‌رك و بنی هر کیم
کورسه در حال طانیه جقدر خوفیله
کویا کندیمی کیمسه‌یه طانتمامق ایچون
قفامی دخی قویدم ، صوقه‌رق نیجه پك
محاکات لجیعه ایله کیدر ایکن قولاقلر
طرمالیه جق بر تأثیر ایله « طور ! »
صداسی سامعه خراشم اولمغله بردن بره
اویقودن اویانور کبی اویاندم . کندیمی
طاراجق بر یولده بولدم . حالبوکه
بو آوازهٔ دلخراش بر قاچ دفعه دها
تکرار ایتمشیدی . بر آرالق قورقومدن
اودم پاطلیه جق ظن ایتدم . دیرکن
حریفی دخی کوردم . غول بیابانی
وار ایسه اوده بودر . چهره‌سی قاره
صاری کوزلرینك سیاهی قاشلری التنه
صوقولمشده یالکز آقی قالمش قدر
قورقنج تیمور کبی بر پنجه ایله کالدی
اوموزمدن طوتدی . بلنده غایت اکلی
بر بچاغك یاننه صوقولمش برتك طبانجه
ایله النده برلوبوط کوردم . بو طبانجه
ایله بچاق دیزدن اشاغی یشیل عبادن
معمول بر کسوه‌یی بل طرفندن ایکی دفعه
صارمش اولان قالنجه خلاط اوزرینه
صوقولمشلر ایدی . اوموزمدن

طوتدیغی زمان حال وطوریله دقت
ایدنجه حریفك نه‌مان اولدیغنی آكلادم ۰
ارتق قورقوم قالمدی ۰ زیرا بن
برناموسلی آدمدن قورقارتتر ایدیسه‌م ده
ارتق بر حیدوددن قورقه جق یرم
قالمامشیدی ۰ سببی معلوم‌آ ؟ اوحیدود
ایسه بن‌ده قاتل ! »

« حریف ایله سوزه باشلادق :
— كیمسك سن ؟ — دیدی ۰ كمال
جرأتله — طبق سنك كبی بر آدم اما
اكر سن‌ده بنم ظن ایتدیكم كبی آدم
ایسه‌ك ۰۰۰۰۰ — دیدم ۰ — بوراسی
جاده دكلدر ۰ بوراده نه ایشك وار ؟ —
دیدی ۰ — سنك نه ایشك وار ایسه
بنم‌ده او ایشم وار ۰ هم سنك بو سؤاللری
صورمغه نه حقك وار ؟ — دیدم ۰
بو سوزك اوزرینه حریف تپه‌دن
طرناغنه قدر بنی ایكی دفعه سوزدی ۰
كورسه‌كز دیر ایدیكز كه شكل وصورتده
كندیسنه مشابهت آرایور ایدی ۰
— بر دیلنجی كبی نه قدر سرد سوز
سویلیورسك ؟ — دیدی ۰ — احتمال
واقعا دون بر دیلنجی كبی ایدم ۰ بوكون
ایسه ۰۰۰۰۰۰ — دینجه حریف
قهقهه‌لرله كولمكه باشلادی ؛ حتی
شمدی بیله بر دیلنجیدن فرقم اولمدیغنی
درمیان ایلدی ۰ — وارسن ذوقكده
دائم اول — دیه یولمه دوام ایتمك
ایستدم — یواش ارقداش یواش !
آرقه‌كدن تعقیب ایتمیورلریا ! یوقسه
زمانك اوقدر قیمتلیمیدر ؟ — دیدی ۰
بر دقیقه تأملدن صكره بیلمم نره‌دن
عقلمه كلدی « عمرك قیصه‌در جهنم
ایسه مؤبد » كلمه‌لری آغزمدن چیقدی ۰
اوزمان حریف دها زیاده دقتله یوزمه
باقدی و — غالبا دار اغاجندن قاچیورسك
حریف ؟ — دیه دقتده دوام ایلدی ۰
بن راز دها ملاحظه‌دن صكره — كرك
دار اغاجندن قاچیورم كرك دار اغاجنه
كیدیورم سنك نه‌كه لازم ؟ خوشجه قال
— دیه‌رك یولمه ینه توجه ایلدم »

« حریف بنی ینه یولمدن منع ایتدی ۰
جانطه‌سندن برشیشه چیقاروب آغزینی
طیقا باصه طولدیرارق بر ایو دوم
ایچدكدن صكره بكا دخی صوندی ۰
ایچدم ۰ صباحدن بری آغزمه خرده
قویمامش اولدیغم كبی اطرافده دخی
اولوم قراكلغندن بشقه برشی كورمامش
بولندیغمدن بو ایچكی صانكه بریكی
شجاعت قانی اولوب طمارلرمدن جریان
ایلمش كبی حالمی بشقه‌لشدیردی ۰ اواومه
واوله‌جكمه احتمال ویرمامكه باشلادیغم
كبی قارشومده ینه كندی امثالمدن برآدم
بولندیغنی كورنجه كندیمك اول قدرده
ملعون برآدم اولمدیغمی حكم ایتمكه
باقلاشدم ۰ ایشته بو انقلاب حال مذكور
ایچكیدن كلمشیدی ۰ حتی قارشومده‌كی
غول بیابانی تصحیح اشكال ابدا ایده نظرمده

عادتا بر كوزل انسان صورتنی دخی المقده ایدی . »

« حریف ایك كبی چمن اوزرینه اوزاندی یاتدی . بن ده تبعیت ایلدم . — سنك ایچكك بنی بشقه اشادیردی سن برجومرد آدمه بكزیورسك . طانیشه لم . — دیدم . بو اثناده حریف چوبوغنی یاقمق ایچون چاقمغنی چاقیورایدی . بریاندن چوبوغنی چكه رك دیكر طرفدن دخی متعجبانه وبلكه مستهزیانه برنظرله بنی امتحان ایدیور ایدی . — چوق وقتدنبری بو صنعتده میسك ؟ — دیدم . دها زیاده تعجب واستهزا ایله یوزمه باقارق — هانكی صنعت او ؟ — دیه صوردی . بن او سؤاله جواب ویرمیوب بلنده كی بچاغی چكدم — باقایم اوزرنده تازه قان وارمی ؟ — دیدم . حریف بیاغی برحدتله چوبوغنی یره قویوب — سن كیمسك كه . . . . . . — دینجه بن بلافتور — سنك كبی بر قاتل ! — جوابنی ویردم . حریف دائما یاپدیغی كبی ینه برنظر تعجب واستخفاف ایله یوزمه باقدی . برازصكره جه — سن بو مملكتلی دكلمیسك ؟ — دیدی . — بنم مملكتم بورایه یقینجه در . ل . . . . . قصبه سنده كونش مسافرخانه جتینی ایشتدك ایسه ایشته اوبنم . ظن ایدرم كه اینجه شهرتلی برآدمم — بولقردم حریفی یرندن صیچراتدی . — كیزلی آوجی وولف ها ؟ . . . . — دیدی — تا كندیسی — دیدم . — اویله ایسه خوش كلدك آرقداش صفا كلدك ! وولف ها ؟ قوجه وولف ! سكا تصادف ایتدم اویله می ؟ سنده لر واردركه سنی دوشونمكده یم . او ! بن سنی پك اعلا طانورم . هپسنی بیلورم . چوقدنبری اعتمادم سكا ایدی . — دیه الملی صیقدی . — اعتمادك بكامی ایدی ؟ نه خصوصده اعتماد باقایم ؟ — دیه صوردم . — هر كسك آغزنده سن ایدك . اینجه دشمنلرك واردر هله بزچابقین سنی پریشان ایتدی وولف پریشان ایتدی . سنی انتقامه مجبور ایده جك درجه یه وارديرديلر قباحتك ایسه پرنسك صید كاهنده كیزلی آوجیلق ایدرك انك یابان جنوارلرینی اورمق ایمش . سنه لرجه محبوس قالدك . سنه لرجه قلعه ده ایشله دك . لوقانطه كی وخانه كی صاتدیلر . سنی دیلنجی ایتدیلر . اویله دكلمی آرقداش اویله دكلی قرداش ؟ بردوموز اولدوردك انسان اولدورمشدن زیاده جزا كوردك . والله بوقدر پریشانلغه نصل تحمل ایتدیككی بیلمیورم — دیدی »

« حریفدن بو جوابی آلنجه اعتمادم آرتدی . اولانی بتونی حكایه ایلدم . او زمان دها زیاده ممنونیتله صیچرادی قالقدی . بوینمه صارلدی . — تمام !

تمام ! ایشته شمدی درجهٔ کامله یه
ایرمشسك قرداشم . شمدی ایستدیکم
آدم اولمشسك . دوش پشمه - دیدی.
بنی نره یه کوتوره جکنی صوردم . - اوقدر
اوزون صورمه کل دیورم ! - دیه
بنی زورله چکمکه باشلادی . »

« ایچه کیتدك . اورمان کیتدکجه
صیقلاشور تنهالشور و حشیله شور ایدی
نهایت سوکولمز چکلمز درجه یه واردی .
دیرکن ارقداشمك بر ایصلغی نظر دقتمی
آچدی . کندیمی بر درین وادی ایچنده
برعظیم قیانك دیبنده بولدم . قیا ایچندن
ایکنجی بر ایصلق رفیقمه جواب ویردی.
متعاقباً قیا ایچندن بر نردبان بزه طوغری
اوزانمغه باشلادی . - بن کیده یم اولا
کوپکی زنجیره اوره یم . زیرا سن
بر اجنبیسك کوپك سنی پاره لر . سن
بوراده بکله - دیه طاشك اراسنده
بر اوجوروم ایچنه اینوب کیتدی . بن
اوجورومك باشنده یالکز قالدم . عقلمه
نه کلسه ایی ? اوحالده شو نردبانی چکر
آلور ایسه م مذکور اوجوروم ایچنه
کیرمش اولان رفیقمك نره دن چیقه بیله جکنی
دوشوندم . طوغریسی یا ! بو غریب
خاطره واقع اولدی. دیرکن اوجورومك
ایچنی یوقارودن معاینه ایتمکه باشلادم .
- جهنمك اوجورومی ده اولسه اولیسه
بوقدر اوله بیلور . ایشته بونك ایچنه
دوشن چیقه مز - دیه شو کیده جکم یرك

دهشتیله تتره دم . ارتق بو یله بر بلادن
فرار ایله قورتلمق لازم کلدیکنی کوردم . مع
هذا اوقدر نفرت ایتدیکم بنی بشره بر
خدمت دها ایتمك یعنی نردبانی آلوب
اوجوروم ایچنده کی حیدودلری بر محبوسیت
ابدیه ایچنده اولدورمك ایچون قطعیاً قرار
ویردم . زیرا بن هنوز حیدود دکلم .
انتقام بولنسه آدم اولدورمش بر قاتلم .
اوت ! بو قرارم قطعی ایدی . حتی نردبانه
ال دخی صوندم . لکن جهان نظرمده
ینه بشقه لشدی . کائنات بنی استهزا
ایدیور ظن ایتدم . طاشلردن اغاجلردن
« هله باق شو قاتله ! هله باق شو قاتله !
کندیسی جمعیت مدنیه یه خیرخواه بر آدم
ایمش کبی ینه کندیسندن هیچ بر فرقی
اولمیان حیدودلری اولدورمکه قالقیشیور
دوکدیکك قان حالا صوغومدی .
طونمدی . » کلماتی قولاقلرمه اصابت
ایدر ایدی . آه ! او یله ایدی او یله !
حتی او زمانه قدر دوام ایده کلدیکم ناموسکارانه
شهراه سرکذشته دونوب بر نظر دها
ایتدم . بولندیغم نقطه او شهراهدن
صپا اولدیغنی کوردم . لکن نه چاره که
یولك تمام صاپدیغی یرده طاغ کبی بر انسان
لاشه سی یاتیور ایدی . اطرافنده ده
هر بری بکا قصد ایتمکه حاضر میلیونلرجه
غول بیابانیلر کورینور ایدی . ارتق
بو صپا یولدن کیرو یه دونه میه جکمی
اکلادم . ایلرو یه دوامده مجبوریت

کوردم . بو ارالق دخی رفیقم اشاغیدن اشارت ایتمکله اینمك لازم کلدی . اینه باقایم . نصل اینمزسك که بولك ایلروسی بو ...... ایندم ! »

« قیانك آلتنه طوغری برقاچ آدیم آتار آتمز قیا آلتنك کیشادلکجه کیشادیکنی کوردم . اوراده برقاچ قوابه جك باووردی . قوابه لرك اورته سنده اوکه برمیدانجق کلدی . اومیدانده اون سکز یکرمی کشی یی برقورلاشمش آتش اطرافنه دیزلمش کوردم . رفیقم « ایشته ارقداشلر » دیه بنی اورته لرینه کوتوردی . و « ایشته کونش لوقنطه جیسی وولف » دیه جمله سنه تقدیم ایلدی . وولف می ؟ وولف می ؟ » سوزلری آغزده تکرار ایدر ایدی . بوجماعت ایچنده برایکی ده قاری کوردم . قاری ارکك قیام ایتدیلر جمله سی برر برر بنی معاینه یه باشلادیلر . غرابتمی ایسترسکز ؟ بردقیقه اول برمحبوسیت ابدیه ایچنده هلاکاریمی تصور ایتدیکم شو جمعیت نظرمده خوش کورونمکه باشلادی انلر بکا نه قدر توجه ایله معامله کوستردیلر ایسه بن ده انلره حسن مقابله ده مجبوریت کوردم . کیمیسی الی صقار کیمیسی اوموزمی اوقشار . کویا فرق ییلق ارقداشلری ایمشم ده بکاده فرق ییلدنبری مشتاق ایکن شمدی قاوشمشلر . بونلر طعام اوزره ایکن بن کلمشم تأخیر ایتمشم . برازصکره سفره یه دعوت اولندق . بزی برحرمت ورعایت اولمق اوزره ایکی قارینك اورته یرینه اوتورتدیلر . سفره نك صدر بالاسی بو یر ایمش . شو جمعیت اشقیا ایچنده بیاغی دلربا ایکی قاری کورمك نه قدر استغرابمی موجب اولدیغنی تعریف ایده مم . بونلردن بریسی مارکریت ایدی که دیکرندن دها یاشلیجه وفقط دها کوزل ایدی . کندیسی هنوز مادموازل ایمش ! ...... یکرمی بش یاشنده قدر برشی اولوب غایت جرأت وجسارتله لاف سویلر وسویله دیکی سوزلری نیجه عجیب وضع وحرکتلرله تفهیم ایلر ایدی . دیکری ماریا اسمنده ذاتاً متأهل ایکن کندیسنی خورلایان قوجه سندن قاچوب بو جمعیته دخالت ایتمش برقاری اولوب چهره سی دها چاپی ولسانی دها نازك ایسه ده بکزی قاچیق ونحیف زسکونی مشرب برشی اولدیغندن نظر قبوله اول قدر تیز چارپمز ایدی » .

« طعام درلو درلو آو اتلرندن عبارت ایدی . اورته ده برقاچ بیوك شیشه لر وار ایدی که طعامه باشلانور باشلانمز انلر دخی الدن اله کزمکه باشلایوب بردقیقه آرام وتوقف ایتمدیلر . نشئه لر آرتدی . هله بن ماسبق بتون بتون اونوتدم . مارکریت ایله ماریا کندیلرینی بکا بکندیرمك خصوصنده مسابقت ایدرلر ایدی . بن ایسه اوته دنبری قاری جنسندن هیچ برالتفات هیچ برعاطفت

هیچ برحسن توجه کورمامش اولدیغمدن
بو ایکی قارینك توجهاتنی نصل ممنونیتله
تلقی ایده جکمی شاشیردم . اوارالق
رفیقم اولان ذات - کوریورمیسك
کونش اوقنطه جیسی که ، بیورمیسك
قرداشم ؟ بز نصل یاشیورز . ایشته
هر کون بونشئه بومبزولیت بویله در .
اویله دکلمی ارقداشلر ؟ - دیوب ده
اشقیانك جمله سی بردن - او ! هر کون
بویله هر کون بویله ! بزعم قساوت
نه اولدیغنی بیلمیز - کلماتیله حریفی تصدیق
ایلدکدن صکره تکرار بکا بالتوجه -
ایسترایسه‌ك یانمزده قال . حتی رئیسمز
اول . زیرا شمدی یه قدر بوجمعیتك
رئیسی بن ایدیسه مده سنك کبی برآدلی شانلی
یکیت طورر ایکن بکا ریاست عیبدر .
ایسترمیسك ؟ آرقداشلر سزده قبول
ایدرمیسکز ؟ - دیدی . هرطرفدن
حسن قبولی مشعر جوابلر آلندی . بن
ایسه بویله بر کوچك جماعته نصل
حکمدار اوله بیله جکمه شاشار ایدم .
شراب اذعانمی اخلال ایلمش اولدیغندن
فکرم ارتق بکا اطاعت ایتمز ایدی .
کویا عالم . بنی یقادن آتمش اولدیغی
حالده بوجمعیتك قبول ایتمسنی اهمیتله
موازنه لازمدر اعتقادینه دوشدم .
بندن نفرت ایدنلردن نفرتله بکا توجه
ایدنلره توجه لزومی دخی کوزمك اوکنه
کلدی . بورایه دخالت ایتمه‌سه‌م بوندن
بشقه کیده جکم هر یرده خلق جامعه قصد
ایده جك بوراده ایسه شوجمعیت بنم
حیاتمی محافظه ده جانلرینی فدا ایده جکلر
موازنه سی دخی میدانه چیقدی . نهایت
نره یه کیتسه‌م یقامدن آیرلمیه جق اولان
اواوم بوجمعیت ایچنده بندن بردرجه یه
قدر تحاشی ایدر مطالعه سی هرقراره غالبه
وکوزمه کسدیرمکده اولدیغم مارکریتك
وصالی هرمحاکمهٔ دوراندیشانه‌یی منع
ایتدی . فرلادم قالقدم . جماعتك
اورته‌سنه کیردم . - ارقداشلر ! سز
بکا رفاقت تکلیف ایتدیکز . بوتکلیفکزی
بن دخی برتکلیف ایله قبول ایدرم اوایسه
مارکریتی منحصراً بکاترك ایتمکدر . بوکاده
راضیمیسکز ؟ - دیدم . بالاتفاق رضا
کوستردیلر . بز دخی کافهٔ قوانین مدنیه
علیهنه وهرنوع شقاوت عشقنده صونیلان
باده‌یی ایچدك ....»

ایشته وولفك لقردیسی بوراده
بتدی . انجق بو حکایه ایچنده اصلا
یالان اولمدیغی حریفك سوزلرنی اعدام
ایله محکوم اولدیغی صوك کونده پاپاسه
اعتراف جرم وقصور یولنده سویله‌مش
اولمسیله مستدلدر . شمدی بز حکایه‌نك
بوندن اشاغیسنی وولفه تقریر
ایتدیرمیه جکز . بزده حکایه ایتمیه جکز .
زیرا ایشك ایچنده اوقدر بیوك شقاوتلر
اول قدر دلخراش ملعنتلر واردرکه
برانسان اوغلی آلندن بونلرك صدورینی

نه قدر ایسته‌مز ایسه‌ك بر انسان اوغلنك
دیلندن دخی صدورینی اوقدر ایسته‌مز
حاصلی حریف خاطر و خیاله کلمز شقاوتلر
یاپمش . یالکز ایکنجی بر فعل قتله
محاسرت ایتمامش .

بز اینك شو جهتنی عرض ایده‌لم که :
شقاوتی قبول ایتدکدن صکره بو آدمك
شهرتی اولا قضانك صکره سنجاغك
نهایت ولایتك هر طرفنه منتشر اولدی .
کویلر وقصبه‌لر اهالیسی یوللرده بیوك
تهلکه ایچنده قالورلر ایدی . کونش
لوقنطه‌جیسی نامی عالمی تیترتدی .

حکومت حریفك قتلنه فرمان
ویروب حیاً ویا میتاً اله کتوره‌نه بیوك
بیوك مکافات وعد ایدر ایدی .

وولف ایلك کونی بو جمعیتده
کوردیکی شطارتی ومبذولیتی دائما
کوره‌مدی . واقعا ارقداشلری وولفده
کوردکلری جسارت فوق العاده اوزرینه
مرقومه بر شیطانك مسخر اولدیغنی
وهر ایشنی تسهیل ایتمکده بولندیغنی
اعتقاد ایله بو اعتقادی ناسه دخی اشاعه
ایتمش اولدقلرندن کیمسه وولفك اوزرینه
وارمغه جسارت ایده‌مدیکی کبی رفقاسی
دخی هر امرینی اجراده قصور ایتمزلر
ایدی . لکن بت برکت مبذولیت
هر ظفرده سهولت کبی سعادت
حال عالمده ارباب ناموسه بیله نادرجه
توجه ایتمکده اولدیغی حالده برحیدودده
اندر اوله‌رق توجه ایده‌جکی درکاردر .
بناء علی ذلك وولف دخی بعض بیوجك
محرومیتلره تصادف ایتدکجه سلوك
ایلدیکی یولك وخامتنی اکلادی . بعض
کونلر اولوردی که آجلقدن اولمامق ایچون
سلاح عقابنده اولمغی کوزه الدیره‌رق برلقمه
اکمکی حیاتی بهاسنه قازانور ایدی .
بو کبی یرلرده وولفك کوستردیکی عجز
وافتقار کندیسنی آرقداشلرینك نظر
استحقارینه دوچار ایلدیکندن بردرجه‌یه
قدر انلردن دخی امنیتی قالقدی . حکومت
ایسه تعقیبده شدتنی آرتدیردارتدیره اکر وولفی
رفقاسندن بریسی اولدورر ایسه انك
عفو واطلاقندن ماعدا بیوك مکافات
ویره‌جکی دخی اعلان اولنمشیدی .

بیچاره وولف بوکره فی الواقع اولومی یانی
باشنده کورر ایدی . هم ده امید ایلدیکی
کبی اولومی تحقیر ایتمك قوتی کندیسنده
اولمدقدن بشقه کیمسه‌ده دخی بولنه‌میه‌جغنه
حکم ایلمشیدی . بعدما راحت وامنیتله
اویقودن دخی محروم اولدی . اویانق
زماننده هانکی اغاجه باقسه آلتنده
برضبطیه کندیسنه تفنك طوغرولتمش
کبی کورر وآرقداشلری یاننده بولنسه‌ ك
مسکینی جزوی برحرکت ایتدیکی زمان
جاننه قصد ایدیور ظن ایدر کندی
کندیسنه قالاجق اولسه بیك واهام بیك
خیالات بیك محاکات ایچنده بوغولور کیدر
آزبجق کوزلرینی قپایوب اویقویه طاله‌جق

اولسه نیجه قورقولی رؤیالر کندیسنی عالم منامده دخی قورقوتدیغندن فرلاز اویانور ایدی . حیدودلری ایلک کوردیکی زمان دنیاده اک ملعون آدم یالکز کندیسی اولدیغنه اینانوب متسلی اولمشیدیسه ده شمدی ایچلرندن هیچ برینک اسامیسی اوقونیوب حتی حکومتک کندیسنی اعدام ایده جک اولان حیدودی عرض اهلی طانیه جغنی خبرآلنجه حیدودلردن دخی بدتر اولدیغنی اکلامش و روی ارضده کندیسندن زیاده شایان لوم وتلعین برآدم بولنمدیغنه اینانمشیدی .

هرجهتله امیدی کسیله رک هرمحاکه سی آلتدی. مغلوب قاله رق یأس تام الویردکجه ماسبق عمرینی کوزینک اوکنه آلوب بوحاله دوچاراولدیغندن طولایی کندیسنی معذور کوستره جک وقوعات آرار ایدی . هیهات ! شوحالده قلعه دن چیقمش اولدیغی کونکی شرف وناموسی قدر برحیثیتی اعاده ایتمک ایچون بقیهٔ عمرندن یاریسنی ویرمکی کوزه الدیرر ایدیسه ده بو ایشک امکانی کوریله مز ایدی .

شو یأس وضجرت حال کیتدکجه تأثیراتنی رتبهٔ غایه یه ایصال ایلدیکندن برزمان اولدی که یأس وضجرتی ده برآجی جسارته منقلب اوله رق شمدی یه قدر فنا آدم اولمقده دوام ایتمش ایسه ده بعدزان برایی آدم اولمغه کندیسنده اقتدار بولور اولدی .

ایشته وولفک بوندامت کلیه سی هنکامنده ایدی که اوروپاده محاربهٔ هفت ساله باش کوستردی . هرطرفجه الی سلاح طوتار آدملر بلا استثنا سلاح آلتنه آلنور ایدی . بوحال وولفک آجی امیدینی آرتدیره رقله تابع اولدیغی پرنسه برمکتوب یازدی که خلاصهٔ آتی شودر :

« هر ونکز تابنده کزه قدر تنزل ایدر ومرحمتکز بنم قدر شقاوتکار برآدمه دخی واصل اولور ایسه شو استدعامی دیکله مک خصوصنی ذات حکمرانیکزدن رجا ایدرم . بن هم قاتلم هم حیدودم . قانون بنی اعدامه حکم ایدیور . حکومت بنی آریور . ایشته بن کندی کندیمی تسلیم ایده جکم ؛ فقط صندالیٔ حکمرانیکز قدمنه غریب براستدعا عرض ایدیورم . حیات عندمده محقردر . اولومدن ایسه قورقوم یوق . یالکز یاشامه دن اولمک ایسته میورم یاشامق ایسته یشم ایسه کچمش فنالقلرمی تعمیر ایتمک ایچوندر . تحقیر وتعذیب ایتدیکم جمعیت بشریه نک عفوینه استحقاق کسب ایتمک ایچون یاشامق ایسته یورم ؛ بنی اعدام ایدر ایسه کز دنیایه برمثال کوسترمش اولورسکز . لکن ایتدیکم فنالقلر تعمیر ایدلمه دن قالش اولور . ارتق عمرک رذالتندن اوصاندم شمدی ناموس و فضیلتی جان و یره رک آرزو ایدیورم . هنرمی وطنم ایچون بربلا اولمق اوزره کوستردم . لکن شمدی وطنمه فائده لی برخدمتکار اوله جق قدر المده هنر واردر »

« اوت ایستدیکم شی غریبدر ؛

عمرم ارتق بنم عمرم دکلدرکه وبن ارتق
عمرمه صاحب دکلم که بونك محافظه سی بوانده
مذاکره ایده یم . سزك حضورکزه کلالر
زنجیرلر ایچنده ده چیقمغی ایسته مم . زیرا هنوز
سربستم و شو استدعایی ایتك ایچنده بنم
ایچون قورقونك هیچ بر دخلی یوقدر .

« استدعا ایتدیکم شی عفودر .
محکمه حضورنده حق دعوا ایتمیورم .
شو قدر وار که بنی حکم ایدنلره برشی
اخطار ایده جکم . اوده شودرکه قضایحم
بنی ناموسدن محروم ایتدکلری کوندن بدأ
ایلمشدر . اکر اوزمان علیهمده اول قدر
شدت کوسترمامش اولسه ایدیلر احتمال که
بوکون شو عفو ومرحمت استدعایه مجبور
اوله جق برخیدود اولوب قالمز ایدم . »

« ای حکمدار مرحمت شعارم !
سزدن عدل ایسته میورم . حقانیت دخی
ایسته میورم . زیرا عدل وحقانیت بنم
باشمی کسه جکلردر . بونلره بدل سزدن
عفو ومرحمت ایستیورم . اکر قانونك
خارجنه چیقمق الکزده ایسه بندن هنوز
اله مدیغکز عمری بکا بخش ایدیکز . بن
دخی شو دقیقه دن صکره بو عمری سزه
حسن خدمته وقف ایده یم . اکر
ایستدیکمی یاپابیله جك ایسه کز ارادهٔ
حکمرانیکزی اوراق حوادثله نشر ایدیکز .
پای تختکزه کلوب یوزسوررم . اکر
یاپامیه جق ایسه کز او حالده حکومت
کندیسنه دوشنی یاپسون بن ده بکا
دوشنی یاپایم . »

بو عرضحال جوابسز قالدی . حتی
بر ایکنجیسی او چنجیسی دخی جوابسز
قالوب اوچنجی ده استدعا ایتدیکی وجهله
وولفك سواری نفرلکنه دخالتی بیله اوچه
ایتمدی . بناء علیه عفو حقنده کی امیدی
بتون بتون سو اولدی . وولف دخی
وطنندن چیقوب پروسیا قرالنك اردولرنده
نفر اولمغی عزم ایلدی .

شو حالده وولف ایچون رفقاسندن
قورتلق دخی مشکل ایدی . نصلسه
انلردن یقانی قورتاردی و یوله دوشدی .
بولی برکوچك مملکته اوغرادی که کیجه یی
اوراده کچورمکه قرار ویرمشیدی .
محاربه جهتیله یولجیلره پك زیاده دقت
اولندیغندن وولفك غریب بر وحشت حالی
انظار دقتی جلب ایلدی . زیرا التنده
غایت ضعیف بر بارکیر اولوب اوستی باشی
ایسه بر برینه اویمیان پانطالون و یلك
وکوملك و پالطو کبی هر بری بر طرفدن
النمش اشیادن عبارت اوله رق انلر دخی
لیمه لیمه ایدی . هله چهره سی شمدی
موقع محاربه دن النوب بو بارکیره
بوکاله نه رك کتوراش موتا کبی اولدیغندن
کورنلر قورقار ایدی . قصبه نك قپوسنده
قرق ییلاق برتجربه کار پساپورتجی بولنوب
بوکبی چهره لرك ماهیتنی طانور ایدی .
دیحال قلعه قپوسنی قپایوب وولفدن
پساپورطنی صوردی . لکن آتنك
دیزکینی النده ایدی . وولف ایسه بو یله
برتحری یه اوجه احتیاط ایله اخیرا صومش

اولدیغی بر تجارك پساپورطی یانده المشیدی .
لکن قرق ییللق تجربه یی بو خیله بوشه
چیقاره مدی . حریف وولنی قصبه نك
صو باشیسی حضورینه کوتوردی .
صو باشی پساپورطی بعد المعاینه موافق
نظام بولدقدن فضله مومی الیه حوادث
عالمه پك مراقلی اولدیغندن و پساپورط
مفادینه نظراً بولجینك دشمن ممالکندن
کلدیکی آکلاشلدیغندن وولنی بعض
حوادث صورمغه دعوت ایلدی .

بو دعوت کندیسنه واصل اولدیغی
زمان کونش لوقنطه جیسی حکومت
قوناغنك اوکنده بولنوب غرابت احوالی
هرکسك نظر دقتنه چارپدیغندن اورایه
بیغیلانلر بر برینه بولجی یی وآتی کوستروب
کولوشورلر و قولاقدن قولاغه فصلداشورلر
ایدی . حالبوکه وولفك بندیکی آت دخی
مال مسروق اولوب (الخائن خائف)
فحواسنجه حریف خلقك استغرابنه
مسروق آتی طانیمشلر معناسی ویردیکندن
وشو ارالق صوباشینك نازکانه دعوتی
دخی کندیسنه واصل اولمسیله شبهه سنی
آرتدیردیغندن یقایی اله ویردك خوفیله
دعوته رد ویا اجابت جوابنی ویرمکسزین
همان حیوانی مهمیزله دی .

ایشته قیامتلر بو زمان قوپدی .

« برجانی » صداسی خلقك آغزینه
انتشار ایلدی ؛ عالم آنك ارقه سنه
دوشدی . سواری قاچار خلق تعقیب ایدر .
نهایت بر پنجهٔ ذوالاقتدار یقاسنه صارلدی .
زیرا طاماش اولدیغی بر سوقاق چیقمز
اولدیغندن کیرویه یعنی کندیسنی تعقیب
ایدن خلق اوزرینه دونمك لازم کلدی .
ارقه سنده ایسه مملکتك همان تکمیل
خلقی وار ایدی . بو حال اوزرینه وولف
طبانجه سنی چکوب ده « ایشته بو قورشون
بنی طوتمغه جسارت ایده جك اولانك
صدرینی دله جکدر . » دیدیکی زمان
جان قورقوسی جماعتی توقیف ایلدی
ایسه ده ایچلرندن بر جسور وولفك ارقه سندن
صچرایوب طبانجه یی طوتمش اولدیغی
پارمقلرندن یقاله یه رق اویله بر صیقیش
صیقدی که سلاح یره دوشدی وسلاحسز
قالان حیدودی ارتق آتدن اشاغی آلوب
حکومته قدر سورکله مك قولایلاشدی .

حکومتك رئیسی حضورینه کتوردیکی
زمان رئیس سرد بر چهره ایله استنطاقه
باشلادی :

ـ کیمسك سن ؟

ـ نازکانه سؤال صورلنجه جواب
ویرمامکی عزم ایتمش بر آدم !

ـ (معامله یی دکشدیره رك) کیمسکز
سز ؟

ـ کیم اولدیغمی سویله دم . بتون
المانیایی سیاحت ایتمش بر آدم . بوراده
کوردیکم قبالغی هیچ بر مملکتده کورمدم .

ـ کوزل اما سزك بردن بره فرارکز
حقکزده شبهه یی دعوت ایتدی . نیچون

فرار ایدییورایدیکز ؟

— زیرا تبعه کزك حقارتندن مأیوس اولدم .

— چونکه سزآتش ایتمك ایستیه‌رك خلقی قورقوتدیکز .

— خیر افندم ! بنم طبانجه‌م حتی بوش ایدی .

فی‌الواقع طبانجه‌سی بوش ایدی .

— اویله ایسه نیچون کیزلی سلاح طاشییورسکز ؟

— زیرا اوسمتده بعض قیمتلی شیلرم واردرو بوراده کونش لو قطعه جیسی نامیله برحیدود توره‌مش ایمش اندن تحافظ ایچون سلاح الدم .

— شو جوابکز جسارتکزك و فرتنه دلالت ایدییور اما حقکزده‌کی شبهه‌یی دفع ایده‌میور ؛ ایشته سزه یارینه قدر مهلت حالکز نه ایسه یارین طوغروسنی سویله‌ملیسکز .

— یارینکی سویله‌یه‌جکمی بوکون سویله‌دم سوزمده ثباتم واردر ؛

— (یانده بولنان چاوشلره) الك بونی زندانه !

— زندانه‌می افندیم زندانه‌می ؟ بو مملکتده حکومت بوقیدر ؟ عدالت یوقیدر ؟ سبب حبسمی صورارم .

— نه زمان بوله کلورسه‌کز بن‌ده سزه اوزمان سبب حبسکزی سویلرم .

ایرتسی صباح حکومت مأموری بوغریب یولجینك بری الذمه برآدم اوله بیله جکی ملاحظه سیله اکا دها زیاده برلطف معامله کوسترمکی قرارلشدیره‌رق مجلس واعیان مملکتی طوپلایوب وولی تکرار حضورینه چاغردی :

— افندی ! دون سزه برازسردجه معامله ایتدم ایسه ده تهوردن ناشی وقوع بولان شو خطامك عفوینی رجا ایدرم .

— بو یولده معامله بیوردقدن صکره بن ده سزی عفو ایدرم .

— بیلورسکزکه قانونلرمز پك شدتلیدر ودونکی کورلدی ایسه عیوقه واردی . شمدی سبیلکزی تخلیه ایتسه‌م قصور ایتمش اولورم . زیرا ظاهر حالده هنوز مظنه‌دنسکز . علیهکزده اولان شبهه‌یی دفع ایده‌جك برسند کوستره بیلورسه‌کز ممنون اولورم .

— یاکوستره‌مز ایسه‌م .؟

— اوحالده وقوع حالدن حکومت مرکزیه‌یی خبردار ایتمکه مجبورم . تا برامر التجدیه قدر محبوس قالورسکز .

— ای صکره ؟

— صکره‌سی اکرسزسزی مقوله‌سی برآدم ایسه‌کز سزی قاپچیلایه‌رق طرد ایدرلر . یوق اکر مروت کورسه‌کز قرعه جیلرك النه دوشرسکز .

بو جواب اوزرینه وولف برمدت دوشوندی . یورکنده کندی اوهامیله جنکلشدیکی ظاهر حالده کوریلور ایدی .

نهايت بردن بره حكومت مأمورينه دونه‌رك :

افندی! سزکله برقاچ دقیقه‌جق یالکز قاله‌بیلورمی‌یز ؟

بوسوز اوزرينه حضار موجوده بربرينه باقشدی ومأمورك براشارتی اوزرينه جمله سی چكلدی . اوزمان مأمور سوزه باشلادی :

— ای شمدی نه ایسترسکز ؟

— دونكی معامله کز بکا برشی اقرار ایتدیره‌مز . چونکه بن هرشیئه کوکس ویره‌بیلورم . بوکونكی نازكانه معامله کز ایسه حقکزده امنیت وحرمتی موجب اولدی . یورك صاحبی برآدمسکز ظن ایدرم .

— بکا نه دیمك ایسترسکز ؟

— برصفی قلبکز وار دیمك ایسترم . سزلك کبی صفی القلب برآدمی چوقدنبری آرار کزر ایدم . ویرکز صاغ الکزی طوته‌یم .

— جانم نه دیمك ایسترسکز مرامکز نه‌در ؟

— باشکزده صاچکز آغرمش مبارکلمش کوریلورکه چوق وقتدنبری دنیاده سکز . عالمك کرم وسردینی کورمشسکز ظن ایدرم . اویله دکلمی ؟ اویله ایسه مروت انسانیه‌کز آرتمشدر .

— افندی! افندی! بومقدمه‌لر نه‌یی منتج اوله‌جق ؟

— هانیا دیمك ایسترم که برایاغکز چوقورده‌در . عالم ابدی اوککزده اللهك شفقتنه احتیاجکز یوقمیدر ؟ وار ایسه نیچون سز دخی ابنای جنسکزه شفقت ایتمیورسکز ؟ ..... نه دیمك ایستدیکمی اکلامیورمیسکز ؟ هایدی باقه‌لم بیلکز قارشوکزده‌کی آدم کیمدر ؟

— جانم بولقردیلر نصل لقردی ؟ سز عادتا بنی قورقودیورسکز .

— حالا اکلایه‌مدیکزمی ؟ یازکز پرنسکزه بنی نصل طوتدیغکزی حکایه ایدیکز . اکادیکز که بن انك حکومتنی آرزو ایتدم ده کندم دخالت ایلدم . او بکا بوکون نصل شفقت ایدر ایسه اکا دخی اللهك اویله شفقت ایده‌جکنی بیلدیرکز . بویله یازکز ای مکرم اختیار هم ده بنم ایچون یازه‌جغکز راپورطویی اغلایه‌رق یازکز . اوزرينه کوز یاشلری طاملادیکز . زیرا بن یوقمی بن ؟ ایشته بن آرایوب طارایوب ده بوله‌مدیغکز طوته‌مدیغکز (کونش اوقنطه‌جیسی) یم .

....

نهایت حریفك قفاسی جلاد بچاغی التنده تکرلنمشدر !!!

قاریلر

« مقدمه »

آثارینی صیره‌سیله مطالعه ایتمکده اولدیغم محررلر ایچنده مثلا دبه‌ی کبی

بعضلرينه راست كلدم كه قاريلرك ماهيتنى مبحوث عنه ايدينه‌رك اوابابده بعضلرى صحيفه‌لر بعضلرى فصللر وبابلر وبعضلرى حتى جلدلر طولديرمشلردر. بن « قارى » دنيلان شى انسان دنيلان حيوان معلومك ديشيسيدر اعتقادنده بولنديغم حالده ماهيت نسوان حقنده قاريلرك بتون بتون بشقه برشى اولديغنى واعتقادم باطل ايدوكنى كورنجه شاشدم. واقعا فكركده اصرار ايدن معندلردن اولمديغم جهتله قاريلرى بومحررلرك تصوير ايتدكارى كبى تلقى ايتمك لازم كله‌جكى وارد خاطرم اولديسه‌ده دونكى فكرمدن بوكون بردن بره دونه‌جك قدرده كوشكلكى هيچ برزمان نفسم ايچون تجويز ايتمامكده اولديغمدن محررين مومى اليهمك اورته‌يه قويدقلرى مسئله‌يى بعد التدقيق قبول ايتمكى اولا كوردم.

بونلر جمعيت مدنيه ايچنده قارينك موقعنى تعيين ايتمك ايسته‌مشلر. بن اولا برچوق حقوق امم كتابلرينك « جمعيت مدنيه » ديه ياد ايلدكارى جمعيت دنيانك هانكى قطعه‌سنده اولديغنى بيله مديكمدن بركره بوجمعيت مدنيه‌يه وجود ويره‌مدم. اويله‌يا! دنياده بوقدر ملتلر وار هر برينك صورت مدنيتلرى بشقه. بونلردن هانكيسنك صورت مدنيتنى اصل مدنيت اعتبار ايدوب ده محاكات فيلسوفانه‌يى دخى اواصل واساس اوزرينه تأسيس ايتمليدر.

مع هذا قارى دينلان مخلوقى اويله برصورت لطيفه‌ده تصوير ايتمشلركه او وجود بوقدر مقدس اولديغنه كوره كنديمك قارى اولمقلغمى آرزو ايده‌جكم بيله كلمشيدى. هله هيچ اولمزايسه انسان ايچون بويله انيس بوقدر صادق رفيق عمرينك وجودينك باريسى عقلنك اذعاننك متممى بواسنك ناظمى اداره‌سنك ناظرى پوليتيقه‌سنك محورى مدنيتنك روحى حاصلى بيلم نه‌سى بيلم نه‌سى اولان شوقاريلردن بردانه‌سنه دخى كنديمى نائليتمى كرچكدن آرزو ايلدم.

بوآرزو اول قدر بيودى كه عادتا بويله بررفيق نره‌ده هانكى ملت عندنده هانكى مملكتده بوله بيلورم ديه اوزون اوزادى‌يه دوشونمكه دخى واردم. جغرافياى مفصلى باشدن اشاغى‌يه سوزدم. ممكن دكل هيچ برمملكتده اوجنس قاريلرك وجودينى خبرالمدم « بلكه ملل متقدمه عندنده واردر » ديه تاريخ عمومى‌يه‌ده باش اوردم.

شمدى سز ديرسكزكه ملل قديمه عندنده بولسه‌ك بيله نه فائده؟ انلرك برتيسات اولدقلرى زمان كچمش اوله. بردها اوزمانه وصول ممكن دكلدركه

. . . .

حقكز وار والله! لكن بنده حال بشقه‌لشمش اولديغى جهتله ارتق محررين مرقومه‌نك بيان ايلدكارى قاريلره وصولدن مأيوس اولمقله برابر هيچ اولمز ايسه قاريلرى اوصورتله تصويره بونلرى سوق ايدن شيئك نه اولديغنى مراق ايتدم؛ بومراق اوزرينه تجربياته باشلادم؛

قاریلر نره‌ده بولنور ؟ الك شامل تعبیر اولاق اوزره دنیا یوزنده دکلمی ؟ دنیا یوزینك احوالندن کیم بحث ایدر ؟ جغرافیا دکلمی ؟ ایشته برطرفه جغرافیایی قویدم . حتی هانکی کتابنی قویمش اولدیغمی ده خبر ویره‌یم . مالته برونك اوقوجه جغرافیای مفصلنی آچدم . بوندن صکره قاریلر دنیاده نه وقتدنبری موجود ایدیلر ؟ انسانلرك شیوعندن بری دکلمی ؟ انسانلرك شیوعندن بری سبحث ایدن حانلرندن کیم معلومات ویرر ؟ تاریخ عمومی دکلمی ؟ ایشته انی ده دیکرطرفه قویدم . هایدی انك ده اسمنی خبر ویره‌یم . قانتونك تاریخنی آچدم . باشلادم ارامغه .

مطلوبه ظفریاب اولدمی دیرسکز ؟

پك چوق شیلره ظفریاب اولدم اما مطلوب اودکل . بن کندمله یك وجود وسائره وسائره اوله‌جق قاریلر آرایورم . بولدیغم شیلر ایسه هپ بشقه . نهایت حکم ایتدم که محرر افندیلر کندی خیالخانه‌لرنده بردنیا ویاخود برمملکت یاراتمشلر واورایه قاریلرده قویمشلر و بوقاریلرك احوالنی ایسته‌دکلری کبی تنظیم ایتمشلر . یوقسه انلرك خبر ویردیکی کبی برملت واوملتك قاریلری بوطوپراق اوزرینه ایاق باصمامش . «ایش خلیادن عبارت اولدقدن صکره انلره نه منت ؟ بن دها اعلاسنی خلیا ایدرم . قاریلرك احوالنی تمامزوقجه تنظیم ایدرك متلذذ اولورم » دیدم واز کچدم .

لکن تحریاتمك خلاصه‌سنی سزه عرض ایدر ایسه‌م ممنون اولورسکز . زیرا هم متلذذ هم مستفید اولورسکز . باقکز کلمش کچمش ویاخود کلمش هنوز کچمامش اولان ملتلر قاری دنیلان مخلوقی نه‌نظرله کورمشلر ویا کورمکده بولنمشلردر . ایشته اك اول « بنی‌اسرائیل » دیه حکایه‌یه باشلایه‌یم . چونکه تاریخك دخی التزام ایلدیکی صره بویله‌در .

﴿ بنی اسرائیل ﴾

بنی‌اسرائیل ایله متجاوراولان اسکی ملتلر « قاری » دنیلان مخلوقی حسن وجمالك مثال مشخصی عد ایدرلرایدی . بناء علیه نره‌ده بر کوزل قاری خبرالورلر ایسه بقاله‌دقلری کبی « میلیتا » عبادتخانه‌سنه وقف ایدرك اوراده حسن وجمالنه عرض پرستش ایلدکلری صره‌ده بونلری قبله‌کاه اتخاذ ایدرلرایدی . نه بیهوده اسراف ! بوندن صکره درجه درجه کوزل اولان قاریلری حکمدارلردن بدأ ایله اغنیایه قدر تقدیم ایدرك فقرا ایله پس پایکانه‌اك چرکین قاریلر قالور ایدی . حقسزلق دکلمی ؟ حقسزلق بوندن عبارت اولسه‌ینه جان‌باش اوستنه بونلرقاری دیمك کوزل دیمکدراعتقادنده بولندقلرندن عصرك اك کوزل قاریسنی قبله‌کاه ایتمك درجه‌سنه قدر محترم طوتمغه مقابل اك چرکین اولانی دخی اك بیوك حقارتله تحقیر ایدرلرایدی . چونکه

اوقاری دكلدر ؛ قاری اولسه كوزل
اولور ایدی ! بویله كوزل اولانی
انسانلغك فوقنده بر مخلوق سماوی
وچركینی اولانی دخی انسانلغك مادوننده
بر حیوان پستریسی عد ایتمك ظن ایدرز كه
قاریلرك هیئت عمومیه سنه خوش كورنمز
هله بو ایكی صورتك ایكیسنده ده محرر
افندیلرك دیدكلری كبی قارینك ارككه
یك وجود رفیق ابدی فلان اولمسی
خلیا ایده جك بر سررشته ! بو قدر . نصل
اولور كه ارككلر اورته یرده قالوب
كوزل قاریلری اعلای علیینه وچركینلری
دخی اسفل السافلینه واردیردقلرندن
كندیلری یالكز قالمشلر در .

بركت ویرسون كه موسی كلیم الله
حضرتلری بو ایشه نظام قویدی .
بركره كوزل قاریلری مبلینا عبادتخانه سنده
كوفلنوب چورومكدن قورتاردی .
اندن صكره اك كوزل قاری یی الهبیلوك
ویاخود زنكین اولانه ده قاپدیرمیوب
هركسی بكندیكی ایله اش اولمه بیلكده
حر براقدی . یالكز حسب ونسبده
حال ومالده مساواتی شرط قویدی .
ایشته بو صورتله فقرانكده یوزی
كولدی وقاریلر « قاری » دیدیككز
زمان اك اول خاطركزه نه كلور ایسه
او صورته كیرمكه باشلاشدی ؟

اركك ایله قاری اراسنده یالكز
شو فرق قالمشیدی كه :

قاریلرك وجودی ضعیف ونحیف
اولدیغندن چفت سورمسون حیوان
كوتمسون كاروكسب ایله مشغول
اولمسون كندیسنی وچوجقلرینی بسلهمك
انك وظیفه سی عد اولنمسون انك وظیفه سی .
بونلردن بشقه برشی اولسون ! فقط
خانه ایشلرینی كورمك ایچون اسرا
واردر . انلر تمیزلرلر یقارلر پشوررلر
قوتاررلر سیلرلر سپوررلر . قارینك
ایسه وظیفه سی بونلردن بشقه برشیدر !

ایی یا قاری بو قدر امتیازلر ایله ممتاز
اولدیغی حالده اركككه هیچ بر امتیاز
یوقمی ؟ هر ایشی اركك كورسون
هر زحمته اوقاتلانسون ده ......

یوق اویله دكل . اصل امتیاز
اركككك . هرشیء اركك قازاندیغی كبی
اركك قاری یی دخی قازانیور . عادتا
كسبیدر . مالیدر . متاعیدر . مالنه
متاعنه نصل ایستر ایسه اویله جه متصرف
اولور . كیسه سنه كوكنور ایسه برده
اولور بشده اولور یكرمی بشده .

وای ! انلرده تعدد زوجات دخی
مجازمی ایدی ؟

نرده قاریلر ضعیف كورلمش ایسه
ارككلر ایچون حكم اولنان قدرت وقوت
بو مثللو آمالك حصولنی امر وتسهیل
ایده بیلشدر . اویله یا ! جالب ثروت
اولان خدمات اركككره منحصر قالدی .
چونكه قوتلی قدرتلیدررلر . قوتسز
قدرتسز اولان قاریلر بوندن محروم
عد اولندیلر . یا بو حالده بر قارینك
قوجه سی وفات ایدر ایسه ؟ اكثریا

(بقیه سی صكره)

قرق انبار

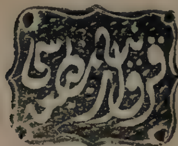
معارف، ادبیات، تراجم احوال، ولطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چقار مجموعه در .

صاحبی

{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *

٢٥

مهر مخصوصی اولمیان نسخه‌لر ساخته اوله‌جغندن باصان وصاتان نظاماً مسئول اولور .

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلشدر

استانبول

١٢٩٢

﴾ شیللردن ترجمه ﴿

تاریخ عمومی نه در؟ بزانی نیچون اوقیورز؟

—

(شیللرك بو دفعه ترجمه سنه شروع ایلدیکمز شواثری بوندن اول ترجمه ایتمش اولدیغمز « ناموس غیرتیله جانی اولمش برآدم » سرلوحه‌لی مقاله‌سنه مقیس دکلدر . اومقاله انسانه عبرت بخش اوله‌جق برفقره دیمك ایدی . بو ایسه عقلیات وطبیعیاتی وفنونك مبادی ومقاصدینی جمله مدنیتك حاصلی انسانیت وآدمیتك ترجمهٔ حالی دیمك اولان تاریخ کبی عظیم برفن حقنده فکر قارئینی ایچون کرچکدن برهدایت اوله‌جقدر . حکیم مشارالیه بو مقاله‌یی ۱۷۸۹ سنه‌سی مایسنك یکرمی التنجی کونی ینا قصبه‌سی دارالمعارفنده تاریخ عمومی درسنی کشاد ایلدیکی صره‌ده شفاهاً ایراد ایلمش ودیکله‌یانلره حیرت بخش اولدیغی مناسبتیله مؤخراً قلمه دخی الدرق « مرکور المان » نام مجموعهٔ معارفده نشر ایتمشدر)

﴾ صورت مقاله ﴿

افندیلرم !

بر مدقق عاقل ایچون هر بری اعتبار وانتباهه شایان نیجه احواله تصادف ایده‌جکمز عالم تاریخنه سزکله برابر قدمزن دخول اوله‌جغمز بنم ایچون نه قدر بیوك برشرف ایسه او قدر ده ممنونیتمی موجب بر کیفیتدر . تاریخ اول قدر واسع بر عالمدر که ایش آدمنه تقلید ایچون بونجه مثالار و برفیلسوفه حیرتله تدقیق ایچون بونجه مسائل صحیحه الحاصل بلااستثنا هرکس ایچون بوقدر عالی وقیمتدار اکلنجه‌لر عرض ایدر . تحصیل وقوف کبی انسانی « انسان » ایدن برنعمت جهان قیمتی استحصال اشتیاقیله سزك کبی کنج وممتاز آدملرك اطرافه تجمع ایتمش و باخصوص اوکزده‌کی عصری مسعود ایده‌جك درلو درلو هنرلری دخی کندیلرنده مدخر کورمکده بولندیغم شو بولده‌کی وظیفه‌می عادتا بتون بتون برسونجه منقلب ایتمکده ایسه ده بو ایشك ایچنده‌کی تهلکه واهمیتی دخی بتدن کتم ایتامکده‌در . «حقیقت» دنیلان هدایتدن بیوك برشی وارمیدرکه انسان انسانه اعطاسیله مشرف اولسون ایشته بن دخی سزه بو درمده حقیقت کبی پك بیوك برشی ویره‌جکم . لکن نقل واعطا ایدیله جك شی نه قدر بیوك اولور ایسه بونعمت بنم اللرمدن سزه انتقال ایدر ایکن قیمتك ازالماسنه ده اوقدر دقت ایتمکه بن مجبورم . سزك شو سنکرزده یعنی عمرکزك سائر پارچه‌لرندن مسعود برچالشقانلق هنکامکزده ذهنکز هرشیئی صافیانه براستعجال ایله اخذ وتلقیده نه قدر قوت کوستررو بواثناده حسیات نوجوانیکز درحال علولنمکده نه قدر استعداد اظهار ایدر ایسه بن دخی بالکز سودای حقیقتك تحریك وتخریصه

حقلی اولدیغی بو شوقکزی هم بیهوده
هم یاکلش بر طاقم ناسزا شیلره بولنده
استهلاك و اسراف ایتدیرمامکه مقتدر
اوله جق بر قاعده و اصول اتخاذینه
اول قدر لزوم کوررم .

ما لکانه تاریخ پك کنیش
و محصولدار در . عالم اخلاقی شاملدر .
انسان کندیسنی نه حال ایچنده بولور
و عاقلیت و مجنونیت و تمدن و ترقی والحاصل
فکرینك صور متتابعه سی نه دن عبارت
اولور ایسه تاریخ اکا خالصانه و صادقانه
رفاقتدن آیرلیوب اکتسابا تمزله ضایعات
و افتقاراتمزك حسابنی میزانی بزه عرض
ایدر . ایچکزده بر آدم بو قدر که
تاریخك اکا سویلیه جکی بر مهم لقردیسی
اولمسون . استقبالده سلوك ایده جککز
طریق نه اولور ایسه اولسون و هر بریکزك
انتخاب ایده جکی یول دیکرینه نه قدر
مغایر و مخالف بولنور ایسه بولنسون
البته بر جهت اساسیه سی ینه تاریخ
اوزرینه مبتنی اوله جقدر . با خصوص
سز دنیایه کلدیککز زمان کندیکز طبعاً
و جبلةً بر طریق اتخاذ ایتدیکز . او ایسه
انسانلق طریقیدر . ایشته تاریخ دخی
انجق انسان اولانه سویلر و مرامنی
اکلاتور .

فقط افندیلرم سعیکزك بو جهتندن
نه کبی بر ثمره یه منتظر اولمکز لازم کله جکنی
و شمدی یه قدر اوکرنمش اولدیغکز شیلرك
بو کا یعنی تاریخدن انتظار ایده جککز
ثمره یه جهت تعلقی نه دن عبارت اولدیغنی
اثبات و تعیین ایتمه دن اول بر کره
شو مقصد اوزرنده سزکله اوزلاشمق
ایسترم . استقبالده دار المعارفجه
اوله جق مناسباتمز بولنی شمدیدن و همده
بحق اچمق ایچون الده بولنان مسئله نك
اولجه صورت وضوحده چیقارلمسنی
مناسب کوردم که بوکا موفق اولدقدن
صکره نظر دقتکزی تاریخك اك عالی
و نازك جهتلرینه سوق ایده بیلك دخی
قولایلشور .

علم دینیلان شی کندیسی ایچون اکمك
پاره سی قازانمغه مدار اولان بر عالمك
کندی تحصیلی ایچون ایده جکی ترتیبات
بشقه در بر فیلسوفك ترتیباتی ده بشقه
برشیدر . اشبو عالم خصوصات
متشبثه سنده ایلروده بر مأموریت یاقلامغه
واو مأموریتك منافعیله انتفاع ایتمکه لازم
اولان شیلردن بشقه بر شیئك اله کتورلمسنی
کندیسنه امل محض ایدنمز . بو صورتله
یالکز کندی خصوصات شخصیه و منافع
ذاتیه سنی اصلاح و استحصال ایتمکدن
بشقه بر شیئه صرف و اتعاب ذهن ایتمیان
و بناء علیه بر مخصوص هوسك حصولندن
بشقه بر شیئه چالشمیان عالم یوقمی ؟ ایشته
بو عالم طریق تحصیله سلوك ایلدیکی
زمان کندیسنه عرض اولنه جق موادی
ایکی یه آیروب بریسنه ده بونلر معلم
اوله جق ذواته مخصوص شیلردر
دیه انلری شویله جه بر طرفه قویار
و یالکز طبعنه خوش کله جك اولنلرینی
انك مقابلی اولان طرفه وضع ایدر .

بو ایکنجی قسم اولەرق آیردیغی کوبا ایلرودە سلوك ایدەجکی طریق ایچون پك لازم ایمش کبی آیروب همتندن دخی بربیوك قسمنی اول طرفه صرف ایدر ایسەدە ایلرودە بو همت سرقتندن طولایی کندیسنی بردرلو منع ایدەمز . معهذا بو صورتلە ناتمام اولان تحصیلی دخی مطلوبنه واصل اولەمدیغی زمان ـ کندیسنی او مطلوبه ایصال ایدن شی محضا تحصیلی اولدیغنه کوره مطلوبك دها ایلروسنه وارمق ایچون برقات دها همت ایتمك لازم کلدیکی حالده ـ یوزی اوزرینه براقورقاور . ارتق بو آدمك حالنی صورارمیسکز ؟ کندیسنی اول قدرجق تربیه ایتمش اولان علم ایچون هر مطالعه سی انی راحتسز ایدر . زیرا مطالعات واقعه سی اندە بولنان دانشك هیچ اولدیغنی اثبات ایدرك اکر کندیسنی فاضل صاتمق هوسندە ایسه تحصیله یکیدن باشلامسی لزومنی عرض ایلر . یکیدن برآدم یتشمکده اولمسی ویاخود یکی برمسئله ظهوری انی کرك خوفندن کرك حسدندن هیجانه کتورر . زیرا انك نصلسه ... هم دە بالوجوه معناسنده وحکمنه کوره نصلسه اله کچورمش اولدیغی برمرتبه یی یعنی بتون عمرینك محصولنی غیب ایدەجکنه دلالت ایلر برمصیبت کورمش دیمکدر . مدار تعیشی انده بو انسان علمدن عبارت بو انسان عالملردن زیادە اصلاحات و ترقیات جدیدە علیهنه کیم سوز سویلەمشدر ؟ انقلابات مفیدیەدن حاصل اولەجق ترقیاتی منعه انلردن زیادە کیم همت ایدر ؟ فنونك برقراکالقجه بحثنی اضافه ایدەجك برفکر مضی اوطرفی آیدنلاندیردیغی آنده انك اول کوزه کوریلەجك شی انلرك علمده کی فقری یعنی تعبیر صحیحله جهلیدر . بناء علیه انلر بوکبی ترقیات علیهنده نەقدر قوتلری وار ایسه ـ فقط عاجزانه ومسکینانه ومأیوسانه برهمتله ـ صرف ایدرلر . زیرا ترقی یی منع ایتمك کندی منافع مخصوصەلرینی محافظه دیمك اولەجغی بدیهیدر . سزك ایچون اصلاح قبول ایتمیان دشمن سزی شمدی صنفلردە تحصیلدن منع ایدرك ایلرودە دخی معاذ الله کفرکزی رفضکزی اورتەیه قویوب دە سزی نظر عوامدن دوشورمکه چالشەجق خائن ایشته بونلردر . بویله اولان برعالمك عرفانی کندیسنه نەقدر آز مکافات کتورر ایسه عملك عرفانك خارجنده جبر نقصانه دخی اوقدر چالیشور . انلر ایچون کرك ذهنه وکرك ال مهارتنه محتاج اولان شیلردە مراجعت ایدەجك یالکز برشی واردر که او دخی « زحمت » در . بردە نانکورلك کوردیکی وحق درجەسنده مکافاته نائل اولمدیغی ایچون بوقبیل عالملردن زیادە کیمسه شکایت ایتمز . معاشنی کندی خزینهٔ افکار وعرفاننده ارامزدە اکمك کتورەجك رتبه یی حیثیتی منصبی سائرلرینك کندیسنه شکرانه مقامندە عرض ایتمسنی بکلر . بو آدم اکر امید ایلدیکی شیده بوشه چیقار ایسه

عالمده کندیسندن بد بخت کیمی کورور ؟ اوزمان بو عالمده بیهوده یشایان بیهوده چالیشان بیهوده عمر صرف ایدن کندیسی اولور ! بو دنیاده بوش یره تحری حقیقت ایتمش اولور ! زیرا آنك ایچون عمر وحقیقت التون دیمك اولوب التون اله کیرمدکدن صکره الده هیچ برشی قالمز . زیرا آنك ایچون عالمده شان غزته لرك کندیسنی ستایش ایتمسی اولوب بوکا مظهر اولمز ایسه شانسز قالور . زیرا انك ایچون شرف پرنسلرك کندیسنه توجه ایتمسی اولوب بوکا دسترس اوله مز ایسه شرفسز قالور . (حاصلی لمکدن شکایت ایتمك ایچون اصلی یوقدن بر فلاك ایجاد ایتمش اولنلر بونلردر)

النده علم وصنعت کبی الك عالی الك ممتاز آلتلر وارایکن الك عادی برآلتله میدانه چیقمش عاق مقوله لرندن عالی بر ایش کورمکه همت ایتمیان وبالعکس علم وصنعت کبی الك مکمل بر حریت عالمنده وجدانی الك سفیل براسیر کبی طولاشدیران آدمدن زیاده آجینغه شایان برانسان وارمیدر ؟ اکر وار ایسه اوده برطاقم مضر القاآت و مفسد امتثالات ایله شهراه رشاددن یوللری صاپدیرلمش مستعد ومقتدر کنجلردر . بونلر ایلروده سالك اوله جقلری طریقی ده زمان تحصیلده دوشونمکه باشلایه رق واقعا تفنن وتعلم ایدیورز ظن ایدرلر ایسه ده حقیقتده خزینهٔ وجدانلرینی فنا تنظیم ایلدکلرندن بر ازصکره او خزینه یه طولدیردقلری موادك بربرینه اویمز

مناسبتده المز برطاقم فنی وعلمی خردواتدن عبارت اولدیغنی کوررلر وبو خردواتك هیچ برایش یاپمغه کافی اولمدیغنی ده آکلارلر ایسه ده ارتق فکرلری دخی کندیلرینه اطاعت ایتمامکه باشلار . اندن صکره هرنه یاپش اولسه خردوات وجزئیات مقوله سندن کوریلوب طبعنده جاشقانلغه حالا میل اولدیغی حالده همتی ثمره سز قالدیغندن ثمره سز قاله جق بر همتی ده کندیسی دفع ومنع ایدر . حالبوکه انسان برشیء یاپق ایستدیکی حالده یاپه مامق قدر ده عالمده آغر وآجی برشی یوقدر . موجودات کائناتك هپ بری برینه باغلی ویالکز کندیسنك بو سلسله دن خارجده اولدیغنی کورنجه محزون اولور .

اما فیلسوف بویله دکلدر . بتون بتون بشقه در . علمندن شخصی اوله رق استفاده ایده جك اولان عالم کندی علمنی سائرلرندن افراز وتفریقه نه قدر چالیشور ایسه فیلسوف دخی کندی وقوف واطلاعنی تعمیه وکندیسنی فنون سائره یه رابطه اونسبتده همت ایلر . عالمك فکری هانکی نقطه اوزرنده حقیقتدن ایریلور ایسه فیلسوفك فکری اوراده حقیقتله برلشور ذهن عالمنده دخی حس عالی کبی هرشی بربرینه زنجیرلنمش وبو آهنك عمومی یه کندی انهماکی دخی بالطبع باغلانمش اولدیغنی ایشك اونده کورمکله ارتق دانش خصوصنده بعض جزئیات متفرقه یه قناعت ایده میه رك هر آرزوسی

اکمال تحصیل نقطه‌سنده اجتماع
ایدر . طبعلر بزده اولان صبرسزلق
تاوجوه وانواع معلوماتنك «وقوف»
دنیلان هدف مطلوبی برصورت
موزونه‌ده تماميله احاطه ایتلرینه و تعبیر
آخرله آفاق معلوماتك دائره اندر دائره
اولان حوالیسنی دورایده ایده نهایت
بو دائره‌لرك مرکز مشترك عمومیسنه
واروب‌ده اورادن عالم عرفانك چار
اقطاربنی لمحهٔ بصر اطمئنانله مشاهده
ایده بیله جك رتبه‌یه وارنجه قدر راحت
وحضوری کندیسنه حرام ایلر .
بو حالده افق ترقینك برنقطه‌سی اوزرنده
هر نصل برنور ترقی ضیاپاش طلوع
اولورایسه علی اکمك پاره‌سی ظن ایدن
عالملرك بونورایله نورچشملری منخسف
اولمق درجه‌سنه وارمغه مقابل
فیلسوفك یورکنده سرور وحبور
کونشلری طلوع ایدر . زیرا عالم
هرشیئك علی حاله محافظه‌سی کندی
تمامیت استفاده‌سی ایچون موافق
کوردیکی حالده فیلسوف کرك عالمده
وکرك کندیسنده اولان نقصانلرینك
اتمامنی مدار نجات بیلدیکندن ویکی
کشفیات وترقیاتك ایسه البته براکسیکی
اتمام ایده‌جکی درکار اولدیغندن
فیلسوف بویله برحالی هنوز ناتمام اولان
بنای فکر وعرفانه برطاش دها وضع
اولمش کبی حکم ایدر . حتی برمجدد
ظهوریله کهنه بنای دانشی بتون بتون
ییقوب یرینه بربنای جدید عرفان قوراجق
اولسه بیله معهود عالمك اوجاغی سوندورلمش
وخانمانی ییقلمش اولمق درجه‌سنده عقلی
باشندن کیتمکه مقابل فیلسوف ـ چونکه
حب عقل ایله بنام اوله‌رق عقلك تحسین
ایده‌جکی هرشیئی تقدیر وقبول ایلیه‌جکندن ـ
درحال عرفاننی فکرینی اعتقادینی اشبو
مقبول جدیده تحویل ایتمکله کندیسنی
مسعود عد ایدر .

حاصلی سائرلرینك لیاقتنی موازنه
ایچون فلسفه‌دن طوغری میزان اوله‌مز .
حکمت هرشیئه واقف قوهٔ ایجاده بیله
مالك اولدیغی جهتله الك عاجز برسعیك
استفاده جهتنه حصرینی بیلور وسعی
نه قدر عاجز اولور ایسه اولسون الك کوچك
برحالشقانی دخی شرفلندیرر . هرطولغون
قفانك قوتی آنك ایچوندر . اودخی مجموع
قوتنی سالف الذکر عالملرك فکری خلافنه
صرف ایدر . بوسببه مبنیدر که رؤس
عاقله‌نك هرمحصول حکمیسی فلسفه‌نك
وبوصورتده عموم انسانلرك مدار
استفاده‌سی اولوب بزم عالم ایسه
بوجمعیتدن خارجده قالور . اوایسترکه
یالکز کندیسنده بولنسون‌ده بشقه‌لری
محروم قالسون . لکن اودائما کندیسی
محروم قالور . آنك برایش یاپه بیلمسی
ایچون خارجدن برمشوق تشویق ایتملی
برراغب اکا امید ویرملی . بوحالده‌دخی
کندیسنی برچوق اشیانك ایچنه صوقدیغی
حالده پك آز برشی بولور . زیرا آنك
فکرینك الك وسعتلی زمانی ایلك تشویق
وترغیبی کوروب‌ده ایشه ایلك دفعه

اوله رق باشلادیغی زماندر . فیلسوف
ایسه درونی برشوق ورغبتله ایشه باشلار .
بك آز اشیا ایچنده بولنسه بیله صکره
بالتدریج چوغالتور . زیرا فکرینك الك
طار زمانی ایشه باشلادیغی زمان اولوب
بعده اداره افکار ایتدکجه یکیدن شیلر
بولور . چونکه هرکیم نه یه مالك ایسه
آنکدر .

شمدی افندیلرم شو ایکی نوع آدمك
تصویر احوالنده دها زیاده دوام ایده
کیده‌جکمی ؟ یوقسه شو ایکی آدمدن
هانکیسنی کندیکزه اورنك اتخاذ
ایده‌جککزی کسدیره‌جککزدن امیدوار
اوله‌جقمی ؟ زیرا سزه تاریخ عمومی اوقوتوب
اوقوتمامکزی انجق بو ایکی آدم اراسنده
ایده‌جککز انتخاب توصیه ایلیه‌جکدر .
بن ایسه البت ایکنجی آدمی یعنی فیلسوفی
ترجیح ایدرم . زیرا برنجی یی انتخاب
ایده‌جك اولور ایسه‌م او حالده علمدن
منتظر اولان غایه‌دن بتون بتون آیری
دوشمش اولورم . ایشته بو فکرده
سزی دخی کندی فکرمله مشترك بولمق
شرطیله ارتق دردست تشبثمز اولان فن
تاریخ حقنده سویلیه‌جکمز سوزلره
کله بیلورم .

اوزاق دکزلرك اوته طرفلرنده
کمیجیلریمزك کشف ایتمش اولدقلری الك
اوزاق وشمدی یه قدر مجهول اولان
مملکتلر او قدر کوزل بر تماشادر که
بزی هم مستفید ایلر هم ده تربیه مزه
خدمت ایدر اوزاقدن اوزاغه اطرافمزده
بولنان مملکتلرده مدنیتك درجات متخالفه سنده
قالمش برچوق اهالی واردر . انلرك
اطرافمزده بولنمسی بعینه بر اختیارك
اطرافنده بولنان ایریلی اوفاقلی کنجلره
بکزر که اختیارك اول نه حالده ایکن
بعده نه کبی چاغلردن وسنلردن کچه‌رك
کندی بولندیغی درجه یه واصل اولمش
ایدوکنی بو کنجلردن کوروب
اکلادیغی کبی بز دخی نصل برحالدن نه کبی
احوالی کچه کچه شمدیکی درجهٔ مدنیتمزه
واصل اولمش بولندیغمزی انلردن
اکلایه بیلورز . واقعا ممالك مذکوره
حقنده کوردیکمز حال وحشت یورکمزی
سوبندیرمیه‌جك برشیدر . لکن شونی
نظر مطالعه یه الکز که مدنیتمزك بدایتی
انلرك بولندیغی حالده دکلدر . انلر
ایچنده جماعت وار ملت وار سیاست وار .
انسانلر ایلك حاللرندن بوحال انتظام
ومدنیته ! ..... وارنجه یه قدر ده
برخیلی سعیده بولنمش اولدقلری حکم
ایدلمك لازم کلور .

هله برکره سیاحلرك اولبابده اعطا
ایلدکلری معلوماته قولاق ویره‌لم .
اصطلاحمزده وحشی دنیلان بو اهالئ
متمدنه یه نسبتله اصل وحشیلری وار که
الك الزم واهم اولان صنایعدن دخی
خبرلری یوقدر . تیمور نه اولدیغنی بیلمزلر
چفت سوره‌جك صبانلری یوقدر . حتی
بعضلری آتشدن بیله بی خبردرلر . براز
اوللری حیوانات وحشیه‌دن اصلا فرقلری
اولمیوب مسکنجه وماکولاتجه انلرله

الاشتراك بو بولده بر برینی پاره لیسانلری
دخی وارایمش . بونلردن بعضلری
عندنده تکلم دخی حیوانات وحشیه نك
صیحهٔ غریبه سندن براز دها دوزکونجه
رحالده در . ازدواج نه او لدیغنی
و صاحبلك ومالكلك نه ایدوکنی بیلمزلر .
مزیات بشریه نك الك بیوکی اولان فکر
و حافظه کندی قوتنی انلرك نظرنده
ثبات ایتمامش اولدیغندن هرکون
تعلیاتله تجربه ایلدکاری خصوصاته دخی
وقت ایده مزلر . مثلا بو اقسام ایچنه
کیروب یاتمش اولدقلری بر یوایی یارین
رکاه کیدرلر . زیرا بر قاچ ساعت صکره
قشام اولوب ده ینه بر بوایه احتیاج
کوره جکلرینی تعقل وتفکر ایده مزلر .
بیلدکلری شی یالکز جنکدن عبارت
ولوب بونك اصلی واساسی دخی —
قوردك قیونی یمك ایچون اورمسی قبیلندن
اوله رق — بر برینی یمك ایچون اولدیغی
حالا بعض قبائل وحشیه عندنده بوعادتك
باقی اولمسندن اکلاشیلور . بعضلری
دخی عمرك استراحتی طادینی طاتمش
اولدقلرندن اسباب استراحتی اکمال ایچون
اسارت ومستبدانه و ظالمانه حکومت
صورتنه اول قدر قوت و یرمشلردر که
انسانك توکلری اورپرر . آفریقاده
قبیله رئیسی اوله رق اویله ظالملر
کورلمشدر که بر بوطوم راقی ایچون
تبعه سندن بر ایسنی صاتمشدر . بعضلری
اسراسنی حیا کندی مزارلرینه کومدوررر
ایدی که آخرتده دخی کندیسنه خدمت
ایده جکی اعتقادنده بولنمسی پك غریبدر .
دیکر طرفده بر حقیر عجیب ایله بقلك
مقوله سی بر شیئه عبادت ایدیلور .
حاصلی بو طرفده کندیسنی بربیکه قول
بر ظالمه مال ومتاع بولنش اولان انسانلر
اوته طرفده قانونسز نظامسز بر حریت
وحشیانه ایچنه طالمش . کرك تعرض
کرك تدافع ایچون دائما پنجه سی حاضر .
یاپراق قلدانسه بورکی قلدانور . صحرادن
روزکار اسسه قولاق قابارتر . ایلك
دفعه اوله رق تصادف ایلدیکی هرشیئ
دشمن عدیله طورانور وایشته بو وحشیته
مبنیدرکه خورتنه لرك اجداریله بونلرك
ساحللرینه دوشن کمیجیلرك ساعت مصیبتی
حلول ایتمش اولور . زیرا اوراده مسافر
قبول ایده جك بر قوابه نك اوجاغی
تو تمز .

بویله بر یرده وبویله بر حالده بولنان
انسانلر دخی کوزلی چرکیندن ایی یی فنادن
وسعادتی مصیبتدن فرق ایتمك استعدادینی
کوستروب سو یمك قهرلانمق والتفات
وغضب نه اولدیغنی فرق ایدرلر ایسه ده
انلرك ممنونیتی والتفاتی ده بزی بیزار ایدر .
ایشته افندیلرم بز دخی بویله ایدك .
مملکتمزی فتح ایتمکه کلان قیصر روم
اولسون تاسیت اولسون بزی بو وحشیلردن دها
بالا بر درجه ده بولمدی . لکن بز شمدی
نه یز ؟ شمدی بولندیغمز عصراله بوعصرده
عالمك نه حالده بولندیغنی دخی نظر موازنه
کزه عرض ایتمکلکمه مساعده بیوریکز .
انسانك کندی سعیی کندیسنی تربیه ایلدی .

طوپراغك قوتی انسانك همتنه مقاومت ایده‌مدی . شو جهتدن دکزی طرد ایدوب طوپراق قازاندی . بو جهتدن صوسزلق حسبیله بر بیابان‌دن عبارت اولان اراضی اوزرنده نهرلر آقیتدی . شرق طرفنك نباتاتنی اوروپا ایچنه نقل وغرس ایدرك اورانك بسرد هواسنه لطافت ویرمش اولدیغی جهتله آفاق بر برینه قاعش فصول ومواسمی تعدیل ایلمش اولدی . بریاندن اوروپا محصولات طبیعیه‌سنی هندستانه وجنوب دکزلرینه نقل ایدرك بریاندن ده آسیا محصولاتنی اوروپاده نشر صورتیله جهانك قطعه‌لرینی بر برینه قلب ایلدی . اورمانلرینك صیق اغاجلرینی یاروب یرته‌رق شمس محیی العالمه یول آچمش اولدیغی المانیا اورمانلری اوزرنده شمدی بر لطیف هوا انسانك یوزینه کولر وآسیادن کلان باغ کوتوکلری رین نهرینه عکس ایتدکجه انسانك کوکلنی کوزینی آچار . بر وقت آمریقانك وحشی نهرلرندن هیچ بر فرقی اولمیان بو مبارك نهر اوزرنده شمدی اهالیسی چوق شهرلر قصبه‌لر کویلر کوریلور که اوزاقدن قولاق ویریله‌جك اولسه یا هر ضربی بر سعادت وعد ایدن چکیچ شماطه‌لری ایشیدیلور ویاخود هر نغمه‌سی شوق وطربی موجب اوله‌رق اهالیسنك سعادتحانه دلالت ایدن چانغی وشرقی آوازه‌لری کلور . اوراده انسانلر کوریورز که سعیلری محصولنه راحت وحضورله مالکدرلر . مقدما برتك قوشنوی کندیسی ایچون بر امنیتسزلك دیمك ایکن شمدی میلیونلرجه قوشنولری میاننده آسوده نشیندر . جمعیت مدنیه‌یه کیرمش اولدیغی کون غیب ایتمش صایلدیغی مساواتی عاقلانه وسیاستکارانه اوله‌رق وضع ایدلمش بولنان نظامات کندیسنه تأمین ایلدی .

حیوانلرك حریت حیوانیه‌سنی غیب ایلدی ایسه انسانلرك حریت انسانیه ومدنیه‌سنه نائل اولدی . مساعی وهممات اصولا منقسم اولدیغندن شمدی بر احتیاج مبرم انسانی چفت صبانه زنجیرلهمز دشمن اکا چفت صبانی براقدیروب ده سلاحه صاریله‌رق وطنی محافظه‌یه قوشمغه ده مجبور ایتمز . چفتجینك همتی انبارلری طولدیرر . عسکرك سلاحی چفتجی‌یی محافظه ایدر . حکومتك قانونی مالملکنی حمایه ایلر . انسان ایسه سلوك ایده‌جکی طریقی انتخاب واختیارده حر ومختاردر .

حرف وصنایعك بنجه اختراعات وترقیاتی فنونك نه قدر انوار عالم تابی انسانیت ومدنیتی تزیین ایلمشدر که بونلر هپ انسانك کندی سلامت وجودینی ینه کندی همت وقوت بازوسی سایه‌سنده بولیوب ده بر سلامت وامنیت مدنیه ایچنده بولندیغی زماندنبری میدانه چیقمشدر . بونلر انسانك سعیی ثمره‌سز اوله‌رق صرف ایتمیوب ده باش کوستیرن بر احتیاجی بر طرف ایتمك ثمرهٔ سعی اوله‌جغی اکلاشلدیغی واحتیاج احتیاج عمومی اولدیغی کبی شغی

دخی سعی عمومی اولدیغی طانیلدیغی
زماندنبری میدانه چیقمشدر . انسانك
آرزولری امللری تنوع وتکثر ایدوب ده
فکر ایجاد واختراع دخی عادتا قنادلندقدن
صکره هرطرفده کوریلان چالشقانلق
نه چالشقانلقدر ! ملتلری و حکومتلری
بر وضع خصومتکارانه ایله یکدیکرندن
تفریق ایدن سدلر حصارلر محو ایدلدی .
دوشونکه مقتدر اولان قفالر برحب عالم
براخوت عمومیه سائقه‌سیله باش باشه
ویرمش اولدقلرندن شمدی برحکیم غایله
ویاخود برارازم کله جك اولسه عصرك
انوار معرفتنك اشعهٔ عمومیه‌سندن اقتباس
وتنور ایدهٔ بیلور .

قانونلر عجز بشری طانیوب ده آنك
درجه‌سنه ایندیرلدیکی کوندن بری انسانلر
دخی قانونلرك درجهٔ قوتنه واصل اولمش
اولدیلر . بر وقت انسانلری قرنلر پاره‌لیه‌جك
قانلر ایچه‌جك درجه‌ده اغضاب ایدن شی
قانونلر ایدی . شمدی انسانی ملك اولمق
درجه‌سنه ده قانونلر ایصال ایلدی .
پار پارچه‌سنه جزالر محو ایدلدیکی آنده
پار پارچه‌سنه جنایتلر دخی اونوتلمغه
باشلادی . قانونلر فلان انسانده دکل بلکه
انسانلقده برنجابت اولدیغی طانیدقلری
زماندنبری انسانلرده نه برنجابت کلمکه
باشلادیغی کورلدی . نره ده که انسانه
برطاقم مجبوری وظیفه‌لر تعیینی ابطال ایدلدی
ایسه اوراده انسانلر کندی وطنلری
وحکومتلری ایچون کندی کندیلرینه وظیفه‌لر
تعیین ایلدیلر . بر وقت اك بیوك جزالردن
قورقیوب اك بیوك قباحتلری ارتکاب ایدنلر
شمدی اوجزایی بوله‌مینجه اکا استحقاق
کسب ایده‌جك قباحت دخی بوله‌میورلر .

واقعا شو ایچنده بولندیغمز عصره
کلنجه‌یه قدر آرایه بعض عصرلر صیقشدی که
کندیسنده اسکی باربارلقدن بقیه قالان
مقداری اورته‌یه قویدی . بعض اوهام
و خیالات اوزرینه قانلر دوکولدی .
لکن عقل بشر بونی ده برصورت حسنه‌یه
افراغ ایتمدیمی ؟ افکار عمومیه‌نك مشعلهٔ
هدایتی اولان فانوس دیانت رومادن بزم
مملکتمزه آشیریلور ایکن جاملری توزلانمش
ایدی . انی انسانلرك قانیله ییقایوب
تمیزله دیلر — پروتستانلق قاتولیکلك
مسئله‌سی دیمك اوله‌جق — نهایت
وطمزی تقسیم ایتمش اولان حکومتلر
بربریله قرداش اوله‌رق بوندن ماعدا عموم
اوروپا ایچنده دخی برموازنهٔ سیاسیهٔ
دولیه کیرمشدرکه هردولتی بررابطهٔ منفعتله
یکدیکرینه باغلایه‌رق عمومی برتك فامیلیا
حالنه قویمشدر . بوندن بویله میانه‌لرنده
منازعه چیقه‌جق اولسه بونك برفامیلیا
خلقی میاننده‌کی منازعه‌یه تشبیهی قولایدر .
یوقسه برحیدودك خانه باصمسی ودرونده
کیلری یا اعدام یا اسیر ایدرك مالنی دخی
یغما ایلمسی صورتنده اولان محاربات ارتق
برطرف اولمشدر .

اسکی حال ایله یکی حال اراسنده‌کی فرقی
کوریبورمیسکز ؟ کیم اینانورکه بواون
سکزنجی عصرده‌کی اوروپانی حالا قناراده
صحرای وحشتده قوشان وحشینك ویاخود

بوندن اوّلجه ینه بو اوروپایه کلمش اولان برسللتك قرنداشیدر ؟ بونجه صنایع بونجه فنون وشو سعادتحالی حصوله کتوره جك اولان فکر ایجاد واختراع طوپی اون بش یکرمی عصر ایچنده تخمی اکیله رك محصولی ده آلنمش برثمره در . ایشته بونجه اعجاز صنایع بونجه اعجاز ادب بچن کون حیوان منزله سنده بولنان انسانلرك افکار مربیه سیله نمایش بولمش و پرتو المشدر . انسانه بو قوهٔ اعجازکارانه یی کیم و یردی ؟ انسان بونجه آثاری نصل اورته یه قویدی ؟ وحشت ومدنیت کبی ایکی منتهایی انسان نه کیفیتله بولدی ؟ مبدأ حرکتی بولنان وحشتدن هدف الحرکتی اولان مدنیته هانکی یوللردن کچه رك کلدی و مدنی و انسان کامل اولدی ؟ بو سؤاللر ایچون ایجاب ایدن جوابی تاریخ عمومی ویره جکدر .

اهالی او اهالی ومملکت او مملکت اولدیغی حالده یالکز عصرلرینك یکدیکریته تطبیقندن اولچی یه میزانه صیغمز فرقلر میدانه چیقیور . هپسی برسلاله اولادی اولدیغی حالده یالکز مکانلرنجه تبدیل واقع اولان انسانلرك عدم مشابهتلری دخی آزجالب استغراب دکلدر . متحدالاصل ومتخالف المسکن اولان هم جنسمزك اصول وعادتلرنده اخلاقلرنده صورت حکومتلرنده اولان مباینت نه مباینتدر ؟ ظلمتدن ضیایه نه چابق کچمشدر ! فترتدن انتظامه نه تیز وارمشلر ! انسانی یالکز اوروپا دنیلان شو کوچك قطعهٔ عالم ایچنده اوله رق تدقیق ایلدیکمز حالده سعع حالدن ضرورت حالده نه تیز وارمش اولدیغی دخی جای دقت وموجب استغرابدر . انسان تایمس نهری اوزرنده سربستدر . و بر سربستی که اندن طولایی کندیسندن ماعدا کیمسه یه منتدار دکلدر . الپ طاغلری اراسنده ضبط اولنمز برحالده در اوته طرفده - یعنی هولاندا جهتنده - بر چوق بطاقلر وجدوللر اراسنده مغلوبدر . و پستول نهری اوزرنده عدم اتفاق سیئه سیله قوتسز و بیچاره در . پیره نه طاغلرینك اوته طرفلرنده قیدسزلغندن طولایی قوتسز و بیچاره در . آمستردامده زراعتی اولدیغی حالده زنکین و بختیاردر . ایرلیه جنته تشبیه اولنسان محل مقدسده فقیر ومسکیندر . شو راده ایکیسی اراسنده قوجه بر بحر محیط بولنان ایکی ملت روابط سیاست ومنافع تجارت وصناعتله یك وجود در . بوراده دخی یالکز بر نهر ایله - یعنی رین نهریله دیمك - ارالری آیرلمش اولان ایکی ملت نفاق وشقاق حسبیله بربرینه اوزاقدر . تاژ وغاندیانایی اوته طرفده آشنه میان اسپانیوللری بحر محیط اطلاسك اوته طرفنه وآمریقانك قابکاهنه کیم سوق ایلدی ؟ اسپانیاده ایتالیاده بوقدر تاجلری تختلری کیم محافظه ایتدی ؟ فرانسه ده یالکز برتاجدن ماعداسنی کیم محو ایلدی ؟ بو مسائلك جمله سنی تاریخ عمومی ایضاح وحل ایده جکدر .

بز ایسه شو آنده تربیهٔ ملیه مز لسانمز اخلاقمز ومنافع ملکیه مز وحتی

سمرايسنىٔ عقيده‌مز جهتلريله متحد
بولنملى يز . حتى وقوعات جسيمهٔ سالفه‌نك
نتيجهٔ ثمره‌سى دخى بو اوله‌جق و بو نتيجه‌يى
بزه ارائه و تفهيم ايچون دخى تاريخ عمومى
اوقومق لازم كله‌جكدر . بز خرستيان
اوله‌رق اتحاد ايتمش بولنمق ايچون لازم
كلدى كه نيجه انقلابات ايچنده تشكل ايتمش
اولان بو دين مسيح يهوديلكدن چيقسون
و عالمك هر طرفنه فاتحانه و غالبانه انتشار
ايتمك ايچون رومايه كلوب تا قيصرلر
صندالیسنه قدر صيچراسون . اجداديمزك
فرانقلر عقيده‌سنى قبول ايتمسى ايچون
توزنژ اورماننده انلرك مغلوبى اولمسى لازم
كلدى . كليسا مأمورلرينك خزينهٔ
ثروتلرينى لاينقطع طولديرملرى ايچون خلقك
واو خلقى محافظه ايچون مقام حكومتده
بولنانلرك جهالت و بو يوزدن حاصل
اولان ضعفلرى مناسبتيله انلرى ازه‌رك
دين انسان ايچون بر سعادت معنويه ايكن
انى مادى بر لاله بر پرانغه كبى اربابنك بوينلرينه
طاقه‌لرى ايجاب ايتدى و بو مقصدك
حصولى ايچون دخى بر (غره‌غوار) ايله
برده (اينوسان) وجوده كله‌رك بونلرك
وار قوتلرينى بنى بشر اوزرينه مسلط
ايتملرى لازم كلدى . فقط بو قدر تسلط
وقوعبولدى كه حتى عادى بر پاپاس خروج
ايتسون و اوروپايى اصل خرستيانلغه دها
يقين بر مذهبه دعوت ايلسون‌ده بز دخى
الحالة هذه بر پروتستان جماعت كبى تشكل
ايده‌لم و اوروپانك نصفنى روما كليساسى

اسارتندن قورتاره‌لم ديه . لكن بو سعادتك
حصولى ايچون دخى پرنسلريمزك او معند
شارل كنددن بر معاهده‌ٔ ديديه‌يى قليچ قوتيله
چاتر چاتر قوپاروب المارى اقتضا ايلدى .
و مؤخراً بو معاهده حكمنه رعايت ايدلمسى
دخى بر اسوج قرالى كوستاو آدولفى
انتقامه دعوت ايلدى . حرف و صنايعك
چيچك كبى آچلمسى و انسانى مسرور و مسعود
ايده‌جك هر شيئك عموميت اوزره مبذول
اولمسى ايچون ايتاليا ده المانياده شهرلر
تشكيل اولنه‌رق بونلرك دخى قپولرينى
صنايعه آچمسى و بر ارالق بونلرى بعض
جاهل ظالملر كندى انغاريه يولنده‌كى
خدمتلرينه سوق ايتمك ايسته‌ملريله
انلرك زنجير اسارتلرينى قيرمسى و زمام
حقوقى انلرك اللرندن جبراً آلوب اربابنه
ويرمسى لازم كلدى . بنى بشره بر مسعوديت
دائمه حصولى ايچون زراعته الك بيوك
اهميت و يرلمسى ايجاب ايلدى و شو قدر
مطالب مسعوده‌نك حصولى ايچون المانيا
ايمپراطورلرينك متغلب پاپاره حسود
قومشولره و حتى قدرناشناس بندكانه
قارشو محارباتله صوك درجه‌يه قدر
قوتلرينى صرف ايتملرى لازم كلدى .
شمديكى حضور و سلامت و استراحت
صلح جويانه‌مز حاصل اولمق ايچون
بونلرى شمدى‌يه قدر منع ايدن و ارباب
سلاحك كوزلرينى بورومكده اولان فضله
قانك آقمسى و روما اسفارى و اهل صليب
محارباتى كبى مناسبتلرله ميليونلرجه

آوروپالونك كنديني آسيا مزارلرينه دفن ايتمكه كيتمسي ضروري حكمنه كيردي وفائده سز بر اصالت ونجابت اربابي دخي بو يوللرده كندي قانلريني كنديلري دوكدي . الحاصل انسان اولادي بونجه انقلاباتي برظلمت ايچنده اجرا ايتيوب البته برنوع معرفت ايچنده اجرا ايلدي وبو نور معرفت ايسه يونان وروما يه قديمدن انتقال ايتمش ايسه انسانه بو يولده دلالت ايدن او رنكلر كوستررن حاضر ياپلمش تجربه لري عرض ايدن يعني كنديسنك انسان اولديغني وانسان اولانك نه كبي مظفريتلره مستعد ايدوكني اكلاتان هب تاريخدر .

بو كون اك عادي مشاغل يوميه مزده بيله اعصار متقدمه نك تجاربنه مراجعت احتياجندن وارسته اوله ميز . اليوم دنيانك اك اوزاق مملكتلرينك محصولات زرعيه وصناعيه سي نصل كه حوايج ماديه مزي تسويه ايچون لازم ايسه لر حوايج فكريه مزك تسويه سي ايچون دخي الك اوزاق عصرلرك تاريخنه قدر محتاجز . كيديكمز البسه واصلاح ايلديكمز اطعمه وبونلري مبايعه ايچون ويرديكمز آلتون وكومش واك لازم اجزاى طبيه مزك اغلبي وبونجه آلات وادوات اشيادن طولايي آمريقايي كشف ايدن برقولومب ايله آفريقايي طولاشان برواسقوده غامايي درخاطر ايتميه جكمي يز ؟

ايشته شو اجرا آت اورته ده اولوب بونلردن هر برينك صورت جرياني ايسه وقايع عالمي تشكيل ايدر ووقايع مذكوره دخي يكديكرينه كيرمش وتسلسل ايتمش برچوق خلقه لردركه زمانمزده بزم المزة كلان بريسني الوب ده چكه جك اولسه‌ق انسانيتك شمديكي منتهاسي ديمك اولان بو زماندن مبدئى ديمك اولان ازمنهٔ اولايه قدر كيدر . احوال مذكوره نك هيئت عموميه سني اسرار خفيه سيله برابر بيلمك انجق عقل كله مخصوصدر . انسانك وظيفه سي بونلري برحد مختصر ايچنده بيلمكدر .

اولا وقوعات عالمدن حده حسابه صيغمز برمقداري يا نظر مشاهده يه دكامش يعني انسان اوغلي اني كوروب وقوف كسب ايتمامش وياخود هيچ براشارت واثر اني بزه اخطار ايلمامش اولديغندن طولايي غيب اولوب كيتمشدر . دنياده انسانك انسان اوله رق ظهورندن وياخود — استقباله نقل وقوعات ايچون — بعض اشارات ايجادندن اول بزده ظهور واولان وقوعات بوقبيلدندر . تاريخك منبعي روايتدر . روايتك التي ايسه لساندر . ديمك اوليوركه عالمده لسان عصرندن اول اولان وقوعات تاريخ نظرنده مجهول قالمشدر .

ثانياً لسان عصرندن صكره دخي وقوعاتي شفاهاً نقل ايتمك امكانيله برابر ممكن التغيير اولان افادهٔ شفاهيه آغزدن آغزه وقرندن قرنه انتقال ايدر ايكن تحول وتبدلدن قورتيله مامشدر . بناء عليه تاريخك بو منبعي دخي پك ضعيف اولمغله

تا خط و کتابت عصرینه کلنجه یه قدر کذران ایدن زمانده تاریخك نظر اطلاعنك خارجنده قالمش دیمکدر ·

ثالثاً یازی دخی غیب اولمز برشی دکلدر · یازینك ایجادندن مطبعه‌نك ایجادینه قدر آثار قدیمه‌دن نه قدری ضایع اولمشدر ! پك چوغنك دخی انجق بعض پارچه‌لری دستکاه طبعه یتیشه بیلمشدر · بو ضایعات ایسه درلو درلو قضالردن ایلرو کلدی · دیمك اولیور که آثار مذکوره‌نك حاوی اولدیغی حوادث و معلومات دخی تاریخ نظرنده غیب اولمشدر ·

رابعاً الده اك طوغری اوله‌رق موجود اولان معلوماتمز دخی بعض اغراض ذاتیه‌دن و یاخود انلری قلمه الان محررلرك اختلاف طبیعتلرندن ناشی صحت حاله وقوف ممکن اوله‌میه‌جق قدر بوزلمشدر · ازمنهٔ قدیمه تاریخنی مطالعه ایدر ایکن انسانه بر بیوك عدم امنیت کلور و صحت کیفیتدن شبهه ایدیلور · حالبوکه دها دون نشر ایدلمش بر ورقهٔ حوادثی اوقور ایکن دخی بو عدم امنیت عینیله واردر · اکر بو کون هم ده کندیلریله بر لکده حالا یشامقده اولدیغمز آدملر اراسنده سببیت ایدن و یاخود ایچنده بولندیغمز شهرده وقوعه کلان بر وقعه اوزرینه ایشی رأی العین مشاهده ایدنلری استنطاق دخی ایلدیکمز حالده بونلرك اختلاف روایتلرندن ناشی بر درلو حقیقت کیفیته مطلع اوله‌مز ایسه‌ك بیکلرجه عصر اول وعادات واخلاق و لسانلری بزدن بشقه اولان ملتلر اراسنده وقوعه کلان حالاتك حکایه‌سنه نصل اینانیله بیلور ؟ ایشته بو قدر ضایعاتدن صکره تاریخ ایچون سرمایه اوله‌جق پك آز بر مقدار معلومات قالور · ایمدی بو مواد تاریخیه‌دن نه قدری و هانکی جهتلری تاریخ عمومی یه تعلق ایدر ؟

مابعدی صکره

﴿ ایکی رفیق اراسنده مخابره ﴾

بعض خصوصات فنیه و حکمیه اوزرینه زمانمزك اك مستعدلرندن ایکی رفیق اراسنده تعاطی اولنان بعض مکتوبلردر که مطالعه‌سندن بر خیلی استفاده ایدیله جکنی تأمینندن ماعدا نورسید کانمزك محاکات عقلیه وفنیه‌جه واصل اولدقلری درجه‌دن بر نمونه اوله‌جقلری جهتله ترقی جویان وطنی بو کبی مستعدلره نائلیتلرندن طولایی تبریکه دخی جسارت اله بیلورز ·

﴿ برنجی مکتوب ﴾

قرداشم !

جواباً یازمش اولدیغم ایکی قطعه مکتوبك ایکیسنه بردن جواب اوله‌رق اوله‌رق بر مکتوبکی الدم · بو مکتوبده ویردیکك اجوبه‌یه تکرار اعطای جواب سنی بر دها استجواب دیمك اوله‌جغندن مباحثك جمله‌سنی سنك دیدیکك وجه

اوزره قبول ایتدیکی سوزك قیصه کسیلمسنی موجب کوره رك اول صورتله حرکت ایلدم. بو مکتوبده بنه سوزی اوزاتمغه وحتی اله قلمی الدیغم زمان بو قیصه کیجه لرك ساعتی دردی اولوب بن سنك کبی کیجه‌می کوندوز وکوندوزومی کیجه ایتمش اولمدیغمدن بنم ایچون ارتق حاول ایتمش اولان اویقو وقتنی براز دها تأخیر ایدرك سوزی اوزاتمق زحمتنی اختیاره بنی مجبور ایدن شی بر سؤالکدر. اما بو سوزمدن امتنان اکلامه. مکتوبك بکا واصل اوله‌لی بر هفته‌یی کچمش اولوب قازشولغی بو کون یارین یازایم دیرکن بوسته کونی کایویرمش اولدیغی جهتله بو کیجه یازامز ایسه‌م دها بر اون بش کون بکلمه‌مك لازم کلدیکندن ارتق اویقویی براز تأخیر ایتمکه مجبوریتم صحیحدر. سؤالك نه دکلمی ایدی ؟ :

« علم ایله تربیه بیننده بر فرق وارمیدر یوقیدر ؟ »

حتی بو سؤاله جواب اوله‌رق هانکی طرفی التزام ایدر ایسه‌م ایتمکلکمی و بن هانکی طرفی التزام ایدر ایسه‌م سن انك خلافنی التزام ایده‌جککی دخی یازیورسك. سنده یالکز بنم کوردیکم دکل جهانك کوردیکی و تسلیم ایلدیکی جز بزه اقتضاسنجه سن بو کبی مباحثه‌ده هانکی طرفی اولسه التزام ایتدیکی کوزه الدیره بیلورسك . اما بو سوزیمی ده بر رشوت کلامیه ظن ایتمه ! هر سوزی جدی اوله‌رق سویلدیکم کبی بونك ده جدی اولدیغنه

ایناننن ! سن بویله مسائلده دائما مظفر چیقمش بر صاحبقران اولدیغکدن و بن ایسه هنوز بو یولده مسائله کیرمامش بولندیغمدن سن نه قدر جرأتلی وجسارتلی طورانور ایسه‌ك بنم ده او قدر احتیاطلی طورانمقلغمی چوق کورمه .

هم ذاتاً مسئله‌نك شمدیکی صورتی بنم ایچون قطعاً عجله‌یه مساعد دکلدر. سن بکا علم ایله تربیه بیننده فرق اولوب اولمدیغنی صوریورسك . بن ایسه هنوز نظرمده علم وتربیه دیمك نه دیمك اولدیغنی تعیین ایتمامشم. « علم »دیدیکك شی حکیم پاسقالك دیدیکی کبی جهل محض اولدیغی اکلاشیلان جهل ثانیمیدر ؟ بیلورسك یا پاسقال نه دیمش ? « علمك ایکی منتهاسی واردر که بر برینه طوقنورلر. بریسی انسانك طوغوب ده کندی وارلغنی طانیمدیغی زمان کندیسنی درونده بولدیغی جهلدر. دیکری ایسه سنه‌لرجه امك صرفندن و خلقك زعم و اعتقادینه کوره هر شیئی اوکرنمش عد اولندقدن صکره کندیسنك هیچ بر شیء اوکرنه‌مدیکنی اکلایه‌رق واصل اولمش بولندیغی جهلدر » دیمش .

واقعا پاسقال انسانلغی بعض محررلرك یاپدیغی وجهله حدندن زیاده بیولته‌رك کندی نوعیتنی مداهنه کارانه و بغیر حق مدح ایتمامش اولدیغی وبالعکس عجز انسانی‌یی براز آغرجه تصویر ایدرك انسانلغی کوچولتمش بولندیغی جهتله انسانلغنه مغرور اولان بعض ذوات

عندنده مرغوب اوله مامشدر . لکن سنك بکا صوردیغك علم مدققین حکمانك بزه علم اولمق اوزره طانیتدقلری شی ایسه ایشته برچوق حکما طرفندن « علم العلوم » نامنی الان فلسفه نك مجتهدلرندن عداولنان دقارت دخی « اوقودقجه جهلم آرتدی » دیمش وولتر ایسه شو اغاج انجیر ویردیکی حالده بواغاجك انجیرویرمیوب ده نه حکمته مبنی حرماویرمکده اولدیغنی بیلکه اطلاع بشرك مساعد اولمدیغنه شاشه رق علمه اوقوجه « علم » نامی ویرلسنی نوعما بکنه مامشدر . بوبابده دقارته وولتره رفاقت ایدن سائر حکما دخی اکسیك اولمدیغی معلومکدر .

اکر سن علم حقنده بو صورتله اداره افکار ایدیشدن مقصدم ایتی مشکلاته دوشورمکدر ظن ایدر ایسه‌ك بکا افترا ایتمش اولورسك . واقعا بو سوءظن سنك ایچون پك قولایدر . حتی «جانم سنجه علم دنیلان شی نه ایسه انی اساسی اتخاذ ایت» ده دیه بیلورسك . لکن سکا دیدم آ؟ بنجه علم نه اولدیغنی والله بن ده بیلیورم . ایشته سکا برده یمین ایتدم . ایستر ایسه‌ك بیلدیکمك وجهنی ده ایضاح ایده‌یم :

علملر ایچنده اك قوی البرهان ریاضیات دکلیدر ؟ بریسی کلسه ده بکا سؤال ایتسه که « رقم خانه لرینی بربیك میلیون بیلیون تریلیون قدریلیون کنتلیون دیه یکرمی برخانه یه قدر صایوب ده ایلرویه کچمامك ضرورمیدر که اندن ایلرویه کچمیورلر ؟ » ایشته بو سؤال علی برسؤالدر که بادئ امرده جوابی سنك سؤالکك جوابی قدر قولایدر . یعنی بن بو آدمه « خیر یکرمی برخانه یه قدر صایمیوب ایلرویه کچمامك ضروری دکلدر ایستدیکك قدر صای » دیه بیلورم لکن « نهایت نره یه قدر صایه یم ؟ بوز یکرمی برویاخود بیك بوز یکرمی برالی غیر النهایه خانه‌لر صایه بیلورمی یم ؟» دیر ایسه نه دیرم ؟ « اوت ! ینه صایه بیلورسك » دیه جك اولسه‌م « اویله ایسه بوخانه‌لرك اسمی نه در ؟ » دیر . لا تنجه دن اویدیروب بر راسم طاقه جق اولسه‌م « بو قدر خانه لك بر عمل حسابی‌یی نره ده اجرا ایده‌یم ؟ » دیر . اجرا ایده جك محلی کوستره جك اولسه‌م بعد لایتناهینك مساحه سنی کوسترمك لازم کلوب حالبوکه بوده بشقه‌جه بر سؤالی ایجاب ایدرکه اکا ده جواب بوله‌مم . زیرا هانیا سنك برمکتوبکده مدح ایتمش اولدیغك اومشهور ریاضی معلمی بوقی ؟ بن برکره بونی لطیفه اوله‌رق اکا صورمش ایدم ده ذاتاً دوشونیجی وطنغن اولان معلم مشار الیهی حفقان بورومش ایدی . دیمش ایدم که « هندسه ده خطین متوازیینی الی نهایه چکوب اوزاتسه‌لر بر برینه دکمامك اوزره بر برینك خذاسنه قونمش ایکی خط اولق اوزره تعریف اولنور . عجبا بو خطلری نره یه قدر اوزاته بیلورز ؟ بونك ایچون پك اوزاق برمسافه لازم اوله جق اومسافه‌یی بیله‌مز ایسه‌ك خیالزی خطلری تمدیده نصل سوق ایدرز ؟ » بو سؤال ریاضی

معلمی حقیقانه دوچار ایتدیكی حالده
او مجلسده بر ده علمادن برذات وار
ایدی اسمنی ده ایضاح ایده‌یم :
ایشته ۰۰۰۰۰۰ ایدی . افندیء مومی
الیه قاضی میرده ابعاد غیر متناهیه
بحثلرینی - هندسه و حساب اوقومه‌دن -
اكلامغه چالشمش و بزی ده سوخته‌لق
ایتمامش نظرنده بولنمش اولان ذواتدن
بولنمسیله بزه اثباتلری یالكز منطق اوزرینه
بنا ایدلمش اولان قاضی میر بحثلرینی
آچمق ایستدی . انجق كندیسندن
اول ریاضی معلمی مقابله‌یه چیقدی . انك
هر زمان سویله دیكی اثر دی بی بیلورسك یا!
ینه انی تكرار ایلدی . دیدیكه «بو بحثلر
رشدیه چوجقلرینه اوقودیله جق
شیلردر» نهایت بر غوغا چیقار دیلرده
لله الحمد بحثه غوغا ایله نهایت ویردیلر :
شمدی سنك «علم» دیه صوردیغك
شی شو فقره‌دن مستبان اولان ایسه
بن مباحثی بر انجامه ایصال ایده‌میان
شیئه نصل «علم» دیرم؟

شو ایضاحاتده براز دها دوام
ایده‌یمی؟

حكمت طبیعیه بزه ضیا ایچون
«شوقدر رنكدن عبارت و بر جسم ضیا
پاش اوزرندن یكدیگرینی تعاقبله منتشر
اولان ذراتدر» دییور . بو ذراتك
ماهیتی ایچون سویله دیكی سوز بر جسم
ضیا پاشدن چیقمسی ایسه ضیایی تعریف
ایده‌جك اولان جسمك ینه ضیا ایله
معرف اولمسی «اكمك دیه اكمككه
دینور» مثللو بر شیئی كندی نفسیله
تعریف دیمك اولمزمی؟ بو ایسه باطل
دكلیدر؟ یوق اگر ضیانك شوقدر
رنكدن عبارت اولمسی ماهیتنی تعریف
ایده‌جك ایسه هایدی باقهلم او قدر
رنكی بر یره جمع ایت كوره‌لم ضیا حاصل
اولورمی اولمزمی؟

ایشته هانیا اصطلاح تركیبنی
بیلدیكم و بزم مكتبلرده كورمدیكم مدور
لوحه اوزرنده الوان مذكوره‌یی
جمله سریعاً چویره‌رك جمله‌سنی نظرده
مزج ایتمك صورتیله جمع ایدیورلریا!
رنكلر بیاض كبی بر شیئه محول اولیور
ایسه‌ده ضیا اولیور . بونی ده حكمت
طبیعیه اوقودیغم خواجه‌یه صوردم .
خواجه‌لك دورینی طاقندی وانلره
مخصوص اولان تبسملری تكرار ایلدی نه
جوابه باشلادی ایسه ده سؤالمی ایضاح
ایدنجه براز دوشوندكه واردی «ضیانك
مركب اولدیغی روایت اولنان رنكلرك
جمله‌سی بسیط دكلدر . ایچنده مركب
اولانی یعنی دیگر برایكی رنكك تركیبیله
حصوله كلانی ده واردر . شو حاله كوره
یاسمنك مثلا بنفشه رنكی دخی ضیایی
تشكیل ایدن رنكلردندر دیدیككزه نصل
اینانه‌لم كه بو رنك ضیا ایچنده بولنان الوان
سائره ایله تشكیل اولنمش اولمق دخی
احتماللر داخلنده در» دیمش ایدم :
جواب اوله‌رق «خیر! ضیا ایچنده بویله
مركب ظن اولنان رنكلر دخی بسیطدر
زیرا ضیاده چپلاق كوز ایله كوریلان

یك رنك بر پرزم ایله تحلیل اولنیور ایسه ده بو مركب ظن اولنان رنكلر دیكر بر پرزم ایله تحلیل اولنه میور » دیدی . دقت ایدییورمیسك بو جواب نه قدر چوروكدر ؟ حالبوكه مؤخراً حكمت طبیعیه كتابلرنده ده بونی بو یله جه مقید كوردم . مع مافیه بن خواجه می محجوب ایتمامك ایچون سس چیقارمدم . یوقسه « عجایب ! حكیم نوتون بر پرزم ایله ضیایی تحلیل ایدنجه یه قدر ضیایی تحلیل ایده جك بر پرزم یوق ایدی . صكره وار اولدیغی كبی شمدی دخی ضیا ایچنده كوریلان الوان مركبه یی تحلیل ایده جك ایكنجی بر پرزم اولمدیغی حالده براز وقت صكره بو ده وار اوله مزمی ؟ بو احتمال منكر اولدقدن صكره بز بو رنكلره نصل بسیطدر دیه جكز ؟ » دیمش اولسه ایدم خواجه مك براز دها صعوبت كوره جكی دركار ایدی . یابن بر ضیانك ماهیتنی طانیمقدن عاجز اولان حكمت طبیعیه یی نصل اولورده بر علم صایارق سنك سؤالكی اكا بناً ایله جواب ویرمكه قالقیشورم ؟

هانیا او بزم منجم موسیو ...... یوقمی ؟ اوروپاجه ده دخی امثالی نادر ایدوكی توصیه ایدلمسی اوزرینه هیئتجه اولان بضاعه جكمی توسیع ایچون لطفنه مراجعت ایتدم . سایه سنده واقعا برخیلی شیلر قاپدم . نهایت بزم سیاراتك مركز اتخاذ ایلدكلری شمسنه اولان انجذابلری اوزرینه شمسك كیم طرفندن منجذب اولدیغی حقنده او مشهور شمس الشموس مسئله سنی صوردم . « بو راسی هنوز كشف اولنمدی » دیدی ایشته اغلب مسائلی براهین ریاضیه ایله مثبت اولان هیئتك دخی علم اولمق حیثیتیله ماهیتی بوندن عبارت .

طب مبحث حیاته بر نتیجه ویردیمی ؟ حیات ومماتك نه دن عبارت اولدیغنی قطعیا میدانه قویدیمی ؟ نه لازم پاتالوژی یی اولسون صورت قطعیه ده تعیین ایلدیمی ؟ اون نوع خسته لكدن قاچنه دوای شافی بولدی ؟ نه حاجت تشخیص امراضده هانكی قانون لایتخطیسی وار ؟ مولیه ر بوكون كلسه حالا اطبایی ده طبی ده بحق تزییف ایده بیلور .

تاریخ طبیعینك حیوانات قسمی ید قدرت وخلقتدن چیقمش اولان حیواناتدن ونباتات قسمی نباتاتدن بیكده قاچینك اسامیسنی قید ایده بیلدی ؟ علم حقوقك ماهیتی نه در ؟ هانكی نوع حكومتك هانكیسنه مرجح اولدیغنی اثبات ایلدیمی ؟ موسیو فلان شو نوع حكومت ترجیح ایدر ایسه بن ده شو نوعی ترجیح ایدر ایسه م نه دیر ؟

اقونومی پولتیق فننده دها زنكین اولمه نك یولی نه ایدوكنی قطعیاً كیم تعیین ایلدی ؟

ایشته برادر علمك بعض شعباتی بونلر اوله جق ایسه بونلرده دخی شو شكلده ایكن « علم ایله تربیه اراسنده نه فرق واردر ؟ » سؤالكده علمدن مقصد نه اولدیغنی اكلایه مامقده صانیورم كه معذورم ؟

لکن هر آدم علومی تحقیر ایدەمز .
عرض ایلدیکم مشکلات عامه نك بیلدیکی شیلر اولدیغندن بونلری یاد ایتمکده بر بأس کورمدیکم ایچون سویله دم .
(حاضر سوز بو راده بر انجماسه ایردی . ارتق اویقو دخی کوزلرمدن آقیور . یارنکی پوسته یه مکتوبم یتشه مز ایسه وارسون یتیشه مسون . زیرا طیانه میه جغم . ایشته یاتیورم . هانیا سکا بوندن اولکی بر مکتوبمده بن مکتوب یازدیغم زمان سنی قارشومده سك فرضیله سکا خطاب ایدیورم ظننده بولندیغمدن پك متلذذ اولیورم . دیمامشمی ایدم ؟ ایشته او حکم بو کیجه دخی باقیدر . بناء علیه یتاغمه کیرمزدن اول سنی وداع ایدەیم : شمدیلك کیجه‌ك خیر اولسون . . . .
. . . .
ایشته اویقودن قالقدم . احتمال که سن حالا اویقوده سك . اکا شبهه یوق . احتمال ازار ایسه‌م دیملی یم که « احتمال که رؤیا کده بنی کوریورسك . زیرا ساعت صباحك اون بریدر که حیات بخش طبع کائنات اولان کونش اوطه‌مك اوکنده‌کی اوفاجق باغچه‌مك یاپراقلرینی و چیچکلرینی اشعهٔ لطیفه سیله هنوز یالدیزلامقده در کوریورمیسك که سندن اول انلره تبریك صباح ایدیورم . چونکه قورم زماننده ده حبورم وقتنده بکا انلر رفاقت ایدیور . علی الخصوص دفع اکدار خصوصنده بر کیمسه‌نك تسلیسی الچه ایتدیکی زمانلر انلرله اختلاطم کدرلرمی دفع ایدیور . صباح قهوه‌می بونلر میاننده ایچدم . شمدی ده کاوب کیجه براقدیغم قلمی الهٔ الدم . ایشته شمدیده سکا مرحبا دیورم : مرحبا !
ماهیتی بنجه هنوز معین اولمیان علمه نسبت ایتمش اولدیغك شیئك دخی ماهیتی بنجه معین دکل ایدی . اوشی ایسه تربیه ایدی .
« تربیه » دیمك نه دیمك اوله‌جق ؟ بر چوجغه ویاخود بیوك آدمه اصول وارکان انسانیتی اوکرتمکمی ؟ اویله ایسه بو اصولی بو ارکانی وضع ایدن کیمدر ؟ مدنیتمی ؟ اکر اویله ایسه بنجه ایش بتون بتون کوچلشور . زیرا مدنیت دخی نظرمده معین اولمیان موادندر .
شبهه یوق که مدنیت بر خلقك بر مدینه‌ده مجتمعاً اقامتیله حوایج ضروریهٔ بشریه یی ال برلکیله تسویه ایتملرندن عبارتدر . پك اعلا ! کرهٔ ارض اوزرنده بیکلرجه مدن وامصار وار . بر کره کوز کزدیرده باق . جمله سنك اصول وارکانی بر برینه ضد و مخالف دکلیدر ؟ اویله ایسه هانکی خلقدر او خلق که انك صورت تمدنی آخره مثال اولمق ایچون مدنیتك اساسی اتخاذ اولنه‌جق ؟ هله امینم که بو خلقك اوروپا خلقی وانلر میانندن دخی مثلا المانیا خلقی اولمسی کبی بر فکرده بولنمیه جقسك . زیرا بو بابده بیزده شفاهاً دخی سبقت ایتمش اولان مباحثه‌لرده سنی بونك خلافنده

و رو پالولرك ظاهری یالدیزلری ینده
لانلری تعمیده کوردم . ولو که سن
لده برخلقی دیکرینه ترجیح ایتدهانك
ورت حالنده « مدنیت » دی ..
زمان دخی ترجیح بلا مرجح ایتمش
ورسك . اما « انسانلرك خلقیتلرینی
رمده خلاصه ایدرم ده بونلر ایچون
ساب ایدن بر صورت مدنیتی تصور
درم » دیه جکسك . اوزمان دخی
یقتدن بحث ایتمش اولیه جقسكده
زمان تصویر و تحریری بوانده کیتمش
ه جقسك . صکره عقلای زمان
طونه کولدکاری قدر سکا کولکده دخی
ی قازانورلر .

تربیه دیدیککك شی ژان ژاق روسونك
نته اوکرتدیکی شیلر ایسه بن سنی تأمین
رم که ژان ژاقك امیل کتابی جانلانوبده
کر چکدن بر امیل اولهرق میدانه
قه جغی فرض ایدلسه عالمده الك کولنج
دلا ایشته اوموسیو امیل اولور ایدی .
را دنیاده هیچ بر صورتی قبول
امکی اساس حکمت اتخاذ ایتمش اولان
ن ژاق جنابلری تربیه حقنده فکر
هتیله تناقض شویله طورسون حتی
و بر فکر صورتنده کلاما دخی تناقضلر
ش وازجمله سیاحت حقنده بر صحیفهده
اون فرانسزی کورمك تکمیل
انسزی کورمش اولمق دیمکدر »
دیکی حالده ینه او صحیفهده فرانسه
رکز کنجلر دیاری اولمدیغی حالده انك
رده متبکر الاحوال بر مملکت اولمدیغی
درمیان ایلمش . مرادم یالکز ژان ژاقی
مؤاخذه اولسه ایدی بو کبی تناقضلر
بطلانلر حقنده بر جلد یازه بیلور ایدم .

ال سکا تربیه دن بر نمونه دها :
فرض ایدهلم که تربیه دیلان شی فلون
جنابلرینك مانتور لساندن تلاقه اوقودیغی
افسونلردن عبارتدر . واقعا صوك مخابره
مزده سن کندیکك بو فکرده اولدیغکی
کوسترمش ایدك . حتی شیلر کبی سائر
بعض خلیا پرورلرك انسانلری انسانلق
مرتبه سنك فوقنده تصویر ایلدکلری
جهتله تربیهٔ عمومیه یه پك کوزل خدمت
ایلدکلرینی درمیان ایلمشیدك . بن بوکا
جواب یازمامش ایدم . زیرا ذاتا سنك
بولقردك بنم دها اولکی سوزمه جواب
ایدی او سوزم ایسه « انسانی انسانلغك
فوقنه چیقارمق ممکن اولهمز » صورتندن
عبارت اولوب الدیغم جوابك اوزرینه
سویلیه جکم سوز دخی ینه بو اولدیغی
جهتله تکرار و اوجه دعوا صورتنده
سرد ایلدیکم بو سوزی صکرهده جواب
صورتنده اتیان ایتمك منطقسزلغی اختیار
ایتمامش اولمق ایچون بر شی دیمامش
ایدم . اما شمدی لقردینك صرهسی
کلدی ایشته بالمجبوریه تکرار
ایدیورم که انسانی انسانلغك فوقنه
چیقارمق ممکن اولمدیغی کبی
موافق دخی دکلدر . انسان بر حیات
خیالی ایله بر حیات اولهجق ایسه حق
سنك بدکده اوله بیلور . اما او زمان انسانك
دخی بر جسم لطیف اولمسنی فرض ایتمك

ایجاب ایدر . یوق انسان دیدیکمز شی بر حیوان اولوب ده حیات مادی ایله بر حیات اوله‌جق ایسه شیللرك فناونك امکلری هبا اولمش دیمکدر . زیرا حیوان اوله‌رق طوغمش اولان انسان هیچ بر وقتده ملك اوله‌مز . قوجه دون کیشوت ! ینه عقلمه کلدی . ایشته انسانی انسانلغك فوقنده تصویر ایتمش اولان محررلرك سنك اعتقادکجه تربیه نامه‌لری دنیلمك لازم کلان کتابلرینی مطالعه ایله الدیغی تربیه‌نك آثارینی اورته‌یه قویان دون کیشوت چلدیر مشجه سنه حرکاتیله جهانی کولدورمشدر . محرری سروانتس یاعده اولسه ایدی ممنونیتدن بویننه صاریله‌جق زمانلرم دخی اولمشدر .

اما انصاف ایت‌به قرداشم ! خلق انسانلغك فوقنده تصور ایدن محررلرك آثارینی مطالعه ایله کندیسنی دخی انسانلغك فوقنده کورمش اولان دون کیشوت شو معهود خانجی‌یه کیدوب ده آنی دخی انسانلغك دکل یالکز خانجیلغك فوقنده یعنی بر پرنس وقاریسنی بر پرنسس کورمش واکا کوره معامله ایتمش اولمسی فقره‌سنه نه‌قدر کولیورسنك ؟ سنی بوقدر کولدیرن شی بر خانجی‌یه شهزاده‌لر معامله‌سی ایدلمش اولمسی دکلیدر ؟ اویله ایسه بر انسانه درجهٔ طبیعه‌سنك فوقنده بر درجه تعیین ایتمك دخی عینیله بونك کبی کولنه‌جك بر حال اولمزمی ؟

حاصلی قرداشم مطلوب اولان مدنیت هانکی مدنیتدر که انك هانکی اصول وار که‌انه اعتبار ایدوب چوجقلرمز اوکر دایشمزه تربیه دنیله‌جك اولدیغی معین اولمدقدن صکره بوغیر معین تربیه‌یی ینه غیر معین اولان علمه نصل نسبت ایده‌یم ؟ خیال ایله اوغراشمق دخی ایشته بویله کولنیج اوله‌جق شو حاله کوره سن اول امرده بکا « علم » دیمکدن مرادك نه اولدیغنی و « تربیه » دیدیکك زمان نه‌یی مراد ایتدیککی ایضاح ایت ده بن دخی سنجه مطلوب اولان علم وتربیه‌نك یکدیکرینه اولان نسبتنی عقلم ایردیکی قدر آراشدیره‌یم .

ایشته سوزم بتدی . صحتم عافیتم پك یرنده اولدیغندن اللهه شکر ایتمکده‌یم کوزلرکدن اوپرم . باقی اخوت !

متنوعه

﴿ فیزیونومونی فننك اس الاساسی ﴾

فیزیونومونی یعنی علم معرفت سیمافنی قدیمدنبری غایتله اهمیت الش برفن اولدیغی معارفشناسانه معلومدر . بو فنك ماهیتی اولاد بشرك شکل سیماسنی اخلاقیله تطبیق ایده ایده نه سیماده بولنان برآدمك نه اخلاقده اوله‌جغنی دها احوال خصوصیه سنه وقوف کسب ایتمدن استخراج ایده بیلمکدر :

عربلر بوفنی برخیلی تعمیق ایده بیلمشلر

ایدی . ذاتاً بنی بشرده کی سیمانك
لطافتنی موازنه ایله لذت بولان هرملت
رفن مذکوره رغبت وخدمتدن کیرو
طورمامشلردر . انجق اوروپالیلر رغم
صنعتنی فنونه برخادم مداوم اولمق اوزره
تضییق ایتمکه باشلادقلری زماندن بری
علم معرفت سیمایی همان درجهٔ کماله ایصال
ایلدیلر .

(لاواته) نام مدقق هم رسام هم
محرر اولمق صورتیله بوفنده جمله دن
زیاده تعمق ایتمش اولان حکمادندر .
مومی الیه معرفت سیما علمنك اس الاساسی
اولمق اوزره یدی صورت ارائه ایتمش
و « اکر برچهره ده شو یدی صور
آتیه یی کرکی کبی موضع ومعین
ویکدیکریله متناسب کوررایسه‌ك امین
اول که همان انسانیتك فوقنده
بر مخلوق سیماسنی کورمشسك دیمکدر »
دیه بالتوصیه اهمیتنی آرتدیرمش وواقعا
هرکسك تجارب روزمره سی دخی بوبابده
(لاواته) نك اصابت رأینی تصویب ایتمکده
بولنمش اولدیغندن بوده ارباب مطالعه
ایچون برمعلومات مفیده اولمق اوزره
احوال سبعهٔ مذکوره نك عیناً ترجمه سی
مناسب کورلمشدر .

﴿ اولا ﴾

« وجودك آلن وبرون وچکه اوله‌رق
طبقات ثلاثه سی میاننده برمساوات
ظاهره »

[زیرا کرك رسامل وکرك علم معرفت
سیما اربابی وجه بشری اوچ خط میاننده
تصور ایدرلر . بوخطلرك برایسی برونك
منتهاسیله قاشلرك مبدأندن قولاغه
وایکنجیسی اوست دوداغك منتهای
فوقانیسیله برونك منتهای تحتانیسندن
آکسه یه واوچنجیسی دخی چکه نك خط
اسفلندن کردنه طوغری چکلمشدر .
(لاواته) دینك ایسترکه اکر بو اوچ خطك
یکدیکرینه مسافه سی مساوی اولورسه
چهره نك طبقات ثلاثه سی مکمل اولور .]

﴿ ثانیا ﴾

« جبهه بروضع افقی ایله نهایت
بوله‌رق بناء علیه قاشلرك دخی - مقوس
اولیوب - خط افقی یه یقین براستقامتده
وصیق وطورجه ورانه ده بولنمسی »

﴿ ثالثا ﴾

« برقاچ ادیم مسافه دن سیاه کبی
کورینه جك قدر آچیق الاو یاخود مائی
واوست کوز قپاغنك دائرهٔ البؤبؤ دنیلان
کوز دائرهٔ منونه سنی برخمسی ویا بردردبعی
قدر اورتمش اولدیغی کوزلر »
[کوزك الك قنباسی دائرهٔ البؤبؤ
نه اوست ونه ده الت طرفندن کوز
قپاغیله برمقدار تستر ایتمیوب دائراً مادار
کوز آقیله محاط اولانیدر]

﴿ رابعا ﴾

« صرتی کنبش وجناحینی موازی
وبرپارچه جق متوجه بربرون »

﴿ خامسا ﴾

« افق وضعنده براغز واوست دوداغی ایله بونك اورته سنده كی خط مركزینك طاتلیجه صارقق وچوقورجه والت دوداغك دخی اوست دوداقدن بیوك اولمسی »

﴿ سادسا ﴾

« یوارلق وصارقمجه برچكه »

﴿ سابعا ﴾

« قویو قومرال رنكده، قیصه وقسم اعظمی قیوبرجق صاچلر »

شو یدی احوالدن یالكز صوك حال « یعنی اك اهمیتسزی اولان » دن ماعداسی برنجی ناپولیونك چهره سنده موجود ایدی . اكر لا واته ناپولیون زماننده كلمش اولسه ایدی مشار الیهه برجیله ومداهنه اولمق اوزره یالكزانی تصویر ایتمش كبی بر سوء ظنده بولنمق ممكن اولور ایدی . واقعا ناپولیون لاواته زماننه یتشمش ایسه ده هنوز ولولهٔ اقبال ایله عالمك مشار بالبنانی اولدیغی زماننه یتشمیوب اوزمان ناپولیون هنوز مكتب شاكردانه اولسه اولسه قارطوپی اویوننده غلبه ایتمكده بولنمش ایدی .

شو بندی اخذ ایلدیكمز فیزیونومونی كتابنده چهره نك شكل وصورتندن استخراج ایدیله جك احكام اوزون اوزادی یه مقایسه وموازنه ایدلمش ایسه ده فنك اس الاساسی هب بو احوال سبعه دن عبارت اولوب بر انسان بونلرك نه قدرندن محروم كوریلور ایسه اندن اخلاق حسنه امیدینك دخی او قدر ضعیفلشه جككی مقیاسنی اله المق كافیدر .

قاریلر

مابعد عن نومرو ۲٤

یرلرده ده قاریلرك نفوسی اركلكدن چوقدر هم ده امر واراده اركككده دكلمی ؟ قاری براز بیاطله یحجه تجدید ایده بیلمكه ده نیچون مقتدر اولمسون ؟ بالكه حریفك الدیغی ذوق تنوعی خصوصنده در . اما دیه جكسكز كه هپسی قاریدر . یا سز اخلاط آرمودندن بدأ ایله الخ‌ء آرمودینه قدر انواعنی نیچون ارایورسكز ؟ هپسی آرمود دكلمی ؟ هم آجانم . بنی اسرائیل عندنده تعدد زوجاته قاریلرك اعتراض ایتمكه اصلا حقی یوق ایدی . باق بوكون براوروپالی قاری قوجه سنك برقاری دها آلمسنه اعتراض ایدر ایسه حق قازانه بیلور . زیرا قوجه سنه هم كندی نعمت حسن وجمالنی ومتاع انس وصالنی كتوریور هم ده جهاز نامیله بیكلرجه آلتون دخی ویریور . یعنی قوجه سنی صاتون آلیور . نصل كه براوروپالی مادامه صاتون الدیغی قوجه سنی بیلدیكی كبی اوینا تمقده حقلی ایسه بنی اسرائیلده دخی براركك صاتون آلدیغی قاریسنی بیلدیكی كبی اوینا تمقده نیچون حقلی اولسون ؟ اوروپالی مادامه

قوجه‌سنه بشقه‌قاری و برمیور . چونکه پاره‌جغیله صاتون آلمشدر . او یله ایسه بنی اسرائیلدن براركك دخی قاریسنی پاره‌جغیله صاتون آلمش اولدیغنه کوره بردهاسنی دخی ینه پاره‌جغیله صاتون آله‌بیلور .

بو آلیم صاتیمه غالبا برمعنا ویره‌میورسکز . مسئله‌یی ایضاح ایده‌یم :

قوت و قدرت ارککده دکلمی یا؟ بنی اسرائیلده ایسه فنیکه‌لولر کبی تجارتلق ویاخود شمدیکی اوروپالولر کبی بانقه‌جیلق یوق ایدی که حتی ارککلر سرمایه‌یه محتاج اولسونلر . انلرککیسی زراعت ایله چوبانلق ایدی . بونلره ایسه ارککك قوت و قدرتی کافی ایدی . ارتق قارینك جهازینه نه احتیاج وار؟ قز باباسنك ایسه بالعکس قزی ایچون براز پاره ایسته‌مکده حق وار ایدی . « آل شو قزی بیلدیکك کبی قوللان » دیه آدمه قوس قوجه بر وجودی بش پاره‌یه ویرمزلر یا!

قاری قوجه‌سنك مالی کبی اولدیغنی اکلادیکز آ؟ اولاد دخی باباسنك مالی کبی ایدی . اویله اولاسی ده لازم کلمزمی یا؟ تارلا بابانك تخم بابانك اکمك بابانك صو بابانك اولدقدن صکره محصول دخی بابانك اولمق موافق منطقدر . اولاد بابانك اول قدر مالی کبی ایدی که حتی استر ایسه صاته بیلور ایدی . لطیفه دکل . بونی پك جدی اوله‌رق قبول ایدیکز که صاته بیلور ایدی . بو بنده مخصوصده اصلا لطیفه ایتمیورم . ملل قدیمه‌نك بو بابده‌کی فکر و تصورلرینی بیله حقیقتیله تصویر ایده‌جکم . بابا اولادینی صاتار ایدی دیبورم صاتار ایدی . عادتا چارچار پازارلغنی کسوب فروخت ایدر ایدی . شوقدر وار که پت پرستان متجاوره‌یه صاتمسی ممنوع اولوب بو ایسه کفره مرقومه چوجغك دیننه تعرض ایده‌جکلرندن نشأت ایلر ایدی . حضرت موسی علیه السلامدن اول کفره‌یه ده اولاد صاتمق جائز ایکن مشارالیه طرفندن منع ایدلمشدر .

شمدی انکلتره‌ده تحقیر ایچون قاری صاتمق صورتی موجود اولدیغنی ایشیدر ایسه‌ك ده بنی اسرائیلده یالکز بو یوق ایدی . قاری‌یی صاتمق دکل حتی بوشامق بیله پك کوچ اولوب برآدم زوجه‌سنی تطلیق ایده‌جکی زمان سبب مفارقت نه ایسه انی خاخاملر مجلسنه عرض ایدرك بعد المذاکره مفارقت وقوعبولور ایدی . بویله اولسه‌ده هرکس کیفی کلدیکی زمان قاری بوشاسه صکره قوتدن قدرتدن عاری اولان قاریلری کیم باقار؟ قز ایکن کندیسنه مشتری ظهور ایده‌جکی ایچون پدری انی محافظه ایدر ایسه‌ده طول قالدقدن طراوتی کچدکدن صکره کیم مشتری چیقار؟ پاره‌سیله دکلمی؟ حریف کیدرده برکنجی بر کوزه‌لجه‌سنی آلور!

اما نه تفصیلاتدن قاریلرك اسیر اولادقلرینی اکلامق دخی جائز دکلدر . حتی بنی اسرائیلده اسیر اولان قارینك ده برنوع امتیازی وار ایدی شو ایدی که

برقاری قید اسره کرفتار اوله‌جق اولسه‌ صاحبی اکا قوجه‌سی وسائر اقربا وخویشانی ایچون بول بول وطوبه‌طوبه آغلامق اوزره تمام برسنه مدت مهلت ویرر. وانی استفراش ایده‌جکی وار ایسه بو برسنه مدتدن صکره استفراش ایدر ایدی. حر اولان قوجه‌لی قاریلرك الك بیوك امتیازی ایسه کندیسندن کوزل اولان اسرایی ولو که قوجه‌سندن کبه قالش اولسون طرد ایتدیره‌بیلمك وکندیسندن چرکین اولان اسرایی قوجه‌سنه عرض ایلك جهتی ایدی. بنی اسرائیل ارککاری بوحاله آغلایه آغلایه شکایت ایتسه‌لر حقلی دکلیدرلر؟

بنی اسرائیلك قاریلری بونظرله تلقی ایتلری برمحرره قاری دنیلان شی انسانك نیم دیکر موجودیتی اولدیغی فکرینی و یروب و یرمیه‌جکی ملاحظه بیورلسون.

بوحالده بوانسان دالری نسوانی عادتا ارککلرك تلذذی ایچون برمیوه شیرین مثابه‌سنده قاله‌جقلردن بونلرك انسانه وانسانلغه یاقلاشه میه‌جقلری حکم ایدیلور ایسه‌ده بنی اسرائیل میانده بوحکمك بعض جهت استثنائیه‌سی واردر. از جمله بنی اسرائیل قرالی آشابك قری آتالی حکمدارلق مقامنه قدر یول بولمشیدی. اما نصل بولدی؟ ایشته آنی بیلمك لازم.

مز بوره معهود محررلرك قولنجه یهودا قرالی تیرابلك نیم دیکر موجودیتی رفیق ابدیسی وسائره‌سی وسائره‌ی یعنی بزم قولمزه کوره قاریسی ایدی. برکون قوجه‌سنی واوغلنی اولدوردکدن صکره حضرت داود نسلندن نه قدر آدم وار ایسه جمله‌سنی ده اعدام ایدیك شوصورتله تحت حکومتده استقلال کسب ایتمش اولدی! لکن قوجه‌سنك یته رفیق ابدیسی اولمغه حاضر ایدی. مؤخراً بو رفاقتی اجرا دخی ایلدی. زیرا قتل عامدن بوآس نامنده برچوجق نصاسه قوزتیلوب برعبادتخانه‌ده بیودکدن صکره قرال اوله‌رق مز بوره آتالیك ده قفاسنی کسمش وشهراه انعدامده قوجه‌سنه ترفیق ایلمشدر. بو ایش حضرت مسیحدن سکز عصر اول وقوعبولمشدر. بکندیکز یا؟ آلکز سزه بردانه‌سنی دها:

یته یهودا قراللرندن یانه‌نك صالومه اسمنده برنیم دیکر موجودیتی بر رفیق ابدیسی برشریك حیاتی وار ایدی. هم ده بوآتالی کبی عیسادن سکز عصر اول دکل دها یقین. برعصر قدر اول قوجه‌سی اوله‌جق حریف شریك حیاتی اولان صالومه‌نك حق شرکتنه رعایت ایتمیوب سائر برچوق نیم دیکرانی دخی حصه دار لذائذ حیاتی ایلدیکندن قاریسی پروتستو ایلدی. قوجه‌سی علیهنده تشکل ایدن فرقه ایله براشدی. نهایت حریفی یقابجا توسکورتدیلر. بیچاره حریفجك آلتی سنه قدر سرسری سرسری سورتدکدن صکره سلاح بدست اوله‌رق ینه مملکتنه کله بیلمشیدی. خصماسندن انتقامنی آلدی ایسه‌ده قاریسنه برشی

یاپمدی ؟ نصل یاپه‌سون ؟ نیم دیگر
موجودیتی دکلمی ؟ انسان کندی وجودینڭ
یاریسنه بچاق صوقه بیلورمی ؟ اك صکره
، حریف آخرته تکرلندیکی زمان رفیق
ابدیسی بو یولده‌کی رفاقتی براز دها تأخیر
ایدرك قوجه‌سی یرینه حکمدار اولشدر .
بوده پك فنا برفقره دکلمی ها ؟ لکن بردانه
ده ایسی وار :

بخت النصر یوقمی ؟ هانیا شو بنی
اسرائیلی برباد ایدن آثور قرالی بخت
النصر . ایشته او ذات هولوفرن نام
سرعسکرینی بنی اسرائیل اوزرینه
صالدیرمش و سرعسکر دخی کلوب بتولی
قصبه‌سنی تحت محاصره‌یه آلمشیدی .
او قصبه‌ده یودیت اسمنده برقاری وار
ایدی که اغنیای بنی اسرائیلدن ماناسڭ
نیم دیگری ایکن یاریسی یعنی قوجه‌سی
وفات ایتمکله یاریم یعنی طول قالمشیدی .
بو غیرتلی طول مملکتنی قورتاروب اسمنی
قهرمانان زنان دفترینه قید ایتدیرمك
ایچون قالقدی براقشام طوغریجه دشمنڭ
اردوگاهنه کیتدی . هولوفرن بو قارینڭ
حسن و جمالده‌کی کمالنی کورنجه
بشقه‌لشوب « امان افندم سز بورایه
نیچون کلدیکز ؟ » دیدکده یودیت
« افندم ! بن ماناسڭ رفیق ابدیسی و نیم
دیگر موجودیتی یودیت جاریه‌کزم . قوجه‌مه
نصلسه سفر عدمده رفاقت خصوصنده
تأخر ایتدم . او کیده‌لیدنبری بن یاریم
قالدم . شو سفر برلك حالنده سز دخی
یاریمسکز . زیرا نیم دیگر موجودیتکز
وار ایسه بیله مملکتکزده براقمش اوله‌جغکزدن
بنده اولان نیم دیگر موجودیتی سزه بخش
ایدرك شو ارالق سزی اتمام ایتمکه کلدم »
دینجه چونکه قارینڭ حسابی پك طوغری
اولدیغندن هولوفرن حقیقه و شرطنجه
تماملانمق ایچون طعام و شراب سفره‌سنی
احضار ایتدیردی .

ای نهایت قاری هولوفرنی تماملادیمی ؟
های های ! فقط حریفجك نیجه
متاعب ایله بی تاب یاتور ایکن یودیت
حریفڭ قفاسنی بدنندن آیروب فی الحقیقه
مملکتنی قورتارمق ایچون دیدیکنی
یاپمشدر .

نصل ؟ آفرین دکلمی ؟ حتی بو فقره
برکتاب مخصوص اوله‌رق بنی اسرائیلك
سائر برچوق رساله‌لرینی جامع اولوب
(عهد عتیق) و (تورات) نامیله
متداول اولان مجموعه‌یه درج ایدلمش
ایسه‌ده نصاراسه پروتستانلر بونی پك‌ده
بکنه‌مدکلرندن طانیمامق ایسته‌مشلردر .
دهاسی وار :

بو فقره براز اسکیجه یعنی حضرت
داود دن‌ده اول ایسه‌ده ضرری یوقدر
زیرا طاتلیجه‌در . بنی اسرائیلدن موآبیت
قرالی اوغلانك برقزی وار ایدی . اسمنه
روت دیرلر ایدی . ماهلون اسمنده
برکنج یهودی هنوز یاریم یعنی بیکار وارکن
اولدیغندن روتی اکا ویروب موجودیتنی
اکمال ایلدیلر . برارالق نیم دیگر موجودیتی
اولان قوجه‌سی کندیسنی دنیاده ترکله
آخرته کیتدی . روت قاین والده‌سی

بولنان نوئه‌می ایله برابر بیت اللحمه گیدوب اوراده ینه قوجه‌سنك اقرباسندن وارباب زراعتدن زوت نام کیمسه‌نك مجلش اولان تارلازندن فضله قالان باشاقلری طوپلایوب انکله تعیش ایدر ایدی . نیچون‌می دیدیکز ؟ والله نه بیله‌یم ؟ بلکه پادشاه باباسی ده وفات ایتمش ویاخود قزینی بر دها باقامش اولملیدر . بنی اسرائیل زنانی ده اوکرندیکزیا ؟ انلر ضعیفدر . قدرتسزدر اویله هر آغر ایشلری یاپه‌مزلر . باشاق دوشیرمك ایسه قولایجه برایشدر .

نه ایسه روت ینه بر کون تارلاده باشاق دوشیررایکن تارلا صاحبی زوت راست کله اورایه کلور . بویله بر تصادفده ایکی نیمهٔ انسانیت اراسنده نه سوز سویلنور ؟ بیلورسکزیا ! نه سویلنور ایسه سویلنور . ازدواج قرارلشدیریلور . اما اولکی قوجه‌سی ماهلون آخرتده یاریم قاله‌جق ایمش . نه ضرری وار ؟ ماهلون و زوت وروتدن عبارت اوچ وجود برلشوب بر بچق چانده بر انسان تشکیل ایدرلرده هرکسدن دها مکمل کزرلر .

ایشته بو فقره دخی بوقدردر . پك ساده‌می دیدیکز ؟ بنده اویله دیمك ایستیورم . لکن هر نقدر حکایه‌نك ماهیتی برارکك برقاری‌یی تارلاده باشاق طوپلار ایکن راست کتوروب صکره‌ده ازدواج ایلش اولمسندن عبارت ایسه‌ده بویله براز دواجك وقتیله پك بیوك براهمیتی وارایمش که مزبوره مشاهیر زنان جمله‌سنه ادخال ایدیلوب حتی بو حکایه دخی تورات اولدیغنده هم یهودیلرك هم خرستیانلرك اعتقادلری بر کال اولان مجموعهٔ رسائله قیداولنمشدر .

بنی اسرائیلده اشتهار ایدن زنان میاننده برده دیورا واردر که یهودیلر آنی پیغمبر اعتقاد ایدرلر . اماسز شمدی قاریدن پیغمبر اولوب اولمیه‌جغنی حساب ایدرسکز . بن سزه کندی اعتقادیمی سویله‌میورم‌یا ! بنی اسرائیلك اعتقادینی خبر ویریورم . مزبوره تمام قرق ییل پیغمبرلك ایتمش ایمش . حتی انك دخی بر کتابی توراته قونلمشدر .

مساعده بیوررایسه‌کز زنان یهودیان حقنده‌کی سوزك بوقدریله اکتفا ایده‌لم ده برازده بشقه طرفه باقه‌لم : ایشته از جمله :

﴿ نسوان هند قدیم ﴾

بنی اسرائیل نزدنده زنانی پك قوتسز قدرتسز ضعیف ونحیف طانیمش ایسه‌کزده نسوان هند میاننه کیرر ایکن بو فکری باشکزدن دفع ایتمك لازمدر . زیرا هندقاریلرینی بنی اسرائیل نسواننده بتون بتون بشقه بوله‌جقسکز .

برکره هندده قزلرك چابق قوجه بوله بیلمسی والك ایی قوجه‌یه وارمسی ایچون پهلوان اولمسی لازم کلور ایدی . اماتعجب ایتمیکز ! سوزلرم جدی اولدیغنی واوله‌جغنی اولجه خبر ویرمامشمی

آیدم ؟ ایشته جدی اوله‌رق سویلیورم که
قزلرك پهلوان اولمسی مطلوب ایدی .
هم ده بونك ایچون یالکز بازولرك بجاقلرك
سیکرلرك کمیکلرك بولنده اولمسی کافی
اولمیوب پهلوانلق صنایعنجه دخی بیوك
بر بهره پیدا ایتمکه احتیاج اولدیغندن
– ایلروده اسپارتالولر نزدنده کوره‌جکمز
اوجهله – قزلر کشتی بازلغی
زورخانه‌لرده تحصیل ایدرلر ایدی .

برارککك کوچ حال ایله الت ایده
بیلدیکی قزی الوب یاقزی پنجهٔ قهرنده
زبون ایده‌جك ویاخود کندیسی اکا
مغلوب اوله‌جق اولورایسه کفو
اوله‌میه‌جقلرندن نکاح جائز دکل ایدی .
شو حکمدن نه‌لر تولد ایدر حساب
ایدیورمیسکز ؟ مثلا برقزسزی
بکنمیور . سزایسه انك ایچون
چلدیریورسکز . دیرکن کسوه‌لری
کیوب یاغلانوب ماغلانوب اورته‌یه
چیقمشسکز . قز سزی مغلوب ایتمکه
سزانی آلت ایلمکه چالیشورسکز برده
اوقایش کبی قز سزی بلکدن قاوراديغی
کبی یره آتمش . نصل ؟ شو بولده کی
معاشقه ذوقکزه کیده‌جکمی ؟ فقط
هر وقت بویله معامله کورمزسکز .
طرفینده کوکل رضاسی اولدقدن صکره
برچوق اویونلرله قز سزی هرنه‌قدر
اوزسه نهایت بالالتزام کوشه‌یوب سزه
مغلوبیت کوستررالته دوشر ! برده
وارکه قز اوغلانی بکنمش ده اوغلان
قزی بکنمامش . شوحالده اوغلان
قزی الماق ایچون یا انی الماکبی یره
اورمسی ویاخود کندیسی بوصورتله
مغلوب اولمسی لازم کله‌جکدر . کندی
مغلوبیتی رذالتی ! قزی قالدیروب یره
آته‌جق قدرتی یوق ایسه ! ......
یاقزاکا کمال مهارت ولطافتله بروقت
مناسبده مغلوب اوله‌رق یره دوشر
اوزانی ویرر ایسه ! .... ایشته نکاح
اولدی کیتدی !

عالمده هرشیئك هم حسنات هم سیئات
طرفی یوقمی یا ؟ باقکز ارتق فوت
بازوکزه اعتمادکز وارایسه تأهل ایچون
هندستانه کیدیکز .

هندیلرك بو پهلوانلقدن بکله‌دکلری
حکمت نه‌در آنی ده بیلیورمیسکز ؟ انلر
قاری ایله قوجه اراسنده مادی ومعنوی
مساوات کامله ارادقلری ایچون بویله
ایدرلر ایمش . یعنی مساوات مادیه‌یی
بوصورتله اثبات ایدرلر ایمش . حتی
شمدی سزه برفقره قید ایده‌جکم که بزم
معهود محررلره « قاری ارککك نیم
دیکرموجودیدر » عباره‌سنی یازمقده
اصل مأخذلری نره‌سی اولدیغنی
کوره‌جکسکز اما کیفیته بردن بره اهمیت
ویرمامکزی شمدیدن اخطار ایدرم .
چونکه صکره ایش بشقه اولدیغنی ده
کوره‌جکسکز . ایشته فقره شودر :

هندیلره قاری ایله قوجه اراسنده
مساوات کامله‌یی امر ایدن شی « مانو »
نام کتاب مقدسك طقوزنجی بابنده
« انسانلغك یاریسی ارککده یاریسی

قاريده تجلی ایتمشدر . برآدم تأهل ایتدکدن صکره تمام انسان اولهمز . انسان تام برقاری ایله برقوجه و برده چوجقدن ترکب ایدر » دیه مندرج اولان فقره در .

واقعا شو فقره بزم اوروپالی محررلره قاری‌یی ارککه نیم دیکر موجودیت عد ایتمك ایچون بر مأخذ اوله‌بیلور . لکن کاغد اوزرنده‌کی یازیدن دنیاده اویله برقاری و یاخود اویله برارکك بولندیغی حکم ایتمك ممکنمیدر ؟ طورکز بقالم برکره شو فقره نك حکمنی فعلیاته تطبیق ایده‌لم :

برکره انسانلغك یاریسی قاریده و یاریسی ارککده تجلی ایتمش ایسه ایکی نصفك بر تمامه مساوی اوله‌جغی ریاضی برهانیله مبرهندر . شوحالده انسان تامك برقاری برارکك برده (چوجقدن) مرکب اوله‌جغنی قبول ایدرایسه‌ك چوجق فضله قاله‌جقدر . بوندن صکره چوجقلر البت یادیشی اولور یاارکك . هرهانکیسی اولسه مطلقا بر نیم انسان اولوب نیم دیکرله بعدالاختلاط بربتون وجود تشکیل ایتمك اوزره یارادلمش دیمکدر . اویله ایسه بونلری انانك وبابانك تمامیتنه ضم ایتمك لازم کلمز . هم ده انسان تام برقاری برارکك برده چوجقدن مرکب اوله‌جغنه کوره چوجق ایکی اوچ بش اولور ایسه بردن زیاده‌سی فضله قالمزمی ؟

شو مطالعه مانو کتاب مقدسنك عبارهٔ ظاهره‌سی اوزرینه بیرد ایدیلور برمطالعه‌در . شمدی کلهلم حکمه :

انسان تام برقاری برقوجه برده چوجقدن عبارت اوله‌جغنه کوره ارتق برارککه بردن زیاده قاری المق لازم کلملیدر . اویله دکلمی ؟ چونکه بر نصف ینه برنصف دیکری بتون ایده‌بیلوب برکره شو حیذده متحد اولدقدن صکره سائر نصفلری اتمام ایتمسی ممکن اوله‌مز . حالبوکه هندیلرده تعدد زوجات دخی جائز ایدی . واقعا برارکك نه‌قدر قاری‌السه وحتی جمله‌سی منکوحه دخی اولسه انلر ینه اوطه‌لق مقامنده قالوب اصل زوجه واش اوله جق یالکز بریسی ایدیسه‌ده شو حال مانو کتابنك اشاغیده بیان اولنه‌جق - وبزم اوروپالی محررلرك قاری‌یه ارککك رفیق ابدیسی اولدیغی حقنده مأخذ اوله بیله جك - برقوتلی فقره سندن نشأت ایتمش اولوب یوقسه محاکمه‌نك اساسی ینه باطلدر . فرض ایده‌لم که اصل قاریسیله برابر کندیسی بر نصف اوله‌رق بربتون تشکیل ایتسونلرده اوته‌کی قاریلر واوطه‌لقلر بوحسابه کیرمسونلر . فضله قالسونلر . یا اوحالده بونلر تمامیت انسانیه‌لرندن محروم قالمش اولمزلرمی ؟ بابا هندی کندی نصفیتنی اصل قاریسنه نسبت ایلدی . اوطه‌لقلری‌نی‌ابو تمامیته مظهر ایتمدی . اویله ایسه بونلری نیچون الدی ؟ المامش اولسه ایدی بونلر بشقه قوجه‌یه واروب مانو کتاب مقدسی قولنجه تمام انسان اولورلر ایدی .

اوطه‌لقلق حالنده ایسه یاریم قفا برقول

بر آیاق اوله‌رق قصاب دکانلرنده آصیلی کوردیککز یاریم قوزوز کبی برحالده قالمش اولدیلر .

بر ارککك متعدد قاریلری ایچنده یالکز بردانه‌سنك کندیسنه قاری طانوب قصورینك اوطه‌لق مقامنده قالمسی مانو کتابنده « برقاری قوجه‌سنه حیاتده مماتده رفاقت ایتملیدر » دیه یازیلی اولمسندن نشأت ایلمشدر . ایشته قاری‌یی ارککك رفیق ابدیسی فرض ایدن معهود محررلرك دخی مأخذی بو فقره اوله بیلور . لکن او محررلرکیتسولرده زوجه‌لرینه « بن وفات ایدوب ده مزاره کومولدیکم زمان سن دخی دیری دیری کومولەجکسك زیرا سن بنم نیم دیکرم موجودیتم اولدیغکدن بن مزارده یاریم یالاق تمام هم ده سن بنم رفیق ابدیم اولدیغکدن بو یولده ده بکا رفاقت ایده‌جکسك حاصلی مطلقا بنمله برابر مزاره کیرملی » دیسونلر باقه‌لم سویورکه صو پاسنی قفالرینه برلرمی یمزلرمی ؟... (کرچك اوروپا قاریلرنده سویورکه صابی و پاپوش محبتی یوقدر . انلر قوجه‌لرینه طاریلدقلری زمان توالت طاقمی اوزرنده بولنان صابونلغی حریفك قفاسنه اتارلر . مع هذا بوده ایشه کورمکدن کیرو قالمز)

مانو کتابنده بو یله یازلمش و حتی بو عباره‌ده قاریلرك قوجه‌سی وفات ایتدیکی زمان برلکده ترك حیات ایتمسی لازم کله‌جکنه دائر صراحت اولیوب یالکز

اوزره سویلنمش اولدیغی درکار بولنمش ایسه‌ده هند نسوانندن بویولده قوجه‌سنه رفاقت ایدنلر دخی چوقجه کورلمشدر . رفاقت اما نصل رفاقت ؟ دیری دیری مزاره کومولمك اولسه نه ایسه نه ! نصر الدین افندینك دیدیکی کبی انسان کوزلرینی یومار اوتورر . هندده جنازه‌لری دفن ایتمیوب آتشه یاقدقلرندن اولوم یولنده قوجه‌سنه رفاقت ایده‌جك اولان قارینك نار نمرود کبی بر آتش اوزرنده جیزر جیزر کباب اولمسی لازم کلور ایدی . هایدی بقالم محرر افندی ! باجی خانم برده بونی تکلیف ایتده نه جواب ویره‌جکنه کوزلجه دقت ایله !... مانو کتابی حکمنجه هند قاریلرینك قوجه‌لرینه رفاقتی بویله بر نتیجه‌یی انتاج ایتمیوبنه کتاب مذکورده « طول قالان قاری یمشدن واوتدن و چیچکدن بشقه برشی یمسون وجودینی پیراتسون اغاسی وفات ایلدکدن صکره ارتق هیچ برارککك اسمنی یاد ایتمسون عمرینك بقیه‌سنی اکر قوجه‌سی طرفندن برحقارت کورمش ایسه آنی عفو ایتمك وقوجه‌سی برشی وصیت ایتمش ایسه آنی یاپمق وهر درلو ذوق و صفادن نفسنی محروم ایلمك ایله کچورسون » دیه کیفیت تصریح ایدلمشدر . واقعا قاری‌یی ارککه رفیق ابدی ایدن موسیولرك آخرته تکرلنمسی اوزرینه زوجه‌لری قاره‌لر کینور ماتملر طوتار ایسه‌ده نصل طوتار ؟...... بوراسنی هرکس بیلور .

بو رایه قدر سویله دیکمز سوزلردن اکلاشیله جغی وجهله هندده قاری ایله ارککك مساوی ایدی که شو مساوات طوغریسی انسانی ممنون ایده بیله جك شیلردندر . حتی مانو کتابنده قوجه‌سی وفات ایدن قارینك بر دها قوجه‌یه وارمامسنك امر اولنمسی قاریلرك قوت بدنیجه ارککلره مساوی اولمسی جهتیله ارککه ادارهٔ بیت خصوصنده محتاج اولمیوب یالکز نیمهٔ انسانیتنی تماملامق ایچون محتاج اولمسندن وقوجه‌سز قالسه دخی کندی کندیسنی بسلیه‌یه بیله‌جکندن نشأت ایلمشدر . لکن قاری ارککك نیم دیکر موجودیتی ایسه ارککك دخی قارینك نیم دیکر موجودیتی اولمق لازم کلمزمی ؟ کذلك قاری ارککك رفیق ابدیسی ایسه ارکك دخی قارینك رفیق ابدیسی اولمق ایجاب ایتمزمی ؟ اویله ایسه قاریسی وفات ایتدکدن صکره ارککك دخی کندیسنی آتشلره یاقمسی لازم کلور ایکن نیچون یاقیور ؟ ویاخود قاریسی وفات ایلدکدن صکره ارککك دخی بقیهٔ عمرینی بیکار کچورمسی ایجاب ایدر ایکن نیچون دها ایرتسی کونی اوطه‌لقلردن ویا ایکنجی درجه‌ده بولنان قاریلردن بریسنی خانملق مقامنه اقامه ایدییور ؟ هانیا مساوات ؟

کوردیکزمی بر کره ؟ قاریلرك ده حقنی کتم ایتمامی . ایشته بو محاکمه‌یی بویله اجرا و بو سوزی ده بویله‌جه درمیان ایتملی ! هندی بابانك قاریسنه « بهاواتی » یعنی خانم و « صوبهاج باجینی » یعنی کوزل همشیره‌م دیه ندا ایتمسی مانو کتاب مقدسنده مندرج ایدیسه ده قاریدن صکره اولنمامسی مندرج دکل ایدی .

برکت ویرسون که بو مانو کتابنك حکمی یالکز هندده قالمش . بشقه یرلرده منتشر اولمش اولسه ایدی ایش پك یمان اوله‌جق ایدی . باقیکز نه دییور ! نه خلط ایدییور :

تمام انسان بر قاری بر ارکك بر ده چوجقدن مرکب دکلمی ایدی ؟ یا قاری چوجوق طوغورمز ایسه ! ....

بونی مانو کتاب مقدسی قطعا تجویز ایتمدیکندن مطلقا چوجوق طوغورمه‌نك چاره‌سنی امر ایدر و کوستررایدی . نه ایمش بیلیورمیسکز ؟ اکر چوجوق طوغمامسی خصوصنده قصور قارینك ایسه انك ضرری یوق . چونکه قاری بر دکل . هانکیسندن اولسه جائز . ذاتا اصل قاریدن ماعدا قاریلردن طوغان چوجقلرك ده اناسی اصل قاری عد اولنیور . اما قصور حریفده ایسه ایشته ایشلر اوزمان بشقه‌لشیور .

چوجقسز یشامق ممکن دکل . مطلقا چوجق لازم . قوجه ایسه قصورلی . بو حالده مانو دییورکه قرنداش می اولور یوقسه او قدر یقین بر خصمی می بولنور ، حاصلی قوجه‌سنك اقرباسندن بریسی قوجه ایچون قائمقام اوله‌جق !

نصل ؟ حیات و ممات شهراهنده

برزبرینه رفیق ابدی اوله جق قاری ایله قوجه اراسنه برده اوچنجی رفیق کیرمسی تحف دکلمی ؟ اما هندیلرجه بوحال تحف دکل ایدی . بافکر قائممقاملق وظیفه سی نصل اجرا اولنور ایدی :

بورسم اجرا اولنه جغی زمان زوج ایله زوجه عادتا جنازه زمانلرنده کیلان ماتم البسه سی کیرلر وقائممقام اوله جق آدم دخی بوقیافته کیرر ایدی . بعده قائممقامی برقراکاق اوطه یه قاپایوب قاری یی دخی عینیله جنازه کوتوردکلری زمان تشکیل ایلدکلری جمعیت مثللو برجمعیت وجنازه لره مخصوص آلام واوجاع ایله کوتوررلر اوقراکاق اوطه یه ادخال ایدرلر ایدی . بواوطه دن چیقدقدن صکره قائممقام اولان ذات قارینک یوزینی کورمامش والی اله دکمامش و حتی سوروندیکی عطریاتی قوقلامامش انک برکلمه سنی ایشتمدیکی کبی اکا دخی برکلمه سویله مامش اولدیغنه یمین ایده جك اولسه باشی آغرمز ایدی . زیرا معامله قریبتی بوشرائطه رعایت ایدرك اجرا ایلمشدر .

صکره قارینك قوجه سی قاریسنی خانه سنده بولدیغی زمان وای سوینج ! وای سرور ! اویله یا ! قاری اوجه وفات ایتمشدی . حتی جنازه سی الای ایله کوتورلدی بیله ! شمدی ایسه اعادهٔ حیات ایتمش . اما اوبردنیاده برازعذاب چکمش ! واحتمال که صفا سورمش ! بوکا کیم نه دیه بیلور ؟ هرکس جزای عملنی چکر . فرض ایدیکزکه قاری وفات ایتمامش ده بایلمش ! ویاخود بایلمامش ده اویومش ! اویقوده کوریلان رؤیادن انسان مسئول اولورمی ؟

ایشته قوجه نك اعتقادی محاکمه سی ده بوندن عبارت ایدی . دوشونکز دوشونکزده ایسته دیککز قدر شاشکز . اما یالکز هندیلره دکل . بونلرك کتابلرندن مدنیتلرندن بالاقتباس قارینك ارکك ایچون رفیق ابدی نیم دیکر موجودیت شریك حیات بیلم نه بیلم نه اولدیغنی حکم ایدرك کتابلره قید ایدن و عالی بودستور حکمته دعوت ایتمك دعواسنه جسارت الان محررافندیلری ده نظر استغرابدن اوزاق طوتمیکز .

هند قدیمك بعض مشاهیر نسوانی حقنده معلومات مفقود دکل ایسه ده مخیلات یعنی رومانلرنو عندن اولدیغنه وبوبند مخصوصمزده ایسه یالکز جدیاتدن بحث ایتمکده بولندیغمزه مبنی انلردن صرف نظر قلنمشدر .

﴿ مصرقدیم نسوانی ﴾

قاریلری ارککلرك نیم دیکرموجودیتی عدایدن محررلر قدیم مصریلردن اصلا ممنون قالمامش اولسه لر یری واردر . واقعا مصرقدیمك اك اسکی زمانلرینه دائرمعلومات مفقود دنیله جك قدر آزاینه ده احوال عمومیه سنك خلاصه سی بنه معلومدر .

مابعد صکره

قرق انبار

معارف، ادبيات، تراجم احوال، ولطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمی كونده بر چقار مجموعه‌در .

صاحبی

{ محمد جودت }

✽ جزؤ نومروسی ✽

٢٦

مهر مخصوصی اولميان نسخه‌لر ساخته اوله‌جغندن باصان وصاتان نظاماً مسئول اولور .

فیئاتی ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩٢

﴿ قاریلر ﴾

مابعد عن نومرو ۲۵

هله ایشك شو جهتی معلومدر كه الك اسكی زمانلرده مصریلرجه قاری وار كك مساوات كامله ایچنده كوریلورلر ایدی . انجق بو مساواتی اویله جدی و بر قانون طرفندن تعیین ایدلمش مساوات ظن ایتمامیدر . او زمان مصریلر حبش ونوبه مغاره‌لری ایچنده متفرق و پریشان یشامقده اولوب ارككلر نرده بر قاری كورر و كوردیكی قاری بی كوزینه كستیرر ایسه ذیبق تمساحلرك چفتلشمسی كبی برصورتله چفتلشی و یررو قاریلر دخی بو سربستیتك ذوقنی سورر ایدیلر . ایشته مساوات كامله دیدیكمز شی بوندن عبارت اولوب اقلسه باشمزه برسرپوش و وجودمزه البسه ایاقلرمزه آیاق قابی كیوب یعنی برحكیم كلبینك دیمش اولدیغی وجهله « كویا تو كمزی دكشدیروب » كندیمزی بر بشقه نوعیته صوقمغه چالشمش اولدیغمزدن صرف نظرله منسوبیت طبیعه‌مز اولان جبلت حیوانیه‌مز نظر دقته النسه مصریلرده‌كی شو مساوات طبیعته خوش كلمك لازم كبی كورینور ایسه ده بو سربستی اولسه اولسه جاس جاولاق حیوان اولدیغمز زمان خوش كورینه بیلوب بوقسه هر طرفمزی اورتمش قپاتمش اولدقدن صكره بو قدر سربستانه معاملاتك كیمسه یه خوش كورینه مامسی لزومی كندی كندیسنی میدانه چیقارر .

مصریلرك اول تنظیمات الثنه المش اولان منه زنام فرعون انسانلغی حیوانلقدن تمییز و اعلا ایده بیله جك بعض قانونلر قویدیغی صره ده صرف حیوانیت ایچنده بولنان انسانلرك چفتلشمسنی دخی مدنیتجه تزوج صورتنه تحویل ایلدی . معامله زوجیت معیباتدن اولوب هر عیبی كزلهمك لازم اولدیغی ! ..... كبی بونی دخی كزلهمك ایجاب ایدهجكنی وعیبدن عبارت بولنان بر سری پك چوق آدملره فاش ایتمك اویه‌میه جغندن بو سره پك آز آدملری حتی یالكز بر آدمی اورتاق ایتمك لزومنی اكلاتوب سر زوجیتده بر برینه همسر اولان بریسی دیشی دیكری اركك ایكی انسانك دیشیسنه « قاری » واركككنه دخی « قوجه » دیدیرتدی .

منه‌زلك زوجیتی بو صورتده كورمش اولمسنه شاشارمیسكز ؟ بن یالكز معامله زوجیه‌نك معیباتدن اولمسنه شاشارم . زیرا بر شی معیباتدن ایسه انی كرك سراً و كرك علانیة قبول و اجرا ایتمك شایان تعییب اولمقده مساویدر . برده بر فعلك معیباتدن اولمسی ایچون او فعل ایچنده بر نوع اضرار بولنمق شرطدر یالان سویله منك معیباتدن اولمسی خلقدن طوغرویی كتم ایله خلقی اضرار ایده بیلمك احتمالندن نشئت ایلدیكی بدیهیدر . معامله زوجیتده ایسه اضرار

یوقدر . او معامله عداوته دخی حمل
اولنه‌مز .

بالعکس پك بیوك دوستقلدر . یالکز
سائر بریسنك کندی نفسی ایچون
تشدید یدیکی و محافظه ایتمکده بولندیغی
الما اغاجندن الما قوپارتمغه چالشمق هم
اضرار هم تعرض هم عداوت اولدیغی
ایچون شایان تعییبدر . بونی هر ملت
بویله کورمش و هر عاقل بو صورتله
اعتقاد ایلمشدر .

باقلسه منه‌ز دخی بو اعتقادده ایمش .
مطلقا خلق حقوق یکدیکره رعایته مجبور
ایتمك ایچون ایشك ایچنه بو عیبی ذلانی
صوقمشدر . زیرا ایکی برادرزاده نك
بربریله تزوج ایتمسنه مساعده کوسترمش .
اکر زوجیت معیباتدن ایسه بو عیبی ایکی
برادرزاده نك بربری حقنده قبول ایتمسی
جائز اولماملی ایدی . بوندن ماعدا
بارکلك ایکی همشیره یی تزوج ایتمسی
و برآدمك قرنداشی وفات ایدرده ینکه‌سی
بلا ولد طول قالور ایسه انی استفراش
ایده بیلمسی دخی جائز ایمش .

شو احوال هر حالده مصر قدیمك
مبادیسی اولدیغندن مصر قدیمك نسوانه
نه نظر له باقدقلرینی یالکز احوال
مذکوره‌دن استنباط ایتمیه جکز .
صکره‌لری ایش بشقه صورته منقلب
اولدیغندن اصل نظر دقتی اکا حصر
ایتملی یز . هم ده باقکز او صورت نه قدر
تحف بر صورتدر .

بطالمه‌دن قامبیسك بر کوزل همشیره‌سی
وار ایدی . امانه قدر کوزل ؟ اول
قدر که قامبیسی بر همشیره حضورنده
رعایتی لازم اولان ادب و حجابك وجه
و کیفیتنی بیلمکله برابر همشیره‌سنی
کوردکجه متحسرانه کوکس کچورمکدن
جکرلرینی بر درلو منع ایده‌مز ایدی .
مرقوم بر کون کندی کندیسنه دیدی که
« بر آدم همشیره‌سنی نیچون تزوج
ایده‌مسون ؟ زوج و زوجه بربرینك
یار شفیقی اوله جق دکلی ؟ حالبو که
همشیره ذاتاً برادرینك یار شفیق و حتی
خواهر شفیقیدر . ایشته زوجیت کبی
الك بیوك بر دوستلغی دخی همشیره کبی
الك بیوك بر دوسته نسبت ایتمك البت
کارعاقللر . طور باقه‌لم شونی بر ده
عقلایه طانشه‌یم » دیه حکمای مصری
حضورینه جلب ایدرك همشیره‌سنی تزوج
ایده بیلمك ایچون قانونده مساعده اولوب
اولمدیغنی سؤال ایلدی .

نصل ؟ حکما یرنده سز اولسه کز
نه دیر ایدیکز ؟ نه جواب بولوب ویرر
ایدیکز ؟ اما ملاحظه بیورکز که قامبیسك
حضورنده سکز . حریفی طارلتدیغکز کبی
آدمك النی آیاغنی باغلایوب نیل ایچنه
آتار . باری برده طاش باغلاتسه لطف
ایتمش اولور ایسه‌ده انسانی درحال نهرك
دیبنه ایندیروب ده چابجاق بوغمق لطفنی
دخی دریغ ایدرك ال ایاق باغلی اولدیغی
حالده بر ساعت مدت قیوراندیر قیوراندیره
بوغار ! دیمك اولیور که حکما کندیسنه
« اولمز » دیه جواب ویره‌میه جکلر

« اولور » دیه جواب ویرمکه دخی
حال مساعد دکل . زیرا معامله‌ء
زوجیه‌نك برقراری ایچون الك بیوك
دوستلق اولمسی و بو دوستلغك دخی
همشیره کبی الك یقین بر رفیق شفیقه بخش
ایدلمسی صورتی قامبیسك کندی فکری
اولوب حکما ایسه همشیره حقنده او کبی
بر معامله‌یی غایت کریه کورمکده‌یدرلر .
نهایت ایچلرندن الك عاقل اولانی
کوزل برجواب بولور : دیرکه :
« افندم ! همشیره‌یی استفراش ایده بیلمك
ایچون بزم قانونمزده برکونه صراحت
اولدیغنی بیله میورز . شو قدر وارکه
ایران قانوننده بشقه برصراحت واردر .
او ده ایران شاهلرینك هر ایستدکلرینی
یاپه بیلمی قضیه‌سیدر . مادام که سزك
بضاله خاندانی کندیسنی ایران خاندانه
خلف عد ایدیور بو حکمدن دخی
استفاده‌ده مختار عد اولنه بیلورسکز ؟

واقعا عاقل مومی الیهك بو جوابی
قامبیسك آرزوسنه موافقت اولنه‌میه‌جغنی
اشراب ایدر ایسه ده مرقوم قامبیس
کندی خاندانسك ایران خاندانه خلف
اولمسی دعواسنده پك مصر اولدیغندن
بودعوا ایله هر ایستدیکنی یاپه بیلمك حقنی
دخی الەرق همشیره‌سنی استفراش ایتمکدن
چکنمدی .

کوردیکزمی برکره مسئله بشقه‌لشدی ؟
حتی قامبیسدن صکره اکا اتباع ایدنلر
دخی چوغالدی . اویله ایسه دیمك
اولدی که مصریلر قاریلره ارککلك الك
یقین دوستی اولمق نظریله باقدیلر .
لکن ایشك شوراسنه دقت ایتملیدرکه
مصر قدیمده یالکز قاریلره ارککلك الك
یقین دوستی نظریله باقلدی . یوقسه
ارککه دخی قاریلرك الك یقین دوستی
نظریله باقلمدی . زیرا قاریلر ارککه
نه قدر دوستلق ایتمك ایله مکلف ایدیسه
ارککلر دخی قاریلره اوقدر دوستلق
ایتمکله مکلف اولمق لازم کلور ایکن
اولمدیلر . چونکه برکره تعدد
زوجات مجاز ایدی که قاریلرك حس
شهوانیسی مقابلنده بوندن بیوك دشمنلك
اوله‌مز . بوندن ماعدا قاریلر قوناقلر
ایچنده عادتا محبوس قالوب محافظه‌لرینه
دخی خادم اغالری مأمور ایدیلور ایدی .
بوسببه مبنیدرکه مصرده پك چوق قاریلر
شهرت المه‌دیلر . حکمداران فامیلیاسی
ایچنده مثلا قله‌اوپاتر کبی ــ مزبوره‌نك
ترجمهٔ حالی تفصیلاً قرق انبارمزه درج
ایدلمشدر ــ شهرت الانلر ایسه سفاهت
شهوانیه‌ده اول قدر اسراف ایلدی که
تعریفه صیغمز . زیرا قاری دنیلان خبره
شهوت باروتیله صیم صیقی طولو اولدیغندن
بوجسم مشتعل نقدر تضییق ایدیلور
ایسه آتش الدیغی زمان صدمه‌سی
دخی اوقدر شدتلی اوله‌جغی جمله‌جه
مسلمدر .

الحاصل محررین معهوده‌نك خلیا
ایتدکلری وجهله ارککك نیم دیکر
موجودیتی شریك حیاتی شهراه تعیشده
رفیق ابدیسی فلانی فیستکیزی اوله‌جق

قاریلر مصرده دخی کوریله مامش اولدیغی
مصر قدیم حقنده ویردیکمز شو تفصیلاتدن
اکلاشیله بیله جکی جهتله ارتق بو بحثی
بو راده کسه رك یونان قدیم نسوانه
تحویل نظر ایده لم . زیرا اوراده کمال
لذتله تماشا ایدیله جك پك چوق شیلر
کوره جکز .

﴿ یونان قدیم زنانی ﴾

یونان قدیمه بو کره ایچنه کیرمکده
اولدیغمز مملکت نسوان خصوصنده ازمنهٔ
قدیمه جه اول قدر شهرت بولمشدر که
مملکت مذکوره حقنده « سحاب فیوضات
مآب بو مملکته مایع شهوتدن بشقه بر نوع
آب انزال ایتمز » یوللو ایدیلان بر وصفی
مبالغه یه حمل ایتمکه اقتدارکز یوقدر .

یونان قدیم مشاهیرینك تراجم احوالنه
نظر ایدسه کز اك بیوك بر مزیت عسکریه یه
مالك اولمقله ممتاز اولان اك مشهور قهرمانلر
قدر خلقی دام زلفنه دوشوره رك بند
ایتمك یولنده شهرت آلمش آشفتكانك دخی
اسامیسنی کوررسکز . یونانستانده عشوه
بازانك بو قدر اوك المش بولنملری ارککلرك
نسوانه انهماککیلرندن نشأت ایدوب
حالبوکه ارککلرك نسوانه اولان رغبتلری
صرف شهوانی اوله رق عشق وسودا ایچنده
روحانیت طاتیملری استغراب اولنه جق
موادندندر . مثلا منلاسك زوجه سی
هلنی پاریس نام تروالی قهرمان قاچوب
کوتورمش واون سنه استفراشله پیراتمش
اولدقدن صکره منلاس تروا شهرینی
بعد التخریب زوجه سنی استرداد ایلدیکی
زمان ینه اولکی شوق ونشاطرله
سینه صاف اولمش یعنی اون سنه لك
ماجرا معناسنی بیله بولاندیرمامشدر .

ظرفادن بریسی یونانیلرك بو غیرتسز
لكلرینی تصویر ایلدیکی مصرعده
دیمشدرکه : « برانسانده مثلا آت مراقی
اوله بیلور . اول قدرکه عالمده بر کوزل
آته بنمکی اك بیوك سعادت عد ایدر .
لکن کندیسنك منتخبی بو انسان بر آته
بشقه سی ده بنر ایسه او آت کوزندن
دوشمز . زیرا آت دنیلان حیوان بر
مرکبدرکه رکوبه مخصوص اولمق اوزره
یارادلمشدر . ایشته یونانیلرك قاریلر
حقنده کی مراقلری دخی طبق بویله بر آت
مراقی کبیدر » شو تشبیهی تصدیق
مقامنده آشیل نام قهرمانك بریزه یس نام
اسیره سنه اولان محبتنك وجهی دخی
درمیان ایدیله بیلور . آشیل قولی بو کواز
برقهرمان اولوب اسیرهٔ مرقومه دخی
بر مشهور پاپاسك قزی ایکن کندی دست
اغتنامنه دوشه رك استفراش ایلشیدی .
قهرمان مرقوم سالف الذکر هلنی غاصب
پاریسدن قورتارمق ایچون قرال اغاممنون
معیتیله تروا محاربه سنه کیتدیکی زمان
مزبوره یی دخی برلکده کوتوروب حالبوکه
قزك کوزللکی اغاممنونك نظر رغبتنی
جلب ایتمکله نصلسه قاچرمشیدی .
آشیل واقعا بو حالدن طولایی پك زیاده
غضبناك اولدی . انجق غضبی یالکز
قزدن محرومیتی ایچون اولوب یوقسه عشق

غيرتسندن نشأت ايتامشيدى . زيرا بوطارغنلق اوزرينه كوسه‌رك جنكدن ال چكديكى ايچون اغا ممنون قهرمان مرقومى تكرار جنكه تشويق ايتمك اوزره قزى اعاده ايتديكى زمان آشيل غيرك لوث شهوتيله ملوث اولان اسيره‌سنى ينه اولكى شوق ونشاطيله قبول ايلدى .

الحاصل سائر ملتلر ايچنده قاريلرى انجق بر تناسل ماكنه‌سى اوله‌رق قبول ايدنلر موجود اولوب يونانيلر ايسه قاريى يالكز حوايج شهوانيه‌نك تسويه‌سنه مأمور بيله‌رك نسوان حقنده بشقه درلو علاقه‌لرى يوق ايدى . مثلا بر يونانلى محاربه‌ده بر قاريى اسير و بعده استفراش ايدر . حتى قارى كبه دخى قالور . صكره طوتار آنى احباسندن بريسنه تقديم ايلر . بو حالده احبابى انك نيم خورده‌سنى قبولده بر كراهت كورمديكى كبى او دخى سينه‌سنى فراش ايلديكى محبوبه‌سنى كندى اليله اغياره تسليمده بر كونه غيرتسزلك حس ايتمز ايدى . نه حاجت بويله مستعمل بر اسيره‌يى ينه كندى اسكى قوجه‌سنه رد واعطا ايتسه بيله قوجه‌سى بو عنايته تشكردن بشقه ديه‌جك بوله‌مز ايدى .

معده‌ده بو قدر هضمه شاشار ميسكز ؟

قاريلرك احوال عموميه‌سنه كلنجه : بونلر يالكز كنديلرينى اركك‌لره بكنديره‌رك حسيات شهوانيه‌لرينى تحريكله مكلف اولدقلرندن سوسلرينه ودوزنلرينه زياده اهتمام ايدرلر ايدى . حتى تاريخ نزدنده دخى شهرت المش اولان آشفتكان ايچنده سوس ايچون حد وحسابه صيغمز مصرفلرى كوزه الديرانلر وار ايدى . مع هذا يونانستانده بعض عرضنه قوتلى قاريلر دخى كلمش و اسملرينى دفتر مشاهيره قيد ايتديره بيلمشلر . انجق بونلرك الدقلرى شهرت يونانستانجه عفت وعصمتك براز قحطجه اولمسندن نشأت ايلديكى دخى دوشونيله‌جك بر شيدر . زيرا بر ملتده عفت وعصمت خصائل عموميه‌دن اولدقدن صكره ارتق « شو قارى عفيفه در » ديه آنى ديكرلرندن تمييزه احتياج قالمز .

يونانيلر قاريلره هنديلر قدر حرمت ورعايت ايتمز ايديسه‌لرده انلر كبى اوچ درت قارى الغه دخى ــ مجرد قاريلرك حريت نوعيه‌لرينه صاحب اولملرى مناسبتيله ــ موفق اوله‌مزلر ايدى . بر آدم تزوج ايده‌جكى قزه كنديسنى سوديروب كوكل ويرمك وكوكل المق كبى حسياته تعلق ايدن خصوصاته مراجعت ايتميوب انى اقچه وهديه ونهايت آغرلق ايله قانديرمغه مجبور ايدى . بعد التأهل خانه امورينه نظارت قاريسنك وظيفه‌سى اولوب ايركك بو وظيفه‌يه وكركسه زوجنك حقوق زوجيه‌سنه رعايت ايتمز ايسه قوجه‌سى ويرديكى آغرلغى وهدايايى بعد الاسترداد قاريى طرد ايده‌بيلور ايدى . شو قدر واركه بر اركك قاريسنك حقوقنه رعايت ايتامش ايسه قارى دخى انك حقوقنه رعايت ايتامكده معذور كوريلور ايدى كه

شو معذوريت قاريلرك پك چوغنده وار ايدى ! ......

يونان قديم نسوانى حقنده ويرمش اولديغمز شو معلومات ممالك مذكوره نك احوال عموميه سندن برخلاصه ديمك اولوب لدى التأمل محررين معهوده نك يازمش اولدقلرى وجهله يونانستان قاريلرى قوجه سنك نيم ديكر وجودى شريك قديم حياتى رفيق ابديسى فلانى اولدقلرينه دائر معلومات مذكوره ميانده بركونه سررشته بولنه مز . بالخصوص يونانستان برقاچ قسمه منقسم اولوب ايچلرندن بعضلرى نسوانك دها فوق العاده حاللرى وار ايدى كه بزم مخيل مصورلرك تخيل وتصور ايلدكلرى قاريلق بوحاللردن پك اوزاغه قاچار . ايشته ازجمله اسپارتا قاريلرى :

﴿ اسپارتا زنانى ﴾

كل كله لم اسپارتا زنانه :

بونلر دخى يونانلى اولدقلرى جهتله يونان زنانى حقنده يوقاروكى فقره ده ذكر ايتمش اولديغمز احوال عموميه يه بونلر دخى اورتاق اولدقدن ماعدا دها سائر بعض حاللرى واردر كه قاريلرى اركككك نيم ديكر موجوديتى الى آخره عد ايدن محررلرك كتابلرينى مطالعه يه مقابل احوال مذكوره يى كورمك دخى لازم وواجبدر .

يونانستانك سائر طرفلرنده متأهل بولنان برآدم فحشه ميل ايدرسه قاريسنك انى تكديره حق اولديغى حالده اسپارتا زنانده بو صلاحيت دخى يوغيدى . اوراده قوجه لر فحش ايدرلر همده فحشياتى علناً اجرادن چكنمزلر ايدى . فقط بو صلاحيت يالكز قوجه لره مخصوص دكل ايدى . قاريلرده دخى بردرجه يه قدر اولسون وار ايدى .

اسپارتالولر شجاعت وبهادرلك ايله مشهور اولوب بونك ايچون ايسه الك اول غايت كوچلى قوتلى بر وجوده مالك اولمق لازم كلديكندن ويرچوجغك كوچلى قوتلى اولسى ايسه والده سنك دخى بوخصائلى حائز اولمسنه متوقف بولنديغندن اركككار قاريلرك دائما كوچلى وقوتليلرينى انتخابه مجبور ايديلر .

اما ديه جكسكز كه اولاد دكلمى ؟ وارسون كوچسز قوتسز اولسون . وارسون اجيش بوجش اولسون . ايرى ياپو كوچلى قوتلى اولاد تداركى ايچون ينه ايرى ياپو كوچلى قوتلى مانده كبى برقارى انتخابنه نه دن مجبور اوله لم ؟

واقعا فدان كبى برزوجه يه مراق ايدلمك صورتيله بومطالعه بجادر . لكن اسپارتالولرك مانده كبى ايرى وقوتلى قارى انتخابنده اولان مجبوريتلرى پك بيوك پك ! ...... زيرا هركيمك بويله برچوجغى اولور ايسه كرك حكومت وكرك ملت نظرنده ممتاز كوريلور ايدى . سز دقت ايده جكسه كز بوكا دقت ايتميكز . دوشونه جكسه كز بونى

دوشونمیکز . دقت اولنه جق ودوشونیله بشقه برشی وار . شوکه :

یا انسان کندیسی کوچسز قوتسز نحیف ضعیف برشی اولورایسه ؟ بویله قورغاز برشی اولوب ده برده کوچلی قوتلی ایری بوی برقاری یه مالك اولور ایسه ؟

بویله برحال ایچون دخی قوجه اسپارتیونلر بشقه جه برچاره بولمشلر ایدی . ارککلر مطلقا ایری بویدن کوچلی قوتلی چوجقلره مالك اولمغه مجبور اولدقلرندن ضعیف ونحیف اولانلر بو مجبوریتك الجاسیله زوجه لرینه ایری بویدن کوچلی قوتلی بردلی قانلی تدارك ایدرك انك دولنی المغه قدر همت ایدرلر ایدی ! ....

نصل ؟ اسپارتاده ارککلرك رفیق ابدیسی شریك حیاتی فلانی اولان قاریلرك امتیازینه دقت ایدیورمیسکز ؟ ایشته بوده هندیلرده کوردیکمز غرابتك بر بشقه درلوسیدر . فتأمل !

حالبوکه اسپارتاده تأمل وملاحظه یه شایان بشقه حاللر دخی وار ایدی . سائر یرلرده ارککلر برقاچ قاری بی کندی حیاتلرینه مشترك و انلری کندیلرینه رفیق ابدی ایتزلرمی ؟ یعنی بشقه یرلرده تعدد زوجات جائز دکلمی ؟ اسپارتاده ایسه بالعکس برقاچ ارکك برقارینك حیاتنه اشتراك واکا رفاقت ایدرلر ایدی . یعنی اوراده تعدد ازدواج جائز ایدی ! بوحالی بشقه مملکتلرده پك ده بوله مزسکز ؟ زیرا بونك ایچون برقاچ درلو تحمل ایستر . برکره ارککلر ایچون اخلاقجه تحمل ایسترکه طبیعت بوتحملی هیچ بر حیوانه ویرمامش اولدیغی حالده طبیعتك ویرمامش اولدیغی برحزبی قازانمق نه قدر مشکل اوله جغی ملاحظه یه شایاندر . مثلا طبیعت برآدمی آحمق یاراتمش . او آدمك ذکایه نائل اولمسی نه قدر کوچدر ؟

یوقسه طبیعتك بوتحملی حیوانلره ویرمش اولمسی احتمالنی می تصور ایدیورسکز ؟ ایتمیکز . برقاچ کلبك ارقه سنه برقاچ ارکك کلب دوشدیکی زمان و قوغبولان محاربه یه تصادف ایتدیککز یوقیدر ؟ کوپکده بوغیرت اولدیغی حالده انسانك اوقدر فضائلیله برابر بوبابده کوپکدن ده اشاغی قالمسنی تصور ایتمك کوچدر . مارتده طاملرك کرمتلرینی الت اوست ایدن کدیلر دخی بونك ایچون مثال اوله بیلور . حالبوکه بوایکی مثال امثله نك الك بیاغی الك اشاغیسیدر . اکر کوکرجینلر کبی طبیعتك عاشقیت وشاعریتله ممتاز ایتمش اولدیغی حیوانلری نظر تدقیقه آلور ایسه کز مسئله بتون بتون بشقه لشور و اسپارتیونلر دخی نظرکزده بر بشقه صورتده کیررلر .

تحملك ایکنجیسی ایسه قاریلره عائد مادی وطبیعی برتحملدر . اکلایورسکز یا ؟ ....

لکن اسپارتا قاریلرنده بوتحمل وار

ایدی ۰ زیرا کندیلری خلقة کوچلی قوتلی و متحمل اولدقدن ماعدا برده ادمانله تزیید قوت و تکثیر تحمل ایتمکده ایدیلر ۰ کوردیکزمی بر کره ایشته بره مسئله دها آچلدی که پك زیاده شایان دقتدر :

هند قدیم نسوانڭ قوت عضلیه وعصبیه‌یی ارتدیرمق ایچون پهلوانلر کبی زورخانه‌لرده ادمان حاصل ایلدکلرینی محلنده ذکر ایلمشیدك ۰ بو عادت اسپارتاده دخی وار ایدی ۰ هم ده هند قزلری کندی کندیلرینه و بر درجه‌یه قدر قاریلغه لایق و موافق اوله‌جق نازك برصورتله ادمان ایلدکلری حالده اسپارتا قزلری عادتا پهلوانلر کبی اوطاراجق کسبتی کیوب یاغلانوب باللانوب میدانه چیقارلر واك کوچلی قوتلی دلی قانلولر ایله مبارزه ایدرلر ایدی ۰ هم ده نرده ؟ تیاترو ده ! یعنی عالمك نظرکاه تماشاسنده ! ۰۰۰۰

مادام که سوق کلام اقتضاسنجه او زمانك تیاترولرینی قاله الدرق بونلرك ماهیتلرینه دائر دخی ایکی سوز سویله ملی زیرا بو تیاترولری کاللی اغوب افندینك تیاتروسی کبی ظن ایدرسه کز الدانورسکز بونلرده یالکز اویله عشق و علاقه خدعه‌لرندن عبارت دوزمه جاتمه اویونلر اویناتمز ایدی ۰ حتی قرق انبارمزك بر نسخه سنده رومانك قانلی تیاترولرینی دخی یازمش واوراده ایکی قهرمانك یکدیکرینك جاننه کرچکدن قصد ایتمك و یاخود بر اسیری تیاتروده ارسلانلر پنجه سنه آته‌رق نصل پاره‌لندیکنی سیر ایتمك صورتیله تلذذ ایندکلرینی دخی ذکر ایلمشیدك ۰ واقعا طبیعتك وجود بشرده قهرمانلق خصائل ومزیاتندن اولمق اوزره ترتیب و متجلی ایلدیکی زور وقوتك حرکات پهلوانانه میاننده جلوه‌لنمسنی تماشا ایتمك ارباب تماشا ایچون پك بیوك لذتی مستوجب اولور ۰ انجق ایشك ایچنده اولوم وظلم اولماملی ۰ یعنی رومالولرك قانلی تیاترولری کبی اولمیوب یونانلولرك یالکز پهلوانلقدن عبارت تیاترولری کبی اولور ایسه او زمان تماشاسندن لذت النه بیلور ۰ هله ! اما دقت ایسترم الیوم طاشدن محکوك ستاتولرنده کوریلان لطافت اندامه مالك اولان بر کنج قز ایله برده کنج ارککك مبارزه ایتدکلرینی کورمك کیم بیلور نه قدر تلذذاتی مستوجب اوله‌جغنی ده تصور ایدرسه کز وار یا ! ۰ ۰۰۰۰۰۰۰

سوزی بعض تحف جهتلره صاپتقله صدددن چیقیه‌لم ۰ اسپارتالولر عندنده زنانك نه نظرله کورلدیکنی بو رایه قدر ویرمش اولدیغمز تفصیلاتدن الدیغکز معلوماته علاوة خلاصه یوللو شونی ده علاوه ایده‌لم که :

اسپارتالولر عندنده بدنجه سربستیجه حریت معینجه قارینك ارککدن عادتا هیچ برفرقی اولمیوب بونلر همان علی الدوام حربله مشغول برملت اولدیغندن ارککلر عمرلرینی حربه وقف ایتمش وقاریلر دخی حرب وضربه یارار قهرمان طوغورمغه وقف وجود ایلمش ایدیلر ۰ قاریلرده کی

قوت قلبیده اکلامق ایسترایسه‌ک
شو فقره‌یی ذکر ایدرزکه بر وقت
اسپارتیونلر جنکه کیتمشلر . محاربه‌دن
عودتلرنده برقاری عسکری استقباله
چیقوب «جنك نصل اولدی ؟» دیه صورمش
«سنك بش نفر اوغلك مقتول اولدی»
دیدکلرنده «بن سزه اوغللرمی صورمیورم
غلبه اسپارتیونلرده‌ قالدیمی ؟ » دیمش !
کوردیکزمی قاری و باخصوص آنا
یورکنی ؟ ......

اسپارتالولرك بورایه قدر کورمش
اولدیغکز احوالی هب نه ایسه نه . بوندن
صکره کوره‌جککز برحال نظر نفرتکزه
دوچار اوله‌جغنده شبهه ایدیله‌مز .
شویله که :

بو مملکتده کرك قزلرك وکرك
ارککلرك کنج تأهل ایتملرنده صلابت
بدنیجه مضرت کوریله‌رك ارککلر ایچون
اوتوز وقاریلر ایچون دخی یکرمی یاشدن
اول تأهله حکومتجه مساعده کوسترلدیکنه
و بو سنلردن اشاغی اولان آدمك چوجقلری
صلابتجه درجهٔ مطلوبه‌ده اولمیه‌جغی
دخی ناسك جملهٔ اوهامندن بولندیغنه
مبنی ارککلر بیکارلق مدتنی (معاذالله
تعالی) تلوطله امرار ایدرلر وقزلر دخی
بونك قادینجه اولان مقابلنی اجرا ایدرلر
ایدی .

بز بو ملعونانه حرکتی قاله آلقدن دخی
تأدب ایلدیکمزدن بو بحثی قیصه کسمك
ایچون شونیده سویلیه‌رك اکتفا
ایده‌لم که بعض محررلر او زمانلر
اسپارتالولرك محبوب دوستلغی یالکز
برجمال عاشقلغندن عبارت اولق
اوزره تأویل ایدرلر ایسه‌ده آرزو
واشتیاق وصالی مبین حالا عیناً ترجمه‌لری
اللرده متداول ودیللرده داستان اولان
او زمانك اشعاری محررین مرقومه‌نك
بو تأویللرینی هیچه چیقاررلر .

یونانستان ایچنده اسپارتالولر بعض
احوال مخصوصه‌لریله تمیز ایتمش اولدقلری
کبی آتنه وقورینت خلقنك دخی بو یولده
برطاقم مدار تمیزلری بولندیغندن انلره
دخی بشقه‌جه بر نظر عطف ایده‌لم :

﴿ آتنه وقورینت نسوانی ﴾

آتنه ایله قورینت یونانستانك علوم
عقلیه وادبیه‌جه مدرسهٔ عمومیه‌سی
اولدیغی کبی سفاهت وشهوت پرستلکده
دخی سائرلرینك مکتب عمومیسی منزله‌سنده
ایدی . بو مملکتك نسوانی برقاچ طبقه
اولوب برنجیسی ظرفای زنان طبقه‌سیدرکه
بونلرك کوزل قاریلردن آیرلدقلری کبی
سوسلری ایچون دخی خزینه‌لر صرف
ایدرلر ایدی . باخصوص زمانلرینك
ادبیات وظرافت محاضره‌سنجه بهرهٔ
کامله‌لری بولندیغندن حکمدارلره وحتی
فیلسوفلره وارنجه‌یه قدر هرکس بونلرك
خانه‌لرینه دوام ایدرلر وانواع عیش
وعشرت واسراف وسفاهتله اکانورلر
ایدی . ایکنجی طبقه ایسه نکاح
خارجنده استفراش ایدیلان اوطه‌لقلر
اولوب بونلر یالکز اسرامیاننده انتخاب

اولنمیوب الڭ چوغی الیوم آوروپاده
وباخصوص پارسده اولدیغی کبی
(مترس) تعبیر اولنان قپاتمه‌لردن
عبارت ایدی . اوچنجی طبقه ایسه نکاحلی
قاریلر اولوب انلر دخی یالکز خانه
اموریله مشغول اوله‌رق یوقسه
قوجه‌لرینڭ یورکلرینه صاحب اولان
قاریلردن معدود دکل ایدیلر .

حتی اعاظم یونانیوندن دموستن
دیمشدر که « بزی اکلندیرمك ایچون
مصاحبه‌لرمز واردر . حوایج
شهوانیه‌مز ایچون دخی اوطه‌لقلرمز
وقپاتمه‌لرمز واردر . قاریلرمز
ایسه خانه‌مزڭ مدیره‌سی اولمق
اوزره خانه ایچنده لازمدرلر » ارتق
دموستن کبی برحکیم عاقلدن
شو لقردی ایشیدیلورسه یونانلولرڭ
سائرلرندن نصل لقردیلر ایشیدیله جکی
ملاحظه‌یه شایاندر .

غریبی نره‌سنده ؟ آتنه وقورینتده
فحش دنیلان شی معایبدن دخی عد اولنمز
ایدی . هرکس بونی خصوصات
عادیه وطبیعیه‌دن عد ایدر ایدی .
مثلا مشهور تمستوقل بونجه محاربانده
شان قازانمش اولان جنك عربه‌سیله آتنه
سوقاقلری ایچنده گزینور ایکن برابرنده
دورت بش نفر فاحشه بولندیرر ایدی که
خلق بو حالی معایبدن عد ایتدکلری کبی
کندیسی دخی چکنمیوب واوتانمیوب
بالعکس بونی شرف بیلور ایدی . ینه
مشاهیردن آلسیبیاد کندیسی چپلاق
اولدیغی کبی کذلك انادن طوغمه
چرچپلاق ایکی قارینڭ قوجاغنده یاتمش
اولدیغی حالده رسمنی الدیرمشدر . هله
تیاترولرده اجرا اولنان معیبات قابل
النور شیلردکلدر .

ایشته آتنه وقورینتڭ حالی دخی
دها زیاده تفصیلات وایضاحات اعطاسنه
بو محل مساعد اولمیوب اولسه اولسه
تواریخ عمومیه‌ده کورلمك اوزره خلاصهٔ
شوذکر ایلدیکمز صورتدن عبارت
اولوب شمدی دخی قاریلرڭ ارککلرهٔ
رفیق ابدی نیم دیکر موجودیت فلان
اولملری فکرلرندن میلیونلرجه مرحله
اوزاق اولان بوحکیم وعاقل ملت
نسوانڭ موازنهٔ احوالی ایچون برتمه
یاپالم :

﴿ یونان قدیم نسوانی حقنده ﴾

ـ تمه ـ

قدمای یونانیه‌نڭ بو بند مخصوصدهٔ
ذکر ایدیلان احوالی نظر موازنه‌ده جمع
ایدیله جك اولسه بو ملت علیهنه برنفرت
کلیه حاصل اوله‌جغنده شبهه ایدیله‌مز .
زیرا برملت کندیسنی بودرجه لوث شهوتله
ملوث ایدر ایسه اوملت حقنده نفرتدن
بشقه برحس ایله متحسس اولمق ممکن
دکل کبیدر .

انجق ایشی صورت اخرادن کورمك
واردر . واقعا بودرجه شهوت پرست
اولان برملت سویلنز . انجق شهوت

پرستلکدن بشقه برمزیتی اولمز ایسه او زمان سویلمز .

معلومدرکه برملتك هرشیئه انهماکی اکثریا متناسباً واقع اولور . مثلا برملت زنکین اولمز ایسه اسرافه میل ایده‌مز . کذلك برملت جری و جسور اولمز ایسه حربده اسراف ایده‌مز . ینه بونك کبی برملتك بو قدر عشوه پرست اولمسی ایچون دخی ظرافتده بهره‌ٔ کلیه‌سی اولمق لازمدر . ظرافت ایسه علم وادبله اولور ایمدی برملت ذوکورت اولدیغی حالده اسراف ایدر وقورقاق اولدیغی حالده جنکه قیام ایلر ایسه اصل بحق تعییبه او زمان لایق اوله‌جغی کبی ظرافتدن بی بهره اولوب ده حیوانجه سنه برشهوت پرستلکه انهماك ایدر ایسه بوندن طولایی دوچار اوله‌جغی نفرته دخی بحق او زمان دوچار اولور .

صاقین ظن ایتمیکز که یونانیلرك شهوت پرستلکنی ایچنده اولان بونجه دنائت وغیرتسزلکله برابر قبول ایتمك خوش کورمك وخوش کوسترمك ایستیورز ! یالکز یونانیلرك شو شهوت پرستلکی ایچنده ظرافت وبونك موجبی اولان علوم وادبیات دخی موجود اولدیغی آکلاتمق ایستیورز . علم وادب برازده شاعریت طبعله قارشدیغی کبی انسانی مضلقا شوخ طینت وعاشق مشرب ایده‌جکندن یونانیلرك شوندن طولایی بردرجه‌یه قدر معذور اوله‌جقلرینی بیله اخطاردن زیاده مشربلرنده اولان شو خلق طبیعت ادبیه وشاعریه‌لرینه نسبت ایتمك املنده‌یز .

برکره ملاحظه بیورکزکه بزده دخی معیشت سفیهانه‌یه الڭ زیاده منهمك اولان الڭ بیوك شعرامزدر . دیوانلرمزده نه‌قدر شهوت انکیز اشعار واشعارمزده مضامین کوریلور ؟ بو طبع شاعریت قاریلرده بولنورسه انلرده‌ده بو شو خلق هوه‌سی کله‌جکنی عادی برمیزان ایله اولچه بیلورسکز . نه‌حاجت شاعره‌ٔ مشهوره فطنت « ایدر برآفته البته فطنتا مفتون . بلای عشقه سبب طبع شاعریت ایمش » دیمامشمی ؟ ایشته برشاعر قارینك هر حسی بو بیت ایچنده مندرجدر . شمدی برآتنه فرض ایدیکزکه فرضا اللی بیك نفر نسوان موجوده‌سی ایچنده لااقل اون بیکی برر شاعره فطنتدر . ارتق اوراده شو خلقك چلغنلغك بایراق آچه‌رق سو قاقلری طولاشمسنی منع ایده‌جك هانکی قوت تصور ایده بیلورسکز ؟

اوت یونان قدیم نسوانی ایچنده یوزده یکرمیسی ظرفادن ادبادن شعرادن ایدی . یوزده یکرمیسی فلانی دیمکه نه حاجت ؟ ارککلر قدر قاریلردن دخی ظریف ادیب وشاعر چیقار ایدی . هله ایچلرنده لسبوسلی فائو کبی صافو کبی بعضیلری ظهور ایتمشدرکه بزم فطنت انلرك یاننده روح شاعریتك اوازه‌ٔ پرشوق وشطارتنی ایشیده بیلمك خصوصنده اصم واندن ایشتدیکنی ترجمه وتفهیم امرنده

ابکم قالور . نصل قالسون که یونانستانك مشاهیر شعراسی صافونك شاعریتده اولان علو اقتدارینی بر درلو حوصلهٔ قبوله صغدیره میه رق کندیسنه اویله هرکسه علی العاده تسمیه ایدیلی ویرن « شاعر » عنوانینی بر درلو لایق کوره میه رك « طبعمزده حس شاعریتی احیا ایدن قوای معنویه نك بریسی ده بو قارینك الهامندن عبارت اولملیدر » دیه طبع سایه‌ده حواس شاعرانه‌یی تولید واحیایه مؤکل اولمق اوزره تصور وتخیل ایلدکاری فرشتهلر منزله‌سنه چیقارمشلر ومز بوره‌یی بو نلرك اونجیسی اعتبار ایلمشلردر .

ایشته ملت مرقومه شهوت پرستلکده اولان افراط واسرافلریله برابر مجرد علم وادبده بویله برید طولالری اولمسنه مبنیدر که بقای ملت کبی الك بیوك بر نعمته مظهر اولدقدن ماعدا هانکی قومك مغلوبی اولمشلر ایسه کندیلری اوقومه قارشمق دکل بلکه کندی فضل وادبلرندن انلری دخی حصه‌مند تفیض ایلمشلردر . الیوم بزده عرب وعجمك کرك لسانی کرك ادبیاتی نه قدر مهم ایسه اوروپاده دخی لسان وادبیات یونان قدیم اول قدر اهمیتی حائزدر .

﴿ فرس قدیم عندنده نسوان ﴾

یونان قدیم نسوانی حقنده الدیغکز فکری ینه یونانستان قدیمه ترك ایدرك فرس قدیمه ذهنکزبواش اولدیغی حالده کیرملیسکز . زیرا اوراده دخی ذهنکزی طولدیراجق قدر سرمایه اکسیك دکل ایسه ده فرس قدیم احوالی یونان قدیم احوالیله قیاس قبول ایده جك موادن دکلدر .

اهل فرس هرشیده مبالغه ایتدکاری کبی اخلاق خصوصنده دخی مبالغه دن کیرو قالمامشلردر . اما نه قدر ؟ برکیمسه نك یاننده ککرمك سومکورمك توکورمك اسنه‌مك عطسه‌رمق قلدانمق کبی احوال طبیعیه وضرویه‌یی دخی عیب صایارلر ایدی . هله برقزه سوز سویله مك ؟ فرضا « مرحبا » دیمك ؟ معاذالله اوقز حقنده خلقك الك زیاده عیبه کوردیکی معامله ده بولنمش قدر عیب صایلیورلر ایدی . نره ده قالدی که الیوم اوروپاده اولدیغی کبی برچوق مضامین ورموز مشهوره ایله قزلره دائما کندیلرینی بکلیوب طوران لذائذ مستقبله‌یی اخطاره جسارت ایدلسون !

فرض ایدیکز که بو جسارتی ایده جك دلی قانلی بولنسون . نه زمان فرصت بولوب ده برقزه عرض ما فی الضمیر ایده جك ؟ زیرا قزلر خانه‌لر ایچنده مستور ار ککلر دخی مکتبلرده محبوس ایدیلر . معلومدر که برملت آدابه بوقدر وسعت ویررایسه اداب مذکوره‌یی نورسیدکانه تعلیم ایچون کیجه‌لی کوندوزلی مکتبلره دخی احتیاج کورر . ایشته فرس قدیم خلقی بو احتیاجی کورمش وموجبنجه حرکت ایتمش ایدیلر .

نصل ؟ بویله بر مملکت خوشکزه
کیدیورمی ؟ بو مملکتك خوشه کیدوب
کیتمیه جکنی حکم ایتمك ایچون ایچنده
بولندیغکز استانبولك حالنی نظر دقته
الملیسکز . اما استانبولك شمدیکی حالی
خوشه کیدر . هم پك زیاده سیله خوشه
کیدر . زیرا کاغدخانه یه کوك صویه
فلانه کیتسه کز برطاقنی طاوس قویروغی کبی
رنکارنك فستانلرینی زمردین چایرلر
اوزرنده سوروکلر کیدر و برطاقمی پاپاغان
قنادی کبی ملون فراجه یقالرینی روزکارك
جریاننه تبعیتله هوالندیردیغه عادتا برهوا
اولمش ده اوچیور ظن اولنه جق برلطافتله
یوررقاریلر و بونلردن بدأ ایله ایریلی
اوفاقلی بوی بوی دیشی مخلوقلر
کوروسکز . بویله بر مملکت خوشه
کیتمزمی ؟ برده نسیم خوشوزانك هر برندن
بر بشقه بوی امید ویاخود هوس کتورن
بو چیچکاری اورته دن قالدیرکزده اوزمان
استانبولی نظر دقته الکز . ظن ایدرم که
او حالده مملکتمزی پك ده خوش
کورمزسکز .... ایشته ایران
قدیم مملکتلری بویله ایدی .

(بین القوسین خبر ویرهلم : حالاده
بویله دریا ! ....) ایران قدیم
دلیقانلولری برآدم تأهل ایده جکی زمان
اله جغی قاری یی کورمه دن بکنمه دن
ایچون رضایی اولوب اولمدیغی
وکندیسنی بکنوب بکنمدیکی صورمه دن
راضی اولمش و بکنمش عد ایتمکه مجبور
ایدرلر . بو مجبوریت عینیله قیزلرده دخی
وار ایدی . فامیلیا اولیلری هر نه یه قرار
ویررلر ایسه قیز ایله ارکك قبول ایتمکده
وحتی ایستر ایسته مز ممنون ده اولمقده
مضطر ایدیلر . نصل اولمسونلر ؟ تزوج کبی
کندی اعتقادلرنجه ــ قاله النمسی وحتی
تصور بیله ایدلمسی ادبه صیغمیان برشی
اوزرینه مجادله ایتمك سوزی اوزاتمق
عیب دکلیدر ؟ شو انسانی محجوب ایده جك
اولان معامله براپاق اول اولوب بتسون ده
نصل اولور بتز ایسه بتسون !

بو اخلاق و آدابده بولنان بر مملکتده
تعدد زوجاتك مرعی وطلاق کیفیتنك دخی
جاری اولدیغنی بز دها سویله مه دن سز
اکلارسکز . تعدد زوجات نصل مرعی
اولمسون که مثلا عجم بابا زفافخانه یه داخل
اولور . کلینك یوزندن نقابی قالدیرر
باقار که جهان عقوبتی برشی ! بو نکله
برابر قبوله مجبور ایسه البت برده یوزینه
باقیله بیله جك کبیسنی المغه محتاجدر .
قبوله مجبور دکل ایسه ؟ کلسون
طلاق ! حتی تعدد زوجاتدن ماعدا
جواری استفراشی دخی معتاد وجاری
ایدی . هم ده کبار وارباب غنادن بدأ ایله
شاهلره وارنجه یه قدر هرکسك حالنه کوره
بر بلوك جاریه سی اولوب آراده صره ده
یعنی عقلنه کلدکجه بونلری رسم کچید صورتیله
نظر امتحاندن کچورروهانکیسنی بکنور
ایسه استفراش ایدرلر ایدی ده بوایشه
دخی قوناغك خانمی بولنان « بانو »
نظارت ایدر ایدی !......
کوریورمیسکز ارککلرك نیم دیکر

موجوديتي شريك حياتي وشهراه تعيشده
رفيق ابديسي حاصلي عالمده يكانه صاحبي
ايدوكي محررين معهودهنك خليا ايلدكلري
قاريلرك ايران قديمه‌ده درجه‌سي نه‌دن
عبارت ايدي ؟

فقط بز بو درجه‌يي نظركزده لايقيله
تعيين ايتمك وقاريلردن الك بيوكنك
اركككلردن الك بيوكي نظرنده‌كي قيمت
واهميتني اكلاتمق ايچون ايران قديم
شاهلرندن آسوره‌ئوس ايله زوجه‌ٔ
منتخبه‌سي واستينك يك ديكرينه اولان
تعلقلريني حكايه ايده‌لم :

بو آسوره‌ئوسه « آسوره‌ئوس »
تسميه‌سي اسامئ شرقيه‌يي طوغري
يازه‌مامقله مشهور اولان غربيونك ايشي
اولوب يوقسه بوذاتك بزم اكلايه‌جغمز
وكتب شرقيه‌ده بوله بيله‌جكمز اسمي
« اردشير درازدست » در . معلومدركه
كنديسي هندستاندن حبشستانه قدر
يوزيكرمي يدي ايالته دست تحكمني
اوزاتمش اولديغي ايچون بو « درازدست »
لقبني المشدر .

ايران شاهي بو ! عقلنه نه‌كاورده
يايمز ؟ باخصوص مصر قديم فقره‌سنده
دخي بيان ايلمش اولديغمز وجهله ايران
شاهلرينك جانلري نه ايستر ايسه يايمسي
قانونلري مقتضاسندن ايمش .

اردشيرك دخي حوضه‌ٔ حكومتنده
بولنان محللر اهاليسي سرآمدانننك عمومنه
ضيافت چكمكي قورارق درحال ايجابي
اجرا اولنمغه باشلامش . كنديسي سوز
شهرنده اوتورديغي جهتله حبشده بولنان
تبعه‌ٔ صادقه‌سي بر لقمه شي يمك ايچون
سوزه قدر كيتمش .

لكن بو ضيافت پك معظم برشي
ايمش . شاهك كندي ايله طرح وتنظيم
ايلديكي عظيم بر باغچه ايچنده ساقز كبي
بياض وياخود قومري كوكسي كبي پارلاق
واوردك باشي كبي يشيل ! چادرلر
قوريله‌رق بونلرك رنكا رنك يوكدن
معمول ايپلري فيل ديشي خلقه‌لردن
كچوريله‌رك مرمر قازقلر وستونلره ربط
اولنمش ايمش . چادرلرك ايچي صوماقي
ايله دوشنمش ويتاقلر ايسه التون وكوموش
ايله تزيين اولنمش . مسافرلره آلتون
كاسه‌لر ايله شراب طاغيديلور ايمش .

آه ! او زمان حافظ شيرازي نره‌ده
ايمش ؟ زيرا اويله بر باغچه‌يي بو چادرلري
بو كاسه‌لري فلانلري پك بكنور ايدي !

بو صورتله تهيه ايديلان ضيافت يوز
سكسان كون دوام ايتمش . الك صكره
شهرك الك بيوكندن الك كوچكنه قدر كافه‌ٔ
اهاليسني‌ده دعوتله يدي كون مدت دخي
بونلري اطعام ايلمش وحرمجه زوجه‌سي
دخي شهرك قاريلرينه ضيافت چكمشيدي .

(مابعدي وار)

تراجم احوال

روسيه امپراطوريچه‌سي مشهور قاترينا

مابعد عن نومرو ۲۱

ايمدي اورلوفك اولكي محبت شهوانيه سنه

عاشقه سنك كيم اولديغنى طانيدقدن صكره برده اقبال محبتى انضمام ايدرك ارتق قاترينا حضورنده هر كونه تسليميت و فداكارى‌يى كوزه آلديره جغى وارسته كلفت تفصيلدر. بناء عليه ذلك ايمپراطور ايله معشوقه‌سى وروزوف اراسنده و قاترينا عليهنده تفوه ايديلان كلماتى قاترينايه تبليغ ايده جك اولان جاسوس كيفيتى سراً مشار اليهانك قولاغنه فص چكديكنى والديغى خبر اوزرينه عاشقه شوكت شعارينك طورى متغير اولديغنى اورلوف كورنجه :

اورلوف — الديغكز خبر اوزرينه سزده بر تغير حاصل اولدى افندم . قوجه بر روسيه ايمپراطور بچه‌سى اولديغكز حالده بو عالمده سزى متغير و مغبر ايده جك كبى بر فلاكت تصور اولنه بيلورمى ؟

قاترينا — (منديلنى يوزينه طوتوب اغلايش وضعنى كوستره رك) بر روسيه ايمپراطوريچه‌سنك موقعنى نه قدر عالى ظن ايدر ايسه‌ك فلاكتى دخى او قدر بيوك اولديغنى حساب ايتمليسك !

اورلوف — (كنديسنى درجه غايه‌ده متأثر كوستره‌رك) الله عشقنه اولسون بنى براقدن قورتاركز ! زيرا سزى بو حال اغبرارده كورونجه بنم ايچون چلدرمق ايشدن بيله دكلدر . سركزى بندن كتم ايتميكز . افندم ! باخصوص سزى متغير ايدن بر سرى بنده كزدن كتم ايتميكز كه شو فلاكتك دفعى يولنده بر قربانه احتياج وار ايسه او ده بن اوله‌يم .

قاترينا — جانم ايشته ينه او وروزوف مسئله‌سى !

اورلوف — اويله ايسه قولاى ! ذاتاً محبتيله مبتلا اولديغكز بر زوجى الكزدن المش دكل آ ؟ وارسون بر بدلايه مالك اولديغندن طولايى افتخار ايتسون كيتسون!

قاترينا — خير ! اويله سى دكل . زوجم ايمپراطور بنى طرد و تطليق ايده جكمش ده وروزوف ايله ازدواج ايليه جك وانى روسيه ايمپراطوريچه‌سى طانديره جق ايمش .

لقردى بو جهته منقلب اولنجه اورلوف براز دوشونمكه وارمشيدى . بناء عليه سوزينه قاترينا الدى :

قاترينا — كوردكمى بر كره ! دوچار اولمقده بولنديغم فلاكت سنى يعنى سنك كبى الك جسور الك يكيت طانيديغم بر اركگى بيله دوشوندردى .

اورلوف — خير افندم ! قوللركزك دوشونديكم شى بشقه بر شيدر . ديمك ايستيورم كه ايمپراطور حضرتلرى قائم اولديغى مقام عاليه وروزوف كبى بر مبتذلى دخى برابر چيقارمق مثللو خياللردن واز كچسه وياخود واز كچورلسه فنا اولمز .

قاترينا — ايشته ممكن دكل واز كچميه جكى اكلاشلدى .

اورلوف — واز كچمز ايسه او حالده ده كنديسنى عظمتنى طانيه مديغى او مقام عاليدن واز كچوره جك بولنه بيلور !

قاترينا — (تلاشله) امان اورلوف ! سن بو لقردينك اهميتنى تقدير ايدركى سويليورسك ؟

اورلوف – هيچ حضور كزده برلقردينك اهميتى تقدير ايدلمه‌دن سويلنورمى ؟ اوت افندم ! اهميتنى تقدير ايدرك سويليورم . هم ده سويله ديكم سوزلك اوسته سندن كلمكه ده كندمده قوت كورمكده‌يم .

قاترينا – جانم اوايشه كيمك قوتى كافى اوله‌بيلبور كه سنك قوتك ده كافى اولسون ؟

اورلوف – (قاترينانك تجسسندن جسارتنى آرتديرارق) بن كيمك قوتى كافى كيمك قوتى غير كافى اولديغنى حساب ايتميورم افندم . بو ايشده كندى قوتم كافى اولديغنى كوريورم . هم صنفم اولان ضابطان وافر ادعسكريه ايچنده براشارتكز اوزرينه جان فدا ايده‌جك بيكلرجه آدم بوله‌بيلورم . قونت پانن دخى نه‌كونه طوريبور ؟ يالكز مخدومكزه لايلق ايتمكله مى وقت كچوره‌جك ؟ اوده ملكيه طرفنى اله السون . ايش بتركيدر .

اورلوفك كوستر ديكى بويول اوزرينه قاترينا لاونعمدن عبارت برجواب شفاهى ويرمامش ايديسه ده اكر بويله برايش ممكن الاجزا اولوب ده موفق دخى اولو رايسه پك ممنون قاله‌جغنى حال وطوريله اورلوفه آكلاتمش اولديغى كبى ايرتسى صباح قونت پاننى حضورينه جلبله انكله ده بوبابده بالمشافهه مومى اليهى دخى اورلوف كبى برفكر وغيرتله اعاده ايلشيدى .

ايرتسى صباح ايركندن اوغلنك مدير امورى اولوب روسيه كبارى ايچنده هر خصائلى احراز ايتمكله مشتهر بولنان قونت پاننى حضورينه بالاحضار انك دخى اغزينى ارادقده اورلوفه موافق بولنغله اورلوف كبى انى ده بوخدمته مباشرت ايدر ايسه ممنون قاله‌جغى فكريله كوندردى .

بوقاروده برفقره ده اوزمان روسيه ايمپراطور صنداليسنك اصل صاحبى بولنان ايوانك برقلعه ده محبوس ايدوكنى چتلاتمش ايدك . بوبيچاره چوجق اليزابتدن اول ايمپراطوريچه بولنان (آن) نك همشيره زاده‌سى اولوب هنوز ايكى بچق اوچ آيلق برصبى ايكن آن كندى اولادى اولامق جهتيله بونى ولى عهد طانيشيدى . لكن اواثناده اليزابتك محرم حرمسراى اسرارى اوله‌رق ايمپراطوريچه حضرتلرينى قيد وبند عشقيله – تابعض بيكناهلرك عفوينى ايمپراطوريچه حضرتلرى عاشق مرقومدن بالذات استرحام ايلديكى حالده رد ايتمك شويله طوسون اياقلرينه قپانان متبوع مفخمنى اياق ضربيله تحقير مرتبه‌سنده كستاخلغه جسارت ايده‌بيله جك صورتله – باغلامش اولان بيرون نام كيمسه‌نك بوولى عهدلك مسئله سنده برچيقارى اولديغى صكره يعنى ايشك اوزرندن برقاچ آى مروريله برابر ايمپراطوريچه نك وقوع وفاتى !.. اوزرينه آكلاشلمشيدى . بناء على ذلك اوزمان روسيه سرآمدان متحيزانى بويله قونداقده‌كى برچوجغه دكل مجرد بيرون جنابلرينه قول اولماغى كوزه

اندیره‌میه‌رق بوزوالنی چوجغی برقلعه‌یه
حبس ویرینه بیوك پترونك قزی بولنسان
الیزابتی اجلاس ایتمشلردر . ایشته
صندالیٔ حکومتك اصل صاحبی بولنان
ایوان بویله هنوز دنیاسندن بی خبرایکن
قلعه‌بند ایدیله‌رك قاترینانك زوجی اوچنجی
پترو جلوس ایلدیکی زمان او بیچارنك
مدت محبوسیتی یکرمی سنه‌یی تجاوز
ایلمشیدی !.

ایندی قاترینانك دائرۀ خصوصیه‌سنده
کندیسیله اورلوف آراسنده جریان ایدن
برمشاهده‌یی مجملاً یازمش اولدیغمز کبی
بوکیجه دخی بیچارۀ ایوانك محبسنده جریان
ایدن دها بشقه درلو برمشافهه‌یی ده مجملاً
اولسون درمیان ایده‌لم :

بیچاره ایوان بوکیجه محبسنده یالکز
باشنه اوتوروب کندی خانه اغلایه‌جق
بشقه برکیمسه‌سی اولمدیغی جهتله ینه
کندیسی اغلامقده ایکن ناکاه قپونك
آچیلدیغنی ایشتدی ! بوحال او محل ایچون
ناکهانی برحال ایدی . برده کیره کیره
ایچرویه برنوبتجی ضابطی ایله انك ارقه‌سندن
اوستی باشی تمیز ایکی آدم دها کیرنجه ایوان
کندیسنی دروب دوشیره‌رك کلان ذواتك
امرلرینه منتظر قالدی .

ایکی تمیز آدمدن بریسی سوزه باشلادی:

— نصلسکز پرنس ؟ راحتمیسکز ؟

— (متحیرانه) قلعه‌ده محبوس
برآدم نه قدر راحت اوله بیلورایسه اوقدر
راحتم افندم . فقط ذات عالیکزی طانیه
بیلورمی‌یم ؟

— بن قلعه‌لری تفتیشه مأمورم .
ایمپراطور حضرتلری طرفندن سزك
راحتکزك استعلامی ایچون امر مخصوص
الدم .

— (دها زیاده حیرتله) الهه امانت
اولسونلر افندم . خاکپای ....

— وای ! نه دیمك ایستیورسکز ؟
سویلیه‌جك برسوزکزمی وار ؟

— خیر افندم ! ایمپراطور حضرتلرینك
حقمده کوستردکلری مرحمتدن متشکر
قالدیغمی عرض ایده‌جك ایدم .

سوز بوقدر جریان ایدنجه‌یه دکین
بیچاره ایوان ایکی کوزلرینی قارشوسنده‌کی
آدمك کوزلرینه تطبیق ایدرك کندیسنی
طانیدیغی ویا امنی هنوز اکلامدیغی
جهتله کویا هر معلوماتی کوزلرندن المغه
چالیشیورظن اولنورایدی . ینه کلان
مأمورسوزه باشلادی :

— طرف ایمپراطوریدن بشقه برامرم
دخی واردر . (یانده‌کی ضابطه) سن
براز طیشاری‌یه چیق !

ضابطك درحال اطاعتله برابر برده تمنا
ایدرك چیقمسی ایوانك دها زیاده نظر
دقتنی آچمشدر . سوز حالا کلان ذاتك
اغزنده ایدی :

— بلکه ایشتمشسکزدرکه ایمپراطور
کندی اوغلنی صلب صحیح اولادی
طانیمیور .

— بن بویله شیلری نره‌دن کیمدن
ایشیده بیلورم ؟

— پك اعلا ! ایشته بن سزه خبر

ویره‌یم که ایمپراطورك قاترینادن پول نامنده براوغلی وار ایسه‌ده آنی صلب صحیح اولادی طانیمق ایسته‌میور .

— بن قاترینایی دخی بیلم .

— واه بیچاره ! اویله یا ! بویاشده حبسه گیرن چوجق دنیاسندن نه بیلور ؟ قاترینا ایمپراطورك زوجه‌سیدر . الحاصل ایمپراطور کندیسنه اسناد اولنان چوجغی ردایتدکدن صکره سزی کندیسنه ولی عهد طانیه‌جق نه دیرسکز ؟

سوز بو صورته دونجه ارتق ایوانك قارشوسنده بولنان ذاتك بالذات ایمپراطور اولدیغنده اصلا شبهه‌سی قالمامغله همان ایاقلرینه قاپانوب :

— امان افندم ! ذات حشمتسماتکزی شمدی طانیدم . متبوع مفخمم قارشومده ایمش ده خبرم اولمدی . بنده‌کز نه ولی‌عهدلك ایسترم نه حکومت هوسنده‌یم . مرحمت ایدیکز بنی شو محبس بلادن قورتارکز بن ده دنیامه نظر ایده‌یم ده بکا بشقه برشی لازم دکلدر .

بیچاره چوجغك گوزلرندن اقان انهار سرشك ایمپراطورك نظر مرحمتنی جلب ایدرك اودخی ارتق کندیسنی کتم ایتمیوب :

— امین اولکز ! مستریح اولکز ! کشفکزده طوغریسکز . ایمپراطور ایشته بالذات بنم . لکن بوسری حبسخانه مأمورلرینه فاش ایتمك جائز دکلدر . بنم امل یالکز اوغلم دنیلان چوجغی رد ایدرك سزی ولی‌عهد ایتمکدن عبارت دکلدر . حتی زوجه‌م دنیلان قاترینایی تطلیق دخی ایده‌جکم . سز بورادن بو محل آلام و اوجاعدن چیقه‌جق سرای ایمپراطوری‌یه کیده‌جکسکز .

— (تکرار ایاقلرینه قاپانوب) امان افندم ! بوقدر لطف بنم ایچون چوقدر بیله فضله‌دربیله . بن یالکز عفو و اطلاق بیوریله‌یم ده اك حقیر بر تبعه‌کز کبی یشلمغه راضی اولورم .

— خیر ! بو تنزله محل یوقدر ! دیدیکم کبی غرق اولوق اوله‌رق سعادتله یشایه‌جق و بنم وفاتمدن صکره ایمپراطور دخی اوله‌جقسکز . لکن برشرطی واردر .

— . . . .

— « نه‌در » دیه‌صورمدیکز یا؟

— افندم حکمـدارم ! بنده‌کزده بو املاری بوقدر دیورم . بن یالکز بورادن خلاصه راضی‌یم .

— سزده یوق ایسه بیله بنده وار در . او کوستردیکم شرط ایسه بنم مدت حیاتمده بر وقت سزك قوندانغکزی سزك ایچون بشیك قدر دلزومی وقدری اولمیان بر تخت اوزرینه اوتورتمش اولدقلرندن بحثله ادعای حقوقه فلانه قالقشمیه‌رق بکا اولان اطاعتکزه خلل کتورمیه‌جکسکز .

— والله بالله بوکبی شیلری خاطره بیله کتورمم .

— ایشته بو شرطه راضی اولدقدن صکره سزه وعد ایتدیکم شیلر هپ اجرا اولنه‌جقدر .

بیچاره ایوانك محبسنده جریان ایدن مشافهه نك صورت مجمله سی دخی ایشته بوندن عبارتدر . شمدی وقوعاتك ایلروسنه نظر ایده‌لم :

ایمپراطور اوچنجی پترو بیچاره ایوانك محبوس اولدیغی قلعه‌ده انكله ایتدیكی مشافهه و مذاكره‌دن صكره ارتق قاترینایی تطلیق و ورونزوفی تزوج و كندی اوغلی پول ر دوپرینه ایوانی ولیعهد اتخاذ ایده‌جكنی كندیسنه صادق ظن ایتدیكی بعض منسبه وزیله ملتك كبارندن وبعض محرم اسرار صایلان سفیرلردن كتم ایتمامكه باشلادی . لكن بر روایت كوچكدن بیوكه وانكده بیوكنه كیده كیده نهایت الك بیوكه واره‌جغی كبی كندك الك بوكدن كوچكه وانك ده كوچكنه اینه اینه نهایت الك كوچكه قدر ده اینه بیله‌جكی ویالكز دوستلر بیننده مخفی طوتلمسی مطلوب اولان اسرار دوستك دوستنه وانلرك دوستنه انتقال ایده ایده ینه افواه ناسه تعمم ایده بیله‌جكی دركار بو نغله پترونك امل وفكری دخی تاایاق طاقنه وارنجه‌یه قدر هر كسك آغزینه دوشمشیدی كه براملك بو صورتله انتشاری طرفكیرانی ارتدیره‌جغی مطالعه‌سیله پترو یی ممنون ایدر ایدیسه ده اكا مقابل خلافكیرانی ده آرتدیره‌جغی حسابه قویمز ایدی .

نهایت بو تواتر بر درجه‌یه بولدی كه پترونك هم عصری بولنان پروسیا قرالی ایكنجی فرەدریق ایمپراطور جنابلرینه غایت دوستانه نصیحتلر كوندروب بو مقوله افكارده بولنمق ملك واهالی ایچون پك مضر اوله‌جغنی وهله بو كبی افكارك انتشاری دها زیاده تهلكه‌لی دوشه‌جكنی خیرخواهانه اخطار ایتمشیدی . چه فائده كه كندی آمال ایمپراطورانه سنك حصولی ایچون جهانده هیچ بر مانع ومزاحم فرض ایده‌میان چار حضرتلری زوجه‌سی قاترینانك المانیلی اولمسندن طولایی فره‌دریقك بو نصیحتلرینی برنوع همشهریلك غیرتنه حمل ایدرك سمع قبوله یناشدیرمدی بیله .

پترونك بو كبی تشبثاتنه مقابل اوته طرفده قاترینا دخی كندیسنه طرفدار بولمق همتندن كیرو قالمز ایدی . بو ایشده اورلوف ایله قونت پانن یكدیكرینه مسابقله خدمت ایدرلر واورلوف عسكری طرفنی وپانن دخی ملكیه جهتنی قاترینانك محافظهٔ حقوقنه دعوت ایلر ایدی . باخصوص بو ایكی مشوقه اوچنجی اولمق اوزره برده پرنسس داشقوف میدانه چیقدی .

اشبو پرنسس داشقوف پك كنج پك كوزل غایت قیوراق نهایت درجه‌ده اویناق فتان كاردان غیور جسور مقدم متحمل برقادین اولدیغندن بیك كوكلی برآنده زلفی تلنه باغلامق اقتداربنی قاترینایه دخی ویرمز ایدی . بناء علیه كرك ملكیه وكرك عسكریه جهتنی جلب خصوصنده اورلوف ایله

پاننه کمالیله معاونت ایلدکدن ماعدا پاپاس کروهنی جلب ایتمکی دخی باشلی باشنه کندیسی درعهده ایلمشیدی .

او زمان ایکی طرفک یکدیکری علیهنه وقوعبولان نشریاتی نظر موازنه یه آلنه جق اولسه افکار عمومیه نک پترودن نفرتله قاترینا طرفنه توجه ایتمش اولدیغی میدانه چیقاریله بیلور . زیرا پترو قاترینانک پك زیاده شوخ مشرب وشهوت پرست اولمسندن بشقه برقصور یغی بوله میوب وکندی اوغلنك کندی صلبندن اولمدیغی قضیه سندن ماعدا بردعوایه قالقشه میوب حالبوکه اوروپاده بعض بیوك خاندانلرجه اولدیغی کبی روسیه خاندانجه دخی برنجی قاترینا وآن والیزابت کبی اسکی ایمپراطوریچه لرك تذکیه نامه لری ده خصمانه یوقلاشدیرلمك دکل برنظر عادی ایله کوزدن کچوریله جك اولسه انلرك ده قاترینادن پك چوق فرقلری کورلمز وباخصوص پترونك دخی کرك وورونزوف وکرك سائر زنانله اولان سفاهتی قاتریناادن اشاغی قالمز ایدی . بناء علیه خلق ایمپراطورك کوستردیکی عزمی برغرض نفسانیدن عبارت اولمق اوزره تلقی ایدرك آتش غرض وحسدله کوزلری پارلامقده بولنان برغضبناکك حصول آرزوسنه آلت اولمغی موافق بولمزلر ایدی . بوکا مقابل قاتریناانك اورته یه آتدیغی شیلر ایسه مثلا عسکرك اسکی اونیفورمه سنی دکشدیرمك ملتك کسوۀ قدیمۀ ملیه سنی بوزمق دیمك اولدیغی وپترو برطاقم فحشیات مصارفنه بشقه درلو قارشولق بوله مدیغی جهتله کلیسالر وسائر خیرات ومبراته عائد اولان املاك وعقار واوقافی کندی اداره سنه آلمش بولندیغندن بوحالك دین علیهنده برحرکت ایدوکی واورتودوقس مذهبی علیهنده نتیجه آمال ایله روسیه ایچنه منتشر اولمش بولنان پروتستان مذهبی پاپاسلرینه پك مساعد طوراندیغی وباخصوص خاندان ایمپراطوری اعضاسندن هیچ برفردك حقوقنی طانیمه رق بوکون یارین جمله سنی درزندان ایتمك اوزره بولندیغی وبوحاللر ایسه هب معشوقه سی وورونزوف طرفندن ایدیلان تشویقلر اوزرینه مجرداً انك کیفی ایچون وقوعبولدیغی کبی شیلردن عبارت ایدی که احوال مذکوره نك جمله سی کرچك اولمسنه مبنی خلق دخی قاترینانك سفاهت معاشرتنی معذور کورور وپترو علیهنده کی نفرتنی آرتدیردقجه آرتدیره رق « اویله یا ! حریف قاریسنه قوجه اولمدقدن صکره قاریسی ده اکا قاری اوله بیلورمی ؟ » سوزلری میخانه لرده دخی سویلنور ایدی .

نهایت ۱۷۹۲ سنۀ میلادیه سی تموزینك طقوزنجی کونی اورلوف هرصنف عسکردن پیدا ایتمش اولدیغی طرفدارلری ایاقلندیره رق درت بیك قدر نفرله لوای عصیانی اعلا ایتمسنی متعاقب اهالیدن دخی براولمقداره واران پترو متنفرلری یعنی قاترینا طرفدارلری

« بو کفت وکوبه بر نهایت ویرمک لازمدر . ایمپراطور کندی اوغلی اوغل طانیمیور ایسه بزلر قاترینانک اوغلی طانیورز . پرنسمز در . یشاسون قاترینا ! یشاسون اوغلی ! » آوازیله عسکره انضمام ایلدیلر .

بوجمعیتک ایچروسنده رافی شراب سیل کبی آقار ایدی . بناء علیه جمعیت اربابی چاقدقجه شدتی آرتدیرمقده اولدقلری کبی هر راست کلانه دخی باده صونارق عصیانه دعوت ایدرلر وحریفلر رافی بی بوتدقجه (یشاسون قاترینا) دیه نعره زن شوق وغیرت اولورلر ایدی . بوهنکامه ده ایسه اورلوف عسکری جهتنه « ارقداشلر ! بز پترو متروناملمه صداقته یمین ایتمدک بز بوملت بودین بودولت اغورینه صداقته فدای جانه یمین ایتدک ایشته پترو نفوذینی قوتنی سوء استعمال ایدییور ملتمزک دینمزک دولتمزک حقوقنی شرفنی سعادتنی درعهده ایده جک پرنسمز واردر » نطقنی تکرار تکرار اشاعه ایدرو بونک مضمونی یانن دخی ملکیه وباشی بوزوق طاقمنه تبلیغ ایدوب حالبوکه پاپاسلر دخی بوجمعیتی تقدیس ایلدکلری جهتله اورلوف نطقنک مضمونی هر قشله ده بولنور وبولندقجه ایشیدنلرک غیرتی غلیان ایدرک جمعیت بیور ایدی .

بوخبر عظیم پترویه واصل اولنجه عقلی باشندن کیدوب تختندن تاجندن دکل بلکه جاندن حیاتندن دخی مأیوس اولمق درجه سنه کله رک چلغنجه سنه برسرعتله قاترینانک دائره سنه قوشدی وکیم بیلور نه کبی برسوء قصد فجیع ایله یتاقلرک التنه وارنجه یه قدر قاترینایی ارامغه باشلادی . لکن بوله مدی . بوله مینجه یأس برقاتدها آرتوب « عسکرجککز ! اورکز ! » دیه آغزینه کلان امرلری ویرر ایدی . یانده بولنانلر دخی تدبیری شاشیروب ایمپراطور وعونه سی یالکز معشوقه وورنزوفک امرینه باقارلر ایدی . یالکز مونیخ نام جنرال تدبیرینی شاشیرمیوب « افندم ! بویله ایشلر وورنزوف صادقه کرک بیله جکی شیلردن دکلدر . بوجمعیته روس عسکرینی سوق ایتمک اولمز . چونکه عصیان اهالی طرفندندر . عسکر ایسه ینه بو اهالینک اوغلیدر . المان الایلرینک قشلالرینه دخالت ایدیکز اوعسکر اجنبیدر . انلری قوماندا کز آلتنه آلوب میدانه بالذات چیقکز ..... دیمش ایسه ده کرک وورنزوف وکرک سائر قاریلر مونیخی ذاتاً سومدکلری جهتله شورأیی تزییف ایلدکلرندن ایمپراطور دخی او صادق جنرالی تکدیر ایلدی .

مورخین بودقیقهٔ عظماده کرک ایمپراطورک وکرک یانده بولنانلرک شاشقنلقلرینی شونکله موازنه ایدرلر که ایمپراطور طاقمنک اوکون بولندقلری سرای خاندان ایمپراطورینک هروقت اقامت ایلدکلری سرای اولمیوب پترسبورغ جوارنده برنزهتکاه ایکن واوراده دخی برچوق عشوه بازانله اکلنمکه کیدلمش اولدیغی حالده حالا قاترینایی ده اوراده ظن ایله

ارامئلری استغراب اولنور برشاشقنلقدر .

قاترینا ایسه بری طرفده غایت کوزل برعسکر اونیفورمه سنی کیمش وکیدیکی اونیفورمه یی و باشنه طاقدیغی برمیشه دالنی حسننه پك زیاده یاقیشق الدیرمش اولدیغی حالده عسکر میانه دخالت ایلمش اولمسیله جمعیت عصیان اتفاق آرا ایله کندیسنی ایمپراطوریچه اعلان ایتمشیدی . بعده معیتنه ایکی بیك قدر عسکر آلوب قوجه سنك نزهتکاهنه طوغری یوریمجه پترو بتون بتون امیدی کسدی . ینه آشفتکانك رأیله قایقلره بنوب نوا نهری طریقیله قرونشتاد ترسانه سنه طوغری فرار ایلدی . انجق مذکور ترسانه هیئت عسکریه یی دخی اولجه اورلوف واسطه سیله جلب اولنه رق اله المش بولندیغندن بیچاره ایمپراطور اورادن دخی مأیوساً عودت وینه اولکی نزهتکاهه تحصن ایلدی .

قاترینا قوجه سنی تحت محاصره وتضییقه الدیغی زمان بیچاره ایمپراطورك حالی عادتا آجینه جق درجه یه وارمشیدی . یاننده بولنانلر میانده یالکز جنرال مونیخ تدبیرینی شاشیرمیوب حالا المان الایلرینه دخالت ایدلمکی توصیه ایدر ایدیسه ده دیکر بندکانك هر بری کندی جانلری قیدینه دوشوب احتمالی اولسه متبوع مفخملرینی درحال ترکله قاترینا طرفنه فراری دخی کوزه الدیردقلرندن ایمپراطوره « امان افندم ! صورت جبریه یه مراجعت ایتمیکز ! صکره علیهکزده کی شدتی آرتدیرمش اولورسکز زوجه کزله بارشمغه چالشکز ! » دیه نصیحت ویررلر ایدی . ایشته بویله یالکز شوکت ورفعت کونلرینك دوستی وصادقی اولان بندکانك اغفالیله زوالی ایمپراطور نه ایده جکنی وهانکی طریق تدبیره کیده جکنی بتون بتون شاشیروب « بنم نه قدر اولسه زوجه مدر ! آراده چوجغمزده وار !... بلکه حالمه مرحمت ایدر » دیه اوتوروب زوجه سنه خطاباً بر استرحامنامه قلمه الدی و بونده شمدی یه قدر وقوعه کلان قصورلرینك عفویله برابر نصف حقوق ایمپراطوری یی کندیسنه ترك ایده جکندن بحثله برلکده حکومت ایدلمسنی کرچکدن مسترحمانه برصورتله قاترینایه تکلیف ایلدی .

بوعریضه یه قاترینا لاونعم هیچ برجواب ویرمامش واشیله مشغول قالمش اولدیغی کبی پترونك ایکنجی دفعه اوله رق یازدیغی عریضه یه دخی جواب ویرمیوب یالکز واسطۀ مراسله اولان ذات ایمپراطورك سؤالی اوزرینه « بنم قاترینایی کورشمه قاور ایسه شاید کیدوب شفاهاً عرضحال ایتسه کز مطلوب حاصل اولور » دیمش اولدیغندن ایمپراطور همان عزیمته مسارعت کوستردیسه ده بو زمانه قدر قاترینا نزهتکاهی باصمق ایچون بالذات ایچرویه کیرمك جرأتنی د. المش اولدیغندن ایمپراطورك عزمی یالکز ایمپراطوریچه یی استقبالدن بشقه هیچ برشیئه یارامدی .

قاترینا مجلسده اثبات وجود ایدر ایتمز کرك وورونزوفك وکرك سائر قاریلرك

وبندكانك عقللری بسبتون باشندن كتمش
ایدی . هله ایمپراطورك نه قدرشاشوب
قالش اولدیغی محتاج تفصیل دكلدر .
انجق قاترینا بونلره كندی طرفندن
وكندی نامنه اوله‌رق بركونه شدت
كوسترمیوب ده « بندن احتراز ایتمیكز !
حكومت دنیلان شی ملتك ید استقلالنده
اولدیغندن كیمی ایسترایسه اكا تابع اولور
وسزدخی الحالة هذه ملتك النده سكز .
كندی منفعتنه خدمت ایتمیانلری دخی
ملت ایستدیكی كبی محاكمه ایلر »
وادیسنده برسوز سویلنجه خوشابك یاغی
بتون بتون كسیلدی .

بونك اوزرینه ایمپراطور قاترینانك
ایاقلرینه قاپانوب درجه‌سنه برتذلل وافتقار ایله
« امان قاترینا ! بن حكومتدن واز
كچدم ! تك جانمه قیه ده بن محبوسیته
راضی‌یم ! یالكز بكا المان وفرانسز رومانلری
اوقومغه مساعده ایت قائلم » دیه بیلدی .
قاترینا دخی زوجنك بو رجاسنی قبولده
كورینه‌رك وپترویه درحال براستعفانامه
امضا ایتدیره‌رك بعده حبسه قاندیرتدی.

تاریخ حبسك یدنجی كونی بیچاره
ایمپراطور محبوسخانه درونده وفات
ایلدی كه مدت حكومتی هنوز برسنه‌یه بالغ
اولمشیدی . بوموت ناكهانینك قاترینا
طرفندن برسوء قصد اولدیغنه كیمسه‌نك
شبهه سی قالدی . حتی مورخینك تدقیقات
عمیقه ایله اثبات ایدیشلرینه كوره بوسوء
قصد معهود اورلوف لعینی طرفندن
اجرا اولنمش ایمش . هم ده اوجه بیچاره
ایمپراطوره زهر ایچوردیكی حالده تأثیرینی
درحال كوره‌مدیكندن وبراز صبره دخی
تحمل ایده‌مدیكندن اوطاش یوركلی
جلاد بیچاره محبوسك اوزرینه هجوم ایله
اختناق ایتمك ملعنتنه ده جرأت ایلمشدر .
ایمپراطور مغدور جان آجیسیله جلادینك
یوزینی ایصیرمش ایدی . اورلوف
بونشانه ملعنتی برخیلی وقت یوزنده
كزدیرمشدر .

پترو حقنده روا كوریلان بوغدروجور
خلق میاننده منتشر اولنجه عموم اهالی
بردن بره قاترینایه نفرت كوستردیلر . حتی
قاترینا روسیه‌نك ایكنجی وباقلسنه‌نك
قدیم اولمق جهتیله برنجی پای تختی
اولمسندن طولایی هر ایمپراطورك حین
جلوسنده كیدوب زیارت ایتمسی معتاد
اولان موسقوه شهرینه كیتدیكی زمان
عموم اهالی كندی اوغلنی برحكمداره
مخصوص اولان القشلر ایله استقبال
ایلدیكی حالده قاترینا ایچون بر «یشاسون»
دیان بیله بولنمدی . آثار نفرت وعلایم
حقارت خلقك یوزندن آقار ایدی .

بونفرت ونفرتده‌كی جرأت بیودكجه
بی‌بوب خلق « نه دیمك اولسون ؟
برالمان قاریسی روسلره ایمپراطوریچه‌می
اوله‌بیلور ایمش ؟ اصل ایمپراطورمز
غدر ایله اعدام ایدلدی ایسه ایمپراطورلغه
اندن دها لایق اولان ایوان درزنجیردر !...»
دیه یاغی عصیان علنی درجه‌سنه دخی
واردی . قاترینانك بوعایشلر نظر
دهشتنی جلب ایلدیسه ده یانده اورلوف

كبي جلادلغـه صناشمش آدملر وار ايكن تدبيريني شاشيرميوب معدوم پترو طرفكيرلكندن طولايي زنجيره اورلمش اولان ذواتي كاملاً عفو واطلاقدن بشقه بونلري احيا درجه سنده عواطف وعناياته غرق ايلديكندن وپاپاس كروهي ايله ناس بيننده سوزي ديكله نان سائر ذواتي دخي احسانلرله التفاتلرله اله الديغندن بونلر همان علولنمكه باشلامش اولان نائرهٔ عصياني اطفا ايده بيلديلر ٠

شوحالده قاترينا ايچون بربلا يالكز مدت عمريني محبسده كچوره رك دنياسندن ده محروم قالمش اولان ايوان بيچاره سي ايدي٠ بونك ايچون ده تدبيراتي يه مراجعت ايلدي ٠

شويله كه :

اوزمانه قدر روسيه ايمپراطورلري هربرامر ونهيلرنده فعال مطلق اولوب حتى زادكان كروهنك رياستي دخي كنديسنده بولنمغله بونلردن ايستديكني لطف وايستديكني قهر ايتمكده اولدقلرندن زادكان طاقمي اوروپا دولتلرينك هربرنده اولديغي كبي روسيه جه دخي تنظيمات ملكيه وضعيله هركسك جاني مالي برتأمين قوي التنه المق آرزوسنده ايديلر ٠ ايمپراطور بولنان ذوات ايسه بويله بر يولده تنظيماتي كندي استقلال تاملرينه منافي كوره رك قبول ايتمدكدن بشقه تنظيمات وسربستي وحريت فكرلرينه دائر كيمده برشمه بولور ايسه اني درحال ازرلر ايدي ٠ بناء على ذلك قاترينا تكميل زادكاني بريره جمع ايدرك اسلافنك اشبو تنظيمات ايشنده كوستردكلري امتناع يالكز بركبر رياستدن بشقه هيچ برفكره مستند اولديغني وكنديسي ايسه كبر رياستله متكبر اولميوب يالكز روس وطننه خدمت غيرتنده بولنديغني مقدمه مقامنده بسط ايلدكدن صكره زادكاندن مركب برمجلس عمومي تشكيليله دولتجه هركونه اجرا آت ونظاماته اومجلسك نظارت ايتمسني ووكلانك دخي هرامور ايچون مجلسلر عقديله مشورتده بولنمسني امر وبومجالس كبيره نك قرارلريني بوزمغه حكمدارلرك دخي مقتدر اولهميه جغنه يمين ايلدي ٠ ايمدي زادكان ووكلا بووعد جسيمي الوب ده ممنوناً ومتشكراً عودت ايدرلر ايكن بيچاره ايوانك دخي ديكر طرفدن جنازه سي ١٠٠٠٠٠ چيقارلدي كه ارتق عامه نك بونجه وقتدنبري چارچشمله منتظر اولديغي تنظيماتك حصولي سونجي مقابلنده ايوان بيچاره سنه ايديلان تأسف حكمسز قالدي ٠

ايشته هركونه رقيبنك شر رقابتندن بوصورتله رهاياب اولدقدن صكره قاترينا روسيه ايچون پك مقدم غيور ترقي پروربر حكمدارك هرصنفني طاقنه رق مملكتك ترقيات ماديه ومعنويه سنه دودست همتله چالشمغه باشلادي ٠ بوارالقده ايدي كه بركون اورلوف خضورينه كلوب شويله برسوزه باشلادي :

اورلوف — شمدي يه قدر قوللكز

حقنده بيدريغ بيورديغكز عنايتلره نصل
تشكر ايده جكمي بيله ماملكده يم . لكن
خلق نظرنده يالكز ايمپراطوريچه
حضرتلرينك يوركنه صاحب بر مصاحب
صادق صفتيله طانمغي كندم ايچون دكل
بلكه جناب حشمتمآبكز ايچون خوش
كورمديورم . ذاتاً ارامزده آكسيك
اولان برشي وار ايسه اوده بر نكاحدن
عبارتدر !...

قاترينا — (قاشلريني چاتهرق)
سزه بو جسارتي كيم ويردي ؟ نرهدن
كلدي موسيو اورلوف ؟

— افندمزك غايت توجهي ويردي .

— بنم سزه اولان توجهم شمدي يه
قدر سزي كنديمه تماميله مطيع و منقاد
كورديكمدن نشأت ايلمشيدي . شمديكي
شو غرضكز ايسه او اطاعتدن وانقيادن
ارتق اوصانمش اولديغكزي وحتي بعد
ازين بني كندي انقيادكز التنه النغه
چالشديغكزي كوسترر . حالبوكه
بر حكمدار ايچون نه بر قوجهنك نه ده
سائر بر كيمسهنك اطاعتي التنده بولنمق
لايق دكلدر هم بر محبي بو درجه جرأتده
كورورسهم اكا اولان امنيتم دخي
نقصان بولور .

— امان افندم ! قوللكزك صداقتمه
اثبات ايستهمزسكز ظن ايدرم . سزك
اوغوركزده جان فدا ايتمكي كوزه
الديرديغم زمانلر ....

— اوت ! اوزمان او قدر صادق ايديكز
او قدر مطيع ايديكز ! مكر او صداقتلر
او اطاعتلر بو كون بكا بويله بر تكليف
ايتمكه جسارت قازانمق ايچون ايمش .
مكر بيچاره زوجمي ده بونك ايچون
اولدورديكز . حتي ديشلرينك يارهسني
برچوق زمان يوزكزده كزديرديككز
كبي اثري ده حالا باقيدر . يتيل قارشومدن
جلاد !

— امان افندم !...

— يتيل ديورم . شمدي ....

(بقيهسي كاور)

متنوعه

تحفة الاريب فى رد على اهل الصليب

— ترجمهسي اوزرينه —

علاوهٔ معلومات

مابعد عن نومرو ۲۳

كلامك وكلام ايچنده كي احكامك
سلسلهٔ ارتباطني بوزمامق ايچون پاپالق
مقامنك عصراً بعد عصر آرتديرديغي نفوذ
وقوتك بدنجي عصره قدر صورت تزايديني
كوستردك ايسه ده بو كره سوز اسكندريه
وقدس شريف وانطاكيه واستانبول
روم پطريقلرينك ممانعتلرينه انتقال ايدنجه
بو ممانعتك منشأ وكيفيتني اكلامق ايچون
نظر دقتمزي ايشك براز دها اولنه ارجاع
ايتمك لازم كليور . شويله كه :

پاپالق مقامنك شرق طرفی پطریقلرینك ایلك هجومی دها ۳٤۱ سنهٔ میلادیه سنده بدأ ایلمش ایدی . هجومك سببی ایسه بوندن مقدمکی بند مخصوصمزده حضرت عیسانك الوهیتی حقنده وقوعبولان مجادلاتی حکایه ایلدیکمز صره‌ده بیان اولندیغی وجهله روما پاپاسی ایلرووده کندیسنی دخی عیسانك قائممقاملغندن طولایی «ذات اقدس» عنوانیله برمقام قدسیتده کوسترمك ایچون اول امرده عیسا پیغمبری مرتبهٔ الوهیته چیقارمغه قیام ایلدیکی زمان آریوس مذهب صوابی اربابنك بو دعوای باطله شدیداً معترض چیقملری و جناب مسیحی یالکز برپیغمبر ذیشان طانیه‌رق اکا اسناد الوهیت ایدنلری تکفیر ایتمکده بولنملری ایدی .

او زمان آریوس طرفدارلرینك اسکندریه پطریقلکندن طرد ایتمش اولدقلری معهود اطناش ایله استانبول پطریقلکندن طرد اولنان پول رومایه دخالت ایلشلر و کندیلرینك دعوالری روما مقامنك دعواسی دیمك اولدیغی جهتله پاپا بولنان و فقط سائر پاپاسلر اوزرینه تفوق یالکز اوروپالیلر عندنده مسلم اولوب شرقلیلر عندنده ایسه علی العاده برپاپاس دیمك اولان ژولك حمایه‌سی آلتنه کیرمشلر ایدی . ژول کویا بوایشده پاپالق مقامی کمالیله بی طرف ایمش ده یالکز شعوایکی مطرودك حقوقنی محافظه ایله برابر عیسانك الوهیت ویاخود نبوتی کبی دینجه ومذهبجه پك بیوك اولان برمسئله‌نك حلنی التزام ایدیورمش کبی شرقلیلری هنوز محاکمه ایتمزدن بالاتهام ! محاکمه‌یی دخی بعده رؤیت ایتمك اوزره !... بونلردن برقاچنی رومایه جلب واحضار ایلمشیدی . پاپا ژول جنابلری مسئله‌نك صورت حلنده روما پوستنده بولنان ذاتی یعنی کندیسنی سائر بالجمله پاپاسلرك منازعات واقعه‌سنی حل ایتمکه صلاحیتلی بررئیس اولمق اوزره کوسترمك ایسته مسیله شرقلیلر بوتکبر وتفوقه عادتا خنده‌ٔ استهزا ایله کولو ویرمشلر وآریوس طرفدارانیله اوزب طرفدارانی یعنی اوزمانه کوره خرستیانلغك یوزده التمش نسبتنده دیمك اولان اکثریتی خرستیانلق ایچون بویله برمقام ومرکز اصلا طانیله میه‌جغنی وشاید پیدا اولمش ایسه بیله لغوی لازم کله‌جکنی حکم ایتمشلردر .

۳۸۹ سنه‌سنده انطاکیه شهرینك پطریقلك مقامی اواغر ایله فلاویه‌ن نام پاپاسلر میاننده رقابت ظهور ایلدیکی زمان روما پاپاسی بولنان سیریق حسب المقام سائر پاپاسلر اوزرینه حائز اولمق خلیاسنده بولندیغی تفوق سائقه‌سیله بوایشی کندی امر وارادهسیله تسویه ایتمك ایسته مش ایدیسه‌ده «تا رومادہ پاپاسلق ایدن برآدمك انطاکیه‌ده ظهور ایدن براختلافه مداخله ایچون النده هیچ برصلاحیت یوقدر»

دیه سپریقك مداخله سنی رد ایتشلر و حتی ایمپراطور تئودوس پاپا بو ایکی رقیبدن هانکیسنی انتخاب ایدیور ایسه آنی قبول ایتمیه‌رك پاپانك دفع ایتمك ایسته‌دیکی انتخاب وقبول ایتك لازم کله‌جکنی حکم ایتمش ایدی ·

بر اارالق یعنی ٥٣٦ سنهٔ میلادیه سنده آغاب نام روما پاپاسی استانبوله قدر سیاحت ایدرك اوزمان بونتیقه هواسی کندی طرفنه دها موافق اولدیغی ومومی الیه غایت چکه‌سی قوتلی هم جربزه‌لی وهم معتبر برآدم بولندیغی حالده روما کلیساسی ایچون پك جزؤی بر حق تقدمی هم ده یالکز برلفظدن عبارت اولدیغی حالده پك بیوك مشکلاتله الا بیلمشیدی · زیرا اوتاریخه قدر خرستیانلق عالمی ایچون برپاپای تحت معنوی طانمامق درجه‌سنده‌کی حریت وجدان شرقجه حالا باقی اولوب حتی بوتاریخدن اللی التمش سنه صکره یعنی اشبو آلتنجی عصرك صوکلرینه طوغری شرق روماپی بتون بتون طانیمامغی عزم ایدرك اکرعالمده بربیوك مملکت اولوب ده انك پاپاسی عموم خرستیان ممالکنك دسپوطی طانه‌جق ایسه بونك ایچون استانبول دها مناسب اوله‌جغندن اسکندریه وانطاکیه وقدس شریف پطریقلری بو دسپوط عمومی عنوانی رومایه رغماً استانبول بطریقنه بخش ایلمشلروشوحاله سن غره غوار

نامیله – قاتولیکلرك تعبیرینه کوره – پاپالق مقامنی تزیین ایلمش اولان (وبیوك) عنوانی دخی الان پاپا هر نه قدرشدیداً اعتراض ایدرك حتی اولبابده استانبول ایمپراطوربنه شدیدالمفاد نامه‌لر اسطاریله خلقی بوفکردن وازکچورمکی التماس ایلمش ایسه‌ده برشیئه موفق اوله‌مدرق شرقلیلر هرحالده امللرینی حاصل ایتمشلردر ·

بورایه‌قدر ویردیکمز معلومات مجمله ٤٤٥ تاریخندنبری غرب طرفنده نه‌قدر کلیسا وارایسه کندی ادارهٔ مستقلانه‌سی التنه المش بولنان پاپانك شرقیون نظرنده‌کی اهمیتنی کوستره‌بیلمك ایچون یالکز مسئله‌نك روحندن عبارتدر · یوقسه دوپن نام محررك « کلیسا کتبخانه‌سی » نام اثرینك بشنجی جلدی وباراتزك « کلیساتاریخی » نام اثرینك برنجی کتابی مطالعه اولنورسه عموم کلیسالرك حکمدارلری وحاتیسی طانمق ایچون پاپالرك نه‌قدر جاهلانه ادعالر ایله نه‌قدر مشقتلر چکمش اولدقلرینه دائر (مثلا ویژیل نام پاپانك واهی ومجنونانه مدعیاتنده عنادی اوزرینه بوغازینه برایپ طاقیله‌رق سوروکانه‌سوروکانه تا استانبول سوقاقلرنده کزدیرلمسی وبویله برحال رذالت ایچنده مرقومك حالا «بن سن پطرسك قائمقامی یم · بناء علیه عیسانك وکیلی یم · روما انلرك

پاپای تختیدر ! بنی شو حادثه اخذ و کرفت ایدیورسکز اما انلری بویله اخذ و کرفت ایده مزسکز . دینه بار بار باغرمسی کبی (بو درجه رزالتلر وقوعه کتورلمش اولماسنه شاشارسکز ! .

مع هذا تفصیل واختصار کلام خصوصنده التزام ایلدیکمز اولچی حدودندن خارجه چیقمامق اوزره اداره ایتمکده بولندیغمز کلامك سوق اقتضاسنجه خبرویره جکمز غرائب دخی آزشایله چوق شیلردن دکلدر . ازجمله شو فقره آتیه که متعصب قاتولیکلرك یوزینی قزارتمغه کافیدر :

اوروپای غربینك بالجمله کلیسالرینه تغلب ریاستکارانه سنی حکمدارلرك جبر وزوریله قبول ایتدیرمش اولان پاپالق مقامی شرق روملرینه مرام اکلاته مدیغنه وانلر اوزرینه موفق اوله مدیغنه جانلایوب کیدرایکن استانبول امپراطورلغنك طونه سواحلنه سوق ایلمش اولدیغی ارادوده آکسارخ عنوانیله باش پاپاس بولنان فوقاس نام کیمسه برطاقم حمقایی کندی طرفنه جلب ایدرك علی الخصوص افراد عسکریه دن واهالیدن دخی برچوق احمقلر نزدنده حسن صیت قازانمش اولمغله همان اردوده ایکن کندیسنی امپراطور انتخاب ایتدیرمشدر .

بو حریفك شهوت پرستلکی وبو اوغورده ارتکاب ایلدیکی نیجه

ملعنتی بوراجه ذکر اولنه جق شیلر دکلدر . شونی ذکر ایده جکز که مرقوم اردوسیله استانبول اوزرینه هجوم ایدرك امپراطور بولنان موریسی انواع جور وحقارتله اعدام ایلدیکی اثناده مظلومك زوجه سیله اوچ نفر اولادی استانبول پطریقی بولنان سیریاقه دخالت ایلمش و پطریق مومی الیه بونلری ظالم ملعونه تسلیم ایتمامکده صوك نفسه قدر ثبات کوستروب نهایت ظالم مرقوم عن اصل پاپاس بولندیغی جهتله محمیلرك جانلرینه قصد ایتمیه جکنه دائر دینجه ایتدیکی یمینی بیچاره سیریاق قبول ایدرك محمیلری کندیسنه تسلیم ایلمشیدی .

بوارالق بونیفاج نام برپاپاس دخی رومادن و پاپا طرفندن استانبوله ایلچیلك صفتیله کلمش اولوب مظلوم موریسك درت نفر اولادی دخی سفیر مرقومك جناح حمایه سنه جان آتمشلر ایدیسه ده سفیر مرقوم دخی فوقاسدن اشاغی قالور آدم اولمدیغنه و باخصوص قاتولیکجه سنه بعض آمال ومطالبی دخی بولنمسنه مبنی کندی حمایه سنه جان آتان درت نفر بیچاره کانی ظالم فوقاسه تسلیم ایلدکدن ماعدا کرك بونلری وکرك حیاتلری حقنده ظالم مرقومك یمین ویرمش اولدیغی دیکر اوچ جوجق ایله انالرینی اولدورمك خصوصنده دخی جلادلق معاونتی خدمتنی قبول ایلمشدر .

ایشته بویله کرك تاریخلرده وکرك تراجم احوال کتابلرنده « ملعون » صفتیله یاد اولنان برحقیقی ملعونه سبقت ایدن خدمت مذکورهسنه مکافات اولهرق بونیفاج مؤخراً اوچنجی عنوانیله رومادهحضرت عیسانك وحواریونك قائممقاملق موقع مقدسنه ! .... انتخاب ایدلدیکی زمان استانبول پطریقندن « خرستیانلغك دسپوط عمومیسی » عنوانی نزع اولنهرق بونی کندیسنه یعنی روما مقامنه عنایت بیورلمسنی سالف الذکر ملعون فوقاسدن التماس ایتمکله اودخی التماسنی اسعاف ایدرك عنوان مذکوری رومایه باغشلامش وبوصورتله روماشهری عموم خرستیانلغك پای تخت روحانیسی اولمشدر .

لکن اکلاملی پاپالق مقامی علیهنه شرقیونك شدتی که بوبابده فوقاس کبی برظالمك جبری دخی الجه ایتمدی . مرقوم بونیفاج درحال برمجلس عمومیٔ قسیسین جمعیله روما مقامنك خرستیانلق عالمنجه پای تخت عمومی طانمسی قضیهسنی انلره دخی تصدیق ایتدیرملك ایستدکده شرق پاپاسلری عموماً وشدیداً مقابله ایدرك حتی ٧٨٥ سنهٔ میلادیهسنده شو (دسپوط عمومی) نامی ینه استانبول پطریقلکنه ویرلدی ونهایت فوتیوس استانبول پطریقی اولدیغی صرهده عمومیلك عنوانك ینه رومایه ترك ایدلمسی ایچون استانبول ایمپراطوری بونلرذات بیله کندیسنی تضییق ایلدیکی حالده مومی الیه ثبات کوستروب بودعواده تمام بش نفرپاپایه مقابله ایلمش وایشته شرق کلیساسی یعنی اورتودوقس مذهبی بوصورتله مؤبداً رومادن آیرلمشدر .

بزشو بند مخصوصمزده مسئلهنك جهت جسمانیهسنه قارشمیهرق یالکز جهت روحانیهسیله اشتغال ایدهجکمزی وعد ایلمشیدك . بناء علیه پاپالق مقامنك خصوصات جسمانیه سنجه اولان قوتی دخی خصوصات روحانیه سنجه اولان قوتیله برابر آرتمش اولدیغنه دائر فقرهٔ آتیهیی ایراد ایدیور ایسهکده محضا بوفقرهنك دخی جهت روحانیهیه مناسبت کاملهسی اولمسندن ناشی درج ایدییورز .

ادعای جسمانی خصوصنده ایشك دها ایلروسنه کیتمکدن صرف نظر ایدهلم و ٥٠٢ سنهٔ میلادیهسنده سیماق نام پاپانك ایمپراطور متبوعنه « بنم مقام سنك مقامکدن دها بیوکدر . ارازنده بولنان فرق کوك ایله یراراسنده کی فرقدر » دیمش اولمسندن بدأ ایدهلم .

واقعا انجیللرده « قیصره عائد اولانی قیصره ویریکز » یعنی « خصوصات جسمانیهیه سز قارشمیکز انلر حکومتك وظایفندندر » دینلمش ایسهده پاپالرك

بونجه مشکلات و رزائله قاتلانه رق قازانمق ایستدکاری شی پالکز الله‌ـك رضاسی اولمیوب عادتا کندی منفعتلرندن عبارت بولنمغله و منفعت ایسه روحانی جهتده بولنمیوب جسمانی طرفنده بولنه‌جغی درکار اولمغله تمام پای تخت روحانی اوزرنده قرار قلمغه باشلادقدن صکره پاپالر ارتق سایه‌لرنده نفوذ قزاندقلری حکمداری دخی ایاقلری التنه المق تدبیرندن کیرو طورمامشلردر . ازجمله پاپالق مقامنه قعود ایده جك اولان ذاتك ایمپراطور طرفندن تصدیق اولنمسی لازم کلور ایکن ٦٨٤ سنه سنده ایمپراطور قسطنطین پوغونا بعدما پاپالرك بلا تصدیق وبالاستقلال تحت حکومت روحانیه‌یه جلوسه حقلی اولدقلرینی دخی قبول وتصدیقه مجبور اولمشدر .

ذاتاً مطلوب اولان ده بو ایدی . برکره پاپالر النه بو استقلال دخی کلدکدن صکره ارتق حکمدارلری آفاروز ایتمك عزلی لزومنی و کندیلرینه ویرکو ویرلمامسنی خلقه اعلان ایلمك کبی عالمده هیچ بر فرد فریدك النده اولمیان قوت دخی پاپالره کلدی و بونلر دنیا ومافیهایه هم روحانیة هم جسمانیة یعنی معناً ومادةً صاحب کسیلدی کیتدی .

بو صورتله حاصل اولان شوکت روحانیه وجسمانیه‌یی پالکز محافظه ایچون دکل برقات دها تکثیر وتقویه ایچون پاپالق مقامنك مراجعت ایلدیکی وسائطی و پاپالردن ظلم وغدرله شهرتشعار اولانلرك تراجم احوالنی تعداد وتحریره بو صحایفك تحملی کافی دکلدر . شوقدر دیه‌لم که پاپالق مقامنك ادعا واعتقادنجه اصل وخالص خرستیانلق اولمق اوزره قبول اولنان قاتولیك مذهبنك خوشلانمیه‌جغی افکاره ذاهب اولنلرله اسلام و یهودیلره جور وجفا ایچون تشکل ایدن انکیزیسیون جمعیتی اشبو قاتولیك مذهبی یوزنده الی یوم القیام باقی قاله‌جق بر لکه‌در . پاپالرك مساعده و تحریکات و تدسیسلری ایله بو جمعیتك دیری دیری مزاره کومدکاری چایر چایر آتشلره یاقدقلری دریسنی یوزدکاری کوزلرینی اویدقلری والحاصل انواع عقوبات ایله اولدردکاری آدملرك صورت هلاکلرینی صحایف تاریخده اوقومغه بردرلو یورك تحمل ایتمز .

غرابتك الك بیوکی شونده‌که پاپالق مقامنك بو درجه جور وظلمنك اوکنه سد چکه‌جك هیچ برقوت دخی یوقیدی . حتی حکمداران واصلزادکان بیله جلادلرك پنجه سندن یقالرینی قورتارمقدن عاجز ایدیلر . هردرلو ملعنت دین نامنه اجرا اولنور ودین نامنه اجرا اولنان ملعنتلرك کافه سی خلق نظرنده قبول ایدیلور ایدی . زیرا بونلر خلقه دها چوجقلقلرنده مسلط اولوب دنیاسنده کوزینی آچه‌رق اطرافنی کورن چوجقلر مکتبلرده پالکز

پاپاسلری كوررلر و پاپاسلر دخی دنیاده برقوت وار ایسه اودخی پاپانك قوتی اولوب پاپا جنابلری یالکز دنیاده انکیزیسیون جمعیتی معرفتیله انسانلری چایرچایر یاقیه رق آخرتده جهنمده دخی یاقه جغنی او کنج ذهنلره تفهیم ایدرلر ایدی ·

نهایت نور معارف خلقك کوزینی آیدنلاندیرمغه باشلادی !

لکن نه قدر شهدای حکمتك قانی بهاسنه آیدنلاندیرمغه باشلادی بیلورمیسکز ? اویله نادر الوجود آدملر ایدی که هربرینه بیك نفر اقدس مقدس پاپا قربان اولسه آزدر !

نور معارف خلقك کوزینی آیدنلاندیرمغه باشلادیغی زمانك اول مارسیلده پادوایله ژان ده غانك پاپالق مقامنك کافهٔ سفاهت وملعنتنه وبونك خلق اوزرنده عادتا تحمل اولنمز بربلا ایدوکنه دائر نشر ایلدکلری کتابلر عالمه برشعلهٔ هدا اولدی ·

بوایکی ذات میلادك ١٣٢٤ سنه سنده توره یوب انلردن صکره سائرلری دخی بونلره پی رو اولمقدن کیرو طورمدیلر · هم ده مباحث واقعه کیتدکجه اهمیتی آرتدیروب بویله دونکی کلاهی ازیك برپاپاس بوکون حاشا ربوبیت درجه سنه چیقارمقدن عبارت بولنان بردینك کفر محض اولدیغنی اولواورته یازانلر دخی بولندی · نهایت مشهور لوتر میدانه چیقوب قرق اللی سنه منازعه ومجادله ومحاربه ایله میلیونلرجه قان بهاسنه تأسیس ایلدیکی پروتستانلق آیینی سایه سنده اوروپانك یاریسی قدر محل ونفوسنی هیچ اولمز ایسه پاپالق اسارتندن وقاتولیکلك شرکندن وکفرندن آیقلایوب ممکن مرتبه خرستیانلغه یاقلاشدیره بیلدی ·

(مع هذا الوهیت مسیح وسائره کبی مباحثده پروتستانلغك دخی عقایدی حقیقت نصرانیتدن بالکلیه اوزاق اولوب انشاالله تعالی صره سی کلدیکی زمان مسئله نك بوجهتی دخی موقع بحثه چکیله جکدر)

ایشته الیوم اربابی عندنده حاشا ثم حاشا ربوبیت قدر عالی برمقام طاننان پاپالق مقامی حقنده ویره جکمز معلومات مجملهٔ تاریخیه دخی شوندن عبارتدر که الیوم قاتولیك بولنانلرك بیله یوزده سکسانی بوذاتك الوهیت قائمقاملغی نصل اولوب ده طانمقده بولندیغنه شاشمقده درلر ·

﴿ اخطار ﴾

بوندن صکره کی بند مخصوصمزده الده بولنان انجیللرك فی الواقع انجیل اوندقلری حقنده نصارانك کندی شبهه لریله اولبابده ینه کندیلری طرفندن ایدیلان اعتراضاته دائر معلومات ویریله جکدر ·

(تمت)

قرق انبار

معارف، ادبيات، تراجم احوال، ولطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمی كونده بر
چقار مجموعه در .

صاحبی
{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *
٢٧

مهر مخصوصی اولميان نسخه‌لر ساخته اوله‌جغندن
باصان وصاتان نظاماً مسئول اولور .

قيمتی ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩٢

❦ ایکی رفیق اراسنده کی ❦
❦ مکتوبلردن ❦

ایکنجی مکتوب

قرداش !

تعلیم ایله تربیه بیننده بر فرق اولوب اولمدیغی سؤالنی متضمن یازدیغك مکتوبه قارشو علم ایله تربیه دن مرادك نه اولدیغنی استیضاح ایچون بر مکتوب یازمشیدم . بو مکتوبه جواباً بو کره بر مکتوبکی الدم .

بو مکتوبده دردست بولنان بحثمزی صدد محض اعتبار ایتمکه کوره او صددك خارجنده بعض شیلر واردر که آنلری تنقیح ایتمکه مجبوریت کوردم . مثلا بنم سکا « سن بوکبی مسائلده دائما مظفر چیقمش بر صاحبتر انسك » دیمش اولمقلغمه مقابل سن بکا بوکبی مبالغه لرك تفعیلرده دخی آز کورلدیکندن بحثله کندیکك عالم ادبك مزبله سنده کوردیکك هزء خرفاتی سورمکدن بشقه برشی یاپمامش اولدیغك جهتله اویله صاحبتران فلان کبی عنوانلره مظهر اوله میه جغك طرزنده کی لطیفه لرکی صدد داخلنده کوره میه رك اخراج ایلدم .

علمك ماهیتنی هنوز نظرمده تعیین ایده مامش اولدیغمی سکا تصویر ایچون پاسقالك علمده مبدأ جهل اولدیغی کبی منتها دخی ینه جهل اولدیغنه دائر سویله دیکی سوز ایله دقارتك اوقودقجه جهلی ارتدیغنه دائر سویله دیکی سوزی اخطار ایتمش اولمقلغمه مقابل سن فخر رازینك ابن سینانك طابك سعدالدین تفتازانیك واسمنی بیلمدیکك بر حکیمك بو معنالری برقاچ عصرلر اول تصویر و تحریر ایتمش اولدقلرینی اولبابده کی شعرلریله برابر درمیان ایده یورسك . مکتوبم حالا کوزلریکك اوکنده بولندیغی جهتله تکرار معاینه ایده بیلورسك که بنم پاسقالی دقارتی درمیان ایدیشمدن بو معنالری تفتازانیك رازینك وسائره نك سویله مامش اولدقلرینی دعوی ایتدیکم اکلاشلمز . ذاتاً دنیاده سویلنمامش هانکی لقردی واردر ؟ یونان ولاتین حکما وادباسی آراشدیرسه ق سویلنمش لقردیلرك الك چوقلرینی انلرك دخی کلیاتنده بولورز ..... سن بکا تعلیم ایله تربیه ارا سنده کی فرقی صوردیغك زمان «یعنی Education Instruction» دیه مسئله یی فرانسزجه شرح ایلمش اولدیغك جهتله بن دخی ایشك ایچنده بر اوروپا حکمت وادبی چاشنیسی کوردیکمدن پاسقال ایله دقارتك نامنی ویرمش ایدم . یوقسه هرنه قدر شرق حکما وادباسی آثارینه سنك قدر وقوفم . یوق ایسه ده مکتوبکده یازمش اولدیغك ابیاتدن بعضیلری بنم دخی قولاغمه دکمش وحتی رازینك « نهایت اقدام العقول عقال الی آخره » غزلی ترجمه سیله برابر طبع ونشر قلنمشیدی .

فرض ایت که بتون عالم علم دیدیکمز
شیئک جهل محضدن عبارت اولدیغنی
عصر انسانیتک ابتداسندن بری سویله مش
اولسونلر . بونک تأثیری بعینه اوزماندن
بوزمانه قدر علمک معرفت محض اولدیغنی
سویله مش اولملری تقدیرنده کی تأثیر قدر
اوله جغی ایضاحه محتاجیدر ؟ معلملرمز
بزه فنوندن حکمیاتدن برخیلی خبرلر
ویردیلر . بزانلری قالبی قالبنه قبول
ایلدکمی ؟ بلکه سن بندن دها اکلایشلی
اولدیغک ایچون قبول ایتمش ایسه‌ک اکا
قارشمام . لکن بن براز قالین قفالی
اولدیغمدنمیدر نه در عقلی ایردیرمه‌دیکم
حکمیاتی بردرلو قبول ایده میورم . بناء
علیه بن علمک ماهیتی نظرمده معین
اولمدیغنی یازدیغم زمان پاسقاللرک دقارتک
وولترک دخی نظرلرنده معین اولمدیغنی
کتابلرنده کورمش اولدیغم ایچون بویله
سویله‌مدم . مجرد عقلم بویله ایردیکی
ایچون سویله دم .

برده تربیه حقنده سکا اولکی مکتوبمده
بیان ایتمش اولدیغم فکری یاکلش
اکلامشسک . بومکتوبکده دیبورسک که
« ظن ایتدیکک کبی فنلونک روسونک
تربیهٔ معنویه‌سیله پرورش بولان دون
کیشوت دکلدر . چونکه سروانتس
اومؤلفلردن اولدر » بن سنک بوالقردیکه
تعجب ایتدم . زیرا بن بوقدر بدیهی
برسهوی ایده جک قدر طالغن اولدیغمدن
بویله سکا بویولده براعتراضه مساعده
کوسترمه‌یه جک سوز سویله یوب
سویله ملمش اولدیغمی لایقیله اکلامق
ایچون اولکی مکتوبمک بوراده محفوظ
اولان نسخه‌سنه بردها مراجعت ایلدم .
چوق شکر که اویله برسوزم یوقدر .
بن سکا ملتزمک اولان شیلر ایله انک امثالی
بولنان روسو وفنلون (کبی !....)
انسانلغی انسانلغک فوقنده تصویر ایتمش
اولان محررلرک آثارندن الدیغی تربیه‌نک
مقتضاسنی اورته‌یه قویان دون کیشوت
اولدیغنی سویله مشم . بیلورسک که
مثال اوله‌رق ایراد اولنان شیئ حقیقت
اوله‌رق قبول ایتمک ادبده یوقدر . یوقسه
دون کیشوت مؤلفی سروانتس ایله بونلر
آراسنده اولان عدم مناسبتی یالکز بن دکل
بتون دنیا بیلور . باخصوص بوعدم
مناسبت یالکز زمان جهتیله اولمیوب دون
کیشوتک اوقودیغی کتابلرک اسپانیولجه
اولمسی ودیکرلری اسپانیولجه‌نک غیری
برلسانله یازلمش بولنمسی دخی بربیوک
مناسبتسزلکدر . شوواد یده سوزی
اوزاتمقدن مقصد بعد ازین برعباره‌دن
عکس معنا چیقارمقدن فکرلرمزی منع
ایتمکدر .

هله انسانی انسانلغک فوقنده تصویر ایتمک
مسئله سنی بو دفعه کی مکتوبکده « خلق
تربیه ایچون انسانک رذائلنی تصویر
ایتمکدن ایسه فضائلنی تحریر ایتمک دها
مناسب اوله جغنی بیان ایتدم » سوزیله
شرح ایتمش اولدیغکه پک ممنون اولدم . زیرا
بوسوزایله مقدما انسانلغک فوقنده کزن مسئله
انسانلق درجه‌سنه اینمش وآدملک داخلنه

کیرمش اولدی . فقط نه بیله یم اما بو سوزی دخی ایضاح ایچون آلت طرفنده بولنان « اوشکایت ایتدیکك صورت تربیه فرانسه انقلاب کبیرینی یتشدیردی . پول ده قوق بولنده اولان ادبای طبیعیه ایسه عصرمزده فرانسه نك اخلاقنی بو حاله کتوردی » فقره سنی بنی حالا سکا اعتراضده دوام ایتمکه مجبور ایلدی .

برادر! خلقت تربیه سی ایچون انسانلغك رذائلنی یازمقدن ایسه فضائلنی یازمق اولادر دیمك ممکندر اما عجبا سن بر فضیلته «فضیلتدر» دیه نصل حکم ایده بیلورسك ؟ انك مقابلنده بولنان بر رذالته نظراً دکلی ؟ اشیا اضدادندن بشقه نه ایله تمیز ایدر ؟ بن بر حکایه یازدیغم زمان ایچنه بعض رذائل قورایسه م اندن توقی یی توصیه حقنده سویله دیکم سوزلری تحکیم ایچون درحال مقابلی اولان فضائلی دخی درمیان ایدرم . فضائل حقنده دخی عینیله بویله حرکت ایلرم . اکر بر محرر رذائلی التزام و فضائلی رد ایدر ایسه اوزمان شایان تعییب اولور . ابشته بنی بوفکردن آیرمق بر از مشکلجه اولدیغندن یازدیغم حکایه لرده انسانی یالکز فضائلی تصویر ایله تربیه ایتمکه چالشمقله بنی مکلف ایتمکه چالشمامکی رجا ایدرم . زیرا او حالده بر کره فضیلتك فضیلت اولدیغنی اثبات ایده مم که حتی توصیه سنه ده مقتدر اوله یم .

انسانی انسانلغك فوقنده تصویر ایدن محررلرك ثمرهٔ آثاری اوله رق اورته یه فرانسه انقلاب کبیری چیقدیغنی بکا دلیل اوله رق ایراد ایده مزسك . چونکه بو حالده بنم انقلاب مذکوری تحسین ایدوب ایتمامش اولدیغمی بیلمك لازم کلور بن ایسه ایشته سکا پك جدی اوله رق سویلرم که بن او انقلابی اصلا بکنمیانلردنم! بکنمدیکمك سببلرینی صورمق ایستر ایسه ك نافله صورمه . زیرا سکا اسباب مذکوره یی خلاصة الخلاصه اوله رق عرض ایده جك اولسه م تیه رك تاریخی قدر بر کتاب یازملی یم . پول ده قوق طرزنده کی ادبای طبیعیه نك عصرمزده فرانسه اخلاقنی بو حاله کتوردکلرینی نصل درمیان ایده بیلورسك که بر کره سن « بو حال » دیه اشارت ایلدیکك فرانسه احوالنی ایضاح ایتمدیکك کبی بن دخی بالعکس فرانسه نك اطلاع کسب ایتمکده اولدیغم احوالی ایله پول ده قوق یولنده اولان ادبانك آثاری اراسنده بر مناسبت بیله بوله میورم : حاضر اسمی و آثاری المزده ایکن پول ده قوقی الدن براقیه لم :

مثلا (مبریزت) حکایه سنده برلوقنطه خدمتجیسی اولان قزی بر تیاترو اویونجیسی الداتمش . عادتا باشندن چیقارتمش . شمدی سن بونی انسانلغك رذائلندن عد ایدرك قاله المق ایسته مزسك . بن ایسه بونی انسانلك مدافعه سی ممکن اولان وقوعات طبیعیه سندن عد ایدرك هر کسه اخطار ایله بو یولده بر کیمسه یی الداتمق نه بیوك ملعنت و بو یولده بر کیمسه یه الداتمق نه بیوك حماقت اولدیغنی بو الداتشدن و الدانشدن تولد ایدن خصوصیات فاجعه یی بالارائه بنی

نوعنی اخطار ایتمك ایسترم . صکره
پول ده قوق بو سرگذشتك دها بر طاقم
سرگذشتنی تصویر ایدر که بنجه جمله سی
رذائلدن و بنجه دخی جمله سی هر کونلك
وقوعات طبیعیه دندر . نهایت بو قزی
اهل عرض و ناموس بر آدم سوه رك
الق ایستر . قز بر چوق مدافعه لرده
بولندقدن و دلی قانلی اصرار ایلدکدن
صکره قز بنجه رذائلدن معدود اولان
سرگذشت احوالنی کاملاً دلی قانلی یه
حکایه ایدر . دلی قانلی ایسه شاعره
فطنتك دیدیکی کبی - معایب مذکوره یی
اشك ندامتله یقانوب پاکلیه بیله جکندن
بخشله قزی قبول و تزوج ایلر . سن
بو ازدواجی دخی رذائلدن عد ایترسك
ظن ایدرم . زیرا رذائلدن عد اینسه‌ك
چرکابه دوشمش اولانی تمیزله‌مك امکانی
وار ایکن اندن استفاده ایتمکه کیتمه‌زك
چرکابده ترك ایتمك صورتنی ترجیح
ایتمش اولورسك . بو ایسه مروت
دکلدر . اکر بونی فضائلدن عد ایده جك
ایسه‌ك دلی قانلینك بو حرکتی بر فضیلت
اولدیغی انجق قزك رذالتحالی اورته یه
قویار . چونکه انسانك سودیکی بر قزی
المسی فضیلت عد اولنه‌مز . بر قزی
چرکابدن قورتارمسی فضیلت عد اولنور .
ایشته برادر بن بو پول ده قوقك یکرمی
قدر جلدینی اوقودم هر برینی
شو طرزده بولدم . بو کون فرانسه
اخلاقنده بر بوزوقلق کوریور ایسه‌ك
او بوزوقلق پول ده قوق کبی ادبانك سوء
تربیه سی آثاری دکلمیدر ؟ بلکه التزام
ایلمش اولدیغك ادبا زمره سندن فنلون
جنابلرینك تربیه سی التندن چیقان پرنسلر
زماننده کیزلی صفا خانه لر کشادینه
وار نجه یه قدر بوزلمش اولان اخلاقك
بقیه سیدر که شو حاله کوره سنك دیدیکك
کبی واقعا بیوك انقلابی او قبیل ادبانك
اثر تربیه سی دعوت ایتمش اولور ایسه ده
ارتق نه صورتله دعوت ایتمش اوله جغنی
براز مروتمندانه ملاحظه ایله ....
اکر مونتسکیونك عجم مکتوبلرینی اوقور
ایسه‌ك بو ملاحظه کی توسیع ایده جك لك
چوق معلومات بولورسك . هم ده
انده انقلابك دها اولنی ده کوره رك
ملاحظه میدانینی توسیع ایدرسك . باق
برادر ! کوریورمیسك که بورایه قدر
سویله دیکم سوزلر هپسی بیهوده اولدیغی
حالده بونلری هپ سنك اسکی مخابراتکك
بقیه سی اولان اعتراضاتك سویلتدی .
بو دفعه کی مکتوبکده اولکی مکتوبمه
جواب اوله رق یالکز شو فقره لك وار در .
ایشته بن دخی بوندن صکره او فقره
اوزرینه حصر فکر و مطالعه ایتمك
ایچون آنی شمدی عیناً نقل ایدیورم .

« فقره شودر : Education

Instruction

« شمدی بن سکا علم ایله تربیه دن
مقصد نه اولدیغنی تعریف ایدهیم .
اوروپاده بعض حکمای سیاست
خصوصلرینی بر بریندن آییرمشدر . یعنی
بر طاقمی اوقومق اولدقدن صکره اطفال
ایچون بشقه درلو تربیه یه حاجت یوقدر

دیمشلر . بر طاقمی اوقومه‌نك فائده‌سی اوله‌بیلور . چوجقلره انسانلره آیری‌یجه برده تربیه لازمدر . تربیه جاهلاره معلم اخلاق درسی اوقومش اولانلره میز حقیقتدر بوانده سوزلر سویله‌مشلر . بوندن تحصیل جبری کبی مسئله‌لرك حقیقت ومنفعتنه دائر بر خیلی مباحث تولد ایلمش . یانکده « قونورساسیون » کبی کتابلر واردر . ادوقاسیون وانستر وقسیون مسئله‌لرینه باق ده هانکی فکری التزام ایدر ایسه‌ك انی طوتدیر ... الی آخره »

شو فقره‌که نظر اعلم ایله تربیه‌نك ماهیتلرینی و یك دیگرندن فرقلرینی بزه قونورساسیون تعیین ایده‌جکدر یعنی آنك کوستردیکی ماهیت وفرق اوزرینه بن دخی اداره‌ٔ افکار ایده‌جکم اویله دکلمی ؟ اویله ایسه برکره قونورساسیونده Instruction ایله Education

بندلرینی اوقویه‌لم یعنی اوبندلرك حکمنی شو کاغد اوزرینه قویه‌لم :

Education

یعنی

تربیه

﴿ قونورساسیون یعنی قاموس بحث وتکلمدن ﴾

قوتیلی دیمشدرکه تربیه انسانك اخلاق ووجدانك تشکیلدر . تربیه ایله علم اراسنده فرق واردر . علم دفعاتله بیوك ومتنوع وتربیه هیچ ویاخود دفعتا بولنمشدر . تعلیم کورمش آدم دائما کوزل اوکرنمش دکلدر . نصل‌که ایی اوکرنمش آدم دخی دائما ایی تعلیم کورمش دکلدر . تربیه‌نك کانی علمك نزاکتله امتزاجی وفنونك فضائل ایله اتحادی وتذکیهٔ اطوارك تذکیهٔ افکاره انضمامیدر . تربیه حقنده چوق کتاب یاپلدی . ایچلرندن بك آزی بو فرقی اشارت ایتدی ویاخود اخلاق ووجدان ایله اشتغال ایدنلر شو تربیه بحثنی کندیلری ایچون مبحوث عنه اوله‌جق بر ماده اتخاذ ایتدیلر . لکن ظاهری بر طوغریلق وجهدایله بسط وتمهید ایدیلان قواعد اساسیه‌نك عملیاته تطبیقنی ارامدیلر . شو صورتده که نه‌قدر چوق کتاب یاپلدی ایسه تربیه‌یه تطبیق حرکات اوقدر آزالدی . تربیه‌یك ساده وعملی بر شیدرکه پك آز دستوره‌ونظامه احتیاج کوستر . لکن پك چوق دقته احتیاج عرض ایدر . حکمتجه آز تلقین وچوق عشق ومحبته حاجت کوستر . طبیعت انسانه تربیه اعطا ایدر . فقط طبیعتك دخی تنوره لزومی واردر وبو نقطه اوزرنده کندیسنی بزه اسماع ایتمکه حقلی اولان شی ایسه تجربه‌در . فقط تجربه خیاله قدر وارمز « طبیعتك الندن نه چیقار ایسه ایی چیقار » دیمز . زیرا بو حالده تربیه‌نك هیچلکنه قدر کیدلمش اولور . « هر شی ضعیف وزائلدر باخصوص انسان » دیرو شو صورتله انسانك تمایلی علیهنه آنی کماله کتورمك ایچون تکمیل سعینی صرف ایدر . ایمدی طبع بشر علیهنده بو قدر تسلط ایله

حرکت ایتمك کیم ویرمشدر؟ عادت
مثلا اخلاق عمومیه حتی قانونلر بیله
انسانك تربیه سی ایچون بك چوق شیئه
مقتدردرلر . فقط بونلرك هپسی انسان
ایچون برحکم کافی دکلدر . سوزك
طوغریسی انسانه تربیه ویرن دیانتدر .
زیرا انسانك فنا انهماکلرینی تصحیح
وعادتلرینی تنظیم ایچون ایجاب ایدن حکم
آنده واردر . دیندرکه خیرخواهلقدن
صیانت فقراکبی برفضیلت تشکیل
ایتمشدر وخیرخواهلق ایسه نزاکتدن
عبارت اولوب فقط نزاکت دائما آدم
الدادیجی وحسن نیت ایسه دائما طوغریدر .

تربیه طوغان چوجغك بشیکندن
وایلروده الیشه جکی هوسلر ایله اول عاصی
وحاشاری طبیعتجکنك تیقظ ایتمکه باشلادیغی
زماندن بدأ ایدر . اویله ایسه انسانك
برنجی مربیه سی قاریلردر . انسانك ایلك
آلت تربیه سی قاریلر اولدیغی کبی صوك
آلت تربیه سی دخی انلر اوله بیلور .
قاریلری بو امتیازدن محروم ایتمك ممکن دکلدر .
زیرا جناب حق انلره ارککلر میانده محبت
وحسن نیت مأموریتنی ویرمشدر . حتی
اك فنا برتربیه طاشقین انهماکلری حسن
محبتله تعدیل وجمعیت بشریه اوزرینه
مدنیتك طور خارجیسی دیدك اولان بر
رضای طرفین نمایشنی اظهار ایدن قاریلرك
حکمنه دائر هیچ براثر کورلمیان تربیه در .
شو حالده ایسته میه رك خرستیانلغك
نفوذی بحثنه عودت ایدرم . زیرا
قاریلره کندی حیثیتلرینی ویرن وانلری
جمعیتك رابطه سی کبی استخدام ایتمك
حقوق اعجازکارانه سنی تأسیس ایدن
تربیه نك بالتدریج ایلروله مسی خصوصنده
قاریلر ارککلرك نفوذ طبیعیسنه مشترکدرلر .
چوجق فامیلیا ایچنده پدرینك حکمی
ووالده سنك نازك اوقشایشلری التنده
بو اوزر ومیدانه کلورکه بوکوچ وبطیء
تربیه ایچون شو ایکی صورتك ایکیسی ده
لازمدر . فقط بو ایکی مأموریتك تقسیمی
خصوصنده بونلرك ایکیسی دخی یالکز
برشیئه منتهی اولدیغی ایچه طانمق
لازمدر . بابانك مأموریتی حکمك واناکی
اطاعتك صورتی اولوب بریسی سرت
ومتحکمانه ودیکری لطیف وخیرخواهانه
اوله رق بونلرك هرایکیسی چوجغی برحیات
عمومی ایچون حاضرلامغه مخصوصدرکه
او حیاتده تربیه نك غایتی بشقه لرینك
سربستیسنه رعایت وفقط کندی سربستیسنی
انلره فدا ایتدن رعایت ایتمك دیمکدر .

لکن بونك ایچون دخی بنی بشرك
قابل جمعیت اولمق تربیه سی خارجی برتأثیره
دخی محتاج اولمیه جقمیدر؟ وانا ایله بابا
چوجقلرینك نصیب عمومیسنه تحمل
ایده بیله جکلرمیدر؟ ایشته بو صورت
اخلاق مدققلری میانده پك بیوك برمسئله
مختلف فیهادر . بعض فامیلیالر واردرکه
اوراده چوجغك خانه جه تربیه سی محالدر .
بونلر نه یاپاجقلر؟ بتون زمانلری صنعتنه
وعمومی آدم اولمق صورتیله الده بولنان
ایشلرینه ویاخود حکومتجه مأموریتنه
صرف ایدن بابا نه یاپاجقدر؟ چوجغنك

تربيه‌سى ايچون قارى‌يه موافقت ايدرم . حتى اركك‌لرك تربيه‌سى ايچون دها زياده . فقط برسن واردركه نه چوجقلق ياشيدر نه‌ده كنجلك هنكامى . اوسنده‌ الك طاتلى محبتيله برابر والده‌نك حكمى كنج شاكردك ذهننده اويانمش اولان بيله‌م نصل برشيئ تسكينه غير مقتدردر . برنوع استقلال چوجقده وجودينى حس ايتديروب ده طبيعت دخى او استقلالك بيوك خواهشنى ويرديكى زمان چوجغك اوزمانه قدر كنديسنجه مجهول ونظرنده دها زياده دكرى اولان برحكم التنده بولنمسى لازمدر . زيرا كنديسى كبى بوسربستى واستقلالك تيقظيله متأثر اولان سائر چوجقلرله برلكده بولنمسى كنديسى ايچون قوتلى بر تضييق يرينه كچر . باخصوص تربيهٔ عموميه حياتك برباشلانغجى دكل ايسه نه اوله بيلور ؟ ايسته‌يورسكزكه چوجغكز دنيانك فضائلنه مستعد اولسون . اويله ايسه چوجغكزى دنيا ايچنده يشاتكز . چوجقلرك دنياسى دخى سهو ايتمز ايسه‌م مكتبدر ديرم . مكتبمى امان ياربى !..... هر هانكى وقت شو مكتب لفظنى تلفظ ايدر ايسه‌م قلمك اوجى التنده برانا يوركى تتره‌ديكنى طويمقده‌يم ظن ايدرم . مع مافيه سودالرك الك مقدسى اولان سوداى مادرانه‌يى متأثر ايتمك فكرندن اوزاغم . فقط انسانلر جمعيتى اولديغى كبى نظر دقته الەرق وچوجقلرك كندى ابناى نوعيله صلح وصلاح ايچنده يشامق اوزره بيومسنى ايسته‌يه‌رك رضاى طرفين وحسن تمايل عادتلريله بو حيات بشر ايچنه دها اركندن كيروب الشمسنى آرزو ايدرم . تربيهٔ عموميه انسانلر جمعيتنك حوايج وعادات متقابله‌سى ايچون ايجاب ايدن تدارك ديمكدر . تربيه بوركدن خودانديشلكى چيقاروب اورايه خيرخواهلق كتورر . اوراده غضبى هوسى وسائر امراض نفسانيه‌يى محو ايدر .

فقط مكتبك بشقه تهلكه‌لرى واردر ديورلر . شبهه‌سزدركه مكتب انسانى بوزار بيله . فقط بونك كبى جمعيات مدنيه‌لر دخى واردر . بارباراق ايچنده يشامق لازممیدر ؟ بن اومحبتلى انايه ديه‌جكم كه چوجغكزك مكتبنى سز انتخاب ايديكز . امين اولكزكه اوراده چوجغكزك حياتى طاتلى وسعى وهمت وحسن امثال ايله طولو اوله‌جقدر . خواجه‌لرك فضائلندن وانلرك چوجقلره تلقين ايده‌جكلرى افكار ديانتدن امين اولسكز . اكر چوجغكزى برلالانك النه آتارسه‌كز بوتربيه‌دن نه‌يه منتظر اولورسكز ؟ مربيلك بركسب دكلدر اكر كسب ايدلمك ايسته‌نيلورسه الچقلقدر . ساده‌لك وقلرنده فاميليا تربيه‌سى يعنى طبيعى اولان تربيه انسانك نصيب اجتماعيسنه كفايت ايده بيلور . فقط شمدى بز اويله ساده‌لك وبياغيلك وقتلرنده دكلز . هروقت فاميليالر تربيه‌يه كندى نفوذلريله حاضر بولنمليدر . يالكز بنى بشرك جمعيات جسيمه‌سنك رابطهٔ اتحادى اولان ديانت تربيهٔ عموميه خصوصنده شو تربيهٔ طبيعيه‌يه حق تقدمنى كوستره

بیلورز . اکر چوجغکز ایچون سزده
برفضیلت ملجائی دوشونورکن بالعکس
برفساد ملجائی آچار ایسه‌م سزك آمالکز
کبی تمکیلر دخی بوشه چیقمش اوله جقدر .
نه حیف ! نه اسف ! اللهه شکر که تربیه
اوزرینه کندی فکریمجه هیچ براصول
قویمامقده یم . تطبیقاتجه دخی ممکن
اولمق اوزره طوس طوغری کیدرك
بولیورم که تطبیقات دخی دیندن بشقه
برشیله ممکن دکلدر . دلیل شو اوله
بیلورکه چوجقلق مربیلری دائما زهد
وتقوی التنده بولنمقله کندیلرینی موظف
کوررلر . بویله اولمز ایسه و یردکاری
درسك حکمسز قاله جغنی ظن ایدرلر .
فقط سزکه پدر ووالده‌سکز چوجغکزی
وضع ایلدیککز یر اوزرینه کوزکزی
و یورککزی آچیق طوتمقدن کیرو
طورمیکز . اکثریا چوجقلری بزمتروك
بیچاره کبی مکتبه آتیویررلر . اکر ممکن
اولور ایسه علم وفضیلت ایچنده بویویه جکدر
بالعکس عمرك ایلك تجربه‌سنی یاپمغه
کیدن بو چوجغك ارقه‌سی صره
محبتله کیدیکز . چوجق نره‌یه قونلمش
ایسه قونلسون و اینستر ایسه الك
امین والك مقدس بریره ویرلمش اولسون
فامیلیا دائما چوجغی یاننده حاضر بولنمقدن
کیرو قالاملیدر . اکر سز آنك حقنده
سودای طبیعتکزك تأثیریله آنك امدادینه
یتشمز ایسه کز الك اعلا خواجه بیله بوناز‌ك
تربیه چیچکنی اکا ویره‌مز .

اکثریا مکتبلری ذم ایدرلر . فقط
اقربایی دها زیاده ذم ایتمك لازمدر .
خصم اقربا چوجقلق و کنجلك ایچون
یاپیله جق شیلرده قصور ایدرلرده صکره
تربیهٔ عمومیه‌یی قباحتلی چیقاررق مسلی
ویاخود منتقم اولورلر . یا تربیهٔ عمومیه
نیچون بوقدر عاجز وقدرتسز قالسون ؟
چوجق فامیلیاسندن الك اوزاقده بولندیغی
زمان دخی آنك نفوذی کندی اطرافنی
احاطه ایتمش کورسون . نصایح مفیده
ایله تشویقات لازمه اکسیلمسون . باباسی
کندی متحکمانه سسنی ایشیتدیرسون
ووالده‌سی دخی خیرخواهانه صداسنی
اسماع ایلسون . بریسنك شدتی دیکرینك
لطافتیله اعتدال کسب ایتسون . هله
مکتب برجزاخانه کبی دکل چوجغك
نظرنده برلطیف کوشهٔ انزوا کبی کورلسون
وبوندن صکره دخی معلم چوجغك فکر
متعلمانه‌سنی کندی فکر معلمانه‌سیله مزج
ایلسون و بوآراده دخی بعض کوزل
احتیاطلرك یاردمی معاونته کلسون وبناء
علیه چوجق طبیعتنی بوقدر حسن همتلر
تأثیری التنده وینه بونصایح وبومثاللر ایله
پرورش بولمش افکار وطبایع سائره
رفاقتنده اوله‌رق انبساطه ترك ایتسون .
اکر بویله اولور ایسه ظن ایدرم که تربیهٔ
عمومیه وهم اولندیغی کبی برشی اولمدیغی
وبالعکس سزك حسب المحبه آرزو ایلدیککز
هرشیئك حصولنی تأمین ایلدیکنی تصدیق
ایدرسکز . انسانی مستعد اجتماع ویاخود
مجتمع ایدن بودر و کنج اخلافك دها
تربیه‌سنی استحصال ایتمه‌دن تعلیمیله اشتغال

ایلدیکندن طولانی عصرمزی تعیب ایدرم
اول قدر که سوزك طوغریسی گنجلره
عرض اولنان علم پك ناقصدر . حالبوکه
تربیه‌یی اکمال ایتمك دائما قولایدر .

اگر برملت نظر دقته آلنورسه او زمان
مسئله دها بشقه‌جه تأثیرلی اولور .
مکتبلری چوغالتورلر . نه اعلا ! لکن
تربیه‌یی اصلاح ایدیورلرمی ؟ بونی کیم
دوشونیور ؟ برملتك ترقیات عالیه‌سی
ایچون تطبیقی غیر ممکن دستورلردن
زیاده تربیه ایچون وضع اولنه‌جق اصول
حسنه‌یی سورم . معارف ملیه نه‌در ؟
نه اوله بیلور ؟ انسانلری برطاقم خیالات ایله
آوتوب سعادتلری ایچون هیچ برشی
یاپمیورلر . انسانیتك خیرسازلری
شونلردر که دنیاده حسن تمایل ایله فضائله
حکم سوردیرمکه حصر همت ایدرلر .
ایشته تربیه‌نك ثمره‌سی بودر . برملتك
تعلیمی آنك دیندن الدیغی تربیه‌در . انسانك
حیات اجتماعیه‌سنه لازم گلان علومی
دخی بو تربیه‌یه ضم ایلدکدن صکره
هر آدمك ذکاسنی بیلدیگی گبی حرکته
ترك ایدیکز . لکن بن تربیه ایچون هیچ
بر حد قویمغی ممکن گوره‌مامکده‌یم .
وبو اسم آلتنده تدقیقی ممکن اولان هرشیئی
جمع ایتمکده‌یم . زیرا هرشی انسانك کمالات
معنویه‌سنی اکماله متوجهدر . هر تحصیلی
چوجغکزك تربیه‌سنه یعنی آدم اولوب
میدانه چیقمسنه خدمت ایتدیرمز ایسه‌کز
نه یاپارسکز ؟ او حالده جهالت دخی آنك
ایچون اول قدر قابل استفاده‌در . علملر
ادبلر صنعتلر هپسی کمالات عناصرندن
معدود اوله بیلورلر واولملیدرلر . انسانك
هر تدقیق وتحصیلی ایچنده فضیلت واردر .
اك مسکینینده دخی واردر اك قوتلیسنده‌ده .

تربیه‌یه تعلق اولان یکی واسکی بعض
اصوللری خلاصه ایتمك لازم گلیبیدر .
لکن بو ایش یا اوزون ویاخود ناتمام اولور .
مع هذا بو راده تعظیم ایتمك ایچون بعض
اسامی‌یی یاد ایتامك ممکنمیدر ؟ خطیب
حقنده ، یازدیغی کتابك دیباجه‌سنده
کنتیلیه‌نك شایان استغرابدر . بوکا انسانك
« چوجقلق وآنك معصومیتی امرنده ایجاب
ایدن دقت حقنده خرستیانلغك برالهامی »
دیه‌جگی گلور . بو گبی مسائل حقنده
سیسه‌رونك بعض گوزل ومؤثر فکرلری
قاچرمش وغیب ایلمشیدی . پلوتارك
بونلری امثالسز برظرافت کامله ایله تجدید
ایدیور . بالجمله قدمانك بو گبی صعب
ومقدس شیلر حقنده برحسن حسی وار
ایدی . فقط فنلونك سنوحات
فضائلکارانه‌سندن هانکی فیلسوف شبهه
ایدر ؟ « قزلرك تربیه‌سی » معرلو حدلی
کتابی پك چوق نقطه‌لرنجه علی الاطلاق
تربیهٔ عمومیه‌نك معرفی بر کتابدر . رولانك
چوجقلر ایچون عادتا بربابا محبتی واردر .
انجق کتاب دنیلان نه‌در ؟ بر خرستیان
معلم بتون کتابلردن دها مقتدردر .
الزده پك گوزل آثار واردر . لکن
آثاردن دها اعلاسی ده وار که انلر دخی
مربیلردر . شمدی خرستیانلردن برفقیر
پاپاس الك بیوك قدمای حکمادن دخی

اوستوندر . پلوتارکی مونتینه ترجیح
ایتمك ممکندر و ژان ژاق روسو ایله فلاطون
اراسنده مناسبت بیله یوقدر . فقط
بز خرستیان مکتب حکمتنه هیچ برشی
بناشه مز بیله . اسکیلرك عقلی چوجقلرك
تربیه سنی اسرایه تفویض ایتمکدن اعلا
برشیئه ایرمامشدر . بو تربیه دن
بار بارجه سنه برفضیلت و سردجه سنه
برنزاکتدن بشقه برشی چیقمز ایدی .
بزم تربیه مز دخی دائما علی الاعلا دکلدر
لکن بو یاکلشلق خرستیانلق یاکلشی دکلدر .
بلکه بزم هوسلرمزك و قیدسزلقلرمزك
یاکلشلغیدر . شمدی اسرا یرینه بزم ده
لالالرمز وارکه ایکیسنك اراسنده کی فرق
بیوك برشی دکلدر .

(انتها)

ایشته برادر قونورساسیونك
Education بندی بوراده بتدی .
کوریورسك که نه متعصبانه یازلمش بر
بند در . هله شو Instruction
بندینی دخی اوقویه لم ده سویلیه جکمز
سوزلری صکره سویلرز .

Instruction

یعنی

علم

﴿ قاموس بحث وتکلمدن ﴾

بو کلمه دن مکتب صنفلرنده اوکرنیلان
عادتا بیلکیچ اکلاشیلور . علمه مالك
اولمق ایی یومش برآدمه لایق اولان
شیلری بیلمك دیمکدر . بونلری زیاده
بیلمك عالی برعلم اوکرنمش وفنونه دسترس
اولمشدر . علم ایله تربیه نك فرقی شودرکه
تربیه فکری علمك حسن استعمالنه سوق
ایدر . اویله ایسه برآدمك عالی اولوب ده
اطواری اوضاعی یرنده اولمز وعادات عالی
بیلمز ایسه او آدمك تربیه سی فنادر
دنیله بیلور .

وقوعبولان جنایاتك اغلبنی برچوق
وقتلر جهالته حمل ایلدیلر . دیرلر ایدی که
تعلیم ملتلری جنایت علیهنه ایقاظ
ایده جکدر . وشمدی دخی اولدیغی کبی
هر سنه حکومت حضورینه احضار
ایدیلان متهملر میاننده نه قدر جاهل
بولندیغنی حساب ایدرلر ایدی . تموز
حکومتی ملتك تعلیمی ایچون پك چوق شی
یاپدی . لکن اولکیدن آزجانی ظهور
ایتمدی . متهملر بعض مرتبه یرلرندن
قلداندیلر . بعض جنایتلر عمومیتدن براز
دوشدیلر . بعضلری دخی دها صیقلاشدی .
لکن الك بیوك متهملر دائما علمدن محروم
اولنلر دکلدرلر . مع هذا علم برعالی
حقدرکه جمعیتده هر انسانه شمولی واردر .
امکان نه قدر مساعده ایدر ایسه حکومت
بونی هرکسك نظر قبولنه عرض ایتملیدر .
باخصوص برحکومتك اساسی انتخاب
عمومی اوزرینه قورلمش اولور ایسه .
برملت جاهل اولور ایسه حقوق
سیاسیه سنی نه یه قوللانه بیلور ؟ معارف
ناظرمزك بربیاننامهٔ عمومی نشر ایدوب
« ایمپراطور حضرتلرینك حکومتی علمك
ترقیسندن اندیشه‌ناك دکلدر » دیدیکی

زمان عیسیدن اکلاعش اولدیغی شیئك يك طوغری اولدیغی شبهه سز ایدی .

(انتها)

ایشته قرداشم بوده بتدی . علم ایله تربیه نك ماهیتنی بزه بو ایکی فقره تعیین ایده جکنه کوره حالا ایده‌دی دیر ایسه‌م طاریلورمیسك ؟ علم « انی بیومش اولان برآدمه لایق اولان شیلری بیلمك ایمش . او شیلر نه در ؟ انی بیومش برآدمه لایق اولان نه در ؟ تربیه دخی « انسانك اخلاق و وجدانك تشکلی » ایمش . اخلاق و وجدان نه ایله تشکل ایدر ؟ بو رازی بیلمینجه علم ایله تربیه‌دن بحث ایتمك انسانك بیلمدیکی برشیی آغزینه آلمق دیمك اولور . لکن بوراده مسئله نك بنجه معین اولماسی کیفیتنی شویله‌جه برطرفه براقوب ده سنك مطلوبك وجهله قونورساسیونك فکرینی مقایسه ایده‌یم :

بو ایشده الك اول ذهنمه چارپان شی تربیه خصوصنده خرستیانلغك جمله‌یه تقدم ایتمش اولمسی و بوکون الك بیوکلرینه فقیر بر پاپاسك قدمای حکمادن الك فائق بولنمسی کیفیتیدر . انسان هر مدعاسنده سربست اولدیغی جهتله قونورساسیون دخی بویله بر دعواده بولنه بیلور . لکن بوکبی دعوالرده مدعینك رأیی خوی برهان یرینه کچرمی ؟ کچه‌جك ایسه بن دخی تربیه خصوصنده نصرانیتك علیهنی ادعا ایدر و اثبات مدعا ضمننده کندی رأیمی برهان اوله‌رق درمیان ایلرم . دیرم که « سزك دعواکز بالکلیه باطلدر » یوق اکر بومثللو مباحثه‌ده خارجدن ادله و براهین لازم ایسه قونورساسیون بویله بر دلیل بوکبی بر برهان کتورمامش اولندیغی مثللو حتی کتوره بیلمسی دخی پك کوچ اولمسنه مقابل بن دعوانك عکسنی مثبت دلیل ایراد ایدرم . ازجمله تربیه بندنده قاریلرك حیثیتی خرستیانلغك میدانه قویمش اولدیغی حقنده‌کی دعواسنی تاریخ بتون بتون رد ایدر . زیرا عصر عیسویدن مقدم کلمش ملتلر ایچنده قاریلرك حیثیتی خرستیانلقدن زیاده طانیمش خلق دخی واردر .

خرستیانلق ایسه عقد نکاحی بر عقدۀ اسارت آسا دوکومله‌مکده اولوب نکاحك عقدی خصوصنده سربست بولنانلر فسخی خصوصنده دخی سربست بولنه‌مامقده و کلیسایی ارضا ایدوب ده مفارقت ایده‌جك اولسه‌لر بیله بر دها تأهل ایچون حریتلرینی غیب ایتمش اولدقلرندن قاری ده قوجه‌ده ارتق الی آخر العمر بو حریتدن محروم قالمقده‌درلر . بونك الك بیوك ضرری شو عصرده کورلیور . چونکه اوروپاده نورسیده کان دینجه نکاحله تأهلدن واز کچمکه باشلایوب عمرلرینی قپاتمه‌لرله کچوریور .

قونورساسیون اهمیتجه تربیه‌یی علم اوزرینه ترجیح و تقدیم ایتمك ایستیور . اکر انسانی انسان ایدن شی فی الحقیقه تربیه ایسه البته حق واردر . فقط تربیه‌یی ترجیح ایتمکله برابر علمك دخی اهمیتنی بتون بتون دوشوریور که ایشته بوراسی ذهنمه طورغونلق ویریور . زیرا علم

قونورساسیونك دخی دیدیکی کبی ایی بیومش برآدمه لایق اولان شیلری بیلمك دیمك ایسه تربیه دخی ایی بیومش برآدمه لایق اولان اشیادن بولنمسیله اودخی علم ایچنده داخلدر . شو حالده ده علمك تربیه یه تقدم ایتمسی لزومی ینه قونورساسیونك مقایسهٔ گفتارندن میدانه چیقار . اما قونورساسیون دیمش که برآدم عالم اولورده تربیه‌لی اولمز . بو پك طوغریدر . اوآدم علمك فلانجه وفلانجه فنونی بیلورده اخلاق جهتنی بیلمز دیمك اولور . نصل که برآدم دخی تربیه‌لی اولورده عالم اولمز . زیرا اوحالده دیمك اولور که علمك اخلاق جهتنی اوکرنمش وسائر فنلرندن بی خبر قالمشدر . بناء علیه اصل مقصد تربیه اولمغله برابر بودخی تربیه نك علم اوزرینه رجحانی علیهنه ایراد ایدیله جك برمیزان اولمق اوزره قبول ایدیله بیلور .

قونورساسیونك ویردیکی اهمیتدن طولایی بحثنی دخی اوزاتدیغی تربیه خصوصنده مسئله نك برقات دها اهمیتنی آرتدیرمق ایچون تربیه نك تا بشیکدن باشلادیغی کبی آوان طفولیتمزی بزه اخطار ایله قانمزی قیناته جق سوزلر سویلیور . فقط علم دخی بشیکده قازانلمغه باشلایه جغنی اثبات ایتمك محالمیدر ؟ قابل تربیه اولان برچوجق نیچون قابل تعلیم دخی اولمسون ؟ باخصوص که قونورساسیونك دیدیکنه کوره تربیه دنیلان شی انادن طوغدیغمز زمان برابر کتورلمش اولمیوب ولو که بشیکده باشلانلسون هرحالده صکره دن قزانیلور وقزاندیریلور برشیدر . صکره‌دن قزانیلان وقزاندیریلان ایسه اوکره‌نیلور واوکره‌تیلور دیمك اولور . اویله ایسه تربیه دخی اوکره‌نیلور واوکره‌تیلور برشی اولمق اوزره حکم ایدیلور . ایمدی نتیجه ویریلور که انسان قابل تعلیم اولمدقدن صکره قابل تربیه دخی اوله‌مز .

کوریبورمیسك قرداشم ؟ قونورساسیونی مؤاخذه یولنده کندی طرفدن هیچ برشی سویله‌میورم . علمك وتربیه‌نك ماهیتنی بیلمیورم که سویله‌یم . یالکز آنك سوزلرینی منطقجه عند المقایسه کندیلکیله میدانه چیقان نتیجه‌لرینه قونورساسیون علیهنه برهان اوله‌بیلورلر . زیرا قونورساسیون « کتابلر نه‌در ؟ تعلیمدن نه انتظار اولنور ؟ برعادی پاپاسك بیلکی بونلرك جمله‌سنه تقدم ایدر » طرزنده استخفافکارانه سوزلرله علمك قدرینی کوچولتیورده تربیه نك دخی علمه متوقف اولمسنك ثبوت بداهتی بوکا متناسب دوشمیور . اما دنیله جك که تربیه علمله حاصل اولیور ایسه نه ایچون تربیه‌سز عالم بولنیور ؟ بن بونك جوابنی یوقاروده ویردم ؟ بوراده برجوابم دها وار . حتی برجوابم دها اولدیغی ایچون شو سؤال مقدری تقدیر ایلدم . ایشته جوابم شودر :

بوکون الده اولان مکتبلرمز سایه‌سنده هرکس اوکرنمشدر که علم بشقه وعمل بشقه برشیدر . برآدم هندسه اوقور واوکره‌نور . لکن مهندس اولمز (بزده مهندس هندسه عملیاتنی اجرا ایدن

دیمك اولدیغنه کوره بوتعبیری قوللاندم)
برمثال دها اوله رق کندیمی ایراد ایدرم ․
برخیلی وقتدنبری فنون طبیه ایله اشتغال
ایدیورم ․ فقط طبیب اولمدیغم کبی
بو اشتغاله نهایت ویردیکم زمان دخی
طبیب اوله میه جغم ․ دیمك ایسترم که
برعالم تعلم ایتدیکی فنون ایچنده تربیه دن
منتظر اولان اخلاقه دائر شیلر اوقویوب
اوکرنمش اولسه بیله کندیسنی حرکات
وفعلیاتنده دخی تربیه لی واخلاقلی بولنمغه
دعوت ودعوتنده اجابت ایتدیرمکه جبر
ایچون الده صلاحیتی یوقدر ․ باق سکا
کوچك برشی دها عرض ایده یم ․
دنیاده حسد دنیلان شیئك مذموم اولدیغی
بیلمیان وارمیدر فرض ایده جکسك ؟
دعوای قزانمق ایچون وار اولدیغی فرض
ایتمکه قالقیشور ایسه‌ك صکره بنی دها
مشهور بك مشهور ! .... بعض
سیئاتی مثال اوله رق ایراده مجبور ایدرسك ․
هایدی برابر فرض ایده‌لم که حسد دنیلان
شیئك مذموم اولدیغی بیلمیان یوقدر ․
انجق بوحسدك مذموم اولدیغی بیلدیکی
حالده نفسنی حسددن منعه چالشمیان نه
قدر آدم ایسترسك ؟ .....

قرداشم ایشته تکرار ایدرم که علم
ایله تربیه نك ماهیتی نظرمده هنوز تعیین
ایتمامش اولدیغی جهتله ویره جکم نتیجه
قطعی دکلدر ․ یالکز قونورساسیونك
مقایسهٔ نتایجندن استدلال ایلدیکمه
کوره تربیه نك حصولی تعلمه منوط
اولمدیغندن قونورساسیون هرنه قدر کندی
سوزینه بشقه معنا ویره رك انسانلرك
تعلمدن اول واندن زیاده تربیه سنه چالشمق
لزومنی رأی ایدیورسه‌ده بن ینه اوسوزك
ذهنجه دها موافق کوردیکم معناسنی
ویره‌رك عکسنی رأی ایتمك ایسته یورم ․
زیرا تربیه نك تخمنی جهل کبی هنوز تربیه
ایدلمامش برترلایه اکوب یتشدیرمکده
یولسز وعلم کبی تربیه ایدلمش حاضرلانمش
برترلایه اکوب یتشدیرمك دها یوللی
اولدیغنی موافق بولیورم ․ باقه‌لم برکره‌ده
سنك بیلدیککی وسنك عقلکك ایردیککی
کوره‌لم صکره ینه قونوشمغه وقتمز
واردر ․

(تمت)

متنوعه

﴿ تحفة الاریب فی رد علی اهل الصلیب ﴾

ترجمه سی اوزرینه

﴿ علاوهٔ معلومات ﴾

مابعد عن نومرو ۲۶ ؛

انجیللر مسئله سی

اشبو انجیللر مسئله سی بوندن مقدمکی ایکی
بند مخصوصمزده موقع بحثه چکمش
اولدیغمز الوهیت مسیح وپاپانك قائممقاملغی
مسائلندن دها پك چوق زیاده مهمدر ․
چونکه نصارا کرك مسیح وکرك پاپا
حقنده کی اعتقادلرینی دخی حکم انجیله
مبنی قلمق غیرتنده درلر ․ زیرا انلرده
عقلك تجویز ایده‌میه جکی دلائل حکمیه

اولمیوب کافهٔ سندلری بو اینجیللردن عبارتدر و اینجیللرده کیجه یه کوندوز دینلمش اولسه انلر حقیقت بوندن عبارت اولمق اوزره اعتقاد ایدرلر .

بز ربوبیت مسیح و پاپانك قائمقاملغی مسئله سنه دائر ویردیکمز معلوماتده بو مسئله‌لرك اینجیله نه قدرجق تعلق اوله بیله جکنی کوستردك . بناء علیه بو راده بحثی بنه او مسئله‌لره قاتمیه رق ساده جه اینجیللر حقنده کی معلوماتله اشتغال ایده جکز . بونك ایچون دخی اول امرده الحالة هذه متداول اولان اینجیللر حقنده کی اعتقاد نصارایی کوره لم :

﴿ الحالة هذه متداول اولا اینجیللر ﴾

ـ حقنده کی اعتقاد نصارا ـ

الیوم اورته‌ده باشلوجه درت اینجیل تداول ایدییورکه متی و مرقس ولوقا و یوحنا نام درت محرر بونلری کندیلری یازمشلردر :

بونلردن متی حضرت مسیحك حواریلرندن اولوب پیغمبر مشار الیهك وحی ربانی ایله نازل اولان اصل اینجیل شریف آیتلرندن اورته‌ده بریده ناسه اوقومش اولدیغی آیتلری ایشتمش ایدی . بناء علیه میلادك قرق برنجی سنه سنده مرقوم متی مسیحك آغزندن ایشتدیکی آیات اینجیلیه دن بعضیلریله مشار الیهك حرکات و سکناتنی عبرانی لسانی اوزره یازمشدر :

بو کتاب مؤخراً یونان لسانته ترجمه اولنمشیدی . نصارا اعتقاد ایدرلرکه ترجمه سی اصلنه دخی فائق برصورتده ایدی . عقلا بوکا اعتراض ایده بیلدیلر . « کتاب اکر کتاب الهی ایسه ترجمه سی دخی اولسه اولسه آنك عینی اوله بیلوب یوقسه کتاب الهی یه تفوق ایده‌مامسی لازم کلور » دیدیلر . لکن نصارا بو ترجمه یه اصلنه ترجیح ایتمك درجه سنده رعایت ایتمکده کندیلرنجه مجبور ایدیلر . زیرا اللهك وحدانیتنه وحضرت عیسانك نبوتنه ایمان ایدرك جناب مسیحه اویله الوهیت و ربوبیت کبی برشی اسنادندن حذر ایدن ابیونیب مذهبی اربابی اشبو اینجیل متایی آیین صحیح نصرانیته مغایر کوره رك فاحش بولنان یرلرینی تصحیح ایلمشلردر . حالبوکه مؤخراً اصلی بتون بتون ضایع اوله رق اصله بدل اورته ده یالکز ترجمهٔ معهوده‌ی قالمشدر .

بو اعتقاد خرستیانلرك کندی اعتقادلری اولوب بو بابده‌کی فکرمز بز دن صوریلور ایسه الرنده برهان قاطع مثابه‌سنده بولنان بر حجتك ترجمه سی اصلندن اعلا اولمق واصلی غیب اولمش بولنمق کبی قدرینی تنزیل ایده جك براعتقادده بولنملرینه شاشدیغمزی درمیان ایدرز . انجق بو بابده شاشدیغمز جهت یالکز شوندن عبارتده دکلدر . مذکور کتابك الك اول عبرانیجه‌می یوقسه ثریانی و کلدانیجه‌می یازلمش و یهودا مملکتنده‌می یوقسه قدس

شریفه‌ده‌می تنظیم اولنمش بولندیغی عنای نصارا میاننده مختلف فیه اولمسیدر . زیرا بر کتابك اك اول هانکی لسان اوزره ونره‌ده یازلمش اولدیغی قطعیاً تعیین ایدیله‌مدکدن صکره انك فی الحقیقه متانك کتابی اولمسنك دخی اثباتی مشکل اوله‌جغی درکاردر . زیرا مجهول اوزرینه رأی ویرمك منطقه موافق اوله‌مز . یا متانك کتابی اولمسی بوقدر مجهول اولورایسه بونك کتاب الهی اولمسی نه قدر مجهول اولور ؟ . . . . . .

(جمله معترضه اوله‌رق شونی‌ده اخطار ایدەلم که برنجی انجیل حقنده شو صوك فقره‌ده سویله‌دیکمز سوزلر انجیل مذکوری مؤاخذه ایچون سویلنمش دکلدر . نصارانك اعتقادینی تصویر ایدییورز . بلکه ! نصارا اعتقاد ایدرکه متی انجیلی یا عبرانی ویاخود ثریانی وکلدانی لسانیله یاقدس شریفده زیاخود یهودا‌ده یازلمشدر . مؤاخذه‌یه کلنجه : بزاصل حق مؤاخذه‌یی ینه خرستیانلرك کندیلرینه براقیرز . انلرك کندی مؤاخذاتنی اشاغیده فقره مخصوصه‌سنده درج ایده‌جکز)

روایت واقعه‌یه کوره یوحنا دخی حضرت مسیحه یتشمش کلامنی ایشتمش ومعجزاتنی کورمشدر . کذلك روایت واقعه‌یه نظراً بو دخی انجیلنی میلادك ۹٤ سنه‌سندن صکره افس شهرنده یازمش ایسه‌ده انجیل مذکورك دخی هانکی لسان اوزره یازلمش اولدیغی قطعیاً معلوم اولیوب یونان لسانی اوزره یازلمش ایدوکی (ظن ! . . . . .) اولنور و بو « ظن اولنور » تعبیرینی دخی ینه خرستیان محررلری ایراد ایدرلر .

مرقسك انجیلی یوحنانك انجیلندن اول یازلمش ایسه‌ده مرقس حضرت مسیحی کورمیوب یالکز سنن پطرسی کورمشدر . حتی انجیلی دخی عادتا متی انجیلنك خلاصه‌سی دیمکدر . غریب دکلیدر که نصارا مرقس انجیلنك متی انجیلندن خلاصه ایدلدیکنی اعتراف ایلدکدن بشقه متی انجیلی یهودیلره مخصوص اولدیغی ایچون درونده ینه یهودیلره مخصوص اولان بعض خصوصات روماولره موافق کلمیه‌رك بناءً علیه مرقس خصوصات مذکوره‌یی طی ویرینه روماولره موافق کله‌جك شیلری علاوه ایلمش اولدیغنی دخی اعتراف ایدرلر ؟ بونی اعتراف ایدرلرده صکره مسلمانلره « سزك کتابلرکز تحریف اولنمشدر » دیدکلری زمان « خیر تحریف اولنمامشدر » دیه یرتیلاورپاتورلر .

برغرابت دها ایسترایسه‌کز شوکاده شاشکز که مرقسك انجیلی دخی یونان لسانجه‌می لاتینجه‌می یازلمش اولدیغی نصارا عندنده مختلف فیهدر .

ایشته غرابت درجه درجه آرتیور بردرجه دها بالاسی شو که خرستیانلر

متانك انجیلنده ده مرقسك انجیلنده ده اكسیك وزیاده شیلر اولدیغی اعتقاد ایدرك دیرلر كه « بو ایكی انجیل محرری مسیحك ترجمهٔ حالی اوله‌رق برچوق سهو وغلطدن عبارت برر ترجمهٔ حال تصنیع ایتمش اولدقلرندن لوقا محضا بونلرك سهوینی تصحیح ایچون كندی انجیلنی یازمشدر » . انجق دیكرلرندن دها طوغری اوله‌جغی شو اعتقاددن منفهم اولان بو انجیلك دخی میلادك اللی بر سنه‌سنده‌می یوقسه اللی اوچ سنه‌سنده‌می یازلمش اولدیغی مختلف فیه اولوب یالكز یونان لسانی اوزرینه یازلمش اولدیغی معلوم ایسه ده یونانستانك قورنت شهرنده‌می یوقسه آخر بر محلنده‌می یازلمش اولدیغی معین دكلدر . هله بو لوقانك دخی حضرت مسیحدن صكره خرستیانلغه كیرمش اولدیغی معلومدر .

علمای نصارادن بعضلری دیرلر كه لوقا انجیلی دخی سهو و خطادن سالم اولمدیغی و كرك لوقا و كرك اندن اول یازانلر بر طاقم اكسیك زیاده شیلر یازدقلری جهتله یوحنا جمله‌سنك حكمنی جامع اولدقدن ماعدا بر طاقم وقوعاتی دخی كندی مسموعات و مشهوداتندن علاوه ایدرك اك صكره كندی انجیلنی یازمشدر . ایشته دنیاده و اخراده باعث نجاتلری اولمق لازم كلان انجیللر حقنده خرستیانلرك كندی عقیده‌لری شوندن عبارت اولوب بو عقایده قارشو ینه كندی ایچلرندن ظهور ایدن معترضلرك اعتراضات واقعه‌سنی درمیان ایتزدن اول انجیللرك تكثرینه دائر معلومات لازمه‌یی اتیان ایده‌لم . بورایه قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتی بز (قونو رساسیون) نام اثرك (اوانژیل) سرلوحه‌لی بند مخصوصندن اله‌رق دوین نام محررك « كلیسا كتبخانه‌سی » نام اثریله سائر برقاچ كلیسا كتابلرندن توضیح وتوسیع ایلمش اولدیغمزدن صحتنی تأمینه جسارت اله‌بیلورز . حتی فقرهٔ آتیه‌نك دخی مأخذلری ینه بونلر اولدیغندن آنك دخی صحتنی شمدیدن تأمین ایدرز .

﴿ انجیللرك تكثری ﴾

برشیئك تملی چوروك اولدقدن صكره او تمل اوزرینه قوریله‌جق اولان بنانك دخی چوروك اوله‌جغی دركاردر .

بناء علیه بعض ارباب قلم راست كلان حریفك بركتاب یازوب اسمنی انجیل قویمش اولمسندن و بوصورتله بین النصارا نام قازانمش بولنمسندن هوسلنه‌رك كندیلری دخی برر انجیل یازه یازه مقدارینی درت بشیوزه ابلاغ ایتمشلردر .

واقعا قاتولكلر هم ده شو مذهبلرنده اولان لكه‌لری چربزه ایله ستر ایتمك ایستیان قاتولكلر تكثر ایدن انجیللرك بوقدر چوق اولدیغنی انكار ایدرك مقدارینی التمشه اللی‌یه قدر تنزیل ایدرلر . انجق شاشمق ایچون بوقدری دخی كافی دكلیدر ؟

انجیللرك مقدارینی آزالتمق ایچون بونلرك بولدقلری یول دخی براز

غریبجه در . ذاتاً هپسی بر برینك عینی دیمك اولان انجیللردن هانکیلری بر برینه دها زیاده بكزه‌مكده ایسه انلرك جمله‌سنی براعتبار ایمدرك مقدارك یكوننی تقلیل ایلدیلر . مثلا « عبرانیلر انجیلی » و « نازارانلر انجیلی » و « اون ایكی حواریون انجیلی » و « سن پطرس انجیلی » نامیله پیدا اولان انجیللر آز چوق تبدیل و تحریفله - اوت بو تبدیل و تحریفی خرستیانلر اقرار ایدرلر - متی انجیلندن هانیا ذاتاً یونانی‌یه ترجمه اولنور ایكن باتحریف اصلندن اعلا اولدیغی تسلیم ایدیلان !..... متی انجیلندن الینمش شیلر اولدیغی و بناء علیه بونلرك هپسی بر طاقق لازم كله‌جكنی دعوا ایدرلر .

بونلردن ماعدا اولان انجیللری دخی ایندبره ایندیره اوتوز بشه قدر ایندیروب اسامیسنی شوصورتله صایارلر : (١) مصریلر انجیلی (٢) میلاد مریم انجیلی (٣) سن ژاق انجیلی (٤) چوجقلر انجیلی (٥) سن طوماس انجیلی (٦) نیقودم انجیلی (٧) انجیل باقی (٨) سن آندره انجیلی (٩) سن بارته‌یس انجیلی (١٠) آپل انجیلی (١١) بازیلید انجیلی (١٢) مرینث انجیلی (١٣) اینقوتیلر انجیلی (١٤) تاتیه‌ن انجیلی (١٥) نه‌وا انجیلی (١٦) بونیستقلر انجیلی (١٧) مارسیون انجیلی (١٨) سن پولوس انجیلی (١٩) استنطاق مریم انجیلی (٢٠) میلاد عیسا انجیلی (٢١) وفات مریم انجیلی (٢٢) سن ماتیاس انجیلی (٢٣) انجیل كال (٢٤) سیمونیه نلر انجیلی (٢٥) سوریه‌لیلر انجیلی (٢٦) تاتیه‌ن انجیلی (٢٧) سن یودا انجیلی (٢٨) والانتن انجیلی (٢٩) الله حی انجیلی (٣٠) سن فلیب انجیلی (٣١) سن بارنابه انجیلی (٣٢) بیوك سن ژاق انجیلی (٣٣) سن ژاق اسقاریوت انجیلی (٣٤) انجیل حقیقت (٣٥) لوسیوس انجیلی .

مسلمانلر و یهودیلر و حتی حضرت عیسانك ربوبیتنی انكار ایدرك نبوتنه ایمان ایلیان خرستیانلر « جناب حقك عیسایه انزال ایلدیكی كتابی بشقه‌سی كندی طرفندن روایت و حكایه یوللو یازمغه نصل مقتدر اولور و برده الله واحدك بر پیغمبر ذیشانه انزال ایلدیكی كتاب واحد نصل اولورده یوزلرجه انواعه قدر تنوع ایدر ؟ » دینسه‌لر قاتولیكلر و پروتستانلر عاجز قالورلر . لكن انلر عاجز قالامق ایچون عیبك دها بیوكنه مراجعت ایدرك حاشا عیسایه ربوبیت اسنادیله انك طرفندن خبر ویرن محررلری دخی پیغمبر كبی برموقعده طانورلر . شاشارسكز یا ؟

مؤخراً بو یله بر الای كتابه هب انجیل نامی ویرلمسنی اورتودوقسلر و دها صكره قاتولیكلر دخی چوق كوره‌رك ممكن

مرتبه بر برینه بکزه‌یان درت دانه‌سنی صحیح اولمق اوزره قبول وقصورینی یالان ودوزمه اولمق اوزره رد ایلمشلردر . انصاف ایدلسون که آلتمش دانه کتاب ایچنده اللی آلتیسی یالان اولدیغنه حکم ایدلدیکی حالده دردینك کرچك اولمسنه نصل حکم ویریله بیلمشدر ? . . . .

مع هذا بو کون دخی اینجیللر یالکز درده منحصر دکلدر . بعض دعو تجیلرك اوته‌یه بری‌یه یازدقلری مکتوبلر دخی – که‌یکرمی‌درت پارچه شیدن عبارتدر – الحق اینجیل اولمق اوزره قبول اولنوب کتابك صوك طرفنه ذیل ایدلمشدر . دردن ماعدا اینجیل بوقدر دعواسنده بولنانلرك بعده یکرمی دردی دها اینجیل اعتبار ایتملری جای دقتدر .

حالا ظن اولنمالی که نصارانك بو بابده‌کی اعتقادلرینی مؤاخذه ایدیورز . خیر یالکز صورت عقیده‌لرینی تصویر وتحریر ایدیورز . شوقدر وار که اعتقادلری پك غریب اولدیغی ایچون استغرابمزی کتم ایده‌میه‌رك اول صورتله یازیورز . مؤاخذه‌می ? خرستیانلرك کندیلری وار ایکن حق مؤاخذه بزه‌می دوشر ? باقکز انلر اینجیللرینی نه یولده مؤاخذه ایدیورلر . اساس اولمق اوزره وولترك الله الا لمده خصوصات سائره‌یی آنك اوزرینه بنا ایده‌لم :

﴿ حکیم وولترك اینجیللر حقنده‌کی ﴾
– مطالعه‌سی –

بوندن مقدم دخی دیمش اولدیغمز وجهله قاتولیکلر وولتری رافضی اولمق اوزره اتهام ایدرك حتی وفات ایلدیکی زمان دفن ایتمك بیله ایسته‌مامش اولدقلرندن حکیم مشارالیهك سوزینی حجت مقامنده ذکر ایتمکلکمزی قبول ایتمامش اولسه‌لر حقلیدرلر . لکن بوراده بر سوزی یالکز وولتره براقیه‌جغز . ذاتاً سوز یالکز آنك سوزیده دکلدر . اودخی خرستیانلقجه هر بری بر رکن اعظم اولان مقدس آدملرك سوزلرینی سند اوله‌رق بالاتیان یالکز انلری حکایه ایتمکله اورته‌یه بر حقیقت قویمقده‌در . بز ایسه وولترك خبر ویردیکی آدملری وانلرك سوزلرینی آثار سائره ایله بالتطبیق حکیم مشارالیهك کذبی ویاغرضی اولوب اولمدیغنی یوقلایه‌جغز .

وولتر دیورکه :

« ایلك اینجیللر هانکیسی اولدیغی بیلمك بر بیوك مسئله‌در . آبادینك سوزندن قطع نظر بر حقیقت معینه اولمق اوزره معلومدرکه ایرنه‌یه کلنجه‌یه قدر کلیسانك برنجی پاپالرندن هیچ بریسی بزم بو کون طابعقده اولدیغمز درت اینجیلدن هیچ بریسنك برآیتنی بیله ذکر ایتمامشلردر . بالعکس تئودوسیه‌نلر یوحنانك اینجیلنی قطعیاً رد ایتمشلر وآنی دائما حقارتله یاد ایلمشلردر .

نصل که ایقان هو منه لی . نام اثرینك
اوتوز نجی بحثنده ذکر ایدر . بزم
مقدس دیکزك دشمنلری !...... ادعا
ایدولر که یالکز کلیسانك برنجی باباری
بزم اناجیل اربعه مزدن برشی ذکر
ایتمامکله قالیوب اصل انجیلده بولنمسی
لازم کلان برچوق مباحثك درت انجیلده
بولنمدیغنی دخی دعوا ایدرلر . مثلا
سن قله مان حکایه ایدرکه حضرت
مسیحه کندی دیانتنك حکمی نه زمان
ختام بوله جغنی صورمشلر (نه زمان ایکی
انجق بر مساوی اولور ظاهر باطنه یکزر
واورته ده نه ارکك نه ده قاری قالمز ایسه)
جوابنی ویرمش . اعدی اعتراف
ایتملیدر که بو بحث انجیللرمزدن هیچ
بریسنده یوقدر . بو زمثال واردرکه
بو حقیقتی اثبات ایدر . پارس ادبیات
اقادمیاسنك کاتب ابدیسی موسیو فره نك
(تجربهٔ مؤ اخذات) نام اثرنده
مطلوبه ظفریاب اولنه بیلور . »

اولا وولترك شو فقره سی احکامنی
تدقیق ایده لم :

وولتر اناجیل اربعه دن بعض شیلرك انجق
ایره نه اثارنده ذکر ایدلمش اولدیغنی
درمیان ایدیورسه ده بو حکمك قوتنی
موازنه ایده بیلمك ایچون اول امرده
شو ایره نه نك کیم اولدیغنی وآثاری نه دن
عبارت بولندیغنی بیلمك لازمدر .

کلیسا تاریخلری بو ذاتی خرستیانلغك
حقایقنی ابرازله پك بیوك اشکالك دفعنه
خدمت ایدن اعاظمدن عد ایلدکاری
صره ده برکره مسقط رأسنی خبر ویره مزلر .
کیمیسی اناطولیده کیمیسی یونانستانده
وبعضیسی میلادك ۱۲۰ سنه سنده
طوغدیغنی خبر ویرر . بعضیسی ۱۴۰
سنه سنده . آثارینی یونان لسانجه
یازمش اوله جغنی بالطبع معلوم اولوب
خرستیانلغك احتجاجه صالح سنداتندن
اولدقلری مروی بولنان بو اثرلردن دخی
انجق بعض پارچه لر وصحیفه لر قلمشدر .
کویا ینه صاحبی قدر اسکی بر زمانده
بو اثرلرك لاتنجه یه ترجمه ایدلمش اولدیغی
روایت اولنوب فقط تراجم مذکوره نك
پك فنا شیلر اولدیغنی دخی ینه خرستیانلر
اعتراف ایدرلر . یالکز پاپاسلردر که بو بابده
افراطه وارلر .

ایشته وولترك دخی بالضروره قبول
وتذکار ایلدیکی ایره نه بودر . بو قدر
ضعیف برسندك ایسه اناجیلك حقیقتی کبی
برمسئله ده نه قدر اهمیتی اوله جغی
ملاحظه یه شایاندر .

خرستیانلر عالمه اناجیلك اصل اناجیل
اولدقلرینی ایره نه نك آثاریله اثبات
ایده جکلرینه شو اصل اناجیلی ارائه
ایتسه لر دها اعلا اولمزمی ؟ فقط ارائه
ایده میورلر . انجیلك مخرف اولدیغنه
دائر اهل اسلامده اولان اعتقاد صحیحی
جرح ایتمك ایچون پروتستانلر (میزان
الحق) نام کتابلرینك برنجی بابنك
اوچنجی فصلنده اثبات برهان ایچون الك
اسکی انجیللرینی ارائه ایلدکاری صره ده
نهایت هجرت پیغمبریدن ۲۵۰ ویاخود

۳۰۰ سنه مقدم استنساخ اولنمش قدکس
واطیکانوس اسمنده بر انجیل نسخه سنك
روما کتبخانه سنده موجود اولدیغنی
خبرویره بیلورلر . یا حضرت عیسادن
بو تاریخه کلنجه یه قدر اوچیوز اللی
درتیوز سنه لك زماندن قالمه بر کتابلری
نیچون یوقدر ؟ بزده صحابه لر زماننده ن
قالمه بر یادکار مقدس اوله رق قرآن
بولندیغی کبی انلرده دخی بولنسه ایدی
هر اعتراضه برهان اوله رق کوستره بیلورلر
ایدی .

اما دنیله جك که خرستیانلر رومادە
پك فنا تضییقلر کوردیلرده محافظه
ایده مدیلر . بونی دیه مزلر . زیرا
اللرنده بولنان انجیللرك ایشته او تضییقلردن
ارته قالمش قدیم شیلر اولدقلرینی دعوا
ایدیورلر . بو دعوایی اثبات ایچون اثری
دخی ابراز ایتملیدرلر .

وولترك یوحنا انجیلنی بتون بتون
رد ایلدکلرینی خبرویردیکی تئودوسیه نلر
حضرت عیسانك نبوتنه قانع اولان طاقم
اولوب بونلر متی انجیلنده کوریلان بر طاقم
ترهاتی تصحیح ایله قبول ایدن اینونیت
مذهبیله فکر واعتقادده مشترکدرلر .
یوحنا انجیلی ایسه متانك کیتدیکی یولی
توسیع ایدر بر یولده یازلمش اولدیغنی
وایچنده دها فضله وزائد شیلر بولندیغی
ایچون رد ایدرلر که ایشته بو جهتی
قاتولیکلره وارنجه یه قدر عموم
خرستیانلرجه مصدق اولدیغندن
تئودوسیه نلرك دخی حقلی اوله جقلری
درکاردر . سن ایقان دردنجی عصر
میلادی رجالندن اولوب آیین نصارانك
الك متعصب حامیلرندن ایدیسه ده غایت
حقشناس بر آدم اولدیغندن سوزی مذاهب
نصارانك جمله سی عندنده مقبولدر . بناء
علیه وولتر اثبات مدعا ضمننده بو ذاتك
اسمنی یاد ایله الك قوتلی بر برهان کوسترمش
اولیور .

سن قله مان دخی میلادك ایکنجی
عصری منتهاسیله اوچنجی عصری
اوائلی رجالندن اولوب اسکندریه ده باش
پاپاس ایدی . عن اصل افلاطون
مذهبندن فیلسوف اولدیغنه کوره نه قدر
مدقق بر آدم اوله جغی معلوم اولور . بو ذات
آثار موجوده سندن دخی مستبان اوله جغی
وجهله کندی زماننده انجیل نامیله بعض
دوزمه شیلرك تداول ایتمسندن شکایت ایدر
ایدی . شمدی قاتولیکلر سن قله مانك شکایت
ایلدیکی انجیللر اناجیل اربعه نك غیریسی
اولدیغنی دعوا ایدرلر . حال بو که سن
قله مانك شکایت ایلدیکی اناجیل ایچنده
شمدیکی اناجیل اربعه نك دخی داخل
اولدیغی ایشته وولترك دیدیکی کبی
سن قله مانك انجیلدن بر آیت اوله رق ذکر
ایلدیکی شیئك بو درت انجیلده موجود
اولمامسیله ثابت اولور .

موسیو فرده ره عصر اخیر رجالندن
اولوب علوم متنوعه ده و بالخصوص تاریخده
اول قدر دقیق بر آدم ایدی که تاریخك
چین ملتنه دائر اولان قسمنی لایقیله تدقیق
ایچون مخصوصاً چین لسانی تعلم ایلدی .
ایشته بو ذات بر چوق تواریخدن وآثار

قديمه‌دن بالاستدلال اناجيل اربعه‌نك
وكليسا تاريخلرينك حضرت عيسايه
اسناد ايلدكلرى برچوق يالانلرى ميدانه
چيقارمش وبرچوق ياكلشلرى دخى تصحيح
ايلمشدر . ديمك اوليوركه وولترك بوسندى
دخى پك قوتليدر .

نه حاجت متعصبين نصارا وولته .
اولا اورته بر تكفيردن بشقه مقابله
ايده‌جك صورت بوله‌مامشلردر . حال
بوكه بوكبى مباحثه‌ده اولا اورته تكفير
اقبح ايتمز . اول امرده حكيم مشاراليهك
سهوينى اورته‌يه قويمليدرلرده بعده تكفير
ايتمليدرلر . سهوينى اورته‌يه قويه‌مدقلرى
حالده سوزى صحيح اولديغى بزم كبى
خرستيانلرك تكفيرينه مكفيرينه قولاق
ويرميان بى طرفلر عندنده ثابت اولور .

وولترك ايكنجى فقره‌سنه انتقال
ايده‌لم . ديوركه :

« زمانك محافظه ايلديكى اسكى
انجيللرى عالم فابريسيوس جمع ايتمك
زحمتنى اختيار ايلدى . ژاقكى برنجى كبى
كوريتور . صحيحدركه شرقك بعض
كليسالرنده حالا بونك پك چوق حكمى
جاريدر . حتى اكا برنجى انجيل ديرلر .
بوندن صكره « ميل بعث بعد الموت »
قالوركه نيقودم طرفندن يازلش اولديغى
دعوا اولنور . نيقودمك بو انجيلى
سن ژوستن وترتوليه‌ن طرفندن ذكر
ايدلمشدر . باعث نجاتمز اولان مسيحى
اتهام ايدنلرك يعنى اناس وقايفاس
وسوماس وداتان وغامالييل وبوداس
ولەدى ونفتاليك اسملرى آنده مندرجدر .
بو اسملرك اولمسى اثر مذكوره برطوغرولق
وكرچكلك رنكى ويرر . بزم دشمن ديكمز
اولان كفره بوقدر يالان ودوزمه انجيللر
اويدوريلوب بونلر وقتيله كرچك طانمش
اولدقدن صكره بوكون اساس ايمانمز
اناجيلك دخى انلركبى دوزمه شيلر اوله
بيله‌جكنى استنتاج ايلديلر . بو دشمنلر
شمدى بزم كفرو فضله اتهام ايلديكمز
برنجى خرستيانلرك ايمانى مسئله‌سنده آياق
ديررلر . زيرا بونلر خرستيان وانجيل
پرست اولمق دعواسنده بولنوب حتى بزم
شمدى يالاندر ياكلشدر دوزمه‌در ديه رد
ايلديكمز انجيللرك مدافعه‌سى يولنده اولومى
كوزه الديرارق قربان اولديلر . بناء
عليه دشمنلرمز ديرلركه « اوحالده يعنى
دينك مبادئ انتشارنده الداتيجى والدانمش
آدملر اولديغى دعوا ايلديكى صورتده
اوزمان حيله كارلر وآدم آلداتيجيلر
واندانمش آدملر بولنديغى اعتراف ايدلمش
اوليور . وبو ادملر بر سهو وغلط اغورنده
جانلرينى فدا ايتمش صاپياورلر . سز
دينكزك حق اولديغى اثبات ايچون
برنجى خرستيانلرك جانلرينى فدا ايدوب ده
ينه دينلرندن دونمدكلرينى درميان
ايديورسكز . اويله ايسه سزك
بوسندكز دخى چوروك ايمش . زيرا
كوريليوركه يالكز دين حق ايچون جان
فدا ايدلميوب برسهوى بر بطلانى محافظه
ايچون دخى جان فدا ايديلور ايمش .
دشمنلرمز بو اعتراضه شونى ده علاوه

ایدرلر دیرلر که « شو دین حق یولنده
جانلرینی فدا ایتمش اولان شهدایه
صورمدیلر که سز یوحنا انجیلنده‌می ایمان
ایدرسکز، یوقسه سن ژاقك انجیلنده‌می ؟ »
دشمنلرك بو اعتراضلری پك قوتلیدر . زیرا
خرستیانلری قتل ایدن روماولرك انجیلدن
فلاندن خبرلری اولمدیغی جهتله خرستیانلره
اکا دائر بر شی صورمزلر ایدی . انلر
محضا خرستیانلرك آسایش عمومیی اخلال
ایلدکاری ایچون منع انتشارلری ضمننده
کندیلرینی تضییق ایدرلر ایدی که بونده
دخی حقلری مسلمدر . حتی روماولر تا
دیوقله تیه‌ن زمانه کلنجه‌یه قدر اناجیل
اربعه‌نك وجودندن دخی خبردار
اولمامشلردر و مرقومك آخر زماننده دخی
اناجیل مذکوره حقنده پك ضعیف
واهمیتسز بعض سوزلر دوران ایلر ایدی .
بونك سببی ایسه خرستیانلردن بریسنك
روماولردن برفرده انجیلی کوسترمه‌سی
شدیداً وقطعیاً ممنوع اولمسیدر . شو
سوزم اول قدر صحیحدر که رومانك کفرهٔ
محررلرندن هیچ بریسنك اثرنده انجیلك
اسمی دخی یاد اولنمامشدر »

وولترك شو فقره‌سنی دخی شرح
ایده‌لم :

فابریسیوس عصر اخیرك الك بنام
علامه‌لرندن اولوب اطلاع بشرك احاطه
ایده بیلدیکی علومك کافه‌سنده ید طولا
پیدا ایتمشیدی . بو ذات حقیقت اناجیل
بحثنی غایت الغایه مراق ایلدی . یوزلرجه
کتبخانه‌لری طولاشوب السنهٔ متعدده‌دن
بیکلرجه کتابلری قارشدیرارق نهایت
«کتبخانهٔ آثاردینیه» نام اثرنده کوسترمش
اولدیغی وجهله سن ژاقك انجیلنی
جمله‌سندن اسکی و بر درجه‌یه قدر شایان
اعتبار بولدی . انجق بو ژاقك کیم
اولدیغی قطعیاً بیلنه‌مامکده‌در . خبر
ویریلیورکه عیسا مسیح زماننده اوچ نفر
ژاق وارایدی . مؤخراً بونلرك ایکیسی
هب برآدم اولدیغی جهتله ژاقلرك ایکی
اولدیغی و بر روایته کوره اوچی برایدوکی
حکم اولنمشدر . کذلك ژاق هانکی
ژاق اولورایسه اولسون کتابنی نه زمان
ونره‌دن ونه مناسبتله یازمش اولدیغی
دخی مجهولدر . شو قدر وارکه ژاقك
«رسالهٔ عامه» سرلوحه‌سیله اناجیل
اربعه ذیلنده مندرج اولان کتابی فی الحقیقه
سائر انجیللر ورساله‌لر کبی موحد ومتدین
اولنلرك قبول ایده‌میه‌جکی کفریاتدن ممکن
مرتبه بری و بردیندار ایچون موجب
نجات اوله‌بیله‌جك مواعظی شاملدر .

نیقودم حضرت مسیحك الك صادق
دوستلرندن اولوب حتی کلیسا تاریخنده
دخی طوغری‌یه محبتی برکمال اولمق اوزره
وصف ایدلش ایسه‌ده انك کتابنده
خرستیانلغك بر انسان اوغلنه الوهیت
مرتبه‌سی ویرلسنی تصویب دکل بالعکس
جرح وتکذیب ایده‌جك برچوق دلائل
موجود اولمسیله مؤخراً کلیسا اربابی بونی
دخی دوزمه انجیللر میاننه ادخال ایتمشدر .
حضرت مسیحك فلاکتنده خدمت ایدنلرك
احوالنه دائراك طوغری معلوماتك وخونه‌

مذهب اباعینسنك دخی انك کتابنده مندرج اولسی خونهٔ مرقومه میاننده اسمی مذکور غامالیه نك نیودم ایله قرنداش اولمسندن نشأت ایلمشدر . حاصلی کلیسا اربابی طوغری یه قریب هر اثری محو ایلدیکی کبی بو اثری افراد نصارانك نظر رغبتندن دوشورمش اولدیغنه عقلای نصارا عموماً تأسف ایدرلر .

اورته ده بوقدر دوزمه انجیل و بوقدر ساخته کار آدملر اولدیغنه نظراً شمدیکی انجیللرك دخی دوزمه و انلری یازانلرك دخی ساخته کار اوله بیله جکاری حقنده وولترك « دیغزك دشمنلری !.....» دیه یاد ایلدیکی آدملر طرفندن اعتراض وقوع بوله بیله جکی وحتی بولدیغی مسلمدر . دیانت نصارانك دشمنی ویا دوستی اولمقدن قطع نظرله حقیقت جو اولمق صفتیله میدانه چیقه رق ایشته ازجمله بز شو اعتراضاتی درمیان ایدرز که اکر بونلره بر جواب ویرن بولنورده بزی اقناع ایدر ایسه کرچکدن ممنون اولورز .

اولاً — انجیله کتاب سماوی وجناب حق طرفندن بشارت عظمی دیدیککز حالده الله بو کتابی عیسایه می کوندردی یوقسه حواریونه می ؟

ثانیاً — عیسایی الوهیت کبی بر افترادن تنزیه ایله پیغمبر طانیان خرستیانلره صورارز که اللهك بو پیغمبره انزال ایتمش اولمسی لازم کلان انجیل نه اولدی ؟ نیچون شمدی الکزده دکلدر ؟

ثالثاً — عیسایی حاشا الله طانیان قاتولکلره و پروتستانلره وسائره یه صورارز که انجیللی ربوبیتنه قائل اولدیغکز عیسا رسالتلرینی اعتقاد ایلدیککز حواریونه انزال یعنی تعلیم ایلدیسه انك سماویلك صفتنی نیچون محافظه ایده مدی ؟ حالبوکه کلیساسی اوزرینه دائما حافظ ونکهبان اوله جغنی عیسا وعد ایلمشدر اعتقادنده سکز . هیچ اولمز ایسه کتاب مقدس ایچون بر فصاحت وبلاغت فوق الغایه بخش ایده ایدی ده هم بدیهی المفاد اولملی وهمده (قرآن کریمك بیك اوچیوز سنه دنبری بر آینه تقلید ممکن اولمدیغی مثللو) اوکتابی تقلید ممکن اولماملی ایدی . حالبوکه سزدخی انجیللرك پك قبا برلسانله یازلمش اولدیغنی اعتراف ایدیورسکز . اوقدر قبا که راست کلان بانقجی مقوله سی انی تقلید ایده بیلمشدر .

رابعاً — برقاچ یوز انجیل میاننده درتدن ماعداسنی نه حجتله دوزمه در دیه رد ایلدیکز ؟ حالبوکه بونلری یازانلره وصورت تحریرلرینه دائر الکزده معلومات یوقدر . معهود درتدی دخی نه سندله قبول ایلدیکز ؟ حالبوکه انلرك اصلنه دائر دخی معلوماتکز یوقدر . بیلمدیککز مجهول شیلر اوزرینه نصل رأی ویره بیلورسکز ؟ نصرانیت سزك اکلادیغکز برشیمیدر . یوقسه سزه خبر ویریلان برشیمیدر ؟ سزك اکلادیغکز برشی ایسه یعنی عقلله بولنور برحکم اولدیغنه کوره « عقل عقلدن اوستوندر »

قاعده‌سنجه هركس عقلنك ايرديكي دين
صورتنه قويه‌رق ميدانه چيقاراجقمي ؟
يوقسه نصرانيت خبردن يعني نقلدن
عبارت ايسه سزه كلان خبر صحيح
هانكي مخبر صادق طرفندن كليور ؟
يوزلرجه اختلاف ايچنده قالان برخبرك
صدقنه منطقاً حكم ايده‌بيله‌جكميسكز ؟

ايشته برمسلمان شو اعتراضاتي درميان
ايده‌بيلور . اكر بوكبي اعتراضاته
پروتستانلرك ميزان الحق كتابنده اولديغي
كبي يالكز « انجيلده بويله يازيليدر »
ديه جواب ويره‌جكلر ايسه او جوابه
دخي بول بول كورلر . حاضر سوز
صره‌سي كلمش ايكن شو حكايه‌يي ذكر
ايده‌لم :

﴿ برتحف حكايه ﴾

بو بند مخصوصمزك مقدمه‌سنده
دخي دينلمش اولديغي وجهله آيين
نصرانيتك دقايقي حقنده معلومات آلمغه
مراقمز حسبيله بعض كتابلري مطالعه
ايتمكده اولديغمز كبي دين غيرتنده افراطه
واران برپروتستانله دخي ارالقده بربحث
ايدرايدك . مرقوم « ديانت نصارانك
مدافعه‌سي بولنده بوندن اعلا حجت يوقدر »
ديه ميزان الحق نام كتابي كتوردي .
مطالعه ايلدك . الك مهم مسائلي نصل
اثبات ايتسه بكنورسكز ؟ انجيلك فلان
آيتنده بويله يازلمشدر . ديه اثبات ايديور
مثلا ديوركه « خرستيان اولان برآدم
كافهٔ تلويثات ظاهريه وباطنيه‌دن پاكلنور »
بودعوايه « هايدي باقالم نصل اولورده
پاكلنور اثبات ايديكز » ديه ظهور
ايده‌جك معترض ايچون دخي « اوت
پاكلنور . زيرا فلانجه انجيلك فلانجه
آيتنده بويله يازلمشدر » ديبور .

بوكتابي يازان دوشونمامش كه اكر كتابي
خرستيانلر ايچون يازمش ايسه انلره
بويله بركتابك لزومي يوقدر . زيرا
كنديلري خرستيان اولدقلري جهتله تكرار
اودينه دعوت ايدلمكه محتاج دكلدرلر .
يوق خرستياندن ماعدا خلق — وتركجه
يازلمش اولديغنه كوره عثمانليلري — اقناع
ايتمك ايچون يازمش ايسه انلرك انجيله
ايمانلري اولمديغي جهتله انجيلدن ايراد
ايده‌جكي حجتلري دخي قبول ايتمزلر .

بوملاحظه‌يي معهود پروتستانه عرض
ايلدك . جواب بوله‌مدي . طيقاندي
قالدي . ذاتاً جوابي يوق كه بولسون .
هانيا ديمك ايسترزكه يوقاروده عرض
ايلديكمز درت اعتراضه دخي « انجيلده
بويله‌در » ديه جواب ويريلور ايسه
مقبول اوله‌مز . زيرا دعوامز ذاتاً
انجيللر حقنده‌در .

ينه مانحن فيهمزه كله‌لم :

وولتر ديبوركه ديوقله تيه‌نك آخر
زماننه كلنجه‌يه قدر رومالولر انجيللرك
اسمني بيله ايشتمامشلر ايدي .

موعى اليه روما ايمپراطوري اولوب
ميلادك ۳۰۵ تاريخنده استعفا ايلمشدر .
عيسادن يعني اوچيوز بش سنه‌دن بري
رومالولر كنديلري ايچلرنده بولنسان برخلقك

النده اینجیل نامیله کتابلر بولنوب ده اکا
ایمان ایلدکلرینی وحتی روما حکومتنی تا
بوخرستیانلری عموماً قتل ایتمك تشبثنه
مجبور ایده جك اولان فناقلرك محضا
بوکتابه طابعقدن نشأت ایتدیکنی نصل
اولورده خبر المزلر ؟ وولترك - تزییف
بوللو - دیمش اولدیغی وجهله اکر
خرستیانلرك اینجیلی حرزجان ایدرجه سنه
صاقلاملرندن نشأت ایلمش ایسه اوحالده
بوقدر اهمیتله صاقلانان اینجیللردن بردانه
جکنك برصحیفه جکنك اولسون باقی قالسی
لازم کلور ایدی . حالبوکه یوقاروده
دخی دیمش اولدیغمز وجهله رومادهُ
واتیقان کتبخانه سنده الك اسکی اوله رق
موجود بولنان اینجیل عیسادن اوچیوز
اللی درت یوز سنه صکره یازلمشدر .
فتأمل ! ......

کچه لم وولترك اوچنجی فقره سنه :

« ایمدی خرستیانلر ایچنده الك زیاده
صوفیلك ودیندارلق دعواسنده بولنان
صوسنینیه ن مذهبی بزم درت اینجیلمزك
دردینه دخی عیسادن برعصر قدر صکره
ال آلتندن کیزلیجه تصنیع اولنمش دوزمه
شیلر نظریله باقارلر و برعصر دها
رومالولردن صاقلانوب صکره میدانه
چیقارلمش اولدیغنی وقبا صابا آدملر
طرفندن ینه قبا صبا اوله رق یازلمش
ایدوکنی وبونلرك چوق وقتلره قدرینه
کندیلری کبی قبا صابا آدملره عرض
اولندیغنی اثبات ایدرلر . بونلر اناجیل
اربعه حقنده دها اول قدر کفر یاتده
بولنورلرکه ! .... بوراده ذکر
ایده مییز . وقتیله بومذهب پك بیوك
اربابی چوق اولدیغندن اورته ده فرمان
فرما ایدی . شمدی ایسه بر وقت
خرستیانلر نه قدر کیزلی ایدیسه لر بونلر
دخی اول قدر کیزلیدرلر . بونلر انجق
کندی عقللرینك ایردکلرینه ایمان ایلدکلری
جهتله انلری بزم مذهبمزه دوندیرمك
غایت مشکل و بلکه ده ممکنسزدر .
بونلرك النده کی آلت عقل وحکمت اولوب
سائر خرستیانلر ایسه انلره اینجیللر
ایله مقابله یه چیقدقلرندن بوایکی طرف
یکدیکرینه دائمی دشمن قاله رق وفاقه
ینا شمیه جقلری درکاردر »

« بز ایسه دائما کندی درت اینجیلمزه
وهرنه سویلرلر ایسه اصلا خطا اولمیوب
جمله سی حق وحقیقت اولان پاپا افندیلرمزه !
...... کمال صداقتله مربوط قالهلم .
کلیسانك رد ایلمش اولدیغی اللی عدد
اینجیلك اللیسنی دخی رد ایلیه لم ده حضرت
مسیح افندیمزك کندی عمرینك ترجمهٔ
حالی دیمك اولمق اوزره اللی دانه یالان
اینجیلك یازلمسنه نیچون مساعده ایتمش
اولدیغنی اصلا دوشونمیه لم !...... بز
قویون اولالم . بزم چوبانلرمز اولوق
اوزره میدانه چیقان پاپاسلره ایمان ایده لم
واینانه لم روح القدس نور معرفتیله یالکز
انلری تنویر ایدرك دنیاده بشقه هیچ
برفردی تنویر ایتمز !...... »

«پیلات طرفندن تیبره یازلمش اولان
اوغریب المفاد مکتوبی صحیح اولمق اوزره

قبول ایلدیکندن وحضرت عیسایی مرتبهٔ الوهیته چیقارمقلزومنه دائر تیبرك سناتویه وقوعبولان تکلیفی صحیح اولدیغنی اعتقاد ایلدیکندن طولایی آبادی پك بیوك برسهوه دوچار اولمش ایسه کلیسا اربابی دخی اندن دها آزمی عالمدر ؟ اوده سهو ایتمزیا ؟ بناءعلیه کلیسا اربابنه اینالم اطاعت ایدهلم حضرت مسیحك الوهیتنه ایمان ایلیهلم !! »

وولترك سوزی بتدی .

بزسو سیه نلرك نه قدر موحد آدملر اولدقلرینی بوندن اول ربوبیت مسیح مسئله سنده ذکر ایتمشیدك . انلرك اناجیل اربعهیی رد ایتملرندهکی حکمت بونلرك کتاب مشرکین نظریله کوردکلریدر . کندی اللرنده بولنان اینجیللرك نصل شیلر اولدیغنه دائر ایسه معلومات مفقوددر . شوقدر وارکه انلرك اینجیلی پروتستان وقاتولیك وسائر نصارا اللرنده بولنان اینجیللره کالیله ضد ومخالف اولهجغی اساس اعتقادلرینك دخی کالیله مخالف اولمسندن معلوم اولور .

محرر آبادینك یازمش اولدیغی وجهله پیلاتك تیبره مکتوبی مسئله سی خرستیانلغك جملهٔ معمایندن بریسی اولدیغی جهتله بو مسئله یی پك چوق مؤلفین نصارا مسکوت عنه طوتارلر وکتابلرنده اکا دائر برحرف بیله سویله مزلر . باقکز مسئله نه دن عبارتدر .

پیلات حضرت مسیحك چارمیخه کرلدیکی زمان قدس شریفده روما ایمپراطورلغی طرفندن حاکم بولنان غایت ظالم برحریفدر . تیبردخی ینه ظلم وشدتده پیلاتدن اشاغی قالماماق اوزره روما ایمپراطورلغی ایدن برجباردر . ایمدی حضرت مسیحی « مجنوندر ! قراللق دعواسی ایدیور ! باطلدر ! ابوتدن بنوتدن دم اوریور ! خلقی افساد ایلیور ! » دیه انواع استهزاایله — خرستیانلرك اعتقادینه کوره — صلب ایتدیرن بوظالم اولدیغی حالده قاتولیکلر روایت ایدرلرکه کویا بو ایشدن صکره پیلات کمال ندامتله ایمپراطور تیبره برمکتوب یازوب آنده حضرت عیسانك معجزاتندن بحثله مشار الیهك مرتبهٔ الوهیتده طانمسنی توصیه ایتمش ده تیبر دخی بوکیفیتی ملت مجلسنه عرض ایلمش ایمش ! حتی ۲٤٥ سنهٔ میلادیه سنده وفات ایدن ترتولیه نك بومکتوبی عیناً کتابنه درج ایدرایسه ده کندی النه نره‌دن کچدیکنی سویله مز . برکت ویرسون که علمای نصارانك اك چوغی بویله آچیقدن آچیغه میدانه قونیله رق هرکسی طوغری اولمق اوزره اینانمغه دعوت ایلدکاری یالانی قبول ایتمامشلر و « ترتولیه نکبی برذاتك بویله یالانجیلغی قبول ایتمامسی لازم کلور . بناءعلیه بونی اوذاته افترا ایتمشلردر . حتی فی الحقیقه ترتولیه ن بویلانی سویله مش ایسه بیله ماهیتی یالان اولدقدن صکره کیم سویله مش اولسه ینه یالان اولمق اوزره

حكم اولنور » ديه حق شناسلقده بولنمشلردر .

مورخ يوزفك شو پارچه سى نصلسه وولترك كوزينه ايلشمامش اولديغندن كيفيتك بوجهتنى دخى بارى بز اتمام ايدهلم :

يوزف ميلادك ايلك عصرنده يشامش بر يهودى مورخ اولوب « آثار عتيقهٔ يهوديه » سرلوحه سيله يكرمى كتاب اوزره مرتب اثرينك اون سكزنجى كتابنك اوچنجى مبحثنده شويله يازمش ايمش :

« اوزمان يسوع نامنده غايت عاقل وحكيم برآدم تورهمش ايدى اما بوكا آدم دنيله بيلورمى ؟ برچوق معجزهلر اظهار ايلدى . تعلم حقيقت ايچون ميل ورغبت كوسترنلرى تعليم ايلدى . بو صورتله بر طاقم يهوديلر و يونانيلر كنديسنه باغلاندى . بزم كبارمزك دخى طابى اوزرينه پيلات آنى حاچه كردى . لكن كنديسنى سونلر اكا ينه صداقتده ثبات ايلديلر . زيرا يسوع صلبنك اوچنجى كونى انلره ينه برحيات اولهرق كورندى . نصل كه بونى اللهك سائر پيغمبرلرى دخى بويله جه ذكر ايتمشلر وسائر معجزاتنى دخى خبرويرمشلردر . آنك نامنه تبعيتله « خرستيان » تسميه او لنانلر حالا باقيدر . »

قاتوليكلر بو پارچه يى حجت عظما اولهرق اتيان ايدرلر . لكن مدققين نصارا بوعيبى دخى قبول ايتميوب « بوسوزى سويليان آدم يهودى ايسه عيسا ايچون افراط مدحده بولنمش وخرستيان ايسه مدحنده نقصان ايتمش ! » ديه بو پارچه مورخ يوزفك اثرينه صكرهدن قاتلمش اولديغنى حكم ايدرلر . هله معلومات قطعيه دن اولمق اوزره شو معلومدر كه تا اوزب نام پاپاسه كلنجه يه قدر بويله برخبرى كيمسه ويرمامشدر . حتى غودفروى نام محرر بو مسئله يه دائر يازديغى اثرده يوزفك عيسا حقنده بويله برشهادتى اولمق شويله طورسون بتون بتون سكوت ايتمسنى نعمت بيلمك لازم اولديغنى حكم ايلمشدر .

بز بوقاروده مورخ يوزفك شو پارچه سى وولترك كوزينه ايلشمامشدر ديدك اما يالكز شودوزمه پارچهنك ايلشمامش اولديغنى مراد ايلمشيدك . يوقسه يوزفك تاريخى وولترك نظر مطالعه سنه واصل اولمشدر وحتى وولتر دخى غودفروى كبى بو تاريخده عيسا حقنده هيچ بركلمه بيله سويلنمامش اولديغنه دقت ايلدكدن ماعدا « اخبار واقعه يه نظراً ولادتى كيجه حكومت نه قدر چوجق طوغمش ايسه اولدورمش اولمق وشرق طرفندن مجوسلر كلوب تبريك قدوم ايلمش بولنمق درجه سنده ولوله انداز چاراقطار عالم اولان بر پيغمبره دائر همان هم عصرى ديمك اولان يوزفك كتابنده حرف واحد سويلنمامش اولمسى جاى استغرابدر . صاقين كليسا مورخلرى تواريخ خصوصنده سهو ايتمش اولمسونلر ؟ يعنى يسوع

افندیمز یوز فدن صکره کلمش اولمسون ؟
زیرا حضرت یسوعه هیچ کلامش
دنیله مز ۰ « کلمش ده تا اوچ عصر صکره
کندیسنی مرتبهٔ الوهیته چیقارنجه یه قدر
کیمسه خبرالمیه جق صورتده کیزلی بولنمش »
دیمک دخی دیانت نصارایه الویرمز »
زمینده برنیشتر اعتراض دخی بورایه صوقشدر ۰

الحاصل براز عقلی باشنده اولوب ده
بینی دخی نور حکمتله تنور ایتمش اولان
بر آدمه اناجیل اربعه نك اصل
انجیل اولدقلرینی اثبات ایچون نصارا
النده هیچ بر سند صحیح یوقدر ۰ بناء
علیه کندی دینلرینی عیسا پیغمبر علیه السلام
حضرتلرینه نسبت ایدیشلری بربهتاندن
عبارت اولدیغنه مدققین شبهه ایتمیورلر ۰
حتی نصارادن بعض ارباب دقتله ایتدیکمز
مشافهاتده ایشك بو جهتنی انلر دخی
اعتراف ایلدیلر وجناب حقك وحدانیتنه
وحضرت مسیحك وسائر انبیای عظامك
پیغمبرلکنه ایماندن ومشمرلجه سنه برطاقم
اصوللری لغو ایله دیندارجه سنه اصول
وآیینی کوسترمکدن عبارت بردینی
حقك تمامیٔ لزومی کورلمش اولدیغی
حالده یعنی میلادك یدنجی عصری ایچنده
دین جلیل محمدینك پرتو افشای ظهور
اولمسی لزومنی تصدیق ایلدیلر وبو دین
جلیل مادام که طرف حقدن عنایت
بیورلدیغی کبی شمدی یه قدر باقی قالمش
واساسندن برحرف اکسیلیوب کذلك
برحرف دخی ضم اولنمامشدر بونك
برموجب وعد الهی ارتق یوم قیامه
قدر دخی باقی قاله جغی امکانی قبول
ایتدیلر ۰ بحمدالله تعالی ۰

﴿ اخطار ﴾

بوندن صکره کی بند مخصوصمزده
اناجیل اربعه ده عهد عتیق یعنی کتب
توراتیه یی بوزمق حضرت عیسانك
املی اولمدیغی بیان اولنمقله برابر انجیللرك
نه قدر بوزمقده اولدقلری حرف بحرف
کوستریله جك وانجیل محررلرینك اشبو
بیوك نقصلری اورته یه قونیله جقدر ۰

﴿ قاریلر ﴾

مابعد عن نمرو ۲٦

ایشته بوصوك یدی کونك دخی
یدنجی کونی شاه جنابلری براز کیفجه
اولدیغندن قاریسنك نه قدر کوزل برقاری
اولدیغنی تبعه سنه کوستروب افتخار
ایتمك ایچون واستینك الك بیوك زینتیله
ارککلر ایچنه کتورلمسنی یدی نفر خادم
اغاسنه امر ایلمش ۰ امر ایدریا ! ایران
قدیم شاهی بو ! حریف یوز یکرمی یدی
ایالته حکم ایدیور ! شقایه می کاور ؟
باخصوص که هر ایسته دیکنی یاپه بیلکه ده
مأذون ۰ هم ده کیمسه طرفندن مأذون
دکل کندی طرفندن مأذون !

لکن قاریلرك آیریجه حرم طرفندن
دعوت ایدلمش اولمسندن دخی
اکلاشیله جغی وجهله ایران قدیم نسوانی
مستور اولدقلرندن واستی قوجه سنك

امرینه اطاعتی شان مستوریته شایان
بولمامش ۰ امری قبول ایتمامش !
کیتامش !

بونك اوزرینه شاه نه یاپسه
بکنورسکز ؟ برایسی که یاپه جغی شیئی
کندی کندیسنه یاپمیوب لطفاً وتنزلاً
عقلایه دخی طانشمش وعقلانك ده قراری
اوزرینه درحال واستی یی طرد ایدرك
کیفیت مطرودیتی وبعده ما مزبوره نك
زوجهٔ شاهی طانمامسنی آمر محقرانه
برامر یازه رق وبو امری هر قومك
کندی لسانه ترجمه ایتدیره رك ممالکنك
هر طرفنه کوندرمش ۰

کوردیکزمی قوجه برقرالیچه نك
ماهیتنی ! اما پك ده اوقدر شاشمیکز ۰
واستی دعا ایتسون که قفاسی ده کسیلمدی ۰
ولو که قفاسی ده کسیلمش ۰ نه اولور ؟
صانکه قاری دنیلان شیئك قحطلغی می
وار ؟ برینه بر دهاسی النه بیلور ۰
نصل که آلندی ده ۰ اردشیر درحال امر
ایدرك اطراف ممالکده نه قدر کوزل
قاری وار ایسه طوپلاندی ۰ جمله سی
رسم بکجید صورتیله حضوردن کچدی ۰
ایچلرندن « استه ر » نام یهودی
برقاری یی بکنوب واستینك مقامنه اقامه
ایلدی ۰ بوقارینك اصل فارسیجه اسمی
« ستاره » اولوب غریبسون آنی ده
بوزارق « استه ر » صورتنه
قویمشلردر ۰

تاریخ عمومی ایران قاریلرینك
بودرجه استبداری پك ده موافق مدنیت
بوله میه رق برجمعیت نوشانوشده مجرد
قاریلر بولندیغی ایچون عجملرك محبوب
دوستلرنه رواج ویرمش اولدقلرینی
وقاریلرك دخی ارککلرله اختلاطدن
ممنوع اولدقلری ایچون معاشقهٔ
همنوعیله ائتلاف ایلدکلرینی روایت
ایدر ایسه ده تاریخك بو روایتی یونان
قدیمدن النسان معلومات اوزرینه مبتنی
اولوب یونانلولرك ایسه عجملره خصومتی
معلوم اولدیغنه مبنی بوروایتك ایچنده
برده غرض ونفسانیت بولندیغی انکار
ایدیله مز ۰ نه حاجت بو ایکی عادت
کریهه نك الک اول هانکی ملت طرفندن
ایجاد ایدلمش اولدیغی تعیین واثباتده
جمهور مورخین عاجز قالوب اوبابده
ویریلان معلوماتك جمله سی روایات محض
درجه سنده قالور ۰ هله بو فعللرك سببی
قاریلرله ارککلرك اختلاطدن ممنوع
اولدقلری دکلدر زیرا یونان قدیمده
بو ممنوعیت اولمدیغی حالده مذکور عادتلر
وار ایدی ۰

حاصلی ارککلر ایله تعلقلری شوندن
عبارت اولان قاریلر ارککلرك نیم دیکر
وجودی عد اولنه بیلور ایسه محررین
معهوده یه حق ویرکز ۰

﴿ قدیم ایتالیالولر عندنده نسوان ﴾

ای قارئین ! کندیکزی درکز
دوشرکز ۰ زیرا قدیم ایتالیایه کیریورز ؛
بر مملکت که قاریجه سی نه یونانه قیاس
قبول ایدر نه ایرانه ؛ بنی اسرائیل

ومصر قدیم وهندده بکزه‌مز . صحایف تاریخ اوزرنده بو مملکته کیره جك اولان انسان غایت آغر باشلیلقله کیرملیدر . حتی مشهور « روح القوانین » مؤلفی ینه مشهور مونتسکیو بیله بو مملکته غایت آغر باشلیلقله کیرمشدر .

قدیم ایتالیا دیدیکمز نره سیدر بیلورمیسکز ؟ او ینه ایتالیا شبه جزیره سندن عبارتدر . لکن زمان شمدیکی زمان اولمیوب رومالولر زماننـدن دها مقـدم برزماندر . او زمان ایتالیا برقاچ قسمه منقسم ایدی . واقعـا بز بوراده یالکز سامنیت دنیلان قسمنی ذکر ایده جك ایسه کده اقسام سائره دخی بونلردن پك ده اشـاغی قالمیه جقـلرندن ایتالیانك احـوال عمومیـه سیچون ذهنـکزده بر مقیـاس اویدیره بیلورسکز .

سامینتلرك قاریلری غایت اهل پرهیز غایت اهل عفت ایدیلر . اکر زمانمزك کنجلرندن بریسی اوراید کیتمش اولسه ایدی شمدی پارسده اولدیغی کبی بیکارلق عالمنـده صفالر سوره بیلمسی ممکن دکل ایدی .

بو عفت نره‌دن کلیورا کا دقت ایدهلم :

بر کره کرك قزلر کرك دلیقانلولر غایت ارکن تأهل ایدرلرایدی . اما نه قدر ارکن ? نه زمان تأهـله طبعاً احتیـاج کوریلور ایسه اوزمان . بوندن صکره اکر قاری قوجه سنه لایق زوجه وقوجه دخی قاریسنه لایق زوج اولمز ایسه جماعت بونلری بربرندن آیروب سائر لایق اولنلر ایله تزویج ایده ه بیلورایدی . امر ازدواج ایسـه ایرانده اولدیغی کبی اصـلا غیاباً اجرا اولنمیوب تأهل زمانلری کلمش اولان قزلر ایله ارککلر جماعت عنـدنده معلوم اولدقلرندن معین اولان کونلرده بونلردن اون ایکی نفر ارکك برمحل مخصـوصده کذلك اون ایکی نفر قز میاننه صالیویریلوب هانکی قزی بکنورلر ایسه انکله ازدواج ایدرلر ایدی .

مونتسـکیو بو اصوله حیران قالمش وروح القوانین نام اثر مشهورینك التجی قسمنـده « عالمده دها عالی دهـا نجیبانه براصول اوله بیـلورمی ? » دیه باربار باغرمش !

فقط مونتسکیونك باغرمسی ذهنکزی چلمسـون . اما مونتسـکیو حکمـادن ایمش . نه دن اولور ایسـه اولسون . سزدخی حکمادن معدودسکز .

حکما دیدیککز آدملر کوکدن زنبیل ایله اینمزلر یا ! انلره غائبدن خبر دخی کلمز . حکمت ایو یی فنایی تمیز ایتمکدن عبارت ایسه هرایویی فنایی تمیزایدن حکمادندر . حاصلی مونتسکیو وارسون آوازی چیقدیغی قدرباغرسـون . مسـئله‌مز قاریلرك ارککلرك نه سی اولدیغنی اراشـدیرمق اولدیغنـه کوره بتون دنیـا بوغازی یرتیلنجه‌یه قدر باغرسـه بزینـه تدقیقدن کیرو طورمیه جغز .

هایدی تدقیق ایده‌لم :

ارکن تأهل ایتمکی ذهنمز قبول ایدر . اویله دکلمی ? اما اسکیلرك « ارکن اولنان

ایله ارکن بوله چیقان الدانمامش» دیدکلری ایچون دکل . هانیا شو اون درت اون بش واکر کج قالمش ایسه کز اون التی اون یدی ویاخود پك پصریق پك مسکین بیومش ایسه کز نهایت اون سکز اون طقوز یاشلرنده بولندیغکز زمان یعنی عالمك هانکی بوجاغنه باقسه کز قاریدن بشقه برشی کورمدیککز جهتله کیجه یتاغه کیردیککز وقت اویقوکز قاچارق کیجه یاریلرینه قدر یوارلنه یوارلنه نهایت بی تاب قالدیغکز زمانلر شویله الکز التنده برده مینی مینی کلنجك بولنسه ایدی فنامی اولور ایدی ؟ اما مجبوریت لازم دکل . ایران قدیمده دکلز یا ! اعتراف ایدیکز که الیت فنا اولمز ایدی . ایشته بو نقطهٔ نظردن باقه رق قبول ایدرز که کنج اولمق هرحالده عقلك قبول ایلدیکی برشیدر .

واقعا طبیبلر کنجلکده اومدار قوت وجود اولان مایعك اسرافنی تجویز ایتمزلر ایمش . اکر کنجلری بومسرفلکدن واز کچوره بیلورلر ایسه اوزمان بزده اناثك اللرینی قارشلارز .

لکن قاری قوجه سنه لایق زوجه وقوجه دخی قاریسنه لایق زوج چیقمز ایسه بربرندن آیرمق ایچون جماعت الندده صلاحیت اولمسنه نه دیه لم ؟ بنه مثال اوله رق کندی نفسکزی کوزکز اوکنه آلیکز . فرض ایدیکز که زوجه کز ه لایق قوجه چیقمدیکزده جماعت سزی جبراً آیردی . کندیکزی نه قدر مظلوم کوررسکز ؟ اما آیرمامق دخی قاری ایچون یازیق اولور» دیرسکز . حقکز واردر . اولور . ایشته ایشك بویله ایکی اوجی ده چاپور اولدیغی ایچون مونتسکیو کبی بر آغر باشلی عاقلك همان برچامورلی اوجی یقاله یوب بکنمش وقبول ایتمش اولدیغنه شاسیورز یا !

ایشك دها بیوکی وار : اون ایکی نفردلی قانلو یی کندولرینه برر قاری انتخاب ایتمك ایچون اون ایکی نفر قزك ایچنه صالیویردك . یا برقاچی بردن برقزی بکنورلر ایسه ؟ هایدی بو راسیده بویله قالسون . حق انتخاب یالکز ارککلرده ایمش . یا قزلر کندینی انتخاب ایدن ارککی سومیه جك ایسه ؟..........
ایشته کوریبورمیسکز که مونتسکیو کبی برعاقلك بکنمش اولدیغی اصولده دخی قاریلر ارککلرك نیم دیکر موجودیتی رفیق ابدیسی فلانی اوله میور . نصل اولسونکه جماعت بونلری یکدیکرینه رفاقتدن آیره بیله یور . ارکك قاریی رفاقته سوروکایه سوروکلیه کتوروب قاری ایسه بو قوتی حائز اوله میور .. الك زیاده دقت ایدیله جك شی شو که ارکك شهراه تعیشده یالکز زوجه سنی سوروکلیوب کوتورمیور . اردی صره برچوق جاریه لری دخی سوروکله یوب کوتوریور . قاری ارککك نیم دیکر موجودیتی اولدیغنه کوره ارکك دخی قارینك نیم دیکر موجودیتی اوله جق ایسه برارکك قاچ پارچه اوله بیلور که برقاری و برچوق جاریه لرك نقصانی نیم دیکرینی اتمام ایده بیلسون .

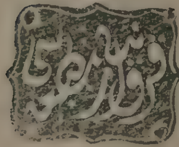
مابعدی صکره

قرق انبار

معارف، ادبيات، تراجم احوال، ولطائفدن بحث ايدر اون بش يكرمى كونده بر چقار مجموعه در .

صاحبى

{ محمد جودت }

مهر مخصوصى اولميان نسخه لر ساخته اوله جغندن باصان وصاتان نظاماً مسئول اولور .

* جزؤ نومروسى *
٢٨

قيئاتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله رق

باب عالى جاده سنده ٢٨ نومرولى مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول
١٢٩٢

﴿ قاریلر ﴾

مابعد عن نومرو ۲۷

هایدی بوده بورادە قالسون . بردە خلیا ایدیلان قاریلری رومادە ارامغە کیدەلم لکن تاریخ عمومیدە شوبزم کیتدیکمز یولدن رومایە کیتمك ایچون – سلسلهٔ وقوعات اقتضاسنجە – غالاتیەدن کیتمك لازم کلدیکندن اورایە دخی اوغرامش بولندیغمزی کوسترمك ایچون برایکی سوزدخی غالاتی قاریلری حقندە سویلیەلم کە سوزك برایکی اولمسنە مقابل اهمیتی اول مقداردن پك چوقدر

﴿ غالاتی نسوانی ﴾

غالاتلر عن اصل فرانسەنك اسکی اهالیسی بولنان غول خلقندن آیرلمش برجماعت اولوب بزم اناطولی ایچندە یرلشمشلرایدی . بونلردە ارککلر هردرلو امور بیتیەدن مستثنا ومعاف اولوب امور مذکورەیی منحصراً قاریلر رؤیت ایدرلر ایدی . ارکك ارککلکندە حر مطلق اولدیغندن قاری‌یی کندینە نیم دیکر موجودیت رفیق ابدی کبی برنظرلە کورمکە پکدە مجبور دکل ایدیسەدە قاری قوجەسنە فرط صداقتی قاریلقجە بیوك برشان عد ایدرایدی . ایشتە سزە پك کوزل ایکی مثال :

بریسی – بونلردن اورتیاغون نام تترارقك (تترارق دیە غالاتك درت بلوکندن بربلوکی اوزرندە والی بولنان ذاتە دیرلر) زوجەسی شیومانە قوجەسنك برمغلوبیتندە دشمن الندە اسیر دوشر . مزبورەیی غایت ظالم بریوزباشی یە تسلیم ایدرك محافظەسنی اکا حوالە ایدرلر . حریف بیچارە اسیرە ایتدیکی اذا وجفایی برافرز . مرامی نە اولدیغنی اکلایورسکز یا ؟ ... لکن ممکن دکل موفق اولەمز . حتی قارینك سبیلنی تخلیە ایدەجکنی وعد ایلدیکی حالدە دخی موفق اولەمز . نهایت برمقدار معین التون مقابلندە سبیلنی تخلیە ایتمکە راضی اولور . قاری دخی التونك تدارکنی قوجەسنە اشعار ایدر . قوجەسی التونی بالتدارك برنهر باشنە کلوب یوزباشی دخی مزبورەیی اورایە کوتورر . لکن اخذ ایلدیکی التونی اولچر ایکن مزبورە کولەلرینە براشارت قالدیرارق یوزباشینك بوینی اوردیرر . بونك اوزرینە قوجەسی ممنون قالەرق « آه قاریجغم ! صداقت نە کوزل شیدر کە سندە واردر ! » دیر وقاری دخی بوکا جواباً « اوت ! اویلەدر . لکن دنیادە بکا ایکی ذی حیات ارکك صاحب اولمامشدر دیمك دها شانلیدر » جوابنی ویرر ؛

شو قاری‌یی بکندیکز یا ؟ اوتەکنی دها زیادە بکنەجکسکز ؛

دیکری – سینات نام برتترارقك قاریسی قامایە نە کبارزادەلردن سینوریقسی علاقە ایدرك وصالنی طلب ایدر ایسەدە مأیوس اولور ؛ بونك اوزرینە مرقوم وقت

مناسبی غنیمت بیله رك سینا تی ال التندن اعدام ایله بعده زوجه سنی تزوج ایتمك ایستر . قاما کیفیتی بیلدیکی جهتله راضی اولمز ایسه ده کندی اقربا و تعلقاتنك اجبار یله مرقومه وارمغه مجبور اولور . مع هذا عبادتخانه ده نکاحلری قیله جغی کون ایچیله جك اولان شرابك قدحنه مز بوره زهر قویوب ایکنجی نکاحلیسی نکاحی تقدیساً بو شرابدن ایچدکدن صکره قاما دخی ایچر ومرقومله برابر کندیسی دخی وفات ایدر ایسه ده قوجه سنك انتقامنی آلمش اولمسنه ممنوناً ومتشکراً وفات ایدر .

بونی دها زیاده بکندیکز یا ؟ البت ! لکن ایشته بو صوك فقره دن دخی استدلال ایده بیلورسکز که غالاتلرده دخی اك بیوك فنالق قوجه لرینه بو قدر صادق چیقه جق اولان قاریلر کندی رضالریله عقد زفاف ایتمکده حریتلری اولمیوب خصم اقربا و تعلقاتنك اجباریله ترفیق ایدیلورلر ایدی که اکر قوجه سنه صادق چیقه جغی وار ایسه بو زفاف مجبورینك انعقادندن صکره چیقوب والا قاری یا مؤبداً بیچاره قالور و یاخود زفاف واقعی هر حالده بوزمغه مجبور اولور ایدی . بوراده دخی فتأمل !

هایدی شمدی رومایه کیده لم :

﴿ رومالولر نزدنده نسوان ﴾

رومالولری بیلورسکز یا ؟ لکن بوراده یالکز احوال نسواندن بحث ایتمکده بولندیغمز جهتله شو تاریخ نظرنده جهانکیر طانمش اولان رومالولری بیله کز مطلوب دکلدر . هانیا شمدیکی روما شهری موقعنه برقاچ بالقجی قولبه سی کبی شیلر انشا ایدوبده اطراف وجوارده نه قدر قانلی قاتل حیدود خرسز وار ایسه اورایه بعدالاجتماع اللرنده قاری بولمدیغی جهتله جوارده واقع سابین خلقنك قاریلرینی وقزلرینی قهراً وجبراً قاپوب کندیلرینه قاری ایتمش اولان رومالولری بیله کز مطلوبدر . باقکز صکره لری اورومالولرده نسوان نه نظرله کورلدی . شمدیدن دیه لم که یونانستانك قولاقلری چنلاسون !

بز رومانك کرچکدن عقلاره حیرت ویره جك اولان افراط سفاهتنی نه قدر خلاصه ایتمش اولسه ق بو بند مخصوصمزك مقیاسی درجه سنه ایندیره مز . بناء علیه سفاهتك جهات سائره سنی انشاءالله ایلروده بشقه جه برفقرهٔ مخصوصه ایله بیان ایتمك اوزره شمدیلك صرف نظرله بحثمزی یالکز قاریلر جهتنه حصر ایده لم . زیرا ذاتاً بوراده مبحوث عنهمز انلردر .

برکره شونی ملاحظه ایتملیدرکه روماده فامیلیا دنیلان شیئك یالکز براسمی قالمشیدی . زیرا ارککلرك وقاریلرك تربیه لری منحصراً اسرایه تودیع ایدیلوب انلر ایسه چوجقلرك سوء تربیه لریله مستفید اولدقلرندن اخلاقلری عادتا وحشیلر اخلاقی طرزنده قالمشیدی . بناء علیه قاریلر قوجه لرنجه عشق وهوایه

دائر بر حس غبطه ایله موجب تأهل اولدقلری
زمان تجرد چقلتمکدن عبارت بر علتله
تزوج ایدرلر ایدی . حتی ارککلر
سفیهانه عیش ونوشلرنده دها بیوك ثروت
آلدقلری جهتله نقلی تخسیس یرینه
اندن استکراه دخی ایدرلر ایدی . ازجمله
روما مشاهیرندن متلوس دیمشدر که
« اکر طبیعت بزمله دها مربیانه
معامله ایتمش و نساء ایله محتاج اولمدرق
یشانه بیله جك بر حیات ویرمش اولسه
ایدی بزی پك بیوك بر یوکدن قورتارمش
اولورایدی . زیرا تأهل کبی عمومی
بر وظیفه ایچون کندی ذوقمزی فدا
ایدیورز .

نه حاجت ؟ یونانلولر باری هیچ اولمز
ایسه قاریلری بر حس مشتهیانه ایله
قصقانورلر ایدی . رومالولرده ایسه
قصقانمق نه دیمك اولدیغنه دائر بر کیفیت
بیله یوغیدی . لکن بو تصویر ایلدیکمز
احوال رومانك غلبات جهانکیرانه ایله
ارتق سفاهته تماميله قویولمش اولدیغی
زمانده ایدوکنی خاطردن چیقارمامليدر .
روما قونسولرندن لوکولوس
هم بهره حکمیده هم مزیت عسکریه اینه
عصرینك یکانه سی اولدیغی کبی اسراف
وسفاهتده دخی فائق الاقران اولدیغی
حالده ترك ایتمش اولدیغی زوجه سنی
خرج عام اولمق مرتبه سنده آشفته لکندن
دکل محضا اسرافده افراطندن طولایی
ترك ایلمشدر . رومالولرك بو عصرده
وجدانلری نه دن عبارت اولدیغنی
بو حاله موازنه دیکر تمامات هرقوده نك
[illegible] اوراپلرم وداه الاقفین اولوب
آنلرده بوم آیادی اعتبارده متداول
اولان مشهور سیسرونك قزی قولولا
سازلردن قنیم قمرحزن الذی بدرینه
دخی دامن عفتنی لکه لرله بوتلنه
[illegible]مدر ..... (العیاذ بالله !) ینه
آنلردن سوفیه اسمنده بر قاری داماد ایله
هرجه کی غرو[illegible] ویردی لکن قزینی اولنسبق
ایسترمش ونابه کندی یدینه اعدام
ایلمش ونهایت دامادینه وارمشدر .
اقالیم کبارندن قورینکوس معاذالله
کندی اوزواحد همشیره سیله متهم
اولمش و بو بوزقرنی بوزنه اولنمجی
[illegible] مزبوره زنان منحوس کبی ختننك
[illegible] زبانینی اولشن برشی تزوجندن
[illegible]مش اولدیغی منحوسکره
مزبوره کیموس نام سز کیسیله عصلان
الفت ونسبت ایدیکی حالده دخی
بوناموسسزلق مقوسه آغر کلمشدر .
نهایت مزبوره بغچه سی اطرافنه
[illegible] کنجلرك سکنی حقنده
رغبتلرینی قزانمق ایچون [illegible] درونده کی
حوضلرده هیچ بر نیسه نك قبول
ایدمیه جکی بر صورت رذیله ده چرچبلاق
یقانمق درجه سنه قدر آشفته لکی
آرتدیر دیغندن قوجه سی جنابلری ارتق
قاریسنی موقع محاکمه یه چکمشدر .
الحاصل [illegible] اولان کبی عادتا بر روما
حکمدارینك قبضه دن جیمه بر رذیله
ایله سوقاقلرده عادتا کزوب رذالت

ایشته کبی بعضا بونلرجه اشکال وارکه بونلرده رومالولرك عار وناموس دینیلان شیئی ایاقلری آلتنه آلوب چیکنه‌دکلرینه [illegible] نظر [illegible] تصویر [illegible] اولنه‌بیلور .

بو مملکتده [illegible] ومعتبر اولور ایسه [illegible] قادینلرك قدر واعتباری نه‌دن ناشی قالور ؟ معلومدرکه قاری‌یه حرمت ورعایت ایتدیره‌جك اولان شی انلرك حوایج شهوانیه‌یی تسویه ایتملرندن عبارت دکلدر . بالعکس حال حجاب وعفتلریدر . زیرا بونلر [illegible] اولمش ایسه فحش [illegible] وعفت [illegible] عد اولنه‌رق اك رذیل برمبتذلك [illegible] برخانم قدر اعتباری وبوکا مقابل اك [illegible] دخی اك رذیل برمبتذل قدر [illegible] لازم کلور ایدی . امرك بویله برعکس اولماسی ناموس [illegible] نشان ایدر . رومالرده ایسه ناموس [illegible] قالمش اولدیغی بوقاره [illegible] قاچی ذکر ایدیلان [illegible] یوزلره وارهجغی درکار بولنسان اثنایله مستدل بولنمش اولدیغندن ایشته مملکت مذکوره‌ده [illegible] فحش [illegible] ایسه عفت [illegible] ایدیله‌بیلور .

شو موازنه‌مزی [illegible] ایتیکز . [illegible] لطفا [illegible] ارباب مشاهده‌یه [illegible] عثمانلیده‌کی درجه وماهیتلری کبی میدانه چیقارلمسی انتقال کتب وتواریخی بر بچوق [illegible] تتبعه محتاج اولان برمسئله‌یی تحقیق عرض ایتمك اولدیغندن خصوصات [illegible] درجه‌ده مبالغه کبی ایشی حقیقتدن آیراجق اولنلر [illegible] زنهار قبول ایتمیز . ایشته قادینلرك احوال [illegible] دائر ویره‌جکمز تفصیلات آتیه دخی بو موازنه‌مزی تأیید ایده‌بیلور .

روما قادینلری کندیلرینی ارککلره — یونان قادینلری کبی — طلاقت وظرافت ایله بکندیره‌میوب یالکز سوس ایله بکندیرمکه چالشدقلرندن بو بابده یونانلولردن پك چوق زیاده اسراف ایدرلر ایدی . بر کره خانم افندی کیجه یتاغنه یاتدیغی زمان اورته‌سندن یاراش اکمکی قصراق سودی ایچنه باتیروب یوزینه قویار وصباحه قدر بوحالده یاتار ایدی که وجهك طراوتی [illegible] محافظه ایدر ایدی . صباحلین یتاقدن قالقدیغی کبی تووالت طاقمنك باشنه کچر [illegible] خدمت ایتمکی دخی خانملق شانه شایان کوره‌میان او نازنین بوایش ایچون صورت مخصوصه‌ده جاریه‌لر استخدام ایدر ایدی . بر جاریه لاینقطع وجودینی واوزینی قرمزی وبیاض دوزکونلر ایله طلا ایدرك دریسی [illegible] ورنکین ایدر ودیکری اکسیك اولان دیشلری یرینه یالدیز دیشلر اوتورتر وبردیکری زمانك موده‌سنه کوره قاشلرینی وصاچلرینی

قرمزی یه ویاخود سیاهه بویارو یاخود
المانیا طرفلرندن یعنی روما لو اصطلاحنجه
ممالك وحشیه دن کلان اکری صاچلری
طاقار کیمیسی کوپه و بله زکلرینی طاقار
کیمیسی انواع عطریاتله تعطیر ایدر بعضیسی
باشنه چیچکلرینی یرلشدیرر حاصلی هر بری
بر ایشنی کوررایدی که بویله هر ایش
ایچون آیری جاریه استخدام ایتمك
سلطنتدن عد اولنور ایدی . لکن خانم
افندی مجلا کومشدن معمول آیینه سنه
باقوبده سوسنده ذره قدر نقصان ویا
فنالق کوررایسه وای جاریه‌لرك حالنه .
طرناقلرله یوزلرینی طرمالامق ودیشلریله
ایصیروب اتندن ات قوپارمق کبی جزالردن
ماعدا بیچاره جاریه‌یی صاچلرندن آصوب
کوله‌لره قامچیلاتور وکوله‌لر دخی تا خانم
افندی « یتیشور » دینجه‌یه قدر چپلاق
وجودی قامچیلارایدی . جزا ایه
مخصوص اوله‌رق خانم افندینك النده
بولنان اوزون برطوپلی ایکنه‌یی جاریه‌نك
کوکسنه صوقمق دخی مجازات جمله سندن
ایدی .

ایشته بوصورتله توالتی بعد الاتمام
اللرینی دخی سود ایچنده یقادقدن
وپیشکیر مقامنده اوله‌رق اللرینی برجاریه‌نك
اوزون وکور صاچلرینه سیلدکدن صکره
بیاض یوکدن معمول وصرمه نقشلر ایله
مزین البسه‌سنی کینور وهر بری براجنبی
قرالیچه ویاخود سائر کبارندن غصب
واغتنام ایدلش ویاخود عفت بهاسنه
قازانلمش ! اولان الماسلرینی انجولرینی
طاقنور نهایت درت کوله ایله کوتوریلان
سدیه سنه بنوب سوقاغه چیقار ایدی که بوحالده
ایکی جاریه اللرنده طاوس قویروغندن
معمول یلپازه‌لری شمسیه مقامنده خانم
افندینك باشنه طوته‌رق اونازك وجهی
حرارت شمسدن محافظه ایدرلر وایکی نفر
کوله دخی لزومنده کوره استعمال ایدلمك
اوزره بر ریاصتیق ویاماندری قولتقلرینه
آله‌رق خانمك ارقه سندن قوشارلر
ایدی .

اکر خانم کیجه چیقار ایسه بوصورتله
چیقمیوب یالکز برسیاه ویاخود قویو یشیل
روبه ایله چیقار ایدی که بوندن مرامی
- چونکه کیجه سیاحتی مطلقا برفحش
املی اوزرینه اوله‌جغندن - کندیسنك
ازادلی اسرا ویاخود سوقاق مبتذللرندن
تفریق ایدیله‌مامسی ایدی !

حالبوکه خانم افندینك برمنوال محرر
سوسلی اولدیغی حالده چیقیشی دخی
دلربالقدن بشقه برایش ایچون دکل ایدی .
زیرا خانه سندن چیقدیغی کبی کیده جکی
یریا کوکل اولامق ایچون بومثللو نازنیناتك
بازاری اولان تیاترولر ویاخود کندینی
بکله یوب طوران برزن پرستك نقطهٔ
انتظاری ویاخود برضیافتخانه ایدی که
بونلر ایچنده الك زیاده اهمیته شایان اولانی
ضیافتخانه‌لر ایدی .

بوضیافتخانه‌لرك ادنی مرتبه ده وصفی
بولنده، ویریله جك تفصیلات بورایه
صیغه‌مز . برآدم کندی ذاتنه مخصوص
برنوبت طعامی ایچون شمدیکی انجه

حسابیله قرق بشبیك فرانق یعنی ایکیبیك ایکیوز اللی فرانسز التونی اسراف واستهلاك ایده‌جك قدر سفاهته وارمش اولان برمملکتك اك زیاده سفاهتله بنام اولمق اوزره تشکیل اولنان ضیافتخانه‌لری ملاحظه یه شایاندر . خانم افندیلر کندیلرینی برنقطهٔ انتظارده بکله مش اولان محبلریله ضیافتخانه‌لره کلدکاری زمان بعض کره اوراده کندی محترم قوجه‌لرینه دخی تصادف ایدرلر ایدی : بوحالده ایکی ارکك بچاق بچاغه کله جکلرینی می تصور ایدیورسکز ؟ هیهات ! اوویدك معاشقات سرلوحه‌لی اثرینك برنجی کتابنده بویله دوستیله قوجه سی بریرده بولندیغی حالده خانم افندینك نه یولده حرکت ایتمکده اولدیغی پك شاعرانه برصورتله کوسترلمشدر . خانم افندی عادتا فتور بیله ایتمز ایدی . حتی اصل قوجه سی دوستی اولوب کندی قوجه سی ایسه اوزاقدن اوزاغه معارفه سی بولنان برآدم ایمش کبی قوجه سنه نازکانه برسلام ویرروهله حالی خاطرینی ده صورار ایسه کافی ایدی ..

حتی بعض کره دوستیله برابر ایچر اکلنورده چیقاجغی زمان دخی مصارف واقعه نك تسویه واعطاسنی قوجه‌سنه امر ایدر ایدی .

کوردیکزمی برکره قوجه سنك نیم دیکر موجودیتی شریك حیاتی رفیق ابدیسی فلانی اولان خانمی ؟ ...

امادیه جکسکزکه قاریلرك قحطلغی یوق آ ؟ بوشاتی و برسونلر . اوت ! زوجیت ایچنده عقده‌یی مقدس بیلمیان هرملتده اولدیغی کبی روماتولرده قاری بوشامق کوملك دکشدیرمك قدر قولای برشی ایدی . تاریخ قیصرروم کبی اوکوست کبی سینه رون کبی مشاهیردن اوتوز قدرینك اسامیسنی ذکر ایدرکه اوناشیلر اوزرینه زوجه‌لرینی تطلیق ایتمك صورتیله برقاچ دفعه تأهل ایتمشلردر . لکن غریب دکلیدرکه اسباب مذکوره‌نك هیچ برایسی عقده تعلق ایتمز . مثلا بروتوس محضا کوزه لکندن طولایی قاریسنی براقوب دیکرینی المشدر . هله بعض قاریلرك قوجه سی یاننه کلوب بده «بن فلانله سوزلشدم ارتق اکا وارمجغم سن بنی ترك ایت » دیمسی رفاقت ابدیه یه مناسبت آلود برشی اولمدیغندن شایان استغرابدر . بومشربده بعض قاریلر وارایمش که سنه‌لرك مروری دکشدیردکاری قوجه‌لرك عددیله حساب ایدرلر ایمش !

برغرابت دها ایدرایسه کز شوکا دقت ایدیکزکه برآدم خیانتندن طولایی کندی قاریسنی محکمه‌یه جلب ایتدیکی حالده قیامه سندن صداقته دائر تحریراً وعد آلورده صکره خیانتنی کورزر ایسه آنی حاکم حضورینه احضار ایده‌بیلور ایدی .

حاصل کلام رومادە ارککلرك قاریلردن فرقی یالکز جنکه کیدرك اغتنام

ایلدکلری اموالی کتوروب فاخشه‌لره تسلیم ایتمك اولسه‌یله ارکك ایله قاری اراسنده سائر خصوصات وحس شهوانیجه حظوظات امرنده مساوات کامله وار ایدیسه ده اویله رفاقت ابدیه شرکت حیات کبی شیلرك وجودی اولیوب حتی بعض یونان کباری زوجه‌سنی تربیه ایچون اك بنام فاخشه‌لرك یانه کوتوردکلری کبی – چونکه یونانستانده اك ظریف وادیب قاریلر فاخشه‌لر ایدی – رومادده دخی آزاد اولردن قوجه‌سنی تسخیر ایتمش اولان ظرفایی – زیرا رومادده دخی اك ظریف وتربیه‌لی قاریلر اسیرلر ایدی – خانه‌لرینه الارق لزومنه کوره کندی سوکیلیلرینی حیران ایده‌جك اطوار آشفته کارانه‌یی انلردن تحصیل ایدرلر ایدی .

زوج ایله زوجه اراسنده اك بیوك رابطهٔ اتحاد چوجقلر دکلمیدر ؟

ایشته بوبندك خاتمه‌سی اوله‌رق شونی‌ده درمیان ایده‌لم که روما ازواجی ایله زوجاتی اراسنده بورابطه دخی یوق ایدی . زیرا انلر عندنده چوجقلرینی طوغدیغی زمان اولدورمك ویاخود کیم اولور ایسه اسیر ایتمك اوزره آلمق ایچون برسپته قویارق آتمق عادت ماعونه‌سی دخی اول قدر چوغالمش ایدی که تعریفه صیغمز . حتی بو ایش ایچون قوللاندقلری سپتلره « قویم سوپیونا ندو یونه‌رو » تسمیه ایدرلر ایدی .

ایشته قاریلرك موقعی شوندن عبارت بولنسان برملت ایچنده محرربن معهوده‌نك خلیا ایلدکلری وجهله ارککك نیم دیکر موجودینی اوله‌جق برقاری بوله‌بیلور ایسه کز عشق اولسون .

﴿ چین نسوانی ﴾

چینلی اوله‌رق طوغمدیغی ایچون دنیایه کلدیکنه نشیمان اوله‌جق قدر حیفلنمده بولندیغی چینی التزامده کوستردیکی مبالغه‌دن منفهم اولان وولتر جنابلرینك هر مسئله ده بوغزینه طیقادیغی وهر استشهاد مقامنده کوزمزه صوقدیغی مملکته کلدك . مدنیتده یوزلرجه ملیون ! سنه بزدن مقدم اولاسی وولترك عقلنی باشندن آلمش اولان بو مملکتده قاریلرك موقعنی ودرجهٔ اهمیتنی طانیمق ایچون برچینلونك صورت تأهلنی کورمك کافیدر .

چینلی باباتأهل ایده‌جکمی ؟ ایرانده اولدیغی کبی اوده آله‌جغی قزك یوزینی کورمز ایدی . زیرا بو ایشی اسیرانه اذاعتده مجبور اولدیغی ولیلری کوره‌جکدر .

قاریلر کیدرلر بر کره قزی کیتمش اولدیغی حالده کوررلر اکر مطلوبه موافق ایسه بزده جامه کوتوروب هر طرفنی عریانی وعمیق معاینه ایدرلر ایدی .

تعجب ایتمیکز ! زیرا قزی پاره‌لریله صاتون آله‌جقلردر . بعده چکیشه چکیشه پازارلق ایدرلر ایدیسه ده بو پازارلق هرحالده مجبر ایدی . زیرا قزی برعزبن شعتروانه

بندیره‌رك زفافخانه‌یه تحرواله کتوروبده داماد افندی قپویی آچه‌رق ایلك دفعه اولق اوزره قاریسنی کوردیکی زمان بکنیه‌جك اولور ایسه کیرو یدچویرمکه حقلی اوله‌جقدر .

نصل ؟ اك اول بوکامی تعجب ایتدیکز ؟ واقعا ایدیلور . زیرا ارککك قزی بکنمز ایسه اعاده‌یه حقلی اولدیغی حالده قز ارککی بکنمدیکی صورتده کیرو‌یه دونمك صلاحیتنی حائز اولماسی بر از تعجب ایدیله‌جك برشیدر .

چونکه سز برملکتده‌سکزکه اسیر بیله « بن بوقوناغده صاتلم » دیدیکی زمان صاتلمیور . بوده برنعمتدر یاهو ! بونعمتك قدرینی بیلملی .

شوصورتله مبایعه ایدیلان قاری خانه‌نك مدیری اولوب حریغ کیسه‌سنه کووه‌نور ایسه اوچ بش دانه‌سنی دها مبایعه ایده‌بیلور ایدی . شوقدروارکه صکره‌دن آلدیغی قاریلر اوطه‌لق مرتبه‌سنده قالوب اصل خانم ایلك قاری عد اولنور وحتی صکره‌کی قاریلردن تولد ایدن چوجقلر دخی ایلك قارینك چوجغی عد اولنه‌رق « والده » عنواننی اکا حصر ایدرلر ایدی .

قارینك قوجه‌یه اسیرانه اطاعتی شرائط ازدواجدن اولوب اکر ادنا مرتبه جاننی صیقار ایسه بوز دکنك ضرب ایدلاسی قانوناً مصرح ایدی .

افم ؟ بوکا مقابل دخی قوجه قاریسنی اولدورنجه‌یه قدر دوکسه مسؤل اولیه‌جغی مصرح اولور ایسه بکنور میسکز ؟ قوجه‌سندن پاره چالان قاریلر ایچون دخی آیریجه جزالر وار ایدی . زیرا قز دیمك اناسی باباسی ایچون برسرمایه دیمك اولدیغی جهتله ایلك قوجه‌سی وفات ایلدکدن صکره ایکنجی برمشتری دها ظهور ایدر ایسه اکاده صاتلسی ایچون اقرباسی کندیسنی اجبار ایده‌بیلورلر ایدی . حالبوکه زنکین فاملیالرده ایکنجی برقوجه‌یه وارماق بوده اولدیغندن بوکا هرقاری هوس ایلدیکنی وهاطوغریسی ایکنجی براسارته دها دوچار اولماق استدیکنه مبنی حین حاجتده کندی اناسندن باباسندن کندیسنی صاتون آلمق ایچون اولدن احتیاطه مجبور ایدی .

بویله اقچه ایله آلنوب صاتیلان قاریلری تطلیق ایتمك نه‌قدر عادی برایش اولدیغی سویلمه‌دن بیلنه‌جك شیدر . حریف حق تصرفندن واز کچدیکی کبی ایش بتر کیدر . همده بوقصرده قزك فاملیاسی خالق ممنون اوله‌جقلری دخی بدیهیدر . زیرا دیکر برمشتری ظهورنده قزی ینه صاته‌جقلر وایکنجی دفعه اوله‌رق استفاده ایده‌جکلردر . لکن قوجه زوجه‌سنه حق تصرف بخش ایتمز یعنی اندن قصریله ایلرده صاتار ایسه ؟ اویله یا مالی دکلمی ؟ برمال اقچه ایله آلندیغی کبی ینه اقچه ایله صاتیله بیلمك منطقه پك موافقدر . صاتون آلدیغی مالدن ممنون اولمز وآندن ممنون اوله‌جق برده مشتریسنی بولور ایسه اوچ اشاغی بش یوقاری پازارلغی اویدیروب صاته‌بیلور . شوقدر وارکه بوصورتله

مبايعه ایدیلان قاریلر خانم اولمق اوزره مبایعه ایدلمیوب اوطه‌لق اولمق اوزره مبایعه ایدیلورلر ایدی.

حالبوکه قاری‌یی آلوب صاتمق بنه بالنسبه ناموسکارانه برآلیش و یریش عد اولنه بیلور. زیرا دها فناسی‌ده وار ایدی: یاقومار اوینار ایکن برزار حمله سنه قاریسنی مقابل قویار ایسه نه دیرسکز؟

ایشته چینلولر شوقدر قیمته مقابل قاریسنی چوجغنی ده‌قماره قویارلر ایدی که ایشک بوصورتی دخی نظر موازنه‌یه آلنور ایسه ارککلرک نیم دیکر موجودیتی شریک حیاتی رفیق ابدیسی فلانی اولان قاریلرک چینده‌کی ماهیتلرینی کالیله اکلار وتفصیلات سائره‌یه حاجت کورمزسکز. شوقدر وارکه نسوانک تنوع و تجددینه مراقکز وار ایسه بوممکلتی خوش کوره بیلورسکز. زیرا سوسه مراقی اولان آدملر برطاقم البسه یاپدیروب انی مجدد صورتیله چند کون کیدکدن صکره صاته‌رق اوزرینه براز دها پاره اکله‌یوب دیکرینی آلدقلری و بوصورتله دائما یکیدن یکی‌یه البسه کیدکلری کبی چینده دخی بو یول ایله تازه‌دن تازه‌یه قاری ایدنمک ممکن اوله‌جق دیمکدر! ....

﴿ جرمانیا وفرانق باربارلری نزدنده ﴾

﴿ نسوان ﴾

اوروپانك ممالك متمدنهٔ جنوبیه‌سنی خراب ایتمش اولان شمال باربارلری عندنده کیم بیلور نسوانك نه‌قدر حقارت ایچنده بولنه جقلرینی حساب ایدرسکز. اویله دکلمی؟ اویله یا! برخلق که خرستیانلق عالمنك پای‌تختی اولان رومانك هانیا شو دها خرستیانلقدن مقدم برزماندنبری جهانك خزائنی برارایه کله‌رك تزیین ایدلمکه باشلانمش اولان رومانك همان کولنی هوایه صاورمش جکرلر پاره‌لهمش قانلر دوکمش اوله! بوکبی اقوام وحشیه نزدنده نسوانك قدری نه‌مرتبه‌ده قالور؟ لکن عجله ایتمامليدر. بوکبی شدتلر هر غابده کورلمشدر.

اسپانیول وفرانسز وانکلیز کبی اوروپانك اك متمدن ملتلری امر یقسابی فتح ایتدکلری زمان هیچ برشیدن خبرلری اولمیان اومعصوم یرلیلره نه قدر جورلر ظلملر غدرلر ایتدیلر بیلسه‌کز. اول قدرکه بونلری وحشیلر متمدنلره ایتمش اونسه‌لر «باربار در» دیه باربار باغرر ایدك. بونکله برابر انلر قاریلرینی کل کبی طوتارلر ایدی.

بناء علیه جرمان وفرانق باربارلرینك دخی ممالك متمدنهٔ جنوبیه علیهنده کوستردکلری شدتله برابر کندی قاریلرینی ینه خوش طوته‌بیلملری احتمالدن بعید اوله‌مز.

بعید دکل. فی الحقیقه امر بویله ایدی. حتی بعض محررلر دعوا ایدیورلرکه یکی ملتلرك قاریلره ایتدکلری افراط رعایت محضا اسکی جرمانیالولری تقلید دن نشأت ایلمشدر. اکر برارکك برقارینك حس

شهوانی اوزرینه پارمغنی صیقار ایسه
التیوز اقچه جزای نقدی ایله مجازات
ایدیلور اگر بله کنه طوتنور ایسه بونك
ضعفی ویریلیرکندن یوقاروسنی طوتار ایسه
بیك درت یوز واگر النی قارینك کوکسنه
قویار ایسه بیك سکز یوز اقچه آلنور ایدی .

نصل افندم ؟ شمدی الك متمدن
زمانمزده بزم ایچون ارککلری قاریلره
حرمته وآداب وعفت اصوللرینه رعایته
مجبور ایده‌جك بویله برجزا وارمی ؟ اگر
اولسه گنجلریمزك جمله‌سی اعلان افلاس
ایده‌جکلرینه شبهه ایدیله‌مز .

باویرا باربارلری نزدنده هرکیم برقارینك
اتکنی دیزینه قدر قالدیرر ایسه التی التون
واگر برغرض شهوانی ایله باشنده‌کی
صاچلرینی بوزار ایسه بونك ضعفی جزای
نقدی اوله‌رق آلنور ایدی .

باقلسه اتکنی قالدیرمق اول قدر بیوك
بر قباحت کوریله‌مز ایسه ده اوزمان
باویرا لولرجه بو حرکت بیوك قباحتدن
ایدی . زیرا قاریلر الیوم بلغارستانده
اولدیغی کبی طون کیمیوب یالکز فستان
ایله تستر ایدرلر ایدی .

برکیمسه چوجق طوغورمق چاغنده
اولان برقاری‌یی اعدام ایدر ایسه التیوز
التون جزای نقدی ویرر و بوچاغدن اول
وصکره اولور ایسه یالکز ایکیوز التونله
قورتیلور ایدی . بوحال لومبار دیالولر نزدنده
اولوب فرانقلر عندنده ایسه برآدم
چوجقلی قاری‌یی اعدام ایدر ایسه یکرمی
درت بیك اقچه ویرر وقاری کبه اولور ایسه
سکز بیك وطوغورمق موسمنی کیدرمش
یعنی اختیار اولمش ایسه یالکز سکز بیك
اقچه جزای نقدی ایله مجازات ایدیلور
ایدی .

دقت ایدیورمیسکز که انلر عندنده
طوغوراجق قاریلر ایله طوغورمیه‌جق
قاریلرك بیوك فرقی وار ایدی . زیرا
باربارلر عادتا اینك وقصراقلر کبی قاریلرك
دخی طوغورغاننی مقبول صایدقلرندن
گنج قاری اولدورلدیکی زمان اندن النه‌جق
دوللر دخی ضایع ایدلمش اوله‌جغی ایچون
جزای نقدی‌نك مقداری آرتار ایدی .

اما سز بونی باربارلق عد ایده‌جك
ایمشسکز . «جان دکلی الك کوچکی ده
بردرلك بیوکی ده همان هنوز دنیاده اثبات
وجود ایتمامش اولان برجنینی دوشورمك
دخی عینیله قاتللکدر» دیه‌جکسکز .
حقکز وار یا . بونلرك اسمی « مدنی »
دکلدر « باربار » در بزایسه بونلرده
یالکز قاریلره ایدیلان رعایتك درجه‌سنی
کوسترمك ایچون قانونلرنده مندرج اولان
احکام مذکوره‌یی ذکر ایلدك ....
یوقسه قاریلر حقنده اولان معامله‌لری
ایچنده سائر کونه باربارلقلر دخی واردر .

ازجمله لومبار دیالولر عندنده قاین پدر
اوله‌جق آدم قزینی عادتا دامادینه فروخت
ایدر و بناء علیه قوجه زوجه‌سنه صاحب
ومالك اولور ایدی . شوحالده زوجه‌سنك
مالی کندی مالی صایلدیغی کبی شاید
زوجه‌سنه ایدیلان حرمتسزلك اوزرینه
مزبوره جزای نقدی قازانور ایسه او دخی
قوجه‌سنك اولور ایدی . طبیعی

دگلدریا ؟ مثلا بر حیوانکز واردر؟ آنك کوزینی چیقارمشلر وچیقارلدن جزاسی نقدی آلوب حیوانه ویرمشلر . بو پاره کیمه عائد اولور ؟ البت او حیوانك صاحبنه !

لومبارد یالولر نزدنده بر نکاح عقد ایدلدکدن صکره بر دها طلاقله فلانله فسخ ایدلمسی ممکن دکل ایدی . قوجه سی خوارده لق ایدن قاریسنك هیچ برشکایته حقی اولمدیغی کبی اکر کندیسی فحش یاپارسه درحال فاحشیله برابر قوجه سنك ید انتقامنه تسلیم اولنور ایدی .

ایی مساوات کوزل عدالت دکلمی ؟..

لکن ایکی سبب وار ایدی که باربارلر میاننده فحشیاتی منع ایده بیلور ایدی . برنجیسی زانینك زانیه ایله برابر مغدور محزون قوجه لرك دست انتقامنه تسلیم ایدلمسی . بو عادت شمدی اوروپاده اوله جق اولسه آبادی انتقامنده پاره جغنك آدم قالمز ایدی . دیکری ایسه کرك ارککلرك و کرك قزلرك پك کنج تأهل ایتملریله اشتها خصوصنده کدا چشم اولمیوب چوجقلقدن بری طوق کوزلی اولملری ایدی . شمدیکی یرلرده فحشیاتك زیاده ترویج ایتدیکی بوندن دکلیدر ؟ محرومیت ایچنده سینه احسری چاپرچاپر یانمقده بولنان آدم فحش ایچون البته هرشیئی کوزه آلدیرر .

اختصار کلام باربارلر عندنده قاریلره حرمت ایدلمسی تحت مجبوریته قونمش ایدیسه ده بو حرمت یالکز قاریلغه اولیوب بلکه قاریلر اوزرنده تجلی ایدن عفته ایدی .

زیرا قاریلرك [illegible] اولسه [illegible] ذکور . [illegible] [illegible] ومقاصد [illegible] ایدی .

[illegible]

[illegible] آرزو ایله جکلری [illegible] طبیعت . بو ملکت خلقی ایچون احتیاج شهوانیده بر کونه مقاومت ایتمك ممکن دکلدر . [illegible] [illegible] طبیعتك [illegible] [illegible] ارککلرك اوزون [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اولور . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

[illegible] [illegible] [illegible]

استغالدن آزاده ارق شاپان برخلقك انجق لذائذ شهوانيه ايله وقت كچوره بيله جكي دخي مسابه قابلتي قدرتي يندیکی مرتبه ده يكرمي بشه اوتوزه اليه قدر قاري آلمدن كيرو طورمديلر .

لكن عربلرك نسوانه بوقدر تشدده اولمسي سائر مملكتلرده اولديغي كبي عفتلريني فحشه تحويل ايده مدي . اسراف وسفاهت انلرك اخلاقني بوزه مدي . زيرا خوان وصاتنده اشتهاسي غالب اولان انسان ايچون توسيع اشتهايه مدار اوله جق وسائطه مراجعت ايچون مجبوريت اولميوب بولزوم يونانستان كبي ايتاليا كبي لطافت آب وهواسي وسعت اشتهايه عربستان قدر مساعد اولميان يرلره مخصوص اولديغندن يونانلر و روما لر اول قدر عيش ونوشه اوليا مرتبه سفاهت واسرافه بولزوم اوزرينه قويلمشلردر . تاريخ عرب باتمدن اذاغي يه سوزولسه معاذالله يونانستانك لايسي و رومانك ميسه رون زانه سي كبي آنقده الك يوزنده شهرت آلمش واسمني تاريخنه قيد ايتديرمش نسوان اندر دكل بلكه هيچ بولنمز . زنانك فقراتنده آوريلان بر قاج اسم ايسه مضروب امثال طرزنده تصور ايدلمش شيلردن عبارتدر . نه حاجت عربستانده زنا كبي نسوانك دامنني تلويث ايدن لكه يي قالدن هم ده الغقو بتلي اولوملرك اقتديغي قالدن داعدا تميزنيه جك داغ ايلمشمش ايدي .

عربلرك نسوانه بوقدر لزوم واحتياجلريله برابر عرب قز اولاده مالك اولمغي شان رجوليتي ايچون ذل عد ايدر ايسه غريب دكلميدر؟ حتى الورود ه بردلي قانونك كنديسنده داماد اولديغني كورمامكدن زياده ركوبه نزوله مربوضربه يارامياجق اولان بوصنوق نافله بسيله مامك ايچون اولدوردلر ديري ديري طوپراغه كومنلر دخي آز دكل ايدي . هله اسلاميت بو مملكت مباركه نك امدادينه يتيشه رك هر خصوصجه اولديغي كبي نسوان مسئله سنجه دخي الحق محض حكمت اولان تعديلاتي اجرا ايلمشدر .

ازجمله تعدد زوجاتي نظر دقته آلوب مذكوره لرك مقدارلريني دردده قدر ايندیرمش وفقط زوجه لر ميانده كرك معامله زوجيه وكرك تعيش خصوصنده عدالت كامله يي بو ايشه اقتداره ماليكتي شرط قويوب بو شرط بولنمز ايسه زوجه واحده ايله اكتفايي توصيه ايلمشدر . هله قز اولاده مالك اولمق ذل اولمق شويله طورسون بالعكس شرف ورحمت اولديغي عربان جاهليه يه امر بيوريله رق دختر كشلك عادت منكروهه سني دخي الغا و فسخ ايلمشدر .

آيات كريمه واحاديث جليله نبويه وبونلردن بالاستدلال اجتهاد ايدن فقهاي كرام امت محمديه قاري ايله قوجه اراسنده كي حقوق ووظائفي تفريق وتعيين ايدرك سائر ملتلرده اولديغي كبي قاريي قوجه سنك اجنبيسي دكل الك يقين خصمي اولمق درجه سنه كتورمشدر؟

﴿ افریقا و حشیلری عندنده نسوان ﴾

بوندن مقدم احوالنی ذکر ایلدیکمز اوروپا باربارلریله بو فقرهده ذکرینه شروع ایلدیکمز افریقا وحشیلرینی یکدیکرینه قیاس ایتمك ممکن دکلدر . زیرا اوروپا باربارلرینه « باربار » دینلمسی اوزمانلر یونان وروما ملتندن ماعدا هر ملته باربار دینلسندن وبونلرك کریه کورلمسی دخی قبائل مرقومهنك ممالك متمدنه اوزرینه هجوم وخراب ایلمسندن نشأت ایدوب یوقسه اقوام مذکورهنك صورت مدنیتلری اصوللری عادتلری صنعتلری کندیلرینی وحشیلر منزلهسنه ایندیرمکه مساعده کوسترمز . افریقاده وحشیلر واردر که شیلرك دیمش اولدیغی وجهله فضائل انسانیهنك قاسی بیله بونلرده کوریله مامکده بولنمشدر .

اوروپانك بعض یرلرنده وحشیلرك مزاوجهسی عادتا مارتده کدیلرك ازغنلغندن فرقلی برشی دکلدر . ارایرده رسماً نکاح دنیلور بر رابطه اولمدیغندن ارککلر راست کتوردکلری قاریلری خواهناخواه جبراً وقهراً پنجهٔ اشتها التنه آلور وبوکا بریسی ویابرقاچی اعتراض ایدهجك اولسه بعینه کدیلرك محاربهسی کبی طرناق طرناغه کاورلر . بعض یرلرده ایسه قاریلر دخی ارککلر درجهسنده زور بازویه مالك اولدیغندن جبراً حصول املهیول اولمامغله تصادف قبیلندن واکثریا بردفعهیه مخصوص اولان معاملهٔ زوجیه طرفینك رضاسیله وقوعبولور که بونك دخی نیلدن چیقوب قرهده چفتلشان تمساحلرك مناکحهسندن هیچ برفرقی یوقدر .

برقاری حصول امله روی رضا کوسترمز ایسه ارضایه مدار اولمق اوزره ارککلر انك چوجغنی قاپارلر وقاری راضی اولنجهیه قدر عذاب ایدوب نهایت اعدامنه قدر وارررلر .

برقاریی کندی نفسنه حصر ایدهجك قدر ترقی کورمش اولان قبائل ارککلر اطراف وجوارده قاری کوردکلری کبی چارپوب وقاپوب کندی یوالرینه کوتوررلر استفراش ایدرلر . روایته کوره بوصورتله تدارك ایلدکلری قاریلرك فراراتمرندن قورقارایسه ایاقلرینك بعض طمارلرینی وسیکرلرینی کسهرك بیچاره قاریی طوپال براقمغی مدار محافظه اعتقاد ایدنلری دخی وار ایمش .

قطعهنك شمال شرقیسنده بولنان قبائل بالنسبه برازمتمدن اولهرق نکاحی دخی اوکرنمشلر ایسهده عندلرنده قاریلرك بربرندن اصلا فرقی اولمامغله همشیرهسنی حتی کندی قزینی تزوج ایدن ارککلر واوغلنه واران قاریلر دخی آکسیك دکلدر .

الحاصل بوکبی ممالك وحشیهده فامیلیا دنیلان جمعیتلرده بر رابطه اولمدیغی

جهتله انابابایله انسانك رفیق اوله مدیغندن قاریلرك نیم دیگر موجودیت شریك حیات رفیق ایدی اولمسی فکرینی بورالرده ارامق اصلا ایجاب ایتمز .

﴿ امریقا وحشیلری نزدنده نسوان ﴾

بزبوندن مقدم دیگر بربند مخصوصمزده آمریقا اقوامنك جمله سی حیوانیت درجه سنده وحشی اولمیوب ایچلرنده بعض اقوامك پك مدنی اولدقلرینی ذکر و اثبات ایلمشیدك . بناء علیه آمریقا وحشیلری عندنده نسوانك درجات وماهیاتی دخی بر سیاق اوزره اولمیوب هر قبیله نك قاریلره کندی مدنیت وترقیلری نسبتنده برنظرله باقه جقلری درکاردر .

برکره مکسیقا طرفلرنده بولنان یرلیلر مثلو کندیلرینه مخصوص بر مدنیتی اولدقجه ایلرویه گوتورمش اولان آمریقالولر هر حیوانك دیشیسی اولدیغی کبی انسان دنیلان حیوانك دخی دیشیسی قاریلر اولدیغنی و برار ککلك قوتی — اورالرجه — یالکز برقاری یه کفایت ایلدیکنی گوردکلری جهتله زوجهٔ واحده ایله اکتفا ایلمشلردر . کندیلری صیدو شکار و محافظهٔ وطن کبی کوچ وآغر ایشلرله مشغول اولدقلرندن قاریلری یوا محافظی اولمق اوزره بعینه دیشی قوش مقامنده استخدام ایدرلر ایدی .

هاوانه و قیغوری کبی بعض یرلرده ایسه قارینك تحملی ارککدن زیاده

وزومی ایسه همان انجق خانه ادارهٔ سندن عبارت گوردیکی جهتله برقاچ قرنداش فقط برقاری ایله اکتفا ایدرلر ایدی که بو ایش یالکز آمریقا وحشیلرنده دکل اسکی دنیا ملل متمدنه سنده دخی گورلمش اولدیغی محال مخصوصنده سبقت ایلمشدر .

شو قدر وارکه آمریقانك زومی یالکز بقای نوعیتله برابر خانه امورینی رؤیت ایتدیرمکدن عبارت اولمغله و برقاری سکز اون چوجق طوغوره بیله جکندن وخدمتی دخی سکز اون ارککه کفایت ایده جکندن موجودلری تحت قهرده قوللانلدقدن فضله تولد ایدن قز چوجقلری دخی — بلا لزوم و بیهوده غایله لك ایتاملری ایچون — اولدوررلر و گومرلر ایدی . بو حال وقت جاهلیته مخصوص اولمق اوزره عربده دخی گورلمشدر . قاریلرك الڭ زیاده خوش طوتلملری لازم گلان زمان لوغسه لق زمانلری دکلمیدر ؟ حالبوکه آمریقاده برقارینك آغریسی طوتدیغی زمان اوتوروب کندی کندیسنه طوغوردقدن وچوجغك گوبکنی دوکوملیوب فضله سنی دخی چکوب قوپاردقدن صکره محصول عمرینی الوب دره یه گوتورر وگرك آنی وگرك کندیسنی یقایه رق بعده گلوب برساعت اولکی مشغولیتیله اشتغاله باشلار . بزم مملکتلرده طوغورمق ولوغسه لق کلفتلرینه مقابل شو حالی شایان استغراب گورمزمیسکز ؟ لکن ایشك دها غریب جهتی واردر :

حریفك قاریسی بر منوال محرر وضع حمل ایلدکدن صکره حریف کندیسی درحال بر یتاغه یاتار وحال وطورینی خسته‌لر حال وطورینه بکزه‌توب تبریك ولادته کلانلرك وزیتلرینی ایشته بو صفتله قبول ایدر ایدی . . . . هم بو غرائب غریبه‌یی یالکز آمریقا وحشیلرینه مخصوص ظن ایتمیکز . هندستانده وتاتارستانده بعض ملتلر عندنده دخی بو حالك کورلمش اولدیغنی تاریخ روایت ایدیور .

آمریقانك دها زیاده وحشت ایچنده بولنان وبو اقشام یدوتت ایتدیکی اغاج قووغی ویاخود طاش ازاسنك یارین اقشام دخی کندیسنه لزومی اوله‌جغنی تفرس ایده‌میه‌رك بناءعلیه مسکن ومأوادن دخی محروم اوله‌رق عادتا سباع وحشیه آسا اورمانلرده کشت وکذار ایدن سکنه‌سی نسوانه احیاناً راست کلدکجه وقاری طرفنده دخی حیوانجه‌سنه بر میل ورغبت حاصل اولدقجه معامله‌ٔ زوجیه‌یی اجرا ایدییلدکلری تفصیلندن محتاج بر کیفیت دکلدر .

﴿ قاریلر حقنده‌کی مسئله‌نك نتیجه‌سی ﴾

بو رایه قدر معلومات ویرمش اولدیغمز اون ایکی ملتك قاریلره ایتدکلری تفرالك اساسلی شیلر اولوب بونلرك متجاورلری اولان ملتلرك نسوانی دخی جزوی بر فرقله ینه بو درجه ومعامله‌یه ایدیلیر .

تقررات مذکوره مطالعه‌سیله معلوم اولدی که ملل قدیمه‌دن هیچ بریسی محررین معهوده‌یه قاریلر ارککلرك نیم دیکر موجودیتی شریك حیاتی رفیق ابدیسی نسائیسی اولدیغنه دائر بر فکر ویره‌مامکده‌درلر . شو حاله کوره دنیلور که « یا انلر بو فکری نره‌دن آلدیلر ? »

بو فکری نره‌دن آلدقلرینی بیلورز . بونی دها اول سزه سویله‌مامش اولمغمزه سبب بر کره مدنیلرین ودها طوغریسی مدنیتلرندن بعض خصوصاتی اخلافه یادکار ایدی براقمش اولان ملتلرك قاریلره نه نظرله باقمش ونه‌لرنده نه یولده معامله ایتمش اولدقلرینی کوسترمك ایدی . زیرا بو صورت کورلدکدن صکره مسئله‌نك نظرلرده دها لایقیله تقرر ایده‌جکی درکاردر .

افندم محررین معهوده ایچون بو فکرك مورثی اصل حکمت نصرانیه‌در . اینجیل نامیله متداول اولان درت کتابدن و نصرانیتك سائر مجتهدلرندن بالاقتباس حکمت دینیه‌یی حکمت مدنیه‌یه تطبیق ایتمکه چالیشان محررین مرقومه یالکز صحایف کتب نصرانیه‌یه باقه‌رق بو تصوری ایتمشلردر . لکن ایشی بر کره‌ده مادیاته تطبیق لازم کلور ایسه ارککك رفیق ابدیسی شریك حیاتی نیم دیکر موجودیتی اوله‌جق قاریبی نصرانیلر عندنده دخی بوله‌میز . بر حکم که ممکن الاجرا دکلدر . نصل قانون اوله

بیلور ؟ مجتهدین شریعت بیضای محمدیه مسئله نك بو جهت نازکه سنه دقت ایدرك اجراسی وسعك خارجنده اولمیان احكامك قانون اوله رق قبول ایدیله میه جکنی اجتهاد ایتمش اولدقلری حالده علمای نصارا اجراسنه و سع طبیعی مساعد اولمیان احكامی مرعی الاجرا ظنیمقده اصرار ایتمش اولدقلری ومحررین مرقومه دخی خلاف طبیعت اولان برشیء طبیعی ایتمك ایچون چالشدقلری جهتله بویله غریب غریب بحثلر اورته یه چیقمشدر .

باقکز سزه برمسئله تصویر ایدهیم :

براركك برقاری بی سودی . قاری ده انی سودی . ازدواج ایلدیلر . واقعا عندالازدواج بر برینك شریك حیاتی ورفیقی اولدیلر . لکن نیچون شریك حیاتی ورفیقی اولمشلر ایدی ؟ ازدواج ایتدکاری ایچون اویله دکلی ؟ پك اعلا ! نیچون ازدواج ایتمشلر ایدی ؟ بر برینی سودکاری ایچون . بوده بویله دکلی ؟ یا علت اساسیه اولان محبت بتر توکنوروانك یرینه برنفرت کلورده ایکیسی بر برینی ایسته مزایسه ارتق ازدواجك حکمی قالورمی ؟ ازدواجك حکمی قالمینجه شریك حیات ورفیق کبی تعبیرلره محل قالورمی ؟ بدیهیدرکه قالمز ؛ زیرا علت بولنمینجه انك مقتضاسی ده بولنمز ؛ یا بوحالده پاپاس افندی « یخیر ! سزك شرکت ورفاقتکز کلیساجه معتبردر ؛ آیر یلورایسه کز وارکز وجودکزی بربرندن آیرکز . یوقسه بز سزی حالا شریك حالا رفیق طانورز » هیچ برکزك تکراره تأهله حق یوقدر . وارکز برکز بر یرده دیکرکز دیکر طرفده نصل عمر کچورر ایسه کز کچورکز » دیه ایشه قاریشور ایسه نه دیرسکز ؟

آیین نصارا عندنده دخی نكاح طرفینك رضاسندن عبارت اولدیغنه کوره رضای طرفین ساقط اولدقدن صکره نكاحك دخی مفسوخ اولمسی لازم کلور ایکن رفاقت ابدیه یه رعایتدن طولایی برنكاح جبرینك محافظه سنده دوام ایدیلیور ایسه هندده اولدیغی کبی قوجه سی وفات ایدن قارینك - انکله برابر آتشه یاقلمسنه بوطرفلرده موتایی یاقدقلری ایچون محل یوغیسه ده - قوجه سیله برابر مزاره کومولمسی ویاخود یشایه جق ایسه بیله ارتق بشقه برقوجه یه وارمامسی لازم کلور ایدی . حال بوکه برقارینك قوجه سی وفات ایلدکدن صکره دیکرینه وارمغه مساغ دخی واردر .

مسئله براز تشریح ایدیلورسه نه قدر چورو کاشدیکنه دقت ایدیلیوریا ؟ بونك مرعی الاجرا اولهمیه جغی ایسته مادیاته صورت تطبیقیله دخی اکلاشیلیور .

برکره محررین معهوده نك التزام ایلدکاری حکمت نصرانیتك موافق وکافی اولمدیغی بداهة کوریله رك فرانسه وممالك سائره ده « نكاح نظامی » قاعده سی ایجاد اولنمشدر . مسائل دینیه ایچنه نظام وقانون نصل کیریور ؟

ثانیاً بعض دوراندیشلر نكاح دیمك کندیسنی براسارت ابدیه یه ترك ایتمك دیمك

اولدیغنی و بر کره برقاری‌یه « قاریم »
دیدکدن صکره ارتق اوقاری انسان ایچون
بر بوزقاره‌سی اولوب ده مفارقت ایلدکدن
صکره دخی حالا اکا « قاریم » دیمك
لازم کله‌جکنی نظر دقته اله‌رق بو یله
برازدواجك سعادت ابدیه دکل مصیبت
ابدیه اوله‌جغنی حکمله « مترس » یعنی
قپاتمه اصولنه قرار و برمشلر ومسئله‌یه هر
دقت ایدنلر بو فکره دوشه‌رك مترس
استفراشی صورتنه اول قدر رغبت
کوسترمشلردر که الیوم اوروپا شهرلرنده
بوصورتله تعیش معایبدن عد اولنمیوب
علناً جریان ایتمکده بولنمشدر .

نصل رفاقت ابدیه شرکت حیات
فلان کبی افکار حکمیه‌نك نتایج موجبه‌سنه
دقت ایدیلیورمی ؟

واقعا کلیسا بر مترسی زوجه طانیمیور .
لکن مترسك صاحبی اولان ارکك کلیسانك
طانیه‌جغی بر زوجه ایله نصل یشایه‌جق
ایسه مترسله دخی او یله‌جه یشایه‌بیلور .
حتی مدت عمرینی بر مترسله - هم ده هر
ساعت آیریله بیلمکده ایکیسی دخی حر
مطلق اولمق اوزره - الی آخر العمر
یشامش آدملر آز دکل پك چوقدر .

واقعا کلیسا مترسدن طوغان چوجغی
باباسی قبول ایلدیکی حالده دخی قبول
ایتمیوب او آدمك چوجغی طانیمیور .
لکن بابا قبول ایلیور . قانون دخی
او حالده طانیور .

واقعا کلیسا مترسدن طوغان چوجغه
میراث کوسترمیور . لکن بابا بر وصیتنامه
ایله چوجغك حق میراثنی تعیین ایلدیکی
کبی قانون دخی طانیور و موجبنجه
حرکت ایدیور .

بز یوقاروده قابل اجرا اولمیان حکمك
قانون عد اولنه‌میه‌جغنی یازمشیدق .
شمدی‌ده دیه‌لم که اجرادن ساقط اولان
حکم دخی حکم دکلدر .

برده قاریلر حقنده مسئله‌نك بنجه‌سنی
بندن سؤال ایدرمیسکز ؟

هو ....
.... ایشك
بنجه‌سی نه قدر اوزوندر ؟ اما نتیجه‌سی
شودر :

قاریلره تعلق ایدن بر مسئله طالاندیرمغه
کلمز . نصل بولدك ایسه او یله کیدرسك
والسلام ! زیرا بو بابده ترقی ارامق باشکك
بلاسنی ارامقدر .

(تمت)

﴿ احوال انسان ﴾

مابعد عن نومرو ۲۳

﴿ دماغ ﴾

احوال انساندن الحالة هذه بحث
ایتمکده اولدیغمز حواس خمسه بندلرینه
مقدمه اولمق اوزره یکرمی برنجی
نسخه‌مزه درج ایلدیکمز فقره‌ده حواس
ظاهره و باطنه‌نك دماغده اجتماع ایلدکاری
اکلاشلدیغی زماندنبرو « حس دماغ »
دنیلدیکی آتیده کرك ظاهری و کرك باطنی

كافهٔ حواس وارد خاطر اولورايسه ده حواس ظاهره نك ظاهرده آلتلری بشقه بشقه اولدیغندن بركره انلری فرادە فرادە كورمك وبعده حس دماغ حقنده ویره جكمز معلوماتی ویرمك لازم اولدیغی بیان ایلاش ولمس یعنی طوقنمق وذوق یعنی طاتمق وسمع یعنی ایشتمك ورؤیت یعنی كورمك واستشمام یعنی قوقلامق ظاهرده هانكی آلتلرله ونه صورت وكیفیتله وقوعبولدیغی الات مذكورەنك صورتركیبلریله برابر برر درج واشعار ایتمش ایدك . علی الخصوص حواس ظاهره دن هربرینی عائد اولدقلری سیكرلر واسطه سیله تا دماغه قدر كتوروب جمله سی حقنده بزه ویریله جك فكر مخصوصی اشبو دماغ مسئله سی ویره جكی جهتله مسئلهٔ مبحوثه مزه خاتمه اولمق اوزره حس دماغ بندینی تنظیم ایتمك صرەسی كلمشدر . بونك ایچون دخی اول امرده بینی روح ایله مقایسه وتطبیق ایدملم كه حتی مسئله نك ماهیتی میدانه چیقسون .

﴿ بینك روح ایله مقایسه سی ﴾

حكمای متقدمینك بین حقنده معلوماتلری پك آز اولوب اهل تشریح بینك پك بدیهی اولان بعض صور تشریحیه سنی میدانه چیقارمشلر ایدیسه ده فن منافع الاعضا وفن منافع الروح اربابنك اوبابده همان هیچ بر كونه معلوماتلری یوق ایدی . بونلر انسان ایچون بر (روح) اعتبار ایدرك «ظاهرده قوهٔ سامعه قولاقده ایسه ده حقیقتده ایشیدن روحدر وظاهرده كوز كور ایسه ده حقیقتده كورن روحدر وظاهرده تذوق ایدن آغز ایسه ده حقیقتده روح تذوق ایدر وظاهرده استشمام ایدن برون ایسه ده حقیقتده بو قوت دخی روحده در وظاهرده لمسدن وجود متحسس اولور حقیقتده ایسه متحسس اولان روحدر « روح » ایسه وجود بشری داخلا استیلا ایتمش بر ماده در » دیه سوزه باشلایوب بورایه قدر جمله سی متفق اولدقلری حالده روحك ماهیتنی تعیین خصوصنده هربرینك قولی آخرینی نقض ایدرك شو اقلیم وجودك قوماندانی كیم اولدیغنی بردرلو تعیین ایده مامكده وسلطنت مستقلانه یی بینده ارامامقده ایدیلر .

كتب مقدسهٔ سماویه نك حیرتبخش عقول عقلا اولان احكام جلیله سندن بریسی دخی اشبو روح مسئله سیدر . معلومدر كه جناب پیغمبر افندمزه روحدن سؤال اولندقده ﴿ هی من امر ربی ﴾ ایله جواب ویرمسی مقتضای ارادهٔ سبحانیه دن اولوب بو ایسه بر جواب صوابدر .

مؤخرا احوال انسانی بیلك حكمتك اس الاساسی اولدیغی وقتلر انسان اوزرنده روح دنیلان شیئك نه دن عبارت اوله بیله جكنی پك چوق آرا ادیلر . هم ده خرده بین كبی قبلی فرق یاران آلاتله

تحری ایتدیلر . انسانده روحك وجودینه دائر هیچ بر علامت واماره بوله مامشلر ایسه تعجب ایدیلورمی ؟ علامت واماره بولنه مینجه « روح وارمیدر یوقیدر » سؤالنده « واردر » دیمك دخی پك مشكل اولمشدر . چونكه واردر دیمك پك قولای اولدیغی حالده اثبات ایده بیلمك محال حكمنه كیرمشدر .

(بز بو بحثه كیریشه بیله جك قدر آثار مدققینی تتبع ایادك ایسه ده بحث مذكوره بو محل كافی اولمیوب حالبوكه وجودی حتنده احتجاجه صالح بر حجت فنیه اولمدیغی ایسه بو بحثه واقف اولنلره خفی دكلدر)

واقعا ارباب تدقیق روحه دائر هیچ برعلامته ظفریاب اوله مامشلر ایسه ده سائر برچوق حقیقتلره دسترس اولمشلر در كه بونلرك هیئت مجموعه لری روح دنیلان شیئك ماهیتنی اكلادیغمز وقت نه اطمئنانه نائل اوله جق ایدیسه ك بزه او اطمئنانی بنه ویرمشدر . ازجمله جریان دم وقائك حیاته ایتدیكی خدمت بحثلری میدانه چیقدیغی وبو بحث معرفة روحك یاریسی دیمك اولدیغی كبی ایشته نصف دیكری اولمق اوزره دخی احوال دماغ كشف اولنمشدر .

حكمای سلف حیات حیوانی یی حیات روحانیدن تفریق ایدرلر و « انسانده روح دنیلان برشی واردر كه عقل واذعان وحكمت وعرفان انك شاننددر و انسانی حیوانات سائره دن تمیز ایدن ده بودر » یوللو سوزلر سویلرلر ایدی . حكمای جدیده ایسه روحك كافهٔ خواصنی بینده بوله رق ارتق خارجی بر روحك وجودندن مأیوس اولمشلر و بینی سائر حیوانلرده ده بولدقلری جهتله عقل واذعان وحكمت وعرفان انلرده ده موجود اولدیغنی حكم ایدرك صنوف حیواناتده ثمرهٔ ذكا ودرایت اوله رق مشاهده اولنان نیجه بیك خصوصات اعجازكارانه یی دخی دلیل اوله رق كوسترمشلردر .

اماظن اولنمسون كه بو حالده انسانله حیوان اراسنده هیچ بر فرق قالمدیغی حكم ایتمك وادیسنه كیتمشلردر ! حاشا ! انسانی ینه تمییز ایتمشلردر . انسانی دست خلقتك اك مكمل بر مصنوعی اولمق اوزره قبول ایدوب خلقتك مكملیتندن خواس وحواسك دخی مكملیتی لزومنی بالاثبات حیواناتك عقل واذعان وذكا وعرفانی بنه كندی مرتبهٔ حیوانیه لرنده قالارق انسانككی منبسط اولمق ضروری اولدیغنی حكم ایتمشلردر .

امدی روحده اراديغمز خواصی دماغده بوله جق اولور ایسه ك ارتق براهمیت مخصوصه ایله بونك احوالنی تدقیقه مسارعت كوسترملم .

﴿ دماغك صورت تشكلی ﴾

دماغك صورت تشكلنی بیلمك ایچون دیمك اولور كه دماغه تشریح نقطهٔ نظرندن باقه جغز . اوحالده ایشه شو جهتدن بدأ اولنمق لازم كلور كه :

(٦) نومرولی شكلده (طط)

حرفلر یله اشارت ایلدیکمز مسافه‌نك مابینی قفا طاسنك مسافه سی اولوب دماغ دیدیکمز ماده اشبو طاسك ایچنی تماماً طولدیرمش یوشاق برجیردر . بو خمیره یه کندی اسمیله (مادهٔ دماغیه) تسمیه اولنوب اعصاب دخی یه بو ماده‌نك تلفیقیله تشکل ایدر و بناء علیه مادهٔ مذکوره‌نك بیاضمسی وسیاهمسی اولان ایکی نوعی بوندن مقدم اعصاب بحثنده بیان اولنمشدر .

قفا طاسی ایچنده دماغك طوروشی کروی یه قریب برشکلده اولوب (ت) حرفیله اشارت اولنان تپه جهتی برازدها اوزانمش والنمزك اوسته طوغری تصادف ایدن (آ) جهتی برازدها اکسزجه بولنمش و (ك) حرفیله کوستریلان اکسه جهتی ایسه دها واسعجه دوشمشدر .

بوندن صکره دقت ایده جکمز شی بینك اساساً ایکی قسمه منقسم اولیشیدر . برنجی قسم شکلنده (نن) حرفلریله ارائه اولنان قطعه اولوب بوکا (نصف کرهٔ بالا) تسمیه اولنور که قفانك سمت اعلاسنده‌در . قسم مذکورك حدودی النك آلت طرفی حذاسیله قفانك ارقه جهتندن النك مقابلیدر . ایکنجی قسم ایسه عربجه « موخرالمخ » تعبیر اولنان کوچك بیندر که تمام اکسه جهتنده بولنور وشکلده (م) حرفیله ارائه ایداشدر . موخرالمخك مقداری نصف

کرهٔ بالادن دها پك آز وصورتی دخی قفا ایچنده بیاغی مستقل کبیدر .

چوقور ویاریق نوعندن درین برچزکی نصف کرهٔ بالایی طولانی اوله‌رق بویلی بوینه تمدید ایدرك ایکی یه آیرمشدر . بوصورتله حاصل اولان قسملردن هر برینه « جناح » تعبیری سائر تعبیرلرك جمله سندن دها موافقدر . التی نومرولی شکلمزده بینه صول جناحدن نظر ایداش اولدیغندن بو جناحینی آیران یاریق (یایا) حرفلر یله اشارت اولنان خط اوزرنده قاله‌جغی جهتله ارائه اولنه‌مز . شوحالده یمین ویسار اسملرینی الان ایکی جناحدن جناح یمین دخی بیلك اوته‌کی طرف غیرمرئیسنده قالوب کذلك کورونه‌مز . بوطرفده قالوب ده (نن) حرفلرینك اوست جهتنده قالان قسم تمام جناح یساردر .

اشبو جناحلردن هر بری ینه بعض یاریقلر و چزکیلر طرفندن اوچر اقسام اخیره یه دها منقسم اولوب بونلرك هر برینه بر « رعامه » دنیلمشدر . بونلردن رعامای متقدم دنیلان ایکی اوك طرفده کیلر « وقب العین » دنیلان وکوز کره‌لری کندی ایچلرینه یرلشدیرلمش بولنان چشم خانه‌لرك اوزرنده بولنور .

« جناح یسارك رعامای متقدمی (ر) حرفیله ارائه ایلدیکمز قسم اولوب رعامای وسطی دخی (ع) ایله ارائه ایلدیکمز قسمدر که کندیسیله رعامای متقدمك اراسنی درین برباریق تفریق

ایدر . رعامای متوسط « حفرهٔ صدغی داخلی دماغی » دنیلان و (ح) حرفیله اشارت اولنان کرسینك اوزرینه اوتورمش اولوب رعامای آخر دخی بونك دها ارقه‌سنده (می) حرفیله اشارت اولنان یردرکه هرنه قدر بونکله رعامای متوسطك اراسنده ده بعض چزکیلر واراسه‌ده بربرندن پك ده آیری دکلدر . وبونك برمقداری حفرهٔ صدغی اوزرنده و برقصوری دخی موخرالمخك اوستنده‌در .

موخرالمخ یعنی کوچك بین دیدیکمز قسمك دخی اوزرنده برطاقم یاریقلر اولوب شوقدر وارکه نصف کرهٔ بالای دماغینك اوزرنده بولنان یاریقلر اکری بوکری اولدقلری حالده بونك یاریقلری مستقیم کورینورلر .

ام جافیهٔ الدماغ دنیلان بربیوك غشاء دماغی وموخرالمخی تمامیله احاطه ایتمشدر . بونکله برابر اراهنویت تعبیر اولنور برزار دخی محیط الدماغدر . بوزارلرك آلتنده ام الدماغ دنیلان دیکر برغشاء واردرکه اودخی بینی محیط اولدیغی حالده رعاما وسائر قطعاتی بربرندن فصل ایدن یاریقلرك ایچروسنه کیرر . ام جافیهٔ الدماغ ایسه بینی طوربا کبی ایچنه آلمشدر .

بوغشالرك درونی دماغك کندیسی کبی نیجه خطوط اعصابله مملو اولوب حالبوکه دماغ اصلاً دخی یکپاره برعصب دیمك کبی برشیدر .

دماغك درونی کورمك ایچون محدب الدماغی یعنی قفاطاسی طرفندن کلان قبه‌سنی آوج ایچنه آلوب باش اشاغی چویره‌رك التنه باقق وبعده یارمق لازمدر .

هنوز یارمه‌دن مقدم اس دماغ دنیلان اورته‌لق یرینك اوك جهتنده قوهٔ شامه سیکری واندن صکره ارقه‌یه طوغری صره سیله کوز سیکرلری وعصب محراك وعصب رقت وعصب الجبهه وعصب شامه وعصب خلقوم وسائر سیکر منتهالری مشاهده اولنور . ینه محل مذکورده کوریلورکه شکلده (مر) حرفلریله اشارت ایتدیکمز مرداریلك وموخرالمخ اصل دماغ ایله اتحاد ایتمشدرلر .

یارمق بچاغنه احتیاج کوسترمز . بوکا مخصوص مانس دنیلان کاغد بچاغی کبی آلتله بینك چیقنلرینی بربرندن آیرمق کافیدر . اوحالده کوزیلورکه کرك موخرالمخك وکرك اصل دماغك کوکلری مرداریلکك نهایتی ایچنده مدفون سیاهمسی برنوع مادهٔ دماغیه ایچندن نشئت ایتمکه باشلار . اشبو کوکلر متلیف یعنی لیف کبی تل تل اولوب اوزادقجه بعض سیاهمسی مواد دماغیه چیقنلر بنه اوغرایه‌رق قاتلاشور . سیاهمسی مواد دماغیه دیدیکمز شیلر قان پختیسی کبی وفقط رنکی دها بوزماده‌لردر . بونلرك ایچروسندن برطاقم اعصاب اوجلری دها تولد ایدر والیاف مذکوره کیده کیده موخرالمخ ایله دماغك یاریغلرینه قدر منتهی اولور .

مردار ایلك بیندن قو بروق سقومنه قدر و بل کمیکی ایچندن بکه‌رك اوزانمش بولنان بنه مادهٔ دماغیه و عصبیه دن عبارت بر عضودر که الیاف و اعصابك بر طاقمی بینه منتهی اولدیغی کبی اکثریا بوغازدن اشاغی اعصاب دخی اشبو مردار ایلکه منتهی اولور ایسه ده حس جهتیله دماغ و مردار ایلك متحد دیمك اولدقلرندن اکا واصل اولان سیکرلر عینیله عصبه واصل اولمشلر دیمك اولور .

دماغك صورت تشکلنه دائر بو رایه قدر ویردیکمز معلومات پك اساسلی و لازم اولان صورتدن عبارت اولوب دماغك اجوافی و اورام دماغیه و سائره‌یه دائر تفصیلاتی بو بحثك خارجنده کوره رك ترك ایلدك . زیرا دماغه دائر فن منافع الاعضاجه محتاج اولدیغمز معلومات ایچون بینك صورت تشکلنی بوقدر بیلمك کافیدر . شمدی دماغه فن منافع الاعضاجه بر نظر ایدهلم :

﴿ دماغك احوال فیزیولوژیقیه‌سی ﴾

حکمای جدیده بالاتفاق حکم ایتمشلردر که دماغ میل و هوسك و ذکاو فهمك و وهم و قوهٔ حافظه نك والحاصل کافهٔ حواس و تأثرات داخلیه نك مرجع و مرکز عمومیسیدر . روح وجودی استیلا ایتمش بر امر معنوی ایسه آنك ظاهرده تجسم و تشکل ایتمش اولان قالبی دماغیدر .

حتی ده قارت دماغ ایچنده مشاهده اولنان اورامی یعنی قبارجقلری روحك مستقریدر ظن ایتمش .

دقت اولنه‌جق شیلردندر که میل هوس ذکاو هم و سائره انسانله برابر طوغار حالبوکه بین دخی بکپاره بر آلت اولیوب خانه خانه حجره حجره یعنی بر طاقم اجسام متحده‌نك اتحادیله تشکل ایدر . حکما ایسه مادهٔ دماغیه دیو بر نام آلتنده ذکر ایلدکلری او مادهٔ عجیبه و غریبه‌یی دماغك هر قسم و جهاتنده یکدیکرندن نوعما فرقلی بولور و کورر .

شمدی دقت ایدلمسنی توصیه ایلدیکمز شو اوچ خصوصاتی بروجه آتی شرح ایدهلم :

حکمادن بعضلری میل و انهماکی و هوس و وهمی و ذکایی قان ایچنده و یاخود بطن و یاصدرده طالاق قره جکر رئه و قلب کبی یرلره قویارلر و حالبوکه شو تقسیمده بر بیوك اختلافه دوچار اولورلر . بز ایسه بو کون بداهت کبی بر صورتله کورمکده‌یز که جناب حق اعضای مذکوره‌دن هر برینی بر خدمت معینه‌یه تعیین ایلمشدر . و بونلردن هر برینك صورت تشکلنی دخی انلره کوردیره‌جکی خدمته یاقیشق آلایه‌جق بر یولده یاراتمشدر .

مثلا رئه ایچنده‌کی شرایین و عروق خرده بینیه‌یی مجاری هوانك اقسام خرده بینیه‌سی ایله مقابل کتوره‌رك تمام تصفیهٔ دمه خدمت ایده‌جك بر حالده خلق

ایلمشدر . یوقسه بونلردن حواس
باطنیه‌یه خدمت ایده‌جك هیچ بر استعداد
خلقی یوقدر . اکر اولمش اولسه
انسان اویقو ویاخود بایغنلقله هرحسی
غیب ایلدیکی زمان حواس مذکوره‌نك
غیب اولماسی لازم کلورایدی .
زیرا اویقو حالنده یورك جکر معده
وساره وسائره‌نك کافه‌سی خدمتلرینی پك
جزؤی بطاعتله و بلکه عادتا حال
بی دارید‌ه‌کی کبی رؤیت ایتمکده درلر .
ایمدی حواس مذکوره دماغده بولندیغندن
نشأت ایتمسی لازم کلزمی که اویقو حالنده
بونلر حجاب سیاه خواب ایله موقتا مستور
قالیورلر ؟
نه حاجت ؟ دماغدن اقلیم وجوده
منتشر اولان برعصبی صقوب حسك جریانی
منع ایدسه‌لر ویاخود عصب مذکوری
بتون بتون کسوب قوپارسه‌لر انك واصل
اولدیغی عضوك حسی درحال محو وبی نشان
اولور . هله مردار ایلکك اوجنه
بویله برتضییق واقع اولسه انسان بعینه
مفلوجلر کبی برحاله کلور واکر تضییق
مذکور قالدیریله‌جق اولورسه غیب
اولان حس ینه عودت ایدر . هرنصل
برالتهاب وسائر اسباب ایله اولور ایسه
اولسون دماغه ادنا مرتبه تضییق ویاخود
ثقلت والحاصل بر خلل عارض اولسه
انسان کندیسنی غیب ایدر کیدر و دماغك
شو تأثیری برطرف اولنجه‌یه قدر اولکی
حالنی بوله‌مز . برطاقم جراحلر شهادتیله
ثابت اولمشدرکه فرضا بر آدمك ایاغنه
یاره اصابت ایدر . بجاغی کسیلدکدن
صکره آدم کویا حالا بجاغی وار ایمش ده
انك دخی مقدما یاره بولندیغی یرنده بیوك بر
وجع حس اولنیورمش کبی بر آغری
طویار . دیمك اولیورکه ذاتا آغری‌یی
طویان دماغ ایمش . اویله ایسه وجع
ایله انك تأثیرینی حفظ ایده‌جك قوهٔ حافظه
مثللو ایکی حس متضاد دخی حقیقتده
بربرینه پك یقین وعادتا متحد کبی برشی
اولوب بونلرك دخی مرکزی بیننده ایدوکی
صورت ثبوته وارر .
حسك اعصاب اوزرندن جریان
ایلدیکی اعصابك صقلدیغی آنده حسك
جریاننه خلل کلمسیله مثبت دکلی ؟ اویله
ایسه ایشته اعصاب بیندن بشقه برعضوده
اجتماع ایتیورلر . بودخی اعتراضه محل
براقمزکه کافهٔ حواس بینده اجتماع ایدیور
و وجودك هرطرفنه کیدن اوامر
حسیه دخی بیندن انتشار ایدیور .
چوجق طوغار . اوحالده بیندن
انتشار ایدن اعصابك بعضلری بللو
باورسزدر . بناء علیه چوجغك فکر
ومطالعه وقوهٔ حافظه کبی بعض حواسی
دخی بللو باورسزدر . چوجق بیوییوب ده
دماغ دخی انبساط ایلدکده حواس
مذکوره مکملیتنی اتمام ایدر . نهایت
اختیارلق آوانده بین و مردار ایلك
واعصاب مثللو خادم حواس اولان آلتلر
منقبض اولورلر وحواس مذکوره دخی
تدنی‌یه یوز طوتارلرکه بوحال نظر فنده
طفولیت ثانیه اولق اوزره قبول ایدیلور .

دماغك مركز ومجمع حواس اولديغنى اثبات امرنده سوزك بوقدر اوزادلمسى افكار متقدمينى التزام ايدن بعض معترضلرك اعتراضات واقعه‌سى يالكز بو نقطه‌يه اوزرينه حصر ايتمكده بولنملرندن ناشيدر . زيرا مركز حواس بين اولديغى قبول ايدلدكدن صكره خصوصات سائره‌نك قبولنده دخى هيچ بر صعوبت قالمز .

متقدمين حكماسنك رأيلرينى التزام ايدن طرف مجمع حواس بين اولديغى حالده دخى روحك بينده وياخود بيندن عبارت اولمسى نه‌دن لازم كله‌جكنى سؤال ايدرلر . واقعا بو سؤال دقيق بر سؤالدر . على الخصوص بينده نه‌در اوقوت كه اقليم وجودى اداره‌يه كفايت ايديور ؟ بو دخى جاى دقتدر . لكن مدققين حكما حكم خفيهٔ خلقتى تدقيق ايده ايده ونه‌نك نه‌دن تولد ونشئت ايلديكنى آرايه آرايه تا جوهر مجرده ومطلقه‌يه قدر وارمشلر واوراده قالمشلردر . يالكز مسائل فيزيولوژيقيه‌يه مخصوص دكل آ عناصر كيمويه ومبادئ حيوانيه ونباتيه ومعدنيه ومسائل ماوراء الطبيعيه دخى هب بويله‌در . مثلا حرارتك كافهٔ قانونلرندن بحث ايلدكى حالده حرارتك ماهيتنى بيلمه‌مز . انواع حيوانات ونباتات ومعدنياتدن بحث اولنديغى صره‌ده سلسلهٔ توالد وتوارثك اوجى كيده كيده ظلمت جهل ونادانيز ايچنده غيب اولور

كيدر . مسافه‌دن بحث ايدرز . اقسام زماندن بحث ايدرز . مبدأ ومنتهاسنى بيلمز . ايشته بونك كبى انسانى ديرى وعاقل ومتحسس كوسترن قوت روحك دماغده تولد وتجلى ايلديكنى انكار ايتمكه دماغه دائر شمدى‌يه قدر ويرديكمز معلومات مجال براقيوب شو قدر واركه بو قوت روحانيه‌يى بر مادهٔ كيمويه مثللو حل ايتمكه موفقيت حاصل اولمامشدر .

بو قوتى « بينده تولد وتجلى ايدر » ديو بعد الحصول اله الدقدن صكره (اختيار) كبى انسانك همان انسانلغنى تمامة جامع اولان قوتى بينك هر طرفنده بولورز . اندن صكره الّتى رعاما وتقسيمات سائره‌دن هر برى قوهٔ حافظه ووهم انهماك وميل كبى نيجه حواسك مخزنى اولوب حواس خمسهٔ ظاهره‌دن هر هانكيسى بر حسى بينه نقل ايدر ايسه او حس اعصاب مخصوصه واسطه‌سيله اجواف مخصوصه‌سنه منقسم اولور . مثلا بورنمز بر كوزل قوقو قوقلاديغى يعنى او رايحه‌يى بينمزه نقل ايتديكى زمان ميل وقوهٔ حافظه مثللو اجواف بو تأثيرك ايجابات روحانيه‌سنى اجرا ايدرلر . يعنى انهماك رايحهٔ مذكوره جهتنه ميل ايدر وقوهٔ حافظه دخى او خاطره‌يى حفظ ايلر . حالبوكه رايحهٔ مذكوره‌نك منبعى اولان چيچكى كوز دخى كوروب كيفيتى مرجعنه اخبار ايتمشدر . بناء عليه ارادن نه‌قدر زمان كچرسه كچسون يا كوزمز او چيچكى بردها كورنجه وياخود بورنمز قوقوسنى حس ايدنجه قوهٔ

حافظه‌مز درحال کیفیتی اختیاره
اخطارله اوقوقویی بر دها استشمامی
لازم کله‌جك چیچکی کورمکمی ایجاب
ایده‌جك شقیندن یاخود صور سائره‌دن
بریسنی اختیارمز بالانتخاب اقلیم وجودك
هرطرفنه اوامر لازمه‌یی سریعاً اعطا
ایدر.

ایشته روح دنیلان شی دخی اولسه
ایدی یاپاجغی بو دکلمی ایدی ؟

حکمادن بریسی دیمش که « الله
دماغك ایچنه نیجه بیك حواس متنوعه
و متخالفه‌یی آیری آیری صافلامق ایچون
آنی چیقین چیقین و قاتم قاتم یاراتمشدر »

واقعاً حواسك هر بری دماغ ایچنده
دخی نره‌لره منتهی و نره‌لرده موجود اولدیغنه
دائر فیزیولوژی اربابنك ویردکلری معلومات
نظر قبول ایله کوریلور ایسه بو قاروده‌کی
سوزك حکمتسز قاله‌جغی حکم اولنور.
فقط بینك تقسیماتنه نسبتله تخصیص اولنان
مکانلرك خبر ویریلان حواسی فی الحقیقه
متضمن اولدقلری پك کوچ و پك ناقص
اوله‌رق اثبات ایدیله‌بیلور. چونکه
کوز ویا قولاق سیکرلرندن بریسی اکرچه
برمحل معینه منتهی اولمقده ایسه ده اورایه
چیوی صاپلانور کبی صاپلانمیوب منتهاسنده
بالتلیف بینك جهات سائره‌سنه دخی منتشر
اولور. و بین ایله اعصاب ماده‌ده مشترك کبی
برشی اولدقلرندن بینك برطرفنه قارشمش
اولان سیکرانك هر طرفنه قارشمش
دیمك اولور. دماغك هر حجره‌سنی تشکیل
ایدن ماده دماغیه‌نك حجرات سائره‌یی تشکیل
ایدن موادن بشقه ایدوکی بونلرك هر
بری حواس متضاده‌یه محل اولدقلرینی تسلیم
ایتدیرر ایسه‌ده هانکیسنك هانکی
حسه مستقر اولدیغنی تعیین مشکلدر.

ایشته دماغك احوال فیزیولوژیه‌سنه دائر طوپلایه‌بیلدیکمز معلومات
شوندن عبارت اولوب نتیجه‌سندن شو
استفاده ایدیله‌بیلور که انسانك وجودینی
روح دنیلان برقوه معنویه استیلا ایتمش
ایسه اوقوت دماغده‌در. اکر قوت
مذکوره صرف و استهلاك ایدیلوب ده
دم کبی دائما ایکیسنك ورودیله تجدد
ایدیور ایسه بو تجدد دخی دماغده
جلوه‌کر اولور. ایشیدن قولاق کورن
کوز طاتان آغز قوقلایان بورن لمس ایدن
وجود اولمیوب ده بو ایشلری کورن روح
ایسه او روح دماغده بولندیغی حالده بو ایشلری
کوریور. زیرا افعال مذکوره دماغده مجتمع
اولیور. میل انهماك عشق وهم قوه
حافظه وسائره و سائره روحك تجلیاتندن
اولوب ده بعده معنویاتدن مادیاته بالاختیار
انقلاب و آثار مادیه‌سنی وجودنده اظهار
ایدیور ایسه بو حاللر تمامیله بینده
کورلدیکندن افعال مذکوره دخی اورایه
راجع اولیور. اما بو قوت معنویه‌نك
کیفیت تجلیسی نه‌دن عبارت ایمش ؟ بو
مسئله حکمتك اول خفایاسندندر که آکا
عقل بشر وارمیور و حکم خفی یالکز بوندن
عبارت اولسه ینه برشی دیمك اولمدیغی
حالده پك چوق خفایا واردر که جمله‌سنده

عقللر طوریه‌ودر و حکمایه « والله اعلم بالصواب » دیدیرته‌رك اظهار عجز ایتدیریور ·

(تمت)

﴿ شیللردن ترجمه ﴾

تاریخ عمومی نه‌در ؟ بزانی نیچون اوقیورز ؟

– مابعد عن نومرو ۲۵

شو وقوعاتك جمعاً یکوننـدن تاریخ عمومی یازان مورخ عالمك بوکونکی صورتی وبوکون یشایان سلالهٔ بشرك احوالی اوزرینه اساسلی وتدقیقی سهل وممکن اولان برتأثیری اولانلرینی خلاصه واجمال ایدر · ایمدی بروقعهٔ تاریخیه‌نك دنیانك بوکونکی صورت مدنیت و کیفیت تنسیقاتنه اولان نسبتنه دقت ایتمك طریقیله تاریخ عمومی‌یه مواد مندرجه استحصال اولنه‌جقدر ·

حالبوکه بو صورتك مبدأ عزیمتی ده دنیانك ابتداسنه نسبتله بتون بتون ضد ومعانددر · وقوعاتك عواقبی اشیانك اصللرندن بدأ ایله الك یکی انتظامنه قدر ایمز · اگر مورخ احوال جاریه‌یی فکر ومطالعه اوکنه الوب ده بوسنه‌نك ویاخود بوعصرك احوالنی بوندن اولکی سنه ویاخود عصر احوالنه تطبیق وبوندن اولکی عصر ویاسنه‌نك احوالنی ده دها اولکی‌یه قیاس ایدرك دنیانك دکل یالکز آثار قدیمه‌نك ابتداسنه قدر کیدرایسه – زیرا فکرمزی دنیانك ابتداسنه قدر سوق ایده‌جك آثار قدیمه یوقدر – او حالده ذهننی سوق ایلدیکی زمان آچمش اولدیغی ایز اوزرندن ینه عودت ایدر وایشته بوصورتله تاریخك ابتداسندن تا الك یکی زمانلره قدر کله بیلور · ایشته افندیلرم تاریخ عمومی بودر وسزه تدریس اولنه‌جق دخی بو تاریخدر ·

(حکمای جدیده تاریخی اکاذیبدن بوصورتله آیقلایه بیلدیلر · مثلا بوکون موجود اولان برشیٔ بوندن برسنه ویابرعصر مقدم دخی موجودمی ایدی دیه آرادیلر وموجودیتنه دائر براثر کوردیلر ایسه دها اوته‌کی سنه‌یه وعصره کچدیلر · نهایت اوشیئك وجودندن خبرویره‌جك براثر بولنمدیغی زمانه قدر واردیلر · واو زمانی اوشیئك مبدئی اعتبارله بعده مبدئندن بوزمانه قدر اینه‌رك شیٔ مذکورك نه قدر انقلاب کورمش ونه صورتله ترقی ایلمش اولدیغنی معاینه وقید ایلدیلر · آثار عتیقه‌یه رغبت ایشته بوندن نشئت ایلمشدر ·

تاریخدن بهره‌سی اولمیانلر « برمرمر پارچه‌سنه بوقدر قیمت تعیین ایتمك حماقتدر » دیرلر ایسه ده حماقت انلرك کندیلرنده‌در ؛ زیرا تاریخك خبرویردیکی شیلرك شاهد عادلی انلردر · اگر تاریخ بوصورتله یالانلردن آیقلانمامش اولسه ایدی حالا اسکندر کبیرك برآینه‌سی اولوب ده بتون عالم انك ایچنده کوریله بیله‌جکنه اینانور کیدر ایدك ·)

« مترجم »

تاریخ دائما منبعلرك زنکینلکی و فقیرلکی درجه‌سندن خارجه

چیقه‌میه‌جغی جهتله خرافات اولینده اولان عدم تسلسل وانقطـاع قدرسلسلهٔ روایات صحیحه‌ده دخی فاصله‌لر وانقطاعلر بولنمسی ضروریدر . عالمك انقـلابات جسیمه‌سنی موجب اولان احـوال دائمـا بر برینی تولید ایلدیکنه و برایسی دیکرینه علت اولدیغنه کوره صحـایف تاریخ اوزرنده‌دخی بونلر مسلسل متصل کورنمك لازمکلورایکن بالعکس منقطع وغیرمتتابعدر . بنـاء علیه عالمك جریان ازمنه وآوانیله تاریخك کلیشنده بیـوك بر مساواتسزلق و نسبتسزلك واردر . بر نجیسـنی یعنی ازمنه واعصارك جریانی بر نهرك صورت دائمه ومتابعه‌ده جریانه تشبیه ایتمك ممکن اولوب تاریخ ایسه بو نهرك اوزرنده وشوراده بوراده تموج ایتمش اولدیغی کوریلان طالغه‌لری ارائه ایدر . بوندن ماعدا اسکی بر وقعه‌نك بوکونکی احواله قارشمسی نظر اهمیته چارپارق بو حالده وقعهٔ مذکوره‌نك کندی عصر وآوانه ورفقاسی بولنان وقوعات سـائره‌یه نسبتی وتعلقی آراشدیریله‌میه‌رق همـان حال حاضرجه محـاکمه ایدلمسی کثیرالاشتال اولدیغی کبی حال حاضرده وقوع بولان بر وقعـهٔ مهمـه‌یه دخی بوکـون دقت ایدیله‌میه‌رك و یاخود اهمیت و یریله‌میه‌رك اعصار سـائره‌نك همت دقتکارانه‌سـنه ترك ایدلمسی دخی ممکناتدندر . بو کبی برحالك مثالی دیانت نصـارا اوله بیـلور دیانت نصارانك دنیـانك بوکونکی حالی اوزرینه اول قدر اهمیتی کوریلورکه بونك صورت شیوعی تاریخ عمومینك الك زیاده اهمیتله صـارلمش اولمسـی لازم کله‌جك موادن معدود اولملی ایدی . لکن نه بو دیانك تولد ایلمش اولدیغی زماننده و نه‌ده تعمم وانتشـار ایتمش اولدیغی مللرعندنده صورت شیوعنه دائر بزه معلوماتو یره‌جك هیچ بر منبع کشف ایده‌مامکده‌یز .

شو احـواله نظراً بزم تاریخ عمومینز بعض فقراتك مجموعهٔ عمومیه‌سی دیمك اولوب کندیسنه بر (فن) نامی و یرمکه قضعا لیاقتی بو قدر فقط فکر حکمت درحال بونك امـدادینه یتشمـشدرکه فقرات مـذکوره‌یی روابط صنعیه وعـقلیه ایله بر برینه ربطایتمش وزنجیرله‌مش و پراکنده‌ و پریشانلق حالندن چیقارمشدر .

فیلسوف فقرات پراکنده‌یی بویله یکدیکرینه متصل ومتسلسل ایده‌بلمك قوت عظیمه‌سنی طبیعت عالم ایله طبع بشرده اصـلا تغیر اولمیوب باخصوص بونلرك بر بریله اتحادی دخی بولنمسـندن قازانمشـدر . فیلسوف کورمشـدرکه الك قدیم زمانلرده حـادث اولان وقایع الیوم دخی تجدد صـورتیله حادث اولمقده‌در .

یعنی وقوعات قدیمه‌یی ایقاع ایچـون طبیعت زمان ایله طبع بشرك کوسـترمش اولدقلری ایجابات الیوم دخی تجدد ایدنجه بنه انلره شبیه وقوعات تولید ایده بیلمکده‌درلر . بناء علیه فیلسـوف بالـکز اسکی و یکی ایقاع وقوعاته سببیت کوسـتره‌جك اولان

ـسبابى ميانندهكى فرق ايله علوم وصنايعك وقوعاتك كيفيت تكوننه نه قدر خدمت يده بيله جكنى آراشـديرديغى كبى مطلوب اولان حقيقته وصول بولور ·

ذكاى حكمت كندى اطرافنده بولنان خصوصاتى طبايع ذاتيه لرى وجهله مقايسه و عجايب كونبه يى كنديسنجه الك بيوك قوت ديمك اولان ذهن حضورينه بالاحضار معاينه ايچون درونده برميل منتها لكانه اوبانيجه دنيانك تاريخى تشكيل ايتمش اولان مواد ايله اوزون اوزادى يه مشغول اولمق كلفتنى اختيار ايتمز · ماضى حاله تطبيق تجربه لرينى تكرار وتجديد ايدوبده موفق دخى اولدقجه بوايكى زمانده كوريلان آثار ايله انلرى توليد ايدن اسباب اراسندهكى روابط ومناسباتى تطبيق ارزولرى ده يكيدن پيدا اولور ·

بوصورتله بادئ امرده پراكنده كورينه رك اكثريسى دخى نظر وقوفدن تستر ايتمش اولان خصـوصات حتى على العميا تصادف قبيلندن اوله رق دخى نظر اطلاعنه چارپارق بالجمله اجزا تسلسل وارتباطله انلرى جسم واحد ايتمك استيان ذهنده جسم واحد صورتنه كيررلر · بر ارالق كندى ذهننده براتحاد وانتظام پيدا ايدرك جمله سنك هيئت متحده ومنتظمه سى برمقصده براهله توجه ايدن شو خصوصات تاريخيه نك حد ذاتنده كندى قياسنى كبى اولميوبده اولابده و يرمش اولديغى حكمده كنديسنى تكذيب ايتملرينى امكان تحتنده بولور و بوندن طولايى نفسنى مطمئن ايتمك كوچلشور ·

لكن خصوصات مذكوره ميانندهانوار ذكايى جاذب اولان بونجه مهام امورك كورككوزينه برلزوم واحتياج آلتنده اولمسنى تجويز دخى ككوچلشور · ايشته بووقفدانئ اطمئنان بوتردد دخى ساحهٔ تماشاى عالم اوزرنده يكديكرينى تعقيباً ظهوره كلمش اولان مهام ووقوعاتى بردها وكمال دقت واهميتله ككوزدن كچورمكى امر ايدركه بوحالـده بيكلرجه احوال تاريخيه فيلسوفك ويرمش اولديغى انتظامى تصديق وديكر بيكلرجه احوال دخى تكذيب ايلديكى ميدانه چيقـار ايسه ده وقوعات مصدقه كندى نظر اطلاعنه واصل اولمش بولنـان خصوصات اولوب قسم مكذب دخى احتجاب وتسترده قالمش اولان وقوعات ايدوكنى كورنجه وقوعات محتجبهٔ مذكوره نه قدر احتجاب ايدر ايسه اينسـون غايتى اسرار عالم معماسنك هنوز حل ايديله مامش اولمسـنه منجر اوله جغنى والده بولنـان مقـدار معلوماتك ايسـه بذاتهم طوغرى وموافق ايدوكنى حكم ايله ينه مطمئن اولور ·

سزه خبر ويرمكه لزوم يوقدركه افنديلرم شوصولك فقره مزدن اكلاشيله جغى قدر مكمل برتاريخ عمومى اولسـه اولسه انجق دنيانك سـن كماله واصـل اولديغى برزمانده متيسر اوله بيلور ·

اكر تاريخجه بونعمته وقتندن اول يتشمك ايچـون برمورخ دهـا شمديدن تطبيقات ومحاكماتله حكم ويرمكه قالقيشور

ایسهٔ هنوز تحملی اولیان وقوعاته تحمل ویرمك ایچون زورلایه رق شو صورتله تاریخك او عصر مسعود كمالنی دها اوزاغه آتمش اولور .

تاریخك بو جهت كمالنه ارباب مطالعه یی وقتندن اول دعوت ممكن اولمدیغنه نظراً هنوز اوكمزده بولنوب دها بزدن پك چوق اوزاق بولنان او عصر كمالی شمدیدن واوزاقدن اوزاغه ارائه ایتمك عصر مسعود مذكورك حلولی امكانی اثبات دیمك اولاغله بو دخی افكار منتظره ایچون بر تازیانهٔ شوق یرینه كچر . سلسلهٔ وقوعات عالم معماسنك حلی زمان استقبال اولادینه میسر اوله جغنی بالتسلیم فیلسوف كندیسنی یالكز او یول اوزرنده بولنمق شرفیله اكتفا ایدرك حالبوكه اولاد مستقبلی عصر كمال تاریخه كندی اتصال ایده جكی جهتله شمدی كندیسنك او یولدن ایرلمسی انلری دخی ایرمسق دیمك اوله جغنی دوشونوب عصر كمال تاریخی تعجیل ایچون وقوعاتی زورله مق شویله طورسون تاریخك شمدیكی یولندن خارجه برخطوه بیله آتمز .

ایشته افندیلرم تاریخی بویله كوروب انكله بو صورتده معامله ایدر ایسه كز فائده سنه واصل اولورسكز . بو حالده تاریخ سزك ذكاكزی نورلندیرر وقلبكزه بر اطمئنان سونجی كتورر . وجدانه عائد خصوصاتی پس پایه كانك یعنی جهلای اولاد انسانك كوردیكی كبی كورمكدن وتنك وناقص مشاهداتدن ذهنكزی چویروب ازمنه وملل قدیمه یی كوزكزك اوكنه قویه رق خود پرستانه وخود پسندانه حكملردن دخی سزی منع ایدر . ماضی یی ملاحظه ایله استقبال ایچون دخی سزه بر میدان فكر ومطالعه آچه جغندن ماضی ایچون عمركزك حدودی طوغمق واستقبال ایچون دخی اولمك ایكن بو ایكی حدودی ارادن قالدیروب عمركزی هم ماضی یه هم استقباله طوغری ازل وابد قدر دیه مز ایسه مده فقط مبدأ ومنتهای مدنیت قدر اولسون تمدید ایدر .

انسان شو ساحهٔ تماشای عالم اوزرندن غیبوبت ایدر . كندی افكار ومطالعاتی دخی انكله برابر غیب اولور كیدر . ساحهٔ مذكوره اوزرنده یالكز تاریخ ابدیاً قالور . تاریخ كه هر ملتك وفات ایتمز بر هم شهریسی وهر عصرك ابدی برهم عصریدر . شاعر هومرك ژوپتر یعنی مشتری نام معبودی كبی تاریخ دخی بر برینك قاننه صوصامش اولان ایكی قوم خونخواره ده نظر اطلاعنی تمدید وایصال ایدر كندیسی سورولرینك سود یله معصوماً ومسعوداً یشایان قبائله ده . انسانك مشتاقی اولدیغی حریت دنیانك كیدیشی اوزرینه نه انقلاب ویرر ایسه ویرسون وبو انقلاب نقدر متخالف وشدید اولور ایسه اولسون تاریخ بونلری كمال سكونت فكر واستراحت قلبله تماشا ایدر .

زیرا تاریخك قدیم الازمانه طوغری نظری پك اوزاغه قدر كیتدیكندن انسانك برقانون انتظام آلتنده اولیان بر حریت

مفرطه‌سنك دها بوكبی نه قدر وقایعی آتلایه‌رق كلمش اولدیغنی ده بیلورده تلاش بیله ایتمز . برغره‌غوار و یاخود برقره مودەل كبی فكر منتقم اربابندن زمانیله صاقلادیغی اسراری انلردن صكره سائر انسانلره خبر ویرر . دیركه « افكار شدیده‌اربابنك بعض پك غریب فنالقلری اولسه بیله كندیلرینك خبری اولمقسزین بعض پك كوزل ایشلرده كوره‌بیلورلر ایشته مثاللری اشو آدملردر »

هیچ برشارلاتانك یلانجی عظمتی تاریخك كوزلرینی قاشدیره‌مز . وهیچ برظن باطل وهم جاهل انی حقیقتدن آیره‌مز . زیرا تاریخ دها بونلرك صورت نشأتلرینی - یعنی جاذالاولرینی - بیلور . هرنه كه دوامدن قالور ایسه تاریخ نظرنده‌ده انك مدتی بتمش اولور .

لكن هیچ برشیئك ماهیت لایقه‌سنی ضایع ایتمز .

مثلا برعادلك علامت ظفری اولان دفنه دالندن معمول تاجك تازه یاپراقلرینی صولدیرمه‌دن محافظه ایدر . حالبوكه برظالمك دیكدیكی دیكیلی طاشی پاره‌لیوب خراب و یباب اولدیغی حالده صاقلار . دست طبیعتك معجزكارانه برمهارتله كورلدیسزجه اجرا ایلدیكی احكامی ممكن مرتبه تدقیق ایله هرعصرده طبیعتك لیاقت بخش ایتمش اولدیغی ذواتك اسرارینی‌ده بزه اعلام ایلر واسكندر كبی واو كوستِ كبی جهانگیرلرك زمانی

بحق بالتصویر اوزمانلرك كیرو یه كلمسی ایچون بزده آرزو براقمز .

افندیلرم ! نتیجهٔ كلامی عرض ایده‌یم . اعصار متقدمه انجق بزم بو عصر انسانیتمزی تنویر ایچون چالشمشدر . دنیانك شواوزون عمری ایچنده صنایع وهنر وفكر وتجاربك بونجه همتلراله میدانه قویدیغی خزینه‌لرهپ بزم ایچوندر . بز طوغدیغمز زمان بوخزینه‌لرك ایچنده طوغمش بولندیغمزدن انلره صناشوب قدرینی بیله‌میز و بناء علیه سعادتحالمزك درجه‌سندن ممنون اوله‌میز ایسه‌ك ده تاریخ شو اسباب سعادتك مفقود اولدیغی زمانلری بزه ارائه ایتدیكی كبی نه‌قدر مسعود اولدیغمزی اكلایه‌رق مطمئن وممنون اولورز . بونجه اعصارك قازاندیغی كمالات مرتبه نه‌قدر مقدس ونجیب قانلر بهاسنه اولمشدر ! بومطالعه‌یی كوز او كنه الجه انلره بورجلی اولدیغكز تشكراتی سز دخی اولاد مستقبلك ترقیاتی اوغورنده خدمتله ایدرك عالمك كمالنه همت ایلرسكز . حقیقتدن وجداندن حریتدن اجدادمزك بزه میراث براقمش اولدقلری درجات بزده‌عالی جنابانه برهمتاو یاندیرملیدر وبز بومیراثی ضایع ایتمدكدن بشقه اسلافمزدن الدیغمز مقداره‌ضمله اخلافمزه نقل ایتمكه چالشملی یز . درونمزده اویانه جق عالی جنابانه همت هربریمزی كندی وسعمز قدر برغیرتله انسانیتمزك بلنه یلان كبی صارلمش اولان زنجیر قوی تدنی وجهالت واسارتی قیرمغه سوق ایتملیدر . جمعیت بشریه

ومدنیه ایچنده هر بریکزك طوته جغی یول بر برینه نه قدر مخالف اولسه بیله جمله کز ینه بر مقصده خدمت ایده بیلورسکز . ابقای نام شرفنك یولی هرنوع لیاقت ایچون اچیقدر . ابقای نام دیدیکم شی کرچکدن اولمیوب ابقای حیات دیمکدرکه

او حیاتده انسانك افعال حرکاتی دائما یشار ومنتشر ومنبسط اولور . حتی بو ایشی حقیقتده کورن ذاتك اسمی ارتق غیب اولوب حرکاتیله برابر منتشر اولمسه بیله افعال وحرکات کندیلیکیله ینه یوانده دوام ایدر .

(تمت)

قرق انبار

معارف، ادبیات، تراجم احوال، ولطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر
چقار مجموعه در ·

صاحبی

{ محمد جودت }

* جزؤ نومروسی *
۲۹

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله رق

باب عالی جاده سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول

۱۲۹۲

شکل (نومرو ٦)

تعریفی ۲۸ نومرولی قرق انبارده مندرجدر

﴿ احوال انسان ﴾

مابعد عن نومرو ۲۸

﴿ کیفیت سمع ﴾

فن منافع الاعضا اربابی قولاقده اولان ایشتمك قوتنی حواس خمسه نك جمله سنه ترجیح ایدرلر . زیرا حواس خمسه میاننده سمعدن بشقه برحس یوقدر که انك فقدانی کندیسندن بشقه دیگر بر قوتك دخی فقدانی مستوجب اولسون . حالبوکه بر آدمده ایشتمك قوتی اولمزایسه قوت کلام دخی بولنه مز .

سمع صدا دنیلان شیئی قولاغمزك ایشتمسی دیمك اولدیغنه کوره بو کیفیتی اکلایه بیلمك ایچون اولا صدا دیدیکمز شیئك ماهیتنی اکلامق واندن صکره قولاغی دخی معاینه ایتمك لازم کلیور .

﴿ صدا نه دن عبارتدر ﴾

صدانك کرك مستقل و کرك جسم آخرله قائم برجسم معین اولدیغی اثبات ایدیله مز . صدا اجسامك خواص طبیعیه سندن برخاصه اولوب اك بیوك قوتی هواده کورینور . حکمادن برفرقه صدایی یالکز هوایه نسبت ایدرك بشقه جسملرده اولدیغنی وبشقه جسملرده واردر ظن اولنان صدا فی الحقیقه صدا اولمیوب بلکه هواده بولنان استعدادی میدانه چیقارمق ایچون بر دیکر خاصه ایدوکنی درمیان ایتمشلر . دیمشلردر که صدا یالکز هوانك آز چوق تموجندن عبارت اولوب بشقه جسملرده هوانك بوخاصه سنه میدان ویره جك دیکر خاصه ایسه خاصةٔ الاستیقیت اوله بیلور . بناءعلیه الاستیقیتی اولان برجسم اهتزاز ایلدیکی زمان هوایی دخی تموج واهتزازه کتورر وهوانك اهتزازندن دخی صدا ظهوره کلور .

صدایی پك بدیهی اولان صور وزجاجی آیله موازنه ایدن بعض محررلرك ضعیف

اعتراضاتندن قطع نظر بزه بو تعبیر و تعریف غایت خوش کورنمکده در . معترضین؛ طاقردی و پاتردی نوعندن صدا ویرن جسملرده اهتزاز کوره مدکلری ایچون اعتراضات واقعه یی درمیان ایتمشلر ایسه ده الاستیقیت دنیلان خاصه جسملر ایچون عمومی اولدیغی وجام و بللوره وارنجه یه قدر الك سرد والاستیقیتی یوق ظن اولنانلرده بیله وارلغی بداهة کورلدیکی حالده ارتق ایدیلان اعتراضك قوتی نظرلرده پك کوچولور .

نه حاجت ؟ اورته لق هوادن خالی اولور ایسه اهتزازه الك مستعد بولنان کمان کیر یشنی اهتزازه کتورسه لر بیله سس چیقمز . بو اثبات ایدر که صدا کمان کیریشندن چیقمیوب بلکه کمان کیریشنك اهتزازی هوایی تموج ایدرك صداسنی چیقارمقده در . حتی صدا دخی کیریش اوزرنده اهتزازك دوام ایلدیکی مدت دوام ایدرك اهتزاز بتدکدن صکره صدانك دخی بتمسی بشقه جه نظر دقته النه جق برشیدر .

شو حاله کوره دیمك اولور که سرد جسملرك صداسی اوزانمیوب یالکز بر طاقردیدن عبارت اوله رق منقطع قالمسی انلرده الاستیقیتك آزلغندن ناشی اهتزازك دوام ایتمسندن نشأت ایدوب یوقسه صدا ویرمسی بهمه حال بالاهتزاز هوایی تموج ایتمسندن نشأت ایدر .

حکمت طبیعیه کتابلرنده یازیلی اولدیغی وجهله بز بوراده صدانك کیفیت وصورت وسرعت وانتشاری وهوادن بشقه اجسام ایچندن نصل مرور ایلدیکی کبی مسائل حقنده تفصیلات ویرمیه جکز . زیرا بوراجه محتاج اولدیغمز شی صدانك یالکز ماهیتندن عبارت اولوب یوقسه اوابده موضوع اولان قوانین فزیقیه دکلدر . او ماهیت ایسه ایشته کورمش اولدیغمز وجهله برجسمك بالاهتزاز هوایی تموجه کتورمسندن عبارتدر . حتی انسانك بوغازندن چیقان سس دخی جکرلر ایچنده بولنان هوانك بوغازدن کچر ایکن اهتزازه کتورلمسندن نشأت ایدر . نفسکزی قوتاندیرمیه رك وبوصورتله صدا کزی دخی شدتلندیرمیه رك یواش یواش نفس صالی ویروب ده سسکزی دخی غایت خفیف اوله رق چیقارر ایسه کز صدانك نصل پارچه پارچه ویکدیکرینی متعاقباً چیقدیغنی فرق ایده بیلورسکز .

ایشته قولاغه واصل اولان شی بوندن عبارتدر . صدانك قولاغه وصولی محضا هوانك اورایه اصابتی صورتیله اولدیغی ایسه سویلنمه دن آکلاشیله جق برشیدر . اویله ایسه ارتق صدایی اخذ وقبول ایدن قولاغك احوالنی کورمك لازم کلدی .

﴿ قولاق ﴾

بحثمز احوال انساندن عبارت اولدیغی جهتله بوراده نظر تدقیقه اله جغمز قولاق دخی انسان قولاغی اوله جقدر . اهل تشریح قولاغی اوچ طبقه یه تقسیم ایدرلر و برنجیسنه اذن خارجی وایکنجیسنه اذن

وسطی واوچنجیسنه دخی اذن داخلی تسمیه ایدرلر .

﴿ اذن خارجی ﴾

اذن خارجی برقولاق یاپراغی وسیله برده سمعك مجرای خارجیسندن عبارتدر . قولاق یاپراغی دیدیکمز شی رأسك هرطرفندن کوریله بیلن بیضی یه قریب برشکل ایله متشکل وغضروف یعنی قیقرداق مایه‌سندن مخلوق اولان عضودرکه طبیعتك دست مهارتکارانه‌سیله بربوکوش بوکوش وشوحالده قولاغك حذاسنه قدر کلان هوایی یعنی هوا ایچنده‌کی صدایی دروب طوپلایه‌جق وقولاق ایچنه صوقه‌بیله‌جك براستعداد پیدا ایلمشدر . (قولاغنه سوز ونصیحت کیرمیان بد اخلاقه « سنك قولاغکی بوکلی که سوز کیرسون » طرزنده ایدیلان سرزنشك لسانمزه مخصوص کبی برشی اولمق اوزره غایت دقیق برظرافت فنیه اولدیغی قولاق یاپراغی‌سنك بوکوندیسنه نظراً تسلیم اولنور . زیرا برقولاغك بوکوندیسی نه قدر زیاده اولور ایسه صدایی تلقی یه اولان استعدادی دخی او قدر آرتار)

اشبو یاپراغك اورته‌ زنده بعینه صدفك جهت مقعره‌سی شکلنده برچوقور کوریلورکه بوکا اوروپا اهل تشریحی « قونق » تعبیر ایدرلر . لسانمزه دخی « قعرالصدفی » دیه ترجمه ایتمك اولادر . بوقعرك مأموریتی ایسه قولاق یاپراغی‌سنك طوپلادیغی صدانك زایلك دفعه اولمق وبعده مجرای خارجی یه کیرمك اوزره اوراده طوپلامسدن عبارتدر .

مجرای خارجی اشبو قعرالصدفینك دخی الت طرفنده بولنان مدخلدرکه نصفی قدری ینه غضروفی برمایه‌دن ونصف دیکری عظمی یعنی کمیك نوعندن اولوب غضروفی اولان قسمی قعرالصدفینك بقیه‌سی ظن اولنور . مدخلك شکلی مثلث الشکل برمزراق تیموری ینه کندی اوزرنده بوکمکدن حاصل اولان صورتده اولوب شوقدر وارکه خارجده‌کی مبدئی وسطندن دها کنیش وحالبوکه ایچرویه طوغری اوزانان منتهاسی دخی کذلك وسطندن دها واسعه‌در .

بومجرانك دریسی اوزرنده اوفاجق چیقنلر اولوب بونلر برنوع ماده صرزدیررلرکه لسان عوامده « قولاق کری » تعبیر اولنور .

قولاغك شوقسم خارجیسنده لمسدن ماعدا برحسله متحسس اوله‌جق قوت یعنی صدایی اخذ ایده‌بیله‌جك قدر نزاکت یوقدر .

﴿ اذن وسطی ﴾

اذن وسطی قولاغه واصل اولان صدایی آهنکنه قویمغه خدمت ایلدیکی جهتله فاللوب نام حکیم طرفندن طنبور صندیغی نامنی آلمشدر . بوکا « تیمپان » دخی دیرلرکه عربیسی صمناء در . قولاغك بوقسمی اذن خارجیدن صکره واصل

اولنه چوق محل ايسه ده طبلق طرفندن كرياش اولان برغشا ايله قپانمشدر.

اذن وسطى بعض قناللر واسطه سيله رأسك بعض جوارينه ارتباط پيدا ايلر. اولا كنيش برقنال واسطه سيله آغزه طوغرى بر يول واردركه قولاق ايله آغز اراسنده مدار ارتباطدر. برطاقم اوللر دخى قولاقدن بينك تجاويفنه طوغرى آچيلور كيدر. جوف الاذن يعنى قولاق ايچنه طوغرى دخى ايكى يول اولوب لكن بونلردن مدور اولان بريسى عظم الركاب يعنى اوزنكى كميكى دنيلان كميكك بر پارچه سى وبرده غشاء وبيضى اولان ديكرى ايسه يالكز برغشا ايله اورتولمشدر. بونلره تشريح اصطلاحنده پنجره تعبير اولنوب اولكيسنه مدور پنجره وايكنجيسنه بيضى پنجره دنيلور.

غشاء الصماخك بركوچك دليكى واردركه حبل الصماخ يعنى تيمپانك تلى دنيلان عصب بو دلكدن كچر.

اذن وسطى درت كميك ايله مرتبدر. برنجيسنه چكيج ايكنجيسنه اورس اوچنجيسنه عدس ودردنجيسنه دخى عظم الركاب دنيلور.

اذن خارجيده صدايى حس ايتمكه مخصوص قوت بولنمديغى كبى اذن وسطينك خدمتى دخى يالكز اورايه واصل اولان صدايى آرمونيسنه يعنى آهنكنه قوى اولديغنه كوره صدايى اصل اخذ وقبول ايدن آلت اذن داخلى اوله جغى كنديلكيله آكلاشيلور.

﴿ اذن داخلى ﴾

اذن داخلى يه «جوف الاذن» دخى ديرلر. دهليز ونصف دائره قطرنده اوچ قنال وبرده حلزوندن متشكلدر. دهليز دنيلان بر قناللر ايله حلزونك باشلانغجلرنده واقع برآغزدركه صدانك مجراى خارجيسندن دها ايچروده بولنان مجراى داخليسى مقابلنده بولنور. بو مجراى داخلى ايچه درين برشى اولوب انجق منتهاسى چيقمز سوقاق كبى نهايت بولور. نهايتنده برطاقم كوچك دليكلر بولنوب بونلرك اك بيوكندن جهه سيكرى مرور ايدر. قصورلرى ايسه جوف الاذنه طوغرى آچيلور وعصب السامع دنيلان واصل ايشتمك خدمتنى كورمكه مأمور اولان سيكر اليافنى آيقيريلار. اشبو مجراى داخلينك ايچى بينك ام جافيه دنيلان قسمندن كلان غشاء ايله دوشنمشدر.

نصف دائره قطرنده اولان جداول ثلثه دهليزدن ايچرويه طوغرى آچيلان يوللردر. حلزون ايسه بوكا «سومكلى بوجك» تعبير ايدلسندن دخى آكلاشيله جغى وجهله شكلى بوكلوم بوكلوم برشى اولوب صماخك ايچنده واوك طرفجغنده بولنور.

جوف الاذنده ايكى نوع اخلاط بولنوركه بونلر كشافلرينك نامنه تبعية قوتونيو اخلاطى وسقارپا اخلاطى تسميه اولنورلر. خدمت استماعده بونلرك دخى درجهٔ معاونتى اشاغيده كوريلور.

« عصب السامع » دنیلان واصل ایشمك خدمتنی کورن سیکر دماغك دردنجی طبقه سندن تولد ایدرك تا مجرای داخلی یه قدر کلوب مجرای مذکورك اورته‌لق یرنده ایکی یه بالانقسام بریسی حلزون ایچنه کیرر و اوراده برچوق الیاف رقیقه یه بالانقسام اطرافه پراکنده اولور . دیکری ایسه دهلیز ونصف قطر دائره‌لر سمتنه آیریله‌رق کذلك نیجه خطوط رقیقه یه بالانقسام هرطرفنه منتشر اولور .

ایشته انسان قولاغنك باشلوجه اعضای متشکله سی شونلردن عبارت اولوب واسطهٔ سمع اولان قولاغنك احوالنی بوقدرجق اوکرندکدن صکره کیفیت سمعی دخی قولایجه آکلایه بیلورز .

﴿ کیفیت سمع ﴾

صدانك ماهیتی حقنده ایدیلان جزوی اعتراضدن قطع نظر بونك برجوهر مستقل برماده برجسم اولدیغنی وبلکه اجسام اوزرنده موجودیتنی کوستررر برخاصه ایدوکنی بیان ایلشیدك . طبیعت کندی دست هنرندن چیقان شیئك یعنی صدانك ماهیتنی هرکسدن ایی بیلدیکی جهتله اول امرده میدانه بونك براثرمادیسنی چیقارمغی دوشونمشدر . بناءعلیه قعر الصدفی واسطه سیله قولاق جوارنده طوپلانوب ایچرویه کیرن صدا طوغریجه تیمپانك یعنی طنبور صندیغنك اوزرینه چکیج تعبیر اولنان کمیکك الیاف عضلیه سیله خفیفجه

کریلمش اولان وبعینه طاول دریسی کبی برحالده بولنان غشایه اصابت ایدر وطاول درسینه اور یلدیغی زمان نته‌یوب اهتزازه کلدیکی کبی بوغشا دخی اهتزازه کاور .

غشاء مذکورك درجهٔ اهتزازی صدانك قوتنه کوره‌در . خلق بوغشایه قولاغك زاری تعبیرایدرك زیاده جه بر صدانك شدتنی تعریف ایچون دخی « قولاغمزك زاری پاتلادی » دیرلرکه . خلقك مجرد برحسدن متولد اولان شوتعبیری دخی فنه غایت موافق کوزل برتعبیردر . زیرا پك شدتلی برصدا اشبوغاشیه‌یی پیرانه بیلور . غاشیهٔ مذکوره پیراندیغی زمان ایسه قولاغك قوهٔ سامعه سنه خلل کلور .

اشبو غشایه اصابت ایدرك اهتزاز حاصل ایتمش اولان صدا اهتزازیله برابر مدور وبیضی پنجره‌لردن حلزونه واورادن دخی نصف دائره قطرنده‌کی قناللره کیروب نهایت جوف الاذن ایچنه کیرر واوراده بولنان اخلاط ایچنه قاریشور . اخلاط مذکوره ایچنده عصبی یعنی سیکر ماده سندن عبارت بعض مواد تموج ایتمکده‌در که اهتزازات واقعه ایله اورایه قدر کلان صدادن اشبو مواد عصبیه کمالیله متأثر ومتحسس اولور . خالبوکه جوف الاذن ایچنده عصب السامعك دخی برچوق اوجلری منتهی اوله‌رق سالف الذکر موادعصبیه دخی اشبو سیکراوجلریله ملاقی اولدیغندن کندیلرنده حاصل اولان حس مذکوری عصب السامعه نقل ایدرلر

واو طریقله حس سمع دماغك دردنجی
تجویفنه واصل اولور ·

ایشته وجود بشره کندی وارلغنی
حس ایتدیرن حواس خمسهٔ ظاهره نك
بشنجیسنك دخی ماهیتی حقنده مجملا ویره جکمز
معلومات شوندن عبارت اولوب بو حس
دخی بینه واصل اولدقدن صکره اقلیم
وجودك هر طرفندن الدیغی معلومات
اوزرینه بینك حواس باطنه یی نصل تشکیل
ایتمکده بولندیغنی دخی بر وجه آتی
کوره جکز که احوال انساندن اشبو حس
مسئله سنده غایت اهملز دخی بینده اولان
بو قوت مجرکارانه نك ماهیت مخصوصه سنه
عقل ایردیرمکه چالشمقدن عبارتدر ·

صنایع

« اسپرماچت موملرینك صورت اعمالی »

ـ اعمالی ـ

او توردیغمز امکنه یی تنویر ایتمك
قرنمزی طویورمق قدر اهمیت آلمش
حوائجدن بولندیغی تفصیل اقتضا ایتمز ·
اك اسکی زماندن بری انسانلرك تنویر
امکنه یه نه صورتلر ایله موفق اولمش
بولندقلری دخی بوراجه اوزون اوزادی یه
تحریاته احتیاج کوسترمز · فقط مدار
تنویر اولان شیلر میاننده اسپرماچت
موملرینك اهمیت مخصوصه سی هر حالده
ملاحظه یه شایاندر ·

پترول غازینك شیوعیله ناسك برقسم
اعظمی انکله تنویر امکنه یه مسارعت
کوستردیلر ایسه ده مذکور غاز درکار
اولان برچوق تهلکه لرندن قطع نظر
اولسه اولسه انجق زیتون وسائره یاغلریله
یاقلمقده بولنان لامبالرك یرینی طوته بیلمش
اولوب بیوك صالونلرده وسائر امکنه ده
مومه اولان احتیاجی منع ایده مامشدر ·
یاغ مومی بالومی کبی انواع موملر میاننده
ایسه هیچ بریسی اسپرماچت موملرینك
اهمیتی درجه سنده بر اهمیت الهمامش
اولدیغی دخی کورلمکده در ·

« اسپرماچت موملرینك مادهٔ مترکبه سی »

اسپرماچت موملرینك مادهٔ مترکبه سی
ینه عادی موم اعمال اولنمقده بولنان دون
یاغندن عبارت اولوب او ماوث یاغی
اسپرماچت ماده سی کبی تمیز و پاك برصورتده
قویمق ایچون ایجاب ایدن عملیات ایسه
پك عادی برشیدر · لکن بو عملیاتی ذکر
ایتمزدن مقدم برکره دون یاغنك ماهیتنی
کورملی یز ·

« دون یاغنك ماهیتی »

دون یاغی اغلب حیواناتك اغشیهٔ
داخلیه سی اوزرنده حاصل اولان مادهٔ
شحمیه یی اریتوب دوندیرمقدن حاصل
اولور ·

باشلوجه ایکی ماده دن مرکبدر که
بریسی قاتی اولوب « استارین » لفظیله
تعبیر ایدرلر · دیکری ایسه صتیع اولوب
اکا دخی « الاین » یاخود « اوله ین » نامی

ویررلر . برحیوانك یاغنده بو ایکی ماده‌دن هانکیسی دها زیاده ایدوکی یاغك نه قدر قاتی اولدیغنه دقتله تعیین ایدر .

موم‌جیلق صنعتنده الك اول دقت اولنه‌جق قاعده تصرف اغشیهٔ حیوانیه‌دن مادهٔ شحمیه‌یی لایقیله افراز ایده بیلمکدر . بونك ایچون اولاغشالری اینجه اینجه طوغرایوب بربیوك تکنه ایچنده طوقاقلرله ولایغله دوکدکدن صکره بیوجك برقزغان ایچنده قویملی . بو قزغانك برمخرجی واردرکه قزغان ایچنده‌کی یاغ اریدکجه اوزرنده برپاندن غشالر قونیلوب ده یوکسلدکجه حاصل اولان شحم متبع او مخرجدن چیقار والتنده‌کی تکنه‌لره ویاخود فوجیلره آقار . بوصورتله یاغك هپسی اریر و پوصه‌سی دخی تل الکدن صزدیریلور . نهایت بتون بتون پوصه‌یه قالان قفرداقلر تکرار قزغانه اوریلوب قیناتلدقدن صکره قل و یاخود تل طوبره‌لره وضع اولنه‌رق یاغخانه منگنه‌لرنده صقدیریلور و شحمك بقیه‌سی دخی صوك قطره‌سنه وارنجه‌یه قدر وبو صورتله النور .

یوز اوقه اغشیهٔ حیوانیه‌دن سکسان بش اوقه دون یاغی آلنوب ده یالکز اون بش اوقه پوصه آتیلور ایسه نسبت یرنده دیمك اولوب بوندن زیاده‌سی تصرفسزلقدر . اسپرماچت مومنك اعمال اولنه‌دیغی ماده شو صورتله استحصال اولنان دون یاغنك استارین قسمندن اولوب شمدی صره استارینك آلاین قسمندن آیرلمسیله برابر صابونشدیرلماسی عملیاتنی کورمکه کلمشدر .

﴿ دون یاغی ایچندن استارین ماده‌سنك افراز واخذی ﴾

بو عملیات ایچون اولا برقوغه واردرکه اسطوانه شکلنده اولوب جسامتی ایسه مطلوب درجه‌ده‌در . اشبو قوغه دیبنه بربورونك اوجی کیرمشدرکه مذکور بورونك دیکر اوجی دخی بربخار قزغاننده بولنمغله قوغه دورنده لزومی اولدقچه صو بخاری ادخال ایدر . قوغه‌نك ایچنده برمحرك واردر . اشبو محرك یل دکرمنك پروانه‌سی شکلنده برشی اولوب قوغه‌نك برطرفندن خارجه چیقان مانوه‌لاسیله چویرلدیکی زمان قوغه درونه قونیله‌جق یاغی شدتله قارشدیرر . قوغه‌نك قپاغی ایسه ممکن اولدیغی قدر دقتله قپانمشدر .

اشبو قوغه ایچنه قونیله‌جق یاغله برابر برده‌کرچ شربتی قونیله‌جغندن بونی دخی اولجه تدارك ایتملیدر . کرچ شربتی دیدیکمزشی کرچ وصو مخلوطندن عبارت برمایعدرکه اون ایکی اوقه سوندرلمش کرچك اوزرینه یوز اوقه صو قویمقله ترکیب اولنور .

ایمدی سالف الذکر قوغه‌نك ایچنه یوز اوقه یاغ قویوب حاضرلانمش اولان کرچ شربتنك دخی برمقدارینی قویدقدن صکره برپاندن بخار ویره‌رك برپاندن دخی محرکی تحریك ایدرلر . کرچ شربتنك قصورینی ده پیدرپی علاوه ایتملی . لکن بو عملیات

دوام ایلدیکی مدت قوغه‌نك اغزینی اك
چوق زمان غایت محکم اوله‌رق قپالی
بولندیرمغه غیرت ایتملی . ایکی ساعتك
ایچنده صو ایله صابون کبی بر ماده
یکدیکرندن آیرلمغه باشلار . بو زمان
صابون کبی دیدیکمز ماده‌ٔ استارین خمیر
کبی یوموشاقدر . اکرچه بو حالده قوغه
ایچنده بر مقدار وفیر یاغ ایله کرچك هنوز
تحلل ایتمامش اولدیغی کوزیلو رایسه‌ده
بر بأس یوقدر . بونك ایچون یالکز
محرکی تعطیل وبخار اعطاسنده دوام
ایتملی . براز زمان دها مرور ندن صکره
یاغك چامور کبی بر حاله کیردیکی کوزیلور .
نهایت بخاری دخی کسه‌رك وقوغه‌نك
هر طرفنی صیم صیقی قپایه‌رق یاغی ایکی
ساعت قدر حالیله ترك ایدنجه استارین
ماده‌سی قوری صابون کبی قاص قاتی
قالدیغی حالده قوغه‌نك دیبنده ایتمش
اولدیغی وسائر موادك ایسه صو کبی
برحالده اوله‌رق استارینك اوزرنده
یوزدیکی کوریلور . ایمدی بو ماده‌ٔ
متمیعه‌یی سوزدیروب آیرملی وقاتی اولان
استارینی دخی بشقه بر قابه اخذ ایتملی .

بو صورتله استحصال اولنان استارین
همان اسپرماچت اعمالنه صالح دکلدر .
بونی مؤخراً تکرار تصفیه وتربیه ایتمك
لازمدر .

❊ استارینك تصفیه وتربیه‌سی ❊

قاص قاتی صابون کبی برحالده بولنان
استارینی تکرار تصفیه وتربیه ایچون
اول امرده بونی توز حالنه قویمق ایجاب
ایدر بو عملیات یا دیشلی سلیندرلر ویاخود
عادتا بر خفیف دکرمانله اجرا اولنور .

استارین توز ایدلدکدن صکره ینه
اسطوانه شکلنده بر قوغه‌یه قونور که
مذکور قوغه‌نك ایچی قورشون ایله
قاپلانمشدر . استارین توزینی بو قوغه
ایچنه قویدقدن صکره ایچنه مقدار وافی
صوغوق صو دخی علاوه اولنه‌رق
وکورکلر ایله قارشدیریله‌رق یوغورت
کبی بر حاله کتوررلر .

بعده یوز اوقه دون یاغندن افراز
اولنمش اولان استارینه کذلك یوز اوقه
صو ایچنده یدی بچق اوقه تیزاب خلطیله
ترکیب اولنان بر شربتك قسم کلیسنی
علاوه ایدوب برقاچ ساعت دخی ترك
ایدلدکدن صکره تیزابله کرچ بالتحلل
بوار الق قوغه‌نك دیبندن براز دخی صو
بخاری ویرلدیکی کبی کرچ وصو همان
قوغه‌نك دیبنه چوکر ومصفی استارین
ایسه صو یك یوزنده قالور .

درجات متفاوته‌ده بولنان موصلقلر
واسطه‌سیله استارین بنه درونلری
قورشون قاپلانمش وبخار ایله ایصیدلمش
تکنه‌لره النوب براز دخی انلر ایچنده
استراحت ایتدیریلورکه بو حالده استارین
درونلرنده قالان تیزاب بقیه‌سیله یواش
یواش براز دها اصطفا ایدر . نهایت
بر بیوك قاب ایچنده صوغوق وتمیز صو
ایله یقاندیغی زمان استارین طورنا
کوزی کبی براق وتمیز بر حاله کیرر .

اکر عملیاتك بو درجه سی لایقیله اجرا اولنمامش اولورده استارینك رنکی صاری ویاخود ایچنده بعض مواد اجنبیه بولندیغی کوریلور ایسه مادهٔ مذکوره یی کتان بزندن معمول طوربهلره قویه رق جندره ومنکنهلر آلتنده صقشدیررلر واستارین مادهسنی مواد سائرهدن بو صورتله بعد التفریق خفیفجه برتیزاب شربتنه دها باتیررلر ونهایت صوغوق صو ایله بردها یقارلر ٠

اندن صکره استارین اسپرماچت مومی اعمالنه صالح اولور ٠

﴿ موملرك قالبلری ﴾

بعض فابریقهلرده قالبلر قورشوندن اعمال اولنمشدر ٠ انجق تیموردن وسائر معادن صلبیهدن اعمال اولنان قالبلر مرجحدر ٠

موملرك اوج طرفی اینجه ودیب طرفی قالنجه اولمسی قالبلردن چیقملری خصوصنده سهولت اولمق ایچوندر ٠ شوحالده قالبلر مومك اوجلری اشاغی طرفده قالهجق بر وضعیتده بولنهجقلری دخی اکلاشیله بیلور ٠

قالبلرك ایچلری مجلا اولمق شرطدر ٠ بعض فابریقهلرده قالبلر یاریق یعنی ایکی نصف قطره آیریله بیلك اوزره تدارك ایدلمش وفقط هرحالده تام قطرهٔ اسطوانی قالبلر ترجیح اولنمشدر ٠

برفابریقه ایچون لزومی اولان قالبلرك عددینی اوفابریقه ایشینك درجهٔ کثرتی تعیین ایدر ٠ ایعدی یوزاللی ایکیوز عدد قالب بربیوك ماصهنك اوزرینه تطبیق ایدیلور که قالبلرك عددنجه ماصه اوزرینه دلیکلر آچلمش وهر دلیکك ایچنه برقالب صوقلهرق یرلشدیرلمشدر ٠ ماصهنك اطرافنی ایسه اوچ دورت پارمق ارتفاعنده برپرواز احاطه ایلمش اولدیغندن شوحالده برمجرا واسطهسیله ماصه اوزرینه ارکین استارین آقیدیلور ایسه یوزاللی ایکیوز قالبك بردن طولهجقلری درکاردر ٠

﴿ اسپرماچت موملرینك فتیللری ﴾

اسپرماچت موملرینك فتیللرینی موم مقاصیله کسمك کلفتندن قورتارمق ایچون بونلری اورمك صورتی تعقل ایدلمشدر ٠ اکر فتیللر صاچ اورکوسی کبی اوریلور وباخصوص اونتل پاموق میانه برتل دخی کتان علاوه اولنور ایسه موم یاندیغی زمان فتیل اوزانوب قالیهرق ومقاص ایله کسلمکه احتیاج کوسترمیهرك اوزاندقجه اوجی قیوریلور وکوللنور نهایت محو اولور ٠

فتیلی اورمك ایچون برعادی ماکنه استعمال اولنمقدهدر ٠

﴿ موملری دوزکونجه دوکمهنك طریقی ﴾

موملری غایت دوزکون دوکه بیلمك ایچون قالبلر ایچنده صورت انجمادینه پك زیاده دقت ایدلمك لازمدر ٠ الك اسلم طریقی بودرکه :

قالبلر استارینك اریمسی ایچون ومی اولان حرارتدن فقط بر درجه اشاغیده قالهجق قدر قزدیرلملید . بعده قالبلر ایچنه ایصال ایدیلهجك اولان استارین دخی همان قوبولشمق درجهسنده صوغومغه یوز طوتدیغی حالده ایصال و ادخال قلنمليدر . بو حالده دخی مومل یواش یواش طوکدیرلور ایسه اوزرلری دوزکونجه اولدیغی حالده استحصال اولنه بیلورلر .

﴿ اوزرلرینی جلالهمق صورتی ﴾

مومل قالبلردن چیقارلدقدن صکره بوکدن معمول چوقه ویاخود عبابی اسپرتویه ویاخود نشادر روحنه باتروب ده چوبوقجیلرك چوبوق بویاسنه جلا و بردکاری کبی سورترلر ایسه ده قالبدن طونوق بر رنك ایله چیقمش اولان مومل پارل پارل . اکر بو عملیات اجرا اولنمهدن مقدم مومل برازده کونشه عرض اولنورلر ایسه بیاضلقلری دخی آرتار .

فقط بو عملیاتك بر بر ال ایله اجرا اولنمسی اوزون اولدیغندن بونك ایچون دخی غایت ساده بر ماکنه ایجاد ایدلمشدر .

﴿ خاتمه ﴾

بز بوراده قیون و کچی و صغر و آت کبی حیوانات اریمش دون یاغلرندن اسپرماچت اعمالی صورتنی کوستردك . حالبوکه اخیراً بعض چوروك موم یاپان فابریقهلر هر نوع یاغ سپورندیلردن وحتی مورینا بالغی یاغندن بیله موم اعمال ایلشلردر که بونلرك صورت اعمالی دخی ویردیکمز معلوماتك آز چوق تعدیلندن عبارتدر . لکن بویله چوروك موادن اعمال اولنان مومل دخی چوروك اولوب آقق قوقق کبی راحتسزلکلردن سالم دکلدرلر .

صاغلام یاغدن تمیز موم یاپمق صورتیله یوز اوقه یاغدن قرق بش اوقه صافی موم اعمال اولنور . و باقی قالهجق اولان وغلی سه رین دنیلان صولی یاغ دخی ضایع اولمیوب ینه بعض عملیاتده قوللانلمق اوزره فروخت اولنور .

ایمدی شو حالده حساب ایدیلهجك اولور ایسه مملکتمزده صرف واستهلاك ایدیلان اسپرماچت موملرینی مملکتمز داخلنده یوزده اوتوز بش نسبتنده دها اوجوز چیقارمق ممکن اولوب موم کبی حوایج عمومیهمزدن معدود برلازمه ایچون اجنبیلره یوزده اوتوز بش تمتع براقمغه حمیت وانصاف نصل قائل اولور بیلهمیز ؟!

﴿ احوال عالم ﴾

پارس

مابعد عن نومرو ۲۰

مطبعهلر ومطبوعات

پارس مطبعه ومطبوعات خصوصنده انکلترهیی بحق کچمشدر . واقعا دنیاده عمومیلشمك یولنی طوتمش ایکی لسان اولوب بریسی فرانسز ودیکری انکلیز لسانلری ایدیسه ده انتشار وتعمیم خصوصنده فرانسز

لسانی انكلیز لسانه برقاچ درجه تفوق ایتمش
واوروپانك هانكی پای تختنه كیدلسه اهالیسنك
همان یوزده یكرمی بشی فرانسزجه تكلم
وفرانسز مطبوعاتنی رغبتله مطالعه ایتمكده
بولنمش اولدیغندن فرانسه مطبوعاتی
داخلده صرف ایدیلان مقدارك برقاچ
مثلی خارجده رغبت كوردیكندن مطبعه لرك
قوت واهمیتی بونسبتله آرتمشدر . پارس
مطبعه لری معدود واوراجه بر مطبعه یه
صاحب اولمق پك مشكل ایسه ده موجود
اولان مطبعه لرك هر بری غایت بیوك ومنتظم
وآلات وادوات جهتیله فوق العاده
زنكیندرلر . نشریات خصوصنه
كلنجه : « مونیتور اونی ورسل » « ده با »
« سیه قل » « پره س » « قونستیتوسیونل »
« په یی » « پاتری » « اونیون » « غزت
ده فرانس » « آسامبله ناسیونل » « اونیوه ر »
« وریته » « شاریواری » غزته لری اك
اسكی و بیوك غزته لر اولوب بونلردن ماعدا
دها برچوق اوراق حوادث واردركه
پولتیقه عالمنك هرطرفنه كیررلر .

مطبوعات خصوصنده پارس اك
زیاده مجموعهٔ فنیه لر جهتیله شهرت
آلمشدر . سیاحت ادبیات پولتیقه
حكمیات صنایع زراعت علم احوال سماویه
طب وسائر بوقبیل باشلوجه مباحثك هر
بری ایچون متعدد مجموعه لر چیقار وبونلر
عالمك هرطرفنده رغبت بولور . هله
رسملی كتاب باصمق خصوصنده فرانسه
مطبعه لری انكلتره والمانیایی دخی كچمشلردر .
الحاصل علمی وادبی جمعیتلر حقنده
فقرهٔ مخصوصه سنده ویرمش اولدیغمز
معلوماته نظراً پارسك مطبوعاتجه اولان
قوتی دخی اكلاشیله بیلور . زیرا
بو جمعیتلرك هر بری مطبوعاتی خادم
مقامنده قوللانمقده درلر . پارسده نشر
اولنان غزته ومجموعه وسائر نسخ مطبوعه
اوچیوز اللی عدد قدر تخمین ایدلمكده در .

﴿ پارسك زینت ومعموریتی ﴾

زینت و معموریتجه پارس شهری
اوروپانك هیچ برپای تختنه قیاس
قبول ایده من . واقعا پارسدن
یا دها معمور و یاخود دها مزین مملكتلر
اولدیغی منكر دكلدر . انجق هم زینتی
هم معموریتی وهم ده انسانه حیرت ویره جك
تناسب وانتظام وحسن نسق والحاصل حسنات
متنوعه یی جمع ایتمش برمملكت وار ایسه اوده
پارس اولدیغنه اصلا شبهه ایتماملیدر .

مثلا لوندره پك معمور بر مملكتدر .
فقط جریان هوا طاغتمز ایسه فابریقه لرك
دومانی بر سحاب بلا كبی شهری استیلا
ایدر . كذلك لوندره ده برچوق بنا كوریلوركه
جسامتنه متانتنه عقللر شاشار . پارسده
ایسه فابریقه لری مواقع لازمه سنه یاپلمش
وبنالر انسانك نظرینی تزیین ایده جك
برسوس وظرافت ایچنده بنا ایدلمشدر .

لوندره ده باغچه واردركه انسان
براولكا ظن ایدر . فقط براهل دقت
اوچ دورت ساعتده كزوب بیتوره بیلور .
پارسده ایسه بو قدر جسیم باغچه لر نادردر
ونادر دخی معلومدركه معدوم كبیدر .

انجق پارس باغچه‌لرینه کیرلدیکی وقت ایچلرندن چیقمغی جان ایسته‌مز و باخصوص اهل دقت بر کوچک باغچه‌یی اون بش کون کزه‌جك اولسه هر کون یکی بر شی کوروب بونلرك تیمار و تزیینی یولنده نه قدر فکرلر صرف ایدلمش و نه قدر آلتونلر دوکولمش اولدیغنه حیران قالور .

بز پارسك « تویلری » و « لوکسمبورغ » و « لور » و « نوتردام » مثللو ابنیهٔ جسیمه‌سنی و « ورسای » و « بوآده بولونی » باغچه‌لری کبی تاریخجه دخی اهمیتی اولان مسیره‌لرینی ایلروده صره‌سی دوشدکجه بر بند مخصوص ایله عرض ایده‌جکز . نصل که لوندره‌نك بعض خصوصاتی حقنده دخی بویله بر وعده‌مز واردر .

پارسك تعمیر و تزیینه نه قدر اهمیت ویرلدیکنی موازنه‌یه مدار اولق ایچون شونی اخطار ایده‌لم که هر نه زمان فرانسه‌ده حکومت بقای اسایشدن شبهه‌لنور ایسه عمله کروهنی اشغال ایچون همان بریکی بنا یاپمغه ویاخود بر سوقاق آچمغه ویا بر میدان تسویه ایتمکه مسارعت کوسترمکی پولتیقه لوازمندن عد ایلمشدر . فرانسه‌ده آسایشك بقاسی امیدینی ضعیفلشدیرن حاللرك اکسیك اولمدیغی ایسه بدیهیدر و هر وقت ارباب شورشك ال اولاغی عمله کروهی اولدیغی جهتله پارس ایچنده لااقل اوتوز قرق بیك عمله‌نك علی الدوام تزیینات و تعمیرات ایله مشغول اولدیغی دوشونلیدر .

واقعا بکن پروسیا محاربه‌سنده و آنی تعقیب ایدن قومون بلیه‌سنده پارسك بر درجه‌یه قدر تخریبنه چالشلدیغی کورلمش ایسه‌ده بو ارالق وقوع بولان خرابات مؤخراً درحال تعمیره باشلانیله‌رق شمدیکی حالده فرانسه پای تختی ینه اسکی معموریتنی بولمشدر .

حاصل کلام التمش قدر عمومی میدان بیك یوز جاده و سوقاق اوتوز ایکی بیوك چارشو یکرمی درت کوپری اوتوز بش ریختم اوتوز یکز خصوصی چارشو اوتوز طقوز جسیم کلیسا طقسان عدد عظیم و منتظم چشمه یکرمی خسته خانه و سکز اون قدر جسیم سرایلر وسائره بوشهرك اجزای تزیینیه‌سندندر که هر بری نظار سیاحینه بشقه بر لطافت ارائت ایدر .

﴿ شمندوفرلر ﴾

اوروپا پای تختلری ایچنده برچوق شمندوفرلرك نقطهٔ اجتماعلری اولمق اوزره شهرت آلان مملکتلرك برنجیلرندن بریسی دخی پارسدر . « سن ژه‌رمن » « ورسای » « اورله‌یان » « روئن » « هاور » « لیل » « استرازبورغ » « لیون » و « ره‌ن » شمندوفرلری اك اساسلی یوللر اولوب بونلر غایت مزین و منتظم استاسیونلره منتهی اولورلر . عالمك هر طرفندن فرانسه‌یه سیاح ورود ایلدیکی معلوم بر شی اولمغله بو شمندوفرلرك نه قدر آمد و شد ایلدکاری بونکله تخمین اولنه بیلور .

برده فرانسه شمندوفرلری یولجینك راحت و حضورنجه اوروپانك هیچ بر یرینه

قیاس قبول ایده‌مز . چونکه اکثر مملکتلرده شمندوفره کوردیریله‌جك ایش وایو رلره دخی کوردیریله بیلمکده اولوب فرانسه‌ده ایسه ممالکك هر جهتنی پای تخته ربط ایدن طریق تیمور یوللرندن عبارت اولوب راحت وحضور وامنیت وسلامتله سیاحت ایچون نه لازم ایسه یاپه‌قدن فرانسزلر کیرو طورمامشلردر .

﴿ بعض خصوصات متفرقه‌سی ﴾

لوندره‌ده اولدیغی کبی پارسده دخی یتمش بیك قدر نفوس واردر که بونلر اوکوزل پای تخته اهالی اولمغه لایق آدملردن دکلدرلر . بونلر افقر فقرادن اولوب «سن مارسو» و «سن آنتوان» و «سیته» محله‌لرنده اقامت ایدرلر . صووا ایالتی کبی ایالات متجاوره‌دن پارسه کلان التی اتمش بیك نفوس او جاق سپورمك قوندره بویامق وقومیسیونجیلق یعنی شونی بونی واکثریا مکتوب وخبر کوتوروب کتورمك کبی خدمتلرده بالاستخدام پاره قزاندقلری وبوحاله کوره اصل پارسلی بولنان نفوس مرقومه‌نك دخی رفاه حال ایله کچینه بیلملری مأمول اولدیغی حالده بونلر بالعکس سرخوشلقله امرار اوقات ایدرلر وفقر وفاقه‌لرینه قانلانورلر .

پارس ایچنده بر خلق دها واردر که مدنیت عالمك مرکزنده بولندقلری حالده وحشیلردن بتر بر صورتله عمر کچوررلر . بونلر زیر زمینلرده متوروتوب یول کسمك آدم اورمق آدم صویمق کبی هرنوع جرائم وجنایاتك اغلبی انلر طرفندن ایقاع ایدیلور .

پارسك خصوصیت احوالندن بریسی دخی اوروپایه کیدن مسافرلرك کوردیکی سهولتدر . واقعا هر مملکتده مسافرینك معیشتنی تسهیل ایچون حوتل ولوقنطه کبی اسباب استراحت موجود ایسه‌ده پارسده بر آدم شهریه شوقدر غروش ویرمك اوزره کندیسنی عرض اهلی بر فامیلیایه مسافر قبول ایتدیره‌بیلور که بو سهولت اکثر مملکتلرده یوقدر .

اومنیبوس وعربه کبی خصوصات نقلیه‌جه پارسك سائر مملکتلره پك‌ده نسبتی یوقدر . هله قابطونلر ایچنده بینالرك خانه‌سی قدر امین اولوب بر آدم رفیق ویا رفیقه‌سیله برابر عربه‌یه بنزده پرده‌لرینی ایندیررایسه بلا استیذان آچمغه کیمسه‌نك حدی یوقدر .

غرابت شونده‌که پارسده بر آدمی فی الحقیقه احیا ایده‌جك درجه‌ده اولان اخذ واعطا بالکز فرانسزلرله المانلره ویردرجه‌یه قدر دخی اسوچره‌لولره مخصوص اولوب بونلردن ماعدا هانکی ملت پارسه کیدر ایسه اغلبی پاره قزانمغه کیتمیوب پاره صرف ایتمکه کیدر . ایشته مجرد بو حکمته مبنیدر که پارسده بیوجك بر ثروته مالك اولمق ممکندر والا یالکز صنعت وتجارت محصولیله زنکین اولمق مارسیلیاده پارسدن دها زیاده قولایدر . هله بو یولده انکلیزلر اوروپانك هرملتنی پك کیروده براقمشلردر .

❊ پارس حقنده براز معلومات ❊

– تاریخچه –

قیصر روم زماننده پارس یالکز سیته محله سندن عبارت کوچك برقصبه جق ایدی . روما ایمپراطورلغی اثناسنده سن نهرینك صول ساحلی جهتندن براز وسعت بولوب بعض روما ایمپراطورلری اوراسنی اقامت کاه اتخاذ ایتدیلر . فرانق قرالی قلوویی ٤٨٦ سنهٔ میلادیه سنده بورایه تحصن ایتدیکی زمان شهری سور ایچنه آلدی . اوزماندنبری پارس فرانسه نك پای تختلرندن معدود اولشدر .

اوائل حالنده فرانسه نك شمال طرفنه آیاق آتان هرد شمنك جولانکاهی اولدیغی کبی طقوزنجی عصر ایچنده اوچ دفعه دخی نورماندیالولر طرفندن تضییق ایدلمشدر . ۸٥٠ سنه سندن ۹٤٠ سنه سنه قدر یدی دفعه قحطه دوچار اولوب برعشر قدر اهالیسی آچلقدن وفات ایتمشدر .

آلتنجی لوئی زماننده پارس مکتبلرینه اهمیت ویریله رك شهرت آلمغه باشلادیلر . یدنجی لوئی زماننده دخی مملکت اییجه وسعت بولدی . ایلك دفعه اولمق اوزره پارسی قالدیرملاتان فلیب اوکوستدر . ۱۲۰۰ سنهٔ میلادیه سندن صکره دار المعارف قورلدی که اوروپانك ایلك دار المعارفی اولوب یکرمی بیك قدر شاکرد آلمشدر . آرمانیاقلر ایله بورکینیونلرك محاربات داخلیه سی ظهور ایلدکده پارس نه قدر صدمانه اوغرامشدر که نهایت انکلیزلرك ید ضبطنه دوشمشدر . ۱٤۳٦ سنه سنده انکلیزلردن قورتارلدی و یوز سنه مقداری راحت و آسایش کوردی . آندن صکره دخی پروتستان مذهب جدیدی اربابنك قتل عاملری هنکامنده پارسده برچوق قانلر آقدی . هله دردنجی هانری کبی متغلبلرك محاصرات واقعه سی پارسی خیلی خراب ایلدی .

اون دردنجی لوئینك چوجقلغی زماننده پارسك سوقاقلری جنك معرکه سنه دونمشیدی . حتی اون دردنجی لوئی پارسی ترکله ورسایی کندیسنه اقامتکاه اتخاذ ایلدی . هله بیوك اختلالی اثناسنده پارس انسان سلخانه سنه دوندی . وآقان قانلر و یقیلان بنالر انظاره دهشت ویردی .

بیوك ناپولیونك ایمپراطورلغی مدتنده پارس اییجه راحت کوردی ایسه ده آندن صکره اوروپا دول متحده سی پارسه ایکی دفعه هجوم ایلدیلر .

اوزماندنبری پارس ایکی اوچ اختلالك صدماتنه دها اوغرادی ایسه ده الك صکره پروسیالولر بوکوزل پای تختی طوپه طوتدقلری وآنی متعاقب قومونلرك دخی آتشه یاقدقلری اثناده پارسك دوچار اولدیغی خرابی هیچ برزمانه مقیس اوله مز فقط ثروت ملیه او خرابلغی دخی تعمیره موفق اولمش و پارس بوکون ینه اوروپانك الك کوزل مملکتلرندن بولنمشدر .

(تمت)

(برلين شهری)

پروسیا قراللغنك والیوم بتون آلمانیا ایمپراطورلغنك پای تختی بولنان برلین شهری عثمانلی خلق نزدنده پارس ولوندره وحتی ویانه درجه سنده و ضرب مثل اولور جه سنه شهرت بولمش پای تختلردن دکل ایسه ده عمومی بنالرینك جسامت ولطافتی وجاده لرینك استقامت و وسعتی وتأسیسات علمیه وادبیه سنك اهمیتی وصنایع وتجارتنك ترقیاتی جهتیله اوروپاجه لوندره وپارسدن صکره کمال اهمیتله کوریلان ممالکدن بریسیدر .

﴿ وضعیتی ﴾

بوشهر جسیم سپره نهرینك قوه صاقلرندن عبارت بولنان مجراسی اوزرینه بنا ایدلمشدر . انجق حد ذاتنده یکپاره برشهر اولهرق بنا ایدلیوب عن اصل اوراده بربرندن آیری التی مملکت وارایکن مرور زمانله بونلر وسعت بوله بوله بربرینه یاقلاشه رق واتصال درجه سنه وارهرق شمدیکی آلمانیا پای تختی وجوده کتورمشلردر . اوالتی مملکتك اسملری شونلردر :

اصل برلین . سپره قولونیاسی . فره دریق وردر . نوستاد . فره دریق ستاد . فره دریق ویلهم ستاد .

انجق برلینك محلاته تقسیمی بنه بوالتی قسم داخلنده اولمیوب الیوم برلین اون محله یه منقسمدرکه اسملری دخی شونلردر :

اصل برلین . اسکی قولن . یکی قولن . فره دریق وردر . لویزان ستاد . دروتن ستاد . فره دریق ویلهلم ستاد . سپاندو . کونیغ ستاد . ستراو .

اشبو اون محله یه برلینك جوارنده واقع اولوب مثلا اورته کوی کبی شه برلین محلاتندن عد اولنه بیلان روزنتال واورانیه ن برغ قریه لرینی ده علاوه ایتملیدر

﴿ ابنیه و دوائر جسیمه سی ﴾

برلین محله سنده بولنان ابنیه نك اك جسیمی « حصار » دنیلان محلدرکه پك اسکی بنالردن معدود اولوب الیوم درونده عمومی بانقه وبوسته نظارتی وشهر امانتی و دائرهٔ بلدیه محکمه سی ومکتب عمومی عسکری وقادتلر مکتبی وغروئن فلوستر جمناستیقخانه سی وبواکیم ستال جمناستیقخانه سی وسائر بعض دوائر میریه واردر . دیمك اولورکه بوراسی برلینك قلعه ایچروسی کبی بریردر . محلهٔ مذکوره نك بربیوك بناسیده ولایات سراییدرکه لوزاق وبراندبورغ کبی ولایاتك ادارهٔ ملکیه سی ایچون اوراسی مرکزدر . نوتردام وسن نیقولا وعسکری کلیساسی ده بو محله ده بولنوب بونلردن نوتردامك قوله سی ایکیوز سکسان التی قدم ارتفاعنده بایزید قوله سی کبی برشیدر

اسکی قولن محله سنده بولنان ابنیه نك اکثریسی قومصال بولنان زمینی تقویه ایچون چاقیلان قازیقلر اوزرینه بنا ایدلمش اولوب بونلر میاننده اك جسیم ومهمی

دخی حصار قرالیدر . بو حصارك درونی
موزه خانه‌لره مخصوص اولوب هر نوع
آثار عتیقه و نادره و بعض صنایع و فنون
نمونه خانه‌لری اوراده‌در . بو حصارك
قارشوسنده « پارق » و « موزه‌اؤم »
بنالری بولنوب صنایع شتایه عائد برچوق
خزائن دخی بورالره قونلمشدر . یکی
موزه خانه بونلرك ارقه طرفنده بولنور .
موزه اؤمك غرائبدن اوله‌رق غرانید
کسیلش غایت عظیم و جسیم واستریدیه
نوعندن برقابوق واردرکه ثقلتی بیك
بشیوز قنطاردن متجاوز اولوب بونك غرابتنی
تکثیر ایچون اوزرینه قرق بش قدم
ارتفاعنه قدر بر سرو بلوری آسا صو
فشقرتان غایت کوزل بر فواره ترتیب
اولنمش و بونك صویی بوریه بناسی یاننه
موضوع بر واپور ماکنه‌سیله نهردن تدارك
ایدلمکده بولنمشدر .

فره‌دریق وردر محله‌سنی وردر کلیساسی
تزیین ایدرکه بناسی ۱۸۳۰ سنه‌سنده اکمال
ایدلمش و فن معماری ایله اویماجیلق
ورساملق صنعتلرینك المانیاده نه قوتی
وار ایسه بو کلیسایه صرف ایدلدیکندن
عادتا کوزللکجه بتون اوروپا ایچون بر نمونه
عد اولنمغه سزاوار بولنمشدر . ینه بو
محله‌ده حربیه دیویی واردرکه هیچ بر
طرفده التصاقی اولمیه‌رق غایت جسیم
ونفیس برصورتده بنا ایدلمش اولدیغی
کبی قپوسی اوزرینه برنجی فره‌دریقك
تونجدن معمول قفاسی و برنجی قاتك جبهه
جهتنده بولنان یکرمی برعدد پنجره‌لری
اوزرینه دخی المانیانك اك بنام اك جنکاور
قهرمانلرینك قبارتمه رسملری قونلمش
اولدیغندن سائر پای تختلرده مثلی نامشهود
درجه‌ده کوزل و عظمتلی برعسکری دیویی
اولمشدر . قرالك و پرنسلرك سرایلری
ومعیت قرالی خدمه‌سنك دائره‌سی دخی
بو محله‌یی تزیین ایدن بنالردن اولوب
بونلر اوزرنده اول قدر ماهر حکاکلرك
اثری اوله‌رق اول قدر مشهور آدملرك
ستاتولری واردرکه هیچ بر یرده بولنمز
ومبایعه‌سی لازم کلسه بها بیتشمز . بونلرك
قارشوسنده آلمانیا مشاهیرندن بلو شرك
یکرمی یدی قدم ارتفاعنده پرنجدن معمول
بر ده ستاتوسی واردر . موسیقی آقادمیاسیله
ضربخانه دخی ینه بو محله‌نك تزیینات
معماریه‌سندندر .

برلینك اك منتظم و اك کوزل محله‌سی
فره‌دریق ستاددر . بو محله‌نك غایت
کوزل بیاسه‌لری اولوب دورنلری التی
عدد ستاتولر ایله تزیین ایدلمشدرکه بونلرك
هربری آلمانیا تاریخ عسکریسی شان
وشرفله طولدیرمش ذوات مشهوره
اولدقلرندن عمومك توجهی حالا حقلرنده
باقی و یوماً فیوماً مترقیدر . جاندارمه
بازارنده واقع تیاترو وقاتولیك کلیساسی
و پورسیلن فابریقه‌سی و برقاج وکلانك
کندیلرینه مخصوص اولان نظارت
دائره‌لری وسائره دخی بو محله‌یی تزیین
ایدن ابنیهٔ عالیه دندر .

دروتن ستاد محله‌سی برلین خلقنك
اك مرغوب نزهتکاهی اولوب درت صیره

اوزرینده دیکلمش اخلامور اغاجلریله مزین بشیوز مترو طولنده ویکرمی درت مترو عرضنده بر پیاده سی واردرکه پاریسك شانزه لیزه سنه بدلدر . پروسیا پرنسی سرایی دنیلان براوفارق سرای صنعت معماریه جه لطافت ونفاست فوق العاده سی مناسبتیله یالکز بومحله دکل بتون برلین ایچون اك کوزل زینتلردن معدوددر . بوندن ماعدا دارالمعارف عمومیه وکتبخانهٔ عمومی وآقادمیا، طوبجی مکتبی ومهندسخانه واوپرا دخی بومحله نك تزییناتندندر که بونلرك خارجنده دخی برلینك چاغلیجه سی ویاخود باغلر باشیسی ویا قاضی کویی دیمك اولق اوزره تیه رغارتن باغستانی بولنور واوراده اهل ثروتك برچوق کوزل صیفیه لری انظاری تزیین ایلر .

لویز انستاد محله سی برلینك الك تجاری اولوب بورایی تشهیر ایده جك آثار سائر طرفلردن آزدر . برلین شهرنده غاز ایقادیله شهری تنویر ایتمکی متعهد بولنان انکلیز قومپانیه سنك مرکزی بوراده در .

﴿ برلینك مؤسسات علمیه سی ﴾

ترقیات علمیه وفنیه خصوصنه برلینجه ایدیلان همت اوروپانك هیچ برپای تختنده ایدلمامش اولدیغندن بوشهر مؤسسات علمیه وفنیه جه اوروپانك الحق برنجیسیدر . پروسیا دولتی کرك سیفاً وکرك قلماً هروجهله غالبیت ومظفریتی فنون ومعارفی هم توسیع وهم نشرایتمکده بولمش اولدیغندن بوبابده هیچ بر مصرف هیچ برفداکارلق اودولتك کوزینی ییلدیرمامشدر . نره ده بردوشونمکه مقتدر

بین ویازمغه مقتدر قلم کورمش ایسه صاحبنی درد معیشت ویاخود سائر بر مشغولیت ایله زنهار اشغال ایتمیدرك اولانجه وقتنی دوشونوب یازمغه صرف ایتمسی ایچون هرنه لازم ایسه ایفاسندن اوته دنبری کیرو طورمامشدر . بوسببه مبنیدرکه الیوم المانیانك یوزده سکسان نسبتنده نفوسی اوقور یازار . بزده نفوسمزك یوزده دردی انجق بوحالده بولندیغنه کوره ایکی طرف ایچون برموازنه یاپلمق قولایدر . کذلك بوسببه مبنیدرکه المانیاده خواجهٔ کل عداولنمغه بالوجوه شایان هم ده پك چوق آدملر ظهور ایدرك لوندره وپاریس ارباب علم وقلمی بونلره ترجمانلق ایده بیلمکله کندیلرینی مشرف عدایلمشلردر .

برلینك دارالمعارف فلسفیاتی فیشت وهژل وشیللنغ کبی اعاظمك سایهٔ همتنده المانلرك فکرینی کونش کبی پارلاتمش وبتون عالمه درس حکمت کوسترمشدر . علوم عقاید وادیان دارالمعارفی دخی هر بری دیکرندن بالاتر یکرمی اوتوز نفر مشاهیرك افکار عالیه وبهرهٔ عمیقه سی ثمراتندن اوله رق المانلره کندی مذهبلرینی اول قدر طانته بیلمشدرکه خلقك دینجه اولان قوتنی زینت عقل وحکمتله تزیین ایدرك تعصب صورتندن چیقمش وکرچکدن برعصبیت معقوله صورتنی آلمشدر . علم حقوق آقادمیاسی وعلم السنه دارالمعارفی وعلم آثار قدیمه جمعیتی یکرمیشر اوتوزر معلمك عصرلرجه همتی ودولتك میلیونلرجه مصارفه کوکس ویرمسی سایه سنده

انجق وجوده کتورلمش شیلردرکه بونلر
نه لوندره‌نك نه پارسك بوقبيل مؤسساتنه
مقيس اولميوب هر بری عائد اولدقلری
شعبات علوميی بالکليه تجديده مقتدرلر .

هله علوم طبيه خصوصنده جهانك
هيچ بر دارالمعارفی آلمانيانك کعبنه بيله
واصل اوله‌مامشدر . بو دارالمعارفك
معيتنده بولنان بوتانيق بغچه‌سی وتشريحخانه
ايله ينه بوکا متفرع برنمونهٔ تشريح دبوبی
وعلم حيوانات موزه‌سی وعلم معدنيات
ومفردات طب وابه‌خانه وسائره‌نك هربری
بر مستقل دارالمعارف عد اولنمغه شايان
اولان جسامت واهميتی حائزدرلر .

شو قدر واركه آلمان لسانی فرانسز لسانی
کبی عموميلشمش اولمديغندن پارسده
اولديغی کبی برلينده اجنبی طلبه يوق
دنيله جك قدر آزدر . بناء عليه بوقدر
اهميتلی درسخانه‌لرك هربری برآقادميا
اعضاسندن بولنان يوز التمش ايکی نفر
فحول معلميندن انجق ايکی بيك قدر طلبه
تلمذ ايده بيلمکده درلر . مع هذا بز بو
مقداری محضا مؤسسات علميه‌نك جسامت
واهميتلرينه نسبتله آز کورمکده يز .
يوقسه طلبهٔ موما اليهم علومك طبقات
عاليه‌سنه وارمش اولان منتهيلردن
بولندقلری جهتله عندالنسبه سائر پای
تختلرك جمله‌سندن چوقدرلر .

﴿ مکتبلر ﴾

يوقاروکی فقره ده تعداد ايلديکمز
مؤسسات علميه اويله عادی بر « مکتب »
عنوانی التنده ذکر ايديله جك درجه ده
اولميوب بو درجهٔ عاديه‌نك پك فوقنده درلر
يوقسه برلين شهری بونلردن صکره برچوق
مکاتبی دخی متضمندرکه بروجه آتی ذکر
اولنور :

مکاتب مذکوره‌نك الك باشنده علوم
وفنون شتی آقادمياسی بولنوب مکاتب
عاديه‌يه نظارت ايدر و منتهيلك درجه‌سنه
واروبده دارالمعارفلردن بريسنه چراغ
ايديله جك اولان طلبه‌يی تمييز ايلر .

بوندن صکره بر دارالمعلمين و برده دار
المعلمات بولنوب مکتبلرده استخدام ايدلمك
اوزره خواجه‌لر يتشديرر . آلتی عدد
جمناستيقخانه مکتبی و بر مکتب عسکری
بر معمارخانه بر منسيور يعنی اوته‌يه برويه
وعالمك هر طرفنه کيدوب پروتستانلغی نشره
مأمور پاپاسلرك مکتبی وبر عسکری جراحلری
مکتبی و بشقه‌جه بر مکتب فنون وصنايع
حربيه وبرطوبجی مکتبی وبر مهندسخانه
طقوز عدد صنايع مکتبلری برلينی روی عالمده
تشهيره کافی مکاتب اولوب بونلردن ده ماعدا
صبيان ورشديه مکتبلری اوله‌رق پك چوق
مکتبلر موجوددر .

برانکليزك برلين حقنده سويله‌ديکی
فقره بوشهرك علومه و يرديکی اهميتك
درجاتنی موازنه‌يه مدار اولور برفقرهٔ غريبه
اولمغله بورايه درجی مناسب کورلمشدر :

انکليزك بريسی برلينه کيدر . هرشيئ
يولنده ويرنده کورر ايسه ده يالکز بو
مملکتده چوجق ايله برده کنج آدم
کورمامسی مراقنی موجب اولور .
تصادف ايلديکی برآدمه صوراركه بومملکتك

گنجلری نیچون میدانده یوقدر؟ « انلرك جمله سی کندی صنفلرینه مخصوص مکتبلرده درلر » جوابنی آلور . وفی الحقیقه بازار کونی کلدکده چوجقلری اونیفورمه لریله سوقاقلری طوادیرمش کورنجه متحیر قالور .

﴿ علمی جمعیتلر ﴾

ترقیات علمیه یه خدمت ایتمك ایچون برلینده متشکل اولان جمعیتلر دخی اوروپا ایچنده کمال اهمیتله یاد اولنان شیلردر .

هرده سائر پای تختلرده بوکبی جمعیتلر اکثریا فنونك نشرینه و بردرجه یه قدر دخی توسیع وترقیسنه خدمت ایتمکه مخصوص اولدیغی حالده المانیا جمعیتلری همان یالکز علومك توسیع وترقیاتنه چالیشورکه بونلرك الك بیوك اهمیتلرینك وجهی ده بودر .

بوجمعیتلر ایچنده « طبیعت دوستی » دنیلان جمعیتك اسرار طبیعتی کشف وافشا ایچون بذل ایتدیکی همتلره سوز یوقدر . « انسانیت جمعیتی » ابنای بشری بکدیکریله قرنداش ایدرك کمالات مدنیه یه بویوزدن وارمق ایچون تأسیس ایدلمش برشیدر . « برلین جمعیتی » نامیله دیکر برجمعیت آلمان لسانك ترقیات ادبیه سنه خدمت ایدر . « شرکت صناعیه اندر علوم » نامنده بر دیکر جمعیت دخی علومك صنعته تفرع ایدن شعباتنی آچمغه چالیشور . « جغرافیا جمعیتی » کرهٔ ارضك الك اوزاق محللرینه قدر آدملر کوندرەرك ویاخود کیده‌جك اولنلره معاونتلر ایدرك یالکز جغرافیانك دکل حتی علم حیوانات ونباتات ومعدنیات وتاریخك وسائره‌نك دخی ترقیاتنه خدمت ایلر .

بز جمعیات موجوده‌نك بوراده الك مهملرینی صایدق . بونلرك کوچکلرینه وارنجه یه قدر تعمیم نظر ایده‌جك اولسه ایدك لااقل اوتوز بش دانه‌سنی تعداد ایده بیلور ایدك .

﴿ صنایع ﴾

ارباب همت وحمیت طرفندن ایدیلان غیرت ودولت جانبندن دریغ ایدلمیان معاونت یالکز ترقیات علمیه یه منحصر دکلدر . چونکه عملسز علم میوه‌سز اغاجه بکزه‌یه جکندن برلین خلقی علمی عمله ده تطبیق ایچون برچوق صناعی جمعیتلر تشکیل ایتمشلردرکه بوجمعیتلر سایه‌سنده اوپای تختده صنایع دخی ترقی ایلمشدر . حتی رساملق واویمه جیلق کبی صنایع نفیسه‌نك ترقیات متتابعه سی کورلمك ایچون هرایکی سنه ده بر کره برسرکیٔ خصوصی کشاد ایدیلور . نه حاجت ؟ برلین شهرینی تزیین ایدن ابنیهٔ عالیه بوشهرده معمارلق اویمه جیلق ورساملق کبی صنایع جسیمه‌نك واصل اولمش بولندیغی درجهٔ کمالی اثبات ایچون برر برهاندرلر . موزیقه جیلق صنعتنك برلینجه درجهٔ کمالی ایتالیان وفرانسز اصول موسقیسنی المان اصولیله مزج ایدرك میدانه قونیلان کوزل کوزل هوالردن مستبان اولور . صنایع سائره‌یه کلنجه برلین فابریقه‌لرینك

معمولاتندن بولنان چوقه وحالی ومنسوجات قطنیه وحریریه وباموق بزلری ودیوار ویازی ومطبعه کاغدلری وپورسلین طاقمی وقویومجیلغه متعلق هر نوع اشیا ونیورجیلکله دوکمه جیلکك محصولاتی اولان هندسه وتشریح جراحی آلتلری وسائر بو مقوله اشیای نفیسه اوروپانك هر طرفنه وبالخصوص المانیا ایچنه طاغیلور وفروخت ایدیلور ·

﴿ خیرات ومعاونت ﴾

خیرات خصوصنده برلین شهری لوندره وپارس درجه سنه وارامز ایسه ده کندیسنه لزومی اولان درجه دن ده اشاغی دکلدر · « شاریته » نامنده اولان بر جمعیت هر نوع خستکانی قبول وتداوی ایدرك فقرادن هیچ بر پاره المز یته بونك متفرعاتندن اوله رق بر دارشفا ایله برده بیکس وبیوایه اولان قادینلری طوغورتمق ایچون بر دائره واردر · بوشاریته دائره سندن صکره بتانی خسته خانه سی کلور که فقرای خستکانه مجاناً باقمق خصوصنده خدمتی منکر دکلدر ·

« سلامت عمومیه » جمعیتی فقرای اهالی یه معاونت ایچون آچیلمش اولوب الده کی هنرینی اجرا ایده جك سرمایه سی اولمیانلره سرمایه تدارك وبوندن ماعدا غایت اهون فیئاتله ارباب هنره اقچه اقراض ایتمك کبی معاونتلرده بولنور ·

برلینده تربیهٔ عمومیه یه ایدیلان همت تماتندن اولمق اوزره برچوق ایتامخانه لر بولنوب بونلر هر نوع بیوایکان اهالی یی تربیه وتعلیم واعاشه ایدرلر · هله دادزق اسمنده بر مکتب خواجه سنك تأسیس ایتمش اولدیغی ایتامخانه پك منتظم برشیدر ·

کورلر ایچون بر دائرهٔ مخصوصه ومتقاعد قشلاسی وفقرا چوجقلرینی مجاناً اوقوتمق ایچون برچوق مکتبلر برلینك خیراتی جمله سندندر ·

بز بوراده کلیسالر اداره سی التنده بولنان خیراتی یازمدق · اولبابده بر فکر اجمالی ویرمك ایچون یالکز شو قدرجق دیه لم که برلینك هر بیوك کلیساسی بر فقرا پرور دائره سیدر ·

﴿ برلین حقنده بعض معلومات ﴾

— استاتستیقیه —

برلین شهرنده باشلوجه ۲۵۰ جاده وسوقاق بولنوب ۳۴ عدد بیوك کوچك کوپریلر بونلری بربرینه بنددایدرلر · بونلردن شاتو کوپریسی یوزاللی التی قدم طولنده ویوز قدم عرضنده اولوب سائرلرینك طولی دخی بو کافر یب ایسه ده جمله سنك عرضی بو نسبتده دکلدر ·

کوچك بیوك وخیرات غیر خیرات موجود اولان خسته خانه لرك مقداری اون طقوزه وارو ب یالکز بردانه سی قاتولیك اولمق اوزره ۲۱ باب ده کلیسا موجوددر ·

مملکتك بعض محللری پك طاغینق وبعض یرلری پك صیق اولدیغی جهتله مساحهٔ سطحیه سی جسامتی موازنه ایچون برمیزان اوله مز · بو جسامتی نفوسندن موازنه ایتمك لازم کلوب نفوسی ایسه درتیوز بیك درجه سنه یاقلاشمقده در ·

برلینده اجنبی لوندره وپاریس نسبتنده چوق اولمیوب بودخی شهرك ازدحامنه خدمت ایدهمز .

﴿ خلقك اطواری ﴾

برلین شهری آلمانیاده آلمانانغی الڭ زیاده محافظه ایتمش مملکتلردن بولندیغی جهتله اهالیسنك اخلاقی وطوری غایت آغردر . پارسده هم خلقه کندیلری کولن هم ده خلق کندیلرینه کولدیرن آدملر برلینده بولنمهمز . حتی عفت عمومیه دخی اوراده اوروپانك سائر هر یرلرندن زیادهدر .

خلقك بوطورندن نشأت ایدرکه برلینده اکلنجه محللری بالنسبه آزدر . زیرا اوراده موزیقه ونغماته میل ورغبت زیاده اولمقله برابر خلق اکثریا فامیلیاجه ویاخود قومشوجه اکلنجهلر له وقت کچوردیکندن عمومی اکلنجهلر پارس دکل لوندره ایله دخی متناسب دکلدر .

فرانسزلر طور واخلاقجه المانلری انکلیزلردن پك ده آیرمزلر ایسه ده بودقلرنده خطا ایدرلر . انکلیزلرك اغرلغی مردم کریز اولمق مرتبهسندهاولوب المانلر ایسه بالعکس اجنبیلرله پك کوزل اختلاط ایدهبیلورلر . بونلرك یالکز فرانسزلر قدر خفت مشربلری اولمامسی فرانسزلری برمنوال محرر برفکره دوشورمشدر .

برمدقق دیمش که پارسده سنهده هیچ اولمز ایسه ایکیوز دوولو وقوعبولور انجق ایکی کشی وفات ایدر . برلینده ایسه سنهده اون دووهللو وقوعبولمز واونده ایکیسی وفیات ممز کچمز . ایشته بوده المانلرك وقار وتمکینلرینه دلالت ایدر برفقرهدر .

پارسده برکنج آدم سنهده همان اوچیوز التمش التی مترس دکشدیرر . برلینده ایسه مترس یعنی قپاتمه ایله تعیش اول قدر چوق اولمیوب یشایانلر دخی برمترسله همان عمر کچورر کیدر .

﴿ بعض معلومات تاریخیه ﴾

برلین شهری اوروپانك قدیم مملکتلرندن اولمیوب یکیلردن عد اولنور . میلادك ۱۱۴۲ سنهسنه طوغری آیی آلبر طرفندن تأسیس ایدلمش ایدیسهده ۱۶۵۱ سنهسنه کلنجهیه قدر انجق بش التی بیك نفوسی جامع کوچك برشی ایدی .

بومملکت تاریخ مذکوردن صکره پروسیا قرالی بیوك فردریقك انضمام همتیله بیومکه باشلادی وبوعصرك ابتداسنده بوزبیك نفوسی استیعابه قدر میدان الدی . اندن صکره هرکلان پروسیا قرالنك توسیعیله شدیکی درجهسنی بولمشدر .

۱۱۶۰ تاریخنده روسیه ایله اوستریا دولتلری برلینی محاصره وفتح ایدرك بروقت ادارهٔ عسکریهلری التنده بولندیردیلر . ناپولیون دخی ۱۸۰۶ تاریخنده قازاندیغی ایهنا محاربهسی اوزرینه بوپای تختهٔ مظفرانه کیرمشدر . بودفعهکی محاربهدهدخی فرانسزلر برلینه کیتمك ایچون اولانجه قوتلرینی دروب دوشرمشلر

ايديسه ده بالعكس پروسيالولری پارسه دخول ادنمنعه موفق اوله‌مامشلردر . برلين‌ آلمانيا ايمپراطورلغنه پای‌تخت عمومى اولدقدن‌صكره يقين وقتده‌قدر دها پك‌چوق ترقى ايده‌جكدر .

(تمت)

﴿ تراجم احوال ﴾

روسيه ايمپراطوريچه‌سى مشهور قاترينا

مابعد عن نومرو ٢٦

بز ايمپراطوريچه قاترينه‌نك احوال خصوصيه سنى مبحوث عنه اتخاذ ايتمش اولديغمزدن مشار اليهانك تشبثات سياسيه وحربيه‌سنه دائر تفصيلاته كيرشميه‌جكز . ذاتاً تشبثات مذكوره‌نك اغلبى دولت عليه عليهنده اولوب حالبوكه عثمانلى تاريخى اوعصرك وقوعاتنى اعصار سائره‌دن دها مكمل ذكر ومحاكمه ايتمكده بولنديغى كبى ترجمهٔ حالك بوجهتنه عائد اولان معلوماتى ايمپراطوريچه قاترينانك كندى نامنه منسوب اولان تركجه برتاريخ خصوصيسى دخى حاويدر .

مسائل سياسيه وحربيه‌جه تفصيلاتدن صرف نظر ايلدكدن صكره سوزه شو صورتله باشلامق لازم كلوركه :

قاترينا بر تخت رفيع اوزرنده كنديسنى بسبتون مستقل كوردكدن صكره دائرهٔ محرميتنده كمال موفقيتله يول بولان ذات سالف الذكر پونيا تووسكى اولدى . انجق پيشكاهنده توجه برخلاقك كردن دادهٔ اطاعت وانقياد اولديغى حكمدار مشار اليها برآدمك اسير محبتى اولغه مجبور بولنميه‌جغى دركاردر . بناءً عليه كزيده سى اولان عاشقلره خصوصيت وصداقت كوسترمك قاترينا ايچون ارتق ضرورياتدن معدود اوله‌ميوب هوا وهوس وعشق ومحبتى دخى اكثريا خصوصات سياسيه‌سنه مدار اتخاذ ايدراولدى .

ايشته پونيا تووسكى يه كوستردیكى توجه دخى بوقبيلدن اولوب اشبو توجهله انكلتره دولتنه برجيله عرض ايتمش اولديغى كبى مؤخراً محبتى لهستانه قرال انتخاب ايدرك عشق وهوا واديلرنده آت اويناتان پرنسلر ميانده برمرتبهٔ عال العالده شان قزانديغى كبى نهايت بومناسبتى لهستانى ضبط ايتمكه دخى آلت ايدنمشدر .

دولت عليه ايله ايتديكى محاربانك بحرى قسمنده محب قديمى اولان اورلوفك برادرى ديكر اورلوفى وبرى قسمنده دخى جنرال رومانزوفى انتخاب ايدرك ايكيسنى دخى بر حكمدارك بربنده سنى اطماع وتشويق ايده‌جك مواعد حكمدارانه ايله اقناع ايلدكدن ماعدا برده هوا پرست برپرنسسك اطماع ايده‌بيله‌جكى صورتده اميدوار ايتمشيدى ! .. واقعا بوشوق وغيرتله رومانزوف پك بيوك موفقيتلره نائل وبرچوق آماله واصل اولمشدر . لكن اورلوف دها ايلك محاربه‌ده قورقوسندن باپياوب يتمش اولديغندن قاترينا « بزم اورلوف يالكز قاريلر حضورنده يكيت ايمش . بن يالكز قارى اولسه ايدم

کندیسنه التفات ایده بیلور ایدم . لکن جنکاور بر حکمدار اولدیغم ایچون قورقاقلرله آلیش ویریشم یوقدر » دیمشدر .

نوبت خصوصیت مشهور پوتمکینه کلدکده :

بوذات قاترینا هیئت عسکریه میاننده اعلان حکومت ایتدیکی کون هنوز کنج بر ضابط اولوب غایت حشاری بر آته بنمش و قاترینانك یاننده بولنمشیدی . آت اوصلو طور میوب راکبی برلره آتمق مرتبه سنده چرپندیغی حالده پوتمکینك اکر اوزرینه میخلانمش کبی ثابت قالمسی و باخصوص سیماجه و اندامجه قاترینا کبی بر قارییی جذب ایده جك حالده بولنمسی حکمدارك نظر دقتنی جلب ایلمش اولدیغندن قاترینا نیجه معانیٔ شهیه یه دلالت ایدر بر تبسمی کتم ایده مدیکی حالده « سنیور پوتمکین ارکان دنیله جك ارکان ایمشسکز » دیمش و پوتمکین دخی بو سوزك حکمی نره لره قدر واره جغنی بالحساب حکمداری سلاملامش ایدی .

آرایه اورلوف و پونیا تودسکی کبی آدملرك کیرمسی پوتمکینه کوستریلان اثر توجهك ثمراتنی تأخیر ایلمش ایسه ده ۱۷۷۵ سنه سنه طوغری بو ثمرات کمالی بولمغه باشلادی .

ایلك دفعه اوله رق پوتمکینی حضورینه جلب ایله املنی آمرانه بر وضع حکمدارانه ایله بیان ایلدکده پوتمکین امره اطاعتدن بشقه چاره بوله مدی ایسه ده حکمدار یله بر کره لاابالیلك درجه سنی بولنجه چونکه

پوتمکین کرج...

بر ذات صاحب... بن حکمدارم... ایتمکی کافی کو... خدمت ایتمکه... بناء علیه قوا... ایده جککزه . ماده و معن... دیه بیا حقیق... قبول ایتد... دائرهٔ محر... حر یا و سیاسه دخی... بولنمشدر .

فرانسه دن پترسبورغه الچی کیدن موسیو دیسه کور و سائر بعض دیپلوماتلرك دخی قاترینانك حاوی تخانهٔ محرمیتنده پیدا ایلدکاری خصوصیت مناسبتیله بر طاقم مهم مهم ایشلره موفق اولدقلری صحایف تاریخده مندرجدر . لکن قاترینا شو احوال پرستانه سندن طولایی هیچ بر وقتده معاتب و معیوب اوله مز . چونکه محال سائره ده دخی دیمش اولدیغمز وجهله لذائذ شهوانیه یه انهماك نوع بشر ایچون عمومی بر شی اولوب ذکوردن کلان حکمدارلرك بو انهماکلرینه بر شی دینلدیکی حالده اناثدن کلانلری تعییب ایتمکه دخی کیمسه نك صلاحیتی یوقدر .

قاترینانك علوم و فنونه و عقلیات و حکمیاته رغبت فوق العاده سی مشهور و متعارف اولوب فرانسه ده آنسیقلوپه دیست دنیلان جمعیت ارباب معارف و باخصوص وولتر

نام حکیم مشهور و متعارف ایله پیدا ایلدیکی
مناسبتك درجه‌سی روسیه‌یی اوروپایه
مدنیت حقیقیه‌یه سلوك ایتمش بریر کبی
کوسترمکه کفایت ایلدی . مشار
الیهانك حکیم دالامبره و بوفونه یازمش
اولدیغی بعض مکتوبلری بالترجمه
مجموعه‌مزك تراجم آثار اجنبیه قسمنه
قویمش ایدك . دیدرو نام محرر
مشهور پترسبورغه و قاریناك حضورینه
واردقده اول قدر التفاتنه مظهر اولمشدر که
یالکز بو مسئله ایمپراطوریچه‌نك تزیین
صحیفهٔ ترجمهٔ حالنه کفایت ایده‌بیلور ؛
شوکت و شان خصوصنده قاریلردن
کلان حکمدارلرك برنجیسی ایدی .
بز ترجمهٔ حالنی تحریرده غایت اختصاری
التزام ایلدك . معاشقات و لطائفنك
مفرداتنه قدر کیده‌جك اولسه ایدك ؛
برجلد طولدیره بیلور ایدك . کندیسنی
ارباب مطالعه‌یه طانتدیرمق ایچون
شو یازدیغمز درجه‌سنی کافی کوردك .
(انتها)

﴿ فالجیلق ﴾

بنی بشرده تحقیق و تجسس انهماکی
اول قدر قوتلی کورونمکده‌در که « عجبا
شونك اصلی ندر ؟ بو نه اوله جق ؟
شوندن نه چیقار ؟ » دیه ایتدیکی تحقیقات
و تجسسات اورته‌یه هیچ یوقدن قوجه
بر مدنیت چیقارمش و برچوق اطلاعات
فنیه و صناعیه ایله عالمی طولدیرمشدر .
تحقیق و تجسس فکرینك انسانی بو طریق
مدنیته سوق ایتمش اولمسنه تشکردن بشقه
عرض ایدیله‌جك برشی یوقدر . حتی
فضائل مدنیه‌مز ایچون منتظر اولدیغمز
کمالات آتیه‌یی دخی ینه بو طبع بشرده
اولان تحقیق و تجسس فکرندن بکلمکده‌یز ؛
لکن بو فکر و انهماکده کی افراط نوع
بشری سائر برطاقم بیهوده و لزومسز
شیلره سوق ایلمش اولدیغی کبی آتی‌یی
کشف ایتمك مراقنه دخی سوق ایتمشدر که
بوکا تجبدن کیمسه کندیسنی منع
ایده‌مامکده‌در .

برعاقلك دیمش اولدیغی وجهله
آتی‌یی کشف و تحقیقه انسانی مجبور ایدن
شی ازمنهٔ ثلثه‌دن ماضی حکمی کچمش
و حال حاضر اسمی وار جسمی یوق بر زمان
اعتبار ایدلدکدن صکره زمان و عمر و حیات
و امیددن عبارت یالکز بر استقبال بولندیغی
حکمنك تحقق ایتمسیدر . یعنی انسان
آتی و استقبالك قیمتنی اکلادقدن صکره
او قیمتلی زمانی استعجال غیرتیله هیچ اولماز
ایسه وقوعاتنه قبل الوقوع اطلاع ایچون
بو مراقه دوشمشدر ؛ بز دیرز که نوع
بشر آتی‌یه اطلاع یعنی فالجیلق مراقنه
آتینك قیمتنی درك ایده‌جك قدر حکیم
اولدقدن صکره دوشمش ایسه دها زیاده
آجینه‌جق بر حرکتده بولنمش اولور .

اوت ! انسان ایچون آتی و استقبالك
قدرینی بیلمك بر درجه‌یه قدر حکیم
اولمغه متوقفدر . حکیم اولمیانلر دکلیدر که
آتی و استقبالك قدر و قیمتنی بیله‌میه‌رك
کندیلرینی بریأس کلی‌یه قاپدیررلر و بناء

عليه آتي واستقباله وصول يولني رشتهٔ
حيسانلريني قطع ايله قطع ايدرلر ؟
استقبالك قدريني بيلمك ايچون ماضي يي
حاله وهر ايكيسني استقباله نسبت وقياس
ايتمك لازمدر . بو حكمي چيقارمق ايچون
مقايسه ومحاكمه‌يه مقتدر اولان آدم ايسه
حكيمدر . اوحالده كشف استقبال ممتنع
ومحال اولديغني ده قياس ايلمك لازم كلور
ايدي .

بو كبي شيلر ده فكر بشري اقناع
ايده‌جك ايكي قوت وار دركه انك بريسي
دين وديكري حكمتدر . حكمت دينيه‌يي
حكمت عقليه‌يه مزج ايدنلر خبر ويريورلركه
« جناب حق انسانه برچوق علملري
ويرمشدر اما غائبي وآتي يي كشف ايتمك
علمني ويرمامشدر » . يالكز حكمت عقليه
اربابي ايسه « علم كرك مادة وكرك حكماً
ميدانده وجودي اولان شيلري محيطدر .
آتي وغائب ايسه هنوز نه مادة ونه ده
حكماً ميدان وجوده كيرمامش
اوله‌جقلرندن علم بونلري محيط اوله‌مز »
ديبورلر . بويله اولديغي حالده انسانلر
نه حكمت دينيه‌يه ونه ده حكمت عقليه‌يه
قولاق ويرميه‌رك ينه فالجيلق مراقنده
اصرار ايتمش اولور ايسه شايان استغراب
برحالده بولنمش اولمزلرمي ؟

انسانلره ازمنهٔ ثلثه‌يي بالمقايسه الك
قيمتليسني ميدانه چيقارمق قوتي عادتا پك
اسكي زماندنبري كلمشدر . شوحاله كوره
فالجيلق مراقي دخي پك اسكي بروقتدنبري
انسانك درونده اويانمش اولمق لازم كلور .

اوت اويله در . ديانت وحكمت
ومدنيت كبي فالجيلق دخي الك اول
آسيا طرفنده پيدا اولوب كلدانيلر
ميانده بيومش ورشديني عبرانيلر ايچنده
اثبات ايلمش ايسه ده مرتبهٔ كمالني يونانستانده
وروماده بولمشدر .

يونانستانده فالجيلق اوچ صنف
مخصوصه منقسم اولوب بونلرك معاش
وتعييناتي وسائر مصارفي آتنه مال صنديغندن
تسويه ايديلور ايدي . يونانيون عندنده
سنوحات معنويه « آپولون » دنيلان
معبودك حكمي آلتنده بولنمغله فالجيلر
بو معبوده منسوب بيتلريني باشلرينه دفنه
ياپراغي طاقمقله كوستررلر ايدي .

اوچ صنف فالجيلردن برنجي صنفي
« مسحر » دنيلان كيمسه‌لر ايدي كه
كويا عالمك اسرار خفيه‌سنه واقف بولنان
جنلر وشيطانلر بونلرك قرننده تمكن ايدرك
كرك آتي يي وكرك غائبي كنديلرينه كشف
وافشا ايدرلر ايمش . ايكنجي صنف
ايسه « مطلسملر » صنفي اولوب بونلر
اكرچه قرنلرنده جنلر برلشمش اولديغني
دعوا ايتمزلر ايديسه ده رياضت سايه‌سنده
جزوئي برتأمل ايله اسرار عالمه وقوف
پيدا ايده‌جكلريني درميان ايدرلر ايدي‌ده
بو زمانده اولديغي مثللو اوزمان دخي
« جانم رياضت ديمك آچ طورمقدن عبارت
اولديغنه كوره شو آچ طورمقله ضعفدن
بشقه نه حاصل اولور ؟ » ديانلر بولنمز
ايدي . اوچنجي صنف فالجيلره « نائم »
دنيلور ايدي . بونلر احوال غائبه‌يي

رؤیاده کوریلر ایمش . حتی ایچلرندن بعضلری آیلرجه وسنه‌لرجه اویقوده قالوب پك چوق شیلر کورمش اولدقلرینی دعوا ایدرلر ایدی .

اوزمان یونانیلر طیوردن برطاقمنك بعض آله وآلهاته مناسبت پیدا ایلدکاری اعتقادنده بولندقلرندن برطاقم فالجیلردخی معبودلره منسوب بیت سایه‌سنده واقف اسرار عد ایلدکاری قارغه و قرتال کبی قوشلرك باشلرینی اکل ایدر و بو مناسبتله کویا انلرك بدنلرنده وقوهٔ حافظه‌لرنده اولان اسرار و معلوماتی کندی قوهٔ حافظه‌لرینه نقل ایتمش اولورلر ایدی .

اشبو فالجیلر یالکز احادك بخته طالعنه فلانه باقمقله قالمزایدیلر . بونلرك رتبه‌لری بیوك اولوب حکومتك برصنف مأمورلری عد اولنورلر و دعوالرك صدق وکذبنی بونلر تفریق ایدرلر وسرقت اولنان اشیانك سارق مجهولنی بونلر ظاهره اخراج ایلرلر وحتی برمحاربه‌یه بدأ ایدلسی لازم کلان اشرف ایام و ساعاتی دخی بالتعیین محاربه‌نك نتیجهٔ غالبه‌سی هانکی طرفده قاله‌جغنی دخی بیلورلر ایدی !......

رومادە فالجیلق دها بشقه برطرز غریبه‌ده ایدی . باشلوجه ایکی صنف فالجیلر ایچون ایکی دارالمعارف اولوب « آرسوسپیسینا » دارالمعارفی برنجی ایدی که بونلرده التمش نفر فالجی بولنور و برآدم مقتول اولسه قاتلنی و برقاتل اعدام ایدلسه مقتولنی بیلوب میدانه چیقارمق ایچون نعشك باغرساقلرینی معاینه ایدرلر وحتی بعض پك مهم احوال آتیه وغریبه‌یی استخراج ایچون‌ده بعض بیگناهلرك وعلی الخصوص چوجقلرك دیری دیری قرنلرینی یاروب باقارلر ایدی . برعلم که برهانه احتیاجی اولیوب عالمی هرنه خبر ویررایسه محض حقیقت اولمق اوزره قبول اولنه انده بوکبی ملعنتلر اولمز ایسه او زمان تعجب ایتملیدر . بو دارالمعارف اربابی کوك کورلدیسی و شمشکدن دخی برچوق معنالر برطاقم خبرلر چیقاررلر ایدی .

ایکنجی دارالمعارف « اوکورلر » دنیلان فالجیلرکری اولوب بونلردخی یونان فالجیلری کبی بعض قوشلرك اوچمسندن و بعضلرینك باغرملرندن تطیر ایدرلر و شمشك و یلدیرمدن‌ده معنالر استخراج ایلرلر ایدی . اشبو اوکورلرك کرك خلق وکرك حکومت عندنده اول قدر نفوذی وار ایدی که اك مهم برایش ایچون «آلیو دی» یعنی «بشقه کون» دیسه‌لر او ایشك درحال تأخیرینه مجبوریت الویرر ایدی .

رومادە قوشلر ایکی صنفه منقسم اولوب خروس و بایقوش کبی قوشلرك سسندن وقرتال وقارغه وسائره‌نك طیرانندن تفأل وتطیر اولنور ایدی . هله پافالا غونیالی آلکساندر اسمنده برآدم توره‌دی که هرنوع فالجیلقله مهارت کامله دعوا ایدوب حتی برقپالی مکتوب ایله کندیسنه سؤال ایدیلان مسئله‌یه مکتوبی آچمقسزین جواب ویردیکندن خلق غائبی استخراج خصوصنده بو قدر قوتی قادتا معجزه‌یه حمل ایتمکله مرقومه

الوهيت مرتبه سنده بر اهميت ويرديلر (حالبوكه اليوم بر مكتوبی آچوب اوقودقدن صكره ينه اصلا آچلمامش كبی قپامق صنعتی پوليس نظارتلرينه ملازمت ايدنلر ايچون معلومات عاديه مرتبه سنده در) لكن خلق اوزمان بو صنعته واقف اولمدیغی جهتله كويا بر قوم آلكساندرينك غايت جسيم بر حيه معجزه سی اولوب ده كنديسنه غائبی اوحيه خبر ويرمكده اولديغنه قانع اولمشلر ايدی ·

يونان وروماده فالجيلق شو صورتده اولديغنه نظراً يونان ولاتين علوم وحكمياتنی اخذ ايتمش اولان ملتلر عندنده دخی فالجيلغك صورت ودرجه سی موازنه ايديله بيلور · نه حاجت ؟ اليوم هيچ بر ملت يوقدركه عندنده برقاچ نوع فالجيلق جاری اولمسون ·

بو صنعتده خلقك كوستردیكی رغبت محير العقولدر · شدتليجه بر ذكا ايله اون جكمده ايكيسنی راست كتوره بيلنلر غائبی عيان بيان كورمكله اشتهار ايدرلر · حتی خلقك رغبتنی قازانمق ايچون يوز لقرديده بريسنك اصابت ايتمسی دخی كافيدر · چونكه فالجی يه مؤاخذه ايتمك فكری كيمسه ده بولنميوب حريفك « اوچ كونمی ديه يم اوچ هفته می يوقسه اوچ آيمی » ديه مدت كسديكی وقعه اوچ ساعتده وياخود اوچ سنه ده ظهوره كلورسه بيله فالجينك خبر ويرمش اولديغی « اوچ » هرحالده يرينه كلمش صايلور · احكامك سائر بوكبی جهتلری دخی فالجينك ديديكی كبی چيقمز ايسه بيله خلق انی تأويل ايتمك خصوصنده حريفك يارو ياوريدر ·

« فلان فالجی فلانجه ايشی شويله خبر ويرمش وخبر ويرديكی كبی چيقمشدر » ديه اورته ده برچوق روايتلر دونر وخلق بر روايتك صحتنه نه صورتله حكم اولنمق لازم كله جكنی يعنی راوی يالانجيميدر طوغريجيميدر بو ايشده بر منفعت مخصوصه سی وارميدر وسائر بو قبيل شيلری تحقيق ايتمك ايجاب ايده جكنی خاطره بيله كتورمه دن ايديلان روايتك صحتنه قائل اولور · اكر بر كيمسه فالجی يه اعتراض ايده جك اولسه فالجی جواب بولمغه مجبور اولميوب اكا بدل بيك كشی مدافعه يه چيقار · نه يی مدافعه ايديورلر ؟ بر مسئله يی كه كنديلرنجه معلوم بيله دكلدر · ايمدی فالجيلق خصوصنده ايديله جك بر تعييب وار ايسه انی فالجيلر عليهنه ايتمك لازم كلميور · بلكه فالجيلره رغبت ايدنلر عليهنه ايتمك لازم كليور ·

فالجينك بريسی « فلان كون فلان ايالت طوفانله غرق اوله جق · الئيوكسك طاغلری اوزرنده كميلر كزه جكنی كوردم » ديمش · او كون كلمش · نه طوفان اولمش نه طاغلر اوزرنده كمی كزمش · بو بابده فالجی يی تذليل ايدنلره مقابل « اوكون طاغده كويلی چوجقلرندن بريسنك كوچك بر كول يابارق ايچنده قار يوز قابوغندن براويونجاق كمی يوزديرمشدر » ديانلر بولنمش وبو تأويل

فالجی‌یی بر ذالت عمومیه دن قورتارمشدر ·
فالجی‌الك بیوك یالانی بوقدر سهولتله
او رتریغی طاغده بر چوجغك قاربوز
قابوغندن کمی یوزدیرمسنی اوطاغك
طوفانله غرق اوله‌رق اوززنده کمیلر !...
یوزه جکی روایتله مقابل کتورورده خلق
دخی بو تأویلی قبول ایدر ایسه ارتق فالجیلره
کیم نه یاپابیلور ؟
یکنلرده دیوانه‌نك بریسی قاضی کوینك
یره باته‌جغنی اعلان ایلمشیدی · اوارالق
قارص واپوری باتدی · هرایکی اسمك
اولنده قاف حرفی بولنمسی دیوانه نك
سوزی طوغری اولمسنه کفایت
ایده بیلدی · حالبو که قارص واپوری
باتمامش اولسه ایدی‌ده عادی بر (قایق)
وحتی امین اوکنده دکزه بر (قیاق)
دوشوب باتمش اولسه ایدی اسملری
اوللرنده قاف حرفی بولنمسی دیوانه نك
ینه براءت ذمتنه مدار اوله بیلورایدی ·
مدنیتك ترقیسی وفنون و حکمیاتك
تعمیمی ایله « غبی الله‌دن بشقه کیمسه
بیله‌مز » حقیقت محضه‌سنه عمومك بل
باغلایه بیله جکنی پك ده امید ایتمیز ·
چونکه مدنیتك بزدن زیاده ترقی ایلدیکی
وفنون و حکمیاتك اولدقجه تعممه
باشلادیغی یرده دخی فالجیلغه اولان
رغبت نظر دقتمزی آچمقده‌در · برجنکانه
قاریسنك بیوك ناپولیونه « سن قورشونله
کولله ایله اولمیه جکسك » دیمش اولمسنه
دینه اعتقادی اولمیان ناپولیون ایناتمش
اعتقاد ایتمش اولور ایسه دها نه قالور ؟

بنـدمزك ابتداسنده فالجیلغه اول رغبت
طبع بشرده اطلاع آتی یه اولان انهماك
فوق الغایه دن نشأت ایلدیکنی اعتراف
ایدرك بونده باشلامش ایدك · مکر بنی
بشر طبع بشریسنی تصحیح ایتملیدرکه
بو مقوله اکاذیبه اولان اعتقادینی ده
کوشتسون ! انتها

﴿ لطائف ﴾

مابعد عن نومرو ۲۳

— افندم اویله هرشیئی بیلمك دعواسیله
هیچ برشی اوکره‌نه‌مامکدن محروم قالمش
اولان ذواتك ظنلری وجهله پلیچ
یمورطه‌نك نه صاریسندن حاصل اولور
نه ده بیاضندن ·

— کوردیکزمی برکره ؟ سویله مه‌ده
پاطلا !

— جانم نه سویلیه جکسکز ؟
پلیچ صاریسندن ده بیاضندن‌ده حاصل
اولمز ایسه قبوقلرندن می حاصل اولور ؟

— خیر ! هانیا شوشکلده « س »
حرفیله کوستردیکم بیاض لکه یوقمی ؟

— ها ! خروس افندینك لکه‌سی!

— اوت ! ایشته پلیجی حاصل ایدن تخم
اودر ·

— بونده بیلمیه جك نه‌وار ؟ دیمك
اولیورکه ....

— اوف امان یارب چیلدیراجغم به !
جانم « بیلمیه جك نه‌وار » دیمه به افندم!
چونکه حالا بیلمورسك !

— یوق اما ارتق سزده اوزون ایدیورسکزیا ! بز بو مرداربخنه اکلنجه ایچون باشلامش ایدك .

— اوت ! اکلنجه ایچون باشلادق ایسه براز صبر ایدیکزده طبیعتك مهارت دقیقه کارانه سنه وقوف پیدا ایدرك متحیرانه اکلنمش اولکز . بیلدیککز برشیئ بیلور کبی کورنمکه چالشمیکز چونکه هر وقت محجوب اولورسکز .

— نه یه محجوب اوله لم ؟ ایشته ینه دیرم که بونده بیلمیه جك برشی یوقدر .

— سویله یکز اویله ایسه باقهیم یمورطه ایچنده پلیچ نه دن حاصل اولور ؟ ایشته سزه معلوماتك باشلانغجی ده ویرمش ایدم .

— اوت ! اکر خروس افندی اوبیاض لکه یی یمورطه یه ادخال ایتمامش اولسه ایدی واقعا پلیچ حاصل اولمز ایدی . دیمك اولیورکه پلیجك تشکلنه سبب اودر .

— دهاسی ؟ دهاسی ؟

— نصل دهاسی ؟

— پلیچ او بیاضدن نصل حاصل اولیور دیمك ایسترم ؟

— ایشته او بیاض برمایه در . برمایهٔ حیاتدر که خروسدن کاوب یمورطه نك صاریسنی مایه لیور . نهایت ینه قوجه قاریلرك دیدیکی کبی صاریسی پلیجك اتلری اولیور بیاضی ده توکلری !

— پیر اولکز افندم ! معلوماتکزله بنك ایشایکز بکم . قوجه قاریلر مکتبندن مخرج اولان شاکردانك معلوماتنی کوردیکزمی ؟

— اکلنیورمی یز بکم ؟

— های های ! اکلنیورز ظاهر سزغله آزمی اکلندیکز ؟ ذاتی بو مسئله یه اکلنجه ایچون باشلامدقمی ؟

— ای سزده بیلدیککزی سویله یکزده اکلایه لم .

— هاشویله ! ایشته بو حالده بولنان آدملر هر شیئ اوکرنه بیلورلر . بیلدیککز شیئی بیلنلردن اوکرنملی قوزوم . زیرا .....

— ینه حکمت درسنده می باشلایه جغز ؟ صددن خارجه چیقمیه لم .

— باش اوستنه ! اوبیاض لکه یوقمی ؟ اومایه فلان دکلدر . اوبیاض لکه پلیجك کندیسیدر . اتلری ده انك ایچنده درکیکلری ده توکلری ده . اهل تشریحدن بعضلری واز جمله مالپیکی دیبورکه هنوز قولوچقه التنه قونلمامش اولان یمورطه یی الوب ده قوتلی خرده بین ایله او بیاض لکه یه باقسه کز لکه ده بر پلیج شکلنی کوره بیلورسکز .

— زهی تدقیق !

— زهی تدقیق ظاهر ! فقط طاوغك التنده التی ساعت مقداری قالان یمورطه نك اشبو بیاض لکه سنده پلیجك ایلك صورتی خیال میال رؤیت اولنمغه باشلار . اون ایکی ساعت صکره حیوانك باشی بیاض لکه نك اوست طرفنده نسبتلی اولور . یکرمی درت ساعته قدر بیاض لکه نك یعنی

پلیجك حجمی اصلنك ایکی مثلندن زیاده
بیور . هله قرق سکز ساعتده حیوانك
یورکی بالتشکل آب آشکاره کوریتور .
ایشته بدایتده بوقدر سرعتله ترقی ایدن کنج
قوشجغز یکرمی برکون ایچنده اتیله کمیکیله
توکیله قنادیله تاس تمام اوله رق دنیایه کلور .
— شمدی سویله سه م ینه طارلته جقم !
— خیر! آدم عقللی ایده جککز اعتراضلره
اصلا طارلمام .
— اویله ایسه شو یومورطه نك
صاریسیله بیاضنی نه یاپدیکز ؟ انلر عبث
اوله رقمی خلق اولندیلر ؟
— خیر ! پلیچ جانلانجه یه قدر
یومورطه نك صاریسنی یر ایدی . جانلان
دقدن صکره دخی بیاضنی یدی بتوردی .
— وای ! جانسز اولان حیوان یر
ایچرمی ؟
— سز دخی انا کزك قرنده ایکی
اوچ آی جانسز بولندیکز هم یدیکز هم
ایچدیکز . یعنی والده کزك قانی سزی
دخی بسلیه دی . ایشته بونك کبی
پلیچ دخی یومورطه نك صاریسنی بالذات
کندیسی یمز . بلکه او صاری حیوانك
درونته نفوذ ایدر .
— قان دیدیکزده خاطریمه کتوردیکز
یومورطه ایچنده قان بولندیغی حالده پلیچ اوقانی
نره دن بولوب ده طمارلرینه طولدیرمشدر ؟
— اوت ! واقعا صوریله جق بر
مسئله ده بودر . یومورطه ایچنده ات
وکمیك وتوك دخی یوق ایدی . بونلری ده
نره دن بولمش اولدیغنی دوشونمك لازمدر .

اویله یا !
— اهل تشریح اثبات ایدرلر که هر
نوع حیوانك وجودنده کی مواد متشکله یی
تشکیل ایدن قاندر . اك اول حاصل
اولان قان برکره یورکی تشکیل ایلدکدن
صکره شرایین وعروق واسطه سیله بو قان
نره یه قدر واصل اولور ایسه دائما
شکل وجودی تشکیل ایدرك واصل
اولور . مثلا یورك تشکل ایتدکدن ایکی
کون صکره قان بجاقلره قدر کلمش ایسه
بجاقلری تشکیل ایلمش اوله جغی کبی
دیزلره طوغری یولنك ایلروسنی دخی تشکیل
ایتمکده در .
— بونی اکلادق یا ! سائر حیواناتده
والده نك قانی چوجغنه انتقال ایدر که بوده
قولای برشیدر . شو یومورطه ایچنده
قان یوق ایکن نصل حاصل اولدی ده
بعده بو قان دخی اتلری متلری تشکیل
ایتدی ؟
— یومورطه نك قبوغی او زرنده برچوق
مسامات بولنوب اورالردن هوا جریان
ایلدیکنی سویله مامشمی ایدم ؟
— ای !
— مسامات مذکوره دن یومورطه
ایچنه هوا کیرر و یومورطه ایچنده پلیچ
تشکل ایتدیکی صره ده انبساط ایدن
بعض غازلر دخی ینه مسامات مذکوره دن
چیقار . حتی اهل تشریحك اثباتلرینه
کوره هنوز قواوجقه النه قونلمامش
اولان یومورطه بیله تنفس ایدر وعادتا حیوانلر
کبی هوا ایچندن اوقزیژن دنیلان غازی

یوطوب آسید قاربونیق دنیلان غازی دفع ایدر .

— ای بو تفصیلاتدن مقصد ؟

— عجله ایتمیکز . شمدی هنوز جانسز بولنان پیلیجک درونه نفوذ ایدن یومورطه صاری یسندن حاصل اولان برنوع کیلوس هوا ایله مقابل کلدیکی آنده تحولات کیمیویه قانونجه بالتحول قرزروب عادتا قان اولور [۱]

— فیلسوف افندی ! واصل سمع اطلاعکز اولمق لازم کله جکی اوزره بعض قوجه قاریلر کندی وجودنده یومورطه دن جیو جیو چیقاررلر . بعض کره کوبره ایچنه کومه رك و یاخود معتدل فرونه قویه رق دخی جیو جیو چیقدیغی واردر بوکا نه دیرسکز ؟ بونك اسباب حکمیه سی ده فیلسوفلر بنه خبر اولمادق لازم کاوره .

— نه ده استهزا ! ضرری یوق بکم . ارتق بکاری اکلندیرمکی درعهده ایلدك . چاره یوق قاتلانمغلی .

— عنایت بیورمش اولورسکز افندم .

— افندم حکمت طبیعیه اثبات ایدرکه حرارت هرجسمه انبساط و برد . ذاتاً معهود بیاض لکه نك بالذات پلیج اولدیغی خبر ویرمامشمی ایدم ؟ ایشته لزومی قدر معتدل برحرارت بوجسمه انبساط ویره بیله جکی کبی یومورطه نك صاریسی

ایچنده بولنان مواد معدنیه غازلرینی دخی شو انبساط حالنده پلیجك جوفنه انفاذ ایدر . حرارت زیاده اولور ایسه دائما مخرب اوله جغندن یومورطه یی دخی خراب ایدرکه بوکا اصطلاح عوامده پشمك دنیلور .

— اویله یا ! سزك کبی فضلانك اصطلاحنده دخی .

— اللهی سورسه کز استهزایی براقکز زیرا بحثمز دخی بتدی .

— وای بتدیمی ؟

— اوت بتدی ظاهر ! اکر حرارت لزومندن آز اولور ایسه اوحالده دخی انبساط خدمتنی کورمکه کفایت ایده میه رك پلیجی هلاك ایلر .

— بحث بتدی ها ؟ واه ! واه ! کاشکی بتامش اولسه ایدی ! زیرا کرچکدن پك اکلندك . جانم افندم شو یومورطه مسئله سنك دها حکایه ایدیله جك غرابتی یوقیدر ؟

— یومورطه مسئله سی بتدی افندم . فقط مراق ایدوب ده بو بحثی اوقویه جق اولسه کز تناسل عمومیه نك صورت و کیفیتی حقنده آله جغکز معلومات ایله تحیر قاور ایدیکز .

— بنده کز رجا ایدرم که او بحثی دخی بزه ذات دولتکز شرح ایده سکز .

— نه ؟ نمی ؟ بن ارتق بوندن صکره بزه بوکبی بربحثده بولنمامغه توبه ایده جکم .

(تمت)

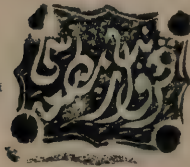
[۱] کیلوسك بویله قان حالنه تحولی کیفیت هضم وجریان دم بحثلرنده کوسترلشدر . صحیفه ۴۱۰ و ۵۲۶ یه مراجعت بیوریله .

قرق انبار

معارف، ادبیات، تراجم احوال، ولطائفدن بحث ایدر اون بش یکرمی کونده بر چقار مجموعه در .

صاحبی

{ محمد جودت }

مهر مخصوصی اولمیان نسخه‌لر ساخته اوله جغندن باصان وصاتان نظاماً مسؤلدر .

✻ جزؤ نومروسی ✻
۳۰

فیئاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر

استانبول
۱۲۹۲

﴿ حکمیات ﴾

﴿ نوع بشر ایچون نه کندیسندن بیوك ﴾

— دشمن یوقدر —

شو سرلوحه‌مزك حکمنی حسن ملاح وحسین فلاح کبی بعض حکایه‌لرمزده برطاقم وقوعاتك ذکری اثناسنده تصویر ایتمش ایسه‌کده حکایه دنیلان شی صرف حکمیاتدن عبارت اوله‌میوب غایت مختصرجه بعض محاکمات حکمیه حکایه‌یی تزیین ایده بیله‌جکنه و بو سرلوحه ایسه عریض و عمیق محاکمه‌یه چکیله بیله‌جك احکام مهمه‌دن بولندیغنه مبنی کیفیتك عقلمز ایردیکی مرتبه بوراده محاکمه‌سنه شروع اولنمشدر ٠

﴿ انسان مطلقا مسعود یشامق ایچون ﴾

— نه قدر مکمل یارادلمشدر —

بعض متقدمین حکما جناب حقك انسانه احسان بیورمش اولدیغی نعمتلرك اك بیوکی عقل اولدیغنی بیان ایله انسانده عقل اولدقدن صکره آدمك مسعود اوله بیله‌جکنی حکم ایتمشلر و بوسوئه کبی بعض ارباب قلم دخی کوردك که عقل وفکر انسانه ویرلمش اولدیغنه کوره انسانك مطلقا مسعود یشامق ایچون خلق اولنمش برحیوان اولدیغنه قانع اولمشلردر ٠

انسانك مطلقا مسعود یاشامق ایچون یارادلمش برحیوان اولدیغی بدیهیاتدن کبی برشی اولمغله البت مسلمدر ٠ لکن ظنمزه قالور ایسه بو محاکمه‌نك مبنی علیهی بالکز عقل اولمز ٠ بز دوشونیورز که انسانده عقل اولمدقدن صکره سائر خصایص برپاره‌یه یارامیه‌جغی کبی سائر خصایص اولمدیغی صورتده عقل دخی همان برپاره‌یه یارامز ٠ مثلا پارمقلرمزك اوجنده برطاقم چزکیلر واردر که پك چوق کیمسه‌لر بونلرك نه ایچون یارادلمش ونه ایش ایچون مستعد اولمش ایدوکنی دوشونمامشلردر بیله ٠ داروین حکیمك جلدلر طولوسی تدقیقات حکمیه‌سندن اکلاشلدیغنه کوره بو چزکیلر الك اینجه ایشلری کورمك ایچون واسطه اوله‌رق خلق ایدلمش یعنی جناب باری تعالی انسانی بوقدر مدققانه ومکمل یاراتمشدر ایمدی فرض ایدملم که انسانده اولان عقل وفکر برفرسده اولسون ٠ او یکپاره طرناقدن عبارت اللریله عقلنك دلالت ایلدیکی ایشلری نصل کورر ؟ انسانك اللری آت اللری کبی اولدیغی تقدیرده دخی حکم بوکا متناسب بدو ٠

اما دنیله جك که جناب حق انسانك اللرینی نه عقلنك دلالت ایلدیکی ایشلری کورمکه کافی برصورتده یاراتمامشدر ٠ مثلا بعض اینجه ایشلر وارد که ال ایله کورلمك محال اولدیغندن جمبز کبی آلتلر استعمال ایدرز ٠ واقعا بو سوز طوغریجه برسوزدر ٠ انجق دقت ایدلملیدر که او آلتلری یاپان دخی ینه بزم اللرمزدر ٠

الحاصل انسانی مسعود یشامق ایچون خلق ایدلمش برحیوان اولمق اوزره دوشونه‌جکمز زمان یالکز عقلنی نظر دقته المقله قالور ایسه‌ك تدقیقمز ناقص قالور ٠

انسانی کافهٔ اعضا وجوارحنده اولان خصائل مسعوده ایله برابر نظر تدقیقه الارق اول صورتله مکمل بولملی وشکرمزی ده اکا کوره ایتملی یز .

حکایه ایدرلرکه منافع الاعضا فننده ماهر بر طاقم ذوات بر چوق ده ماهر رسامل ایله عقد بزم الفت ایتمشلر . بحث انسانه انتقال ایلمش . بونلرك هر بری انسانك خلقتنده عقلا وحکمة بر نقصان اولوب اولمدیغنی ارامشلر . شو وجود بشر نصل یارادلمش اولسه دها مکمل اوله جغنی دوشونمشلر . برکره انسانك شمدیکی اعضاسنی ذهناً بر برندن آیرمشلر . کوزلری قولاقلری بینی لسانی جکرلری قلبی وساٸره‌یی بر بر کوز اوکنه آلمشلر . بعده وجود بشره کوردیرمك ایستدکاری خدمتاره نظراً اعضایی تشکیل و یرلی یرینه ترتیب ایتمك ایسته مشلر . بردرلو موفق اوله مامشلر . بو بابده یاپدقلری رسملرك هر بری بر اعجوبهٔ زمان اولمش . الك صکره حال حاضر یله قالمسندن بشقه یول اولمدیغنی وفقط اکسه طرفندن ده بر کوز اولسه ایدی دها سهولتله هر طرفی کوره بیله جکنی دوشونمشلر . ایشته بو فقره‌یی ده نظر اهمیته آلارق انسانك مطلقا مسعود یاشامق ایچون نه قدر مکمل یارادلمش اولدیغنی اکا کوره موازنه ایتملیدر .

یا انسانك مسعود یاشامسی ایچون مکملیتی یالکز عقلیله برابر وجودینك دخی او عقله خدمت ایتمکه پك مستعد اوله رق خلق ایدلمش اولمسندنمی عبارتدر ؟

یعنی بو مکملیت یالکز مادیاتدنمی عبارت قالور ؟

حالبوکه انسان معناً دخی مطلقا مسعود اولمق ایچون ایجاب ایدن جبلتله مجبول اوله‌رق یارادلمشدر . مدنیتك دائره‌سی بر درجهٔ وسعتده توسع ایلدکدن صکره بداهت صورتیله میدانه چیقدی که انسانك کندی عزتی ایچون مراجعت ایده جکی خصوصاتك هر بری بشقه سنك ده منافعنه خدمت دیمك اولیور . بر چفتجی نائل ثروت و یسار اولمق ایچون اکین اکوب ده املنه واصل اولور ایسه سائرلرینه ده اکمك یتشدیرمش اولیور . بو حکمتدن دخی بر تعاون و تناصر صورتی میدانه چیقوب بوده انسانلرك مسعودیتنی اکمال ایدیور .

مدار مسعودیتك جهت معنویه‌سی یالکز بوندن ده عبارت دکلدر . جناب حق انسانده ابوت بنوت اخوت زوجیت وسائر کونه صهریت شفقتلرینی و دوستلق انهماکارینی ودین وملت ووطن سودالرینی ونهایت انسانیت وآدمیت مناسبتنی هب انسانلری بربرینه اماله و تقریب ایتمك وبو صورتله ده عادت عمومیه‌یه ال برلکیله خدمت اسبابنی اکمال ایلمك ایچون جلوه لندیرمشدر .

انسانك مطلقا مسعود یاشامق ایچون حائز اولدیغی خصائل مادیه ومعنویه نظر دقته آلنور ایسه بو نوعك هر حالده مسعود اوله جغنه شبهه قالمز .

﴿ اویله ایسه انسان مسعود یاشایورمی ؟ ﴾

اون اون بش کشیدن عبارت برجمعیتده بولندیغکز زمان ذوات موجوده معلومکز اولان آدملر ایسه احواللرینی ذهنکزده محاکمه ایدیکز . مجهولکز اولدقلری تقدیرده کندیلرندن تحقیق ایلیکز . مطلقا جمله سنی سعادتدن محروم اولدقلرندن بحثله مشتکی کوررسکز .

فقط سعادتدن مأیوس دکلدرلر . هر بری مسعود اولمق ایچون کندیسنده استعداد وقابلیت وحتی صلاحیت کورر . محضا خارجدن برسبب کندی سعادتنی مانع اولدیغندن شکایت ایدر .

انسانلر بو مسئله ده فراده فراده مشتکی اولورلر ایسه انسانیتك هیئت مجتمعه سی دخی بنه او شکایتده بولنمق لازمدر . زیرا قانون ریاضی احکامندندر که افراد نه ایسه اوافرادك حاصل جمعی ده اودر .

مع هذا بزده بر کره انسانیتك هیئت مجتمعه سیله درجهٔ مسعودیتنی موازنه ایده لم : عجبا هیئت مجتمعهٔ انسانیه استعداد وقابلیت وصلاحیتی اولدیغی قدر مسعودمیدر ؟

ارضك طبقات سفلاسنده مدفون اولان بونجه جواهر معدنیه یی یربوزینه چیقارتاجق وبونلرك خامنی ایشلیوب هرشکل وصورته قویه بیله جك اولان انسانلر اکر بوقوتی یالکز اسباب سعادت یولنده صرف ایتمش اولسه لر بو یوزدن بکله دکاری مسعودیته ومعلری بتدیکی مرتبه ده کمالیله نائل اولمش اولورلر ایدی . حیفا که بوقوتك برچوغنی طوب وتفنك ودانه کبی کندی بنی نوعلرینك وجودینی هدم ایده جك اولان وسائطه صرف ایدیورلر و بو جهتله شو صنایعی سعادت یولنده دکل انسانلغك خرابیسی یولنده استعمال ایلیورلر . قرق انبارمزك ایلك نسخه سنده مندرج بر موازنه ده یکرمی سنه دنبری وقوعبولان محاربانك ضایعات نفسیه ومالیه سی حساب ایدلمش ومقداری ارباب عقول واذعانی متحیر ایده جك درجه یه واردیغی کوسترلمشدر .

بز بوراده قوت بشرك یالکز برصورتنك کیفیت استعمالنی نظر اعتباره وضع ایلدك مرامز برمثال عرض ایتمك اولدیغنه کوره بوقدری کافیدر . چونکه قوت بشرك صور سائره سنك کیفیات استعمالی دخی موازنه ایدیلوز ایسه بو نتیجه یی کوستره جکنه یقینز واردر .

ایمدی مادام که اسباب سعادت حوایج مسعودیه یه صرف ایدلمامشدر وایدلمیور اویله ایسه اسباب مذکوره ایله خصولی امید ایدلمکده بولنان مسعودیت دخی حاصل اولمامشدر واولمیور .

معارف کبی صنایع کبی تجارت کبی ثروت کبی حریت کبی انسانی کرچکدن مسعود ایده جك اولان نعمتلری ضیا وجهالت کبی تذللك کبی مسکنت کبی فقر کبی اسارت کبی انسانی بیچاره ایدن نقمتلری دخی ظلمت اعتبار ایدوب ده کرهٔ ارضك

اوزرینی بونلرك کیفیت استیلاسنه دقت
ایده‌جك اولسه‌ق کرچکدن ضیادار
اوله‌رق پارل پارل پارلقده بولنان یرلری بیکده
ایکی و کرچکدن مظلم اولان یرلری بیکده سکز
یوز نسبتنده کوررواراده‌کی یوز طقسان سکز
نسبتنی ایسه بیاضدن سیاهه وارنجه‌یه قدر
بالتدریج تلون ایتمش برصورتده بولور ایدك .
کرهٔ ارضی دست بازیچه‌سنده طوپ کبی
اوینانمقه قدر مقتدر بوانسان بنی بشرك
مسکنی بوحالده‌می بولنملیدر ؟

بوندن مقدم بردیگر بند مخصوصمزده
دخی دیمش اولدیغمز وجهله ید خلقت
بوکره‌یی برمسکن عمومی اولمق اوزره طرح
ایلمشدر . بوسره مبنیدرکه استعدادلری
متخالف واسباب کمالری متباین اولان
بونجه محصولات طبیعیه‌یی ده بنه مختلف
الطبایع یرلرده یتشدیرمکده بولنمشدر .
انسانیت ایسه محصولات مذکوره‌نك
جمله‌سنه آیری آیری محتاجدر . انسانیتك
محتاج الیهی اولان برشیئه عموم انسانلرده
محتاج اولورلر . اویله ایسه کرهٔ ارضك بر
مسکن عمومیٔ انسانی اولمسنه عموم انسانلر
محتاج اوله‌رق بواحتیاجك سوقیله تکمیل
کره بر باغچه کبی طرح وتزیین ایدلمش
اولمق لازم کلور ایدی . حالبوکه بویله
اولمدیغی کوریلیور .

« فکر تخریب وفکر تعمیر »
سرلوحه‌لی برمقاله‌مزده انسان اوغلی
کندی محصول سعی انسانیسنی تخریبه
تعمیردن زیاده اهمیت ویرمش اولدیغنی
اثبات ایلمشیدك . حالا بوفکرده یز .
مدنیتك مبادیسندنبری تاریخك روایات
واخبار متسلسله‌سنی تتبع ایده‌جك اولسه‌ق
اوچر دردر یوز بیك آدمدن مرکب
اردولرك تخریب عالمه چیقمش اولدقلرینه
دائر بیك مثال کوروب حالبوکه بویله
اوچر دردر یوز بیك کشیدن عبارت
اردولرك تعمیر عالمه چیقمش اولدقلرینه دائر
عا . تا هیچ برمثال کوره‌میز .

باقکز « انسان مطلقا مسعود یاشامق
ایچون یارادلمشدر » سوزی نه قدر
طوغری برسوزدرکه مبدأ تاریخدن بوزمانه
قدر سعادت حالك هدم وتخریبنه
چالشلمش اولدیغی حالده ینه بتون بتون
محوینه موفقیت حاصل اوله‌میه‌رق بوقاروکی
موازنه‌مزده کوستردیکی وجهله کرهٔ
ارضك اوزرنده بیکده ایکی نسبتنده اولسون
برقسمی نور مسعودیتله مسعود قالمشدر .
اکر تخریبه اولان همت تعمیره صرف
ایدلمش اولسه ایدی البت نسبت تنور
دخی بودرجه‌ده قالمز ایدی . برمثال
ایراد ایده‌لم :

مثلا زمانمزده برمیلیون آدم اولدورنجه‌یه
قدر جنکلر ایدرك بو برمیلیون آدمك
وانلرك النه ویریلان اول مقدار طوپ
وتفنك وادوات سائره‌نك واسطه‌سیله
بونجه خرابی‌یه موفق اولمش بولنان
بوناپارطه جنابلری اول مقدار قوت
وبوبابده صرف ایلدیکی مصرف ایله
تعمیر عالمه همت ایلمش اولسه ایدی ایکی
صورت همتك نتیجه‌سی برمی اولور ایدی؟
بویله برحسابی تعمیم ایتمك مراد اولنور

ایسه نمرود وسترپلری سمیرامیسلری دارالری
جنکیزلری فلانلری هب حسابه قاتەرق ایشی
تااولندن باشلاملی . حریفك دیدیکی کبی
یمین ایتسەك باشمز آغرمز که بو حسابك
نتیجه سی انسانك شعورینی اخلال درجه سنه
وارر .

﴿ انسانیته بو قدر فنالق ایدن دشمن ﴾

(کیمدر ؟)

بو سؤاله بنده « انساندر » دیه بر کلمه دن
عبارت بر جواب ویرمك ممکندر . فقط
بوجوابدن انسانك کندی کندیسنه
دشمنلك ایتمکده اولدیغی آکلاشیله جغندن
و بو ایسه احتمال که بعض حوصله لرجه
قبوله شایان اولهمیه جغندن سوزمزی
ایضاحه هرحالده محتاجز .

تاریخ مدنیتك احکام جغرافیه سنی
تصویر ایدن برخریطهٔ قدیمه اوزرینه
باقسه کز برتروا برنینوو . برتدمر
شهرلری کوررسکز . بونلر اول قدر
اهمیتله یاد ایدیلور که اطراف وجوارلری ایچون
مرکز مدنیت اولدقلری روایت قلنور .
شمدی بوشهرلری براله یکسان کوررسکز !
کیم خراب ایتمش ؟ انسانلر . انسان
یواسی دیمك اولان برشهری ینه انسان
خراب ایدر ایسه انسانك انسانله محاربه سی
و بودخی انسانیتك کندی نفسیله محاربه سی
دیمك اولور . اکر بو محاربه ده مغلوبلری
مظلوم غالبلری ظالم کوره جك ایسه کز
تاریخ سزه اثبات ایدر که اومغلوب
ومظلوملر دخی چوق دفعه بشقه لرینك
غالب وظالمی اولمشلردر . هیئت مجموعهٔ انسانیتك
برقسمی دون غالب و برقسمی مغلوب اولوب ده
بوکون دخی دونکی مغلوب غالب ودونکی
غالب مغلوب اولور ایسه غالبیت ومغلوبیت
هیئت مجموعهٔ انسانیه یه تعمیم ایتمش اولور .
اویله ایسه انسانیتك مغلوبیتی دخی ینه کندی
الندن حاصل اوله بر مظلومیت دیمك
اولور .

اما دنیله جك که بوایش منطقك جوازی
خارجنده براویغونسزلقدر .

اویله اوله جق یا ! منطقك جوازی
داخلنده برشی اوله جق اولسه ایدی
نتیجهٔ حاصله سی دخی نفس الامرك قبول
وتصویبی داخلنده برشی اولور ایدی .
نفس الامر قبول وتصویب ایدرمی که قوت
وقدرتی بوقدر بیولتمش اولان بشریتك
مسکنی بولنان کرهٔ ارض سیم سیاه
برظلمت ایچنده قالسون ؟ بونی نفس الامر
قبول ایتمدیکی کبی بوصورتی استلزام
ایتمش اولان اسبابی دخی منطقك قبول
ایتمامسی اوقدر شاشیله جق برشی
دکلدر .

اکر انسانیتك کندی نفسیله
ایتدیکی بومقاتلات ینه کندی سلامتی
ایچون اولسه ایدی هرحالده
عقل قبول ایده بیلور ایدی . اوحالده
وجود انسانیت غانغرن اولمغه یوز
طوتمش اولان برپارمغنی کسمش دنیلور
ایدی . چه فائده که نمرود وسترپس کبی
سمیرامیس کبی دارا کبی جنکیز کبی
تیمورلنك کبی بیوك ناپولیون کبی بیکلرجه

جهانكيرلرك غضب و شدتلريني موجب
اولان شي ترقيات انسانيه يه مخالفت
ايدلمسي دكلدر كه بو نجـه محاربه‌لر محضا
اومخالفي دفعله انسانيتي توسيع ايچون ايدلمش
ديه بيله‌لم . ايشـته الك صكره زمانمزده
وكوزمزك اوكنده وقوعبولان فرانسه
والمانيا محاربه سي نصل برسـببدن نشئت
ايلمش ايسه هرمحاربه نك دخي ينه بوكبي
برسببدن نشأت ايلمش اولديغي تيقن ايتمك
ممكندر . چونكه بز «تاريخ دنيلان
شي هپ برنوعدن عبارت بولنان وقايعك
مواقع مختلفه‌ده تكررندن عبارتدر» ديان
آدمك سوزيني عادتا تماميله حقلي كورمكده‌يز .
بوسـوزي يالكز امريقانك شمال وجنوب
محاربه‌سي تكذيب ايلمش وفقط اسارتك
الغاسي ايچون محاربه ايدلمسي دخي همان
عالمده ايلك دفعه اوله‌رق كورلمشـدر .
سائر محاربه‌لردن اكثريسي اسارت ايچون
اولديغي دركاردر .

اوت ! بزم بوفكرمزه‌ده اعتراض
ممكندر . دنيلور كه انسانلرك كيفي
دكلسك يا ؟ كيدرده ذوقي ايچون برمحاربه
ايدر .

اكر انسانلر ايتـدكلري محارباتك
اسبابني بوصورتله بعد الحا كه اولوجهله
جنكه شروع ايتسـه‌لر بوسوز هرحالده
طوغري برسوز اولمق اوزره حكم ايديلور
ايدي . لكن كچن محـاربه ده جزايرك
قسـطنطنيه ايالتنـدن كيتمش اولان
برتورقوس يعني مجرب نفري پروسـيانك
سـالز يورغـدن كلمش اولان برنفريله
سونكي سونكي يه كلدكلري زمان آرالرينه
كيروب ده «ياهو! بيز بربركزي طانورميسكز»
شو محاربه يي ذوقكز ايچونمي ايديورسكز؟
نيچون ايديورسكز؟؟ ديمش اولسه عجبا بونلر
(اوت) جوابني ويره‌بيلورمي ايدي؟ يوقسه
بريسي «بن چولده‌دوه‌چوباني ايدم طوتديلر
كتورديلر» وديكري «بن‌ده قورت آوجيسي
ايدم عسكره آلديلر كتورديلر» مي ديرلر
ايدي ؟

ولوسلم ايكي طرفدن بشر اوزبيك
آدم ذوق ايچون يكان يكان بربرينك قانته
صوصايه‌رق سـونكي سـونكي يه‌كلمش
اولسـونلر . كمالات انسانيه وسعادت
مدنيـه خليالرنده كزينان برفكر بوكا ينه
اعتراض ايتمكه كنديسني مجبوركورر .

ذاتا خبرويرمك ايستديكمز شي نه
ايدي ؟ انسانيتك كنـدي كنديسنه
عـداوت ايتمكده بولنمسي دكلمي ايدي ؟
اويله ايسـه منطق وارسون حالا تجويز
ايتمسـون . هركيم نه ديرسه ديسون .
انسانيتي ينه كندي اللري وهمده سلامتنه
خـدمت ايتمكه دخي مقتدر اولان اللري
خنجرله مكده دركه . بناء عليه انسانلق
ايچـون ينـه انسانلقدن بيـوك دشمن
يوقدر . زيرا انسانلغك كندي كنديسنه
ايتديكني نه برآفت سماويه ونه ده برآفت
ارضيه ايده مامكده‌در .

﴿ انسانك كنديسنه عداوتي ﴾

ـ جنت اعتبار ايدر ايسـدك بونك ـ
ـ علاجي بوقيدر ؟ ـ

انسانلر مسعود اوله‌رق یاشامق ایچون هر نوع کمالات ایله مکمل اولدیغی حالده یارادلمش ایکن ینه کندی سعادتلرینی کندیلری محو ایتمکی یاجوجقلق ویاخود جننده حمل اولنه‌جق برکیفیتدر ۰ زیرا چوجق ویاخود مجنوندر که کندی فائده‌سنی بیلمیه‌رك ویاخود حساب ایتمیه‌رك فائده‌سی علیهنده حرکتلرده بولنور ۰

اکر انسانیتی هنوز چوجق اوله‌رق فرض ایده‌جك ایسه‌ك انسانیت اویله برچوجقدر که باشی اوزرنده (افکار حکمت) کبی تجربه‌کار برپیر حکمت ضمیر لالاسی واردر ۰ بوناصحك نصح عاقلانه‌سنه حواله سمع اعتبار ایدر ایسه رشاده نائل اوله‌بیلور ۰

یوق اکر انسانیت نیك وبدی فرق ایتمز برمجنون ایسه اکا ده مداوات ایده‌جك (افکار حکمت) طبیب لبیبی اولوب انك صورت تداویسنه قائل اوله‌بیلدکدن صکره نائل برؤ تام اوله‌جغنه شبهه یوقدر ۰

افکار حکمتی کرك برناصح وکرك برطبیب فرض ایدر ایسه‌ك ایده‌جکی توصیه‌یی تطویله حاجت یوقدر ظن ایدرز ۰ چونکه بوقارودن بری ویردیکمز تفصیلاتدن اکلاشلمشدر که بو وصیت (اتفاق وتناصر عمومی) دن عبارت قالور ۰ اتفاق واقتران هرملتك حکمداری ویاخود انك مقامنه قائم اولان هرهانکی برنوع حکومتی النده اولدیغندن اکر انلر براتفاق عمومی ابدی‌یه راضی اولسه‌لر ایدی افراد دخی کندیلرینه تعلق ایدن تعاون وتناصره طبیعتلریله مجبور اولورلر ایدی ۰ چونکه تجارات عمومیه ذاتاً بوتعاون وتناصر عمومینك وسیله موجوده‌سی اولوب انی اخلال ایدن شی دخی پولتیقه لرك تضادیدر ۰

عالم برصلح عمومی وابدی نعمتنه نائل اولورلر ایسه اوزمان میدان قوجه طاغلری دلوب شمندوفر کچورن وبناءعلیه عمران اردولری اطلاقنه شایان اولان عمله اردولرینه قاله جقندن مطلوب اولان عمران عمومی دخی اونسبتده سرعتله کیدر ۰

(تمت)

﴿ تراجم احوال ﴾

﴿ اعاظم حکمیای اسلامیه دن ﴾

– ابن رشد –

ترجمهٔ حالنی یازمغه مباشرت ایلدیکمز بوذات شریفك اوروپاجه شهرتی بزم شرق طرفلرنجه اولان شهرتنه غالب اولمغله وبلکه بعض احوال واقعه‌دن ناشی شرقك نظر دقتی بوذات شریفی اهمیت لازمه‌سیله تلقی ایده‌مامش بولنمغله بو دفعه یازمقده اولدیغمز ترجمهٔ حالنی قارئین کرام حضراتنه هر یرده تصادف ایده‌میه‌جکلری برشی اولمق اوزره عرض ایده‌بیلورز ۰

ابن رشدك کنیه‌سی ابوالولید محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد اولمق اوزره

مفیددر . مأخذلرمز فرانسزجه
اولدیغندن انلرك خبر ویردیکی
کبی بز دخی میلاد حسابیله خبر
ویرملم که مشارالیه میلادك ۱۱۲۶ سنه سنه
طوغری اندلسده واقع قرطبه شهرنده
تولد ایتمشدر .

پدری اوزمانجه اهمیت ملکیه
وسیاسیه سی شمدیکی ولایت والیلرینك
اهمیتی درجه سنه واران قاضیلق مسندنده
بولندیغندن وجدی ابوالولید محمد دخی
نفس قرطبه شهرنده ومسند قضاده
بولنه رق پك چوق شان وشهرت المش
اولدیغندن ابن رشد فامیلیاسی اندلسك
کبار فامیلیالرندن عد اولنور ایدی . حتی
پارس کتبخانهٔ کبیرنده ابوالولیدك مسائل
دینیه وفقهیه یه عائد برچوق فتاوای
شریفه سنی حاوی مکمل ومعظم برجلد
موجوددر . ابن رشدك اوچنجی جلدی
دخی اندلسده حکومات اسلامیه میاننده
پك بیوك امور سیاسیه ایله مشهوردر .

تاریخ شناسان ارباب مطالعه یه خفی دکلدرکه
قوردو یعنی قرطبه شهری خلفای اسلامك
سایهٔ همتنده مادةً ومعناً پك بیوك برترقی یه
مظهر اولوب حتی بیك عدد مرمر
وصماقی دیرکلریله شهرت کیر عالم اولان
جامع شریف دخی بو شهرك ترقیات
عمرانیه سندن برنمونه اولوب الیوم ینه
شهرك برنجی معبدیدر . هله بو شهرك
دارالمعارفی عموم اوروپانك درسخانه سی
اولوب اوراده برخیلی علمای نصارانك
مشاهیر علامهٔ مسلمیندن تلمذ ایلدکلری
دخی تواریخده کوریلور . قوردو
معارفجه نه قدر شهرت بولمش ایدیسه
سویل شهری دخی صنایع نفیسه جه شهرت
کیر عالم اولوب حتی ترجمهٔ حالنی یازمقده
بولندیغمز ابن رشد « سویلده وفات
ایدن برعالمك مماتیله چقاولان کتابلرینه
قوردوده مشتری بولنور و قوردوده
وفات ایدن بر موزیقه جینك سازلرینه
دخی انجق سویلده مشتری ظهور ایدر » دیمش
اولدیغی تاریخك فقرات مندرجه سندندر .

ایشته ابن رشد بویله ترقیات علمیه
ایله مشهور برمملکتك کبار زادکانندن
بولندیغی جهتله فضائل علمیه دن نه رتبه یه
قدر مستفیض اوله جغی ادنا ملاحظه
ایله معلوم اوله بیلور . حالبوکه مترجمین
احوالك قید وتحریرلرینه نظراً ابن
رشد پدرینك دقت دائمه ومخصوصه سی
التنده تربیه ایدلمش وعلوم السنه وادبیه یی
تکمیل ایتدکدن صکره اطبای مشهوره دن
ابوجعفر ابن هرون حضرتلرندن علوم
طبیه یی وابن بجا حضرتلرندن دخی علوم
فلسفیه یی وابن عربی حضرتلرندن
دخی فلسفه نك اك عالی مباحثنی اخذ
ایتمشلردر . ارتق بویله برمملکتده جد
بجد علما زاده و اك مشهور معلملرك فضائل
علمیه سیله پرورده اولان وذاتاً دخی نعمت ذکا
وفطانتدن محروم بولنمیان برچوجغك نه
درجه لره قدر فیضیاب معارف اوله جغی
اولادن کوریله بیلور .

پدرینك وفاتندن صکره ابن رشد
هرنقدر هنوز کنج ایدیسه ده خدمت

قضایه تاب آور اوله بیلدی . حتی فـقه وحکمتده اولان بهرهٔ کلیه‌سی پك چابق اشتهار ایتمکله مغرب زمیننده واقع مراکش سلطانی عبدالمؤمن طرفندن جلب ایدلدی .

شوراسنی ایضاح ایده‌لم که بو عصرده مراکش خاندانی سبته بوغازینك اوته طرفنده واقع اندلس الکاسنده المرابط خاندان اسلامیسنی تارومار ایتمش و اوطرفلره قدر نفوذینی توسیع ایلمشیدی .

گنج حکیمه بو التفات خوش کورینه‌رك قوردو قاضیلغنه طرفندن قائمقام نصبیله مراکشه و عبدالمؤمن حضورینه کیتدی . علومك کنهنه واصل اولمش بولنان مشارالیهه تودیع ایدیلان مأموریت فاس و مراکشده‌کی مدرسه و دارالفنونلرك اصلاحی اولمغله کمال موفقیتله رؤیت اموره باشلادی .

ابن رشدك مترجمین احوالندن موسیو رنان دیرکه حکیم مشارالیه مدارسك اصلاح احوالیله مشغول اولدیغی صره‌ده دخی علم هیئتجه مشغولیت مخصوصه‌سنی ترك ایتمیوب دوام ایدرم ایدی . ینه مترجمین احوالندن موسیو خوفر حکیم مشارالیهی ۱۱۲۰ سنهٔ میلادیه‌سنده تولد ایتمش حسابیله فضل و عرفانده شو درجهٔ عالی العاله وصولی کندیسنه هنوز یکرمی یدی یاشنده ایکن و موسیو رنانك حسابنجه ۱۱۲۶ سنه‌سنده تولد بیورمش اولدیغندن هنوز اوتوز اوچ یاشنده ایکن میسر اولمشدر .

عبدالمؤمن ارباب فضل و عرفاندن بر ذات اولدیغی مثللو بعد وفاته یرینه قائم اولان اوغلی ابو یعقوب دخی پدری کبی فاضل بر شهزاده اولدیغندن ابن رشددن التفاتنی دریغ ایتمامشدر . اوزمانلر یعقوب بك دائره‌سنده ابن طفیل نام حکیم اقبالده اولوب مشارالیه ابن رشدك پك بیوك دوستی اولدیغندن امیرالمؤمنینك توجهنی قزانمق خصوصنده پك بیوك یاردمی اولمشدر . ذاتاً ابن رشدی مراکش خاندانه توصیه ایدن مشارالیه ابن طفیل ایمش . حتی عبدالواحد نام مورخ فقرهٔ آتیه‌یی ابن رشدك کندی اغزندن ایشتمش اولدیغنی روایت ایدن و مشارالیهك تلامیذندن بولنان حکیم ابن یحیی دن اخذ ایله درج ایدر .

« بنی فاس خاندانه توصیه ایدن ابن طفیلدر . سلطان ابو یعقوبه دخی مخصوصاً کندیسی توصیه ایلدی . ابتدای اشتهارم خاندان سلطانی‌یه اولان بو منسوبیتله باشلامشدر . ایلك اوله‌رق امیرالمؤمنینك حضورینه کیردیکم زمان کندیلری ابن طفیل ایله یالکز ایدیلر . ابن طفیل بنی حضور سلطانیده مدح و ثنایه باشلادی . آباد و اجدادمك دخی حسناتنی صایدی . حقمده اولان توجهی اول درجه‌ده ایدی که بو مدح و ثناسنده مبالغه‌یه قدر ارتکاب ایلدی . امیرالمؤمنینك بکا خطاب ایتدیکی ایلك سوزلر اسممی و پدرمك اسمنی صوردقدن صکره شونلر اولدی : « قدمای حکما افلاك حقنده نه دیرلر ? قدمنه می ذاهبدرلر یوقسه

حدوثنه‌می ؟» حضور سلطانیده بنی بر حجاب استیلا ایدوب باخصوص ابن طفیلك بنم حقمده کندیسنه ویرمش اولدیغی معلوماتدن خبرم اولمدیغی جهتله دیدم که: «امیر المؤمنینك بو بابده عفولرینی رجا ایدرم فلسفیات ایله اصلا اشتغال ایتدیکم یوقدر»

«امیر المؤمنین بنم اغزیمی قپایان شی بر حجاب وتجربه‌سزلك اولدیغنی بیلدیکی جهتله اصلا اوزرمه وارمدی. بنی صیقمق طریقنه کیتمدی. بالعکس جسارتمی آرتدیرمق ایچون ابن طفیله توجه ایدوب بو مسئله حقنده آرسطو وفلاطون وسائر قدمای حکمانك نه فکرده بولندقلرینی وعلمای اسلامك انلره نه یولده مقابله ایلدکلرینی مبحوث عنه اتخاذ ایدرك مباحثه‌یه باشلادی وبو مباحثه ایله کندی فضل وعرفانك درجاتنی بکا کوستردی. کوردم که الحق علمك درجات عالیه‌سنه واصل اولمش بر فاضلدر. تمام بنم دخی جسارتم یرینه کلدکدن صکره سوزه باشلادم. اوده مسائل حکمیه‌ده بنم بضاعه‌می کوردی. حضورندن چیقدیغم زمان نقداً کلی احسان ایله برابر بر خلعت وبر دساعت هدیه ایلدی.»

عبدالواحدك کرك شو فقره‌سی وکرك بروجه آتی ترجمه ایدیله‌جك اولان فقرات سائره‌سی هب پاپاس بارره‌سك ترجمه‌سندن نقل اولنمشدر.

ابن رشدك زماننده آرسطونك عربجه لاتینجه وفارسیجه ترجمه‌لری موجود ایسه‌ده عربی اولان ترجمه‌لر پك مخلوط وناقص اولدقلرندن سلطان یعقوب بونلردن بر خلاصه چیقارمقله برابر کندی افکارنجه شرح دخی ایدلسنی ابن رشده حواله ایتمك ایستدی. ینه عبدالواحد ابن رشدك بو مسئله حقنده‌کی کندی روایتنی بروجه آتی یازار:

«برکون ابن طفیل بنی یاننه جلب ایدرك دیدی که:

امیر المؤمنین حکیم آرسطو آثارینك ترجمه‌سنده اولان خطیآت ونقایصدن شکایت ایدیور. بو ترجمه‌لردن برشی استفاده ایدیله‌مدیکنی بیان ایلیور. اکر بر حکیم مقتدر بونلری خلاصه واستفاده ایدیله‌جك صورتده شرح ایلر ایسه ممنون قالاجغنی اکلاتیور. سن کندکده بو قوتی کوریور ایسه‌ك شو خدمتی کور. سنك ذکاك یرنده واستقامت طبعك درجهٔ کالنده‌در. باخصوص علوم فلسفه‌یی دخی پك سورسك. بناءعلیه بو ایشی یاپار ایسه‌ك امیر المؤمنینه بکندیره‌بیله‌جککدن امینم. بن کندیم چالشمق ایسترایدم. فقط کوریورسك که بنم عمرم آخر اولدی. امور سیاسیه وملکیه ایله اشتغالم دخی مانع اولیور. هم بو ایشی مطلقا سنك یاپمقلغکی ایسترم. ایشته ابن طفیل بکا بویله دیدی. بن‌ده ایشه باشلادم.»

ابن رشدك معهود کتابی اکمال ایلدیکنی خبر ویردکدن صکره عبدالواحد دیور که:

«بو اثری بن دخی کوردم. یوز اللی یاپراق قدر بر جلددن عبارت اولوب

اسمنی منتخبات ملتقطه قویمشیدی . مباحثی ایسه آرسطونك استماع طبیعی وافلاك ایله عالم وحساس ایله متحسس ورياح وتناسل ایله تلفات بحثلرینك خلاصه‌سندن عبارت اولوب ابن رشد بو کتابی آیروجه ایکی جلدده شرح ایلمشدر »

مترجمین احوالندن بابل دیر که : ابن رشد غایت شیشمان اولوب کونده یالکز بر دفعه طعام ایدر ایدیسه‌ده وجودینك سمنه بو نکله دخی مقابله ایده‌مز ایدی . بتون کیجه‌یی محاکات فلسفیه ایله کچوروب پك زیاده یورلدیغی زمان بعض اشعار ویاخود تاریخ اوقومقله اکلنور ودیکلنور ایدی .

آثارندن دخی استشهاد ایدیله جکی وجهله ابن رشد عمرینی نهایت درجه‌ده چالشقانلقله امرار ایدر ایدی . حاشیه‌لرنده بعض غلطاته وسهویاته دوشه بیله جکنی اعتراف ایله بونلرك دخی کثرت اشتغالدن نشئت ایلدیکنی عرض واوصورتله اعتذار ایدر ایدی . بالخصوص که کتبخانه‌سی قوردوده بولندیغندن سائر یرلره کیتدیکی زمان صرف ازبر بنی قلمه آلور ایدی . احوال عمومیه ایله اشتغال کندیسنی دائما ایشدن منع ایلدیکنی مدار شکایت عد ایله « حکمتاً اهمیتسز ایشلر بنی بیهوده یره اول قدر اشغال ایدیور که یازدیغم شیلر یانغیندن جان قورتارمق ایچون قاچدیغی صره‌ده الك قیمتلی اولان اشیایی قاچره بیلکه چالیشان آدملرك استعجالی کبی بر عجله ایله یازلمقده‌در » دیر ایدی . واقعا اویله ایدی . فاس ومراکشك هر طرفنده مأموریت ویرمش سبته بوغازینك کاه اوروپا جهتنده وکاه آفریقا طرفنده مکیك کبی کلوب کیتمش یعنی اك چوق وقتنی بو لده کچورمشدر .

ابن طفیلك وفاتندن صکره سلطان ابو یعقوبك باش طبابتی و باش مصاحبتی مأموریتی ابن رشده توجیه اولنمغله قدری درجهٔ عال العاله واردی . ۱۱۸۱ سنه‌سنده ابو یعقوب وفات ایدوب ده اوغلی ابن یعقوب المنصور بالله یرینه کچدکده ابن رشد رتبه‌سندن دوشمیوب کما کان مرتبهٔ اقبالده پایدار اولدی . زیرا ابن یعقوب دخی متفنن وعلوم قدرینی بیلور بر شهزاده اولوب حکمتك مباحث عالیه‌سی اوزرینه ابن رشد ایله بحث ایتمکدن زیاده‌سیله لذت الور ایدی .

ابن یعقوب ایله حکیمك مصاحبتی اول درجه لاابالیلشمشدر که بر صحبت اثناسنده « اسمع یا اخی » یعنی « دیکله قرداشم » خطاب لاابالیانه سنه قدر وارمش اولدیغندن بعض وزرا سلطانی متنبه ایتمك ایسته مشلر ایسه ده سلطان « پادشاهلرك برچوق بندکانی واردر اما دوستلری یوقدر . بو ایسه کندیلری ایچون بیوك بر محرومیتدر . بن کندیمی او محروم پادشاهلردن کورمك ایستمم . سز بندکانمسکز . ابن رشد ایسه دوستمدر . لا ابالیلك سزه یاقیشمز اکا یاقیشور » جوابنی ویرمشدر .

انجق تجربه اقبالك و درجه سی ادبارك دخی مقدمه سی اولدیغنی هر زمان اثبات ایلمشدر .

مترجمین احوال ابن رشدك سبب ادبارینی برقاچ صورتله حکایه ایتمکده درلر . بز صور مذکوره نك هانکیسی حقیقت محض اولدیغنی حکم ایده میه جکمزدن جمله سنی بروجه آتی حکایه ایتمکه مجبوریت کوردك :

بابل حکایه ایدیور که : قوردو شهرینك برطاقم حکماسی بعض شاکردانی بالتشویق ابن رشدك حضورینه کوندروب کندی طریق حکمتی نه ایدوکنی سؤال ایتدیردیلر . ابن رشد بونلرك استدعاسنی بالاسعاف کندی طریق حکمتنی سویلیه جکی کون و ساعتی تعیین و یوم موعودده دارالمعارفه کیدوب غایت حکیمانه برمقاله ایراد ایلدی . انجق بوایش رقیبلر طرفندن قورولمش برطوزاق اولدیغنی فرق ایتدیکندن و کندیسنی اخذ حکمته مشتاق برچوق طلبه میاننده ظن ایدرك مقاله سنده پك نازك نقطه لری پك آچیقدن آچیغه شرح ایتمش اولدیغندن نطق ایراد ایتدکدن صکره رقیبلر بونی عیناً بر کاغده یازارق حضور سلطانی یه عرض ایلدیلر . ابن یعقوب بو مقاله یی قرائت ایتدکده « اکلاشیلیورکه بو حریف مسلمان دکلدر » دیدی و بو صورتله مشارالیه حقنده کی توجهنی کیرویه الدی .

انصاری نام عرب مورخی ابن رشدك سبب ادبارینی بروجه آتی حکایه ایدیور :

« اسلام عندنده معتبر اولان حکم جلیل اقتضاسنجه برکون اولوب ده بو دنیانك یقلاجغی و بنی بشرك توکنه جکی معتقددر . اهل نجومدن بریسی خلقك بو اعتقادینه اعتماداً اشبو یوم قیامك یقیننده وحتی فلان کون وقوع بوله جغنی اعلان ایلمش و بو اعلانیله خلقی عظیم برخوف و تلاشه د وشورمشیدی . حکومت قوردو علماسنی جمع ایلدی و منجمك ویردیکی خبره ایناتمق لازم کلوب کلمیه جکنی هیئت علمایه صوردی . ابن رشد بوتهلکه یی فن هیئت و حکمت طبیعته بالتطبیق تدقیق ایلدکدن صکره بو حوادثه اصلا ایناتمامق لازم کله جکنی و بو قبیل شیلر خیالات وخرافاتدن عبارت اولدیغنی درمیان ایتدی . حاضر اولان ذوات میاننده عبدالکبیر اسمنده برامام ابن رشده اعتراض ایله « قرآنده قوم عاد حقنده و یریلان خبره نه دیرسك ؟ اکاده ایناتمزمیسك ؟ » دیدکده ابن رشد « قرآنك و یردیکی خبرلره ایناتمق وظائف دینیه مزدندر . بو مسئله ایسه فنه و حکمته تعلق ایدن مسائلدن اولدیغی جهتله حکم قرآن ایله تطبیق قبول ایتمز » جوابنی ویردی . انجق حکیم مشارالیهك علم و عرفاننه رقابت ایدن برطاقم ارباب غرض بوجواب فننك ماهیتنی بیلدکاری حالده دخی « وای ! رطب و یابس قرآنده موجود اولدیغنه

ایمانك یوقمی كه‌ فن و حكمت ولمدیغنه ذاهب اولیورسك ؟ » دیدیلر و ابن رشدی بوصورتله تكفیر ایتدیلر .

دیگر بعض روایته كوره كویا ابن رشد موسوی الاصل ایمش ده انك ایچون دوچار ادبار اولمش لكن بو یالان نون آفریكن نام خرستیان مورخنك دوزمه‌سی اولوب بونی اوروپالیلر دخی قبول ایتمزلر چونكه حكیم مشارالیهك اوچنجی دردنجی اجدادینه قدر كنیه‌سی هب اسلام وعرب اولمق اوزره مقیددر .

عبدالواحد بوكیفیتی بروجه آتی حكایه ایدر «ابن رشدك ادبارینه سبب فضائل فوق العاده‌سیدر . رقیبلر مشارالیه ایچون بهانهٔ تكدیر ارادقلری صره‌ده مسوداتی ایچنده بر كاغد بولدیلركه اوزرنده (زهره‌نك بر الهه اولدیغی شبهه‌سزدر) كلماتی یازیلی ایدی . بو سوزلر بر یونان حكیمنك الفاظ مترجمه‌سی ایدیسه‌ده رقیبلر بونی ابن رشده اسناد ایله طوغری امیرالمؤمنینه كتوردیلر . اودخی ابن رشدی چاغردی و كاغدی یوزینه آتوب «بونی یازان سنمیسك ؟» دیدی . ابن رشد «خیر» جوابنی ویردیسه‌ده سلطان غضبنی یكه‌میوب «الله بوسوزلری یازانه لعنت ایتسون» دیدی وحضاری دخی لعنتده كندیسنه شریك ایلدی . ابن رشد بوتكدیردن صكره طرد اولنمشدر . حتی اندن صكره فنون عقلیه وطبیعیه‌نك جمله‌سی منع ایدلدی . كتابلری یاقلدی . یالكز قبله‌یی تعیین وارتفاع اخذ ایتمكدن ماعدا هیچ برمسئلهٔ فنیه قالیوب طبیعیون حكمادن پك چوقلری‌ده ابن رشد ایله برابر نفی ایدلدیلر

بعض مورخلر سلطانك بوحركتنی فضائل علمیه‌سنه ویره‌مدكلرندن «سلطان ابن رشدی طرد ایتمز ایدی اما خلقك تعصبندن قورقدیغی ایچون بویله یاپدی» دیدیلر . انجق بوسوز مقبول ومعتبر اوله‌مز . چونكه برپادشاه ایچون نیتی بشقه وحركتی بشقه اولمق دخی معایبدندر .

هرنه حال ایسه ابن رشد مجرد غرض یولنده دوچار ادبار اولوب قورطوبه یتین اوسدنا قریه‌سنه نفی ایدلمشیدی . اهالیدن «بوزندیقدر قتل ایتملی» یولنده كوردیكی تحقیرلری تعدادیله حاجت یوقدر هله جامعلردن دخی طرد اولنمسی مشارالیهی الك زیاده بیزار ایلمشدر . نهایت برارالق منفاسندن یقاپی قورتاردی . انجق اندلس جهتنده یارینه‌مدیغی جهتله فاس طرفنه كیتمشیدی . اوراده دخی كندینی طانیدیلر انواع تحقیر ایله حبس وتشجین ایتدیلر . نهایت سلطان حكیم مشارالیهی بوحقارتده براقمغی دخی تجویز ایده‌مدیكندن عمومك مواجهه‌سنده تجدید ایمان ایتمسی شرطیله بسبتون عفو واطلاق ایلمشدر . حالبوكه بوتجدید ایمان مسئله‌سی دخی ابن رشد ایچون پك آغر برمسئله ایدی زیرا كندی اعتقاد صحیحنه كوره كفر ایتمامش اولدیغی حالده بولكه‌یی قبول ایتمش صایله‌رق تجدید ایمانه راضی اولمشدر .

تجدید ایماندن صکره ینه قوردویه کلدی وارتق اختیار اولمش بولندیغی حالده پك چوق فقر وضرورت ایچنده قاورلدی قالدی. واقعا براز وقتدن صکره مراکش خلقی مشارالیه حقنده ایدیلان افترایی آکلایه رق کندیسنی ینه قاضیلق مقامنه دعوت ایتمشلر وسلطان دخی اسکی توجهنی اعاده ایلمش ایسه ده ابن رشدك برکره فنا حالده قرلمش اولان کوکلنی تعمیر ایده مامش اوله جقلری درکاردر. ذاتاً کندیسی دخی درجهٔ شیخوختی بولمش اولدیغندن معمرده اوله مدی. ۱۱۹۸ سنه سی کانون اولینك اونجی کونی وفات ایدرك مورخ انصارینك قولنجه فاسده طنازوت قپوسی خارجنده واقع مزارلغه دفن ایدلدی ایسه ده اوچ آی صکره مزارندن چیقاریلوب قوردویه نقل وآبا واجدادینك مقبره سنه دفن ایدلمشدر.

ابن رشدك چوجقلری دخی کندیسی کبی عالم چیقدیلر. برقاچی قاضیلق مرتبه سنه یول بولدی. هله ابو محمد عبدالله نام اوغلی فنون طبیه ده ید طولا کسب ایدرك تألیفات ایله دخی شهرت آلمشدر.

انصاری وابن عربی واوٌن افریکن وسائر اسکی مورخلر ابن رشدك اخلاقنی بالاتفاق تصویر ایتمشلردر. بونلرك روایتندن آکلاشلدیغنه کوره مشارالیهك اخلاق حسنه سی پك فوق العاده ایمش. کرم وعنایتنه وصبر وتحملنه وعلو جنابنه نهایت اولمیوب رقیبلرینك

ودشمنلرینك دخی قصورینی عفو ایدر ایمش. هله سخاسی امثالسز اولوب دوستنه ده دوشمننه ده بذل موجود ایدر ایمش « دوستنه احسان ایدن آدم طبیعی برحرکتده بولنمش اولور. دشمنه احسان ایدر ایسه او زمان فضیلت کوسترمش صاییلور »سوزی مشارالیهكدر. دوچار فلاکت اولمش ارباب هنر ومعرفتی کرداب بلادن قورتارمق ایچون کندیسی دوچار فقر وفلاکت اولنجه یه قدر عنایت کوسترمش اولدیغی دفعاتله کورلمش طول مدت قاضی اولدیغی حالده کیمسه نك قتلی ایچون اعلام یاپمیوب بو ایشی بشقه لرینه کوردیررایمش. حکایه ایدرلرکه زمان اقبالنده متعصبك بریسی کندیسنی تحقیر ایلدکده « درجهٔ صبر وتحملی تجربه ایچون بکا برکوزل فرصت ویردك » دیه بالتشکر حریفه احسان دخی ایتمش. یالکز بو حقارتی بشقه بریسنه ایدر ایسه بویله براحسانه نائل اوله میه جغنی توصیه ایلمش.

مشارالیهك معایبنی ارایانلرك بولدیغی شی بوقاروده حکایه ایلدیکی وجهله برمسئله ده حکم قرآنه اهمیت ویرمامش اولمسندن عبارت ایسه ده بوعیبك محض افترا اولدیغی درکاردر. بعضلری مشارالیهك علی الدوام ابن سینانك فکری خلافنی التزام ایلدیکنی دخی معایبندن عد ایدرلر ایسه ده بز ابن سینانك فکری خلافنه چیقمق درجه سنده قوت دعوا ایدن برذاتی تعییبه حق کوره میز.

مورخينك روايتلرينه كوره ابن رشد اول قدر چالشقان بر آدم ايمش كه هيچ بر كيجه مطالعهٔ كتب و آثاردن خالی قالميوب عمرنده مطالعه سز كچورديكی يالكز ايكی كيجه وار ايمش . انك ده بريسی زفاف اولديغی وديكری پدرينك وفات ايتديكی كيجه ايمش .

يونانستانك قدمای حكماسی كبی ابن رشد دخی عمومی درسلر تشكيل ايتمش وعموم مواجهه سندهٔ تدريس ايلمشدر . بو سببه مبنيدركه اسلام وخرستيان ويهودی درسندن استفاضه ايتمشلر وموءخراً اندن الدقلری طريق حكمتی وكندی تأليفاتنی اوروپا السنه سنه بالترجمه حكمت يونانيه نك مشائيون وفلاطونيون مذهبلری بولنديغی كبی حكمت عربيه نك دخی مذهب رشديسی بر مذهب مخصوص اتخاذ ايدرك بو طريقك دوقتورلری يعنی منتهيلری (آور) يعنی رشدی ناميله نام اولمشلردر . شو نقطه اوزرنده توقيف ذهن ايدر ايسه ك بويله بر ذات عالی قدرك طريق حكمتندن اوروپاليلر مستفيد اولدقلری حالده اسلامك مستفيد اولهمامسی و بو حالك تعصبدن ده دكل محضا چكه مامزلكدن عبارت بر غرض دنائتكارانه دن نشئت ايتمش بولنمسی البته محب حكمت اولانلرك يوركی جزلاته بياور .

مشار اليهك تأليفاتندن حكميات آرسطو شرحی و خليجه اسميله طبدن سكز جلد كلياتی وهيئتدن مجسطی باطلموس پك مشهور اولوب كنديسينك فقه وفرائض وسائر فنون شرعيه وطبيعيه يه دائر اولان تأليفاتی اوروپاليلر الينه كچه مامش اولديغندن رقباسنك سائقهٔ رقابتيله همان نسياً منسيا حكمنه كيرمشدر .

نتيجهٔ كلام ابن رشد اوروپا نظرنده احيای علوم حكميه وعقليه يه خدمت ايتمش نادرلردن معدود اولوب ملتمز اولان ملت اسلاميه ايچنده وابن سينالر وفارابيلر وفخر رازيلر ميانندده بويله بر ذات عالی قدرك وجوديله ده افتخار ايتمكه حقمز واردر . (مولی رحمت ايلسون)

(تمت)

احوال عالم

اوروپاده اعما خانه لر

بز اعمالرك تعليم وتربيه لرينده نه صورتله همت ايدلديكی حقنده يازه جغمز اشبو بندی پارسك احوالنی يازار ايكن وعد ايلمش ايديسه كده مذكور اعماخانه لر اوروپانك برلين كبی و يانه و پترسبورغ كبی بلاد جسيمه سندن اغلبنده كشاد ايدلمش بولنمغله سرلوحه مزی تعميم ايتمكه لزوم كورمشزدر .

بوراده علت عمانك طبع بشرده كوسترديكی برچوق عجائب وغرائبدن بحث ايتميه جكز . چونكه غرابت مذكوره مجموعه مز مثللو خصوصات فنيه وحكميه ايله اوغراشان بر مجموعه ايچون بشقه جه ويك اساسلی بر بحث اولديغندن انكله بشقه وقت صورت مخصوصه ده اشتغال ايده بيلورز . بناء عليه

عما حقنده بو زاده یالکز شو قدر جق دیمکله اکتفا ایده‌لم که حواس خمسه دن حس بصرک فقدانی نصف اولوم دیمک اوله جق قدر بیوک ضایعاتدن عد اولنه بیلدیکی حالده جناب حق ممکن مرتبه بو ضایعک یرینی طوتمق ایچون انسانک حواس سائره سنی پک زیاده توسیع ایلمکده و کورلرده حس سمعی ولمسی وسائره نک قوتی بو حسلرک ارباب بصرده کوریلان درجه سندن برقاچ قات زیاده اولدیغی دائما تجربه قلنمقده‌در .

مملکتمزده اولدیغی کبی بوندن مقدم اوروپاده دخی نور چشمدن محروم اولان بیچاره کان بنی بشر کویا انجق سفالت ایچنده مقهور اولمق ایچون یارادلمشدر کبی بر صورتله تلقی ایلدکلرندن عزیز عمرلرینی اصحاب مروتک لطفنه آوج آچه رق تلف ایدرلر وایچلرنده صدقه اوله رق دکل بلکه صنعتی متقابلی اوله رق بر مکافاته استحقاق قازانانلری پک نادر کوریلور ایدی .

هرحالده انسان بولنان وحتی نور چشمه بدل مزیات سائره سی سائر بنی نوعندن بالاتر اولان بو بیچاره لری تعلیم وتربیه ایتمک لزومی اک اول پارسده درخاطر ایدلش وتجربه سنه باشلانمشدر .

تجربه نک مبادیسی بونلره کرک ساز و کرک لحن ایله موزیقه تعلیمنه منحصر ایدی . بو تجربه ده اول قدر موفقیت کورلدی که کورلر ایچنده چالدیغی سازی کوزلیلردن بی دیکلنور واوقودیغی شرقی یی بکنه دیر آدملر ظهور ایتمکله هرکسک نظر اهمیتی اچیلدی .

ایلک تجربه یی ایدنلر احاد ناسک ارباب حمیتندن اولوب بو همتک دولته عائد همتاتدن ایدوکی پک چوق صکره لری اکلاشلمش ومع مافیه فرانسه ده حکومت جمهوریه تشکل ایدنجه یه قدر بونلرک تربیه سی ایچون ایدیلان همت دخی بر صدقه اولمق اوزره ایدیلور ایکن حریت عامه نک طانندیغی وهر صنف همشهریلرینک ملت وحکومت متبوعه سندن محتاج اولدیغی حمایه واعانه یی ایستمکه حق تسلیم ایدلدیکی اثناده کورلرک تعلیم وتربیه سی ده حکومتک وظایف ملکیه سندن بریسی اولمق اوزره طانندی .

انسانی نصف هلاک درجه سنده سقطله مقیده بولنان بو علت اکر نادر اوله رق وقوعه کلمکده اولسه ایدی اهمیتی از المسنه ینه برشی دنیله مز ایدی . انجق اوستریاده اوتوز التی بیک و فرانسه ده قرق بیک وپروسیاده اون بیک قدر آدمک بو علته مبتلا اولدقلری عند التعداد اکلاشلنجه یعنی بنی بشر ایچون کورلکک بیکده بر نسبتنده بر بلای اعظم اولدیغی کوریلنجه بو بلایه تدبیر ایله چاره بولمق غیرتی عمومیلشدی وذکور واناث یوز اللیشر ایکیشر یوز اعما چوجقلرک تعلیمنه مخصوص مکتبلر آچلدی .

اعما خانه لرده تعلیم ایدیلان شیلر صنایع وعلوم اولمق اوزره ایکی یه منحصردر .

موزیقه جیلق و خواننده‌لك بونلرك صنایع نفیسه‌سندن اولوب کوزل حصیرلر طوقومق و سپتلر اورمك کبی کوز ایله کورلمکه شدت احتیاجی اولمیه‌رق ال ایله یوقلامق و حساب ایله اجرا اولنمق صورتیله وجوده کله جك اولان صنایع دخی صنایع عادیه‌لرندن معدوددر .

غرابت شونده که بربرندن اوزونلی قیصه‌لی دکنکاری برصورت مطلوبه‌ده ترتیب ایتمك طریقیله بونلر رسم واشکال اوکره‌نلمش و عمودی خطلری ترتیب ایدیلان برحصیرك افقی اوله‌رق کچوریله جك اولان صازلری اکر عمودی تللردن شوقدری اوکده و بوقدری ارقه‌ده براقیله‌رق کچوریلورایسه حصیرك یوزنده شویله بررسم وشکل وجوده کله جکی اکلاتلمش و صازدن صماندن سپت اورمك صنعتنده دخی بو هنر کندیلرینه تفهیم ایدلمش اولدیغندن بونلرك اوردکاری سپتلر وطوقودقلری حصیرلر اوزنده بیاغی ارباب بصر طرفندن اعمال ایدلدیکی ظن اولنه جق صورتده شکللر و رسملر دخی واردر . اشکال مذکوره قبارتمه اولدقلرندن ال ایله تماس ایدرك بونلری تصحیح بیله ایتمکه کورلر مقتدر اولدقلری کبی مصنوعلرینك هرطرفنی ال ایله لمس ایدرك فضله صاز وصمان اوجلرینی مقاص ایله قرقارلر و اکر یلکنی فلاننی ده اصلاح ایدرلر .

دیانت ومدنیت و انسانیت و نزاکت نه ایدوکنی اوکرنمش برچوق اعمالی دخی بعض صنایع محللرنده چرخ چویرمك وکوروك چکمك و معدن خدمتلرنده بولنمق اوزره استخدام اولنورلر .

بونلره حروف و علوم تعلیمی صنایع تعلیمندن دها غریبدر . کندیلری ایچون حروف هجا قبارتمه اوله‌رق انشا ایدلمش بولنمسیله ال ایله لمس ایدرك بونلرك شکل و صورتلرینی ذهنلرینه نقش ایدرلر . مؤخراً حروف هجالری بر درجه‌یه قدر تعدیل دخی ایدلمش و اویله پك قاریشق اولان حرفلر لغو اولنه‌رق یرلرینه خط ونقطه‌دن عبارت حرفلر ایجاد اولنمش بولنمغله ایش بردرجه دها سهولت کسب ایتمشدر . بر اعما بیوجك قطعه‌ده تنظیم اولنمش بولنان حروفی ذهننه نقش ایلدکدن و حروف مدك قوتلرینی دخی بللدکدن صکره صالدیر صالدیر اوقومغه باشلارلر . بونلردن منتهی صایلانلرك کتابلری چنقو کبی معدنیات اوزرینه قبارتمه اولوب انجق حروفی همان بزم مطبعه حرفلری قدر کوچولدیکندن کتابك حجمی نه استثقال ایدیله جك قدر بیوکدر . صرف ونحو دیانت تاریخه حساب وهندسه‌یه وموزیقه‌یه وحتی حکایات وفقراته دائر دخی کتابلری واردر .

بر اعما کتابنی مطالعه ایدر ایکن نه درجه مدققانه برطورله مطالعه ایلدیکنه دقت ایدلسه انسانك تعجب ایتمامسی ممکن دکلدر . منبسط اولدیغی بحثلرده یوزی کولمسی ودهشتلی یرلرده طورینك ده دهشت تصویر ایتمسی وسائر

بو کبی احوال کوزلیلرده، کورلدیکی زمان انسانی اول قدر متعجب ایتمز ایسه ده بر اعماده کورلدیکی زمان زیاده سیله متعجب ایتمکده در .

بعض عقلا اعماره تعلیم حروفك هیچ بر فائده سی اوله میه جغندن بحثله بونلره کتابدن اله جقلری معلوماتی شفاهاً ویرمك لازم اولدیغی اعتراض یوللو درمیان ایتمشلر ایسه ده بز بو اعتراضه حق ویرسه ك بیله کورلره ده تعلیم حروف ایده بیلك الحق مدنیتجه بر بیوك شان اولدیغنی انکار ایده میز .

(تمت)

❀ الدیغمز بر مکتوبك عینیدر ❀

فضیلتمندم ...لو افندم حضرتلری ذات عالی معارفپروریلرینه پیدا ایتمش اولدیغم محبت مخصوصهٔ خالصه نك سوق واماله سیله مقدملری نزد والالرینه کلوب وجاهاً وشفاهاً اجرای وظایف خلوص وخصوصیتده قصور ایتامکه چالشمقده اولدیغم مثللو وظیفهٔ مذکورنك اجراسنه بو کره دخی تحریراً غیرته مبادرت ایتمکده یم .

انجق پیدا ایلمش بولندیغم محبتك صورت ودرجه سی بین العوام مشهود انام اولان وداد موالات ومخالصته مقیس اولمدیغندن ملاقات مسبوقه مزده ایتدیکمز صحبتلر صرف معارفه منحصر اولدیغی مثللو بو دفعه تجدید ایتمکده اولدیغم مناسبت مسبوقه نك کما فی السابق معارف مباحثنك تجددی مقصد منافع مرصدینه مبتنی اوله جغی درکاردر . هر زمان معرض مباحثه یه عرض ایده کلدیکم افکار وآرای عاجزانه می طوپلیجه بر صورتله جمله کاغد اوزرینه قویمق لازم کلنجه سلسلهٔ سخنی تاشورادن تسلسل ایتدیرمکه باشلمق لازم کلورکه مخلصلری کبی آثار منافع دثار علیه لرینی ابتداسندنبرو صره سیله معاینه ومطالعه ایدنلر اکرچه بونلر میاننده پك عالی افکار ومحاکاتی حاوی شیلر بولور وترکجه لسانله یازلمش بشقه هیچ بر محررك آثارنده بوله میه جغی برچوق معلومات نافعه ومهمه یه دخی ظفریاب اولور ایسه ده مواد موجوده نك حقیقتلرینی تدقیق ایلدیکی کبی بونلرك علی العاده بعض خردوات علمیه وحکمیه دن عبارت قالدقلرینی دخی مشاهده ایلر . خصوصیت وخلوص عاجزانه مه اعتماد تام والالری اولدیغنی یقیناً امید ایلدیکم جهتله وطنمزده تجددات علمیه وحکمیه یه خدمت وهمت ایدن ارباب فکر ومعلومات میاننده بالخاصه حائز قصب السبق اولان ذات والای فضیلتپروریلرینك هممات وخدمات واقعه لرینی شویولده مؤاخذه ومحاکمه ایدیشم بر فکر معترضانه و بر امل غرضکارانه یه حمل بیورلمیه جغندن امینم .

وبو امنیت اوزرینه آثار موجوده لری ایچنده ایشه یارایه جق اولنلری (خواجهٔ اول) نام اثر معتبردن صکره (کائنات) سرلوحه لی تاریخ عمومی وبرده فرق انبارك (احوال انسان) سرلوحه سی التنده

کیفیت تغذی و جریان دم ومحافظهٔ حیات بحثلریله مواد طبیعیه دن مته اورولوژی یعنی سما وسحاب وباران وسائره یه دائر متسلسل متصل بند بند خصوصلر ایچنده اعطا بیورلان معلومات مفصله دن عبارت کبی برشی اولوب سائر مباحث حکمیه و معلومات متنوعه نك الحق پك کوزل شیلر اولدقلرینی ده هرکسله برابر اعترافه مجبور ایسه مده، بونلرك فضل وعرفان حکمتشان عالیلرینه نسبت خردواتدن عبارت قالدقلرینی هیچ بر وقتده دعوادن کیرو طورهمم .

مخیلات وحکایات خصوصنه نقل کلام ایدنجه عثمانلو ملتی بوطریق ادبك کشادینی هرحالده ذات سامیٔ فاضلانه لرینه نسبت ایتمکه مجبور اولوب (لطائف روایات) سرنامهٔ عمومیسی التنده تصویر وتحریر بیوریلان حکایاتله آچیلان یولده یوروملق خصوصنده نوزسیدکان وطن قصور ایتدیلر ایسه ده مخلص بیریاری حکایات طریقنك بودرجهٔ وسعتنی هیچ مرتبه سنده کورمکده وبونی ده مؤاخذه یه حاضرلنمقده ایکن (حسن ملاح)ك ظهوری بومبحثده اغزمی قپاتمش و برمسلمان وعثمانلو قلمندن چیقاجق اولان حکایه نك نه کبی محاکمات اوزرینه ابتنا ایتمسی لازم کله جکنه دائر اخوان زمانه پك کوزل برنمونه کوسترمشدر. مسموع عاجزانه مه کوره بوحسن ملاحك مقابلی اوله رق برده (حسین فلاح) دردست طبع ونشر ایمش که بونك ده نمونهٔ ثانی اولمق اوزره حسن قبوله مظهر اوله جغنده شبهه م یوقدر .

انجق ای بنم فضیلتشعارم اون بش یکرمی سنه مدت کرك تحصیل السنه وکرك مطالعات و تدقیقات خصوصیه یه بذل مقدور ایتمش و قازاندیغی بهرهٔ علمیه وحکمیه نك درجاتنی بعض آثار یله دنیانك نظر کاه حسن قبولنه قویمش اولان برذات فضیلتسمات یالکز حکایات وخرافات ایله می اشتغال ایتملیدر . نمونه کوسترمك ایچون ایسه میدانه قونیلان کوچك بیوك یکرمی اوتوز پارچه شی کافی دکلیدر . حتی تشنه لب زلال معارف اولان اخوان زمان مواد علمیه وحکمیه دن طغارجق وقرق انبار مثللو مجموعه لره طولدیریلان وعند عاجزانه مده خردواتدن معدود بولنان مقدارله قناعت ایده میه جك درجه ده بر درد احتیاجده بولندیغی معلوم عالیلری دکلیدر . افکار عاجزانه مده قالور ایسه ذات والالری کبی ارباب اقتدار اولاد زمانه مأخذ اوله جق مثلا کائنات کبی آثار جسیمه ایله اشتغال ایدوب قدرتی بو درجه لره وارمیانلر و لسان آشنا اولمیانلر ولسان آشنا اولسه لر بیله مواد فنیه وحکمیه نك ترجمه ونقلنده و یاد ها خیرلوسی اولمق اوزره جمع والتقاط وتألیفده قاصر بولنانلر قرق انبار وسائره کبی مجموعه لر یازمغه یعنی مباحث فن وحکمتی بسط وتمهید ونشر ایتمکه آثار جسیمهٔ مذکوره یی مأخذ ایدنسه لر وطن دها زیاده مستفید اولور ایدی . فنونك مواد طبیعیه یه عائد اولان جهتنده جمعیت طبیهٔ عثمانیه نك کوستردیکی همت مشهود چشم فضیلتلری بیوریلور ایسه

شودعواده خلوصورلر بنه حق ویریله جکنی
قویاً امید ایتمکده یم .

ایشته افندیم بو مکتوبمله سزدولتلرینی
شو جهتدن تصدیع ایلدم . انجق عرض
ایلدیکم افکار محضا ترقیات علمیه
وحکمیه مزك دها ایلروسنی ازجان ودل
آرزو ایدن ارباب اشتیاقدن بولنمقلغمدن
نشأت ایتمکده در . یوقسه مشهود عیون
جهان اولان خدمت جلیله لرینه عمومله
برابر بنده کزده عرض وتقدیم تشکره
بورجلویم . فی ۲۶ رمضان سنه ۹۲

* *

❊ بومکتوبه ویریلان جواب ❊

حقمده کی توجهنی شرف مخصوص
بیلدیکم ... تلو افندم حضرتلری !

فی ۲۶ رمضان سنه ۹۲ تاریخلی
تحریرات سامیه کزی آلدم . متوالیاً اوچ
بش دفعه اوقودم . هر اوقودقجه
ملاقات دملرینی درخاطر ایدر ایدم .
یعنی اوته دنبری دوام ایده کلدیککز
اعتراضاتك بو مکتوبده اجمال ایتمش
اولدیغکز خلاصه سندن ینه تفصیلاته
انتقال ایلدم . مکتوب سامیکزی اوقودقجه
مقدما میانه ده تعاطی اولنان کلماتدن کلمات
دولتلرینی حالا ایشیدیورم کبی برحالمی حس
ایتمکه باشلادیغمدن طولابی تجدید ایلدیکم
تلذذك درجاتنی بوراده تحریراً تعیینه
بروجهله مقتدر اوله مم .

بنم افندم ! اعتراض ومؤاخذه
بیوردیغکز خصوصات بنده کزجه دخی
معترض علیه اولسه ایدی بلکه مدافعه یه
جسارت ایده بیلورم . اما انسانك کندی
نفسنه اعتراض ایتمسی موافق منطق
دکلدر دیه جکسکز . بونی بنده کزده
بیلورم . لکن نه یپاجقسکز که انسانك
کندی فکرینه اعتراض ایتمکه مجبور
اوله جغی برزمانده وبرحالده بولنیورز .

بوزمانی وبوحالی زمان فلاکت حال
نومیدی کبی برمعنا ایله تلقی بیورمامیلسکز .
چونکه معلملرم اولان افندیلرمزدن هیچ
برشی تحصیل ایده مدم ایسه بو دنیا
نه سعادتنه نه ده فلاکتنه اول قدر اهمیت
ویرمکه دکری اولان عالملردن اولمدیغنی
وبوعالمده ایدیله جك برتمتع وار ایسه او ده
انسانك انجق طوغوب یاشادیغی وطنه
وظیفهٔ شکرانی ایفا ایتمش اولمق ایچون
الدن کلان خدمتی هرنره ده ونه حال
ایچنده بولنلسه دریغ ایتموب بوصورتله
آبا واخوان وابنای وطننه نامنی
اونوتدیرمامقدن عبارت ایدوکنی تحصیله
موفق اولمش بولندیغمی بیلورسکز .
بنی کندی فکرمه اعتراض ایتدیرن زمان
بشقه برزمان وحال دخی بشقه برحالدرکه
بونی ذات دولتلرینه برقاچ دفعه عرض
ایتمش بولندیغم جهتله تأسف بیوراجق
اولسه کزده درخاطر ایده بیلورسکز .

مع هذا بن ینه اخطاردن کیرو
طورمیه جغم :

ثانیا کتابخانه مزده بنده کزه تحریراً
معاونته کلدیککز زمانلر (واکثریا کیجه لر)
یازی یازار ایکن ده تمام کمالیله بولوندقدن

صکره بر بریمزه سواری عسکر قوماندالرینی تقلیداً « باوك طوررر ر ر ر! » و « برنده راحت! » دیه تعطیل اشغال قوماندانسنی ویره‌رك سیغاره‌لری یاقار ایدك . هانیا سز آغزطولولری توتون دومانلرینی که بخانه‌نك جاملری اوزرینه اوفله‌یه‌رك جامی تماميله استیعاب ایده‌جك قدر انبساط ایلدیکنی کورنجه سز دخی منبسط اوله‌رق بندنکزدن بوحالك اسباب طبیعیه و حکمیه سنی صورار ایدیکز . بو کوزل کیجه‌لر خاطرکزده‌دریا؟ او اثناده کتابلره برنظر تحسین ایله باقه‌رق « آه! بزده بونلر کبی مأخذلر نیچون یوق؟ » دیر ایدیکز . بن اوزمانلر سزه نه جوابلر ویرر ایدم؟ ایشته او جوابلری مؤخراً توجه‌مان برینه مخصوص صورتنه قویدم وتجددات علمیه‌مز اوزرینه بزده اصول تحصیلك نه یوله دوکولسی ومبتدیلرمزدن بدأ ایله منتهیلرمزه قدر نه درلو کتابلر یازلمسی لازم کلدیکی عموماً بیلنمك اوزره فرق آثاره درج ایلدم . بو یازدیغم مطالعه یورر ایسه کزنشر وتعمیم معارف حقنده ایتدیکمز او طاتلی خیالاری کاملاً درخاطر ایده بیلورسکز .

درت بچق سنه دنبری مأموریتلرده بچوردیکم برطاقم بیهوده ایشلر ایله اسراف ایلدیکم زمانلردخی داخل حساب اولندیغی حالده ، خواجهٔ اول صحیفه‌لر یله اوچ بیك بشیوز وحسن ملاح صحیفه‌لر یله ایکی بیك بشیوز یعنی جمعاً یکون التی بیك صحیفه یازی یازمشم . هفته‌ده برکون تعطیل عد اولنمق اوزره بوالتی بیك صحیفه‌یی درت بچق سنه‌نك مشتمل اولدیغی بیك درتیوز قدر کون اوزرینه تقسیم ایتسه‌لر بیله کونده درت بچق نهایت بش صحیفه قدر یازی دوشر . حالبوکه بنم یومیه اوتوزایکی صحیفه قلمه الیه‌جك قدر قوتم اولدیغی سز بیلورسکز . بیلمیانلر ایچون ایسه ایشته هر مشغولیت داخل حساب اولدیغی یعنی هر کون ستون طولولری بیهوده یازیلر حسابه قاتلدیغی حالده یومیه بش صحیفه یازی یازوب یاصوب اورته‌یه قویمش اولمقلغم بوقوتی عموماً دخی اثبات ایده‌بیلور .

شمدی عندالحساب بن درت بچق سنه ظرفنده نیچون قرق بشبیك صحیفه قدر یازی یازمدم . بونك نه نسبتنده قالان خدمتده قالدم؟ ایشته بوکا (حال) مانع اولدی؟ یوقسه بنم تنبل اولدیغمی وکونده اوتوزایکی صحیفه یازی‌یی درعهده ایدرایسه م مطلقا ایفای وظیفه‌دن کیرو قالیه‌جغمی بتون دوستلرم بیلورلر .

بن اعلا! التی بیك صحیفه یازی یازمشم! یازی‌یی افکارسامیه‌کز وجهله بالانتخاب و برصورت مخصوصه‌ده یا تنظیم ایچون خلقه هر بری بشر یوز صحیفه‌دن مرتب اعلا اون ایکی جلد برمأخذ وجوده کتورمدم؟ ایشته بوکاده (زمان) مانع اولدی!

بوحال ایله زمانك ماهیتلرینی شو ویردیکم ایضاحات اوزرینه ذات دولتلری درخاطر بیوررسکز . لکن مادام که

بو مكتوبلرمزی انظار عمومیه یه قویمق مجبوریتنی حس ایتدم . (چونكه عموم میاننده سزك كبی بكا یعنی صورت حركت وخدمتمه اعتراض ایدنلر دها چوق بولنه بیله جكنی حساب ایتمك لازم كلدی) ومادام كه بن اوحال وزمانك ماهیتنی عمومه هنوز تمامیله عرض ایتدم . بناء علیه بو حال وزمانك ماهیتندن براز بحث ایتمك ایجاب ایلدی .

اون بش اون التی سنه مدت (یعنی بتون مدت شبابمده) استانبولده بولنمامش اولدیغم جهتله وطنمك پای تختی احوال خصوصیه سنی همان هیچ بیلمز ایكن ارقه مده اون اون ایكی نفر بر فامیلیانك اعاشه سی یوكی اولدیغی واوركده عالم تحریر وتألیفه بر بیوك وسعت ویرمك امل غبطه كشانه سی (چونكه اوروپاده هرملتك تحریر وتألیفه ویرمش اولدقلری وسعته غبطه مدن باطلار ایدم) امل جكرسوزی بولندیغی وبو فامیلیه وبو امله نسبتله الده همان بش پارهم دخی بولنمدیغی حالده استانبوله كلدم . انكار ایتسهم كافر نعمتلر منزله سنه ایتمش اولورم! بالعكس شكرندن عاجزم كه كاوركلز سایهٔ عواطف وایهٔ جناب پادشاهیده بر كوزل مأموریته نائل اولهرق قناعت كامله ایله یاشادقدن صكره فامیلیامی اداره ایده بیله جك معاش ایدینه بیلدم . انجق یوركده كی امله نه ایله مقابله ایده جك ایدم؟ برامل كه منوط ومتوقف اولدیغی سرمایه یی تدارك ایدنجه یه قدر یعنی ایكی

سنه زمان كندیم مؤلفلك ایتدم یازی یازدم كندیم مرتبلك ایتدم . صحیفه ترتیب ایلدم . كندیم ماكنه جیلق ایتدم . صحایف باصدم وكندیم مجلدلك ایتدم . كتابلرمی جلدله دم . بو ایشلرده فامیلیا خ‌ فندن بشقه هیچ بر معاونم یوق ایدی . ذات دولتلرینی دها اوزمان طانیمش اولدیغمدن بو چكدیكم مشقتلری صرتمده كاغد طاشیق درجه سنده كی غیرتلری رأی العین مشاهده ایدر ایدیكز . سزده مشاهده ایدر ایدیكز سائر دوستلرمده . بوقدر همتله برابرینه كرك فامیلیامك (صكرهلری مأموریتمدن انفصال ایلدیكم جهتله معاشمده منقطع اولشیدی) وكرك مطبعه لوازمنك وكتبخانه مك اكالی خصوصنك مصارفنی یكدیكمدن هر ایشدن ماعدا كتاب صحیفه سی حسابیله یكرمی اوتوز صحیفه‌لك خارجی یازیلری عا.تا یكرمی اوتوز غروشه یازدیغمی ده بیلورسكز .

ایشته درت بچق سنه ظرفنده قرق بشبیك صحیفه‌یه بدل یالكز التی بیك صحیفه یازی یازمش اولمق مرتبه سنده بكا ممانعت كوسترن حال بودر . اكر بن استانبوله بك چوق دكل اوچ بیك لیرا سرمایه ایله كیرشمش اولسه ایدم وفامیلیامك یوكی دخی براز خفیفجه بولنمش اولسه ایدی بوقرق بشبیك صحیفه‌یی ینه یازار ایدم . شمدی كلهلم زمانه :

استانبوله كلدیكم زمان بر زمان ایدی كه (بلكه حالا اوزمانده‌یز) خلقمز

لطائف روایاته درج ایلدیکم روماٰنلرك فی الحقیقه واقع اولوب اولمدیغنی بکا صوررار ایدی . بونلرك تصور وتخیل قبیلندن اولدقلرینی سویله دیکم آدملردن برقاچی بوزمه قارشو « اویله ایسه بویله یالانلری کتابه طولدیرمقده نه معنا واردر ? بز ایسه صحیح دیه اعتبار ایدییور ایدك) دیدیلر ! .... نصل ? حکایه نویسلك یولنی آچدیغمز زمان خلقدن برقسمنك هم بیوك قسمنك اوایلدکی فکری نه درجه ده اولدیغنه دقت بیوریلیورمی ? هله مواد فنیه وحکمیه یه اعتبار ایدنلر دها پك آز ایدیلر . (بو قبیل قدرشناسلربوکون دخی آزدرلر) عسکری مکاتب شاهانه سندن مخرج اولنلردن ماعدا فنون ریاضیه وطبیعیه وحکمیه حقنده برفکر مخصوص پیدا ایتمش اولان ذوات مفقود دنیله جك قدر آز اولدیغی کبی مکاتب عسکریه دن چیقانلر دخی بزم بحث ایلدیکمز مقدماته وسطحیاته محتاج دکل ایدیلر . هیچ اونوتمم که « حیوانات افکار جمعیت » سرلوحه سیله یازدیغم بندی ملکیه طاقی اعجازکارانه بربحث دقیق اولمق اوزره تلقی ایدرلر مکتب طبیه طاقی ایسه « ارتق بو قدرساده شیلرده برمجموعهٔ فنیه یه یازیلورمی ? » دیدیلر . بن مستغنی برمؤلف دکلم که آثارمی نصل بیلور ایسه م اویله ترتیب وتألیف ایده یم . « کیم قدرشناس ایسه بکنسون بکنمیان دخی وارسون التفات ایتمسون » دیه میدانه چیقارایم . باشلادیغم ایشی باشه چیقارمق ایچون حسن قبول عامه یه مظهریته اشد احتیاجله محتاجم . اویله اولنجه کندی کیفمه خدمت دکل خلقك کیفنه خدمتله افکار عمومیه یی اوقشامق اوزره خصوصات فنیه وحکمیه یه انشادیده مجبورم . بندن مقدم مجموعهٔ فنون مجموعهٔ عبر تماهینلری هم ده بر تك قلمدن عبارت دکل بر هیئت میدانه چیقدیغی وبونجه معاونلر کوروب طشره لردن دخی مشتری ظهوری ایچون بونجه توصیهٔ عایدلرعنایت بیورلدیغی حالده ینه دائم اوله مدقلرینی ده کوررایدم . الحاصل خلقك میل ورغبت کوستردیکی شیئه بنم خلقی دعوت ایتمك ایستدیکم افکار فنیه وحکمیه یی ده قاتهرق ایکیسی اورته یی بربول طوتمغه یعنی اخوان وطنی هم اکلندیرمك وهم ده فنونك طبقات متنوعه سندن نمونه لر کوسترمك یولنه کیتمکه مجبور اولدم .

بویله بر زمانده بولنان مؤلف بشقه نه یولده حرکت ایده بیلور ? مصطفی حامی افندی مرحوم ایله بالاتفاق والاشتراك (زبدة العلوم) نامنده برشی یازمغه باشلامش وجغرافیا وتاریخ طبیعیدن ایکی نسخه سنی نشر دخی ایلمشیدك . صارف قرطاسیه سنی چیقارمامش ایسه ایناتورمیسکز ? بونی کورنجه مأیوس اوله رق ایشی ترك ایلدك . اکر بن یازمش اولدیغم التی بیك صحیفه یی افکار نوتلری وجهله خلقه مأخذ اوله جق بر صورتده یازمش ومثلا بر مکمل (حیات الحیوانات) یازمش

اولسه ایدم باشلادیغم ایشده موفق اوله‌میه‌رق بالمأیوسیه ترك اشتغال ایدر ایدم .

ایشته بنی باشلوجه بر ایش ایله اشتغالدن منع و خلقك خوشنه کیدرلك لذتله واکلنجه ایله اوقویه‌جقلری وتنوعندن طولایی جانلری دخی صیقلمیه‌جغی خردوات مباحث ایله اشتغاله مجبور ایدن زمان دخی بو زماندر .

دقت بیوریلیورمیسکز که دها صکره‌لری خاطر و خیالمده اولدیغی و اصلا منتظر بولنمدیغم حالده باشمه کلان فلاکت عظمانی اصلا حسابه قاتمیورم . چونکه بو فلاکتی مانع مساعی‌مه دقدن بشقه سایهٔ مرحمتوایهٔ حضرت پادشاهیده بر کون اولوب ده مظهر عفو و صفح بیوریلور ایسه‌م مظهر مکافات اوله‌رق او حالده بش سنه‌دنبری خدمتمجه کوردیکم تأخراتی اکمال ایده‌جك قولایلقلره دخی مظهر اوله‌جغمی حساب ایدیورم . زیرا کندیمی النیدن ایش کور ایشدن اوشمزنه ایتمزور ایسه بابه یاور بر آدم اولق اوزره خلقه طانتمش اولدیغم کبی معارف نظارت جلیله‌سنه دخی طانتمشمدر اعتقادنده‌یم . و بناء علیه حقمده هر زمان نظارت مشار الیهانك حسن شهادتنی قازانه‌بیلورم امیدنده بولنیورم . مکتوب دولتلرینك نهایتنده جمعیت طبیهٔ عثمانیه‌نك خدمات واقعه‌سنی نظر دقته حواله بیوریورسکز . جمعیت مذکوره‌نك همات واقعه‌سنه الله ایچون سوز یوقدر . وطنمزده معارفك انتشار وترقیسی ایچون جمله‌مزك منتظر اولدیغی موفقیته جمعیت مذکوره‌نك موفق اوله‌جغی شبهه کوتورمز . بنده کزده حدمك فوقنده اوله‌رق وقتیله علوم طبیه‌نك ترکجه‌یه نقلی غیرتکشلرندن ایدم . حالا ده اوغیرتده‌یم حتی ملتمسهٔ شو علوم طبیه یوزندن دخی خدمت ایده‌بلمك ایچون کمال اهمیتله مطالعات وتدقیقاتده دوام ایدیورم و ارالقده بر کره اوفق تفك بعض موادیده قلمه الیورم . حاصلی جمعیت طبیهٔ عثمانیه بو عصر عزیزك نیجه دیکر موفقیات جلیله‌سندن بری یوکیدرکه تاریخ عثمانینك بو فصلنی تنویر ایده‌جك اولان موفقیات حضرت پادشاهی میاننده جمعیت طبیهٔ عثمانیه صحیفه‌سی ده پارل پارل ضیاپاش اوله‌جقدر .

لکن بنم بو عاجزقوام بر ایش کیسه‌م بویله عزمیم وجسمیم بر ایش کورمه‌لك ایچون کافیمیدر ? بن چوجقلرمی صاتسه‌م جمعیت طبیه‌نك باصدیردیغی فیزیولوژی کتابنی باصدیرهم . جمعیت طبیهٔ عثمانیه ومجلس معارف حربیه اولدیغی کبی بر ده (جمعیت معارف عثمانیه) یاپیلسون بن ده اوراده بالامتحان کندیمی قبول ایتدیرمکه موفق اوله‌یم ده باقکز او زمان نه ایشلر کوریورم . خلیا ایتدیکمز وهر برینی بر خزینهٔ معارف اولمق اوزره حکم ایلدیکمز مأخذلری ایکی سنه ظرفنده میدانه چیقارتیورمیمی او زمان اکلارسکز . بویله ایشلر دولتك معاونتیله اولور .

اوروپاده اولدیغی کبی بر کتابدن
بشیوز بیك دانه دكل فقط بیك بشیوز
دانه یه مشتری ظهور ایتسه بو معاونت
معنویه دخی پك چوق اثر ایدر میدانه
چیقارمغه کفایت ایدر ایدی . فقط بر مؤلف
میدانه چیقاردیغی کتابك (هر ده مظهر
قبول فوق العاده اولور ایسه) مصارف
طبعیه سنی پك بیوك مشکلاتله چیقاره
بیلور وفضله سیله دخی اولیه جك قدر
تعیش ایده بیلور ایسه اندن زیاده بیوك
خدمت انتظار ایتمامیلیدر .

سوزی بتورمه دن شونی ده عرض
وانها ایدهیم که بو حسبحالی زنهار
رغبت عامه دن شکایته حمل ایتمیکز .
آثار عاجزانه مك بو نجه نقصانیله برابر
کوردیکم رغبتدن طولایی ایفاسی لازم
کلان تشکراتی بر وجهله بحق ایفا ایده مم
اکر توجه عامه یه مظهر اولمامش اولسه
ایدم وطنمه ملتمه بویله درت بچق سنه ده
التی بیك صحیفه یازی یازمغه ده موفق
اوله مز ایدم . احتمال که درت احتیاجله
شوروم سوروم سورینور ایدم بیله !
حمد اولسون بو درجه شکران نعمته
[illegible] دیه جك قدر ادعام واردر .
ارباب مطالعه نك حقمده کی رغبتی باقی
[illegible] انشاءالله تعالی بن ده خدمتده دائم
اوله جغم . حتی بو دفعه کی مکتوب
دولتلری بنه بورکی جزلاتدیغندن
وسعتك یتدیکی مرتبه ده شو ارالق توسیع
خدمته دخی غیرت ایده جکم !
باقی ایکی کوزلرکزدن اوپرم . حقمده
مدار افتخار اولان توجهات جلیله
اکرمیلرینك بقاسنی رجا ایدرم .

فی ٢ شوال سنه ٩٢ محرر
...

مواد تاریخیه

« بیوك ناپولیونك سنت الن منفاسندن »
« پارسه نقلی ایچون مزاردن »
« چیقارلمشی »

اولوم فانی وغرضکار انسانلری
باقی و بی امل ایده جکی جهتله آدمك
قابلسی اولمق مرتبه ده دشمنی اولان بر
کیمسه اولومك دائرهٔ حکمنه کیردیکی آنده
بو عداوت قویه نك دخی بر طرف اولمش
عداولمسی عمومی بر قاعدهٔ مروت
وانسانیتدر . ایشته بو قاعده یه توفیقاً
فرانسه نك « رستوراسیون » یعنی
ناپولیونك واترلوو محاربه سنده اسارتیله
سنت الن جزیره سنه نفی وتبعید ایدلدکدن
صکره انکلتره و پروسیا و روسیه
وسائره دن مرکب دول متفقه نك تنسیبی
وجهله بوربون خاندانی نه فرانسه یه
عودت ایلدیکی دورده حقوق ناشناس
بر جبار و عائلدن ازالهٔ وجودی واجب
برغدار نظریله کوریلان بیوك ناپولیون
دخی عالمك دغدغهٔ کبر وداریی ترك
ایدرك اولوم عالمنه قادمه جنبان انتقال
اولدقدن صکره علیهنه کوسترلمکده
بولنان شدتلرك حکمی بتمش صایله رق
سن نهری کنارینه نقل رمادی حقنده کی
وصیتنك ده اجراسنه قرار و یرلمش

و بو قرار اوزرینه بوربون خاندان
قرالیسی اعضاسندن پرنس ده ژوآن ویل
فرقتین مخصوص ایله کوندریله رك اول
جنك آفتی ناپولیونك جسدی مزارندن
چیقاریلوب پاریسه نقل و انوالید
قشله سنه دفن ایدلمشدر . ایمدی پرنس
مشار الیه ایله اوآرالق سنت النه کیتمش
اولان اما نوئل ده لاسقاس نام ذاتك
۱۸۲۱ سنه سی مایسنده وفات ایدرك
اوتاریخدن ۱۸۴۰ سنه سنه قدر اون
طقوز سنه طوپراق التنده یاتمش اولان
ناپولیونك نه صورتله چیقارلمش و چیقارلدیغی
زمان وجودی نه حالده بولنمش اولدیغنه
دائر یازمش اولدیغی برفقره تاریخك
برملاحظهٔ مخصوصهٔ حکیمانه ایله اوقونمغه
شایان اولان فقراتندن بولنمغله بروجه آتی
ترجمه و درجنه هوس ایدلمشدر .

❊ صورت ترجمه ❊

ناپولیونك سنت النده کی مزاری غایت
ساده برشی ایمش ارتفاعی زمین ایله برابر
اوباق اوزره یکدیکرینه یاقلاشدرلمش
و بناشدرلمش اولان اوچ پارچه قایاغان
طاشندن عبارت اون قدم طولنده
والتی قدم عرضنده برشی ایدی که بو عادی
طاش مرور زمان و تأثیر هوا ایله قرارمش
و برقات دها بیاغیلاشمشیدی . زینت
اوله رق قپاق مثابه سنده بولنان بو سیاه
طاشك اطرافنه برنوع بیاض مرمردن
اینجه جك برخط چکیله رك ایچنه طوپراق
طولدیرلمش وقونتس برتران ایله امپراطورك
سائر خدمهٔ صادقه سی بونك ایچنه
صبور و سائر نوع چیچکلر اکمشلر ایدی .

شوندن عبارت بولنان بر امپراطور
مزارینك اطرافنه برده عادی تیمور پارمقلق
چکلمش ایدیسه ده قپوسی اولمدیغندن
پارمقلقلرك بریسنی اکمدکجه ایچرویه
کیرمك ممکن اولمز ایدی . بر وقت
بو مزارك ایکی اوجنه بر بر سوکود اغاجی
دیکمشلر ایدیسه ده بریسی باقی قالوب دیکری
قوریمشدر . اندن صکره اون سکز دانه دیکر
کوچك سکود فدانلری دیکلمش و روایته
کوره بونلری جزیره نك صوك متصرفی
بولنان جنرال دالیانك قاریسی دیکمشدر .
مومی الیهایه تشکر اولنملیدر .

زمینك چمنی پك صیق ایدی . کرك
بو چمنی و کرك سوکود اغاجلرینی محافظه
ایچون برده ایچاجق براغاج پارمقلق
چکلمش و بو پارمقلغك ایچ طرفنده دخی
اوتوز التی دانه سرو اغاجی دیکیلمشدر .

بو پارمقلقلری و زمینی ایچندن مزاری
محیط اولان دیوارلری یقوب ناپولیونك
تابوتنی چیقارمق عملیاتی اینجه اوزادی
و صعوبت کوستردی . هوا فنا اولوب
دائما یاغمورلر ایچنده بولندیغمزدن و برشدتلی
روزکارك یاغدیردیغی اینجه جك یاغمور ایله
کمیکلرمزه قدر ایصلاندیغمزدن عملیات
درین برسکوت ایچنده دوام ایدر و عمله
دخی برطور دیندارانه ایله چالیشور
ایدی .

برکون ساعت الافرانغه سکز
صولرنده دائمکده بولنان دیواردن بردلیك
آچلدی . بو دلیکك ایچ طرفندن تابوت

کوروندی . آنی متعاقب دیکر طرفدن
دخی بردینك آچیلغله تابوت عیان بیان
مشاهده اولنمشدر .

ذاتیدن ال چکمش بولنان بوعظمتلی
ذات حقنده دائما دینـدارانه بر تعظیم
کوسترمکده اولان یوزباشی الکساندر
همان طاشلر دیزه رك کورینان تابوتی
انظاردن ستر ایلدی . بونی متعاقب
تابوتی چیقارمق تدارکاتنه مسارعتله برابر
انکلیز وفرانسیز نه قدر مأمور وار ایسه
بیوك اونیفورمه‌لرینی کیکه کیتدلر .
ساعت طقوزده مزارك اطرافنه انکلیزك
طقسـان برنجی الای افرادیله جزیره‌نك
ردیف افرادندن دائما مادار بر خط
سلام تمدید ایدرك یاغمور هر نه قدر
شدتله یاغمقده ایدیسه‌ده طاشلری بربرینه
ربط ایدن تموزلر کسیلدی ورسم اخراجده
حاضر بولنمسی لازم کلیان آدملر عسکر
خطنـك اوته طرفنه تبعید ایلدکـدن
صکره دسـپوط قوکرو مزاره یاقلاشدی
وکندیسی موتانك باش طرفنده بولنوب
کلیساصبیان مقدسه سندن ایکی چوجق
دخی یانده استاوروس وماء مقدس
طوتارلر ایدی .

ساعت طقوزی یکرمی دقیقه کچه‌رك
طاشلر قالدیرلدی . تابوت میدانه
چیقار چیقمز هرکس برحرکت متحده
تعظیمکارانه ایله باشنی آچدی . بوحالده
کورینان تابوت بردوز طاشك اوزرینه
موضوع سکز ایاق اوستنه اوتورتلمش
وآقاژو دینـلان اغاجدن یاپلمش برشی
ایدی . تخته‌لری هر نه قدر نمناك
ایدیسه‌ده اصلا چوریمیوب هیئت
اصلیه‌سیله طورمقده اولدیغنی کوردك .
یالکز آلت طرفده‌کی تخته‌سی برپارچه‌جق
بوزولمغه یوز طوتمش وتخته‌لری بربرینه
ربط ایدن تموزلر ویده‌لرك کوموش
یالدیزلری بوزلیوب بم بیاض طوردیغی
کبی بونی مزاره ایندیرمك ایچون استعمال
ایدلمش اولان ایپلری دخی یانی باشنده
طورمقده بولنمشدی .

دسـپوط قوکرونك اشارتیله تابوت
قالدیریله‌جغی اثناده بلوك باش جراحی
بولنان دوقتور کیتلار مزار ایچنه برمقدار
قولور دوکدی وبونی متعاقب ایکی ملتك
یعنی انکلیز وفرانسیز ملتلرینك قومیسرلری
مزار ایچنه ایندیلر . تابوتی اولچدکلرنده
طولنی برمترو وطقسان برسانتی مترو
وعرضنی دخی الك کنیش یرنده التمش بش
سانتی مترو اولمق اوزره بولدیلر . اندن
صکره اخراج عملیاتنه باشلاندی .

اون طقوز بچق سنه لیالی قبر ایچنده
نوم موت ایله خوابیده بولنان بیوك ناپولیون
اوکون ساعت اونی یکرمی بش دقیقه
کچه‌رك عالم روشنی‌یه وحیلر میانه چیقدی .
تابوت التنده بولنان قپانك اوزرینه
کندی شکلنی ترسیم ایلمش اولندیغی عیان
بیان کوریلور ایدی .

بوصندوغی یره قویدیلر ویواش
یواش آچمغه باشلادیلر ......

الك طیشنده، بولنان وآقاژ واغاجندن معمول اولان محفظه ایکی سانتی مترو قالینلغنده ایدی . ایکی طرفندن دستره ایله کسیله رك آچلدقدن صکره درونندهکی قورشون تابوتی چکمکه باشلادیلر . بعد الظهر برچاریك صکره اشبو قورشون تابوت فرانسه طرفندن کوندرلمش اولان محفظهٔ مخصوصه ایچنه قونلدی وجزیرهنك والیسی بولنان جنرال میدلم بورك ورودینه انتظار اولندی . چونکه شدتلیجه خسته بولنمسی اخراج عملیاتنده حاضر بولنمسنه مانع اولمشیدی . بعد الزوال بره چاریك قالهرق والی جنابلری ارکان حربیهسی قائممقام بارن ومخدومی کذلك قائممقام میدلمبورك دخی یانده بولندیغی حالده ورود ایلدی .

مومی الیهك ده ورودندن صکره قورشون تابوتی آچمغه باشلادیلر . بونك درونندهده ینه آقاژو اغاجندن معمول ونارین ونازك بر اوچنجی تابوت وار ایدی که مرور زمان ایله اصلا بوزلمیهرق صاغلام محافظه اولنمشیدی . حتی ویدهلرینی ترسینه چویرمهدن آچمق دخی ممکن اولهمامشدر . بو تابوتدن بشقه ایچروده برده تنکهدن معمول بر تابوت دها بولنوب ایمپراطورك اصل محفظهٔ وجودی بو ایمك ایدی .

قیوده نظراً ایمپراطور بورایه فرانسهجه مشهور اولان خاصه آوجی سواریسی میرآلای اونیفورمهسیله قونلمش و باشی وصقالی تراش ایدلمش وشابقهسی دیزلری دیبنده وبعد التبخیر بریسنه یورکی ودیکرینه معدهسی قونیلان ایکی چناق دخی ایاقلرینك براز یوقاروسنه وبجاقلری ارهسنه وضع ایدلدیکی معلوم ایدی . تنکه تابوتك اوست یاپراغی قالدیرلدقده الك اول چزمهلرینك ایاقلری کورندی که بم بیاض ایدیلر . یالکز دیکیشلری ایپلکك چورومهسیله سو کولمش وایاغنی ستر ایدهمامکده بولنمش اولدیغندن برقاچ پارمقلری آپ آشکاره کورینورلر ایدی . پارمقلر بم بیاض ایدیلر .

تنکه براز دها کشف وتحریك ایدلدکده ناپولیونك تکمیل وجودی کورندی . کیم بیلور وجودینه محیط اولان بر اینجه وایپك کفن تأثیراتندن نهدر حاصلی یقیناً مشاهده ایتدیم و برقاچ ذاتك دخی بنی تصدیق ایتدکاری کوره وجودی صانکه برغاز بولونغی ایچنده کورینور کبی برحالده ایدی . چزمهنك قونجلری چزمه قونجی اولدیغی اکلاشیلهجق صورتده بولنمیوب بچاغی اوزرنده یالکز برسیاه بویادن عبارت قالمش و مقید ارلدیغی وجهله قلب ومعدهیی حاوی اولان ایکی کوموش چناق دخی بجاقلری اراسنده کورلمشدر . حتی چناقلردن بریسنك قپاغی اوزرنده ایمپراطورلق علامتی بولنان قره قوش قناد کرمشیدی .

قیجی جداسرنده دیم دیك موضوع

اولان شابقه سی بوزلمش و تقریبا چوروماماشیدی . آوجی سبز آلایی فورمه سی و پارلاق پوللری آشکاره مشاهده اولنمقده بولنوب کوکسنده اژیسون دونور و قروآدوفر نشانلری پارلامقده و آیرلتلری اوزرنده و براز اوك طرفنده طورمقده ایدی .

اونیفورمه نك صول قولی اوزرنده بولنان قرمزی علامتلری و سترینك یشیل رنکی صولمیوب اژیون دونور قوردوننك بر پارچه سی دخی ثوابتك اوزرنده کوریلور ایدی . صاغ الی وجودینه صیقشدیرلمش اولدیغندن کوریله میوب صول الی کاملا کورندی .

بوال ایاقلری کبی بم بیاض دکل ایدی ؛ شوقدر وار که حال حیاتنده کی کوزللکنی غیب ایتمامشدر . دوقتور بودست قوی بر الیله یوقلادی . غایت یموشامش اولدیغندن الی اشنده ه تغیر ایدی .

یوزینك قسم سفلیسی تمامیله طور یور ایدی . قسم بالاسی و بالخصوص یناق الماجقلری چورومکه یوز طوته رق شیشمشلر و بوموشلر و یالکز برونی چورومش ایدی . دوقتور انیله یوزینی دخی یوقلادی . قاص قاتی بولندیغندن « مومیالاشمش » دیدی . آغز هیئت اصلیه سنده بولنوب دوداقلر آرالقجه ایدیلر . دوداقلرك آراسندن دخی اوچ عدد اوست دیشلری کوریلور ایدی . طراشی پك جزوی مرتبه قشقرمش اولدیغندن یناغی مائیمسی ایدی .

باشی زیاده سیله شیشوب بوموش وناصیه سی کنیشله یوب بوکسلمش قاشلری بتون بتون دوکولمش کوز قپاقلری قپانمش و اوزرلرنده برقاچ دانه جك کیرپك قالمشیدی .

الحاصل کورلدی که اوروپاده قراللر عزل ایدن قراللر نصب ایدن بتون عالمه میدان اوقوین جنك ییلدیرمی بوناپارط ناپولیون بودر !..... (تمت)

﴿ تراجم ﴾

ژان ژاق روسونك براختیار اساندن کنج معشوقه سنه یازدیغی غایت عاشقانه و مجنونانه درت قطعه مکتوبك ترجمه سیدر .

—

برنجی مکتوب

مادموازل سارایه

ای کنج سارا ! بیلیورم حس ایدیورم که کتاب دلمی اوقورسك . درونمده کی بیلورسك . کونده یوز دفعه سنك او متحسس کوزلرك کندی حسن و آنکك بکا اولان تأثیرات عاشقانه سنك درجه سنی تفتیشه کاور . بنی زبون پنجهٔ عشقك ایدیلمش اولدیغمدن طولایی او معمئنانه طور کدن او ظالمانه اطفلر کدن او مستهزیانه ناز و عشوه کدن اکلایورم که دوچار اولدیغم شو فلاکتدن سراً و قلباً ممنون اولیورسك و ارتق هوا وهوس کندیسی ایچون رزالت عظیمه عد اولنان براختیار بیچاره سنی سفالت عشقله مبتلابی فلاکت ایتمکه موفق اولدیغکدن طولایی کندی کندیکی مستهزیانه تبسملرله القشلایورسك .

خیر سارا ! یاکلیورسك ، خطا ایدیورسك

بن استهزا ایدلمکه شایان برآدم دکلم . بالعکس آجیمغه شایانم ! بن تحقیر مستحق بر آدم دکلم . بالعکس مرحمته شفقته مستحقم زیرا بن سکا کندیمی بکندیره بیلك ایچون نه سن وساله ونه ده حسن وجماله مغرور اولیورم . کندیمی سکا بکندیرمکه اصلا لایق بولیورم . برآجی تخیل (یعنی شیخوخت) کندیمی ایچنده بولندیغم حال ایله کورمزایسه‌م سنی ده ایچنده بولندیغك حال تو جوانیك ایله کورمکدن بنی منع ایدر . سن بنی هرخصوصده سوء استعمال و حقسزلق ایله اتهام ایده بیلورسك . فقط یالکز کندی حقمده اولان فکرمله اتهام ایده‌مزسك . سن بنی دنیاده هرشیله قاندیره بیلورسك . فقط «بن سنك شو چالغیجه سنه نارعشه‌کله اوزتاغم! بن ده سنك ایچون یانوب طوتشیورم .!» دیرایسه‌ك بونکله قاندیره‌مزسك . بنم ایچون الك بیوك اشکنجه و اضطراب کندیمی سنك کوردیکك نظرله کورمك یعنی الداغمش بولمقدر . سنك اوبنی یالانجی اوقشایشلرك حقمده برتو اضعدن بشقه برشی دکلدر . کندیمی سکا سودیره‌مامش اولمق هرنه‌قدر بنم ایچون پك آجی وپك مدهش برحقیقت ایسه‌ده بن ینه او حقیقتی یعنی کندیمی سکا سودیره‌مامش اولدیغمی کورمك ایسترم .

ممنون اول ! باق ایشته سکا دیورم که « بن سکا طاپارم ! سنك ایچون الك قوتلی برآتش هوسله یانوب طوتشیورم » فقط جسارت ایده بیلورایسه‌ك بنی (اسکی یونان آلهه‌لری کبی) اوسماوی عربه‌کك ارقه سنه طاقده سنك کبی کنج وفرشتهانه برکوزله عشقندن بخشله حق صحابت دعواسنه قیام ایدن بنم کبی قر صاچلی جانی و ستمکار اختیاری سوروکلیه سوروکلیه اشکنجه ایت . فقط واأسفاکه عظمتك بودرجه‌سنه واصل اوله‌میه‌جقسك بو قدر بر لذت جور ایله متلذذ اوله‌جغم دیه سوینجکدن چلدیرمه ! سنی شهوت پرستانه نیازلر ایله غرورلندیره‌رق اکلندیرمك ایچون بنی هیچ بر وقتده کندی آیاقلریکه قپانمش کوره‌میه‌جکسك . بویله هیچ بر استدعا ایله سندن امید عاطفت ایتمیه‌جکم . بنی الك قرمزی کوز یاشلریله هونکور هونکور اغلامقدن قورتاره جقسك اما بوعنایتی بکا عشق و محبتکدن طولایی ایتمیه‌جکسك . بلکه دفع بلا ایچون غضوبانه برصورتله ایده‌جکسك . ایستر ایسه‌ك شودرجه ضعفمه ینه خندهٔ استهزا ایله کول ! باری بنم الداغمش اولدیغمی کولمش اولمزسك یا ؟ ......

شو سویله دیکم سوزلری عشقمك غلیانندن طولایی سویلیورم . چونکه آه ! انسانك کندیسنی مرتبهٔ پستیده کورمسی پك آجیدر . هله ایدیلان حقارته تحمل ایتمکه کندیسنی مجبور بیلمسی نازدن تأثیرلیدر . فقط بنم عشقم نه قدر مجنونانه اولسه ده ینه سرکش دکلدر . او ده سنك کبی هم شدید البطش هم ده غایت مطیعدر ! .... هر امیددن محروم ایسه‌م ده ینه سعادت ایچنده فدای جان ایتمشم دیمکدر . شمدی ایسه انجق سنك حیاتکله یاشایورم . دنیاده بنم ایچون برذوق وصفا وارایسه انجق سنك ذوق وصفاده اولمقلغکدر . بنی ممنون ایده‌جك برشی وارایسه سنی ممنون ایدن شیلردر . سنك آمال و نیاتکك حصولندن بشقه هیچ برامل و نیتم یوقدر . بکا

رقابتله سكا عاشق اولان دشمن جانمی بیله اگر سن سویور ایسه‌ك بن ده سوررم . اوزمان دعا ایدرم كه سنی عشق و محبت ایچون الله بنم یوركی اكا ویرسون تاكه كندیسنی سكا سودیرەرك سنی مسعود ایلاسون . بنم كبی كندیسنی سودیرمكه اقتداری اولمدیغی حالده بر عشقه دوشمش اولانلرك ایده‌جكی حركت بودر .

آه ! بنم ساراجغم ! سو ! سویل ! ذوق ایت صفا ایت ! سعادتله یاشا كه بن ده سعادتله جان ویره‌یم !

بعض نقرات ادبیه

« اسپانیولجه‌دن مأخوذ »

بعد الزفاف معشوقه‌سنه خطاباً :

« ای نوشكفته چیچك ! اغلامه . نیچون عشقمدن شكوا ایتمه . بن زنبور عشقم . سنك اطرافكده پرواز ایتدیكم مدت ناله وفریادمی ایشتمزمی ایدك ؟ ایشته چیچكه مشتاق اولان هر زنبورك شانیدر كه اوزرینه قونمقله برابر انی نیشته‌یله صاناجار »

***

ینه اغلایان معشوقه‌سنه :

« ویر بكا كوزیاشلریكی ویر . انلرك هر بری بر الماس پاره در ! منديلك ایچنده انلری قوروتوب ضایع ایتمه . بكا ویر انلری كه غرناطه شهرینه كوتوره‌یم ده برقویومجی معرفتیله الماس چیچكلر دوناته‌یم .

***

« سن بكا بر وقت شو مكتوبی یازمامشمی ایدك ؟ ایشته او مكتوب بودر : یوركىكی ایچنده قویارق كوندرمش اولدیغك مكتوبی دقتسزلكله آچنجه ایچنده‌كی یورك كوكسمه دوشدی . بن ده اكا اوراده مكان تعیین ایتدم . لكن مكان مذكور ذاتاً بنم یوركمك یری اولوب ایكی‌یی استیعابه متحمل اولمدیغندن بنم یوركمی دخی سكا كوندردم كه صدرك ایچنده حفظ ایدرسك . »

***

« نار عشقكله جابجا یانان یوركمك حرارتنی اطفا ایچون قیناقدن صو ایچمكه اكیلدیكم زمانی بیلورمیسك كه او فاجق قیناغك صوینی ایچوب توكتمه‌یور ایدم ؟ نصل توكتمه‌یم كه ایچدیكم صودن زیاده اورایه كوزیاشی دوكمكده ایدم . »

***

« سنك كوزلرك اول ایكی حیدوددر كه عاشقك یوركنی یعنی یوركی ایچنده‌كی صبر وسامانی یغما ایدرلر . كرچه‌كلرك اول اورمانلردر كه بو ایكی حیدودی قبول وحفظ ایلرلر »

« سنك عشقك بنم اولومدن صكره‌یه قدر دوام ایده‌جكدر . حتی مزارده وجودم چوروییوب ده قورتلر اتمی یدكاری اثناده یوركمی دخی یرلر ایكن اوراده سنك عشقك لذتنی ده بوله‌جقلردر . »

(دور عالم غزته‌سندن مأخوذدر)

فرق ابارك اون برنجی جزئندن یکرمنجی جزئنه قدر حاوی اولدیغی موادك فهرستیدر ·

﴿ اون برنجی جزؤ ﴾

صحیفه

٣٢٢ اخطار · احوال انسان
٣٢٣ حیات · وسائط هضم · اغز ·
٣٢٥ تراجم احوال · حضرت امام اعظم
٣٣١ علوم طبیعیه · سما · ماهیت
... جو سما · وسعت سما · ذهن
... بشرده اولان وسعتك وسعت سما
... ایله موزانه سی · سماده کوریلان
... رنکك ماهیتی · جوایچنده کی
... موجودات تحولات سماویه · مواعید
٣٣٦ تاریخ · عثمانلی تاریخنك جهت
... شاعرانه سی · مقدمه · سلطان عثمانك
... قبل السلطنه برعلاقه سی · کشیش
... طاغی · برصیاد همایون بخت ·
... همای طبعك برشکاره شکار اولدیغی
... بریأس موقت ·
٣٤٣ کشفیات صناعیه · زجاجیه ·
... جامجیلق حقنده خلاصهٔ معلومات
... تاریخیه · جام دینلان خمیرنصل
... وجوده کتوریلور · رنکسز
... ورنکلی جام · بللور · عملیات
... زجاجیه نك تقسیمی · مسطح جاملرك
... صورت اعمالی · درونی مجف
... جاملر · هرنوع جام چبوقلری ·
... خاتمه ·
٣٤٨ لطائف · برمنجاهلك فخریه سی

﴿ اون ایکنجی جزؤ ﴾

٣٥٤ متنوعه · مکتب ارقداشی قرداش
... دیمکدر ·
٣٥٦ خواص مقناطیسیه · یاخود آخر
... زمان سحر بازلغی · مقدمه ·
... خواص مقناطیسیه نك مبادئ
... شیوعی · پاپاس سواندنبورغ
... پاپاس غاسنز · طبیب مسمر · مقناطیس
... حیوانی یی مسمرنصل قوللانورایدی ·
٣٦٤ تراجم احوال · حضرت امام یوسف
٣٦٩ احوال عالم · مقدمه · لونده
... لوندره نك محلاتندن بعضلری ·
٣٧٣ علوم طبیعیه · کرهٔ هوا ·
... کرهٔ هوانك ماهیتی · موادمتشکلهٔ
... کرهٔ هوا · کرهٔ هوانك مقدار
... جسامتی · کرهٔ هوانك رنکی :
... خاتمه ·
٣٧٧ احوال انسان · (مابعدعن نومرو
... ١١) وسائط هضم · معده · قره
... جکر · کیلوس کیسه لری
... وقنالری · خاتمه ·
٣٧٩ حکمت · افندم ! نه یپایم که
... فیلسوف اوله یم ?

﴿ اون اوچنجی جزؤ ﴾

٣٨٦ عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه سی
... (مابعد عن نومرو ١١) محبتده
... مشارکت · تبشیر معنوی · نکاح
... شرعی · خاتمه ·
٣٩٢ حکمت (مابعد عن نومرو ١٢)
... افندم نه یپایم که فیلسوف اوله یم ?
٣٩٥ کذلك حکمیاتدن · « وطن »
... لفظنك انواع احکامی وهر حکمك

صحیفه

... ...زنهٔ حکمیه سی « وطن »
... لفظنك اك اساسلی تعریفی « وطن »
... موروث . مسقط رأس . منشأ
... وطن متخذ .
٤٠٣ علوم طبیعیه . روزکار . روزکارك
... ماهیتی روزکارك جهات ورودی .
... روزکارك استقامت مجرالری .
... روزکارك قوت متفاوته سی .
... روزکارك سرعتی نصل اولچیلور .
... روزکارك فصول اربعه یه نسبتی .
... دکز و قره یللری . موسم روزکارلری
... کرهٔ هوا ایچنده روزکارلرك تشکیل
... ایلدیکی انافورلر . خاتمه .
٤٠٨ احوال انسان . کیفیت هضم .
٤١١ احوال عالم . لوندره . (مابعد
... عن نومرو ١٢) بعض ابنیهٔ
... عالیه سی . خیرات ومبرات .

اون دردنجی جزؤ

٤١٨ احوال عالم . (مابعد عن نومرو
... ١٣) لوندره ده کلیسالر . علمی
... وادبی وصنایعی جمعیتلر موزه لر
... مکتبلر مطبعه لر تیاترولر .
٤٢٠ حکمیاتدن . « وطن » لفظنك
... انواع احکامی وهر حکمتك موازنهٔ
... حکمیه سی . (مابعد عن نومرو
... ١٣) « وطن » مشترك . وطن
... سیاسی . خاتمه .
٤٢٣ خواص مقناطیسیه ـ یاخود ـ
... آخر زمان سحربازلغی (مابعد عن

صحیفه

... نومرو ١٢) مقناطیسك مسمر اللندهٔ
... کوریلان تأثیرات عجیبه سی
... مقناطیس حیوانی یی انکار ایدنلره
... بو قوتك ماهیتی حقنده مسمرك
... ویردیکی ایضاحات . مسمرك عاقبت
... حالی . (ب) مقناطیسی حیوانی
... حقنده بعض اسکی محررلرك روایاتی
... (پاراسلس)
٤٢٩ عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه سی
... سلطان اورخانك کدینله ازدواج
... قهرمانانه سی . عثمانلیلرك مبادیٔ
... ترقیاتندن بر نبذه . عثمانیان محمود
... جهان قازه ده قویویی کندك دوشرسك
... قازدیغی قویو یه کندیسی دوشدی .
... یا دولت باشه یا قوزغون لشه . کوکل
... زور ایله آولانمز کندیسی طوتیاور .
٤٣٧ (عینا تراجم) ذکای حیوانات
... پره و تخته کهله سی .
٤٤٠ (کشفیات صناعیه) آیینه جیلك .
... آیینه اعماله صالح جاملر نصل تهیه
... ایدیلور . آیینه سرینك ماهیتی .
... سرك آیینه یه صورت تطبیقی .
... آیینه نك مقابلنده بولنان اشیایی نصل
... عکس ایتدیردیکنه دائر حکمت
... طبیعیه جه ایکی سوز . خاتمه .
٤٤٤ (لطائف) برلام الف .

اون بشنجی جزؤ

٤٥٠ تاریخ عثمانینك قسم شاعرانه سی
... عبدالرحمنك هم برقلعه همده برکوکل

صحیفه
... فتح ایتمسی • عثمانیان دل اشوب •
... ایدوس محاصره سی • عشقك یلدیرم
... قدر سرعت تأثیری • وجودیمی
... ایپ و کوکلمی ذلق تلیله چکیور •
... قلعه فتح ایده نکدر • قلعهٔ دل دخی •
٤٥٦ احوال انسان • وسائط جریان دم
... قلب • آق جکر • شریان وعروق •
... خاتمه •
٤٦٣ خواص مقناطیسیه • یاخود • آخر
... زمان سحربازلغی (مابعدعن نومرو ١٣)
... غوقلنیوس • حیات وممات لامبه سی •
... روبرقلود • پاپه برون • تماقسول
... وغره آتراق •
٤٦٨ حکمت • افندم نه یاپایم که فیلسوف
... اولهیم ؟ (مابعد عن نومرو ١٣)
٤٧١ علوم طبیعیه • قوس قزح • ضیانك
... انعکاس وانکسار وتحللی • ضیانك
... یدی رنکدن مرکب اولدیغنك
... اثباتی • قوس قزحك کیفیت تشکلی •
... قوس قزح نیچون منحنی الشکل
... اولور • قوس قزحك تعددی •
... قوس قزح حقنده • بعض عقاید
... غریبه • کیجه کوریلان قوس
... قزح • تمت •
٤٧٦ احوال عالم • لوندره (مابعد
... عن نومرو ١٤) لوندرهنك بعض
... عجایبی • کوپریلر • بعض خصوصات
... متفرقه • لوندرهده یالکز اللی
... دانه سیغورته قومپانیه سی واردر •
... لوندره حقنده برقاچ معلومات
... تاریخیه خاتمه •

صحیفه
٤٧٩ لطائف • برلام الف •

❊ اون التنجی جزو ❊

٤٨٢ تاریخك غرائب روایاتندن رومانك
... قاتلی تیاتروزی • مقدمه مقامنده بر
... ایکی سوز • آنفی تیاترو • قاتلی
... اویونلرك انواعی • انسان ایله
... حیوان اراسنده کی اویونلر • انسانك
... انسان ایله اجرا ایلدیکی قاتلی
... اویون • خاتمه •
٤٨٧ احوال عالم لوندره قوله سی • تمت •
٤٨٩ عیناً تراجم ذکای حیوانات •
... ـ کتبخانهٔ اعجازدن ترجمه
... اونمشدر ـ « ژاقو » دنیلان برنوع
... پاپاغانده کوریلان ذکانك
... درجه سی •
٤٩٤ تراجم احوال المانیا مشاهیر شعراسندن
... شیلر •
٥٠١ علوم طبیعیه ـ فجر شمالی ـ فجر
... شمالینك ماهیتی • فجر شمالینك
... اسباب ظهوری • فجر شمالینك
... ممالك شمالیه یه حسن خدمتی • انتهی
٥٠٤ حکمیات • عائله رغبت ایدیوب ایتمامك
... خصوصنده حکمانك اختلاف
... افکارندن تحصل برحقیقت چیقاره
... بیلورز • عمرینی اغلامقله چکورمکده کی
... حکمت نه در • عالمده کولمك کبی
... یشامقده کی حکمت نه در • قارون
... کبی یشامقده نه حکمت واردر •
... بو درت افکاردن تحصل برفکر
... چیقاریله بیلور •

صحيفه

٥١١ (لطائف) (مابعد عن نومرو ١٥)
٠٠٠ لام الف ·

﴿ اون يدنجى جزؤ ﴾

٥١٤ قوهٔ مقناطيسيه (مابعد عن نومرو
٠٠٠ ١٦) « نوم مقناطيسى » پاپاس
٠٠٠ غاسنرده كوريلان برنجى
٠٠٠ اثر · مارى ده پويسكور · نوم
٠٠٠ مقناطيسى حقنده بعض خصوصات
٠٠٠ متفرقه · تأثيرات مقناطيسيه
٠٠٠ حقنده تأويلات ·
٥٢٠ حكمت طبيعيه · بلوط · بلوطك
٠٠٠ ماهيتى · بلوطلرده كوريلان
٠٠٠ الوان · بلوطلرك ارتفاعى ·
٠٠٠ بلوطلرك سبب تنزل وارتفاعى ·
٠٠٠ بلوطك روزكاره نسبتى بلوط
٠٠٠ ايچنده متراكم غازلر · خاتمه ·
٥٢٤ احوال انسان · جولان دم ·
٥٢٧ تراجم احوال · حكيم مشهور
٠٠٠ ارسطو ·
٥٣٢ احوال عالم · پارس · پارسك
٠٠٠ لوندره يه نسبتى · پارسك ترقيات
٠٠٠ علميه سى · درسخانه ومدرسه لر ·
٠٠٠ كتبخانه لر موزه لر وسائره لر ·
٥٣٧ عيناً تراجم · حكيم مشهور نوتونك
٠٠٠ بر مكتوبى ·
٥٣٨ پروسيا قرالى مشهور فره دريقك
٠٠٠ حكمادن دالامبره يه يازديغى
٠٠٠ مكتوبك عيناً ترجمه سى ·
٥٣٩ مشهور ژان ژاق روسونك حكمادن
٠٠٠ لينه يه يازديغى بر مكتوب ·

صحيفه

٥٤٠ تاريخ طبيعى معلى بوفونك
٠٠٠ احباسندن برينه يازمش اولديغى
٠٠٠ جواب ·
٥٤١ ايمپراطوريچه قاترينانك بوفونه
٠٠٠ على العجله يازديغى بر مكتوب ·
٥٤١ كشفيات صناعيه · دوربين
٠٠٠ ايجادى · بوبابده معلومات تاريخيه
٠٠٠ دوربينده اولان تقرب قوتنك
٠٠٠ اسباب حكميه سى ·

﴿ اون سكزنجى جزؤ ﴾

٥٤٦ كشفيات صناعيه (مابعد عن نومرو
٠٠٠ ١٧) دوربينك صورت ترتيب واعمالى ·
٠٠٠ دوربينك انواعى ·
٥٤٨ احوال انسان · كيفيت حيات · حياتك
٠٠٠ تعريفى · حيات نره دن كليور ·
٠٠٠ اولوم نه دن عبارتدر · نتيجهٔ كلام
٠٠٠ خاتمه ·
٥٥٢ حكمت طبيعيه · ياغمور قار · طولو ·
٠٠٠ صولرك بلوط حالنه كيفيت انقلابى ·
٠٠٠ بلوطلرك ياغمور حالنه كيفيت انقلابى ·
٠٠٠ بلوطدن نزول ايتديكى حالده يره
٠٠٠ واصل اوله ميان باران · ياغمورلرك
٠٠٠ چوق ياغديغى يرلر ايله ياغمورلى
٠٠٠ كونلرى چوق اولان يرلر · ميزان
٠٠٠ باران · قان ياغمورى دكز صولرينك
٠٠٠ طاتلو صويه انقلابى · قار · قارك
٠٠٠ شكل وصورتى · قرمزى قار ·
٠٠٠ طولو · خاتمه
٥٥٨ متنوعه خواص مقناطيسيه ياخود
٠٠٠ اخر زمان سحر بازلغى · نوم

صحیفه
... مقناطیسینك احوال غریبه سی . نوم
... مقناطیسی بی دعوت ایتمه‌نك وجهی .
٥٦١ تراجم احوال . عصر جدیدك غریبی
... واشینغتون .
٥٧٠ متنوعه . ارسطونك محاكمهٔ آثاری .
٥٧٥ لطائف . بر لام الف بندینه علاوه
... افكار .

﴿ اون طقوزنجی جزؤ ﴾

٥٧٨ فرانسه تاریخنك دور شهوانیسی .
... اون بشنجی لوئی یه قدر فرانسه
... احوال عمومیه سندن بر نبذه .
... اون بشنجی لوئی . مادام بومپادور .
... مادام بومپادور قرالی نصل اكلندیرر
... ایدی . بر دولتك برقاری پارمغی
... اوزرنده دونیشی . مادام بومپادورك
... وفاتیله ثروتنك درجه سی .
٥٨٨ حكمیاتدن . فلسفه‌نك اخلاقه
... ویردیكی اهمیتك درجه سی .
... اخلاقك ایلك عادی مرتبه سنك مدنیته
... تطبیقی . اخلاقك ایكنجی
... مرتبه سنك حقوقه تطبیقی .
... بو فقره‌یی شرح ایدر بر وقعهٔ لطیفه .
٥٩٣ متنوعه . خواص مقناطیسیه .
... یاخود آخر زمان سحربازلغی (مابعد
... عن نومرو ١٨) رؤیت ثانیه
... ساخته كارلری . انتقال حس مشترك .
... حیلهٔ كلامیه . بو حیله كارك
... خدعه سی . مقناطیس عملیاتنه شبهه
... كتوردیمی .
٦٠٠ بند مخصوص فوق العاده تجددات
... علیه مز اوزرینه محتاج اولدیغمز
... كتابلرله اصول تحصیلمزك طریقی
... اسلمی . كتب مرقومه‌نك انواعی .
... صبیان كتابلری . مبتدیلره مخصوص
... كتابلر .

﴿ یكرمنجی جزؤ ﴾

٦١٠ متنوعه . خواص مقناطیسیه .
... یاخود آخر زمان سحربازلغی .
... (مابعد عن نومرو ١٩) معجزنما
... آینه‌لر . معجزنما آینه‌لرك اسرار
... خفیه سی .
٦١٥ بند مخصوص فوق العاده (مابعد عن
... نومرو ١٩) تكمیل تحصیل ایده جك
... طلبه یه مخصوص كتابلر .
٦٢١ فرانسه تاریخنك دور شهوانیسی
... (مابعد عن نومرو ١٩) مادام دوباری
... دوری .
٦٢٨ احوال عالم . پارس . (مابعد عن
... نومرو ١٧) علمی جمعیتلر . خیرات
... ومبرات . قومپانیه‌لر و اداره خانه‌لر
... پارسده صنایعك درجه سی . تیاترو
... و اكلنجه محللری . شهرك تقسیماتی
... وامور ضبطیه سی .
٦٣٢ علوم طبیعیه . شمشك . كوك
... كورلدیسی یلدیرم . بعض خفیف
... اعتراضلره قوتلی مقابله . رعد
... و برقك هواجه اولان تأثیراتی .
... یلدیرم ضربیله وفات ایتمكده كی
... سهولت .
٦٣٥ كشفیات صناعیه . خرده بین یعنی

صحيفه
... مقروسقوب : خرده بين حقنده
... معلومات تاريخيه : مقروسقوبك
... انواعى : خرده بين مركبه
... خرده بين شمسى : خاتمه

صحيفه
٦٣٨ حكمياتدن : برما كنه تماشاسندن نه
... عبرت اله بيلورز؟ مقاله سنه علاوه
... انسان ايله جمادات اراسنده نه فرق
... قالمش؟ سرلوحه لى برمقاله حكميه در

قرق انباركك يكرمنجى برنجى جزئندن او توزنجى جزئينه قدر حاوى اولديغى موادك فهرستيدر.

﴿ يكرمى برنجى جزؤ ﴾

٦٤٢ تاريخ . فرانسه تاريخنك دور
... شهوانيسى . مابعدعن نومرو ٢٠
... كيزلى صقاخانه‌لر . چلغنلق خانه‌لر .
... خاتمه .
٦٤٧ احوال انسان . خواص ظاهره
... و باطنه ... حس نه‌در؟ اعصاب .
... لمس يعنى طوقنمق
٦٥٣ تراجم احوال . روسيه ايمپراطوريچه‌سى
... مشهور قاترينا
٦٥٧ ترجمهٔ حال . خواجه حافظ شيرازى
٦٦١ بند مخصوص فوق العاده . تجددات
... جديده‌مز اوزرينه محتاج اولديغمز
... كتابلر ايله اصول تحصيلمزك طريق
... اسلمى (مابعدعن نومرو ٢٠) متهيلره
... لازم اولان كتابلر . مراجعت
... كتابلرى .
٦٦٥ متنوعه . تحفة الاريب فى ردعلى
... اهل الصليب ترجمه‌سى اوزرينه
... علاوهٔ معلومات . مقدمه . نصارا
... عندنده حضرت عيسانك الوهيت
... مسئله‌سى

﴿ يكرمى ايكنجى جزؤ ﴾

٦٧٤ (متنوعه) تحفة الاريب فى رد
... على اهل الصليب ترجمه‌سى اوزرينه
... علاوهٔ معلومات . (مابعدعن
... نومرو ٢١) اخطار .
٦٧٩ (تراجم احوال) سعدى
... شيرازى .
٦٨٣ (احوال انسان) خواس خمسه .
... (مابعدعن نومرو ٢١) ذوق
... يعنى طاتمق . قوهٔ شامه يعنى
... قوقلامق . قوقونه‌در . مشاملر
... يعنى قوقويى حس ايدن محللر .
... رؤيت يعنى كورمك . كوزك
... صورت تركيبى .
٦٩١ (حكميات) بر حكيم عداوتى
... نه‌يوللده ايدر .
٦٩٥ (تعبيأ تراجم) المانيا شعراى
... مشهورهسندن شيللرك ناموس
... بلامبله جانى اولمش انسان سرلوحه‌لى
... بوفقرهٔ حكميه‌سى .

﴿ يكرمى اوچنجى جزؤ ﴾

٧٠٦ احوال انسان . كيفيت رؤيت
... (مابعدعن نومرو ٢٢)
٧٠٨ حكماى قديمه ايله حكماى جديده
... اراسنده نه فرق واردر افتتاح . حكمانك
... حكمتى نصل بللى اولور . برحكيم
... وير ديكى رأيى نصل ويرر . دانش
... نصل قزانيلور . دانشى حكما
... نصل قازاندى . متقدمين نه يولده
... نقل معلومات ايدرايدى . اولينك
... حدود معلوماتى نه‌قدر وسعت
... بوله‌بيلدى . متقدمينك حدود
... اطلاعى نيچون بو قدر طارايدى .
٧٢١ (متنوعه) تحفة الاريب فى رد
... على اهل الصليب ترجمه‌سى اوزرينه
... علاوهٔ معلومات (مابعدعن نومرو ٢٢)
... قاتوليكلر نظرنده پاپا نه ديمكدر .
... بومقامك اهميت حاضره‌سى

صحیفه

... آفاروزك ماهیتی . عفوك ماهیتی .
... رحمتك ماهیتی . لاتحصیلكك ماهیتی
... پاپالق مقامی حقنده كلیسا تاریخچه
... معلومات .
۷۳۰ تراجم احوال المانیا مشاهیر عقلاسندن
... شللنغ .
۷۳۳ اكلنجه

﴿ یكرمی دردنجی جزؤ ﴾

۷۳۸ حكمای قدیمه ایله حكمای جدیده
... اراسنده نه فرق واردر (مابعد
... عن نومرو ۲۳) بو كون انسان
... نصل حكیم اوله بیلور . بو كون
... معلمسز حكیم اولمق ممكنمیدر .
... الیوم معلمسز حكیم اولانلر مطلوبه
... نصل واصل اولیور . معلمسز حكیم
... اولمق ایچون شمدیكی كتابلرك صورت
... خدمتی . انسانی معلمسز حكیم
... ایده جك كتابلر بزده نیچون یوق .
... جزئی همت ایده نك دها عالی درجه یه
... وصولنی تسهیل ایدن شیلر نه در .
... انلردن بریسی حیوانات باغچه لریدر .
... انلردن بریسی نباتات باغچه لریدر
... انلردن بریسی ده پانوراما در .
... بریسی ده تیاترودر . انلردن
... بریسی ده موزه خانه لردر . انلردن
... بریسی ده سركیلردر . حكمای
... قدیمه ایله حكمای جدیده اراسنده كی
... فرقی شمدی ارایه لم . متقدمینك
... هیچ بر قدری قالمیه جقمی .
۷۵۱ تراجم احوال : المانیا مشاهیر

صحیفه

... عقلاسندن شللنغ (مابعد عن نومرو
... ۲۳)
۷۵٤ عیناً تراجم . شیللرن جبه (مابعد
... عن نومرو ۲۲)
۷٦٥ قاریلر . مقدمه . بنی اسرائیل .

﴿ یكرمی بشنجی جزؤ ﴾

۷۷۰ شیللردن ترجمه . تاریخ عمومی نه در ؟
... بزانی نیچون اوقیورز ؟ صورت مقاله .
۷۸۱ ایكی رفیق اراسنده مخابره . برنجی
... مكتوب .
۷۸۹ متنوعه . فیزیونومی فننك اس
... الاساسی
۷۹۱ قاریلر . (مابعد عن نومرو ۲٤)
نسوان هند قدیم . مصر قدیم نسوانی .

﴿ یكرمی التنجی جزؤ ﴾

۸۰۲ قاریلر . (مابعد عن نومرو ۲۵)
... یونان قدیم زنانی . اسپارتا زنانی
... آتنه و قورینت نسوانی . یونان قدیم
... نسوانی حقنده تتمه . فرس قدیم
... عندنده نسوان .
۸۱۵ تراجم احوال . روسیه
... ایمپراطوریچه سی مشهور قاترینا
... (مابعد عن نومرو ۲۱)
۸۲٦ متنوعه . تحفة الاریب فی رد علی
... اهل الصلیب ترجمه سی اوزرینه
... علاوه معلومات . (مابعد
... عن نومرو ۲۳)

یكرمی یدنجی جزؤ

۸۳٤ ایكی رفیق اراسنده كی مكتوبلردن

صحیفه
... ایکنجی مکتوب
٨٤٦ متنوعه تحفة الاريب فی ردعلی اهل
... الصليب ترجمه سی اوزرینه علاوهٔ
... معلومات (مابعد عن نومرو ٢٦)
... اینجیلر مسئله سی · الحالة هذه
... متداول اولان اینجیلر حقنده کی
... اعتقاد نصارا · اینجیلرك تکثری
... حکیم وولترك اینجیلر حقنده کی
... مطالعه سی · بر تحف حکایه اخطار
٨٦١ قاریلر · (مابعد عن نومرو ٢٦)
... قدیم ایتالیالولر عندنده نسوان ·

﴿ یکرمی سکزنجی جزؤ ﴾

٨٦٦ قاریلر · (مابعد عن نومرو ٢٧)
... غالای نسوانی · روماولر نزدنده
... نسوان · چین نسوانی · جرمانیا
... وفرانق بارباراری نزدنده نسوان
... عربلر عندنده نسوان افریقا
... وحشیلری عندنده نسوان · امریقا
... وحشیلری نزدنده نسوان · قاریلر
... حقنده کی مسئله نك نتیجه سی ·
٨٨٢ احوال انسان · (مابعد عن نومرو
... ٢٣) دماغ · بینك روح ایله مقایسه سی
... دماغك صورت تشکلی · دماغك
... احوال فیزیولوژیقیه سی ·
٨٩١ شیللردن ترجمه · تاریخ عمومی نه در ؟
... بزانی نیچون اوقو یورز ؟ (مابعد
... عن نومرو ٢٥)

﴿ یکرمی طقوزنجی جزؤ ﴾

٨٩٨ احوال انسان · (مابعد عن نومرو

صحیفه
... ٢٨) کیفیت سمع · صدا نه دن
... عبارتدر · قولاق · اذن خارجی ·
... اذن وسطی · اذن داخلی · کیفیت
... سمع · صنایع
٩٠٣ اسپرماچت · وملرینك صورت اعمالی ·
... اسپرمچت · وملرینك مادهٔ مترکبه سی
... دون یاغنك ماهیتی · دون یاغی ایچنده
... استارین ماده سنك افراز واخذی ·
... استارینك تصفیه وتربیه سی · مومك
... قالبلری · اسپرمچت · وملرینك قیتلری ·
... مومـلری دوزکونجه دوکمه نك
... طریقی · اوزرلرینی جلالەمق
... صورتی · خاتمه ·

٩٠٧ احوال عالم · پارس (مابعد عن
... نومرو ٢٠) مطبعەلر ومطبوعات ·
... پارسك زینت ومعموریتی · شمندوفرلر
... بعض خصوصات متفرقه سی ·
... پارس حقنده برازمعلومات تاریخیه ·
٩١٢ احوال عالم · برلین شهری · وضعیتی
... ابنیه ودوائر جسیمه سی · برلینك
... مؤسسات علمیه سی · مکتبلر · علمی
... جمعیتلر · صنایع · حیرات
... ومعاونت · برلین حقنده بعض
... معلومات استاتستیقیه · خلقك
... اطواری · بعض معلومات تاریخیه ·
٩١٩ تراجم احوال · روسیه
... ایمپراطوریچه سی مشهور قترینا ·
... (مابعدعدنومرو ٢٦)
٩٢١ فالجیلق ·
٩٢٥ لطائف · (مابعد عن نومرو ٢٣)

﴿ اوتوزنجی جزؤ ﴾

صحيفه
٩٣٠ حكميات نوع بشر ايچون ينه
... كنديسندن بيوك دشمن يوقدر ·
... انسان مطلقا مسعود يشامق ايچون
... نه قدر مكمل ياراديلمشدر · اويله
... ايسه انسان مسعود يشايورمی ؟
... انسانيته بوقدر فنالق ايدن دشمن
... كيمدر ؟ انسانيتك كنديسنه عداوتنی
... جنت اعتبار ايدر ايسه‌ك بونك
... علاجی يوقيدر ؟
٩٣٦ تراجم احوال اعاظم حكمای
... اسلاميه‌دن ابن رشد ·

صحيفه
٩٤٤ احوال عالم اوروپاده اعما خانه‌لر ·
٩٤٧ الديغمز برمكتوبك عينيدر
٩٤٩ بو مكتوبه ويريلان جواب
٩٥٤ مواد تاريخيه بيوك ناپوليونك سنت
... الن منفاسندن پارسه نقلی ايچون
... مزاردن چيقاريلیشی · صورت ترجمه ·
٩٥٨ تراجم ژان ژاق روسونك بر اختيار
... لساندن كنج معشوقه سنه يازديغی
... غايت عاشقانه ومجنونانه درت قطعه
... مكتوبك ترجمه سی · برنجی مكتوب
... مادموازل سارايه ·
٩٦٠ بعض فقرات ادبيه اسپليوجه‌دن
... مأخوذ ·

قرق انبار

۱۲۹۰

طبیعیات و محاکمات فلسفیه و مواد طبیه و احوال عالم ایله تراجم احوال و تراجم آثار
ابجدیه کبی خصوصات متنوعه دن بحث ایدر و اون بش کونده بر چیقار مجموعهٔ فنیه در

صاحبی
محمد جودت

جزء نومروسی
۳۱

فیاتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله رق

باب عالی جاده سنده ۲۸ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول

۱۲۹۳

طبيعيات

كتاب طبيعت

﴿ ماهيت كتاب طبيعتدن برنبذه ﴾

بيلك واريا ؟ فقط كوزلريكك بكا
ايصال ايلديكي محسوساتي محاكمه يه
اقتدارك وارميدر ؟ پك چوق اقتدار
ايسته مز . يشيل ياپراغك يشيل اولديغني
وقرمزي چيچكك قرمزي ايدوكني ويشيل
ايله قرمزي اراسنده كي فرقي بيله جك
و بوله جق قدر اقتدارك وار ايسه كافيدر .

كل سنكله شو باغچه يه كيره لم .
بو باغچه نك زميني دوم دوز طوپراق اوله
بيلمك ممكنميدر يا ؟ ممكن دكل بو باغچه
باغچه اولمه دن اول بوراسي دوم دوز
بر طوپراق ايدي . اني هركس بيلور .
باق شمدي زميني چمن قاپلامش و بياض
قرمزي يشيل صاري و سائر و سائر رنكلر
بوراسني تزيين ايتمش . بو زينتلر سنك
بينكده و يوركده بر طاقم حسلر
اويانديرميورمي ؟ ايچكده سونجه بكزر
برشي طويميورميسك ؟ البته طويورسك .
حتي كوزلرك قرمزي چيچكلردن يشيل
ياپراقلره وانلردن مائيلره زنجيله كزديره رك
هر برندن آيري لذتي المغه چاليشيورسك .
ايي يا ! سكا بو لذتي و يرنلر نه در ؟
چيچكلرك منظره سي يعني كوروشي دكلمي ؟
زيرا كوزلرك قاپامش اولسه ك بو حسلري
سنده اويانمز ايدي واوزمان بو باغچه يه
كلمش اولمقلغكله بر قرانلق زندان ايچنده
بولنمقلغك مساوي اولور ايدي : بونلري
كورمكله حسلر بكك او باغچه بر معنابيلري
ماده ميدر ؟ ايستر ايسه ك معنا ديه لم :
اوحالده ديمك اولور كه برشيئي كورمك
سكا بر معنا ويريور . ايستر ايسه ك ماده
ديه لم : او حالده ديمك اولور كه برشيئي
كورمك سكا (معنادن بيوك اولمق اوزره)
بر ماده عرض ايديور .

يا شويله ديسه ك اولمزمي ؟ :

شو باغچه يي كورمك عينيله بر كتابك
بر صحيفه سني اوقومقدر . چونكه بر صحيفه
نه ديمكدر ؟ اصلنده بر بياض دوزلك
يعني كاغد ! حالبو كه باغچه دخي اصلنده
بر سياهمسي دوزلك يعني طوپراقدر .
صكره او صحيفه نصل صحيفه اولمش ؟
اوزرينه مركب دبدكاري بر رنك ياخود
رنكارنك مايعلري دوكمك و باصورمك ايله
الاجه لنه رق صحيفه اولمش . اويله دكلمي ؟
اويله ايسه باغچه نك سياهمسي طوپراغي
اوزرينه دخي رنكارنك شيلر ترتيبيله
الاجه لنديريله رق باغچه اولمش . سن
بر صحيفه اوزرنده كي شيلري اوقور ايسه ك
انك معناسني اكلايورسك . آجينه جق
برشي ايسه آجيوب سوينه جك برشي ايسه
سوينيورسك . حالبو كه باغچه اوزرنده كي
شيلري دخي كوروب معناسني اكلايورمك .
اكلاديغك ايچوندر كه بينك و يوركك ايچنده
برشيلر غيجقلانيور ! انلره دخي بزده حس ؟

دیورز . هم بو حسلرطاتلی . یعنی سنی سوندیریور . اکر لاله فداننك بلندن قربله رق هلاکه یوز طوتدیغنی کورور ایسهك اکا دخی آجیورسك . زیرا سائر چیچکلر سکا حیات شوق شطارت معناسی ویره رك سنی بر سرور بر حبور ایدرلر ایکن قرلمش لاله بژمرده کی اولوم محویت یأس معناسی ویره رك سنی قهرلندیریور .

بو حالده باغچه ایله کتاب صحیفه سی اراسنده مادةً اولسون معناً اولسون نه فرق قالدی ؟

هیچ برفرق قالمدیمی دیه جکسك ؟ اویله دیمه ! بر بیوك فرق واردر . باق بن سکا کوستره یم :

فرض ایدهلم که معهود کتاب صحیفه سی سکا بر باغچه یی وصف ایدیور . شیرازلی حافظك و سائر شعرانك اکثر اشعار ومنثوراتی کبی ! سن او صحیفه یی اوقودیغك زمان نهلر اکلایورسك ؟ اکلادیغك شیلر اوزرینه اوقدر لذت الیورسك که یورکك شیشوب شیشوب ده صدرکه صیغمیه جق ظن ایدیورسك . یا او صحیفه ده سنی بو حاله قویان نه در ؟ بر باغچه نك وصفی دکلمی ایدی ؟ شمدی او صحیفه یی سنك الکه ویره رك بعده سنی او صحیفه نك وصف ایلدیکی باغچه نك ایچنه صوقسهم نه اولور ؟ حالا صحیفه یی اوقومغه احتیاج قالورمی ؟ ولوکه حالا اوقومقده دوام ایت . اندن الدیغك معلوماتك درجهٔ صحتنی تقدیر ایچون نه یاپارسك ؟ باغچه نك هر طرفنه کوز

کزدیرسك اویله دکلمی ؟ نهایت امر نه یه منجر اولور . اصل اولان باغچه اولوب صحیفه انك اوصافنی شامل قالور بو نتیجه یه بر دیه جکك وارمی ؟

اویله ایسه باغچه یه کتاب طبیعتك بر صحیفه سی دیه لم .

لکن عجله ایتمیه لم . مجلهٔ طبیعتده یالکز بر تك باغچه می واردر ؟ بدیهیدر که دکل . یا نه قدر واردر ؟ مقدارینی صورمق لازم کلمز . ایسترایسك بر میلیون باغچه واردر دی . اویله اما بونلرك هپسی بر باغچه دکلمی ؟ اوده دکل . اثباتی پك قولای . اولا هندك بزم مملکتمزده تخیلمزی کوریلان باغچه سیله بر سبورغك بر باغچه سی یان یانه کتورده باق . صکره ده هر هانکی بر باغچه اولور ایسه اولسون او باغچه یه برده شویله باق :

باغچه یه جهات اربعهٔ اصلیه (شرق غرب شمال جنوب) و جهات اربعهٔ فرعیه (شرق شمال غرب شمال شرق جنوب غرب جنوب) دن باقدیغك زمان آیری آیری سکز شی کورمش اولمزمیسك ؟ پك چالك ایستر ایسه بو سکز جهتدن باغچه نك فوتوغرافله بر ر رسمنی الده بونلری یان یانه قوی اویله باق . سکزیده بشقه اولمیه جقمیدر ؟ حالبوکه بوسکز رسمك سکزیده او باغچه نك رسمیدر . سکزیده بر برینه بکزه مدیکی کبی سکزیده بر راعلا لوحه درکه تماشاسندن آیری آیری معنالر چیقار . هر معنا دخی انسانك حواسنی غجقلایه بیلمکده تأثیرجه متعدددر . مع هذا باغچه نك یالکز بوسکز

جهتدن رسمنی الق ممکن اولیوب بوعددك
مربعی ومکعبی و هکذاسی قدر جهاتدن
و باغچه‌نك ایچندن طیشندن هر طرفندن
رسمنی الق ممکن اولوب رسملرك هر بری
دخی ناظریته برمعنا اشراب ایده‌بیلور .

پك اعلا ! مجله‌ء طبیعتده یالکز بر
باغچه اولدیغنه مبنی بزم مأخوذمز اولان
باغچه‌یه کتاب طبیعتك باغچه بابنك نیجه
میلیون صحایفندن ویاخود کتاب مذکورك
باغچه صحیفه‌سنك نیجه میلیون سطرندن
بربسی دیه‌جکز . لکن بوسطرك ماهیتنی
تعیینده ذهنلر طولاشدی . سن بو سطره
هر طرفدن باقوب برمعنا چیقاردك .
سطر ایچنده سطور قاتدك . حتی باغچه‌ده‌کی
بردال چیچکه بیله جهات متخالفه‌دن باقق
ویاخود ایکنجی تعبیراقتضاسنجه جهات
متخالفه‌دن رسمنی الق ممکندر . بوحالده
مذکور بردال چیچکی کتاب طبیعتك باغچه
صحیفه‌سندن بزم مأخوذمز اولان سطرك
برکلمه‌سنه دخی کلمات قاتدك . حتی یالکز
برچیچك حقنده بوعمل اجرا اولنور ایسه
او چیچکی نقطه‌یه بالتشبیه نقطه ایچنده
نقطه قاتمش اولیورسك .

اوت امر بویله‌در . حکم بویله‌در .
(شکر بترازوی وزارت برکش) دیمش
اولان شاعر برسطره سطر آخر قاتمش یعنی
بو سطری ایکی اوجندن باشلانه‌رق
اوقوندیغی زمان ایکیسندن ده معنا چیقه‌جق
صورتده ترتیب ایلمش اولدیغی حالده نظام
طبیعت نیچون برسطره بیکلرجه سطور
برکلمه‌یه بیکلرجه کلمات حتی برنقطه‌یه
بیکلرجه نقاط قاتمقسدن عاجز قالسون ؟
ونیچون بو بیکلرجه سطور وکلمات ونقاطك
هر برندن برر معنا چیقه‌مسون ؟ حالبوکه
مصرع مذکورك ناظمی نه اوله بیلور ؟
اولسه اولسه خرده‌بین دقتله نظام طبیعتك
بو هنرینی دخی کوره بیله‌رك انی تقلید ایلمش
اوله بیلور . ینه آفرین !

برلکده کیردیکمز باغچه‌نك ماهیتنی
اکلادك‌یا ؟ فقط بن ایسترم که سن بو باغچه
حقنده فکرك ایچون ایتدیکم دلالتدن
زیاده‌سنی ده اکلایه‌سك . یعنی « بو
باغچه اصلنده برقوری طوپراق ایکن یعنی
یوق اولدیغی حالده وار اولوب برمدت
پارلاق برحالده دوام ایلدکدن صکره خزانه
یوز طوته‌رق بعده ینه قوری طوپراق حالنه
عودت ایده بیلور » دیه بنی بوراده
تجربات وتدقیقات عمیقه‌یه صوقه دیمك
ایسترم . زیرا بوراده سویلیه‌جك بشقه
سوزلرم واردر .

ینه تکرار ایده‌یم . کیردیکمز باغچه‌نك
ماهیتنی اکلادك یا ؟ ایشته بوکا کتاب
طبیعتك باغچه فصلندن ایستر ایسه‌ك بر
صحیفه‌دی ایستر ایسه‌ك برسطر ایستر
ایسه‌ك برکلمه برحرف حتی برنقطه دی‌نه
دیرسه‌ك دی . بوشی کتاب مذکوردن
ـ ظاهرده ـ بی روح عد اولنان بر
جزؤدر . انك برده جانلی صحیفه‌سی جانلی
سطری جانلی کلمه‌سی جانلی حرفی جانلی
نقطه‌سی واردرکه خارجده کوردیکمز
کتابلرك بویله جانلی صحیفه‌لری فلانلری
اولمدیغندن او جهته باقق ایچون کوزلرك

دها زیاده اچمقلغی رجا ایدرم .
کوریورمیسك شو آری قوغاننی . ایشته الته قرنجه‌لرده یوا یاپمش ! اما دقتلیجه باق ! بو صحیفه‌نك سکا ویردیکی معنا یاتیجه‌دن دها واضحدر . باق باق شو اوچ قرنجه برقارپوز چکردکنه هرطرفدن صارلمش چکیورلر . بو چکردك انلرك اوچندن ده آغر و بیوکدر . شو مینی مینی حیوانده نه قدر قوت وار ? قوتی نه‌مزه لازم ? سکا شونی صورمق ایسترم . بونلرك شو چکردکی بویله سوروکله‌یوب کوتورملرندن نه معنا آکلایورسك ? انلکه تغذی ایده‌جکلری معناسنی دکلمی ? ای اما بر ینسنك تغذی ایده‌جککی چکردکه اوته کیلرك ده خدمت ایتمسی نه‌دن ? بو چکردکدن جمله‌سی برابر یه‌جکلر دیه‌می ? اویله ایسه هر کس یه‌جکی مقداری السون ده بشقه‌لرینککی یه قارشمسون . ها ! قرنجه‌لردن یالکز برسی بو چکردکه موفق اوله‌میه‌جغی یعنی انی سوروکله‌یوب کوتوره‌میه‌جککی ایچون جمله جه ال برلکیله چالشمق لزومنی میدانه قویدك اویله‌می ? واقعا حقك واردر . کل سنکله شو یوایی آشه‌لم ده باقالم ایچنده نه واردر ? حیوانجقلرك یواسنی بوزمیه‌لمی دیدك ? سکا بو فکری کیم ویردی ? بویله اسکان و جمعیتله خدمت ایتمکدن انلرك دخی برجمعیت اولدقلرینی فامیلیاری بولندیغنی آکلادك ده‌می بویله سویلدك ?
بونده ده حقك وار اما هرحالده شو یوایی آچالم . یوالری حقنده خارجدن الدیغمز معلومات سنی بونلره شو قدر رعایته مجبور ایدیور ایسه داخلندن الدجغمز معلومات البته دها ایلرویه کوتورر . هم بو حارات حیوانجقلر بر یوا دها یاپمقدن اوشنمزلر .
نا ایشته سکا شو اینجه جك چاقیمك اوجیله یوایی برآچدم که مقطعی تمامیله میدانه چیقاردم . هیچ برطرفنی یقمدم ؛ باق ایشته بو جمعیتك ذخیره انبارلری . ایچنده موجود ذخایری صایمق ممکن . ایشته بو راده درت بغدای اوچ قاون التی قارپوز چکردکی وار . یوایی آچار ایکن بو مقدار ذخیره‌یی دخی طوپراقلر قارشدیرمشمزدر . دیمك اولیورکه جمعاً یکون یکرمی ایکی نهایت یکرمی بش دانه‌لری وار ایدی . حالبوکه باق قرنجه‌لره بشیوزدن زیاده . بیك بیله وار . بونلردن هر اوچی دردی حتی اونی یکرمیسی بر دانه‌یه مالك اولسه ینه یاریدن زیاده‌سی ذخیره‌سز فقیر قالورلر . ها ? نه دیدك ? آکلایه‌مدم ! بو ذخیره انلردن بعضلری ایچون دکلدر عمومی ایچون اولمق ده جائزمی دیدك ? والله حقك وار ! هم ده آل شو پرتوسزی الکه ده باق ! بو قرنجه‌لرك هپسی جسامتده سمیزلکده حرکتده فلانده مساویدرلر . عجبا بونه‌دن کلیور . غالبا هر بری بر درجه‌ده چالیشوب بردرجه‌ده یوب ایچوب بردرجه‌ده راحت بردرجه‌ده سعادت بولدقلرندندر . مطلقا اویله اولمق لازم کلیور . شوراده بر ضعیف وار اما انك ایاغیده قریق . بلکه بربوجك انك ایاغنی کسمش اولملیدر .

هله ضعف حالی اندن اولدیغی ایشته
کوریتوب طوریور .
شوراده قائم قائم طوپراقلرك نه اولدیغی
کوریورمیسك ؟ ایشته انلر کردر .
نه شاشدك یا ؟ کر در ظاهر ! هم ده
طبیعی دکل صنعی کمر در . ال ایله
یاپلمشدر . باقسه‌ك آ ؟ هر قوم دانه‌سی
داریدن بیوك . بونلری نصل پرلشدیرمش
اولدقلرینه سن ده شاش بن ده شاشایم .
آمان آمان ! دقت ایتسه کمی ؟
کوردکمی ؟ بز ابوایی آچدیغمز زمان
ایچندن بش التیوز قدر قرنجه بلوك بلوك
آیریلوب هر استقامته طوغری قوشمشلر
ایدی . شمدی انلر عودت ایدیور .
نا ایشته کله کله ینه یوالرینه کلدیلر .
طوپلاندیلر یکرمی اوتوز دانه‌سی ینه
اطرافده قالدی . بو حالدن نه اکلادك
اللهی سورسه‌ك ؟ مملکتلرینی تخریب
ایدن بلایه قارشو محاربه‌یه چیقدقلری
حالده دشمنه بکزر کیمسه‌یی بوله‌میجه کیرویه
عودت ایدرك فقط احتیاطاً اطرافه
قره غوللر براقدقلرینی می اکلادك ؟
بن ده اویله اکلادم . چونکه حقیقت
امر ده بویله در .

ای هایدی ارتق بونی براقالم ده برازده
آری قوغانه‌می باقالم دیورسك ؟ طور
باقالم دها بو مملکتك نره‌سنی کزدك ؟ قوجه
مملکت اویله یارم ساعتده کزیلورمی ؟
هم آریلر قرنجه‌لر قدر عاجز دکلدرلر .
انلر دخی وطنلرینی تخریبه کلان دست
اعدایه قارشو محاربه‌یه چیقارلر ایسه
جانمزی آجتمق دکل جانمزی چیقارتمغه
قدر مقتدردرلر .

نه او ؟ نه قاچدك ؟ قورقمه جانم !
بوراسنی اوقدرده تهلکه‌لی بولمه .
نه یاپایم کلیورسك که ! ایشته ایشی یاریده
براقدق . نه ایسه بوقدری ده کافیدر .
شمدی سکا صورارم که کیردیکمز باغچه
ایچنده کوردیکك شیلر ایله شو قرنجه
یواسنده کوردیکك شیلر اراسنده نه فرق
واردر ؟ پك چوق اویله دکلمی ؟ البته !
ظاهرده جانسز اولان ایله ظاهرده جانلی
اولان اراسنده‌کی فرق آزمیدر ؟ افلاطون
زمان وفات ایتمش اولدیغی وقت آنك
نعشیله اجهل زمانك صاغ اولان وجودینی
یان یانه کتورسه‌ك البته صاغ ایله میتك
اراسنده بك چوق فرق کورورسك .
دنیاده هیچ بر مملکت کوی حاصلی جمعیت
کورمامش اولسه‌ك لکن عقلك فکرك
اذعانك یرنده اولسه شو قرنجه یواسی سکا
بر جمعیت مدنیه حقنده بیوك بر فکر ویرر
ایدی یا ؟ حال بو که مملکت ایچنده
یاشایوب ده مملکت دیمك نه دیمك اولدیغی
خالا بیلمیان آدم ایچون دخی شو یوا بر مملکت
حالندن نمونه اوله بیلور . یا او نمونه‌یی
یا او فکری سکا کیم ویردی ؟ قرنجه‌لر ایله
اوتوروب قونوشمدك یا ؟ انلرك حالنی کورمك
یعنی کتاب طبیعتك بو جهتنی دخی کوروب
اوقومق ایله شو معنایی الدك . اویله
دکلمیدر ؟ هم ده بو معنا یالکز سطحی بر
معنادن عبارت دکلدر . ایچنده نکته‌لری ده
واردر . اما بز یالکز قرنجه یواسنی واتی

دخی یارم ساعت قدر تماشا ایلدك ۰ آری قوغانه قوندوز یواسنه فلانه کیرمدك ۰ کیرسه‌ك بونلرك اخلاق وفضائل مدنیه‌سنی قوانین ونظامات موجوده سنی صنایعده اولان مهارت ومعلوماتلرینك درجه‌سنی کوروب او قدر معلومات اله بیلورایدك که معلومات مذکوره کتبخانه‌لر طولوسی کتابلرده دخی بولنمز ۰ ذاتاً کتبخانه طولوسی کتابلرده نه قدر معلومات بوانه بیلورکه ۰۰۰۰۰۰۰

ای صاحب فکر! سکا شمدی شونی ده صورارم: کتاب طبیعتك جانلی جهتیله جانسز جهتی ارا سنده نه فرق بولدك ۰ دیمجك دیمش ایدك که پك چوق فرق واردر ۰ لکن فرقی بوقدر بیولتمه ۰ سن اوشماش اولسه‌ك بن ده اوشمز ایدم ۰ باغچه‌یه تکرار کیر ایدك ده سکا بیروح ظن ایلدیکك نباتاتك ذیروح اولمسندن فضله حتی صاحب اذعان اولدقلرینی دخی رأی العین اثبات ایدر ایدم ۰

نه دیدك؟ نه دیدك؟ سن انلرك ذیروح اولدقلرینی بیلورمیسك؟ بیلور ایسه‌ك آفرین یا ایشته! اویله یا بروجود که انادن طوغار یرایچره زمان یاشار سن نمونده بیورسن وقوفنده علی حاله قالور سن انحطاطنده زواله یوز طوتار نهایت وفات ایدر ۰ مدت عمرنده کندیسنه خلف اوله‌جق سائر وجودلری دخی طوغورر ایسه مطلقا ذیروح اولدیغنه حکم ایدیله بیلور ۰ بونده حقك واردر ۰ آل بن سکا ایشك شوجهتنی ده سویلیه‌یم: بروجود که آنی وجود حیوانات کبی عضلات واعصاب وعروق وشرایین تشکیل ایلمش وسائر حیوانلرده اولدیغی کبی آنده دخی جریان دم قانون حیاتیسی تمامیله حکمنی اجرا ایتمکده بولنمش وبوجریانه خلل کله‌جك اولسه وفاتی درکار اولدیغی حالده انك ذیروح اولدیغنی حکم ایتمکده نه مانع قالور؟

اذعان جهتنه کلنجه: کیردیکمز باغچه‌ده هانیا دیوارده براسکله ذیرکی اوبجی کیرمسندن باقی قالمش دلیك وار ایدی‌ده اودلیك ایچنه برچیچك فصولیه‌سی کیروب ایلروسی ایچون یول بولمینجه تکرار چیقمشیدی ۰ عقلکه کلیوریا؟ هانیا بن اکیلوب باقش ایدم ۰ حتی ایچروسی قراکلق اولدیغندن کورمك ایستدیکم شیئی لایقیله کوره‌مدیکم جهتله جیبمدن بوکبی خدمتلره مخصوص اولان آینه‌یی چیقارمش ایدم‌ده کونشی اودلیك ایچنه عکس وبوجهتله ظلمتی اضائه ایتدیره‌رك مطلوبم اولان شیئی کوره بیلمش ایدم ۰ ایشته اوزمان کوزدم که فصولیه دلیکه کیردیکی زمان قارشوسنك چیقماز اولدیغنی دها اورایه واصل اولمدن حس ایدوب برکوزل قوس رسم ایدرك کیرویه عودت ایلمش ۰ بوحس آز حسمیدر؟

بو حس چوق حسدر اما نباتاتده کوریلان حواس سائره‌یه نسبتله بوحس اك قبا برشیدر ۰ شمدی بوراده بحثمز حواس نباتاتی اوزون اوزادی‌یه اراشدرمغه مخصوص اولمدیغندن سکا برنمونه اوله‌رق

بوقدرجغنی درمیان ایلدم . بونمونه جکله نباتات وحیوانات اراسنده پك بیوك فرق دکل پك بیوك برمناسبت اولدیغنی اکلادك ظن ایدرم .

نه اویا ؟ کیتدکجه حیرتك آرتیور . بو کتاب طبیعتی غریب بر کتاب اوله رقمی تلقی ایدیورسك ؟ واقعا اصل مرادم او ایسه‌ده حیرتده اوقدر عجله ایتمامکی ایسترم . زیرا صکره دها زیاده محیر العقول اولان برله کاور ایسه‌ك غشی اوله‌ر کیدرسك .

کتاب طبیعتك برده مستترات جهتی واردر . انی هیچ دوشوندکمی ؟ نصل مستترات دیه‌می صوردك ؟ عادتا مستترات . هانیا سائر کتابلرده « تحتنده مستتر » دیرلرمی ؟ ایشته انك کبی برشی . ارالرنده شو فرق وار که سائر کتابلرك تحتنده مستتر دیدکلری ازجمله (هو) یی میدانه چیقارتمق ایچون نه قدر حك اینسه‌ك اراسه‌ك برشی بوله‌مزسك . کتاب طبیعتك مستتراتی ایسه ذاتاً بارز اوله‌رق میدانده اولمسیله انی بك لحظه‌ده بولورسك . .

شو سختیانی کوردکمی ؟ ایشته شو اوزری یشیل یشیل کوفلنمش اولان سختیانی ! ایشته بن انی کتاب طبیعتك مستتراتنه مثال اولمق ایچون صاقلادم . باقی شونك اوزرینه ! کوفدن بشقه برشی وارمی ؟ شمدی نظام طبیعت بونك اوزرینه قوجه برباغچه یی ستر ایتمش ایسه نه دیرسك ؟ نا ایشته اندن برپارچه جغنی قوپاردم . شو خرده بینك التنه قویدم .

باقی شو خرده بینك اوزرنده‌کی دلیکدن ! نه کوردك باقایم ؟ اعلا برباغچه ! اویله‌می ؟ چایرلر چمنلر ! اورمانلر ! اغاچلر ! چیچکلر ! . . . . .

نصل کوزل ستر ایتمامشمی ؟ ایشته بوده نباتات جهتنك مستتراتی ! برده شو کا باقی : ایشته مقروسقوبك التنه برطمله صو طاملاتدم . برکره‌ده بو کا باقده نه کوزه‌جکسك . دکز کبی برکول ! ایچنده باغه بکزیانی بشقه بکزه‌میانی بشقه نیجه بیك حیوانات نیجه ملیون حشرات ! . . . . . ایشته بوده حیوانات قسمنك مستتراتیدر . شو کوردیکك شیلرك هر ذره‌سندن برمعنا چیقاردك یا ؟ بردکل رنکلرندن شکلندن حرکات وسکناتندن معنالر چیقار . . . .

– مطالب –

(کتاب طبیعت کندی معناسنی کندیسی ویرر)
(ایسته‌سه‌ك ده ویرر ایسته‌مسه‌ك ده)

کوزلریکی آچوب ده اطرافه نظر ایلدیکك زمان یالکز برکوچك باغچه ایله برده قرنجه یواسی وشکلنی اوزاقدن کوره‌رك هیچ کورمامش قدر معلومات الـه‌مدیغك برآری قوانی برپارچه کوفلنمش دری وبر قطره صومی کوررسك ؟ دائماً مادار اطرافکی قوشاتمش اولان افق اوزرنده بربرینه بکزه‌مز سائر بونجه باغچه‌لری چایرلری چمنلری اورمانلری طاغلری دره‌لری کوللری نهرلری دکزلری کوکلری زمینلری یلدیزلری

معدنلری هوایی وسائره یی وسائره یی نه یاپارسك ؟ .... حالبوکه دنیا اوزری یالکز سنك مرکزنده بولندیغك افقدن ده عبارت دکلدرآ ؟ افاق سائره دخی واردر . بن سنی بیلورم . سن پك مراقلی برآدمسك . بریرده درت بش آدمك هواده برنقطهٔ موهومه یه باقدقلرینی کورسهك « عجبا بونلر نره یه باقیورلر ؟ عجبا نه کوزیورلر ؟ شونلرك کوردکلرینی بن ده کوره یم » دیه سن ده کوزلریکی اوطرفه دیکه رك حتی هیچ برشی کوره مدیکك وهیچ برشی اولمدیغنی اکلادیغك حالده بیله شاید برشی وارایسه مطلقا کورمك ایچون کوزلریکك کوز دکل برجفته دوربین اولملرینی بیله تمنی ایدرسك . یالکز سن بویله دکلسك . ادم اولادینك هپسی بویله در .

ارتق انکار ایده میه جکسك که عالمده هرنه وارایسه - برذاتك دیمش اولدیغی وجهله - برلفظ مجسم معنیداردر . معلوم آ ؟ برلفظ معنیدارك مجسم اولماسی نه بیوك فضیلتدر ؟ کاغد اوزرینه یازدیغمز الفاظ مسطحه یالکز بریوزدن کوریلوب برلفظ معنیدار مجسم اولدیغی زمان ایسه اویروب باقق چویروب باقق وهرطرفنه هرباقشده بشقه معنالر چیقارمق ممکندر . نصل که بوجهت یوقاروده بسط ایدلمشیدی .

عالمده هر جسمك برمجسم لفظ معنیدار اولمسی مطلقا اذعان صاحبلرینك انی اوقویوب معناسنی اخذ ایتملری ایچون اولدیغنه کیمسه جك اعتراض ایده مز . « آدم لفظ مجسم ایمش دکل ایمش معنیدار ایمش دکل ایمش بنم نه مه لازم ؟ » دیه مز . زیرا الفاظ مذکوره یی حاوی اولان مجلهٔ جلیلهٔ طبیعت سائر کتب ومجلدات کبی ایکی قاب اراسنه صقشدیرلمش اوله رق کوزدن نهان دکلدر . انی کورمك ایچون آچمغه واوقومق ایچون هجالهمکه ومعناسنی اکلامق ایچون قاموسلره برهانلره مراجعته هیچ براحتیاج یوقدر . باخصوص که هیچ برملتك حروفی اوزره یازلمامش اولدیغندن « بن اوحروفی طانیمام که اوقویه یم » دنیله مز . کذلك هیچ برملتك لسانی اوزره یازلمامش اولدیغندن « بن اولسانی بیلمم که اکلایه یم » دنیله مز . اوکتاب مستطاب بزم کوزلرمز اوکنده دائما آچیقدر . کوزلرمز انك هرحرفنی طانیه بیلور . اذعانمز انك هر معناسنی استخراج ایده بیلور . زیرا یازوسی حیوان جنسنك کوز دنیلان آلت رؤیتنك عمومیت اوزره طانیدیغی بریازودر . معناسی دخی جنس مذکورك بین دنیلان آلت تفکرینك عمومیت اوزره اکلادیغی برمعنادر . -

اماسن عناد ایدرسك ده مطلقا اوکتابی اوقومامق ایچون کوزلریکی یومار ایمشسك . بیهوده عناد ! اوزمان دخی کوزلرك اولکی ضیانك ضدی اوله رق برظلمت کورور . اوزمان دخی بینك اولکی ضیا ایله شمدیکی ظلمتك بربرندن فرقلرینی بربرینه نسبتلرینی تفکر ایدرك بومعنایی اخذ ایلر .

کوریورمیسك کتاب طبیعت کندی

معناسنی بنه کندیسی نه صورتله ویریبور؟
نه کیفیتله سن او معنایی ایسته سه‌ك ده
ویریبور ایسته مسه‌ك ده ؟

هم افندم بو کتابك دها بشقه برغرابتی
واردر : کندیسنی هرکسه ایستر ایسته‌مز
اوقوتمغه قالمز . کندی معناسنی هرکسه
ایستر ایسته‌مز ویرمکله قالمز . حتی
کندیسنی هرکسه ایستر ایسته‌مز ازبرلتور
بیله ! یالکز اذعان صاحبی قوهٔ حافظه
صاحبی اولان انسانلره دکل بزم اذعانسز
قوهٔ حافظه‌سز — حالبوکه اذعانلری ده
واردر قوهٔ حافظه‌لری ده — ظن ایلدیکمز
حیوانلره بیله اوقوتور معناسنی اکلاتور
ازبرلتور . سکا شو یوارلاق شیئ
کوسترسه‌م الما اولدیغنی طانیورسك یا ؟
بونی نه‌دن طانیدك ؟ ازبرکده ایدی‌ده
انك ایچون طانیدك . ازبرکده اولمسه
یعنی کتاب طبیعت سکا آنی هنوز کوسترمامش
ازبرلتمامش اولسه طانیه‌مز ایدك .
امریقای جنوبیده برلولرك « ترولقا »
تسمیه ایلدکلری بریمیش واردر که قرمزی
یاخود سیاه اولور . حتی مسکردر بیله !
طادی طاتلیدر . بو یمیشی طانورمیسك ؟
مطلقا طانیمزسك . نیچون ؟ چونکه کتاب
طبیعت سکا آنی هنوز کوستروب اوکرتمدی
ازبرلتمدی . ایشته کوردکمی ؟ باق نصل
کتاب طبیعت سکا کندیسنی ایستر ایسته‌مز
اوقوتمقده معناسنی ایستر ایسته‌مز ویرمکده
وحتی ازبرلتمکده ایمش ؟ !....

— مطلب —

(کتاب طبیعتی کور اولان بیله اوقور)

یا هو بو کتاب غریب بر کتابدر .
اغربدر ! بورایه قدر ذکر ایلدیکمز
غرابتلرندن دها بشقه دها اغرب غرابتلری ده
واردر . ایشته باق :

کتاب طبیعتك صحایف وسطوری
هرکس ایچون آچیق اولدیغنی قبول
ایلدك یا ؟ بونی هرکسك اوقویوب
اکلامق دکل تا ازبرله‌مکه قدر ده ایستر
ایسته‌مز واردیغنی بنه ایستر ایسته‌مز
تسلیم ایلدك . یالکز ایشتك شو جهتی
قالدی : مکر بر آدم انادن طوغمه کور
اولملیدر که بو کتابی کوروب اوقویوب
اکلایوب ازبرلیه‌مسون .

ایشته غرابت بونده که انادن طوغمه
کوردخی بو کتابی کورر اوقور اکلار
ازبرلر !.... بوکا نه‌دیرسك ؟ ایشته
اثباتی : عالمده هر موجوده بر لفظ مجسم
معنیدار دیمامشمی ایدك ؟ حکمت طبیعیه
بزه جسملر ایچون کوستردیکی خاصیتلر
میاننده برخاصیت دها کوستر که او ده
جسملرك صداسیدر . واقعا حکمت طبیعیه
حرکت کبی صدایی دخی « اختیاری »
« اضطراری » دیه ایکی قسمه آیرمقدن
اوشمش ایسه ده بز اوشمیز . بو تقسیمی
یاپمقدن ماعدا حرکت اختیاریه‌یی ذی
روحلره وحرکت اضطراریه‌یی بی روحلره
ویرلمش اولدیغی مثللو بز دخی صدای
اختیاری ذی روحلره وصدای
اضطراری بی روحلره ویره بیلورز .
ظن ایدرسه‌ك بونلری بو صورتله تقسیم
ایدیشمزدن طولایی کیمسه بزه طارلمز .

ولو كه طارلسون . برحین حاجتده
اعتراف قصور دخی ایده بیلورز .

هر قولاق صاحبی فرقنه وارمشدر كه
هر ذی روحك وهر بی روحك صدالری
بشقه در . خروس سسی قاز سسنه
والتون سسی صو سسنه بكزه مز . قولاق
صاحبی اولانلر یالكز بونك فرقنه می
وارمشدر یا ؟ هر نوع حیوانك هر فردینك
سسنده اولان فرقی دخی بولمشدر . مثلا
ایكی كوپكك سسی دخی كوپك سسی اولمق
اوزره قبول اولنور . فقط شو كوپكك
سسی بو كوپكك سسندن ده فرقلی اولور .
حالبوكه قولاق صاحبی اعتبار ایلدیكمز
آدم یالكز بونك فرقنه وارمقله ده قالمامشدر .
هر حیوانك ! وهر حیواندن هر فردك
سسنده اولان فرقدن ماعدا بر فردك
سسنده دخی فرق بولمشدر . صویك
سكوت وسكونتله آقدیغی زمانكی صداسیله
بو حالك خلافی اوله رق آقدیغی زمانكی
سسی اراسنده كی فرقی كیم بوله مز ؟
حتی عوام بو فرق بولمش اولدیغنه
مبنیدر كه « صو شیب شیب آقیور » « صو
شارل شارل آقیور » « صو حارل حارل
آقیور » كبی صویك آقدیغی زمان
چیقاردیغی متنوع صدالری ینه متنوع
تعبیراتله افاده ایتمشدر . بر صداسنك
نوعی الك آز اولان صوبی مثال اوله رق
اتخاذ ایلدك . بر كلبك ظاهرده بسبلی
اولان و ذلت رجا غضب هجوم وسائره
فكرلرینی ترجمه ایدن صدالریله بو صدالرك
دخی الك اینجه شعباتنی برطرفه براقدق .

ای ! شمدی بز شویله قولایجه
« صدا » دنیلن ویرن شی اوزرینه
بر كوز گزدیرمكله نه بولدق ؟ صدا
دنیلان شی دخی بر عالم دكلمی ایمش ؟ هم ده
نه آهنكلی نه الایشلی بر عالم ! هر سس دخی
بر لفظ معنیدار دكلمی ؟ حالبوكه دنیاده
هیچ بر شی لفظ معنیدار اولمسه سس لفظ
معنیدار اولور . زیرا ماهیت لفظ
سسدن وسسك كمیت وكیفیتنی بعض جوارح
اعضا ایله تحویل وتقلیبدن عبارتدر .

(مابعدی صكره)

-*-

محاكمات فلسفیه

« حیات جاودانی »

انسان دنیلان وجود رحم مادردن
طوغار . بیومكه باشلار . شجر حیاتك
بو میوه سی بیویه بیویه بر درجه یه كلور كه
كندی وارلغنی حس ایدر واو آنده دخی
بحق تسویه سی عادتا ناقابل اولان برچوق
احتیاجات همان قارشوسنه چیقی ویرر .
بو احتیاجاتك جمعاً یكونی « كسب »
نامی آلتنده جمع اولنه بیلور . حالبوكه
كسب علمی وعملی اولمق اوزره ایكی یه منقسمدر
وبو ایكیدن هرهانكیسی ناقص اولورسه
دیكری دخی ناتمام قالاجغندن وعلم
ایسه ـ یاپیله جق شی اولا بیلمه دن اجرا
اولنه میه جغی جهتله ـ عمله تقدم

ایده جکلردن چوجق دخی الفدن بدأ ایله تحصیله ویاخود بوسنده کسب وقوفه باشلار ·

بوخدمت اوغورنده عمر تلف ایدر · امافردینک تکمیل قوتیله سویلیورز که عمر ! تلف ایدر · اوتوز، قرقه طوغری مدت عمرینی بو یولده صرف ایلدکدن ماعدا برچوق سنه‌لری دخی اوکرندیکی شیئک تکونات وانقلاباته تطبیقیله صحت وعدم صحتنی واصابت وعدم اصابتنی تجربه ایله امرار ایدر · نهایت التمش التمش بش یاشنده برواقف کل وامور دیده وتجربه کاریعنی مکمل آدم اولمسنی متعاقب پنجهٔ اجل بوغازینه صاریله‌رق بونعمت وقوفدن استفاده‌یه وقت قالمقسزین تکرلنورکیدر · هله بعضیسی شو رتبهٔ کماله دخی وارامزیا !

عمرک شوصورتله مرور ایلدیکنی ارباب دقت نظر مطالعه‌یه چکه‌رک بونلردن اغلبی انسانک پک چابق اولدیغنی وعمرک شوحالده عدم کفایتنی حکم ایلمشلر وانسان ایچون دها اوزون برعمر نصیبنی تمنی ایتمک وادیسنه کیتمشلردر · لکن عمر نه‌قدر اوزانمش اولسه عاقبتی بنه اولومه منجر اوله‌جغی قضیه‌سی بوحکمی دخی ناقص براقه‌رق اغلب حکمانک بوبابده تحریک ایلدکاری قلملر آچیغه‌دن آچیغه دکل ایسه بیله قپالیدن قپالی‌یه اولسون عمر دنیلان شیئک انجق ابدیتله عمر اوله‌بیله جکنی افهام ایلمشلردر ·

بزبوندن مقدم (عمر) سرلوحه‌لی برنبذه مخصوصه‌مزده اطول عمرایله اقصر عمرک حکمده همان مساوی اولدقلرینی اثبات ایلمشیدک · شوحاله کوره عجبا عمرک ابدیت وجاودانیسی آرزو اولنه جق برشیمیدر ؟

بوسؤاله جواب مقنع اعطاسیله مسئله‌یی حل ایتمزدن اول حلی مقتضی دیکر برمسئله باش کوسترر که اوده، عمر بشرک ابدیتی ممکن اولوب اولمدیغی قضیه‌سیدر ·

طبیون حکما وجود بشرک کیفیت ترکب وتشکلنی نظر دقته الهرق ومسئله‌یی فیزیولوژی یعنی معرفت منافع الاعضا وپسیقولوژی یعنی معرفت خواص الروح فنلرینه تطبیق ایدرک حکم ایتمشلرکه انسانک بنای وجودی ابدیته دکل حتی ایکی اوچیوز سنه استخدامه بیله مقتدر اولمق اوزره یارادلمامشدر · زیرا مرور ازمنه ایله شرأیین وعروق ایج طرفدن طولارق قالنلاشه‌رق قطرلری کوچوله‌جکی وقلب دخی قاتیله‌شوب کیکله‌شه‌جکی جهتله تجاویفی دها صعوبتله انقباض وانبساط ایدرک بناءعلیه جریانه اولان طولومبه‌لق خدمتی آغرلاشدیرر · وقطرلری طارلاشمش وکوچولمش اولان طمارلر دخی مدار ادامهٔ حیات اولان قانی وجوده دها زیاده مشکلاتله دها آزنشر ایدر · بوندن بشقه دیشلر آشینه‌رق ویاخود دوشه‌رک چیکنه‌مک ایشنی اخلال ایله هضمه کوچلک ویرر · ذاتاً معده‌نک ایچنی تفریش ایدن غشاء

قالنلاشوب کیفیت هضم مسئله سنده خدمات
واقعه سی تفصیل ایدلمش اولان مایع
معدموی نام مایع هاضم دخی آزاله جغندن
معده نك وامعیه ئنی عشیرك قوۀ هاضمه سنه
خلل کلور . بو ایسه کیموس و کیلوسی
هم آزالتور وهم ماهیتنی کوشه تور .
بوندن دخی قانك آز وقوتسز حاصل اولمسی
ایجاب ایدر . حالبوکه وجودك محافظۀ
قوت وطراوتی قانه متوقف اولدیغندن
قان آزالوب قوتدن دوشدکجه وجود یعنی
کافۀ اعضای بدن دخی قوتدن دوشر .
وجود قوتدن دوشدکجه قان دخی آزالوب
ضعیفلاشور . ایشته بو لازمیت وملزومیت
عاقبت الامر وجودی بسبتون بتورر .
اختیارلغك حکمنی میدانه قویار . انسانی
عاقبته تقریب ایدر . طبیون حکمانك
شو محاکمه سی اعتراض کوتورر شی دکلدر .
زیرا هم موافق طبیعتدر هم موافق منطقدر .
موافق طبیعت اولمسنك وجهی یوقاروده
کورلدی . موافق منطق اولمسنك وجهنه
کلنجه : منطقجه هر مترقینك مستعد
تدنی اولمسی لزوم ضروری ایله لازمدر .
زیرا برشی لاینقطع ترقی ایدر ایسه انك
ایچون برغایت یوقدر . هانکی نقطه یی
غایت فرض ایتمك ایستەسەك درحال
امتناعنی کوررز . زیرا شیئ مترقی اونقطه ده
ثبات ایتمیوب بردرجه دها ترقیسیله آنی
کچه جکدر . اکر ترقیده دوامی فرض
ایدیله جك اولسه وجودك بقاسی لازم
کلوب حالبوکه وجودك هالك اولدیغی
رأی العین مشاهده ایدلمکده در . اویله ایسه
شیئ مترقی بر درجۀ کماله واصل اولمغی
متعاقب ذوالك دخی ایلك درکه سنه آیاق
آتمش اوله جغندن ذوال درکاتنی اینه اینه
صفره قدر اینز بعده منعدم اولور .

شو محاکمه مز طبی دکل کوریلیورکه
منطقیدر . یعنی منطق دخی وجودك
بقاسنه احتمال ویره میه رك حیاتك دخی
ابدیتنی ممکنسز کوریور . بو بابده
برمحاکمه سی دها واردر . ایلك محاکمه سی
عمرك اواخرینی تدقیقه مستند اولدیغی
کبی اشبو ایکنجی محاکمه سی دخی عمرك
اوائلنی تدقیقه مستنددر .

منطق دیرکه : عمر بشر جاودانی
اوله مز . زیرا ابدیت کندیسی ایچون
منتها قبول ایتمدیکی کبی مبتدا دخی قبول
ایده مز . یکرمی یاشنده کوردیکمز بر
آدم بوندن مقدم اون طقوز یاشنده ایمش
ایسه بوندن صکره یکرمی بر یاشنده
واراجغندن شو حالده کندیسنی برجسم
مترقی اولمق اوزره کوستررز . اکر من الازل
یکرمی یاشنده اولمق اوزره کورلمش ایسه
الی الابد دخی ینه یکرمی یاشنده قالایله جکنه
حکم ایتمك ایچون جسارت ایده بیلورز . لکن
بز او آدمك اون طقوز اون سکز اون یدی الی
آخره بر یاشنده بولندیغی زمانی کوردیکمز مثللو
دنیاده موجود اولدیغی زمانی دخی تعیین
ایتمکده یز . برخط مستقیم براوجی مستقیم
اولدیغی کبی دیکر اوجینك دخی مستقیم
اولمسی لازم کله جکی تشبیهیله برجسم
هالکك مبدئی یوقلق اولدیغی کبی منتهاسی
دخی یوقلق اوله جغی بدیهیات صورتیله

حکم اولنه بیلور . اما دنیله جك که ایشی
خط مستقیمه یعنی ریاضیه یه عطف
ایتدیککزه کوره قانون ریاضی بوقدرتی انجق
یوق حاصل اوله بیله جکنی کوستروب وار
اولان ینه بروادن حاصل اوله بیله جکنی
حکم ایدر .

بو اعتراضکز طوغریدر . لکن بز
انسانی دکل انسانك عمرینی مقایسه ایتمکده یز
عمر ایسه انسانك بو دنیاده وارلغی دیمکدر .
دنیاده بوندن اولکی وارلغیله بوندن
صکره‌کی وارلغی بعدما مباحث سائره‌ده
بحث ایده بیلورز . بناء علیه بوراده انسانی
یوق ایکن یوق اولیور اعتباریله شو ایکی
صفره مقدار عمر اولمرق تقدیر ایده جکمز
یوقلغی کوستره جك اولان ایکی مقدار زمانی
ضم ایله وجوده کتوره جکمز کیتدن او انسانك
ینه مقدار مقدر قدر مروراً یدن وشو صورتله
محسوبینی اجرا ایتمش دیمك اولان عمرینی
بعد التنزیل حسابك ینه صفره بالغ اولدیغنی
کورمك دخی بر مسئلهٔ ریاضیه در .

ایشته طب منطق وریاضی اثبات
ایدیورکه انسان ایچون ابدیت حیات
بو دنیاده ممکن دکلدر اکر دنیلور ایسه که
جناب حق هرشیئه قادر اولدیغندن
بونی دخی یاپابیلور ایدی . بز جواب
ویررز که جناب حقك قدرتنی تصور بشقه
برمسئله در قانون خلقتنی تدقیق ینه
بشقه برمسئله در . جناب حق اوج
درت آینده الما حاصل ایتمك قوتنی براغاجه
و بر بکی کبی بو المایی بر دقیقه ده حاصل
ایتمك قوتنی دخی ینه او اغاجه و برمکه
قادردر . لکن بو قدرتنی تسلیم ایله برابر
بر اغاجه او یله برقوت ویرمش اولدیغنه
دائر برمثال یعنی اویله براغاج کوره میورز .

انسانی جاودانی اوله‌رق خلق ایتمش
اولدیغنی فرض ایتدکلکمزی می ایستیورسکز؟
دیمك اولیورکه بحثمزی متافزیق یعنی علم
ماورای طبیعت مباحثنه انتقال ایتدیرمکلکمزی
ایستیورسکز . پك اعلا برده اویله
فرض ایده‌لم . اویله فرض ایدر ایسه‌ك
انسانك نه صورتله متصور اولمسی لازم
کلور ؟

برکره دنیاده اختیار وکنج دنیلان
آدملر بولنمیوب هرکسك برسن وساله
بولنمسی ایجاب ایدر . چونکه سال وسنجه
تقدم وتأخره کیمسه‌نك حق ومجبوریتی یوقدر
زیرا جمله‌سی ازلی وجمله‌سی ابدی اولمق
لازم کلور .

(بو صفت انجق جناب الله‌ه مخصوص
اولدیغنی خاطردن چیقارمیه‌لم)

ثانیاً انسانلر بیننده والدیت ومولودیت
بولنمغه لزوم قالمز . چونکه والدیت
ومولودیت تقدم وتأخری ایجاب ایدوب
بونك ایسه عدم جوازینی اثبات ایلشیدك
نه حاجت ؟ ذاتاً انسانلرك هپسی برکونده
طوغمش اولمسی فرض ایدلملیدرکه تقدم
وتأخر تصور ایدلسون . حالبوکه بز
انسانلرك هپسی برکونده طوغمشدر حکمنی
دخی ویره‌میه جکز . زیرا اوحالده‌ده
انسانلر ایچون بر مبدأ فرض ایتمش اوله جغز .
مبدأ فرض ایدنجه منتها دخی بولنمق لازم

کلوب بناءً علیه ابدیتی انکار ایتمك ایجاب
ایدر .

مادام که دنیا شوخلیا ایتدیکمز ایکی
صورت کبی دکلدر . اویله ایسه ماوراء
الطبیعه مباحثنك بوجهتی باطل اولمق اوزره
قبول اولنور .

بشر ایچون حیات ابدی ممکن اولمدیغنی
کوردکدن صکره حیات جاودانی آرزو
ایدیله جك برشی اولوب اولمدیغنی تصور
ایدهلم :

حیاتك حیات اولمق اوزره طانمسی
خصوصنده قوهٔ حافظهنك پك عظیم
بردخلی اولدیغی انکار ایدیله مز ظن ایدرز
سزه صورارزکه قاچ سنهدن برو وارلغکزی
حس ایتمکده سکز ؟ بو سؤالمزه البت
برمقدار ایله جواب ویره جکسکز . مثلا یکرمی
اوتوز ویاقرق اللی سنه دیه جکسکز .
تکرار سؤال ایدرزکه اول قدر سنه دنبری
وارلغکزی نه وجه و کیفیتله حکم
ایدییورسکز ؟ کذلك شبهه یوق که مدت
مذکورهنك مروريني تعیین ایدن بعض
وقوعاتی بکدیکرینه وصل ایدن ازمنه ایله
بیله جکسکز . زیرا هیچ بروقعهیه تصادف
ایتمهدن اوچ سنه مرور ایتمش اولدیغنی
فرض ایدهسه‌ك سز بو اوچ سنهنك اوچ سنه
اولدیغنی ممکن دکل بیله مزسکز .
وبو دعواکزی ممکن دکل اثبات ایده مزسکز .
« تاریخ طوتدم کونلری صایدم حساب
ایتدم » دیه جکسکز ؟ تاریخ طوتمق
کونلری صایمق وحساب ایتمك دخی هب
بر وقعه در که سزه مرور زمانی اخطار
ایدر .

ایمدی ابدیتك مستلزم اولدیغی ازلیتی
بولمق ایچون دخی اومدت ازلیه ظرفنده
کذران ایدن وقایعی بیلمك لازم کله جکدر .
عجبا قوهٔ حافظه ذهن وعقل بوکا مقتدر
اوله بیله جکمیدر ؟ بزایسه دکل بوزمانك
وقوعاتنی حتی نفس زمانك طولنی دخی
شمدیدن خلیا بیله ایده میورز . براز
درینجه دوشونمك لازم کلسه چیلدیرمق
درجه سنه واریورز . مع هذا کلکز
براز دوشونه‌لم :

دنیا قوریلهلی قاچ سنه در دیورلر ؟
خبر مختلف یا ؟ التی بیك سنه دیان ده وار
اوچیوز میلیون دیان ده . نه قدر اولور
ایسه اولسون بو دنیا قورلمزدن اول نه
وار ایدی ؟ ژهئولوژی یعنی طبقات
الارض فنی دنیانك ایلك مایه سنی کونشدن
کتوردیکی صره ده دیمش اولیور که
دنیا یوغیکن کونشك وار اولمسی لازم
کلور . کونش خلق اولنه‌لی قاچ سنه در ؟
ایشته سزه برسؤال که جوابی یوق . فرض
ایدیکز که بر کنتلیون سنه . ایستر ایسه کز
کنتلیون کره کنتلیون دیکز . صورارزکه
کونشدن اول نه وار ایدی ؟ نهایت بزه جواب
ویره جکسکز که ابتداده کائناتدن هیچ برشی
یوق ایدی ده صکره یارادلدی . صورارزکه
کائناتدن هیچ برشی بولنمدیغی مدت نه قدر
زمان ممتد اولمشدر ؟ . اکر « کائنات بولنمدقدن
صکره زمان نصل بولنور ؟ زمان دیدیککز
اجرام فلکیه‌نك دورو حرکتیله زماندر »

دیر ایسه‌کز دعواکزی انکار ایدرز . چونکه زمان دنیلان شی اجرام فلکیه‌نك دوریله زمان اولمز . بلکه اجرام فلکیه‌نك دوری زمانی اولچمك ایچون بر [illegible]در . سزك ایچون دیه‌جك برشی واردر . « زمان دخی مخلوقدر کائناتدن هیچ برشی یارادلمامش اولدیغی وقت زمان دخی یارادلمامش ایدی » دیرسکز . پك طوغریدر . فقط زمانك یارادلدیغی کوندن بو وقته طوغری زمان وار اولدیغی کبی بر ده زمانك یارادلدیغی کوندن اوته‌یه طوغری زمانك دخی موجود اولمدیغی برعصر بولنمق ایجاب ایدر . هایدی باقالم . براز ذهنمزی یورالم . شو زمانك اوجنی بولمغه کیدلم .... فقط ذهنمز بیهوده یورولور . بر کره زمان مخلوق اولدیغی ایچون اکا ازلی دیه‌میز . چونکه مخلوقك بر خالقی بولنور و او خالق البته مخلوقندن مقدمدر . دقت ایسترز که زمان حسب المخلوقیه ازلی اولمدیغی و بالعکس حادث اولدیغی حالده ذهنمز آنك ابتداسنی تصور ایتمکدن عاجز اولور ایسه ازلیتی نصل تصور ایده بیلورز . ابدیت دخی بونك کبیدر . کچمش زمانی تصور ایلدیکمز کبی کله‌جك زمانی دخی تصور ایده‌لم . هایدی باقالم . قیامت قوپاجق دنیا یقیله‌جق صکره نه اوله‌جق عالمده هیچ برشی قالمیه‌جق . او یله دکلمی ؟ اندن صکره نه اوله‌جق ؟ سوزی قیصه کسه‌لم . نهایت زمان دخی بته‌جك . لکن زمانك بتدکدن صکره‌سی ده وار دکلمی ؟ او ده بر زماندر . انك صکره‌سی انكده صکره‌سی وهلم جرّی الخ صکره‌سی ینه بر زماندر . مادام که صکره‌سی وار مطلقا زماندر . کوریورمیسکز که زمانك باشلانغجنی بوله‌مدیغمز کبی منتهاسنی دخی بوله‌میورز . حالبوکه منتهاسی اولملیدر . چونکه مبدئی واردر . حتی بز ازلیتی زمانك خالقی اولان ذات مقتضی الوجوده ویردك . ازلیت کیمده ایسه ابدیت دخی انده اولمق ضروریدر .

ایشته عمر ایچون خلیا ایتدیکمز ازلیت و ابدیت مدتنك طولنی بیله اولچمکه ذهنمز کافی اولمدیغی حالده او مدتك وقوعاتنی حفظ ایتمکه بسبتون کافی اوله‌مز . وقوعات معلوم اولمنجه زمان اونودیلور و زمان اونودیلنجه ازلیتك حکمی قالمقار . اوحالده ابدیت دخی حکمسزلشور . بناء علیه عمرك ابدی اولمسی ایله موقت اولمسی اراسنده‌کی تأثیر مساوی اولور . تأثیر مساوی اولدقدن صکره عمرك جاودانیسنی آرزو ایتمکده نه معنا قالور ؟

امادیه‌جکسکز که عمرمز جاودانی اولور ایسه ذهنمز دخی شمدیکی ذهن اولمز .

بونی دیه‌مزسکز . زیرا ذهنمزك شمدیکی ذهن اولماسی اعضای وجودمزك دخی شمدیکی اعضای وجود اولماسنی مستلزمدر . بز ایسه وجودمزدن عبارت اولدیغمزدن وجودمز شمدیکی وجود اولمز ایسه بزم دخی شمدیکی بز اولماماقلغمز ایجاب ایدر . اوحالده بز بولنمیز که عمر دخی بولنسون . او وجود بزدن بشقه بر وجود و او عمر بزدن بشقه بر عمر اولور . بزدن بشقه اولانك بحثیده بزه قالمسی باطلدر .

فرضیاتمزك الك صوكی اوله‌رق فرض ایده‌لم که عمرك ابدیتنی آرزو ایدن انسانك ذهنی دخی کچمشلری حفظ ایده بیله‌جك قوتده اولسون . بو حالده دخی حیات ابدیی آرزو ایده‌جك برشی کوره‌میسکز ؟

اولا سزه صورارز که عمرك ابدیتنی آرزو ایتمکه نه مجبوریتکز واردر ؟ عمرك ابدیتنی هر آن ودقیقه ذهنکزی تشویش ایدن اولومدن قورتیلوب ده فکرکزی مستریح ایتمك ایچونمی ابدیتی آرزو ایدیورسکز ؟ یا ابدیت حیاته نائل اولور ایسه‌کز فکرکزك مستریح اوله‌جغنی سزه کیم اثبات ایلدی ؟ بز اثبات ایده بیلورزکه اکر حیاتکز جاودانی اولور ایسه فکرکز بسبتون مستریح اولمز .

باقکز نصل :

بنی ایچنده‌کی فکر و ذهن دینیلان شی اویله بر استعدادده یارادلمشدر که دائما منتظر بولنمق انك شانیدر . انتظار ایلدیکی شی ایسه علی الاطلاق « نتیجه » دن عبارتدر دنیلسه اعتراض کوتورمز . مثلا قرنکز آجدر . ظن ایدرسکز که او حالده یالکز اکمکه انتظار ایدیورسکز . لکن انتظارکز اکمکه دکلدر . چونکه منتظر اولدیغکز اکمکه واصل اولوب ده ییسه‌کز دائما ییسه‌کز بر کره اکمکه واصل اولدقدن صکره ارتق الی غیر النهایه اکمکده دوام ایتسه‌کز مستریح اولمزسکز بلکه سزك انتظاریکز حاصل اوله‌جق نتیجه‌یه اولدیغی ایچون اکا وصول بولنجه مستریح اوله‌مزسکز . نتیجه‌سی ایسه طویمقدر . طویمق دخی اکمکدن الچکمکی مستلزم اولور . سز الی غیر النهایه اکمکده دوام ایلدکدن صکره طوقلق دخی الی غیر النهایه حلول ایتمش اوله‌مز . بر آدمك منتظر اولدیغی شیئه واصل اوله‌مامسی استراحت فکرمیدر یوقسه بی حضوری فکرمیدر ؟ ملاحظه بیورلیه .

شو مثالی برده حیاته تطبیق ایده‌لم :

فکرکز انتظار ایدیور . نه‌یه ؟ ابدیت حیاته ! حالبوکه بو انتظار ابدیت حیاته دکلدر . بلکه حیاته طویمغه و حیات خصوصنده سزه قناعت کلمکه‌در . زیرا سزه ابدیت انتظارینی ذاتا حیاته طویمامقلغکز ویرمشدر . حیاتکزك مقدار حاضریله قناعت واکتفا ایتمش اولسه ایدیکز بویله آج کوزلیلکه دوشمزایدیکز . مادام که حیاته طویمق ایچون ابدیتی آرزو ایدیورسکز اویله ایسه امین اولکزکه حیاتکز ابدی اولسه انتظار کرده‌کز بتون بتون حاصل اولمز . زیرا حیاتك نتیجه‌سی کلمز که سزی طویوره بیلسون .

سزه دیسه‌لرکه « ابدیا یشایه‌جقسکز » فکر دیمزمی که بو ابدیا یشامق نه دیمکدر ؟ یاخود ابدیا یشادقدن صکره نه اوله‌جغز ؟ هایدی دیه‌لم که « یشایه‌جغز ! یشایه‌جغز ! ینه یشایه‌جغز ! » بونی بویله دیرز اما « دنیانك صوك کوننه قدر یشایه‌جغز » دیه‌میز . زیرا ابدیته برمدت کسمش اولورزده ابدیتك ابدیلکنی اخلال ایتمش اولورز . یشایه یشایه نه قدر یشایه‌جغمزی بیلمدکدن صکره دخی فکره استراحت کله‌مز . احتمال که حیاتك امتدادی بزی

یورار و صیقارده . شمدیکی حالده وفات
ایدنجه یه قدر یشایه جغمزی بیلمك بزامنیت
واستراحت فکر دیمکدر .

دنیا اورکه دین بزه برحیات ابدی وعد
ایدیور . یا او حیات ابدی بزی یورمزمی؟
او حیات ابدی نتیجه سز قالمزمی ؟

واقعا بز بو قاروده انسانك بوندن
اولکی وارلغیله بوندن صکره کی وارلغی
بو بحثه صیغمیه جغنی بیان ایلمشیدك .
انجق شمدی بحثمزك نتیجه سنده انسانك
بوندن صکره کی وارلغنده دخی بر سوز آته
بیلورز .

جناب الله روح ایچون بر بقای حیات
تقدیر ایتمش . لکن او بقا بو زمانه
مخصوص دکلدر . بو زمانده انسان فانیدر
بقا ایسه بوندن صکره کی بر عالمه بوندن
صکره کی بر زمانه مخصوصدر . بز انسانی
بو زمانده کوردیکمز انسانلغیله موازنه
ومقایسه ایتمکده یز . احتمالدن بعید
اولمز که جناب حق بوندن صکره کی عالمده
بوندن صکره کی بقای حیاتده انسانه بر
استعداد آخر ویرروده او استعداد ایله
بقانك وابدیتك یورغونلغی و بو نتیجه
سزلکك اخلال اطمئنان ایتمسنی انسانه
تأثیرسز براقور . بو حالك شمدیکی
حیاتمزده دخی بر مثالی واردر .

شویله که :

انسان مشاهدهٔ یقینیه ایله مشاهده
ایدیور که کندیسنی بر اولوم بکلهیوب
طورمقده در . فقط حال حیاتکزی کوزکز
اوکنه الدیغکز زمان اولومه احتمال ویره
بیلورمیسکز ؟

معانده صورتیله « اوت ! » جوابنی
ویرمزسکز . زیرا بنی بشرده عمومی
اوله رق کوریلان بر استعداد مخصوص
اولومی ایستر ایستهمز تسلیم ایلدیکی حالده
اولومه بردرلو احتمال ویرهمامکی مستلزم
اولیور . حتی انسانك کافهٔ حرکات
احتیاطکارانه سی دخی بونی اثبات
ایدیور .

ابدی انسان حکمنده فانی ایکن
کندیسنی ابدی کبی نصل فرض ایدیور
ایسه باقی ابدی اوله جغی بر عالمه
کیتدیکی زمان بو استعدادك دخی بالتحول
کندیسنی فانی کبی بر حال اطمئنانده بوله بیلمسی
البته احتمالدن بعید دکلدر .

شو مختصر موازنه و مقایسه
ومحاکمه مزله کوردك که حیات جاودانی
هم ممکن دکل ایمش هم ده ممکن اولمسی
فرض ایدلسه بیله اویله برحیات آرزو
اولنه جق مواددن دکل ایمش . بو حالده
نتیجهٔ محاکمه اوله رق هانکی نقطه اوزرنده
قرار قیلهلم ؟

قرار قیلنه جق نقطه بزه قالور ایسه
ایشته شودر .

بو بنده مزده اثبات ایدلدیکی وجهله
جاودانیٔ عمر ممکن ومنتظر برشی اولمدیغنه
و بوندن مقدمکی (عمر) سر اوحدلی
بندده اثبات ایدلمش بولندیغی وجهله
عمرك اوزونلغنده قیصه لغنده دخی لذتجه
بر فرق بولنمدیغنه کوره عالمده نه بقایی
نه فنایی اصلا حسابه قاتمیه رق وکچمش

اولان ساعاتك اعاده سى ممكن اولمدیغى جهتله انلرى دخى دوشونمیه رك كله جك اولان ساعاتدن هر برى حلول ایلدكجه بونلرى بر فرصت وفرصتى دخى غنیمت بیله رك سعادت مادیه ومعنویه نك اسبابنى ممكن مرتبه استكماله چالشملى . چونكه یان كاوب صفایه باقق سعادت مادیه ومعنویه نك اسبابنى ممكن مرتبه استكمال ایله اولور . وسعادت مادیه ومعنویه نك كیفیتى ایسه بوندن صكره بشقه جه بر بند مخصوص ایله موازنه ایدیلور .

(انتهى)

مواد طبیه

طب حقنده برایكى سوز

طب حقنده « العلم علمان علم الابدان ثم علم الادیان » یعنى « علم ایكى علمدر بریسى علم ابدان یعنى طبدر اندن صكره علم ادیاندر » بیورلدقدن صكره طبك اهمیتى حقنده سوز سویله مك عبث قالور . عالمده صحت وجود اولمدقدن صكره نه نك اهمیتى اولور ؟

حاصلى بالاتفاق مسلمدر كه طب الك زیاده لازم اولان شیلردن بریسیدر . طبدن زیاده لازم اولان برشى دها ارانور ایسه اوده طبه ممكن اولدیغى قدر لزوم كوسترمامكدر .

طبه لزوم كوسترمامك طبدن زیاده لازم اولدیغنه تعجب ایدلمسون . زیرا معاذالله تعالى طبه جداً لزوم كوردیكى زمان ایش ایشدن كچمامش اولسه بیله چكمك درجه سنه بر رمق قالمش دیمكدر . بلادن خلاص اولمغى ارائه ایدن برفن اولسه عاقل اولان اوفنك لزومندن زیاده بوفنه محتاج اولمامغى یعنى بلایه دوشمكدن ممكن مرتبه توقى ایتمكى لازم كورر .

زیرا بلایه دوشدكدن صكره اندن خلاص محال اولمزایسه بیله آزچوق مشكل اولور كه بومشكلاتى كورمكدن كورمامك البت اولادر .

طبه لزوم كوسترمیه جك اولان شى انجق حفظ صحت اوله بیلور . فقط حفظ صحت دخى طبدن عبارت دكلیدر ؟ صحت نصل محافظه اولنور ؟ شبهه بوقدر كه انى بوزاجق اولان خسته لكلرى بیلوب انلردن توقى ایتمكله محافظه اولنور . اویله ایسه خسته لكلر بیلندیكى صره ده امر تداویلرى دخى بیلنه جك اولسه طب بر درجه یه قدر اتمام ایدلمش اولور . ایشته بوملاحظه اوزرینه بز صحتك وجه وكیفیت محافظه سنى توصیه ایتمك ایچون قارئلرمزه خسته لكلرك ماهیتنى و بونلرك اسباب ورودینى عرض ایده جكز . بوصره ده تداوى یه دائر برقاچ سوز دخى سویلیه جك ایسه كده امر تداویده ازجمله علاجك قوتنى وجودك تحملیله متناسب دوشورمك لازم اولدیغندن قارئلرمز بزم بحث ایلدیكمز صورت تداویى كندیلكلرندن

تطبیق واجرایه قطعاً وقاطبةً مأذون دکلدرلر . اجرا ایچون هرحالده برطبیبه مراجعته مجبوردرلر . مندرجاتمزدن ایده جکلری استفاده ایسه محضا برمعلومات مجمله اخذندن عبارت قاله جقدر .

شوراسنی ده اخطار ایدهلم که بز مجموعه مزك شو مواد طبیه قسمنی مکمل برطبیب صفتیله یازمیورز . طبدن بتون بتون بی خبر برمترجم ویاخود علی العاده برمحرر صفتیله ده یازمیورز . طبك مبنی علیهی اولان حکمت طبیعیه و کیمیا و تاریخ طبیعی واناتومی یعنی تشریح وفیزیولوژی یعنی معرفت منافع الاعضا کبی باشلوجه فنلرده بهرهٔ لازمه یی پیدا ایلدکدن صکره تشخیص امراض ومفردات طب کبی طبی اکمال واتمام ایدن فنلری دخی برخیلی تتبع ایتمش وحالا ایتمکده بولنمش برطبیب چراغی صفتیله یازیورز . ویره جکمز معلومات دخی کندی معلوماتمز مخصوصه مز دکلدر واولهمز . اصل مأخذمز طبیب مشهور فابرك ریاستی التنده مجتمع برجمعیت مخصوصهٔ اطبانك تألیف کرده سی اولوب فرانسه دار المعارف طبیه سی طرفندن طب مکتبلری ایچون قبول ایدلمش اولان (کتبخانهٔ طب) نام اون بش جلد براثر ممدوح ومعتبردر . بناءً علیه امید ایدرزکه بوخدمتمز بو کبی آثاردن کرك عیناً وکرك خلاصةً ترجمه لر ایله اشتغال ایدن (جمعیت طبیهٔ عثمانیه) نك دخی مظهر تقدیری اولور .

فرانسزاصطلاحات طبیه سنك ترجمه یه نقلی امرنده جمعیت طبیهٔ عثمانیه نك ترجمه وتنظیم ایلدیکی لغات طبیه یی مأخذ ایدنمش اولدیغمزی ده بشقه جه اخطار ایدرز .

﴿ چوجق خسته لکلری ﴾

انسان ایچون امراضك ایلك مهاجاتی انسانك چوجقلغنده باشلادیغندن بز دخی جمله دن اول چوجق خسته لکلرینی موقع بحثه چکدك .

علم طب چوجق خسته لکلرینی باشلوجه سکز نوعه تفریق ایدرکه شونلردر :

۱ تنفس آلتلرینك خسته لکلری .
۲ جریان آلتلرینك خسته لکلری .
۳ هضم وبوکا متفرع اولان آلتلرك خسته لکلری .
۴ آلت تناسل ایله مجاری بولك خسته لکلری .
۵ امراض دماغیه وشوکیه .
۶ حس آلتلرینك خسته لکلری .
۷ مشی وحرکت آلتلرینك خسته لکلری .
۸ انواع سبعهٔ مذکوره نك برقاچنه بردن تعلقی اولان ویاخود ماهیت وموقعی هنوز لایقیله تعیین ایدیله میان بعض امراض متنوعه .

(۱)

﴿ تنفس آلتلرینه مخصوص خسته لکلر ﴾

مأخذمز اولان کتبخانهٔ طب اشبو تنفس آلتلرینه مخصوص اولان خسته لکلر قسمنك برنجی بابنی بروند اولان خسته لکلرهٔ

بعد التخصیص انك دخی برنجی فصلنده
برونك خلقتنده اولان نقصانی یاد ایلمش
ایسه ده بو نقصانئ خلقت مطلقا دوداقلر
وطامق دنیلان اغز طوانی وسائره ایله برابر
اوله جغندن مرض مذکوری بشقه برده
جمله ذکر ایتمك اوزره بو بحثه قویمامشدر.
ایکنجی فصلنده حفرة الانف دنیلان
برون چوقورلرینه نخود وفصولیه وکراز
چکرده کی کبی براجنبی جسم دخولنی یاد
ایلمشدر . لکن بو صورتده اولان
خسته لکك تهلکه سی نادر اولدیغی کبی
تداویسی دخی جسم مذکوری برجنبر
ویاخود کوچك برقصقاچ واسطه سیله
چیقارمقدن عبارت بولندیغی جهتله
بحثی تفصیل ایتمکه ذکری یوقدر .
اوچنجی فصلنده « قوریزا » دنیلان
برون خسته لکندن بحث ایدوب بو ایسه
اهمیتلیجه امراضدن بولندیغی ایچون
ایضاحات لازمه سی بروجه آتی اعطا
اولنور .

﴿ قوریزا خسته لکی ﴾

بو مرض ایکی صورتده اثبات وجود
ایدرکه بریسی عادی برالتهابدن ودیکری
غشاء کاذبه انتقالندن عبارتدر . عادی
برالتهابدن عبارت اولانی دخی تیز ومزمن
اولمق صورتیله ایکی نوعه منقسم اولور .
(تیز اولان قوریزا) بو خسته لك
هنوز ممه دن کسیلامش اولان چوجقلرده
اکثریتله کوریلور . طبیب بیلار
دیرکه :
« صوغوغك ورطوبتلی هوانك
وچوجغی صیق صیق دکشدیرمامك
حسبیله بولندن ایصلانمش اولان بزلرك
صوغومه سنك وپك شدتلی اولان برآتشه
قارشو چوجغی عرض ایتمه نك وباخصوص
شعاع شمسه قارشو چوقجه طوردیرمه نك
تأثیرات مضره سی چوجقده قوریزانك
ظهورینه سبب اولور . ایلك بهارك
حلول ایله چوجغی کونشده کزدیرمکه
استعجال ایلدکاری زمان بیمارنك درحال
عطسرمغه ونزله علامتلری کوسترمکه
باشلادیغی کوریلور . قشك نهایتنده
یعنی وجودلرك تأثیر شمسه الك آز الیشق
اولدیغی زمانده اسباب مذکوره نك غشاء
بلغمی اوزرینه اولان تأثیراتی دخی الك
قوتلیدر . بو سببه مبنی اولملیدرکه خلق
مابس کونشنه پك مضر اولمق نظریله
باقارلر . مع مافیه چوجقلرك غشاء بلغمیسی
التهاب ایلدیکی عقیبنده بعض علامات
ظهور ایدرکه ایشته ماهیتری و صورت
و سرعت ورود وکذرانلری بروجه آتی
ذکر اولنور .
« صیق صیق عطسرق قوریزانك
ایلك علامتندندر . عطسرقلری متعاقباً
سوموك ظهورینه باشلارکه ابتدارنده
یمورطه آقی کبی صولو و براز لزوجتلی
و براقدر . صکره لری صاریلشور .
یشیللشور ونهایت چوروك رنك و صورتنی
الور . همان دائما آغزی قپالی اوله رق
او یومقده اولان چوجق آغزی آچیق
اوله رق او یومغه مجبور اولور . نفس
الدقجه برطاقم شماطه لر طویلور . لکن

بو شماطه‌لر صولوق ایشدن حاصل اولمه
برشی دکلدر . بلکه حفرة الانف یعنی
بورون چوقورلری ایچنده پیدا اولنقد ایدوکی
بداهت صورتیله کوریلور . سوموك
نه قدر چوغالور وقویولشور ایسه بو برون
شماطه‌سی دخی اوقدر زیاده‌لشور ونفس
المقلغك شکللرینی آرتار . برون دلیکلرینك
نهایتلرنده قوبوب قالان سوموکلر مجرای
هوایی آزچوق طیقایه‌جغی جهتله نفسك
مروربنی تصعیب ایدر . بو حالده
چوجغك چرپنسی وباغرمسی وچهره‌سی
کندیسینك نه قدر راحتسز بولندیغنی
اکلاته بیلور . اکر بواثناده مه‌و یریله جك
اولور ایسه اضطرابی واختناقی برقات‌دها
آرتار . حتی مه‌یی قبول ایتمش ایسه
بیله درحال ترك ایدر . چونکه نفس
المه‌دن مه امکه مقتدر اوله‌مز . حتی
بو اضطراب ایچنده چوجغك هلاکی بیله
مظنوندر . »

« شو صایدیغمز علامانك ورود
وکذرانی بعض کره اول قدر سریع
اولور که اوچ بش کونده چوجق قوریزادن
وفات ایده بیلور ! بناء علیه بو مرضی
چوجقلر ایچون پك تهلکه‌لی بر مرض اولمق
اوزره ملاحظه ایتملیدر . فقط دیکر
جهتدن قوریزانك اول قدر تهلکه‌سی
دائما کورلمز خسته‌لکك درجه‌سی غشاء
بلغمینك التهابی وسوموکك چوقلغی
وبالخاصه قویولغی نسبتنده‌در . یعنی
غشاء مذکورك التهابی خفیف ایسه سوموك
حال طبیعیسندن براز دها زیاده چه
کلورسه ده غایت صولو وبراق اولور
وبو حالده تنفسك صعوبتی دخی پك آز
اولدیغنی حکم ایدیلور . الحاصل چوجق
مه امکه مقتدر اولدقجه قوریزا خسته‌لکنك
تهلکه‌سی آزدر . تهلکه تنفسك صعوبتی
ومه امه‌نك مشکلاتی ایله برابر باشلار .
چوجق نه قدر کوچك ایسه قوریزانك
تهلکه‌سی دخی اوقدر چوق اولور . »

(مزمن قوریزا) قوریزانك بو
نوعی پك نادر اولوب دوقتور بیبار تصادف
ایلدیکی بر چوجقده کوردیکی احوالی
بروجه آتی اشعار ایتمکده در :

« براز وقتدنبری مه‌دن کسیلمش اون
سکز آیلق بول غانون اسمنده بر چوجق
کوردم . اغستوس ۲۱ ده ایدی . وجودی
قوتلیجه ایسه ده چهره‌سی صولوق جلدی
صیجاق نبضی طبیعی بروندن تنفسی نهایت
درجه‌ده کوچ ومشکل ایدی . (صمغلی
ابه کومه‌جی و یاقلرینی صیجاق صویه
صوقمغی وصو ایله قاریشق سودو برلسنی
ترتیب ایلدم .) تامارته قدر یالکز
بروندن پك چوق سوموك چیقمسندن
وتنفسك چوق مشکل وچوق شماطه‌لی
اولمسندن بشقه برعلامت کوسترمامش
اویقویه بغایت میل ایدر ایمش . نبضی
بر دوزی‌یه بطئ وخفیف کیدرك یالکز
اقشام اوستلری بعض کره صیقلشور ایمش .
(اکسه چوقورینه یاقی وبعده مه‌لر
حذاسنه درت سولوك ترتیب ایلدم .)
بو مداوات چوجغك احوال عمومیه‌سنی
براز اصلاح ونفسنی تسهیل ایلدی واو

طالغنلق درجه سنده کی او یقوسنی ده تعدیل ایتدی . نیسانك اوچنده او یقو افراطی عودت ایلمش . نبضلر غایت سرعتلی و فقط خفیف و جلدی غایت صواق و یابس قرنی کرکین و تنفسی مشکل سوموك افراطده اولوب قی دخی کلور ایدی . (جان او بنه درت ساوك و قرنه لاپه و پرهیز ترتیب ایلدم) نیسانك درنده جلد اولکیدن آز صیجاق و آغزی اولکی کبی قورو اولوب قی کسیلش و نبض دخی سکر کلمش . نیسانك التیسنده قرنده کی علامات کلیاً زائل اولمش . یالکز بروندن کلان سوموك پك زیاده و نفسك بروندن مروری مشکل و شماطه لی و فضله اوله رق دخی اوست دوداغی شیشمش و قبارجقلر پیدا ایلمش ایدی . بو آیك اون بشنه قدر حال بو منوال اوزره دوام ایلدی . یمورطه آقی کبی بیاض و لزوجتلی و صولو اولان سوموك حالا دوداقلرینی ایصلاتمقده ایدی .

مایس آیی ایچنده همان هب بو حالده دوام ایدوب چوجق وجوددن دوشمامش ایدی . لکن حزیرانك ایکیسنده صتمه ایله قاریشق بر قوردشن عارض اوله رق ایکی کون ظرفنده نابدید اولمش . (ضعفلی آربه صویی و صو قاتلمش سود و یاقی حمیه ترتیب ایلدم .) براز کسب صحت ایلدی . لکن مزمن قوریزا حالا دوام ایدیور . حزیرانك بقیه سیله تموز ابتداسی بر فوق العاده علامت کوسترمه دن مرور ایلدی . تموزك اون بشنجی کیجه سی تنفس ینه کوچلشوب صتمه دخی تازه لندی و سوموك اول قدر چوغالدی که هم بروندن هم آغزندن کلمکه باشلادی . (طاتلندیرلمش ابه کومه جی صویی و یالامسی ایچون بر طاتلیجه معجون ایله پرهیز ترتیب ایلدم .) چوجقده بوز کوسترمش اولان ضعف حال ارتق سواوك اورلمسنه نا مساعد ایدی . تموزك یکرمیسنده ینه بتون وجودك صواوقلغندن بشقه خماء دقی دخی نبضك سرعت و غایت خفتی و وجودده بر حرارت مفرطه ایله اکلاشلدی . حالك هر اقشام اوزری شدتی آرتمقده و چوجغك دوشکونلکی پك سرعتله درجه سنی کوسترمکده ایدی . لکن نه اسهال و نه ده قی اولمیوب یالکز قرنی کرکین ایدی سوموکی علی الدام چوق و قوبو اوله رق آقار ایدی . (یالامق ایچون بر بغدای قرمزدن بر طاتلیجه معجون و ایکی اوموزلری اراسنه یاقی ترتیب ایلدم .) فائده سی پك آز کورلدی . چوجق کوندن کونه اریمکده . نفس حالا شماطه لی . لکن خسته لکك مدت دوامنده بو قدر مصادماته اوغرایان کوکس حالا بوزولمامش ایدی »

« اغستوسك اوننده بر بیوك صدمه دها عارض اولدی . نوبت نوبت آرتار وتا بروندن غایت قوی بر سوموك عطسرغك تضییقیله چیقمیجه کسلمز ایدی . اون بشنده بو سوموك کسلدی و چوجق دخی براز راحت بولدی ضعفی بر کمال ایدیسه ده اسهالی یوق ایدی براز ملین شربتلر و لعوقلر یعنی یالانه جق معجونلر و صو قاتلمش سود ایله تداوی یه

باشلانه رق وغایت پرهیزکارانه بسلنمك
بولی توصیه اولنه رق صحتی محافظه اولندی
لکن خدمتجیسی اولان قاری چوجغك اعاشه
قوتی یدیرمکله ممکن اوله جغی ظنیله بیچاره یه
کیزلیجه ات صویی و یاغلی چوربا ویرمش .
اغستوسك یکرمی برنده دخی چوجغك
دردندن حایقرمسنی وآغلامسنی خدمتجیلردن
بریسی آچلق تأثیراتنه حمل ایدرك برخیلی
یمك یدیرمش . بناءً علیه ارادن چوق
وقت کچمکسزین چوجغه بر بوغوقلق
عارض اولمش وهنوز قوللری اراسنده
ایکن وفات ایلمش » ایرتسی کونی چوجغك
نعشی تشریح ایدلدکده آغزی صحیح وسالم
بوغازی غایت صولوق ومعده سی اکمك
مخلوطیله صیم صیقی طواش وکریلمش
بولندی . معده نك غشاء مخاطیه سی غایت
کوشه مش وقرمزیسی اولوب صویه
دنیلان قیوریم باغرساغك شبکاتی دخی
قرمزی قبارجقلر وامعیٔ اثناعشریه نیلان
اصل مهضمك غشاء مخاطیه سی قرمزی
خطلر پیدا ایلمشیدی . بیوك باغرساق
هرنه قدر صاغلام ایدیسه ده برطاقم غازلر
ایله شیشمش ایدی . ایکی غشاء الجنبك
اراسنده بر التصاق حجروی بولندی .
بدنك ایکی تجاویف جناحیه سی ایچنده پك
چوق مادهٔ مائیه وار ایدی . حفرة
الانفلرك غشاء مخاطیه لری قب قرمزی
قبارجقلی و عادتا طرناق ایله یاریله جق
مرتبه ده یوشاق وچورك ایدی .
منافذ النفس وخرتلاق صاغلام کورلدی »
ایشته قوریزانك سنه لرجه دوام
ایدن مرض قسمنی ده طبیب بیدار شو صورتله
یازمش اولوب چوجغی براز کونشده
کزدیرمك ویا آتشه یاقلاشدیرمق ویاخود
ایصلاق براقمقدن بو قدر تهلکه لی بر خسته لك
حاصل اوله جغی کبی طبیبك رأیی خلافنه
طویورمق کبی دوستانه بر حرکتدن دخی
جانه قصد ایدلمش اوله جغی نظر اهمیتده
طوتیله رق اطفال نورسیده نك اکا کوره
محافظه سنه همت ایدلمسی لزومی
آشکاردر .

﴿ غشاء کاذبه انتقال ایدن قوریزا ﴾

قوریزانك بونوعی عادیسندن دها
پك چوق زیاده تهلکه لی اولمقله برابر
کوچك چوجقلر ایچون وقوعی دخی
چوقدر .

خسته لکك بو قسمنك علاماتی اقسام
سائره سی کبی اولوب انجق کافهٔ تأثیراتنك
بر سرعت عاجله ایله میدانه چیقمسی قوریزا
تأثیراتنك بردن بره اغشیهٔ کاذبه یه قدر
انتقال ایتدیکنی حکم ایتدیرمکده در . بیار
وبارتز وریللی یه کبی چوجق خسته لکلریله
اشتغال ایدن مشاهیر اطبانك تدقیقاتنه
نظراً عادی قوریزا مبهمه نمامك جهتیله
مزمن قوریزایه انتقال ایلدیکی کبی خسته لکك
درجهٔ شدتنه کوره بو انتقال سنه لرجه
بر مدت مدیده ده وقوعبولیوب ده همان
برقاچ وقت ظرفنده انتقال ایدیور ایسه
خسته لکك اشبو غشاء کاذبه انتقالی
قسمنه داخل اولمقده در .

اطبای مومی الیهم مرضك بو نوعنه

دائر برایکی خسته چوجق نمونه‌سی کوسترمشلردر . لکن کوستریلان نمونه‌لر بوقاروده ترجمه ایتمش اولدیغمز نمونه‌نك عینی کبی برشی اولوب یالکز خسته‌لکك سرعت اشتدادندن بشقه برشی کورلمدیکندن عیناً ترجمه‌لرینه مجبوریت حاصل اولمامشدر .

﴿ قوریزادن توقینك صورتی ﴾

بوقاروده عادی قوریزانك اسباب ورودینی ذکر ایلمشیدك . دیمك اولورکه قوریزادن توقی ایچون اول امرده اسباب مذکوره‌یه میدان ویرمامقدر . بوکا میدان ویرمامك ایچون دخی رطوبتلی هواده چوجغك باشنی آچیق بولندیرمقدن وبونكله برابر باشنی ترلیه‌جك مرتبه‌ده صیجاق طوتمقدن حذر ایتملیدر . زیرا باش ترلی ایکن ادنا مرتبه صوغوق روزکاره تصادف ایتمسی قوریزایی دعوت ایدر .

چوجغی پك شدتلی آتشه قارشو بولندیرمامق حکمی دخی بودر . زیرا آتشك حرارتیله چوجغك اغشیه‌سی منبسط اوله‌جغندن بو انبساطی تعاقب ایده‌جك بر انقباض هر حالده قوریزایی دعوت ایدر .

چوجغی بولیله ایصلاق اولدیغی حالده یاترمامق یالکز قوریزا ایچون دکل سائر پك چوق قواعد حفظ صحتدن طولایی دخی لازمدر . مملکتمزده سوبك استعمالی پك کوزل برشی اولوب فقط بوحال پك کوچك چوجقلره مخصوص اولدیغندن داها بیوجکلری ایچون بزیرینه سونکر استعمالی اولادر . زیرا بزادنا مرتبه رطوبتی پك کوچ محافظه ایده‌بیلوب بوبابده سونکرك داها زیاده استعدادی درکار ایسه‌ده آنی دخی همان هردفعه تبولنده تبدیل ایدرك یرینه ایصلاق ایکن ضیقلمش سونکری دکل بلکه قوب قوری قورومش اولان سونکری استعمال ایتمك لازمدر . چونکه ایصلاق ایکن ضیقلمش اولان سونکر مطلقا صوغوق اولور .

برچوجغك بزلری قورو وباشی ترله‌میه‌جك مرتبه‌ده محافظه‌لی اولوب‌ده پك کونشده ویا رطوبتلی هواده طشره چیقارمیه‌رق یا صباحلری ویاخود اقشامك ایکندیدن صکره‌لری دادیسی قوجاغنده طشره چیقاریلور وبونكله برابر شمشیه دخی استعمال اولنور ایسه او چوجغك قوریزادن سالم اوله‌رق بیویه بیله‌جکی مسلمدر .

بوتوصیه‌مزك اهمیتنی کوسترمك ایچون شونی‌ده تکرار ایدملم‌که احاد ناسك ذکام تعبیر ایتدکلری بوخسته‌لك برمنوال محرر پك عادی اسبابدن منبعث اولدیغی حالده چوجغی هلاك ایتمکه قدر مستعد اولدیغندن بوقدر دهشتلی اولان برخسته‌لکدن عادیلکی نسبتنده دکل بلکه دهشتی نسبتنده توقی ومجانبت ایتمك لازمدر .

﴿ قوریزانك صورت تداویسی ﴾

مأخذمز بوراده عادی قوریزانك صورت تداویسنی حکایه ایدوب کاذبه انتقالی ایدن قوریزانك تداویسنی ایلروده

بعض امراض متفرقهٔ صبیان صره سنده ذکر ایده جکنی وعد ایلیورز .

عادی قورېزانك تداویسی خصوصنده طبیبك اك زیاده دقت ایده جکی شی چوجغك یاشی برده وجودینك تحملیدر .

پك کوچك اولوب هنوز ممه امکده بولنان قورېزالی چوجغه ایلك مداوات ممه ویرمکی تعطیل ایتمکدر . زیرا برونی طیقالی اولدیغی حالده برده اغزینی ممه ایله طیقارلر ایسه تنفس بتون بتون کوچلشوب چوجغه بوغولمق بایغنلقلری کلور قورېزانك شدتنی دخی آرتدیرر . برده برونی طیقالی اولان چوجق ممه امکه نه قدر چالشسه قارنی طویورامیه جغی جهتله خسته لکدن دکل بلکه آچلقدن هلاك درجه سنه وارر . بناء علیه قورېزالی اولان چوجغه کرك والده سی سودندن وکرك اینك وياخود کچی سودندن برمقداریني بولاف اونڭ صویی ایله قارشدیروب قهوه قاشغیله ویرملی . (بولاف اونی صوده قایناتوب بعده برقاب ایچنده ترك ایتملی . اوحالده صو طوریلورو بوصویه بولاف اونڭ صویی دنیلور)

اکر چوجغك التهاباتی زیاده اولوبده آغزینه ویریلان شیئی یوطامیورایسه (حقنهٔ مغذیه) یعنی بسیله یجی حقنه عملیاتنه مراجعت ایتملیدر . حقنهٔ مغذیه ات صویی ایله اجرا اولنورکه معدیه واصل اولمدن یالکز معادنیلان بیوك باغرصاغك ایچنه ادخال ایدلدیکی حالده

دخی - هضم بدنده ایضاح ایتمش اولدیغمز وجهله - مذکور بیوك باغرصاقدن تشعب ایدن مجاریٔ کیلوس مذکورات صویندن مادهٔ کیلوسی بالافراز بدنه قانه قارشدیرابیلور وبوصورتله وجودك تغذیسنه خدمت ایدر . لکن ات صویی چوجق ایچون مضر اولور مطالعه سی واقع اولور ایسه سود ایله برحقنهٔ مغذیه اجرا ایدیله بیلور .

بعض اطبا برطاقم اجزای ملینه مطبوخنی یعنی قاینامشنی چوجغك بروننه یقین طوته رق دومانی حفرهٔ انفلر ایچنه صوقشلرو بوندن کوباغشایی تلیین ایتمك کبی بر خدمت بکله مشلر ایسه ده بالعکس مضرتنی کورمشلردر .

انقباض قورېزایی تشدید ایدن اسبابدن اولوب قورېزالی اولان چوجقلرده ایسه کثرتله کوریله جکندن بونلره غایت خفیف ملین صولر ویرلك نافعدر . مثلا طاتلیجه اریك عصاره سنی شکر ایله قارشدیروب ویرمك چوجق ایچون تغدیدن زیاده خفیف برمسهل یرینه کچر . پك شدتلی وویریلان علاجلرك تأثیرینه غالب اولان قورېزا ایچون کرك اکسه یه وکرك ایکی قولدن بریسنه یاقی آچمق پك نافعدر .

ایشته اطبا قورېزانك تداویسنی بوصورتده توصیه ایتمکده ایسه لرده بوتوصیه احاد ناسه اولمیوب اطبایه مخصوص اولدیغندن اجراسی ایچون بهمه حال اطبایه مراجعت لازمدر . بونلری بزم بوراده ذکر ایدیشمز

ایسه محضا بر معلومات ویرمکدن
عبارتدر ·

(انتهی)

احوال عالم

﴿ ویانه شهری ﴾

بوندن مقدم پروسیا و بتون المانیانك
پای تختی بولنان برلین شهرینك احوالندن
بحث ایلدیکمز صره ده برلینك عثمانلولر
نزدنده ویانه قدرده مشهور اولمدیغنی
بیان ایلمشیدك · ویانه‌نك یالکز شهرقله
تجارتی دکل بلکه مناسبات تاریخیه‌سی
دخی شهر مذکوری عثمانلولره طانتدیرمشدر ·

﴿ شهرك وضعیتی ﴾

بو شهر شهیرینه «ویانه» نامنده
بولنان اوفارق بر نهر ایله طونه‌دن منشعب
اولان بر شعبه‌نك نقطهٔ اجتماع والتصاقی
اوزرنده بولنور · کندیسی کنیش بر
اووه‌نك اورته‌سنده بولنوب طونه نهرندن
ماعدا جهتلرینی غایت کوزل تپه‌لر احاطه
ایلمشدر ·

﴿ جسامت وانتظامی ﴾

نفس ویانه شهر قدیمی سور ایچنده
محاط اولوب اطرافنده وارووشلری واردرکه
شهره اصل جسامتی ویرنده بونلردر نفس
ویانه‌نك سوری ایله وارووشلری اراسنده
بر درین خندقدن ماعدا ایکیوزدن درتیوز
متره‌یه قدر شو صحرا طرزنده میدانلق
اولوب قلعه‌نك بو میدانه آچیلور اون اوچ
دانه قپوسی واردر · درون قلعه بیاغی
منتظم یعنی یوللری طوغری وابنیه‌سی
علی العموم درت قاتلی اوواق اوزره کوزلجه
یاپلمش اولوب بیوك کوچك یوز یکرمی
یدی سوقاغی وطقوز بیوك واون کوچك
عمومی میدانلری وبیك ایکیوز اون سکز باب
خانه‌سی والتمش بیك قدر دخی نفوسی واردر ·
اکر وارووشلرده برابر حسابه قاتیلور ایسه
عموم ویانه‌نك اطرافی یکرمی بش کیلو
متره‌یه ونفوسی دخی بشیوز بیك درجه‌سنه
واردر ·

وارووشلرك زینت وانتظامی قلعه
ایچندن دها زیاده‌در · زیرا سوقاقلری دها
کنیش دها تمیز اولوب خانه‌لری ایسه
علی العموم اوچر قات اوزرینه بنا ایدلمشدر ·
باخصوص ویانه‌نك کبار طاقمی هب بو
وارووشلرده اقامت ایلدکلرندن هر طرفنده
غایت تکلف یاپلمش کبار قوناقلری نادر
دکلدر · هله دیدون محله‌سی و وؤپولد
ستادوارووشی ولاژرزه‌یل وارووشی
وکوه‌یاندورهنی وارووشی وشوتانفلد محله‌سی
قلعه خارجنك اك کوزل یرلری واك زیاده
کبار یتاغیدر · قوهامارق وغارین وستت
اتیه‌ن میدانی و پیسهو فغاس محله‌سی وهر
ین غاس محله‌سی وروتن وتور مسراس

وقارنتر ستراس دخی و یانه‌نك اك غلبه‌لك یرلریدر ۰

﴿ ابنیهٔ عالیه‌سی ﴾

ویانه‌نك متعدد و جسیم سرایلری میانده اك اول ذكره شایان اولانی ایمپراطورك علی الدوام اقامت ایلدیكی بورغ سرایدر كه هرنه قدر شمدیكی فن معمارینك پك ده تحسین ایده‌میه‌جكی و جهله غیر منتظم یاپلمش ایسه‌ده هم غایت جسیم وهم‌ده اولدقجه قدیمدر ۰ ارشیدوق البر سرایی و داخلیه نظارتی سرایی و بیت ایمپراطوری و صنایع و تجارت نظارتنك سرایی و پرنس ده لیشتانستهاین سرایی و اوستریا ایالتی حكومتنك سرایی وملت بانقه‌سی واسلحه انباری واپسقوپال سرایی وساقس قوبورق دوقه‌سنك سرایی واصطبل ایمپراطوری وپولیتقنیق دارالمعارفی وخسته خانهٔ عمومی وطبیه اقادمیاسی و برقاچ جسیم قشلا و یانه‌نك ابنیهٔ عالیه‌سندندر ۰

بونلردن بشقه ویانه‌نك جسامت وانتظامله مشهور كلیسالری دخی واردر كه بونلرك ده برنجیسی سنت اتیهن كلیساسی اولوب ۱۱٥٤ سنهٔ میلادیه‌سنده انشاسنه باشلاندیغندن المانیانك ابنیهٔ عتیقه‌سندن ده عد اولنمق قابلدر ۰ عثمانلولر ویانه‌یی محاصره ایلدكلری زمان بو كلیسایی هدم ایچون طوپ آتمغی تجویز ایتمامش اولدقلری كلیسانك قدر وقیمتنی تعریف صره‌سنده یاد اولنه‌جق برفقره اولمغله برابر ملتزك قدر شناسلغنی‌ده اعلانه كافیدر ۰ قله‌لرندن بریسی زمانمزه قدر ناتمام قالوب دیگری ایسه یوز قرق بش متر وارتفاعنده بولنمسنه كوره اوروپانك اك یوكسك قله‌لرندن اولدیغی تسلیم ایدلمك لازم كلور ۰ اوستریا دولتنك دولت علیه ایله ایتدیكی محاربانده اله كچوردیكی طوپلرك اذابه واصاغه سیله بوقله ایچون دوكدیردیكی چاك بر قاچ یوز قنطار وامثالی هر یرده كورلمز برصورتده چاك اعمالی اولنمشدر ۰

(بزم الدیغمز طوپلرله دخی پارسده‌كی واندوم ستونی كبی بر ستون و یاخود سلیمانیه جامعی قبه‌سی قدر بر قبه انشاسی قابل اوله‌جغنی اوستریالو ده انكار ایتمزلر ظن ایدرز)

سرای طرفنك كلیساسی دیمك اولان اركوستینلر كلیساسی دخی اون دردنجی عصرده یاپلمش براسكی بنا اولمقدن ماعدا ایمپراطور رفاملیاسی اعضاسندن وفات ایدنلرك حین تبخیرلرنده چیقاریلان یوركاری كوموش قابلر ایچنده اوله‌رق بوراده محفوظ بولنمغله تماشاسی انسانه حیرت ویرر ۰ سن پیه‌ر كلیساسی رومه‌ده‌كی سن پیه‌ر كلیساسنك مودلی اوزرینه یاپلمش غایت كوزل بر جدید بنا اولوب قاپوسنلر كلیساسی دخی ایمپراطورلرك لحدینی متضمن اولمق جهتیله شهرت بولمشدر ۰

بورایه قدر تعداد ایلدیكمز كلیسالر هب قلعه ایچنده اولوب واروشلرده دخی ابنیهٔ جدیده‌دن اولمق اوزره برقاچ كلیسا

واردرکه جمله سی قاتولك کلیساسیدرلر ·
روملرك کندیلرینه مخصوص اولهرق
ایکی و پروتستانلرك اوچ کلیساسی اولوب
هله یهودیلرك برخاوراسی واردرکه الحق
کرك زینتجه وکرك صنایع معماریه‌جه کمال
ستایشله یاد اولنه‌جق بر بنادر ·

﴿ مؤسسات وجمعیات علمیه وکتبخانه‌لر ﴾

ویانه‌ده برخیلی مؤسسات علمیه واردرکه
جمله‌سنك اقدمی اولمق اوزره دارالمعارفی
ذکر ایدرز · بو دارالمعارف ۱۳۵۵ سنهٔ
میلادیه‌سنده یعنی بوندن بشیوز یکرمی
سنه مقدم دردنجی رودولف نامنده بر
دوقه طرفندن انشا ایدلمش اولوب ۱۸۴۹
سنه‌سنده یکیدن تنظیم واصلاح اولنمش
والیوم برمکمل کتبخانه‌یی بر رصدخانه‌یی
برحکمت طبیعیه قابینتوسنی وبرتاریخ
طبیعی نمونه خانه‌سنی وبر بوتانیق باغچه‌سنی
وسائر برخیلی نمونهٔ علمیه وادوات فنیه‌یی
جامع بولنمشدر ·

الك باشلوجه کتبخانه‌لرندن برنجیسی
کتبخانهٔ ایمپراطوری اولوب اوچیوز اللی
بیك مطبوع ویکرمی بیك ال یازوسی
کتابی جامع ایسه ده اغلبی شرقك واوروپانك
نسخ نادره ومقبوله‌سندن بولنمشدر ·
ایمپراطورك کتبخانهٔ خصوصیسی دخی پك
نادر وقیمتدار آثاری حاوی اولوب هله
طوپوغرافیا خریطه‌لرنجه وپلانلری
انواعنجه انك قدر زنکین اوروپاده همان
هیچ برکتبخانه یوقدر · شرق اقادمیاسی
کتبخانه‌سنده استانبولده نادر بولنان وبلکه
هیچ بولنه‌میان کتب اسلامیه وعثمانیه
موجوددر ·

رسم محکوکات وسائر آثار صنایع
دقیقه نمونه خانه‌سی اولمق اوزره بلوه‌در
نمونه خانه‌سی عرض اولنه بیلورکه عددی
بیك یدیوزی یچن رسملرك الك چوغی
تیتسی په پن دروین وان دیق کبی اعاظم
رسامین مشهوره‌نك آثاریدر · بوندن
بشقه صنایع دقیقه ونفیسه‌سی بورغ
سراینده‌کی خزینهٔ مخصوصه‌ده بولنیوب
اشبو نوادرك جمله سی ارباب مراقك نظر
تماشالرینه اچیق اولدقلری کبی بوخزینهٔ
مخصوصه دخی آچیقدر ·

ویانه‌نك جمعیات علمیه‌سی ایچنده علوم
متنوعه جمعیت علمیه‌سی برنجی اولوب
اندن صکره طبقات الارض جمعیتی وعلم
مدته اوروولوژی یعنی تغییرات هوائیه
جمعیتی ومقناطیس ارض جمعیتی وتشویق
صنایع نفیسه جمعیتی وفن موسیقی‌یه
مخصوص برقاچ جمعیتلر دخی واردر ·

﴿ خیرات ومبرات ﴾

اوروپا پای تختلرینك جمله سنده
اولدیغی کبی ویانه‌ده دخی خیرات ومبرات
اکسیك اولمدقدن بشقه انتظام جهتیله
عادتا جمله‌سنه مقدم دنیلسه بجادر ·
بونلر میاننده برنجیسی خسته خانهٔ عمومی
اولوب ایکی بیك بشیوز یتاغی واوچ یوز
قدر طبیب وخدمه ومأمورینی حاویدر ·

بیکس و یوایه قادینلرك طوغورمه‌رینه مخصوص برخسته خانه اولوب هله یووایکان اطفالی تربیه‌یه مخصوص اصلاحخانهٔ ایتام ایله کورلر مکتبی وصاغرلر مکتبی ویانه ایچون اوچ مدار فخر وشرفدر ۰

﴿ صنایع وتجارت ﴾

ویانه شهری اوروپانك اك بیوك صنایع وتجارت مرکزلرندن بری عد اولنمق باوجوه بجادر ۰ بوندن اوتوز قرق سنه مقدمه کلنجه‌یه قدر ویانه صنایعجه عادتا کیروده قالان مملکتلرك بریسی ایدی ۰ انجق اوزماندن بری ترقیات صنایعه ایچون ایجاب ایدن همتی دکل حتی فداکارلغی دخی دریغ ایتمدکلرندن بوکون ویانه شهری هم جوارینك محتاج الیهی اولمشدر ۰ حوایج ضروریه ایچون لابد ولازم اولان اشیادن بدأ ایله اك زیاده سفاهت ایچون احتیاج کوریلان شیلره وموده وزینت اسبابنه وارنجه‌یه قدر هرشی ویانه‌ده اعمال ایدیله‌بیلور ۰ انجق یاپیلان شیلرك یالکز اوجوز وسوسلی اولملری مطلوب اولدیغندن انکلیز معمولاتنده کوریلان متانت ویانه معمولاتنده کوریله‌مز ۰

ویانه‌نك اك بیوك طریق تجارتی طونه نهری اولوب ویانه‌نك دها یوقاریلرندن بدأ ایله قره دکزه وارنجه‌یه قدر طونه نهرینك بوبلی بونجه ایکی بیك قدر اشلب وواپور مراسلات تجاریه‌یه خدمت ایدرلر ۰ عالمده اك بیوك واپور قومپانیاسی لوید بحری قومپانیاسی اولدیغی کبی عالمده اك بیوك نهر قومپانیاسی دخی نهری لوید قومپانیاسی اولدیغنه شبهه ایتمامليدر ۰

﴿ اهالیسنك طبع ومشواری ﴾
— ونزهتکاهلری —

ویانه اهالیسی کرچکدن آلمان عد اولنه‌مزلر ۰ استانبول اهالیسنك صرف ترك عد اولنه‌میه‌جقلری کبی ۰ نصل که اناطولینك روم ایلینك هرطرفندن وبرطاقم ملل وامم متنوعه‌دن استانبوله آدملر کلوب استانبول خلقنی تشکیل ایتمشلر ایسه آلمان خروات مجارچه اولاح پولاق یهودی وسائره وسائره اوله‌رق امم متنوعه ومختلفه‌یه منسوب آدملر ویانه‌یه بالاجتماع شهر مذکور خلقنی تشکیل ایتمشلردر ۰

بونیه مبنیدرکه ویانه خلقی برلین قدر آغر باشلی وتند مشرب اولمیوب پاریس اهالیسی کبی دخی یلبشق دکل ایسه‌لرده ذوق وصفا وسفاهته انهماك خصوصنده پتربورغ خلقندن دها بشقه درلوسیدرلر ۰

ویانه اهالیسنك ذوق وصفا وسفاهته اولان انهماکلری شهر مذکورده بش باب تیاترویی اداره ایده‌بیلکده‌در بونلردن بریسی قلعه ایچنده واقع تیاتروی ملی اولوب عموم آلمانیا ایچنده حائز قصب السبقدر ۰ بوتیاترو منحصراً تراژدی ودرام ویك عالی مرتبه‌ده اولمق شرطیله قومدیا اویونلریله اشتغال ایدر ۰ ایکنجیسی ینه

قلعه ایچنده واقع دائرهٔ ایمپراطوری تیاترو سیدر که یالکز اوپرا و باله اویونلریله اشتغال ایدر . ویانه تیاتروسی وقارلستیاترو ویوزف ستاد تیاتروسی واروشلرده اولوب بونلر مضحك وفاجع درلو درلو اویونلر ایله مشغول اولورلر .

هله هر قهوه ده چالغی بولنمق وبرچوق کوچك تیاترو جقلرده پانطومیما وسائر اجراسی قولای لطائف کوسترمك خصوصنده ویانه اوروپانك همان اکثر پای تختلرینی کچمشدر .

ویانه نك کرك ایچنده وکرك خارجنده عمومی وخصوصی برچوق باغچه لر بولنوب بونلر هر کس ایچون نزهتکاه اولدقلری مثلو خصوصی باغچه لر دخی بزم بوغاز ایچی ساحلخانه لریله انلرك الك مشهور باغچه لرینی اکدیرر . هله اصل اناطونه نك ویانه سمتنه کوندردیکی شعبه ایله تشکیل ایلدیکی بر بیوك جزیره اولوب اسمنه (پراتر) دیرلر که المانیاده برمثلی دها یوقدر . لطافتده پارسك بو آده بلوینی درجه سنه وارامیه جغی دعوا ایدلسه بیله اندن ده اشاغی قالمز .

ویانه نك الك اکلنجه لی موسمی فصل بهاردر . زیرا آزادکان کروهی هنوز اطراف وجوارده واوزاق یقین کویلرده بولنان خصوصی صیفیه لره چکلمامش اولدقلری جهتله نفس شهر ایچنده وواروشلرنده خصوصی الفت جمعیتلری پك پارلاق اولدیغی کبی عمومی باغچه لر وبالخاصه پراتر جزیره سی دخی پك غلبه لك اولور .

﴿ کیفیت هوا ﴾

ویانه ده سنه ده قرق کون اولمز که روزکارسزجه کچسون . سائر وقتلرده شدید روزکارلر سکنه سنی تعجیز ایدر . هله شتانك شدتی شکایت ایدیله جك درجه ده در . موسم صیفده ایسه اوشدتلی روزکارلر عالمی توزه غرق ایدوب بوجهتله کوز آغریسی وصدر علتی کبی فنا حالده خسته لکلره سببیت ویرر .

﴿ ویانه حقنده بعض معلومات تاریخیه ﴾

بو شهر اوروپانك الك اسکی مملکتلرندن اولوب قلعه سی روماولر اوروپانك ایچلرینه طوغری ممالکی فتح ایلدکاری اثناده اوبار بار خلقی براطاعت مجبوره التنده بولندرمق ایچون اورته یه انشا ایلدکاری قلعه لر صره سنده یاپلمشدر .

عصر میلادك بشنجیسنده ویانه روماولر حکمندن قورتلدی . انجق عصرمذکوردن صکره روماولر اوزرینه هجوم ایدن باربار اقوامی هب ویانه یی کندیلرینه جولانکاه اتخاذ ایلدیلر .

میلادك یدنجی عصرنده فرانسه ایمپراطوری مشهور شارلمان فرانسه وایتالیا والمانیا وبونلرك اطراف وجوارندن برچوق ممالکی قبضهٔ تسخیره الارق غرب ایمپراطورلغنی احیا ایلدیکی صره ده ویانه یی دخی فتح ایتمشدر .

اصل آوستریا دوقه‌لرندن دردنجی هانری ویانه‌ده (۱۳۶۵) سنه‌سنده دار المعارفی تشکیل ایلدیکی زمان سنت اتیه کلیساسی دخی بنا اولنمغه باشلادی و بو تاریخ ویانه‌نك اوروپا عالمی بلادندن عداولنمغه باشلادیغی تاریخی اولدی . هله آلمانیا ایمپراطورلرینك مسکنی اولمغه باشلادقدن صکره اهمیتی درجهٔ غایه‌یه وارد*ی* .

عثمانلولر بوشهر جسیمی ایکی دفعه محاصره ایلمشلردر . برنجیسی ۱۵۲۹ سنهٔ میلادیه‌سنده جنتمکان سلطان سلیمان خان حضرتلری یوز یکرمی بیك نفردن مرتب عظیم بر اردو ایله محاصره‌یه باشلایوب انجق مدت محاصره قیشه یعنی ایلولك یکرمی یدیسندن تشرین اولك اون بشنه تصادف ایلدیکندن شدت شتا مانع ظفر اولدیغی کبی سائر بعض خصوصات واقعه دخی فسخ محاصره‌یی ایجاب ایلشیدی . ایکنجیسی ۱۶۸۳ سنهٔ میلادیه‌سنده ایکیوز بیك عسکرله وزیر اعظم قره مصطفی پاشا طرفندن باشلانان محاصره اولوب بو محاصره‌ده اکر مصطفی پاشانك افراط غرور قهرمانیسی اولسه ایدی ویانه فتح ایدلمش کیتمشیدی . لکن بو اغترار لهستان والمانیا عسکرینك ویانه امدادینه یتشملرینه قدر ایشی تأخیر ایلدیکی جهتله اندن صکره اردوی همایون رجعته مجبور ایدلمشدر .

۱۳۸۱ و ۱۵۴۱ و ۱۵۶۴ سنه‌لرنده وباعلتی ویانه‌یی برخیلی صارصدیغی کبی ۱۶۷۹ سنه‌سنده دخی یوز یکرمی ایکی بیك طاعسان نفوس هلاك ایلمشدر .

ایکی دفعه برنجی ناپولیون طرفندن فتح ایدلدی و ۱۸۴۸ سنه‌سنده وقوع بولان اختلالده ارباب عصیانك النه کچوب ینه سنهٔ مذکور تشرین اولنك صوك کونی ایمپراطور اردوسی طرفندن فتح ایدلمشدر .

(تمت)

ذوق انبار

١٢٩٠

طبيعيات و محاكمات فلسفيه و مواد طبيه و احوال عالم ايله تراجم احوال و تراجم آثار
اجنبيه كبى خصوصاتِ متنوعه دن بحث ايدر و اون بش يكرمى كونده بر چيقار مجموعهٔ فنيه در

صاحبى
محمد جودت

جزء نومروسى
٣٢

فياتى ٤ غروشدر

ايلك دفعه اوله رق

باب عالى جاده سنده ٢٨ نومرولى مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩٣

منوعه

﴿ ایکی خانم ارasında محاوره ﴾

اشبو ایکی خانم اراسنده محاوره » سرلوحه‌سی آلتنده بحث ایده‌جکمز موادك یعنی بو الفاظ وحروفك فی الحقیقه ایکی خانم قلمندن چیقمش اولدیغنی دعوا ایتمیز . لکن مواد مذکوره‌نك فی الحقیقه ایکی خانم فکرندن چیقمش اولدیغنی تأمین ایدرز .

خانملرك قلملرندن چیقماش اولدیغنی اعتراف ایدیشمز مملکتمزده هنوز یازدیغی تصحیح گورمه‌دن صحیفه درج اولنه بیله جك قدر ارباب قلمدن خانملر نادر اولدیغی جهتله ایکی خانم اراسنده سبقت ایدن شو مخابره‌نك بزه تسلیم اولنان اوراقی تصحیح دکل عادتا یکیدن قلمه آلمش اولدقلری ایچوندر . ایکی خانمك فکرندن چیقمش اولدیغنی تأمین ایده بیلیشمز ایسه بو صورتك اعلاننه صاحبهٔ اوراق اولان خانم افندی طرفندن مأذون بولنشمزدن نشأت ایلمشدر . زیرا بو حالده دیمك اولورکه حین حاجتده صاحبهٔ اوراق کندی امضاسیله دخی اثبات کیفیته راضیه وحاضردر .

خانملری بوراده اسم ورسملریله خبر ویرمکه وبریسی استانبولده ودیکری طشره‌ده بولندیغی جهتله محل اقامتلرینی دخی ذکر ایتمکه مأذون اولمدیغمزدن بونلرینی حروفله گوسترمکه مجبور اولدق .

بناء علیه دیه‌لم که (ش) خانم استانبولده اوته‌دنبری حسن تربیه ایله شهرت بولمش بر فامیلیادن اولوب دها کوچکلکنده ایکن بر لکده مکتبه دوام ایلدیکی رفیقه‌سی (ع) خانم دخی بنه کندیسی کبی تربیه کورمشلردن اولدیغی حالده پدری ذاتاً اناطولی خلقندن اولمق وقزینی برادرزاده‌سنه نکاح ایتمش بولنمق مناسبتیله اناطولینك وسطنده کائن ... قصبه‌سنه کلین کیتمشیدی .

ایکی خانم اراسنده‌کی شو مفارقت بوندن اون ایکی سنه اقدم وقوعبولمش اولوب شو اون ایکی سنه‌نك ایلك ایکی سنه‌سنده جریان ایدن مخابره اهمیت کوتورر موادی شامل اولدقلری مناسبتیله نظر اعتباره النمامشدر . شوقدر وارکه ۱۲۸٤ سنه‌سی صفرینك یکرمی بشی تاریخیله (ش) خانم طرفندن رفیقه‌سنه یازلمش اولان بر مکتوب مومی الیهانك وفات ایدن قوجه‌سی حقنده‌کی حس درونیسی مبین اولمغله انك بوراده درجی مناسب کورلمشدر .

همشیره‌م (ع) خانم حضرتلرینه

عزتلو عصمتلو همشیره‌م خانم حضرتلری ایکی آیدنبرو سزه مکتوب یازه‌میشسم نظرمده سزلك دخی شوقر اکلق دنیا ایچنده غیب اولوب کیتمش اولمکزدن نشأت ایلشدر . اکلابوره‌بیسکزکه نصل

بر بأس حال ایچنده ایدم؟ دنیا بکا قرا کلق اولمشیدی دیبورم . حتی سزی بیله نظرمدن غیب ایتمش اولدیغمی اعتراف ایلیورم . اوت! ایشته بو قدر بر یأس وماتم ایچنده ایدم . چونکه آه صد هزاران آه که التی سنه دنبری بر یاصدیغه باش قویدیغم بر نکد تعیشی کرچکدن مدار سعادت بیلدیکم زوجی پنجهٔ غدار اجله قاپدیردم .... ایشته بو مکتوبمده سزه بیلدیره جك بر قره حوادثم بوندن عبارت اولوب بشقه بر شی یازمغه قدرتم یوقدر . باشمی ایکی کوشه یاصدیغی اراسنه صوقشم اغلامقده یم . بنی معذور کورمکزی رجا ایدرم .

امضا
ش

هیچ بر بوسته یی مکتوبسز چیقورمامقده اولدیغی رفیقه سنه ایکی آی مکتوب یازه مامسنی و ایکی آیدن صکره یازدیغی مکتوبده ایسه حالا باشنی ایکی کوشه یاصدیغی اراسنه صوقوبده اغلامقده بولنمسی (ش) خانم ایچون بر مبالغهٔ قلبیه یه عطف ایتمك ممکن دکلدر . زیرا کندیسنك دیدیکی کبی پنجهٔ اجله قاپدیرمش اولدیغی قوجه سی واقعا مالیه ممیزلرندن بر ذات ایدیسه ده سائر امثالنده کورلدیکی وجهله معاشنك دونلغندن شکایت ایدر طاقمدن اولمیوب بشقه بر ثروتی دخی اولمدیغی حالده یالکز معاشنه قناعت ایدر و بو قناعتی دخی قاریسنك قناعتندن نشئت ایلر ایدی . التی سنه مدت هم سر اولدقلری حالده هیچ بر کون ارلرنده بر آجی کلمه تعاطی ایدلمامش اولمسی (ش) خانم ایچون قوجه سیله تعیشی مدار سعادت بیلمسنی موجب اوله جق احوالدندر .

بو ایکی رفیق صدیق ایچون سوس دینیلان شی بر برینك بکنه جکی خصوصاتدن عبارت اولوب موده خلقك بکنه جکی بر شی اولدیغی جهتله اکا کرك زوج و کرك زوجه قطعا التفات ایتمزلر ایدی . بونکله برابر (ش) خانم موده یی بیلمز بر قادین دکلدر . زیرا قوجه سی کندیسنه مدار تعیش اوله بیله جك ثروت براقدیغندن انك وفاتندن صکره (ش) خانم الی هنریله کچنمکه باشلامش یعنی الك اینجه اویاوایك تنته لردن بدأ ایله قناوچه یه وارنجه یه قدر هر هنرده یکتا اولدیغندن بر یاندن شاکردان تعلیم ایدوب دیکر طرفدن دخی شاکردانیله برابر کندیسنك یشلیه رك وجوده کتوردیکی معمولات صناعیه یی بیوك قوناقلره صاتارق استفاده ایتمکده بولنمشدر . بو یله کرچکدن بر خانم افندی ایچون موده یی بیلمامك تصور بیله اولنه مز . غایتی خلقه بکنلمك ایچون زائد مصرف اختیارینی عادتا حماقت عد ایدر ایدی . نصل که بو معنایی بعض مکتوبلرنده دخی کوسترمشدر که ایلروده صره سی کلدکجه درج و درمیان قلنه جقدر .

جناب حق هر کسك عائله سی خلقنه اوزون عمرلر ویرسون . اکثر اوقات پنجهٔ مرکه قاپیلانلر ایچون براز وقت ونهایت (ش) خانم کبی پك حمیتلیلری

ایکی آی قدر آغلایوب بعده اعادهٔ شادمانی ایده کلدکاری مشهود ایسه ده (ش) خانم حقنده دخی بو حکمی ویرمك براز کوجدر. زیرا وقوعات و آثاری مبین اوله جق تفصیلات آتیه شمدیدن جف القلم ویریله جك اولان حکمی رد ایده بیلورلر.

(ع) خانم طرفندن (ش) خانمك قره خبرینه مقابل یازیلان تعزیتنامه یی بوراده درج ایتمکه لزوم یوقدر. زیرا بوده اول تعزیتنامه لر کبیدر که انسانه دوچار اولدیغی مصیبت اوزرینه کویا تسلی ویرمك ایچون اونلری حالده تجدید تأثردن بشقه هیچ بر شیئه یارامزلر.

(ش) خانمك صفر ٢٥ ده کی حالندن برچوق آی صکره نه حال وحسده بولندیغی بزه ربیع الاخر ١٢ تاریخلی مکتوب آتیسی کوستره جکدر.

همشیره م (ع) خانمه:

نور عینم عصمتلو عفتلو همشیره م خانم حضرتلری.

قهرو کدرله دوچار اولدیغم خسته لکدن شفایاب اولدیغمه تشکراتی حاوی جواب نامه کزی آلدم وکمال محبت واشتیاقله اوقودم. اعادهٔ صحت ایلدیکمی سزه اشعار ایلدکدن صکره حمد اولسون یوماً فیوماً صحتم آرتمقده اولوب حتی الم ایشه دخی آلشمغه باشلادی. بزم قوجه قاریلر « وفات ایدنك آرقه سی صره وفات ایدلمز » دیرلر. بو لقردی کرچك بر لقردی ایسه ده وفات ایدنك ارقه سندن صاغ دخی قالنه ـ مامقده اولدیغی ایشته بن کندیم تجربه ایلدم. لکن یاشامق ایچون مدار معیشت لازم اولدیغندن والدك امکیله یاشامقدن بشقه چاره م دخی اولمدیغندن الیمك یاردمنه بل باغلایه رق ایشلمکه مباشرت ایلدم. وفات ایدنك ارقه سی صره صاغ دخی قالنمز دیدم. زیرا دوشونیورم دوشونیورم ده افندی مرحوم ایله کچوردیکم عمری بر دها بولامیه جغمه قطعیاً قرار ویریورم وکندی حالمی دوشوندکجه جناب حقك سزی بن کبی محروم براقمیه رق کرك زوجکزه وکرك سزه صحت وعافیت وطول عمر احسان بیورمسنی دعا ایدیورم. اوراده جمله یه سلام ایدرم وبوندن بویله مکتوبلرکزك ارقه سنی کسمیه رك هر پوسته ایله مکتوب کوندرمکزی رجا ایلرم.

امضا

ش

بو مکتوبك دلالت ایدیشنه کوره واقعا (ش) خانم غائب ایلدیکی قوجه سی ایچون تسلیت بولمغه باشلامشدر. یأسك بر مقداری باقی اولدیغی آکلاشلمقده ایسه ده آنك ده کچه جکی امید اولنه بیلور. لکن دها اول دیمش اولدیغمز کبی وقوعات آتیه بو بابده شمدیدن ویریله جك اولان حکمی رد ایده بیله جکندن خانم مومی الیهانك علیهنده شمدیدن بر حکم ویرمامك احتیاطکارلغه موافقدر.

هله بز جریان وقوعاته نظر ایده طوره لم:

یوقاروکی مکتوبنه جواباً (ش) خانم رفیقه سندن مکتوب آتی یی آلمشیدی:

همشیره‌م خانمه

عصمتلو همشیره‌م ش خانم حضرتلری

الحمد والمنه بو پوسته ایله الدیغم مکتوب شریفلرینی اغلامه‌دن اوقویه بیله‌جك بر حالده بولدم . شمدی شو سوزمدن اکلارسکزکه بو مکتوبه کلنجه‌یه قدر الدیغم مکتوبلرکزی اغلایه‌رق اوقور ایدم . اوت اغلایه‌رق اوقور ایدم . تجدید تأثرکزی موجب اولمامق اوزره دیمك ایستمه‌مز ایسه‌مده سوزك صره‌سی کلمش اولدیغی جهتله سویله‌یم که سزی فلاکت زده ایدن اولوم سزك قدر بوراجه قاری قوجه بزی دخی اغلاتمشدر . هرنه ایسه صبر وتسلی عالمده انسانك الك فنا وقتنده قدری بیلنه‌جك نعمتلردن اولوب جناب حقك بو نعمتی سزك ایچون بی دریغ بیورمسی دعای خیری دخی شمدیکی مشغولیتمزدر . الکزك الکیله کچنمکده اولان مجبوریتکز بزی بوراجه داغدار ایلدی . آه قوهٔ مالیه‌مز مساعد اولسه ایدی سزی الکز امکیله کچنمکه هیچ مجبور ایتمامکده قاری قوجه متفق ایدك . زیرا مادام که قرنداشمز بو وظیفه ایکیمز ایچون ده رعایتی واجب بر وظیفه‌در . مع مافیه شمدیلك .... ارسال قلنمشدر . بونك حوایج معلومکزه کفایت ایتمیه‌جکی درکار ایسه‌ده هیچ اولمز ایسه تخفیف مشغولیتکزه مدار اوله‌جغندن قبولنی نیاز ایدرز . مدار انشراح وانبساطمز مکتوبکز اولدیغندن هر هفته بزی بو سعادتدن محروم ایتمامکزی دخی رجا ایلرز همشیره‌م .

امضا
ع

احتمال که (ع) خانمك ش خانمه معاونت نقدیه‌ده بولندیغنه جانکز صیقلمشدر . فقط (ش) خانمك حالنه سزدن بزدن ایی رفیقه‌سی واقف اولدیغندن بویله بر معاونتی عرض ایتمك انك وظیفهٔ ذمت حمیتی ایدی . باقکز بو پاره (ش) خانمه نه‌صل بر زمانده کلمشدر . ال ایشنه هنوز باشلامش اولدیغی و دها مشتری پیدا ایده‌مه‌یه‌رك ایشلدیکی ایشلری صاته‌مدیغی جهتله بقال وقصابدن الدیغی اشیانك اقچه‌سنی ویره‌میه‌رك بریکدیرمش اولدیغی بورجی تأدیه ایچون خانه‌سی اشیاسندن بعضلرینی صاتیلغه چیقارمشیدی . صاتیلغه چیقان اشیانك اودن چیقیشی (ش) خانم ایچون خانه‌سندن جنازه چیقمش قدر بر فلاکت اولدیغی اخطاره حاجت وارمیدر ؟ او اشیا که هر بری سعادت کونلرینك بر شاهد عادلی ایدی . افندی مرحومك شو یاصدیغه طیانمش و شو سجاده‌ده نماز قلمش وشو طاقله چوبوق ایچمش بولنمسنی یاد ایتمك بیچاره قادین ایچون کویا افندی موقتاً طیشاری‌یه کیتمش‌ده بو کون یارین عودت ایده‌جکمش کبی بر انتظار درجه‌سنده تسلیاتی مستوجب اولور ایدی . شمدی انلردن دخی بر بر مهجور اولیشی افندینك کرچکدن وفات وانعدام ایتمش اولدیغی نظرنده اثبات ایلدیکندن ارتق حال یأس و فتورینی تصویره امکان یوقدر .

کوریورمیسکزکه (ش) خانمك تأسف وتلهفی کندی ادارهٔ آتیه‌سی

ایچون دکل ایدی . زیرا اداره آتیه سنی دوشونان برقاری افندیسنك بریاد کارینی دها غیب ایلدیکنی دوشونه رك دلخون اولمز . بلکه الده هیچ برشی قالمدیغی زمان نه یاپه جغنی دوشونور . باخصوص (ش) خانم کبی برقاری که انا بابا و سائر خصم واقرباسن دخی محروم اولوب هله قوجه سی اوزرینه بر قوجه دها جهان بریره کلسه بوله میه جغنی یقیناً جزم ایلمشیدی . واقعا خانم هنوز یکرمی برياشنی تکمیل ایلمشیدی . انجق یکرمی برياشنده مأیوس اولنلرك یأسی دخی بوقدر قوتلی اوله کلدیکی مجربدر .

پك اعلا بویله بر وقت یأسده کندیسنه کوندریلان معاونت نقدیه یی (ش) خانم قبول ایلدیمی اعتقاد ایدرمسکز ؟ ایشته بافکز یازدیغی جوابنامه ده نه دیور :

همشیرهم (ع) خانمه

عفتلو همشیرهم خانم حضرتلری

صوك پوسته ایله یازدیغکز مکتوب و کوندردیککز امانت واصل اولدی . حقمده محبت اخوتکارانه لرینك کوندن کونه آرتقده بولندیغنه دائر کوردیکم تعبیرات صادقه بنی نه قدر ممنون ایلمش اولدیغنی انلاته م . حتی کوندردیککز امانت دخی بوبابده کی مدعانی اثبات ایدر بر دلیلدر . انجق تعیشم خصوصنده هیچ بر کیمسه یه بار اولمامق قرار قطعیسنده یم اکر بویله بر ایدم اولسه ایدی انجق سزه مراجعت ایده جکم درکار ایدی . زیرا عالمده کیمسه سز قالمش اولدیغم

شوزمانده ایچنده کیمسه م وارایسه اوده سز اوله جغکز اعتراف دن دخی مستغنیدر . مجرد ایکی الی برباش ایچون مدار سعادت بیلدیکمدن کوندردیککز امانت ایله الیوم موده اولمق اوزره صغار و کبارك رغبت ایلدیکی اقمشه واشیادن لزومی قدر اشیا بانبایعه پوسته یه توديعاً ارسال ایلدم . وصولنك اشعاریله برابر بو بولنده کی حرکتمی تعییب ایتمامکزی و بکا کوجنمامکزی رجا ایدرم .

موده دیدم ده خاطرمه کلدی .

بزم استانبول سنه دن سنه یه عجبا یلشمکه باشلادی . بوراده خانملرمز میاننده « موده » دیدیکزمی « فرضدر » دیمکدن دها قوتلی بر سوز سویله مش اولورسکز . هم ده برشی موده اولور ایسه هم کبارده هم صغارده کورلمك ضروریدر . بویله اولمز ایسه موده اولمز ایمش :

موده نك اصلی هیچ کیمسه ده اولمیان برشیئك کندیسنده بولندیغنی کوسترمکدن چیقمیورمی ؟ حالبوکه فلان خانمده کوریلان نادیده برشیئ فلانجه خانم دخی یاپدیرارق واندن کورن سائرلری ده امتثال ایدرك کیمسه ده اولمامق دعواسیله هوس ایدیلان شی ایکی آی ایچنده بتون استانبوله یاییلور و بو صورتله یکیدن بر موده چیقارمغه احتیاج کوریلور . شاسدتین خانملرمز هیچ دوشونمیورلرکه بو صورتده دوام ایدن موده نك ارقه سنی الده بیلمك محال اولدیغندن اویله سلوك

ایتمك منزل مقصودی اولمیان بربولده
قوشمق دیمکدر . یا بو موده بدلالغنك
موجب اولدیغی اسرافه نه دیه‌لم ؟
قبوق کبی قاشلردن یاپلمش و هنوز اوچ
کره کیلمش اولان برطاقم البسه‌نك موده‌سی
کچنجه هیچ حکمنده طوتلقده‌در . اکر
برخانم التیوز غروشه بیك غروشه
ویاخود دها زیاده نقصانه یاپدیردیغی
اثوابی موده‌سی کچنجه پاری بهاسنه
صاتارده اوستنه برقوجاق پاره دها
قویارق یکی موده‌یی یاپارایسه اوخانمی
پك اداره‌لی صایارلر . فقط بو اداره‌لی
خانملر دخی بیکده‌بر بولنمز . اغلبی خانملرمز
موده‌سی کچن البسه‌یی انباره باصارق
کووه‌لره ضیافت چکرلر ویاخود جاریه‌لره
ویررلر که بوحال شمدی استانبولده خانم
ایله خلایق اراسنده ده هیچ برفرق
براقامشدر . ارککلرك قوتی وارایسه
طیانسون . فقط انلرده قوت کوره‌میکدیم
بابادن قالمه وارثلری بویله ذوزکلکلر
ایله چوروتدکدن صکره الی بوش قالمش
پك چوق آدم بیلورایسه‌مده یکیدن زنکین
اولمش پك آز آدم دخی بیله‌میورم .
نیجه زنکین اوله‌بیلسونلر که قازاندقلری
پاره‌لر خانملرك موده‌سنه کفایت یتمیور .
الك فقیر برقادینك صندیغنده بش التی
طاقمدن اشاغی البسه بولندیغنی بیلورمیسکز ؟
هله بنم التزیاده قزدیغم شیلردن بریسی
دخی قادینلر میاننده درجات معینه اولمیوب
قاپیجی قاریسنك دخی خانم‌بك قاریسنك ده
ینه خانم صایلمسیدر . یالکز اسم جهتیله ده

خانم دکل . کبارك کیدیکی جانفس ایسه
صغارك قاریسی ده قوجه‌سنك باشنی یئوب
بتوره‌رك مطلقا جانفس یاپدیرر . اما
حریف بوغازه قدر بورجه کیرمش .
قارینك وظیفه‌سی بیله اولمیور . نه‌دن
وظیفه‌سی اولسون ؟ خانم افندی کچنمك
قیدنده بولنمیورکه !.... اوت بولنمیور
دیرم . زیرا قوجه‌سیله کچنمك قیدنده
دخی بولنمیور نصل اولسه کچنه‌بیله‌جکی
تصور اتمنده بولنیور !...... سوزم
نره‌یه واردیغنی دوشونیورسکز یاقرداشم !
الله جلال سود امتلری بوکبی تصورات
ملعونه‌دن محافظه ایتسون .

ایشته سزه بورانك یکی موده‌سندن
اشیا کوندریورم اماسزی موده
بدلالرندن عد ایدرك کوندرمیورم .
سزك کبی قادین قادینجق وقوجه‌سنك
دوست شفیقی اولان خانملر البسه‌یی لزوم
اوزرینه یاپه‌رق اواثناده هانکی موده
جریان ایتمکده ایسه او موده‌یه تصادف
اولمق اوزره رغبت ایدرلر . بن ده ایشته
بوتصادف اوزره حرکت ایلدم . واقعا
سوزی اوزاتدم باشکزی آغرتدم اما
ارتق خانم افندیلرمزك موده‌مراقلری
افراطه واردیغندن وبومراقده خدمت
ایتمیان بعض عقللی ارککلر ایسه معاذالله
اوجاقلرینی سوندیرمك درجه‌سنده
مجبور بیتلر کوروب هله بعض خانملر
کندی کندیلرینی سوندیروب محو
اولمقده بولندقلری دخی کورلدیکندن
یورك یانغینلغیله بوحسبحالی مجبورا

ایتدم . بوقسه موده حقنده سزلك
اعتقادکز بشقه ایسه انی ده بیلم . باقی
کوزلکزدن اوپرم مکتوبکزك اکسیك
ایدلمامسنی نیلز ایلرم .

همشیره کز
ش

(ش) خانمك بو مکتوبی معاونت
نقدیه‌یی نه صورتله تلقی ایلش اولدیغی
حقنده‌کی شبهه‌مزی دفع ایلش ایسه ده
بکیدن بر مسئله دها آچمشدر که او دخی
موده مسئله‌سیدر .

احتمال که ارباب مطالعه‌دن بعضلری
موده خصوصنده (ش) خانم ایله
همفکر دکلدرلر . لکن مومی الیها ایله
هم فکر اولانلرك وجودینی ده انکار
اولنه‌مز . بناء علیه بز محاکمات آتیه‌مزی
یالکز قبول ایده‌جك اولانلره عرض ایله
قبول ایتمیه‌جك اولانلری دخی کندی
فکرلرنده حر مطلق براقورز .

موده نه‌در ؟ بر کره شو موده‌نك
ماهیتنی کوره‌لم . موده‌نك ماهیتی سوس
خصوصنده بر کیمسه‌نك رأی مخصوصی
دکلیدر ؟ اویله ایسه بر کیمسه‌نك رأی
مخصوصنه بلامحابا که تابع اولمق عاقللق
دکلدر . اما دنیله‌جك که بر موده‌یی
عموم خلق قبول ایلدیکی جهتله عمومدن
بریسینك قبولی ایچون ارتق محاکمه‌یه
لزوم قالماز . بو سوز باطلدر . زیرا
عموم خلقك عمومی دخی یکی موده‌ده
بر کونا محسنات کوردکلری ایچون قبول
ایلش اولدقلری اثبات اولنه‌مز . بلکه
مجرد کوره‌نکدن حاصل اوله هوسك
سوقیله « فلانده وار یا ! بزده ده بولنسون »
دیه قبول ایدرلر . موده بر شخصك رأیی
اولوب ده اکا تبعیت عاقللق اولمدیغنه
مقابل سوس خصوصنده انسانك کندی
رأینه تابع اولمسی و کندی ایشنه هانکیسی
دها موافق دوشر ایسه انی یاپمسی البت
کار عاقلدر .

اکر تلبس دیمك تستر و تحافظ دیمك
اولدیغی مسئله‌سنی نظر محاکمه‌یه آلور
ایسه‌دك موده‌یه اصلا لزوم قالمیه‌جغنی
دعوایه چیقشمق لازم کلور . لکن بز
محاکمات واقعه‌مزده ینه کنیش طورانه‌رق
اصل مرام تستر اولمیوب کوزه نقیل کورو-
نمه‌ك ایچون سوس اولدیغندن بدأ ایله
سوسه جواز کوستررز . لایق اولمیان
شی سوسده افراط دیمك اولان موده
مراقیدر که هانکی ملتده کورلمش ایسه
او ملتك فقر و ضرورته دوچار اولمش
ایدوکی تاریخجه دخی مسلمدر .

انسان دوشوندکجه شایان تعجب دها
نه‌لر چیقیور . مثلا بو کون عنتارینك
آرقه‌سنه بر قوجاق قماش بوروشدیروب
تعلیق ایتمك موده اولور . نیچون ؟
چونکه کوزل کورلمشدر . کوزل ایسه
یارین اندن نیچون واز کچیلیور ؟ دها
زیاده کوزلی کورلدیکی ایچونمی ؟ یا او دها
زیاده کوزلی دون نیچون بولمدیلر ؟
بر کوزلدن دها کوزلی ظهور ایدر ایسه
اولکی کوزل چرکین اولمق نه‌دن لازم
کلسون ؟ واقعا میل دائما احسنه‌در .

انجق احسنه نائلیت ایچون حدك خارجنه
چیقمق عادتا بدلالقدر . بوندن ده قطع
نظر احسنه میل اکا نائلیت ایچون برحق
صریح عد اولنه‌مز . اولنسه ایدی
سنك ثروتك بنم فقرمدن احسن اولدیغی
جهتله اوثروته بنم نائلیتم خصوصنده حقلی
بولنور ایدم .

موده مراقی رقابین ایچون پك ده
حسن شهادت ایده‌میه جکی دعوا ایدلسه
حق قزانیله بیلور . هله بومراقه خدمت
ایتدیرمك ایچون قوجه سیله منازعه یه
قدر واران قاریلرك بتون بتوق علیهلرینه
حکم و بریله بیلور . بنم زوجه‌مك
کیه جك البسه سی وارمی ؟ موده نك
تبدلیله انك دخی تبدیلی ایچون بنی اجبار
ایدر ایسه دیمك اولورکه زوجه بنم
زوجه‌م دکلدر . بلکه موده‌نك اسیریدر .
چونکه بنم زوجه‌م اولسه مطلقا بنم
ذوقمه خدمت ایتمسی لازم کلوب موده‌نك
ذوقنه خدمت ایتمسی دخی اکا منسوبیتی اثبات
ایدر .

نه فلاکتدرکه الده بولنان پاره‌می
لزومی اولان بریره صرف ایتمکدن منع
اولنه‌رق ده هیچ برلزومی اولمدیغی حالده
مجرد غیرك کیفنه خدمت ایلدیکمی عالمه
کوسترمك ایچون موده‌یه صرف ایده‌یم !
یا الده پاره‌م اولمدیغی حالده غیری تقلید
ایتمك ایچون بورجه دخی کیرر ایسه‌م
فلاکت نه قدر بیوش اولور ؟

موده‌یه تبعیت ایچون قوجه سنی اجبار
ایدن قاری قوجه سنك دوستی دکل عادتا
صراحة عداوت ایدن دشمنیدر . موده‌یه
اولان هوسندن طولایی قاریسنه مساعد
طورانان ارکك ایسه خانه‌نی برباد ایتمك
خصوصنده زوجه سنه معاونت ایتمش
اولیور .

خانم افندینك بودو کونده کیدیکی
البسه دیکر برکونده دها نیچون کیلسون ؟
بو برقباحتمیدر ؟ قباحت ایسه موجبی
کوستریلملیدر . قباحت غیری اضرار
ایتملیدر . یامعنا اضرار ایتملیدر یامادة .
حالبوکه موده‌یه تابع اولمامق غیری
اضرار ایتمز . بالعکس تابع اولمق
تابعك کندیسنی اضرار ایدر . اویله
ایسه موده‌یه تابع اولمق قباحتدر . هم ده
انسانك کندی کندیسنی اضرار ایتمسی
یالکز قباحت دکل برقباحت مجنونانه‌در .
بناء علیه موده بدلاسی اولمق دخی
برجنتدر .

خانملرك موده‌یه هوس ایتملری
کندیلرینی بکندیرمك ایچونمیدر ؟
یوقسه خانملق دیمك موده‌یی بحق اجرا
ایتمك دیمکمیدر ؟ اویله ایسه تحفجی
دکانلری الك بیوك خانمدر . ویاخود
براودون پارچه سنی موده ایله دوناتورلر
ایسه اودون پارچه سی خانم اولمق لازم
کلور . لکن خانملق ایچون اوتربیه
اوزاکت لازمدرکه انلر موجود اولور
ایسه خانم افندی موده‌یه میال اولمدیغی
حالده دخی نه پارمقله کوستریلور . هله
سوسك موده‌نك حسنه حسن قائم اعقده
اولدیغی عموماً مشهوددر . برقاری

چركين اولدقدن صكره تحفجى دكاننى
اوزرينه بوكلانسه دها زياده چركين اولور
كوزل اولدقدن صكره دخى سوسه
نه حاجت ؟ كوزللى طاقيمقده پك چوقلرينه
تقدم ايتمش اولانلر « حاجت مشاطه
نيست روى دلارامرا » ديمشلر . البت
حقيقتى بوندن عبارت بولمشلرده انك
ايچون ديمشلر .

باقكز پرده (ع) خانمى ديكله يكز
جوابنامه سنده نه ديمش :

مابعدى صكره

*

~ ينه متنوعه دن ~

« بيرايه يى اربه صوينك صورت اعمالى »

اربه صوينك كرك استعمالى وكرك
اعمالى اوروپاجه اوقدر شيوع بولمشدركه
آزچوق جسامتى بولنان مملكتلرده برويا
برقاچ بيرا فابريقه سى بولنور . بناء على
ذلك مجموعه مز كبى ممكن مرتبه ارباب
مطالعه يه معلومات جديده و هيچ اولمز
ايسه هر فرد عندنده تعميم ايتامش اولان
معلومات خصوصيه عرض ايده جك
اولان بر مجموعه نك بويله خصوصيات
مشهوره دن بحث ايتمسى ايجاب ايتمز كبى
كورينور ايسه ده بزجه بيرانك صورت
استعمالى قدر صورت اعمالى معلوم
اولمديغندن اربابنك استعمال ايلدكلرى
اك خفيف بر ايچكينك صورت اعمالنه
دائر دخى كنديلرينه معلومات ويرمكى
برنوع فائده دن خالى كورمدك . خصوصا

روم ايلنده وسائر طرفلرده بزم كويلولر
ايچه جكلرى شرابى كنديلرى اعمال
ايلدكلرى كبى اوروپاده دخى بيرايى كندى
خانه لرنده اعمال ايدنلر اكسيك اولمديغندن
ارباب مطالعه دن مراق ايدنلر اولور
ايسه مجدداً بيرا اعمال ايتمكده موفق
اولملرى نوعما اكلانجه يرينه يچر .

« آرپه نك طولانديرلمسى »

بيرانك باشلوجه مأخذى آرپه در .
بغداى و يولاف وسائره دن استحصالى
دخى ممكن ايسه ده بونلرك جمله سى
حقنده كى عمليات آرپه حقنده بيان
اولنه جق عملياتك عينى اولديغندن عمليات
مذكوره ايجابنه كوره جمله سنه تعميم
اولنه بيلور .

آرپه نك طولانديرلمسى ديمك اشبو
دانه لرك يره زرع اولنديغى زمان تمام
بيتمه مكده باليه جغى حالنده كى قبارقلغنك
كتورلمسى ديمكدر . بو ايسه باشلوجه
اوچ شيئه محتاجدركه برنجيسى رطوبت
ايكنجيسى آزچوق حرارت اوچنجيسى
دخى هوادر .

بونك ايچون اولا اغاجدن معمول بيوك
تكنه لر ايچنده لزومى قدر صو طولديررلر .
بعده آرپه يى يواش يواش صويك ايچنه
قويمغه باشلارلر . اوقدر آرپه قورلركه
آرپه نك اوزرنده اون سانتى متردن اون
بش سانتى متره يه قدر صو بولنمليدر .
آرپه يى يواش قويمقده كى حكمت
چوروكلرى و بوشلرى صويك

اوزرینه چیقمسی ایچوندر . بونلری
بریاندن آلوب آتملی . زیرا بوکبی ایچی
بوش وچوروك اولان دانه‌لر بیرانك هم
طعمنی هم رنکنی بوزارلر . حتی صوینك
ایچنه ارپه‌یی سرپه سرپه آتمق دها
موافقدر .

صویی هرکون (کونده اوچ دفعه
اولسه دها اعلادر) دکشدیرمك صورتیله
ارپه بوتکنه‌لر ایچنده ایکی کون قدر
طورر . بومدت ظرفنده لاینقطع شیشمر .
اول قدر که برآرپه‌یی ایکی پارمق اراسنده
ازمك ممکن اولور . اما هوا صیجاق
اولور ایسه بوشیشمك مطلبی اون ساعتده
حاصل اولور . اوحالده ایکی اوچ ساعتده
برکره صویی دکشدیرمك بیرانك نفاستنه
خدمت ایدر .

الحاصل دانه‌لرك کوزلجه شیشدکلری
کورلدکده تکنه‌لرك صویی کاملاً
موصلوقلری واسطه‌سیله آقیدیلوب بعده
تمیز صوایله برده‌ها ده کوزلجه یقانور
ودوز تخته دوشمش بریره چیقاریلورکه
اوراده ارپه‌نك صویی بریاندن صیزمقله
برابر بریاندن دخی کندیسی شیشمکده دوام
ایدر . موسم یازموسمی ایسه سکز ساعت
وقیش موسمی ایسه اون بش ساعت قدر
بوحالده براقلدقدن صکره ارپه‌یی مخروطی
الشکل یعنی چادر کبی اولمق اوزره برکومه‌یه
ییغارلر . ایچنده براززمان دخی بوحالده
قالورکه بوحالده آرپه قزیشه‌رق اوجلرنده
اوفاجق وبیاض برنقطه حاصل ایدر .
بونقطه‌لر عادتا فلیزلنمك ویشیللنمك
مقدمه‌لریدر .

علامات مذکوره کورلدیکی آنده همان
کوره کارله آرپه‌یی صاورمغه یعنی اوزرنده
اولنلری التنه والتنده اولانلری اوزرینه نقل
ایتمکه باشلاملی . بوحرکت آرپه‌نك ایچنه
قدر هوانك دخولیله قورومسنه خدمت
ایتمسی ایچوندر . اکرآرپه بوزمانه قدر
قوروییوب ده حالا یشیللنمك علامتی پیومکده
ایسه‌لر صکره بیرا اعمالنه صالح اوله‌میه جغندن
ضایع اولورلر . ارپه‌نك بیرا اعمالنـه
صلاحیتنی اثبات ایده جك اولان شی تمام
یشیللنمك علامتی باش کوستروب ده قوروتمغه
دخی چالیشلدیغی هنکامده لذتی
شکرلیجه اولمسیدر . بولذتی غیب ایدر
ایسه بیرا یاپلق استعدادینی دخی غیب
ایلمش اولور .

اکثر بیراخانه‌لرده ارپه‌نك بواستعدادینی
غیب ایتمامك ایچون مخروطی الشکل کومه‌لری
یرالتنده برمخزن ایچنه یاپارلرکه اوراده
آغر آغر یعنی اون کوندن یکرمی کونه قدر
مدتده یشیللنمك علامتی کوسترر .

﴿ ارپه‌نك قاورلمسی واوکودلمسی ﴾

ارپه‌یی برمنوال محرر طاولیوب ده تمام
صوایله قوروتمق درجه‌سنه کتوردکلدن
صکره درحال خفیفجه ایصیدلمش برفرون
ایچنه سررلر واوراده قورودلق درجه‌سنده
عد اولنه جق قدر قاورلر . فقط بوقاورولش
قهوه قاورولمش کبی اولمیوب یالکز کوزلجه
قورو داق درجه‌سنده اوله جغنه کوزل
دقت ایتملیدر .

بیوك بیراخانه‌لرده اشبو فرونلر

برصورتده یاپلشدرکه آرپه سرپله جکی زمین بر تیموز تخته دن اولوب دانه کچمیه جك قدر دلیکلر ایله قالبور کبی دلنمش و بونك آلتی آتش محلی اولمق اوزره ترك اولنمشدر . آتش محلنده یاقیله جق آتش دومانسز اولمق لازم کلوب اکر یانمش کومور و یاخود بشقه یرده یاقیلوب قورایدلمش آتش قونیلورسه دها اعلادر . زیرا دومانك بیرایه آجیلق و برمسی ملحوظدر . تیمور لوحه اوزرینه یاییله جق آرپه پارمق قالنلغندن دها اینجه رك یاییلوب اوزون کوره كلر ایله لاینقطع قارشدیریلور اکر قارشدیرلمز ایسه هر دانه نك هر طرفی لاینقیله قاورلمز . یشیللمك علائمی اولان فلیزجکلرك قورویوب دوشمکه استعداد پیدا ایتدکلری مرتبه سنده قاوورمق کافیدر .

بعده ینه آرپه کچمیه جك مرتبه ده کوچك دلیکلی قالبورلر ایله آرپه یی چالقارلر . بو حالده قورومش اولان فلیزجکلر دوشر و صافی آرپه قالور . آنی یارمه و یاخود بولغور اوکوتمسی تعبیر اولنان صورتله اوکودرلر . عادتا بر آرپه اوچ درت پارچه اولسه کافیدر .

آرپه اوننی صولاندیرمق

بو عملیات ایچون چفته دیبلی قوفه لر واردر . یعنی قوفه نك برنجی دیبی اینجه جك سوزکج اولوب بو سوزکچدن آقاجق اولان مایعی محافظه ایچون آلتنده بر دیب دها واردر و بو ایکنجی دیبك محافظه ایده جکی مایعی لزومی حالنده آقتمق ایچون برده موصلق بولنور .

مذکور قوفه نك سوزکچلی دیبی تکنه و یاخود چنقودن یاپلمش اوله جغی درکار اولوب دلیکاری دلمك ایچون اوزیله جق اولان زمبه نك اورادیغی طرف اشاغی و زمبانك اوجی چیقدیغی طرف یوقارو کلمك اوزره قوفه نك دیبنه ربط ایدلملیدر . بو حالده تکنه نك صو ایله مقابل کله جك یوزی پوتورکلی اولور و بو ایسه اشاغیده کوستریله جك عملیاتك حین اجراسنده دلیکلرك قپانمامسنه و طیقانمامسنه یاردم ایدر .

اشبو قوفه نك ایچنه یاری غلیان درجه سنده صیجاق صو قویوب ایچنه [illegible] قبا دقیق حالنه کتورلمش آرپه دن آتارلر وعلی الدوام کوزلجه قارشدیررلر . براز حالیله ترك ایتدکدن صکره دها زیاده صیجاق صو دوکرلر و ینه قارشدیررلر و اوزرینه ینه آرپه اونی قویارلر . بعده قوفه نك آغزینی قاپارلر . بو حالده برقاچ ساعت محبوس قالور . اندن صکره آلتنده کی موصلغی آچوب سوزکچدن نه قدر صو سوزیلور ایسه آنی قزغانلره نقل ایدرلر قوفه ده قالان پوسه اوزرینه بتکرار صیجاق صو واون قویوب حبس ایله ینه آقتمق عملیاتنده الی نهایه یعنی اون بتجه یه قدر دوام ایدرلر . الك صکره سوزکچك اوزرنده قالمش اولان پوسه حالا حیواناته ییدیرلمکه صالحدر .

بیره نك قاینادلمسی

قزغانلره کیرن بیرا ایچنه تجربه ایله

اکلاشیله جق قدر ترکجه آزیغ عربجه حشیشة الدینار وفرانسزجه هوبلون تعبیر قلنان چیچکدن وضع اولنور . بو نکله برابر اولدیغی حالده آشجیلرك طاشیرم تعبیرنجه ایکی طاشیرم یعنی غلیان حالنه کله جك قدر قایناتورلر . اشبو غلیانك عقبنده بیرایی غایت کنیش تکنه لره آقیدرلر که بونلرك سطحی پك واسع وعمقی پك آز اولوب قاینایان مایعك ممکن مرتبه سرعتله صوغومسنه خدمت ایدرلر .

بو حالده آرپه صوینك سرعتله صوغومسی الزمدر . زیرا صیجاق قالور ایسه همان اکشیمکه یوز طوتار واکشیلك آرتار ایسه بیرا کسیلور . حتی بونك ایچون چنتودن ویاخود اغاجدن ایکی قوبجی بربری ایچنه قونمش کبی برقاب یاپارلر که ایکی دیوار اراسندن صوغوق صو جریان ایدوب اورته یرنده بیرا طورر . اکر هوا قیش اولور ایسه اوعملیاتك دها قولای اوله جغی تفصیلدن مستغنیدر .

بو عملیات دخی حسن صورتله اجرا ایدلدکدن صکره بیرایی بشقه قوفه لره ویاخود منتظم قوبجیلره نقل ایله ایچنده اولکی دفعه بیرا اعمال اولندیغی زمان حصوله کلان کوپوکدن لزومی قدرینی علاوه ایدرلر . بناء علیه براز وقت مرورندن صکره قوبجی ایچنده شرابك قاینامسی کبی بیرا دخی قاینامغه قبارمغه وطاشمغه باشلار طاشان کوپوکلر تکنه کبی برشی ایچنه آقار وبونی ایلروده اعمال ایدیله جك بیرا ایچون مایه اولمق اوزره حفظ ایدر .

﴿ بیرانك تصفیه سی ﴾

اشبو صوك قابلر ایچنده بیرا طاشدقدن صکره ارتق یاتیشوب بردها طاشمز . بیرانك شو حالی کمانه ایردیکی حال دیمکدر . انجق بو حالده قالور ایسه براز بولانقجه اوله جغندن تصفیه یه محتاجدر .

بیرانك تصفیه سی بالق طوتقالیله ممکن اولور . برقسم بالق طوتقالنی اون قسم صوده غایت کوزل اریتملی . هم ده چالقه یه چالقه یه اریتملی . برسکرك استاردن سوزملی . بعده اول مقدار بیرا ایله ینه چالقاملی وقارشدیرملی . نهایت بونك جمله سنی بیرانك جمله سی ایچنه قاتملی . یکرمی درت ساعت ترك اولدقدن صکره بیرانك تورتیسی هب دیبنه اینوب صافی بیرا قالور .

﴿ بیرا حقنده برنبذه معلومات تاریخیه ﴾

بیرا پك اسکی زمانلردن بری اعمال واستعمال اولنور برایچکیدر ابو التاریخ هرودوت اسکی مصریلیلرك ایچدکلری شراب آرپه دن چیقارلدیغنی روایت ایلمش ومورخین قدیمه دن دیودور دخی بو روایتی تکرار ایدرك اشبو آرپه شرابنك اوزوم شرابیله کرك لذتجه وکرك قوتجه متناسب اولدیغی خبر ویرمشدر . بو خبرلرك بیرا حقنده اوله جغی ایسه شبهه سزدر .

پلین وته اوفراست واسترابون کبی اسکی مورخلر دخی اوروپانك شمالی باربارلرینك آرپه دن برنوع مایع چیقاردقلرینی وبو ایسه عادتا رومالولرك

حبوبات شرابی کبی برشی اولدیغنی خبر
ویریورلر . روماولرك حبوبات شرابی
ایسه برنوع بیرادن بشقه برشی دکلدر .
اسکی غوللرك فرانقلرك انکلیزلرك
اسقاندیناولرك بیرا اعمال واستعمال ایلدکلری
حقنده زمانلری شعراسنك اشعار وغزلیاتی
حالا باقی اولوب هله باغلری اولمیان ویا نوع
ممکتلری باغ یتشدیرمکه آز مستعد اولوب ده
شرابه نائل اوله میان خلقك کافه سی
عندنده بیرایه دائر آز چوق دلائل وآثار
کوره بیلورز . شمدی المانیا و بلچیقا
وانکلتره خلقنك حوایج عمومیه سی بیرا
اولوب انلردن ماعدا اوروپانك هر طرفنده
شراب استعمال اولندیغی قدر بیرا دخی
استعمال ایدلمکده بولندیغی معلومات
مستغنی عنه دندر .

﴿ بیرا حقنده طبا ایکی سوز ﴾

بیرا ایچنده مواد آزوتیه چوق
اولدیغندن اکمك کبی انسانی بسلیه بلمکده در .
علی العاده استعمالی مدرر اولوب کثرت
استعمالنده حیاتجه بعض مرتبه پك بیوك
تهلکه لری واردر . هله کوپوکی چوق
اولان بیرادن چوق استعمال ایتمامکه دقت
ایتملیدر . زیرا انك مخاطره لی صدمات
بیرانك قویو وکوپوکی زیاده اولمسندن
تولد ایدر .

بیرا ایله سرخوش اولمغه اصلا
هوس ایتمامليدر . زیرا بونك سکری
شرابك سکرندن پك چوق تهلکه لیدر .
تهلکه سی الك آز ایچکی آرانور ایسه الك
کوزلندن والك آز مقدار استعمال اولنمق
اوزره راقی ولیانی توصیه اولنه بیلور .
اکر بیرا ده ویا بیجه اولور وکوپوکی آز بولنور
ایسه سرخوش اولیه جق قدرینی
استعمال ایتمکده وجودی بسلیه مکجه
فائده سی کوریلور .

تمت

محاکمات فلسفیه

﴿ المانجه دن مترجم ﴾

عالم وجودده محافظهٔ موجودیت
غیرتیله
کرك حیوانات و کرك ملتلرك محاربه سی

(سراو حسیله المانیانك عنصر
حاضر فلاسفه سندن الکساندر اسکرك
فریبورغ دار المعارفنده ایراد ایلدیکی
بر نطقك ترجمه سیدر که مقالهٔ مذکوره
حد ذاتنده پر حکمت وحقیقت اولدیغی
کبی ۱۸۷۱ سنه سی شباطنك اون سکزنجی
یعنی جنرال بورباکی قوماندانسنده بولنان
فرانسز اوردوسنك مغلوبیت عظیمه یه
دوچار اولدیغی کونی ایراد ایدلمش
بولنمغله هم زمینه هم زمانه دخی موافق
دیمکدر)

شاعر اعظم کندیسندن دها زیاده
وجدان صاحبی اولان کنج دوستی ماقس
پیقولومینی حقنده اول قرار نجیعی
حقلی کوسترمك یولنی ارادیغی

صره‌ده والاستینك اغزینه شو بیتلری
یرلشدیرمشدر :

« دنیا طار وانسانك یدی كنیشدر ·
افكار یكدیكری نزدنده ساكن وساكت
اولمقده زحمت چكمزلر · لكن اشیا عالم
ایچنده شدیداً یكدیكرینی تجبیز واغضاب
ایدرلر · هر نره‌ده كه برشی یرطوتار ایسه
دیكر برشی اوبری اكا ترك ایتمش
اولملیدر · قوولنامق ایچون كندی
كندیسنی قووعق ایجاب ایدر · محاربه
بو نقطه اوزرنده وقوعه كلور و یالكز
قوتدركه نائل ظفر اولور »

والاستینك قولنجه طبیعتك پك آغر
برقانوندن نشئت ایتمكده بولنان بو محاربه‌یه
حكیم مشهور داروینك « حیوانات ونباتات
انواعنك اصللری » سرلوحه‌لی اثر معتبری
ساحهٔ ظهورده اثبات وجود ایلدیكی
زماندنبری « عالم وجودده محافظهٔ موجودیت
محاربه‌سی » تسمیه ایدرلر ·

پك آز نازكانه برصورتله سویلنمش
اولان شو « كندیكی اورادن دفع ایت
زیرا اورایه بن اوطوراجغم ! » دستوری
فی الحقیقه ذی روحلر عالمنك هرطرفنده
برقانون حكمنی آلمش وجمله‌نك جمله علیهنه
دائمی اولان محاربه‌سنی دخی بو قانون حكم
ایلمشدر · اوت ! سزه سویله‌مك ایچون
تأسف ایدرم كه بوطوپراق اوزرنده وهوا
وصولر ایچنده موجودیتی اول قدر فصاحت
وبلاغتله ذكر ایدلمش اولان صلح وانتظام
كرچكدن موجود ایسه بیله پك فنا پك
قاریشق برصورتله تأسیس ایدلمشدر ·

اكر اشیایی براز دها یقیندن و براز دها
درینجه تدقیق ایتمك زحمتنی اختیار ایدر
ایسه‌كز كوررسكز كه شاعرلرك كشیدهٔ
سلسلهٔ نظم واشعار ایلدكلری صلح وصلاح
پك فنا برحالده بوزلمشدر · فرض ایدیكز كه
بركیمسه موسم صیفك اك اعلا بركوننده
آلمانیانك قره اورمانلری ایچنده برچام اغاجنك
آلتنده وایپك كبی چمنلرك اوزرنده اوزانوب
یاتمشدر · چفتلكلردن وانسانلردن اوزاق
برفرحفزا سكوت وسكونت عمومیه هرطرفی
استیلا ایلمشدر كه بونی آرالقده بركره
بروحشی آرینك قناتلرندن چیقان نغمات
ویاخود چام اغاجلری تپه‌سنك غایت خفیف
حركتلرینه حاصل ایلدكلری شقرتی اخلال
ایده‌بیلمكده‌در · هرحالده خبرویردیكمز
سكوت عمومی صانكه بتون طبیعتی برغاشیه
كبی ستر ایلمش واوغاشیه‌نك اوزرندن دخی
برسعادت اویقوسی بالتبخر اطرافه انتشار
ایتمكده بولنمشدر · بوحال مسعودیت
ایچنده بولنان انسانه دخی برسكونت كله‌رك
یالكز قلبنك حركت ایلدیكنی ایشیدر
واورمان ایچنده كی موجوداتی دخی
كندیسی كبی برصلاح وسكونت سعادتیله
مسعود كورر ·

لكن بونی متعاقب كوزلری راست
كله‌یانی باشنده چمن اوزرنده برقرنجه‌یه
ایلیشور كه برتل چمن اوزرندن چیقمار
وپنجه جكلری اراسنده صقشدیرمش
اولدیغی یاپراق قورتی دیشلان وجبراً
وقوتاً كندیسندن كوچك وضعیف
بولنان بربوجكی سوروكلر كوتورر ·

حالبوکه بوجك حال ضعف وناتوانیسیله
برابر وارقوتیله مدافعه‌یه چالشدیغنی دخی
کیروطورمز ۰ بوقرنجه تمام شکارینی
سلامتله یواسنه ایصال ایده‌جکی اثناده
طوموزلان دنیلان دها ایری ودها قوتلی
بربوجك هجوم ایدرك هم غالبی هم مغلوبی
یعنی کرك قرنجه‌یی وکرك یاپراق قورتنی
پنچه‌سی التنده ضبط ایدر ۰ ایشته اك
بختیارانه برسکوت وسکونت عمومیه ایچنده
درکه بوحیوانلر محو اولور ۰ بو حرکت
غدارانه سندن طولایی اوکوچك قابلانجغك
یوزی بیله قزارمز ومغدور پنجه تعرضی
اولان بیچاره‌لرك دخی سسی بیله چیقمز یا نود
جان هولیله حایقرارق ایتدیکی سوزشلر
بزم قولاغمزه واصل اوله‌جق قوتده اولمزده
ایشیدلمز ۰

بو فاجعه پك کوچك حیوانجقلر میاننده
اولمقله برابر قنورتك قوزویی پارچه‌لامسی
فاجعه‌سندن دها آز تأثیرلیمیدر ؟ فکرکزك
سکونت واستراحت عمیقه‌سی اثناسنده
بوتماشای فاجعه‌دن متأسفانه برسوزش
درونله صلح واسایش حقنده ایتمکده بولندیغکز
طاتلی خلیا وبو خلیا اوزرینه کورمکده
اولدیغکز مسعود رؤیادن ایستر ایسته‌مز
کوزچوپره‌رك جنك وجدال ایله مملو
اولان بوخاك سیاهدن نظرکزی سمت
سمایه توجیه ایدرسکز ۰ حالبوکه اوعالم
بالاده دخی بر قارتال پرواز پرکارانه‌سیله
دائره طیرانینی رسم ایلدکدن صکره بر
کوکرجین اوزرینه سوزیلوب ایزوانی
پنچه چوریله قاپوب کوتوردیکی کبی سمت
سمای حریت احتواده صلح واسایشك
وجودی حقنده‌کی خلیامزك اصابتنی ده
قاپوب کوتورر ۰

بدیهیدرکه عالم آب وبالخصوص دکزلر
سائر یرلردن دها از صلح ومسالمتده‌درلر ۰
زیرا حیوانات خصوصنده دکز کرك
قره‌دن وکرك هوادن دها پك چوق
زیاده غلبه‌لکدر ۰ مساعده بیوررایسه‌کز
قطب شماله المانیا طرفندن سوق ایدلمش
اولان برهیئت کشفیه ایچنده بولنان بر
ذاتك مکتوبنی سزه عرض ایده‌یم :

۱۸۶۹ تموزینك اون بشی تاریخیله
یتمش دردنجی درجه عرض شمالیده واقع
برنقطه‌دن یازیور دیورکه « اقشامك
سکوت عمومیسی اثناسنده میلیارلرجه
کوچوجك وسیاه دکز حشراتی دکز اوزرنده
یوزرلر وکندیلرندن برازدها بیوجك
اولوب یوزلرجه مقدارلری دکز اوزرنده
یوزن حشرات سائره طرفندن صید وبلع
ایدیلورلر ۰ حالبوکه بونلر دخی بالقلر
طرفندن دردست اولنه‌رق اکل ایدیلورلر ۰
نهایت دوغن وبالینا بالقلری کلوب
اوکوچك بالقلری دخی صید ایدرلر ۰
ایشته عالم طبیعتك بوجهتنده‌ده هر مخلوق
دیکرینی صید واکل ایدیور ۰ »

ایشته افندیلرم عالم طبیعتك هرطرفنده
موجوداتی بکدیکری علیهنده برمحاربه
دائمه ده کوریورز ۰ اویله ایسه حکم
ایدرزکه یاشامق دیمك متمادیاً جنك وجدال
ایچنده بولنمق دیمکدر ۰ راحت ایسه اولسه
اولسه اولومده بولنه‌جق دیمك اولور :

کوریورسکز که « عالم ایچنده بقای
موجودیت محاربه سی » دنیلان بوجنك
دائمیك برنجی سببی « آچلق » دنیلان
ظالمدر . بن بوراده اول مثاللری انتخاب
ایلدم که انلرده بر حیوانك کندی بقای
موجودیتنی محافظه ایچون ینه کندی کبی
برحیوانی محو واکل ایلدیکی کوریلور .
لکن سزاکر یالکز بونوع مثاللری نظر
تدقیقه چکه جك ایسه کز داروین زماننده
بری «بقای موجودیت محاربه سی» دنیلان
مسئله حقنده برفکر تام پیدا ایده مامش
وبالعکس برفکر ناتمام پیدا ایتمش اولورسکز .
سزه بو بابده دها قوتلی ودها مصیب
برفکر ویرمك ایچون مسئله نك دها عالی
برمرتبه سنه عودت ایتمکلکم ونظر دقتکزی
طبیعتك هرذیروح اوزرنده جریان حکمی
مشهود اولوب « طبیعتك ثروتی » عنوانی
التنده ذکر ایدیلان برقانونی اوزرینه
دعوت ایتمکلکم لازم کلور .

طبیعت هرحیوانك بقای نوعیتنی
محافظه ایچون پك بیدریغانه برهمتده
بولنمشدر . اول قدر بیدریغانه برهمت که
ارتق نوعك عمومیتندن صکره افرادی
دخی آیری آیری دقت مخصوصه یه المغه
لزوم ومجبوریتی قالمشدر .

هر موجود منتظم یعنی حیوان
ریاضیه نك نسبت مربع تسمیه ایلدیکی
برنسبت مترقیه ده تناسل وتکاثره مستعددر .
بناء علیه انواع حیوانات اکر مستعد اولدیغی
مرتبه ده تناسل وتکاثر ایلمش اولسه الك
آز والك سکرك طوغوران نوعك بیله اولاد
واخفادی یعنی ذریتی بالنسبه پك آز دنیله
بیله جك برزمان ایچنده خیال وحسابه
صیغمیه جق قدر چوغالور . وقوف
واطلاعمزك یتدیکنه کوره هرنوع حیواندن
فیل نوعنك جمله دن دها آز وکچ تناسل
ایلدیکنی حکم ایدیورز . معمافیه داروینك
حسابی اوزرینه بونوعك اقل قلیل تناسلی
نسبت ایده جك اولسه ق یالکز برچفتك
بشیوز سنه دن عبارت آز برزمان ایچنده
اون بش میلیون ذریت یتشدیره بیله جکنی
کورورز ! حالبوکه نظر دقته دها شدتله
چارپاجق اولان دیکر مثاللرمز دخی
واردر . آت نوعیله صغر نوعی آمریقای
جنوبیده موجودیتی معلوم اولمیان نوعلردر .
بونوعلری اورایه اسپانیوللرك کوتورمش
اولدقلری صحیفهٔ تاریخه یازلمشدر .

اسپانیوللرك اورایه وصولی هنوز اوچ
بچوق عصر اولدیغی و بونوعلر ایسه
اول قدر کثرت تناسل ایله بنام اولمدقلری
حالده الیوم اهالی انده بولنان متمدنلرندن
ماعدا مؤخراً آخورلردن قاچوب توحش
ایتمش اولانلری بی حد وبی حساب اوله رق
اوجی بوجاغی بولنمیان چایرلری طولدیرمشدر .
اورالرده صغراتنك هیچ بررواجی اولمیوب
صغرلری یالکز دریلری ایچون اولدورمکده
بولندقلری حالده لیه بیچ نام موجدلك
ات خلاصه سنی ایجاد ایلدیکی زماندنبری
اته قیمت کلمشدر . یعنی مذکور صغرلرك
بوقدر چوغالمسی محضا اکل ایچون ذبح
ایدلمدکلرندن نشأت ایلمشدر . ایمدی حکم
اولنه بیلورکه روی عالمده حیوانی اکل

ایچون ذبح ایتامش اولسه‌ق بونلر چوغاله
چوغاله عادتا بتون حبوباتمزی یه‌جك
مرتبه‌ده چوغالورلر و بزی حبوباتسز
براقورلر که انلرك بو معامله‌سی بزم انلره
ایتدیکمز معامله‌ٔ عفو و اطلاقك مکافات
محقه‌سی عد اولنه‌مز .

هله ذاتاً کثرت تناسل ایله مشهور
اولان بعض حیوانات کندی حاللرینه قاله‌جق
اولسه ترقیلری حد وحسابك ده خارجنه
چیقار ایدی . مثلا بر دیشی مرسین بالغی
سنه‌ده اوچ میلیوندن درت میلیونه قدر
یومورطه یمورطلار . اکر هر یمورطه
بر مرسین بالغی حاصل ایتمش اولسه ایدی
طونه و ولغا نهرلرنده قوم ییغنلری کبی مرسین
بالغی ییغنلری کوریلور ایدی .

بالقلردن صکره دها اشاغی بر صنفه نظر
ایدیلور ایسه کثرت تناسل استعدادینك
دها زیاده قوتلی کوریلور . ستورنغل
دنیلان حشارتك دیشیسنده التمش میلیونه
قدر یومورطه واردر . سائر بوجکلرده قوت
تناسل اول مرتبه‌ده درکه اکر بونلرك
تناسللرینه خارجدن بر مانع اولمامش اولسه
فورنجه‌لرك مطلقا نوع بنی بشره غلبه ایدرك
تا محولرینه مقتدر اولمق مرتبه‌سنده چوغاله
جقلرینه شبهه ایدیله‌مز .

نباتاتده برکت تناسل دها پك چوق
زیاده‌در . اصلا مبالغه‌یه حمل ایدلممليدرکه
اکر بعض موانع سرعت تکاثرلرینی منع
ایتمامش اولسه عادتا برقاچ سنه ظرفنده یالکز
برقاچ نوع حیوان و یاخود یالکز بر نوع نباتك
بتون کرهٔ ارضی استیلا ایده‌جکی عند الحساب
بری عن الارتیابدر . لکن بو یله بر حالك
وقوعی یوقدر .

تناسل و تکاثر دائما نوعك هیئت عمومیه
سنده بر درجهٔ ثابته‌ده قالور . بناء علیه
کرهٔ ارضی بر نوعه استیلا ایتدیرمك ایچون
دیکر برچوق انواع کثیر الافرادی کلیاً
محو ایتمك ایجاب ایدر .

بر یاندن باقارز که نوعك بعض افرادی
غایت ضعیف و هلاکه مشرفدر . دیکر
طرفدن نظر ایدرز که نوعك هیئت عمومیهٔ
نوعیه‌سی غایت برکتلیدر . ایشته بو ایکی
نظری دقته المش اولان ذوات دیمشدرکه
« افراد فانی و انواع باقیدر » بو کلام
بر کلامدرکه جملهٔ ثانیه‌سی جملهٔ اولا قدر
بدیهی دکلدر . یعنی نوعك هیئت
عمومیهٔ نوعیه‌سی دخی فردك فردیتی کبی
هلاك و فانیدر . حکیم داروین دخی بونی
بو صورتله اثباته چالشمشدر .

ایمدی کیملردر اول مانعلر که تناسل
انواعك سربستانه تکثر و انبساطنه
اعتراض ایدرلر ؟ یعنی حیواناتك ذریتلری
نه زمان و نه صورتله غیب اولوب کیدیور ؟
بیکلرجه یمورطه‌لر بر کره کندیلرینی
منبسط ایده‌جك تخم حیات ایله مقابل
کله‌رك اندن مستفیض اوله‌مدقلری ایچون
غیب اولوب کیتمکده درلر . ینه بو مقداری
صورت اخرا ایله ضایع اولیورلر . نیجه
بیکلری دخی انبساطه باشلار باشلامز
بر عارضهٔ خارجیه ایله محو اولیورلر .
هله قورت جنسندن میلیونلرجه تخملر
والده‌لرینك قرنندن چیقدقدن صکره انبساط

ایچون دخول ایده جکلری ایکنجی برقرنه
تصادف ایده میه رك قاورلر . نیجه
بیکلرجه سینکلر اتلر اوزرینه میلیونلرجه
یومورطه لرینی وضع ایتمش اولدقلری حالده
بو اتلری اکل ایدن حیوانات او یومورطه لری
دخی معاً اکل ایتمشلردر . نه قدر قورباغه لر
یومورطه لرینی عمقی آز بر کول ایچنه براقه رق
بعده حرارت صیفله کول قورویوب
یومورطه لر محو اولمشدر . انواع حیواناتده
برچوق افراد دنیایه چیقدقدن صکره
طفولیتك دائما مصادف اولدیغی درلو
درلو خسته لکلرله هلاك اولورلر .
بالقلرك یومورطه لرینی یومورطلامسنه منتظراً
نه قدر آغزلر آچیق بولنورلر . پیسیکولتور
یعنی محافظة السمك صنعتنك الك بیوك
فائده سی هنگام طفولیتی بیك قضا وتهلکه
ایله محاط اولان بالق نوعنك محضا
طفولیتی هنگامنده کوریلور . برکت
ویرسون که اول قدر چوق ومتنوع اولان
قضا وتهلکه لردن ینه برچوق افراد یقایی
قورتاروب کنجلك آوانه واصل
اوله بیلکده درلر وانسانلرك کندی لسانلرنجه
دیدکلری کبی بالقلر دخی بو کنجلك هنگامنه
ایرشدکدن صکره کندی اکلرینی کندیلری
قازانغه باشلارلر .

ایشته بو اکمك یعنی بو درد معیشتدر که
اکثر احوالده اك اول تدقیق وموازنه یه
چکلمکه شایاندر . زیرا کنج حیوانجق
کندی باشنه قالوبده ایلك دفعه اولمق
اوزره کندی قوتیله غداسنی تحری ایچون
عالم احتیاج ایچنه کیردیکی زمان او عالم
ایچنده نیجه بیك حیوانات سائره یی دخی
چوقدن طوپلامش وجمله سنی اوایش ایله
اشتغاله چوقدن باشلامش بولور . اوزمان
قوت وسرعت ومهارتده سائرلرندن ایلروده
بولنمق لازم کلور . بناء علیه اوراده
جمله سی قوشارلر . جمله سی صید وشکار
ایدرلر . بوندن بر رقابت بر مسابقت تولد
ایدرکه اربابی هیچ بر مانعه دن یوز
چویرمزلر . بو رقابت ومسابقت یولنده
ایتدکلری جنك وجدال وینه انسانلرك
تعبیرنجه بر لقمه اکمك ایچون جان فدا
ایدرجه سنه کوزه الدیردقلری فداکارلق
هب « عالم وجودده بقای موجودیت
محاربه سی » دنیلکدن بشقه برشیله تعبیر
اولنه میه جق برغوغادر .

کوریلیور که بو جنك برنوعك کندی
افرادی وهیچ اولمز ایسه اونوعك پك یقین
اولان انواع سائره میاننده الك زیاده شدتلی
اولمق لازم کلیور . زیرا بونلرك احتیاجی
هب برنوع لقمه یه اولدیغی جهتله دائما
اولقمه نك بولندیغی موقعده یکدیکرینه
تصادف ایدرلر وبناء علیه رقابت ومسابقته
دخی دها زیاده رواج وشدت ویررلر .
مثلا صید وشکار قوشلری میاننده بر محاربه
وقوعه کلور . بعده دیکر طرفده حبوباتله
تغذی ایدن قوشلر ایله ینه صید وشکار
قوشلری اراسنده بر مجادله ظهور ایدر .
چونکه صید وشکار قوشلری بر لقمه اته
ظفریاب اولمق ایچون بر برینی هلاك ایتمکه
قیام ایدرلر . دانه خور قوشلر ایله صید
وشکار قوشلرینك محاربه سی دخی بونلرك
انلری صید ایتمك ارزوسنه مقابل انلرك

بونلره مدافعه کوسترملرندن نشأت ایدر . بومحاربه مرحمتسزجه سنه برمحاربه اولور . زیرا شاعرک دیمشیدی که « هر یرده که برشی برطوتار ایسه دیکر برشی اویری اکا ترک ایتملیدر . قوولامق ایچون کندی کندیسنی قومق ایجاب ایدر . محاربه بونقطـه اوزرنده وقوعه کلور و یالکز قوتدرکه نائل ظفر اولور »

بوقاروده دیدم که محاربه‌نك برنجی سببی لقمه دردیدر . لکن شمدیلرده میدانه چیقیورکه سبب جدال یالکز بوندن عبارت دکلدر . جنك علی الاطلاق عالم وجودده موجودیت ایچون وقوعبولیور . جنك حیاته تعلق اولان هرشی ایچون وقوعبولیور . جمله‌سی برنوعه تعلق ایدن افراد بیننده‌کی مجادلاتك اك شدتلیسی ده دیشیلره صاحب اولمق غیرتندن نشئت ایلیور . حتی بوقبیل محارباتك اکثریسی ایکی محاربدن بریسی میدان معرکه‌ده ترك جامهٔ حیات ایدنجه‌یه قدر ممتد اولیور . لکن ادنا دقتله کوریلیورکه محاربات هماره علی العموم لازم وفائده‌لی ویاخود کوزل اولان برشی ایچون وقوعه کلیور . زیرا هر نوع حیوان خودانديشلکده مرتبهٔ کماله وارمشدر . بناء علیه هربری راحت و حضوری کندیسنه حصر ایتمك و کندی منافع شخصیه‌سنی بشقه‌لرینك مضرتنده ارامق غیرتندن بردرلو واز کچه‌میور .

انجق موفق اولان کیمدر ؟ بو محاربه‌ده کیم غالب چیقیور ؟ بو مسئله‌یه جواب ویرمه‌دن نظر دقتکزی طبیعتك ایکی قانونی اوزرینه جلب ایتمکلکم لازمدر . چونکه مبحوث عنهمز اولان محاربه‌نك منشئی اکلایه بیلمك ایچون اوقانونلری بیلمك فائده‌دن خالی دکلدر .

بوقانونلردن بریسی توارث قانونیدرکه علی الاطلاق چوجقلرك انا وباباسنه وياخود جد وجده‌لرینه بکزه‌ملرینه تعلق ایدر . ایکنجی قانون دخی هرنه قدر چوجقلر کندی اقرباسنه مشابه اولورلر ایسه‌ده انلرله یکسان اولمیوب برانا وبربابانك چوجقلری دخی بربریله متحد الخصائل بولنمدقلرینی کوستریر . بو ایکنجی قانونه قانون تعدیلات وياخود تعدیل قانونی تسمیه ایدرز . اك حاصل مضمونی اولمق ایچون برلحظهٔ دقت قیلنمقله کوریله بیلورکه برنوعك افرادندن بریسی ینه اونوعك دیکر افرادندن بریسنه تماميله مشابه دکلدر . کذلك هیچ برچوجق شکل وصورت واستعداد وقوتجه اناسنه باباسنه تماماً بکزه‌مامکده‌در . کرچکدرکه بو حال انسانلرده حیوانات سائره‌دن دها زیاده بربداهتله کورلمکده‌در . چونکه انسانلرك جمله‌سی یکدیکرندن فرق وتمیز ایده بیلمك قولای اولدیغی حالده برایی چوبانك کندی قویونلرینی یکدیکرندن فرق وتمیز ایده‌مامسی وهب قویونلرك برصورتده اولمق اوزره کورلمسی موجب استغراب اولمقله برابر واقع وصحیحدر . ایمدی شویله ملاحظه ایدهلم که اغذیه کبی هوا کبی مسکن کبی وجودك محافظه وتربیاسنه

خدمت ایدن خصوصیاتك عقیب تولدده
کنج حیوانجقلر اوزرینه وباخصوص
بونلرك صورت انبساط وترقیلرینه بر بیوك
تأثیر ونفوذی واردر . کذلك ملاحظه
ایده‌لم که بر نوعك افرادندن ایکی فردك
اغذیه وهوا ومسکن خصوصنجه بر نسبت
تامه ایچنده بیومسی ممکنسزدر . اویله
ایسه شو ایکی ملاحظه اوزرینه حکم
ایده‌لم که او ایکی فردك بربرینه تماميله
مشابه و بربریله متناسب اولمسی ده ممکنسزدر .
بوندن اقتضا ایدرکه بر نوعك افرادی
یکدیکرینه تماميله مشابه و متحد الخواص
اولمسی دخی ممکنسزدر .

شو فقره‌مزدن مستبان اولور که طبیعتك
توارث وتعدیلات قانونلری بربرینی تحدید
ایدرلر . اکر تعدیلات قانونی بولنمامش
اولسه ایدی هر بری یکدیکرینك تماميله عینی
ومشابهی اوله‌جقلرندن اورته‌ده فردیت
قالمز ایدی . اکر توارث قانونی دخی
بولنمسه ایدی او حالده بر فردك دیکرینه
اصلا بکزه‌مامسی لازم کلوب بوندن ایسه
هر فردك (افرادی شخصنه منحصر)
بر نوع مخصوص اولمسی بناء علیه اورته‌ده
نوعیتك غیوبت ایلمسی ایجاب ایدر ایدی .
تعدیلات قانونی طبیعتده اولان تجددات
نوعیه‌یی کوسترر و بقای نوعیتی تأمین
ایدر .

افرادك بربریله عدم مشابهت وعدم
مساواتی نظر تدقیقه النور ایسه کوریلورکه
یوقاروده بری خبر ویرمکده اولدیغمز
بقای موجودیت محاربه‌سنده بونك دخی
پك بیوك بر دخلی واردر . آشکاردر که
بو محاربه‌ده غلبه وظفری موجب اولمقده‌در .
والا هپ ضعفانك معدوم اولمسی وهپ
اقویانك برحیات قالمسی لازم کلور ایدی .
هم ده بو بابانك اوغلی باباسندن قوتلی وشو
بابانك اوغلی باباسندن ضعیف اوله‌بیله جکنه
کوره عالمده قوت و ضعفی یالکز بر فامیلیایه
نسبت ایتمك ده ممکن اوله‌میور . بو مزیات
بشریه‌یی انجق نوعیت محافظه ایدوب
احفاده قدر ایصال ایدیور وشو حاله
کوره مثلا نوع بشریتك بوندن اللی سنه
اولکی قوت نوعیه‌سندن بو نسل جدیدك
قوت نوعیه‌سی دها غالب اوله‌بیلیور .

افراده نافع اولمق ومحافظهٔ موجودیت
محاربانده قازانیلان غالبیتله پیدرپی بریکوب
ییغلمق اوزره افرادده اجتماع ایدن بر طاقم
مزیات وخصائله حکیم داروین «ابدالات
طبیعیه» نامنی ویرمکده‌در . حکیم مشارالیه
بو نامی انتخاب ایلمشدر . زیرا طبیعتك
اجرآت وعملیاتی ایچنده بولدیغی خواص
ووسائطی یمیش وچیچك یتشدیران
باغچوانجینك وحیوانات یتشدیران چوبانلرك
استعمال ایلدکلری خواص ووسائطك
عینی اولمق اوزره بولیور وکوریور .
باغچوانلر وچوبانلر تربیه‌سیله مشغول
اولدقلری نوعك ترقیتنی دائما تعدیل ایدرك
کندی ایشلرینه هانکیسی یارایه جق ایسه
انی بالمحافظه دیکر فضله‌لری ارادن
چیقاروب خارجه دقلری کبی طبیعت دخی
نباتات وحیواناتدن خارجه چیقاره‌جغنی
چیقاردقدن صکره باقیسنه بذل همت ایدر
وشو ابدالات طبیعیه‌درکه هیچ بر نوعك

حددن افزون چوغالمسنه و دیکر انواعی
محو ایتمسنه میدان براقه‌دن جمله سنك
محافظهٔ نوعیتنی تکفل ایدر .
ارتق حیوانات عالمنی حالیله ترك
ایده‌لم ده بحثمزی انسانلر عالمنه نقل ایده‌لم :
(بقیه‌سی کلور)

طبیعیات

کتاب طبیعت

مابعد عن نومرو ۳۱

﴿ مطلب ﴾

ـ کلام ایله صدا اراسنده‌کی مناسبت ـ

صاقن ظن ایتمه که‌سسی کلام درجه‌سنه
ایصال ایتمکه چالیشیورز . خیر ! خیر !
کلام ! کلام ! بوراده بزم بحثمزه صغمیار
شی دکلدر . صغمایشی ایسه ایکی صورت
متضاده‌دن نشئت ایدر . یا اودرکه کلام
غایت دقیق بر معجزه اولمق اعتباریله
بزم مبحوث عنهمز اکا نسبتله قبا قالەرق
بحثه صیغشدیریله‌مز ویاخود اودرکه
کلام پك قبا بر شی اولوب بزم مبحوثمزاندن
پك چوق زیاده دقیق اوله جغندن بحثه
صیغامز . هر حالده صیغامز والسلام .
انك بحثی بشقه بر بحثدر بزم بحثمزده بشقه .
بز بوراده صدادن بحث ایدیورز
صدادن . شمدی‌یه قدر شویله دیکمز

شی صدانك دخی اجناسی انواعی افرادی
تخالف وتباینی وتبدلی کیفیتلری صدانك
فوجه بر عالم اولدیغنی کوسترمکدن
عبارتدر . مساعده بیورده بر کره شو
عالمك ایچنه طوغری بر آدیم آته‌لم :

شو المده‌کی نه‌در بیلورسك یا ? ابتده
بر قامش ! بونك اوزرنده‌کی صنع بشر یالکز
اوته‌سنه بروسنه اوچ بش دلیك دلمکدن
عبارتدر . بونك آدینه « نای » دیدکاری
« نی » دیدکاری ایچون ماهیت اصلیه‌سی
بشقه‌لنمش ظن ایتمه . نای‌ده قامشدر نی‌ده
قامشدر قلمش‌ده قامشدر ونیدر . هانیا بن
بونی چکنلرده بر جمعیتده اوفله‌مش ایدم .
جمعیت نه حاله کلمشیدی بیلورسك یا ?
اغلیانلر بر طرفده ایکلیانلر بر طرفده :
کاه اولمشیدی که بعضلری سینه‌لرینی چاك
چاك ایدیسونلر . اوراده او یله ادملر
کچمشیدی که بربرینك قاتلیسی اولانلرك
قرداش اولملرینه رمق دخی قالمامشیدی .
نه‌لر اولمشیدی نه‌لر اولمشیدی که ! ....

بو اولانلره شبهه یوقدر که بر « تأثیر »
دیه‌بیله جکز . تأثیر ایسه معنا اولسون
ماده اولسون عندمزده مساویدر . معنا
اولور ایسه دها نازك ودقیق برشی
اولوب ماده اولور ایسه اکا نسبتله
دها قبا وفقط دها اقوا قالور ایدی .
پك اعلا بو معنامی یاخود بو ماده‌ بی الحاصل
بو تأثیری حاصل ایدن شی نه‌در ? نی می ? شبهه
یوق که دکل . نای می‌در ? شبهه یوق که
او ده دکل . زیرا بر دست نادانه کچسه
انی قارپسنه کوتوروب اوزرینه پاموق

صادر دیرر ایدی که او حالده نای بو تأثیری
حاصل ایده‌مز ایدی . بن ایسه المده
نای بولنمسه او تأثیری حاصل ایده‌مز ایدم .
هم اللهی سورسه‌ك بو تأثیرده نایك خدمتی
نه‌در ؟ او تأثیری اوست طرفندن آلوب
الت طرفندن چیقارمق دکلمی ؟ یا بنم
خدمتم نه‌در ؟ بنم خدمتم دخی او تأثیردن
آغز طولولرینی نایك ایچنه اوفله‌یوب الت
طرفندن چیقه‌جغی اثناده بعض مقدارلرینی
دخی بعض دلیکلرندن چیقارمق ایچون
پارمقلرمله او دلیکلری آچوب قاپامقدن
عبارت دکلمی ؟ حالبوکه ادنا ملاحظه
ایله نه نای ونه ده بن بالذات بالوجود
او تأثیر غریب اولمدیغمز کوریلور .
کذلك ادنا ملاحظه‌ده نه بنم نه‌ده نایك
خدمتی او تأثیری یاراتمامقده و بلکه یالکز
مجراسنی ترتیب ایتمکدن عبارت قالمقده
اولدیغی دخی مشاهده اولنور . اویله
ایسه دیمك اولور که او تأثیر بشقه برشی
بشقه بر وجود بشقه بر مخلوقدر . اسمنه
دخی حضرت « صدا » دیرلر .....

صداده معنا اولدیغی تسلیم ایدلدیمی ؟
کوزل اما برجمعیتی جوش وخروشه
کتورن صدا یالکز صدانك نای دلیکلرندن
تجلی ایدن قسمیده دکلدر . حالبوکه انك
تجلیسی ایچون دها نه قدر دلیکلر نه قدر تللر
نه قدر پرده‌لر واردر ؟ ..

امان ! ذهنمزی حیرت بورومه‌دن
شونی‌ده درمیانه وقت بوله‌بیله‌لم :

صدایی یالکز شو اضطراری قسمندن
عبارت صانمه ! قوشلرك قورتلرك بونجه
نغمات اختیاریه‌سنی ده حسابه قات ! هر
برینك خرتلاغنده نیجه نایلر صاقلانمش
نیجه کمانلر ! هر نغمه‌سی بر مجلسی - نایك
ایتدیکی کبی - جوش وخروشه
ویره‌بیلور :

نصل ؟ صدا دیدیکمز عالم نظرنده
بویه بویه کنیشلیه‌جکی قدر کنیشلمکده
دوام ایدیورمی ؟ او دوام ایده طورسون .
سن بریاندن صدانك طبیعتده موجود
اولان شوق کدر شجاعت خوف غضب حلم
رجا نفرت وله یأس وسائره وسائره مثللو ترجمه
ایده‌بیله‌جکی معنالرك دخی هر برینی نظرنده
بر بحث مخصوص عد ایت ده آنلری‌ده
آیریجه تتبع ایت .

نهایت شو نقطه‌یه کل قرار ایت
تسلیم اول که کتاب طبیعت احکام مندرجه .
سنی یالکز الفاظ مجسمهٔ معنیداریله
اولو الابصاره - هم ده ایستر ایسته‌مز -
کوستروب اوقوتوب ازبرلتمکله قالمز .
کوزدن محروم اولوب ده یالکز قولاغه مالك
اولان انسان اوغللرینه دخی کوستروب
اوقوتوب ازبرلتمکه یول بولمشدر .

[اویله ایسه نه سعادتدر که انسان
هم کوزه هم قولاغه مالك اولسون‌ده
کتاب مستطاب مذکورك احکامنه شو ایکی
یول ایله دخی واصل اولسون !......]

﴿ مطلب ﴾

« انسان یالکز کوز و صیاغر دکل »
« نه اولور ایسه اولسون کتاب طبیعتی »
« اوقور و یا تعبیر آخرله طبیعتك سسنی »
« ایشیدیر »

بحثمزدن شو نقطه یه کلنجه خاطریکه کلان شیئ بیلورم . انسانك کوزدن محرومیتی کبی قولاقدن دخی محرومیتی حالنده امرنه یه منجر اوله جغنی دوشوندك . لکن عائله بو ترتیب غریبی بر آهنك بجهسی و یرن آنی سندن اول دوشونمش . مراد کتاب طبیعتك احکامنی هرکسه اماهر « کس » . اوقویوب آکلاتوب از پرلتث اولدیغی حالده بو مقصده وصول یوللرنده عاجز قالمق مرتب کائنات اولان حق عز و جل یه یاقیشورمی ؟ روایح و ازواق نه کونه طوریبور ؟ بو عالمی عالم صدادن دها ظارمی قیاس ایدرسك ؟ اشیانك غبنده رایحه اغلبنده زوق واردر . بونلر دخی اویله برترتیب و یرلشدرکه هیچ قوقوسی اولمیان جسم مایع صو اولدیغی حالده مایعات سائره دن دخی آنی قوقوسزلغی تفریقه مدار اوله بیلور . کذلك بعضلر عندنده لذتك دخی فقداننه حکم ایدیلان مایع صو اولدیغی حالده اکا مخصوص ولذتسزلك ایچنده مستور بولنان برلذت ینه آنی فرق ایتدیره بیلور . بر برینه اصلا بکزه میوب بربرندن دائما فرق ایدیله بیله جك اولان انواعی انواع صدادن نه قدر آز بوله بیلورسك ؟ هله ازواقك هیچ بر وقتده روایحدن اشاغی قالمیه جغنی مطلقا تسلیم ایدرسك . بونلرك حواس بشره مقابل کلن کاری زمان موجب اوله جقلری تأثیرات ایسه بدیهیدر .

ایمدی انسانی کتاب طبیعت احکامندن بتون بتون بی خبر قالش حکم ایتمك ایچون کور وصاغر اولمقدن بشقه مشامسز مذاقسز دخی اولدیغنی فرض ایتمك لازم کلور . بو حالده دخی حس لمس باقی قالور . بزا ایسه احوال انسان سرلوحه سی آنده و حواس خمسه بحثنده اثبات ایلشیدك که حس لمس حواس سائرنك اك قباسی دکل بالعکس اك اینجه سیدر . اك اساسلیسیدر . اول قدر که حواس سائره دخی حس لمسینك عادتا برصورت اخری ده تجلیسندن عبارتدر . آنی ده محو ایده جك اولسه ق انسانك کندی وارلغنی دخی بیله مامسی ایجاب ایدرکه بو حاله کلش اولان انسان « میت » لفظیله تعبیر اولنور . کتاب طبیعت ایسه انسانلره ما ام الحیات اوقوتدیرلمق ایچون تنظیم اولنمش برمجموعهٔ بی نهایهٔ معجزاتدر .

آکلاشلدیمی که کتاب طبیعت کائناتك هیئت جامعه و مجموعه سیدر ؟ اویله ایسه شمونی ده بیالی که عالمده انسانك کندی وارلغنی فرق ایتمسی بو کتابك بسمله سنی چکمك دیمکدر . کندیسنی مسعود بیلیدر اوآدم که حواسك کافه سنه کاملاً ومکملاً صاحب اوله رق احکام طبیعته وصول یوللرینك جمله سی کندیسی ایچون آچیقدر ....

﴿ مطالب ﴾

(کتاب طبیعتك مندرجاتی نه در ؟)

کتاب طبیعت حقنده بورایه قدر ویرمش اولدیغم تفصیلات سکا آنك ماهیتنی ودرجهٔ وسعت وسائر انواع غرابتنی حقیله ولایقیله تفهیم ایلش ایسه

بونك مندرجاتی نه‌دن عبارت اوله‌جغنی
سؤاله احتیاج ومجبوریتك قالمز ایدی .
فقط مرادم بوكتاب عظیمی سكا بحق
توصیه خصوصنه منحصر بولندیغی جهتله
بن سنی تفصیلات سابقه‌یی بحق اكلامامش
فرضیله بونقطه‌یی دخی مطلب مخصوص
عد ایتمكه مجبور اولدم .

كتاب طبیعتك مندرجاتی مفتاح علوم
وفنون اولان حروف هجادن بدأ ایله منتهای
علوم وفنون اولان حكمت اعلایه وارنجه‌یه
قدر مأخذ اوله‌بیله‌جك معلومات بشریه‌یی
جامع اوله‌قدن عبارتدر .

واقعا شوتعبیردن اقتضا ایدركه چوبانلر
وباغچوانلر ومعدنجیلر وكمیجیلر كتاب
مذكورك اعلم علماسندن اولسونلر . اوت
ذاتاً فی الحقیقه بویله اولملری لازم كلور
ایسه‌ده یوقاروده مطلب مخصوصنده
بیان ایتمش اولدیغم وجهله بونلرك اشتغال
ایلدكاری خصوصات كتاب مذكورك انجق
برصحیفه‌سی وبلكه سطری دیمك اولور .
بركتابك یالكز برصحیفه وسطرینی اوقومش
اولانه ایسه عالم دینمك اوته‌دنبری
انسانلرك عادات مرئیه‌سندندر . اما
باغچوانلغك براز دها بیوجك مقیاسده
اولانی دیمك اولان مثلا هورتی كولتور
فننه آشنا اولان ذاته جمهور علما عالم
دیور . بو آدمی باغچوانلق فننك
دوقتورلرندن یعنی منتهیلرندن عد
ایدیور . اكر بوفنده برقات دها تعمق
ایتمش ده فن مذكورك ذهن بشری خالق
طرفنه نه صورتله سوق واماله ایلدیكنی
وخالق عزشانه ایله انسان اراسنده‌كی
كیفیت التصاق ونسبت اوتلر ایله خالق
اراسنده دخی نه صورتله متجلی اولوب
بعده اوتلر ایله انسان اراسنده‌كی وجه
ومناسبتی‌ده دوشونمش ایسه اكا «هورتی
كولتور حكماسندندر» دیور .

شمدی اكلادكمی كه باغچوانه دخی
عالم دیه‌جكز ؟ فقط بن مندرجات كتاب
طبیعتدن سنی بوصورتله آكاه ایتمك
ایستمم . بن سكا شویله دیمك ایسترم :

ذاتاً دیمش ایدم كه كتاب طبیعت
حروف هجادن حكمت اعلایه قدر
موجود اولان علوم وفنونك مأخذنی
اوله‌بیله‌جك مندرجاتی حاویدر . اوت !
بر كره ملاحظه ایت كه حروف نیچون
ایجاد اولنمشدر ؟ هركس بیلدیكی شیئ
كندیلرندن ماعداسنه ویاخود كندی
زماننده‌ن بشقه‌سنه نقل ایتمك ایچون دكلمی ؟
اویله ایسه دقت ایده‌لم باقه‌لم هركس
نه‌یی بیلمكده‌در . بن دعوا ایدرم كه
هركس كتاب طبیعتدن بشقه هیچ برشیئ
بیلمامكده‌در . اما دیه‌جكسك كه بوقدر عقلیات
ووجدانیاتی نه یاپاجقسك كه هیچ بریسنك
طبیعیاتله جهت اشتراكی یوقدر .
اربابی كندیسنی عالم طبیعتك بتون بتون
خارجنده طوتار . بن دیرم كه بویله
ظن اولنور اما حقیقت بویله دكلدر .
عقل ووجدانه هرنه كه كلمش ایسه لوحهٔ
طبیعتدن كلمشدر . عقلیات ووجدانیات
ایله اوغراشانلر كتاب طبیعتی اوقودقدن
صكره ثانیا شو بعینه سائر كتب عادیه‌یی

اوقوبالورلر یادقلری کبی صحیفه اوزرندن
کوزلرینی قالدیرارق و برکره ده انی
النده کوتوره‌رك کویا کندیسنی عالم
طبیعتك خارجنه چیقاردقدن صکره
اوراده کوردکلرینی عقلیات و وجدانیات
ایله باتسمیه کتابلره یازمشلردر. یوقسه
اصلی ینه کتاب طبیعتدن مأخوذدر.

حروف هجادن تا عقلیات و وجدانیاته
صیچرامش اولدیغمك سببنی بیلورمیسك؟
بو ایکی نقطه‌نك اراسنده‌کی علومك
کافه‌سی کتاب طبیعت صحایف وسطور
وکلماتی اولدیغی بدیهی بولندیغندن
ناشیدر. علوم ریاضیه محسوسات خرده
بینه‌دن بدأ ایله اجرام عظیمهٔ فلکیه‌یه
وارنجه‌یه قدر هر بری بر نقطهٔ معندار
مجسم اولان اجسامك اولچوسنی بحثی
بولمغه و بیلمکه خدمت ایتمزمی؟ علوم
علوم طبیعیه ایسه انسانلره فرداً بعد
فردینه بونلری عرض ایتمکده بولندیغنه
هم ده احوال و عجایب و غرائب طبیعیه‌لرینی
کوسترمکه چالشدیغنه هیچ شبهه یوقدر.
علوم بحث و جدال کتاب طبیعت احکامندن
هر کسك المش اولدیغی مقدار اوزرینه
ایتدیکی خلاصه‌لری و بو صورتله میدانه
چیقاردیغی مزایایی مؤاخذه و تعاطی
خصوصنده جزء مخصوصه‌یی آچمق
وحقی اثبات ایتمك ایچوندر. اویله ایسه
عناد ایتمه‌دن قبول اولنه بیلورکه بونلرك
وامثالنك کافه‌سی کلوب کتاب طبیعت
اوزرنده اجتماع ایدر. مابعدی صکره

مواد طبیه

بورون خسته‌لکلرندن مابعد عن نومرو ۲۱
چوجقلرده رعاف علتی

﴿ بو علتك ماهیتی ﴾

رعاف دیدیکمز علت بورون قانه‌مسندن
عبارت اولوب چوجقلردن قطع نظر
ییوکلرده دخی کوریلور. واقعا
بو علت نادراً مشاهده اولنور. انجق
تداویسی لازم اولان علتلردندر. علامتی
اوزون اوزادی‌یه تعریفه حاجت
یوقدر. زیرا بورندن آز چوق
قان کلمسی بو علتك علامتندر.
شو قدر وارکه علت ایکنجی درجه‌یه
وارر ایسه خسته‌ده ضعف علامتلری وحتی
کندیسی دخی ظهور ایدر. بعضکره
اولورکه بورندن قان کلمسی منقطع اوله‌رق
اوکسوردکجه قان پختیلری توکورر.
بو حالده استفراغ دخی باش کوسترر. بعض
کره استفراغ ایله کلان قان ایچنده اوفاجق
قورتلر دخی مشاهده اولنور. ایشته
رعاف علتك تداویسنده تأخر ایتمك بو
فنالقلره و بونلرك داها بیوکلرینه دخی میدان
ویرمش اولور.

هر علامتی بدیهی و آشکار اولان بو
خسته‌لك حقنده داها زیاده تطویل
مقالدن احترازله همان صورت تداویسنی
عرض ایده‌لم.

﴿ صورت تداویسی ﴾

بر چوجقده برون قانه‌مسی علتی باش
کوستردیکی زمان برنجی مرتبه‌ده غایت
اهمیتله دقت اولنه‌جق شی چوجغك
وجودجه حالیدر . اکر چوجق غایت
صاغلام و کوربوز ایسه بو علامت
خسته‌لك علامتی اولمیوب بالعکس
صاغلاملق علامتی عد اولنه بیلور . انی
او حالده کندی حاله ترك ایتملی . برقاچ
وقت دوام ایلدکدن صکره کندیلیکیله
کچر . حتی مراق ایدوب‌ده تداویسنده
عجله ایدیلور ایسه اوزمان بو تداوی
سیئه‌سیله بشقه فنالقلره سببیت کوسترلمش
اولور .

اکر چوجق وجودجه ضعیف
وقانسز ایسه و یاخود صاغلام ولجودلی
چوجقلرده علت رعاف دوام ایده کیتمکه
وقان چوغالمغه باشلامش اولدیغی حالده
تداویسنه مسارعت کوسترملی .

بو خسته‌لك اکثریا قانه عارض اولان
بعض تقلباتدن و وجودك نهایت درجه ضعفندن
نشأت ایتمسیله تداویسی یالکز خسته‌لکك
محل وقوعنه حصر ایدلیوب بتون
وجوده تعمیم ایدلمك لازمدر . بتون
وجوده شامل اوله‌جق تداوی عمومی
حدید و کنکینا کبی قابض و مقوی شیلر
استعمال ایتمکدر . خسته‌لکك موقعنه
کلنجه صوغوق صوده ایصلاتلمش بزلری
خسته‌نك النه وشقاقلرینه واکسه چوقورینه
اورمق و صیقجه صیقجه دکشدیرمك ایجاب
ایدر . ایجابنه کوره قابض شرنغه دخی
استعمال اولنور . حفرة الانفلره کرهٔ نساله
یعنی تفتیك یوارلاجقلری ادخال ایتمك واکر
بونکله قانك طوردیرلمسی ممکن اولمز ایسه
برون دلیکلرینه طیقاج قویمق ضروریدر .

فقط شو تعریف ایلدیکمز صورت
تداوی ایله رعافك دفعةً اندفاعی ممکن
اوله‌مز . براز وقته محتاجدر . بناءعلیه
بو مداوات کفایت ایتمز دیه سائر چاره‌لی
ایجاب ایتمز .

شوده قارئلرك نظر دقتنه عرض
اولنه‌جق برشیدرکه بروندن قان کلمسی
کسیلدکدن صکره دخی علتك مندفع اولمش
ایدوکنه اینانلماملیدر . زیرا بعضکره
راولورکه قان بروندن کلمکی ترك ایدر اما
برغازدن معده‌یه ایمك ایچون کندیسنه
بر یول بولورده انك ایچون ترك ایدر و براز
صکره چوجغك آغزندن کلمکه باشلادیغی
کوریلور . بناءعلیه قان بروندن
کسیلدکدن صکره چوجغك بوغازینی
ایچرویه طوغری لایقیله یوقلاملی و اوراده
قان جریانه دلالت ایدن علامات وارمیدر
یوقیدر اکا دقت ایتملی .

﴿ خنجره خسته‌لکلری ﴾

مأخذمز تنفس آلتلرینه مخصوص
اولان خسته‌لکلر قسمنك خنجره خسته‌لکلرندن
بحث ایدن اشبو ایکنجی بابنك برنجی
فصلنده امراض خنجرویه‌دن برچوغی
چوجقلره مخصوص اولمیوب سن بلوغه
وارمش اولانلرده بولنه‌جغندن وانلر ایسه
سائر تعلق ایلدکلری خسته‌لکلر صره‌سنده

ذكر ايديله جكندن بناء عليه اشبو ايكنجى
بابده ذبحهٔ خانقه و مرض صرصرى
خنجروى مرض اوذيماوئ خنجروى
وتورم خنجره ومجارئ تنفسده اجسام اجنبيه
بولنمسى وقصبه‌نك قورتلانمسى علتلرندن
بحث ايده‌جكنى وعد ايديور . بزده انك
ويره‌جكى معلوماتى خلاصه ايده‌جكز .

﴿ ذبحهٔ خانقه ﴾

ـ ياخود ـ

﴿ خنجره و قصبات التهابى ﴾

مأخذمز بو خسته‌لكك موقعى اولان
خنجره وقصبات رئه‌يه دائر اولدقجه براز
معلومات تشريحيه ويرمكده اولوب
معلومات مذكوره‌نك بوراجه خلاصهٔ
اولسون ذكرى فائده‌دن خالى اولميه‌جغى
دعوا ايديله بيلور ايسه‌ده ذكر اولنان
خلاصه اولسه اولسه اولبابده‌كى معلوماته
ذاتاً برمقدار وقوفى بولنانلرك اكلايه
بيله جكى بر يولده اوله بيلوب شو مختصرده
كنديمزه مخاطب اتخاذ ايتمش اولديغمز
قارئين كرام ايچون بو قسم معلوماتك اول
درجه مختصرندن بر شى اكلاشيله ميه جغنه
وتفصيلاته كيريشيله جك اولسه قارئين
مشار اليهم ايچون مأخذمزك ويرديكى
معلومات دخى مجمل وغير كافى قالوب انلره
عرض اولنه جق معلوماتك بر طاقم شكللرله
موضحاً اعطاسى لازم كله رك بوكا ايسه
التزام ايتمش اولديغمز اختصار واجمال
مسلكى مانع اوله جغنه مبنى معلومات
مذكوره‌نك تركنه مجبوريت الو برمشدر .

ذاتاً بو معلومات تطبيقات تشريحيه ايله
مشغول اولانلره دلالت ايده‌بيلوب واقعا معده
كبى يورك كبى هضم وجريان دم خصوصلرينه
خدمت ايدن جوارح اعضايى ذكر
ايلديكمز صره‌ده ارباب مطالعه‌يى اعضاى
مذكوره‌يه برده تشريح نظرندن باقمغه
دعوت ايلمش ايديسه كده اوبحثلرده مطلبمز
انجق بو تفصيلات ايله حاصل اوله جغى
ايچون دعوت ايدلمش اوله‌رق بوراده
ايسه مطلبمز ذبحهٔ خانقه علتك موقعى
حقنده معلومات دقيقهٔ تشريحيه المقسزين
دخى حاصل اوله‌بيله جكندن مأخذمزك
ويرديكى معلومات مذكوره‌يى طرح ايتمكده
معاتب طوتلمامز .

﴿ امراض مذكوره‌نك علاماتى ﴾

كرك موسيو كرسان وكرك اندن مقدم
سائر اطبا اشبو ذبحهٔ خانقه مرضنك
تدقيق وتداويسنجه سهولت اولمق
اوزره اوچ درجه‌يه تقسيمنده اتفاق
ايتمشلردر .

« درجهٔ اولا » موسيو كرسان
ديوركه : بوخسته‌لكه كرفتار اولانلرك
يكرميده اون طقوزى على العاده برخفيف
تترمكله كرفتار اولورلركه بو تترمنك
صوكنده آز چوق ضمه كورينور و براز
بوغاز آغريسى حس اولنوركه بوغازك
آرقه طرفنده بر آغرى وتحت الفك بعض
شيشكينلكلر دخى آغرينك متفرعاتندندرلر .
خنجره‌نك بلعوم ذيلان طرفنى تدقيق ايديلور
ايسه بر قرمزيلق وغده لرده يعنى چيقنلرده

وبونلرك دخی اكثریا برطرفنده طرف آخردن زیاده شیشكینلك كور یلور . انجق اك زیاده محتاج دقت اولان طاماق واوز ودیلجكده وبعض كره بونلرك جمله سنده بردن مشاهده اولنان كوجك كوچك بیاض لوحه جقلر ولكه جكلردر . اكثریا برون دلیكلرندن برنوع صارمتراق وغایت فنا قوقولی مایعك صزدیغی وجودك اوته سنده بروسنده بعض خشكریشهٔ غشاء كاذبه دخی مشاهده اولنور ؛

ذبحهٔ خانقه نك شو برنجی درجه سی اكثریا درتدن بش بعض كره یدی كونه قدر دوام ایدر . انجق خسته لك سرعت عاجله ایله شدت بولمقده ایسه یكرمی درت ساعت ظرفنده خنجره یی استیلا ایلدیكندن شو برنجی درجه سیله آتیده كی ایكنجی درجه سی متفقاً حلول ایتمش اولورلر .

« درجهٔ ثانیه » خسته لكك درجهٔ ثانیه سی اولا برقورو اوكسوركله باشلاركه پك قیصه وپك شدتلی اوكسوركلر صیقجه صیقجه ورود ایتمكله وصس قیصه سی ونفس طیقانمسی كبی حالره سببیت كوسترمكه باشلار . انجق بو علامت كیتدكجه آرتار . بو حالده اوكسورك ایله صدانك ماهیت واستعدادینه زیاده دقت ایتمك لازم كلور .

اهل دقت بو حالده صدا ایله اوكسوركك فرقنه واره بیلور . اما اول فرقی تحریراً لایقیله تفهیم مشكلجه در . بعضلری بونی تفهیم ایچون اوكسوركی وصدایی خروسك حایقرمسنه وكوپكك حاولامسنه وسائره یه تشبیه ایتمشلر واشبو ذبحهٔ خانقه علتیله ذبحهٔ احراریه نام بشقه برعلتك اوكسوردكجه وصداجه فرقنی بو صورتله كوسترمكه چالشمشلر ایسه ده شو تشبیه پك قبا وناقص كورلمشدر . مابعدی وار

احوال عالم

❊ ایتالیاده سن مارینو جمهوریتی ❊

بو احوال عالم سرلوحه سی آلتنده اوروپا وقطعات سائره نك پای تختلری وبلدان مشهوره سی حقنده ویرمكده اولدیغمز معلوماتده دوام ایده جكمز دركار اولوب انجق سرلوحهٔ مذكوره یالكز بو امله سرنامه اوله میه جغنه وعقاید واخلاق امم وارنجه یه قدر مباحث شتایی هب بو سرلوحه آلتنده ذكر ایده جكمز موعود بولندیغنه مبنی بو نسخه مزده سن مارینو جمهوریتی حقنده هم تحف هم ده دقته شایان بعض معلومات اعطاسنی مناسب كورمشزدر .

اكثر ذواته « ایتالیاده سن مارینو جمهوریتی » دینلدیكی زمان نظر دقتی آچلامق ممكن دكلدر . چونكه ایتالیا بو عصر اخیر ایچنده اتحاد وبالخصوص برحكومت قرالیه اداره سی آلتنده اتحاد بولنده یچوردیكی وقوعاتله مشهور انام اولدیغندن حكومت متحدهٔ قرالیه ایچنده

برده حکومت منفرده جمهوریه ایشتمك قولاغه ایجه غریب کلور . فقط خبر ویردیکمز سن مارینو حکومت جمهوریه سی مخیلات نوعندن اولمیوب حقیقةً موجوددر . بو جمهوریت روما پای تختنك ایکیوز یکرمی بش کیلومترو شمال طرفنده واوربینو وفورلی سنجاقلری اراسنده واقع اللی یدی کیلومترو مربع وسعتده بر کوچك ناحیه درکه نفس سن مارینو شهرنده بش بیك بشیوز وقرای متجاوره سنده دخی ایکی بیك بشیوز یعنی جمعاً یکون سکز بیك نفوسی حاویدر . کوریلورکه اوروپانك اك کوچك حکومات مستقله سندن بریسیدر حال حاضرندن زیاده جمهوریت مذکوره نك صورت تأسیس ودوامی جالب نظر دقت اولدیغندن خصوصیت حالنی حکایه یه مبدأ تاریخندن بدأ ایده لم :

عن اصل دالماچیا اهالیسندن اولوب کنجلکنی جنکاورلکده کچورمش وبعده طاشجیلق صنعتیله اشتغال ایتمش مارینوس اسمنده برذات بقیهٔ عمرینی زهد وتقوا ایله کچورمك ایچون ایتالیاده آپه نن سلسلهٔ جبالندن تیتانو جبلنه یعنی شمدیکی سن مارینو اولکاسنك اك یوکسك شاهقهٔ جبلی بولنان یره کلمش واختیار عزلت ایلمشیدی . اما پك یقین زمانلرده دکل ! میلادك اوچنجی عصرنده یعنی بوندن اون آلتی عصر مقدم بر زمانده ! بو روایت صحت محض دکل ایسه ده روایتك اختلافی غایتی التنجی عصره قدر کلمکده در . فرض ایده لم که اك طوغری خبر بو اولوب دومی الیه مارینوس محل مذکوره میلادك التنجی عصرنده کلمشدر .

اوزمانلر اهالی متجاوره نك جهل کاملسنه نسبت مارینوسك انجیلی اوقویه جق ومآلنی خلقه اکلاته بیله جك قدر اقتداری بعض اخلاق حسنه اربابنی اطرافنه جلب ایتمکله انلره وعظ ونصیحت ایدر ایدی . انجق کندیسی تمام اخلاق انجیل ایله متصف بر آدم اولدیغندن ایتدیکی وعظ ونصیحت مستمعین طرفندن احسن صورتله تلقی ایدیله رك حتی برکره کندیسیله معارفه پیدا ایدنلر برده‌ها صحبتندن مفارقته راضی اوله مزلر ایدی . بناءعلیه آز وقت ظرفنده جبل مذکورده ایجه برجماعت طوپلانه رق واوراده ومارینوسك صحبتی دائره سی ایچنده یاشامق قراریله ارتق اطراف وجواردن علاقه نی کسه رك برجمعیت مخصوصه تشکیل ایلدیلر . بو جمعیتك ریاستنی مارینوسه حواله ایده جکلری طبیعیدر . فقط دومی الیه خلقه ریاست حقی کیمسه ده اوله میه جغندن وخلق کندی کندیسنه ریاست ایتمك اقتدار وصلاحیتنی حائز اولدیغندن ریاست مطلقه صورتنی قبول ایتمیوب امور جمعیتی مشاورت عمومیه ایله تسویه ایتمکی رأی ایلمشدر .

اوننجی عصر میلادیده بو جمعیت بیویوب اولدقلری محله صیغشه مامغه باشلادقلرندن اطراف وجوارده واقع بعض اراضی وقرایی مبایعه ایله ایلك واضع اساسك نامنی تقدیساً سن مارینو جمهوریتنی تشکیل ایلدیلر . لکن زمانك

انقلابات جسیمه سنه یالکز باشلرینه کوکس ویره میه جکلرینی اکلایه رق اون ایکنجی عصر میلادیده اهالئ متجاور دایله یالکز دوستانه کچنمکه قرار ویروب ومقتضاسنه توفیق حرکتدن آیرلمیوب یالکز اوربنیو ایاتی قونتلق عنوانیله حکمدارانه اداره ایدن ینه اوربنو خاندانه اختصاص پیدا ایلدیلرکه بو اختصاص ایکی طرف میاننده تجاوزی بر اتفاق قوی صورتنه منقلب اولمشدر انجق بو اتفاقه برحمایه معناسی ویریله مز . زیرا اوربنیو خاندانی قوت وشوکتجه اویله بردولت معظمه درجه سنه وارد یریله جق خاندانلردن اولمیوب عادتا سن مارینو جمهوریتی کبی برجماعتک اتفاق واتصالندن مستفید اوله جق عجزه دن ایدی . بو اتفاق سایه سنده سن مارینو جمهوریتی اون یدنجی عصره قدر کلمش وعصر مذکورده اوربنو خاندانی کلیاً منقرض اولدیغی سببیله اتفاق دخی ضروری بوزولمشدر .

۱۶۳۱ سنهٔ میلادیه سنده پاپا بولنان سکزنجی اوربن ممالک متجاوره ایله برابر اوربنیو قونتلغنی دخی پاپالق ممالکنه الحاق ایلدیکی زمان سن مارینو جمهوریتنی ده قاپمق ایسته مش ایدیسه ده جمهوریت مذکوره اربابی سلاح ایله دکل محضا ابراز حقله پاپا حکومتنی اقناع ایدرک حریت واستقلال تاملرینی طانتدیروب اتفاق عقدی صورتیله ایشی کچشدیرمشلردر . ۱۷۳۹ ده قاردینال البرونی دخی بو جمهورجنی پاپالق ممالکنه الحاق ایتمکه قیام ایلمش ایسه ده مارینو اهالیسی ولو که مغلوبانه اولسون سلاحه صاریلوب هله ۱۷۴۰ سنه سنده پاپا اون ایکنجی قله مانه مرام اکلاته بیلمشلردر . ۱۷۴۸ ده پاپا اون دردنجی بنوا و ۱۸۱۷ ده پاپا یدنجی پی دخی جمهوریتک استقلال وحریت تامه سنی تصدیق ایدوب حتی پسینک سن مارینو استقلالنی تصدیقاً ویردیکی فرمان مرمر اوزرینه حک وحدود باشنه نصب اولندی .

فرانسه جمهوریتی طرفندن بیوک ناپولیون بالوکاله سن مارینو جمهوریتنک بقاسنی تبریک ایتدیکی صره ده بر قاچ طوپ وذخیره واوالکاجه دخی وسعت وعد ایلمشیدی . بو وعد جمهوریتک مجلس کبیرنده بعد المذاکره ناپولیونه ویریلان جوابده طوپلر برهدیهٔ مخصوصه اوله رق قبول اولنه بیلور ایسه ده ذخیره هدیه اوله میه جغندن اولسه اولسه انجق اقچه سی ویریله رک قبول ایدیله بیله جکنی ! ووسعت حدوده کلنجه سن مارینو جمهوریتی کندی اقچه سیله صاتون اله رق تصرف حقیقی ایله تصرف ایتمکده بولندیغی اراضئ مبارکه دن ماعدا برقاریش یره تصرف داعیه سنده بولنمدیغی عرض اولنمشدر .

شوجواب ارباب حکمتی حیرتده براقدی ، انجق اتفاق آرا ایله تصدیق وتحسین قلندی . زیرا جمهور حکمانک اتفاقنه کوره جمعیت انسانیه نک سعادتی عائلک یا بویله سن مارینو جمهوری قدر حکومات صغیره یه انقسامنده ویا خود برقطعه نک عموماً بر اداره التنده وحتی عموم کرهٔ ارضک برنظام تحتنده

بولنمسیله حاصل اوله جقمش! بز ایسه دیرزکه:
سن مارینو جمهوریتی کبی برحکومتك سعادتی
کوچکلکیله تمام اوله بیلور. بیوراید سعادت
نسبت متکافیه‌سنده کوچواور. تا بوندن بری
پولتیقه‌نك بعض انقلابات جسیمه‌سی
اراسنده، حکومتلرك پنجهٔ انتقامنه پولتیقه
اربابی جمهوریته التجا ایتدکی احوالدن
طولایی سن مارینونك اسایش داخلیه‌سی
برقاچ کره بوزونمش ایسده کوچکلکیله
برابر دامن حمایه‌سنه صغنان پولتیقه
متهملرینی محافظه ده قصور ایتامش ویالکز
برکره‌سنده اوستریا و پاپا عسکری بعض
ارباب جنایت ایله پولتیقه متهملرینی تعقیباً
بو جمهوریتك اولکاسی ایچنه جبراً
کیره‌رك انده دخی ارباب جنایت تسلیم
ایدلمش ایسه ده پولتیقه اربابی مطلقا
تسلیم ایدلمیوب انجام کار حیاتلرینه
طوقونلماق وایتالیادن خارج ممالکه نفی ایدلمك
صورتیله معاهده کسلمشدر.

ایشته بیکلرجه سنه‌دنبری بقاسنی
محافظه ایدن شو جمهوریت الیوم ارباب
فکر واندیشه عندنده سعادت وحریت
کامله وراحت و سربستی علی الاطلاق
محلی اولمق اوزره تقدیس ایدلمکده‌در.
عموم اهالی طرفندن انتخاب ایدلمش اولان
التمش نفر اعضادن مرکب برمجلس کبیر
امور جمهوریی رؤیت ایدر. نفس سن
مارینو شهرنده بربیوك مکتب اولوب علوم
عالیه یه قدر تدریس اولنور. کتبخانه‌سی
جمهوریتك درجهٔ احتیاجنك ده فوقنده‌در.
مکاتب صبیانیه‌سی پك منتظم برحالده‌در.

امنیت واسایش داخلیجه سن مارینو
درجه‌سنده همان هیچ بر مملکت واره‌مامشدر
زیرا اهالیسنك ذاتاً حسن اخلاق اربابندن
بولنملریله برابر پولیس دخی پك متیقظ بر
حالده طورانه‌رق ایتالیانك سائر طرفلرندن
اورایه کچن او یغونسز متواله‌سنه کوز
آچدیرمامقده‌در.

زمان صلح ومسالمتده عساکر نظامیه
سنك عددی مجموعه‌سی اللی نفردن عبارت
اولوب بونك دخی اون ایکی قدری سواری
وطوبجی وقرق قدری پیاده‌در. خارجی
پولتیقه‌نك قاریشدیغی اثناده سکز یوز قدر
عسکر جمعنه قادردر.

کویلرك و شهرك ادارهٔ بلدیه‌سی
شهر امینلرینه محول اولوب بوکا حکومت
مداخله ایده‌مز. اندن بشقه مصارف
ملکیه وعسکریه ١٠٠٠٠ .. و معارف
مصارفی هر نه یه بالغ اولور ایسه انك
اوزرینه یوزده یکرمی قدرده بر احتیاط
ضم اولنه‌رق خلقه توزیع و تحصیل
اولنور. بوندن بشقه برپاره تکالیف اخذ
اولنمز. ایدیلان احتیاط ایسه خزینه‌ده
دائما برسرمایه بولندیرمقله برابر اتی بر
یاندن ده بیولتمکدر. بعض ذواتك روایت
واقعه‌سندن انکلاشلدیغنه کوره سن مارینو
جمهوریتی بو سرمایه‌یی بیولته بیولته ایرادی
جمهوریتك مصارف سنویه‌سنی قپاته بیله جك
قدر برملت سرمایه‌سی وجوده کتوردکدن
صکره تکالیف میریه‌یی بتون بتون الغو
ایده جك ایمش. (نمت)

قرق انبار

١٢٩٠

طبیعیات و محاکمات فلسفیه و مواد طبیه و احوال عالم ایله تراجم احوال و تراجم آثار ادبیه کبی خصوصات متنوعه دن بحث ایدر و اون بش کونده بر چیقار مجموعهٔ فنیه در

صاحبی

محمد جودت

جزء نومروسی

٣٣

فیأتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله‌رق

باب عالی جاده‌سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه‌سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩٣

متنوعه

تحفة الاریب فی رد علا اهل صلیب

– ترجمه سی اوزرینه –

﴿علاوهٔ معلومات﴾

﴿اینجیللر ایله توراتلر اراسنده کی مناسبت﴾

بوندن مقدم اینجیللر مسئله سنی موقع بحثه چکوب ده اکمال ایلدکدن صکره علمای نصارانك کندی اللرنده بولنان اینجیللر کتب عهد عتیق یعنی توراتلری اصلا بوزمادقلرینی دعوا ایتلرینه مقابل بونلر ارا سنده کی مناسبتی دخی اخوان دینزه عرض و کندیلرینه شو یوزدن دخی بر رشاد قپوسی کشاد ایده جکمزی وعد ایلمشیدك . ایشته بوکره دخی او وعدمزی ایفا ایدیبورز .

معلوم اوله که نصارا کندی دینلرینی کتب عهد عتیق اوزرینه بنا ایدرلر . یعنی کتب عهد عتیقك الله طرفندن کلمش حق کتابلر اولدیغنه شبهه ایدلمیور فرض واعتبار ایله او یوزدن کندی دینلرینی دخی تقویه ایتمکه همت ایلرلر . شو دعوایه نظراً هرکس دیه بیله جکدر که اینجیللر توراتلره نه قدر بکزر ایسه خرستیانلق دخی یهودیلکه اوقدر بکزر . بویوز ایسه شو حکمی دخی تولید ایدر که (توراتلر نه قدر حق و حقیقت ایسه لر اینجیللر دخی اوقدر حق و حقیقتدر)

ظن ایدرز که توراتلر ایله اینجیللر ارا سنده کی مناسبتی شو صورتده تصور ایلدیکمزه علمای نصارا هیچ برشی دیه مزلر . زیرا انلر ایچون « خیر ! خرستیانلق یهودیلکدن بتون بتون بشقه برشیدر و یهودیلك نه قدر حق ایسه خرستیانلق ده اوقدر حق اوله مز » دیمك کفردر . چونکه کندیلری حکم اینجیل اوزرینه اقرار وایمان ایدرلر که اللرنده بولنان توراتلر یهودیلرك اللرنده کی توراتلرك عینیدر واینجیللر توراتك احکامنی بوزمیوب بلکه انی اتمام ایدرلر و کذلك ایمان ایدرلر که الهك شریعتندن یعنی توراتدن یرله کوك محو اولنجه یه قدر برحرف بیله زائل اولمیه جقدر . (متی اینجیلنك بشنجی بابنه مراجعت اولنه)

ایمدی مادام که اینجیللرك ماهیتی توراتك ماهیتیله وانلره اولان مناسبتیله وانلرك درجهٔ حقانیتلریله آکلاشیله جق واثبات اولنه جقدر اویله ایسه اول امرده شو عهد عتیق و تورات دنیلان شیلرك نه ماهیتده اولدقلرینی قطعیاً تعیین ایتمك لازم کلور . زیرا بو اساس تأسیس ایدلمز ایسه انك اوزرینه بر موازنه ومقایسه ومحاکمه بناسی قوریله مز .

﴿الیوم تورات دنیلان کتابلرك ماهیتی﴾

(نه دن عبارتدر)

الیوم کتب عهد عتیق نامیله یاد اولنان توراتلر اوتوز طقوز کتابدر که اسامیسی وپروتستانلر عندنده صیره سی شونلردر :

(۱) تکوین المخلوقات (۲) سفرالخروج (۳) سفراللاوین (٤) سفرالاعداد (٥) تورات المثنی ــ اصل حضرت موسانك اولمق اوزره دعوا ایدیلان بو بش کتابدر ــ (٦) سفر یوشع (۷) حاکملر (۸) سفر راعوث (۹) سفر ملوك اول ویاخود صمویل اول (۱۰) ثانی (۱۱) ثالث (۱۲) رابع (۱۳) سفر التواریخ الاول (١٤) ثانی (۱٥) سفر عزرا (۱٦) سفر نحمیا (۱۷) استیر (۱۸) سفر ایوب (۱۹) سفر مزامیر (۲۰) امثال سلیمان (۲۱) واعظ (۲۲) آغنیة الاغانی (۲۳) اشعیا (۲٤) یرمیا (۲٥) نیاحات یرمیا (۲٦) خرقیال (۲۷) دانیال (۲۸) هوشع (۲۹) یوالی (۳۰) عاموص (۳۱) عوبدیا (۳۲) یونان (۳۳) میخا (۳٤) ناصوم (۳٥) حبقون (۳٦) صفنیا (۳۷) حجی (۳۸) زخریا یاخود ذکریا (۳۹) ملاخیا .

ایشته خرستیان دیننك مبنی علیهی اولمق لازم کلان و یهودیلر دیننك مبنی علیهی اولان کتب عهد عتیق بونلر اولوب خرستیانلر دیرلر که « بز یهودیلرله برابر بو کتابلرك من طرف الله حق کتابلری اولدیغنه ایمان ایدرز »

واقعا آنلرك بو سوزلری پك ده طوغری و عالمانه و خرستیانجه برسوز دکلدر . چونکه (آغزه‌رز) و (اغزه‌رت) دنیلان مفسرین نصارا بو بابده ایکی فرقه‌یه آیرلمش اولوب بونلردن برفرقه‌سی کرك کتب عهد عتیقك وکرك عهد جدیدك کلام نفسی الهی اولادیغنی و بو کلمات و حروفك طوغریدن طوغری‌یه بالذات اللهك آغزندن دوکولدیکنی و آنده مؤلفلرینك خدمتی یالکز دیلنی ویاخود قلمنی اویناتمقدن عبارت ایدوکنی حکمله هر کیم بویله اعتقاد ایتمز ایسه کافر اوله‌جغنی درمیان ایتمشلر وفقط برقسمی بوکا احتمال ویره‌میوب برنوع الهام ربانی ایله یازلمش اولدیغنی قبول ایلمشلردر .

مع هذا هر ایکی حکمه کوره بونلر خرستیانلرك کتب الهیه اولمق اوزره قبول ایلدکلری شیلردر . بز نصارانك کتب عهد عتیق حقنده نه فکر واعتقادده بولندقلرینه اصلا قارشمیه‌رق کندی اعتقادمزجه بونلرك تحریف ایدلمش اولدقلرینه قائل اولمق ایسترز ونصارا بزم بو اعتقادمزك بطلاننی اثبات ایتمکه قالقشدقلری جهتله بز باطل اعتقادده بولنمدیغمزی کوسترمك وانلرك اغفالاتنه هیچ بروقتده قاپیله میه‌جغمزی قطعیاً اکلاتمق غیرتندنده بروجهله کیرو طوره‌میز . بناء علیه اول امرده کتب مذکوره‌نك محرف اولدقلرینی ینه نصارا الندکی سندالله اثبات ایدلم .

❊ تورات کرچکدن تحریف ❊
(اولنمشمیدر اولنمامشمیدر)

شریعتدن یعنی کتب عهد عتیقدن برحرف یاخود برنقطه‌بیله زائل اولمدیغی نصوص انجیلدن بولندیغی ایچون نصارا بو کتابلردن برحرف یاخود نقطه زائل

ونحريف ايدلمامش اولديغني قطعياً دعوا
ايدرلر و بودعوالرينی توراتله دخی اثبات
ايچون ديرلر كه بزم بودعوامز توراتله دخی
مثبتدر ٠ زيرا الله توراتده بنی اسرائيله
كندی كتابلرينی اصلا تحريف ايتامكی
امر ايلمش اولديغندن بنی اسرائيل توراتك
كلمات وحروف ونقاطنی دخی تعداد واز بر
ايلمشلردر ٠

بركره نصارانك بويله عهد عتيقدن
دخی دليل ايراد ايتلرينی بز اصلا قبول
ايده ميز ٠ زيرا اشاغيده اثبات ايده جكز كه
يهوديلر واقعا توراتك نقاط وحروفنه
وارنجه يه قدر ضبط ايلمشلر ايسه ده بونی
تورات تحريف ايدلدكدن صكره ضبط
ايلمشلر ٠ حالبوكه بودعوايی خرستيانلر
دخی قبول ايدهمامك لازمدر ٠ زيرا
يوحنانك بشنجی بابنده حضرت عيسانك
يهوديلره خطاباً شو سوزی سويلهمش
اولديغی روايت اولنيور :

« اگر سز موسايه ايمان ايتسه ايديكز
بكا دخی ايدر ايديكز زيرا او بنم حقمده
يازمشدر لكن آنك كتابنه اعتقاد ايتمزسه كز
بنم سوزلرمه نصل اعتقاد ايدرسكز »

دقت ايدهلم ! ايشته انجيل ديور كه
بنی اسرائيل اللهك امرينه ايمان ايتامشلر
وامرينی اجرا ايتامك صورتيله عيسايه دخی
ايمان ايتامشلر ٠ بوحالده كتابكزی تحريف
ايتميكز ديه ويريلان امر الهی يه نه توفيق
حركت ايتمش اولدقلری نصل قبول اولنور ؟
اما دنيله جك كه انجيل هم توراتك برحرفی
زائل اولمديغنی دعوا ايدر هم ده بويله
بردعوانك عليهنه سند اولهرق اقامه
ايدلهبيله جك سوز سويلر ايسه اكا دها
زياده تعجب اولنور ٠ بزده ديرزكه ذاتاً
انجيلك هانكی تناقضلرينه تعجب اولنمزكه
بوكا نه اولنمسون ؟

بو ادله یی خرستيانلره بخش ايدهلم
و بو مقوله دلائلدن صرف نظر ايليه لم ده
برده بديهی وظاهری اولان خصوصاته
باقهلم :

كتب عهد عتيق تحريف اولنمامشمی
ديورلر ؟ برحرف و برنقطهسی زائل
ايدلمامشمی ديورلر ؟ وولغات نسخهسنده
خلقتدن طوفانه قدر بيك آلتيوز اللی آلتی
وطوفاندن ولادت ابراهيمه قدر ايكيوز طقسان
ايكی سنه مرور ايلديكنی يازيور سپتانتلر
نسخهسنده طوفانه قدر ايكی بيك ايكی
يوزقرق درت واندن ابراهيمه قدر طقوز يوز
قرق ايكی سنه كچديكی يازيلدر ٠ سامار يتلر
نسخهسنده خلقتدن طوفانه قدر بيك
اوچيوز يدی سنه كچديكی قيد اولنمش ٠
بونلرك اوچيده توراتدر ٠ اوچندن ده برحرف
زائل اولمديغی نصوص انجيليه ايله دعوا
ايديلور ٠ يا بوخبرلر نيچون توافق ايتميور ؟

بو بحث علمای نصارا بيننده پك بيوك
وپك مهم مباحثدندر ٠ بوكا بعضلری
مستنسخ سهوی ديمك ايستهمشلر ٠ حال
بوكه نسخهلری يالكز بر تك نسخه اولسه
ايدی بو سوز سويلنه بيلور ايدی ٠ بر د
نسخه دكل برچوغی بويله در ٠ هم ده
هر نسخهنك اصحابی طوغری نسخه كندی
نسخهلری اولديغی دعواسنده جان ويررلر :

بناء علیه نصارا دخی بو اوچ روایتك
اوچی ده صحیح واوچی ده بر روایت اولدیغنه
ایستر ایسته مز ایمان ایتمشلر . الله ایچون
انصاف ایدلسون (١٦٥٦) و (٢٢٤٢)
و (١٣٠٧) عددلری بر برینه مساوی
اولدقلرینی هانکی اهل ریاضی اثبات
ایده بیلور .

سفر الخروجده یازلمش که بنی اسرائیل
مصردن چیقوب ده صحرایه دوشدکلری
زمان یالین ایاق باش قباق قالمشلر .
قوندره‌لرینك اسکیمامسی ایچون موسا
اللهه دعا ایتمش . اکمك بوله‌مامشلر
صو بوله‌مامشلر جناب حق کندیلرینه
من وسلوی کوندرمش . بر ده بنی اسرائیل
بو حال ایچنده ایکن انواع قیمتدار اغاجلردن
التونلردن کوموشلردن خاطر وخیاله صیغمز
کلفتلرله مذبحلردن یاپدقلرینی ده روایت
ایتمشلر . بز قرآنك شهادت ایلدیکی درجه ده
بو روایتلرك طوغریلرینه ایمان ایدرز .
انجق یالین ایاق چپلاق اکمکسز بولنان
بنی اسرائیله بو قدر مکلف مذبحلر
یاپیله جغی حکمنك بر زمانده وقوعه کلمسنه
بز دکل خرستیانلرده احتمال ویره‌میورز .
بدیهی وآشکاردر که بو مکلف مذبحلر بنی
اسرائیل ثروتنی آرتدیردقدن صکره
وجوده کتورلمشدر . او یله ایسه نیچون
ایکیسی بر زمانده وقوعبولمشدر دینلمش
فقر ایله غنا عجز ایله قدرت بر آنده جمع
اوله بیلورمی ?

باش پاپاس قارتان و بالخصوص
نصارانك کلیسا اولیلری درجه سنه وار دیرمق
ایستدکلری کذلك باش پاپاس بللارمن
عهد عتیقك تفسیرنده و کلام الهی کتابنك
ایکنجی جلدینك ایکنجی بابنده « بعض
کتابجیلرك اهمالی سببیله عهد عتیقه بعض
سهولر قایدیرلمشدر و بعض خاخاملر اکا
بعض نقطه‌لر علاوه ایلدیلر که شمدی
مؤمنلردن پك چوقلری ایچون پك تهلکه لی بر
کتاب اولمشدر » دیورلر .

ایشته افندم بو سوز مسلمانلرك خرستیانلره
ویهودیلره بهتان اوله‌رق سویلدکلری بر
سوز دکلدر . سیزك کندی باش
پاپاسلرکزك سوزیدر ؛ بوندن اوته‌یه
دلیلی ایسترسکز ? ایستر ایسه کز یوق
دکلدر . دهاسی چوق !

نا ایشته بر دها !

کتب عهد عتیقك هپسی الله کلامی
هپسی حرف بحرف حق وحقیقت دکلمی
ایدی ? یا او یله ایسه سفر الاعداده
چوجقلر پدرلرینك سیآتندن اوچ بطنه
قدر مسؤل اوله‌جقلری یازلمش اولدیغی
حالده خزقیالده نیچون بونك تمامی تمامنه
عکسی یازلمشدر .

نا ایشته بر دها !

موسا ایلك طوغان چوجقلری الله
اوغورنده قربان اولمق اوزره آتشه یاقق
وسائر بر چوق کوله‌جك آیینلر اجرا اولنمق
حقنده کویا الله طرفندن امرلر کتورمش
اولمسنه مقابل خزقیال یکرمنجی بابنده
ینه او بنی اسرائیل اللهی طرفندن دیمش که
« موسانك و یردیکی قانونلر پك فنادرلر
انلر بنی اسرائیلی قرمق محو ایتمك ایچون

ویرلمشدر » شمدی بو ایکی سوز بر برینه بکزه دیمی ؟ اوزمان یاحاشا موسی یالانجی ایمش یاخود الله « سزی احیا ایده جکم ملك ویره جکم ابدی قسله جغم » دیه بنی اسرائیلی الداتوب محو یته یوروتمش ویاخود الك صکره خرقیال یالانجی ایمش . حالبوکه هیچ بر دیندار بونلرك هیچ بریسنه احتمال ویرمز . بو کبی هزیانلردن اللهه استعاذه ایدرلر .

نا ایشته بر دها !

سفر اللاوینده « شو یاشده اولان قوزولردن کچیلردن او کوزلردن قربانلر کزی شویله کسکز آتش اوزرنده بویله یاقکز اللهه کوزل قوقولی برخوشجه قربانیدر » دیه بنی اسرائیل عبادتکاهلرینی قصاب دکانلرندن سلخانه لردن بدتر برحاله قویملرینی امر ایلدیکی حالده اشعیانك ایلك بابنده « بن بونلرك بریسنی ایسته مم قاندن اکراه ایدرم ! » کبی انك بتون بتون ضد کاملی اولان سوزلر الله لساندن سویلتلمش . بونلرك هنکیسی حق وحقیقت اوله جقدر ؟

بز بوراده کتب عهد عتیق دنیلان رساله لری باشدن اشاغی یه قدر مؤاخذه ایتمکی درعهده ایلمدك . مقصد خرستیانلرك « کتب عهد عتیق اصلا تحریف ایدلمامشدر » دیملری حقسز اولدیغنی کوسترمکدر . انی ایسه کوستردك . یاکلشلقلرینی و کندی پاپاسلرینك شهادتنی اورته یه قویدقدن ماعدا شو عظیم وجسیم تناقضلری دخی عهد عتیق کتابلرینك یکدیکرینی تحریف ایتمش اولدقلرینی اثباته کافیدر .

﴿ یاعجبا عهد عتیق کتابلرنده الله کتابی اولمق چاشنیسی وارمیدر ؟ ﴾

عهد عتیقك ایچنده الله کلامی اولدیغی قبول ایدیله بیلان کلمات بس بللیدرکه انلری قرآن عظیم الشان دخی جامعدر . انجق خرقیالك اون التنجی بابنی آچار ایسه کز شویله بر کلام الهی اوقورسکز :

« اورشلیمه دی که سنك اصلك کنعان ولایتی اولوب طوغدیغك کونده کوبکك کسیلدی یقانمدك طوزلانمدك قونداقلنمدك بر یوزینه براقلدك . بن (یعنی الله اوله جق) یانکدن کچدم مرحمة سنی بیوتدم . ممه لرك بیرولندی . صاچلرك اوزاندی . زینتلرنك برندك . اما چرچپلاق ایدك . ینه یانکدن کچوب سنی کوردم . تمام زمانك عشق زمانی ایدی . اتکمی اوزریکه آتوب عورتکی اورتدم . سنکله معاهده ایلدم . سن بنم اولدك . سکا الاجه لباسلر منوش پاپوچلر کیدیردم . اللریکه بلازکار وبوغازینه قلاده لر و برونکه خلقه قولاقلریکه کوپه لر و باشکه عزت تاجی قودم . حاصلی زینتیله کوزل اولدك . فقط صکره فاحشه اولدك !... هر کچنك اوکنه فاحشه لکی سردك !... هر کچنه بجاقلریکی آچدك !...... فاحشه لکلریکی چوغالتدك !....... اوزون بویلی قومشولرکك مصر دایقلریله روسپیلك ایتدك !..... دخی طویمدیغك ایچون آثور اوغللریله فاحشه لك ایتدك !..... انلرله فاحشه لك ایتدیکك حالده

ینه طوبمدك !.... کنعان ولایتندن کلدانیلر ولایتنه قدر فاحشه لکی چوغالتدك ینه طویمدك !........ سائر زوسپیلره بکزه مزسك ! قوجه سنك برینه غیریلری قبول ایدن زناکار روسپیلردنسك !..... هر روسپی یه اجرت ویریلور ایکن سن جمله عاشقلرکه بخشیشلر ویررسك . اجرت ویررسك که سکا زنا ایتملری ایچون هرطرفدن کلسونلر دیه !...... وسائر عورتلرك اصول زناسنك ده عکسنه زنا ایتدك !...... ایمدی ای روسپی ! ربك سوزینی دیکله ! چونکه زنا ایده ایده نجاستك دوکولدی !.. وفاحشه لکده عورت یرك زنپارلره آچلدی ! .... ایمدی عاشقلرکی هب بریره جمع ایدهیم عورت یریکی انلره آچوب انظار عمومیه لرینه قویایم !..... الی آخره »

ای ناموسکاران دینداران ! ناموسکز باشی ایچون طوغری سویلیکز بویله بر سوزه الله کلامی دیمکه آغزکز واررمی ?

ای منصفین نصارا ! انجیللرکزده روسپینك فحشنی بوزینه اورمیوب ستر ایتمکله مأمورسکز ! انجیللرکزك مطابق اولدیغی عهد عتیق بومیدر !

بوسوزلری ارزل ناس بیله سویله مکدن حیا ایدر ! ینه خرقیالك یکرمی اوچنجی بابنی آچالم :

« رب بکادیدی که ای آدم اوغلی ایکیسی بر آنانك قزلری اوله رق ایکی عورت وار ایدی که مصرده زنا ایلدیلر . ممه لری اوراده صیقلدی وقزلغك امجکلری انده اوقشاندی !..... بیوکی اهلا وکوچکی اهلیبا اسمنده اولوب بنم اولدیلر واهلا بنم ایکن زنا ایتدی . وانلر قزلغنك امجکلرینی اوقشایوب زنالرینی اوزرینه دوکدیلر !. انلر انك عورتلکنی آچدیلر !...وصکره اوغللرینی وقزلرینی الوب انی قلیج ایله اولدوردیلر . همشیره سی اهلیبا ایسه اندن زیاده ایتدی . آثوریلره سرعسکرلره بکلره هردرلو کیمشلره آته بینلره کشف عورت ایلدی . هب عیبلرینی انلره آچدی !.... انلرك اتی اشکلرك اتی کبی ومنیلری دخی انلرك منیلری کبی ایدی .. الی آخره »

بوسوزلر الله لسانندن صادر اوله بیلور شیلرمیدر ? حالبوکه بونلرك دها امثالی پك چوق . برمثال اوله رق بونلری کتوردك . ارایه جق اولسه ق کویا اللهك هوشعه « هایدی کیت ! برروسپی قاری آل انکله زنا ایله ولدزنالر طوغورت» دیمش اولمسی کبی هزیانلر رذالتلر بولورزکه بونلری هیچ بر دین اربابی دکل آجروی فهم واذعان اصحابی دخی الله کلامیدر دیه قبول ایده مز .

اغنیة الاغانی دنیلان وحضرت سلیمانه اسناد اولنان سفر نارشهوتله یانان طوتوشان برعاشق شهوانینك کندیسیله همحال اولمسی لازم کلان معشوقه سنه چلغنجه سنه نازونیازله سویله دیکی برطاقم شرقیلردن عبارت اولوب معهذا رذالتجه ینه بوقاروده نمونه لری کوستریلان طرزده دکلدرلر .

کتب الهیه انسان ایچون فیض جاودانی بخش ایتمك اوزره انسانك طبیعت

ملكيه سنى احيا وطبيعت شيطانيه سنى امحا ايده‌جك احكامى جامع اولمق لازم كلورسه ارتق كتب عتيقه نه ديمك لازم كله جكنده متحير قالورز . نه حاجت يهوديلرك بربيوك شعبه سى ديمك اولان سامارتيلر يالكز موسانك بش كتابندن بشقه سنى كتاب آلهى عد ايتمامكده درلر .

﴿ توراتك تحريف وتبديلى خصوصنه ﴾

— متعلق بر بيوك مسئله دها —

انجيللرك رذالت درجه سنده تكثرى و برطاقم مباحث غير لايقه نك انجيل تاميله اورته يه قونلسى كبى توراتلرجه دخى بو اويغونسزلق وقوعه كلمش اولديغندن كرك عيسادن مقدم وكرك اندن صكره تفريق وتعيين كتب آلهيه خصوصنده پك چوق مشكلات كورلمشدر .

علماى نصارا عندنده اشبو تفريق وتعيين كتب آلهيه مسئله سنه (قانونيزاسيون) دنيلوب بو صورتله تفريق و تعيين ايدلمش اولان كتابلره دخى (قانونيق) عنوانى ويررلر . بو مسئله يى تاريخ پارمغى ايله قارشديرمق فائده دن خالى دكلدر :

بو تفريق مسئله سى الك اول يهوديلر عندنده بابل اسارتندن صكره وقوعبولمشدر . بو مسئله نك درجهٔ اهميتنى اكلامق ايچون بابل اسارتى ديمك نه ديمك اولديغنى بيلمك لازمدر .

حضرت موسايه اسناد اولنان كتابلرده دنيلمشدركه اكر بنى اسرائيل الله ايله اولان عهدينى طوتمز وشرائط ووظائف ايمانى يرينه كتورمزايسه الله انلرى ملل اجنبيه نك يد اسارتنه توديع ايده جكدر . اندن صكره تواريخ كتابلرى خبر ويررلركه بنى اسرائيل التى دفعه اسارته كرفتار اولوب هله بدنجيسنده بابل اسارتى وقوعبولمشدركه بابل وآثور قرالى بخت النصر كلوب بونلرى اسير ايدرك عراق حواليسنه كوتورمش ويتمش سنه اوراده تحت اسارتده قالدقدن صكره عجملر بابلى ضبط ايلدكلرى صره ده بنى اسرائيلك دخى مملكتلرينه عودت ايتلرينه مساعده ويررلرك فقط اون ايكى سبطدن يالكز ايكيسى عودت ايده بيلوب قصور اون سبطك نام ونشانى ده غيب اولمشدر .

شمدى شو روايت صحيحه دلالت ايدركه بنى اسرائيل تابابل اسارتنه كلنجه يه قدر اللهك امرينى طوتمامشلر والله ايله اولان عهد وميثاقلرينى يرينه كتورمامشلردر . چونكه ايشته التى يدى دفعه اسير اولديلر . اكر انلر عهدلرينى ايفا ووظائف دينيه لرينى تماماً اجرا ايلديلر دنيله جك اولور ايسه اوحالده الله وعدينك عكسنى ياپمش ديمكدر . (بوكا هركس حاشا) دير . اكر الله هيچ بر وقتده وعدينك عكسنى ياپمز ايسه كتب عتيقه نك اولكى روايتى يعنى شويله ياپار ايسه كز الله بويله ايده جك ديمسى يالاندر . بوكاده خرستيانلرك حاشا ديملرى لازم كلور .

فقط نه قدر انكار ايدلسه ينه انكار تامه مجال قالمزكه يابو شرطده جناب حق كاذبدر ياكتب عهد قديم يالانجيدر .

جناب حقه کذب افتراسنه امکان یوقدر . بناءعلیه کتب عهد قدیم یالانجیدر .
اکر طوغری ایسه یعنی بنی اسرائیل اللهك هیچ بر دیدیکنی یاپمامش ایسه‌لر اوحالده اللهك امری خلافنه حرکت ایدن بنی اسرائیلك مطلقا کتابلری دخی تحریف ایتملری (خرستیانلرك دعواسی کبی) عقلدن بعید دکلدر . حق الله امرلرینی کتابلر ایله ویره‌جکی جهتله او کتابلره بعض ایتملری ده لازم کلور .
ساوت ! بنی اسرائیل اللهك امرینی یرینه کتورمدیکی و بو غرضله کتابلری تحویل و تحریف ایلدکلری ایچوندر که بابل اسارتندن عودت ایدن ایکی قبیله ندیلری وعلماسی بریره کلوب عزرانك ریاستنده اوله‌رق عقد ایلدکلری جمعیت مخصوصه ده کندیلرینه کتب سماویه اوله‌رق یکرمی ایکی کتاب تفریق ایدوب باقیسنی قبول ایتمامشلردر .
دقت بیورلسون که اکر کتب آلهیه تاملیه برچوق هزیانـامه‌لر چوغالمامش اولسه ایدی بو تفریقه لزوم وارایدی ؟ انتخاب ایلدکلری یکرمی ایکی کتابی نه سنده انتخاب نه سنده رد ایلدیلر ؟ حق باطلدن نصل تفریق ایده بیلدیلر ؟ حالبوکه اوزمان بوقارورده عونه‌لرینی درج ایلدیکی کتابلری ده کلام الله دیه قبول ایتمشلر ایدی . ارتق انلرك قبول ایده‌مدکلری شیلرك نصل اولملری لازم کله‌جکی ملاحظه بیوریله .
ایشته بنی اسرائیل عهد عتیقك حرفلرینی نقطه‌لرینی صایدیلر امابو تفریقدن صکره یعنی میلاددن بشیوز سنه قدر مقدم برزماندن صکره صایدیلر . یاموسادن اوزمانه کلنجه‌یه دکین ایکی بیك سنه قدر مدتده دخی حرفلر صایلمشمی ایدیلر ؟
پروتستانلر اثبات ایدیورکه عزرانك توراتلری قانونیسق یعنی مقبول عد اولنیوب آپوقریف یعنی مردود ومتروك عد اولنملی ایدی .
خرستیانلق عصرینه کلنجه‌یه قدر بوقانونیق کتابلره برچوغی دها علاوه ایدلدیکندن لااودیسه جمعیت عمومیهٔ قسیسینی بونلردن ده برچوغنی چیقاردی آتدی . فقط اندن اوتوز سنه صکره قارتاجهٔ برجمعیت عمومیهٔ قسیسیه دها طوپلانوب « خیراولکیلر بیلمامشلر ! بونلری کتب الهیه‌دن عد ایتمك لازمدر » دیه جمله سنی قانونیق کتابلر میانه قبول ایلدی .
شمدی بو ایکی جمعیتك هانکیسنی طوغریدر دیه قبول ایتملی ؟ هله صکره ترانت جمعیت عمومیه سی عهد عتیقدن بعض کتابلری کاملاً الله کلامی دکلدر دیه رد و بعضیلرندن برقاچ بابی اخراج ایله یرلرینه سائرلرینی ضم ایتمکه دخی موفق اولمشدر .
پروتستانلرك قانونیق یعنی کتب مقبولهٔ الهیه‌لری خصوصنده حالا شبهه‌لری واردر . قالوانیست دنیلان کروه آپوقالایپسی کتابی ایچون « احتمالکه بو کتب الهیه‌دن دکلدر امانه ایسه اویله طانیورز » دیرلر . لترانیلر « خیر !

مطلقا کتب الهیه دن اولملیدر » دیه
قبول ایدرلر . برزمان سن ژاقك کتابی
کتاب الله دکلدر دیه مجموعه دن چیقارلمش
ایدی . پروتستانلرك پیری اولان لوتر
بوبابده جماعتی مختار براقمش و « الله کتابی
دیسه کزده اولور دیمسه کزده » دیمش

ای عقلای زمان ! برحرف حتی
برنقطه سی زائل وتحریف ایدلمامش دیه
دعوا ایدیلان کتابلر حقنده نصارانك
کندی روایتلرینه دقت ایدیورمیسیکز ؟
بر کتابك کلام الله اولوب اولمدیغی انلرك
کندی کیفلرینه کوره در دیمك اولیور .
سبحان الله !

امید ایدرزکه بوصورتله بیان ایلدیکمز
تجربه نصارا تعجب ایتمزلر . چونکه
بزانلره اعتراض ایتمیورز . تعرض ده
ایتمیورز . انلر برچوق نسخه لر ایچنه درج
ایلدکلری برچوق هزیانلرله جهلهٔ ناسی
کندی دینلرینه تشویق ایلدکلری صره ده
بزم عقایدمزی باطل کوسترمك ایستیورلر
وترکلر نصارا وعلملرینه واقف دکلدر ظنیله
کافهٔ عیبلرینی اورتمکه وحتی کندی
عیبلرینی سائرلرینه یعنی بزه اسناد ایتمکه
چالیشیورلرده بوکا قارشو مدافعه ده
بولنیورز . حقنی وقایه ومدافعه ایتمکه
هرکسك صلاحیتی واردریا ؟ هم آنلر
کرك بزم علیهمزده و کرك کندیلرینك
لهنده کندی اینجیل وتوراتلرنده کی سندات
ودلائلی اتیان ایدیورلر . یعنی «قرآن بزم
ایچون سند اولمز. اینجیللرده وتوراتلرده
نه یازلمش ایسه بزآنی سند طوتارز »
دیورلر . بزایسه ایشته کوریلیورکه
دلائل وسندات قرآنیه دن انلره هیچ بر
حرف سویله میوب ینه کندی دینلری
کندی کتابلری کندی علملریله مقابله
ایدیورز . نه مزه لازم ؟ سندات قرآنیه یی
قبول ایتمیورلر دیه اظهار عجزمی ایده لم ؟
وارسونلر آنلر قبول ایتمسونلر بز قبول
ایتمشز . هم قبولمزله مفتخرز . جرزجان
ایتمشز ! اونور ایمان یورکمز ایچنده
طورسون . بزآنلرك کندی سلاحلریله ده
کندیلرینه قارشو مدافعه یه چیقه بیلورز .
حمداً ثم شکراً .

ایشته توراتی دخی بوصورتده
طانیدقدن صکره اینجیللر ایله توراتلر
اراسنده کی مناسبتی آرایه لم :

﴿ اینجیللر ایله توراتلر اراسنده نه مناسبت ﴾

— واردر —

بو بندمزك باش طرفنده دخی دیدك که
نصارا مناسبت تامه بولندیغنه قائلدرلر .
فقط بو دعوانك باطل اولدیغی بدیهیدر .
اکر مناسبت تامه وار ایسه نیچون
یهودیلر خرستیانلغی قبول ایتمیوب محو ینه
بوروردیلر یاخود مناسبت تامه وار
ایدیسه نیچون خرستیانلر کندیلرینی
یهودیلردن آیروب بعده یهودیلکك کوکنی
قرمق ایستدیلر . تاریخجه معلومدرکه
بوایکی ملت بربرینك قانلرینه صوصامشلردر .
دها دون دنیله جك قدر یقین برزمانه
کلنجه یه دکین عالمك مرکز مدنیتی دنیلان
پارس شهرنده یهودیلر علناً عبادت ایده مزلر

ایدی . مستقل ومعین مزارلری ده یوق
ایدی . [illegible]

نه حاجت ؟ اشته بز شمدی شریعت نصارا ایله شریعت یهود ارا سنده کی برچوق مباینات تامه دن برقاچنی ذکر ایده جکز .

توراتلرده الك کوچك کناهلر ایچون برچوق قربانلر کسمك و بو یوزدن مظهر عفو اولمق فرض ایدلمشدر . خرستیانلر دیرلر که بو احکامك فرضیتی مسیحك قربان اولمسیله ساقط اولمشدر . تدقیقات شرعیه خرستیانلرك بو دعواسنی ابطال ایدر . زیرا سفر اللاویینده اوچنجی فصلده اون یدنجی آیتده شویله دنلمشدر : « تناسللرمزجه جمله مکانلرکزده بو ابدی فرض اوله » وسائر برچوق آیتلرده دخی بو فرضلرك الی یوم القیام حکمدن ساقط اولمیه جقلری تأکید قلنمشدر . اوحالده مسیحك قربان اولمسی بو احکامك فرضیتنه نه سندله نهایت ویره بیلور ؟

ثانیا مسیحك قربان اولمسی عقله صیغار برشی دکلدر . نصارا اعتقاد ایدرکه مسیح اللهدر . هیچ الله قربان اولورمی ؟ قوللرینك کناهی اوغورنده کندی وجودینی قربان ایده جکنه عفولری ایچون اراده و فرمان ایدر . بو قصده الله اولمسی لازم کلان برذاتده بوقدر قوت اوله مزمی ؟ . .

علمای نصارا بوکبی مباحث معنویات جهتنه صاپدیرارق تفسیر وتأویل وتوجیه ایتمك ایسترلر . فقط بدیهی بولنان برشی تفسیره تأویله توجیهه صیغارمی ؟

حتی پروتستانلر کتب مقدسه نك تفسیر وتأویل وتوجیهنه احتیاج یوقدر انلری هرکس آکلار حتی تفسیر وتوجیه وسیله سیله مذاهب سائرهٔ نصارا دیندن چیقمشلردر دیرلر و بنی اسرائیله فرض اولنان قربانلرك فرضیتی جناب مسیحك کندی وجودینی قربان ایتمسیله ساقط اوله جغنی تفسیره نه حاجت توراتلرده علناً وصراحةً بیان اولنمشدر دیه رك بو علنی وصریح آیتلردن بریسی اولمق اوزره زبورلك قرقنجی مزمورینك التنجی و یدنجی وسکزنجی آیتلرینی کوسترلر .

شمدی دیمك اولیورکه اسرائیله قربانلر فرض اولنمسنك حکمی مسیحك کندی وجودینی قربان ایتدیکی زمانده ختام بوله جغنی عهد عتیقدن صراحةً خبر آلمق ایچون بو آیتلری اوقومق لازم کله جکدر . اویله ایسه ایشته بو آیتلر شونلردر :

(٦) ذبیح و پیشکشی ایستمدك بکا قولاقلری دلدك صعیده و کناه ایچون قربان طلب ایتمدك (٧) اوزمان دیدم که ایشته کلیورم کتاب طومارنده بنم حقمده یازلمش که (٨) یا الٰهم سنك ارادتکی ایتمکه ایستدم وتوراتك باغرصاقلرم ایچنده در .

حضرت داود شو آیتلری موسیقا باشی یه و یرمش ایمش . هایدی باقه لم بو آیتلرك ایچروسنده بو منوال محرر صراحت صورتیله علنی بولنان حکمی ارایه لم :

بز ارارق بوله مدق بولایلانه عشق اولسون !

كذلك شريعت موسويه ده يهوديلره
جنابتدن غسل فرض ايدلمش خرستيانلره
كوره بوندن مراد انسانك قلبنى پاك ايتمسى
ايمش . حالبوكه توراتده صو ايله ييقانمق
تصريح ايديلور . قلب صو ايله ييقانمز .
اما تورات قلبك تصفيه وتطهيرينى دخى
بشقه جه امر ايدييور . اوحالده غسلدن
مراد بهمه حال طهارت بدن اولمسى لازم
كليور . باطنى معنايه نه احتياج قالور ؟

كذلك بنى اسرائيله ختان فرض ايدى .
حق الله ايله عهدلرينك برعلامتى ايدى .
نصارا دييوركه بوعلامت كسر نفس
ايچون برعلامتدر . برآدم اينجيللره ايمان
ايدر ايسه اكا اويله برقوهٔ روحانيه
كرامت اولنوركه نفس اماره وشهوات
جسمانيه سنه غلبه ايلدكدن بشقه اراده واوامر
الهيه يى قلباً حفظ ايتمكه دخى مقتدر
اولور .

انصاف ايسترز انصاف !

خرستيانلغك بوقدر فيوضاتى جامع اولديغنه
اثر اثبات ايستر ايسه‌ك نصارا بزه ينه
انجيللى عرض ايدييورلر . حالبوكه
بودعوايى ايدن ينه انجيللدر . عجبا انجيلك
كندى روايت خود سرانه سندن ماعدا
عقلاً حكمةً هيچ بردليلى يوقيدر ؟

بنم بوسوزم طوغريدر چونكه آنى
بن سويله‌دم . بنم سوزمك طوغرى
اولمسى ايچون آنى بنم سويله‌مش
اولمقلغمدن بشقه دليله سنده احتياج
يوقدر ! ديمك دلى اقرديسيدر يوقسه
عقللى لقرديسيميدر منصفانه ملاحظه
بيورليه .

نصارا بزه دييورلركه بوكبى دعوالرده
بز سزك قرآنكزه اعتبار ايده‌ميز .
چونكه ايمانمز يوقدر . فقط سزك
عقيده كزك بطلانى حقنده انجيلدن
كتورديكمز فصللره سز اينانمليسكز بزده
انلره ديرزكه انجيللر بزجه كلام الله
دكلدرلركه اينانه‌لم . بشقه برسندكز
وار ايسه آنى كوستركز .

غسل ختان نجاستدن طهارت
ونظافت حقنده كتب عهد عتيقك فرض
ايتديكى شيلر فرضدر . اما دقت ايسترز
اى نصاراكه بونلر قرآن عظيم ايله دخى
فرض اولديغى ايچون سزه فرضدر
ديميورز چونكه بز سزه ادلهٔ قرآنيه
كتورميه جكز . منافع الاعضا وقانون
صحت يعنى علوم طبيه كبى عامهٔ ملل
متمدنه‌نك مقبول ومسلمى بولنان والحق
سعادت بشريه‌نك اسباب متممه سندن
عد اولنان فنلر دخى شو قواعد نظافتى
فرض ومقتضى كوريورلر . سزك
مملكتلركزده وبالخصوص المانياده بونلرك
يالكز لزومنى تصديق دكل فعلياتنى ده
اجرا ايدييورلر . انلر خرستيان دكلميدرلر ؟
خرستيانلق انلرى تطهير ايتميورمى ؟

كذلك بنى اسرائيل تعدد زوجاته
رخصت ويرمشيدى . خرستيانلق نيچون
ويرميور . تعدد زوجات برلازمهٔ
طبيعيه دركه مدنيتك ابتداسندن بوزمانه
قدر وحشى اولسون متمدن اولسون كرك

مالك حارّه و كرك تماك بارده ده بولنسون
كوچك بيوك عادتا بالجمله مللرك لزومنى
تصديق وموجبنجه حركت ايتدكارى
برشيدر . بونى منع ايتمكله خرستيانلق
عمومه مخالفت ايتمش صايلورمى ؟
صايلمزمى ؟ ايشى برده عقله تطبيق
ايده لم : سز يكرمى بش ياشنده ايكن
يكرمى ياشنده برقارى آلورسكز . سز
اللى ياشنه كلورسكز قارى قرق بشنه .
سز حالا حسب الرجول كنجسكز قارى
ايسه اختيار اولمشدر . بناء عليه زنايه
مجبور اولورسكز . اول زنايه كه انجيللر كرك
حكمنجه بر كوزل قارى يه نظر شهوتله
باقق ايله حكمده مساوى طوتيلور .
استاتستقلرى آچيكز ده باقكز تعدد زوجات
جائز اولديغى ممالكده مى زنا خانه لر چوقدر
يوقسه سزك آوروپا كزده مى ؟ نه حاجت ؟
ايشته آمريقاده بربيوك ملت مجرد زوجهٔ
واحده ايله قالمغه وبناء عليه زنايه مجبور
اولمغه تحمل ايده مدكارندن اوسزك
ملكيت درجه سنه وارديرديغكز نصرانيتى
تركه مجبور اولمشلردر .

عجبا بونى تأويل ايده بيله جكميسكز ؟
« ايكى شريعت اراسنده ظاهراً مباينت
وارايسه ده باطناً يوق ديمكدر ايكى حكم
بردر » ديه بيله جكميسكز ؟

كذلك برقارى يى كندى رضاسيله المق
بنى اسرائيلده مشروع اولديغى كبى
رضاى طرفين ايله آيرلمق دخى مشروعدر .

انجيل بوكا نيچون جواز ويرميور .
بوده برمباينت دكلميدر ؟ « قاريكزى
براقورسه كز آنى زانيه ايتمش اولورسكز »
ديور . بز سزه اوچ بيك دانه ترك
قاريسنى كوستره بيلورزكه قوجه لرندن
بوشانمشلر فقط زانيه اولمامشلر بشنده بر
قوجه يه وارمشلر . اكر زانيه اولسه لر
ايدى ايكنجى قوجه لرى انلرى قبول ايتمزلر
ايدى . طلاق حكمنى اسلامه تطبيق
ايله ديه بيلورزكه انجيلك بو سوزى
يالاندر . فقط نصارايه تطبيق ايله ديه
بيلورزكه پك كرچكدر . اكر انلر
قاريلرندن ايريلورلر ايسه انلرى زانيه
ايدرلر . زيرا قارى مادةً آيرلمش اولوب
اولوب معناً ايرلمش صايلمز و بردها قوجه يه
وارامز قوجه يه وارميان قارى نه
اولور ؟

مثال ايچون بوقدر كافيدر . اكر
عهد عتيقده كافهٔ تعرضاتك جزاسى تعيين
ايدلمكه مقابل انجيللرده « برينه كه
طوقات اوررلر ايسه اوته كى يى دخى
چويركه اورسونلر » يوللو ويريلان
اوامر ارانده كى نسبت كبى سياسى نه بنلرى
اراشديرمغه باشلارايسه لك انجيللرك توراتده
بنى اسرائيله ويرمش اولان حقوق
احرارانه يى اساسندن هدم وانجيل
منسوبلرينى يعنى نصارايى برمسكنت
مجبوره يه سوق ايتمكدن بشقه هيچ
برمزيتنى كوره ميز . فرانسزلر بونجه
عصرلر دنبرو خرستياندرلر . عجبا
خرستيانلق انلرى حالا دوولودن نيچون
منع ايده مدى ؟ اكر انجيلك امرى
موجبنجه خرستيانلر قيصره عائد اولانى

بو موفقیتم دقیقه سی بنم ایچون بر انتقام تامدر . اول قدر مغرور اولمه ای کنج سارا ! یورکه طاش پارچه رق میلی قرمش و جسمه غلبه ایتمش اولدیغمه اوزولمه ! زیراسنك عشقك اوزرینه عمرمده محضا ایلك دفعه اولمق اوزره بوغالبیته نائل اولمشمدر .

ایواه ! نه بدبخت ایمشم ! حالا کندی کبرمك عظمتمك خیالاتنی سنك کبرکه اسناد ایتمك ایستیورم ! ولوکه بنی قهر ایتمك ایچون اولسون سنك بنمله مشغول اولدیغکی خلیا ایتمك و اینانمق دخی بنم ایچون برسعادت دکلیدر ؟ قرصاچلی براختیار عاشقه جور وجفا ایتمك دخی اکا برشرف و برمکدر . اکلادم ملکم اکلادم ! سنك اك بیوك دوزنبازلغك بنم فریاد و فغانمی ایشتمامش وحالمه مرحمت ایتمامش و ایتمیه جکمش کبی بولنمقدن عبارتدر . سنده اك کوزل برناز اك لطیف براداوار ایسه اوده حال غضبکده بنی تحقیر ایتمك صورتیله کوستردیکك نازوادادر . بنی اصلا دوشونمیور کبی کورونمکله بن بیچاره یی چلدیرتمق ایستیورسك .

آه ! صدهزاران آه که شورذالت حالمله اولسون سنی مشغول ایده مدیکمدن طولایی بدبختم ! سن بنم حال جنتمی حتی انی استهزا ایله ایتمك درجه سنده بربی قیدی ایله تحقیر ایدیورسك . مکتوبمی اوقودك اونوتدك ! ایتدیکم هزیانلره دائر برحرف سویله میورسك . چونکه انلر خاطرکدن بیله چیقدی . اونه ؟ بن سنك هیچ برشیئك دکلمی یم ؟ بوغلیانم بو اضطرابم سنك عروق مرحمتکی تحریك ایتمدکدن فضله نظردقتنی ده می جلب ایتمیور ؟ آه ! سنك کوزلریکك وعدوتأمین ایلدکلری او لطف وعاطفت نره ده ؟ کوزلریکی بالتنو برتز بیسن ایدن او حس نازك نره ده ؟ باربار ! ظالم ! حالمه مرحمت ایتمیور ! حالبوکه هرحس ناموسکارانه دن متحسس اولمقلغك لازم کلور . چهره که وچهره کده کی علایمه باقیلور ایسه سنده برروح ملکیت اولدیغی کوریلور . حالبوکه چهره ك وانك علایمی ده یالانجیدرلر . سن بروحشی مفترسدن بشقه هیچ برشی دکلسك .

آه ! سارا ! شو حال سفالتم ایچنده سنك مرحمتلی یورککدن محزون کوکلمه تسلی ویره جك برامید بکلر ایدم اما ....

نوادلیسه

مابعد عن نومرو ٣٢

بو ذبحهٔ حانقه علتنده اوکسورك احمراریده اولدیغی قدر شماطه لی و مطنطن دکلدر . بالعکس سسسز وقورو و بوغوق براوکسورکدر . خسته بوغلیورظن اولنور . هر اوکسورکك عقیبنده قیصه جق برنفس النور که بونفس کویا معده دن پاپاش قورو

بربورو ایچنه کیریور کبی غریب برصدا ویرر . بوصدانك قصبات رئه نك یعنی جکر ایچنده مجرای تنفس اولان بورونشلردن طوغری کلدیکنی اوزاقده بولنان برآدم بیله اکلایه بیله جکی مثلو آلت استماع ویاخود چپلاق قولاق واسطه سیله کرك کوکسدن وکرك ارقه دن دیکله دیکی زمان یقیناً ایشیدیلور . اکثریا اوکسورکلر خنجره یعنی خرطلاق ایچنده برآغری اظهار ایدر . حتی اکثریا خسته یه بربیوك ایچ صقندیسنی دخی موجب اولیورکه کویا بوغوله جق وچاتلایه جق ایمش کبی کندینی براقیویرر .

اشبو ذبحهٔ خانقه مرضنده صدا دخی شایان دقتدر . زیرا صدا یالکز قصلق ایله قالمز . بتون بتون بتر . خسته جبر نفس ایدوب ده سویله مکه چالیشه جق اولسه قرندن سویلیورمش کبی برشیلر سویلر اما سوزلری غایتله ضعیفدر . نبضلری صیقلاشور دوداقلری بنفشه رنکنه کیرر . چهره ده برمورلق شیشکینلك وبعض کره قاچقلق مشاهده اولنوب اکر مرض زیاده سیله شدت کوسترر ایسه بوعلامتلر تحول ایدر .

شو ایکنجی درجه ده بولنان خسته اویقلامغه میال اولور . برحزن وکدر کندیسنی استیلا ایدر . فقط اویقوسی حالنده احتلاج یعنی سکر صارصلمسی کبی حرکتلر وصایقلایشلر کورینر . بعض کره دخی اوکسورر ایکن بلغم کبی برطاقم مواد مخاطیه استفراغ ایدر . سوال مذکوره ایچنده اوفق اوفق قطعات غشائیه دخی کورینور . فقط عقبنده برموقت راحتلق کلور . اکر اوکسورك صیقلاشور وفقط قورو اولمز و خنجره شفاف برمادهٔ مخاطیه ایله طولار وخسته لزوجتلی شفاف ویاخود غیر شفاف برشیلر توکورر ایسه مرضك کوشه دیکنه علامتدر . لکن بوعلامت خیریه بی بعض کره بیوك تهلکه لر دخی تعقیب ایده بیلور .

« درجهٔ ثالثه » بعض کره درجهٔ اولا وثانیه یکرمی دورت ساعت ظرفنده حکملرینی اتمام ایدرك درجهٔ ثالثه دخی حلول ایدر . فقط بعض کره برهفته یه قدر میدانی واردر . بونك علاماتی سالف الذکر علامتلرك ارتمسیدر . هله سس بتون بتون محو اولور . نبض پك صقلاشور وانتظامنی غیب ایدر . صولوق دخی بویله اولور . چهره قاچتن دوداقلر موص مور اولوب باش ارقه طرفه میل ایدر . تنفس برعذاب الیم اولوب خسته بونی تهوین ایچون کندینی ارقه اوستنه آتار وقان ترلر ایچنده قالور . اکر چوجق پك کوچك اولور ایسه دائما الینی ارقه طرفنه آتوب کویا برمزاحمی قوپارمغه چالیشور . بعض کره کندیسنی یتاغندن طشره آتار . تنفس ایچون هوا آرییورمش کبی اوته یه بریه قوشار . بعض کره اولور که بوحالده یقیلوب کندیسندن کچر .

بومرض بعض اوقات ومواسم وهوا وذواتجه بعض مرتبه تغیر وتنوع کوستردیکندن

اطبادن برطاقمی بونك ایچون نوعلر تفریقنه هوس ایتمشلر ایسه ده موسیو کرسان وطرفدارانی بو نوعی قبول ایتمیوب کیفیتی اطبانك دقت و حذاقتنه حواله ایدرك یالکز درجات ثلثه ایچون یوقاروده بیان ایلدیکمز اوکسورك و آغری ونفس صقنیسی کبی علایمی بر بر ونها زیاده تفصیلات ایله شرح وتفسیر ایلدکدن صکره شو خصوصات آتیه یی دخی علاوه ایلمشلردر :

« بوخسته لکك صتمه سی » صتمه ده یعنی بونك حرارتنده اول قدر شدت کورلمز . نبض درجه سی شدتلنمز . خسته لکك دوامی مدتنده برحالده دخی کیتمز . اون یاشنده کی برچوجقدن ایلك کونی نبض ۱۱۲ واوچ یاشنده کی برچوجقده ۱۲۸ حرکت ایلمش اولدیغی کورلمشدر . خسته لك ایلرولهدکجه نبض شدتی آرتار . هله نفس طیقانقلغی کلدکجه ۱٤۰ دن ۱٦۰ قدر وارر . موسیو هاش برخسته ده ۱۷۰ قدر صایمشدر حرارت دخی پك نادر اوله رق غایه به وارر .

« علامات عصبیه » خسته شعورتنی غیب ایله حدت مزاجه دوچار اولور کذ نفس طیقانقلغندن وایچ صقنیسندن نشئت ایدر . موسیو برتونو برچوجقده بو احوال عصبیه نك سرخوشلق کبی بر درجه یه واردیغنی کورمشدر . فقط نهایت انقطاع نفس ایله موته منجر اولان بوکبی خسته لکلرك جمله سنده شو حال مشاهده اولنور . یعنی یالکز بوغنجه حالنده یه مخصوص دکلدر . مع هذا اعصابك قوتنه خلل کلمز . زیرا بو علتله معلول اولان چوجقلر قالقوب قوشمق اویناموق ایسترلر .

« حرکات هضمیه » خسته لکك ابتدالرنده اشتهایه خلل کلمز . زمان اشتدادنده ایسه یالکز نفس طقانقلغی آرتدیغی زمانلر اشتها غیب اولور . صوسزلق اکثریا معتدلدر اکر صوك کونلرنده صتمه شدتنی آرتدیرر ایسه حرارت یعنی صوسزلق دخی شدتنی آرتدیرر .

« اسهال » بو علامت نادردر . واقعا هر خسته ده نادرا کوریلور ایسه ده بعض معالجات اینه دعوت ایدلمش دیمکدر .

« قی » بو دخی اسهال کبی اولوب بعض کره کندیلکیله کلور فقط بعض کره چوجقلرده مقی استعمالیله بیله استفراغ ممکن اولمز .

« بطن » بطن هر زمانکی حالنی محافظه ایدر . بعض کره کوبکده آغریلر حس اولنور . لسان قورو ومهوب فقط اوزرنده صارمتراق برغاشیه کورینور .

« اخطار » بو خسته لك امراض مهلکه دن اولوب اطبانك روایتنه کوره کرفتار اولانلردن اونده ایکیسی انجق قورتیله بیلدیکی جهتله کتب طبیه بونی اطبانك دقت مخصوصه سنه حواله ایدرلر . مأخذمز ایسه مرض مذکورك علاماتی ینه بو محلده یعنی بوغازده ظهور ایدن سائر بعض امراض ایله متشابه اولدیغندن بونی انلردن فرق ایتمك ایچون انلرك

دخی علامتی بوراده ذکر ایله برچوق تفصیلاته کیریشورلر . بز تفصیلات مذکوره‌یی قریب الذکر اولان مذکور خسته لکلرده دخی کوره‌جکمزدن تکراره کرفتار اولمامق ایچون انلری محللرنده ذکر ایده‌جکز . بوراده خلاصه ایتمش اولدیغمز علامات ایسه بر دقت مخصوصه ایله تلقی ایدلدکلری حالده اشبو ذبحهٔ خانقه علتنی سائر متشابهلرندن تفریقه کفایت ایدر .

« مرض مذکورك اسباب ورودی »

بز امراض متنوعه حقنده المقدمه اولدیغمز معلومات مجملهیی محضا ماهیتی واسبابی وصورت تداویسنی کوروب ممکن مرتبه انلردن توقی ایتمك ایچون القده بولندیغمز جهتله بر خسته لکده الك زیاده دقت ایده جکمز شی انك اسباب ورودیدر . ذبحهٔ خانقه علتنك اسبابی ایسه سن وسال ونوعیت وصورت تشکل وجود وهوا وموسم کبی متنوع شیلردن ظهور ایلدیکی جهتله انلر حقنده‌کی معلومات آتیه‌یه برنظر مخصوص ایله دقت ایتمکلکمز لازمدر .

ذبحهٔ خانقه‌نك ترقی و انبساطنه الك زیاده خدمت ایدن شی سن وسالدر . هرنه قدر عمرك هیچ بر زمانی بو خسته لکدن امین دکل ایسه ده انسانی اکثریا ایکی یاشندن یدی یاشنه قدر یقه‌له‌مقده اولدیغی کورلمشدر . موسیو اندرالك تنظیم ایلدیکی بر جدول بو بابده بزه ایضاحات لازمه‌یی پك مهم اولمق اوزره اعطا ایده بیلور . جدول مذکور شودر :

﴿ ذبحهٔ خانقه‌یه دوچار اولانلرك ﴾

– عددی –

	نفر
(بر یاشنده اولانلردن) بر آیلق	۱
اوچ آیلق	۱
بش آیلق	۱
اون ایکی آیلق	۱۸
	۲۱
بردن ایکی یاشنه قدر	۶۱
ایکیدن اوچ یاشنه قدر	٤٥
اوچدن درت یاشنه قدر	٥٤
درتدن بش یاشنه قدر	٤٢
بشدن التی یاشنه قدر	۲۹
التیدن یدی یاشنه قدر	۲۹
یدیدن سکز یاشنه قدر	۰۳
سکزدن اون بره قدر	۰٦
اون بردن اون بشه قدر	۰۷
اون بشدن اوتوزه قدر	۱۳
اوتوزدن التی‌یه قدر	۱۰
التیدن یتمشه قدر	۱۲
	۳۳۲

(مابعدی صکره)

طبیعیات

کتاب طبیعت

– مطلب –

﴿ کتاب طبیعتك نهایت مزایاسی نره‌یه ﴾

– منجر اولور ؟ –

یوقاروکی فقره‌ده سکا بر مزایا اوچی

كوستردم . كتاب طبيعت احكامنك نرده
مزاياسى اولديغنى خبر ويردم . بو مزايا
بيلنه جك برشيدر . هانيا كنديلرينى
كتاب طبيعتك فوقنه چيقمش وكويا او كتابله
هيچ بر تعلق قالميوب ده ماوراى طبيعيات
ايله اشتغال ايديورز ظننه دوشمش اولان
مدققلرك بحث ايلدكلرى شى يوقمى ؟
ايشته كتاب طبيعتك منتهاى مزاياسى
اودر . واقعا علوم سياسيه وتدبير
واخلاق كبى شيلرك طبيعياته اولان تعلق
برانيجه حجابله محتجب ايسه ده مترلرينى
كنديمزدن دون كورديكمز بعض حيوانلر
جمعيتلرينه اعمال نظر اولنميجه وياخود
كنديمزى جمعيت انسانيه نك خارجنه
چيقاروب اورادن جمعيتمزى كوريه
عادتا جمعيات سائره حيوانيه دن بريسى
نظريله باقيلنجه علوم سياسيه وتدبيره
نصل اكتفا ايديله جكنى صورسه ق
برجواب مقنع اما كرچكدن برجواب مقنع
الهجغمزى اميد ايدهميز . اخلاقده برشفقتلى
والده ويدرى كوسترمك ايچون برجفت
كوكرجين وياخود طاوق وخروس كوسترمك
قدر قوتلى برشى اولهميلور كه بونلر
اولادينى آفات طبيعيه وياخود تعرضات
سائره دن وقايه خصوصنده كندى حياتلرينى
فدا ايتمكه قدر وارورلر .

عقل كبى روح كبى نشاط دقيقه يه
باصمق ايچون پسيقولوژى ومتافيزيق
فنلرى علوم طبيعيه نك پك ده اوته طرفى
اولديغنى دعوا ايلك نصل ممكن اولوركه
بونلرك ماهيتى هپ طبيعيات اوزرنده
ايديلان تحرياتله اكلاشلمغه محتاج اولديغى
اربابى عندنده دخى منكر دكلدر .

اوت اشبو مسائل عاليه طبيعياتك
زبدهٔ مزاياسيدر . چونكه اوكره بر حيوان
وحيوانله نبات بيننده واقع برجسم مشترك
و برده نبات او ورايسه ك انلرك تدقيقاتى
بزم ايچون برمعنا اخذينى مستلزم
اولميه جقمى ؟ اومعنا نه در ؟ بونلرك
يالكز وار اولدقلرينى بيلك دكلدر .
نه زماندنبرو وار ايشلر ؟ صكره نه
اوله جقلر ؟ وار اولمزدن مقدم نه ايمش ده
نصل وار اولمشلر در ؟ كيم وار ايمش ؟
وار اولدقدن صكره نه اوله جق ؟ ذهن
بونلره قدر ايستر ايستهمز كيده جكدر .
دوچار اولديغى اشبو شبهاتى ايسه ينه
كتاب طبيعتك تدقيقاتندن استدلال ايلديكى
خصوصات حل ايده جكدر . بناء عليه
كنديسنى كتاب طبيعتك حكمى خارجنده
كوروب ده بو اعتقادنده اصرار ايدنلر
باشلرى صقلدقجه ينه بو كتابه رجعت ايتمكه
تنزل ايليه جك اولور وسائر كوشه لره باش
اورمغه قالقيشور ايسه ده هيچ بر كوشه ده
قرار قيله ميه رق مطلقا اورته ده واكچيقده
قالور .

— مطالب —

❊ شريعت اسلاميه كتاب طبيعتى ❊

— نه صورتله تلقى ايدر —

حجة الاسلام محمد ابو حامد امام غزالى
طبيعيون حكمانك الفاظ مجمعهٔ معنيدار اولمق
اوزره تلقى ايلدكلرى اجسام مواليد ثلثه نك

تدقیقاتیله اوغراشملرینی صانع مطلق عزشانه
حضرتلرینك محیر عقول اولان دقایق
خلقت وانشاسنه علی قدر الاستطاعه
وقوف حاصل ایلدیکی جهتله شرعاً مستحسن
کورمکده در .

مشارالیه حضرتلری قدر مدقق اولان
بر ذات عالی قدرك بو حکمی بویله ویرمسی
ضروریدر چونکه حضرت قرآن عظیم
الشان صانع تعالی حضرتلرینك درجهٔ قدرت
وقوتنی آثارندن مؤثرینه انتقال ایچون
تفکر وتصور ایتمك اوزره طاغلرك کیفیت
ارتفاعنه وسائر بونجه مخلوقات وموجوداته
عطف نظر امعان ایدلمسنی فرمان بیوریور .
بونه ایله اولور؟ یالکز عقل ایله اولمسی دعوا
ایدیله مز . چونکه عقلك درجهٔ وسعتی
کتاب طبیعتك درجهٔ تدقیقاتیله متناسبدر .
خیال بیله بوندن خارج قالمز . انسان کتاب
طبیعتده مثالنی کورمدیکی برشیئ تخیل دخی
ایدهمز .

امام مشارالیه حضرتلری طبیعیونك قدم
عالمه ذاهب اولملری وحیات آخرتی انکار
ایتملری کبی اون اون بش قدر مسائلده
شریعت اسلامیه نك دائرهٔ حکمی خارجنه
چیقدقلرینی بیان ایله بو مسائلده انلر قاپیلماق
لازم کله جکنی توصیه ایدیور . حتی دها
اشاغیده کی بر توصیه سنده اهل بصیرت
حجامجینك بو بنوزی ایچنده کوردیکی
عسلدن استکراه ایتمیه جکنی وصرافك
کیسهٔ قلبزن ایچندن دخی زرخالص العیاری
چیقاروب آله بیله جکنی بیان بیوردقلرندن
وکندیسی ایسه شرعك بیوك قلعه‌سی

بولندیغندن بو سوزیله اربابنی کتاب طبیعتی
مطالعه وتدقیقدن منعه شرعاً بر مجبوریت
عظیمه اولدیغنی دخی اشراب بیوریور .

اما بر ده شویله ملاحظه ایدهلم که
مشارالیه حضرتلری زمانندن بو زمانه قدر
عصرلر مرور ایلدی تدقیقات زیاده سیله
وسعت بولدی . هله مذاهب طبیعیون
برچوق شعبه‌لره آیرلدی . ایچلرنده اویله
شعبه‌لر واردرکه حضرت امامك کوردیکی
محذورلری پك زیاده ازالتمشدر . نه
حاجت ؟ قوت کتاب طبیعتك تدقیقاتندن
کلیورمی؟ بر اهل دقت صحایف کتاب طبیعتده
جناب صانعك بر ذره‌یی منبسط ایده ایده
برقوجه عالم قدر بیولتدیکنی و برقوجه عالم
قدر جسم منبسطی بر ذره قدر کوچولتدیکنی
برقاچ امزجهٔ متخالفه دن بر مزاج آخر
بالتولیدانی دیکرلرندن بوسبتون بشقه بر
هیولا وصورته قویدیغنی کوروب طورر
ایکن مخلوقاتك جمله سی ایچون برعاقبت
ومنتهایه انتظار ایده مز می ؟ ایجاده
قوتی اولان بر صانع مقتدره تجدید قوتنی
چوقمی کورر ؟

الحاصل بو بر نقطه درکه هنوز درجهٔ
لازمه سنه قدر بیولتلمامش ایسه ده بیولتملك
ممکندر . مادامکه حضرت قرآن مخلوقاتی
نظر امعان ایله تدقیق توصیه ایدیور .
بو توصیه یه تبعیتله تدقیقاتده سربستز .
اما بشقه‌لری کتاب طبیعتك مطالعه سیله
یاکلش مزایایه وارمشلر . نصل که کتب
سائره نك مطالعه سیله دخی یاکلش مزایایه
وارانلر واردر

ياكلشلقلرى تصحيح ايسه هركسك ارادەسنه محول برشيدر .

ايمدى جناب غزالينك تفريق ايلديكى مسائل معدوده ومعلومه يى طرح و ياتعديل و ياخود كمال تدقيق وامعانله تصحيح ايتمك شرطيله كتاب طبيعتى حرزجان ايتمك مغاير شرع شريف كوريله‌مز .

- مطلب -

﴿ الوهيت طبيعتدن عبارتدر ديانلر ﴾

- حقليمدرلر دكليدرلر -

تدقيقاتده مرتبهٔ لازمه يه وارامامش اولان بعضلرى مادام كه قانون طبيعتك احكامى تخالف ايتميور يعنى مادام كه اريك آغاجى اريك و يروب عناب و يرميور اويله ايسه خلقتدن على الدوام كورمكده اولديغمز تجددات وتكررات محضا احكام طبيعتدن اولمسى قبول ايديله جكنى درميان ايديورلر .

ناتورالزم ماترياليزم وريالزم يعنى طبيعيات ومادیات وحقايقدن بشقه برشيئه عطف نظر اهميت ايتميان حكمانك بومسئله يه دائر يازدقلرى كتابلرده حقيقتدن همان همان فرق ايديله ميه جك بعض سفسطه‌لر كوريلوركه بر نظر حسن قبول ايله تلقى ايدنلرك ياكاوب شهراه حقيقتدن كريوهٔ ضلاله صاپاجقلرينه شبهه يوقدر .

بز قطعياً قائل اولمشزدركه بوفكر باطل وكيفيت بطلانى ايسه پك بديهى وظاهردر .
ايشته بز مسئله يى شو صورتله مقايسه

طبيعت الوهيتدن و بواندن عبارت دكلدر . زيرا طبيعتك مخلوق اولمسى بديهيدر . حتى آغاجك طبيعتنده انجير بواغاجك طبيعتنده خرما و يرمك استعدادى زميندن هوادن فلاندن كلدر . آشكاردركه بواستعداد اغاجده موجود برفطرتدر . اغاج مخلوق اولديغى كبى بوفطرتده مخلوقدر . چونكه اوفطرت اغاجى خلق ايديور ايسه بله كندى كنديسنى ده خلق ايده‌ميور . كندى نفسنى خلق ايتمك فطرتمز كورەمك قوتى خارجنده‌در . عالمده ايلك اغاجى وحتى عالمى ياراداناو فطرتى دخى خلق ايتمش اولمق ضروريدر .

اما دنيله جك كه بز اغاجك حدوثنه ذاهب اولميوب قدمنه ذاهب اولمقده يز . عالمك قدمنه ذاهب اولديغمز كبى . ايشته بز ژئولوژى فن طبيعيسيله برابر بواعتقادده دكلز . مادام كه كرهٔ شمسدن برشرارهٔ جوال صچرايوب بوكره يى تشكيل ايتمش اولديغنى ژئولوژى اثبات ايديور اويله ايسه كرهٔ ارضك قدمنى دعوا ايتمك بيهوده‌در . اما دنيله جك كه كرهٔ ارضك قاچ ميليون سنه‌دنبرو موجود اولديغنى حساب ايده‌بيلورميسكز ؟ بوكا جواب و يررزكه بومدت بزم حسابمز دائره‌سندن خارج اولسى انك قدمنى اثبات ايده‌مز . كرهٔ ارضك اصلى كرهٔ شمسدن صچرامش برلمعه ميدر ؟ اويله ايسه حادثدر والسلام .

شوسوزلره برجهتدن دها اعتراض

کرهٔ ارضی مراد ایتمیز . بتون کائناتی
مراد ایدرز . ارض شمسدن صچرامش
برشراره اولوب ده حادث ایسه شمس
قدیمدر .

بز بوکاده شو جوابی ویریرز . ارض
شمسك برسیاره‌سی ایسه شمس دخی دیکر
برشمسك سیاره‌سی اولمق ارباب هیئت
عندنده مظنوندر . بو حالده ارض شمسدن
صچرامش برشراره ایسه شمس دخی کندی
شمسندن صچرامش برشراره اوله بیلور
وسائر بعض آثارمزده درمیان ایلمش
اولدیغمز وجهله بو ایکنجی شمس دخی
براوچنجی شمسك الی آخره جمله شمسلر
برشمس الشموسك سیاره‌سی اوله بیلورلر .
شو حالده او شمس الشموس حقنده بزدن
معلومات ایستنیلور ایسه ویره‌میز .
فقط بو شمس الشموسك بزم حدود وقوف
واطلاعمزك خارجنده اولمسی قدمنی حکمه
مدار اوله‌مز . چونکه بیلمدیکمز برشیئه
قدیمدر دیه حکم ویره‌جکز . فقط
قدیمدر دیه حکم ویره‌مامکلکمز حدوثنی
دعوادن بزی منع ایده‌مز . چونکه انی
موجود فرض ایدر ایسه‌ك مفعول اعتبار
ایتمش اولورز . ومفعول ایسه برفاعلك
لزومی ضروریدر . ایشته او فاعل الله
عزشانه‌درکه بوقدر وار پیدا ایتمك قدرتی
اکا نسبت اولنور .

شو صورتله بسط وتمهید ایلدیکمز
محاکمه یکی برشی اولمدیغی کبی آز یرلرده
کوریلور شیلردن ده دکلدر . بناءعلیه کندی
عقلیك ...

دخی تمهیده جسارت ایدرز :

طبیعته الوهیت اسنادی باطلدر .
چونکه طبیعت دست معنویٔ الوهیتك
کائناتك بتون جهت وسمتلرندن بزم سمت
وجهته اوزانلمسندن عبارتدر . بزلر
قدرت الهیه‌نك بزم سمت وجهتمزده‌کی
قدرت صانعه‌سنی تدقیق ایتمکله مشغولز .
حدودینی تصور وتفکر بیله قوهٔ خیالیه‌مزك
اقتداری اولمیان کائنات عظما ایچنده بزم
سمت وجهتمز ابعاد ثلثه‌دن عاری بر نقطه
مثابه‌سنده قالدیغنی قوزموغرافیانك
مقدماتنه وقوفی اولان هرکس تسلیم ایدر .
بز بوقدر کوچك برنقطه اوزرنده بوقدر
کوچك عقلمز ایله دست معنوینك قوهٔ
شاملهٔ صانعیه‌سی درجه‌سنی نصل
اولچه بیلورز ؟

ایمدی شو نقطه‌ده قرار قلارزکه
طبیعت یداللهك بزم سمت وجهتمزده
کوستردیکی قوت صانعیه‌دن عبارتدر .
احتمالدن بعید اولمقدن ماعدا احتماله
قریبدرکه کائناتك آفاق سائره‌سنده وارسه‌ق
اوراده ید صانعیتك سائر تجلیاتنی دخی
کوره‌بیلور ایدك . چونکه قطبین ایله
خط استوانك اراسنده کوردیکمز فرقلر
بو تخیلرده بزه حق ویره‌بیلورلر .

کتاب طبیعتك دلالتی شودرکه دست
قدرت بزم عالممزه سرپدیکی انواع موالیده
برطاقم استعدادلر ویرمش وبز او استعدادلرك
صورت مجموعه‌سنده طبیعت دیمشز . مراد
اللهك تعلق ایتدیکی آنده بو آثار ییقیلور .

توز بلور ، چونکه شو صورتله يقمق بوقدن
وار ايتمك درجه سنده مشكل : كلدر ،
جمله هلاك اولدقدن صكره قديم اذلیٔ
حقيقی باقی قالور ، * كل شیٔ هالك
الا وجهه * حكمی كلور يرينی بولور ،
(تمت)

احوال عالم

* باقو شهرنده مجوسی آتشكده سی *

بحر خزر ساحلنده واقع ازدرهان
شهرندن باقو شهرينه قدر ايديلان بر
سياحتی قلمه آلمش اولان موسيو مويند
باقو شهرنده كبر دنيلان آتش پرستلرك معبد
مقدسی بولنان آتشكده يی غايت غريب
بر صورتله يازمش وغرائب احوال عالمدن
اولمق اوزره ارباب مطالعه نك نظر كاه
اطلاعنه قويمشدر ،

ديور كه :

باقو شهری كبرا عندنده پك مقدس بر
شهردر ، زيرا كبر آيينجه بر آتشكده ده
آتشك اصلا منطفی اولمامسی فرض
مثابه سنده اولوب باقو حواليسی ايسه آيين
مذكورك شو امرينه طبعاً وطوعاً اطاعت
ايده بيله جك صورتده خلق اولنمشدر ،
اهاليسی عندنده نفط دنيلان وطبيعتی
بر نوع متميع زفتدن عبارت بولنان جوهر
مشتعل باقو اراضيسنی اول قدر استيلا ايتمش
وطلقا زير زمينده ارالق ارالق اشتعال
ايده كلمكده بولنمشدركه زمينك قوه
انباتيه سنی اخلال ايدرك همان هيچ اوت
بتورمامكده بولنمشدر ،

اوزونجه بر باستونی يره صوقوب
چيقارارق بر دليك آچدقدن صكره بر كبريت
ياقوب ده دليكك ايچنه آتسه‌لر برقاچ دقيقه
صكره صانكه كهرجله وكوكرت وسائر
جواهر مشتعله دن ياپلمش فشنك كبی دليكدن
آتش پوسكورمكه باشلار ، اكر خارجدن
توز طوپراق بو دليكی طولديروب
طيقامه جق اولسه آيلرجه و بلكه سنه‌لرجه
يانوب منطفی اولمز ، مخصوص مغدنجيلر
بيوجك و يكرمی متروعمقنه قدر قويولر
آچوب طوپلانان متميع نفطی آلورلر وتصفيه
ايدوب بر نوع پترول خالنه قويارلر انجق
بو قويولر جوارينه زنهار آتش كتورمامكه
و ياقلاشديرمامغه دقت ايدرلر ، چونكه
بو قويولر بر كره آتش آلور ايسه بر دها
سونمسی عادتا متصور دكلدر حتی دريجه
قويولردن بريسی يوز سنه مقدم عالولنمش
واوزماندنبری سونموب ياعقده بولنمشدر ،

ايشته ارضك بو استعداد طبيعيسی
هندستانده بولنان كبر طائفه سندن بر فرقه يی
تا بورايه قدر كتورمشدر ، مطلوبمز اولان
آتشكده يی حكايه ايتمزدن مقدم شو غرابتی
دخی خبر ويرملم كه :

بحر خزرك انديو باقو ساحلی صولری
نفط ايله قارشمشدر ، ا[illegible]لدن بعيد

اولادقدن فضله بلكه احتماله غايتله قريبدركه دكزك ديبنده موجود منبعلردن نبعان ايدن نفط بحرك سطحنه قدر چيقمقده در . نفط دكز صولرى قدر شفاف اولديغندن ساحل اوزرنده بولنان بر آدم دكزه نه قدر دقتله باقسه نفطى صودن فرق ايده مز .

بو شهره كلان سياحلره شهرك عجايبندن اولق اوزره دكز يانغيني تماشا ايتديررلر . شويله كه :

بر آدم قايغه بنوب دكزك ايچنه طوغرى آچيلور . بر مقدار ياغلى پاچاورا و يا سائر قابل اشتعال نسنه يى ياقوب دكزه آتار كنديسى درحال چكيلور . بادىء امرده آتيلان قونداق دكزه باتمش وهونمش ظن اولنور . فقط اوچ بش دقيقه صكره دكزك عمقندن فنار ضياسى كبى بر ضيا مشاهده اولنور . سطح مايه طوغرى كلدكجه جسامتى آرتار . تمام سطح مايه چيقدقده اطرافه سرايته باشلار . قرق مترو تربيعنده بر سطح آتش ايچنده قالور . اكر قونداقجى ماهر اولور ايسه قونداقلردن يكرمى اوتوز دانه سنى سكسانر يوزر مترو فاصله ايله دكزه القا ايدوب كنديسى دخى بر ضرر كورمه دن فرار ايلر . بعده بو حريق بحرى يكديكرينه التصاق ايلدكدن ماعدا بر چوق مسافه يه قدر بالامتداد عادتا يكرمى اوتوز ميل مربع يرى يعنى كوز آلمى قدر مسافه بر آتش كسيلور . دكزك صولرى تموج ايتسون ايتمسون بو بحر آتشينده غريب بر تموج مشاهده اولنور . كيجه لين اطرافى كوندزه منقلب

ايدر . اكر روزكار چيقار ايسه بو حريقه غلبه ايدرك اطفا ايلر . روزكارسز بر زمانه تصادف ايدر ايسه نفط قسمى صو قسمنه مغلوب اولنجه يه قدر يعنى اوچ بش ساعت مدت و بلكه دها زياده يانوب كيدر .

موسيو مونه حكايه ايدركه :

باقو شهرينه مواصلتمزده موسيو پيقولفسكى يه مسافر اولدق . كوستر ديكمز صبرسزلغه مبنى دها اوكون بزى آتشكده يه كوتوردى . بو آتشكده نفس باقو شهرينه يكرمى ايكى ورست مسافه ده در .

آتشكده يه تقربمز كيجه يه تصادف ايلديكندن هنوز بر خيلى مسافه ده ايكن كويا شهر آيين ايچون طونانمش بر بيوك قلعه نك اوزاقدن نور فشان اولديغنى كوردك . مخروطى الشكل بر چوق قبه جكلر كويا هر برى بر باجا ايمش ده دومان يرينه ضيا افراز ايديورلرمش ظن اولنور ايدى . اشبو قبه جكلر بر ذوار بعه نك اوچ ضلعنى ترسيم وتشكيل ايدوب بر ضلعى آچيق اولديغندن انك اورته يرنده اصل عبادتخانه مشاهده اولنور ايدى كه مربع الشكل بر بنا اولوب درت كوشه سنده واقع درت بيوك باجا ايله بر ده قبه سندن آتش پوسكورر ايدى .

واردیغمزده عبادتخانه نك ايچنده بعض ابنيۀ سائره ايله برابر غايت بيوك بر طاقم پهله طاشلر اوزرنده دخى نفط يانمقده ايدى .

آتشكده نك منظره سندن بك خوشلانديغمز

فقط اورته یرده‌کی اصل عبادتخانه‌نك ایچی قویو کبی درین اولوب جهنم مثال آتش فشان اولمسی قلوبه دهشت و یرر ایدی .

آتشکده‌نك اوچ نفر رئیس روحانیسی اولوب بونلر غایت تربیه‌لی و ملتفت آدملردرلر . باخصوص کندیلری ظن اولندیغی کبی جاهل وتنك وجدان اولمیوب وسعت ذهن وسرعت انتقال اربابیدرلر . کندیلریله ده قونوشدم . عالمك احیا وتخریبنه جمله‌دن زیاده حرارت مقتدر ومستعد اولدیغی ایچون صانع تعالی‌یه اولان عبادتلرنده اکا توجه ایتدکلرینی وذی روحه متعلق برلقمه شی اکل ایتمیوب دائما نباتات ایله تعیش ایلدکلرینی قان کورمك وقان دوکمك وقاندن بحث ایتمك عندلرنده قطعیا حرام اولدیغنی آکلاتدی .

حاضر سوز آچلمش ایکن بر پاپاس ایله بر آتش پرست اراسنده شو یولده سبقت ایدن بر محاوره‌یی حکایه ایده‌لم :

محلی خاطرمزده قالمامش اما فرض ایده‌لم که هندستانده مسیونرلردن یعنی خلقی دینه دعوت ایدنلردن بریسی بر آتش پرستی خرستیان ایتمك ایستر .

دیرکه :

پاپاس — جانم ! بو آتشده نه امید ایدرسك ؟ مخلوق اولان آتشده الوهیتمی اولور ؟ خرستیانلغه کل که عالمی یارادن ابن انسانلری قورتارمق ایچون وجودینی قربان ایدن ابن وحواریون وخلفاسنی

اوله‌مك .

آتش پرست — بو صابدیغك شیلر نه‌در ؟

پاپاس — بونلر اقانیم ثلاثه‌درکه اوچی بروزی اوچ اولوب اوچنك بردن وبرینك اوچدن هیچ برفرقی یوقدر . هر بری آیری آیری واوچی بردن (حاشا) اللهدر .

آتش پرست — بن بونلردن هیچ برشی آکلامدم .

پاپاس — برادر ! بودنیایی یارادان بر ذات علی الاعلایه ایمان ایدیورمیسك ؟

آتش پرست — های های ! فقط او ذات علی الاعلا بر ایکن اوچ اولوب اوچ ایکن بره مساوی اولمز . بن او اللهك هم خالق عالم اولدیغنه ایناندیورم هم بو عالمی محو ایده‌جکنه ایمان ایدیورم . بعض ذهنسزلر بو احیا وافنا قوتلرینك بر وجودده اجتماعنی تصور ایده‌مدکلرندن بز آتش پرستلر ذهنلری بو نقطه‌ده جمع وبعده روحلری جانب مولایه توجیه ایچون شو آتشی قبله کاه ایتمشزدرکه بونده احیا وافنا قوتی مجتمع اولدیغی ایچون ذهنده برکونه اشکال قالمز . ایشته بزم دینمزك چکردکی وتخمی بوندن عبارتدر . بوکا عقل ایرمزمی ؟ بو دعوایی اثبات ایچون سند لازممی دکلمی ؟

پاپاس — ای یا ایشتد ! بزم دعوامز دها بدیهیدر . بابا اوغلی روح القدس ایله .

. . . .

آتش پرست — عقل ایرمزمی دیه‌ورم .

بنم سکا عرض ایتدیکم دلائل و برهان کبی بدیهیاتدن برهان ایسترم ٠

باپاس – اناجیل اربعه وحواریونك مراسلاتی ٠٠٠٠٠٠٠

آتش پرست – باق کوزم بن بونلری هپ ایشیتدم ٠ سندن مقدم دها پك چوقلریله بحثه کیریشدم ٠ بر درلو عقلم ایرمدی ٠ بالکز بر محمدی امام آز قالش ایدی که کلام و حکمتله ذهنمی چلسون ٠ اندن یقایی قورتاردقدن صکره سزك ایچون پك قولای جوابلر بوله بیلدم ٠ سز او اینجیل دیدیککز شیلرك کندیکزه ید بید قرناً بعد قرن انتقال ایلدیکنه ایناتورسکز واوچ بش نفر آدمك ویردیکی خبری کافهٔ احکام طبیعیه ومنطقیه و کلامیه دن دها زیاده شایان قبول بولورسکز ٠ فقط عالمده برمرام یورتمك ایچون اون اوچ آدمك اتفاقی محالمیدر ؟ بونلر شان ریاستی بریسنه ویرمك وکندیلری دخی انك ضمننده مستفید اولمق ایچون او آدمی الهلر مرتبه سنه ایصال ایدرلر ایسه محاکمه سز مناظره سز انلری تقلیدڭذن نه فائده حاصل اولور ؟ بکا قالور ایسه سزدن صاحبی ذکاسکز ٠ بعضکز بعضکزه مقلدسکز ٠ بن یك ایستر ایسه م شو آتشی سوندیروب قابمده اویانان نور خدایه طابه بیلورم ٠ سن او الکده کی اینجیلری یاقه بیلورمیسك ؟

باپاس – یاقدم !

آتش پرست – بن دسنك حکمتکه قولاق ویره م !

موسیو نوبنه دخی سالف الذکر باپاس

کبی باقو آتشکده سی رؤسای روحانیه سنك ایرادایتدکلری مسائله جواب ردویره میه رك یالکز بو آدملرده کوردیکی حلم وسکونتم وفوق العاده استعداد امتزاجه حیرتله عودت ایلدیکنی حکایه ایتمکده در ٠

(تمت)

محاکمات فلسفیه

– المانجه دن مترجم –

﴿عالم وجودده محافظهٔ موجودیت﴾

– غیرتیله –

کرك حیوانات وکرك ملتلرك محاربه سی

–

(مابعد عن نومرو ۳۲)

عالم حیواناتده حکمی مرعی الاجرا اولان برمنوال مذکور نظامات طبیعیه نك عینی انسانك حیاتی وصورت حرکتی بابنده دخی مرعی الاجرادر ٠ شوفرق وارکه انسانك وقعی حیواناتك موقع ودرجه سندن فکر و وجدان جهتیله نه قدر عالی ایسه نظام مذکورك مقیاسی احکامی دخی اونسبتده اعلا ایدلمشدر ٠ احوال انسان عالمنده دخی محافظهٔ موجودیت محاربه سنی کورمکده یزکه بو محاربه نك شدتی عالم حیواناتده کوردیکمز محاربانك شدتندن اشاغی دکلدر ٠ زیرا انسانلرك تناسل وتکاثرلری دخی اول قدر یکتلدرکه اکر

دنیایه قدم باصان وجودلرك هپسی یاشایوب محافظهٔ حیات ایده بیله جك اولسه لر وجمله سی سن شیخوخته وارمه دن آخرته انتقال ایتمسه لر عالم اذدحامدن چیقماز یعنی دنیانك اوزرنده موجود اولان اسباب معیشت انسانلرك اوزمانکی مقدارینه کفایت ایتمز ایدی . میلادك ۱۷۹۸ سنه سنه طوغری انکلیز پاپاسلرندن مالتوس نامنده بریسی فناً وریاضیةً هم ده بك کوزل بر یولده بو کیفیتك وحده وصورتنی اثبات ایلمشدر . بناء علیه مومی الیهك کتابی کرك مندرجاتنك اهمیتی وکرك بعض حکایتك غرابتی جهتیله زمانجه بك بیوك بر اهمیت المشیدی . الحاصل کتاب مذکور حکمنه کوره همسان تشکر ایدیله جك موادندرکه دنیایه کلان انسانلرك جمله سی تاسن شیخوخته وارنجه یه قدر یاشامیوب بلکه بك آزی او رتبه یه وارا بیلیور . ولادتك عقبنده و یاکه اندن بیله مقدم اولوم انسان اوزرینه آتشین کوزلرینی آچوب همان فرصت آرامقده در . طوغان چوجقلردن اونده بریسی ولادتك ایلك آیلرنده ترك حیات ایدیورلر . بیوك شهرلرده بر سنه ظرفنده دنیایه کلان اون بیك نفر چوجقدن بش سنه صکره انجق التی بیکی قالیور .

بزده (یعنی المانیاده) عمر متوسط اوتوز سنه در . هر کیم بو سنی کچر ایسه دیمك اولورکه بشقه لرینك حقی اولان عمر ایله معمر اولمقده در . انجق انسانك بو حیات طبیعیدن ماعدا دوچار اولدیغی تهلکه لر محیر العقول اولوب بونلردن ایسه محاربهٔ حاضره (المانیا و فرانسه نك ۱۸۷۱ محاربه سی) کبی محاربه لر و بیوك قوللر و بیوك حرکت ارضلر برنجی درجه ده ملاحظه یه شایان اسباب هلاك وقراندر . هله خوارده لك و بعض کنجلك احوالی کبی استهلاکات مسرفانه یی دخی حسابه قاتار ومه فیستوفه لسك دیدیکی کبی « انلردن یعنی انسان اوله جقلردن نه قدرینی کندی اختیاریله طوپراغه کومدم حالبوکه دائما بریکی و تازه قان جولان ایتمکده در » دیر ایسه ك بو قدر ضایعات واستهلاکاته قارشو طبیعتك قوت حمایه سی قوت افناسنه غلبه ایتمکده بولندیغنه حیران اولورز .

اوت ! طبیعتك بو قوت حمایه سی سایه سنده نفوسك تکثری اول قدر چوقدر اول قدر سریعدرکه عظیم بر محاربه نك عقبنده ینه اذدحام چوغالارق عادتا انسانلر تعیش یعنی محافظهٔ نوعیت خصوصنده مضایقه یه دوچار اوله رق فرداً علی فرد مجادله و محاربه یه باشلارلر . واقعا اول امرده درد احتیاج اکمکه منحصر کوریلور . فقط حیوانات عندنده دخی احتیاجك بوندن عبارت اولمدیغی خبر ویرلمشیدی . بو حالك ایسه انسانلر میاننده وجودی مرئیدر . یعنی انسانلر میاننده دخی هوس نفسانی ایله سویلان بر شی ایچون ده منازعه ایدلمکده در که بو بابده شیللرك « دنیانك هیئت عمومیه سنی فلسفه احاطه ایدنجه یه قدر انسانلرك

آجلق وعشق احتیاجنك احکامی ایله محاط اولمسی لازمدر » دیمش اولمسی پك حقلیدر . برده انسانلرك احتیاجی یالکز وساده‌جه بر اکمك و برده شهوت احتیاجندن عبارت دکلدر . چونکه انسانلغك ذهناً وفکراً درجه‌سی حیوانلغك درجه‌سندن عالی اولدیغی جهتله بونك ایچنده برده « نصل » حکمی بولندیغی ونصل یمك ونصل شهوت ایچون انسانك کندیسنی محتاج کوردیکی ملاحظه لازمدر . احتیاجك پیشرلکله اولمسیله برمکلف سفره‌یه اولمسی شهوتك دخی برصورت عادیه‌سیله برده مکلفه‌سی بولنمسی موازنه‌ده برکلز .

بناء علی ذلك انسانك اساساً ایکی‌یه انقسام ایدن منافع مادیه ومعنویه‌سنك دخی برچوق انواعی نظر موازنه‌دن اوزاق طوتلمه‌لیدر . انسانلر ایسه بوخصوصده فعلاً وفکراً جنکده‌درلر . هم‌ده حیوانلر میاننده محاربه‌نك شدتلیسی برنوعك افرادی یعنی ایکیسی برشیئه محتاج اولان ایکی فردی بیننده وقوعه کلدیکی کبی انسانلر عالمنده دخی هب ایکیسی برنقطه اوزرنده منفعتی آرایانلرك محاربه‌سی اشد شدتله شدیددر . مثلا اك شدتلی محاربه ایکی ترزی ایله ایکی قوندره‌جی اراسنده وقوعه کلوب بقای نوعیت ایچون برترزینك برقوندره‌جی ایله ایتدیکی محاربه اول قدر شدید اوله‌مز .

امّا انسانلر میاننده بومحاربه لفظندن بکله‌دیکمز حکم حیوانلرك بربرینی اکل ایچون ایتدکلری محاربه حکمیله سیمایی کوریله‌جك ؟ انسانك بربرینی اکل ایتمسندن عبارت اولان محاربه مدنیتك الك اشاغی درجه‌سنده انجق کوریله‌بیلوب بودرجه ایسه الیوم کرۀ ارضك اوزرنده یوق منزله‌سنده قالان بعض ملتجکلرده انجق کوریله‌بیلکده‌در . بووحشت شویله طورسون مغلوبی مطلقا اولدورمك لزومی بیله چوق وقتدنبرو برچوق ملتلر عندنده حکمةً ونظاماً منع ایدلمشدر . حتی اسارت علیهنده بیله بونجه سوزلر سویلنیور . اما انسانلر شو بقای نوعیت محاربه‌سنده بشقه درلو برصورت قهر وتدمیر بولمشلردر که اکا انجق توسل اولنور ایسه غالب مغلوبی اولدورمکدن بدتر ایده‌بیلور اوصورت ایسه کافۀ حکم وقوتیله « رقابت ومسابقت » دنیلان شیدر . عالم وحشتده برملت غالبه کندی مغلوبی اولان ملتی قهراً نصل محو ایده‌بیلور ایسه عالم مدنیتده دخی رقابت ومسابقتده غالب کلان مغلوبی اوصورتله محو ایده‌بیلور ؛ ای بویله اولمق لازم کلرمی یا ؟ ایکی ترزی بربریله رقابت ایلدیلر . بریسی غالب کلنجه مغلوبك اکمکنی الندن المش اولور . ایکی ملت دخی مدنیتك لوازمندن بولنان خصوصاتده رقابته چیقدقلری زمان مغلوب اولان ملت کندی اکمکنی غالبه ویرمش اولور .

(طبق بزم کبی معمولات صناعیه‌جه همان علی العموم اوروپایه محتاج بولندیغمزدن وشو مغلوبیت ایسه بوصولك جهرمزده

ارتدقجه ارتدیغندن اوروپا او اکدیکی الزمن انش اولمق شویله طورسون اکا مقابل بزی اسارت احتیاج التنه دخی المشدر)

واقعا حکمت انسانیه نظرنده باقانلره کوره بو محاربهٔ معنویه‌نک دوامی موجب حذردر . لکن هر نه که ممنوع اولزایسه مجاز صاییلور . بناءعلیه بو محاربهٔ معنویه‌نک دوامی ممنوع اولمدیغی حالده انک ممنوعیتنی دعوا ایتمك ممکن اولورمی ؟ هم بو رقابتی نصل ترك ایده‌بیلورز که شو وزی‌ویلیان بریکی فیلسوفك حقنی بزدخی تسلیم ایدرسکز . دیمش که :

« شو بقای نوعیت محاربه‌سنی قالدیرکز
« انسانك موفقیتنی تهلکه‌ده براقان
« هرشك وشبهه‌یی برطرف ایدیکز سفالت
« وخرابی کبی انسانك استقبالنی تهدید
« ایدن اوماجی‌یی ده دفع ایدیکز او حالده
« سمند سعی وهمتك مهمیزلرینی قرمش
« اولورسکز . چالشقانلق بتر . انسانك
« کندی بقاسنی کندیسی تأمین ایتمسی
« کبی الڭبیوك لذت وجدانیه دخی محو
« اولمش اولور . عمر برطرز وصورتده
« جریان ایدوب هیچ برکونه تنوع وتخالف
« کوسترمدیکندن جان صیقیلور . اویله
« عمرك هیچ برذوقی اولمز . سعینك
« حرکتی کبی ایشلر کیدرکه استقبال حال
« حاضرده اکلاشیله رق امید وانتظار
« لذتلری قالمز . چونکه عمرك لذائذی
« استقبالك احتمالات کوناکونی وارلقده
« بر بعض تصادفات غیرمترقبه‌نك ظهوریله

« محرومیت تهلکه‌سنك بقاسیله اکلاشیلور »

علوفکر اربابنك کمال دقت وحیرتله تلقی ایده‌جکلری خصوصاتدندر که انسان اوغلی بو رقابت ومسابقت محاربه‌سنی یالکز کندی بنی نوعیله دکل حتی طبیعتله دخی ایدوب طبیعتك کندیسنی منع ایلدیکی خصوصاتی صنعت غالبیتله حال ممنوعیتدن چیقارمشدر . بو رقابت محاربه‌سی اولمسه ایدی طبیعت بزه دکزلرده وکوکلرده سیاحت خصوصنه مساعده ایدرمی ایدی ؟

محلنده ذکر ایدلدیکی وجهله عالم وجودده بقای نوعیت ایچون ایدیلان محاربه برنوعه منسوب اولان افراد حیوانك ایکیسی آراسنده وقوعبولمقله قالمیوب بعض کره برنوعك عموماً نوع آخرله محاربه‌یه طوتشدقلری کبی انسانلر دخی یالکز ایکی فردك محاربه‌سیله قالمیوب بعض بعض برملتك عموماً ملت آخر ایله جنکه طوتشدقلری وهله بعض کره بیاض وسیاه آدملر کبی بربیوك نوع انسانك کاملاً نوع دیکر ایله محاربه‌یه واردقلری دخی کوریلور . ابنای بشرك منقسم اولدیغی فامیلیالری وسلاله وسلسله‌لری تدقیق ایله اشتغال ایلین اتنوغرافی فنی نوعما یکی برعلم اولوب فقط حکم طبیعتك تاریخ سیاستی امم اوزرنده نه درجه‌لر قدر تبدلات کوسترمش اولدیغنه دلالت ایلدیکی جهتله اهمیتی هرکس عندنده مسلمدر . ایمدی موازنهٔ آتیه دخی اتنوغرافی فننك دلالت ایلدیکی حقیقتلردندر که بونك ده اهمیتی انکار او

شویله که :
ملتلرك قوت فاعلیه سی نه اولور ایسه اولسون نصیب ترقیلری ایکی بیوك حکمدن خارجه چیقه میور . بونك بریسی ملتلرك ساکن اولدقلری طوپراق یعنی ارضك شکل وصورت واحوال مخصوصه سی اولوب بونك یالکز حیات طبیعیه دکل حیات فکری وذهنیجه دخی تأثیرات کلیه سی بدیداردر . ایکنجیسی ایسه ملتلرك قدیمدن بری بابادن اولاده انتقال ایدن مرتبهٔ ذکا واستعدادی اولوب هله بونك حیات بشرك هم مادی هم ده معنوی قسمنه تعلق وتأثیری هیچ بروجهله انکار ایدیله مز . حالبوکه طبیعتدن هر نه کاورسه تناسل وتکاثراتك دخی طبیعی اولدیغندن فیلسوف هغلك تاریخ دنیلان شی ورودی منع اولنه میه جق برچوق حوایج متنوعه نك تعاقب ورودندن تولد ایلمشدر » دیمکده حقی واردر .

جمله دن اول ملل قدیمه ووحشیه درکه شو اشتغال ایتمکده اولدیغمز مسئله ده نظر تاریخده بر بیوك صورت عرض ایلر . زیرا بو مللر عندنده طبیعتك قانونلری بلامانع ولامزاحم اجرای حکم ایدوب ملل متمدنه ده اولدیغی کبی بونلرده قوانین طبیعیه یه قارشو کله بیله جك قوت آز وبلکه مفقوددر . فقط قوانین طبیعیه نك بو ملتلر اوزرنده نه صورتله اجرای حکم ایدیشنی بزه یالکز تاریخ خبر ویرمز . چونکه تاریخ مدنیتك تاریخی اولوب بو ایسه عالم وحشتده بولنمز .

اتنوغرافی علمنك اهمیتی بو نقطه اوزرنده آکلاشیله جقدر که تاریخك عاجز قالدیغی بر مسئله ده فن مذکور تاریخك قوانینه یاپشمقده در .

ملل قدیمه ووحشیه دن الك چوغی بزه آمریقا واوسترالیا وجزایر بحرا کبرك کشفنه قدر معلوم دکل ایدی . یعنی بوندن یوز ایکیوز ونهایت درت یوز سنه مقدم انلرك احوالندن برشی بیلمز ایدك . اوروپالیلر امریقای شمالی یه واوسترالیا سواحلنه وطاسمانی ولا یعد ولا یحصی جزایر بحر اکبره آیاق آتدقلری زمان بو ممالك وسیعه نك جمله سی میلیونلرجه یرلیلر ایله مطولی ایدیلر وبو یرلیلر کندی حاللرنده وصورت معیشتلریله ممنون آدملر ایدی . ایضاحه حاجت کورلملیدر که اوروپالیلرك بو یرلره آیاق آتملری بر محافظهٔ نوعیت محاربه سنك اعلانی دیمك اولمشدر . « طرد وتبعید ایدلمامك ایسترایسدك یریکی کندیك ترك ایت کیت ! » سوزی بونلره سویلنمش دیمك اولمشدر . بقای نوعیت محاربه سنده غالب مغلوبی محو ایتمیه جکمی ایدی ؟ معناً اولسون مادةً اولسون محویته یوروتمیه جکمی ایدی ؟

ایشته بو حکم اول قدر بداهتله میدانه چیقمشدر که دقت ایدنلرك اورکمه سی وتوکلری اورپرماسی ممکن دکلدر . زیرا اوروپالولرك بو ممالکه آیاق آتدقلری زماندنبرو ملل قدیمه سی همان کلیاً محو اولق درجه لرینه وارمشدر . طاسمانی اراضیسی ١٦٤٠ سنه سنده کشف ایدلمش

اولدیغی و بو اراضی باو یرا قدر کیتمش
بولندیغی حالده کچنلرده اوراده یرلیدن
بر آدم وفات ایلمشیدی . بو آدمك نصل
آدم اولدیغی سؤال ایدرمیسکز ؟ بو آدم
اویله بر آدم ایدی که اراضی مذکوره‌نك
اهالی قدیمه‌سندن بر تك نمونهٔ باقی اوله‌رق
اوزره قالمشیدی . اوت افندیلرم !
استغراب ایتملیدر . باو یراقدر بریرك صوك
یرلیسی دخی محو اولمشدر !

یك یقین بر زمانده اوسترالیا قطعهٔ
جسیمه‌سی حقنده دخی بویله بر حوادث
ایشیدیلیرسه‌کز استغراب ایده‌جککزه هیچ شبهه
ایتمم . اتنوغرافی فیلسوفلرینك الك زیاده
تأسف ایلدکلری برشی وار ایسه اوده
فن مذکوره ملل جنوبیه‌نك اخلاق
وعاداتنی ادیاننی اصل ونسللرینی نظامات
وقوانیننی لایقیله تدقیقه موفق اوله‌مدن
ملل مرقومه‌نك غیوبت ایده‌جکلری
قضیه‌سیدر . بو محافظهٔ نوعیت محاربه‌سنك
تأثیرات مادیه‌سندن قطع نظر تأثیرات
معنویه‌سی دخی یرلی اهالی عندنده تجربه
اولنمش ایدی نول زلاندك یرلی اهالیسندن بر
رئیس « اوروپالولرك نفسلری زهرلیدر
بزم مملکتمزك هواسنی ده زهرله‌دیلر انك
ایچوندرکه بزه قیران کلدی » دیرمی ایدی ؟
بو سوز کرچکدن بر یرلی رئیس اغزندن
چیقمشدر . مخیلات نوعندن دکلدر .
نه حاجت ذاتاً وقوع حال دخی بونی اثبات
ایلدیکی آتیده کوریله‌جکدر .

اوروپالولرك بر منتظم واسلحهٔ مقتدره
ایله مجهز اردوسی هر نره‌یه کیرمش ایسه

اولان اردوسی کبی فیکون اولمشدر .
بو کون او قدر نازك ومرحمتلی کورینلان
انکلیزلر ایله اسپانیوللرك تاریخنده
بو قسمانه سنه محاربه‌لر قان رنکیله
یازیله جغنه شبهه ایدلسون . مع هذا
اوروپا اردولری طوتدقلری وحشی آدملری
همان قورشونه دیزدکلری حالده دخی ینه
اونده برنسبتنده آدم اولدیره‌مدیلر .
اسباب سائرهٔ آتیه‌درکه بو بیچاره‌لرك دفتر
بقالرینه خاتمه چکمکه باشلادی :

بونلرك برنجیسی کندیلرینك اوته‌دنبری
یاشادقلری طوپراقدن سوریلوب
چیقارلمرلیدر . ملاحظه بیورلسون که
صید وشکار ایله یاشایان اهالی زراعتله
یاشایان اهالی قدر آز وطار یرده یاشایه‌مز .
درت بش دونم مربع طوپراق بر آدمی
زراعتله بسلیه‌بیلور ایسه صید وشکار
ایله بسلیه‌مك ایچون درت بش کیلومترو
یره محتاجدر . ایمدی مدنیت نه قدر
ایلرولمش ایسه بو بیچاره یرلیلر دخی اوقدر
ایلرویه سوریلوب صقشدیرلمش ومثلا اوجه
بتون آمریقای شمالی اوزرنده کشت وکذار
ایدن اقوام منتهای غربنده واقع دیل قدر
یره حبس ایدلمش اولوب بونلر محل مذکورده
کافی مقدار حیوانات صید وشکار ایده‌میجه
اهالی متمدنه‌نك حیواناتنی اوزرینه صالدیرارق
ومتمدنلرك بونلر اوزرنده صرف واستهلاك
ایلدکلری ایکی درهم باروت ایله اون درهم
قورشونه مقابل انلر بر وجود صرف ایدرك
بویله‌لکله هلاك اولمشلردر . یا آچلقدن
طولایی نفوسلرینه طاری اولان نقصانی

قرق انبار

١٢٩٠

طبیعیات و محاکمات فلسفیه و مواد طبیه و احوال عالم ایله تراجم احوال و تراجم آثار
ادبیه کبی خصوصات متنوعه دن بحث ایدر و اون بش کونده بر چیقار مجموعهٔ فنیه در

صاحبی
محمد جودت

جزء نومروسی
٢٤

قیمتی ٤ غروشدر

ایلك دفعه اوله رق

باب عالی جاده سنده ٢٨ نومرولی مطبعهٔ مخصوصه سنده باصلمشدر

استانبول

١٢٩٣

طبیعیات

خنثات

«یعنی کندیلرنده هم ارککلك هم دیشیلك
— موجود اولانلر —

—

افراد بشردن بر فردده هم ارککلك هم قاریلق بولنمسی انسانك مراقنی پك زیاده تحریك ایدن احوالدن بولنمغله بر آدمك جامع الجناحین اولمسی کیفیتنی خلیا ایدنلر هیچ بر زمانده اکسیك اولمزلر . هم ده بو خیال پك قدیم خیالاتدندر . قدمای یونانیون بو حال خنثیتده یالکز بر آدمی خلیا ایتمکله قالمیوب بیاض جنس سیاه جنس انسان بولندیغی کبی قوجه بر خنثی جنسی موجود اولدیغنی دخی خلیا ایتمشلردر . انلرك اعتقادینه کوره بو جنس انسانلرده هم آلت رجولیت موجود ایمش هم ده آلت انثیت وار ایمش . حکیم افلاطونی دخی بو فکره مشترك بولورایسه کز تعجب ایدرمیسکز؟ باقکز نه دیور :

« جنس خنثا عن اصل بر تك وجوددن عبارت دکل ایدی . ایکی وجود اوموزلریله قالچه باشلرندن بر برینه یاپشمش ایدیلر . بونلرك درت الی درت ایاغی بولنور ایدی . باشلری یالکز بر بیون اوزرینه موضوع بر تك باشدن عبارت ایدیسه ده ایکی وجهی بولنوب بونلر ایسه بر برینه مشابه ایدیلر . بو جنس غریب فوق العاده قوی و چویك اولوب جسارتلری وذکاوتلری دخی قوتلری نسبتنده ایدی . لکن ینه قوت وجرأتلری نسبتنده اولان کبر و عظمتلری بونلرك امحاسنه سبب اولمشدر . چونکه بونلر اولیمپ طاغنه چیقوب آله و آلهاتی اورادن طرد ایتمکه قالقشدیلر . ژوپیتر معبود دخی بونلری مجازاتاً ایکی یه آیردی و بو صورتله قوت وجسارتلری منقسم اولدی . اوزماندنبری بونلر یکدیکرینی تحری ایدرلر کزرلر . امللری ایسه ینه اسکی قوتلرینی بولمق ایچون تکرار برلشوب یاپشمقدن عبارتدر »

بعض ارباب عقل و حکمت فلاطونك شو سوزینی توجیه ایتمك وبو سوزدن مرادی ارکك ایله قاری اراسنده عن اصل موجود اولان اتحاد وجود قضیه سنی اکلاتمق اولدیغنی کوسترمك ایسته مشلردر . انجق بو اعتقاد فلاطوندن مقدم یونانیلر عندنده موجود اولدیغنه وفلاطون انجق اعتقاد نامی بو صورتله تصویر و منشئنی دخی ارائه ایتمکدن بشقه برشی یاپمدیغنه شبهه یوقدر .

هرنه حال ایسه مادام که بو اعتقاد اونه دنبرو موجوددر ومادام که کتاب طبیعتك تدقیقاتیله مشغول اولانلر ذیروحلرده بر نوع خنثیتك وجودینی خبر ویریورلر . بو مسئلهٔ غریبه نك ارباب مطالعه نك نظر اطلاعلرینه موضحاً عرضی هم فائده دن هم ده اکلنجه دن خالی کورمدك .

خالق تعالی حضرتلرینك موالید ثلثه دن افرادی مادهٔ محو ونابدید اولمیان معدنیاتدن ماعدا افرادی مادهٔ چوروبانلر، یعنی نباتات و حیواناته بقای نوعیتلرینی محافظه ایده بیلملری ایچون تناسل و تکاثر قانون طبیعیسنی قویمش وجمله سنی بو قانون طبیعی یه کردن دادهٔ اطاعت اولمغه مجبور ایلمش ایدوکی معلومدر . تدقیقات واقعه دن اکلاشلدیغنه کوره برقدر کافهٔ نباتات و حیواناتك تناسل و تکاثرلری رجولیت یعنی ارککلك وانثیت یعنی دیشیلك استعدادلرینك یکدیکریله تقابللرندن (لسان عوامده ارککلك وقاریلق طبیعتلرینك چفتلشملرندن) نشأت ایتمکده اولوب حتی دقایق احکام مستوره سی کرچکدن عقلاره حیرت ویرن قانون خلقت (نباتاتده پك علنیسی کوریله مامکده ایسه ده) حیواناتی بو حکمه مطلقا انقیاد ایتمکه بهمه حال مجبور ایلمك ایچون حیاتك الك بیوك ذوق ولذتنی حکم شریف مذکوره اطاعتنده درج ودمج ایلمشدر . هر کون کوزمزك اوکنده طوران حیوانات جسیمه نك صورت معاشقه لری پك قبا وغلیظ اولوب مجموعه مز کبی برمجله ده ذکری دخی مستهجن کوریلور ایسه ده وجودلرینك کوچکلکندن وکندی اخلاق وعادات خصوصیه لرندن ناشی دقایق حاللری انظار عمومیه دن بر درجه یه قدر مستور ومخفی بولنان حیواناتك قانون طبیعتدن بو حکمه اطاعت بابنده امر معاشقه یه نه کبی صورتلرو یردکاری

کرچکدن تحقیق وتدقیقه ونتیجهٔ تحقیقات ایسه برقلم ادبله قید وتحریره دکر صورتده در .

الحاصل حیوانات و نظر طبیعتده حیواناتدن پك ده زیاده فرقی اولمیان نباتات بیله ابقای نوعیت ایچون بو حکم قانونه رعایت وموجبنجه حرکت ایتمکه مع الممنونیه حاضر وآماده ایسه لرده ید قدرت خلقتجه اولان مرتبهٔ هنر ومعرفتنی بزم اذعانمزه کوزلجه صوقمق ایچون درجه درجه کوسترمکده اولدیغی کبی بو صورت خلقتنی دخی بر طاقم درجاته تقسیم ایلمشدر .

بو درجاتك الك اشاغیسی رجولیت وانثیته و بونلرك تقابللرینه اصلا احتیاج کوسترمه دن تناسل وتکاثر ایدنلرك حالیدر که نباتاتدن دکز اوتی و کوف وصغر مانتاری و عادتا مانتارو حیواناتدن دخی اغلب حشرات صغیرهٔ مائیه و حیوانیتله نباتیتی جامع اولان حیوان مائیلر هپ بو قبیلدندرلر . واقعا تناسلك غیری صورتله عالمده اثبات وجود ایتمك ممکن اولمدیغنی دعوا ایدن و بو دعوالریله قدرت اللهیه بر حد چکمك ایستیان مدققلر بو صورتی بر وجهله قبول ایتمامك ایستدمشلر و « البت بونلرك ده بر صورت ازدواجلری واردر » دیمك یولنه کیتمشلر ایسه ده بونلرك ایلك خلقتلرنده هیچ بر کونه تخمه یمورطه یه احتیاج کورلمامکده اولدیغنه و مجرد بعض امزجهٔ مختلفه نك اجتماع واتفاقی اراسنده وجوده کالدکارینه علم یقین حاصل اولمش

بولندیغندن ارباب عقـول سلیمه بو غریبهٔ خلقی جناب حقك هیچ یوقـدن بروجود خلق ایتمکده اولمسنه برهان علی وطبیعی اولمق اوزره تلقی ایتمکده درلر .

درجات مذکوره‌نك ایکنجیسـی تخم وياخود يمورطه‌سنی بللی ایتمکه باشلیان حیواناتك تناسل وتکاثری اولوب نباتاتدن بوصوك وحیواناتدن جلدمشوكه اصنافی اولانلر بو قسمـدندرلر . بز تناسـلك بو جهتنه دائر ایضاحاته محتاج اولمدیغمزدن همان اوچنجی درجه‌سنه انتقال ایده‌جکز .

درجات مذکوره‌نك اوچنجیـسی رجولیت وانثیتك تقابلنه احتیاج اولدیغی حالده بونلرك ایکیسی دخی برفردده موجود بولنه‌رق اولوجهـله تقابل ایتـملریدر . بو درجه‌نك دها یوقاروسی عادتا بر رجل ایله بر انثانك ازدواجـلری صورتنـدن عبارت اولان حال معلومدر که انده رجولیت وانثیت بشقه بشـقه بر رفردده بولنور . ایشته بو بشقه‌لق او نبوبده ایکیسـی بر فردده بولنور ایسه مطلوبمز اولان خنثا قسمنه اینلمش اولور .

نباتاتك الك بیوك قسمی بو حالده‌درلر . چیچکلرك ایچنـده هم نبـاتك آلت انثیتی بولنان یمورطـه‌لق همده آلت رجـولیتی بولنان منیٔ نباتی موجود اولدیغندن بونلر اوراده بالتقـابل بقای نوعیتلرینی تأمیـن ایده‌جـك چکردکی حامل وحائز اولان محصولی میدانه چیقـارلر . بو غرابت ایسه حیوانلردن دخی بر بیـوك قسمنده واردر . انجـق او قسم حقنده سوز سویلمدن اول برکره بوحالك سبب وحکمتنی عرض ایتمك لازمه‌دندر :

مثلا شبوی کبی افراد کثیره‌سی بریرده بولنان نباتاتك ارککی دیشیسندن آیری وفقط بر برینه یقین بولنمق حسبیله معاشقهٔ زوجیه‌یی اجرایه مقتدر اوله‌بیلور وینه ارککی دیشیسی بشـقه اولدیغی حالـده بربرندن اوزاق بولنان مثلا اینجیر کبی نباتاتك مواصلهٔ زوجیه‌سـی دخی یاهبوب ایدن نسیم لطیفك وياخـود برچوق حشرات طائره‌نك توسطیله اجرا اولنور وخرما کبی برطـاقی دخی زوج وزوجـه بربرینه اوزاقجه بولندقلری زمان باغچوانلرك دست معـاونتلریله نائل نعمت وصلت اولور ایسه ده الك چوغی بوصورتله‌نك خارجنده بولندقلرندن وکرك زوج وکرك زوجه زمین فیوضات دفینده ثابت وغیر متحرك اولوب بربرینی ارامغـه کیده‌مدکلرندن جناب قادر بیچـون بو نوعلرك افرادینی تناسـل وتکاثر امرنده آخره محتاج اولمامق ایچون رجولیت وانوثیتی بونلرده جمع ایلمشدر .

بو نوع نباتات مثللو حیـواناتدن بعضلری دخی واردرکه طوغدقلری یری الی نهـایه ترك ایده‌مدکلرندن یعنی مسقط رأسلرندن بر قاریش اوته‌یه کیده‌مدکلرندن اکر تناسل وتکـثرلری رجولیت وانوثیتك تقابلنه محتاج اولسه نوعیتلری بقا بوله‌میه‌جغی حکمتیله جناب حق بونلری دخی جامع الجهتین اولمق اوزره یراتمق قدرتنی کوسترمشدر .

حیوانیتك تحقق شروطندن بریسی دخی متحرك بالاراده اولملری منطق علماسنك یاپدقلری تعریفلردن مستبان اولمغله بزم بوراده حیواناتدن بعضلرینك غیر متحرك اولملرینی خبر ویریشمز ذهنلری تغلیط ایده‌جك ایسه اولا شونی خبر ویره‌لم كه بومقوله حیوانات استریدیه‌كی قبوقلی وقبوقلری انواع اشكال غریبه ایله متشكل حیوانات اولوب نره‌ده طوغارلر ایسه اوجوارده یاپشورلر صكره آرتق بر یره آیرلمزلر ٠

خنثیتلری تحقق ایتمش اولان حیواناتدن مثلا سوموكلی بوجك كبی بعضلری دخی متحرك وسیار ایسه‌لرده كندیلرنده هم آلت رجولیت وهم‌ده انوثیت موجود اولدیغینه تحقیق ایدیلور ٠ انجق بو یولده تحقیقات عمیقه خنثالری ایكی نوعه آیرمغه لزوم كوسترمشدر ٠ بونلرك بریسی خنثیت واحده‌در كه تك باشنه هم اركككی هم‌ده قاریلغی اجرا ایدرك بشقه‌سنه اصلا محتاج اولمز ٠ ایكنجی ایسه خنثیت متقابل الاحتیاج اولوب بونوع حیوانات دخی هم اركككی هم قاریلغی جامع ایسه‌لرده تك باشنه وظیفه‌لرینی اجرا ایده‌میوب ایكی دانه‌سی بر برینك هم اركككنه هم‌ده قاریلغنه محتاجدرلر ٠ یعنی بریسی دیكرینه اركككك وظیفه‌سنی ایفا ایدر ایسه دیكری دخی اكا بو وظیفه‌یی ایفا ایلر ٠ حیوانات ناعمه‌دن مثلا استریدیه كبی مفقود الرأس یعنی باشسز اولنلری وقبوقسز اولان حشراتدن « اشینودرم » یعنی ذوجلد مشوك اولان عجیب الشكل بعض حیوانات هب قسم اولدندرلر كه دكز ایچنده واوته‌یه برویه دوكدكلری تقورطه‌لر آرتق بر پدر طرفندن هیچ بر كونه مایع مایهٔ حیاته محتاج قالمقسزین بویه‌بیلورلر وسوموكلی بوجك كبی باشلی اولان وقبوق ایچنده بولنان برچوق نوع حیوانات ایكنجی قسمده داخل اولوب بونلر هرنه‌قدر هم اركككی هم دیشیلكی جامع ایسه‌لرده ایكی فردك بو ایكی وظیفه‌یه بكدیكرینی دعوت ایتملری بقای نوعیتلری ایچون برلازمهٔ ضروریه‌در ٠

افرادینه وارنجه‌یه‌قدر برر برر تعداد وتعیینی تاریخ طبیعی كتابلرینه محول اولان وفقط هر حالده بوراده تعیین ایلدیكمز ایكی نوعدن خارجه چیقه‌میان خنثیتدن ماعدا عالم طبیعتده خنثا طانیوب بعض انسانلرده روایت اولنان خنثالق ایسه فنا وحكما اصلا قبوله شایان دكلدر ٠ حتی بوكا غلط طبیعت بیله دنیله‌مز ٠ دنیله‌جك اولور ایسه آتیده كوستریله‌جك برصورتله دنیله‌بیلور ٠

غلط طبیعت دنیله‌مز دیمكدن مقصد مطلقا طبیعت قانون خلقت احكامنی تطبیقده یاكلوبده برانسانی هم عادتا قاری كبی قاری هم‌ده عادتا اركك كبی اركك ایتمسی مشهود اولمدیغنی خبر ویرمكدر ٠ بعض قاریلرده واقع اولور كه كندی نوعنه مخصوص اولان آلت تناسلنك « بظر » دنیلان قسمی حدندن وعادتندن زیاده برطول پیدا ایدرك انظار قاصره اربابنی یاكلته‌بیلور ٠

حتی بوقبیل قادینلرك وجودی دخی كور بوز وصداسی اركك صداسنه یقین اولور انجق بوكا خنثا دیمك خطادر . زیرا كندیسی «قاری» لفظنك هر حكمنی حائز اولمق اوزره قاریدر بعض كره دخی بونك عكسی اوله رق بر اركك غایت ضعفنه دال اولمق اوزره آلت تناسلی عادتا ات بنی كبی برحالده قالور خصیه لری دخی ونسبتده بولنور . بوكا لسان عوامده خادم و عنین دیرلر كه او آدمك رجولیتدن بهره سی یا هیچ یوقدر یاخود یوق دنیله جك مرتبه آز وضعیفدر .

اشته بو ایكی عجیبه یه غلط طبیعت اسمی ویریلور ایسه محضا طبیعت آنلری كندی نوعیتلرینه مخصوص اولان درجهٔ كمالده اتمام واكمال ایتمامش اولدیغی ایچون ویریلور .

بعض تاریخلرده منظورمز اولمشدر كه سوریه طرفلرنده برذات اول امرده اركك اولوب حتی صفت رجولیتله برقاچ چوجق تولید ایلدكدن صكره تبدیل نوعیت ایدرك قاری اولمش واوصفتده دخی دنیایه چوجق كتورمشدر . بو روایته یالاندر دیمكه احتیاج یوقدر . یالكز شوقدر دیه لم كه قانون طبیعتده بوكا دائر نه برامكان واردر نه ده مثال . بوكا غلط طبیعت دخی دنیله مز . زیرا غلط خلقتك ابتداسنده اولوب بركره دنیایه ذریت كتوره جك قدر اكمال واتمام ایدلمش اولان انسان اوزرنده تكرار غلط ارامغه اصلا احتمال یوقدر . اندن صكره ارانه جق غلط او وجودك سقط اولمسندن بشقه برشی اوله مز .

ینه بو عصر اخیر ایچنده پورتكیز دولتنك پای تختی بولنان لیزبونا شهرنده برخنثا دها توره مشدر كه اگر فنونك ترقیاتی دوری اولان بو عصرده كلیوب ده تدقیقسز قاله جق اولسه ایدی مرقومك قانون خلقتده خنثا دخی بوانه بیله جكنه برهان اوله رق درمیان واتیان ایدیله بیله جكی دركار ایدی . انجق تدقیق فنی هیچ بر وقتده یالانه خدعه یه میدان براقمز كه اوبله برو یا برقاچ آدم یالانی ترویجه موفق اولسونلر .

اشبو لیزبونالی خنثا یكرمی سكز یاشنده برآدم اولوب قد وقامتجه ولون وسیماجه ارككه پك یقین ایمش . حتی ایوا توكی كبی برصورتده اولمق اوزره اینجه وخفیف صقالی اولوب یالكز صداسی عینیله نسوان صداسی ایمش . آلت تناسلرك بولندیغی محلده عادتا آلت رجولیت قدر برعضو بولنوب بونك یاننده عینیله وهر صورت لازمه سیله برده آلت تناسل نسا موجود ایمش . هر نه قدر خصتین صورتنده ایكی عضو دها موجود ایسه ده ایچنده بعض مادهٔ متیعه موجود بثیشكنلكلر اولدیغنه یقین حاصل ایدلمش . چونكه مرقوم اصولیله نظامیله حیض عادتنی كورر ایمش .

شمدی بو ذاته هم قاری هم اركك دیمكه احتمال مساعد دكلدر . زیرا حین مجامعه ده بظر متجسمدن عبارت بولنان عضو طویل دخی تقوم كبی برحال كوسترمك ایستر ایمش ایسه ده بو حال حس رجولیتدن نشئت

اچوب محضا حس انوثيتدن نشئت ايلديكنى كنديسى اقرار ايدر ايمش . اكر رجوليته انهماكى اولسه نسوانه رغبت ايتمسى لازم كلديكى حالده كنديسى او طرفه اصلا رغبت كوسترميوب يالكز اركككه عرض احتياج ايدر ايمش . حتى ايكى كره اركككدن كبه قالمش . لكن چوجغى رحمنده تربيه ايده ميوب دردر بشمر آيدن صكره دوشورمش . اكر آلت رجوليتك فى الحقيقه بر آلت رجوليت اولمسى لازم كاسه ايدى مثقوب اولمسى و تبوله مداخله ايتمسى لازم كلور ايكن كنديسنده بو حال دخى مشاهده اولنمديغندن بونى طبيعت محضا بر مكمل قارى اوله رق ياراتمامش اولديغى ايچون كنديسنه غلط طبيعت عنوانى ويريلور . بشقه نظرله كورمكه محل يوقدر .

تحرى ايديله جك اولور ايسه بر آدمده خنثالق بولنمسى خيالارى يالكز غايت نادر اوله رق وقوعه كلان غلط طبيعتدن ده نشئت ايتمامكده در . يوقاروده بو بندك مدخلى اوله رق بر يونان قديم اعتقادى حكايه ايلمش اولديغمز كبى ديكر بر اعتقاد دها واردر كه اوده ملل متأخره ايچون خنثا خياللرينى توليده مقدمه اوله بيله جكندن خاتمۀ كفتار اوله رق آنى ده حكايه ايده لم :

اساطير يونانيونده مذكور اولديغى اوزره معبود اعظم ژوپيتر (مشترى) حسن وجمال آلهه سى اولمق اوزره دكز كوپوكندن ياراداش اولان ونوز يعنى زهره نك حسن ولطافتجه امثالى نایاب اولمسنه مبنى (طغارجقده تفصيلاً حكايه ايلديكى وجهله) نهايت كنديسنى تزوج ايلدكدن صكره بر چوجق طوغمش ايدى . بو چوجق والده سنك كوزللكيله پدرينك هيبت وعظمتنى معاً جامع اولديغندن شرق طرفلرينى سياحت ايلديكى صره ده صالماسيس نام محلده بر قيناق باشنده صويونوب يقانديغى اورانك پريسى بولنان بر قز كورمش وو جودينك كوزللكنه عاشق اولمش ايديسه ده چوجغى كندى هوسنك موجبجه حركته راضى ايده مامش . و بناء عليه معبودلره ال قالديروب كندى وجودينك او چوجق وجودينه ربط والصاق ايدلمسنى دعا ايتمكله معبودلر دخى بو دعايى قبول ايدرك ايكيسنك وجودندن هم اركك هم ديشى يعنى خنثا اولق اوزره بر وجود خلق ايلدكدن ماعدا مذكور قايناغه دخى برخاصه ويرمشلركه اوراده هركيم يقانور ايسه خنثا اولور ايمش .

ايشته فن وحكمته محب اولانلر ازمنۀ قديمه يه استناداً بو بندمزك اول وآخرنده ذكر ايديلان ايكى فقره يى نه صورتله قبول ايدرلر ايسه خنثالر حقنده كى روايتلرى هب او صورتله تلقى ايدوب جناب اللهك بو يولده دخى بر نمونۀ خلقتنى خبر آلمغه پك زياده مراق ايلدكلرى صورتده هم حيواناتك هم نباتاتك صورت خنثيتلرى حقنده ويرديكمز معلوماتك تفصيلاتنه قدر مراجعت ايدرلر .

(تمت)

منوعه

﴿ فرانسه معاصرین شعراسندن پولده قوقوك بر حکایهٔ منظومه سنك ینه نظماً ترجمه سیدر ﴾

— بو ترجمه حرفیاً دکلدر . چونکه نظماً دکل نثراً بیله حرفیاً ترجمه محال درجه سنده مشکل اولوب بو اشکال ایسه هیچ بر لطافت و پر میه جکندن نشأت ایده جکی اربابنه معلومدر . فقط بز بو حکایه نك ترجمه سنده ممکن مرتبه اصلندن آیرلمامغه غیرت ایلدك . اکسیك وزیاده اوله رق کوریله جك فنالقلری اولبابده کی مشکلاته کوره نظر فتوته باقارق عفو ایدلمسنی قارئین کرامدن رجا ایدرز —

﴿ طوت باباکك الني بسم الله ﴾
﴿ که سنك ده طوته دستك الله ﴾

***

بر نفر خدمتنی بالا یفا
کوینه کلمشیدی . واحیفا
سوکیلی زوجه سی فوت اولمشیدی .
یالکز بر چوجغین بولمشیدی .
اغلادی صزلادی چوق لیل ونهار .
برزمان بولمدی هیچ صبر وقرار .
کیت کیده سوندی او نار حسرت .
کلدی کندینه اوصاحب غیرت .
« اغلامق فائده ویرمز یاهو »
« جمله مز فوت اوله جق دنیا بو ! »
« بیك سنه یشه سه ده آخر کار »
« آدمی اولدوره جك اول غدار »
« نافله اغلیورم یانیورم »
« اغلامق ایشه یرار صانیورم »
« زوجه مك دلده کی سوداسیله »
« اوغلمك رفعتی خلیاسیله »
« تارلامی زرع ایده یم چالشه یم »
« بن دخی ایشه کوجه آلشه یم »
« یاشایم » دیدی نفر طوتدی همان
صپانك صاپنی بسم الرحمن .
اکدی تارلایی اکنك آلدی .
چوجغی ایله صفاده قالدی .

***

ایشته بو طرزایله همت ایدرك
هر سنه چفته خدمت ایدرك
جمع مال ایله سعادت بولدی .
کوینك زنکینی کندی اولدی .
اوغلی ده بش یاشنه ایرمشیدی .
مادری صورتنه کیرمشیدی .
چوق مشابه اولور اولاد بابایه
با خصوص اکثر بکزر آنایه
نفرك اوغلی ده طبق مادر
باباسی مادر پدر ظن ایلر .
بو بیوك نعمته شکر ایدر ایکن
بو سعادتله یاشار کیدر ایکن
ناکهان اولدی علیل ایکی کوزی .
غیب ایدوب کوزدن اوسوکیلی یوزی
آه بیچاره نفر اغلار ایدی .
آه جانکاهی جکر داغلار ایدی .
بو بلا کندینه پك کوچ اولدی .

چونکه غیب ایلدیدیکی اوچ اولدی .
بری زوجه بری دیدار پسر
بری دنیاسی ایدی سرتاسر .
جمع اولورسه بو اوچی برآنده
هیچ تحملمی قالور انسانده ؟

***

واه بیچاره چوجق واه سکا !
باق سکا آ نتدی بو الچق دنیا ؟
والدك كیتدی باباك اولدی علیل !
اولەجقسك چوجغم خوار و ذلیل
آه بیلمز كه چوجق نولدی اكا .
براو یونجاغی ده اولشدی بابا .
دیواری یوقلایەرق كیدر ایكن
هر یری مهلكه ظن ایدر ایكن
دوشمامك اوزره باصاركن پك بك
نردبانی ایسز ایكن تك تك
باباسین ایدر ایدی استهزا .
غم كدر بیلمز ایدی چون اصلا .
حیف صد حیف نفر بیچاره
واربینی صاندی یدی . بر پاره
قالمینجه كیسه سنده ناچار .
كلانه كیدنه آوج آچار .
چوجغی كندیسنی یدر ایدی .
چوجغك آردی صره كیدر ایدی .
یول باشنده وار ایدی بر قره طاش
اوستنه اوتورارق كوزلری یاش
ال آچیق بوینی بوكوك ادعیه خوان
هر كچندن اومار ایدی احسان .

***

بر زمان صكره چوجق بیچاره
باباسی حالنی كوره كوره
بیلدی نه ایمش بو مصیبت بو بلا :
اوده باشلادی بو حكایه حالا .
بر یره اویناماغه كیتمز ایدی .
پدرك دستنی ترك ایتمز ایدی .
دیز دیزه اوتورارق اغلایەرق
كوزلرندن قانلو چاغلایەرق
النی آلور اوپر اوخشار ایدی .
كاه كاه قوینده ده صوقار ایدی .
دستگیر اولدی چوجق باباسنه .
یتدی آنی نیجه ایام و سنه .
قالدی تربیه دن اما محروم
پدره بوده اولنجه معلوم
« سنی جاهل براقورسهم اولاد »
« صكره لعنتله ایدرسك بنی یاد »
دیە بر كون دوشونوركن اعما
كلدی یاننه بری دیدی اكا :
« ویر شونی كوتوره یم بن شهره »
« ویره یم مكتبه تحصیل كوزه »
« قالمسون خائب وخاسر بوراده »
« اوقوسون تربیه كورسون اوراده »

***

نفرك جاننه منت ایدی بو :
دیدی « لطف ایتمش اولورسك یاهو »
چوجغی آلدی كوتوردی آدم .
ایتدی فریاد اوغلجق اول دم :
« بن بابامی براقوبده كیدهمم ! »
« دستگیرسزانی هیچ ترك ایدهمم ! »
« آه بنم باباجغم سر تاجم »
« سن وار ایكن نه یه بن محتاجم ؟ »
« طوتەرق بن الكی سن ده دعا »

اوروك یاشایورز پك اعلا «
«بنی كوندیده» دیه ایتدی فغان
بابانه وازكچه‌جك ایدی . همان
دوستی طوتدی چوجغی قولندن
قورتاروب آنی جهل یولندن
عزم راه ایلدی سمت شهره .
چوجق ارقه‌یه باقوب بك كره
بابادن ایلر ایدی استمداد .
درد ایله اغلار ایدردی فریاد .
كوركوز اطرافنه صالدیردی پدر .
الارین كوكلره قالدیردی پدر .
چونكه اوزاقدن اوزاغه كیتدی صدا
كسدی امیدی اوغلدن بابا .

∴

چوجغه ایلجك نقل كلام
كوریلور نیجه نیجه سرانجام .
بابا دوستی ایله شهره كیتدی .
كیردی برمكتبه تحصیل ایتدی .
امتحان ویره‌رك عسكر اولدی .
[illegible] كیت كیده برتر اولدی .
جنكلر ایلدی شان آلدی چوجق .
ایكی اوچ درلو نشان آلدی چوجق .
جنرال یانـنه یاور اولدی .
[illegible] ایله برابر اولدی .
[illegible]اس محفل اركان وكبار
نائل حرمت یار واغیار .
بولندی بورفعتی مخدوم اما
[illegible] كورلز ایدی بر كون اصلا .
بابه‌سی اوزلر ایدی آرار ایدی .
هر كیمی كورسه آنی صورار ایدی .

ویره‌مز ایدی فقط كیمسه خبر .
چونكه چیقمش ایدی پك تازه وتر .
بیلمز ایدی وطنی اسمنی ده
كوجه خاطرلر ایدی رسمنی ده .
ایشته بو یأس وكدر ایله اكا
ظلمت آبا كورینوردی دنیا

∴

عجبا نولدی او بیچاره پدر ؟
اوغلی كیتدی آنی كیم شمدی یدر ؟
بسبتون بیكس وبیوایه اولوب
الم وضجرتی بیغایه اولوب
سنك معهوده كیدركن یولده
واردی مانعلری صاغده صولده .
ایلیشور دوشر آجر یاره‌لنور
حالی كورلسه یورك پاره‌لنور
چوق كیجه آج یتارق اغلار ایدی
معده‌سی اوستنه طاش باغلار ایدی .
حاصلی صبرو تحمل یتدی .
قومشو قاری‌یه رجایه كیتدی .
كندینی یده‌ك ایچون یاواردی .
بو دلالت ایله قالقوب واردی
دوستنك كوینه . اما دوستی
هجرت ایتمشدی كچن قیش اوستی .
نره‌یه كیتدیكی معلوم دكل .
صاغ ایله اولدیغی مجزوم دكل .
اوغلنی ایسته‌مكه كیتمش ایكن
دسترس اولمغی ظن ایتمش ایكن
ینه مأیوس قالنجه آدم
اولدی پر آتش دوزخ عالم .

∴

جنرال ایله جیتلی پسر
کزه رك هر طرفی سر تاسر
ایتدی بر شهری آنك ایله مقر ٭
جنرال عائله‌سی آنده مذکر ٭
بر قزی وار ایدی که دنیاده
حسن و تربیه‌سی فوق العاده ٭
ایکی کنج الفت و انسیتله
سودیلر بر برینی غایتله ٭
و یردیلر امر نکاحده قرار ٭
پدره ایتدیلر ایشی اخطار ٭
بر عذر مانع ایدی بو ایشده
که براقشدی ایشی تشویشده ٭
چونکه چوجق بیکس و بیوایه ایدی ٭
بلکه بد اصل ایدی بدمایه ایدی ٭
پدر و مادری معلوم دکل ٭
قزله کفو اولمسی مجزوم دکل ٭
بو عذر جمله‌یی معذور ایتدی ٭
باخصوص چوجغی مغدور ایتدی ٭
بر ایکن حسرت اولوب شمدی ایکی
بری قز بری ده باباسنککی ٭
چوجغك حالی پریشان اولدی ٭
طوغدیغنده پشیمان اولدی ٭

∴

بعدما قز جغزك باباسی
باخصوص وسوسه‌لی آناسی
دائما دقت ایدرلردی قزه
هیچ مجال یوق ایدی عاشقله سوزه ٭
قزه یاقلاشور ایسه چوجق اکر
جنرال کندیسنه چهره اکر ٭
کیجه‌لر اویقو اویومز ایدی قز
آه ایدر اغلار اومار دی یالکز
طرف حقدن اوله بر امداد ٭
چوجغك حالی ده بش قات برباد ٭
جنرال یاننه بر کون انجام
کیدرك ایلدیلر عرض مرام ٭
« بزی بر برمزه ویرمز ایسه‌ك »
« باغ وصل ایچنه کیردیرمز ایسه‌ك »
« طورمیز عالم ایچنده ناکام »
« قیارز جانمزه بز انجام »
جنرال دیدی که « ای عاشقلر »
« ایکیسی بر برینه صادقلر »
« یاورم تا که باباسن بوله‌مز »
« ایکیکز بر برینه کفو اوله‌مز »
« سوزم بو در اول وآخرینده »
« دونمم اولدقجه بو جان بوتنده »

∴

بر بهار کونی چوجق بیوایه
صید ایچون چیقمشیدی صحرایه ٭
کزه رك هر طرفی یورلدی ٭
یالکز بر ایکی قوش اورلدی ٭
بعده عودت ایدرکن یولده
بر نهرجك کورینوردی صولده
کیتدی اول جانبه طوغری اما
نه ایچون کیتدیکی مجهول حالا ٭
باقدی یول باشنه بر آدم وار ٭
اختیار کوزلری کورمز آغلار ٭
صیدی صحرانی صویی اونوتدی
یاننه واردی اللدن طوتدی ٭
حالنی صوردی جواب و یردی حزیف
دیدی « دیکله بنی ای ذات شریف »
« غیب ایدوب اوغلمی بر چوق سنه در »

« اغلایه اغلایه یولك كوزه‌در »
« بكلرم ، بلكه كلور بنی بولور »
« بو فقیرلكده بكا یاور اولور »
« چونكه اوز اوغلم اولوب انساندر »
« باباسی دستنی طوتمق شاندر »
« اوغلك وار ایسه سنده خبری »
« سویله ممنون ایدرسك پدری »

⁂

ایشیدنجه بونی بیچاره چوجق
پدره حسرت اولان اوغلجق
صاریلوب باباسنی اوپدی دیدی :
« اغلامه ایشته مرادك كلدی »
« انتظار ایلدیكك ایشته بنم »
« قوجاغك اوستنه آتدم بدنم »
« اوپ بنی قوقلا بنی اوخشا بنی »
« سن بابامسك طانیدم ایشته سنی »
اختیار دیكله‌مدی هیچ بو سوزی ،
چونكه اعما ایدی هر ایكی كوزی ،
« نوله تسلیتی بوشلا » دیدی ،
« بن كورم یوزكی كورمم ایدی » ،
صدرینی طوتدی اوغلجق اوزمان
بن حسرتله اوتوب بر خلجان
دیدی « ویرالكی طوت شو قلبی »
« غیری لازممی كه شاهد جلبی ؟ »
« اوغلكم ایشته یورك بر خلجان »
« اوغلك اولدیغمه كافی بو نشان »
« بشقه‌سی اولسه‌م ایدرمی ای پیر ؟ »
« حسرتك قلبمه بونجه تأثیر ؟ »
طوتدی آخر پدری قولندن
كلدیلر شهره یقین یولدن ،

⁂

« ایشته بولدم باقك ایشته پدرم »
« پدرم اولدیغنی اثبات ایدرم »
« بن‌ده بر نام طاشیرم بابادن »
« صانمیك بابامز اولدم آنادن »
« بر قصورم وار ایسه فقرمدر »
« اما فقرم‌ده بنم فخرمدر »
« ثروتم یوق ایسه ناموسم وار »
« بونی سزلرده ایدرسکز اقرار »
دیه‌رك عرض ایدنجه پدری
جنرال قالقدی یورودی ایلری :
« وای بنم سوكیلی اونباشیجغم »
« هیچ امید ایتمز ایدم بوله‌جغم »
« سن بكا تربیه درسی ویردك »
« بنی بو رتبه‌یه سن ایردیردك »
دیه‌رك اوده صارلدی پدره
جمله‌سی ایتدیلر اكرام كوره ،
آلدی یاورده قزی اولدی بكام ،
بو راده بولدی حكایه‌م انجام ،
احتیاجك وار ایسه بر پنده ،
بختیارلق دیلر ایسه‌ك سن‌ده :

❊ طوت باباڭك النی بسم الله ❊
❊ كه سنك ده‌طوته دستك الله ❊
(تمت)

❊ ژان ژاق روسونك براختیار لساننده
كنج معشوقه‌سنه یازدیغی غایت عاشقانه
درت قطعه مكتوبدن اوچنجی ودردنجی
مكتوبلرك ترجمه‌لریدر ❊

— اوچنجی مكتوب —

❊ مادموازل سارایه ❊

نهایت الامر رذالت حالمدن هیچ برشی اکسیك قالمدی . ایستدیکك قدر رذیل و حقیر و بد نام اولدم . ایشته نفسمله ایتدیکم بونجه مجادلات وقوردیغم بوقدر خیالات بوانجامه رسیده اولدی . اکر عزمده بوقدر اصرار ایتمامش اولسه ایدم بوقدرده رذیل اولمز ایدم . کیم ؟ بنی ؟ بواختیارلغمله کنجلر کبی معاشقه ایتمك کستاخلغنه قالقیشدم ! کیده‌یم برچوجغك خاکپاینه قپانه‌یم ده ایکی ساعت دیز اوزری سجده ایدرجه سنه بووضعده بولنه‌یم ! اللری اوزرندن سیل سرشك آقیده‌یم ! آنك بکا ویردیکی نصیحتلره واعطا ایلدیکی کبارانه وصیتلره واختیارلقله صولمش اولان کوزلرمك یاشنی سیلمسنه هب تحمل ایده‌یم ! اوچوجق بکا جسارت درسی ویرسون ! عقلمی باشمه طوپلامقلغمی توصیه ایتسون ! وای ! بنم بونجه ییللق تجربه‌لرمدن بونجه ملاحظات محنتکشانه‌مدن ایده‌جکم استفاده بومی ایدی ؟ آه یکرمی یاشنده ایکن بولنه جغم حالده اللی یاشنده ایکن بولنمش اولدیغم یوزمه اورلدیغی زمان نه قدر قزارمشمدر . ایواه ! بن انجق بویله رذیل اولمق ایچونمی بویاشه کلدم ؟ بورذالته دوچار اولمش بولندیغمدن طولایی باری متنصح اولسه ایدم ! باری عقلم باشمه کلسه ایدی !

هیهات !

ای سارا ! بن بالعکس سنك عشقك فلاکتی ایچنه طالدقجه طالمقدن جذبهٔ عشقکله مجذوب اولدقجه اولمقدن وسنك بنی القا ایلدیکك کرداب رذالتده استغراق ایلدکجه ایلمکدن بردرلو کندیمی کیرویه الهمیورم . بوسن وسالمه سنك ایاقلرکه قپانه‌رق بوینمی بوکدیکمی دوشوندکجه یورکم قپاریور کوکلم بکا عصیان ایدیور وجودمك هر اعضاسی برغضب مخصوصله غضبناك اولیور . درحال کندیمی غیب ایدیورم . درحال کندیمی حیرت عشق ایچنده حیران بولیورم .

آه ! ای شایان پرستش اولان محبوبه ! او حالده بن که نه کندیمی نه‌ده عالمی کورمیورم . دنیاده سندن بشقه سنك وارلغنی حس ایتمیورم . سنك لطافت کفتارك سنك جاذبهٔ جمالك بنی شوق شوخی ایله مالامال ایدیور . بن سنك کنجلکك ایله کنج ایدم . بن سنك عقلکله عاقل ایدم . بن سنك عفتکله عفیف ایدم . هیچ سنك تقدیر وتحسینکله شرف بخش ایتدیککی بن تحقیر ایده‌بیلورمی ایدم ؟ سنك « دوستم ! » دیه مشتاقانه وعاشقانه استقبال ایلدیکك ذاتدن بن استکراه ایده‌بیلورمی ایدم ؟ نه ممکن ؟ ! .....

سنك او تترك صدا ایله بندن برپابا محبتی ایسته‌یشك او دوقر برحجابله سکا « قزم ! ..... » خطابیله خطاب ایتدکلکمی طلب ایدیشك درحال بنم عقلمی باشمه کتوردی بیلم سنك اونازکانه سوزلرك او معصومانه نوازشلرك یورکمی پارهلیه رك

بنی سحرله دی کیتدی ! کوزلرمدن عشقله
حدت وغضب یاشلری آقوب کیدر ایدی .
حس ایتدم که بن عالمده مسعود اوله جق
ایسه م سفالت وفلاکتمله مسعود اوله جغم !
حتی سکا کندیمی سودیرمکه لایق ومقتدر
اولسه ایدم بیله کوردیکم بونجه تحقیرلر
قدر حسن معامله کوره میه جك ایدم .

هرنه حال ایسه نهایت سنك یورککی
اویناته بیلدم . مرحمت انی عشق ایچون
سدوبند ایتمش ده بونکله برابر بنم ایچون
هر لطافتی باقیدر .

نه ! بن بنم ایچون سنك کوزلریکك
ایصلاندیغنی کوره یم ! بو یمه صارلدیغك
زمان دانهٔ سرشککدن بریسنك یناغم
اوزرنده تکرلندیکنی حس ایده یم ! آه !
بو سرشك آه !.. بو بکا نه تأثیر ایلدی !
بن بو حالی کوره یم ده حالا کندیمی الك
مسعود انسانلردن عد ایتمیه یم ! بو انصافه
صیغارمی ؟ آه ! نه قدر مسعود ایمشم !
اوقدر که سعادتك بو درجه سنی امید بیله
ایتمزایدم .

اوت ! اوزمان مرور ایدن معهود
ایکی ساعتمز ینه عودت ایتسون . عودتیله
وهیچ اولمز ایسه یاد شیرینیله عمرمی سراپا
مسعود ایتسون .. اوت یا ! عمرمده بوقدر
لذتلی بوقدر سعادتلی اوله رق نه یه نائل اولدم ؟
محتور ایدم مجنون ایدم . مسخره ایدم .
فقط مسعود اولدم . عمرمك مقدارینی
تعیین ایدن مددلر ایچنده شو ایکی ساعت
قلیل المقدارده بولدیغم لذتی بوله مدم .
اوت ! سارا ! اوت بنم فرشته سارام !
بن هر پشیمانی یی هر عیبی غیب ایتدم .
اونوتدم . ارتق کندیمه مالك دکلم .
جکرکاهمی پارچه پارچه یاقان آتشك تأثیرندن
بشقه برشی حس ایتمیورم . سنك زنجیر
عشقك ایچنده بتون دنیانك تحقیر وتشنیعنه
کوکس ویره بیلورم . سائرلرینه نصل
کورینه جکم نه لازم ؟ بنده سنك ایچون
یانار برکنج یورکی واردر . بو بکا کافیدر .
قیش برینسار طاغنك اوزرینی بوزایله
احاطه ایده بیلور . فقط انك درونی ینه
پرآتشدر .

— دردنجی مکتوب —

﴿ مادموازل سارایه ﴾

وای ! قوشقولاندیغم سز ایدیکز ها ؟
سودیکمدن طولایی حجابمدن یوزمك
قزاردیغی ذات سز ایدیکز ها ؟ آه !
سارا ! اه شایان پرستش اولان قز ! روحك
یوزکدن کوزلدر . بعد ازین کندیمده
لیاقتدن عد اولنور برشی بولور ایسه م
اوده سنك قدر وقیمتکی حس وتقدیر
ایده بیله جك اولان بریورك مالك
اولیشمدر .

اوت ! سکا اولان عشقمدن طولایی
خجالتمدن قپ قرمزی اولدیغمه شبهه
یوقدر . فقط بوحجاب عشقمك معشوقه
نسبتله پك عاجز وپك ضعیف قالمسندن
نشئت ایتمشدر .

التی ایدنبریدرکه بنم کوکلم وکوزلرم
سنك ثمرات حسن وآنکی سومورو بلع

ایتمکده درلر . التی آی واردرکه بنی مشغول ایدن شی یالکز سنسك و بن انجق سنك ایچون یاشامقده یم . لکن هنوز دوندنبریدرکه سنی سومکلکك صورتنی اوکرندم .

سن بکا خطاب ایدر و بنجه کلمات سماویه دن معدود اولان لفظلر اغزندن چیقار ایکن وجهك تغیر وطورك تبدل ایتدیکنی کوریورم ظن ایلر ایدم . بیله‌مم هانکی نار فوق الطبیعه درکه کوزلریکك ایچنده پارلار . برنور پرشعاعك اشعهٔ جهان افروزی سنی احاطه ایتمش کوریورم . آه سارا ! اکرسن فی الحقیقه فانی وجودلردن اولیوب ده حدندن چیقمش بریوری اصلاح ایچون کرچکدن سمت سمادن کوندرلمش برملك ایسه‌ك حاضر هنوز وقت وار ایکن آنی بکا سویله . کندیمه مالك اوله‌میه‌رق تخیل وتأمل ایتدیکم امللر وخیاللر ایله شان ملکیتی تلویث ایتدیرمکی تجویز ایتمه . اکر بنم شدتلرم غلیانلرم مغایر لزوم اولوب ده علیهمده تهمت هد اوله‌جقلر ایسه سکا نه یولده عرض عبادت وپرستش ایتمك لازم کله جکنی بکا اوکرت .

سن بنی هر صورتله ضبط وتسخیر ایتدك ای سارا ! بنی شو حال جنته سن دوچار ایلدك . برصورتده که جنت عالم بکا عیب کورنمیور بلکه هنوز کورینور . مع مافیه یکدیکرمزه اولان معامله مزی مقایسه ایتدکجه سنی برکنج قز قیافتنه کیرمش برپیر حکمت ضمیر وکندمی ایسه بر یوناق اختیار قیافتنی المش دلی چوجق کوریورم . سنك علو جناب عقل وحکمت ایچنده کوریلان لطافتك عالمده بکا کیمسه‌نك خبر ویره‌میه جکی اسراری تلقین ایلدی . سنك تکدیرلرکدن زیاده بو بنی تخجیل ایتدی . هله دونکی مخاطبه کزده قوللاندیغکز شدت لسان بوکا بردها دوچار اوله جق حال وحرکتده بولنمامق لزومنی اکلاتدی . اکلادم سارا اکلادم . سکا کندیمی برعاشق اولمق اوزره بکندیره‌مدیسه‌م عشقمه رفاقت ایدن نیجه حسیات دوستانه مله کندیمی بکندیره بیله جکمی امید ایتمکده یم . عشقم نه قدر شدید ایدیسه جنتم اوقدر قیصه اوله جقدر . بونی بنم کبی بر دیوانه یی صورت اداره کدن اکلادم وبو بابده سکا تأمینات دخی ویره بیلورم . اکر بو بیابان جنونك وسعتنی اولدن کورمش اولسه ایدم ایلك آدمینی آتمز ایدم . بنم ناصحه محتاج اولدیغم زمان سن بالعکس بکا مشوق اولدك وجانی اولدیغم زمان ایسه کمال لطف وکرمکدن یالکز ضعف حالمی حکم ایتمکده قالدك سنك بکا دیمك ایستدیککك شیلری بن نفسمه دیدم . معامله‌لرت واقعه‌مه تسمیه ایتمکدن حجاب ایلدیککك اسمی بن ویردم . بن بیلمیه رك بر ایچقلقی ایده‌بیلوردم . فقط سکا کوستره جکم که ایچملرك یوردکی کبی بریوررك طاشیبورم . بنی مهم ایدن شی انجق سکا نسبتله سنك زیاده لکیدر . کندی نفسمه اولان نفرتم حرکات واقعه‌مده کی باقشقسزلغی ده کورمکدن بنی منع ایدر ایدی . عمرمزن بینده‌کی اوتوزسنه‌لك

برفرق بکا عیبی کوستررایدی اما سنک دوچاراولدیغك تهلکه یی کتم ایدرایدی. آه نه تهلکه ! فقط بن او تهلکه یی بیله رك تجویز ایتدم . سنك عفت و عصمتنه دام قورمق خلیاسنده دکل ایدم . اکر عفت و عصمتك کمال بصیرتله بنم قورديغم دامی کورمامش اولسه ایدی من غیر تعمد جانی اولهجق ایدم .

اه سارا ! سنك عفت حالك دها تهلکه لی تجاربله ثابتدر . فقط بنم وظیفه م سنك نه عفتکه نه ده حسن وجمالکه عائد دکلدر . صداسی قولاغمه حالا کلیور . او صدانك و یردیکی امرلره تابع اولهجغم . آه ! کاشکی برنسیان ایدی خطارمی سترایتسه . چونکه انلری بن کندیم اونوته میه جغم . خیر خیر ! عمرمه سورهجك . اوت اوت ! عمرمك صوك کوننه قدر یانمق بنم نصیبیم ایمش . هم ده برآتش ایله که انی عالمده هیچ برشی سوندیره مز . هر کون امیدمدن بردرجه سنی یاقار محو ایدر وانك رمادیله خرابئ حالمه برمقدار دها علاوه ایدر .

بو بنم المده دکلدر سارا ! بونك چاره سنی می ایسترسك ؟ بنم ایچون هیچ برچاره سی یوقدر . سنك ایچون ایسه ناموس [illegible] یمین ایدرم که برده بو رذیلانه و بیچارکانه هوا وهوسه دائر سکا حرف واحد سویلیه میه جکم . اول هوسه دائر که انك تولدنی بلکه منع ایده بیلور ایدم . شمدی بوغوب محو ایتمسی المده دکلدر .

بعدما انی سکا سویلیه میه جکم دیمکدن مرادم سکوتم اثنده حفظ ایلدیکم شیء اعضای بدنمدن هیچ بریسی سکا اکلاتمیه جق دیمکدر . اغزمه امر ایتدیکم سکوتی کوزلرمه دخی امر ایتدم . سکا بردها محزون باقیه جقلردر . فقط الله عشقنه اولسون سن ده کوزلرکه برمرام اکلاتده کوزلرمده اولان سری غصب ایتمسونلر . هر آفتده تحمل واردر . کوزلرکه تحمل اولمدیغنی و بونلرك کونده قاچ دفعه بنی مبتلای فلاکت ایلدکلرینی سن ده بیلورسك . بنم علیهمه برمظفریت سنك ایچون نه قدر قولای ایسه بنم ایچون اوقدر عظیمدر . بنی قهر ایتمکدن روحك متلذذ اولیور ؟ خیر ای ملك طینت ! سکا سجدهکاه اولان اول معبد معنوی یی بوقدرده استخفاف ایتمه . کوکلمده نه وار ایدیسه الدك . هیچ اولمز ایسه یاد خزینه اولسون کوز دیکمه . بن سکا نصلسه قاچرمش اولدیغم سری کیرو یه هم آلمم هم ده آلمق ایستهمم . آرتق بونك وقتی کچدی سارا ! اوسنده قالهجقدر . یاد محبتمی تجدید ایدهجك بولنه میوب ده بتون بتون خاطردن چیقمق صورتنك ده سنجه هیچ براهمیتی اولمدیغنی ده بیلورم . فقط آه که سفالت حالم ایچنده ده برعشقمی فراموش ایتمکلکك خاطره سنه بردرلو تحمل ایده میه جکم و بوصوك یأسمده سنك طرفکدن هیچ برتسلی یه ده نائل اوله میه جغم . بنی دائما نصل بولمق لازم کاورایسه او یله کوره جکسك طانمق لازم کلنجه بنی نه حالده طانمش

ایسه‌ك ینه او حالده طانیه کیده جکسك بوندن صکره مجنونانه معروضات شفاهیه مله اوغراشمیه جغسك . فقط مکتوبلرمه تحمل ایت . ایشته سندن ایسته دیکم یالکز بودر .

بعدازین حضورکه چیقدیغم زمان برمعبود حضورینه چیقلق ایچون اقتضا ایدن سکوت وسکونتله چیقاجغم . جمال باکمالکك تهلکه‌لی تأثیراتنی عفت وعصمتکك ملاحظه‌سی برطرف ایده‌جکدر . سنك محاضره‌ك یورکمی تصفیه ایده‌جکی جهتله اوزاده هوای شهوت پرستی بولنمیه جق ولسانم بوکا لایق اولمیان کلامی سویلمیه جکدر . ارتق سن بنی مسخره کورمز ایسه‌ك بن ده کندیمی مسخره بولمیه جغم . بعدازین تهمتی حضورکه ایکن کورمیوب یالکز سندن اوزاق اولدیغم زمان کندیمی متهم بوله جغم .

مکتوبمی دیدم؟ خیر خیر! بن بونی ده قاله‌الامالیم . سن بو بلادن دخی قورتلیسك . اکر سنی بو بلایه لایق کورور ایسه‌م قدرکی تقدیر ایتمامش اوله‌یم . ال سکا برسلاح که ایجابنه کوره علیهمده استعمال ایده‌سك . بنم سر مجنونانه‌مك محفظه‌سی اوله‌بیلورسك . فقط محافظی اوله‌مزسك . یالکز بونی بیلملکلك بکا کافیدر . تکرارینی ایشتمکلك ایسه سنك ایچون فضله‌در . آرتق صوصاجغم . سکا دیه‌جك بشقه نه‌م قالدی؟ بکا لعنت ایت! تحقیر ایت! اکر شمدیکی حالده دوست اوله‌رق انتخاب ایلدیکك ذاتده اسکی عاشقنی بولور ایسه‌ك قهر ایت . سندن بردرلو تباعد ایده‌مدیکم حالده ینه سکا وداع ابدی ایدرم . ایشته صوك فداکارلغم ده بودر . سنك عفتکه وبنم یورکمه موافق کلان حرکت اخیره شو وداع ابدیدر .

(تمت)

﴿ ایکی خانم اراسنده محاوره ﴾

مابعد عن نومرو ۳۲

همشیره‌م ﴿ش﴾ خانمه

عصمتلو نورعینم همشیره‌م حضرتلری

مع‌المحجوبیه تقدیم قلنان اقچه‌نك قبول بیورلمامش اولمسی طوغریسی‌یا بزی پك زیاده مکدر ایلمش اولدیغندن ارسال بیوردیغکز هدایایه دخی ممنون اولمیه جغم کلمش ایدیسه ده میانه‌ده اولان مناسبت خواهرانه یه مبنی بنم ممنونیتم سزی دخی ممنون ایده‌جکنی بلدیکم ایچون ضروری ممنون اولدم . بشقه بریسی اولسه ایدی بوسوزمی پك تربیه‌سز جه‌سنه برسوز اولمق اوزره قبول ایدر ایدی . لکن سزلك خلاف حقیقت ریاکارانه ومداهنانه سوزلردن زیاده ولوکه براز قباجه اولسه دخی طوغری سوزلری سوه‌جککزی بیلدیکم جهتله بن دخی طوغریبی سویله‌مکدن چکنمدم . استانبول خانملرینك موده‌یه اولان مراقلری حقنده سویلدیککز سوزلرك جمله‌سی بنجه مصدقدر . ذاتاً

استانبولده ایکن دخی بو فکرده ایدم یا! فقط اناطولی یه کلدیکم کوندنبری استانبولك موده یه مراقی بتون بتون بدلالق اولدیغنی بورانك حالیله بالمقایسه اکلادم . بوراده قادینلر عربستانك واناطولینك اوقابوق کبی منسوجات قطنیه وحریریه سنی تلبس ایدرلر که بونلرك فیأتی استانبولك توز کبی قماشلرندن پك ده پهالی اولمدیغی حالده انسانك عمرینه سورر . نه اسکیر نه ده رنکی صولار . کلین اولدیغی وقت اوچ قات البیسه یاپمش اولان بر قادینك حین وفاتنده ینه اواوچ قات البسه سی صندیغندن چیقار . بونکله برابر قوجه لری کندیلرینی دها آز سومزلر قاریم سوسلی دکلدر دیه اصلا مکدر اولمزلر . نه اویله استانبولك سیر یرلرنده اولدیغی کبی خلقك قاریلرینه کوز آتارلر نه ده کندی قاریلرینی خورلارلر . قاریلق قوجه لق البیسه ایله اولمدیغنی انلر بیلورلر . حتی مطلوب قارینك طبیعی کوزللکی اولدیغنی دخی بیلدکلرینی اکلاتمق ایچون « یاوز آت چول التنده بللیدر » دیرلر . ایشته استانبولده خانملرك سوسه موده یه شدت انهماکلریله برابر بوزده یکرمی بش قاری قوجه نك آغز طادیله دیرلك ایده مامالرینی کوردیکم کبی اناطولیده قاریلرك سوس و موده یی خاطره بیله کتورمدکلری حالده بوزده طسقانی قوجه سیله حسن امتزاجده کورنجه موده مراقنده هیچ بر کرامت اولمدیغنه دها زیاده قاندم . شمدی بورانك ایلك موده جیسی بن اوله جغم . کوندردیککز اقمشه لری بچمکه باشلادم . باقی کوکلدن چیقارمامکزی و معاونت ظنیله ایتدیکم حرکتی کستاخلغه حمل ایتمش ایسه کز قصورمی عفو بیورمکزی رجا ایدرم .

امضا

ع

موده و سوس خصوصنده اناطولی خلقنك اعتقادی استانبولدن دها حکیمانه اولدیغنی انکار ایدیله بیلورمی ؟ ایشته حریفلر قاریجه مطلوب اولان شی حسن طبیعی اولدیغنی وعارضی سوسلرك بر اقچه ایتمیه جکنی اکلاتمق ایچون شاعرك « حله جنت اولور سه چکه یم چاك ایده یم . دم وصلتده بکا حائل اولورسه پیرهنم » بیتی حکمنی تصویر ایدییورلر ایمش . ارتق وارسون استانبول خانملری سوس ایچون جان ویرسون . کوزل اولمدقدن صکره بنه یوزلرینه باقان اولمز . کوزل اولدقدن صکره دخی هرکس انك حسن طبیعیسنه حیران اولوب سوسنه اهمیت ویرن بیله بولنمز . انلر دخی قوجه لرینك ثروتنی بو یولده اسراف وتلف ایتمش اولدقلریله قالورلر .

موده بحثنی بوراده بتورمکه مجبورز . زیرا (ع) خانمك صوك مکتوبی اوزرینه (ش) خانم بشقه بر بحث آچمش اولدیغندن وذاتاً بزوقوعاتك جریانی صره سنجه انلرك مکتوبلری حکمنه تابع اوله جغمزدن بز دخی بحث آخره نقل کلام ایتمکه لزوم کورمشزدر .

مذکور بحث آخرك نه دن عبارت اولدیغنی ایسه (ش) خانمك مکتوب آتیسندن اکلارسکز .

همشیره م (غ) خانم حضرتلرینه

عصمتلو عفتلو خانم حضرتلری .

جناب حقه چوق شکرلر اولسون ادارهم یواش یواش یولنه کیره‌کده‌در . موده علیهنده او قدر سوز سویله‌مش اولدیغم حالده شمدی کندیم موده خدمتکاری اولدم . ایشلدیکم ال ایشلرینی صاتمق ایچون مشتری ارادیغم اثناده برایکی بیوك قوناغه مناسبت پیدا ایلدم . یاپدیغم شیلر زیاده‌سیله بکنلدیکندن هر مشتریم بنی دیکرلرینه دخی توصیه ایتمکده بولندیغندن ایشمك کوندن کونه دها ایلرویه کیده‌جکنی دخی امید ایتمکده‌یم .

صوك مکتوبکزده نظر دقته اصابت ایدن شی استانبول ارککلرینك سیرپرلرنده خلقك حرملرینه کوز ایتمسنه دائر اولان فقره‌کزدر . بو فقره‌ده ایکیمزك دخی اعتقادی بر اولوب شو قدر وار که سز ارککلری ظالم صفتنده کوسترمش اولدیغکز حالده بن بالعکس قاریلری ظالم کورمك ایسترم . خانملرمزی بتون بتون جاهل حتی عرضنك قدرینی بیلمیه‌جك قدر احمق فرض ایتمك لازمدر که ارککلر ظالم عد اولنه بیلسونلر . بر قاری عرضنك قدرینی کندیسی بیلمزده انی ترذیل و پایمال ایتمك تهلکه‌سندن محافظه ایلمز ایسه عالمده بوندن بیوك ظلممی اوله بیلور ؟ او حالده خانم افندی ارککی دخی تحقیر عرض کبی بر حرکت ناموسدانه‌یه دعوتله ایکی باشلی ظلم ایتمش اولور . یعنی هم کندی نفسنه ظلم ایتمش وهم ده برارککی مردلکه یاقشمیه‌جق حرکاته دعوتله اکا ظلم ایلمش اولور . اکر ادب وعفتنی محافظه ایتمش اولسه ایدی شو ایکی ظلمك ایکیسیده واقع اولمز ایدی .

مکتوبکزك بو فقره‌سنه دقت ایتمش وانی بر بحث مخصوص اوله‌رق موقع محاکمه‌یه چکمکه باشلامش اولمقلغمك وجهی شودر که کچن کون قومشولردن عزیزه خانمك خانه‌سنده ایدم . مومی الیهانك احبابندن بعض خانملر دخی اوراده اولوب سوز سیرپرلرینه انتقال ایلدکده آشفته‌لکی یوزندن کوزندن قالبندن قیافتندن آکلاشیلان بر خانم کویا سوس یاپمق ایچون چرپنه‌رق وقاشلرینی کوزلرینی بر صورت آشفتکانه‌ده اوینانه‌رق « امان کهستانه عمر ! عمر ! اوعربه‌لر ! آتلر اوسوسلی افندیلر ! بکلر ! جانم نه قدرده سربست اولمشلر ! هپ بویله قاریلری کوز ایله ییه‌جکلر ! اقشامه قدر بر اکلندك براکلندك کدا .... » دیمسونمی ؟ سکز اون قدر خانملر دخی مزبوره‌نك آغزینه باقوب حیران اولدیلر . بنم تپه‌م آتدی . آرتق کندیمی ضبط ایده‌مدم . « خانم افندی نه ایله اکلندیکز ؟ » دیه صوردم ایسه ده بسبللی خانم حالمدن فکرمی آکلامش اولملیدر که یردن بره بوزولوب ککه‌له‌مکه باشلادی . خانمك شو بوزغنلغندن بنمده جسارتم آرتوب دیدم که

«اركككلر ايله مى اكلنديكز ؟ اركككلر ايله اكلنمك عرض اهلى خانمه ياقيشورمى ؟ او صورتله اكلنيشك نتيجه‌سى نره‌يه وارر ؟........ نه ايدوكى بلورسز بر چاپقينك قارشوكزه چوبده شبك كبى يوزينى كوزينى عوشديرمسندن نه ذوق حاصل اولور ؟ بن بويله رزالتدن خوشلانان خانملر. هيچ بر وقتده ايى كوز ايله باقه‌مم.»

شو لقرديم اوزرينه قارىشاب كسيلدى بنسه كندى حالنده بولنان بر ديكر خانم كوكلدن محبتدن بحث ايتمك ايستديسه‌ده انك دخى آغزينى طيقادم. ديدم كه «واقعا اركككره ميل و محبت قاديلرك مايه‌سنه قاتلمش بر جبلتدر وبو جبلتدن ناشيدركه قوجه‌لرمزك اوزرينه تر تر تترز. لكن كاغدخانه‌ده راست كتورديككز بر سرسرى چاپقينه نصل ميل ايده‌بيلورسكز كه انكله محبت ديديككز رزالت بش دقيقه دوام ايدرك بعده ديكر بر بويله حركات رذيله‌يه باشلارسكز محبت اويله بر زينتدركه عفتى ناموسى عرضى بر قاتدها تزيين ايدر. چونكه عفت وناموس وعرض وادبى محافظه ايچون عالمده محبتدن بيوك قوت اوله‌مز. بو محافظه اوغورنده اربابنى فداى جانه مجبور ايدن شى محبتدر. حالبوكه محبت اويله انظار عوامده بر برينى تذليل ايتمكى قطعاً تجويز ايتمز. هيچ كوكل محبت عشق وسودا مساعده ايدرمى كه عاشق سوديكنه النچق روسپيلر كبى بر معامله‌ده بولنسون ؟ اوت ! بويله ديرم ! زيرا بر مواصلهٔ عاشقانه وناموسكارانه اولوركه اربابنى تذليل دكل بالعكس تشريف ايدر. بوكا مقابل بر ده يالكز بر مواجهه ومشافهه اولوركه عفت ايله فحش اراسنده هيچ فرق براقمز.»

اما حقم يوقميدر قرداشم ؟ هيچ طانيمديغى بر چاپقين ايله آشفته‌لك ايتمكده عادتا باشى آچيق ...... لكدن ماعدا نه معنا ويررلر ؟ اما بعض خانملرك ديدكلرى كبى مراد يالكز بر اكلنجه ايمش ده ذكورت زنپاره‌يى الداته‌رق تا قوناغه قدر كتوردكدن صكره يوزينه توكوروب قپودن ايچرو كيررلر ايمش. سزه طوغريسنى سويله‌يممى ؟ عرضك عفتك شانى سوقاق قپوسنه قدر محافظه ايده‌ميان خانم خانه‌سى ايچنده‌ده محافظه ايده‌مز. محضا فحشى قبوله بر مانع ماديسى واردرده انك ايچون حريفى سوقاق قپوسنده ترك ايدر يوقسه !.......

ايشته عزيزم خانمك خانه‌سنده بويله بر ماجرانك جريانى مناسبتيله مكتوبكزده كى اوفاجق بر فقره‌يى بوقدر تفصيلاته مجبور ايلدى. باقى كوزكزدن اوپرم همشيره‌م.

امضا

ش

عفت عليهنه ايديلان ظلمى (ع) خانم اركككره و(ش) خانم قادينلره اسناد ايتمكده اولديغنه كوره بو مسئله‌ده كنديمزى حكم يرينه قويه‌رق دعوايى حل ايتمك لازم كاور ايسه‌ده (ع) خانم بوندن مقدمكى مكتوبده

اوفقره‌یی سوز کلیشی اوله‌رق یازی‌ویروب تفصیلاتنه کیرشمامش و (ش) خانمك مفصلاً سرد ایلدیکی دعوای مومی الیهانك برافادهٔ مختصره‌سیله مقابل کتورمکه امکان نامساعد بولنمش اولدیغندن اوبابده محاکاته کیرشمه‌دن اول (ع) خانمك دخی مکتوب آتیسنی کورمك لازم کلمشدر .

– همشیره‌م ﴿ ش ﴾ خانمه –

عفتلو همشیره‌م حضرتلری ؛

ایکی اوچ پوسته‌در آلدیغم مکتوبلریکزی مطالعه ایدر ایکن عادتا سزکله قارشو قارشویه صحبت ایتمکده‌یم ظن ایدیبورم . چونکه بحث ایتدیککز شیلری عادتا مجاوبه ایدرجه‌سنه تفصیلاتیله واطرافیله یازییورسکز .

ایشلرکزك یولنه کیرمکده بولندیغنه نه‌قدر ممنون اولدیغمی تعریف اقتضا ایتمز . مولای متعال حضرتلرینك دریغ توفیق ایتمامسی دعاسیله مشغولز . بعض کندینی بیلمز خانملرك کاغدخانه وسائره‌ده ارککارله اولان رزالتلری بحثنه کلنجه عزیزه خانمك خانه‌سنده ویرمش اولدیغکز جوابلر البته طوغری وموافقدرلر مقدمکی مکتوبمده استانبول ارککلری عالمك قاریلرینه کوز دیکیورلر دیه یازدیغم فقره‌یی شویله کلیشی کوزل یازی‌ویرمش‌وآنی یازار ایکن قباحتی ارککاره آتمق فکرنده بولنمامش ایدیسه‌مده آچدیغکز بحث اوزرینه لدی التأمل فی الحقیقه کندیمی بوبابده‌کی قباحتی اصل ارککلره آتمق فکرنده بولنمشمدر . دیمك اولیورکه اجتهادده خطاکز یوق ایمش .

همشیره‌جکم ! قادینك محافظهٔ عفته بورجلو اولدیغنی تسلیم ایدرم . ذاتاً قادینلق شانی بودکلیدر . انجق برقاری ارککه نه‌جرأتله آچیلور برکره‌ده آنی ملاحظه ایتملیسکز . اکر ارکك طرفندن حسن مقابله امیدنده بولنمسه اورزالته متجاسر اوله‌بیلورمی ایدی ؟ ملاحظه ایتسه‌کزآ که بر ارککه غرض رغبت ایدوب آنك طرفندن حسن مقابله‌یه بدل « بن سنك آکلادیغك ارککاردن دکلم » دیه برعدم قبوله برده دوچار اولان قاری نه‌حاله کیرر ؟ بورد معامله‌سی « سن برفاحشه‌سك سن کندی عرضكك قدرینی بیلمیورسك اما بن سنك کبی دکلم بن عفت قدرینی طانور آدمم . هایدی نقیل شورادن قالتاق ! » دیمك‌دکلیدر ؟ ایشته بویله بر رزالتدن قاری‌یی امین ایدن شی ارککك استعداد مخصوصی اولدیغی ایچون بن اصل قباحتی ارککه‌ویریرم .

بونی بویله حکم ایتمکلکم کندی حسمدن ایلرو کلور . طوغریسی یا ! بن ارکك اولسه‌م اویله سیرینده بنی ایلك دفعه اولمق اوزره کورن ودرحال غرض خواهش ایدن قاری‌یی اصلا سومز ایدم . زیرا دوشونور ایدم که اوقاری محبت قدری بیلور برقاری اولسه ایدی شمدی‌یه قدر البت کوکلنی بریره باغلار وآندن آیرلمز ایدی . بوکون بکا کوستردیکی رغبت ایسه یالان بررغبتدر . آنی بنم کبی هرکسه

کوسترهجکدر . ایشته بونی بویله
دوشونور ایدم ده او خانملرك هیچ بریسنه
التفات بیله ایتمز ایدم . شمدی ارککلکك
بکیتلکك شانی بو ایکن کوزیموب ده بالعکس
کندیسی تعرض ایدر ایسه آرتق اصل ظلم
ارککده اولمز می ؟

مکتوبکزده محبت دینیلان شی ناموسی
محافظه یه مدار اوله جغنی سز ده اعتراف
ایتمشسکز . دیمك اولیورکه بو محبت ارککك
قاری یه اولان محبتی اوله جقدر . اویله
ایسه ارککلر قاریلرك حامیسی محافظی
اولملری لازم کله جکدر . مادام که اویله در
یا نیچون خدمت محافظه یه بدل معامله‌ء
تعرضه قالقیشیور ؟ برکوپك قویونلرك
خدمت محافظه سنه تعیین ایدلمش اولدیغی
حالده قویونك قورت طرفنه میل ایتمکه
باشلادیغنی کورنجه همان آنی پاره‌لاسون
یسونمی ؟ اما دیه جکسکزکه قویون
دوچار اولمقده بولندیغی مهلکه‌یی
بیلمز . مثال تام اولمق ایچون فرض
ایدیکزکه بیلور ایمش .

بن ظلمی ارککلرده کورورم ارککلرده .
بویله سیر یرلری دینیلان رزالت یرلرنده
ایلشدیکی صاتاشدیغی قارینك کندی
احبابندن بریسنك حرمی و بلکه کندی
تعلقاتندن بریسی اولمسی احتمالی میدانده
ایکن ینه صاقنمامق ظلمدر . بو احتماله
میدانده دیدم . زیرا هر سیریرنده بو کا
دائر برقاچ مثال کورلمکده‌در . یا سیر
یرلرینك حالی نه‌دن عبارت بولندیغی بیلن
ارککلرك ینه حرملرینه مساعده ویروب ده
سیره کوندرملرینه نه دیرسکز ؟ ظلمك
اك بیوکی بو دکلیدر ؟ واقعا هر ارککك
کندی قاریسنك سیریرینه قادین قادینجق
کیده جکنی اعتقاد ایدرده او اعتقاد
اوزرینه صالی ویرر . فقط الدانور .
زیرا قادین قادینجق اولان برخانم اکر
قرکورمك تفرج ایتمك ایستر ایسه سیر
کونلرینك غیری بر کونده چولغیله چوجغیله
حتی قوجه سیله برابر کیدر سربست
سربست اکلنور . بوراده اناطولی
خلقنك عادتی اویله‌در . اما بو صورتده
کیتمزده سیرك یوم مخصوصنده کیدر
ایسه مطلقا مرامی تفرج اولمیوب یا عالمی
کورمك و یاخود عالمه کندیسنی کوسترمك
مرادنده‌در . بونلرك ایسه ایکیسی دخی
فحش دیمکدر . حالبوکه اصل ظلم بو
فحشه میدان ویرمکده اولوب شو حالده
برنجی ظالملر قوجه‌لردر . ایلك ظالم
انلر اولورلر . زیرا هم برعفیف قارینك
کوره کوره وبالتدریج عفتدن چیقمسنی
وهم ده کندیلرینك فلاکت زده اولمسنی
تجویز ایله ایکی باشلی ظلم ایتمش اولور .
باخصوص قاریسنه سیره رخصت ویردیکی
حالده برده کیزلیجه ارقه‌سنه دوشوب ده
نه یولده حرکت ایلدیکنی تجربه ایدرلر
ایسه بو ظلمی کندیلری تسلیم ایلرلر .
اما بعض قوجه‌لر وار ایمش که حرمنی
کندیلری سیره وهم ده ایام مخصوصنده
کوتوروب قاری کندی قاریسی اولدیغنی
عالمه آکلاتمامق ایچون قاریسندن آیری بر یره
اوتورر ایمش ! ایشته سزه برظلم که

قاله بیله امق ایستدم . نه حاجت بویله
بر ارکك بنم قوجهم اولسه بالله کندیسنه
رفاقتده دوام ایتمم . بن قوجه‌مك بکا
قوجه‌لق ایتدیکنی کورملی یم . بنی
کوزندن قصقاندیغنه یقین حاصل ایتملی یم .
بنی ایله سیره کوتوروب‌ده خلقك بکا
ایتدکلری رزالتی قارشودن تماشا ایدوب
طوران وقصقانمیان ارککده حمیت یوقدر .
ارتق ایشك اوته طرفنی سزك رأیکزه
حواله ایدرم . همشیره‌کز

(ع)

کرك سیر یرلرنده وکرك چارشو
و بازارده ارککلر ایله قادینلر اراسنده
جریان ایدن معاملات مکروهه‌نك کراهیتی
خصوصنده (ع) و (ش) خانملر متفق
اولدقلری کبی بو اتفاقده هر اهل عفتك دخی
داخل اوله‌جقلری درکاردر . بناء علیه
اصل مقصد بو معامله‌نك مکروهیتنی اثبات
خصوصی اولیوب بلکه تعییبه ارککلرمی
شایاندر یوقسه قادینلرمی سزاواردر ؟
بوکا دائر مومی الیهما اراسنده اولان
اختلافه برصورت ویرمکدر .

برقادیندن بکلنیلان شی عفت اولدیغنه
کوره قادینلرك محافظهٔ عفته مجبوریتلری
درکاردر . شو حالده محافظهٔ عفته همت
ایتمیان برقادینك ظلم ایتمش اولدیغی مسلمدر .
هم‌ده قادین عفتنی یالکز ارکك ایچون حفظ
ایتمیوب کندیسی ایچون دخی حفظ ایلدیکندن
ایتدیکی ظلم ده یالکز ارکك حقنده برظلم
اولمیوب کندی حقنده ده برظلمدر . زیرا
بر ارکك ربط قلب و یاخود عقد رفاقت
ایلدیکی قارینك عفیف اولمسندن نه قدر
متلذذ اولمقده ایسه برقاری دخی کندیسنی
پاك دامن کورمکدن اول قدر متلذذ اولور .
اکر فحش برقاری ایچون ذوق ولذت اوله‌جق
اولسه وقاری ایتدیکی فحشدن محجوب
اولمیوب ده مفتخر بولنسه کندیسنه «سن
فاحشه سك» دنیلدیکی زمان اینجنماسی
لازم کلور ایدی . حالبوکه کرچکدن
فاحشه‌یه بو خطابی ایدنلر اوبیله اینجنیورلر
مادام که فحش برقاری ایچون افتخار دکلدر
اوبله ایسه آنك مقابلی اولان عفتك افتخار
صایلمسی لزومی ثابت اولور ومادام که لذت
افتخاره مخصوص اولوب عالمده فخرك
موجب اولدیغی لذتی هیچ برشی موجب
اولهمز اوبله ایسه قادینلرك دخی الك بیوك
لذتی عفتده بولملری ضروریدر . هانیا
دیمك ایسترزکه دعواده حقمز مثبتدر .

شو مقایسه‌یه کوره (ش) خانم
حقلیدر . لکن (ع) خانم دخی حقسز
دکلدر . باقکز نصل و نه‌دن طولایی
حقسز دکلدر :

قادینلرده مطلوب اولان شی عفت
دکلمی ایدی ؟ بو عفت دخی هم ارکك
وهم‌ده قاری ایچون برنعمت عد اولنمدیمی ؟
اوبله ایسه عفتك محافظه‌سنه ارککلر دخی
مجبوردر . هم کندی وهم‌ده قاریلرك
منفعتلرینی محافظه مقصدیله مجبوردر .
محافظه ایتمدکلری صورتده ایسه ظلم ایتمش
اولورلر .

ایمدی طرفینك ایکیسنك‌ده حق مسلم
اولدیغنه کوره بو دعوایی «البادی اظلم»

قانونیله فصل ایتمك یولی وار یعنی رذالته قاری ویا ارککدن هانکیسی بدأ ایتمش ایسه آنك اظلم عد اولنمسی لزومی آشکار کبی کورینور ایسه ده ایشك ایچنده وظیفه‌نك اختیار و اراده ایله برلشمسی بو حکمی ویرمکه دخی مانعدر .

وظیفه نه‌در ؟ عفتی محافظه ایتمك دکلمی ؟ پك اعلا باقه‌لیکز که بر قادین وظیفه‌نك خارجنه چیقیور . سزك ده اکا بی‌رواولمکز ضروری دکلدرآ ؟ سز وظیفه‌کزده دوام ایدیکز . قاری وظیفه‌سزلك ایدرك ظلم ایلدی . اکا بی‌رو اولمق اولمامق سزك اختیار واراده کزده اولوب بو بابده اختیار واراده کزی سوء استعمال ایدر ایسه کز سز دخی بعینه قاری قدر ظلم ایتمش اولورسکز .

شو مثالی برده قاری‌یه تطبیق ایده‌لم :

قاری باقدی که ارکك وظیفهٔ عفتك خارجنه چیقیور . اکا او بعقده واو بابده مختار دکلیدر ؟ اکر اویار ایسه اودخی ظلمده ارککه اشتراك ایتمش صایلور .

حالبوکه کرك ارکك ظلم ایدن قاری‌یه وکرك قاری ظلم ایدن ارککه بو قباحتده بی‌رواولمز ایسه محافظهٔ عفتدن عبارت بولنان وظیفه‌یی ایکی باشلی اوله‌رق ایفا ایتمش اوله‌جقدر . یعنی هم کندیسنی فحشدن منع ومحافظه ایتمش اوله‌جقدر هم ده دیکرینی .

اویله ایسه هرهانکی محلده اولور ایسه اولسون رذالت ایدن ارکك ده ظالمدر قاری‌ده . و ظلمده درجه‌لری مساویدر .

مابعدی وار

« کوکرجین پوسته‌سی » سرلوحه‌سیله الدیغمز ورقه‌نك عینیدر

امر مراسله‌ده کوکرجین استعمالی اصولی فی الاصل ممالك شرقیه مخترعاتندن اولدیغی حالده الیوم بوطرفلرده بالکلیه منسی ومتروك اولوب انجق (خبرکله یا کبوترکله یاپیك دیو * کوزمك بریسی در بریسی روزن کوزه‌در) کبی بعض اشعار قدیمه‌ده ذکری قالمش و برباقیلور ایسه (اطارهٔ سونی ساملری قلنان) (وعلی جناح الاستعجال) قبیلندن اوله‌رق منشآتده مستعمل تعبیرات دخی اصول مذکوره بقیهٔ آثارندن بولنمشدر . کرك قره وکرك دکز اوزرنده مکاتیب ارسال وباخصوص تحت محاصره‌ده بولنان مواقع خارج ایله مخابره ایتمك اوزره شو اصول استعمال قلنوب بومثللو نامه براولان کوکرجینلر ساعتده اون میل مسافه قطع ایدرلر . اشبو کوکرجینلر اول امرده بروجه آتی تعلیم اولنمق اقتضا ایدر . شویله که بر محل مخصوصده بسلنوب ارالقده طیران ایدرك اوحوالی‌یی اوکرنمش اولان بر و یاخود متعدد کوکرجین برقفس درونده وضع ایله مخابره اولنمسی مطلوب اولان طرفه متوجهاً کتوریلوب اولا یارم ساعت وبعده برساعت مسافه‌دن وبو وجهله بالتدریج دها اوزاق محللردن صالیویریلور واول حالده بونلر درعقب محل اصلیلرینه عودت ایده‌جکلرندن بو صورتله رجعت ایده‌جکی طریق تعلیم اولندقدن صکره بوخط اوزرنده استنیلان

موقعده برمحله حبس وخوشلرینه کتمیه جك دانه ایله اطعام اولنور ومستعجل بر خبر ارسالی لازم کلدکده برکوچك مکتوب ایله بونلرك بریسی اطاره قلنور اشبو مکاتیب غایت اینجه کاغده یازیلوب قوشك اياغنه ربط واثنای راهده یاغمور وسائره تأثیرندن ناشی اصلنمسندن خوف اولندیغی حالده دخی براینجه مشمعه درونده لف اولنور ۰ کوکرجینك بو وجهله پوسته جیلقده استخدامی ایکیبیك سنه دنبرو معروف اولوب ممالك شرقیه مخترعاتندندر ۰ اسکی زمانده اناطولیده ویاخود مصرده سفره کیدن بر آدم یولدن مملکتنه مکتوب یازمق مراد ایتدیکی حالده یانه برقاچ معلم کوکرجین الەرق استدیکی یرلردن مکتوب ایله اعاده ایدر ایدی ۰ فقط یولده دانه آرامق غائله سیله تأخر ایتملری ایچون اطارەلرندن اول قرنلرینی طویورمق وصویه کیروب مکتوبی اصلاتماملری ایچون اياقلرینی سرکه ایله ییقامق لازمدر ۰ بعض کره کوکرجین یولی شاشره رق ویاخود بر قضایه اوغرایەرق منزل مقصوده واصل اولەمدیغندن حوادث مهمه یی شامل اولان مکاتیبدن ایکی نسخه تحریر اولنه رق هر بری برکوکرجین ایله ارسال قلنور ۰ دیشیسی یمورطه اوزرنده یاتان ارکك کوکرجین واسطه سیله کوندریلان تحریراتك دها اسرع صورتده محلنه واصل اولدیغی مجربدر ۰ اشبو اصول رومالولر عندنده مستعمل اولوب مشهور جنرللردن ماریوس میلاددن

قرق درت سنه مقدم موتینا نام محلده محصور اولدیغی حالده کوکرجین واسطه سیله دوستلرینه خبر کوندردیکی ومؤخراً قرون وسطاده بربة الشامه هجوم واستیلا ایتمش اولان اهل صلیبك دخی بو وجهله مخابره ایتدکاری مسطور صحایف تواریخ اولوب ازجمله درسعادت ایله اسکندریه بیننده کوکرجین ایله پك آز برزمان ظرفنده مخابره اولنور ایدی ۱۱۷۴ ده ملوك مصریه دن نور الدین محمود منتظم برکوکرجین پوسته سی ترتیب ایتمش اولدیغی مثللو خلفای عباسیه دن احمد خلیفه دخی ۱۲۲۵ سنه سنده دها جسیم ومکمل برپوسته تنظیم ایتمشیدی ۰ اول اثناده بووجهله نامه برلکده استعمال اولنان کوکرجینلر غایت مقبول ومعتبر اولوب بر تنکی بیك مجار آلتوننه قدر آلنوب صاتیلور ایدی ۱۴۵۰ سنه سنده دخی مصرده تنظیم اولنان برکوکرجین پوسته سنه مخصوص اولەرق جابجا قوللر بنا قلنمشدر ۰ مؤخراً بواصول اوروپاده وعلی الخصوص هولانده وبلچیقاده دخی اجرا اولنەرق هولانده محاربهٔ مشهورهسی اثناسنده بیك بشیوزیتمش اوچ سنه سنده هارلم و ۱۵۷۴ سنه سنده لایدین شهرلرنده محصور اولانلر امر مخابرهده کوکرجین استعمال ایتمشلردر ۰ ازمنهٔ جدیده ده تنظیم اولنمش اولان کوکرجین پوستەلرینك اك مشهوری بلچیقاده واقع انورس شهرندەدر ۰ بونك ادارهسی خیلی مصارف وتکلفاته محتاج اولدیغندن شو صنعت

پکده ، تمتع غرضیله اجرا اولنمیوب اکثریا
اهل مراق اولانلر بو نکله اشتغال ایدرلر .
مذکور انورس پوسته کوکرجینلری اکثریا
پارس ولوندره وآمستردامه آمدشد ایدوب
اون بش میل مسافه ده واقع آمستردامدن
برچیق ساعتده واوتوز بش میل مسافه ده
واقع پارسدن اوچ ساعتده ولوندره دن
دخی کذلک اوچ ساعتده انورسه کلورلر
ایدی . اشبو کوکرجین پوسته سی بورسه
وسائر تجارتجه مهم اولان اخبارک نقلنده
استعمال اولندیغی جهتله مقدملری ایشه
یارار ایسه ده تلغراف الکتریقنک ظهورندن
برو بالطبع اهمیتی قالمامش و بو اصول حالا
اوروپانک بعض محللرنده جاری ایسه ده
کیدرک بالکلیه ترک اولنه جغی درکار
بولنمشدر . انتهی

احوال عالم

﴿ افریقای غربی وجنوبی اقوام ﴾
— وحشیه سنک بعض —
﴿ احوال وعاداتی ﴾

افریقا قطعهٔ جسیمه سنک غرب وجنوب
طرفلرنده اهالینک احوال خصوصیه لرنجه
کوریلان غرایب اهل دقتی متعجب ایتمامک
ممکن دکلدر . دوقتور شوینفورتک
سیاحت ایلش اولدیغی افریقای شرقیده
کوریلمیان غرائب احوال قطعهٔ مذکوره نک
غرب وجنوب طرفلرنده مشاهده اولنور .
برکره بو طرفلر اراضیسنک و آب
وهواسنک استعداد مخصوصی مناسبتیله
کینه وسودان غربی دنیلان تقرور اولکالری
اهالیسی برسنه لک خدمت معیشت اولمق
اوزره یالکز یکرمی اوتوز کون چالشمغه
محتاجدرلر که بزم طرفلرده هر کونلک اکمکنی
طاشدن چیقارر جه سنه هر کون چالشمغه
محتاج اولان وحتی جمعه و بازار و بیرام
تعطیللرینی دخی کندیسنی آچ براقمغه قدر
قصد ایدر بر مانع اولمق اوزره تلقی ایدن
ایشجیلرک الک اول بو سعادته غبطه
ایده جکلری درکاردر . اوطرفلرک زراعتی
پرنج ومصر بغدایی وطاری واینیام دنیلان
دیکر برنوع ذخیره دن عبارت اولوب
بونلردن برسنه لک مقدارک حصولی یکرمی
کون خدمته احتیاج کوسترر . لکن
برسنه لک معیشت ایچون یکرمی کوندن
زیاده چالشمامق سعادتی ینه بو حوالی
اهالیسندن بشقه کیمسه یه مخصوص
اوله مز برکره انلر قدر قوتلی برمعده
لازمدر که الک قارت فیل اتنی هضم ایده
بیلسون . بونلر تمساح اتنی و یمورطه سنی ده
یرلر . هله میمونلرک لذیذ اطعمهٔ لحمیه لریدر .
برکوپک کبابی الک بیوک ضیافتلرک قیمتلی
اطعمه سندن معدود در . لحوم مذکوره
قورتلانمق درجه سنه کلدکاری حالده دخی
بونلرک عظمتلی اشتهالرینی مغلوب ایده مزکه
بوکا اوروپالولر بزم قدر تعجب ایتمسه لر
بجادر . زیرا بو خصوصده کندیلری

دخی اهالیٔ مرقومه دن اشاغی قالمامق
غیرتنده بولنورلر ·

اهالیٔ مذکوره نك استکراه ایلدکاری
برشی وار ایسه اوده سبزه در · کویا
کندیلرینی اوت ییان حیوانانه بکزتمامك
ایچون صلطه وسائر انواع سبزه‌یی اکل
ایتمزلر · خرمادن برنوع شرابی وطاریدن
دخی برنوع برایی کمال سرعت وسهولتله
اعمال ایدرك انلرله ده کیفلرینی اتمام ایلرلر ·

تغذی خصوصی شو کوردیکمز صورت
سهیله ده اولدیغی کبی تلبس خصوصی
دخی بوندن کوچ برصورتده دکلدر ·
اورالرده پاموغی زرع اتمکه حاجت اولمیوب
اوته ده بری ده یابانی اوله‌رق کندی
کندیسنه بتر · قاریلر ایسه بوندن کونا
کون بز نسج ایدرلر · ذاتاً عندلرنده
برکوملك کیمك دیه‌رك تلبس ایتمك قدر
کیف ویردیکندن علی العاده احتیاجی بر
پشتمالدن عبارت بولنان بوخلق ایچون آنی
اعمال ایتمك دخی ایشدن بیله دکلدر · اشبو
کینه و تقرور اهالیسنك خانه‌لری حوایج
سائره‌لری نسبتنده اولوب اکری بوکری
برقاچ اغاچ ایله برمقدار خرما یاپراغی
وبرازده صمان وسائر چورچوب اعلا برقولبه
انشاسنه کافیدر ·

مع هذا حال احتیاجلرینی بوصورتده
تصویر ایلدیکمز اهالی بتون بتون وحشی
وپراکنده دکلدرلر · کویلری شهرلری
حتی حکومت ایمپراطوریه‌لری بیله واردر ·
لکن شهر دینیلان شیلر هربری برتك اوطه دن
عبارت اولمق اوزره بیکلرجه قولبه نك بر یره
طوپلانمسندن عبارت اولوب اویله خلقك
اتحاد واجتماعنه دلالت ایده جك عبادتخانه
مکتب تیاترو حکومت دائره‌سی کبی ابنیهٔ
عمومیه کوریله‌مز · حکمدارلرك سرایی
بیله منفرد قولبه‌لردن مرکب آیروجه کوی
شکلنده برشیدر · فقرا طاقمی قولبه‌سنك
ایچنده حصیر وصمان دوشه‌یوب اغنیا
کروهی ایسه بونك اوزرینه چرکه کبی
برده کلیم چکرلر · اکر بونلر ایچنده
قولبه‌نك برطرفنده طبانجه وتفنك کبی
برقاچ اسلحهٔ ناریه آصانلری اولور ایسه
ارتق کبر وعظمتدن یانئه واران بولنه‌مز ·
اسلحهٔ مذکوره‌یی کینهٔ شمالی وجنوبی کبی
آفریقانك بحر اطلس اوزرنده واقع
مالکانه‌لرنده اوتوران اوروپا مهاجرلرندن
آلورلر ·

برحکمدارك یانئه کیرن کندیسنی
مطلقا برجلادك اوطه‌سنه کیرمش ظن
ایدر · زیرا بونلرك علامت شوکت
وقوتی کسدکاری انسانلرك قفا وقول کمیکاری
اولوب زینت حکمرانی اولمق اوزره بونلری
اوته‌یه بری‌یه تعلیق ایدرلر · حکمدارلرده
بوزینت مخوفه‌دن ماعدا بعض اوروپا
کاری سوسلی کلیملر دخی کوریلور ·
عمومك اباقلری چپلاق اولدیغی حالده بر
عادی ترلك کیمك حکمدارلر ایچون پك بیوك
سوس اولوب الارنده دخی برراسکی شمسیه
بولنورکه بونك تپه‌سنه یکپاره التوندن
کروی الشکل برشی قویمق شوکت وعظمتی
اکمال ایلر ·

تعیشجه احتیاجلرینك بودرجه آزلغی

کینه وتقرور خلقنی اول قدر تنبل ایتمشدر که مملکتلرنده بر چوق فیل بولنوب کندیلریله انسیته وهر خدمتلرنده بولنمغه مستعد وحاضر ایکن اکا بیله اهمیت کوسترمزلر . صید وشکارده مهارتلری اولمیوب فقط کرك طالغیجلق وکرك صندالار ایله کیتمك صورتیله بالق صید وشکارنده زیاده سیله ماهردرلر .

درلودرلو بر نسیجی وجوملك وچوبوق واغاجدن قواتالر اعمالی خصوصنده وحتی تیمورجیلك وقویومجیلق صنعتلرنده بو وحشیلرك اییجه مهارتلری اولوب اطلس دکزی سواحلنده متمکن اوروپالولر دخی بونلرك معمولاتنه رغبت ایلدکلری حالده کندیلری یالکز برشی یاپه بیلمکله افتخار ایدوب او صنعت سایه سنده زنکین اولمغه اهمیت بیله ویرمزلر . نه لازم احتیاجلری یوق که چوق ایشله یوب ده چوق قازانسونلر . کندیلرندن بو درجه تنبللکك سببنی صوران بعض اوروپالولره « بزی ده سزك قدر حریص وطمعکارمی ایتمك ایسترسکز ؟ بو دنیاده انسانلرك عمری پك آزدر . هپ چالیشورایسه‌ك راحت ایتمکه وقتمز قالمز » جوابنی ویرمش اولدقلری سیاحتنامه لرده مندرجدر .

واقعا بو جواب یالکز شفاهی بر جواب اولمیوب فعل وحرکتلری دخی بوکا موافقدر . زیرا غروب شمسی کوج حال ایله الده الوب اقشام اولور اولمز جمله سی رقص ایتمکه جان آتارلر .

بونلرك چالغیلری بر چوق طاول ودومبلك وترمپت کبی کورولتیلره ساز انواعندن بر طاقم شیلرك دخی انضمامندن عبارت اولوب بو آهنك اقشامدن صباحه قدر دوام ایلر واو دوام ایلدکجه رقصك دخی ارقه سی کسیلمز . قاری ارکك اختیار کنج جمله سی اویونه کیررلر . اوقودقلری شعرلر بیاغی مضموندارشیلردر . الحاصل هر کیجه هر کوی ده دوکون وار ایمش کبی تا بصباح جنبش ایدیلوب کوندوزین صیجاق زمانده ایسه اویقو اویورلر . شمدی بویله ذوق وصفا ایله کچن بر عمری براقسونلرده میلیونلر جمع ایده جکز دیه ایشله کوجله مقیدمی اولسونلر ؟ ....

بو آدملرك حیاتدن شو صورتله استفاده یه چالشملری فی الحقیقه پك بجادر . زیرا صاری صتمه واسهال وچیچك وسائره مثللو امراض مهلکه اورالرده چوقجه اولوب بونلره قارشو ایسه هیچ بر کونه تدابیر طبیه یه مقتدر اوله مدقلرندن عمر متوسطلری بزم قدر دکلدر . التمش یاشنده بر آدم پك نادر کوریلور . شوقدر وارکه عمرلرینی کونلرینی رقص دائمی کبی حرکاتله بر ریاضت بدنیه ایچنده کچوردکلرندن ضعیف واختیار اولمزلر . اللی یاشنده کی بر آدم یکرمی بش یاشنده کی بر کنج ایچون « بو بنم اوغلمدر » دیر ایسه انسانك اینانه میه جغی کلور . چونکه رصانت بدنجه ایکیسنك بربرندن پك ده فرقی یوقدر . هله قوه باهیه‌لرینه حدونهایت اولمدیغندن ارککلرك برنك قاری ایله اکتفا ایده بیلملرینه احتمال ویریله مز .

بناء علیه تعدد زوجات اوراده تمامیله حکمنی اجرا ایدر که زنگینلر ایچنده یکرمی اوتوز قاریسی اولانلر دخی بولنور .

بو طرفلر قبائلندن بعضلری دیشلرینی اکه ایله توز پولیوب سیوری یلتورلر بعضلری ایسه دیشلرینی قرمزی یه و بعضلری سیاهه بویارلر . هله بر دیشنی سیاه و برینی قرمزی یه بویامق و بریسنی بیاض براقمق اك بیوك سوس عد اولنور . اوروپاده دیشلری اینجو کبی کوزل اولان قاریلر بونلری هرکسه تماشا ایتدیرمك ایچون لزوملی لزومسز صیق صیق کولدکلری کبی بورالرده دخی دیش مراقلیلری سوسلرینی کوسترمك ایچون علی الداوم صیرتق بر حالده بولنورلر . بعض سیاحلر دیشلرك بویله سیوریلتلمسنی و باخصوص قرمزی یه بویامسنی یامیاملق علامتی اولمق اوزره تلقی ایلمشلر ایسه ده . کینه و تفرور طرفلرنده بو عادت قبیحه بولنیوب افریقانك اقوام جنوبیه سنده بعض مرتبه موجود اولدیغی جملهٔ تحقیقات صحیحه دندر . هله بعض سیاحلر افریقانك بو طرفلرنده قویروقلی آدملرك بولندیغنی دخی خبر ویرمشلر ایسه ده بو خبر جغرافیا فننك قبول ایده بیله جکی مرتبه ده تحقیق ایدلمامشدر .

وجودینه چزکیلر چزمك همان بالکلیه اقوام زنجیه عندنده موجوددر . ماندینغ قبیله سی یوزینك هر طرفنی عمودی چزکیلر ایله طالدیررلر . بوغی خلقی اکسه سنده بر طاقم علامتلر یاپارلر . قالا باری اهالیسنك چزکیسی النده اولوب افقی بر وضعده درلر . صوقو خلقی آلننك اورته سنده اشارات ریاضیه دن اشبو × ضرب اشارتی کبی بر شی یاپارلر . الحاصل هر قبیله نك کندیسنه مخصوص بر نوع چزکیلری واردر که ممالك متمدنه ده هر ملت کندی ملیتنه مخصوص اولان البسه و قیافتله فرق اولندیغی کبی افریقاده دخی هر قبیله افرادینی بو چزکیلردن فرق ایتمك ایچون بونلرك ایجاد ایدلمش اولمسی مظنوندر .

ختان عادتی بعض قبائل عندنده پك مستکره عد اولنور سه ده اکثر قبائل بوکا اول قدر میالندرلر که حتی قاریلری بیله سنت ایدرلر . اما کندیلرنجه بو عادت وظائف دینیه دن معدود اولمیوب کوره نکدن عبارتدر .

اقوام مذکوره نك معین بر دین ومذهبلری اولمیوب نظر اهمیتلرینه هر نه شی چارپار ایسه انی « فتیش » اسمیله تقدیس و اکا پرستش ایدرلر . مثلا بر اغاجه بر قیایه بر بوینوزه بر یه و رطه یه بر حرما چکردکنه برتك چن یاپراغنه عرض عبادت و بیان حاجت ایدرلر . بعض سیاحلر بو حاله مصنوعات ید قدرته دقت و معجزات طبیعته حیرت معناسی ویرمك ایسته مشلر ایسه ده اهالیٔ مذکوره ده بویله حکیمانه بر فکر فنی یوقدر .

اقوام مذکوره دن بعضلرینك آیروجه بر معبود عمومیلری دخی اولور که جمله سی اکا عبادت ایدرلر . مثلا عویداح قبیله لرنده یلانه جنك وتجارت وزراعت

و برکت معبودی او لمق نظریله باقیلوب خدمتلرینه مخصوصاً پاپاسلر تعیین ایدرلر. هر کس بونلره قربان عرض ایلدکاری کبی کنج قزلرك سلامت عمر قربانی دخی بکارتلری اولدیغندن بو قربانی پیلان معبودلری طرفندن بالوکاله دین اولوری قبول ایدرلر ایمش ! اقوام سائره ده دخی بویله بر ر نوع حیوان معبودلر مرتبه سنده طوتیلور . کونشه وسائر اجرام سماویه یه طپانلر دخی اکسیك دکلدرلر .

جنازه یی کوتوررلر ایکن تابوتك نقلنه مأمور اولانلر « زهردیمی وفات ایلدك ؟ یوقسه سنی بر سحر بازمی سحر ایله اولدیردی ؟ » دیه موتایه سؤال ایدرلر . شاید بو ارالق هر هانکی بر حرکتله تابوت ایچنده موتا قلدانور و بو قلدانش دخی کندیلرنجه معلوم اولان صورتلر اوزرینه بر تصدیق معناسنه دلالت ایدر ایسه اومعنا اوزرینه زهرلیان وياخود سحرلیان آدم اولمق اوزره حکم ایلدکاری بیچاره یی درحال اعدام ویك زیاده مرحمت ایدرلر ایسه تحت اسارته ادخال ایلرلر. وفات ایدن ذات قرال و پرنس و یاسائر اعاظمدن بولندیغی صورتده مزارینه یالکزجه دفن ایدلیوب بعض قبیله لرده بش اون آدمك قانیله برابر کومرلر وهله بعض یرلرده اسراسنی کندیسیله برابر دیری دیری دفن ایدرلر . چونکه آخرتده دخی افندیلرینه خدمت ایده جکلر ایمش !

افریقا قبائلی احوالندن بو رابه قدر ذکر ایلدیکمز خصوصات هپ « نه ایسه

نه ! » دنیله بیله جك موادد ن ایسه لرده حکومتلرینك مظالمی انسانك توکلرینی اورپرته جك درجه ده در . کرك بالفعل حکمدارلرك وکرك اطرافلرنده بولنان وکلا وزادکانك قوتلری مالك اولدقلری آلتون ایله اسرا نسبتنده بولندیغی جهتله بونلر یالکز خلقك النده کی آلتون ایله چوجقلرینك غصبنه قناعت ایده میوب بر برینك مدار قوتنی ده غصب ایتمك ایچون محاربات متمادیه یه نهایت و یرمزلر .

بو حکمدارلردن بر نمونه اولمق اوزره دانواز سیاحلرینك خبر ویردکاری او یوقو نام آشانتی حکمدارینك صورتنی عرض ایده لم :

مرقوم یکپاره آلتوندن معمول بر تخت اوزرنده اوتورر که تخت دخی بر آغاجك آلتنه موضوع اولوب آنك ده یاپراقلری کذلك آلتوندن یاپلمشدر . مرقومك بو بی غایت اوزون ووجودی نهایت درجه ده ضعیف اولوب بو وجود نازنین اوزرینه سراپا دون باغی طلاع ایدیله رك آنك دخی اوزرینه آلتون توزی سرپلشدر که شو حالده یکپاره آلتوندن معمول براستاتو یه بکزه مشدر . باشنه براوزون فرنك شابقه سی کیمش بونك دخی اطرافنه غایت اکلی بر آلتون شریدی قوشادلمشدر . بلنه صافی صرمه دن منسوج برقوشاق قوشانوب بازینه قوللرینه ایاقلرینه مرجاندن فیاـ یشندن معمول خلقه لر بیله زیکلر خلخاللر طاقمش اولدیغندن قوقلایه دخی تنبیه ایدیله میه جك برحاله کیرمشدر . .بکی ایاغنی صورت

مخصوصه ده یاپلمش ایکی آلتون لکن ایچنده صوقار .

ایشته بو حکمدار معظمك قارشوسنده نه قدر وکلاسی وار ایسه اظهار ذلت و مسکنت ایچون یوزی اوزری یرله اوزانورلر باشلرینه طوپراق طولدیررلر . یوزلری گوزلری توز ایچنده‌در . اگر دیوان گونی ایسه وکلای مرقومه‌نك آرقه‌سنده یوزلرجه ارباب شکایت وآنلرك ارقه‌سنده دخی اللرنده یالین قلیج یگرمی قدر جلاد بولنور . حکمدار هر کیمی اشارت ایدر ایسه حریفك قفاسی کسیلدیکی ساعت او ساعتدر . بعض کره هم مدعی علیهك هم ده مدعینك باشنی کسرکه اك بیوك عدالت بو اولمق اوزره تلقی ایدیلور !....

الیوم گینهٔ جنوبی نامیله بنام اولان قونغو اقوامی گینهٔ شمالی و باخصوص تفرور اقوامندن دها وحشی دها احمق ودها تنبلدرلر . بونلرك درجهٔ حمق و بلاهتنه دلیل اولمق اوزره شو فقره‌یی عرض ایدرزکه مملکتلرنده دکز کناری اوزرنده ساکن اولان اوروپالولر کندیلرینه الده کرمانی گوستروب بونکله بغدایی اوگوتمك پك قولای اولدیغنی تفهیمه چالشدقلری حالده موفق اوله‌مامشلردر . آنلر حالا بغدایی اولا برآغاج هوانده دوکوب بعده طاش دیبکلر ایچنده قویارلر و بردیگر طاش ایله ازرلر .

یازی‌یه دائر برگونه خبرلری بیله یوقدر . حتی اوقاتی سنه حسابیله صایمغه مقتدر دگلدرلر . گون بشقه و گیجه بشقه بر قسم زمان اولمق اوزره تلقی ایدیلوب ارالرنده‌کی فرقی بزم طرفلرده یاز ایله قیشك فرقی قدردر . یکی آی طلوعنی بر مبدأ زمان اتخاذ ایدرلر ایسه‌ده بر آدمه « سنك عمرك نه قدردر ؟ » دیه سؤال ایدیله‌جك اولسه مثلا « اوچیوز آیدر » گبی برجواب ویره‌مز . زیرا بویله اوچیوز آیی حساب ایتمکه مقتدر هیچ برعاقل یوقدر . حتی غرائب نادره‌دن اولمق اوزره شونی ده خبر ویره‌لم که کرهٔ ارض اوزرنده هرملت نوع بشرك کافهٔ حیواناتدن اعلا و اشرف اولدیغنه قائل اولمشلر ایکن بونلر انساندن دها بالا برحیوان وار ایسه اوده میمونلر اولمق اعتقادنده بولنه‌رق کندیلری عن اصل میمون ایکن میمونلر پادشاهی بونلرك حال وشاننده ممنون اوله‌میه‌رق کندیلرینی تبعیه‌دن طرد ایتمش اولدیغنی حکایه ایدرلر .

هرحالده عاجز وقاصر اولان بو اهالی صید وشکار خصوصنده دها زیاده عاجز اولوب سواحلده و قلعه‌لرده بولنان اوروپالولردن مبایعه ایلدکلری تفنکلر ایله صید وشکاره چیقدقلری زمان قوشه ویاخود درت ایاقلی برحیوانه طوغری نشان آلورلر . نشانی آلمق ایچون یاریم ساعت قدر دقت ایتمك لازمدر . آندن صکره باشلرینی اوته طرفه چویروب تفنگه طوقانورلر . پاطلادیغی آنده تفنگی برطرفه فرلایوب کندیلری دخی گویا جانی یانمش حیوان گبی اوتوز قرق آدیم قدر گیرویه قاچارلر . ارادن مجرد برچاریك ساعت

مرور ایلدکدن صکره قورقولرندن تتره یه
تتره یه کلورلر . اولا تفنکی معاینه ایدرلر .
اکر راست کله حیوان اولمش ایسه آرتق
دنیایی فتح ایتمش قدر ممنون ومظفر اولورلر .
بونلر نظرنده ایکیوز کشیدن مرتب براردو
جهانی فتح ایده جك قدر بیوك وقوتلیدر .

بو حاللریله برابر قونغولیلر اول قدر متکبر اول
قدر مغروردرلر که اك بیوك بکلرندن بریسی
اوروپالولرك عنایت مخصوصه سی اوله رق
ایاغنه براسکی چزمه کیرلر ایسه خلقك
بونلره سجده ایتملری و کرچکدن یوزلرینی
طوپراقلره سورملری لازمدر . هله قراللرنده
طوپوقلرندن برقاریش یوقاروده براسکی
پانتولون وایاقلرنده برترلك وصرتنده نه
اولدیغی غیب اولمش بر یوز باشی
اونیفورمه سی و باشلرنده یاصلمش شکلندن
چیقمش برشاپقه اولور ایسه اهالی عندنده
دنیانك اك بیوك حکمداری کندی
حکمدارلری اولدیغنه هیچ شبهه قالمز .

مقدملری بونلر عندنده نکاح فلان
معلوم اولمیوب عادتا بهایم کبی راست
کلدکلری نسوان ایله چفتلشورلر وقاریلره
هیچ اعتبار ایدلمدیکندن بو بیچاره لر
هرکونه خدمت بیتیه یی متعهد اولدقلری
حالده شونك بونك نزدنده سورم سورم
سوریتورلر ایدی . اوروپالولرك بونلره
اول قدرجق فائده لری اولابیلدی که قاریلرك
بردرجه یه قدر قیمتنی آکلاتدیلر . شمدی
تعدد زوجاته هیچ براهمیت ویرمیه رك
هرکس راست کلدیکی قاریی خانه سنه
قبول ایدر . برآدمك اوتوز قاریسندن
سکسان اولادی اوله بیلور ایسه ده نظرلرنده
اولاد محبتی هنوز مواد معلومه دن دکلدر .
شوقدر وار که اك کباری عد اولنانلر
عندنده اك مقبول ومعتبر بولنان قاریسی
چوجق طوغردیغی زمان قاری یه بدل
حریفك (کویا چوجغی کندیسی
طوغرمش کبی) سوسلنه رك یتاغه کیرمسی
و کلانلرك اکا تبریك ولادت ایتمسی عادتدر که
بوعادتك سائر بعض ملتلرده دخی نه صورتله
موجود اولدیغی بوندن مقدم (قاریلر)
سرلوحه لی بند مخصوصمزده ذکر ایلمشیدك .

مقدما آنغو قبیله سنك قراللری
سنه ده بر کره آلای ایله صحرایه چیقوب
یاغمور یاغدیرملری ایچون بلوطلره امر و یرر
ایدی . حالبوکه اورالرجه یاغمور موسملری
معلوم ومعین اولدیغندن قرال جنابلری
امر ویردکدن براز وقت صکره یاغمور
یاغمغه باشلادیغنی کورن اهالیده کندی
قراللرینك حکمی بلوطلره قدر جاری ونافذ
اولدیغنه شبهه قالمز ایدی . شمدیلرده
ایسه قرال جنابلری بلوطلره طوغریدن
طوغری یه کندیسی امر ویرمکه دخی تنزل
ایتمیوب بوامری اصلزادکاندن بریسیله
کوندرر . چونکه اوراده اوروپایی تقلیداً
برطاقم یالین ایاق باشی قبساق جاس جاولاق
باروتلر مارکیلر قونتلر وسائر اصلزاده لر دخی
واردر . قانونلری تعامل وعادات قدیمه دن
عبارت اولوب بونك احکامی میاننده اول قدر
غریب شیلر واردر که انسانی حیرتده براقورلر
ازجمله اثبات تهمت قضیه سی :

(آلت طرفی کلور)

